

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

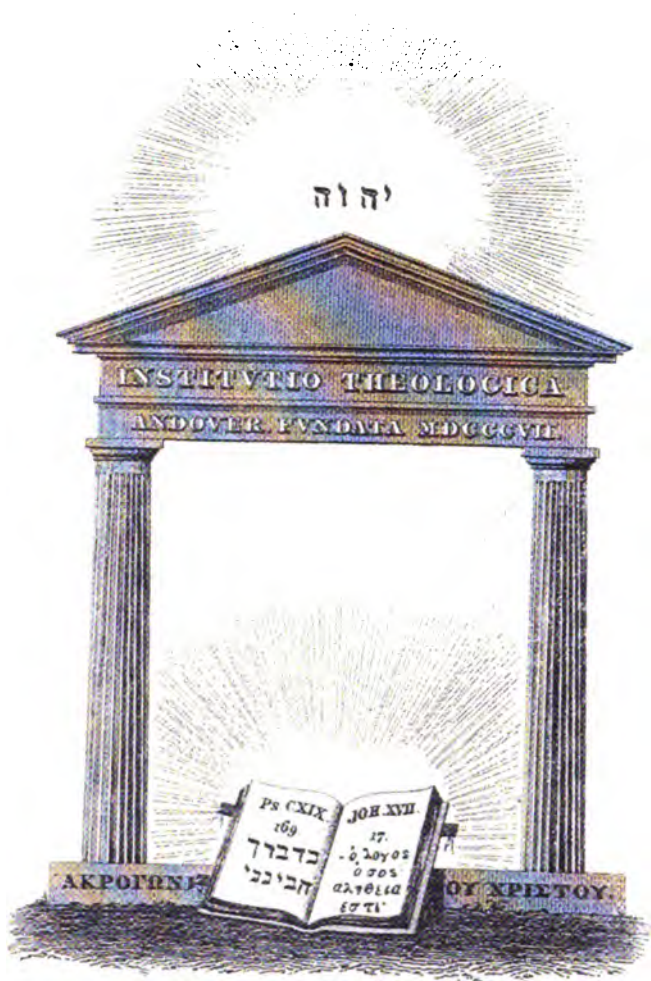
Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

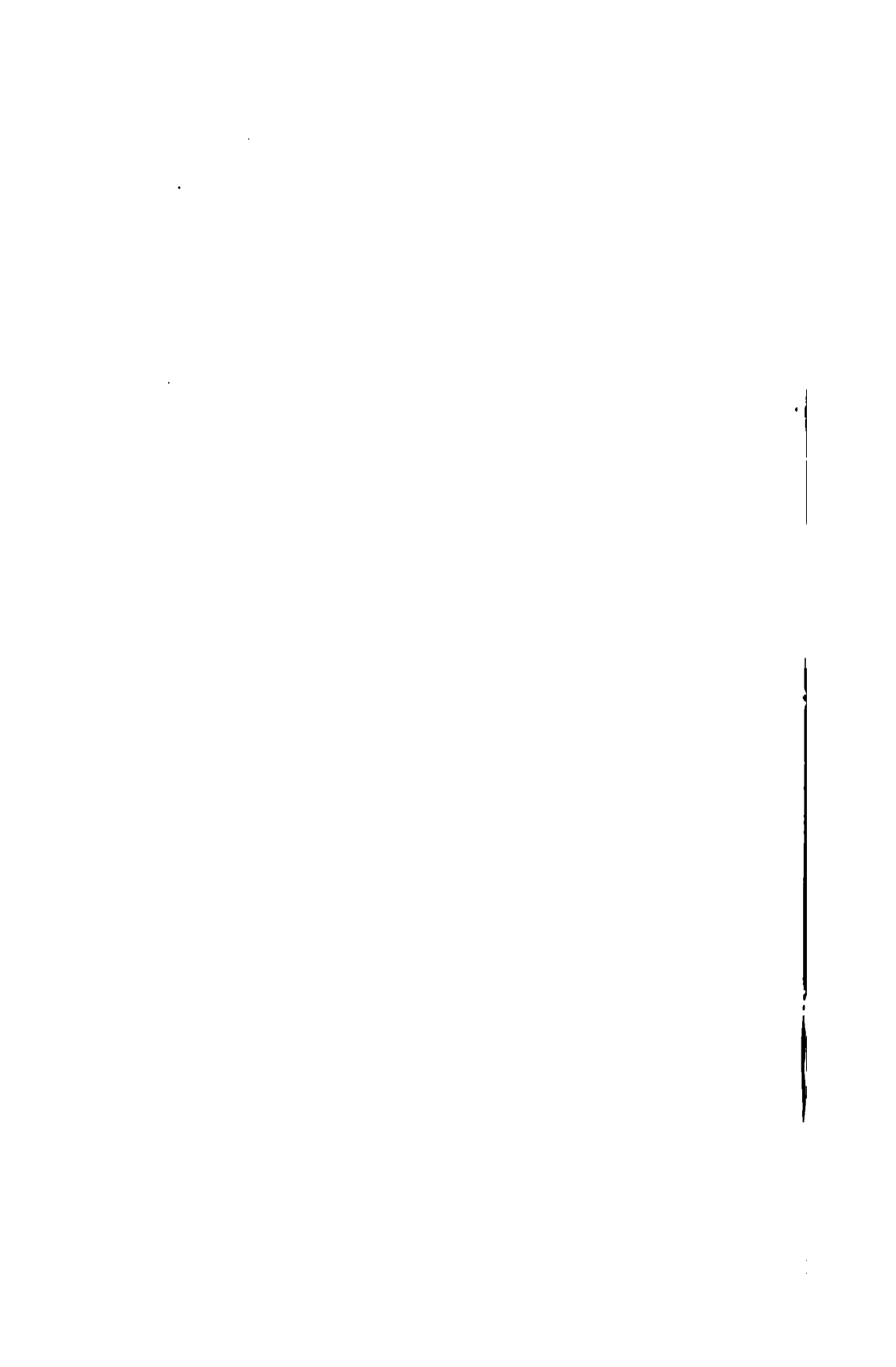
- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

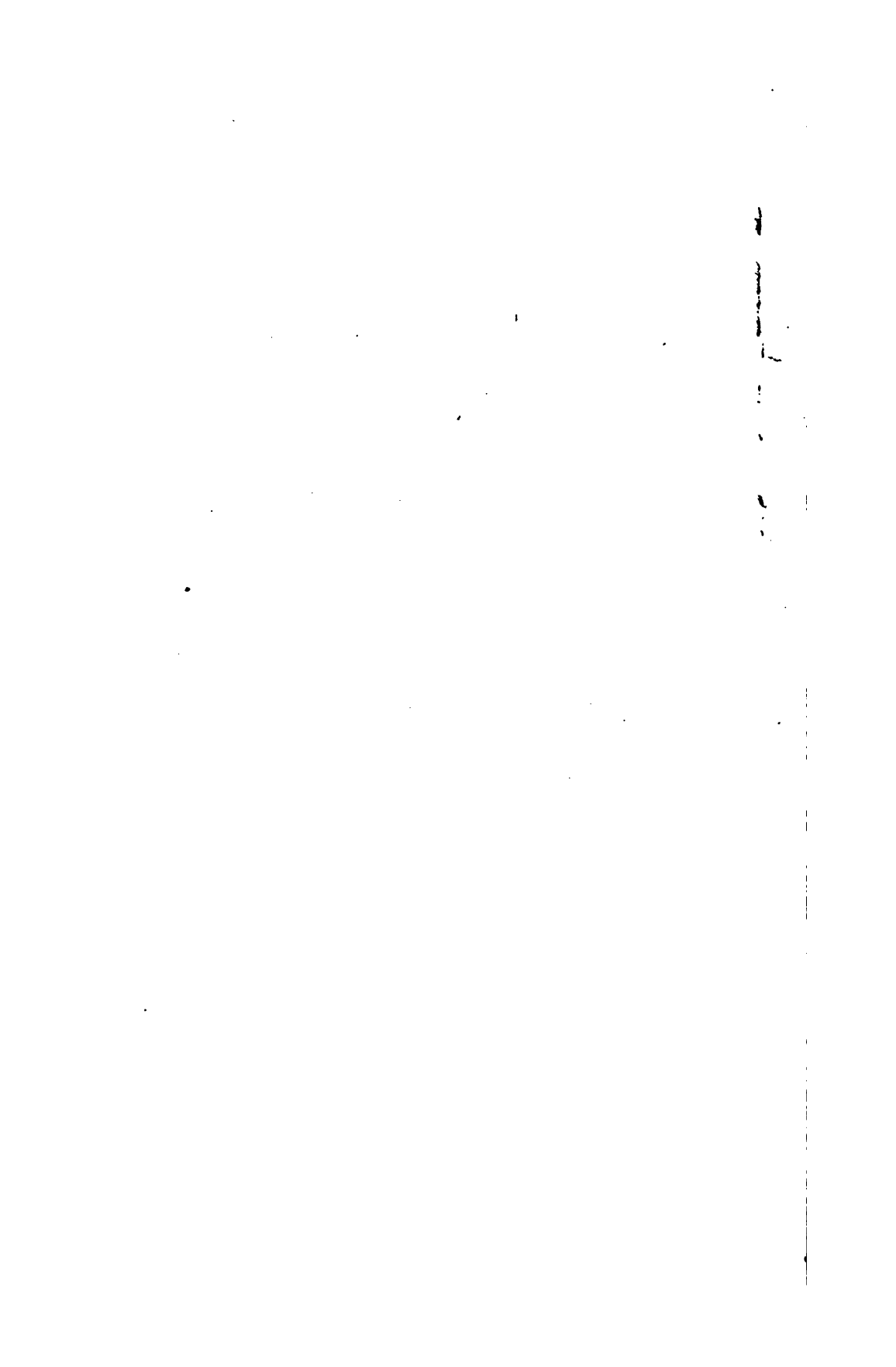
ANDOVER-HARVARD THEOLOGICAL LIBRARY
MDCCCX
CAMBRIDGE, MASSACHUSETTS

NOVUM TESTAMENTUM GRAECE.

EDIDIT C. TISCHENDORF.

EDITIO SEPTIMA CRITICA MAIOR.

Pine. Greek.

NOVUM TESTAMENTUM GRAECE.

AD ANTIQUOS TESTES DENUO RECENSUIT

APPARATUM CRITICUM OMNI STUDIO PERFECTUM

APPOSUIT

COMMENTATIONEM ISAGOGICAM

PRAETEXUIT

AENOTH. FRID. CONST. TISCHENDORF

PHIL. ET THEOL. DR. THEOL. PROF. P. O. H. ORDD. REG. SAX. ALB. IMP. RUSS. S.
STAN. CL. II. IMP. FRANCO. LEG. HON. REG. BOR. AQU. RUB. CL. III. REG. BAV. S. MICH.
CL. I. REG. SUEC. DE STELL. POL. REG. SARD. SS. MAUR. ET LAZ. REG. GRAEC. SALV.
DUC. FARM. S. LUD. EQUES. SOCIET. REG. SCIENT. UPSAL. PRO DEF. REL. CHR. MAG.
HIST. THEOL. LIPS. ORIENT. GERM. SOC.

EDITIO SEPTIMA.

PARS PRIOR.

LIPSIAE, SUMPTIBUS ADOLPHI WINTER.

1859.

2

ES
1965
1059
V.1

112,189

VIRIS SUMMIS

AMPLISSIMIS ILLUSTRISSIMIS EXCELLENTISSIMIS

FRIDER. FERDINANDO DE BEUST

ET

IOH. PAULO DE FALKENSTEIN

POTENTISSIMO REGI SAXONIAE SUMMIS REI PUBLICAE MINISTRIS ITEM
SUMMIS IN REGENDIS REBUS EVANGELICIS ECCLESIAE PATRIAE ARBITRIS
ETC. ETC.

MAGNA RERUM GESTARUM FAMA CLARIS

DE TOTA PATRIA OPTIME IAM DUDUM MERITIS ATQUE

ETIAMNUM MERENTIBUS

LABORUM SUORUM ATQUE ITINERUM

EX ANNIS VIGINTI FIDELIBUS PATRONIS

GRATA MENTE

D. D. D.

CONSTANTINUS TISCHENDORF.

Quae inde ab anno 1840. ad promovenda ea quae circa sacrum textum versantur studia suscepi, bibliothecarum quae in Europa florent celeberrimarum et monasteriorum orientalium thesauris adeundis magnaue ex parte iterum ac saepius excutiendis, ea tam prospero cum successu perficere non contigisset nisi ubique terrarum multos rei susceptae fautores eosque auctoritate magna et rara liberalitate invenissem. Iamvero haec librorum Novi Foederis editio quum non modo plurium monumentorum sacrorum quae intra hos proximos bis decem annos ex diuturnis tenebris in lucem vindicavi, sed etiam multorum eorum quae feliciter reperta curioseque tractata adhuc usque vel scriniis meis reposita manserunt vel certe nondum ad rem criticam adhibita sunt aliquam in se contineat summam, publico illam destinatae usui, ingratae mentis crimen magis veritus quam suspicionem propriae laudis a me impetrare non poteram quin iis ornata nominibus prodiret quibus, si quid in laboribus meis bonae frugis inest, illud vel maxime debeo. Qua in re nec hoc praetereundum aut parvi aestimandum videbatur, id quod usu et observatione satis expertus sum, studia ista quae sanctissimum orbis

Christiani thesaurum spectant, nullo confessionis discrimine habito augeri et adiuvari etiam ab iis qui longe diversa sequuntur, inter quos primo loco ponendi sunt qui rebus gerendis publicis ingenii vires impendunt, nisi quod etiam his anteeunt ipsi summi principes.

Feci autem itinera criticorum quos vocant laborum caussa quinque per Europam ac duo in orientales terras. Parisios bis adii ibique plus biennium egi. In Angliam propter bibliothecas quae Londini Cantabrigiae et Oxonii vigent ter me contuli, annis 1842. 1849. 1855. Sed iam ante annum 1842. doctos Batavos eorumque bibliothecas visi. Italiam obii annis 1843 et 1844., inque primis quae Romae, Florentiae, Venetiis, Mutinae, Neapoli, Mediolani, Taurini, Veronae florent bibliothecas pervestigavi. Ante quod iter Italicum veni etiam Carpentoracten, fama codicis rarissimi falsus magis quam doctus. Helvetiae bibliothecas adii annis 1843 et 1856. multumque operae posui in codicibus excutiendis antiquissimis quibus Basilea et Turicum atque Sancti Galli monasterium gaudent. In Germania patria, ut de Lipsiensi ac Dresdensi taceam, bibliothecas Monacenses, Vindobonensem, Hamburgensem, Guelferbytanam adii. Denique bis profectus sum in orientem, annis 1844 et 1853, ibique investigandorum antiquorum codicum caussa monasteria percurri quae variis Aegypti inferioris locis inveniuntur, inprimis Cahirae et in Libyae deserto prope lacus nitrosos, item quae in monte Sinaitico, Hierosolymae et ad mare mortuum sita sunt, item Patmi et in principum insulis, Constantinopoli, Athenis. Atque ita factum est ut inde a quo anno prima Novi Testamenti editio mea prodisset sex fere annorum spatium in itineribus procul a patria consumerem.

Qui vero variis modis promeruerunt de his itineribus – quorum quidem primum tam pauper suscepi ut pro paenula

quam portabam solvere non possem — eorum nomina debita semper laude prosequar.

Atque in ipsa quidem patria ii penes quos anno 1840. annisque proximis supremum rerum publicarum consilium erat, de Lindenau, de Wietersheim, de Falkenstein, atque qui tum principis Alberti heredis regni summam curam gerebat, Albertus de Langenn, primi itinerum meorum patroni exstiterunt. Ex quibus unus prae ceteris pro continuatis adhuc summis muneribus magnaue in me benevolentia ad augendos labores meos valuit. Neque minus vero is cuius nomen ex nuperis gentium turbis tanta claritate effulsit, Ferd. de Beust. Ex ipsis autem Saxoniae theologis adolescentis conatus inprimis adiuverunt Winerus venerabili memoria, Christoph. Frid. de Ammon, et qui ultimum quod scripsit programma honorificentissimum studiorum meorum monumentum esse voluit, Chr. Aenoth. Orthob. Grossmann. Ad hos accessit singulari circa me studio Dav. Schulz. Neminem vero maiore gratae mentis officio prosequendum habeo quam optimos et clementissimos principes, regem Fridericum Augustum, cuius mortem praematuram quis ex optimis civibus non deploravit? et regem Iohannem, qui ipse colendis litteris immortalem gloriam acquisivit.

Parisiis studia mea eximio favore ornarunt promoveruntque Carolus Hase illustris bibliothecae tum Regiae nunc Imperialis praefectus, multis ille nominibus clarus, Frid. Duebner qui totus in antiquis habitat, Athanas. Coquerel disertissimus ecclesiae Reformatae orator, Mignet historicus celeberrimus, Emm. de Lascases Napoleonis captivi fidelis quondam comes, Fr. Guizot tot viri summi eminentes laudibus, Alex. de Humboldt, qui quidem per hos quindecim annos nunquam suum erga me favorem remisit, denique viri generosissimi excellentissimi illustrissimi H. de Koenneritz, qui illo tempore regis Saxoniae legatione fungebatur, comes de Loewenhielm et Fagel, alter regis Sueciae et Norvagiae,

alter regis Hollandiae legatus. Absentem vero Lutetia Romam Dionysius Affre archiepiscopus venerabilis litteris benevolentissimis ipsi Pontifici Maximo commendavit.

Itineris aestate anni 1841. ad Batavos suscepti iucundissimam semper memoriam servabo pro magnis circa me officiis tot virorum et doctrinae et fidei laude clarorum. Prae ceteris nomino Iac. Geel, quo docta Hollandia nihil carius habet. Praeterea bene de me theologi Batavi eo meruerunt quod primi labores meos in emendando sacro textu positos eximio favore prosecuti sunt.

Item magnas gratias solvere debeo iis qui librorum scriptorum copiis praeerant quum Londini et Oxonii, tum Cantabrigiae, quam anno 1842. cum commendatione ductus de Sussex adii. Inde igitur vehementer sibi me obstrinxerunt, ut hos prae reliquis nominem, Guilielm. Cureton, magni ille quidem nominis, Henric. O. Coxe, eruditionis laude florentissimus, Iac. Smith, Jos. Edleston. Favebat mihi etiam Chr. C. I. de Bunsen, vir inter legatos facile eruditissimus.

Ex Helvetico itinere priore nomina carissima habeo De Wettii, qui per totum mensem quotidiano usu me delectavit omnique modo studia mea adiuvit, I. G. Muellieri, C. L. Rothii, virique liberalissimi Genevensis G. Favre Bertrand. Quum vero iterum perlustrabam Helvetiam, de laboribus meis egregie meruerunt bibliothecis Turicensi et Sangallensi praepositi, Horner et Henne, viri clarissimi.

Romam petentem commendationes Iohannis clementissimi Saxoniae principis comitatae sunt. Inde factum est ut etiam domina augustissima Ludovica Saxoniae princeps studia mea insigni gratia dignaretur. Ibidem optime de me meruerunt vir excellentissimus Kestner, clarus ille artium liberalium patronus, cardinales eminentissimi Mezzofante, Corsi, Mai, bibliothecae Vaticanae praefecti Laureani et Molza. Praeterea nullus dubito quin Gregorius XVI. P. M.,

qui et ipse, ut mihi maxima cum comitate narravit, ante plures annos de emendando Hebraeo bibliorum textu consilia iniri iusserat, codici Vaticano celeberrimo per me publicando nullo modo obstaturus fuisset, si quod volebat non displicisset Lambruschino.

Venetiae Bedio senex, quo nihil suavius esse poterat, labores meos egregie iuivit. Mediolani gratias maximas debeo Catenae et Gatti bibliothecariis, comiti eruditissimo Castiglione et Seyfferheld negotiatori, cuius frater Francofurtensis, tanta ille circa res sacras Protestantium liberalitate clarus, subsidia ad iter orientale misit; item Mutinae comiti Ioh. Galvani; item Veronae comiti Orti Manara.

Taurini praeter alios celeberrimus Peyron studiis meis profuit; ipse vero rex Carolus Albertus non dedignatus est litteris commendaticiiis itineri meo orientali prospicere.

Florentiae clarissimi bibliothecae custodes, del Furia pater et filius, de me promeruerunt; summum vero rerum mearum patronum nactus sum magnum ducem Leopoldum, dignum gloria Medicaeorum principum.

In Aegypto anno 1844. praee aliis singulariter de me meriti sunt Pruner-Bey medicus, homo mirificus, et vir illustrissimus de Laurin. Sinaitici vero itineris memoriam nunquam possum repetere quin Cyrilli monachi rara eruditione et benevolentia insignis grata mente recorder. Post vero et Palaestinam et Syriam et Asiam minorem transeuntem, Constantinopoli quoque et Athenis degentem, atque etiam anno 1853. iter orientale repetentem viri multi vel amplissimis legationibus et quos dicunt consulatibus fungentes vel litteris colendis promovendisque clari officiis beneficiisque persecuti sunt, quorum grato animo meminisse nunquam desinam.

Restat ut de itineribus per Germaniam factis dicam. Ac Monaci quidem laboribus meis faverunt bibliothecarii meritisissimi Harter, Krabinger, Föringer, item Frid. de Thiersch celeberrimus; Guelferbyti et Hamburgi viri clarissimi Schoene-

mann et Petersen; Vindobonae viri illustres de Eichenfeld et Ios. Birk.

Istis igitur omnibus itinerum meorum et studiorum patronis et fautoribus aliquam certe gratiam referre mihi videbar si huic operi, cuius curis magnam vitae partem consecravi, hoc gratiae memoriae testimonium praeponerem. Comparatis autem quos ubique terrarum invenire contigit fautorum atque amicorum studio ac favore cum adversariorum indefessa invidia obtrectationibus et machinationibus, mala bonis mirabiliter compensata sentio. Illud vero Deum T. O. M. oro, ut quae ad veritatem sacri textus inveniendam stabilendamque pro virium mearum mediocritate ipsiusque in me gratia conferre conatus sum, ea in veram orbis Christiani salutem cedere iubeat.

Scribebam Lipsiae die dominica post festum S. Trinitatis vicesima a. 1858.

PROLEGOMENA.

Septima ¹⁾ haec mea Novi Testamenti editio tantopere aucta emendata relecta prodit ut novum opus dici queat. Data enim est opera ut prioribus editionibus omnibus quum meis tum aliorum superior prodeat non tantum incrementis apparatus critici sed ipsa ratione ac via. Quam ad adornandam quae a me praestita sunt statim breviter exponam, providens ne plus arrogare mihi videar quam par est, neve magis ignorantium insolentia aut malevolorum perfidia ea quae indefessis studiis assecutus sum temere eludat. Est enim ratio horum operum eiusmodi, ut impudentia fraudis speciem doctrinae ac laboris prae se ferat, imperitorum arrogantia imperitos credulosque facile fallat, nec facile nisi qui ipse in eadem re totus habitat, ab usitatis nova, erronea a veris, levia a gravibus recte distinguere possit. Consentaneum autem est separatim perscribere primum quae ad apparatus criticum, tum quae ad recensionem textus faciunt. Rursus in apparatus critico distinguenda sunt quattuor haec: codices Graeci, versiones antiquae, scriptores ecclesiastici, editiones.

Primum igitur dicam quae ad codices Graecos pertinent.

Detecti mea opera et ex orientis latebris ad nos allati sunt **Ι** (fragmenta ex evangelis, actibus, epistulis, maximam partem saeculi V. et VI.) **Θ** (fragmenta pauca evangelii Matthaei saec. VII.) **Γ** (Luc. integer et Marc. fere integer cum fragmentis Matthaei et Iohannis saec. IX.) **Λ** (Luc. et Ioh.

1) Indicem editionum mearum vide infra.

integri saec. VIII.). Item fragmentum epistolae ad Hebr. IX. fere saeculi (tisch. 6. f.) et, cuius quidem pauca tantum infra dedimus specimina, evangeliarium palimpsestum saec. fere eiusdem. Accedunt codices minusculis litteris scripti duo, alter quattuor evangeliorum saeculi X., quo passim tantum usi sumus, alter saec. XI. medii cum maxima actuum parte mirabili textus bonitate.²⁾

Edidi autem utpote totos mea manu ex vetustis membranis transcriptos c (codicem Ephraemi Syri palimpsestum Parisiensem cum maiore totius Novi Testamenti parte) d (codicem Claromontanum Graecum et Latinum omnium Pauli epistularum quattuordecim Parisiis servatum) l (codicem evangeliorum quattuor Parisiensem) i (fragmenta palimpsesta evangeliorum actuum epistularum nunc Petropolitana) r (codicem evangelii Lucae palimpsestum Londinensem) m (fragmenta epistularum ad Corinthios et ad Hebraeos partim Hamburgi partim Londini servata) v (codicem apocalypsis Vaticanum, transcriptione vetita ex collatione editum) n (fragmenta evangeliorum partim Londini partim Vindobonae partim Romae servata), item, quibus pauciora textus sacri inprimis evangelici fragmenta continentur, r^a et w^a Parisiensia, n^b Londinense, o^a Guelferbytanum, θ nunc Lipsiense, v Vaticanum, item evangelistariorum duorum fragmenta palimpsesta, altera Venetiis (ven) altera Romae in bibl. Barberina (barb) inventa.

Pariter totos transscripsi et plerosque propediem ex schedis meis editurus sum: utrumque codicem evangeliorum

2) Veteris Testamenti codices Graecos in itineribus orientalibus deteximus atque attulimus hos et antiquissimos et gravissimos: codicem Friderico-Augustanum saeculi IV. (complectitur 1 Chron. 11, 22—19, 17. 2 Esdr. 9, 9 usq. finem, Nehemiae et Estherae libros totos, Tob. 1, 1—2, 2. Ierem. 10, 25—52, 34. Thren. 1, 1 usq. 2, 20. Adde Ies. 66, 12—24. Ierem. 1, 1—7.), codicem Numerorum palimpsestum saec. V vel VI., codicem Genesis maiorem libri partem continentem saec. VIII., codicem palimps. saec. VII. cum fragmentis Numerorum Deuteronomii Iosuae Iudicum, codd. palimps. duo eiusdem saec. cum Iesaiiae et librorum Regum fragmentis, fragmenta pauca psalterii saec. IV vel V., codicem Iudicum et libri Ruth integrum saec. IX.

palimpsestum Guelferbytanum (P et Q: imperfectissime enim edidit Knittel), codicem Graecum et Latinum actorum Oxoniensem (E: iam ed. Hearn, sed non satis recte), fragmenta aliquot evangeliorum Sangallensia (w^c), hymnos evangelii Lucae Turicenses (o^d), codicem evangeliorum Campianum Parisiensem (M), fragmenta epistularum Paulinarum Coisluniana (N: poterunt paullo rectius edi quam edidit Montefalconius). Praeter hos contuli accuratissime, nulla re de consilio neglecta, nisi quod in talibus nil praetermittere et nusquam falli difficillimum est: B evangeliorum codicem Basileensem, F epistularum quondam Augiensem nunc Cantabrigiensem (licebat vero notationes meas ex foliis editionis ab eruditissimo Scrivener susceptae confirmare atque corrigere), G evangeliorum Londinensem, H evangeliorum Hamburgensem et I actorum Mutinensem, K evangeliorum quondam Cyprium nunc Parisiensem, L actorum et epistularum Romanum, U evangeliorum Venetum, X evangeliorum Monacensem, Γ et Λ evangeliorum Oxonienses, item w^b i. e. fragmenta pauca evangelii Lucae palimpsesta Neapolitana, o^b Bodlejanum et o^a Sangallensem hymnos evangelii Lucae spectantes, denique multos locos evangelii Carpentoractensis. Ceterum ad aliquot collationes meas post etiam valuit Tregellii industria, ad id ipsum Lipsiam profecti ut mea cum suis conferret.

Quibus ex laboribus omnibus quantum lucri apparatus criticus fecerit, breviter erit indicandum. Praeter ea enim quae ipsi deteximus documenta, primum a me in usum criticum conversa sunt B N^b O^a et B O^d et E W^b et C, item maxima ex parte F^a, item evangelia Venetum et Carpentoractense. Codex C, quem auctoritate unus B superat, antea tantum latuerat ut Caroli Lachmanni opus ex editione mea plus millies vel corrigendum vel augendum, atque ipse quem constituit textus fere centies mutandus esset. B testis apocalypsis, quem duo tantum alii aetate antecedunt, paucis locis antea inspectus potius quam collatus erat. Plurima desiderabantur in evangeliorum codicibus EHKMNPQUW^aY, in H codice actorum, in DF epistularum codicibus, in L codice actuum et epistularum.

Item permulta deerant in lectionibus ex codicibus evangeliorum GLX notatis; nonnihil etiam ad rectiorem cognitionem codicum dudum editorum ε in actis et η in epistulis conferendum erat; ex Barberino vero evangeliaro paucissimae tantum lectiones innotuerant.

Sed pergendum est ad reliquos codices nostros principales. Dudum iam editi sunt A Londinensis et D evangeliorum atque actuum Cantabrigiensis, G epistularum ex Boerneriano Dresdensis, T evangelii Iohannis Borgianus, ex viginti annis etiam Δ evangeliorum Sangallensis. Hos codices non modo omnes ipse percurrere examinavi, palaeographicae maxime rationis causa; sed etiam diligentius quam ante factum erat ex editionibus ad imitationem ipsorum librorum scriptorum factis lectiones hausimus ad complendum commentarium criticum. Sangallensis quidem liber antea editorem Novi Testamenti qui adhiberet nondum invenerat. Neque magis hymnorum textus ex psalterio Veronensi petitus (0°). Latuerunt etiam criticos fragmenta Graeca evangeliorum Lucae et Iohannis ea quae in Woidianis fragmentis Sahidicis locum habent. In codicibus Mosquensibus V evangeliorum et K epistularum, item in N° et O, quorum alter pauca epistolae ad Hebraeos alter evangelii Iohannis fragmenta continet, certe hoc fecimus ut accuratius Griesbachio et Scholzio singulas lectiones ex opere Matthaeiano transferremus. Idem ad S evangeliorum pertinet, cuius lectiones ubique ex ipso Birchio allatae sunt. Ad editionem fragmentorum evangelii Matthaei palimpsestorum Dublinensium (Z) accesserunt notae de locis aliquot dubiis a clarissimo bibliothecario Todd ad me missae. De ε epistularum codice olim Sangermanensi iam Petropolitano vide post. Denique vero non minimum nostrae editioni ornamentum ex codice B celeberrimo Vaticano paratum est. Quem ad repraesentandum non modo, ut iam anno 1849. factum est, collationes Bartoloccianam, Birchianam, Bentlejanam cum notis aliquot meis ad ipsum codicem factis adhibui, sed etiam praeter notas multas prioribus evangeliiis sub prelo versantibus amicorum manu Roma ad me missas nuperrimam Ang. Maii editionem. Praeterea quoque anno 1855. Cantabrigiae commoranti praeter

omnem spem contigit ut alteram illam Bentleii collationem eamque etiamnum gravissimam, quam dudum C. Lachmannus atque anno 1856. etiam S. P. Tregelles deperditam conquesti sunt, non sine ope viri clarissimi meique amantissimi J. Edleston, a diuturna oblivione vindicarem. Sed haec accuratius post videbimus.

Atque haec quidem de codd. Graecis uncialibus. Sed etiam in testimoniis ex codicibus minusculis petendis multum a me studii positum est. Nec enim tantum editiones Novi Testamenti apparatu critico instructas Wetstenii, Matthaeii, Griesbachii et Schulzii, Scholzii, apocalypsin quoque Tregellii diligenter consului, qua in re ex Matthaeio potissimum multa quae alii neglexerant adsumpta sunt, verum etiam ex collationibus Birchii, Alteri, Dermoutii, Rinckii, Fleckii, Reichii, Muralti passim auctus est apparatus noster criticus. Habui etiam commodum hoc, quod illo editionis Wetstenianae exemplari uti licebat, in quo Griesbachii manu aliquot codicum minusculorum insigniores lectiones notatae sunt. Plurimum vero hoc in genere editioni nostrae profuit collatio viginti fere codicum Anglicorum ad evangeliorum textum a clarissimo F. H. Scrivener instituta. Praeterea rursus hoc loco facienda est mentio codicum duorum in oriente a nobis reperorum, quorum alterum quidem evangelia continentem passim tantum exscripsi, alterum vero testem textus actorum maxime insignem ubique et diligenter excussi.

Altero loco de antiquis interpretationibus referendum est. Inter has maximam curam impendi versionibus Latinis quam Vulgatae quam dicunt rationis tum Italiae, quibus quidem plures ob causas prae ceteris omnibus magna est in restituendo ipsorum apostolorum textu auctoritas. Atque ex Italis quidem documentis non satis habui aliquot prae ceteris deligere dubia laude ornata, sed quicquid eorum aetatem tulit religiose in rem criticam converti. Iam vero ex celeberrimis Blanchini et Sabatarii operibus petere licebat lectiones codicum Vercellensis (a), Veronensis (b), Colbertini (c), Brixiani (f), utriusque Corbejensis (ff^{1.} et ^{2.}) et Germanensis utriusque (g^{1.} et ^{2.}), item ex Alteri transcriptione codicem

Vindobonensem (i), Rhedigeranum Vratislaviensem (l) ex annotationibus Davidis Schulz, Vaticanum olim Claromontanum (h) ex editione Angeli Maii: qui quidem omnes evangeliorum textum spectant: item Cantabrigiensem (d) ad evangelia et actus ex Kiplingii opere, Boernerianum (g) Dresdensem ad epistulas Pauli ex ipsius codicis editione Matthaeiana, Corbejensem (ff) ad Iacobi epistolam ex Iohanne Martianay: ex quarum lectionum copiis, etsi iam dudum criticis patebant, permulta nunc ad apparatus criticum accesserunt, quemadmodum is apud Griesbachium et Schulzium, apud Scholzium, apud Lachmannum habetur. Egregie quoque ac per totum fere Novum Testamentum auctus est idem lectionibus ex antiquissimo Speculi quod Augustini creditur codice ab Angelo Maio exscriptis (m), quibus nemo dum criticorum ante nos usus est. Nec praetereundus est Latinus epistularum textus codicis Augiensis (f), cuius lectiones pleraeque Boernerianis cognatae clar. Scriveneri libro propediem prodituro sed mecum iam communicato debentur. Ipsos vero codices Italos adii hos: 1. Claromontanum epistularum Pauli (d), qui cum Graeco eiusdem codicis textu a me editus est, correctis permultis Sabatarii erroribus, 2. codicem actuum Laudianum (e), quem paullo emendatus Hearnio et Sabatario Oxonii transscripsi, 3. fragmenta epistolae ad Romanos Guelferbytana (gu), ex Ulfilae foliis rescriptis rectius Knittelio edita in *Anecdotis meis*, 4. fragmenta evangeliorum Matthaei et Marci antiquissima olim Bobbiensia nunc Taurinensia (k), quae ante me ineptissime Fleckius ediderat. Denique nostra demum opera ad apparatus transiere: 1. codex evangeliorum Palatinus sive Vindobonensis (e), quinto fere saeculo scriptus; 2. evangeliorum codex Monacensis (q) sexto fere saeculo scriptus; 3. fragmenta evangelii Marci Sangallensia (n) saeculi fere quinti, item 4. Monacensia epistularum Pauli (r) eiusdem quinti ut videtur saeculi; 5. extremi versus evangelii Marci (o) ex codice Sangallensi septimi vel octavi saeculi; 6. fragmentum evangelii Iohannis (p) ex alio simili codice Sangallensi, cuius quidem lectiones sub textu praetermissas in prolegomenis suppleendas curavi. Septimo loco accedunt fragmenta aliquot

actuum et duarum epistularum catholicarum ex codice palimpsesto Vindobonae eruta (s).

Quibus Italicis Latini textus testibus etsi et aetate et auctoritate cedunt, tamen utraque ratione prope accedunt antiquissimi nostri Vulgatae codices. Huius generis plus viginti eosque millenarios omnes ad apparatus adhibui. Quorum ut plures ex Sabatarii Bibliis Latinis, ex Evangeliariorum Quadruplici Blanchini atque eiusdem Vindictis canonicarum scripturarum, ex Griesbachii Symbolis criticis, ex editione Novi Testamenti Matthaeiana, ex libellis Sancti et Dobrowskii, ex annotationibus Alteri et Lachmanni excerpti, quae res non parvi negotii erat: ita alii a meis maxime studiis pendent. Eminent inter hos Amiatinus codex, quem post imperfectissimam Fleckii collationem - errores enim eius, quorum plurimos etiam Lachmannus fideliter transcripsit, numerum millenarium excedunt - diligentissime pertractavi Florentiae atque post edidi. Praeterea passim adhibui codices tres: unum Parisiensem sexti fere saeculi, alterum Taurinensem septimi, tertium utroque antiquiorem Guelferbytanum. His vero multo plus utilitatis habebant Sangallensis liber antiquissimus et Ingolstadiensis Monaci a me excussus. Itaque factum est ut testimonia Latini textus antiquissimi, quemadmodum ex ipsis codicibus hauriri possunt, nunquam ante simili modo ad rem criticam sint adhibita. De patribus vero Latinis vide infra.

Transeo ad ceteras versiones. Etiam his temporis ac laboris plurimum impendi. Syriacam Simplicem a Schaafio editam per omnes Novi Testamenti libros contuli; item posteriorem, quae dici solet, tribus voluminibus a Iohanne White exhibitam. Neque neglexi quae docuit Adlerus de codicibus Philoxenianae Assemanianis deque Syro Hierosolymitano. Magnum vero decus editioni nostrae viri S. Ven. Guiljelmi Cureton diligentia et amicitia eo paravit quod biennio antequam in publicum ederet mecum communicavit translationem suam vetustissimi evangeliorum codicis Nitriensis, quo quidem teste Syrae lectionis gravissimo per omnia fragmenta usus sum diligenter. De codd. Syr. a me repertis vide infra.

In Aegyptiacis consulendis textibus ita versatus sum

ut Copticum sive Memphiticum evangeliorum textum una cum Sahidicis et Basmuricis evangeliorum fragmentis ex editione sumerem Schwartzii, ad actus vero epistulas apocalypsin Coptica a Wilkinsio edita conferrem, itemque Sahidica fragmenta uberrima illa quidem ex magno opere Woidii, consulto insuper ad locos nonnullos Münteri libello, et Basmurica ex Engelbrethi excerptis haurirem.

Armenica inprimis e Scholzio haurire debebam, qui quidem in usum Novi Testamenti sui editionem Venetam denuo ab hominibus eius rei maxime gnaris collatam dicit; pauca etiam in Wetstenio Griesbachii notata inveni; nonnihil in Prolegg. supplevi ex Alteri circa lectiones Armenas et Georgianas animadversionibus. Praeterea in epistula ad Philemonem locupletissimum cl. Petermanni commentarium ex Armenica et Iberica, item ex Arabibus testibus pluribus aliisque confectum, ut par erat, adhibui.

In Arabicis ad manus habui Biblia Polyglotta Londinensia; Erpenii vero lectionem non raro suppedabat exemplar Millii notis plurimis C. Bened. Michaelis linguarum orientalium peritissimi insigne. Ad quae accedunt Scholzii notae ex Vaticano libro. Praeterea cl. Gildemeister in usum meum contulit epistolam ad Colassenses, quemadmodum legitur in fragmentis Tischendorffianis Lipsiensibus, quorum auctor totus a Copto pendebat. Aliquoties etiam adscripsi lectiones codicis epistularum Pauli nuper Petropolin translati et aetate et origine maxime insignis. Qua de re accuratius infra.

Aethiopicam lectionem non tantum quemadmodum Chr. Aug. Bode interpretatus est consului, sed iis etiam usus sum quae pro magna sua in me benevolentia cl. Gildemeister ex nupera editione Thomae Pell Platt ad maximam Novi Testamenti partem excerptis.

Quibus ab orientalibus interpretibus ad occidentem revertimus. Restat enim ut de Gothica interpretatione dicamus, item de Slavonica, Anglosaxonica, Francica. Et Gothicam quidem, in qua non mediocri rei criticae momentum est, potissimum ex diligentissimo virorum cl. de Gabelentz et Loebe per totum Novum Testamentum exhibui. Slavonicas

lectiones a Dobrowskio cum Griesbachio communicatas accurate in librum meum transtuli, consultis insuper quae Ed. de Muralto adnotavit. Etiam Anglosaxonicam, ubi ex re videbatur, adscripsi lectionem, adhibita nupera Benj. Thorpe editione; nec magis Francicam evangelii Matthaei versionem, studio Andreae Schmeller publicatam, cum editoribus prioribus praetereundam censi.

Tertio loco referendum de iis est quae circa patrum scriptorumque ecclesiasticorum libros in rem convertendos criticam in hac editione praestita sunt. Patebat hic immensus laborum campus, quem etsi mihi totum emetiri minime licebat, tamen non potui quin multa quae inprimis vim habere videbantur ad negotium criticum adiuvandum omnium studio susciperem. Propterea quaecumque textus sacri testimonia ex tribus primis saeculis supersunt ex ipsis fontibus hausi. Pertinent huc patrum apostolicorum opera, unde paullo saepius reliquis afferenda erat Polycarpi epistula. Cum Ignatio etiam interpolatas eius epistulas excussi, cum Clemente Romano etiam quae eius nomine circumferuntur Homiliae. Quibuscum quae nostra certe in causa satis cohaerent adhibui, ex evangelio Hebraeorum vel Ebionitarum vel Nazaraeorum a veteribus exscripta. Iustini non raro, in evangelio potissimum Matthaei, habita est ratio; sed nec ea neglexi quae eius nomini adscripta sunt, ut expositio rectae fidei, epistula ad Zenam, quaestiones et responsiones ad orthodoxos, quo libro saepe usus sum, item epistula ad Diognetum. Iustino aetate proximus est Marcion. Eius quicquid apud Epiphanium et Tertullianum aliosque esse perhibetur, id omne diligentissime perquisivi, unde commentarius ad Lucae evangelium ac plures Pauli epistulas magnopere locupletatus est. Cum Marcione componere licebit gnosticos eos multos, quorum reliquias patres nobis servarunt, ut Theodoti Antitactarum aliorumque Clementis, Heracleonis Origenes, Ptolemaei Carpocratis Encratarum aliorumque Epiphanius, Valentianorum Marciorum aliorumque Irenaeus, Valentini Naassenorum Apellis Basilidis Docetarum Peratarum aliorumque Hippolytus in Philosophumenis nuper repertis, ut praetereamus similia:

ex istis vero omnibus incrementa apparatus nostri petita sunt. Pertinet huc etiam Valentini ut videtur Pistis Sophia, liber Sahidice scriptus. Item rationem habere placuit idoneis locis protevangeliū quod dicitur Iacobi, evangeliū Pseudothomae, actorum quae feruntur Pilati. A quibus apocrypharum litterarum luminibus ad ipsos patres redeunti, praeter eos qui raro adhiberi poterant, ut Athenagoras, Theophilus, Petrus Alexandrinus, Gregorius Thaumaturgus, commemorandi sunt Irenaeus, quem quidem paucis exceptis ex veterrimo tantum interprete Latino novimus, Clemens Alexandrinus, Origenes, Hippolytus, Dialogus contra Marcionitas, Constitutiones quae dicuntur Apostolicae, Methodius. Ex his omnibus testimoniorum multo plura eaque ipsa curiose delecta in hanc editionem collata sunt quam in aliam ullam priorem.

Nec vero primis tribus saeculis acquiescendum videbatur, etsi immensam messem prae reliquis cum Clemente et Irenaeo praebebat Origenes, cuius etiam interpretem, a Lachmanno plane neglectum nec a Griesbachio in Symbolis criticis excerptum, persaepe consului. Perrectum igitur est studiis nostris ad patres quarti et quinti saeculi, quorum ex numero imprimis nominandi sunt Eusebius, Didymus, Athanasius, Epiphanius, Basilius. Eusebius, cuius demonstrationem evangelicam, pro multitudine locorum sacrorum ibi adscriptorum primo loco ponendam, libros contra Marcellum cum tot ipsius Marcelli locis, historiam ecclesiasticam, commentarios in psalmos et in Esaiam (et in Lucam apud A. Maium), eclogas propheticas, fragmenta permulta ab Angelo Maio edita, in quibus etiam sunt quaestiones evangelicae ad Stephanum et ad Marinum, saepissime magnoque cum fructu adhibui et quem mallet nusquam a me neglectum, gravis etiam eo est quod scriptorum antiquiorum multa fragmenta servavit eaque passim usus critici. Huiusmodi in mentem veniunt Polycrates, Apollonius, Iulius Africanus, epistula ecclesiae Viennensis et Lugdunensis, Phileas, Dionysius Alexandrinus. Sed etiam reliqui quattuor quos indicavimus plurima praebuerunt a prioribus editoribus neglecta. Et Epiphanius quidem difficilem usum propterea

habuit quod, cum editionis Petavianae index indicet paucissima, per omnes fere paginas examinandus erat; in Didymo vero multum profuit Guerikii liber de schola Alexandrina catechetica. Iam sequuntur triumviri, „versati nocturna manu versati diurna,“ Chrysostomus, Cyrillus Alexandrinus, Theodoretus, quorum nomina aliquot locorum millibus adscribenda erant. Ad Chrysostomum subsidium gravissimum nactus sum ex codice saeculi sexti septemdecim homilias in Matthaeum continente, quem transscripsi Guelferbyti; praeterea etiam codicum Mosquensium plerumque ratio est habita. Cyrillum autem Alexandrinum magno cum studio eo libentius excussi quum ex commentariis eius in Iohannis evangelium, quae ad verbum percensebam, satis intellexissem textum scriptorum eius non male ad nos pervenisse. Etiam alterius Cyrilli, episcopi Hierosolymitani, opus cateheticum perlustravi totum. Item Theodori Mopvesteni fragmenta ex catenis collecta, item locis multis Chronicon paschale; item Iohannis Damasceni plura, maxime commentarios in Pauli epistulas et quae in parallelis sacris ad easdem spectant; item maxime ad apostolorum actus et epistulas catholicas, propter antiquiorum testimoniorum paucitatem, Theophylactum (in actis ex duplici textu aë triplici) et Oecumenium; item ad evangelia Euthymium. Ad evangelium Iohannis singulari studio Nonni metaphrasin adhibui; item ad apocalypsin Andreae et Arethae commentaria, quorum priora quidem non tantum ex duobus codicibus dudum excussis, sed etiam ex insigni codice Coisliniano a me ipso Parisiis pertractato dedi. Ad Aretham vero dudum editum addere licebat ea quae recenti memoria Crameri industria in catena exhibuit.

Potiora igitur haec quidem ex meis circa patres Graecos laboribus. Ex iis autem qui passim tantum adhibiti sunt, sive ipsi pauca reliquerunt sive rarius scripta eorum a me consulta sunt, notabiliores saeculorum trium priorum iam supra commemoravimus; addendi vero sunt alii permulti, quorum satis habemus nominasse hos: Amphiloichium, Anastasium Sinaitam, Caesarium, Cosmam, Ephraim Syrum ex veteri interprete Graeco, Euthalium, Eutherium, Leontium Byzantinum, Mar-

cum Diadochum, Marcum Monachum, Maximum, Confessorem, Gregorium Nyssenum, Philonen Carpasium, Photium, Theodotum Ancyranum, Titum Bostrensem.

Denique huc pertinent quae ex catenis peti poterant subsidia critica. Quo in litterarum genere catenae in omnes Novi Testamenti libros eminent quae debentur nuperis curis I. A. Cramer, viri studiosissimi ac meritissimi, quem praematara morte ereptum sibi Oxonium doctum lugebat. Octo volumina quae foras dedit, non pari illa quidem pretio, excussimus omnia, consultis insuper catenis quas dudum Possinus et Nicephorus recentique memoria A. Maius publicarunt. Prodeunt ex illis libris in commentario nostro praeter alios iam notatos, in quibus primum locum tenet Origenes propter fragmenta praestantissima commentarii dudum deperditi in epistolam ad Ephesios, Acacius, Ammonius, Apollinaris, Asterius, Diodorus, Gennadius, Hesychius Hierosolymitanus, Iohannes Geometer et Olympiodorus (uterque ex A. Maio), Procopius (potissimum ex Nicephori libris), Severianus, Victor, aliique.¹⁾

In Latinis testimoniis exscribendis semper atque imprimis usus sum celeberrimo Sabatarii opere, indeque permulta in hanc editionem adsumpta sunt quae priores editores praeterierant; tamen non prorsus abstinui a consulendis ipsorum patrum editionibus. Praeter Irenaei enim interpretem, quem ubique ex nuperrima editione Lipsiensi hausi, et Origenis interpretem, quem certe saepe contuli, passim a me allati sunt ex ipsorum operibus, Sabatario vel tacente vel non satisfaciente, Cyprianus, Lucifer, Hilarius, Augustinus, Hieronymus, Ambrosius et Ambrosiaster, item Latine versi Archelaus et Iacobus Nisibenus - ut praeteream h. l. Didymi interpretem, Athanasii aliorumque -, item per actorum maxime textum Beda, item ex magna Gallandii collectione auctor libri de rebaptismate, auctor libri ad Novatianum, Caesarinus Arelatensis, Faustinus, Novatianus, Orosius, Orsiesius, Pacianus,

¹⁾ Praeterea vide infra catalogum patrum Graecorum ubi cum editiones a me usurpatae tum alia quae huc pertinent notabuntur; item supplementa apparatus critici cum emendandis.

Salvianus alique. Imprimis vero locupletare apparatus criticum contigit ex egregiis Victorini commentariis in epistulas ad Galatas, ad Philippenses, ad Ephesios, ab Angelo Maio primum editis, ad quae accedunt eiusdem ad apocalypsin adnotationes apud Gallandium; item ex fragmentis textus Itali quae antiquissimus tractatus ad priora Lucae capita praebuit, ex codice Ambrosiano rescripto ab Angelo Maio erutus.

Ceterum in adnotationibus patristicis saepe, inprimis in altera libri parte, loci ipsi ad quos respicitur accuratius indicati sunt. Hoc ibi maxime necessarium videbatur ubi editiones bono indice carent, ut in Epiphanio, in Cyrillo Alexandrino, non item in Clemente, Origene, Irenaeo aliisque. Abstinendum etiam omnino erat indicationibus eiusmodi ubi commentarii ex singulorum ordine exscribuntur, ut Cyrilli in Iohannem, Chrysostomi, Theodoreti, Iohannis Damasceni, Theophylacti. Saepe vero ipsa verba antiquorum, ubi singularem gravitatem habent, adscribenda curavi, id quod utentibus non ingratum fore arbitror.

Quarto loco dicendum de editionibus. Elzevirianam anni 1624. et tertiam Roberti Stephani anni 1550. (passim etiam Millii, Wetstenii), item Griesbachianam Davidis Schulzii curis auctam, Scholzii, Lachmanni (editionem maiorem, passim minoris ratione habita) ubique notavi. Atque simul, ut iam ante feceram, lectiones omnes Griesbachio magis minusve suspectas vel commendatas exhibui, additis insuper passim iis quae docta manus Davidis Schulzii adnotavit.

Atque haec quidem de incrementis apparatus critici ex quattuor laborum generibus, quibus facile patebit ad perfectionem eum omnibus similibus operibus longe maiorem perductum esse. Tamen minime ignoro quam multa etiamnum desint ut perfectus atque absolutus omnibus numeris sit; neque dubito quin passim subreperint errores, sive ipsi minus attendimus sive typorum specimina non satis curata sunt. Hos quam aegre feramus, non opus est iis dicamus qui ipsi severis studiis delectantur. Maximum vero ac singulare in commentario isto novo momentum hoc habet, quod non modo ad

omnes lectiones in textum receptas qua nituntur auctoritate notatum est, sed etiam aliorum (Griesbachii, Lachmanni) lectionibus ipsisque Elzevirianis testes sunt appositi. Ita demum vitari ac praecaveri videntur frequentissimi circa testes errores, qui apud plerosque commentariorum auctores invaluerunt. Orti enim inde sunt quod ex Wetstenii, Griesbachii, Scholzii ratione auctoritates veteres non adscribebantur nisi lectionibus ab Elzeviriana diversis. Cui malo nec maiore Lachmanni editione satis subventum erat, ex qua, quum ad repraesentandum antiquum „orientalem“ textum testes tantum paucissimi iique non sine arbitrio delecti adhiberentur, ut imperfectam editoris circa testes suos scientiam praeteream, magnus rursus plerumque error ortus est, ac si qui orientalem constituebant Lachmanni textum, iidem ullo modo satisfacere possent de vero apostolorum textu quaerenti idque circumspecte et cum religione facienti. Neque vero acquiescendum videbatur in apponendis testimoniis ad lectiones quum nostras tum aliis editoribus iisque magni nominis probatas, sed quicquid ab ipsorum auctoritate testium aliquam commendationem habet, vel, ut quod volo definitius significem, lectiones omnes in uncialibus codicibus inventas, et si quae etiam invitis illis sive propria ratione sive reliquarum auctoritatum consensione aliqua praestant, in apparatu exhibendi consilium et cura erat. Consilium diximus et curam: in negotio enim tam late patenti tamque difficili aliquid passim praetermissum esse, quamvis iam in Prolegomenis supplementa contineantur et emendanda, vix dubito. Neque id quod dixi tantum ambitum habet ut etiam manifestos errores quoslibet¹⁾, quorum numero minime formas liberioris legis grammaticae complectimur, aut quae

¹⁾ Eiusmodi sunt *μια ψυχης συναθλοντες* Phil. 1, 27. in *πσ*, *και ημωσ προ και ημων* ut in *Δ* editum est 2. Thess. 2, 1. *τινα υμεις θελεται, υμεις εσμεν, ηκουσα φωνης λεγουση, εζων προ εχων, ωσ τυλοι προ ωσ στυλοι, εν υμων μετε*, ut est Ioh. 15, 7. in *Δ*, *εσπλαγγυσαν* pro *-νισθη*, *απολημος* pro *αποδημος*, *ο υιος* pro *εντος*: quae omnia in *Δ* scripta sunt, *απιστειλαν καινον, εραγωμεν. επιωμεν*. Praeterita sunt talia plerumque, multa tamen in commentario locum invenerunt; erat enim etiam cur exhiberentur singularis passim causa.

leviter scriptura differunt¹⁾ universa duxerim adnotanda: nec enim inconsideratae sedulitatis adpetebam laudem, nec magis viros doctos librum adhibituros meum inutili obruere mole quam utilia docere malebam: verum persuasum habebam eiusmodi in rebus diligentem praestare delectum nostraeque in primis editioni convenire.

Singularem autem apparatus nostri virtutem nondum tetigimus. Cernitur in eo quod ad aliquot lectionum centena iudicii quod secutus sum brevissime ratio est reddita. Quibus ab exemplis certe hoc conclusum iri spero, nusquam temere hoc vel illud praeferrri aut reiici. Pertinet huc etiam quod dicta antiquorum grammaticorum passim adscripsi. Denique non ingrata fore arbitror quae de accentuum usu, quemadmodum in codicibus octavi noni decimi saeculi similibusque observatur, saepenumero adnotavi. Quae quidem pleraque dedi primus.

Secundum exponam quomodo in constituenda textus recensione versatus sim. Hac in re has mihi leges scripsi:

Textus petendus est unice ex antiquis testibus, et potissimum quidem e Graecis codicibus, sed interpretationum patrumque testimoniis minime neglectis. Itaque omnis textus nostri conformatio ab ipsis testibus proficisci debet - ut iam factum est in editione quae anno 1840. prodiit -, non ab Elzeviriana quam receptam vocant editione. Testibus autem discrepantibus primo loco ponenda sunt ea quae tuentur codices Graeci antiquissimi i. e. a. IV. inde usque ad IX. fere saeculum scripti. Rursus in his qui vetustate antecellunt iidem auctoritate praevalent. Haec auctoritas ut magnopere augetur

¹⁾ Huc pertinent itacismi plurimi, ut η γαλιλαῖος (Lc 13, 2. κ), τοῖς ἐν-δοξῆς Lc (18. 7. τ^α), ὄμωσι, κονωρία, λιμπούμενος. χλαμοῖδα, σὺ προ σοι, προσκοινωνῶν, λειτουργεῖα, λειτουργεῖα, οικίαν pro οἰκίαν, σημιον, εὐγνωστικῶν, παραγινεῖται, λείαν, ἀξίωσῃ, item αἰ et ε promiscue posita ut φαντασθησάν, item neglecta alliteratio, ut ἐνπροσθεῖν, ἐμβλεψασα, ἠγγισεν, ἀνθροπίλιον, ἐπισπότης. Quorum quidem omnium exempla haud pauca dedimus, sed non constanter notata sunt. Explicatur de his ac similibus generatim in Prolegomenis: quod idem fit de οὐτως et οὕτως atque de ν ἔφελη. quorum utrumque paucis tantum notabilioribus locis in ipso commentario tractatum est.

si interpretationum ac patrum accedunt testimonia,¹⁾ ita non superatur dissensione plurimorum vel etiam omnium codicum recentiorum i. e. eorum qui a nono saeculo usque ad decimum sextum exarati sunt. Istud enim dubitari nequit, quos recentiores dixi longe plerosque ex iis fluxisse codicibus qui ante annos fere mille per ecclesiam Graecam cum publica quadam auctoritate adhibebantur indeque et ipsos publicam illam quandam et constantem formam induisse. Ea vero forma per varias manus variosque casus derivata est ab usu priorum saeculorum, ubi fontium et consulendorum et emendandorum magna licentia erat. Ex quo sequitur, quum antiquitatis laudem quae antiquissimorum codicum lectionibus sine dubio inest eandem posse recentioribus inesse testibus, quamvis id per se minus probabile sit; tum codices post octavum saeculum scriptos negligendos aut parvi aestimandos non esse, sed non posse numerum eorum prae paucitate antiquiorum testium urgeri. Accuratius vero hanc in rem inquirenti passim facile erit demonstrare lectiones codicum octavi saeculi et sequentium ipsa antiquitate vel aequiparare vel antecedere codicum quarti, quinti, sexti saeculi lectiones. Fit enim ut illi ex interpretibus Syrum vel Sahidicum vel Italum vel Gothum²⁾ adsentientes habeant, vel etiam ex patribus Clementem, Origenem, Ire-

¹⁾ Quod enim paucissimi tantum edd. Graeci lique soli testantur - nisi est eiusmodi quod non potest nisi a Graecis firmari, ut *εως* et *ως*, *ευθως* et *ευθεως*, ut multae formae grammaticae etc - id facile ita potest ortum putari ut alter ab altero transcriptum habeat. Non item vero si accedunt veterum interpretum ac patrum testimonia. Ita Mt. 1, 6. *δαυειδ δε σινη ο βασιλευς* praeter B al² testantur testes Latini plures saeculi IV. et V., item interpretes cop et sah, item syr etc. Hos quum a B aut exemplari unde descriptus est pependisse minime sit credibile, eam lectionem certe iam diu ante aetatem eodiceis B obtinuisse vulgatamque fuisse certum est. Contra Mt. 2, 23. *του πατρος αυτου ηρωδου* pro *ηρωδου του πατρος αυτου* a solis BC² traditum facile ab uno eodem codice unde uterque pependit potest profectum esse. Mt. 8, 18. *οχλον* pro *πολλους οχλους*, propterea quod in cod. B quamquam solo legatur lectionem apud antiquos pervagatam habere, temerarium est.

²⁾ Hos maxime delegimus quod non modo harum interpretationum origo ad secundum, tertium, quartum saeculum revocanda est, sed etiam, quod in usu earum critico gravissimum est, codicibus quarti quinti sexti saeculi ad nos pervenerunt.

naeum, Tertullianum. Quod si est lectionibus aliquo loco de principatu certantibus, non amplius quaerendum est utra antiquior sit, sed utra praestet propria vi ac ratione.

Sed ultra progrediendum est. Quamvis enim permagni faciunda sit quaevis lectio quam perantiquam adeoque in antiquitate vulgatam esse certum exploratumque habeamus, tamen manifestum est testium superstitum nullum eam superare aetatem ubi universa quaedam textus sacri varietas ac depravatio iam exstiterit. Cuius rei luculentissimus testis est cum Clemente (denato fere a. 220.) Origenes (natus 185. denatus 254.) vel cum Irenaeo (scripsit opus suum circa a. 192.) Tertullianus (denatus 220.). Ad quos quarto saeculo, quo ipso unus Vaticanus codex omnium antiquissimus scriptus videtur, accedit Hieronymi testimonium ad Damasum scribentis „tot paene esse exemplaria quot codices.“ Quod de Latinis ille quidem dixit, sed una probat ab illorum ante Hieronymum temporum ingenio recte derivari documentorum textus varietem; quemadmodum quae idem de evangeliorum textuum permixtione queritur (vide post), id commune prorsus Graecis et Latinis testibus est. Praetereaque ipse „codicum Graecorum emendata conlatione sed veterum“ se usum esse dicens itemque prospexisse „ne multum a lectionis Latinae consuetudine discreparet“ novum opus suum, satis innuit Graecorum sui temporis codicum diversitatem. Quae quidem textus depravatio unde exorta sit difficile dictu est, etsi plura sunt quae huic rei lucem afferant. Ut enim taceam, satis enim per se clarum est, primorum temporum homines quippe plenos spiritu atque ipsorum apostolorum fructos commercio alienos fuisse a litterae scriptae veneratione, eoque minus iurasse in litteram quo minus auctores ipsi aut orationis artem profiterentur aut iis quae foras darent summam auctoritatem tribui voluissent: traditum nobis est Artemonem cum asseclis¹⁾ Tatia-

¹⁾ Cf Eus. hist. eccl. V, 38. cui capiti titulus est: *περὶ τῶν τῆν Ἀρτέμωνος αἰρέσεων ἑξαρχῆς προβεβλημένων*. Ibi 38, 6. Eusebius ex antiquiore scriptore haec affert: *διὰ τοῦτο ταῖς θείαις γραφαῖς ἀνόβως ἐπέβαλον τὰς χεῖρας, λέγοντες αὐτὰ; διορθωτέαι. καὶ ὅτι τοῦτο μὴ*

num¹⁾ Marcionem aliosque textui sacro corrigendo studuisse; porro qui pia saepe fraude scripta apocrypha venditarent, quod studium ipsis duobus primis ecclesiae saeculis invaluisse scimus, eos a textu mutando non abhoruisse perquam credibile est; deinde comperimus iam ante Hieronymi tempora (nati 346.) inprimis operam datam esse ut evangeliorum varietatem ad quandam revocarent unitatem, quod quidem ad textus evangelistarum maxime synopticorum confundendos magnam vim habuisse constat²⁾; ac iure vero inde concludimus, quod in evangeliiis licitum putarent, id nec in reliquis libris ubicumque ex re visum esset haberi potuisse criminisum. Denique post medium fere saeculum tertium a Luciano Antiocheno et Hesychio Alexandrino recensiones quasdam textus susceptas esse certe Hieronymus et Gelasii quod dicitur decretum testantur³⁾: a quibus testimoniis non tam id concluderim, existitisse dumviros illos magnae codicum nostrorum diversitatis auctores, quam studuisse eos ut textum mira iam diversitate laborantem recensendo emendarent ac restituerent.

Quae omnia utut sunt, certum hoc est, iam IV. et III. saec.

καταφειδόμενος αὐτῶν λέγει, ὁ βουλόμενος δύναται μαθεῖν. εἰ γὰρ τις θείλῃσι συγκομίσας αὐτῶν ἑκάστου τὰ ἀντίγραφα ἐξετάζῃ πρὸς ἄλλα, κατὰ πολὺ ἂν εὖροι διαφωνοῦντα· ἀσύμφωνα γοῖν ἔσται τὰ Ἀσκληπιοδότου τοῖς Θεοδοῦτου. πολλῶν δὲ ἔστιν εἰπορῆσαι, διὰ το φιλοτιμῶς ἐγγιγράφθαι τοῖς μαθητὰς αὐτῶν τὰ ὑφ' ἑκάστου αὐτῶν ὡς αὐτοὶ καλοῦσι. κατωρθωμένα, τοιούστιν ἤφανισμένα. τὰ γὰρ Ἀπολλωνίδου οὐδὲ αὐτὰ ἑαυτοῖς ἔστι σύμφωνα. ἔρεσι γὰρ συγκρίναι τὰ πρότερον ἰπ' αὐτοῦ κατασκευασθέντα τοῖς ἕστερον πάλιν ἐπιδιαστροφῆσι καὶ εὖρειν κατὰ πολὺ ἀπάδοντα. Etc.

¹⁾ Cf Ena. hist. eccl. 4. 29. τοῦ δὲ ἀπιστοῦ φασὶ τολμησαί τινας αὐτὸν μεταφράσαι φωνάς, ὡς ἐπιδιορθοῦμενον αὐτὸν τῆς φράσεως σύνταξιν.

²⁾ „Magnus siquidem hic in nostris codicibus error inolevit, quod dum in eadem re alius evangelista plus dixit, in alio quia minus putaverint addiderunt; vel dum eundem sensum alius aliter expressit, ille qui unum e quattuor primum legerat ad eius exemplum ceteros quoque aestimaverit emendandos. Unde accidit ut apud nos mixta sint omnia, et in Marco plura Lucae atque Matthaei; rursus in Matthaeo Iohannis et Marci, et in reliquorum quae aliis propria sunt inveniuntur.“ Cf epist. ad Dam. cuius textum etiam Prolegomenis ed. nostrae triglottae pag. XCVI sqq. inserendum curavimus.

³⁾ Utriusque verba vide infra, ubi de recensioibus textus explicatur.

Novi Testamenti textum, quemadmodum in codicibus sive Graecis sive ex Graeco versis per orbem Christianum circumferebatur, a puritate atque integritate plurimis modis discessisse; maxime vero probabile etiam illud est, nulla aetate magis quam ipsa prima, i. e. primo ac secundo p. Chr. saeculo, textus sacri quam diximus varietatem esse exortam. Cuius rei argumentum unum nec id levissimum subiungam. Nota sunt Griesbachii verba in Prolegomenis ed. tertiae sect. III. pag. LXXVII. scripta: „Tandem commemorandum esse censeo codices nonnullos e partibus longe dissimillimis esse conflatos. Alexandrinus v. c. codex recensionem sequitur aliam in evangeliiis, aliam in epistolis Paulinis, aliam in actibus apostolorum et catholicis epistolis.“ Potest de his singulis disputari; negari tamen nequit ipsos antiquissimos cdd. nostros tres, qui quidem inter unciales soli totum Novum Testamentum comprehendunt, singulis nonnullis partibus ratione textus sui sibi ipsis dissimiles esse. Hoc autem inde factum est quod quam rationem habent evangelia, quam epistolae in codicibus ABC, eam dudum induerant antequam in hos codices transcriberentur. Induerunt enim antequam libri Novi Testamenti in unum coniungi consuescerent. Quae quum ita sint, qui testes ad nos pervenerunt antiquissimi, in textu apostolorum restituendo non aliam quam satis dubiam auctoritatem possunt habere. Quod quum ad infringendam pertineat praesumptuosam eorum opinionem, qui verum se tenere iactant dummodo antiquissimos paucos vel etiam unum omnibus reliquis non convictis ac refutatis sed simpliciter spretis sequantur, tum addendum est unum quod cum iis quae iam disputavimus arctissime cohaeret, destinatum maxime ad rationem codicum nostrorum saeculis quarto quinto sexto posteriorum rectius aestimandam. Insignem enim inter cdd. unciales primi ut ita dicam ordinis et secundi cum reliquis plerisque esse textus differentiam, eamque tantam ut, in evangeliiis maxime, per quodvis caput lectionum genus quoddam alterum Aegyptiacum, alterum Asiaticum, etsi nomina non satis quadrant, distinguere possis, ad demonstrandum facile est et iam est a multis demonstratum. Hanc igitur differentiam an maxime atque imprimis ab antiquitatis discrimine pendere

dicamus? Minime vero. Saeculis enim sexto septimo octavo iisque quae sequebantur nullo modo fieri potuit ut textus codicum ABCD in eum transformaretur quem codices EFGHKM cum similibus praebent. Quae res ut pluribus argumentis effici potest, ita iam satis coarguitur magna consensione quam inter hos codices posteriores et Chrysostomum atque Theodoretum, item interpretes Syrum Gothum aliosque esse constat. Quod si recte habet, nec vero potest peritis ullo modo dubium esse, dandum est saeculo iam quarto exstitisse codices in summa rei simillimos codicibus nostris octavi saeculi et sequentium.

Quae omnia, nisi quis idoneis ac firmis argumentis docere contrarium poterit, ad criticos labores religiose ac prudenter adhibenda erunt, providentibus ne rei tam gravis ac severae fundamenta mediis in opinionibus atque erroribus iaciantur. Videtur autem inde summa lex critica scribenda esse haec, ut omnibus locis ubi quid auctores scripserint docta ratione aut iudicio effici nequit, quod antiquis testibus probatissimum novimus fidenter et unice sequendum sit; ubicumque vero causae sunt graves atque ab arbitrio quam maxime alienae, quae aliud prae alio commendent confirmentque, non id praestet quod testatissimum, sed quod et satis testatum et probabile sit.

Iamvero circumspectum est porro quae potissimum gravia videantur sive in auctoritate testium pensanda sive in probabilitate definienda lectionum. Eiusmodi fere haec videntur:

1. Pro suspectis habenda sunt quum quae uni vel alteri horum testium prorsus peculiaris sunt, tum quae classium quae videntur esse certam indolem ab homine docto profectam redolent.

2. Arcenda sunt quae quamvis pluribus probata testibus ex errore librariorum orta esse manifestum vel maxime probabile est.

3. Locis geminis quum Veteris tum Novi Testamenti maximeque evangeliorum synopticorum, ad quos inter se exaequandos priscorum hominum praecipuam curam pertinuisse certum est, testibus qui consensum praebent prae-

ferendi sunt qui dissensionem testantur, nisi gravis caussa aliud suadeat.

4. Probabilis prae ceteris ea est lectio quae reliquarum ansam dedisse vel etiam earum elementa in se continere videtur.

5. Studiose tenenda sunt quae a ratione sermonis Graeci auctoribus Novi Testamenti proprii neque minus a consuetudine uniuscuiusque horum scriptorum commendantur.

Quae singula paucis illustranda erunt.

Ad 1. Unius igitur codicis lectionem, praesertim ubi, ut plurimis locis evangeliorum, multi satis antiqui testes consuli possunt, non cautum est recipere nisi examine exacto firmatam et quidem re prae ceteris implicita. Exemplum esto Mc, 2, 22. Ibi ἀπόλλυται καὶ οἱ ἀσχοί, si verum quaeris, unius B auctoritate recepi, nisi quod, idque haud leve est, iam Coptus interpres eundem textum exprimit. Accedit vero quod hunc locum e geminis corruptum esse perquam probabile fit. Prorsus enim Matthaei textum, eundem Lucae textui proximum, lectio plerumque recepta repetit, atque etiam Marci textus quemadmodum probavi ad turbandum Matthaicum aliquam vim habuit, cf comm. ad Mt 9, 17. Porro quod L 102. legunt, corruptionis e Matthaео factae initium sistit; item quod D cum quinque Italiae codicibus optimis habet, id lectionem nobis probatam ad frequentiore[m] loquendi usum leviter immutat, conformans una ad Matthaei locum. Denique haec dicendi brevit[as] opposita pleniori Matthaei et Lucae dictioni Marco convenit maxime; eadem enim invenitur tot aliis locis ubi lectio non dubia est. Similibus rationibus ducti verba plerumque addita ἀλλὰ οἶνον νέον εἰς ἀσχοὺς καινοὺς βλητέον ex auctoritate unius codicis D quattuorque Italiae codicum antiquissimorum omisimus. Ea enim verba prorsus e Luca, apud quem nemo praetermisit, petita videntur. B et 102. eo quod βλητέον omittunt totam sententiam primum e Luca margini Matthaei adscriptam maxime probant. Item e geminis corruptionem factam testes duo Graeci cum pluribus Latinis eo clarius ostendunt quod etiam Matthaei verba καὶ ἀμφοτέροι συντηροῦνται, a plurimis et ipsi Lucae illata, verbis spuriiis complendae sententiae caussa addiderunt. Denique καινοὺς passim

vel omissum vel cum *νέους* permutatum eiusmodi est ut sententiam primum minus accurate ex parallelis locis adnotatam confirmet.

Potest vero etiam fieri ut iustae constantiae caussa quod modo pluribus firmatum testibus fuerit, ex paucissimis i. e. uno vel duobus recipiamus. Quae quidem constantia quem ambitum habere posset, saepe dubius haerebam; nec enim facile poterat lex scribi quae omnium locorum rationi satisfaceret. Pertinet huc imprimis formarum quas dicunt Alexandrinarum usus, quas quidem sensim ex cdd. expellendi studium fuisse certum est. Has igitur ex antiquissimis tribus vel duobus recipere non dubitabam, atque etiam uni ex his maximeque *β* soli passim videbatur fides adhibenda. Cf *ηλθαν* et *ενραν* Lc 8, 35. *εξεβαλαν* et *επεβαλαν* Mc 12, 8. 14, 45. Act 21, 27. Eiusmodi vero ex *δ* solo, qui earundem formarum usu prae ceteris omnibus excellit, recipere non cautum duxi. Item confer *ερανναν*, *εξηραννησαν*, *ανεξεραννητα*, quae locis multis pro testium auctoritate recipi debebant. Unus vero locus Ro 8, 27. excipiendus erat, quippe ad quem solum eadem forma auctoritatem nullam habet. Ita constanter *τεσσαρακοντα*, *τεσσερα*, *τεσσερας* scribenda erant, exceptis quattuor vel quinque locis. Ita *Ιησους* absque articulo a Iohanne maxime poni certum est, saepissime vero testes plurimi articulum addiderunt. Hinc 20, 19. duobus gravissimis testibus *δι* quamquam solis obtemperandum videbatur omittentibus articulum. Similem rationem habet *αλλα* ante vocalem, quod saepissime a plerisque cum *αλλ* commutatum esse apparet. Cum igitur plurimis locis ex ABCD similibusque restitutum esset, neque Mc 12, 14. recusandum videbatur a *DLA* exhibitum. Rursus vero alibi minore auctoritate firmatum, ut Mc 12, 25. ubi soli *DA* praebent, non audebam recipere. Qua in re interest utrum locus aliquis dubius plurimis antiquis testibus utatur an paucissimis. Hinc codex *A* vel *c* aliam in apocalypsi quam in evangeliiis auctoritatem habet. Quam ob caussam *εμμεσω*, quae forma alibi dubitationem habet, in apoc. ubique edendum erat, cf ad 1, 13. Item plerumque *ιδον*, quod modo ABC, modo AC, AB, BC testes,

habet. Item *ιδα* 17, 3 et 6. ex solo *Α, Β ιδον* praesente et *Ϸ* deficiente.

Porro haec regula hanc vim habet, ut sequi vetet quos dicendi modos uni vel alteri codici quamvis optimo proprios sciamus. Ita *Β* tempore perfecto favet, ut *Lc* 24, 28. 2 *Co* 11, 21. *Eph* 1, 20.; ita *Δ* participium in tempus finitum transferre consuevit, ut *Mt* 20, 30. *ηκουσαν και εκραξαν* 25, 25. *απηλθον και εκρουσα* *Io* 12, 3. *λαμβάνει και ηλευθεν* 12, 36. *απηλθεν και εκρουθη*; contra *Β* participia amat, cf *Mt* 17, 25. *ειποντα* et 17, 26. *ειποντος δε*. Favent codd. *BCD* formae *Μαρια* pro *Μαριαμ*, quod inde clarum fit quod etiam in *Luca*, qui an *Μαριαμ* scripserit vix dubitare licet, passim soli substituerunt *Μαρια*, cf 1, 30. 34. 38. 39. 46. 56. 2, 16. Hinc nec *Mt* 1, 20. ex *BL* etc aut *Mt* 13, 55 ex *c* etc, neque magis *Lc* 2, 19. ex *BDR* etc *Μαρια* formam in textum recipere cautum est. *L* epp. Paul. adamat coniunctivum modum cum indicativo commutare, ut 1 *Co* 16, 5. *ον εαν πορευομαι* ibidem 16, 7. *εαν απηρεσει* *Col* 3, 13. *εαν εχει* et 3, 23. *ο εαν ποιειτε*. Quae res omni cum studio tractanda est.

De classibus vero quod dixi breviter ita definiri potest, cavendum esse quicquid recensionem sapiat i. e. quicquid ab homine docto textum sui temporis recognoscente profectum videatur. Ita *Mt* 25, 15. *εκερδισεν* pro *εποιησεν*, quamquam in *Α**BCDL* al invenitur, non potest non pro tali emendatione haberi; quam qui coniunctim praebent codices, pro tanta textus totius qua conspicui sunt consensione, quemadmodum etiam patriam eandem habere videntur, ex communi quodam fonte saeculi II. hausisse putandi sunt. Quod genus lectionum satis frequens est. Ubi autem diligenter collectum erit sciteque illustratum, luculenter docebit quoties lectiones ex nobilissimis cdd. petita sine dubio reprobandae sint. Contra clarum est si quae ab antiquissimis testibus varii generis ac diversae patriae, quae certo in versionibus et scriptoribus certius definiri potest, coniunctis exhibeantur, ea non facile singulari studio in textum pristinum illata videri. Sed quaestionem de recensionibus textus vel classibus testium statim paullo accuratius tractabimus.

Ad 2. Ab errore librorum quid sit, ut saepe planissimum ita alibi satis est dubium. Multa rei parum gnaris peccata a librariis visa sunt quae prorsus alius sunt generis. Quae res iudicanda imprimis est ad codices saeculi IV. V. VI. litteris uncialibus continuaque scriptura, sine accentibus, raris punctis exaratos. Exempla tantum pauca afferam adhibitis litterarum formis ad similitudinem librorum scriptorum summae antiquitatis effictis (vidè infra ad initium catalogi subsidiorum criticorum). Errarunt librarii scribentes ΟΤΑΝΑΡΘΗ pro ΟΤΑΝΑΠΑΡΘΗ Mt 9, 15 et Mc 2, 20. Item omittentes ο ω in ΠΡΟΚΑ ΛΕCΑΜΕΝΟCΙC Mt 18, 2 et ΛΕΓΕΙΑΥ ΤΟΙCΙC Mt 9, 28. (Contra 19, 8. μ codex post eandem locutionem addit ο ω.) Quod Mt 13, 55. ουχ pro ουχι substituerunt, id facillime fieri potuit cum scriptum esset ΟΥ ΧΙΗΜΗΡ. Propter eandem caussam potius μητι quam μη legendum est Ioh 7, 31., scriptum est enim: ΜΗΤΙ ΠΛΕΙΟΝΑ. Quid quod in codice Δ ex ΤΙΕΜΟΙ ortum est ΠΕ·ΜΟΙ Mc 5, 7. Item errore librarii excidisse videtur ηδη in z Mt 17, 12. qui locus sic habet: ΗΔΗ ΗΛΘΕ. Item confusa sunt η et ρ in Δ Mt 17, 12. ubi est ΟCΑΝΘΕΛΗCΑΝ pro ΟCΑΗΘΕΛΗCΑΝ. Facillime praeteriri potuit δε in ΚΑΙΔΙΕΛΟ ΓΙΖΟΝΤΟ Mc 11, 31., item νμας in ΟΑΠΟΚ ΤΕΙΝΑCΥΜΑC Io 16, 2., quemadmodum etiam passim CΧΩ et ΕΧΩ permutata sunt. Ex ΥΠΟ ΔΕΙΓΜΑΔΕΔΩΚΑ facile fieri potuit -ΓΜΑ ΕΔΩΚΑ Io 13, 15. Confusis ου et οδη scriptum est in Δ Lc 7, 31. ΕCΠΛΑΓΧΝΙCΟΝ pro -ΙCΘΗ. Loco celebri Mt 7, 14. ubi lectio inter ου et τι fluctuat, nescio an errore antiquissimo pro ΑΥΤΗCΟΤΙ scriptum existimem ΑΥΤΗCΤΙ. Quod Lc 18, 5. in pluribus cdd. scriptum est την χηρα τωντιν, id ortum videtur inde quod

ΧΗΡΑ exeunte versu positum erat in antiquiore exemplari, quemadmodum etiamnum est in codice L, postque omittebatur lineola litteram *ν* significante. Mt 20, 23. scriptum est ΑΛΛΟΙΣ i. e. *ἀλλ' οἷς*. Sed fuerunt, ut ipse interpres codicis D et Augustinus, qui redderent *aliis*. Simili errore Mt 18, 20. ex *οὐ γὰρ εἰσὶν* factum est *οὐκ εἰσὶν γὰρ*, cf commentarium. Coniecturarum invitis legibus palaeographicis factarum exemplum esto 1 Pe 3, 7. ubi quam lectio *συγκληρονομοι* difficultatem habet voluerunt ita solvere ut dicerent, *-μοι* esse pro *-μοῦ* datum antiquitus, confusis *ο* et *ω* additoque insuper *ι* adscripto. At iota adscriptum in antiquissimis codd. nostris plane non habetur, nec licet ex alieno usu ad apostolica scripta transferre.

Duo vitiorum genera sunt quae non pendunt a palaeographicis rationibus. Alterum omissiones per ὁμοιοτέλευτον spectat, quo sunt saepe abusi, ut Mt 27, 35. Eo enim quam caute utendum sit apparet inde quod multa additamenta sine dubio spuria ex eadem lege in textum admittenda sunt, quale est quod Io. 6, 56. codex D habet. Alterum errores ex itacismo ortos complectitur. Huius generis ut plurima plana sunt, ita sunt quae ambigui quid habeant. Huc haec spectant: Philem 11 et 12. Ibi *σν* cum *σοι* confusum, quod in ipsis AC similibusque haud infrequens est, turbati textus non ultimam causam credo. Potest id autem et ab iis qui *σοί. σν δέ* probant et ab iis qui *σοί* delent adhiberi. 2 Co 12, 1. Ibi ad lectionem *δει* pro *δη* substituendam puto vim habuisse confusionem litterarum *ει* et *η*. Quam opinionem confirmat 1 Co 6, 20., ubi quamvis sine sensu L codex *δει* pro *δή* habet. Etiam *αναπειρους*, quod Lachmannus bis ex codd. posuit pro *αναπηρους*, ex itacismo ortum est. Cuius lectionis nisi ille occultam quandam causam habebat, debebat alia multa eaque saniora ex codd. recipere. Qua de re vide infra. Confunduntur autem, ut id certe breviter adscribam, inprimis haec: *ει ι οι υ η*. Omnium saepissime *ει* et *ι* inter se permutata. Ita igitur antiqui libri praebent *η ειδι* pro *ει ηδει*, *οκηρεται* pro *υπηρεται*, *τοις ενδοξης* pro *-ξους*, *σν* pro *σοι* et *σοι* pro *σν*, *ισραηληται* pro *-λιται*

vel *-λαι*, *λαια* pro *λαια*, *η* *ηλιθιοι* pro *οι γα*. Ad quas vocales ex communi pronuntiatione per *ι* permutatas proxime accedit *αι* cum *ε* confusum, quo nihil frequentius. Propterea ubicumque rationibus altioribus alterum alteri praestat, vix est scripturae codicum habenda ratio, nisi insignis quaedam constantia invenitur, qualem forma *εγειρε* pro *εγειραι* habet. Ita 1 Pe 2, 11. *απεχεσθε* non dubitarem, etiamsi cdd. unciales omnes *-σθε* tuerentur, mutare in *-σθαι*, nisi ipsum aptissimum esset atque etiam similitudine loci 1 Pe 5, 1. 2. sustentaretur. Talibus locis magna est antiquorum interpretum auctoritas. Ita fluctuant Mt 10, 29 et Lc 12, 6 *πωλεται* et *πωλετε*, quod posterius apud Mt *εκλ* etc (in comm. non notavi), in Lc *λ* aliique multi praebent. At interpretum nemo aliter quam *πωλεται* vertit.

- Ceterum magno in errore illi sunt variantes lectiones plerasque a librariis putant codicibus illatas, et cum ipsi iudicant nihil antiquius habent quam quaerere quid ex inventis librario potuerit in mentem venire. At multo plus ad mutandum textum valere hominum non indoctorum studia qui versantes volumina sacra inprimis sapere sibi videbantur hoc vel illud corrigendo vel certe adscribendo in margine, unde post in ipsum inrepsit textum. Eiusmodi correctorem, non librarium prodit lectio *των ομμάτων* Mt 20, 34. qua voce quam parum offenderint librarii, quos *των οφθαλμων* substituisse facile aliquis dixerit, ex Mc 8, 23. intellegitur, ubi nemo mutavit *εις τα ομματα*. Nec obliviscendum est textibus sacris describendis¹⁾ per priora saecula operam dedisse viros studiis et doctrina claros, quales novimus Origenem et Pamphilum. Etiam quae Hieronymus in commentariis (ad Mt 24, 36. ad Gal 3, 1.) laudat „Adamantii et Pierii exemplaria“, ab illis viris sive quod dicunt *διορθούμενα* sive, quod

¹⁾ Similiter factum esse in aliis scriptis luculenter testantur quae martyrium Polycarpi (PP. apostol. ed. Dressel pag. 406.) subscripta habet: ταῦτα μεταγράψατο μὲν Γάϊος ἐκ τῶν Εἰρηναίου μαθητοῦ τοῦ Πολυκάρπου — Ἐγὼ δὲ Σωκράτης ἐν Κορίνθῳ ἐκ τῶν Γαίτων ἀντιγράφων ἔγραψα — Ἐγὼ δὲ πάλιν Πιόνιος ἐκ τοῦ προγεγραμμένου ἔγραψα.

praestat, propria manu scripta credenda sunt. Propterea codicum scriptores et doctos et indoctos ponere debemus, quorum utrisque suae in corrumpendo textu partes fuere: nimirum quae nobis corruptio dicitur, priscis hominibus saepe videbatur emendatio. Ad indoctos librarios, quorum in numero praecelluerunt calligraphi Alexandrini, qui nec Graece nec Latine satis scivisse videntur, plures referendi sunt ex nobilissimis cdd. nostris et Graecis et Latinis multo pulchrius quam emendatius scripti.¹⁾

Ad 3. Hanc legem ita observavi ut dissensionis quam dixi testes verum tenere iudicarem nisi per se nullius aut perexiguae auctoritatis essent. Quum autem omnibus documentis, classe excepta nulla, evangelicorum textuum permixtio multo antiquior sit, saepe quod ex hac lege praestat in vitis testibus iis quos alibi plerumque sequebar aut testibus huiusmodi non nisi paucis nixus in textum recepi. Exempla innumera sunt, maxime per totum Marci evangelium; nec raro in ipso commentario indicavimus quae potissimum ad textum constituendum nostrum valuissent. Qua in re unum prae ceteris hoc loco urgendum censeo. Quum enim saepe locis geminis ea ipsa verba quae in suspicionem spurii veniunt paullum differant ab iis unde derivata videntur, sunt qui a differentia gravem defensionis causam sumant. At minime illi rectum vident. Ut enim per se facile intellegitur, ab iis qui textui interpolando operam dabant non nimiam in transcribendis alienis quamvis similibus religionem postulandam esse, ita loci sat multi, quos ex tali transscriptione vel in multis vel in paucis codicibus corruptos esse planissimum est, docent quanta in hoc interpolandi modo licentia fuerit. Eiusmodi exempla sunt: Mt 27, 35. ubi formula Iohannis *ἵνα ἡ γραφή πληρωθῆ ἢ λέγουσα* prudenter in usum Matthaei translata est ut scriberetur *ἵνα πληρωθῆ τὸ ῥηθῆν*. Mt 27, 49. ubi Iohannis verba *ἀλλ' εἰς τῶν στρατιωτῶν λόγῃ αὐτοῦ τὴν πλευράν*

¹⁾ Calluisse vero etiam monachos elegantissimae scripturae Alexandriae artem, insignis docet subscriptio codicis palimpsesti Numerorum ex meo facti Petropolitani, quae sic habet: *ἰωαννοῦ μοναχοῦ σιεργίου*.

ἔνυξεν, ad Mt sic translata sunt: ἄλλος δὲ λαβὼν λόγχην ἔνυξεν αὐτοῦ τὴν πλευράν, similiterque quae sequuntur differunt. Mc 11, 3. ubi pro *τί ποιεῖτε τούτο* a multis exhibetur *τί λύετε τὸν πῶλον*, quod e Luca fluxit ubi est: *διὰ τί λύετε*. Lc 2, 39. ubi D et A adscripta habent *καθως ερεθη δια τον προφητον οτι ναζωραιος κληθισεται*, quae quidem ex Matthaei verbis: *ὅπως πληρωθῆ τὸ ῥηθὲν διὰ τῶν προφητῶν* etc derivata sunt. Similiter Lc 5, 14. codex D additamentum longius habet quod paullo liberius ex Mc 1, 45. exscriptum est. Item Lc 9, 43 et 50. in pluribus Latinis testibus et Gotho additamenta ad ll. pp. libere efficta inveniuntur. Cf. etiam ad Lc 6, 42. 19, 45. 22, 47. Mc 6, 16. item, ubi alia exempla plura adnotata sunt, ad Mt 21, 44. Cf. etiam Gal 4, 17. ubi *τὰ κρείττω χαρίσματα* ex 1 Co 12, 31. libere adsumptum est, quo loco interpolator aut *τὰ χαρ. τὰ μείζονα* aut *τὰ: χαρ. τὰ κρείττονα* legit. Nihilominus magna a nobis cautio adhibita est ne lege quam ipsi nobis scripsimus abuteremur, quum occasio abutendi esset frequentissima. Ita Mt 23, 4. invita editione nostra a. 1849. non videbatur *βαρέα* deletis *καὶ δυσβάστακτα* ex paucorum etsi gravium testium auctoritate edendum esse. Quamvis enim *δυσβάστακτα* Lucae sit 11, 46. ad eumque *βαρέα καὶ* ex Mt a testibus nonnullis (cx etc) sit translatum, tamen nulla erat idonea caussa cur ad *βαρέα*, si ita in Matthaeo scriptum fuisset, adhibito Lucae loco adderetur *καὶ δυσβάστακτα*. Contra si scriptum erat *βαρέα καὶ δυσβάστ.*, quod ipsum egregie confirmatur ex interpolatione quam cx etc in Lucae loco parallelo praebent, facile poterat alterutrum omitti sive errore sive, quum *βαρέα* satis esset, consilio. Certe locis eiusmodi ut statuas interpolationem ex parallelis, multo plus auctoritatis requiritur quam est Mt 23, 4. Ex genere est paullo alio *ἡμέραι τρεῖς*, et Mt 15, 32 et Mc 8, 2. scriptum: quod enim apud Mt in minusc. multis legitur, *ἡμέρας τρεῖς*, ex manifesta emendatione fluxit, neque commendari potest etiamsi ipse Origenes in eundem modum locum Matthaei expresserit; nec aliter de lectionibus codicum B et D in Marco iudicari postest.

Singularem ea in re difficultatem quum loci aliquot

Matthaei et Lucae tum permulti evangelistae Marci habent, ubi lectio ita comparata est ut cum alterutro consentire debeat. Ita Mt 27, 34. aut *οἶνον* Marci aut *ὄξος* Lucae probandum est; ego vero *ὄξος* probavi. Quum enim in Luca nexu quidem paullo diverso *ὄξος* nude scriptum esset, in Marco eodem prorsus nexu *ἐσμηρτισμένον οἶνον*, fidei non absonum est Matthaei textum substituto *οἶνον* pro *ὄξος* propius ad Marci traditionem adductum esse. Mt 27, 55. fluctuat *ἀπὸ μακρόθεν*, *ακΔ* aliisque et Chrys. *απο* omittentibus. Eadem locutio in Marco non fluctuat; apud Lucam vero testes plerique, in quibus *απρξ*, *μακρόθεν* praebent et *BDL* cum aliis paucis articulum praefixum habent. His inter se collatis Matthaeus pariter atque Marcus *ἀπό* praeposuisse censendi sunt, non item Lucas. Similis aliorum locorum praeter evangelia ratio est, ut Act 5, 34. ubi *ἀνθρώποις* e vv. 35. 38. petium videri potest, item *ἀποστόλοις* e v. 40. Mihi vero sic videtur, Lucam scripsisse *ἀνθρώποις* ex mente Pharisaei; quum vero h. l. ipse auctor suo nomine narrare videatur, mutatum id esse cum nobiliore *ἀποστόλοις*, quod quidem statim v. 40. usurpatur. Contra vv. 35. 36. lectio *ἀνθρώπων* non depravata est propterea quod id ex ore Gamalielis dici in promptu erat. In Marco vero ita versatus sum, ut et testium auctoritati cederem et Marcum plerumque, exceptis excipiendis, brevius reliquis scripsisse ponerem. Ita Mc 9, 29. *ἐν προσευχῇ* scripsi cum *β k*, quoniam *καὶ νηστεία* illata ex Matthaeo videbantur, apud quem nemo *προσευχῇ* sine *καὶ νηστεία* habet. Quam additamenti suspicionem auget quum codicis *Δ* lectio cum articulo, tum quod versiones quattuor *νηστεία καὶ* praefixa habent. Accedit vero quod satis ex more est Marci sententiam ita amputatam, ut videtur, exhibere. Denique multo est probabilius, tale quid consensionis causa ex Matthaeo huc transcriptum esse quam de arbitrio aut per incuriam in Marco esse demptum. Cf etiam 1 Co 7, 5. ubi testes multi *νηστεία καὶ* ante *προσευχῇ* addiderunt.

Veteris Testamenti locos quod attinet, minime satis est Romanam sequi editionem, immerito plerisque codicem Vaticanum exprimere visam, nec ipse satis est codex Vaticanus sed

conferendus est apparatus criticus ad LXX interpretes. Quod quum in lectionibus diiudicandis saepe neglectum esset, proclive erat a vero aberrare. Rursus autem magna editio Holmesiana apparatus satis imperfectum habet; propterea ipsa documenta antiquissima, quorum plura nostra nuper opera ex tenebris protracta sunt, aliis mox secuturis, certe ubi gravius aliquid in censum venit adeunda sunt. Quam rem nec in ipso commentario nostro negleximus, ubi passim notata est quae apud LXX lectionis varietas invenitur.

Ad 4. Hoc si latiore vel latissimo sensu accipis, omnium regularum principium haberi poterit; sed est eiusmodi quod alius aliter iure quidem suo, ut cuique videtur, definiat sequaturque. Quam in rem quae Griesbachius Prolegg. sect. III. 1—15 disseruit, pleraque recte habent bonaeque frugis sunt, sed sunt etiam quae magna ambiguitate laborent. Quapropter videndum est ne legem nostram cum fiducia ad locos applicemus tales ad quos vel non vel parum quadret; ad quos vero spectet et quo eos modo ad verum perducatur, facilius exemplis illustratur quam certis praecipitur regulis. Duo idonea rei exempla mihi haec videntur: Mt 24, 38 et Iac 3, 12. Priore loco *ἡμέραις τοῦ κατακλισμοῦ* recepi cum L, uno evangeliariorum antiquo, tribus codd. Italae, Origene bis. Quae lectio propterea corrigenda librariis videbatur, quoniam non diebus diluvii sed diebus qui diluvium praecesserunt *τρώγοντες καὶ πίνοντες ἦσαν*, quemadmodum statim subsequitur: *ἕως ἦλθεν ὁ κατακλισμὸς*. Hinc correxerunt *ἡμέραις πρὸ τοῦ, ἡμέραις ταῖς πρὸ τοῦ, ἡμέραις ἐκείναις πρὸ τοῦ, ἡμέραις ἐκείναις ταῖς πρὸ τοῦ κατακλισμοῦ*. Non minus certa mihi videtur ratio loci Iac 3, 12. ad quem vide comm. Possunt autem in eandem rem utiliter multa comparari in quibus feliciter tractandis versatum est acumen Reichii in comm. critici tomo primo, etsi plura sunt quibus ab eo dissentio.

Ambigua dici potest ratio loci Lc 9, 54., ubi plerumque additum legitur: *ὡς καὶ Ἡλίας ἐποίησεν*. Ea quum nostri temporis interpretes dempta putent ne de gloria Heliae detrherent, tum mihi sic videtur, ista esse textui intrusa quo Iacobi et Iohannis violentiam excusarent. Id quod minime

ineptum erat; frustra vero illis verbis deletis Heliae caussa acta videtur, quum testata res esset, cf 2 Reg 1, 10. 12.; praetereaque tantus propheta omni excusatione maior videbatur.

Ad 5. quae disputanda sunt ut omnia quae res poscit rite absolvas, ampliora sunt quam quae hoc loco suspiciam. De dialecto enim Novi Testamenti uberius et subtiliter exponendum erit: ad quam illustrandam etsi multa ex longo tempore undique collegi et dudum optavi ut idoneam in formam redacta ad viros doctos ac peritos referrem, tamen nunc quidem - ut iam feci anno 1849. - potiora indicasse satis habeo, plura et accuratiora alii et tempori et loco reservans. Universam Novi Testamenti dialectum quod attinet, errasse existimo eos qui ab his sacris libris quaecumque Alexandrinae dialecti plerumque dicuntur studiose prohibenda duxerunt, vel certe non tolerarunt nisi pauca quae dudum ab ipso vulgari Graeco sermone non alienissima videbantur. Quae enim huiusmodi multa ex codicibus vetustis passim allata legebantur, ea non deberi nisi librariis Alexandrinis opinabantur, nec vero ipsum Novi Testamenti textum fuisse Aegyptium. Qua in re mirum hoc erat, quod qui Novo Testamento Alexandrinas formas abiudicarunt, easdem libenter addixerunt LXX interpretibus Veteris Testamenti, in quos utpote Alexandrinos bene quadrare contendebant quod non quadraret in apostolos, nullis gravioribus illi quidem plerique argumentis nixi nisi vulgatis Novi et Veteris Testamenti editionibus. Quamvis autem nemo negaverit, Alexandrinum dicendi scribendique genus Alexandrinis hominibus proximum fuisse, concedendum est quum omnes Iudaeos illo tempore Graece loquentes tum scriptores sacros vel maxime pendisse a LXX virorum interpretatione. Quid quod ex hac tot Novi Testamenti locis allata legimus invito vel certe neglecto Hebraeo textu. Accedit quod dialectus Alexandria non modo Iudaeis sed omnibus qui per Aegyptum, per Palaestinam, per Syriam, per Asiam minorem et quae circumiacent Graeco eoque vulgari sermone circa aetatem Christi utebantur communis fuisse videtur: id quod multis eiusdem fere cum Novo Testamento antiquitatis monumentis, ut papyris et inscriptionibus nuper in lucem protractis, probari

potest. Quod vero ab editis libris sacris argumentum sumpserunt, id in magno errore positum erat. Cur enim V. T. tot Alexandrina, non item N. T. habebat? Propterea quod illud ex Vaticano potissimum codice, hoc e recentissimis Erasmi codicibus editum erat. Adhibito vero diligenter Veteris Testamenti apparatu critico quamvis imperfecto quem Holmes et Parsons publicarunt, satis edoctus sum, quod dudum suspicabar, plerasque formas de quibus agitur in Vaticano similibusque tantae antiquitatis codicibus obvias pariter atque in Novo Testamento ex codicibus recentioribus esse expulsas. Hinc quibus testibus in Veteri Testamento fides habetur, eosdem in Novo sequi tutum videtur. Ceterum si grammatici Alexandrini potissimum hoc egisse putandi essent, ut quae aliunde accepissent scripta ad suam ipsorum consuetudinem transformerent, profecto mirum esset quod non Aeschylum vel Sophoclem, Platonem vel Aristotelem aequae ac sacros scriptores reddiderunt Aegyptios.

Quum vero multa quae ab Alexandrina dialecto esse dudum a nonnullis duce potissimum Frid. Guil. Sturzio credita sunt, ab aliis pluribus reiecta essent propterea quod inventa non essent nisi in perpaucis originis Aegyptiacae codicibus nec ex iis ipsis magna cum fide collecta, illud felicissime accidit quod nuper quum aliorum tum nostris maxime laboribus numerus antiquissimorum de his rebus testium egregie auctus praetereaque principis Vaticani libri usus multo plenius quam antea exploratus est. Nec enim tantum ipsius Novi Testamenti codices huic causae profuerunt, sed etiam qui ad antiquissimos Veteris Testamenti codices accesserunt. Quae res exemplo illustrabitur. Formam *ἰσαννᾶν* hucusque repudiandam censuere plerique, non excepto F. W. A. Mullach, docto auctore grammaticae dialecti Graecae vulgaris (cf. pag. 21.), docentes illi quidem inventam in paucissimis codd. non esse nisi a librariorum vitio. Cui opinioni non admodum favebat quod codex Alexandrinus illam formam non semel vel bis sed locis et Veteris et Novi Testamenti plerisque tuetur. Iam vero in multo pluribus utriusque Testamenti antiquissimis codicibus atque in ipso Vaticano codice inventa est. Hinc

Graece ita dici potuisse nemo negabit, nisi quis quid semper et ubique Graecum fuerit praecipere malit quam ex veteribus litterarum monumentis discere. Eiusmodi vero in rebus antiquissimi nostri codices a vero i. e. a pristino usu proptereaque ab ipsorum scriptorum libris multo propius abesse iudicandi sunt quam reliqui omnes; neque quae supra codd. quarti quinti sexti saeculi cum codicibus saeculi octavi ac sequentium comparantes de dubia antiquitatis laude lectionum quae in prioribus inveniuntur disseruimus, volumus etiam huc valere. In eo enim maxime cernitur codicum ABC similibusque praestantia, quod certius reliquis docent quae ab initio fuerit libris sacris forma grammatica. Quam quo iure Aegyptiacam sive Alexandrinam fuisse contendamus, iam dictum est.

Praeferri vero hac in re antiquissimi codices debent duas potissimum ob causas. Prior est, quod per se omnino probabile est Graecos describendis codicibus occupatos id sibi curae sumpsisse, ut quae ab antiquo usu ac lege, ab exultiori dicendi genere remota invenirent corrigerent: id quod maxime in libros sacros cadebat, tanto illos honore tantaque auctoritate habitos. Circumferebantur atque adhibebantur horum librorum codices in ecclesia Graeca: hinc ut videtur fieri ne potuit quidem quin viri docti, qui vel describendis vel emendandis in exemplaribus suas partes habebant, barbara id genus amoverent. Fieri id eo magis debebat, quo magis auctoritas ecclesiastica atque disciplina invalescebat. Altera causa est, quod plane demonstrari potest id quod posuimus factum esse. Sensim enim Alexandrina, ut hoc nomine comprehendamus quicquid a puriore vel antiquiore Graecitate discedit, ex codicibus expulsa esse, non modo ex eo discitur quod iam inde ab octavo saeculo vix unus vel alter in modum vetustiorum scriptus invenitur, sed etiam observare licet quomodo singula exemplaria iam quinto saeculo et sexto fluctuare coeperint, aliud quidem conservando, aliud prorsus eiiciendo, aliud certe saepe vel plerumque commutando. Qua in re discrimen inde videtur ortum quod alia exemplaria privati magis usus erant et manebant, alia ad publicum vel destinabantur ab initio vel certe post, ut in codice Ephraemi accidit, adhibebantur. Quam

in rem prae multis conferre iuvat codicem Claromontanum epistularum Paulinarum atque ipsum Vaticanum, quem utrumque posterioris aevi homines usui codicum recentiorum magno cum labore adaptarunt. Luculentissimum vero testimonium est codicum eorum, vel uncialibus vel, quod inprimis volumus, minusculis litteris scriptorum, qui quamvis plurimas lectiones codicibus Aegyptiacis proprias conservarunt, tamen grammatica insolentiora plurima vel etiam longe pleraque abiecerunt.

Quae quum ita sint, viris cordatis ac veritate magis quam consuetudine delectatis probatum iri spero quod grammaticam textus nostri rationem inprimis ad exemplum antiquissimorum codicum conformandam duxi. Quod ita feci ut formas Alexandrinas certe nonnullas, non sine constantiae studio quamvis moderato, ibi quoque ederem ubi paucorum tantum probatissimorum codicum, vel etiam unius Vaticani, rarius, qui quidem soli in extrema Novi Testamenti parte principatum tenent, unius Alexandrini vel codicis c auctoritate valent.

Quibus expositis breviter videndum erit de singulis, ac primum quidem de orthographicis, quae non ultimum in hac quaestione locum tenent.

In his bene distinguenda sunt ea quae in uno alterove codice vel passim vel plerumque vel constanter obvia sunt ab iis quae cum constantia quadam in plerisque antiquissimis qui ad nos pervenerunt codicibus inveniuntur. Quae ab hac parte difficultas oriatur, ex iis quae iam disputavimus facile apparebit. Sunt enim plura quae utrum teneas an reprobos dubitare licet, atque erunt qui, probata universa ratione nostra, plus dandum existiment constantiae vel unitati. At in his cavendum videbatur ne, dum textui ad antiquos testes recensendo studemus, nostrum iudicium magis quam ipsos testes sequeremur: nec enim in toto recensendi officio editori ultra licebit progredi quam quo nos ipsorum codicum auctoritas fert; coniecturas vero, quamvis passim probabilitate se commendent, a libro tam immensae auctoritatis plane arcere et sanum et necessarium est. A qua consideratione totius rei nostrae criticae ad orthographica revertimur. Igitur nos quidem in textum on recepimus nisi quae constanter in pluribus posita vidimus.

Tale est μ servatum ante ψ et φ in omnibus formis a verbo λαμβανειν derivatis, ut λημψεται, αναλημφθιηαι, αντιλημψεις, προλημφθη. Haec in cdd. ABCD^{can}D^{clar}NQRTXΔ, in epistularum cdd EFGH leguntur et quidem in plurimis semper, in reliquis plerumque. (In nonnullis eiusdem rationis cdd. nullus locus erat easdem formas adhibendi). Nec minore auctoritate scribuntur συζητειν (cf Mc 1, 27. 8, 11.), συζητητης, συζητη, συζυγος, συστανωθεντες, συστατιωτης. Item συστοιχει (cf ad Gal 4, 25), συστεραζει (cf ad Rom 8, 22.), συσχηματιζισθαι (cf ad Rom 12, 3.), συστασιαστων (cf ad Mc 15, 7.). Contra utrum συστατικων an συστατικ. primitus scriptum fuerit, pro codicum varietate (ABCKL etc συστατικων, DEFG συστει.) difficile ad praecipendum est. Aliter habet συστρωφειν (ABDEGH etc) et συστρεψαντος (ABCGH etc) Act 19, 40 et 28, 3. quae eiecto τ scribuntur nec fluctuant. Usitatissima sunt συν et εν neglecta adlitteratione pro συγ et εγ vel συμ et εμ in his et similibus: συναραλαβειν, συναραγειομετοι¹⁾, συνεριλαμβων, συνεπιγει, συνεπορευονται; item συνημαθηταις, συνημετοχα, συνηψυχοι; item συνηκαθισαντων, συνηκατεψηφισθη, συνηκαλεσασθαι, ετηκακειν, συνηκληρονομα. Eadem vero neglectio non vel certe multo minus usitata in συμπληρουσθαι, συμφωνησις, συμφημη (συμφημη. Ro 7, 16. tuentur ABCKL; contra DEFG συμφ.), συμβουλιον (quod plerumque in D cod. Cantabr., non item in ABC similibusque invenitur), συμβαινειν, ενβλεψασα. Eadem lege ρλ pro λλ, ut συνληπουμετος, συνλαλησας et συνλαλοντες (ad Mc 9, 4. notavimus etiam Mt 17, 3. ita edendum fuisse; post demum innotuit codicis B testimonium) scribitur, sed excipienda sunt συλλαμβανειν (Co 1, 31. συνηλημψη in uno D, similiterque alibi) et συλλεγειν (Mt 13, 29 et 30. unus D συνλ.). Item ηγ pro γγ, ut ηγεγραμμενη, παλιγγενεσια (ita etiam Mt 19, 28. edendum erat, ut ad Tit 3, 5. indicavimus, accedente codice B* ad reliquos testes CDELZΔ). Item υσ pro σσ, ut συνσωμα, cf ad Eph 3, 6., sed non accedit συνησιμον pro σσσιμον,

¹⁾ Phil 1, 25. συναραγειτω omnino edendum videbatur cum D^{***}EKL etc invitis ABCD*FG, qui abiciunt praepositionem σιν. Ita vero factum est ut ex testibus non sumi posset σινπ.

cf ad Mc 14, 44. Pauci testes, inter quos primo loco esse solet D cantabrigiensis, praebent etiam *επροςθεν* et similia; item *πειρω* (ut plerumque in D Claromontano), *ελαμφεν* (ut 2 Co 4, 6. in eodem Claromontano) et si quid aliud eiusmodi: at nihil horum recipiendum erat pro auctoritate antiquissimorum codicum plerorumque (ABC etc) contrarium tuentium.

A qua ratione usum paullo diversum habet *εν μεσω*, cuius loco multi testes egregii *εμμεσω* praebent. Plerumque vel semper ita scribitur in codd. AL (evv.) R; passim accedit C, item PΔ et actorum E; aliquoties etiam M (evv) et U. At nusquam ita B nec magis D Cantabrigiensis aut D Claromontanus. Hinc - quaeritur an recte - per evv. act. et epp. nusquam recepimus *εμμεσω*; in apocalypsi vero quum constanti codicum AC testimonio utatur, nullis aetate simili testibus contra stantibus, a textu arcere non par erat. Conferri potest *εγκανα* (pro *εν κανα*) cum paucis similibus, quae et ipsa raras testes habent.

Duplicatum ¹⁾ in *εγκυνηόμενον* ubique testatissimum est, non item similia alia ut *αναβαιννειν* s. *αναβεννειν*, *οπατινομενος*. Forma *αποκτέννειν* quantis testibus utatur, vide ad singulos locos. Receptum est Mc 12, 5. maxima cum auctoritate, item ex idoneis testibus Mt 10, 28. et alibi. Contrariam rationem nomen *ιωαννης* habet. Ut enim nunc ex editione Ang. Maii intellegitur, Vaticanus liber ubique (ut videtur) *ιωανης* praebet, qua in scriptura passim assentientes habet evangeliorum codices DL. Ad quod accedit simile nomen *ιωανα* Lc. 8, 3 et 24, 10. nisi quod altero loco soli DL *ιωανα* tuentur, B vero *ιωαννα*.

Cum *εγκυνηόμενον* conferri potest *βαλλαντιον*, quod ubique duplicato λ edendum est, non *βαλαντιον*. Testimonia vide ad Lc 10, 4. etc.

1 Thess 5, 19. ζβεννις pro σβ. ex opt. test. dandum erat.

¹⁾ Alius plane generis sunt *γένημα* et *γέννημα*, quorum illud a *γενέσθαι*, hoc a *γενᾶσθαι* derivatum videtur. Illud quidem plena fere auctoritate recipiendum erat Mt 26, 29. Mc 14, 25. Lc 12, 18. 22, 18. 2 Co 9, 10. Hoc vero ubicumque est *γεννήματα* *εχιδνῶν* (apud Mt ter, apud Lc. semel), tantum non variat.

ενατος et *ενενηκοντα*, quae iam edi solebant, plenissimam ubique auctoritatem habent. Item *ενεοι*. Item *αραφος*. Contra salva testium auctoritate non licebat *αραβων* pro *αρραβων* substituere, quamquam 2 Co 1, 22. testimonia satis fluctuant. Contra cf 2 Co 5, 5. Eph 1, 14.

τεσσαρακοντα pro *τεσσαρακοντα* ubique recipiendum erat; constanter enim eam formam habent AB (D et in epp. FG $\bar{\mu}$) CLPA, quibus accedunt in epistulis DEH; passim etiam evangeliorum GM. Item plerumque recipiendum erat *τεσσαρα* et *τεσσαρας* (non *τεσσαρες*); nonnullis vero locis ut Io 11, 17. Act 27, 29. et bis vel ter in apocalypsi a nullo cod. *τεσσαρας* praebetur.

Pro *κραββατων* ubique maxima cum auctoritate *κραβατιων* ponendum erat. Cf ad Mc 2, 4. 9. et locos ceteros.

εσθων pro *εσθιων* ut in Novo Testamento ita saepe in Veteri graviter testatum est, nec erat quod a textu arceretur: cf Mc 1, 16. item (*κατεσθοντες*) Mt 12, 40.

ολεθρευων pro *ολοθρευων* Heb 11, 28. edendum erat, item *εξολεθρευθησεται* Act 3, 23. quae quidem scriptura etiam in antiquissimis LXX cdd. est testatissima. Contra vide de *ολοθρευτου* ad 1 Co 10, 10.

γυμνιτευμεν 1 Co 4, 11. cum AB^{*}CDEF (inde etiam Rich. Bntl. in suo exemplari notavit) G etc contra B^{**}L etc omnino debebat edi, quemadmodum iam Complutenses editores receperunt.

ειδέα pro *ιδέα* Mt 28, 3. auctoritate codicum ABCDEM etc edidi. Idem, cui tam affine est *ειδος*, alibi legitur ipsa metri ratione commendatum, quamquam adamant cum eo quod praecedat vitiosum habere.

εχθες auctoritate testium firmatum ubique pro *χθες* edimus. Cf ad Ioh 4, 52. Act 7, 28. Heb 13, 8.

De *εραναν*, *εξεραναν*, *ανξερανητα* iam dictum est supra. Quae forma, in antiquissimis LXX codicibus frequentissima nec alibi inaudita, nullo modo potest pro librariorum vitio haberi, sed est a deteriore Graecitate. In N. T. testes habet codd. ABCΓ; qui quod sibi non ubique constant, id ex librariorum emendationibus explicandum est, quibus iisdem fac-

tum est ut posteriores edd. ubique formam antiquae nobilitatis substitutam praebeant. Edidimus igitur *ερανηαν* etc. ubique, excepto Ro 8, 27.

Pergimus ad similem vulgaris sermonis licentiam in formis *εκαθερισθη, εκαθερισθησαν, εκαθερισεν* conspicuam. Neque has salva testium auctoritate licebat reicere, quemadmodum Mc 1, 42. *εκαθερισθη* codicum AB^{*}CGLΔ aliorumque testimonio utitur. Excepi pro paucitate testimoniorum (ΛX al et ALA) Lc 17, 14 et 17. Quod an recte fecerim dubito, ut iam ad Act 10, 15. significatum est.

Formam *πραυτης* pro *πραοτης* ubique edidimus cum idonea ut videtur auctoritate, quamquam non eodem ubique testium pondere praestat.

In voce *αλεις* vulgatum servavimus ubique: Mt 4, 18 et 19. Mc 1, 16 et 17. Lc 5, 2., quamquam *αλεις* scriptura et in Mc et in Lc plus auctoritatis habet quam apud Mt. Ceterum non satis mihi de Vaticano codice constat, qui testibus et Dresselio et Maio atque etiam Rulotta duobus Matthaei locis *αλεις* a prima manu habet; in Marco vero a Dresselio rursus *αλεις*, a Maio bis *αλεις* ab eadem manu habere dicitur. Contra in Luca nemo testatur vulgatum *αλεις*, ut etiam edidit Maius, a Vaticano deseri.

λεγων edidimus utroque Marci loco cum idonea ut videtur auctoritate: 5, 9. ex B^{*}CDLΔ; 5, 15. ex B (sed Maius testatur -a; suspicari licet -ε-) L (sic, non c) Δ. At ex editione Maii discimus etiam Lc 8, 30. ad DL eandem formam tuentes accedere B^{*} (*λεγειων*), neque aliter eum habere Mt 26, 53. quo loco in comm. praetermisimus notare *λεγωνων* ex L, item *λεγειωνης* (*) et *λεγειονας* (**) ex D. (Praeterea AL *λεγειωνων*.) Quae quum ita sint, pariter ubique *λεγων* edere praestat.

Difficilis in primis quaestio est quorsum liceat antiquissimorum codicum auctoritatem sequi ubi scriptura inter *ei* et *ε* fluctuat, quae quidem prae ceteris ex itacismo confundi notum est. Ineptum autem videbatur ubicumque fieri posset ipsos codices sequi, in hac vero re neglectis prorsus his ducibus editorum sequi consuetudinem vel etiam grammaticorum praecpta. Hinc consentaneum erat hac quoque in re usum codi-

dativi plur. 3. declin., quem locis aliquot tot testes absque ν quot cum ν exhibent. Sed in hoc quoque praestat, opinor, cum constantia quadam scripturam $-\nu$ tenere nisi ipsa auctoritate cogente ad aliud, quam ubique inter utramque fluctuare. Ita debebat Lc 7, 38. $\theta\rho\xi\nu$ cum ABEGKLPXΓΔΛ edi, non (cum Ln) $-\sigma$ ex DMU. Cf etiam Lc 2, 37. ubi ex AEXΓΔΔ $\delta\epsilon\eta\sigma\sigma\iota\nu$ recepimus, Ln $-\sigma$ ex DKLMU, accedente etiam B. 2 Cor 3, 3. unus A $\pi\lambda\alpha\xi$ bis habet, $-\xi\nu$ vero BCDFFG. Sed etiam Act 21, 33. ex DEH contra ABG, item Act 2, 22. ex CE contra ABD $-\nu$ edere maluimus constantiae causa. Duobus tantum (nisi fallor) locis $\delta\nu\sigma$ i dativum, non $\delta\nu\sigma\iota\nu$ scribendum duxi, quippe quem Lc 16, 13. ABDEFGHKLMRPUA $\delta\nu\sigma$ i, XΓΔ $\delta\nu\sigma\iota\nu$, item Mt 6, 24. tantum non omnes cdd. unc. $\delta\nu\sigma$ i scribant. Contra observavi $\epsilon\iota\kappa\omicron\sigma$ i etiam ante vocalem fere semper in antiquissimis cdd. haberi, quemadmodum plerumque etiam LXX interpretes in ipsa ed. Rom. (1 Sam 7, 2. 2 Sam 2, 20. 2 Reg 16, 2.) habent. Nimirum talia usui tyranno largienda et a nobis diligenter observanda videbantur.

Ad alterum transeo, quod ad formationis doctrinam spectat.

In declinatione nominum $\mu\alpha\chi\alpha\iota\rho\eta$, $\sigma\pi\epsilon\iota\rho\eta\varsigma$, $\sigma\nu\nu\epsilon\iota\delta\iota\upsilon\eta\varsigma$ ¹⁾, $\mu\omicron\nu\sigma\iota$, $\gamma\eta\rho\iota$, $\alpha\rho\tau\epsilon\mu\omicron\nu\alpha$, $\beta\alpha\theta\epsilon\omicron\varsigma$ ²⁾ (pro $\beta\alpha\theta\epsilon\omicron\varsigma$) et si quid aliud huius generis, ubi ex optimis testibus iisque plerumque haud paucis hauriri poterant, recepi. Singula vide in commentario.

$\Sigma\omicron\lambda\omicron\mu\acute{\alpha}\nu$ quod attinet, e consensu optimorum codicum ubique edendum est $\sigma\omicron\lambda\omicron\mu\acute{\alpha}\nu\omicron\varsigma$, $-\mu\acute{\alpha}\nu\alpha$, a quo ut passim discedamus non satis momenti habet quod Mt 1, 6. Δ $-\mu\omicron\nu\tau\alpha$ (recepit Ln ex errore de B), Mt 12, 42. cΔ $-\mu\omicron\nu\tau\omicron\varsigma$, Act 3, 11. AC $-\mu\omicron\nu\tau\omicron\varsigma$ (recepit Ln, $-\mu\omicron\nu\tau\omicron\varsigma$ BDE), Act 5, 12. A $-\mu\omicron\nu\tau\omicron\varsigma$ (rursus recepit Ln, $-\mu\omicron\nu\tau\omicron\varsigma$ BDE) praebent.³⁾

¹⁾ Ita etiam Exod 8, 21. 24. $\kappa\nu\nu\omicron\mu\iota\nu\eta\varsigma$, 1 Sam 25, 20. $\epsilon\pi\iota\beta\epsilon\theta\eta\kappa\iota\nu\eta\varsigma$ et ed. Rom. et mss. Item Exod 15, 9. $\mu\alpha\chi\alpha\iota\rho\eta$ et ed. Rom. et mss. Alia id genus multa ex editione et cdd. LXX proponi possunt.

²⁾ Item Sap. Sir 22, 7. ed. Rom.

³⁾ Similem scripturae constantiam sequi licebat in nominibus $\mu\omicron\iota\nu\sigma\eta\varsigma$ et $\kappa\alpha\phi\alpha\rho\iota\sigma\alpha\omicron\iota\mu$, quamquam multi passim testes $\mu\omicron\omega\sigma\eta\varsigma$ et $\kappa\alpha\pi\tau\epsilon\rho\alpha\sigma\iota\mu$ tenent. Aliter factum est in tribus nominibus his: $\nu\alpha\zeta\alpha\rho\epsilon\tau$ et $-\rho\epsilon\theta$,

Utramque formam et *Λύδδα* acc. Act 9, 32, 35. et *Λύδδης* genit. Act 9, 38. recepi, praesertim quum ex exemplis idoneis intellexissem utramque formam etiam Iosepho placuisse, qui quidem et *εἰς Λύδδα παρελθών* et *ἐπὶ Λύδδης* habet. Eadem ratio est vocis *Θνάττερα*, de qua vide comm. ad Apoc 1, 11.

Pertinent huc etiam *τὸ ἔλεος* et *τὸ πλοῖτος*, quae ubique edenda erant (quamquam *ἔλεον* quidem aliquoties etiam in uno vel altero antiquissimorum codicum legitur), item *τὸ ζῆλος* Phil 3, 6. cum *ΑΒΔ*FG*, quod 2 Co 9, 2. ex solo *Β* arripere nolui. Aliquot testes, quos singulis locis indicavimus, passim etiam *ο δειπνος* habent.

Accusativi nominum tertiae declinationis cum *ν* finali passim in optimis codicibus leguntur, alibi vero in cdd. secundi vel etiam tertii ordinis. Exempla plura adscripsimus ad locum ep. ad Hebr 6, 19. Unde quum concludendum sit recentiorem usum valuisse ad substituendam formam cum *ν*, sequitur nihil eiusmodi recipiendum esse nisi insigni auctoritate commendatum. Hinc *διαν* Act 14, 12 et *ασφαλῆν* Heb 6, 19. edidimus, item in apocalypsi *ποδηρῆν ἀρσεναν εἰκοναν μύραν*, ad quae recipienda fecit testium antiquissimorum penuria. Contra *μεζών*, quod Ioh 5, 36. a gravibus testibus exhibetur pro *μεζώ* non recepi. Apud Lachmannum quidem editum est. Fortasse etiam Rom 16, 11. *συγγενῆν* edendum erat.

In coniugatione verborum fere haec distinguenda sunt.

1) Quae ad augmentum spectant. Hoc a) passim prorsus negligitur, ut in *ομοιωθήμεν*, quod Rom 9, 29. cum idonea auctoritate edidimus (contra *ομοιωθη* apud Mt 13, 24. 18, 23. 22, 1. nusquam sat testium habet), in *καταισχυνθη, διερμηρευεν, εποικοδομησεν* (1 Co 3, 14. Etiam *οικοδομησεν* passim aliqua auctoritate valet, inprimis Act 7, 47. *Β* D* et Lc 7, 5. *С* D*). Alibi vero ita unus *Β** vel *С** vel *Λ**, alibi nullus.), *αγορθωθη*, item

γεννησαριε et *-ριεθ*, *βηθφαγη* et *βηθσαγη*: quae salva auctoritate testium non eodem ubique modo edi poterant. Observare tamen certe hoc licuit, ut evangelistarum quisque suum conservaret scribendi modum. Ita igitur *ναζαριε* ubique in Iohanne, *ναζαριεθ* ubique in Matthaeo edidimus. Et sic porro. Similiter singuli evangelistae, pro testium norma, inter *βηθσαιδα* et *βηθσαιδεν* fluctuant.

in *δεδωκει* Mc 14, 44. (*περιπεπατικει* Act 14, 8. multum auctoritatis habet, sed plus *περιεπατησεν*) *πεποικηκισαν*, *τεθεμελιωτο*. b) fluctuat inter *εν* et *ην*, ut in *ενχομηη* et *ηνχομηη*, *ευδοκισα* et *ηυδοκισα*, *ευφρανθη* et *ηυφρανθη*, *ευρισκον* et *ηυρισκον*, *ευφορησεν* et *ηυφορησεν*: quae quidem omnia prout testes iubebant edidimus. c) differt ubi plerumque est *ερρ.* ut *εραπισαν*, *εραβδισθην*, *ερυσατο*, *ερυσθην*, *εριμμενοι* (ut edidimus Mt 9, 36.; in codice D est *εριμμενοι*), *εραντισεν*, *εραντισμενοι*; d) inter *ει* et *η* fluctuat, ut in *κατιργασατο* et *κατεργ.*, *προσηργασατο*, *ηργαζετο* et *ειργ.*, *ειλωμενος*; e) fluctuat inter temporale et syllabicum in his tribus ut solet: *εμλλον* et *ημελλον*, *εδνηθηη*, *εδνατο* et *ηδην.*, *ηβουληθηη* et *εβουληθηη*; f) duplicatur, ut in *απεκατεσταθη*, *ηρεσχομηη*; g) non quod dicunt reduplicatur, ut in *εμνηστευμενη* (cf notam sub textu); h) transponitur, ut in *επροφητευσαν*. Praeterea *εορακα* plerisque locis a multis testibus exhibetur; passim recepi cum idonea auctoritate, ut Io 9, 37 et 20, 25. (ex *Β*ΕΘΙΚΛΜΧΔ* etc) Lc 9, 36.¹⁾ Augmentum verbi *ανοιγω* inter *ηνοιξα*, *ανεωξα* et *ηρεωξα* etc fluctuat.

2) Formationes temporum insolentiores, ut aor. secundi cum terminatione primi in *ειπα*, *επεσα*, *ηλθα*, *ιδα* vel *ιδα*, *ευραμηη*, *ειλαμηη*, *γεναμενος*²⁾; ut futurum *αναπαυσονται* et alia. Coniunctivus quidam futuri passim in codd. nonnullis invenitur, ut *κανθησωμαι*, 1 Co 13, 4. sed testatius est *κανθησομαι*, 1 Pe 3, 1. *κερδηθησονται* sed rursus longe praestat *κερδηθη-*

¹⁾ Huc multa ex LXX conferri possunt, alia in editis alia in mss. obvia: ut *απεκατεστη* Exod 4, 7. *ερισθησαν* ερισω 4 Reg 23, 18. Exod 5, 23. *ερωην* Exod 7, 10. *εμνηστευμενη* (hoc omnino contra antiquum morem fuisse videtur) Deut 22, 23. (eadem forma Protev. Iac. XIX, 1. cod. E) *επρονομευσαν* saepissime *ηργαζοντο* Exod 36, 4. et alibi saepe *επροφητευσαν* saepissime *επιβιβηκει* Num 22, 22. *δεδωκεν* 2 Reg 18, 11. etc. Cf etiam PP. Apost. ed. Dressel p. 402. martyr. Polyc. XVI, 2. *γεγονει* p. 316. Ps-Ign. ep. ad Heron. IV, 3. *γεγεννηκαν* p. 400. martyr. Polyc. XII, 4. *πεπληρωκει* p. 322. Ign. ep. interp. ad Eph. II, 4. *επαισχονθη* ex 3 edd. etc.

²⁾ Lc 14, 10. 17, 7. codd. optimi inter *αναπεσε* et *αναπεσαι* fluctuant. Sed illud prius a paulo pluribus confirmatum eo magis praeferrī debet quoniam *ανεπεσεν* 11, 37. 22, 14. haud dubie a Luca scriptum est, cui si *ανεπεσαμεην* (nec Iohanni, Marco, Matthaeo probatum) placuisse, non unum imperativum *αναπεσαι* placuisse probabile est.

σονται. Ad recipiendum vero, quod sciam, nusquam idoneus inventus est. Pertinet huc etiam quod futura *γελασω, κραξω, ακουσω, καταδουλωσω* et similia usitatoribus passim praeferuntur, et quod verba in *έω* cum verbis in *άω* commutantur, ut fit in *ελεωτος, ελεα, et ελλογα* (Phil 18.); rursusque formae ab *έω* verbis in *άω* substituuntur, ut *νικωνται* et *νικωντας* (utrumque in apoc.), vel *ηρωτων* (Mt 15, 23.) Item flexiones verbi personales, ut 2. pers. (*βουλει, σπει, δυνη, φαγεται, ειληφες, αφηκες, κεκοπιακες* (in apoc. 11, 17. 2, 4 et 3.); cf etiam Io 17, 7 et 8. ubi *εδωκες* in v legitur¹⁾); ut 3. pers. sing. *παρεδεδετο απεδετο*, in plurali perf. *ειρηκαν γεγοναν εωρακαν εγνωκαν*, in plur. aor. II. *ερχοσαν παρελαβοσαν*. Adde imperativos ut *αταβα, καταβα, αναστα, ειπον* (cf ad Mt 22, 17.); optativos *γνοι, δηη*; infinitivos *πειν, κατασκηνοι, αποδεκατον* (quae forma testes habet eod. v. Cantabr. D Clar.); participia ut *ειπας*, et alia. Verba in *μ* formas ab radice *έω* habent, cuiusmodi sunt *άφεις, άφιούσιν, συνιούσιν*.

3) Ad syntaxin plurima spectant, quorum pauca h. l. notasse sufficiat. Sunt autem huius generis multa quae viris doctis saepe non alia de caussa improbata sunt quam quod eadem quum aliis posterioris aevi scriptoribus tum maxime LXX interpretibus (praesertim si mss. antiquissima malis sequi quam quae editoribus placuerunt) in usu fuisse ignorabant. Ita *ινα, εαν, οταν* praeter coniunctivum non modo cum futuro (cf ad Mc 3, 2.), sed etiam cum indic. praes. construuntur, ut *ινα σωφρονιζουσιν, ινα γνωσκουσιν, ινα διωκονται; εαν δαριζετε²⁾; οταν ακουετε, οταν στηκατε, οταν μελλει*. Item *οταν* cum imperf. et aor. coniunctum invenitur, ut *οταν οψε εγενετο, οταν ηνοιξεν*.³⁾ Ita coniunguntur diversi modi continuo

¹⁾ Eandem formam cod. Sarr.-Voss. habet Num 16, 14 *εδωκες*; item cod. Alex. Exod 5, 22. *απισταλεις*, quemadmodum idem habet *εδιδετο* Exod 5, 13. *κατακαησοται* Esai 47, 14. *φαγεται* (cum ed. Rom.) Esai 60, 16. aliaque id genus multa modo consentiente modo dissentiente editione Rom. Cf etiam PP. Apost. ed. Dressel p. 314. ubi ad Ps-Ign. epist. ad Heron. 1, 9. *οιδες* ex duobus edd. notatum est.

²⁾ Hoc apud Lucam ut testatissimum recepi. Similia apud Paulum ut *εαν πορευομαι, εαν αποθνησκομην* non satis testata videbantur.

³⁾ Apud LXX *εαν προσφιερι* Lev 1, 14. *οταν ηρχετο* 1 Reg 17, 34. *οταν εισηρχετο* Gen 38, 9. *οταν κατεβη* Num 11, 9. *οταν επισκευαζει* Exod

se excipientes Mt 7, 6. *μηποτε καταπατησουσιν και ρηξουσιν* Lc 22, 30. *να εσθητε κ. πινητε - κ. καθισεσθε* Apoc 3, 9. *να ηξουσιν κ. προσκυνησουσιν και γρωςιν σι.*¹⁾ Inveniuntur constructiones ad sensum quas dicunt, ut *παιδαμων ος* Io 6, 9. *αι βλασφημια οσα ειεν βλασφημησωσιν* Mc 3, 28.²⁾ Similem rationem habent Lc 23, 53. *εγετυλιξεν αυτο - και ειθηκεν αυτον*³⁾; Mc 9, 26. *πνευμα - κραξας - σπαραξας*. Mt 12, 44. *το ακαθαρτ. πνευμα - και ελθων.*⁴⁾ Multa huc ex apocalypsi exempla addi possunt, quorum nonnihil nunc demum receptum est, ut 5, 12. *αξιος εστιν το αρνιον* 21, 14. *το τειχος εχων*. Sed eius libri frequentibus soloecismis, qui et ipsi in plurimis cdd. correcti sunt, similia perpanca (cf Phil 2, 1. *ει τις σπλαγγνα*) per reliquos Novi Testamenti libros inveniuntur. In interrogatione ponitur *σι* pro *τι σι* Mc 2, 16. 9, 11. 9, 28. (item apud LXX et alibi); item *ει* praefigitur interrogationi directae (item LXX Iudic 13, 11. *Εί σὺ εἶ*). Pronomen reflexivum *αυτον* etc ubique *αυτου* nusquam *αυτου* edidi. Illud enim non modo in cdd. uncial. VIII. IX. X. saeculi sed etiam in aliis multis (neque tantum in Ni Ti cdd.) fere constanter poni observavi. Quod ita recte scribi probant etiam exempla sat multa ubi praepositionibus iungitur; eae enim saepe non *εφ, αφ, μεθ, καθ, ανθ* etc sed

30, 7. (cod. Alex.) *οταν αντιλαμβανεται* (sic cod. Alex.) Ps 47, 4. *οταν ελαλουν αυτοις* Ps 119, 7. *οταν επλατινας την καρδ. μου* Ps 118, 32. Item cf *οταν τοις στρατιωταις αποδιδωσι* Ios. Ant. XII, 2, 3. *οταν φησιν* Phil 1, 109 et 120. *οταν γνωσθε οταν εις ιερουσα ηλθε* Phil. 2, 112. Phil 2, 252. *οταν ειδε* Phil 2, 584. *οταν ο λαος ηγνη την ζυμην* Eus. h. e. 5, 24. ex epist. Polycr. ad Vict (*οταν ηλιος τον λιγυκτρων μεσαζων αυξει την ημεραν* Ioh. Lyd. excerpt. 16. ed. Roether p. 23 sq). Item *οταν γενεσθε* Ign. ep. ad Eph. 13. (PP. Apost. p. 132.) *να ασετε* (ex 2 cdd.) ibidem 4. (ibidem p. 124.) *οταν ην παρ αυτω* Basilicor. t. VII. ed. Fabrot. 264, A *οταν τον περιμερανεν* ibidem 145, B *να διδωσιν* ibidem 147, B etc.

¹⁾ Cf Lev 10, 6. *να μη αποθανητε και εσται* Deut 29, 18. *να στηση -- και εσται*. Similia multa ex Basilicor. VII. congressimus in Nov. Test. Graece. Rencensuit Tischendorf. Par. 1842. Prol. p. XI.

²⁾ In LXX frequentissimae sunt, ut Deut 1, 39. *παιδιον οστις*, ibidem 4, 2. *τας εντολας οσα*, ibidem 5, 28. *λογων οσα ελαλησαν*

³⁾ Cf 1 Reg 13, 29. *ηρην το σωμα κ. επιθηκεν αυτο - κ. επιστρεψεν αυτον τον θνασι αυτου*

⁴⁾ Cf Lev 5, 15. *ψιχη εαν αυτου* 2 Reg 18, 36. *εντολη λεγων*

επ, *απ*, *μετ*, *κατ*, *αυτ* scripta inveniuntur. Ita Mc 5, 40 et 14, 33. Heb 6, 7. Apoc 9, 11. Item fit apud LXX interpretes (ipsa ed. Rom. plerumque *αὐτου*, raro *αὐτου* habet), ut 1 Reg 11, 20. *λαμβάνουσιν ἀνδρας μετ αυτων* (cod. Alex.); 2 Sam 2, 22. *εφερον μετ αυτων* (cod. Alex.); 2 Sam 13, 19. *τον χιτωνα τον επ αυτης διερχηξεν*; Indic 3, 23. *απεκλεισε τας θυρας κατ αυτου*; 2 Reg 3, 27. *ον εβασιλευσεν αυτ αυτου*. Cf etiam Philo II, 77, 37. Basilicor. tom. VII. ed. Fabrot. 884, B *κατ αυτους* 251, C *επ αυτου* (cod. Par. unde fluxit editio). *Τις* ponitur significatione relativi, ut Act 13, 25. *τινα με υπονοειτε ειναι, ουκ* (male enim *ειναι*; *ουκ* interpungitur) et alibi.¹⁾

Non alienum ab hoc loco est de usu verborum compositorum disserere, quae quemadmodum praepositionum frequentiam et similia scriptores sacri adamant. Sed hoc tantum moneo, homini critico in hac quoque re bene distinguendum ac videndum esse ne composita quaevis, modo aliquam auctoritatem habeant, simplicibus praeferenda putet. Dubitari enim nequit quum quin composita quaedam simplicibus usitatiora fuerint, tum quin librarii vel potius qui exemplaria sacra recognoscebant loco simplicium saepe composita posuerint, quo explicatiorem orationem redderent. Quod quum olim dixissem in Prolegg. N. T. Paris. 1842. p. XII. item in Stud. et Crit. Heidelb. 1842. p. 505., miror Winero (Gramm. p. 23.) dubium visum esse. At enim id fere non potest nisi ad apparatus criticum iudicari, unde, ut nonnihil exemplorum afferam, apparet *επερωταν* usitatius fuisse quam *ερωταν*, cf ad Mc 8, 5., *αποκρυπτει* passim substitutum esse pro *κρυπτει*, ut Mt 11, 25. 25, 18. item *απαρησασθαι* (quod Mt 16, 24. Mc 8, 34. non fluctuat) pro *αρησασθαι*, cf ad Lc 9, 23. Neque aliud ex apparatu ad interpretationem LXX virorum discitur, quemadmodum *εξεταζειν* substituitur pro *εταζειν* Deut 13, 14. 14, 14. 1 Chron 28, 9. *εξολοθρευειν* pro *ολοθρευειν* Deut 20, 20. *κατακαιειν* pro *καιειν* Deut 7, 25. *επισκιαζειν* pro *σκιαζειν* Num 10, 34. Deut 33, 12. *καταρασαι* pro

¹⁾ Item Sep. Sir. 6, 34. *τις σοφος; αυτω προσκολληθητι*.

αριστοι Num 22, 6. 23, 7. *συναθροίζειν* pro *αθροίζειν* Num 20, 2. (idem valet ad Lc 24, 33.) *καταπαυειν* pro *παυειν* Deut 32, 26. *καταφραγειν* pro *φραγειν* Deut 32, 42.

Denique ad haec quae de universis Novi Testamenti scriptoribus disputata sunt alia accedant oportet, ut quae singulis magis minusve propria videantur illustrentur. Ita Marcus praesentia adamat ubi alii praeteritis solent uti, cf priora tria capita, item 4, 1. 5. 15. item passim capite 5., item 6, 1; nec minus aoristo praecedente solet praesens ponere, cf 3, 12. 6, 8. 12. 41. 7, 26. 36. 8, 2. 30. Item ponit *ο πολυς* et *οι πολλοι* ubi *πολυς* et *πολλοι* satis videntur, cf 6, 2. 9, 26. 12, 36.; amat locutiones pleonasticas, ut *μετ αυτων συνακολουθειν* 5, 37. Ita Lucas prae ceteris omnibus mavult *απαντες* pro *παντες* scribere, adamat *δε και* in similibus ut *ομοιος δε και*, *ελεγεν δε και*, *εγενετο δε και*. Tamen talia etiam imitati sunt interpolatores, quemadmodum *επορ. δε και* 2, 41. solus D praebet, nec raro in Marco testes aliquot *οχλος* cum plur. composuere, quod ex ipsius Marci more est, cf 4, 1. 9, 15. Hanc in rem, quam nunc non persequar, quamquam omni qua poteram cura dudum aggressus sum, nuper a pluribus inquiri coeptum est; sed multum abest ut caussam ad exitum adduxerint aut certe profligaverint.

Sed haec disputata sunt. Grammatica enim Ni Ti scribenda videtur, si quis quaestionem quae est de dialecto Novi Testamenti ab omni parte absolvere velit. Neque id a studiis meis abhorret, quemadmodum dudum etiam ad excollendas grammaticas rationes Veteris Testamenti Graeci animum adverti. Sed scio his qui operam dent nec defuturos esse alios, inter quos nuper tam laudabiliter rem instituit Alexander Buttmannus, magni in hoc laborum genere nominis haeres. Hos nostris laboribus criticis quam plurimum adiutum iri spero ac magis etiam volo.

Sed restat ut tangam breviter accentus, spiritus cum signis similibus, item eam scripturae varietatem quae in coniungendis seiungendisque particulis quibusdam cernitur, item interpunctionem. Horum nihil ab edendi cura alienum esse constat; nos vero laboravimus ut etiam in his quem usum

antiquissimi codices haberent, exploraremus et ad nostram adhiberemus editionem.

Ac primum quidem attendimus ad accentuum usum, in quo quum multa fluctuent, non dubito quin non minima sit antiquissimis codicibus utcumque consentientibus auctoritas. Quum autem cdd. quarti, quinti, sexti ac fere etiam septimi saeculi scripturam accentibus adhuc vacuam prae se ferant, antiquissimi hac in re nobis testes sunt codices uncialis quos secundi ordinis diximus. Inter hos nescio an primo loco ponendus sit is cōdicis Claromontani corrector cui signum D*** dedimus, qui erat earum rerum haud dubie peritissimus suiue temporis vir doctus. Praeter hunc saepissime in usum nostrum convertimus cdd. evangeliorum ΕΓΗΚΛΜΥΩ*ΧΥΓΛ, item actorum Η, actorum et epistularum Λ. Ex codice evv. F multa eiusmodi adnotavit Iod. Heringa, ex B** Mico, ex V et minusculis Matthaeius. Unde quid rescivissem, saepe in ipso commentario scripsi, aliis pluribus in alium usum servatis; par est enim ea omnia separatim atque accuratius tractare. Pertinent huc ἀλεξανδρινόν et ἀλεξανδρινόν, βραδύτητα et βραδυτήτα, δεσμάς, δεσμάς, δέσμος (cf ad Mt 13, 30.), ἐστάται et ἐστάται, ἄρω et ἄρω, ἑκατονταρχῶν et ἑκατοντάρχων, ἑκατονταίτης et ἑκατονταετής, ἐρίθεια et ἐριθεία, θλίψις et θλίψις (-ί ubique nunc scripsimus pro cdd. auctoritate quae certe ad Ni Ti usum valet; cf ad Mt 24, 9 etc.) κρῖμα et κρίμα (-ί edidimus pro consensione antiquiss. testium; cf ad Mc 12, 40. et alibi) λῖνον et λῖνον, νίκος et νίκος, πούς et πούς, πρῶρα et πρῶρα, σπῖλοι et σπῖλοι etc. Item peregrina ut κορβαῖν, γολγοθᾶ etc. Inprimis autem huc pertinent nomina propria, ut Ἐπαινετὸν vel Ἐπαινετον, Διοτρεφῆς vel Διοτρέφης, Τυχηκὸς vel Τύχικος, Φιλιππὸς vel Φίλιππος etc: in his omnibus discrimen inter nomen propri. et nomen adiectivum quod grammaticis placuit, non confirmatur codicum auctoritate, quapropter nunc edidimus Τυχηκὸς Φιλιππὸς etc. Item Ἀπολλῶ et Ἀπολλῶ, Βηθσαγαή et -γή, Βαριωνᾶ et -ρά, Γεθσημανεὶ et -νεὶ, Ἰεριχώ et -χώ, Πιλάτος (maxima auctoritate firmatum, cf Mt 27, 13 etc.) et Ηιλᾶτος, Σέκουνδος et Σεκούνδος, Σολομών et -μών, Τίτος et Τίτος, Φηλίξ et Φηλιξ etc. Etiam in encliticarum usu malimus codicum rationem

habere quam unice quae plerumque praecipiantur sequi: quae de re non raro expositum est in ipso commentario. Hinc scripsimus *ισχυρότερός μου ἐστίν, ἡψατό μου τίς non ἦψ. μου τίς, τί σοι ἐστίν, καί εἰσὶν non καί εἰσιν Mt 19, 12. ποῦ ἐστίν, πρὸς σέ, ὑμεῖς ἐστέ* etc.

Nec raro locus erat de spiritu usu commentandi. Cf Mt 12, 17. Mc 7, 6. de *ἡσαιας* et *ἡσαιας*, Mt 21, 9. de *ὠσαννα* et *ὠσαννα*, Mt 11, 14. 16, 14. de *ἡλιας* et *ἡλιας*. Item huc pertinent *ἀβρααμ* et *ἀβρααμ*, *ὠσηέ*, *ἡλι* et *ἡλι* (cf Mt 27, 46.) *ἐρμωγένης* et *ἐρμωγ*. (cf 2 Tim 1, 15.) *ἀρμαγεδών* et *ἀρμ*. Hac in re non minimi momenti est Latinorum interpretum aliorumque ut Gothi Copti auctoritas. Puncta diaereseos quae vocant posuimus in *μωϋσης, διῦλιζοντες, λωιδι, πρωί, προῖμον* etc, quemadmodum in ipsis antiquissimis cdd. inveniuntur.

Coniunctim scribere maluimus *εἶπερ, εἶγε, καίπερ, μήπως, μήποτε* etc. Quod etsi vix licet ad cdd. uncialium normam exigere, in quibus singula verba non separari constat, tamen ab usu antiquissimorum cdd. minusculorum maiorem commendationem habet. Aliter fit in *ἀπ' ἄρτι, διὰ παντός, ἵνα τί, διὰ τί, ἐπὶ τὸ αὐτὸ, τοῦτ' ἔστιν*, quamquam et ipsi codices fluctuant.

Lachmannus edidit *λαθρα* et alia similia. Hoc certe nihil auctoritatis a codicibus habet. Dico antiquos odd. minusculos, quum antiquiores et unciales et minusculi iota subscriptum plane non habeant, nec magis fere adscriptum.

Magnam curam interpunctioni impendimus, quae res curiosius tractanti difficillima est. Quod raritati studebamus, id eam commendationem habet, quod quo antiquiores cdd. sunt, eo rarior interpunctio est. (Qua de re vide post.) Consentit hac in re editio nostra cum Lachmanniana magis quam cum prioribus, tamen sat multa inter utramque differunt. Commune cum Lachmanno etiam illud habemus, quod in locutionibus ut *γέγραπται Οὐκ, γέγραπται γάρ Κύριον, λέγων Ὁμοία* (aliter habet *λέγων ὅτι* etc) maiore littera usi sumus, mutato accentu, si quis praecedat, gravi cum acuto, abiecto vero interpunctionis signo. Hoc nobis propterea placebat quod perspicuitati orationis satis prospicitur, et colon quod plerumque in talibus ponitur (*λέγων Ὁμοία*), eum quem

propriam habet usum retinet. Nihilominus nova ista ratio vix retinenda erit, quippe quae nihil prorsus a codicibus auctoritatis habet. (In his esse solet *λεγων γέγραπται*)

Paucis nunc quaestionem de recensionebus textus Novi Testamenti recepturus primum repetam nonnulla de hac quaestione historica ex Prolegomenis primae editionis meae Lipsiensis, deinde, repetitis magna ex parte iis quae 1849. in altera ed. Lips. de his rebus exposita sunt, quid mihi maxime videatur breviter dicam.

Assiduis virorum doctorum curis in reperiundo vero Novi Testamenti textu positus ineunte saeculo decimo octavo Millius vir maxima industria testatus est, lectionum variantium quas vocant numerum explere triginta milia. Quibus in colligendis computandisque quamquam ille parum curabat quae leviora essent quae graviora, quae dubia quae aperte falsa, praetereaque illo tempore insigniora subsidia critica quibus nostra aetas gaudet multa deerant, tamen iam tum textus sacri varietas petita ex antiquis testibus certe inventa est tanta, ut brevi post Bengelius criticis faceret gratissimum, quod omnes illas lectiones in duas quasi nationes, Asiaticam et Africanam, discedere diceret. Ita enim et simpliciora fore criticorum studia et certius vel iustius iudicium spem movit. Nec defuere qui sagacissimi viri insisterent vestigiis. Ac primus quidem Semlerus sententiam eius tuitus est ita ut textus Graeci recensionebus, quod nomen ad significandas testium classes iam inde a Bengelii tempore inter criticos celebratur, saltem duas, alteram orientalem sive Lucianeam, alteram occidentalem s. Aegyptiacam s. Palaestinensem s. Origenianam, olim existitisse affirmaret, atque e codicibus Graecis, ex interpretationibus antiquis, e patribus ecclesiasticis certa textus documenta recensione utrique adsignaret.

Quae ingeniose magis asserta quam probabiliter demonstrata ratione et arte excoluit Griesbachius. Existimavit autem tres antiquitus textus Novi Testamenti recensione institutas esse, quarum primam occidentalem nominabat,

alteram Alexandrinam sive orientalem, tertiam Constantinopolitanam sive Byzantinam. Ita quae Bengelio Africana et Semlero occidentalis reliquisque signata nominibus fuerat, eam Griesbachius in duas, occidentalem et Alexandrinam, dispescuit. Ac simul hoc coniecit, has duas ortas esse medio saeculo aerae nostrae secundo, quo tempore libri Evangelistarum et Apostolorum τοῦ εὐαγγελίου et τοῦ ἀποστόλου nomine colligerentur primum, ita quidem ut occidentalis niteretur codicibus ante collectionem scriptis, quibus ipsis collectis superstrueretur Alexandrina; tertiam vero ex prioribus commixtam prodisse saeculo quarto et immutatam novis curis esse saeculis duobus iis quae subsecuta sunt.

Has Bengelii Semleri Griesbachii de recensionibus textus Novi Testamenti coniecturas Matthaeius circa initia huius saeculi non tam refutavit docte quam ridendo reiecit.¹⁾ Illud vero sane dolendum est, hominem doctissimum multisque circa Novi Testamenti codices laboribus meritissimum, quae vera ad imminuendam istarum recensionum praedicationem sensisse videtur, cavillando obtrectandoque tantopere obscurasse ut severo caussae examini tantum non nihil profuerit.

Contra magno cum studio in documenta textus sacri inquisivere duumviri huius saeculi et docti et ingeniosi, Hugius et Eichhornius, quorum ille paullo propius hoc ad Griesbachium accessit. Quae Hugius excogitavit fere haec sunt. Exstitit ad medium fere saeculum tertium vulgata quaedam librorum sacrorum editio, κοινή ἔκδοσις, cuius textus etsi singularem prae se ferebat indolem variisque iam a vero discrepabat modis, tamen nullis certis legibus compositus erat. Recensiones autem quae revera sunt comparatas novimus tres, quarum una Hesychii episcopi opera Aegyptiis data est, altera Luciani studiis prodiit in Asia, tertia denique Origeni seni debetur. Convenit in his inter Hugium et Griesbachium primum in rei summa de recensione occidentali, rectius ab

¹⁾ Cf. inprimis libellum eius: Ueber die sogenannten Recensionen welche der Herr Abt Bengel, der Herr Doctor Semler und der Herr Geheime Kirchenrath Griesbach in dem griech. Texte des N. T. wollen entdeckt haben. 1804.

illo *κοινή ἔκδοσις* usurpata, quippe quae ex ipsius Griesbachii sententia si verum quaeris non fuerit recensio; tum de recensione Alexandrina, quamvis Hugius magnopere refragante Griesbachio eam ad Hesychium auctorem referret; deinde de Constantinopolitana sive consentiente Griesbachio Lucianea; denique de Origeniana, nisi quod eam Griesbachius, quae gravis differentia erat, nullis Origeni concessis partibus, saeculo ortam quinto sextove recensione Byzantinae quasi posterioriorem partem quasi secundas curas habuit.

Eichhornius autem his de rebus sic sensit. Varietatem quandam sacri textus ipso primo saeculo collectis in Ponto epistulis Paulinis apparuisse, saeculo vero certe secundo duplicem textus conformationem pro terrarum per quas in hominum manibus erat diversitate, et Asiaticam et Africanam exstitisse, utramque plenam depravationibus sed nulla arte aut lege factam. Tertio vero saeculo duas vel etiam tres institutas esse textus recensiones, quarum unam Alexandrinam ab Hesychio, alteram Byzantinam sive Asiaticam a Luciano originem duxisse probabile sit, tertia ex his non uno modo conflata quorum potissimum studiis debeat lateat. Quae si integre iudicantur, haec fere inter Griesbachium et Eichhornium ratio intercedit. Ipso primo saeculo pertubatam esse textus veritatem et consensionem, Griesbachius quum non negaverit, tum eo videtur concedere coactus quod iam altero saeculo textui corrupto manum emendatorum accessisse censuit. Deinde quem Eichhornius textum secundi saeculi Asiaticum et Africanum perhibuit, is cum occidentali conferendus est Griesbachii. Ut ille enim neutrum arti et consilio deberi opinatus est, ita hic occidentalem voluit esse Hugii *κοινή ἔκδοσις* et communem quasi recensione subsequentium patriam. Qua quidem re Griesbachius deflexit aliquantulum a sua ipsius sententia: id quod Eichhornius, magnopere ab illo se dissentire praedicans, parum perspexisse videtur.¹⁾ In reliquis autem facile patet quam convenient, nisi quod Eich-

¹⁾ Cf. Eichhorn: Einleitung in das N. T. t. IV. p. 260 sqq. et Griesbachii commentar. critic. P. II. p. XXXXIII sqq.

hornius magis favet dubiis auctorum nominibus et quod serius provenisse Alexandrinam recensionem statuit.

Haec vero omnia ita comparata sunt ut textus historiam ex ingenio potius quam ex documentis historicis conficere videantur. Licet enim dubium non sit, testantur enim Hieronymus¹⁾ et Gelasii quod dicitur celebre decretum²⁾, Lucianum et Hesychium ut in Veteris ita in Novi Testamenti textu recensendo quod dicunt elaborasse, tamen nec quibus illi modis in ea re usi sint nec quam vim habuerint in textu ubique terrarum pervagato aut a veteribus traditum est aut aliunde luculenter probare possumus; Origenis vero recensio non debetur nisi ingenio Hugii³⁾. A ratione vero ipsorum documentorum omnium quae ad nos pervenere si proficiscimur, dubium nec illud est quasdam horum testium classes distinguendas esse, in evangeliiis quidem maxime, multo minus in apocalypsi quam in reliquis libris, magis etiam in epistulis Paulinis et in actibus quam in catholicis epistulis, conspiciendas illas quidem eo quod plures testes quum indole universa tum lectionibus singulis plurimis prae reliquis omnibus consentiant. Quas si Alexandrinae et Latinae, Asiaticae

¹⁾ In epist. ad Damasum haec de Novo Testamento scribit; „Hoc certe cum in nostro sermone discordat et in diversos rivulorum tramites ducit uno de fonte quaerendum. Praetermitto eos codices quos a Luciano et Hesychio nuncupatos paucorum hominum asserit perversa contentio, quibus utique nec in toto veteri instrumento“ (de qua re idem exponit adv. Ruff. lib. II. c. 27.) „post LXX interp. emendare quid licuit nec in novo profuit emendasse, cum multarum gentium linguis scriptura ante translata doceat falsa esse quae addita (?) sunt.“ Rursus de vir. illustr. c. 77. habet: „Lucianus tantum in scripturarum studio laboravit ut usque nunc quaedam exemplaria scripturarum Lucianea nuncupentur.“

²⁾ Cf. Decret. P. I. dist. XV. § 27. ubi est: „Evangelia quae falsavit Lucianus apocrypha; evangelia quae falsavit Hesychius apocrypha.“

³⁾ „Adamantii et Pierii exemplaria“, si aliud quid quam quae illi manu sua scripserant aut adhibuerant Hieronymo visa essent, debet accuratius dicere, nec silentio praeterisset quum de Luciano et Hesychio diserebat. Nec vero magis ipse Origenes favet coniecturas Hugii comm. in Mt. XV, 14. (Delarue III. p. 671.) Ubi quae vetus interpres addidit: „In exemplaribus autem Novi Testamenti hoc ipsum me posse facere sine periculo non putavi“, cum magna probabilitate dixit ille quidem, quamquam omnino de suo addidisse censendus est.

et Byzantinae nominibus insignire placet, ut non tam quattuor singulas quam duo paria ponamus, multa possunt ex testibus peti et iam sunt petita, quae quam id recte fiat ostendant, etsi nec deerunt quibus inventae rationes impediuntur. Debebimus autem, ut quod sentio breviter dicam, Alexandrinam dicere quae inter Iudaeochristianos orientis celebrabatur, quorum ut ipsorum apostolorum sermo Graecus maxime pendeat a versione LXX interpretum; Latinam quae a Latinis adhibebatur, sive Latina sive Graeca potissimum lingua utebantur; Asiaticam quae potissimum Graecis sive per Asiam sive in ipsa patria degebat probabatur; Byzantinam denique quae ab ecclesia per Byzantinum regnum diffusa legebatur sensimque, quo arctiore sensim singulae ecclesiae partes vinculo coniungebantur, ad publicam quandam unitatem perducebatur. Qua in re per se clarum est qui factum sit ut Byzantina exemplaria Asiaticam sive Graecorum maxime rationem reciperent; Alexandrina vero et Latina¹⁾ quo vinculo coniunctae fuerint, ad ea iudicari poterit quae infra de Latinis interpretationibus breviter dicemus, probaturi primos interpretes Latinos - interpretes dicimus quum varios Novi Testamenti libros non eundem interpretem habuisse credendum sit - ab Africanis omnino exemplaribus pependisse. Iam vero de origine harum classium difficillima quaestio est: nec enim satis est urgere diversitatem terrarum per quas textus propagabatur; haec enim diversitas nequaquam tanta aut tam integra cogitari potest; accedit quod diserte relatam legimus in ipsa antiquitate alterius terrae codices in alteram transvectos esse, quemadmodum Constantinus Eusebio Caesareensi, Constantinus Athanasio Alexandrino praeceperunt ut exemplaria eleganter et accurate descripta ad Byzantinos mitterent; nec denique patres, quorum patriam novimus, talem classium rationem confirmant. Propterea cum

¹⁾ De harum ratione iam dudum probabiliter scripsit G. F. Rinck in libro bonae frugis cui titulus est: *Lucubratio critica in acta app. epp. cath. et Paulinae*, in qua de classibus librorum mss. quaestio instituitur, descriptio et varia lectio septem eod. Marcianorum exhibetur, atque observationes ad plurima loca cum apostoli tum evv. diiudicanda et emendanda proponuntur. Basileae 1830.

diversitate regionum coniuncta poni debebunt certa textum emendandi studia, etsi quorum fuerint nunquam satis definiri poterit; referenda autem erunt ad ipsa duo prima rei Christianae saecula, quorum ab ingenio minime illa abhorrere mihi quidem certum est. Maximi vero momenti illud est, Byzantinam quidem classem - minus enim recensionis nomen convenit - in recentiorum codicum Graecorum ingenti copia conspicuam esse, item Latinam in Latinis atque per evangelia actus epistulas Paulinas etiam in Graecis Latinis documentis, quamquam et ipsam magna lectionis varietate laborantem; Alexandrinam vero et Asiaticam, si urgemus id quod a studio est nec universae rationis acquiescimus similitudine, unde in primis petas paucissima superesse documenta, unde illibatam sumas nullum. Nec temere est quod cum Griesbachio dixerunt, in antiquissimis aliquot testibus nostris, ut in codice Alexandrino, alios libros ab aliis paullo diversam textus indolem referre: quippe enim diu antequam scriberentur, sive quintum et sextum sive quartum saeculum ponimus, diversa exemplaria circumferebantur, quae primis maxime saeculis constat non totum complexos esse Novum Testamentum sed singulos aliquos libros.

Quae quum ita sint, sequitur exercenti rem criticam summa opus esse cautione in adhibenda classium sive recensionum distinctione: quam ut summam normam aut fundamentum ponere et temerarium et frustra est; a qua quidem re haud aliena erat C. Lachmanni ratio, etsi is ab ipso vero textu proponendo abstinere se libere professus est. Si vero praecipitur in textu ad pristinam integritatem revocando, praesertim si de universo colore grammatico, ut ita dicam, quaeritur, primo loco testes habendos esse Alexandrinos, ultimo Byzantinos, id multo minus in recensionum rationibus positum est, quam in eo quod qui Alexandrinorum nomine audiunt, iidem fere testium omnium superstitem sunt antiquissimi; Byzantini vero locis dubiae lectionis per se reprobari non possunt nisi quibus clarum est eos ex antiquioribus mixtum praese ferre textum, vel nullo certo magnae antiquitatis teste aucti exadversus antiquiores testes consentientes stant.

Quae Scholzius ab anno inde 1820, ubi edidit *Curas criticas in historiam textus evangeliorum*, usque ad annum 1830, ubi scripsit *Novi Testamenti sui Prolegomena*, a Griesbachio Hugio Eichhornio diversa in medium protulit, probaturus Byzantinos quos diximus testes, quippe ab antiquissimis Asiaticis sive potius ab ipsis apostolorum autographis cum fide praecipua derivatos, ceteris omnibus praestare textumque ab apostolico proximum conservasse, ea in *Prolegomenis* editionis meae primae, quae etiam separatim sub titulo: „*De recensionibus quas dicunt textus Novi Testamenti, ratione potissimum habita Scholzii*“ anno 1840. prodierunt, uberrime refutavi nec digna sunt quae iterum pertractem. Illi quidem triumviri cum studio inquisiverant et ingeniose excogitaverant, Scholzius ex lubricitate omnia contorsit et ingenii nil nisi temeritatem habebat. Erat vero ipsa causa, quam agebat, defensore melior: Byzantinos enim codices ut aetate inferiores non omnino reprobandos esse nec magis Aegyptios pro aetatis laude qua praestant unice probandos, luculenter doceri poterat spreto ineptis Scholzii argumentis et conclusionibus. Ceterum post suam ipse mutavit sententiam; anno enim 1845. in dissertatione de virtutibus et vitis utriusque codicum N. T. familiae professus est, „si nova Novi Testamenti editio paranda esset, plerasque codicum Alexandrinorum lectiones illas quas in margine interiore textui editionis suae subiecta Alexandrinas dixit, in textum se recepturum. Eodemque anno in libro suo: *Einleitung in die heiligen Schriften* etc. mirum in modum cum pristinis suis nova cum aliorum tum maxime mea permiscuit. Quod quamvis fecerit ratione non reddita unde meliora doctus esset, tamen satis habeo meliora eum didicisse, et quae contra ipsum disputaveram tantopere ei probata esse ut iam despectis suis ipsi sibi adsciverit. Nova quidem quae facerent ad difficultatem quaestionis solvendam prolata ab eo non vidi, nisi forte memorabile est quod formas *ἀλλὰ* pro *ἀλλ'*, *οὐδὲ* pro *οὐδ'*, *μετὰ* pro *μεθ'*, *τεσσαράκοντα*, *ἐκαθερίσθη*, *παρεδίδοτο*, *κεκοπίανες*, *νικούντι*, *ἐραννῆ*, *οὐτως* et *τ ἐφελκιστ.* ante consonam tam confidenter reiecit ut scriberet: „Non operae praetium est diutius commorari in

his peccatis contra recte scribendi rationem: doctissimorum enim virorum auctoritate iure acquiescere possumus, omnium fere gentium viri graecae linguae peritissimi graecarumque grammaticarum auctores eruditissimi mecum consentiunt, ead. eos quibus insunt peccata illa correctis non accensendos esse.“

Nuper autem exstitit recensionum textus quas Griesbachius cum ceteris invenit ac defendit acerrimus adversarius I. G. Reiche vir S. Ven. Libris duobus hac de re scriptis, quorum alter titulum habet: Codicum mss. N. T. Graecorum aliquot insigniorum in bibliotheca Regia Parisiensi asservatorum nova descriptio et cum textu vulgo recepto collatio, praemissis quibusdam de neglecti codicum mss. N. T. studii causis observationibus, Gotting. 1847, alter: Commentarius criticus in N. T. quo loca graviora et difficiliora lectionis dubiae accurate recensentur et explicantur. Tom. I. Gotting. 1853, luculentur probavit quantopere rationes illorum vacillarent. Qua in re me ipsum, quemadmodum ex iis quae modo disputavimus sequitur, satis consentientem habet. Videndum vero est ne vitatis aliorum erroribus in contrarias peccemus partes. Ad ea quae supra de vero illarum recensionum usu critico dicta sunt quadrant Reichii verba in praefatione commentarii critici p. V sq. haec: „unde ultro sequitur, hac ratione subsidiorum nostrorum auctoritatem et usum definiri regulasque criseos generales scribi non posse. Quare etiam novam Lachmanni rationem, qui, opinione de duabus textus Novi Testamenti conformationibus in oriente et in occidente divulgatis, omnibus nostris N. T. documentis antiquioribus et in iis varie propagatis, a Griesbachio confidentius quam cautius adoptata, unam esse critici N. T. textum e librorum fide constituentis curam et officium, duplicem illum textum ut antiquissimum qui ad nos pervenerit e paucis purioribus utriusque fontibus eruere et externam lectionum variarum auctoritatem, prout ad alterutram maiore minoreque testium consensu referri debeant, definire, nuper posuit, haud meliori fundamento niti, artemque criticam hac via procedentem potius in transversum agi quam finem suum melius ac certius assequi arbitror.“ Commentarii critici to-

num primum epistulas Pauli ad Romanos et utramque ad Corinthios continentem diligenter legi, nec raro iudicii critici inde subsidium habui; rursus vero quae nimia ab aliis tribuitur antiquissimis codicibus laus passim nimium valuisse videtur ad defendenda quae contra stant.

Ordo singulorum librorum Novi Foederis nec in antiquis documentis nec in patrum scriptis ubique idem est. Quattuor quidem evangelistae quo ordine edi solent: Matthaeus Marcus Lucas Iohannes, is ut in omnibus fere Graecis codicibus est, ita ab antiquissimis inde temporibus multorum, ut auctoris canonis cuius fragmentum Muratori reperit, ut Irenaei, Origenis (cf Eus. h. e. 6, 25.), Gregorii in iambis ad Seleucum, Athanasii (in epist. test. 39.), ut Augustini, Hieronymi, Ruffini testimonio confirmatur. Contra differunt antiquissimi aliquot Latinae ecclesiae codices, et quidem codices Vercellensis Veronensis Palatinus Corbejensis, Brixianus, Monacensis (i. e. apud nos a b e f ff² q), item Cantabrigiensis Graecus Latinus, in quibus Matthaeum Iohannes excipit, sequentibus Luca et Marco. Eundem evangeliorum ordinem Druthmarus in exemplari Hilarii Pictavensis se reperisse testatur. Nec longe ab eo discedit stichometria codicis Claramontani, quae quum Barnabae epistolam, Pastorem Hermae, actus Pauli, Petri revelationem cum canonicis coniuncta (vide infra) exhibeat, ad summam antiquitatem referenda videtur. Ea evangelistas sic ordinat ut Matthaeus primum, Iohannes secundum, Marcus tertium, Lucas quartum locum teneant. Satisfacit ille Latinorum usus celebri Tertulliani dicto adv. Marcionem scribentis (4,2): „Fidem ex apostolis Iohannes et Matthaeus insinuant, ex apostolicis Lucas et Marcus instaurant.“ Rursus vero ordinis a Tertulliani praecepto satis diversi vestigium nobis superest in fragmentis evangeliorum Marci et Matthaei antiquissimus ex Bobbiensi monasterio Taurinum perlatis: ibi enim Marcum Matthaeus excipit. Alium etiam ordinem evangelia tenent in antiquissimo codice Syriaco Nitriensi, quem nuperrime edidit S. Ven. Guil. Cure-

ton; in eo enim post Matthaeum et Marcum Iohannes ponitur, quarto vero loco Lucas.

Actuum locus post evangelia testatissimus est, confirmantibus fragmento Muratorii, Irenaeo, Origene, Athanasio, nisi quod passim post epistulas Paulinas reperitur, quo loco etiam Ludolfus ex canone Abyssinico exhibet; in stichometria vero Claromontana apocalypsin Iohannis excipiunt, in canonibus qui dicuntur apostolicis post Pauli itemque catholicas epp. recensentur. Eundem ordinem testatur codex Cantabrigiensis; breve enim quod superest epistolae tertiae Iohannis fragmentum subscriptionem habet (vide ad initium act. app. pag. 1.) ex qua tertiam Iohannis epistolam actus apostolorum excipiunt. In nomocanone Barhebraei ab A. Maio in Script. vet. nov. collect. tom. 10. parte 2. pag. 54. actus apostolorum ultimum locum tenent. Totus autem librorum Novi Testamenti index a Barhebraeo hunc in modum datur: „Quattuor evangelia. Quattuordecim epistolae Pauli. Duae Petri. Tres Iohannis. Una Iacobi. Una Iudae. Octo libri mysticorum eiusdem Clementis et actus nostrorum apostolorum.“

Post actus qui locus est, is modo a Paulinis modo a catholicis epistulis occupatur. Paulinas quidem eo loco recenset Eusebius; nec id aliter videtur fieri potuisse antequam septem catholicae epp. in canonem publice receptae essent. Faciebat vero postea quoque cum Eusebio ecclesia Latina, quemadmodum praeter patres et canonem concilii Carthaginiensis tertii a. 397. codex Amiatinus aliique Vulgatae codices vetustissimi testantur. Contra catholicis epistulis qui hunc locum assignant testes sunt longe gravissimi; non modo enim cdd. unciales qui totum Novum Testamentum continent omnes, i. e. ABC, itemque minusculi plerique in ea re consentiunt, sed accedunt etiam Athanasius, Cyrillus Hierosolymitanus, concilium Laodicenum a. 364. Quem eundem ordinem apud Nestorianos servari, Ebedjesu auctor est. Atque horum quidem testimoniorum gravitas tanta esse videbatur ut et ipsi sequeremur, praesertim quum hunc ordinem lectoribus commodiorem quam vulgarem fore spes esset.

Epistolae catholicae ex quo tempore communiter in canonem receptae sunt, magno consensu veterum testium, ut praeter codices concilii Laodicensi a. 364., Athanasii, Cyrilli Hierosolymitani, Hieronymi, eo exhibentur ordine quo Iacobus primus est, alter Petrus, Iohannes tertius, quartus Iudas. Stichometria vero Claromontana cum canonibus apostolicis praeposit Petrum, sequentibus in stichometria Iacobo Iohanne Iuda, in canonibus Iohanne Iacobo Iuda.

Ordo epp. Paulinarum in aliquot certe partibus fluctuat, tamen magis apud veteres quam in codicibus. In ipsis quidem edd. inprimis variat locus epistolae ad Hebraeos: quae de re uberius expositum est infra pag. 555. ad initium epistolae. Vulgatus ordo, quem nec ipse deserendum duxi, iam a concilio Hipponensi a. 393. et quod quattuor annis post habitum est Carthaginiensi, item ab Epiphonio, iambris ad Seleucum et a constanti Latinorum consuetudine auctoritatem repetit. Codices vero nostri antiquissimi ABCH aliique plures una cum concilio Laodicensi a. 364., canonibus apostolicis, Athanasio, Cyrillo Alexandrino, Euthalio aliisque eum testantur ordinem ex quo alteram ad Thess. excipit, sequentibus epistulis quas vocant pastoralibus. Alias loci eiusdem epistolae rationes ex Vaticano codice et versione Sahidica haustas vide infra pag. 555 sq. Prorsus deest in stichometria Claromontana; nec id casu factum esse, quemadmodum excidisse videntur ad Thessalonicenses epistolae et ad Philippenses, probabile inde fit quod ipsam ad Hebr. epistolam codicis scriptor post stichometriam demum exhibuit, ita ut in antiquiore unde pendebat exemplo plane defuisse putanda sit. In fragmento vero Muratorii nomine epistolae ad Alexandrinos significari videtur, quae quidem post epistolam ad Philemonem, interiecta insuper ad Laodicensos epistula (cf infra pag. 553. ad finem epistolae ad Philemonem), recensetur. Reliquas quod attinet epistulas, in codicibus Claromontano et Monacensi, item in Fuldensi aliisque Vulgatae codd. duae ad Thess. epistolae excipiunt epistolam ad Philippenses, quae ipsa in Claromontano post epist. ad Coloss. collocata est. Fuldensis vero codex post epp. ad Thess. epistolam ad Coloss.

habet. Praetereo alia. Sed non praetereundus videtur ordo quem ante medium saeculum secundum in collectione sua instituit Marcion. Qua de re Epiphanius haec scripsit: *αἱ δὲ ἐπιστολαὶ αἱ παρ' αὐτῷ λεγόμεναι εἰσὶ πρώτη μὲν πρὸς Γαλάτας, δευτέρα δὲ πρὸς Κορινθίους, τρίτη πρὸς Κορινθίους δευτέρα, τετάρτη πρὸς Ῥωμαίους, πέμπτη πρὸς Θεσσαλονικεῖς, ἕκτη πρὸς Θεσσαλονικεῖς δευτέρα, ἑβδόμη πρὸς Ἐφεσίους (vide post), ὀγδόη πρὸς Κολοσσαεῖς, ἐνάτη πρὸς Φιλιμόνα, δεκάτη πρὸς Φιλιππησίους. Insuper addit: ἔχει δὲ καὶ τῆς πρὸς Λαοδικεῖας λεγομένης μέρη. At videtur potius Marcion epistolam ad Ephesios habuisse inscriptam ad Laodiceos: quam ad rem cf Tertulliani testimonium pag. 441. ad initium epist. ad Eph. Cf Epiph. Opp. ed. Petav. Par. 1622.*

Cum in continuo evangeliorum textu adnotatae sint Ammonii sectiones cum canonibus Eusebii, quod summae antiquitatis Christianae monumentum, ad mutuas evangelistarum rationes docendas aptissimum, in longe plerosque codices quum Graecos tum Latinos aliosque a quarto inde saeculo transisse constat, consentaneum est ut celebres Eusebii hac de re literas Carpiano datas adponamus, additis una ipsis canonibus Eusebii.

Ἐὐσέβιος Καρπιανῷ ἀγαπητῷ ἀδελφῷ ἐν κυρίῳ χαίρειν.¹⁾

Ἀμμόνιος μὲν ὁ Ἀλεξανδρεὺς πολλὴν ὡς εἰκὸς φιλοπονίαν καὶ σπουδὴν εἰσαγωγῶς τὸ διὰ τεσσάρων ἡμῖν καταλελοιπεν εὐαγγέλιον, τῷ κατὰ Ματθαῖον τὰς ὁμοφώνους τῶν λοιπῶν εὐαγγελιστῶν περικοπὰς παραθείς, ὡς ἐξ ἀνάγκης συμβῆναι τὸν τῆς ἀκολουθίας εἰρημὸν τῶν τριῶν διαφθαρήναι ὅσον ἐπὶ τῷ ὕψει τῆς ἀναγνώσεως· ἵνα δὲ σωζόμενον καὶ τοῦ τῶν λοιπῶν δι' ὅλου σώματός τε καὶ εἰρημῶ εἰδέναι ἔχουσ τοὺς οἰκείους ἐκάστου εὐαγγελιστοῦ τόπους, ἐν οἷς κατὰ τῶν αὐτῶν ἠρέχθησαν φιλαλήθως εἰπεῖν, ἐκ τοῦ πονήματος τοῦ προειρημένου ἀνδρὸς εὐληθῶς ἀφορμὰς κατ' ἑτέραν μέθοδον κανόνας δέκα τὸν ἀριθμὸν διεχάραξά

¹⁾ Textum saepe ab aliis editum recensui ad plures codd. mss., inprimis codicem evangg. M (saec. 9.) et codicem Tischend. IV. in bibl. univ. Lips. (saec. 10.).

σοι τοὺς ὑποτεταγμένους. ἂν ὁ μὲν πρῶτος περιέχει ἀριθμούς ἐν οἷς τὰ παραπλήσια εἰρήκασιν οἱ τέσσαρες, Ματθαῖος Μάρκος Λουκᾶς Ἰωάννης· ὁ δεύτερος, ἐν ᾧ οἱ τρεῖς, Ματθαῖος Μάρκος Λουκᾶς· ὁ τρίτος, ἐν ᾧ οἱ τρεῖς, Ματθαῖος Λουκᾶς Ἰωάννης· ὁ τέταρτος, ἐν ᾧ οἱ τρεῖς, Ματθαῖος Μάρκος Ἰωάννης· ὁ πέμπτος, ἐν ᾧ οἱ δύο, Ματθαῖος Λουκᾶς· ὁ ἕκτος, ἐν ᾧ οἱ δύο, Ματθαῖος Μάρκος· ὁ ἕβδομος, ἐν ᾧ οἱ δύο, Ματθαῖος Ἰωάννης· ὁ ὄγδοος, ἐν ᾧ οἱ δύο, Λουκᾶς Μάρκος· ὁ ἕνατος, ἐν ᾧ οἱ δύο, Λουκᾶς Ἰωάννης· ὁ δέκατος, ἐν ᾧ ἕκαστος αὐτῶν περὶ τινῶν¹⁾ ἰδίως ἀνέγραψεν. αὕτη μὲν οὖν ἡ τῶν ὑποτεταγμένων κανόνων ἰσότητες. ἡ δὲ σαφὴς αὐτῶν διήγησις ἐστίν²⁾ ἢ δε. ἐφ' ἑκάστῳ τῶν τεσσάρων εὐαγγελίων ἀριθμὸς τις πρόκειται, κατὰ μέρος ἀρχόμενος ἀπὸ τοῦ πρώτου, εἴτα δευτέρου καὶ τρίτου, καὶ καθ' ἑξῆς προῶν δι' ὅλου μέχρι τοῦ τέλους τῶν βιβλίων³⁾· καθ' ἕκαστον δὲ ἀριθμὸν ὑποσημειώσεις πρόκειται διὰ κινναβάρεως, δηλοῦσα ἐν ποίῳ τῶν δέκα κανόνων κείμενος ὁ ἀριθμὸς τυγχάνει. οἷον εἰ μὲν α', δηλὸν ὡς ἐν τῷ πρώτῳ· εἰ δὲ β', ἐν τῷ δευτέρῳ· καὶ οὕτως⁴⁾ μέχρι τῶν δέκα. εἰ οὖν ἀναπτύξας ἐν τι τῶν τεσσάρων εὐαγγελίων ὑποσημειώσῃς βουλῆθεὶς ἐπιστήσαι⁵⁾ τινι ᾧ βούλει κεφαλαίῳ, καὶ γινώσκαι τίνες τὰ παραπλήσια εἰρήκασιν, καὶ τὸν οἰκίον ἐν ἑκάστῳ⁶⁾ τόπῳ εὑρεῖν, ἐν οἷς κατὰ τῶν αὐτῶν ἠνέχθησαν, ἧς ἐπέχεις περικοπῆς ἀναλαβὸν τὸν προκείμενον ἀριθμὸν, ἐπιζητήσας τε αὐτὸν εἶδον ἐν τῷ κανόνι ὃν ἡ διὰ τοῦ κινναβάρεως ὑποσημειώσεις ὑποβέβληκεν, εἴσῃ μὲν ἐνθὺς ἐκ τῶν ἐπὶ μετώπῳ τοῦ κανόνος προγραφῶν ὁπόσῳ τε⁷⁾ καὶ τίνες περὶ οὗ ζῆται⁸⁾ εἰρήκασιν· ἐπιστήσας δὲ καὶ τοῖς τῶν λοιπῶν εὐαγγελίων ἀριθμοῖς τοῖς ἐν τῷ κανόνι ᾧ ἐπέχεις ἀριθμῷ παρακειμένοις, ἐπιζητήσας τε αὐτοὺς εἶδον ἐν τοῖς οἰκείοις ἑκάστου εὐαγγελίου τόποις, τὰ παραπλήσια λέγοντας αὐτοὺς⁹⁾ εὐρήσεις¹⁰⁾.

¹⁾ Alii περὶ τίνων ἕκαστος αὐτῶν

²⁾ Cod. Tisch. ἐστιν omittit.

³⁾ Alii τοῦ βιβλίου

⁴⁾ Alii οὕτω καθ' ἑξῆς

⁵⁾ Alii ἐπιστήσαι

⁶⁾ Cod. Tisch. οἰκίον ἐκάστου

⁷⁾ Alii τε omittunt.

⁸⁾ Alii τίνες τὰ παραπλήσια εἰρήκασιν

⁹⁾ Alii omittunt αὐτοὺς.

¹⁰⁾ Codd. addunt ἔγρησο ἐν κυρίῳ.

CANON I, IN QUO QUATTUOR				Mt	Mc	Lc	Ioh
				276	158	74	98
Mt	Mc	Lc	Ioh	280	162	269	122
8	2	7	10	284	165	266	55
11	4	10	6	284	165	266	63
11	4	10	12	284	165	266	65
11	4	10	14	284	165	266	67
11	4	10	28	289	170	275	126
14	5	13	15	291	172	279	156
23	27	17	46	294	175	281	161
23	27	34	46	295	176	282	42
23	27	45	46	295	176	282	57
70	20	37	38	300	181	285	79
87	139	250	141	300	181	285	158
87	139	250	146	302	183	287	160
98	96	116	40	304	184	289	170
98	96	116	111	306	187	290	162
98	96	116	120	306	187	290	174
98	96	116	129	310	191	297	69
98	96	116	131	313	194	294	172
98	96	116	144	314	195	291	166
133	37	77	109	314	195	291	168
141	50	19	59	315	196	292	175
142	51	21	35	318	199	300	176
147	64	93	49	320	200	302	178
166	82	94	17	320	200	302	180
166	82	94	74	325	204	310	184
209	119	234	100	326	205	311	188
211	121	238	21	326	205	313	194
220	122	239	77	328	206	314	196
220	129	242	85	331	209	315	197
220	129	261	88	332	210	318	197
244	139	250	141	334	212	321	201
244	139	250	146	335	214	324	199
274	156	260	20	336	215	317	198
274	156	260	48	336	215	319	198
274	156	260	96	343	223	329	204

Decem Eusebii canones.

LXXVII

Mt	Mc	Lc	Ioh	Mt	Mc	Lc	Ioh
348	227	332	206	352	231	336	209
349	228	333	208	352	231	336	211

CANON II, IN QUO TRES				Mt	Mc	Lc	Mt	Mc	Lc
				103	1	70	194	108	219
Mt	Mc	Lc		114	24	41	195	109	220
15	6	15		116	25	42	198	110	221
21	10	32		116	25	165	199	111	173
31	102	185		116	25	177	201	112	222
32	39	79		121	32	127	203	114	270
32	39	133		122	33	129	205	116	224
50	41	56		123	34	147	206	117	232
62	13	4		130	35	82	208	118	233
62	13	24		131	36	76	217	127	240
63	18	33		135	38	78	219	128	241
67	15	26		137	44	167	223	130	243
69	47	83		143	57	90	225	134	245
71	21	38		144	59	12	226	133	244
72	22	39		149	66	35	229	135	137
72	22	186		149	66	43	229	135	246
73	23	40		153	69	36	242	137	237
74	49	85		164	79	144	242	137	248
76	52	169		168	83	95	243	138	249
79	29	86		168	83	206	248	143	209
80	30	44		170	85	96	248	143	253
82	53	87		172	87	98	249	144	254
82	53	110		174	91	99	251	146	255
83	54	87		176	93	101	253	148	204
83	54	112		178	95	102	258	150	257
85	55	88		178	95	217	259	151	258
85	55	114		179	99	197	264	155	156
88	141	148		190	105	195	269	154	228
88	141	251		192	106	216	271	42	230
92	40	80		193	107	121	278	160	263
94	86	97		193	107	218	281	163	268
94	86	146		194	108	152	285	166	265

Mt	Mc	Lc	Mt	Mc	Lc	Mt	Lc	Ioh
285	166	267	7	6	2	117	26	93
296	177	280	7	6	25	117	26	95
296	177	284	59	63	116	150	67	51
301	182	286	64	65	37	161	77	23
308	189	305	90	58	118	161	77	53
312	193	299	90	58	139	204	115	91
316	197	293	97	211	105	204	115	135
317	198	295	111	119	30	216	125	128
322	202	309	111	119	114	216	125	133
338	218	322	111	119	148	216	125	137
339	219	325	112	119	8	216	125	150
340	220	327	112	119	44	277	159	98
342	222	323	112	119	61	279	161	72
344	224	328	112	119	76	279	161	121
346	225	330	112	119	87	287	168	152
353	232	337	112	119	90	293	174	107
354	233	338	112	119	142	297	178	70
			112	119	154	299	180	103
			146	92	47	307	188	164
						321	201	192
						323	203	183
						329	207	185
						329	207	187
						333	211	203

CANON III, IN QUO TRES			CANON III, IN QUO TRES		
Mt	Lc	Ioh	Mt	Mc	Ioh
1	14	1	18	8	26
1	14	3			
1	14	5			

CANON V, IN QUO DUO		Mt	Lc	Mt	Lc	Mt	Lc
		30	49	48	191	61	64
Mt	Lc	34	194	49	150	65	172
3	2	36	162	51	59	66	66
10	8	38	53	53	125	68	105
12	11	40	52	54	54	78	108
16	16	41	55	55	170	84	111
25	46	43	123	57	61	86	109
27	48	46	153	58	60	93	145
28	47	47	134	60	171	95	160

Decem Eusebii canones.

LXXIX

Lc	Mc	Mt	Lc	Mt	Mc	Lc	Mc
96	182	241	175	169	84	19	19
96	184	255	202	173	89	19	32
102	69	256	205	180	100	19	34
104	71	257	213	189	103	129	82
105	193	261	207	202	113	185	215
107	73	262	212	214	120	207	101
108	115	265	157	215	124		
110	118	266	155	224	131		
119	126	266	157	246	140		
125	62	267	158	247	142	CANON VIII, IN QUO DUO	
127	128	270	229	250	145	Lc	Mc
128	132	272	231	252	147	23	12
129	130			254	149	25	14
132	81			260	152	27	16
134	120			263	153	27	28
138	168			275	157	28	17
156	57	CANON VI, IN QUO DUO		282	164	84	48
158	226			286	167	89	56
162	161	Mt	Mc	288	169	91	61
175	200	9	3	290	171	100	75
182	187	17	7	292	173	103	97
182	189	20	9	298	179	247	136
183	198	22	11	305	185	277	216
187	199	44	126	309	190	335	230
197	272	77	63	311	192		
213	235	100	98	330	208		
221	181	139	45	337	217		
228	139	145	60	341	221	CANON IX, IN QUO DUO	
231	176	148	65	347	226	Lc	Ioh
231	215	152	68	350	229	30	219
232	142	154	71			30	222
234	136	157	72			262	113
236	135	159	73	CANON VII, IN QUO DUO		262	124
237	138	160	76	Mt	Ioh	274	227
238	140	163	78			274	229
240	141	165	80	5	83		

Lc	Ioh	Lc	Ioh	Lc	Ioh	Lc	Ioh
274	231	307	182	312	186	341	221
303	152	307	186	312	190	341	223
303	186	307	190	340	213	341	225
303	190	312	182	340	217		

CANON X, IN QUO
MATTH. PROPRIE.

2	81	167	230
4	89	171	233
6	91	177	236
13	99	181	239
24	101	184	245
26	106	186	268
29	109	188	273
33	113	191	283
35	115	196	303
37	118	200	319
39	124	210	324
42	126	212	327
45	136	218	345
52	140	222	351
56	151	227	355
75	155		

CANON X, IN QUO
MARC. PROPRIE.

19	62	90	123
31	70	92	132
43	74	94	186
46	81	101	213
58	88	104	

CANON X, IN QUO IOH.
PROPRIE.

4	11	18	27	33
7	13	22	29	36
9	16	24	31	39

CANON X, IN QUO
LUC. PROPRIE.

1	113	188	273
3	117	190	276
5	122	192	278
9	124	196	283
18	131	201	288
20	143	203	296
22	149	208	298
29	151	210	301
31	154	214	304
50	159	223	306
51	163	225	308
67	164	227	316
68	166	236	320
72	174	252	326
75	176	256	331
104	178	259	334
106	180	264	339
107	183	271	342

41	54	64	75	86
43	56	66	78	89
45	58	68	80	92
50	60	71	81	94
52	62	73	84	97

99	112	127	140	153	167	181	200	212	224
102	115	130	143	155	169	189	202	214	228
104	117	132	145	157	171	191	205	216	226
106	119	134	147	159	173	193	207	218	230
108	123	136	149	163	177	195	210	220	232
110	125	138	151	165	179				

DE EDITIONIBUS NOVI TESTAMENTI.

Ars typographica iam per longam annorum seriem ad litteras sacras Hebraice, Latine, Germanice vulgandas adhibita erat ¹⁾, antequam Novum Testamentum eo sermone quo ipsi olim apostoli scripserunt edi coeptum est. Parata autem est prima textus Graeci Novi Testamenti editio auctore Francisco Ximenes de Cisneros archiepiscopo Toletano. Inserendum enim curavit illum textum una cum interpretatione Latina vulgata editioni biblicorum polyglottae Complutensi (fol.). Ipsum Novum Testamentum, quinta eius editionis pars, prelo exiit ineunte anno 1514; intra triennium secutae sunt quinque partes reliquae (quattuor Veteris Testamenti libros, vol. vero sextum continet vocabularium); sed anno demum 1520. Leonis X. litteris permissum est ut totum opus in lucem ederetur, neque id fere ante annum 1522. revera factum est. Hinc editio Novi Testamenti Graeca et Latina, quae Erasmo auctore ex officina Frobenii anno 1516. Basileae prodiit, dedicata Leoni pontifici, principis editionis laudem iure sibi vindicat. Quam editionem repetiit Erasmus annis 1519. 1522. 1527. 1535. (omnes in

¹⁾ Primum biblia edita sunt Latine; sed quae editionum Latinarum revera prima fuerit, difficile dictum est; earum quae annum notatum habent princeps est editio Moguntina anni 1462. Quo eodem anno in eadem Moguntii urbe Germanica biblia primum edita sunt. Hebraica vero primum integra prodierunt Bononiae a. 1488. psalterio Hebraico iam anno 1477. edito.

fol.) Complutensis editio unde fluxerit, non satis constat; haud dubie tamen, ut ipso textu probatur, ad codices aliquot recentiores instituta est indolis eiusdem qua sunt superstium plurimi; neque est quod horum numero eximatur codex ille a Leone X. ad edendum oblatus, nomine eximiae vetustatis spectataeque fidei laudatus, nisi forte usus eius potius ad Vetus Testamentum Graecum quam ad Novum pertinuisse putandus est¹⁾. Accessit autem ad fundamenti iniquitatem

¹⁾ Cf Wetstenii commentatio de editione Complutensi in prolegg. Novi Testamenti pag. 117: „ut quod res est dicam, rationes sunt chronologicae, quae nos cogunt omnino dubitare utrum Complutensibus, cum N. T. ederent, exemplar Vaticanum ullum ad manus fuerit. Novi Testamenti impressio absoluta fuit 10. Ianuarii 1514. Ultimo Februario praecedentis anni electus est Leo X. tunc temporis aegrotans, 11. Aprilis coronatus est, ac postea demum cogitavit de instaurandis literis“ etc. Nuperrime huic rei lucem attulit vir S. Rev. Car. Vercellone in notis suis ad praefationem editionis biblicorum Vaticanorum Maianae. Docetur ibi ex certissimis documentis duo voll. Graecorum biblicorum iubente Leone X. in ipso primo pontificatus eius anno commodata esse Ximenio. Sunt codices Vaticani signati nunc numeris 330 et 346. (apud Holmesium 108 et 248.) Sed horum codicum neuter Novi Testamenti quicquam continet. Verum est quidem in prologo ipsius Novi Testamenti de exemplaribus „ex apostolica bibliotheca eductis“ loqui Ximenium. Tamen mirum est, quomodo de duobus illis Veteris Testamenti libris Roma Complutum missis plenissima testimonia habeantur, nec in actis nec in libris inventum esse vestigium exemplaris Novi Testamenti in Hispaniam translati. Atque ex iis quae cod. Vat. 3966. fol. 29. hac de re continet maxime improbabile fit talem librum praeter indicatos missum esse, praesertim quomodo, ut iam Wetstenius urgebat, ipso primo pontificatus Leonis anno Novum Testamentum Complutense ad finem sit perductum. Habet enim testimonium illud sic: „Anno primo Leonis PP. X. Reverendiss. Dom. Franciscus Card. Toletanus de mandato SS. D. N. Papae habuit ex bibliotheca a Dom. Phaedro Bibliothecario duo volumina graeca: unum in quo continentur libri infrascripti; videlicet Proverbia Salomonis, Ecclesiastes, Cant. Cant., Iob, Sapientia, Ecclesiasticus, Esdras, Tobias, Iudith (*Esther* add. ut videtur C. V.). Sunt in eo folia quingenta et duodecim ex papyro in nigro. Fuit extractum ex blanco primo bibliothecae graecae communis. Mandatum Pontificis super concessione dictorum librorum registratum fuit in Camera Apostolica per D. Franciscum De Attavantes Notarium, ubi etiam annotata est obligatio. Promisit restituere intra annum sub poena ducatorum ducatorum.“ — „Restituit die 9. Iulii M. D. XVIII. Ita est. Fr. Zenobius Bibliothecarius.“

non tam quod editores Graeca aliquoties¹⁾ ad Latinum textum vulgatum, quem maximi fecerunt²⁾, corrigenda duxerunt, quam quod omnino eam quae in tanto opere decebat diligentiam non adhibuerunt³⁾. Hac vero diligentia nec magnus ille Erasmus Complutenses editores nimium antecessit. Adhibuit is codices paucos maximeque Basileenses recentiore textu Byzantino nequaquam superiores⁴⁾. Vestigia summae festinationis in prima editione adhibitae⁵⁾ nec plane extincta sunt in reliquis, quarum quartam passim, in apocalypsi maxime, ad Complutensem mutavit, quum iam in tertiam anni 1522. verba vexatissima 1 Ioh. 5, 7 sq. ex codice Montfortiano post Dublinensi saeculi XV. propter adversariorum clamores recepisset⁶⁾, ultimam vero sive quintam fere totam ex quarta sumpsit.

¹⁾ Imprimis huc pertinet 1 Ioh 5, 7. Wetstenius enim cum aliis hoc nomine plura immerito taxavit; recte vero Latinas duorum nominum formas invita auctoritate Graeca editas: *Βεελζεβοὺβ* Matth 10, 25. et *Βελλιάλ* 2 Cor 6, 15: quod posterius ex incredibili errore denuo a Lachmanno receptum est, notavit.

²⁾ Cf verba editorum in prologo ad lectorem (de Vetere Testamento) scripta: „Mediam Latinam B. Hieronymi translationem velut inter Synagogam et Orientalem ecclesiam posuimus, tamquam duos hinc inde latrones, medium autem Iesum i. e. Romanam sive Latinam ecclesiam collocantes.“

³⁾ Cf Wetsten. prolegg. N. T. p. 117 sq. Luculentissimum indiligentiae exemplum habetur Hebr. 7, 3. ubi post verba *μὴτε ἱερεὺς εἰς τὸ δηνεικέ* hanc Euthaliani capituli partem: *ἐν ᾧ, ὅτι καὶ τοῦ Ἀβραάμ προετιμήθη*, (ex margine) in textum inreperere passi sunt.

⁴⁾ Ipse quidem in litteris dedicandi libri causa ad Leonem X. missis hac de re sic: „novum ut vocant testamentum universum ad Graecae originis fidem recognovimus, idque non temere neque levi opera, sed adhibitis in consilium compluribus utriusque linguae codicibus, nec iis sane quibuslibet, sed vetustissimis simul et emendatissimis.“ At si verum quaeris, in evv. inprimis expressit codicem 2. (i. e. Basil. B. VI. 25.) item in actis et epp. cod. 2. (i. e. Basil. B. IX. ult.), in apocalypsi vero codicem 1. (i. e. Reuchlini, extremis vv. sex mutilum, qui quo devenerit dudum latet). Praeterea vero passim contulit cod. Basil. B. VI. 27. (i. e. 1. evangeliorum item 1. actor. et epistularum) et Basil. B. X. 20. (i. e. 4. actor. et epp.)

⁵⁾ Hanc rem discrete probavit prae aliis Wetstenius in prolegg. N. T. p. 120 sqq.

⁶⁾ Totius laboris sui Erasmus plurimos invenit reprehensores et ca-

Nihilominus quum Complutensem tum Erasmicam textus Novi Testamenti Graeci conformationem per longum tempus ubique terrarum repetere placuit, mutatis ad codicum fidem plerumque paucissimis, saepe vero alterius lectionibus alteri immixtis. Hunc in modum comparatae sunt etiam Roberti Stephani docti typographi Regii Parisiensis editiones, quarum ille tertiam, quae anno 1550. prodibat, non ut primam (1546.) et alteram (1549.) ad Complutensem, sed totam fere ad Erasmi quintam conformavit, excepta apocalypsi, in qua rursus Complutensem sequi malebat. Hanc Roberti Stephani editionem, nomine Regiae claram, perpauca ad codices ab Henrico Stephano collatos mutatis secutus est Theodorus Beza inde ab anno 1565., rursusque Bezae editiones secuti sunt Elzeviri typographi Leydenses, qui inde ab anno 1624. Graeco Novi Testamenti textui edendo operam navarunt. Qui quidem quum secundam editionem, quae anno 1633. prodibat, praepositis verbis his: *Textum ergo habes nunc ab omnibus receptum, commendassent, factum est ut textus recepti nomen mox in omnium consuetudinem abiret. Idem est quo ad hunc usque diem viri docti utuntur ad significandum textum eum quem per haec ultima duo saecula editores docti non minus quam indocti cum Elzeviris saepissime repetierunt, quamquam in re critica vel in pristino ipsorum apostolorum textu indagando non plus auctoritatis habebat quam qui in plerisque codicibus recentiori aetate scriptis invenitur, quippe a quibus Erasmus, primus et principalis rationis Elzevirianae auctor, fere totus pependerit*¹⁾.

lumniatores: quorum causa in editione tertia „pio lectori“ scribens sic exorditur: „Omnibus omnium cavillationibus respondere, lector optime, praeterquam quod infiniti sit negotii nec admodum ex huius operis dignitate fore video, nec operae pretium ullum intelligo: propterea quod qui studium hoc nostrum suggillant ac traducunt, fere non legunt, aut certe non intelligunt nostras apologias. Et iam satis illis responsum est duabus apologiis, quas primae quoque aeditioni ceu clypeos adversus istorum tela praefiximus.“

¹⁾ Huc quae pertinent omnia singula curiosius perscripserunt prae aliis

Dum vero haec textus sacri ratio, sive Erasmi sive Stephani sive Elzevirorum mavis dicere¹⁾, in communi hominum doctorum usu erat, non deerat industria adeundi fontes textus antiquioris in variis terris et nationibus propagati. Hinc sensim ortus est apparatus Novi Testamenti criticus, in quo ad singulas textus partes ac verba testimonia codicum Graecorum et vetustiorum et recentiorum, item antiquarum versionum tum orientis tum occidentis, item scriptorum veterum, qui vel ipsum textum exscripserunt vel docte explicuerunt, tanquam in thesauro reponebantur: unde non modo textus sacri historia sed etiam emendandi textus plerumque

Wetstenius in Prolegg. pag. 116 sqq. et Griesbachius in Prolegg. sect. I.

¹⁾ Quum saepe creditum esset Stephanianam tertiam 1550, quae et ipsa non raro repetita est, fere nihil differre ab Elzeviriana editione 1624, quemadmodum Millius in Prolegg. 1307. testatus est inter utramque non differre nisi lectiones duodecim, opera data est ut accurate notaretur quaevis differentia. Loci autem in censum veniunt fere 150. Conferendi enim sunt in commentario nostro loci hi:

Matth. 10, 4. 13, 15. 21, 7. 21, 41. 23, 13 cum 14. 24, 9. 24, 15. 25, 2. (8)

Marc. 1, 9. 6, 9. 6, 29. 8, 3. 8, 24. 9, 38. 9, 40. 12, 20. 13, 14. 16, 20. (10)

Lucae 7, 12. 10, 6. 10, 19. 11, 33. 12, 20. 13, 8. 15, 26. 17, 1. 17, 35. 17, 36. 18, 3. 19, 4. 20, 31. 22, 45. 24, 27. (15)

Iohannis 4, 5. 6, 28. 8, 25. 9, 10. 13, 30 et 31. 14, 11. 18, 20. 18, 24. 19, 7. 19, 31. (10)

Actor. 2, 36. 5, 12. 6, 3. 7, 17. 7, 26. 7, 44. 8, 19. 9, 35. 14, 8. 15, 32. 16, 17. 17, 25. 19, 27. 19, 33. 21, 3. 21, 8. 23, 16. 24, 13. 24, 14. 24, 18. 24, 19. 26, 20. 27, 3. (23)

Iac. 4, 13. 5, 12. 1 Pet 1, 8. (ε^ο ἀναγεννήσας ὑμᾶς, ε ἀναγενν. ἡμᾶς. Contra 1, 4. et ε^ο et ε ἰδ; ἡμᾶς. Ad haec corrige comm.) 2, 21. 3, 7. 3, 11. 3, 21. 4, 8. 4, 13. 2 Pet 2, 12. 2, 18. 3, 7. 1 Ioh 1, 4. 2 Ioh 3, 5. 3 Ioh 7. Iudae 19, 24. (18)

Rom 7, 6. 8, 11. 9, 19. 12, 11. 14, 22. 16, 20. (6)

1 Cor 5, 7. 6, 14. 7, 5. 7, 29 bis. 13, 3. 15, 23. 15, 31. 2 Cor 5, 4. 6, 15. 7, 12. 7, 16. 11, 1. 11, 10. 13, 4. (15)

Gal 3, 8. 4, 17. Eph 1, 3. 4, 25. Phil 1, 23. 4, 1. Col 1, 2. 2, 14. 1 Tim. 1, 4. 2 Tim 1, 5. 4, 13. (11)

Heb 4, 15. 7, 1. 9, 2. 10, 2. 10, 10. (5)

Apoc 2, 5. 2, 14. 3, 1. 3, 12. 4, 3. 4, 10 bis. 5, 11. 7, 3. 7, 7. 7, 10. 8, 5. 8, 11. 11, 1. 11, 2. 13, 3. 13, 5. 14, 18. 16, 14. 19, 1. 19, 6. 19, 14. 20, 4. 21, 16. 22, 8. (25)

editi et caussa et ratio disci poterat, praesertim quum simul ars critica excoli coepta esset. Horum studiorum nomine inclaruerunt opera trium Anglorum: Briani Walton (anno 1657. fol.), Iohannis Fell (anno 1675. fol.), Iohannis Mill (anno 1707. fol.), non indignorum quorum studia a scriptore historiae textus sacri accuratius expendantur. Illa vero omnia superavit editio I. I. Wetstenii Basileensis, quae Amstelodami anno 1751. et seq. voluminibus duobus (fol.) prodiit. Apparatum continet criticum ex antiquis codicibus, versionibus, patribus, editionibus magno cum studio confectum notisque varii generis uberrimis auctum; item in prolegomenis instrumentorum criticorum doctam descriptionem et editionum graviorum censuram, denique in epilegomenis leges criticas. Textum vero Wetstenius ab adversariis patria expulsus varieque vexatus multo minus emendavit quam pro legibus suis debebat. Cuius rei compensandae caussa novem annis post eius mortem (1754.) W. Bowyer doctus apud Anglos bibliopola edidit „Novum Testamentum Graece, ad fidem Graecorum solum codicum mss. nunc primum expressum, adstipulante Io. Iac. Wetstenio, iuxta sectiones Ioh. Alb. Bengelii¹⁾ divisum et nova interpunctione saepius illustratum. Accessere in altero volumine emendationes coniecturales virorum doctorum undique collectae.“ Londini 1763.

¹⁾ Huius ipsius editio, plus uno nomine insignis, anno 1734. Tubingae hoc prodiit titulo: Novum Testamentum Graece; ita adornatum ut textus probatarum editionum medullam, margo variantium lectionum in suas classes distributarum locorumque parallelorum delectum, apparatus subiunctus criseos sacrae, Millianae praesertim, compendium, limam, supplementum ac fructum exhibeat, inserviente Ioa. Alb. Bengelio. (Saepius repetita est.) Eminebat in hac editione prae ceteris partibus omnibus apocalypsis, quippe quam plane sua ex mente, adhibitis scite ac prudenter antiquis testibus, edidisset. Scribendam etiam iudicavit „crisis apocalypticae propriam quandam introductionem,“ in qua cum documenta illustrantur tum praecepta recensendi dantur, cf editionis p. 776 usque 789.

MEMORIA RICHARDI BENTLEII.

Incidit in haec tempora memoria Richardi Bentleii, viri acumine ingenii studiique perseverantia inclyti. Is inter alios labores magnos circa Horatium, Terentium, Phaedrum, circa Aristophanem, Menandrum aliosque scriptores classicos, etiam „ad Novum Foedus“ (verbis utor auctoris famosae „epistolae criticae“ Hare, quemadmodum refert Fr. Aug. Wolf in Literar. Analekten. 1816. p. 48.) „ex antiquissimis cdd. pristino nitore restituendum animum adiecit, ut Graecum textum ab insana variarum lectionum mole quam recentiores cdd. invexerunt liberaret et Hieronymi versionem ab erroribus purgatam talem daret, qualis e doctissimi Patris manu exiit: opus profecto grande et tanti viri diligentia, acumine, iudicio inprimis dignum.“ Quam in rem quanto ille studio ac fervore incubuerit, iam inde satis notum est quod nec operae nec numis pepercit ut codicum antiquissimorum Graecorum et Latinorum accuratas collationes nancisceretur. Sed, ut praeteream alia omnia, theologis gratissimum facturum me puto, si celebre illud editionis Novi Testamenti Bentleianae specimen, quod quidem solum lucem vidit, hoc loco adponam, ita prorsus ut ex manibus ipsius Bentleii prodiit. Utor hanc ad rem libro Rev. *Alexandri Dyce: Sermons preached at Boyle's Lecture; Remarks upon a discourse of free-thinking; proposals for an edition of the Greek Testament; etc. etc.* by Richard Bentley D. D., edited, with notes, by the Rev. Alexander Dyce. London 1838. Quo ex libro nostra, quae pag. 487 sqq. leguntur, ad verbum desumpta sunt. *)

*) Sequitur Dyce in ipso textu Graeci et Latini specimine editionem Speciminis tertiam, adnotans locos aliquot ubi differt ed. prima. Quas notas non addidimus.

H KAINH ΔΙΑΘΗΚΗ

GRÆCE.

NOVUM TESTAMENTUM

VERSIONIS VULGATÆ,

PER S^{UM} HIERONYMUM AD VETUSTA EXEMPLARIA GRÆCA
CASTIGATÆ ET EXACTÆ.UTRUMQUE EX ANTIQUISSIMIS CODD. MSS., CUM GRÆCIS TUM
LATINIS, EDIDIT

RICHARDUS BENTLEIUS.

PROPOSALS FOR PRINTING.

I. THE author of this edition, observing that the printed copies of the New Testament, both of the original Greek and ancient vulgar Latin, were taken from manuscripts of no great antiquity, such as the first editors could then procure; and that now by God's providence there are MSS. in Europe (accessible, though with great charge) above a thousand years old in both languages; believes he may do good service to common Christianity if he publishes a new edition of the Greek and Latin, not according to the recent and interpolated copies, but as represented in the most ancient and venerable MSS. in Greek and Roman capital letters.

II. The author, revolving in his mind some passages of St. Hierom; where he declares, that (without making a new version) he adjusted and reformed the whole *Latin Vulgate to the best Greek exemplars*, that is, to those of the famous Origen; and another passage, where he says, that a verbal or literal interpretation out of Greek into Latin is not necessary, *except in the Holy Scriptures*, ubi ipse verborum ordo mysterium est, *where the very order of the words is mystery*; took thence the hint, that if the oldest copies of the original Greek and Hierom's Latin were examined and compared together, perhaps they would be still found

to agree both in words and order of words. And upon making the essay, he has succeeded in his conjecture beyond his expectation or even his hopes.

III. The author believes that he has retrieved (except in very few places) the true exemplar of Origen, which was the standard to the most learned of the *Fathers*, at the time of the Council of Nice and two centuries after. And he is sure that the Greek and Latin MSS., by their mutual assistance, do so settle the original text to the smallest nicety, as cannot be performed now in any *classic* author whatever: and that out of a labyrinth of thirty thousand various readings, that crowd the pages of our present best editions, all put upon equal credit, to the offence of many good persons, this clue so leads and extricates us, that there will scarce be two hundred out of so many thousands that can deserve the least consideration.

IV. To confirm the lections which the author places in the text, he makes use of the old versions, Syriac, Coptic, Gothic, and Æthiopic, and of all the *Fathers*, Greeks and Latins, within the first five centuries; and he gives in his notes all the various readings (now known) within the said five centuries. So that the reader has under one view what the first ages of the church knew of the text; and what has crept into any copies since is of no value or authority.

V. The author is very sensible, that in the sacred writings there's no place for conjectures or emendations. Diligence and fidelity, with some judgment and experience, are the characters here requisite. He declares, therefore, that he does not alter one letter in the text without the authorities subjoined in the notes. And to leave the free choice to every reader, he places under each column the smallest variations of this edition, either in words or order, from the received Greek of Stephanus, and the Latin of the two popes Sixtus V. and Clemens VIII. So that this edition exhibits both itself and the common ones.

VI. If the author has any thing to suggest towards a change of the text, not supported by any copies now extant, he will offer it separate in his *Prolegomena*; in which will

be a large account of the several MSS. here used, and of the other matters which contribute to make this edition useful. In this work he is of no sect or party; his design is to serve the whole Christian name. He draws no consequences in his notes; makes no oblique glances upon any disputed points, old or new. He consecrates this work, as a *κειμήλιον*, a *κτῆμα ἑσσεῖ*, a *charter*, a *magna charta*, to the whole Christian church; to last when all the ancient MSS. here quoted may be lost and extinguished.

VII. To publish this work, according to its use and importance, a great expense is requisite: it's designed to be printed, not on the paper or with the letter of this *Specimen*, but with the best letter, paper, and ink that Europe affords. It must therefore be done by subscription or contribution. As it will make two tomes in folio, the lowest subscription for smaller paper must be three guineas, one advanced in present; and for the great paper five guineas, two advanced.

VIII. The work will be put to the press as soon as money is contributed to support the charge of the impression; and no more copies will be printed than are subscribed for. The overseer and corrector of the press will be the learned Mr. JOHN WALKER, of Trinity College in Cambridge; who, with great accurateness, has collated many MSS. at Paris for the present edition. And the issue of it, whether gain or loss, is equally to fall on him and the author.

ΑΠΟΚΑΛΥΨΕΩΣ.

ΑΠΟΚΑΛΥΨΕΩΣ Κεφ. κβ'.

APOCALYPSEOS CAP. XXII.

1 *ΚΑΙ ἰδεδίξεν μοι ποταμὸν ὕδατος ζωῆς, λαμπρὸν ὡς κρύσταλλον, ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ἀρνίου.*

2 Ἐμμέσῳ τῆς πλατείας αὐτῆς, καὶ τοῦ ποταμοῦ ἐντεῦθεν καὶ ἐκεῖθεν, ξύλον ζωῆς ποιῶν καρποὺς δώδεκα, κατὰ μῆνα ἓνα ἕκαστον ἀποδιδοῦν τὸν καρπὸν αὐτοῦ, καὶ τὰ φύλλα τοῦ ξύλου εἰς θεραπείαν τῶν ἐθνῶν.

3 Καὶ πᾶν κατάθεμα οὐκ ἔσται ἐπι, καὶ ὁ θρόνος τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ἀρνίου ἐν αὐτῇ ἔσται, καὶ οἱ δούλοι αὐτοῦ λατρεύσουσιν αὐτῷ.

4 Καὶ ὄψονται τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν.

1 μοι καθαρὸν ποταμὸν. 2 ἐντεῦθεν καὶ ἐκεῖθεν. 3 πᾶν κατάθεμα. 5 οὐκ ἔσται ἐπι. καὶ χρεῖαν οὐκ ἔχουσι λίχνον καὶ φωτὸς ἡλίον. φωτίζει αὐτούς.

1 *Καθαρὸν ποταμὸν]* Omittunt *καθαρὸν* Alex. Codd. Anglici duo, Gallici tres; Vers. Copt. Syr. Æthiop. Hilarius; Codd. Latini omnes. sed Andreas et Arethas *ποταμὸν καθαρὸν*. Gall. unus, *ποταμὸν ὕδατος ζωῆς καθαρὸν*. II. *Καὶ ἐντεῦθεν]* Alex. Codd. Angl.

1 Et ostendit mihi fluvium aquæ vitæ, splendidum tamquam crystallum, procedentem de sede Dei et agni.

2 In medio plateæ ejus, et ex utraque parte fluminis, lignum vitæ adferens fructus duodecim, per menses singulos reddens fructum suum, et folia ligni ad sanitatem gentium.

3 Et omne maledictum non erit amplius, et sedes Dei et agni in illa erit, et servi ejus servient illi.

4 Et videbunt faciem ejus, et nomen ejus in frontibus eorum.

3 *sed* sedes Dei. in illa *erunt*.

duo, Gall. quatuor, Germ. unus, Arethas, Syriac. καὶ ἐκεῖθεν. III. *Κατανάθεμα]* Alex. Arethas, Andreas, Codd. plerique omnes, Editio Complut. *κατάθεμα*. *Sed* sedes Dei] Codd. Lat. plerique omnes, *et* sedes, ut Græci omnes καὶ. *Erunt]* Ita Codd. quos adhuc vidi: legen-

5 Καὶ νύξ οὐκ ἔσται ἔτι, καὶ οὐχ ἔξουσιν χρειὰν φωτὸς λύχνου καὶ φωτὸς ἡλίου, ὅτι κύριος ὁ Θεὸς φωτίσει ἐπ' αὐτούς, καὶ βασιλεύσουσιν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων.

6 Καὶ εἶπέν μοι, Οὗτοι οἱ λόγοι πιστοὶ καὶ ἀληθινοί, καὶ ὁ κύριος ὁ Θεὸς τῶν πνευμάτων τῶν προφητῶν ἀπέστειλεν τὸν ἄγγελον αὐτοῦ, δεῖξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει.

7 Καὶ ἰδὼν ἔρχομαι ταχύ. μακάριος ὁ τηρῶν τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου.

8 Καγὼ Ἰωάννης ὁ ἀκούων καὶ βλέπων ταῦτα. Καὶ ὅτε ἤκουσα καὶ ἔβλεπον, ἔπεσα προσκυνῆσαι πρὸ ποδῶν τοῦ ἀγγέλου τοῦ δεικνύοντός μοι ταῦτα.

6 καὶ κύριος. deest ὁ. ὁ Θεὸς τῶν ἁγίων προφητῶν. 7 Ἴδοῦ, deest καὶ. 8 Καὶ ἐγὼ. ὁ βλέπων ταῦτα καὶ ἀκούων. καὶ ἔβλεψα. ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν.

dum erit; nam Græci universi ὁ θρόνος. V. Νύξ οὐκ ἔσται ἐκεῖ] Alex. ἔσται ἔτι. Syr. Latini omnes. In Græcis plerisque deest ἐκεῖ. Χρειᾶσαν χρειασιλίχου] Alex. ἔξουσιν χρειαν φωτὸς λύχνου. et sic Andreas et Gregorius Palamas, et Codd. Latini omnes, Syr. Copt. Æthiop. φωτὸς ἡλίου] Alex. φῶς ἡλίου. φωτίζει αὐτούς] Latini plerique illuminat. Sed Alex. Greg. Palamas. φωτίσει ἐπ' αὐτούς. VI.

5 Et nox ultra non erit, et non egebunt lumine lucernæ neque lumine solis, quoniam dominus Deus inluminabit illos, et regnabunt in sæcula sæculorum.

6 Et dixit mihi, Hæc verba fidelissima et vera sunt: et dominus Deus spirituum prophetarum misit angelum suum, ostendere servis suis quæ oportet fieri cito.

7 Et ecce venio velociter. beatus qui custodit verba prophetiæ libri hujus.

8 Et ego Johannes, qui audiavi et vidi hæc. Et postquam audissem et vidissem, cecidi ut adorarem ante pedes angeli qui mihi hæc ostendebat.

6 fidelissima sunt et vera.

Καὶ κύριος] Alex. καὶ ὁ κύριος. Ὁ Θεὸς τῶν ἁγίων προφητῶν] Sic edidit Erasmus. Sed Complut. Alex. Arethas, Græci Codd. fere omnes, Latini omnes, Syr. Copt. Æthiop. τῶν πνευμάτων τῶν προσ. Fidelissima sunt et vera] Codd. veteres, fide et vera sunt. VII. Ἴδοῦ] Καὶ ἰδοῦ. Alex. Andreas, Arethas, Syrus, Codd. Græci plerique omnes, Latini ad unum omnes. VIII. Καὶ ἐγὼ Ἰω. ὁ βλέπων ταῦτα καὶ ἀκού-

9 Καὶ λέγει μοι, Ὅρα μὴ συνδουλόσ σου εἶμι, καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν προφητῶν, καὶ τῶν τηρούντων τοὺς λόγους τοῦ βιβλίου τούτου. τῷ Θεῷ προσκύνησον.

10 Καὶ λέγει μοι, Μὴ σφραγίσῃς τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου. ὁ καιρὸς γὰρ ἔγγυς ἐστίν.

11 Ὁ ἀδικῶν ἀδικησάτω ἔτι, καὶ ὁ ῥυπαρὸς ῥυπαρευθήτω ἔτι, καὶ ὁ δίκαιος δικαιοσύνην ποιησάτω ἔτι, καὶ ὁ ἅγιος ἁγιασθήτω ἔτι.

9 σου γὰρ εἶμι. 10 τούτου ὅτι ὁ καιρὸς ἔγγυς ἐστίν. 11 καὶ ὁ ῥυπαρὸς ῥυπαρευθήτω ἔτι, καὶ ὁ δίκαιος δικαιοθήτω ἔτι.

9 Et dicit mihi, Vide ne feceris: conservus tuus sum, et fratrum tuorum prophetarum, et eorum qui servant verba libri hujus: Deum adora.

10 Et dicit mihi, Ne signaveris verba prophetiae libri hujus: tempus enim prope est.

11 Qui nocet noceat adhuc, et qui in sordibus est sordescat adhuc, et justus justitiam faciat adhuc, et sanctus sanctificetur adhuc.

9 Et dixit mihi. conservus enim tuus. verba prophetiae libri. 11 et qui justus est justificetur adhuc.

ωρ] Alex. Andreas, Complut. Syrus, Latinus, Codd. Graeci plures, *Κἀγὼ ἴω. ὁ ἀκούων καὶ βλέπων ταῦτα.* Dionysius Alexandrinus bis, *Κἀγὼ Ἰωάννης ὁ βλέπων καὶ ἀκούων ταῦτα. Ἐμπροσθεν τῶν ποδῶν*] Alex. πρό ποδῶν. IX. Et dixit mihi] Codd. veteres constanter, *dicit*; ut Gr. λέγει. *Σίνδουλός σου γὰρ εἶμι.* et Vulg. *Conservus enim tuus sum*] Atqui Alex. Arethas, Andreas, Athanasius, Copt. Syr. Graeci Codd. omnes tollunt *γὰρ*; et Latini itidem omnes et Cyprianus tollunt *enim*. Verba *prophetiae libri*] Latini veteres omnes tollunt *prophetiae*. X. *Ὅτι ὁ καιρὸς ἔγγυς ἐστίν*] Sic Andreas, et Cyprianus bis, *Quia jam tempus in proximo est.* Sed Alex. Codices Gr. plures, Syr. Copt. Latini omnes, *Ὁ καιρὸς γὰρ ἔγγυς*

ἐστίν. Graeci ceteri, ὁ καιρὸς ἔγγυς ἐστίν. desunt ὅτι et γὰρ. XI. Καὶ ὁ ῥυπαρὸς ῥυπαρευθήτω ἔτι] Deest hoc comma in Alex. et duobus Gallicis errore librariorum ob repetitionem τοῦ ἔτι. At ceteri fere omnes, Andreas, Arethas, Complut. ὁ ῥυπαρὸς ῥυπαρευθήτω ἔτι. Origenes ad Johannem bis, ὁ ῥυπαρὸς ῥυπαρευθήτω ἔτι. Idem ibid. aliud membrum addit, *Ὡς ὁ Ἰωάννης φησὶ, καὶ ὁ καθαρὸς καθαρθήτω ἔτι (MS. Oxon. καθαρθήτω) καὶ ὁ ἀγῆσθῆτω. Καὶ ὁ δίκαιος δικαιοθήτω*] Alex. et Codd. ceteri omnes, Andreas, Arethas, Complut. Latin. Syr. Copt. *δικαιοσύνην ποιησάτω.* Cyprianus bis; *Justus justiora faciat* adhuc. Et qui justus est justificetur adhuc] Veteres Codd. fere omnes, Et justus justifi-

12 Ἴδὸν ἔρχομαι ταχύ· καὶ ο μισθός μου μετ' ἐμοῦ, ἀποδοῦναι ἐκάστῳ ὡς τὸ ἔργον ἐστὶν αὐτοῦ.

13 Ἐγὼ τὸ Ἄλφα καὶ τὸ Ω, πρῶτος καὶ ἔσχατος, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος:

14 Μακάριοι οἱ πλύνοντες τὰς στολὰς αὐτῶν, ἵνα ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτῶν ἐπὶ τὸ ξύλον τῆς ζωῆς, καὶ τοῖς πυλῶσιν εἰσελθῶσιν εἰς τὴν πόλιν.

15 Ἐξὼ οἱ κύνες καὶ οἱ φαρμακοὶ καὶ οἱ πόρνοι καὶ οἱ φο-

12 Ecce venio cito: et merces mea mecum est, reddere unicuique secundum opera sua.

13 Ego Alpha et Ω, primus et novissimus, principium et finis.

14 Beati qui lavant stolas suas, ut sit potestas eorum in ligno vitæ, et portis intrent in civitatem.

15 Foris canes et venefici et inpudici et homicidæ et

12 Καὶ ἰδοὺ. Ἔργον αὐτοῦ ἔσται. 13 Ἐγὼ εἰμι τὸ Α καὶ τὸ Ω, ἀρχὴ καὶ τέλος, ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος. 14 Μακάριοι οἱ ποιοῦντες τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, ἵνα. 15 Ἐξὼ δὲ οἱ κύνες, πᾶς ὁ φιλῶν.

13 Ego sum A et Ω. 14 stolas suas in sanguine agni — et per portas intrent.

tiam faciat adhuc. XII. Καὶ ἰδοὺ] Delent καὶ Alex. Codd. plerique omnes, Arethas, Complut. Syr. Copt. Latini Codd. omnes. Cyprianus bis. Ἔργον αὐτοῦ ἔσται] Alex. Gallicus unus, Syr. ἐστὶν αὐτοῦ. XIII. Ἐγὼ εἰμι] Omittunt εἰμι Alex. Athanasius, Codd. fere omnes, Andreas, Arethas. Sed Origenes habet εἰμι bis. Ego sum] Deest sum. ita codex Sancti Germani veterimus. Ἀρχὴ καὶ τέλος, ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος] Sic Andreas, Arethas, et Codd. quidam. Sed Alex. Athanas. Codd. Anglici tres, Gall. duo, Syr. Latini omnes, Cyprianus, alio ordine, πρῶτος καὶ ἔσχατος ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος. Origenes bis habet ἡ ἀρχ. καὶ τὸ τέλος: sed ordine, quo Andreas. XIV. Οἱ ποιοῦντες τὰς ἐντολὰς

αὐτοῦ] Ita Codd. Græci plerique omnes, Copt. Syr. Tertull. Cypr. Sed Alex. Anglicus unus, Æthiop. Latini Codd. omnes, οἱ πλύνοντες τὰς στολὰς αὐτῶν. Athanas. οἱ πλατύνοντες τὰς στολὰς αὐτῶν, errore librarii pro πλύνοντες. Arethas, ποιοῦντες τὰς ἐντολὰς ἐμοῦ: ut sententia illa postulare videtur, In sanguine agni] Desunt in veteribus Codd. omnibus. Per portas] Tres Cod. veterimi portis, ut Græci omnes τοῖς πυλῶσιν. XV. Ἐξὼ δὲ οἱ κύνες] Omittunt δὲ Alex. ceteri fere omnes, Athanasius, Hippolytus, Andreas, Arethas, Complut. Latini omnes, Cyprianus. Πᾶς ὁ φιλῶν] Omittunt articulum ὁ Alex alii multi. Sed Athanasius, Hippolytus cum Codd. quibusdam, πᾶς ποιῶν καὶ φιλῶν.

νεῖς καὶ οἱ εἰδωλολάτραι, καὶ πᾶς φιλοῦν καὶ ποιῶν ψεῦδος.

16 Ἐγὼ Ἰησοῦς ἔπεμψα τὸν ἄγγελόν μου, μαρτυρῆσαι ὑμῖν ταῦτα ἐν ταῖς ἐκκλησίαις. Ἐγὼ εἰμι ἡ ῥίζα καὶ τὸ γένος Δαυὶδ, ὁ ἀστὴρ ὁ λαμπρὸς καὶ ὁ πρωϊνός.

17 Καὶ τὸ πνεῦμα καὶ ἡ νύμφη λέγουσιν, Ἔρχου· καὶ ὁ ἀκούων εἰπάτω, Ἔρχου· καὶ ὁ διψῶν ἐρχέσθω ὁ θέλων λαβέτω ὕδωρ ζωῆς δωρεάν.

18 Μαρτυρῶ ἐγὼ παντὶ τῷ ἀκούοντι τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου, Ἐάν τις ἐπιθῇ ἐπ' αὐτά, ἐπιθήσει ὁ Θεὸς ἐπ' αὐτὸν τὰς πληγὰς τὰς γεγραμμένας ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ.

16 ταῦτα ἐπὶ ταῖς γένος τοῦ Δαυὶδ. λαμπρὸς καὶ ὁ ὀρθρινός. 17 λέγουσιν, Ἐλθέ. εἰπάτω, Ἐλθέ· διψῶν ἔλθτω, καὶ — λαμβανέτω τὸ ὕδωρ. 18 Συμμαρτυροῦμαι γάρ

XVI. Ἐπὶ ταῖς ἐκκλησίαις] Ἐν ταῖς Alex. Codd. 2 Gallici. Athanasius. Deest præpositio in Codd. multis. Τοῦ Δαυὶδ] Omittunt τοῦ Alex. Codd. multi, Athanasius, Andreas, Arethas. Porro omnes Græci Δαυὶδ, vel compendiose δαδ. Nusquam invenitur Δαυὶδ. Λαμπρὸς καὶ ὀρθρινός] Alex. καὶ ὁ πρωϊνός. sed ceteri Codd. cum Athanasio, Andrea, Aretha, Complut. πρωϊνός. XVII. Ἐλθέ — ἔλθ — ἔλθτω] Alex. et ceteri omnes, Athanas. Andreas, Arethas, Complut. ἔρχου — ἔρχου — ἐρχέσθω. Καὶ ὁ θέλων λαμβανέτω τὸ ὕδωρ] Omittunt καὶ, et postea habent ὁ θέλων λα-

idolis servientes, et omnis qui amat et facit mendacium.

16 Ego Jesus misi angelum meum, testificari vobis hæc in ecclesiis. ego sum radix et genus David, stella splendida et matutina.

17 Et spiritus et sponsa dicunt, Veni: et qui audit dicat, Veni: et qui sitit veniat: qui vult accipiat aquam vitæ gratis.

18 Contestor ego omni audienti verba prophetiæ libri hujus, Siquis adposuerit ad hæc, adponet Deus super illum plagas scriptas in libro isto:

17 et qui vult 18 Contestor enim omni.

βέτω ὕδωρ, Alex. Codd. fere omnes, Athanasius, Andreas, Complut. Et qui vult] Codd. Latini veteres tollunt et. XVIII. Συμμαρτυροῦμαι γάρ] Alex. et alii Codd. plerique et Complut. et Andreas μαρτυρῶ ἐγὼ: pauci cum Aretha μαρτύρομαι ἐγὼ: nullus, quod sciam, συμμαρτυροῦμαι, neque γάρ. Contestor enim omni] Codd. veterissimi quique, Contestor ego omni. Παντὶ ἀκούοντι] Alex. Andreas, Arethas, Codices plures, παντὶ τῷ ἀκ. Ἐπιτιθῇ πρὸς ταῦτα] Alex. Codd. plerique omnes, Andreas, Arethas Complut. ἐπιθῇ ἐπ' αὐτά. Ἐπ' αὐτὸν] Omittit Alex. sed ceteri

19 Καὶ ἐάν τις ἀφέλῃ ἀπὸ τῶν λόγων τοῦ βιβλίου τῆς προφητείας ταύτης, ἀφελεῖ ὁ Θεὸς τὸ μέρος αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς, καὶ ἐκ τῆς πόλεως τῆς ἁγίας, τῶν γεγραμμένων ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ.

20 Λέγει ὁ μαρτυρῶν ταῦτα, Ναὶ ἔρχομαι ταχύ. Ἀμήν, ἔρχου κύριε Ἰησοῦ.

21 Ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ μετὰ πάντων.

παρὶ ἀκοί. ἐάν τις ἐπιτιθῆ πρός ταῦτα. ἐν βιβλίῳ. deest τῷ. 19 ἐάν τις ἀφαιρῆ — λόγων βιβλίου. ἀφαιρήσει ὁ Θεός — ἀπὸ βιβλίου τῆς ζωῆς — καὶ τῶν γεγραμ. ἐν βιβλίῳ. 20 Ναὶ ἔρχου. 21 κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ μετὰ π. ἡμῶν. Ἀμήν.

Græci et Latini omnes cum Andrea et Aretha habent. Ἐν βιβλίῳ] Alex. Arethas, Andreas, Codd. plurimi, ἐν τῷ βιβ. XIX. Ἀφαιρῆ — ἀφαιρήσει] Alex. Codd. plerique, Andreas, Arethas, Complut. ἀφέλῃ, et deinde pro ἀφαιρήσει, Alex. Arethas cum Codd, pluribus habent ἀφελεῖ: alii cum Andrea et Complut. ἀφέλοι: et hi antea pro ἐπιτιθῆσι habent ἐπιθῆ. Λόγων βιβλίου] Τοῦ βιβλίου, Alex. Codd. fere omnes, Andreas, Arethas. Ἀπὸ βιβλίου τῆς ζωῆς] Alex. Codd. Græci fere omnes; Andreas, Complut. Syr. Æth. ἀπὸ τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς. De libro vitæ] Latini quique vetustissimi, de ligno vitæ. Καὶ

19 Et si quis diminuērit de verbis libri prophetiæ hujus, auferet Deus partem ejus de ligno vitæ, et de civitate sancta, [et de his] quæ scripta sunt in libro isto.

20 Dicit qui testimonium perhibet istorum, Etiam venio cito. Amen, veni domine Jesu.

21 Gratia domini Jesu cum omnibus.

19 de libro vitæ. 21 domini nostri Jesu (christi cum o. vobis. Amen.

τῶν γεγραμμένων] Omittunt καὶ Alex. Codd. fere omnes, Complut. Andreas, Arethas, Copt. Syr. Æth. Ἐν βιβλίῳ]. Ibidem Codd. cum Andr. et Aretha ἐν τῷ βιβλίῳ XX. Ἀμήν, καὶ ἔρχου] Omittunt καὶ Alex. Codd. plurimi, Andreas, Syr. Copt. Æth. XXI. Κυρίου ἡμῶν] Omittunt ἡμῶν Alex. Codd. plures, Andreas, Arethas. Nostri] Omittit Cod. vetustus Gallicus. Ἰησοῦ Χριστοῦ] Deest Χριστοῦ in Alex. Christi] Omittit codex Anglicus. Μετὰ πάντων ἡμῶν. Ἀμήν] Desunt ἡμῶν. Ἀμήν in Alex. Cum omnibus vobis, Amen] Desunt vobis, Amen; in 3 Codd. Gallicis.

Postquam vero Wetsteniani operis opes criticas auxissent plurium virorum doctorum studia; inprimis Franc. Car. Alter Vindobonensis, Andr. Birch Havniensis, Christ. Frid. Matthaei Thuringus, sed diu apud Mosquenses professor¹⁾, exstitit qui non modo apparatus novis incrementis locupletaret, sed etiam ad rem criticam vere promovendam ipsumque textum emendandum docta ratione converteret. Iohannem Iacobum Griesbach Ienensem dico, cuius de laboribus paullo accuratius videre placet.

Criticorum suorum circa textum Ni Ti studiorum initium fecit editione synoptica trium priorum evv. hoc titulo: Libri N. T. historici. Halae 1774. P. I. II. Ultimum editit totum P. I. 1796. P. II. 1806.²⁾

Egregie promeruit conferendis codicibus quum uncialibus aliquot³⁾ tum pluribus minusculis; item nonnullis versionibus veteribus denuo examinandis⁴⁾; item patribus inprimis Clemente Alexandrino et Origene diligenter excutiendis. Accedit quod de codicibus multis, inprimis ad evv. CLAD 13. 33. 118. etc, ad epp. Pauli DEH 17. etc, uberius exposuit et in indolem codicum CLAD lectionumque Origenis subtiliter

¹⁾ Ipse edidit N. T. Graece et Latine voluminibus XII, quorum suum quodque titulum habet, ut: „Evang. sec. Matth. Graece et Latine.“ Ex codd. nunquam antea examinatis maximam partem Mosquensibus edidit et animadversiones adiecit Chr. Frid. Matthaei. Cum aliquot edd. speciminibus et indice codd. omnium, qui in quattuor evangeliiis primo sunt adhibiti. Rigae 1788. Eodem anno prodit Evang. sec. Marc.; 1786. Evang. sec. Luc., item Evang. sec. Ioannem; Acta app. 1782; voll. reliqua ab anno 1782. usque 1785.

²⁾ Praeterea ed. splendidissima prodit 1803—7; edd. manual. 1805 et 1825. De editione evv. Griesbachiana a Dav. Schulzio adornata vide post.

³⁾ Codicum uncial. rursus adiit A (sed 1786. prodit editus) c (in quo ad Wetstenianas lectiones non addidit nisi duas: Mc 6, 2. 4.) D Cantabr. (sed ipse editus est a. 1793.) et Claromontanum (in quo lectionum nihil supplevit), item G evangeliorum (perpaucas ad Wolfianas lectiones addidit), E actorum (iam a. 1715. editum) E Sangerm. (quem non esse nisi codicis Clarom. vitiosum apographum luculentis exemplis demonstravit.)

⁴⁾ Ad Latinam vulgatam duorum edd. Harleianorum collationem edidit. Vide infra.

inquisivit. Maximam vero in definiendis illustrandisque recensionibus textus Ni Ti operam collocavit, legesque ad quas omnis ratio critica conformari deberet scripsit¹⁾. Denique textum Elzev. multis locis correxit, aliis ea quae sibi videbantur certe commendavit, aliis receptam lectionem vocavit in dubium. Itaque factum est ut suae aetatis hominibus, de calumniis Matthaei parum sollicitis, criticorum facile princeps videretur.

Sunt vero et multa et gravia quibus Griesbachius magnae rei quam amplexus erat non satisfecit. Primum enim testes eos quos ipse summo loco posuit nequaquam ea qua debebat cura contulit, quamquam ex editionibus Woidii, Kiplingii, Knittelii aliorumque haurire poterat. Deinde legi-

¹⁾ Hos labores foras dedit pluribus libris, ex quibus potissimum hi nominandi sunt:

1. Symbolae criticae ad supplendas et corrigendas variarum N. T. lectionum collectiones. Accedit multorum N. T. codicum Graecorum descriptio et examen. Tomus prior prodit a. 1785. Tom. posterior a. 1793. Priore praeter descriptionem atque examen codicum *cod.* ac multorum quibus evangelia continentur *cod.* minusc. habentur haec: spicilegium lectionum variantium e *cod.* N. T. Graecis: excerpta e notis Millii manuscriptis transscripta ex editionis Milliana exemplari Bodleiano: lectiones variantes e *cod.* N. T. Latinis i. e. Harleianis 1775, et 1772. Posteriore continuantur examina codicum, quum evangelistariorum, tum quibus *ep.* et *apocalypsis* continentur, per pagg. 225. Tum sequuntur: Novi Testamenti loci ab Origene et Clemente Alex. in scriptis eorum quae Graece supersunt allegati, cum textu vulgari collati: pag. 229 usque 620. Denique additur: epimetrum ad disquisitionem de codicis *ep.* Paullin. 17. et recensionum Alex. et occid. indole ac praestantia: p. 621 usque 640.

2. Commentarius criticus in textum Graecum N. T. Partic. I. 1798. Partic. II. 1811. Priore pertractantur lectiones evangelii Matthaei usque caput 20., unde posteriore pergitur usque ad finem eiusdem evangelii, addito insuper toto Marci evangelio. Praeterea in altera particula accedunt meletemata de vetustis textus recensionibus per paginas LXVIII.

3. Opuscula academica, edita ab Io. Philippo Gabler. Voll. II. 1824. 1825. Inde huc imprimis pertinent: dissertatio critica de *cod.* 4 *evv.* Origenianis. P 1. Vol. I. pag. 227—317. (conscripita anno 1771.) Curarum in historiam textus *ep.* Paulli Specimen I. Vol. II. pag. 1—135. (ex anno 1777. repetitum.)

bus suis criticis mirum in modum se implicuit, quum veterum recensionum rationem, ingeniosius quam rectius a se excultam et circumscriptam, inprimis sequendam duceret. Tum in constituendo textu semetipsum eo deseruit quod lectionem receptam multo pluris facere videbatur quam, ut ipse plane demonstravit, fieri volebat; alio loco saepe eadem praetermisit quae alio recepit; res levioris et tamen magni momenti, ut grammaticas plerasque, ut ordinem verborum, nimis neglexit. Denique in commentario conscribendo, ut cetera praeteream quae iam tetigi, multa dudum a Wetstenio aliisque adnotata eaque minime spernenda plane omisit.

Emendata vero est maiorem in modum Griesbachiani operis prior pars curis Davidis Schulzii, cui debetur evangeliorum editio tertia a. 1827. Huic ille editioni sua quoque prolegomena praemisit, ubi quum de multis quae rem criticam spectant, tum de lectionum variantium generibus et causis, tum de laboribus criticis ad emendandum perficiendumque commentarium Ni Ti criticum suscipiendis docte disseruit. Commentarium vero ipsum multis modis auxit, non eo tantum quod lectiones a Griesbachio male praetermissas supplevit, sed etiam notis bonae frugis plurimis de singularum lectionum probabilitate existimatos adiuvit.

Recentiore memoria M. A. Scholz, Prof. Bonn. catholicus, in itineribus per Europam orientemque ad id ipsum susceptis apparatusi critico historiaeque textus eo prospexit quod plurimorum codicum inprimis minusculorum (de uncialibus triummodo fragmentorum WYNT) primam ad viros doctos notitiam pertulit, aliosque multos rursus examinavit aut inspexit, nonnulla etiam ad versionum collationes, item pauca quaedam ad excerptas patrum lectiones addidit. Post de antiquorum testium familiis quaestionem instituit et quid sibi videretur copiose exposuit; denique libros Ni Ti edendos curavit duobus voll. annis 1830. 1836. De iis quae ad recensiones textus pertinent quum iam supra breviter dictum sit¹⁾, h. l. non dicam nisi de editione Ni Ti. Huius textus

¹⁾ Operae pretium est h. l. adscribere quae D. Schulz in eandem rem dixit quum de prima Novi Test. ed. mea Neue Jen. Lit. Zeitung Nr.

quod nunc iterum in apparatu diligenter rationem habui, rei gnaris otiosum videbitur. In textu enim quidem, exceptis paucis, Scholzius fideliter Griesbachii textum secutus est, receptis insuper pluribus lectionibus quas ille in margine praecipua cum commendatione apposuerat. Illud vero quod pro iis quae circa recensiones veteres professus est facere debebat, ut Asiaticum inprimis textum constitueret, tantopere neglexit ut diu iam ante eum Matthaeius melius fecisse iudicandus sit. Griesbachianae enim lectiones magnam partem minime ex hoc genere sunt. Nihilominus nec nunc missas fecimus lectiones Scholzii quum propterea quod nostra aetate solus inter catholicos theologos in hoc litterarum genere tantos labores suscepit, tum propter nomen quod inde apud theologos utriusque confessionis consecutus est. Quanta vero rei quam suscepit inscitia fuerit, quanta negligentia, quanta levitate, potero luculenter iis exemplis probare quae non a Griesbachio sed ab ineptis editionis Griesbachianae erroribus eum tantopere pependisse demonstrant, ut quas lectiones variantes ad istos invenisset confidenter adnotaret. Ita Philem. 11. recipit *ννι δε σοι και ευχρηστον* omisso *εμνη* post *και*, quod „44. 174. 219. al.“ addere refert. Apoc. 15, 2. recipit *εχουτας* quod debet esse *εχοντες*, atque in uno codice

145—148. uberior exponebat. Sunt autem eiusmodi quae, si cui cum ira ac studio de Scholzio iudicasse videbor, talem a me suspicionem removere queant. „Am längsten verweilt dieser Abschnitt bei dem System von Scholz, dessen Prolegg. hier zum ersten Mal eine unumwundene gründliche vollständige Würdigung erfahren, obwol die augenscheinliche Unstatthaftigkeit seines Recensionensystems auch schon früher gelegentlich ebenso wie die unverantwortliche Fahrlässigkeit seines Urhebers in Anführungen, in der Textgestaltung, in seiner Schreibart, ganz ernstlich war besprochen und gerügt worden. So viel aber ist entschieden, dass man den Angaben dieses Kritikers nimmer mit Zuversicht vertrauen kann, und dass seine Arbeiten, die denen, welche sich damit befassen, nur vergebliche Mühe und Zeit kosten, als völlig unbrauchbar möglichst bald der Vergessenheit überliefert werden sollten. Es gibt wenig Zeilen im Vol. I. dieses N. T., worin sich nicht irgend eine Inkorrektheit nachweisen liesse. Mit dem Vol. II. hat sich Ref auf so genaue Durchmusterung nicht eingelassen.“

13. *εχουτες* esse significat. Apoc. 21, 2. edit *κεκοσμημενην*, notans *κεκοσμημενην* ex uno cod. 2. Eph. 6, 1. habet *τα τετρα*, *υπακουετε τοις γουνοσιν ημων*, allata *ημων* ex „I 44. 219. al“. 2 Pe 1, 15. ante *εκαστοτε* omittit *και*, quod in quinque cdd. addi perhibet. Col. 2, 19. pro *αυξει* ponit *αυξη*, differentia codicum „44. 108. 109. 110. 219. al. mult.“ notata. Similiter Heb 9, 5. repetit erroneum *της* ante *δοξης*, idque a cdd. decem abesse significat.¹⁾ Toti vero apparatusi critico non dicam novis incrementis augendo sed ad fidem modo Wetstenii et Griesbachii repetendo qua levitate prospexerit, dici vix potest. Qua de re quod Dav. Schulz testatus est: Es gibt wenig Zeilen im Vol. I. dieses N. T. worin sich nicht irgend eine Inkorrektheit nachweisen liesse: id maiorem in modum in vol. II. quadrare quaevis pagina docet. Priori enim parti quae Schulzii curis accesserunt, eaque non minimi momenti sunt, in novam editionem facili negotio transferri poterant; altera vero alterum Schulzium non invenerat. Cuius rei exempla²⁾ quum in commentario meo quaerenti cuiusvis prae manibus sint, non afferam nisi duo genera quae facile fallere possunt. Alterum eorum est locorum ubi breviter notat „cum cdd. plurimis“ et similiter, quamquam sunt quae teste plane nullo aut paucissimis utantur. Cf. 1 Pe 3,

¹⁾ Ad 1 Co 7, 31. *παραχρημενος* repetit *καταχρημενος*, vitiose ut apparet apud Gb typis exscriptum, ex I Bas. Thdrf. etc.

²⁾ Non rara sunt quale Ro 4, 2. ubi lectionis *προς θεον* ex ABCD*FG nulla ratio habetur. Ita etiam testatur titulum ex „B“ ad 1 Tim 1, 1. item „B“ ad 1 Tim 1, 2. (posterius ex Gb translatum), quamquam epp ad Tim etc in B non haberi constat. In evangeliiis quidem, quippe ad quae apparatusum doctis curis Davidis Schulzii auctum invenisset, non tam facile erat tantae negligentiae exempla edere. Nihilominus neque in his desunt eiusmodi ut Mt 26, 59. ubi silentio praeteritur *θαναισουσιν*, quamvis in ACDFGHLNA etc inveniat; ut Mt 27, 43. ubi non notatur *πιστευσωμεν* ex EPHLMA aliisque plurimis; ut Mt 18, 19. ubi nullus testis adfertur lectionis *συμμερησασιν*, quam BDERILVA alique multi praebent; ut Le 21, 14. ubi pro *θει* postquam dudum Wetstenius notavit ADL, apud Gb nihil est, apud Sz M 33. Sunt vero apud nos AB*DLNEX alii. Eiusmodi res ut *μετα* pro *μεθ*, cf ad Mt 26, 72. vel *ενατης* pro *ενατης*, cf ad Mt 27, 45. apud Gb pariter atque apud Sz vix ad apparatusum pertinere videbantur.

20. ubi habet: *απαξ ἐξεδεχero* c. codd. pl. Heb 11, 13: *καὶ πισθεντες* c. cdd. pl. Gal. 4, 17: *ἡμας* c. codd. recent. fere omnibus. Phil. 1, 23. *γὰρ* c. cdd. plerisq. Alterum ea spectat ubi Griesbachii notatio dubii quid habebat, quod Sz nec repetendum nec corrigendum duxit, sed qua mira securitate est delevit. Ita Ro 15, 17. apud Griesb. est: „D ap. Mill.“ 15, 24: „DE ap. Mill.“ item 1 Co 8, 2: „DE ap. Mill.“ 15, 25: „E ap. Mill.“ Haec falsa sunt omnia, nihilominus Sz. ubique „D“ „E“, „DE“ confidenter posuit, Millii cui ea debebantur nulla mentione facta.

Anno 1831. Caroli Lachmanni editio stereotypa prodiiit („Novum Testamentum Graece. Ex recensione Caroli Lachmanni.“), quam secuta est anno 1842. editionis maioris pars prior evangelia complectens, item anno 1850. pars altera cum reliquis libris¹⁾. Operis sui rationem reddidit in Stud. theol. et Crit. 1830. p. 817—845. breviterque ibidem 1835. p. 570 sqq. Denique, praeter brevissimam notitiam ad calcem editionis minoris pag. 461., in prolegomenis ad evangelia a. 1842. plura exposuit de singulis documentis a se adhibitis eorumque auctoritate atque imprimis „de recensendi arte,“ item in praefatione tomi alterius „de emendatione“ i. e. ea quae a coniectura pendet. Quibus coniunctis utendum est ut editoris mentem totam assequare; tamen postquam semel anno 1830. luculenter exposuisset quid toto opere suo vellet et qua ratione, ad id posthac respicere malebat²⁾ quam singula curiose repetere, praesertim quum mox

¹⁾ Titulus est: Novum Testamentum Graece et Latine. Carolus Lachmannus recensuit, Philippus Buttmannus Ph. F. Graecae lectionis auctoritates apposuit.

²⁾ Cf N. T. Graece 1831. 1837. pag. 461: „De ratione et consilio huius editionis loco commodiore expositum est (*theol. Studien und Kritiken* 1830, p. 817—845).“ Tum pergit, quibus post utendi locus erit, „hic satis erit dixisse, editorem nusquam iudicium suum, sed consuetudinem antiquissimarum Orientis ecclesiarum secutum esse. Hanc quoties minus constantem fuisse animadvertit, quantum fieri potuit ea quae Italorum et Afrorum consensu comprobarentur praetulit, ubi pervagatam omnium auctorum discrepantiam deprehendit, partim unciis partim in marginibus indicavit. Item cf N. T. Graece et La-

„ad fastidium usque expertus esset“ censorum suorum „eorumque theologorum,“ quos „olim doctos atque iuratos iudices falso existimaverat,“ „malignitatem.“ (Vide N. T. 1842. p. XXX.) Itaque nos quoque accuratius de opere eius exposituros vel maxime ad ea iubet reverti quae in Studiis theol. et Criticis scripsit.

Daturum igitur se professus est textum Novi Testamenti saeculo quarto in oriente vulgatum vel potius vulgatissimum. Huc haec spectant: In einer jüngern Gestalt brauchen wir so leicht keine Stelle zu geben, als sie in den letzten Jahren des 4. Jahrhunderts gelesen ward: p. 822. Ich bin gar nicht auf die wahre Lesart aus, die sich freilich gewiss oft in einer einzelnen Quelle erhalten hat, ebenso oft aber auch gänzlich verloren ist, sondern nur auf die älteste unter den erweislich verbreiteten: p. 826. Wo nur wenig Abweichungen auf dem Rande zu finden sind, da ist auch weniger Sicherheit, dass der Text die gebilligste Lesart des Orients liefert: p. 833. Cf etiam N. T. Gr. et Lat. 1842. p. XXIV. „in orientis exemplaribus cavendum est ne per temporum latitudinem vagemur et constitutos antiquitatis terminos excedamus, si forte illi tres edd. quibus paene solis utimur, quoniam eorum aetas accurate definiri adhuc non potuit, interdum aliquid quarto saeculo nondum cognitum ex novicio usu susceperint.“ Ibidem p. XXXII. „non quod me rectius aliis aut facilius, quid sancti auctores scripserint aut non scripserint, cognoscere posse dicam (nam id neque nunc agitur neque iis qui sibi arrogant invidendum est).“ Istum vero quem diximus textum ita inveniendum duxit, ut quaereret quid probatissimum esset codicibus „orientalibus“ ABC, consultis etiam fragmentis PQTZ evangeliorum et H epistularum, item de patribus Origene. Quibus discrepantibus adhaerendos esse „occidentales“ testes, atque ex horum auctoritate dirimendam illorum dissensionem. Occi-

tine. 1850. pag. IV. „totum recensendi negotium quomodo administrandum esset simpliciter et sine cuiusquam iniuria exposui anno 1830.“

dentales vero testes admisit Graecos Latinos de evangeliorum actuumque, de actuum, de epistularum; item Latinos evangeliorum a b c et in apocalypsi Primasium, praeterea Irenaeum Cyprianum Hilarium Luciferum, insuperque vulgatam editionem Hieronymi.

Hac in re Lachmannus classes testium orientalem et occidentalem cum Griesbachio adscivit, sed nullo modo quo id iure fecisset probavit, neque magis religioni habuit quod Griesbachius in singulis partibus ipsius codicis A, item B codicis, diversitatem recensiois invenisse sibi visus est¹⁾; nihilominus tota Lachmanni ratio vel maxime pendet ab his classibus recte constitutis. Hoc etiam inde clarum fit, quod occidentales codices ad tollendam orientalium discrepantiam adhibentur. Quae quidem res rursus mirum hoc habet quod, quum occidentalium codicum, iis qui creduntur orientis testibus dissentientibus, tanta sit auctoritas ut suo testimonio ad orientalem veritatem perducant, iidem nullo plane numero sunt ubi orientalium duorum aut trium consensus est. Cf. l. p. 827: *Der Widerstreit occidentalischer Zeugen kam nicht in Frage wo die andere Klasse einstimmig war. Hingegen entschied der Gebrauch des Occidents zwischen den schwankenden orientalischen Quellen.*

Inprimis vero quaerendum est an omnino fieri possit pro testium numero ut textus apud Christianos terrarum orientalium saeculo quarto vulgatissimus mathematica quam dicunt via constituatur. Hoc Lachmannus quum toto opere suo ponere deberet, ingenue tamen ipse negavit. Ait enim: In maxima Novi Testamenti parte codices A et B conferre possumus, sed non ubique. Per magnam partem Matthaei et aliquam Iohannis (6, 68—7, 6. 8, 32—52.), item 2 Cor. 4, 13 usque 12, 6. orientalium codicum non habemus nisi B, rursusque inde ab epist. ad Hebr. 9, 14. per quattuor integras epp. et apocalypsin unum A, accedente modo passim incerta codicis C — tum temporis nondum editi — auctori-

¹⁾ Cf supra pag. XXXI.

tate. (Cf. l. 1. p. 832.)¹⁾ Hoc quale sit in promptu est, atque ipse addit: His igitur in partibus (i. e. quarta fere totius N. T. parte) quomodo oriens inter varias lectiones fluctuet cognitu difficile est, neque dubium saepe lectionem parum vulgatam pro unica venditari²⁾. Quid quod alibi (p. 835.) confitetur pro testimoniorum penuria passim se a semet ipso descivisse: Ich habe mir gegen die Lesart einer einzigen orientalischen Handschrift, wo die Vulgata nicht entschied, zuweilen sogar erlaubt an einem dritten Orte Hülfe zu suchen, nämlich in anderen späteren und gewöhnlichen Handschriften.

Sed etiam locis iis ubi non eandem testium paucitatem habet mathematica Lachmannus ratione abuti videtur. Quo enim tandem iure pro certo ponitur, tres codices superstites, alterum quarti fere alteros quinti saeculi, consentientes textum saeculi quarti probatissimum tradere? Si sex vel modo tres alii aetatem tulissent, non magis invicem dissentientes quam ABC, Lachmanniani textus recensio mirum in modum immutanda esset. Hoc iam satis probatur solo codice c a me edito, cuius lectiones recepto qui vulgo dicitur textui consonas Lachmannus ad rationes suas nondum adhibere poterat.

¹⁾ „Aber wenn wir den Umfang jeder von diesen orientalischen Handschriften überschlagen, so ist bald ausgerechnet dass wir zwar im grössten Theile des N. T. wenigstens A und B mit einander vergleichen können, aber doch nicht überall. In einem grossen Theile des Matth. (Auch Ioh 6, 68 — 7, 6. 8, 32 — 52: sed his locis c collatum Wetsensio multum inuisse testatur) und 2 Cor 4, 13 — 12, 6. sind wir von orientalischen Handschriften einzig auf B beschränkt, und von Hebr. 9, 14. an (also in den Hirtenbriefen [item in epistula ad Philem.] und der Offenbarung durchaus) einzig auf A, wo uns nicht das immer seltene und oft unsichere Zeugnis von c zu Hülfe kommt.“

²⁾ Pergit l. 1.: Hierdurch entsteht unvermeidlich der Mangel dass in diesen Theilen nur selten das Schwanken des Orients zwischen mehreren Lesarten erkennbar ist, dass also gewiss oft eine wenig verbreitete für die einzige gelten wird. Wer sich daher meiner Ausgabe bedient, muss auf der Hut sein: wo in diesen Theilen des N. T. nur wenig Abweichungen auf dem Rande zu finden sind, da ist auch weniger Sicherheit dass der Text die gebilligteste Lesart des Orients liefert.

Atque idem probatur cum Luca palimpsesto Nitriensi tum fragmentis antiquissimis palimpsestis nuper a me in oriente repertis, quae prorsus e genere sunt testium Lachmanni. Textus vero qui an id ipsum sit quod se esse profiteatur, i. e. orientalis textus vulgatus quarti saeculi, etiam atque etiam dubium est, quale si solus per se sumitur inveniendi textus saeculi primi fundamentum esse poterit?

Atque haec quidem de textus Lachmanniani principiis per se spectatis atque ex se ipsis iudicatis. Horum vero ultra terminos progredienti et in factitanda re Novi Testamenti critica quid maxime utile, quid grave, quid necessarium sit circumspicienti vix dubium erit quanto in errore omnis Lachmanni ratio posita sit. Siquidem enim recte habent quae supra diximus de antiquissima textus corruptione eaque multo magis ante saeculum quartum quam post facta, item de virtute codicum uncialium secundi ordinis, quorum textum intra quartum saeculum et octavum inprimis depravatum ponere mera temeritas atque inscitia est, item de complurium interpretum, ut Syri, ut Gothi, itemque de Chrysostomi textu: cui tandem in mentem veniet tali via textus sacri salutem quaerere? Dandum enim est, in Platone, in Plutarcho, in quovis scriptore antiquo alio codicibus aliquot inventis vel etiam uno mille annorum omnem rem criticam absolutam videri. At id non item in sacrum textum quadrat, quippe quem nullo tempore magis quam ipsis primis saeculis alienorum studiorum licentiam expetitur esse non probabile sed certum est. Atque ab hac quidem parte satis mirari non possum quod permulti in eam delapsi sunt vel certe videntur opinionem, Lachmanni textum id ipsum esse velle quod quaeratur, sacrorum scriptorum textum. A qua „arrogantia“ eum alienissimum se praedicasse iam vidimus. Nec vero minus perverse agunt si qui ipsum apostolicum textum quaerentes in apparatu Lachmanni critico acquiescendum putant¹⁾.

¹⁾ Fuit nuper ex stolidis Lachmanni admiratoribus qui vel eo vehementer delectabatur quod recepta Lachmanni ratione tam pauca

Sed ad ipsum Lachmannum revertimur, qui quidem plurimum errorum, quam ipse se ducem praebuerat, aliorum socordia auctor factus est. Quaeramus quo modo suis ille satisfecerit principiis. Codices et Graeci et Latini quibus usus est editi erant praeter B Vaticanum, C palimpsestum et D Claromontanum qui paullo post a me edebantur, item Vulgatae codices Fuldensem et Amiatinum. Primum igitur de editis (AD^{ant}PQTZ, E act G et H epp. Paul., item a b c d bis e g. item Or Ir Cyp Hil Lcif Prim). Hos in ipsis ille editionibus accurate contulit (quamquam, quod memorabile est, codicem Cantabrigiensem ex splendida editione Kiplingii ut repraesentaret totum qualiscunque esset a se non impetravit nisi „victo immenso taedio“ cf. N. T. 1842. p. XXXV.) multisque locis a Wetstenio Grice Lachioque praetermissa indicavit, male animadversa correxit. Tamen contra commentarii sui leges in tam paucis iisque editis libris et ipse cum claro laboris socio alia multa vel neglexit vel male notavit¹⁾. Praeterea quam alienus fuerit ab anxia circa fundamenta

variantes in censum veniunt. Quidni mavult ille Vaticanum codicem aut Alexandrinum sequi, universis reliquis spreto vel etiam defensis? Quidni Vulgatam ille papae Clementis amplectitur, variantibus nullis onustam?

¹⁾ Ita e prioribus 15 Actorum capitibus haec nobis in promptu sunt: 1. 5. praetermiserunt D *ιωανης*, ibidem notant D *βαπτισθησισθ. αγιω* quum sit *αγ. βα.* 1, 7. notant: D* om *εστω*, at D* habet *η* 1, 26. habent: *σινψηφισθη* D et *σινψηφισθηνη* D*: at in codice est *σδηψηφισθη* i. e. D* *σινψηφ.* et ** *σινψηφ.* 2, 6. om quod D *και* pro *στι* habet 2, 12. A *διηποροιντο* habet, non *διηποροιν* 2, 22. D habet *δεδοκιμασμενον*, non *δοκιμ.* Ibidem d habet *in nobis*, non *in vobis* 2, 29. om quod D et d habent *ημιν* pro *ημιν* 3, 11. om E ad *αυτον* 3, 13. D habet *εις κρισιν*, non E 4, 16. om D *φανeroteron* pro *φανeron* 4, 17. om D *πλειον* pro *πλειον* 4, 34. testantur *οικειων* habere ABDE, sed non constat nisi de DE** 5, 17. male coniecerunt B omittere *ο* (5, 24. ineptum vitium ex E adsumpserunt: *εθανμαζον* mente *και διηποροιν*. Similia alia praetermittimus.) 5, 40. neglexere quod B, ut iam Btl testatur, *αυτους* om 6. 15. notant *και ητεριον δε* (*add εις corr*) *αυτω* D: at D^{corr} habet *και ατιρισαντες εις αυτον*. Ibidem rursus male coniecerunt *καθιζομενοι* ex B 7, 33. ad *των ποδ. σου* male de C referunt 7. 38. non referunt D* omittere *του* sec, nec 7, 39. D *οτι* pro *ω* habere, nec magis 7, 44. D omittere *ο* 7, 51. male A testem lectionis

laboris sui sedulitate, quam ipse toties laudat, probavit eo quod codicum P et Q palimpsestorum Guelferbytanorum editionem Knittelianam, ab accuratiore tractatione satis remotam atque locis plurimis, integris etiam plus decem columnis lacunosam, securus adhibere malebat quam quicquam ad pleniorum tantorum testium cognitionem conferre. Quid quod Knittelium scribit „negotium ita gessisse ut vix paucula dubitanda reliquerit.“ Vide N. T. 1842. p. XXIII. Ego vero nuper docui (vide etiam infra ad P et Q) Knittelii laborem tam esse imperfectum ut codicem utrumque ab eo editum in collectionem meam monumentorum ineditorum recipere nullus dubitarem. In Oxoniensi autem actorum codice edito a Thoma Hearne tam improbum ille studium posuit ut ineptissime ab editore errata curiose in commentarium reciperet, quorum quidem multa utpote in codice satis emendate scripto ut erroris convincerentur nec Oedipo opus erat nec litteris Oxoniensibus. Exempla sunt *εινοστο* pro *εγνωστο*, *επικαθηθεις*

καθως notant, quod ipsum propter hunc errorem receptum est in textum 8, 9. omittunt D *προῖπαρχων* pro *προῦπηρχων* 8, 19. non adnotant D *αν* pro *εασ*, nec magis v. 21. κ *μικρος* pro *μικς* 10, 11. ex merito errore fluxit notatio ad *μεγαλην* 12, 3. omittunt *αυτων* ad η *επιχειρησις* ex D 12, 10. D habet *προσηλθαν*, non *-λθον* 12, 23. ex B receptum est *δοξαν*, at B habet *την δοξαν*, ut iam 1846. in Stud. et Crit. Heidelb. indicatum est. 12, 24. D^{corr} non *ειξανεν* sed *ηειξανεν* habet 13, 1. omiserunt D *επικαλομενος* pro *καλ*. item quod D^c om *δ* 13, 6. d non *βαριησοιαν* habet sed *-εωα* 13, 17. D habet *ισραηλ*, non *τοι-ισρ*. 13, 46. male ex C notant *ην αναγκ*.; ibidem non viderunt D omittere *αναγκαιον* 14, 2. D habet *επηγαγον*, non *επηγον* 14, 7. male ex D afferunt *επι τη διδ*. *αυτων*, nam *αυτ*. deest 15, 2 D habet *εκτασεως*, non *ταπεινς* 15, 8. omittunt D *απηγγειλαν* pro *απηγγ*. 15, 23. D habet *αδελφος*, non *οι αδελφ*. Ceterum in his eiusmodi tantum spectavi quae quum edebat Lachmannus in promptu erant. Item in priore volumine per aliquot Marci et Lucae capita in excerbenda solius D scriptura toties erravit: Mc 6, 3. D habet *ο αδελφος*, non *αδελφος* Mc 7, 34. habet *ανιστιναξεν* pro *ιστιν*. 7, 37. habet *υπει εκπιμισσ*. pro *υπερπιρ*. 8, 38. habet *επαισχυνθησεται* pro *επαισχυνθη*, Mc 11, 22. habet *τοι θεου*, non *θεοι* 13, 1. habet *εκ των*, non *των* 13, 32. om *sec* 14, 51. habet *ηκολουθει* 15, 34. om *λεγων* Lc 1, 9. d habet *του κυριου*, non *τ*. *θεου* cum D 1, 20. habet *αρχις*, non *αρχι* 1, 29. habet *απεστη*, non *απεσταλη* 2, 8. habet *τας φιλακας* pro *φυλ*. 2, 16. habet *σπειδοντες* pro *σπεισαντες* 2, 21. habet *ονομασθη* non *ονομασθη*.

pro *επικληθεις*, *απτιωσα* pro *-ογα*, *προσενξαμενοι* pro *προσενξαμενοι*, *επηγγελιζιτο* pro *-ζετο*, *καθεσομενος* pro *καθεζομενος*, *ημμ* pro *ημω*.

Sed pergimus ad testes Lachmanni quos nondum editos adhibuit. Codicis B collationes adhibuit Birchianam et Bentleianam. Utramque satis imperfectam esse bene novit, quemadmodum ipse testatur: Birch ist höchst nachlässig und hat den Lucas und Johannes gar nicht verglichen. Thomas Bentley (sic) bemerkte nicht einmal, dass auf die untere Schrift zu achten sei, nicht bloss auf die oberen schwarzen Züge: er giebt also nur die Lesarten der zweiten Hand: ausserdem haben wir seine Arbeit auch nur durch Woidens Vermittelung. Tertiam Bartoloccii Parisiis servari dudum a Scholzio didicerat (is primum de ea retulerat anno 1823. in *Biblich-kritische Reise* p. 34 sq.): at nil fecit ut accuratius cognosceret, sed plane neglexit. Quae socordia circa testem textus novi quem quaerebat principalem eo magis taxanda est quoniam plurimis lectionibus quas duo illi collatores silentio praeterierant ipsum codicis B testimonium et in commentario adposuit et in textu secutus est. Quid quod ne id quidem fecit ut adsumpta Wolfii Cephalaei editione collectionem Miconianam rectius intellexeret; dubiis vero quibusdam Woidii notationibus tam imprudenter usus est ut apertissima vitia codici Vaticano imputaret, ut Act 5, 17. *αρχιμερος* sine articulo, Act 6, 15. *καθιζομενοι*, Eph 1, 3. omissum *εν*, Thess 4, 12. omissum *και*.

Codicem autem Ephraemi palimpsestum¹⁾, alterum sui textus testem principalem, quod unice hausit ex collatione Wetstenii, ad usum Lachmanniani operis imperfectissima, postquam noverat membranarum rescriptis iussu praefectorum bibliothecae dudum (annis 1834 et 1835.) chemica adhibita

¹⁾ De eo in *Stud. et Crit.* a. 1830. p. 832. ille sic: Durch einen Abdruck des codex regius Ephraemi und des Claromontanus könnten Pariser Gelehrte (at cur tandem Berolinensis professor omnem rem ad Parisienses defert?) sich ein unsterbliches Verdienst um die Kritik des N. T. erwerben. Eursusque in *Prolegg.* ad evv. p. XXII. „Parisiis per hos proximos centum annos nemo inventus est qui tanto thesauro promendo ecclesiae Christianae bene faceret.“

esse, qua re nova studia strenua eximium aliquem successum habitura certum esset, id eiusmodi est ut a „labore sedulitate anxietate,“ qua se verum quaesisse testatur prorsus abhorreat, ut quum ita didicerit „fidem religionem constantiam in nullo negotio posse adhiberi nimiam“ incredibilis suae temeritatis gravis ipse accusator extiterit. Iamvero quod detrimentum ab hac parte opus Lachmanni accepit tantum est, ut nulla re maius accipere potuerit. Quod etsi in altero maioris editionis tomo mea codicis editione adhibita compensatum est, tamen etiamnum in priore eiusdem editionis tomo permansit. Scilicet quamvis alterum anno demum 1850. foras daret, tamen prioris locum nullum, quum innumeros posset, corrigendum aut supplendum curavit.

Nec multo aliter de codice epistularum Claromontano existimari potest. Etiam hunc „tantum rei criticae thesaurum,“ cuius futurum editorem immortali merito auctum iri scripsit, quamvis ex longo inde tempore Parisiis omnium studiis patentem, ad opus suum adhibere noluit nisi ex collatione Wetstenii, quam satis mancam atque vitiosam fuisse mea codicis ostendit editio. Nec nimis Wetstenii laborem superaverat Sabatarius, a quo omnes Latinae eiusdem codicis lectiones Lachmanno repetendae erant.

Propositum erat hoc loco etiam docere quanta ille licentia ac saepe etiam quam male officio functus sit adhibendi ad Graeca lectiones Latinas. Plurima ad id et luculentissima exempla collegimus. Sed mitto in praesentia; nec addam nisi unum de collatis ab eo testibus eumque Latinum. Dum enim Graeco textui recensendo studebat, simul consilium cepit restituendi Vulgatum Hieronymi textum. Quam ad rem duorum prae ceteris codicum, Amiatini et Fuldensis, auctoritatem egregie valituram cognovit. Fuldensis vero libri quum „paulo minor esset in evangelii utilitas, quippe quae non ex ordine scripta sed in harmoniam contexta exhiberet,“ in evangelii certe primo loco habere debebat Laurentianum sive Amiatinum codicem. Hunc a Fleckio, quem „fabulantem,“ quem „parum diligentem“ carpit, nec nisi ab eo collatum esse scit. Quid igitur ipsum qui tanti operis laudem appetit facturum putemus,

ne dubiis suspectisque fundamentis superstruat novas aedes? Nihil facit nisi quod eundem Fleckium sequitur, qui locis fere mille corrigendus erat, non exceptis ineptissime erratis.

Iam vero his ita susceptis atque absolutis profecto est quod mireris, Lachmannum nihil magis agere quam ut „multum laborem et anxiam sedulitatem,“ „magnam artem et immensum laborem“ praedicet. Si talibus poterat fugare „Graecas suas,“ non item satisfactorius erat Bentleio et Bengelio, quos summos sibi fuisse magistros dicit et quorum vero anxiam sedulitatem magnumque laborem hodieque multi admirantur.

Sed ne quid praeterisse videamur quod in tota causa eminet, reliquum est ut videamus an recte professus sit exemplum se dedisse librorum sacrorum ita scribendorum ut excluderetur arbitrium. Cf Stud. et Crit. 1835. p. 570. sqq. et alibi saepe, ut N. T. 1842. p. IX: „neque in his libris, quorum nullam litteram neglegi oportere sentio, velim quicquam meo arbitrato meoque iudicio definire sed per omnia auctores sequi et antiquissimos et probatissimos.“ Atque hoc quidem fere recte habet quandoquidem, ut in proverbio est, a potiori fit denominatio. Sed, quod ipse leviter tantummodo indicavit L. l. supra, longe plurima sunt quae excipias. Exempla ubi suas ipse regulas deseruit, si quid video, haec sunt:

Mt 4, 6. recepit *ειπεν* ex z b c, spreto *λεγει* ex BD^v d 10, 25. recepit *βελζεβουλ* ex a (et vulgari textu) 11, 10. recepit *και* ex p a b c contra *ος* in BDZ Or 27, 46. scripsit *σαβακθανι* ex cv Mc 5, 12. recepit *παρεκαλεσαν* ex b c contra *παρεκαλονν* in AD b v 9, 28. recepit *οτι* ex b contra *δια τι* in ACD 12, 23. recepit *γυνη* ex b contra *η γυνη* in AD Lc 1, 76. recepit *και ου* c. a a b c Ir contra *και ου δε* in BCD d 22, 6. recepit *και* ex c a b c contra *και εξωμολογ.* (D ωμ. P ομ.) *και* in ABDP v Io 4, 21. edidit *γιναι πιστευε μοι* ex A (sed A *πιστευσον*) D c contra *πιστ. μη γιν.* in BC b Or bis Hil 15, 7. recepit *αν* ex b contra *εαν* in AD 18, 34. recepit *ω* ex b contra A o *ω* et c o *ω αντω* 20, 15. recepit *ω* ex b contra AD o *ω* (v. sq. *ω* ex BD contra A o *ω*) 21, 17. recepit *ειπεν* ex b contra *λεγει* in AD b (a c). Quae quidem similibus plurimis facile augeri possunt. Arbitrii autem vesti-

gia debebis in his agnoscere: Mt 12, 11. B a b c habent κρα-
 τισει et εγχει, D κρατει et εγχει, item εγχει ex C notavit
 Wetstenius, ex cuius silentio ad κρατει aut κρατισει Ln non
 audet concludere: hinc in textum recipit κρατισει et εγχει
 Mc 1, 8. εν bis (ante υδατι et πνευματι) om B v, item alterum
 b; hinc Ln prius intactum relinquit, alterum includit Mc 2, 21.
 B habet το πληρωμα αφ εαυτου το καινον των παλαιων, A απ
 αυτου το πληρ. το καινον των παλαιων, D cum Latinis το πληρ.
 το καινον απο του παλαιου: hinc Ln in textu exhibet το πληρ.
 απ αυτου το καιν. των παλ. Mc 14, 27. A a c habent εν εμοι, BCD
 v om; item A c v habent εν τη νυκτι ταυτη, BCD a omittunt:
 hinc Ln εν εμοι [εν τη νυκτι ταυτη] Lc 7, 21. AD v habent εν
 αυτη δε (item omissis δε a b), B c εν εκεινη: hinc Ln εν αυτη sine
 δε. Horum similia minime rara sunt. Quem denique locum,
 quam auctoritatem in mathematica recensendi ratione dabimus
 his et similibus: Act 27, 30. ubi, post φυγειν ex BC contra εκ-
 φυγειν in A, recipitur προωρις ex A contra προωρας in BC 27, 33.
 ubi recipitur προσλαμβανουμενοι ex A contra προσλαβομενοι in
 BC 27, 34. ubi, post προς ex AC invito B απο, recipitur ουδενος
 ex A invitis BC ουδενος praebentibus 1 Pe 2, 7. ubi απειθουσι
 ex A recipitur, reiecto απιστουσι in BC Apoc 21, 1. ubi εχον
 cum ζ recipitur reiecto εχων in A (praecedat το τειχος, cuius
 modi alibi minime respuit Ln). Similia in Apoc maxime haud
 pauca habentur.

Fortasse erit qui miretur tam curiose haec etiamnum a
 me pertractari. Sed id ut facerem, non tam Lachmanni me
 nomen impulit quam rei ipsius gravitas, eorum quoque ratione
 habita qui hodieque, ut celebri dicto abutar, cum Platone suo
 errare malunt quam ipsi verum sentire aut quaerere, petulantia
 scilicet illi ingenii compensantes studiorum severitatem et
 vaniloquentiae artibus se ipsos cum defuncto amico non dicam
 beatos sed sanctos praedicantes.

In editione quae prodiit 1849. hoc Prolegomenorum
 loco facta est mentio editionis Novi Testamenti ab Ed. de
 Muralto datae „ad fidem codicis principis Vaticani“ cum
 apparatu quodam critico. Quam editionem ab ea quae in his
 rebus postulatur religione fide scientia diligentia visam mihi

esse alienam, paucis et tamen opinor satis ostendi: vide pag. XLVII usque LI. Qua de re neque nunc aliter sentio; tamen iis quae olim scripta sunt acquiescendum duxi. Quod idem quadrat in Acta apostolorum a Fr. Aug. Bornemann „ad codicis Cantabrigiensis omnium praestantissimi reliquorumque monumentorum fidem“ edita ita ut nunc demum divini libri primordia eluceant.“ Quo quidem in opere ut eruditionis copiam studiique assiduitatem, ita monstruosam quandam ac perversam inesse dixi novitatem, ut saepe dubites per ludumve an serio scripta legas.

Nuperrime prodiit „Novum Testamentum Graece. Ad fidem potissimum codicis Vaticani B recensuit, varias lectiones codicis B, textus recepti, editionum Griesbachii Lachmanni Tischendorfii integras adiecit Philippus Buttmannus.“ In hoc similis quamvis non eadem fundamenti iniquitas est atque in Muralti opere; cum Vaticani enim codicis tam imperfecta cognitione non licebat textum ad fidem codicis Vaticani edere. Tamen vix dubium est quin doctissimus editor novas operis criticas ex isto thesauro prolatas strenue in rem suam sit conversurus.

Sed non praetereunda est editio Novi Testamenti Graeca et Latina quam edere nuper coepit S. P. Tregelles. Postquam enim iam anno 1844. foras dedisset: „*Ἀποκάλυψις τοῦ ἰησοῦ χριστοῦ ἐξ ἀρχαίων ἀπογραφῶν ἐκδοθεῖσα*. The book of revelation in Greek, edited from ancient authorities; with a new english version, and various readings,“ quo in libro quantopere sibi cum editione N. T. mea prima 1841. conveniret hunc in modum scripsit: When the present work was nearly completed, the Greek Test. of Tischendorf was published. This has certainly in the Revelation met my judgment far more than any critical text etc¹⁾ (quod quidem quum anno 1854. edebat „an account of the printed text“ etc

¹⁾ Testatur ibi etiam de fide sua: I avow my full belief in the absolute, plenary inspiration of Scripture, 2 Tim. 3, 16. I believe the 66 books of the Old and New Test. to be verbally the word of God, as absolutely as were the 10 commandments written by the finger of God on the two tables of stone: and because I thus fully believe in ifs
TISCHENDORF. N. T. Edit. I.

non repetiit): ante plures annos prospectu quem vocant susceptam a se totius N. T. editionem significavit, hoc utentem titulo: The Greek New Testament, edited from ancient authorities, with various readings, and the latin version of Jerome; by S. P. Tregelles, LL. D. Cuius editionis prima pars evangelia Matthaei et Marci complectens, hoc ipso anno ineunte ad me perlata est. Unde intellexi iis quae profitetur recensendi principiis ad textus conformationem eum pervenisse eiusmodi quae plerumque, ne dicam ubique, vel ad Lachmanni vel ad meam accedat. Quod quale sit ut probeam, per priora Matthaei capita quattuor adscribam, quibus ille locis mecum contra Elzeviros consentiat modo accedente modo discedente Lachmanno, item quibus a me discedens cum Lachmanno faciat vel etiam solus sit. Mecum igitur consentit locis his: I, 1. 5. ($\omega\beta\iota\delta$) 6. 8 et 9. 10. 10 et 11. 15. 18 bis ($\bar{\chi}\nu$ et $\gamma\epsilon\upsilon\epsilon\iota\varsigma$) 19. 20. 22. 25. II, 3. 8. 9. 11. 13. ($\phi\alpha\iota\upsilon\epsilon\tau\alpha\iota$) 15. 17. 18. bis 19. 23. III, 3. 4. 8. 10. 11. 15. 16. bis (sec et tertio loco) IV, 2. 4. bis 6. 9. sec loco 12. 13. sec loco 16. bis 18. 24. In his invito Ln mecum facit 1, 18. ($\bar{\chi}\nu$) 2, 13. ($\phi\alpha\iota\upsilon\epsilon\tau\alpha\iota$) 18. sec loco 3, 15. 16. tertio loco 4, 2. 6. 9. Cum Ln vero facit et quidem una cum ed. mea 1849. 1, 18. (om $\gamma\alpha\rho$) 2, 5. ($\epsilon\iota\pi\omicron\nu$, ut etiam ς) 13. (κ . $\sigma\nu$. ϕ . hoc ordine) 21. 3, 2. (Ln 49. om $\kappa\alpha\iota$, Treg. [$\kappa\alpha\iota$]) 6. 7. (Ln 49. om $\alpha\nu\tau\omicron\nu$, Tr. [α .]) 14. (Ln 49. om ω ., Tr. [ω .]) 16. primo et quarto (Ln 49. om $\kappa\alpha\iota$, Tr. [$\kappa\alpha\iota$]). Item cum Ln solo 1, 4. (ut etiam ς) 5. ($\beta\omicron\upsilon\omicron\varsigma$) 7 et 8. 24. 2, 22. pr (Ln om $\epsilon\pi\iota$ Tr [$\epsilon\pi$.]) et sec loco 3, 12. 4, 1. 5. 9. pr loco 10. (Tr. om $\omicron\pi\iota\sigma\omega$ $\mu\omicron\nu$, Ln [\omicron . μ .]) 23. (Tr. $\pi\epsilon\mu\iota\gamma$. [\omicron $\bar{\omega}$], Ln $\pi\epsilon$. \omicron $\bar{\omega}$). Item cum ed. mea 1849. sola 4, 3. et praeunte ς 1, 9 et 10. Denique solus recepit 4, 13. $\nu\alpha\zeta\alpha\rho\alpha$ (sed 2, 23. nobiscum $\rho\epsilon\theta$ habet) et 4, 23. $\epsilon\nu$ (quod Ln ex errore omiserat) $\omega\lambda\iota$; $\tau\eta$ $\gamma\alpha\lambda\lambda\alpha\iota\alpha$.

Ad apparatusum criticum adhibuit cdd. Graecos unciales

verbal inspiration, I judge that it is not labour ill bestowed to endeavour to search into the evidence which is obtainable as to what those words are etc. Paulo uberius relatam de hoc libro in Prolegg. editionis meae 1849. p. LV sq.

et paucos aliquot minusc., item plerosque Italiae et Vulgatae add., Syriacam versionem, Aegyptiacas, Gothicam, Armeniacam, Aethiopicam; item patres Graecos usque ad Eusebium, de Latinis Tertullianum, Cyprianum, Hilarium, Luciferum. Quae ad instrumenta pleraque studium suum contulit. Ut autem iam anno 1849. severos atque insignes Tregellii labores laudavi, quos per aliquot annos ad promovendam rem N. T. criticam suscepit, ita nunc eadem laus repetenda est. Quo enim anno ineunte, i. e. 1845, equidem ex longis itineribus per Europam atque orientem inde ab anno 1840. susceptis in patriam reversus sum, eodem fere exeunte Tregellius Romam profectus est, inprimis Vaticani codicis conferendi causa. Postea Florentiam, Mutinam, Venetiam, Monacum, Basileam adiit; anno 1846., eoque ut videtur exeunte, in Angliam reversus Londini contulit codicem G evv. et Syriacum evv. codicem (apud nos syr^{ca}). 1849 et 1850. Parisiis incubuit laboribus criticis, adiit etiam Hamburgum codicis H cum fragmentis Uffenb. conferendi causa. Anno 1853. Dublinii fragmenta Matthaei palimpsesta chemicis instaurata plene se legisse testatur (quamquam addit: „I cannot speak of important discoveries through my work on this Ms.“¹⁾), item postea, ut mihi scripsit, Londini Lucam palimpsestum Nitriensem. In his praeterii quod Berolini commercio Lachmanni fruitus est, etc. Sed superest ut de Lipsiensibus studiis eius dicam. Postquam accepisset ineunte anno 1849. priorem editionis novae meae partem evangelia continentem, misit ad me indices locorum fere ducentorum, quibus differre viderat a meis suas collationes codicum evv. euv, eum quidem ad finem ut ei quippe praeparanti suam ipsius editionem Ni Ti accuratius referrem de singulis lectionibus. Quibus ex communicatis quae ad meas corrigendas lectiones valere iudicabam, additis quas post misit correctionibus circa fragmenta evv. G Londinensia, adnotavi in Prolegg. ed. meae 1849. Tregellio vero ad suos ipsius usus remisit quae postulaverat. Quam rem

¹⁾ Haec omnia ex libro Tregellii: an account of the printed text etc desumpta sunt. Cf p. 160sqq.

ille sic narrat, postquam de collatis lectionibus suis cum meis dixit, „I immediately sent the result to Tischendorf, so that, when the complete volume appeared in the summer of 1849, he gave corrigenda in his Prolegomena, as to the readings of the Mss. of the Gospels *ægux*. Intellecto vero quem inde ipse perceperat fructu, anno insequenti ad me scripsit, se Lipsiam esse venturum si ipsi permitterem ut plenas collationes meas plurium *edd.* ad suas adhiberet. Quod quam libenter permissem, venit Lipsiam; ego vero tum temporis laborum mole obrutus tradidi ei quicquid ex collationibus meis postulabat, ita ut in domicilio suo omnes singulas commode in usum suum convertere posset. Quod dum faciebat, meo quoque futuro usui, si forte denuo utendi locus daretur antequam ipsius editio prodiret, eo prospexit quod passim adnotavit suorum a meis discrepantiam, quemadmodum etiam Hamburgo Lipsiam reversus suas codicis *h* et fragmentorum Uffenb. *ep. ad Hebr.* collationes mecum communicavit. De quibus studiis Lipsiensibus sic refert (an introductory notice etc 1857.): Tischendorf, whose collations have been compared with mine for our common advantage, ut iam antea (an account etc): for our mutual benefit (nimirum quum vix e manu exisset mea *N. T.* editio, acerrime expectabam collationum mearum examen. Ceterum se missurum promisit quaecumque ex ipsis bibliothecis de locis collationumstrarum dubiis rescriberent, at nunquam misit „for our mutual benefit.“) I made the comparison of our respective collations of *κ*, *υ* and *χ*, of *η* and *γ* etc. De communicatis mecum notis circa cod. *Clar.* statim dicam. Antequam vero Lipsiam venisset, didicerat ex litteris meis institutam a me codicis Amiatini editionem (prodiit autumno 1850.) Rescripsit se eundem codicem contulisse — exceptis quidem omnibus ineditis in codice, ut praefationibus, capitulorum indicibus, argumentis, brevibus, quae 74 paginas editionis meae in fol. min. efficiunt — suaeque mihi collationis copiam fecit. Quod, quamvis plenam meis excerptis fidem haberem, non recusandum duxi, quo maiori cum fiducia tam grave opus, in quo plus mille errores Fleckii corrigendi erant, edi posset. Retuli de hac re, ut par erat, in Prolegg. codicis

mei Amiatini; ubi vero disorepabat a me Tregellius, quod raro accidit, solebam me ipsum sequi, si nonnihil orthographicorum excipis, ut Mt 23, 26. Pharisee pro - saee Mc 1, 6. silvestra pro sylv.¹⁾ Ut autem praeteream quibus post prodesse eius studiis mihi contigit, non possum quin hoc loco dicam, quam aegre feram recenti memoria tanta illum videri invidia ac malevolentia laborare, ut officium detrahendi de laboribus meis in se recepisse credendus sit. Quod quidem tam curiose si quid ipse in libris meis erravi indagat promulgatque, id gratum et mihi et litteris facit, atque spes est ut feliciter iam repertis nova addat. Quod vero pietate omni ac fide exuta illis non satis habet, sed fingendi calumniandique indulget libidini, id eiusmodi est ut a me debeam defendere et iustos homines quid verum sit docere. Satis autem habebo tribus exemplis uti.

An introduction p. 184. de codice Nitriensi haec habet: The intention of publishing the Nitrian fragments had been communicated by Tregelles to many, and amongst others to Prof. Tischendorf. After, however Tregelles had made all the arrangements for the publication, and just as he had completed a reexamination of the MS. for that purpose, he

¹⁾ Hanc rem quod attinet, Tregellius unper prima pagina libri: an account etc in haec erupit: In p. 170. I have given a list of the places in which T. has not followed my collation of this MS., but in wich I find, from Signor del Furia, that my collation really is right. The „list“ sic habet: Mt 27, 20. legi princeps, non principes Mc 14, 43. de non ex 9, 13. ex duo correctum esse duos Io 6, 54. legi bibit, non bibit 2 Tim 3, 16. div. insp., non insp. div. 4, 10. legi Galatiam, non Galliam* Galatiam** 1 Pe 3, 20. legi patientia, non clementia. Revera T. has not followed the collation of Tr., scilicet non magis in his quam Mt 13, 55. ubi habebat fratres pro frater aut Act 5, 15. ubi servabat liberarentur pro -bantur, aut alibi. Mt 27, 20 et 1 Pe 3, 20. iam a Fleckio notata erant: haec igitur ut videtur me fefellerunt. 2 Tim 3, 16., quem locum iam rectissime Fleck, ex mea collatione non est; videtur in transcribendo peccatum esse. Mt 14, 43. revera notavi ex pro de proptereaue edidi: si falsum est, meus error est. Io 6, 54 revera bibit adnotavi, non item ad v. 56; Tr. habebat bibit ad v. 56. non item ad v. 54. Scilicet locutio atrobique eadem, unde errare facile. Rursus me ipsum secutus sum, mea enim fide edebam. Denique 2 Tim 4, 10. etiamnum errare Tregellium quamvis a bibliothecario doctum certissima mihi res est.

received a communication from Prof. Tischendorf, stating that it would be superfluous for an edition of it to appear in England, because he was about to bring one out at Leipsic. Quae res sic habet. D. 24. m. Aug. 1854. Tregelles mihi scripsit: „Mon sujet en venant à Londres est à collationner des fragmens Palimpsestes dans le Musée Britannique (les 45 feuilles que vous appelez R), qui sont trop considerable pour etre negligé dans mon N. T. qui est maintenant dans les mains des imprimeurs.“ Ego vero m. Mart. medio a. 1855. tertium in Angliam profectus sum ut labores antea nondum absolutos recipere. In his non ultimum locum occupabat codex Nitriensis, quem quum S. V. Cureton edendi consilium abieciasset, indicatum a me a. 1850. in prolegg. ed. N. T. (p. XIV.: „Editionem parat S. V. Cureton.“), altero volumine Monumentorum Sacr. edere constitueram. Aliquot diebus postquam Londini inceperem codicem describere, bona fide ea de re certiores feci Tregellium, invitans ut et ipse Londinum veniret. D. 22. m. Mart. 1855. respondit ille his: „Il me semble que vous avez lu les Fragmens de S. Luc bien vite: ce palimpsest m'a occupé pour quelques semaines. Si vous le publiez, il faut que vous soyez fort exact, car il y a aussi des personnes qui examineront votre impression avec un rigueur severe. Il y a aussi des personnes qui ont proposé publier ce MS. en Angleterre il y a deux ou trois années. Dans votre edition du palimpsest qui contient une partie du N. T. il y a des lettres qui vous avez indiqué comme illisible qui je suis certain qu'on peut déchiffrer avec soin; mais pour cela il faut avoir une grande patience. En vérité vous avez fait beaucoup pour tous ceux qui sont occupés avec des choses critiques: il serait presque incroyable si il n'y avait pas quelque chose pour des autres à déchiffrer apres vous.“ Quemadmodum igitur anno 1854. ne litterulam quidem ad me scripserat de edendo a se codice, ita nec tum quum ei significaveram secundo Monumentorum volumini a me editionem destinatum esse, aliud rescripsit nisi hoc: il y a aussi des personnes qui ont proposé publier ce MS.

en Angleterre. Brevi post respondi inter alia ei haec fere:
„Les travaux que je me suis efforcé, depuis presque une
vingtaine d'années, d'exécuter pour la science sacrée, sont
des plus consciencieux; je regarde toute ma vie comme un
sacrifice pour la science sacrée. Il y a des amis reconnais-
sants dans le monde, j'aimais toujours à vous compter parmi
eux. Quant aux ignorants, aux envieux, aux ingrats, le
monde en est plein; j'en ai souffert depuis le commencement
de ma vie littéraire: la grâce de Dieu nous les donne aussi
bien que les amis; mais elle m'a aussi donné les moyens de
poursuivre toujours avec succès mes entreprises, dont on
s'est moqué assez souvent . . . Je n'ignore point que je
ne suis pas exempt de l'erreur, que mes travaux, tout con-
sciencieux qu'ils soient, ne sont pas libres de fautes; mais je
serai toujours heureux de trouver des personnes instruites
et consciencieuses qui se mettent à me contrôler. La
science n'y pourra que gagner; les sérieux amis de la
science sauront toujours apprécier ce que j'ai fait, malgré
les efforts des méchants et des envieux.“ Rursus die 31.
m. Mart. Tregelles rescripsit: „Il faut que je vous dise que
le palimpseste dans le Mus. Brit. est le MS. que j'ai eu
l'intention de publier il y a quelques années, comme je vous
ai écrit en 1853 (!), et maintenant je trouve que le libraire
qui avait l'expectation de le donner au public par mes soins
desire le faire . . . Ceux, pour lesquels je travail, me
tiennent à mes promesses, et comme on a publié l'Homère
en Angleterre, il me semble que le S. Luc doit être publié
naturellement ici aussi. Vaudra-t-il mieux qu'il y aura ce
MS. publié en deux éditions; le mien séparée, et le votre
avec des autres monumens?“ Ad haec ego nihil respondi.
Si enim verum erat quod — m. Mart. a. 1855 — scripserat:
„Ceux, pour lesquels je travail, me tiennent à mes pro-
messes,“ non erat quod exspectaret alterum Monumentorum
meorum volumen, quod circa initium a. 1857. prodiiit. Cuius
prospectum quum edebam exeunte fere anno 1855, Tregellio
misi cum litteris, quibus ni fallor dicebam bonarum littera-
rum non eam mihi rationem esse videri ut quae Lipsiae

edantur, in Anglia pro peregrinis sint habenda. At quum iam m. Mart. a. 1855. proposuisset ille ut, quae cum aliis monumentis equidem coniuncta ederem, ipse singulari ederet libello, quid tandem impedivit quominus textu 45 foliorum nulla mora edendo promissis suis satisfaceret? Quod utat est, ea quae nunc de eadem rescripsit, non dissimilia litteris die 31. m. Mart. 1855. ad me datis, eiusmodi sunt ut oblitus sit, mendacem oportere esse memoram.

Eadem vel peggiore etiam fide circa codicem Claromontanum versatus est. Cuius edendi quae studia mea fuerint, plane expositum est in Prolegg. cod. Clarom. p. XXXV seqq., unde graviora in his ipsis Prolegg. repetenda curavi: vide infra in catalogo subsid. crit. ad D epp. Paul. In his eminent hoc quod, quum in paranda editione N. T. II. Lips. intellexissem, post curas meas intra annos 1840. 1841. 1842 bis iteratas quartam totius codicis retractationem valituram esse ad correctorum lectiones ex apographo meo recte edendas, hieme a. 1849. rursus Parisios repetii novumque intra aliquot menses totius codicis examen institui, unde exemplum meum quibuscunque locis opus erat emendatum est. Hoc quum optime sciret Tregellius atque in editione perscriptum videret, nihilominus et in libro suo: *An account of the printed text 1854.* p. 164. et in altero: *An introduction* p. 192. rem ita tradidit ac si ex meis et ipsius notis confecissem appendicem („sixty-two quarto pages“). Ac probaturus quantum ipse hanc ad rem valuerit, scribit: „whoever compares these corrections of D in Tischendorf's Gr. Test. with the Appendix to Cod. Clar., will see that many amendments have been introduced.“ Cautè igitur silentio praeteriens et hoc loco et in libro nuperrimo, ad emendandas correctorum lectiones, ut in apographo meo dudum notatae indeque ad N. T. 1849. adhibitae erant, eodem anno exeunte me repetisse iter Parisinum, finxit ex differentia apparatus Novi Test. 1849. et appendicis cod. Clar. 1852. dici posse studiorum ipsius gravitatem. Quum Tregellius Lipsiae me adisset a. 1850, sane die aliquo antemeridiano attulit libellum, unde coram mihi indicabat nonnullorum locorum lec-

tionem quas in ed. Ni. Ti. mea a. 1849. non recte notatasprehenderat. Quum vero brevi ante ad ipsum codicem diligentissime exegissem totum apographum meum, vix operae pretium erat. Id quod nullo modo dissimulavi, quemadmodum ipse se sensisse significat notans l. l. „sometimes indeed we differed as to which hand had made the correction, and then Tisch. has given simply his own opinion.“ Nihilominus eius rei, quoad aliquid momenti habere videbatur, fideliter rationem reddidi. Ad quattuor enim locos¹⁾ de tribus quae appendix complectitur millibus revera quodammodo valuit communicatio Tregelliana. Hinc vero mirari satis non possum, re pessime depravata eo nunc illum arrogantiae processisse ut appendicem ed. meae codicis Clar., cuius tali nimirum officio praestito ne exemplar quidem gratis accepit, „printed from his and my notes“ dicere auderet.

Anno 1855. in Monum. sacr. ined. Nov. Coll. volumine I. plura Novi Testamenti fragmenta edidi ex cod. palimpsesto antiquissimo, quem brevi ante secundo itinere orientali cum codicibus aliis pretiosissimis multis ex mille annorum tenebris protrahere contigerat. Quo de labore ille (An introduct. p. 186. item 184.) breviter sic: „In the printed edition there are oversights and omissions.“ Iam supra significavi consentire me Tregellio scribenti: „il serait presque incroyable si il n'y avait pas quelque chose pour des autres à déchiffrer apres vous.“ Quamquam enim nulli unquam operae peperci, tamen facile credo atque scio in tot tantisque laboribus, quibus alios — summo Bentleio non excepto, cf. Anecd. sacr. et prof. p. 213. et infra ad F epp. Pauli — in legendis

¹⁾ Cf Prol. p. XXXVII. „uno ille loco articulum a correctore obelis notatum animadvertit ubi obelos ego non notaveram. (Ipse laudat etiam 1 Co 1, 24. a se animadversum, quod dixi in ligatura codicis latere.) Item 127, 5. „Non possum quin Tregellium cl. errasse existimem nuntiantem post βρωστω; additum in codice esse *ovr.*“ Item 387, 9. „Tregellio visum est *απο* a D^{ms} improbatum esse. Quod nec vidi nec credo.“ Nullo praeterea loco per folia 533 apographi mei, quibus levissima quaeque atramentis variis rubro aliterque ad distinguendas singulas retractationes notata sunt, Tregellianae communicationis ulla mentio facta est.

maxime iudicandisque veteribus codicibus saepissime erroris convincere debebam, me ipsum passim errasse. Tamen non possum quin, quod de editis meis fragmentis ille scripsit, pro audaci calumnia habeam, nisi vitiosos editionis locos luculenter docnerit.

Sed haec satis sunt. Poterit enim ad haec facile iudicari qua ille fide in reliquis utatur. Quod paucis probandum duxi propter theologos Anglos eos, qui ex longo iam tempore mea circa textum sacrum studia magno favore ornarunt eaque re hos ipsos labores maiorem in modum promoverunt. Illos vero, qua sunt iustitia sinceritate verique amore, obtrectatorum iniurias pronis auribus accepturos numquam credam.

Ultimo loco mearum editionum priorum breviter rationem reddere licebit.

Ac primum quidem prodiit: Novum Testamentum Graece. Textum ad fidem antiquorum testium recensuit, brevem apparatus criticum una cum variis lectionibus Elzeviriorum, Knappii, Scholzii, Lachmanni subiunxit, argumenta et locos parallelos indicavit, commentationem isagogicam notatis propriis lectionibus edd. Stephanae tertiae atque Milliana, Matthaiana, Griesbachiana praemisit Aenoth. Frid. Const. Tischendorf. 1841. Absoluta est haec editio ineunte mense Octobri a. 1840; quo eodem mense exeunte, postquam publica defensione libelli de recensionibus quas dicunt textus Novi Testamenti, ratione potissimum habita Scholzii, impetrassem theolog. in acad. Lips. docendi veniam, Parisios profectus sum, plus quadriennium in bibliothecis terrarum peregrinarum consumpturus. Prolegomenorum initio legitur commentatio quam modo commemoravi, pag. V. usque I. De Scholzio ibi tribus potissimum partibus agitur, quarum prima refutatur quod ille vult, duobus prioribus post Chr. saeculis textus integritatem nisi forte in rebus levissimis non turbatam esse; altera ostenditur errasse illum putantem codices classis Constantinopolitanae superstites eadem fere qua codices secundi saeculi virtute praeditos esse; tertia probatur quam inepte ab

indole utriusque classis codicum, a rationibus quas plerumque vocant internis, causae suae commendationem petierit. Invenit autem prima mea editio praë ceteris laudatorem veteranum criticum Davidem Schulzium. Scripsit is diligentissimam libri censuram: Neue Jenaische Allgemeine Litteratur-Zeitung Nr. 145. Nr. 146. Nr. 147. (per columnas 27) unde pauca adscribam. Exorditur his: Seit langer Zeit war dem Unterzeichneten kein so erfreulich literarisches Geschenk dargeboten worden als diese neue Ausgabe des N. T. von einem bis dahin fast ganz unbekanntem jugendlichen Bearbeiter des von den frühesten Jahren her ihm selbst sehr werthen und ungemeyn am Herzen liegenden Feldes der N. T. Kritik und Interpretation. Zu einer Zeit, in deren vorherrschender Richtung besondere Begünstigungen dieser Art von Studien keineswegs gegeben waren - - da hat in stiller Zurückgezogenheit T., unterstützt blos durch Beirath und Verwendung des verehrungswürdigen Winer, dem dornvollen aber der Mühe werthen Gegenstände einen angestregten und, wie vor Augen liegt, von sehr glücklichem Erfolge begleiteten Fleiss gewidmet. Pag. 603. habet: Desto freudiger begrüsst er das Unternehmen T's, gern bereit zu dessen Förderung und Unterstützung nach Kräften mitsuwirken, um, wenn es Gott verleiht, das hier begonnene, deutsche Fleisses und deutscher theologischer Forschung in jedem Betracht würdige Werk noch zur Vollendung gebracht zu sehen. Wenn aber, wie zu besorgen steht, die gegenwärtige Zeit nach ihrer Richtung in unsern nächsten Kreisen sich nicht besonders erkenntlich für seine Anstrengungen erweisen sollte, so darf T. doch die Ueberzeugung festhalten, dass die kommenden Geschlechter sein Verdienst zu würdigen wissen und dankbar anerkennen werden. Et ad finem pag. 614. vehementer cupiens ut pergerem, rursus addit: in einer Zeit, wo wir ihm nicht gerade eine glänzende und allgemeine Anerkennung verbürgen möchten. Quibus a laudibus non deorat qui maxime dissentiret. Carolus enim Lachmannus in Prolegg. editionis suae maioris a. 1842. breviter sic statuit: „illa editio, si verum dicendum est, tota peccatum est.“ Ego quidem minime ignorabam quantopere quae primo

conatu praestiteram distarent a proposito; nihilominus ii quorum in usum parata erat editio propius ad Schulzii quam ad Lachmanni sententiam accesserunt; certe enim intra paucos annos exemplaria omnia divendita erant.

Quod antequam fieret, duas novas editiones parandi copia mihi facta est Parisiis. Altera hunc titulum habet: *Nov. Test. Graeco. Ad antiquos testes recensuit, lectionesque variantes Elzeviriorum Stephani Griesbachii notavit C. T. Parisiis, Ambr. Firm. Didot. 1842.* (Dedicata est viro rerum Franciae publicarum summo tum temporis arbitro, simulque ecclesiae apud Parisienses evangelicae praesidio ac decori, Fr. Petr. Guil. Guizot.) Haec recognitione potissimum evangeliorum facta, in summa rei textum repetebat ex prima editione Lipsiensi, cui ipsi lectiones editionis Parisinae in appendice Neapoli Lipsiam missa aestate 1843. adiunctae sunt. Prolegomena novis studiis praeposita sunt paginarum 22, item lectiones variantes in appendice paginarum 91 exhibitae. Ceterum huius editionis exemplaria erroribus haud paucis deformata vidi; inreperunt enim inde quod in typis editionis eius quae Graecum versionis Vulgatae Latinae textum habet corrigebantur corrigenda ad efficiendam hanc nostram textus conformationem (ut indicatum est in ipsa editione pag. XIII.); quam vero in his correctionibus recognoscendis nullam partem habere, accidit ut passim minus recte typis exscriberentur. Misi quidem postea exemplar emendatum Parisios, sed an ad typos corrigendos adhibitum sit non satis scio.

Altero vero editionum mearum Parisinarum hoc titulo prodit: *Nov. Test. Graece et Latine. In antiquis testibus textum versionis Vulgatae Latinae indagavit, lectionesque variantes Stephani et Griesbachii notavit, viro S. Venerabili Jager in consilium adhibito, C. T. Parisiis, Ambr. Firm. Didot. 1842.* (Dedicata est archiepiscopo Parisiensi Dionysio Augusto Affre.) Huius ex Prolegomenis nonnulla afferam, ut intellegatur qui factum sit ut tale opus in me susciperem, et quae ipsius ratio sit doceam. „Quum exeunte anno 1840. Parisios venissem, Firminus Didot, vir de Graecis litteris merentissimus, proposuit mihi ut Novi Testamenti, quod in

magna eius collectione Graeca exstaret, edendi curam susciperem. Placuit tum eum textum, quem ex antiquissimis potissimum testibus constitueram et Lipsiae publicaveram, ita repetere ut lectiones quae plerisque Alexandrinae audiunt paullo magis etiam tenerentur. Quibus in mediis curis, intercedente viro S. Ven. Jager, mens ita mutata est ut Graecus Novi Testamenti textus edendus videretur talis, qui maxime eos sequeretur codices ad quos conformatus videretur textus Vulgatus Latinus. Cuius causa inuito consilio doctissimus Jager grave duxit ut quaecumque in versione Vulgata Latine leguntur, ea ex auctoritate antiquorum testium Graecae exprimerentur. Quod quum viderem textum quendam versionis Vulgatae Graecum futurum esse, eumque tum Graecarum litterarum apud Gallicos universosque catholicos theologos studium egregie adiuturum; tum leges meas adornandi Graeca, a sermone Latino plane alienas illas quidem, longe lateque promulgaturum; tum denique singulare quoddam et de statu antiquorum documentorum et de versionis Vulgatae ingenio fore testimonium: hoc quoque officii in me recipiendum esse putavi. Ac memineram statim parantem me ed. meam Lips. saepe delectari magna ea consensione quam inter versionem Latinam et antiquissimos aliquot testes Graecos inveniebam, ut Mt 26, 60. Act 20, 28. Io 5, 4. -- Tamen vero ii ipsi loci non tam ad versionem Vulgatam quam ad vetustissimas Latinae versionis cdd. spectant, atque nunc quum de istius tantum lectionibus quaereretur, paullo alia res erat. Nihilominus has et ipsas sciebam suum sibi in criticis locum vindicare, saepe etiam praestare lectionibus Graecis Elzevirianis, nec tamen ullo nunc modo agi hoc ut a me de earum auctoritate existimaretur." - „Ut haud pauca gravissimorum et codicum et patrum Graecorum auctoritate commendantur - ita sunt multa quae uno tantum et altero teste eoque decem et plus p. Chr. saeculis posteriore nituntur.“ „Sunt etiam loci qui ex auctoritate antiquorum testium Graecae exprimi nequeant.“ „Qua de re si qui historicis existimare rationibus voluerint, haec moneo. Libri versionis Hieronymi manuscripti veteres inprimisque veterrimi persaepe a versione Vulgata sancita ita

differunt ut vel ad Graeca accedant illi ubi haec ab iisdem plane discedit, vel illi cum Graecis consentiant antiquissimis ubi haec cum cdd. admodum recentibus facit. Videntur autem in magna lectionum quae putantur Hieronymi varietate libri brevi post Hieronymi aetatem exarati ab eius textu abesse proxime.¹⁾ Deinde constat Hieronymum multa in textu intacta reliquisse quae ipse haud probaret. Postea uberius expositum est de rationibus quas in constituendo novo textu secutus eram. Huc pertinent haec: „Haud recte fieri visum est ut ad unam eandemque lectionem Latinam in Graecis efficiendam ex alio teste peteremus alterum, alterum ex alio; sed eam lectionem Graecam quae proxime ad Latinam accederet eligendam duximus integram.“ „Neque vero in textum admisisimus quae videntur quidem exprimere Latina, sed per se spectata inepti quid habent.“ „Abstinuimus a recipiendis iis lectionibus quas non nisi unus alterve de testibus in margine exhibet.“²⁾ „Neque magis incertis quibusdam lectionum notationibus novas lectiones ausi sumus superstruere.“ „Singulares quaedam nominum formae aut constanter aut plane non recipiendae nobis visae sunt.“ „Iis locis ubi, quod accurata rei scientia docet, Latina non premenda sunt, non studiose id egimus ut, si tamen fieri posset, exprimeremus Graece; sed optimas quas ipsi existimamus lectiones secuti sumus.“ Ad finem vero scripta haec sunt: „Erit opus nostrum frugis optimae, ubi primum fecerit ad studium Graeci N. T. textus suscitandum alendum fovendum apud ipsos eos quibus Latinus textus praeter ceteris commendatus et sancitus est; tum vero adiuverit atque illustraverit versionis Vulgatae usam criticam; denique ingenia quae et pia et strenua sunt ad novas excitaverit lucubrationes, quibus ad veritatis lucem magis magisque perveniatur.“

Sunt haec, opinor, eiusmodi ut iniustos reprehensores,

¹⁾ Haec ipsa verba Gregorius XVI. coram me recitans prorsus probavit, iteratis „buono buono“ insigniens. Cf ed. meam codicis Amiatini.

²⁾ Ad celebrem locum 1 Ioh 5. 7 sq. accurate notatum est in appendice quid auctoritatis a Graecis testibus habeat textus editionis Vulgatae.

quales olim liber invenit,¹⁾ quippe plerosque quid rei esset plane ignaros, arcere ac docere possint. Aegre fero quod spes mea ad novas lucubrationes labore illo excitandi nondum expleta est. Repetita quidem est editio quum maiore tum minore forma - talis enim forma in usum inventutis studiosae catholicae mox parata est - sed quum multa ad promovendam ipsam rem suscipi possent, eorum susceptum est nihil. Illud vero nuper pessima fraude factum est, quod minori editioni eiusdem textus Graeci ad Latinum conformati pro meo nomine propositum est Jageri professoris Parisiensis tanquam auctoris nomen, nisi quod benevolentiae unaque stolidae audaciae testandae causa non modo in ipso titulo additur „una cum C. Tischendorf“ restaurasse Jagerum, rursusque admonitionis pag. 4. scribitur: „Hanc concordiam adnotavi et auxiliante C. Tischendorf excerpseri,“ quemadmodum paulo ante praecedit: „inter editiones maximi pretii eminent C. Tischendorf ed. Lips. et Paris. quae ad Vulgatam maxime accedunt,“ sed etiam post „admonitionem“ novi editoris ea quam ad archiepiscopum Parisiensem anno 1842. scripsi dedicatio una cum prolegomenis aliquot meis ad verbum adiungitur, deleta tantummodo nominis subscriptione.

Post has vero duas editiones Parisienses contigit ut novam pararem editionem Lipsiensem, laboribus multis variisque novem annorum perfectiorem ac meliorem. Prodiit anno 1849. hoc titulo: *Novum Testamentum Graece*. Ad antiquos testes recensuit, apparatus criticum multis modis auctum et correctum apposuit, commentationem isagogicam praemisit C. T. Editio Lipsiensis secunda. 1849. Haec editio tantam sibi laudem paravit, ut iam anno ineunte 1856. nullum exemplar apud bibliopolas superesset nec magis antiquariorum quos

¹⁾ Horum in numero erat anno 1844. etiam S. P. Tregelles, re quidem tam parum cognita, ut pessime confunderet alteram editionum mearum Parisinarum cum altera, et quam „apud catholicos Gallicos“ valituram scripsissem, eam Anglicis theologis opinaretur destinatam. Vide librum quem 1844. edidit: *αποκαλύψις ἡσων χριστου* etc pag. XVII. Quem quidem errorem dudum illum intellexisse ac demonstrasse, non est quod addam.

vocant curis facile ullum inveniri posset. Sed iam brevi postquam prodisset editionibus manualibus communi vel academico usui prospectum est. Anno enim 1850. rogante Bernharδο Tauchnitio editio stereotypa prodiiit hoc titulo: *Nov. Test. Graece*. Recensuit Const. Tisch. Haec, quam Tauchnitiana nuncupare placet, ad duplicem usum destinata erat: non enim tantum sola foras dabatur, sed etiam cum libris Veteris Testamenti Hebraice a Car. G. Guil. Theile editis anno 1849. Pendet cum in textu tum in commentario maxime ab editione critica anni 1849, nisi quod passim nonnihil recognitum vel etiam additum est. Sub textu notata est lectio Elzeviriana.¹⁾

Commemoranda hoc loco est etiam, quam anno 1851. apud (Avenar. et) Mendelssohn edidi, *Synopsis evangelica*, „ex quatuor evangelii ordine chronologico concinnata, praetexto brevi commentario illustrata, ad antiquos testes appposito apparatu critico recensita.“ Neque huic operi emendandi textus cura plane deerat. Ceterum secundum vulgata vel potius ipso libri textu non mutato „in commodum academicum repetita“ est anno 1854.

Tauchnitianam vero totius N. T. editionem illam praestat ea quam nomine editionis academicae edidi apud Hermannum Mendelssohn (antea Avenar. et Mendels.) Praestat enim non tantum curiosiore textus recognitione, accuratiore et argumentorum et locorum parallelorum notatione, additis textui capitulis Ammonii Eusebiique canonibus, sed etiam eo quod brevis adnotatio critica cum Elzevirianis simul omnes lectiones ab aliis commendatas vel dignas commendatione complectitur. Prodiit autem primum in Triglottis nostris, quibus hic titulus est: *Nov. Test. triglottum. Graece Latinè Germanice*. Graecum textum addito lectionum variarum delectu recensuit, Latinum Hieronymi notata Clemen

¹⁾ Similes editiones prodierunt curis Knappii, Schotti, Vateri, Theilii aliorumque, qui quidem Griesbachiana crisi ita usi sunt ut textum Elzevirianum probatissimis Griesbachii lectionibus mutatum repeterent. Inter has ceteris praestat Theiliana editio, quam Bernh. Tauchnitius per hos viginti annos iam saepius ex stereotypis repetendam curavit.

tina lectione ex auctoritate codicum restituit, Germanicum ad pristinam Lutheranae editionis veritatem revocavit Aen. Fr. C. T. 1854.¹⁾ Anno vero 1855. prodiit separatim Nov. Test. Graece. Recensuit inque usum academicum omni modo instruxit C. T. Editio academica ex triglottis. Eadem divenditis mille exemplaribus ex typis repetita est „secundum correctam“ anno 1857. Denique prodiit 1858. (1858. certe ex usu bibliopolarum in titulo notatur): Nov. Test. Graece et Latine. Graecum textum addito lectionum variarum delectu recensuit, Latinum Hieronymi notata Clementina lectione ex auctoritate codicum restituit C. T. Ex triglottis.

Postquam igitur his libris omnibus labores nostri circa Novi Testamenti textum plus quindecim exemplarium millibus in vulgus exierunt, hanc novam damus editionem, quam ex computatione priorum editionum, nulla quidem repetitionum eiusdem libri stereotyparum ratione habita, septimam nuncupare consentaneum erat. Prodit autem forma duplici, tribus millibus et quingentis exemplaribus exscripta. Alterius formae ea est, quam titulo criticae maioris insignivimus; alterius vero quam criticam minorem diximus. Differunt eo quod minor ex maiore excerpta est, opibus criticis ita minutis, ut praeter nostras etiam Elzevirorum, Griesbachii, Scholzii, Lachmanni lectiones notatione critica eaque paullo succinctiore illustraremus, notis reliquis plerisque resectis. Hinc ubi accuratiora quaerentes commentarius minoris editionis destituet, maiorem adire par erit. Ipsam vero minorem editionem commentario critico perfectiore uti quam Wetstenianam, Griesbachianam, Scholzianam, Lachmannianam, data opera facile intellectum iri spero.

¹⁾ Hanc editionem etiam catholicis theologis nostratibus probatam esse gaudeo. Teste utor clarissimo Welte prof. Tubingensi in Theol. Quartalschr. 1855. fascic. 1. pag. 153. „Die Verdienste Herrn T. um die Verbesserung des Neutest. Schrifttextes seit einer Reihe von Jahren sind bekannt, und sie erhalten durch die Neutest. Triglotte einen neuen nicht unbedeutenden Zuwachs.“ Item p. 162. Die Bemühungen Herrn T. den Hieronym. Vulgata-Text soweit möglich in seiner Urgestalt wiederherzustellen, verdienen ohne Widerrede dankbare Anerkennung.“

INDEX SUBSIDIORUM CRITICORUM.

A. CATALOGUS CODICUM GRAECORUM.

1. CODICES, LITTERIS UNCIALIBUS SCRIPTI.¹⁾

Eiusmodi codices vel codicum reliquiae ad nostra tempora pervenerunt 51: quo numero non comprehensi sunt ii qui evangelistariorum et lectionariorum nomine insigniuntur, qui quidem, etsi et ipsi scripturam uncialem habent, tamen maximam partem ex imitatione magis quam ex usu temporis istum in modum scripti sunt, atque aetate, si paucos exceperis, decimum saeculum non superant. Ex illis vero 51 totum Novum Testamentum nunc ne unus quidem comprehendit integrum; neque olim nisi tres putandi sunt comprehendisse; 16 fragmenta tantum pauca continent. Ad evangeliorum textum pertinent 40, ex quibus vel integrum textum (5: BKMSU) vel fere integrum (3: ELA) vel maximas eius partes (10: ACDPFGHXGA) comprehendunt 18; multa textus fragmenta 5: IPQEZ, aliquot fragmenta 3: NTY, pauca tantum fragmenta 14: P^aN^bH^cCOO^aObO^cOdO^eT^sW^aW^bW^e. Item ad actorum textum pertinent 9, quorum 3: ABK integrum (AB) vel fere integrum (K) textum continent, 4: CDHG^L fragmenta plurima, duo: P^aI pauca. Textum epistularum catholicarum praebent 5: 4 ABKG^L integrum, unus c magna ex parte. Item

¹⁾ Hos oculis meis examinavi omnes, exceptis Mosquensibus K epp. et v evv. cum paucis fragmentis Mosq. n^o epp. et o evv., item z Matthaei Dubl. rescr. z epp. Paul. nullius fere pretii et fragmentis Woid. Graec. Sah. r^a. Insignivi † signo quos ediderunt alii vel ipse cditurus sum, †† signo quos iam edidi, ††† quos transcripsi vel contuli.

Paulinas epistulas 14: integrum quidem nullus, fere integrum duo: DL; maximam partem 7: ABCDFEK, aliquot tantum fragmenta 5: P^aΣIMN. Apocalypsin denique tres comprehendunt ABC: integram duo AB, C magna ex parte.

Aetas horum codicum argumentis palaeographicis magna cum probabilitate definiri potest; ipsum enim annum quo scriptus est unus tantum s (annum 949.) subscriptum habet. Poterunt autem accuratiore aetatis ratione habita in classes fere septem has distribui: unus B saeculi quarti videtur esse; 7: CAI (pleraque fragmenta) K^bQTT^s quinti; 11: D EVV. D EPP. K actorum H EPP. Paul. MN^o EPP. Paul. OEPZKI (aliquot fragm.) sexti; 4: P^aI (folia duo) O^de septimi; 8: B APOC. K EVV. L EVV. W^aW^bW^c TA octavi; 17: F EVV. F EPP. Paul. G EPP. Paul. H actorum K EVV. K EPP. L(G-L) ACT. ET EPP. M EVV. M EPP. Paul. OO^aOO^bEVXGA noni; K EPP. Paul. G EVV. H EVV. SU decimi saeculi.

Codices omnes usque ad saeculum septimum scripti i. e. ABCD EVV. D EPP. K ACT. H EPP. IXX^bXX^cO O^dPRQTT^sZ, item P^aei (fol. unum act.), nondum habent accentuum usum. Spiritus quidem ac magis etiam apostrophus passim inveniuntur iique idonea de causa adpositi, quemadmodum ὁ δῆλος in foliis Borgianis Sahidicis Graecis (τ) observavi; item ἐγὼ κατὰ ἐκ' ἑνὸς ἀλλ' ἑνα, ὁ ὀπίσω in cod. Alexandrino; item ἀβρααμ' ἰλημ' ἰσαακ' γεννησάρετ' ἰλισαβέτ' in Luca palimpsesto Londinensi, συριγγας in cod. Frid. Aug. Nonnulli posteriore aetate accentibus donati sunt, ut n^o10 (partibus vel sectionibus iis quas secundus corrector usui ecclesiastico aptas reddidit) D epistularum Paulinarum, K epist. Paulinarum, e. Qui vero primi accentibus sunt instructi, codices ab octavo inde saeculo scripti — id quod certe de Novi Testamenti libris certum est — ii multis rebus a ratione quae post invaluit

¹⁾ Censor libri Tregelliani: an introduction etc. in Stud. et Crit. Heidelb. 1858. pag. 558. notavit me adsensisse Birchio statuenti accentus in cod. celeberr. Vatic. ipsa prima manu adpositos esse. Hoc qui dixit, inepte finxit. Luculenter enim quum alibi tum in iisdem Stud. et Crit. 1847. p. 129 sqq. docui contrarium. Qua de re disputatio mea his orditur: So weit mich nun meine eigene Prüfung zu einem Urtheile berechtigt, muss ich Hug gegen Birch beipflichten, und namentlich vor Allem darin, dass Accente und Spiritus keineswegs von der ersten Hand stammen. Praeterea ipse accuratissimum facsimile quod vocant addidi duorum locorum qui a correctore intacti manserunt proptereaque nullis accentibus utuntur.

discedunt, saepe quidem vel plerumque imperfectiora sequentes. Scripturam singularum paginarum plures, ut $\Delta I L P Q R$, binis columnis distinctam habent, unus β ternis columnis (codex Frid. Aug. quaternis: quo summae vetustatis indicio, voluminum papyraceorum similitudinem referente, ab omnibus quod sciam similibus cdd. differt), alii ut CXX per totam paginam continuam exhibent. Singula verba in codd. uncialibus continua serie scripta sunt; etiam in iis qui accentus habent, nisi quod ipso accentu distinctio fit quaedam; parit autem ea res eo maiorem legendi difficultatem quo rarior interpunctio est. Antiquissimi enim codices simplici puncto ad summam plerumque vel mediam fere litteram adposito utuntur, eoque rarius solent interpuncti esse quo sunt vetustiores. Codex autem antiquissimus Vaticanus plerumque (sic) interpunctionem nulla alia re exprimit quam brevi spatio in media scriptura relicto. Quod idem in antiquissimo libro Latino observavimus, quem evangelii Palatini nomine edidimus, cf ibi Proleg. § 5. In codice vero Frid. Aug. (vide Proleg. § 5.) nullis relictis spatiis tam raro interpungitur ut duabus integris columnis folii secundi nusquam inveniatur punctum, in tertia columna semel, in quarta bis. Similiter in psalmis papyraceis Londinensibus (editis in Mon. sac. ined. No. coll. vol. I.) similibusque monumentis nulla est interpunctio. Scriptura per stichos i. e. versus breves, saepe brevissimos, textu ad sensum distincto, ad usum maxime ecclesiasticum vel recitationis causa adhibita esse videtur. Scripti sunt eo modo codex evangeliorum et actuum Cantabrigiensis (\mathfrak{D}), codex actuum Laudianus (\mathfrak{L}), codex epistularum Pauli Claromontanus (\mathfrak{D}), fragmenta epistularum Paulinarum Coisliniana (\mathfrak{H}). Quae ratio scribendi sumptuosissima mox desuefacta est; quod autem commodum habebat, compensatum est frequentiore ac multiplici interpunctione. Ita punctum diversa potestate vel ad caput, ubi plurimum valebat, vel ad pedem litterae collocabatur vel mediam ad litteram. Inventa sunt etiam commata et puncta duplicata. Interrogationis vero signum ante nonum vel octavum saeculum vix adhibitum est neque post nisi paucis in usu erat. Litteras scriptura uncialis antiquissima rotundas et quadras habebat; postea pro rotundis oblongae, pro quadris varie flexae adhibebantur. Compendia scribendi in ipsis antiquissimis exemplaribus ut $\beta\alpha$ usitatissima fere haec sunt: ANOC ANOY

ΑΝΟΙ etc ΘC ΘΥ etc IC IY etc KC KY etc
 ΜΗΡ ΜΡC ΜΡΙ etc ΟΥΝΟC ΟΥΝΟΥ
 ΟΥΝΟΙ etc ΠΗΡ ΠΡC ΠΡΕC etc ΠΝΑ
 ΠNC ΠΝΙ ΠΝΑΓΑ ΠΝΙΚΟC ΠΝΙ
 ΚΩC etc CΗΡ CΡC CΡΙ etc (passim etiam CΡΟΥ
 CΡΩ pro σταυρου et σταυρω ut Δ habet Mt 27, 24. Gal 6, 2.
 et alibi) ΥC ΥΥ etc ΧC ΧΥ etc pro ανθρωπος θεος
 ιησους κυριος μητηρ ουρανος πατηρ πνευμα πατηρ υιος χριστος.
 Item ΔΔΔ ΙΗΛ vel ΙCΑ ΙΑΗΗ) pro δαυειδ ισ-
 ραηλ ιερουσαλημ. Ad haec adde Κ pro και (similiterque ται
 exprimitur) ΕΙΠΕ ΤΟ etc pro ειπεν τον etc exeunte
 versu. Passim etiam ου sed rarius per compendium exprimitur.
 Etiam alia nonnulla passim ad compendia trahebantur sed non-
 dum in ABCD similibusque cdd. Plane abhorret a scriptura unci-
 ali iota subscriptum; sed nec iota adscriptum nisi rarissime in
 posterioribus aliquot cdd. uncialibus invenitur, ut ωι (item υ
 Mt 25, 15.) παρεξει Lc 7, 4 in Δ, ξυλωι Lc 23, 31. in κ. Etiam in D
 inventum est Mc 1, 34. ηδισαν. Quibus de rebus accuratiora
 quaerentes adire velim codicum plurium antiquissimorum edi-
 tiones nostras, quibus ipsorum scriptorum accurata specimina,
 quae vocant fascimilia, addita sunt. Placet vero etiam hoc ipso
 loco aliquot codicum ABC versus adscribere, adhibitis typis iis
 quos ad imitationem librorum quinti potissimum saeculi in usum
 Monumentorum sacrorum parari iussi, unde certe hoc poterit
 perspicui quae maxime litterae pro formarum similitudine in codi-
 cibus antiquissimis facile inter se permutari potuerint.¹⁾

¹⁾ Multis ex annis novam Palaeographiam Graecam praeparo,
 quam ad adornandam specimina codicum plurimorum vetustissimo-
 rum iam inscripta sunt lapidi. Tali libro quam opus sit nostra aetate
 litteras Graecas quum discentibus tum docentibus, historia Uranii
 atque Hermæ palimpsestorum Simonidis, qui tot litterarum lumini-
 bus fucum fecerunt, mirum in modum docuit. Potest enim vero firma
 harum rerum peritia non acquiri, nisi quis libros scriptos maximeque
 antiquissimos, qui quidem non frequentissimi et ubique terrarum
 dispersi sunt, suis oculis viderit et ad id ipsum diligenter et circum-
 specte examinaverit. A Montefalconio quidem si forte quis etiamnum
 omnem rationem palaeographicam peti posse opinatur, egregie fallitur.

Praeterea vero etiam dudum in animo habeo — ut iam anno

Codex A. Luc. 12, 28 sq.

ΕΛΘΗΝΤΗ ΔΕ ΥΤΕΡΑ ΦΥΛΑΚΗ
 ΚΑΙ ΕΝΤΗ ΤΡΙΤΗ ΦΥΛΑΚΗ ΚΑΙ
 ΕΛΘΩΝ ΕΥΡΗΘΥΤΩΣ ΜΑΚΑΡΙ
 ΟΙ ΕΙΣ ΙΝΟΙ ΔΟΥΛΟΙ ΕΚΕΙΝΟΙ
 ΤΟΥΤΟ ΔΕ ΓΕΙΝΩΣΚΕΤΕ ΟΤΙ Η
 ΕΙΔΙΟΟΙΚΟΔΕΣ ΠΟΤΗΣ ΠΟΙΑ

PN
 E

Codex B. Marc. 1, 1 sq.

ΑΡΧΗ ΤΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ
 ΙΥΧΥΙΟΥ ΘΥΚΑΘΩΣ ΓΕ
 ΓΡΑΠΤΑΙ ΕΝ ΤΩ ΗΣΑΙΑ ΤΩ
 ΠΡΟΦΗΤΗ ΔΟΥΛΟ ΣΤΕΛ
 ΛΩ ΤΟΝ ΑΓΓΕΛΟΝ ΜΟΥ
 ΠΡΟ ΠΡΟΣΩΠΟΥ ΣΟΥ
 ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΕΙ ΤΗΝ ΟΔΟ
 ΣΟΥ ΦΩΝΗ ΒΩΩΝΤΟΣ

Codex C. Marc. 16, 14.

ΥΣΤΕΡΟΝ ΑΝΑΚΕΙΜΕΝΟΙΣ ΑΥΤΟ...
 ΘΗΚΑΙ ΩΝ ΕΙΔΙΣΕΝ ΤΗΝ ΑΠΙΣΤΙ...
 ΚΑΡΔΙΑΝ ΟΤΙ ΤΟΙΣ ΘΕΣΑΣΑΜΕΝ...
 ΕΚΝΕΚΡΩΝΟΥΚΕ ΠΙΣΤΕΥΣΑΝ
 ΤΑ ΗΚΑΙ ΕΙΠΕΝ ΑΥΤΟΙΣ ΠΟΡΕΥΘΕΝΤΕ...
 Ζ Ξ Ψ

1849. indicatum est — clavem quandam Novi Testamenti critica m edere, in quam congerenda erunt quaecumque vel instrumenta critica vel textus historiam vel ipsam artem criticam spectant. Quam supplementi instar ad hanc Novi Testamenti editionem annis qui proxime futuri sunt prodituram spero.

A. AD EVANGELIA.

† A codex Alexandrinus Musei Britannici a Cyrillo Lucari patriarcha Constantinopolitano antea Alexandrino per Thomam Ree ex legatione Turcica Londinum redeuntem Carolo I. Britanniae regi anno 1628. dono missus. Alexandrini nomen inde accepit quod Cyrillus donator ex Aegypto, cum sedem Alexandrinam relinqueret, secum attulisse creditus est. Quae res ut per se dubia est, ita testimonio quod contra est in dubium vocata est a Ioh. Iac. Wetstenio. Invenerat is enim in litteris ab avunculo Ioh. Rodolfo Wetstenio a. 1664. Bernam scriptis, Matthaeum Muttis Cyprium, patriarchae Cyrilli diaconum, retulisse codicem illum in monte Atho inventum esse. Tamen etiam in ipso codice notatum est cubiculo patriarchali Alexandriae anno 1098. dono datum esse. Continet utrumque Testamentum fere integrum. In V. T. psalterio praefixa sunt Athanasii (defuncti a. 373.) epistula ad Marcellinum et Eusebii in psalmos hypotheses, item *περιοχαι, κανονες ημερινοι* et *νικητηριοι*; ad calicem vero psalterii cum precationibus variis ex V. T. desumptis tres ex Luc. 1. et 2. unaque *υμνος εωδιως* leguntur. Novi Testamenti libris subiunctae sunt Clementis Romani epistolae duae, deperdita maiore alterius parte. Quam ad rem ipse respicit catalogue librorum Novi Testamenti, in quo post *αποκαλυψις ιωαννου* scripta haec sunt verbis quattuor: *κλημεντος επιστολη α | κλημεντος επιστολη β | ομου βιβλια...* (numerus deperditus est membrana scissa) | *ψαλμοι σολομωντος ιη'* (hi igitur psalmi una cum altera parte epistolae Clementis secundae excidisse putandi sunt.) Per evangelia textui quum Ammonii sectiones tum Eusebii canones adscripti sunt; item capita maiora (*τιτλοι*) indicata sunt in marginibus, quemadmodum etiam exhibentur in tabulis ante singula evv. positis. Nihil vero divisionum quae ab Euthalii maxime auctoritate pendebant in actibus et epistulis adest. Notam habet codex (post indicem librorum sacrorum) Arabicam, recentiore aliqua manu adpictam, in qua refertur ipsum creditum esse calamo Theclae martyris scriptum. Quam martyrem Cyrillus patriarcha, iis quae ipse ad illam traditionem respiciens inscripsit in codice, nobilem feminam Aegyp-

ad Ioh. Petrop.
1. Ioh. 2. Pauli.
(Hebr. inter Theod.
Tsim.) & art. 24
4. app. cath. s. n.
5. Daron. s. p.
see Ty
Quas. s. p. pag. 2.
returnas. s. h. d.
yat non nisi te
Xantun. s. i. h. a.
u. h. t. a.
arch. s. p. a. p. i. o.
yat s. p. i. m. a. s.
s. e. r. d. e. s.

tiam paulo post concilium Nicaenum dicit*). Examinatus et collatus est codex inde a Patricio Iunio bibliothecario a multis; anno vero 1786. Novum Testamentum ad ipsius codicis similitudinem editum est cura Woidii. Quo negotio magna ille cum laude perfunctus est**), quamquam aliquot locis an recte ediderit dubitare licet. Eiusmodi loci sunt: Luc 9, 13 *αγγραφωμεν* et 9, 36. *ευρηθη* 13, 14. *συνερχομενοι* Mc 6, 8. *ζουην* 13, 20. *τους εκλεκτου ους* Iac. 2, 2. *εισηλθη* 2 Co. 1, 9. *τους νεκρου*: tamen vitia eius generis a similibus odd. non aliena sunt. Ab errore vero esse quae edita sunt Eph 4, 1 et 2. *εκληθηθη* et *πρασθητος*, nuper iam observatum est. Rarus ex magno opere Woidii lectiones quae ab editione Stephani tertia differunt omnes excerpit atque edidit G. Leb. Spohn in Notitia codicis Alexandrini 1788. Qua in re raro sed tamen aliquoties erratum est, quemadmodum Act 15, 1. pro *τω μωσεως* relatum est *τον μωσεως*, ibidem 21, 27. *επεβαλον* pro *επεβαλαν*. Item Apoc 19, 2. praetermissum est *δικαιω πρωταις* pro *δικ. αι κρ.*, ibidem 21, 14. *ιχων* pro *ιχον*. Aetatem codicis quod attinet, omnibus quae palaeographiam spectant (tetigimus haec in codicis Ephraemi Proleg. sect. 1. §. 3 et 7. Cf. etiam sect. III 2 et 3.) et quae huc faciunt reliquis perpensis scriptum puto medio fere saeculo quinto. Hiat in evv. Mt 1, 1. usque 25, 6. *βιβλος-ο νυμφιος*, item Ioh 6, 50. usque 8, 52. *ινα-λεγει*. Praeterea passim in marginum extremitate abscissae sunt litterae.

† B codex Vaticanus numero 1209. signatus. Utrumque continet Testamentum et quidem integrum, nisi quod in Veteri maxima pars libri Genesis: ab initio usque ad 46, 28. et in psalterio omnia inde a psalm. 105, 27 usque ad 137, 6. perierunt, item in Novo explicit verbis *αμωμον τω θεω καθα* — i. e. Heb

*) Qua de traditione laudatis Grabii Prolegg. in editione mea Veteris Test. Gr. 1856. pag. LXV. haec scripsi: „Quodsi verum est, ut in veteri est proverbio, non facile spargi rumore quin aliquid subsit, ex celebri S. Theclae coenobio Seleucensi, quod iam Gregorii Nazianzeni tempore florebat, Alexandrinus codex prodisse recte visus est; unde facile fieri poterat ut ipsius Theclae manu exaratus diceretur.“

**) Quam parum vero editor Veteris Testamenti Henr. Herv. Baber susceptae rei satisfecerit, exposui in Prolegomenis editionis meae Veteris Testamenti Graeci. Vide ed. sec. 1856. pag. LXIX sqq.

9, 14. deperditis epistulis quattuor integris: 1 et 2 ad Tim, ad Tit, ad Philemonem, una cum apocalypsi. Quando et unde in bibliothecam Vaticanam perlatus sit, non certo liquet; tamen inde ab ipsis bibliothecae primordiis ante medium saeculum XVI. eum in eadem suum locum habuisse testantur veteres librorum Vaticanorum indices. Indiciis praestat antiquitatis summae: membrana tenerrima, litterarum uncialium genere simpliciter ac puro, nullis litteris initialibus ad modum voluminum papyraceorum, interpunctione rarissima et plerumque vacuo spatio compensata, trium columnarum usu, orthographia antiquissima. (De accentibus non est quod rursus dicamus. Vide supra pagina CXXXI.) Accedit quod per textum evangelicum nullum sectionum Ammonii aut canonum Eusebii vestigium habet nec magis per reliquos libros quicquam quod ab Euthalio pendeat; sed proprias habet quum evangeliorum tum actuum atque epistularum divisiones, in quibus maxime memorabile hoc est quod epistulae Pauli tanquam unum continuumque opus dividuntur, ita ut numeri sectionum a prima epistula usque ad ultimam continuentur. Subscriptiones et inscriptiones librorum omnium maxima simplicitate excellent. Singula vide in commentario, item supra ordinem singulorum librorum maxime epistularum Pauli. Denique huc valet quod initium epistulae ad Ephesios verba *εὐ εὐ εὐ* a prima manu non habet, sed secunda demum (id quod contra Hugium satis probasse mihi videor: vide infra) adscripta in margine. Quae de re quae veteres testantur vide in commentario ad h. l. Habent autem ista antiquitatis indicia coniuncta tantam vim ut nullus dubitem codicem Vaticanum omnibus Ni Ti reliquis priorem habere ac saeculo quarto eique fere medio adscribere, ita ut eandem fere antiquitatis laudem cum codice Veteris Testamenti Friderico-Augustano habere videatur.

Laborum circa hunc codicem criticorum quaedam potest historia scribi. De prioribus collatoribus Andr. Birch (in Proleg. Variarum lectionum ad text. IV evv. 1801. pag. XXVI.) haec adnotavit: „Lectiones nonnullas ex Vat. cod. a Wernero Noviomago (ab urbe „Nimwegen“ denominato) excerptas primus publicavit Lucas Brugensis. Erasmo quoque innotuisse eum ex aliis argumentis tum ex ipsis verbis eius in adnotationibus in Acta App. p. 331. N. T. anni 1585. satis manifeste adparet, quo loco monet codicem Graecum Pontificiae Biblio-

thecae 27, 16. lectionem *αυδα* habere; quae de nostro codice sunt accipienda, cum hic solus inter omnes codd. Gr. ita legat. Caryophilus postea et socii, quibus iussu Paulli V. cura editionis N. T. commissa fuit, etiam hoc nostro usi sunt, ut ex Caryophili collatione a P. Possino edita palam fit. Ex Luca Brugensi Millius et post eum Wetstenius illa desumpserunt quae in adnotationibus eorum Vaticano codici assignantur, in quibus tamen referendis non semel contra veritatem peccatum fuit. Nam ut de Millio taceam qui innumeris in locis coniectura usus codici nostro lectiones tribuit quae in illo non ad-sunt, ipse Wetstenius, qui Millium hoc nomine reprehendit, in simili errore versatur. De suo ipsius labore testatur: „Integra Matthaei et Marci ev., App. Acta, ut et Epistolas omnes, omni qua id fieri potuit diligentia, contulimus. Lectiones Lucae et Iohannis, ex schedis Bentleii exscriptas, amice cum nobis communicavit Ill. et Doctiss. Woide.“ (Hinc minus recte Woide in epist. ad ill. Michaelem Gottingensem d. 25. Febr. 1789. data scribit: Communicavi Birchio quae de cod. Vat. foras dedit. Vide post.) Edidit autem collationes suas Birchius in Variis lectionibus etc. Sed de Birchio accuratius post dicemus.

Iam enim ante Birchium duae institutae sunt collationes codicis Vaticani, altera manu Bartoloeccii, altera mandato et impensis Richardi Bentleii. Quam priore loco dixi, servatur in bibl. antea Reg. nunc Imp. Parisiensi Mss. Gr. Supplem. Nr. 53., addita epistula d. 11. Nov. 1669. scripta. Quam postquam in adornanda editione sua usum se dixit Scholzius et revera aliquot locis adhibuit (cf. et. *Biblich-Krit. Reise* p. 36.), ipse primus accuratius aperui dissertatione inserta *Studiis et Crit. Heidelb.* 1842. auctorque fui ut alii, inter quos Ed. de Muralt, inde discerent. *Ibidem* a. 1847. docui etiam, auctorem collationis, qui se nominat „Giulio di Sta. Anastasia“ non esse (ut visum „K. H.“ videtur Parisiensi adscribenti: *Cette écriture est peut-être de Léon Allatius*) Leon. Allatium sed Bartoloeccium, bibliothecae Vaticanae quondam custodem et auctorem cel. Bibliothecae Rabbinicae: id quod ex ore reverendi viri Molza Romae didici. Facta est collatio Bartoloeccii ad ed. Ald. 1518. indicaturque litteris adiectis („*Particola di Lettera del M. R. P. B. Giulio di Sta Anastasia, al P. B. Henrico di S. Giuseppe*“): è stata notata ogni minima variazione

de Testi, e se bene pare che alcune cosette s'haveriano potuto lasciare, pure per mostrare che s'è fatta somma diligenza, perciò s'è notato ogni cosa. Nihilominus inferior est alteris duabus quae Birchii et Bentleyi nominibus insigniuntur.

Altera vero collatio Bentleyana instituta est, ut iam notavimus, mandato et impensis Richardi Bentley. Usus est manu Itali Miconis. Qua de re Dr. Thomas Bentley, litteris d. 2. Aug. 1726. Roma datis ad avunculum Richardum scribit: I have seen most of the Testaments in the Vatican. The finest and oldest is of all the Bible, which I suppose is that Micon collated. Had you a collation of all the N. T. from him? etc. (cf The Correspondence of Rich. Bentley. Lond. 1842.) Sequitur ex hoc testimonio errasse Woidium — eumque ipse secutus 'sum in Proleg. ed. Lips. 1849. pag. LVIII — ad eel. Michaellem d. 25. Febr. 1789. haec scribentem: Wegen der Varianten des Cod. Vat. kann ich Ihnen folgende zuverlässige Nachricht geben: Dr. Richard Bentley schickte seinen Neveu Thomas Bentley nach Rom um den Cod. Vat. zu collationiren. Es geschah vor mehr als 40 Jahren. Haec sola haec pertinent, sed damus etiam reliqua eiusdem epistulae scitu satis digna. „Bentley starb, und machte nicht seinen Sohn zum Executor, denn mit dem war er uneins, sondern seinen Neveu Richard Bentley, der Senior Fellow im Trinity College Cambridge und Rektor in Leicester-Shire war und D. D. wurde. Dieser Mann hat alle Papiere seines Onkels mehr als 40 Jahre in seiner Beszung gehabt. Kein Mensch bekam sie zu sehen. Wie ich den Cod. Alex. wollte drucken lassen, schrieb Hr. Dr. Heberden, ein gelehrter Medicus, sein alter Schulfreund, an ihn und ersuchte ihn, ihm die vatic. Collation zu überlassen. Er antwortete: wenn Woide die vatic. Collation haben will, so mag er nach Rom reisen, er kann den vatic. Codex da finden. Ich gab doch noch nicht alle Hoffnung auf, und erhielt auch wirklich durch einen Freund das Versprechen, dass, wenn ich wollte nach Himkley in Leicester-Shire kommen, so wollte Herr Bentley die Collation ihm leihen. — Ich reisete ungefähr hundert Meilen, und konnte die vatic. Collation auf zehn Tage erhalten. Ich bat nachgehends noch um eine Woche. Dr. Bentley erlaubte es. Er vermuthete aber nicht, dass diese Zeit würde hinlänglich sein zum Abschreiben. — Ich schickte ihm das Buch mit einem Briefe

zurück. Er war überaus unwillig als er hörte, dass ich die Collation abgeschrieben hatte. — Er starb etliche Jahre hernach und hinterliess alles, was sein Onkel ihm hinterlassen hatte, an Trinity College Cambridge, wo ich sie gesehen habe. Herrn Birchen habe ich mitgetheilt, was er hat drucken lassen.“ Haec igitur Miconis collatio in margine editionis Novi Testamenti, quod publicavit anno 1524. Argentorati Wolfius Cephalaeus, exhibita est, inde rursus a Carolo Godofr. Woide in editionem Oxoniensem anni 1675. transscripta est, qua de re modo relatam est; anno vero 1799., ex schedis Woidii litterarum orbi morte erepti, edidit Henricus Ford in Appendice ad editionem Novi Testamenti e cod. ms. Alexandrino. Qua in editione Fordiana etsi data est opera ut quicquid differret inter Oxon. editionem et Argentoratensem indicaretur, tamen haud pauca praetermissa sunt, indeque factum est ut nuper passim lectio codicis Vaticani per errorem ex Bentleii collatione notaretur. Hoc maxime cadit in Lachmannum, qui non modo supersedit negotio inspiciendi locis dubiis ipsam ed. Argent., sed etiam proprio Marte eo erravit quod aliquoties invito Woidio Cephalaei textum eumque vitiosum sine ulla coniecturae mentione Vaticano codici imputavit, ut Act 5, 17. ἀρχιερεὺς absque articulo, Eph 1, 3. omissum *εἰ*, 1 Thess 4, 12. καὶ omissum. Collato vero a nobis in hac adornanda editione ipso Wolfio Cephalaeo cum libro Oxoniensi non raro contigit ut Vaticanam lectionem restitueremus: id quod in commentario plerumque indicatum est. Quum vero Miconiana collatio eo maxime vitio laboraret, quod locis a correctore mutatis non id quod ipsa prima manu scriptum erat sed quod eius in locum corrector substituit indicatum habebat, Rich. Bentley nulli impensae pepercit ut repetita diligentia vitium illud compensaretur. Factum id esse dudum docuit liber cui titulus est: The Correspondence of Rich. Bentley, in quo vol. II. CCLX. pag. 706. hae inveniuntur litterae Baronis de Stosch ad Dr. Bentley: „Voyez les dernières feuilles de la Collation de l'Abbé Rulotta des interlineaires et marginales du Ms. Vatican du N. T. Je ne suis pas assez Grec pour juger s'il a bien ou mal exécuté votre commission; une chose je sçay de certain qu'il a travaillé avec beaucoup d'assiduité, sans que ni les chaleurs ni“... „Je lui ay promis 40 scudi de recompense, lesquelles je tirerai en lettre de charge sur le Chev.

Jean Lambert de Londres. Il n'a pas voulu moins "... Le même Abbé m'a dit, si vous voulez une autre collation entière, il la fera à 10 scudi de moins que vous avez payé" ... Hanc igitur collationem postquam diu conquesti sunt deperditam, quemadmodum S. P. Tregelles annis 1850. (Journ. of Sac. Lit.) 1854. (an account of the printed text) rursusque 1856. in libro suo: an introduction to the textual criticism pag. 162. scripsit: Unhappily we do not know what has become of the notes of this re-examination. At iam anno 1855. triduum facienti Cantabrigiae contigit mihi ut pretiosa illa folia in scriptis quae R. B. reliquit recognoscerem inque schedas meas transferrem. Quod quidem fieri non potuisset nisi habuissem opem atque officiosam erga me voluntatem viri egregii I. Edleston, bibliothecarii collegii S. Trinitatis.¹⁾ Est igitur Rulottana collatio ita comparata ut lectiones tantum contineat correctorem expertas. Refert etiam aliquot notas marginales, qualis est ad Mt 5, 19. *μίαν τῶν ἐντολῶν τούτ. τῶν ἐλαχίστων: Ἐλαχίστην καλεῖ τὴν οἰκίαν ἐντολὴν ὁ κύριος διὰ ταπεινώσειν Ἰου καὶ σὲ παιδεύσει μετριοφρονεῖν ἐν ταῖς διδασκαλίαις.* Multo vero pretiosior est lectionum notatio. In qua quidem quamvis magna sit adhibita diligentia, tamen non tanta ut nihil sit praetermissum, cuiusmodi est Mt 23, 23. *ἀρηκατε* prima manu pro *ἀρηκατε*, ut Birchius indicavit. Sed etiamnum collatio Rulottana magni pretii est propterea quod liber Angeli Maii

¹⁾ Tam feliciter inventum nuntiavi theologis Germanis in Deutsche Zeitschrift für christl. Wissenschaft etc. 1856. Nr. 2. atque etiam Tregellie indicavi litteris „sperans habiturum eum inde editionis suae Novi Testamenti subsidium.“ Retuli eadem occasione l. l. quantum favoris Oxonii Cantabrigiae Londini mihi ostensum sit his verbis: „Ich darf es hierbei, ohne den Verdacht der Ruhmredigkeit zu fürchten, den geehrten Lesern nicht verschweigen, dass die Cambridger Gelehrten, vor allen die Mitglieder des Trinity College, durch die ehrendste Aufnahme, die sie mir schenkten, unverkennbar die hohe Achtung bethätigten welche sie für den Ernst der deutschen Forschung und Wissenschaft hegen. War ich schon zu Oxford wie zu London durch die allseitige Förderung meiner Zwecke dankbar verpflichtet, so setzten mich die Auszeichnungen zu Cambridge wahrhaft in Verlegenheit. Das halte ich für eine herrliche Erscheinung der Zeit, dass ein getreues Streben im Dienste der Wissenschaft weit über die Grenzen des Vaterlandes hinaus die wärmste Theilnahme und Anerkennung findet.“

nulla re magis laborat quam, ut statim docebimus, neglectis primae manus lectionibus. Adiacent vero etiam foliis Rulotanis specimina collationis manu Thomae Bentley factae ad id ipsum ut inde Richardus avunculus discere posset quanta esset Miconianae collationi fides habenda. (cf Correspondence vol. II. p. 669 sq. „I send you the collation that you may see whether 'tis the same with Mico's. I opened at random, and fell upon the latter part of the Acts, so began the 27 th. ch. I collated it with Rob. Steph. ed. fol. MDL.“ Data est epistula Rom. Aug. 2. 1726.) Haud dubie ex illis speciminibus Rich. Bentl. intellexit opus esse iterata collatione, quae brevi post abbati Rulotiae demandata est. Complectitur autem Thomae collatio Act 27. Gal 6. Eph 4. ac vere complet locis aliquot collationes reliquas.

Quinquaginta fere annis post Richardi Bentley curas Andreas Birch doctus Daniae theologus, ut multas alias bibliothecas, ita etiam Vaticanam laborum Novi Testamenti criticorum causa adiit. Contulit ibi codicem s per Novum Testamentum totum exceptis Lucae et Iohannis evangeliiis (vide supra). Quo ille labore eo magis promeruit, quoniam Bentleyanarum collationum nihil dum promulgatum erat. Atque fit etiam ut Birchiana collatio suppleat Miconianam, qua quidem, si universam spectas, longe inferior est. Edita est autem, ut iam tetigimus, voll. tribus Variarum Lectionum, quorum primum ad act. et epp. anno 1793. prodiit, secundum ad apoc. 1800, tertium ad evv. 1801. Ultimo vero quae comprehenduntur volumine, ea iam anno 1788. in editione quattuor evangeliorum publici iuris fecerat, cuius quidem exemplaria plurima septem annis post gravi incendio Havniensi perierunt.

Trium quos recensuimus collatorum curas anno 1810. supplevit Leonh. Hug docta quam de antiquitate codicis Vat. scripsit commentatione. Obtigerat enim viro intellegendissimo ut Parisiis, quae urbs tum temporis gestiebat spoliis ex Italia allatis, codicem videret perscrutandique facultatem nancisceretur, thesaurum tantae antiquitatis ut — ipsius Hugii verbis utor — „exceptis voluminibus quae ruina Herculani ultra septemdecim saecula occultavit, libri pauci sint qui cum eo in certamen descendere possint,“ tantaeque etiam „famae ut, quasi in opulentissima et omni librorum genere instructissima bibliotheca solus esset, per excellentiam Vaticanus audiret.“

Pervenit ipsa quoque commentatio Hugii ad claritudinem, neque dubium est quin inde vera indoles ac praestantia libri unici rectius disci potuerit quam ex ullo alio libro. Urgebat autem Hugius praeter alia summae antiquitatis argumenta etiam illud quod in exordio epistolae ad Ephesios verbis *τοῖς ἀγίοις τοῖς οὐσίῳ* non in ipso textu sed tantum ad marginem „a prima quidem manu pari elegantia et assiduitate, charactere tamen paullo exiliori“ adscriptum esset *ἐν ἐφεσῶ*. Concluserit inde „librum Vaticanum in ea tempora reponendum, quae Basilium (de quo vide comm. nostrum ad Eph 1, 1.) nondum vidissent.“ Qua in re non tam conclusionem hanc quamvis audacem quam illud reprehendo, quod additamentum marginale ipsi primae manus adscripsit. Reprehendendi autem quo iure utar, statim dicam. Anno enim 1843. mihi ipsi per menses aliquot Romae versanti post longam expectationem contigit ut per biduum intra horas sex Vaticanum codicem in manibus tenerem. Quo beneficio ita usus sum ut, postquam universum librum attente percurrissem, locos dubiae inprimis lectionis conferrem viginti quinque et specimina scripturae quattuor conficerem. Sine mora retuli de examine meo litteris die S. Ioh. 18.3. Roma ad Davidem Schulzium missis atque d. 25. m. Iul. insertis ephemeridibus eccles. Darmst., post vero dissertationem: „Nachricht vom Vatikanischen Bibelcodex“ in Stud. et Crit. Heidelb. ineunte anno 1847. publicavi, in qua primum quaestio tractatur de antiquitate codicis, scripturae, accentuum spirituumque, interpunctionis, compendiorum scribendi, divisionum textus, subscriptionum aliarumque rerum, in quibus eminent verba *ἐν ἐφεσῶ*, ratione habita. Deinde lectiones proposui vel mea opera ex codice erutas (25)¹⁾ vel litteris Angeli Maii²⁾ ad me transmissas (34) vel in

¹⁾ In his sunt etiam ab ipso Maio non satis recte ex codice exscriptae, ut Act 7, 47. *οικοδομησιν* a prima manu, *ωκοδομησιν* ab altera (id quod etiam in altera Bentleyi indicatum est) et ibidem 7, 51. *ἀπρη-εμητος καρδιας*, quemadmodum etiam Birchius notaverat; Mico vero habet *καρδιαν* et Maius *της καρδιας*.

²⁾ Quum non raro fiat ut Angelus Maius inofficiosa invidiosa mala erga externos homines litteratos voluntate esse dicatur, licebit litterarum ipsius quae contrarium probant priora verba adponere. Roma 15. Feb. 1844. Molto piacere mi ha recato la di Lei lettera scrittami da Genova, che mi dimostra la costante sua benevolenza, e mi dà notizia

collatione Bartolocciana notatas. Adieci praeterea specimina scripturae mea manu Romae facta, adhibitis locis tribus quos instaurator, quod rarissimum est, novo atramento non induxit, et loco celeberrimo Eph 1, 1. Pauca ex dissertatione referre liceat. Pag. 4. est: „Was die Schriftzüge betrifft, so freue ich mich sehr durch die Veröffentlichung meiner Facsimiles eine richtige Ansicht, und zwar die erste richtige, gelehrten Augen davon gewähren zu können. Blanchini's Facsimile ist keineswegs sehr schlecht, aber es kann nur zur Veranschaulichung der von späterer Hand überzogenen und somit verunstalteten Schriftzüge dienen.¹⁾ Hug hatte mit richtigem Blicke zwei von den sehr wenigen Stellen ausgewählt, die, da sie aus Versehen doppelt geschrieben waren, vom Correkter gemissbilligt wurden und deshalb ohne Auffrischung blieben. Nur diese Stellen lassen die ursprüngliche Schrift des Codex beurtheilen. Allein wenige Buchstaben sind ohne eine wesentliche Entstellung in Hug's Facsimile wiedergegeben worden. So ist durchgängig falsch die paläographisch wichtige Form des α , ferner durften in den Buchstaben $\epsilon \sigma \tau \gamma$ die Endpunkte oder Endhäkchen nicht fehlen; auch ist die Form von $\rho \varphi$ und χ so gut wie verfehlt. Dies alles wird sich vollkommen aus einer Zusammenstellung meiner Nachzeichnungen von Röm. 4, 4. mit der Hug's von derselben Stelle ergeben. Ich habe nicht nöthig zu versichern, dass ich meines Theils auf jede Linie und jedes Häkchen sorgfältigst geachtet habe.

Im Allgemeinen ist nun der Schriftcharakter im vatikanischen Codex ohne Zweifel dem höchsten Alterthume zugehörig; mit einziger Ausuahme des Codex Frid. Aug. (vgl. meine Prolegg. dazu) übertrifft ihn an Alterthümlichkeit keine einzige der mir bekannten griechischen Pergamenthandschriften.

dell' erudito viaggio in oriente che va ad intraprendere. Certamente da' suoi rari talenti ed energia ci aspettiamo felici risultati per la letteratura e buone scoperte. — Mi sono subito dato premura di segnare nella di Lei schedola, che rimando, le lezioni del codice vaticano da Lei desiderate. —

¹⁾ Miror quod nec Malus aliud in opere suo magno scripturae specimen vulgavit quam totum et ubique crassioribus instauratoris ductibus deformatum.

Nur in Betreff der Worte *εν εφεσω* muss ich ganz gegen Hug's Ansicht stimmen. Wäre *εν εφεσω* von der ersten Hand selber auf dem Rande nachgetragen worden, so hätte Hug darauf mit Unrecht ein so grosses Gewicht bei der Altersbestimmung des Codex gelegt. — Allein Hugs Angabe, diese Worte seien *pari elegantia et assiduitate ac reliqua pars operis, sed caractere paulo exiliori* geschrieben, muss ich entschieden in Abrede stellen. Augen, die der Paläographie kundig sind, werden von selber dieses Resultat aus meinem Facsimile gewinnen. Ich füge aber dazu noch folgende Erläuterung. Der ganze Charakter dieser Buchstaben ist ein wesentlich anderer als der der Textschrift. In der Form des ϵ ist die sogenannte geschmälerte Unzialschrift unverkennbar; aber auch bei der kleinsten Schrift am Ende einer Zeile findet sich in den ältesten Handschriften niemals diese der späteren Zeit angehörige Schmälerei. (Vgl. darüber meinen „neuen Beitrag zur Neutest. Textkritik“, Stud. u. Krit. 1844. 2.) Selbst auf den Codex Ephraemi und den Codex Alexandrinus leidet dies seine volle Anwendung. Aber die zahlreichsten Belege bietet der Codex Frid. Aug.; sie liegen in meiner durchgängig facsimilirten Ausgabe desselben Jedermann vor Augen. Was ferner die übrigen Buchstaben ausser ϵ anlangt, so enthalten sie sämmtlich sichtliche Abweichungen von der Schrift des Textes.“ — „Auch liegt ein Analogon von den Schriftzügen dieser Note im Codex vor. Act. 14, 21. nämlich schrieb die erste Hand *μαθητευσᾶ*, die spätere corrigirte daraus *μαθητευσαυτες*. Hier treffen in dem spätern Zusatze: *ντες* besonders die Buchstaben ϵ und σ vollkommen mit denselben Buchstaben in *εν εφεσω* zusammen. Dazu kommt endlich noch, was von Gewicht ist, dass die Tinte der Note gänzlich mit der aufgefrischten Stelle übereinstimmt, obschon sie offenbar ohne Auffrischung geblieben ist.“

Nimirum haec eo curiosius tractare placuit quo maiorem is locus auctoritatem habet. Qua de re vide commentarium nostrum.

Brevi post me S. P. Tregelles Romam adiit ibique dum codicem Vaticanum per breve temporis spatium inspiciebat, recte animadvertit Rom 5, 1. a prima manu legi *εχωμεν*, ab altera *εχομεν*, item Rom 8, 11. *δια το ενοικουν αυτου πνευμα*

scriptum esse, non *δία του* etc. Cf. Prospectus of a critic edition etc 1848. p. 19.

Cum vero anno 1855. ad novam hanc Novi Testamenti editionem accedebam, omni ope atque opera nixus sum ut de dubiis Vaticani codicis lectionibus certior fierem. Ac satisfecit desiderio meo, praeter virum clarissimum Emil. Braun, litterarum orbi nuper ereptum, inprimis vir clarissimus meique studiosissimus Albertus Dressel. Misit enim ad me lectionum Vaticanarum indices tres, quarum 180 ad quattuor evangeliorum locos, 50 ad actus et epistulas pertinebant.

Denique hoc ipso anno circa festum paschale editio codicis prodiiit quam dudum susceperat vir eminentissimus Angelus Maius. Quae ut melius cognoscatur, primum adponere placet nonnihil ex iis quae vir S. Rev. Carolus Vercellone, sodalis Barnabites, qui defuncto mense Sept. a. 1854. ipso A. Maio editoris partes sustinuit, Romae IV. Kal. Jul. a. 1857. praefatus est. Postquam ibi brevi expositum est de principatu quem Vaticanus liber inter omnes libros scriptos tenere videretur, et de desiderio parandae editionis quo orbis eruditus teneretur, Angelus Maius „quem nihil quod ad litterarum incrementum facere videretur fugiebat“, „ab anno 1828. Biblia Graeca ad fidem codicis Vaticani typis committere statuisse“ dicitur, „ut tandem aliquando studiosorum hominum votis satis faceret, calumniarum occasionem dispelleret, atque pretiosum in primis monumentum ab interitus discrimine vindicaret.“ Tum refertur, Maium „lacunas codicis censuisse ope aliorum codicum esse explendas, ut perfectam absolutamque utriusque Testamenti editionem e romanis praeclaris probatisque codicibus depromptam ipse exhiberet.“ Ita, ut Veteris Testamenti libros praetereamus, epistularum Pauli numerum dicitur „explevisse e codice vaticano num. 1761.“, item apocalypsin „ex vetusto cod. vat. num. 2066. olim Bas. 105.“) Praeter quas lacunas etiam „alterius generis defectus sollicitum anxiumque editorem habuisse“ dicuntur. „Quaedam enim fuerunt ab ipso amanuensi vel data opera vel imprudenter omissa, quae in suis Bibliis cl. Maius non est passus

*) Hoc loco quod additur: „quem Scholzius iampridem expenderat“, error est. Scholzius enim nihil inde attulit. Cf. nostram eiusdem codicis editionem in Monumentis sacris ineditis a. 1846.

desiderari; hac tamen lege ut perpetuo adiectis notulis lectorum religiose, uti par erat, tum de codicis lacuna tum de adposito supplemento edocuerit. In his editor supplevit... Mc 16, 9—20. ex cod. vat. palat. num. 220. alias collato a Birchio et Scholzio; Act 28, 29. e cod. vat. 1761. Alia non pauca paene minoris momenti loca, quae ab eximio vat. cod. aberant, ex vulgatis edd. in suam recepit Maius, uti videre est... Mt 12, 47. Mc 15, 28. Lc 22, 43. 44. 23, 17. 34. Ioh 5, 3. 4. 7, 53—8, 12. 1 Pe 5, 3. 1 Ioh 5, 7. „Neque praetereundum ducimus cl. editorem de nostri codicis lacunis in N. T. occurrentibus, licet iamdiu notissimis vel in prolegg. vel in subiiciendis adnotationibus disputare voluisse.“ Interea vero „aliis gravissimis occupationibus distentus vix furtivis horis editioni Bibliorum operam navasse“ dicitur, ita quidem ut editio demum circa annum 1838. fuerit expleta. Iam pergitur: „Verum perfecta demum impressione quinque voluminum, quibus integra Biblia exhibentur, cl. editor eadem sedulo revolvens sibi facile suavit suam editionem nisi curiosius naviterque castigaretur, criticis studiis haud maxime profuturam; utpote quae non satis accurata evasisset. Optime enim norat doctissimus vir haec studia in tanto disciplinarum ascensu summam requirere diligentiam omnemque sollertiam exposcere, quam tum ipse praestare nequiverat, tum saepius eius typhothetae neglexerant.“ Postea pleraque editionis vitia inde explicantur quod Maius „codicem Vaticanum editurus nil aliud typhothetae praeter nitidum textus Sixtini exemplum tradidit, quod in typis componendis imitarentur. Mox vero ipse prae manibus habens Vaticanum codicem singulasque paginulas ab officinatore librario ad experimentum compositas sibi oblatas relegens, ea omnia adnotabat quae ab ipso codice abludere comperiebat“ etc. Quam rationem cl. Vercellone iure „singularem ac prope incredibilem“ dicit. Emendandi vero vitia modus triplex editori placuit. „Nam I. censuit quaedam operarum *σφάλματα* facile corrigi posse ab ipsis librariis, qui aut abradendo redundantes litteras aut manu eas quae deerant subnectendo, editionem ad germanum codicis exemplum revocare possent.“ Addit ad haec Car. Verc. „Verba hoc pacto castigata nobis visum singulari indiculo adnotare, ut si forte aliena manu aliae correctiones in quodquam huius editionis exemplum inducerentur prudens lector secer-

nere valeat ea quae ipso iubente Maio mutata sunt.“ „II. Quaedam folia quae graviori aliquo typhotetarum vitio maculata videbantur nec ita commode emendanda, Maius ex integro recudenda esse decrevit.“ Cui decreto demum post excessum ipsius Maii satis factum est. Novi autem Testamenti folia iterum prelo subiecta sunt sex. „III. Plura denique superant loca in quibus editio, tametsi leviter, a codice discrepare vel certe codicem ipsum minus perfecte reddere videbatur. Alias enim vel in litteris vel in accentibus aliisque notis διακριτικαῖς, quod numquam omnimode caveri licet, oberraverant typographi; alias ipsemet editor adnotare neglexerat quidquid in codice a prima vel a secunda manu confictum aut retractatum; alias demum, etsi ipsam codicis palaeographiam curiosius servandam existimasset, plura tamen quae ad singularem codicis orthographiam pertinent, quaeque universim in suis prolegg. declaranda statuerat vel invitus praetermisit.“ Ad hanc vitiorum classem cl. Vercellone haec adnotavit: Nos igitur tum editoris mentem assecuturos tum critices studiosis pergratum facturos esse existimavimus, si selectiora saltem quae nobis corrigenda occurrerint impense adnotaremus. Reliqua vero quae supererunt eruditis castiganda permittimus; imo ut summa ἀκριβείᾳ castigentur optamus; modo quam bonam fidem perpetuo exhibuit servavitque cl. editor, eam nec nobis denegandam quis arbitretur.“ Sectione VIII. de scribendis prolegomenis disseritur. Ibi est inter alia: „De his plus semel Maius, praesertim postremo vitae suae anno, cum amicis verba fecerat.“ Tamen ille non reliquit nisi „praefatiunculam quam postremis vitae temporibus exaraverat.“ Sectione IX. Carolus Vercellone monet editionis perficiendae curam demandatam sibi fuisse postridie Non. Maii a. 1857. Sectione X. exponit cur nec ipse suppleverit editionem addendis Prolegomenis. Ibi est inter alia: „Nam ipsemet Maius in suis schedis testatur Hugium et Tischendorffium fere omnia in hac palaestra praeoccupasse: et sane in horum scriptis multa industria et diligentia comparet, multa doctrina.“ Inprimis vero alter editor id egit „ut post tantas cunctationes ne diutius remoraretur editio.“ Nec vero properando opere id sibi consilii fuisse testatur, „ut ceterorum alacritatem moraretur, sed imo potius ut reliquis

paratior sit via, qua feliciter incedant accuratiusque opus perficiant.“

Quibus omnibus expositis vix opus est ut accuratius describamus quid nobis de editione Maiana videatur. Procul eam esse a perfectiore forma, quam viri docti et criticarum rationum amantes tali in opere vel maxime requirunt, quum ipse celeberrimus editor satis sensisse videtur, tum ingenue professus est praefationis auctor. Non raro quidem quae minus curate in Maii opere edita sunt variis collationibus, maxima Benteleianis, quas Maius si non ignoravit certe plane neglexit — tabula vero ad calcem adiecta plura vitia collationis Birchianae corriguntur — supplentur, tamen etiamnum supersunt de quibus dubites. Inprimis male habet quod lectiones a correctore tractatae non summa cum accurate exploratione sunt; saepissime enim Maius non dedit nisi correctorem. Praeterea universa editionis ratio longissime discedit a ratione Monumentorum nostrorum sacrorum vel codicis Alexandrini vel aliorum codicum in usus criticos editorum. Refert enim tum litteris tum accentibus reliquisque signis tum interpunctione tum singularum partium distinctione vulgaris librorum sacrorum editionis speciem. Neque facsimile quod dicunt laudari potest, propterea quod nihil non a correctore crassioribus ductibus restauratum praebet. Nihilominus omnium collationum supplementa praebet plurima, nec exiguum nostri apparatus existit subsidium. Hinc quae praesto sunt in praesentia grato animo boni consulentes, librum quam celerrime Lipsiam accitum non modo per Iohannis evangelium et per totum alterum volumen inde ab act. 27, 39. omni cum cura ad apparatus adhibuimus, sed etiam quae inde ad priora tria evangelia et ad actorum textum ante 27, 39. lectionum subsidia peti possunt, in appendice Prolegomenorum supplenda curavimus*).

††C codex Ephraemi Syri rescriptus in bibl. olim Reg. nunc Imp. Paris. Nr. 9. Fragmenta evangeliorum continet haec: Matth. 1, 1. — 5, 15. και τους αδελφους αυτου — ουδε καιουσι

*) Ceterum in apparatu nostro, quo teste uteremur in excitanda lectione Vaticana, non adscribendum iudicavimus nisi ubi singularis suadebat causa. Reliquis locis omnibus, adhibitis tot adminiculis, religiose provisum est ut verum daretur.

λυ 7, 5. — 17, 26. δοκον και — αρα 18, 28. — 22, 20. μοι ει —
 επιγραφη 23, 17. — 24, 10. η ο ραος — αλληλους 24, 45. —
 25, 30. εαυτου — εκβαλεται 26, 22. — 27, 11. εις εκαστος — ιου-
 δαιων 27, 47. — 28, 14. τινες — ποιησομεν. Marcii 1, 17. —
 6, 31. υμας — ηνκαιρουν 8, 5. — 12, 29. πον επτα — ει(ς) εστιν
 13, 19. γαρ αι — finem. Lucae 1, 1. — 2, 5. και υπηρεται —
 εμνηστευμενη 2, 42. — 3, 21. λυμα κατα — λαον 4, 25. — 6, 4.
 επι — εδωκεν 6, 37. — 7, 16. και μη — λα. αυτον 8, 28. — 12,
 3. νη μεγαλη — δωματων 19, 42. — 20, 27. σου οτι — αυτον 21,
 21. — 22, 19. τοτε οι — εις την 23, 25. — 24, 7. εις την — αν-
 θρωπου 24, 46. και ειπεν — finem. Iohannis 1, 1. — 41. δε
 εν ο — ιωαννου 3, 38. — 5. 16. την μαρτυριαν — εν σαββατω
 6, 38. — 7, 3. ω το θελημα — ινα και 8, 34. — 9, 11. πας ο —
 και ειπεν 11, 8. — 46. γουσιν αυτω — εποισ. ιησους 13, 8. —
 14, 7. λεγει αυτω — εωρακατε 16, 21. — 18, 36. οτι εγενηθη —
 κοσμου του 20, 26. και μεθ — finem. Praeterea monendum
 est quovis ineunte libro tres versus quippe minio scriptos tan-
 topere evanuisse ut vix litterarum reliquiae erui possent, in
 textu vero continuo raros esse locos quibus vel membrana
 scissa vel litteris antiquissimis nimia correctorum iniuria af-
 fectis de lectione fuerit desperandum. Codex iste Alexan-
 drino proximus est quum litterarum uncialium genere tum
 reliquis omnibus quae ad cod. Alex. antiquitatis probandae
 caussa adnotavimus, nisi quod levioribus praetermissis exci-
 pienda sunt haec: codex C Ammonii tantum sectiones abs-
 que numeris Eusebianis adscriptas habet, capitula vero maio-
 ra, quorum indices evangelii praepositi sunt, per singulas
 paginas non repetantur. Excellit etiam maiore interpunctio-
 nis raritate, etiamsi pro natura librorum palimpsestorum non
 ubique a nobis satis perspecta sit, item, quod grave est, ma-
 iore subscriptionum simplicitate. Sunt haec eiusmodi ut,
 quemadmodum iam Hugio visum est, codex C codicem A ae-
 tate paullulum antecedere existimandus sit. Ac mihi quidem
 ante medium saeculum quintum (in Aegypto) videtur scriptus
 esse. Deinde uno fere saeculo post (in Palaestina?) primum
 correctus (c**), secundum vero correctus unaque ad usum
 ecclesiasticum instructus (Constantinopoli) saeculo fere nono
 (c***). Denique saeculo XII. scripturis antiquis spongia de-
 letis superscripti sunt tractatus 38 Ephraemi Syri Graece
 versi. Post interitum regni Graeci a Lascari Rhyndacemo

translatus una cum aliis eod. Florentiam, ex libris Catharinae de Medicis in bibliothecam Reg. nunc Imp. Paris. commigravit. Ibi scriptura biblica veteri a Petro Allixio saeculo exeunte XVII. primum detecta magno cum studio in lectionibus codicis cum textu Elzev. conferendis versatus est Wetstenius juvenis circa annum 1716. Post quem duorum locorum lectionem invenit Griesbachius, nihil prorsus Scholzius, paucaeque erroribus plena Fleckius. Roganti vero Fleckio obtemperavit vir de bonis promovendis litteris merentissimus Carolus Hase, bibl. Imp. libr. mss. conservator, curavitque annis 1834 et 1835. ut Giobertina quam vocant tinctura chemica ab homine eius artis perito singulis codicis foliis infunderetur. Qua re ut foliorum scissuris foraminibusque deformium permulta ad maiorem scripturae claritatem revocata sunt, ita haud pauca colorem tam fuscum et subnigrum induerunt ut legendi difficultas remanserit maxima. Unde factum est ut Fleckius de totius paginae 87. versibus 41 quos edidi nihil nisi duo versus erui posse affirmaret erraretque in notandis aliis gravissime, ut in nota vocum octo et viginti octies. Cf. cod. Ephr. Prolegg. p. 37 sqq. Totum codicem, in quo eruendo annis 1840—1842. Parisiis indefessa posui studia, irritum reddens Capperonieri aetate Griesbachii bibliothecae praefecti celebre dictum, neminem mortalium scripturam prorsus evanidam legere posse, accuratissime edidi Lipsiae 1843. cum prolegomenis uberrimis et appendice, in qua de locis fere mille et quingentis correctores expertis explicatur, insuper addita tabula ad similitudinem scriptorum et rescriptorum efficta diligentissime. Maximam quidem eo in labore difficultatem habebant tot loci vel semel vel bis correcti, de quibus plerisque Wetstenius prorsus erraverat.¹⁾

¹⁾ Ceterum nihil est quod magis doleam, quam quod in corrigendis editionis (prodiit a. 1843.) plagulis me absente nec unquam propter festinationem typographi consulto multo plura errata sunt quam in tali opere, cui ipse praeparando summam diligentiam impenderam tolerabile est. Aliquoties etiam nocuit is cuius opera Parisiis usus eram ad describendam partem foliorum mea manu ex ipso codice descriptorum, quae propter retractationes et emendationes non satis apta ad usum typographi videbantur. Ex longis itineribus redux anno 1845. statim in altero codicis Ephraemi volumine, quo Veteris Testamenti fragmenta continentur, vitiorum eiusmodi indiculum ad-

† D codex Bezae Cantabrigiensis. De eo Beza, qui academiae Cantabrigiensi anno 1581. Geneva dono misit, sic: „Est hoc exemplar venerandae vetustatis ex Graecia, ut apparet ex barbaris Graecis quibusdam ad marginem adscriptis, olim exportatum et in S. Irenaei monasterio Lugduni ita ut hic cer- nitur mutilatum, postquam ibi in pulvere diu jacuisset, reper- tum oriente ibi civili bello anno domini 1562.“ In quibus quo iure in monasterio Lugdunensi codicem repertum dicat; quod idem alibi repetiit, ut in litteris academiae Cantabrigiensi missis, satis dubium est. Uberius ea de re exposuit Wetste- nius, post eum Semlerus et alii. Iudicavit Wetstenius pro Lugdunensi potius Claromontanum appellandum fuisse, ut- pote qui ex Claro monte antiquissima episcopi ad Arvernates sede prodisset. Cuius opinionis praecipuam causam habuit quod teste Mariano Victorio in notis ad Hieronymum Guilielm. de Prato episcopus Claromontanus „antiquissimum codicem Graecum“ Tridentum attulerat indeque ad confirmandam La- tinam lectionem Ioh. 21, 22. protulerat Graeca: *εαν αυτον θελω μπειν ουτως εως ερχομαι*: quae lectio quum ex nullo alio codice Graeco nisi ex Cantabrigiensi innotuerit, ipsum hunc epi- scopus Claromontanus attulisse visus est. Huc accedit quod in usum editionis quam anno 1550. Rob. Stephanus publicavit, idem codex, qua de re non dubitari potest, collatus est in Italia ab editoris amicis (*υπό των ημετέρων αντιβληθέντων*), signatus in ipsa editione littera β. Videntur itaque qui in turbis belli civilis thesaurum istum ad Bezam pertule- runt, unde ipsi nacti essent non satis recte retulisse. Certum hoc est, Bezam de sacris litteris egregie promeruisse quod tam rarum ac grave textus sacri monumentum dignissimis custodibus tradiderit. Textum evangeliorum (una cum actis

dendum curavi. Sed supervenerunt alia nonnulla. Non sunt quidem fere nisi quae ex vitio fluxisse appareat, etsi utrum librarii sint an typographi passim dubitare possis. Haec et si quae id genus alia in similibus operibus meis, item in editionibus codicum reliquorum, ut Alexandrini ut Cantabrigiensis ut Boerneriani, inventa erunt, in accuratum indicem redigam et ultimo volumini Monumentorum sacror. ined. inserenda curabo. Nunc certe in apparatu nostro nihil tale pro lectione codicis venditatum, quamquam nec ipsius librarii inepta vitia pleraque, nisi singulari causa suadente, ad referendum idonea censebam.

apostolorum et brevi epistulae III. Iohannis fragmento Latino Graecum et Latinum stichometricè scriptum continet, mutilam Matth. 1, 1. — 20. *Βιβλος — παραλαβειν* 6, 20. — 9, 2. *οπου — βεβλημενον* 27, 2. — 12. *και δησαντες — πρισβυτερων* Io. 1, 16. — 3, 26. *ελαβομεν — ειπον αυτω*. Suppleta sunt post X. fere saeculum (D*** s. D***) Matth. 3, 7. — 16. *απο της — του θεου* (Latine 2, 20. — 3, 8. suppleta IX. fere saec.) Marc. 16, 15. *παση τη — finem* (Latine 16, 6. usq. finem suppleta IX. fere saec.) Io. 18, 13. — 20, 13. *εν δε καιρας — τι κλειεις* (Latine 18, 2. — 20, 1. suppleta, ut antea). Codicis textum quod attinet, proprium suum inter omnes Novi Testamenti codices locum tenet. A Latinis quidem quantopere pependerit, formae *λεπρωσου* (leprosi) *δανηλου* (danielis) *πειρους* (petrus) *σαμαριτανων*, *γλεγγελλωσας* similesque aliae satis probant. Nihilominus maximo numero habendus est, cuius rei luculentissimum argumentum insignis cum Vaticano codice consensus est. Usu Alexandrinarum formarum passim superat reliquos omnes. Textum actuum apostolorum multis additamentis auctum habet, quorum non pauca cum notis conveniunt in margine Syrae Heracleensis inventis, ita ut ex Wetstenii sententia ipse codex in manibus fuisse credendus sit Thomae Heracleensis, Syram versionem cum Graecis exemplaribus Alexandriae conferentis. Ceterum scriptum existimo circa med. saec. VI., quod dubito an idoneis argumentis refutari possit. Supplementa vero quae indicavimus, inprimis quae pertinent ad tria evangelii Iohannis capita, textu Graeco praestant tali quem ex ipsis antiquissimis foliis deperditis fluxisse probabile sit. Splendide edidit Kipling Cantabr. 1793. fol. voll. II. Tamen loci plures sunt ubi de perfecta editoris fide dubitaverim, quemadmodum etiam Wetstenii notationes aliquoties ita a Kiplingio differunt ut vix ex errore esse videantur. Singula notavi ut ipse, ubi primum licuerit, in codice recognoscerem.

††E codex Basileensis K IV. 35. (antea citatus B VI. 21.) Circa † medium saeculum XVI. ex manibus Iohannis de Ragusio, auctoritate concilii Basileensis ad Graecos legati, in coenobium Praedicatorum Basileense ex eoque in bibliothecam publicam Basileensem pervenit. Evangelia habet integra exceptis Luc. 3, 4. — 15. *ησαιου — περι* 24, 47. *και αφεισιν* usque finem. Praeterea tria folia, quorum antiquiorem quandam scripturam delevit spongia, minutis litteris suppleta

sunt: Luc. 1, 69. — 2, 4. *ἡμιν ἐν τῷ — εἶναι αὐτὸν* 12, 58. — 13, 12. *εἰς φυλακὴν — προσεφω-* 15, 5. — 20. *-λως εἰς — κατε-φιλ. αὐτοῦ.* Deletae scripturae, saeculi fere eiuadem quo totus codex scriptus est, a clar. Muellero Prof. Basil. magnam partem erutae specimina haec sunt: *ἀναπαύσω ὑμᾶς ἐν τρυφῇ αἰωνία διδούς ὑμῖν ἀφ᾽ εἰς ἀμαρτιῶν ὑμῶν· καὶ γινέσθε μοι τῆς ἐμῆς βασιλείας· καὶ συναπαύσω ὑμᾶς τοῖς ἐκλεκτοῖς μου — ὡς καὶ αὐτοὶ αὐτοχειρῆς λοιπὸν.. ἐστρέφον τὰ εἰδῶλα συντριβόντες εἰς τὴν γῆν πάντα τὰ βδελυγμάτα· καὶ οὐοὺ ἀν ἠρῖσκον ἀγάλμα ἠδρῦμενον· λίθοις κατακ.. νόντες ἕς βορβορὸν ἐρίπτον· εἰς αἰσχρὴν ἐσχαιτὴν καὶ εἰς γέλῳτα πολὺν τῶν σεβόμενων αὐτὰ· καὶ προσκυνούντων αὐτὰ· λεγόντες τοῖς ἀνομοῖς ἀρχουσί καὶ τυραννοῖς· ἰδοὺ τὰ σεβασμάτα ὑμῶν· τῶν αἰσθητῶν τὰ κῶφα καὶ ἀσθητῆ· τυφλά καὶ ἀκίνητα· οἷς ὑμεῖς λατρεύετε· ἀλαλοῖς οἱ λογικοῖ· οὗς θεὸς ἐτίμησεν κατ εἰκὼνα ἰδιᾶν· ἰν ἐπιγινώσκατε τὴν αὐτοῦ δύναστικῶν.* Scriptus videtur codex saeculo octavo medio. De rationibus eius palaeographicis uberius disserui, ratione potissimum Rinckii et Hugii habita, in Stud. et Crit. Heidelb. a. 1844. Vide Neuer Beitrag zur Neutestamentl. Textkritik, namentlich zu der dieselbe betreffenden Palaeographie. Inter codices nostros unciales secundi ordinis praecipuum locum tenet, nec indignus erit qui totus edatur. Gratae erunt etiam notae eius frequentissimae ad usum ecclesiasticum pertinentes. Totum codicem ineunte anno 1843. contuli, favente cum b. De Wettio illustri bibliothecario Gerlachio. Collata mea cum ecclesiasticis notis omnibus Muellerus cl. recognovit; post etiam Lipsiae percurrit cl. Tregelles. E†† est corr. min. litt. usus; sed supplementa simplici E notata. †

†F codex Boreeli, nunc Rheno-Traiectinus. Postquam a Wetstenio usque ad nuperos Novi Testamenti editores repetitum est: „Ubi codex iste nunc lateat rescire nondum potui,“ Iod. Heringa, clarus dum vivebat in acad. Rheno-Trai. Prof., reperit latentem Arnhemiae in J. M. Roukensis bibliotheca, ex qua ante viginti fere annos in bibliothecam publicam Rheno-Traiectinam pervenit. Continet evangelia, sed folia permulta periere. Incipit nunc Matth. 9, 1; sed 7, 6. — 8, 34. Wetstenii tempore nondum avulsa erant; exit Io. 13, 34. Desunt praeterea, quorum plura Wetstenii tempore nondum desiderabantur: Matthaei 12, 1 — 44. 13, 55. — 14, 9. 15, 20 — 31. 20, 18 — 21, 5. Marci 1, 43 — 2, 8. 2, 23 — 3, 5. 11, 6 — 26.

14, 54. — 15, 5, 15, 39. — 16, 19. Per evang. Lucae lacunae plurium versuum sunt XXIV. Iohannis 3, 5. — 14, 4, 23. — 33, 5, 18. — 33, 6, 39. — 63, 7, 28. — 8, 10, 10, 32. — 11, 3, 11, 40. — 12, 3, 12, 14. — 25. Lectiones huius codicis variantes a Matth. 7, 6. usque Luc. 11. Wetstenius a viro docto sibi communicatas suis inseruit commentariis. Anno vero 1843. H. E. Vinke egregie de re Ni Ti critica eo promeruit quod curiose edidit Iodoci Heringa disputationem de codice Boreliano, docte institutam et ad criticorum usum ita comparatam ut editionis ipsius codicis locum teneat. Raro de aliqua re dubius haerebam. Aestate anni 1841. academiam celebrem Rheno-Traiectinam ipse eo consilio adii ut eodice accurrate conferrem. Cuius rei quum mihi propterea non fieri posset copia, quod libellus beati Heringa iam destinatus esset typis, satis habui ipsum codicem perlustrare. Adhibita vero collatione manu Iodoci Heringa scripta facile intellexi nova collatione me supersedere posse. Ad haec respiciens editor disputationis in praefatione sua significavit, dum suo ipsius desiderio satisfaceret, etiam operam se dedisse ut nominatim Schulzii et Tischendorfi satisfaceret desideriis. Apud Wetst. si quid notatum reperi cuius notandi non amplius facultas erat Iodoco Heringa, pro F signum F^w i. e. F Wetstenii in apparatu posui. Adscribendus est saeculo p. Chr. nono.

††F^a codex Coislinianus Parisiensis. Est is quem Wetstenius actorum ꝛ fecit. Invenerat enim in scholiis codicis Coislin. 1., qui Octateuchum cum Regum libris continet, Act. 9, 24. 25. Quae scholia denno perlustranti mihi anno 1842. evangeliorum et actorum et epistularum loci viginti reperti sunt. Hos edidi et illustravi in Monumentis sacris ineditis Lips. 1846. p. 400 sqq. Prol. § 7. tab. III. nr. 8. Scripta sunt fragmenta ista saeculo fere ineunte septimo. Ex evv. haec sunt: Matth. 5, 48; 12, 48; 27, 25. Lucae 1, 42; 2, 24; 23, 21. Iohannis 5, 35; 6, 53. 55. Reliqua vide infra.

††G codex Andr. Seidelii qui cum codice ꝛ ex oriente attulit, † post a La Crozio emptus et Chstphoro Wolfio dono datus, qui teste Wetstenio in Angliam transmisit Richardo Bentleio (? vide infra), nunc Harlejanus 5684. Musei Britannici. IV evangelia continet, locis multis mutilis. Incipit Matth. 6, 6. τῶ πατρὶ σου. Praeterea desunt Matth. 7, 25. — 8, 9, 8, 23. — 9, 2, 28, 18. — Marc. 1, 13. (sed 28, 18. usque Mc. 1, 8. sup-

pleta sunt litteris minusculis.) 14, 19. — 25. Luc. 1, 1. — 13. 5, 4. — 7, 3. 8, 46. — 9, 5. 12, 27. — 51. (haec litteris minutis supplevit manus recentior, sed non eadem quae Mt. 28, 18 sqq. addidit.) 24, 41. — finem. Ioh. 18, 5. — 19. (suppleta eadem manu qua Mt. 28, 18 sqq.) 19, 4. — 27. Praeterea textum dimidii fere folii continet fragmentum in libris Richardi Bentleii inventum cum iisque in bibliothecam collegii S. Trin. Cantabr. translatum. Incipit prior pagina *ὁφθαλμός σου-ξίος σκανδαλίζ-ἐξέλε αὐτὸν· κ-βάλε ἀπὸ σοῦ. συμ* (haec quattuor versus efficiunt), exit: *Ἐρρήθη δὲ· ὅτι ὁσ ἂν ἀπολύση τὴν γυναικα αὐτοῦ·* (sunt 3 vv.), i. e. Mt. 5, 29—31. item altera incipit *τις σὲ ραπίσει· ἢ τὴν δεξιαν σου-αγόνα· στρέψον* (3 vv.) exit *πήσεις· τὸν πλησίον σου· καὶ μῖσησεις τὸν ἑχθρὸν σου·* (3 vv.) i. e. Mt 5, 39—43. Videtur hoc fragmentum ipsius codicis ut specimen a Wolfio missum esse ad Bentleium*). Collationem codicis cum editis instituit J. Chstphor. Wolf in Anecdotis Gr. III. p. 48 sqq. Hamburgi 1723. Secutus est Wolfium Wetstenius; perpauca supplevit Griesbachius. Accurate vero fragmenta ista omnia cum ed. mea 1841. contuli Londini aestate anni 1842; rursusque ea quae aliter se legisse cl. Tregelles mihi retulerat, recognovi 1855. Saec. est noni vel decimi. G*,* s. G*** sunt supplementa, Gms eccles notae eccles. in mg.

††H codex Seidelii, post La Crozii et Wolfi, nunc Hamburgensis bibliothecae publicae. Textum 4 evangeliorum continet, sed multis locis mutilum. Incipit Matth. 15, 30. *παρα τοὺς ποδας αὐτου.* Rursus deficit 25, 33. — 26, 3. Marc. 1, 32. — 2, 4. 15, 44. — 16, 14. (usque *αὐτων και*) Luc. 5, 18. — 32. 6, 8. — 22. 10, 2. — 19. Ioh. 9, 30. — 10, 25. 18, 2. — 18. 20, 12. — 25. Praeterea fragmentum codicis, simile fragmento codicis G, de quo modo expositum est, exstat in schedis Richardi Bentleii, continens Lc 1, 3—6. *θεόφιλε· ἵνα ἐπιγνώσῃς π-θης λόγων τὴν ἀσφάλειαν[ν] usque πορευόμενοι ἐν πᾶσαις ταῖ[σ],* item *αὐτον ο ἀγγελος·* (accentus periere) *μὴ φοβοῦ· ὅτι εἰσηκούσθη ἡ δέησίς σου· usque ν καὶ σίκερα οὐ μὴ πλεῖ· καὶ-λησθήσεται ἔτι· ἐκ κοιλίας* Lc 1, 13—15. Notabile est hunc codicem cum Ammonii sectionibus non una adscriptos habere canones Eusebii.

*) Transscripsi et hoc et fragmentum codicis H nuper Cantabrigiae, sed hoc quidem ad ipsum locum Matthaei tum iam typis exscriptum non conferre poteram. Propterea adhibui infra ad supplementa.

Pertractavit codicem una cum cod. G Christophor. Wolfius in *Anecdotorum suorum* tomo III. l. 1. Post Wolfium primus attigit cl. Prof. et bibliothecarius Petersen in ea quam edidit *historia bibliothecae urbis Hamburgensis* Hamb. 1838. Cf. pag. 225 usque 229. Anno vero 1850. totam codicem accurate contulit S. P. Tregelles, qui Hamburgo Lipsiam reversus exemplar, in quo lectiones notaverat, mecum communicavit. Inde quae excerpseram adhibitis rursus ipse multas codicis partes contuli anno 1854. Saeculi videtur exeuntis noni vel decimi ineuntis.

††I codex bibliothecae Imp. Petropolitanae, ad quam nuper transit ex collectionibus meis. Detexi enim fragmenta quibus constat in pulvere bibliothecae orientalis, quum anno 1853. Aegyptum cum terris quae adiacent secundum perlustrabam. Folia sunt 28 i. e. 20 simplicis et 8 duplicis sive maioris formae; sunt enim omnia eum in modum rescripta, ut Georgiana, quae Graecis deletis superimposita sunt, minorem Graecis et quidem fere dimidiam formam habeant. Accurato singulorum examine facto intellexi septem antiquissimorum codicum reliquias his foliis contineri. Ad primum pertinent Ioh. 11, 50 — 12, 9. 15, 12 — 16, 2. 19, 11—24. Ad alterum 1 Cor. 15, 53 — 16, 9. Tit. 1, 1—13. Act. 28, 8—17. Ad tertium Mt. 14, 13—16. 19—23. 24, 37 — 25, 1. 25, 32—45. 26, 31—45. Mc. 9, 14—22. 14, 58—70. Ad quartum Mt 17, 22 — 18, 3. 18, 11—19. 19, 5—14. Luc. 18, 14—25. Ioh. 4, 52 — 5, 8. 20, 17—26. Ad quintum Act. 2, 6—17. 26, 7—18. Ad sextum Act. 13, 39—46. Ad septimum Luc. 7, 39—49. 24, 10—19. Ex his quae codicis primi, quae secundi, quae tertii esse diximus, aetate vix differunt, quamquam primi quae sunt scripturam a reliquis eo diversam praebent quod rarissime initiales litteras habent easque ceterarum magnitudinem minimo momento antecedentes. Sunt autem omnia tria ita comparata ut nec aetate nec textus praestantia cedere videantur codicibus C et A. Adscribenda igitur sunt saeculo quinto. Quarti vero codicis reliquiae potius VI. quam V. saeculi esse videntur, codici P Guelferbyitano rescripto admodum similes. Accedunt ad eas proxime quas VII. loco recensuimus, evangelii Lucae partes. Ceterum haec evangeliorum fragmenta commune hoc habent, quod Ammonii sectiones abaque Eusebii canonibus textui adscriptas habent. Reliqua

sunt tria actorum folia, numeris V. et VI. a nobis insignita. Differunt haec inter se maxime eo, quod duo folia textum per totam paginam continuum continent neque prorsus accentuum usu carent, tertium vero pariter ac reliqua fragmenta omnia textum habet duabus columnis distinctum eumque accentibus vacuum. Nihilominus vix differunt aetate videnturque adscribenda esse saeculo VII. Folia pleraque permagna legendi difficultate laborant, neque tamen in iis legendis tinctura chemica usus sum exceptis paucissimis. Edidi accurate in Monumentorum sacrorum nova collectione, volumine primo a. 1855. Textum ibi habes a pag. 1 usque 48; commentarium in Prolegg. pag. XIII usque XIX., facsimilia quae vocant sex in tabula I. Ad quae addidi septimum in Anecdotis sacris et profanis tabula III. nr. VI.

††K cod. Reg. nunc Imp. Paris. Nr. 63., ab insula unde a. 1673.

† in bibliothecam Colbertinam pervenit plerumque Cyprius dictus. In iis quae subscripta sunt commendatur liber praeter Mariam etiam Sancto Eutychio: *προσδέξη ταύτην* (praecedit *ἡ δέλτος*) *ἡ ἅγια θεοτόκος καὶ ὁ ἅγιος Εὐτύχιος*. Praeterea inde apparet alium scripsisse ipsum textum, alium adscripsisse capitulorum indices et notationes in margine itemque quae evangelia subscripta habent. Continet evangelia IV integra. Aliorum collationes Scholzius, qui idem descripsit in *Curis criticis in historiam textus evangeliorum* Heidelb. 1820., multis auxit erroribus. Anno 1842. institui collationem accuratissimam, quam postea Lipsiae percurrit S. P. Tregelles. Scriptus videtur saeculo nono medio vel exeunte.

††L codex Reg. nunc Imp. Paris. Nr. 62. Textum evv. integrum praebet exceptis locis quinque his: Mt. 4, 22. — 5, 14. *οἱ δε — κειμενη* 28, 17. *καὶ ἰδοντες* usque finem Mc. 10, 16. — 30. *τὰς χεῖρας* (exit cod. *κατηυλογει τιςθεις*) — *τῷ αἰωνί* 15, 2. — 20. *καὶ ἐπηρωτησεν — τὰ ἴδια*. Io. 21, 15. *συ οἶδας οτι* usque finem. Post varia hominum criticorum imprimis Griesbachii studia circa hunc „excellentissimum librum,“ „incredibili cum venerandis illis exemplaribus quae Origenes olim suis manibus versavit consensu“ insignem ac prae reliquis omnibus celebri Vaticano codici affinem, nuper totum Parisiis transcripsi et ex schedis meis edidi in *Monumentis sacris ineditis* p. 57. — 369. Prol. § 6. tab. I. nr. 7.; III. nr. 7. Ibidem accuratissimis

facsimilibus provisum est ne quis amplius pessima Hugii tabula in errorem ducatur. Scriptus videtur octavo saeculo.

††M codex Reg. nunc Imp. Paris. numero 48, a Francisco des

† Camps abbate regi Ludovico XIV. primo die anni 1706. dono datus. Evangeliorum textum integrum habet. Litterarum uncialium genere scriptus est simili atque evangeliorum codex V; in quo quidem minime cum Hugio operosam antiquiorum litterarum imitationem sed non vulgarem scripturae elegantiam inveni. In marginibus passim habentur notae ipsa prima ut puto manu minusculis litteris exaratae, quarum ratio egregie convenit cum Platone Oxoniensi, cui subscriptus annus est 896, aliisque codicibus minusculis eodem nono saeculo scriptis. In ultimo folio Arabica quaedam adnotata sunt, sed sunt lectu difficillima; celeb. Reinaud, vir Arabicarum litterarum peritissimus, certe nomen Hierosolymae in iis invenit. Textum totum cum menologiis et synaxariis, quae ex hoc codice pariter atque ex codice Cyprio satis vitiose edidit Scholzius, diligentissime anno 1841. descripsi. Fortasse non indignus est editione. Exaratum censeo post med. saec. IX.

††N: hoc signo comprehendimus quae antea pro tribus variis fragmentis in libris criticis venditata sunt, quemadmodum ipsi in editione anni 1849. siglis *nr* distinximus. Sunt enim, quod ante nos nullus dum suspicatus erat, disiecta membra unius eiusdem corporis; cuius quum olim aliquis folia duodecim nactus esset, singulari et membranae et litterarum luxu prae ceteris insignia, optimum ex iis quaestum facturus sibi videbatur si singula separatim venderet. Itaque sex Romae vendidit, duo Vindobonae, Londini quattuor. Constant autem membrana subtili ac purpureo colore tincta; textum duabus columnis dispositum habent eumque litteris argenteis scriptum, nisi quod dei et Christi nomina auro distinguuntur. Litterae paullo sunt grandiores quam in codd. ABC, sed plane rotundas ac quadras formas habent. Interpunctio rara est nec nisi puncto simplici ad caput litterae posito efficitur. In margine notata sunt capita Ammonii Eusebiique canones, neque desunt capitulorum maiorum tituli. Praestat textus formis Aegyptiacis ut *λημψομε, ειχσοαν*.

Ac Romae quidem quae in thesauris Vaticanis deposita sunt (*r*), de nostratibus ante me nemo vidit. Augustinus enim Scholzius, asserens quinque esse folia quum revera sint sex,

in lectionibus variantibus eius secutus est eum qui folia mss. cum editis contulit. Is est Gaetanus Marini, cuius manu variae lectiones notatae, exigua quidem accurate ac fide, anno 1843. ipsi codici adiacebant.

Nec vero aeque ac Vaticanæ reliquias folia duo latuerunt quae Vindobona possidet (N). Iam enim Lambecius ea in suo de bibl. Caesarea commentario descripsit eoque duce Montefalconius et Wetstenius. Quum vero cum celeberrimis Vindob. fragmentis libri Genesis in unum compacta essent, opinio obtinebat eiusdem olim utraque codicis fuisse. Quod primus negavit Treschovius in Tentamine descriptionis codicum a. 1773. pag. 124. Idem totum textum descripsit, eumque insecutus passimque ut sibi videbatur corrigens lectiones variantes dedit Franc. Car. Alter in N. T. Viennae 1787. I. p. 999 sqq. Sed a neutro hi verus quamvis pauci recte lecti sunt.

Ad folia quattuor Musei Britannici transeo, signata Tit. C. XV... XIV. B. Ea Wetstenius, ut asserit, anno 1715. vidit atque contulit, post eum nemo, neque Griesbachius, retractasse videtur. Quem enim errorem circa haec folia, quae ex charta Aegyptiaca constare dicebat, praeivit Wetstenius, eum fideliter omnes usque ad Scholzium repetierunt critici. Ut autem Wetstenius codicem suum I male descripsit, ita etiam peius contulit, si tribus tantum ad Iohannis textum lectionibus notatis contulisse dici potest. Quod in codice tam antiquo atque insigni satis iniquum erat.

Sed vide quae huc pertinent reliqua in Monumentis meis sacr. ineditis a. 1846. ubi Prolegg. § 3. accuratius descripsimus, additis tribus quae vocant facsimilibus tabula altera, et a pag. 11 usque 36. edidimus textum. Continetur omnibus duodecim foliis: Mt 19, 6—13. 20, 6—22. 20, 29—21, 19. (r) 26, 57—65. 27, 26—34. Luc. 24, 13—21. 24, 39—49. (olim N) Ioh. 14, 2—10. 15, 15—22. (cum duobus extremis Matthaei fragmentis olim I). Scripta videntur sexto p. Chr. saeculo fere exeunte. (In ed. mea lege *καταπερτης* pro *-περτης* Mt 21, 11.)
 ††N^b codex Musei Britannici numero 17, 136. insignitus, qui eorum est numero qui nuper ex deserto Nitriensi Londinum allati sunt. Forma sedecima hymnos Severi Syriace continet. Huius folia quattuor, numeris 117 et 118. 127 et 128. notata deleta Graeco aliquo textu biblico rescripta esse quum mihi

significasset is qui a librorum Syriacorum custodia est, vir litterarum orientalium longe peritissimus, Graecis legendis omni studio incubui. Quibus curiosius inspectis duplicem scripturam Syriacam superimpositam esse intellexi, unde quantopere difficultas legendi augeatur in prompta est. Contigit tamen ut uno tantum loco excepto, cuius lectio dubia manebat, quicquid Graecarum litterarum superest legerem ac describerem. Quae quidem omnia propter formam libri Syriaci minimam vix plus decem textus sacri et quidem evangelii Iohannis versus efficiunt. Sunt autem reliquiae codicis cuius aetatem pauci alii adaequant, pauciores etiam superant. Uncialium litterarum genus purum est, item interpunctio simplicissima; scriptura nullis utitur initialibus. Hinc aetatem definiendi vix aliud dubitare licebit, quam utrum quinto an quarto saeculo scriptus sit. Quartum quidem quominus praeferamus, non impedimur Ammonii numeris textui adscriptis: hos enim in tum in usu atque auctoritate fuisse, testes sunt Epiphanius atque Hieronymus. Praeterea ipse textus pluribus locis cum iis consentit testibus quos antiquissimam textus rationem tradere consentaneum est. Loci evangelii Iohannis, ad quos haec fragmenta spectant, sunt: XIII, 16—17. 19—20. 23—24. 26—27. XVI, 7—8. (ibi *κττ* ante *ελθων* addendum esse, quippe male in ed. praetermissum, ad ipsum locum 16, 8. notavimus in comm. nostro.) 12—13. 15—16. 18—19. Edidimus addito brevi facsimili in Monumentis sacr. ined. Nov. Coll. vol. II.

†O¹) codex Mosquensis S. Synodi Nr. CXX., ex monte Atho.

1) Quod hoc siglo olim, ut a Wetkenio, Griesbachio, Scholzio, insigniebatur fragmentum Montefalconii, ex evangelistario potius quam e continuo evangeliorum textu desumptum est. Idcirco ex hoc indice iam anno 1849. expunxit. Difficile quidem est de quattuor versibus quorum tres mutili sunt certi quid dicere; sed in evangelistario decimi saeculi quadrat quum litterarum genus tum signa quibus in ecclesiastico usum textus distinguitur. Accedit quod v. 14. ad verba *οτι πα; ο ψων* deest numerus Ammonianus. Haec cui non probant quod volo, ei innumera codicum Ni Ti fragmenta offerri poterunt, si quis ex tot quae supersunt evangelistariis uncialibus sive singula folia sive foliorum fragmenta decerpere velit. Continet autem fragmentum istud Le 18, 11—13. *αρπαγ; — οφθαλμος* cum v. 14. inde a *των οικων*. (In quibus lectionem *η γαρ εκτιρος* c. add. TISCHENDORF. N. T. Edit. 7. L

Sunt folia octo (potius dicendum est quattuor; altera enim quattuor nil nisi initium evang. Ioh. 1, 1—4. exhibent), a bibliopega agglutinata codici homiliarum Chrysostomi. Praeter Ioh. 1, 1—4. continent Ioh. 20, 10—13. ἀπηλθον — κλαίεις 15—17. λέγει αὐτῆ — θεον υμῶν 20—24. ἐχαρήσαν οὖν — ἦλθεν ὁ ἰησοῦς. Quibus textus partibus aliquid scholiorum minutis litteris adscriptum est. Edidit textum Chr. Fr. Matthaei, cui est cod. 15., in ed. opp. Pauli ad Thess. et ad Timoth. Gr. et Lat. Rigae 1785. p. 258—260. Idem facsimile exhibuit in editione sua apocalypsis Rigae 1785. post praefationem. Noni videtur esse saeculi.

††O^a : ita designavimus duos hymnos, alterum Mariae Lc. 1, 46—55. alterum Zachariae Lc. 1, 68—79. in codice Guelferbyitano Latino saeculi VIII. vel IX. grammaticam Pompeii continente litteris uncialibus Graecis saeculi noni scriptos. Edidimus et illustravimus in Anecdotis sacris et profanis a. 1855. pag. 206 sqq.

††O^b : sunt iidem duo hymni de quibus ad O^a dictum est, Lc. 1, † 46—55 et 68—79. una cum tertio Lc. 2, 29—32. inventi in psalterio bibliothecae Bodlejanae D. 4. 1. (120. Bodl.) saeculi noni. Eodem loco Anecdotorum, ubi de prioribus exposuimus, tractantur etiam isti.

†O^c : est hymnus Mariae Lc. 1, 46—55. in celebri psalterio Veronensi Graeco Latino sexti ut videtur saeculi scriptus. Editus est codex ille, cuius Graeca Latinis litteris expressa sunt, a Blanchino in Psalterio duplici, quod adiunxit Vindiciis suis canonicarum scripturarum Romae 1740. Cf. ibi pag. 275. Initium sic habet: Megalyni e psyche mu ton Quirion Ce egalliasen to pneuma mu epi to theo to soteri (cod. *sori*, quod compendium scripturae videtur) mu. Cf. editionem meam Vet. Test. Gr. secundum LXX. 1856. ubi in Prolegg. p. LIX. longius specimen exhibui.

†O^d sunt tres ex Luca hymni 1, 46—55. 68—79. 2, 29—31., quemadmodum leguntur in celebri psalterio Turicensi purpureo argenteis aureisque litteris scripto saeculi fere septimi.

pl. tuetur.) Haec ipsa incidunt in pericopam Lc. 18, 10—14. praescriptam in cod. κ τῆ κριστακῆ ἱε, in cod. μ τῆ κριστακῆ τοῦ τελώνου. (Quae ex more suo minus recte exscripsit Scholz N. T. I. p. 469.)

Totum psalterium editurus sum in Monumentorum sacrorum nova collectione, cuius efficiet volumen IV.

††O^e In codice Sangallensi 17. partim Latine partim Graece † scripto inveni eosdem hymnos tres: Lc. 1, 46—55. 68—79. 2, 29—31. ab homine Latino saeculi noni ut videtur scriptos.

†P et †Q. His siglis dudum insigniuntur duo codices Guelferbytani rescripti. Primus enim Franc. Ant. Knittel post med. saec. XVIII. in codice, qui originum libros XX et epistulas VI Isidori Hispalensis continet, invenit varias veterrimas scripturas sub recentiore latentes, in iisque praeter pretiosas aliquot versionis Ulfilae reliquias non exigua duorum codicum evangeliorum fragmenta. Inventis thesauris vehementer delectatus anno 1762. edidit librum hoc titulo: Ulphilae versionem Gothicam nonnullorum capitum epist. Pauli ad Romanos, venerandum antiquitatis monumentum pro amisso omnino atque adeo deperdito per multa saecula ad hunc usque diem habitum, e litura codicis cuiusdam ms. rescripti, qui in augusta apud Guelferbytanos bibliotheca adservatur, una cum variis variae litteraturae monimentis huc usque ineditis eruit commentatus est datque foras F. A. Knittel, metropolit. eccles. ap. Guelfph. archidiaconus. Edidit in hoc libro accurate omnia quae legerat in duobus evangeliorum codd. rescriptis. At quod dudum suspicatus eram, novis studiis multo plura quam Knittelius eruit ad lucem revocatum iri, id plenissime summoque cum gaudio expertus sum. Auctumno enim anni 1854. contigit mihi, favente bibliothecario clarissimo Schoenemanno, ut utrumque codicem totum legerem exceptis tantum novem fere dimidiatis versibus qui initio evangeliorum Marci et Lucae rubro olim scripti erant proptereaque nullum scripturae ablutae vestigium reliquerunt. Tincturam chemicam non adhibui nisi ad unam litteram exeunte pagina positam (o in voce βαθεος). Quum igitur antea de columnis 228, quibus uterque codex constat, 17 plane nondum lectae essent, 36 aliae minima ex parte rursusque 44 aliae maiore tantum ex parte, non parva Knitteliani laboris supplementa parare licebat. Praeterea vero etiam in iis quae legit Knittelius, saepe falsus est, quemadmodum Mt 11, 9. εληθετε dedit pro εληθατε. Mc 1, 10. ιδε τῶ σχιζομενους pro ιδεν σχιζομενους Mc 14, 15. αναγειον pro αναγαιον Lc 5, 1. γεννησαυετ pro γεννησαυετ 7, 48. αφωνται σου pro αφωνται σοι 11, 2. επι της γης pro επι

- γης 9, 23. τον πετρον pro πετρον 8, 48. ο δε pro ο δε 11, 11, 36. αναλυσει pro αναλυση 18, 39. εκραξεν pro εκραζειν 19, 8. ημισια pro ημισια etc. Multo etiam saepius orthographiam antiquam neglexit, item interpunctionem ac minutas res omnes. Propterea imperfectissimum Knittelii laborem — a quo etiam Lachmannus pendebat totus — digne compensaturus utraque fragmenta denuo editurus sum in Monum. sacror. ined. nova collectione, voll. III et V. Ceterum dubitare non possum quin altera ab alteris aetate differant, qua de re uberius suo loco exponam. Codicem enim P sexti, codicem Q quinti saeculi esse existimo. Fragmenta autem quae continent, haec sunt:
- †P Matth. 1, 11—21. της μετοικεσις — δε υιον 3, 13 — 4, 19. τοτε παραγινεται ο ιησους — οπισω μου και ποιησω 10, 7 — 19. οτι ηγγικεν — οταν δε παρα 10, 42 — 11, 11. και ος — αμην 13, 40—50. εν τη — οδοντων 14, 15 — 15, 3. αγορασωσιν — την εν 15, 29 — 39. μεταβας — απολυσις. Marc. 1, 1—10. Λοχη — αγαπητος εν σοι 3, 5—17. επι τη — τον ιακωβου 14, 13 — 24. αυτοις υπαγετε — εκχυννομενον 14, 48—61. συλλαβειν — επηρωτα 15, 12 — 37. ιουδαιων — εξεπνευσεν. Lucae 1, 1—13. ταξασθαι — ζαχαρια 2, 9—20. επιστη — προς αυτους 6, 21 — 42. οτι χορη. — οφθαλμω σου 7, 32 — 8, 2. παιδιος — επτα 8, 31 — 50. και παρεκαλει — μονον πι 9, 26—36. τουτον — εν τω 10, 36 — 11, 4. ληστας — ημιν και μη 12, 34—45. εκει και — ερχεσθαι και 14, 14—25. ανταποδοθησεται — προς αυτους 15, 13 — 16, 22. παντα — αβρααμ 18, 13 — 39. μοι τω — υιε 20, 21 — 21, 3. και ου — αληθως 22, 3—16. εισηλθεν — εν τη βασι 23, 20—32. λατος προσειγωνησεν — και οτε 23, 45 — 56. ταπετασμα — βαθεος 24, 14—87. και αυτοι — θεωρειν. Iohannis 1, 29—41. ερχομενον — ακολουθησαντων αυτω 2, 13—25. και εγγυς — παντας και 21, 1—11. εμανερωσεν — μεστον
- †Q Habentur ibi haec: Lucae 4, 34 — 5, 4. εκ τι — επαναγαγε εις το βα 6, 10—26. θη η χειρ — κατα 12, 6—43. επιλελησμενον — ο δουλος 15, 14—31. εγενετο — ειπεν αυτω 17, 34 — 18, 15. ται και ο πετρος — ιδοντες 18, 34 — 19, 11. και αυτοι — μελλει η βα 19, 47 — 20, 17. λαου — τι συν 20, 34 — 21, 8. οι υιοι — πολλοι γαρ 22, 27 — 46. σω υμων — και ειπεν 23, 30 — 49. γειν τοις ορεσιν — οι γνωστοι Iohannis 12, 3—20. πολυτιμου — εν τη εορτη 14, 3 — 22. μας προς εμαυτον — εμψαμζειν σε

††R¹) codex rescriptus Musei Britannici, in quod ex monasterio Coptorum Nitriensi cum magna collectione codicum antiquissimorum, inprimis Syriacorum, nuper perlatus est. Exposuit hac de re uberius vir S. Ven. Guilielm. Cureton in praefatione libri cui titulum fecit: *The festal letters of Athanasius etc.* a. 1848. Perlustrans enim is primus thesauros illos ex Aegypto Londinum advectos, quo est acumine et magna litterarum experientia, detexit libros multos plus uno nomine insignes. Quorum in numero non ultimum locum occupat is qui scripta Severi Antiocheni ex Eutychiaua haeresi clari continet. Ut enim magni momenti est Syriacus textus, nono vel decimo saeculo scriptus, inedita Severi scripta continens, ita etiam maioris sunt Graeca, quibus deletis Syriaca superscripta sunt. Edidit inde celeb. Cureton palimpsestum suum Homerum, praeter quem et Euclidis fragmenta nonnulla plurimas evangelii Lucae partes continet. Has quum primum 1849. videram, is ipse qui detexerat editurus erat, quemadmodum in editionibus meis Novi Testamenti 1850 et 1854. indicavi. Quum vero ex Curetonii litteris rescivissem, aliis laboribus eum tam occupatam esse ut palimpsestas Lucae Graeci reliquias non amplius cogitaret edere, operam dedi ut rursus et quam primum Londinum venirem. Quod ubi contigit, vere inenante anni 1855., nihil antiquius habui quam ut Graeca Lucae sub Syriaco Severi textu latentia investigarem. Investigandi labor haud exiguus erat, praesertim caelo plerumque

¹) Quod olim hoc siglo insignitum erat fragmentum Tubingense, Ioh. 1, 38—50., ex evangelistario undecimi fere saeculi est proptereaque immerito in hunc indicem relatum. Cuius rei argumenta haec sunt: XII versus quos continet ex media pericopa Ioh. 1, 35—52. sunt, quae legebatur *τῆ δ' τῆς διακονησίου*. Litterae sine ulla exceptione prorsus eandem formam habent quae in evangelistariis uncialibus posterioris aetatis usu venit (ut Reg. Par. 278. Coisl. Par. 31. etc.). Est enim imitatio litterarum uncialium antiquarum in usum ecclesiasticum instituta quo tempore hoc scripturae genus iam aboleverat. Item cum evangelistariis convenit et dispositio textus et membranae crassitudo. Etiam signa quae textum distinguunt in usum praelegentium ubique posita sunt. Contra deest notatio sectionum Ammonii et canonum Eusebii, quae bis incidit in duas columnas aere excusae. Quarum si altera perisse videri possit, altera ad v. 44. *τῆ ἐπαίσιον* sine dubio deest. Descripsit Reuss: *Beschreibung einiger Handschriften etc.* Tubing. 1778.

nubilo; neque ferebant leges Musei Britannici ut ullo loco evanidae litteris restaurarentur chemicis. Nihilominus contigit ut, exceptis paucis capitibus 22. versibus, tantum non omnia legerem, nec nisi raro de vera codicis lectione aliqua dubitatio remaneret. Scriptura uncialis est eo ex genere quod saeculis V. VI. VII. plerumque adhibitum scimus; pro magnitudine litterarum ad similitudinem accedit fragmentorum evangelicorum N, item partium Lucae quas in codice rescripto I numero septimo distinximus (vide ad I), item codicis P Guelferbytani. Sed neque desunt plane exempla uncialis scripturae productae. Interpunctio simplici puncto fit, plerumque ad litterae caput adposito. Sectiones Ammonii non habent canones Eusebii additos. Omnibus antiquitatis indicibus probabile fit codicem sexti saeculi esse. Fragmenta autem egregius liber continet haec: 1, 1—13. 1, 69—2, 4. 2, 16—27. 4, 38—5, 5. 5, 25—6, 8. 6, 18—31.*) 6, 49—7, 22. 8, 5—15. 8, 25—9, 1. 9, 12—43. 10, 3—16. 11, 4—27. 12, 4—15. 40—52. 13, 26—14, 1. 14, 12—15, 1. 15, 13—16, 16. 17, 21—18, 10. 18, 22—20, 20. 20, 33—47. 21, 12—22, 6. 22, 8—14. 42—56. 22, 71—23, 11. 23, 38—50. Edidi in Monumentor. sacror. ined. vol. II. pag. 1 usque 92. additis commentario et facsimili.

S codex Vaticanus nr. 344. Evangelia quattuor integra habet. „Bis diligenter“ contulit Birch (cf. Var. lectt. ad textum evv. Havniae 1801. p. IV.), quem secutus sum. Per multis vero locis quid habeat codex, ex collatione Birchii non apparet, maxime in rebus orthographicis aliisque quae olim collatoribus minoris vel nullius momenti visae sunt proptereaue negligebantur. Quum igitur saepe non cautum duxissem e Birchii silentio ad codicis consensionem cum Stephaniana editione concludere, toties in comm. nostro: S? positum est. Ipse, cui brevi e Roma abituro libera utendi facultas data est, novam collationem non institui; percurri tantum totum, pauca (ad Matth. 27, 17. in margine adscripta: edidi in annalibus Vindob. 1847. l. I. p. 7.) exscripsi et delineavi facsimile. Blanchinus enim

*) In his 6. 22. typorum vitio in ed. mea excidit *ε* in *ελεγομαι*. Praeterea aliquoties evanuisse vidi in exemplari meo lineolam compendiorum.

nimis eleganter, Birchius ineleganter expressit scripturam codicis. Exaratus est, ut ipse codex testatur, anno 949.

†T codex Borgianus nr. 1. nunc in collegio Romano pro propaganda fide depositus, foliorum formae quaternariae tredecim. Evangelii Iohannis fragmenta, quae ad latus habent versionem Thebaicam sive Sahidicam, haec sunt: 6, 28. — 67. *ειπον ουν προς — θελετε υπαγειν* 7, 6. — 8, 31. *ουπω παρεστιν — μαθηται μου εστε*. Diligenter edidit Aug. Ant. Georgi in Fragmento evangelii S. Iohannis Graeco Copto-thebaico saeculi IV. etc. Romae 1789. Paucis tantum locis Georgius minus recte codicis lectionem reddidisse videtur, ut 7, 45. ubi edidit *φαρισαιους* pro *φαρισαιους*; item quibus locis Birchius, qui et ipse contulit, a Georgio differt, quemadmodum versu laudato notat *ελεγον* pro *ειπον*. Codicem ipse perlustravi et facsimile confeci. Litterae unciales quibus scriptus est, adhibito passim spiritus utriusque signo, aliquam cum Copticis similitudinem habent: nimirum ab homine Copto codex scriptus videtur. Non dubito quin ad quintum saeculum sit referendus.

T^s: hoc siglo insignivimus duo fragmenta Sahidica Graeca, quae olim Woidius possedit et in collationibus suis fragmentorum Sahidicorum cum Graecis editis (vide infra ad versiones) excerpit. Altera continent Lc 12, 15 usque 13, 32., altera Ioh 8, 33 usque 42. De prioribus in editionibus Novi Testamenti antea neglectis primus retulit cl. Tregelles: vide an introduction etc. 1856. pag. 180. At is non animadvertisse videtur altera. Ex his alteris intellexi, eiusdem codicis, cuius fragmenta edidit Georgius, partes esse Woideana fragmenta. Hoc enim folium quo continetur Ioh. 8, 33 sqq., ipsum ultimum foliorum Borgianorum excipit, ita quidem ut, cuius loci (Ioh. 23—32) Graecam partem solam fragmentum Borgianum praebet, eiusdem Sahidicam praebet Woideanum. Quae passim vitiosissime in his fragmentis scripta sunt, ut *βαβουσα* pro *λαβουσα*, *ων λαβων* pro *ον λαβων*, *δεκα:* pro *δεκα και* (Lc 13, 16 sqq.) satis probant scriptorem Coptum fuisse. Sunt igitur Woideana ista fragmenta eiusdem certe cum Borgianis aetatis i. e. saeculi ut videtur quinti.

††U codex Venetus Marcianus class. I. nr. VIII. olim Nanius.

† Sunt evangelia IV integra curate eleganterque passim etiam luxuriose scripta, quavis pagina in duas columnas divisa. Variantes lectiones a Muentero sibi communicatas exhibuit

Birch., cf. Var. lectt. ad text. ev. p. LXV. Nihil novi Scholzius addidit. Ipse auctumno anni 1843. novam totius codicis collationem ad editionem meam primam institui, unde appareret multo saepius quam ex lectionibus Birchii concludi poterat a textu eum Elzeviriano discedere. Rursus nuper S. P. Tregelles meam collationem Lipsiae contulit cum sua, alteram ex altera passim corrigens. Saeculi est IX. exeuntis vel X. ineuntis.

V codex Mosquensis S. Synodi. IV evangelia continet saeculo fere nono scripta usque Ioh 7, 39. *ουπω γαρ ην*, a quibus inde verbis ea quae periorant manus recentior saeculi fere XIII. litteris minutis supplevit. Praeterea desiderantur Mt 5, 44. — 6, 12. *και προσευχεσθε — οφειλεταις ημων* 9, 18. — 10, 1. *την και ζησεται — μαθητας αυτου*. Chr. Frid. Matthaei accuratissime descripsit in editione sua epp. ad Thess. et Tim. p. 265 sqq. Rigae 1784., facsimili addito ante textum apocalypsis. Idem „bis diligentissime“ contulit, eumque sequitur commentarius noster.

††W^a cod. Reg. nunc Imp. Paris. nr. 314. sive potius duo folia ad finem codicis 314. addita. Reliquiae sunt codicis octavi ut videtur saeculi qui continuum evangeliorum textum sed usui ecclesiastico accommodatum habebat. Ubiqumque enim in textu lectiones sacrae occurrebant, ab eo ipso qui textum scribebat notatae sunt. Fuisse autem revera in illo codice continuum textum evangeliorum, quum sectionibus Ammonii Eusebiique canonibus, tum ipso eo probatur quod textus cum studio neque tamen nisi passim usui ecclesiae aptus est redditus. Etiam capitula duobus locis indicantur. Litterarum uncialium in his foliis ea est ratio quae oblongis propriisque litterarum δ et ϑ formis ab antiquissimarum pulchritudine deflectit. (Mirum in modum Scholzius: *Biblich-Krit. Reise* p. 26. *Die Unzialbuchstaben gleichen denen des Cod. C.* Hoc nec tum verum esset si recte haberent litterae sordidae omni-que modo detortae quas Scholzius nescio quomodo e cod. C protulit.) Accentus et spiritus non ubique sed tamen plerumque positi sunt. Quaevis interpunctio fit puncto varie quidem illo sed sine sensus discrimine posito. Textus plurima cum Alexandrinis testibus communia habet. Ita Lc 10, 12—22. quindecies ab Elzeviriano discedit: id quod Scholzius, cui prima horum fragmentorum notitia debetur, quater recte

notavit, semel cum mira lectionis confusione indicavit, decies vero plane praetermisit. Continent autem ambo folia Lc. 9, 34—47. ἀκούετε — παρ' εαυτώ 10, 12. — 22. μοις εν τη — βουλεται ο υιος. Integra edidi in Monumentis sacr. ineditis 1846. p. 51. — 56.; illustravi ibidem Prol. § 5. delineavi tab. III. nr. 6.

††W^b codex Neapolitanus rescriptus, Borbonicus II. C 15.

† (LXXIX.) Est typicum ecclesiae Graecae saeculi XIV., foliis constans 79, quorum 14 extrema rescripta sunt. Scriptura vetustior deleta unciales litteras sed formis oblongis atque ad dexteram deflexis habet. Hanc qui primus animadvertit, Salv. Cirillo, auctor catalogi librorum Graecorum mss., pro fragmento officii Graeci habuit („saeculo VIII. ad summum IX.“ scripti). Quod ille inde conclusit quod passim leguntur notae ecclesiasticae eaeque ipsi textui passim interpositae. Contra sunt sectiones Ammonii in margine indicatae. Conveniunt haec in re fragmenta Borbonica cum Parisiensibus W^a, nisi quod in his etiam numeri Eusebiani habentur, non item in illis. Tamen facile crediderim numeros illos etiam in Borbonico codice adscriptos fuisse, sed minio, quod quidem in libris palimpsestis plerumque totum perisse intellexi. Atque ut dicam plane quod sentio, videntur mihi folia Neapolitana eiusdem libri fragmenta esse cum Parisiensibus W^a, quamvis in his duobus foliis versus tantum 23 per paginam scripti sint, in Neapolitana vero pagina ea quam solam legi 25. (Similis varietas in codice Ephraemi aliisque invenitur.) Ipsi quidem versus eundem in utroque ambitum habent; in utroque etiam duabus columnis distincti sunt. Ceterum, ut iam significavi, non plus unam paginam legi (m. Jul. a. 1843.) et quidem adhibitibus cheimicis, continentem Marc. 14, 32—39., quem textum edidi in annalibus Vindobonensibus a. 1847. Anzeigeblatt für Wissenschaft und Kunst. Nr. CXVII. pag. 8 sq. Praeterea vero, qui tum temporis bibliothecae Borbonicae praefectus erat, vir Rev. Ang. Ant. Scotti de eodem codice commentationem scripsit in Memorie della Reg. Accad. Ercolanense di archeologia. Vol. IV. Parte 1. Napoli 1852. Ibi pag. 3. meorum circa paginam illam evangelii Marci laborum mentio facta est. In specimenibus vero, quae tabula exhibet, unum prae ceteris vitiose exscriptum est, hunc in modum: ἀλλε του πνς εις την γαλιλαιαν και φημα εζηλ, pro quibus nullus dubito ipsum codicem habere:

[δυν] αμει του π̄νς ε. τ. γ. κ. γημη ε. Ceterum trium priorum evangeliorum fragmenta in his foliis rescriptis inveniuntur. Saeculo octavo scripta ea esse, cum commentatoribus Neapolitanis censeo.

†W^c: hoc signum dedimus tribus foliis Sangallensibus fragmenta textus evangeliorum Marci et Lucae continentibus. Addita sunt aliis libris vel potius ad compingendum adhibita. Speciem rescriptorum habent, sed scriptura tantum deleta est, nullo novo textu supra scripto. Quae legi, haec sunt: Mc 2, 8—16. Lc 1, 20—32. 64—79. Tamen in his locum Lc 1, 27 sq. non ita adsecutus sum ut fidenter edere possem. Folium enim, quo haec olim scripta erant, singulis fere litteris iniuriam a cultello ad radendum adhibito accepit. Ceterum eo in folio quo legitur Lc. 1, 64—79. animadverti vestigium Latini textus Graeco olim adpositi. Legere enim mihi videbar *salutem ex inimicis n̄ris* (i. e. nostris) 1, 71. Inde concludendum dimidias tantum foliorum partes reliquas esse, atque eas quidem quae columnas Graecas continerent, perisse vero alteras Latino textu conscriptas. Scriptura horum fragmentorum paullo elegantior est Sangallensi evangeliorum codice, tamen idem saeculum nonum, quo ille scriptus est, vix antecedere videtur. Textu satis insignis est nec dissimilis codici Δ. Dabo eum prope diem foras Monumentorum sacr. ined. volumine III.

††X codex bibliothecae universitatis Monacensis, olim Landishu-
† tensis, post Ingolstadiensis I. 26. „Gerardus Vossius ad publicandum patribus Soc. Iesu communicavit et per R. P. Georg. Baderum Roma misit.“ Sunt fragmenta IV evangeliorum, quorum textui additi passim interiecti sunt complurium patrum imprimis Chrysostomi commentarii, scripti illi quidem minutis litteris, sed eiusmodi quae convenient cum cod. dialogorum Platonis Oxoniensi scripto anno 896. Supersunt fragmenta haec: Matth. 6, 3—10.¹⁾ 7, 1. — 9, 20. Μη κριν. — οπισθεν 9, 34. — 11, 24. τι των — η σοι 12, 9. — 16, 28. και μεταβας — βασ. αυτου 17, 14. — 18, 25. και ελθοντων — εκλευσεν αυ 19,

¹⁾ Hanc partem vidit Tregelles; ipse non animadverteram. Scholsius vero notat textus initium fieri versibus Mt 5, 41—6, 10. quamquam nullam inde lectionem affert. Praeterea Tregelles etiam versum 5, 45. in commentario se invenisse significat; sed lectiones commentarii saepe ab ipso textu differunt.

22. — 21, 13. ακουσας — ληστων 21, 28. — 22, 22. τι δε — απηλθον 23, 27. — 24, 2. ακαθαρσιας — καταλυθησεται 24, 23. — 35. τοτε — παρελθωσιν 25, 1. — 30. τοτε — οδοντων 26, 69. — 27, 12. ο δε πετρο. — ουδεν α Marc. inde a 6, 47. integer est, nisi quod 14. 61. — 64. 14, 72. — 15, 4. 15, 33. — 16, 6. non-nihil litterarum verborumque periit ac 16, 6. — 8. θη ουκ εστιν — γαρ αυτας deest. Lucae 1, 1. — 37. Επειδηπερ — αδυνατησει 2, 19. — 3, 38. η δε — θεου 4, 21. — 10, 37. ηρξατο — ουτως 11, 1. — 18, 43. και εγενετο — θεω 20, 46. πρωτοκλησιας — finem. Iohannis 1, 1. — 2, 22. Εν — ο ιησους 7, 1. — 13, 5. και μετα — διεξωσμενος 13, 20. — 15, 25. αμην — δωρεαν 16, 23. εν εκεινη — finem. Quae inter 2, 22. et 7, 1. desiderantur, saeculo fere XII. suppleta sunt. Post Scholzium hieme anni 1844. fragmenta omnia, exceptis iis quae, ut modo indicavi, duobus saeculis post addita sunt, contuli. Etiam ex hoc codice quae excerpsti, nuper cum excerptis suis contulit S. P. Tregelles. Aliquot vero locis, ubi de meis dubitabam, codicem ab amico denuo examinandum curavi. Exeunte nono vel ineunte decimo saeculo exaratus est.

††Y codex bibliothecae principalis Barberinae signatus nr. 225., foliis sex formae maioris constans. Sunt fragmenta evang. Iohannis: 16, 3. — 19, 41. γνωσαν τον πατερα — εν τω κηπω, codici evangeliorum, Theophylacti commentariis instructo, saeculi fere XII. praefixa. Primum innotuerunt per Augustinum Scholz, quamquam pro more suo negligenter inspexit atque etiam negligenter descripsit. Octo ille folia esse ait (cf. Biblisch-Kritische Reise etc. 1823. pag. 108.), quum non sint nisi sex; ea continere refert Ioh 16, 4 usque 19, 28., sed revera continent Ioh 16, 3 usque 19, 41. Item „bene, rapide omnibusque accentibus“ scripta esse perhibet; at scriptura vetus quae nihil artificiosi habet, eo deformata est quod altera manus atramento novo eoque fusco ac sordido instauravit, accentus raro et negligenter positi sunt, frequenter etiam desiderantur spiritus. In margine Ammonii capita absque Eusebii numeris exprimuntur. Interpunctio aliquam similitudinem codicis e habet. In utroque enim quum triplex puncti positio est tum duorum aut trium punctorum coniunctio, nisi quod in Barberino codice etiam quattuor punctorum signum habetur. Alexandrinae orthographiae conservavit vestigia, quemadmodum Ioh 16, 14. λημψεται et 16, 24. λημψεσθε habet. Scri-

ptus videtur octavo p. Chr. saeculo. Ceterum non facile erat anno 1843. efficere ut Barberinus princeps, cui a duobus principibus optime commendatus eram, permitteret examen codicum suorum. Nec permisit nisi ut duobus diebus paucas horas in bibliotheca eius laborarem. Nihilominus recte a me omnia ex codice hausta esse confido. Edidi in Monumentis sacr. ined. 1846. p. 37. — 50. (16, 20. *εις χαρα* vitiose typis exscriptum pro *εις χαραν*). Ibidem illustravi Prol. § 4. addito facsimili tab. III. nr. 5.

†Z codex Dublinensis collegii S. Trin. rescriptus: Insunt haec ev. Matthaei fragmenta, sexto fere saeculo scripta: 1, 17. — 2, 6. *ι ουν αι — τον ισραηλ* 2, 13. — 20. *και την μητερα — παιδ.* *και την* 4, 4. — 13. *ο δε αποκρ.* — *εις καμαραουμ* 5, 45. — 6, 15. *ουρανοις — αφ ητε τοις* 7, 16. *θων σταυλ* — 8, 6. *δεινως βιασιν*. 10, 40. — 11, 18. *λαντα με — μητε πιτω* 12, 43. — 13, 11. *οταν δε — της βασιλ.* 13, 57. — 14, 18. *δικιζοντο — και εκλελυ* 15, 13. — 23. *ο δε — οι μαθ.* 17, 9. — 17. *του ορους — αυτον ωδε* 17, 26. — 18, 6. *αργε — θαλασσης* 19, 4. — 12. *οτι ο — και εισ. ενν. οιτ.* 19, 21. — 28. *πωλησον — κρινοντες* 20, 7. — 21, 8. *λωγα μου — νηυον εν* 21, 23. — 45. *αυτω διδασκων — οι αρχιερ.* 22, 16. — 25. *αληθης — πρωτος* 22, 37. — 23, 3. *κυριον τον — λεγουσιν* 23, 13. — 23. *υμεις γαρ — γραμματεις* 24, 15. — 25. *λυγμα της — προειρ. υμιν* 25, 1. — 11. *των εξηλθον — ανοιξον η* 26, 21. — 29. *εξ υμων — μεθ υμων* 26, 62. — 71. *μαρτυρουσιν — αυτοις εκει*. Haec omnia sed locis haud paucis mutila splendide edidit Ioh. Barrett in Evangelio secundum Matthaeum ex codice rescripto collegii SS. Trin. iuxta Dublin. Dublinii 1801. Nuperrime vero S. P. Tregelles operam dedit, anno 1853, (cf. „an introduction etc. pag. 181.) ut lacunas libri Barrettiani novis circa codicem studiis expleret. Postquam igitur permissum ei esset ut ad restaurandas litteras chemica adhererentur, quicquid scripturarum superest legit. Quae ut in plenum litterarum usum converterentur novam fragmentorum omnium editionem dudum suscepit vir cl. Dr. Todd, collegii S. Trin. bibliothecarius. Quum autem nova editio quo tempore Matthaei evangelium retractabam, nondum prodisset — nescio an post prodierit — petii ab editore ut mihi de nonnullis locis gravioribus rescriberet quid esset in codice. Hoc ille benevolentissime fecit, ita ut passim plus Barretto dare possem; sed saepe eo ipso loco ubi lectio fluctuat codex de-

ficit. Nimirum in Barretti editione per partes textus quos cum lacunis edidit, nusquam satis apparet utrum deficiat codex an legi non potuerit. Ita 14, 12. in codice est *αυτουηραυ* et *και εθαβαν*: hinc neutro loco quae dubia sunt (*το πτωμα: το σωμα, αυτο: αυτον*) ex codice disci possunt. Item 7, 16. in codice est *σταφυλ*, nec igitur *σταφυλας* nec magis *σταφυλην* testatur. Praeterea vero ad supplementa adhibui quae Tregellius in primo editionis suae Novi Testamenti fasciculo evangelium Matthaei totum complectente indicavit.

††Γ: siglum hoc est codicis, quem nobis contigit in monasterio Orientali, quum secundum Aegyptum et terras quae circumiacent adissem, detegere detectumque in patriam afferre. Transiit autem ante triennium ex manibus meis ad bibliothecam Bodleianam Oxoniensem. In Anecdotis meis sacris et profanis p. 5. descriptionem eius dedi, quam paucis mutatis repetere placet: Codex est litteris uncialibus saeculi noni scriptus, versibus quavis pagina continuis foliorum 157 in 4° maiori. Prae ceteris quoad habitum et scripturam similitudinem habet codicis Cyprii in bibl. Par. nr. 63. siglo κ ad evangelia notati. Continet evangelium Lucae integrum (extrema folia decem ex madore male affecta sunt, sed in meliorem statum redigi possunt et iam a me plene lecta sunt); item Marci evangelium, exceptis 3, 35—6, 20.; praetereaque haec evangelii Matthaei fragmenta: 6, 16—29. 7, 26—8, 27. 12, 18—14, 15. 20, 25—21, 19. 22, 25—23, 18. item evangelii Iohannis 6, 14—8, 3. 15, 24—19, 6. Pro indole textus admodum cognatus est codicibus nostris uncialibus secundi ordinis, i. e. εβζηκμστν; sed saepius his cum antiquioribus consentit codicibus nec raro lectiones plane proprias tuetur. Exempli causa videamus Lucae 8, 1—38. Hos per versus locis 13 plurimorum codd. uncialium confirmat auctoritatem; locis 17, ubi illi inter se differunt, quater decies cum α etc, bis cum c etc, semel cum κηκςυα facit; locis denique quindecim pro testium discrepantia inprimis idoneis ad ingenium codicis probandum, septies cum β facit perpaucis aliis accedentibus, semel cum eodem accedentibus pluribus; bis de uncialibus codd. ιχ et λκκμ solos habet comites, bis veteres tantum aliquot interpretes et semel insignes illos codd. 1. 131. (v. 29. ιησω); v. 8. pro *αρησθε* habet *δοξησθε* quem locum vide; denique v. 23. loco perquam gravi ipse solus omittit *ωσει*, ab aliis cum ως

permutatum. Etsi non dixerim ubique vel plerumque codicem tanta quanta hoc Lucae loco lectionis bonitate excellere, tamen nusquam inferiorem se praebet codicibus quos supra laudavimus. Etiam lectiones alibi nondum vel certe in paucissimis inventas testibus non paucas exscripsimus, quamquam illae quidem vix magna auctoritate valent. Facsimile quod vocant codicis exhibuimus in *Anecdotorum sacr. et prof.* tabula I. nr. IV.

†Δ codex Sangallensis Graecus Latinus interlinearis. Quattuor evangelia continet integra praeter Ioh 19, 17—35. *σραυγορ* usque *οιδεγ*. Hunc codicem tam affinem esse codici epistularum Boerneriano Dresdensi (epp. G), ut uterque eiusdem patriae et aetatis habendus sit, docte variisque modis probat codicis editor Rettig. Eiusdem tamen utrumque librarii esse haud pobabile fit; fuerunt potius qui hunc et qui illum scripsere eiusdem monasterii et ut ita dicam scholae socii. Ad argumenta quibus communem utriusque patriam iam Rettigius probavit in Prolegg., accessit nuper novum cuius primus mentionem fecit Tregellius: an introduction etc. p. 197. Varia enim additamenta Latina quae in utroque libro habentur, partim ad principium partim ad calcem posita, ab eodem homine profecta esse non dubium est. Sequitur inde, fuisse olim aut, quod equidem vix crediderim, utrumque codicem uno volumine coniunctum, ita ut quum separarentur etiam partes additamentorum distribuerentur, aut utrumque certe in eodem monasterio depositum ibique ab eodem homine docto suis auctum scripturis. Quum perquam probabile sit, utrumque codicem in ipso S. Galli monasterio et quidem a monachis Scotticis vel Hibernicis, quorum „catervas“ et „colonias“ in Germaniam atque Helvetiam aevo medio commigrasse constat, scriptum esse, facile fieri poterit ut alii etiam in thesauris eiusdem monasterii vel vicinorum codices inveniantur cum eiusdem scriptoris elaboratis. Ipsum Sangallensem codicem a pluribus scriptum esse satis docuit Rettigius: quae res nullam difficultatem habet atque ex aliis quoque codicibus cognita est. Nimirum ex pensis variis monachorum aliquot constat. Qua in re grave videri potest, quod Marci evangelium duos eosque a reliquis diversos scriptores habuit. Quum enim istud evangelium, quemadmodum codex Sangallensis praebet, prae reliquis eiusdem partibus rara textus praestantia excellat,

ponere licet nec ex eodem antiquiore exemplari transcriptum esse. Quod si minus, certum tamen est hunc evangelii Marci textum non ex eodem cum reliquis antiquiore fonte fluxisse.

Multis modis conspicuum fit omnes codicis scriptores multo magis Latinis quam Graecis aduetos fuisse litteris; quid quod non raro in mediis vocibus Graecis puras Latinas litterarum formas adhibuerunt ac passim ineptis vitiiis Graeci textus ignaros se probaverunt. Ipse Latinus textus perparvi momenti est; nec Italam nec Vulgatam rationem sequitur; videtur Vulgatum textum fundamenti loco habuisse praeterea ad ipsum Graecum non ita scite exactus esse. (Simile quid in Boerneriano epistularum codice accidit, nisi quod ibi omnis ratio ab Itala proficiscitur.) Editio codicis Rettigiana, quae prodit Turici 1836, hunc titulum habet: Antiquissimus quatuor evangeliorum canonicorum codex Sangallensis Graeco-Latinus interlinearis nunquam adhuc collatus. Ad similitudinem ipsius libri manu scripti accuratissime delineandum et lapidibus exprimendum curavit H. Ch. Mich. Rettig. Cuius operis quanta sit praestantia, facile quisque videt; ipse nuper collato passim codice plane perspexi. Saeculo adscribendus est p. Chr. nono.

††Θ codex Tischendorffianus I. bibliothecae universitatis Lipsiensis. Ex itinere orientali a. 1845. in patriam attuli. Transiit post cum aliis multis in bibliothecam universitatis Lipsiensis, meo insignitus nomine. Folia sunt quattuor, quorum tertium fere periit. Membrana admodum subtilis est, folium nullum ab omni parte salvum; potiores marginum partes a tineis exesae sunt, reliquae tam sunt fragiles ut ex tactu solo male afficiantur. Hinc conservandi cura factum est ut singula folia ab utraque parte vitro includerentur. Scriptura elegans est sed ab omni artificio aliena. Similitudo eius cum vetustissimorum scriptura codicum minuitur oblonga forma litterarum ε ο σ ϑ, item eo quod paullum ad dexteram inclinat. Contra δ littera, in re palaeographica gravis, morem antiquissimum sequitur, atque litterae ϑ linea media (cf. ad haec omnia specimina codicum supra allata) nondum excedit litterae corpus, ut inde a VII. fere saeculo fieri solet. Interpunctionis ratio ea est ut punctum vel ad caput vel ad medium vel ad pedem litterae praecedentis adponatur; alibi vero duo, alibi tria puncta ponantur: quae quidem omnia diversum sensum ac potesta-

tem habent. Accentus desunt a prima manu, sed passim adpicti sunt a duobus diversis correctoribus. Spiritus aliquot ipsa prima manus posuit. In margine Ammonianae sectiones cum canonibus Eusebii notatae. Textum, quamvis pauca graviora contineat, tamen prope ad Alexandrinam classem accedere aliquot exemplis probatur. Continent autem folia omnia quattuor evangelii Matthaei fragmenta haec: 14, 8. — 29. *πιστου· και — ο δε ειπεν ελ* (18, 46. — 55. fere tota deperdita) 15, 4. — 14. *λεγων τιμα — αμφοτε*. Edidi in Monumentis sacr. ined. p. 1. — 10.; commentatus sum ibidem Prol. § 2. addito facsimili tab. I. nr. 1. Ad finem commentationis scripta sunt: Aetatem autem atque patriam codicis quod attinet, a monacho Graeco sive Aegypti inferioris sive Sinai montis saeculo fere exeunte septimo exaratus esse videtur. Qua de re nec nunc aliter sentio.

††A¹): hoc siglo rursus codex designatur a nobis in oriente detectus, in Europam allatus atque ex nostro nuper Oxoniensis i. e. bibliothecae Bodleianae factus. Scriptus est uncialibus litteris octavi ut videtur saeculi; quavis pagina textum duabus columnis distinctum habet. Foliorum numerum parem prorsus habet cum codice Γ. Evangelia Lucae et Iohannis continet integra, praemissis capitulorum indicibus. Ad eorundem classem codicum cum codice r pertinet i. e. codicum ΕΓΘΗΚΜΣΥΝ; sed non tantum prae his omnibus ad antiquissimorum codicum textum accedit, verum etiam passim magna lectionis singularitate conspicuus est. Exempli caussa Ioh. 5, 1—36. quinque plenam codicum uncialium auctoritatem confirmat; locis 17, ubi eorundem dissensio est, 13 cum Α etc, bis cum Β etc, semel cum C etc, semel cum uncialibus pluribus facit; 14 locis lectiones ad ingenium codicis probandum inprimis aptas habet: ibi quater de uncialibus cdd. solum D socium habet, semel de iisdem solum Α, item bis solos ΕΜ, bis C*LD et C*LGK,

¹) Quae anno 1849. hoc siglo insigniveram fragmenta duo, alterum Mt 20, 8 — 15. *πρωτον usque εμοις*, alterum Lc 1, 14 — 20. *αγαλλιασις usque δυναμις*, animadversa a me in tegumento codicis Arabici in monasterio S. Catharinae ad montem Sinaiticum, postque in annalibus Vindobon. edita (cf. 1846 Anzeigebblatt für Wissenschaft und Kunst CXIV. p. 53 sqq.), ea quum a tegumento libri Arabici soluta essent ex evangelistario saeculi fere noni desumpta esse intellexi, eo potissimum quod altera pagina Matthaei altera Lucae textum referret.

semel (v. 14.) socios non habet nisi *r* et Coptum. Versu 36. confirmat codicum Δ ΒΕΣΚ lectionem *μειζων* pro *μειζω*; v. 18. nullo socio *ελυθεν* et paucis comitibus *ἀλλ' ὄτι* habet. Denique versu 1. pro vulgata lectione [*η*] *εορτη των ιουδαιων* lectionem maxime notabilem omnium solus habet: *η εορτη των αζυμων*. Idem codicis ingenium probatur Luc 3, 19—36. Inprimis vero grave est quod hic codex eandem originem prodit atque cod. Par. 58. (Scholzii 262.) cuius maximas laudes perscripsit Scholzius in *Biblich-Kritische Reise* etc pag. 11 sqq. („Eine der interessantesten Handschriften, die ich untersucht habe, ist unstreitig etc.) Quo cum noster codex duobus fere saeculis antiquior sit, maiorem etiam lectionis puritatem prae se fert. Consentiant autem saepe in lectionibus haud vulgaribus, quemadmodum Ioh 1, 26. *βηθεβαθα* cum 346. soli vero 4, 31. *παρεκαλου*, Lc. 6, 33. *αυτο* et 37. *κατωδικάσητε* habent; item accedente uno 21, 21. verba *και οι εν μεσω αυτ. εχθ.* omittit. Operae pretium erit iteratis curis codicem Parisiensem conferre; a quo paucis aliquot locis dissentientem codicem Δ vereor ut ipse recte excerpserim. Praeterea in nostro codice scholia inveniuntur, pleraque et ipsa uncialibus litteris adscripta, quorum nonnulla ad rem criticam faciunt, cf ad Ioh 8, 1. Delineandam codicis scripturam curavimus in *Anecdotorum sacr. et prof. tabula I. nr. III.*

B. AD ACTUS APP.

†A vide Evv. Integer est. Saec. V^b.

†B vide Evv. Integer est. Saec. IV.

††C vide Evv. Saec. V^a. Supersunt fragmenta haec: 1, 2.—4, 3. *πνευματος* usque *εις την* 5, 35. — 10, 42. *ειπεν δε* usque *και νεκρων* 13, 1. — 16, 36. *ος ματαην* usque *εν ειρηνη* 20, 10. — 21, 30. *λων αυτου* usque *αι θυραι* 22, 21. — 23, 18. *και ειπεν* usque *προς τον χιλιαρ* 24, 15. — 26, 19. *ποδα εχων* usque *απειθης τη* 27, 16. — 28, 4. *φης ην κραντες* usque *ουκ εισεν.*¹⁾

¹⁾ Errorum plena sunt quae de vitiiis codicis c in actis app. nuper protulit Bornemann, *Grossenh.* 1848. p. XXIII. Confudit enim pessime quae ab ipsius scribae errore profecta sunt et quae perperam impressa (notata a me in prolegg. fragm. V. T. e cod. Ephr. et alibi; praetereaque vide supra); plures errores ipse suo Marte finxit, ut 15, 33. 8, 31.; commisit manus diversissimas primam et tertiam; denique mala fide docuit erroribus scribendi imminui auctoritatem

†D vide Evv. Saec. VI. med. Deficit 8, 29. — 10, 14. *προσελθε* usque *εραγον* 21, 2—10. *επιβαντ.* usque *ιουδαιας* 21, 16. — 18. *ιεροσολ.* usque *παντ. δε* (sed ex his versibus nonnihil refulit Wetstenius; huius igitur tempore ista lacuna nondum fuisse videtur) 22, 10 — 20. *ων τετακται* usque *συνευδοκων* 22, 29. *οι μελλοντες* usque finem libri. Ceterum folio ultimo verso reliquiae textus epistularum catholicarum habentur quas olim codex integer una comprehendisse iudicandus est. In superiore margine est „epist iohannis.“ Ipsius vero textus columna incipit his: „qui male facit non vidit dñm“; a quibus pergit versibus duodecim usque finem tertiae epist. Ioh. Tum subscripta sunt haec: „epistulae“ (sic) „iohanis III. explicit incipit actus apostolorum.“

†E codex Laudianus Graecus Latius (Latinis ad sinistram, Graecis ad dextram positis) in bibl. Bodleiana Oxoniensi. In Sardinia olim librum fuisse, testantur quaedam ad calcem libri posteriore quadam manu adscripta: *φλαβιος* (*φλ^ο* sic per compendium scribitur, ut etiam in sqq. *θεω* et *επαρχων*) *πανκρατιος συν θεω απο επαρχων δουξ σαρδινιας δηλα ποιω τα υποτεταγμενα* etc. (Duces in Sardinia primum constituit Iustinianus imperator anno 534.) Utrum in Sardinia scriptus an aliunde hanc in insulam perlatus sit, non satis constat. E Sardinia vero in Angliam pervenit et quidem iam ante med. saec. octavum. Vix enim dubium est quin iam Beda Venerabilis (obiit 735.) eodem codice usus sit in retractanda expositione sua in actus app. (Beda apud nos, quamvis Beda Latina tantum ex Graecis versa adscripserit atque revera a versione codicis magis quam a Graeco eius textu pependisse videatur.) Seculo decimo septimo ad libros pertinebat Guilielmi Laude archiepiscopi Cantuariensis et cancellar. univ. Oxon., a quo in bibliothecam Bodleianam transiit. Codex scriptus est utraque columna (Latina et Graeca) stichometricè, saeculo ut puto

codicis c, quum bene nosset in suo „praestantissimo“ d errorum eiusmodi plus esse quam in nullo codice alio. Ceterum praeter eas quae in editione fragmentorum Vet. Test. ex eodem codice Ephraemi a. 1845. itemque in Prolegg. editionis N. T. 1849. indicavi, prae reliquis haec notari velim: Ioh 13, 26. codex habet *ψωμιον* non *ψωμον* 184, 23 lege *Ιδον* 206, 8. *παρισιδισαν* Iac. 3, 6. *τον τροχον* 243, 23. *τω γιγροτι*.

sexto exeunte. (Wetstenius malebat saec. VII. Hearne anno 1715, „annorum plus minus mille“ dixit.) Hiat 26, 29—28, 26. post verba *ο δε παυλος* usque dum sequitur *πορευθητι*. Lectio- num peculiaritate ac bonitate admodum insignis est. Esse eum ex iis odd. quos Latinizantes dixit Wetstenius aliique, facile intellegitur. Quo id iure fecerit, demonstrandum erit retractanda universa quaestione de Latinizantibus quos esse voluerunt codicibus. In conficiendo commentario non tantum semper rarissimam Thomae Hearnii editionem (Oxonii 1715.) ad manus habebam, sed etiam brevi ante totam recognoveram ad ipsum codicem Oxoniensem, unde non paucis eam vitiiis laborare intellexi. Hinc non comparent in nostro comm. ut apud Lachmannum *αντιοχεια* et *προουξαμενοι* (cap. 6.), *κατοι- κεται* et *μουσης* (cap. 7.), *ευηγγελιζητο* (cap. 8.) *ημιμ* (10, 41.), *καδιμενην* (cap. 11.) etc: haec enim omnia vitiose edidit Hear- nius. Correctiorem vero totius codicis editionem iam cura- vimus orbi litterarum adnuntiandam Prospectu qui modo exiit Monumentor. sacrorum, ad quae appendicis loco codex Lan- dianus addetur.

††F^a vide Eyy. Saec. VII. ineunt. Praeter 9, 23. 24. quae omnino sola Wetstenius viderat, inveni in actis 4, 33. 34. 10, 13. 15. 22, 22.

††G^aL (propositum erat hunc codicem siglo L insignire ut ad † epp. Paul. ita etiam ad act. et ad epp. cath. Per incuriam igitur accidit ut ad act. et epp. cath. retineretur siglum G quo iam ante usi eramus.) codex bibliothecae Angelicae (monacho- rum ordinis S. Augustini Romae) A 2. 15. antea cardinalis Passionei. Incipit 8, 10. *μης του θεου*. Praeter actorum textum etiam epistulas et catholicas et Paulinas continet. Selectis locis iam a Blanchino et Birchio collatum contulit „integrum“ Scholz anno 1820. („vere integrum“ etiam F. F. Fleck anno 1833., ut certe in codice notatum est.) Ipse contuli diligen- tissime aestate anni 1843. quo factum est ut multa a Scholzio praetermissa notarem, alia ab eodem male notata corrigere. Rursus nuper Lipsiae nostra cum suis contulit Tregelles. Non potest scriptus esse ante med. saec. IX. (Blanchino septimi vel octavi esse videbatur.)

††H codex Mutinensis 196. saeculi noni. Incipit 5, 28. *και θου- λισθαι*. Rursus desunt 9, 39. — 10, 19. *αι χηραι* — *ιδου* 13, 36. — 14, 3. *ιδια* — *τερατα*. Praeterea 27, 4. *κακειθεν* usque finem

actorum supplevit litteris uncialibus manus saeculi fere XI. Reliqua quoque quae desiderantur suppleta sunt sed manu sat recenti XV. vel XVI. saeculi. Post imperfectissimam Scholzii collationem, licet ipse dicat: „Integre collatus in usum huius editionis“, fragmenta antiqua omnia accurate contuli auctumno a. 1843. Praeterea anno 1850. Lipsiae sua exegit ad nostra S. P. Tregelles. Ad epp. cath. passim est h i. e. κ minusc. e Sz.

††I codex bibl. Imp. Petropolitanae, idem quem ad evv. accuratius descripsimus. Pertinent ad actus app. folia quattuor tribus diversis manibus scripta. Folium quo continetur Act. 28, 8—17. quinti saeculi esse diximus, duo alia quibus legitur Act. 2, 6—17. 26, 7—19. septimi, atque eiusdem folium quartum in quo est Act. 13, 39—46.

C. AD EPISTULAS CATHOLICAS.

†A vide Evv. Nihil deest. Saec. V^b.

†B vide Evv. Nihil deest. Saec. IV.

††C vide Evv. Saec. V^a. Desiderantur Iac. 4, 2. — 1. Pe 1, 2. *οὐκ ἔχετε* usque *πνεύματος* 1 Pe 4, 6. — 2 Pe 1, 1. *εἰς τούτο* usque *σωτήρος ἰησ. χρ.* 1 Ioh 4, 2. — 3 Ioh. 3. *ἐστίν* usque *η ψυχῆ* Iud. 1 — 2. *ιουδαῖς* usque *πληθυνθεῖη.*

††G-L (ut iam notatum est, per errorem retinimus a pro L)

† codex Angelicus A 2. 15. Idem qui actorum textum continet. Nihil deest. Saec. IX.

K codex Mosquensis S. Synodi Nr. XCVIII. ex monasterio S. Dionysii in monte Atho. Matthaeio dicitur codex g, Scholzio cod. 102. Epistulas catholicas continet integras, adiuncta catena patrum. Eodem siglo ad epp. Pauli quas una cum catholicis continet insignitur; Scholzio vero dicitur numero 117. In editione nostra a. 1849. ad epp. cath. siglum ι habet, κ vero ad epp. Paul. Chr. Fr. Matthaei contulit eumque sequitur commentarius noster. Idem Matthaeius descripsit in epp. Pauli ad Rom. Tit. et Philemonem Rigae 1782. p. 265 sqq. facsimili praemisso editioni VII epistularum catholicarum Rigae 1782. Noni videtur esse saeculi.

D. AD EPISTULAS PAULI.

†A vide Evv. Saec. V^b. Deficit 2 Co. 4, 13. — 12, 6. *ἐπιστεῦσα — ἐξ ἐμου.*

†B vide Evv. Saec. IV. Desunt Heb. 9, 14. *ρειε την συνειδησιν* usque finem, quae supplevit manus multo recentior, siglo b a me aliquoties notata. Mico enim Italus, collator codicis ex Bentleii mandato, etiam supplementum istud contulit. Praeterea desunt epistolae IV integrae: utraque ad Timotheum, ad Titum, ad Philemonem.

††C vide Evv. Saec. V^a. Perierunt Ro. 2, 5. — 3, 21. *κατα δε την — υπο του νομου* 9, 6. — 10, 15. *ουχ οιον — εαν* 11, 31. — 13, 10. *θησαν τω — πληρωμα* 1 Co. 7, 18. — 9, 6. *εν ακροβυστια — του μη ερ* 13, 8. — 15, 40. *πανσονται — αλλα ετερα* 2 Co. 10, 8. — Gal. 1, 20. *ουκ αισχυνθησομαι — ου ψευδομαι* Eph. 1, 1. — 2, 18. *παυλος — προσαγωγην* 4, 17. — Phil. 1, 22. *τουτο ουν — και τι αι* 3, 5. *μιν εβραιος* usque finem 1 Thess. 2, 9. — 2 Thess. 3, 18. *μνημονευετε — αμην* Heb. 1, 1. — 2, 4. *πολυμερως — πνευμ. αγιου* 7, 26. — 9, 15. *αμικαντος — μεσιτης* 10, 24. — 12, 15. *πησ και καλων — μιανθ. πολλοι* 1 Tim. 1, 1. — 3, 9. *παυλος — το μυστη* 5, 20. — 6, 21. *τους αμαρτανοντας — μετα σου.*

††D codex Claromontanus, Reg. Imp. Paris. Nr. 107., Graecus Latinus. Claromontanum dixit Beza possessor anno 1582. Wetatenius e probabili coniectura mavult Lugdunensem vel Cluniacensem dici. Cf. editionis meae Prolegg. p. XXVII sq. A Theod. Beza transiit ad Claudium Puteanum; a fratribus Puteanis (in ipso codice est: „codex του μακαρίτου Puteani“) legatus est bibliothecae Regiae iam Imperiali, ubi etiamnum, restitutis dudum quae anno 1707. Ioh. Aymont abstulerat foliis 35, integer servatur. Scriptus est in tenuissimis ac laevissimis membranis antiquo et eleganti litterarum uncialium genere, stichometrice. Inter epistolam ad Philemonem et epist. ad Hebraeos positi sunt „versus scripturarum sanctarum.“ Quo in indice post libros Vet. Test. recensentur Novi Test. libri hunc in ordinem et modum: Mt, Ioh, Mc, Lc, epp. Pauli, ad Rom, ad Chorintios I, II, ad Galatas, ad Efesios, ad Timotheum I, II, ad Titum, ad Colosenses, ad Filimonem, ad (sic) Petrum I, II, Iacobi, prima Iohanni epistula, II, III, Iudae epistula, Barnabae epist., Iohannis revelatio, actus app., pastor, actus Pauli, revelatio Petri. Iste index, quem non ad librorum venditorem referendum esse puto, etsi nonnihil per errorem excidisse videtur, antiquissimorum temporum monumentum esse videtur. Textus quem saeculo sexto medio vel etiam in-

eunte scriptum existimo (cf. editionis nostrae Prolegg. pag. XIV sqq.) postea plures invenit correctores, quos quum perdifficile esset recte distinguere, omni studio pertractavi. Quae de re accurate disputavi in Prolegg. sectione IV. pag. XIX usque XXV. cuius ad finem ita singula comprehensa sunt: D^b: is supplevit folium sextum: Rom 1, 27—30. (de quo infra dicetur) saeculo exeunte sexto? D^{**}: Graecus septimi fere saeculi. Totius codicis textum Graecum recensuit. D^{**b} idemque in Latinis d^{**} dictus: paucos correxit locos utriusque textus. D^{**c}: perpaucas in Graecis mutavit. D^{***}: Graecus noni fere saeculi ineuntis textum Graecum per omnes codicis partes diligenter recensuit, etiam spiritus et accentus ubique addidit. D^c: is est qui duobus foliis rescriptis supplevit Graece 1 Cor 14, 13—22. D^{***b}: paucissima attigit eaque parum apte. D[∴]: idemque in Latinis d^{**d}: aliquot locos et Graece et Latine correxit. d^{**d}: corrector is est qui Latinas subscriptiones suis additamentis auxit. d^{***}: homo Latinus qui totum epistolae ad Rom. textum Latinum eumque solum recensuit. D^{nov}: erat is fortasse ex monachis monasterii eius unde codex in manus Theod. Bezae pervenit. Passim notandae lectioni primae operam dedit; item ni fallor capita Hugonis cardinalis adscripsit. Sunt ex his omnibus gravissimi inque primis ad nostrum apparatus pertinent: D^{**} et D^{***}, tertio loco D[∴].

Hunc codicem, cuius gravitas in antiquissima textus Pauli indaganda ratione tanta est, adsentiente etiam Carolo Lachmanno, ut vix ullus gravior sit, postquam Wetstenius „bis et quantum potuit accuratissimo“ contulisset, quo quidem labore ut egregie de re critica promeruit, ita nondum pervenit aut perduxit ad perfectiorem codicis cognitionem, ipse nulli operae peperci ut quam emendatissime describerem indeque ederem. Prodiit editio mea exeunte anno 1851. (in titulo est ex more bibliopolarum 1852.) Circa quam quae meae curae fuerint, perscriptum est Prolegomenorum sectione VII. Inde pauca excerpere placet. „Quum auctumno a. 1840. Parisios venissem, omni cunctatione abiecta id egi ut codicis D textum et Graecum et Latinum quingentis triginta tribus, i. e. totidem quot ipse codex habet, foliis totum ad verbum transcriberem. Erat haec laboris prima pars; altera in eo consistebat ut mea manu scripta ad codicem recognoscerem, lectu difficiliora certius eruerem, inprimis locos a variis correcto-

ribus tractatos subtilius perscrutarer. Quam alteram partem quum absolvissem, ut confidebam antiquissimam scripturam in apographo meo ubique fideliter redditam esse, ita didiceram correctorum rationes, quas adieram duce Griesbachio (cf. Symb. crit. II, 31—77.), ad definiendum difficillimas necdum penitus a me aut Griesbachio perspectas esse. Sed urgentibus tum laboribus circa codicem Ephraemi Syri rescriptum, demum anno fere post retractavi Claromontanum codicem totum: qua re factum est ut de multis locis ex emendationum varietate implicitis multo confidentius statuere possem. Mitto quae spectant frustra propositam curatoribus clar. academiae Oxoniensis editionem. Postquam enim Car. Lachmannus in Stud. et Crit. Heidelb. p. 832. anno 1830. testatus esset, editurum codicem Ephraemi et codicem Claromontanum immortali merito de re Novi Test. critica auctum iri, rursusque in Prolegg. editionis evangeliorum maioris pag. XXIII. a. 1842. conquestus esset: Parisiis per hos proximos centum annos nemo inventus est qui tanto thesauro promendo ecclesiae Christianae bene faceret: ipse omnem lapidem movendum duxi ut quam primum tantum thesaurum utrumque litteris Christianis traderem. Sed quod apud clarissimos Oxonienses ¹⁾ a. 1841. non contigerat, decennio fere post contigit Lipsiae. „Sed antequam curam edendi Claromontani codicis recipere contigit, apographo meo usus sum in paranda editione N. T. altera Lipsiensi. Quo ex labore quum intellexissem quartam totius codicis retractationem egregie valituram esse ad correctorum lectiones ex apographo meo recte edendas, potissimum ad lectiones correctorum primi (D**) et secundi (D***) distinguendas, hieme anni 1849. Parisios repetii et quartum institui totius codicis examen, unde exemplum meum quibuscumque locis opus erat emendatum est. Iam vero ex eo ad edendum paratissimus eram.“ Confido autem in ipso edendi

¹⁾ Asservatur Oxonii exemplar codicis Claromontani manu Sarravii anno 1648. factum. Quo ne quis posthac in errorem ducatur, notandum duce, exemplar illud Oxoniense ad repraesentandum Parisiense tantum non inutile esse. Satis enim habuit Sarravius scripturam exhibere a tot correctoribus profectam, veterrima non expressa nisi quando planissima esset. In ipso vero Parisiensi codice pagina nulla est quin correctorem sit experta; nec raro fit ut quid prima legerit manus lectu difficile sit.

negotio tantam a me curam adhibitam esse ut nihil non recte typis excrimeretur. Identidem accidit vel ubi de vitiosa codicis scriptura dubitabam vel ubi Wetstenium aut Sabatarium a me discrepare videbam, ut fidem apographi mei, quamvis toties recognovissem, suspectam haberem. Sed quaecumque dubia erant, ex officio duorum amicorum Parisiensium benevolentissimorum (Car. Hase et Frid. Duebner) denuo ad ipsum codicem exigebantur. Praeterea iam antea lectiones codicis D in nupera ed. mea N. T. allatas doctiss. Tregellius cum ipso cod. contulerat. Sed in ea ed. nondum ubique posteriores manus indicatae sunt, eaque iam absoluta demum quartum codicis examen institui. Nihilominus uno ille loco articulum a correctore obelis notatum animadvertit ubi obelos ego non notaveram; altero vero loco aliquid assecutus sibi videbatur quod errorem mihi videri significavi in appendice. Huius autem conficiendi quantus labor fuerit, ex numero lectionum quae ibi tractantur iudicari poterit. Iste numerus tria millia longe excedit.)* Continet epistulas Pauli omnes, exceptis paucis versibus Ro. 1, 1 — 7. *παυλος — κρηνητος θεου*. Praeterea Rom 1, 27—30. *εξικαυθησαν* usque *επιφουρας κακων* (in Latinis vero 1, 24—27. *propter quod et usque usu feminae*) suppleta sunt saeculo fere sexto exeunte, item postea etiam alia antiqua manu Graece suppleta sunt 1 Co. 14, 13—22. *διο ο λαλων usque σημειον εισιν*.

E Sangermanensis, ex incendio abbatiae S. Germani (in suburbio Parisino) ante hos quadraginta fere annos Petropolitanus

*) Ut autem totus in me edendi commentandique labor cecidit, ita plenam omnium quae dedi fidem in me recepi rursusque recipio. Incredibili fingendi modo circa haec Tregellius usus est, quasi ipse ad tantum huius appendicis laborem valisset. Notat in libro suo: an introduction etc. pag. 192. To this it may be sufficiently answered, that, though difficult, it is quite possible; and that Tischendorf and Tregelles in their separate examinations of the several thousands of corrections and erasures, differed in hardly a single case respecting the original reading, even though as to the later changes (in so vast a number) they varied several times in judgment. At ego plane ignoro utrum ille an mille lectiones Graecas—Latinum textum quod sciam prorsus non attigit — in libris suis ex ipso cod. enotaverit. Non tam pauper ego laborum sum ut alienis gaudeam arreptis; nec vero aequum videtur invidiosae cedere arrogantiae quae ipse indefessis studiis adsecutus sum. Vide supra pag. CXX sqq.

factus, nil est nisi codicis Claromontani identidem iam correcti apographum idque satis vitiosum (cf inprimis monstra scripturae codicis κ ex conflatis lectionibus duarum vel trium manuum codicis ν orta, ut *δικαιωσιν* Ro. 4, 25, ortum inde quod D^{**} pro ν in *δικαλωσιν*, qui accentus correcti D^{***} debetur, notavit *νην*, accentu quidem non mutato ita, ut revera legendum videatur *δικαλωσινην*; item ibidem 15, 29. *πληρώματα*: quum enim pro *πληροφωρία* correctores codicis Claromontani dedissent *πληρώματα*, ineptus scriba cum nova lectione retinuit syllabas duas primae lectionis; item *μετὰ ταυτετα τοις δάενδεκα* 1 Cor. 15, 5. ex prima lectione *μετα ταυτα τοις ενδεκα* et altera *ετα τοις δωδεκα* confusis ortum; item *νιδιζομενοθεατριζομενοι* Heb. 10, 33.: priorem enim lectionem *ονιδιζομενοι* corrector codicis ν ita mutaverat ut litteris prima et extrema obelo transfixis adscriberet *θεατριζομενοι*), ut iam ante me viderunt proferantque Sabatarius, Wetstenius, Griesbachius (cf. Symbb. crit. II, 77.—85.) aliique. Quae contra disputantur ab Ed. de Muralto in catalogo cdd. bibl. Imp. publ. Gr. et Lat. (Petrop. 1840.) nullius pretii sunt. De aetate codicis difficilis quaestio est; poterat enim facile quis sive hoc sive illo saeculo imitando antiquo litterarum generi studere. Hinc de octavo (quod falsissimum videtur), de decimo, de undecimo, de decimo quinto saeculo cogitarunt. Lectiones codicis κ inprimis e Wetstenio sumpsimus; quae enim aliter nuper exhibuit Ed. de Muralt in commentario vitiiis scatente, magna cum cautione adhibenda erant. Saepe igitur vera lectio huius codicis, quae quidem gravitatem plane nullam habet, nobis mansit dubia: modo enim ille tertium modo primam manum codicis ν sequitur, modo varias eius lectiones confundit, modo suo Marte errat. De Latino textu (e) vide infra; ille quidem passim mutatus est invito Claromontano. Ceterum hiat Rom. 8, 21. — 33. *του θεου — κατα* 11, 15. — 25. *ει γαρ — πληρωμα* 1 Tim. 1, 1. — 6, 15. *παυλος — και μ.* Heb. 12, 8. *παντες* usque finem.

††F codex Graecus Latinus, Augiensis a monasterio Augiae
 † Maioris in Helvetia dictus, anno 1718. postquam dudum in manus privatorum hominum transisset, emptus Richardo Bentleio, a quo quum ad fratris filium et ipsum nomine avunculi Richardi dictum transisset, anno 1786. collegio S. Trinitatis quod Cantabrigiae floret legatus est. Hoc de codice qui

olim exposuerunt, Wetstenius, Semlerus, Michaelis, Herb. Marsh, Hugius, ii omnes magnum in modum errarunt; quippe enim pendebant omnes a Wetstenio, qui solus viderat (anno 1717. Heidelbergae apud Lud. Chr. Mieg.) sed praeter morem negligentissime contulerat. Id quod eo magis dolendum erat quoniam quae ratio quae affinitas inter cdd. Augiensem Cantabrigiensem et Boernerianum Dresdensem esset, quae quidem quaestio viros criticos diu et vehementer exercuit, sciri non poterat nisi accurate collato utroque textu. Propterea anno 1842. adii Cantabrigiam ut accuratum codicis examen instituerem. Institui in celebri S. Trin. collegio eximia cum liberalitate exceptus. Perlustrans autem ipsum codicem una perlustravi collationem Richardi Bentleii manu factam, qua quum imperfectissima Wetstenii collatio dudum magnopere emendari posset, tamen nondum quisquam ante nos usus est.*)

Sed antequam de lectionibus in nostrum usum conversis referam, breviter dicam quae ratio Augiensem inter et Boernerianum intercedat. Est inter utrumque non tantum lectionis sed ipsius scripturae tanta similitudo, ut dubitari nequeat quin Graecus utriusque textus ex eodem exemplari fluxerit. Eminent in his ea quae a legibus Graeca scribendi abhorrent vel etiam singulari aliquo vitio laborant, ut *εκδημος* pro *εκδηλος*, *εκ το* pro *εις το*, *αστιζομενος* pro *λογιζομενος***). Haec quam ad probandam communem originem vim habent, non amittunt locis iis quibus scribendi vitia in altero sunt, in altero non sunt, nec magis diversis lectionibus aliquot notabilioribus (ut *ουκ ευρισκω* et *ουχ ευρισκω*, *κραζομεν* et *κραζομεν*, *αλλα ου* et *αλλ ου*, *ιν χν* et *χν ιν*), quibus uter antiquiorem scripturam expresserit

*) Non opus est ut accuratorem talis collatoris praedicemus. Tamen sunt etiam nonnulla quae aciem Bentleii fugerunt. Ita non animadvertit Rom 9, 15. *μωυσει* pro *μωυση*, nec 10, 15. quod *των* ante *ειπαγγελιζομενων* deest, nec 13, 12. *αποβαλομεθα* pro *αποθωμεθα* nec 15, 16. quod deest *ευπροσδεκτος*, nec 15, 22. *εικαπην* pro *εικοπητην*, nec 15, 33. *ητω* additum, nec 16, 8. quod deest *μου*. Item 1 Cor 10, 7. praetermisit *πειν* pro *πειν*, 15, 28. non vidit post *τοτε* deesse *και*, nec Gal 4, 19. *τεκνα* pro *τεκνια* notavit. Per errorem vero Rom 9, 31. *εφθαχεν* notavit pro *εφθοχεν* 1 Cor 11, 22. *πειν* pro *πειν* 2 Cor 1, 10. *και ετι ρηται* pro *και οτι ρηται*.

***) Exempla multa composuimus in Anecdotis sac. et prof. pag. 210.

plerumque dubitari potest. Accedit vero ad maximam inter utrumque similitudinem, quod quattuor textus Graeci lacunae in utroque eadem sunt: 1 Cor. 3, 8—16. ο φυτευων usque του θεου 6, 7—14. ηδη μεν usque δυναμ. αυτου Col. 2, 1—8. και οσοι usque στοιχεια του Philem. 21. πεποιθως usque finem. Quinta est lacuna inter versum 4. et 5. capitis secundi ep. 2. ad Tim. ubi multo plus spatii in Augiensi quam in Boerneriano relictum est. Etiam in utroque Graece deest ad Hebraeos epistula. Contra post Rom. 14, 23. in ο vacuum spatium est, non item in F, nec magis F post epist. ad Philem. titulum epistulae ad Laodicenses cum ο communem habet. Denique notas in margine scriptas codex ο proprias habet.

Atque haec quidem omnia de Graeco utriusque codicis textu. Latinus vero non modo eo differt quod in Boerneriano inter lineas scriptus est, in Augiensi alteram cuiusvis paginae columnam efficit, sed ipsius rationis magnum discrimen est, anno 1849. non satis recte a me indicatum, dicente in ο Italiam, in F veterem vulgatam inesse. Nimirum multo quidem plura in F cum interpretatione Hieronymi, quemadmodum ex antiquissimis cdd. prodit, conveniunt quam in ο; sed alia haud pauca ab Hieronymo discedunt, eaque vel cum Boernerianis lectionibus, maxime iis quibus signum t praefixum est conspirant, vel certe prope ad eas accedunt, vel denique soli F propria esse videntur. A qua ratione satis singulari illa quidem, si affinitatem excipis qua F codex per Latinum quoque textum cum ο sine dubio coniunctus est, nec ad Hebr. epistula prorsus abhorret, quamvis multo magis ad ipsum textum Vulgatum accedat. Dubium autem non est quin codicibus F et ο eadem et patria et aetas sit tribuenda. Utramque rursus communem cum Sangallensi evangeliorum codice habent. Videntur igitur in coenobio Helvetico nono fere saeculo scripti esse. Incipit codex F Rom 3, 19. *μω · λεγει ινα · παν · στομα · dicat · ut omne os.*

Sed nondum diximus in lectionibus utriusque textus codicis F singulare nobis commodum contigisse. Quum enim anno 1849. quae ipse ex codice anno 1842. excerpseram, ea sola ad apparatus adhibere licuisset, hoc ipso anno vir clarissimus Frid. Henr. Scrivener, a Cantabrigiensi S. Trin. collegio, quem editionem ipsius codicis: suscepturum iam anno 1855. in

Aneodotis significaveram^{*)}, transmisit mihi singulas plagulas textus codicis modo typis exscripti, quibus si quid a me olim praetermissum aut erratum esset, id omne corrigerem. Debeo igitur magnas viro clarissimo gratias pro tanta in me benevolentia, qua factum esse spero ut codex *r* quam rectissime in apparatu nostro repraesentaretur.

††F^a v. Evv. Saec. VII.^a Fragmenta epp. haec habet: 1 Co. 7, 39. 11, 29. 2 Co. 3, 13. 9, 7. 11, 33. Gal. 4, 21. 22. Col. 2, 16. 17. Heb. 10, 26.

†G codex Graecus Latinus Boernerianus (saeculo XVII. erat Pauli Iunii Leidensis), nunc bibl. Regiae Dresdensis, rarum ac grave litterarum sacrarum monumentum. Quum plurima ad hunc codicem spectent quae modo de codice *r* et supra de codice evangeliorum *a* notavimus h. l. brevis esse potero. Videtur igitur hic quoque codex a monacho Hiberno vel Scottico in Helvetia saeculo fere nono scriptus esse. Praeter lacunas quas cum cod. *r* communes habet (1 Co 3, 8. — 16. 6, 7 — 14. Col 2, 1 — 8. Philem 21. usque fin. Item deest ep. ad Heb.), hiat Rom. 1, 1 — 5. *αφωρισμενος* — *πιστεως* 2, 16 — 25. *τα κρυπτα νομου ης*. Totum textum Graecum cum interlineari versione Latina veteri typis exscribendum curavit Chr. Fr. Matthaei. Misenaë 1791. Quam editionem ipsi nuper passim ad codicem Dresda Lipsiam ad me missum exigentes magnae accuratationis ac fidei esse intelleximus. Pauca quaedam minoris momenti errata esse post cl. Anger vidimus, sed etiam eiusmodi rara sunt. Praeterea, ut idem iam indicavit, Eph 4, 16.

*) Cf pag. 216. Uberius autem de variis codicis Augiensis rationibus explicuimus ibidem pag. 209 usque 216. Relatum etiam est pag. 215. in nota de appendice quam epist. ad Hebr. in codice adiunctam habet. Ad quam quae recenti manu eaque Angli cuiusdam notata sunt, in iis anno 1842 — anno enim 1855. quum rursus Cantabrigiae commorabar codex non aderat — male legeram nomen Cumiani Rabani. Quem errorem contigit Tregellio ut amici ope corrigeret, quemadmodum in ipso indice libri: an introduction etc luculentissime significatur: „Tischendorf incorrectly cites a note from Cod. Aug.“ Legendum enim esse docuit l. l. pag. 198. Cumianus Fota in: id quod satis credibile mihi visum et in multa Anecdotorum exemplaria post receptum est. At nuperrime cl. Scrivener litteris mihi indicavit, et ipsum correctorem meum errasse. Qua de re quaesituros relego ad ipsius codicis editionem, quae fortasse in Anglia iam prodiit.

μερους pro μετρος et 4, 18. εσοτισμενοι pro -μενος legendum est.

†H codex Coislinianus Nr. 202. bibliothecae Imp. Paris. Olim XIV constabat foliis, sed — ut in ipso codice notatum est — „post incendium bibliothecae librorum impressorum et subitaneam translationem manuscriptorum non sunt inventa nisi XII folia.“ Duo folia, quae Parisiis desiderantur, in bibl. Imperiali Petropol. habentur; continent Gal. 1, 4. — 10. *ημων — πειθω* 2, 9. — 14. *και βαρν. — αληθειαν.* Reliqua fragmenta haec sunt: 1 Co. 10, 22. — 29. *εσμεν — η ελευθερια* 11, 9. — 16. *ανηρ — του θεου* 1 Tim. 3, 7. — 13. *δει δε — εν χριστω ιησου* Tit. 1, 1. — 3. *παυλου αποστ. επιστολη πρ. τιτον. παυλος — του σωτη* 1, 15. — 2, 5. *απιστοις ουδεν — αγαθας* 3, 13. *ζηταν usque finem.* Heb. 2, 11. — 16. *δε ην αιτια — σπερματος αβρααμ* 3, 13. — 18. *αχρις ου — μη εισε* 4, 12. — 15. *ζων γαρ — ασθενειας ημων.* Praeter alia quae argumenta epistularum ad Heb., I ad Tim. et epistulae ad Tit. spectant, ibi haec leguntur, quemadmodum ex ipso codice descripsi: *εγραψα και ξεθεμην κατα δυναμιν στειχηρον· τοδε το τευχος παυλου του αποστολου προς εγγραμμον και ευκατάλημπτον ανιγνωσιν. των καθ' ημας αδελφων· παρων απαντων τολμης συγγνωμη αιτω. ευχη τη υπερ εμων· την συνπεριφοραν κομιζομενος· αντιβληθη δε η βιβλος· προς το εν καισαρια αντιγραφον της βιβλιοθηκης του αγλου παμφλου χειρι γεγραμμενον αυτου.* Haec folia tegumento libri manuscripti agglutinata Parisios olim translata sunt ex monte Atho. Edidit Montefalconius in biblioth. Coislin. p. 251. erratis paucis, ut 1 Co. 10, 29. *τι*, quod debebat esse *ινα* (quod in scissa membrana fere periit) *τι*. Nec vidit Montef. Tit 2, 8. ex emendatione legi *ιεροπρεπει* pro *ιεροπρεπεις*, nec magis Tit 3, 13. adsecutus est a prima manu *απολλων* pro *απολλω* fuisse. Adde quod Heb 4, 15. *συμπαθησαι* pro *συνπ.* edidit. Quicquid fragmentorum exstat, ipse accuratissime cum accentibus, spiritibus variisque punctis transcripsi, indeque editionem correctiorem ac plenioram additis omnibus quae non ad ipsum textum pertinent dare potero. Videntur esse saeculi sexti.

††I codex bibl. Imp. Petropolitanae. Vide ad evangelia. Huc pertinent duo tantum folia, quorum altero 1 Cor 15, 53 — 16, 9. altero Tit 1, 1 — 13. continetur. Utrumque fragmentum secundi quem diximus codicis est, referendum ad saeculum quintum.

K codex Mosquensis. Vide ad epp. cathol. Deficit Rom. 10, 18—
1 Co. 6, 13. *αλλα λεγω* usque *και ταυτην και*, item 1 Co. 8, 7. —
11. *τινες δε* usque *απεθανεν*. Saec. fere IX.

††L codex Anglicus Romanus. Idem est quem ad act. et epp.
† cath. sigla 6·L insignivimus. In epp. Paul. deficit Heb 13, 10.
ουκ εχουσιν usque finem. Saeculi IX.

††M fragmenta duo, altera Hamburgensia, altera Londinensia.
Priora (Heb 1, 1 usque 4, 3, *εις την*, item 12, 20. *βοληθησεται*
usque finem epistulae) ex libris Uffenbachianis sunt; post
erant Joh. Christoph. Wolfii, a quo ex legato ad bibliothecam
publicam civitatis Hamburgensis pervenerunt. Pro magno
pretio, quod dudum in re critica habere videbantur, iam anno
1800. libello academico Helmstadiensi tractavit Henr. Phil.
Conr. Henke. Nuper postquam contulisset S. P. Tregelles sua-
que mecum Hamburgo Lipsiam reversus communicasset, ipse
Hamburgi tota transscripsi et in Anecd. meis sacr. et prof.
1855. pag. 174 sqq. edidi.*) Quam editionem paranti contigit
ut Londini viderem fragmenta utriusque ad Corinthios epi-
stulae, adnexa Harleiano codici 5613. in fronte et ad finem,
quae iam Griesbachius ad eundem cum fragmentis Hambur-
gensibus codicem olim pertinuisse, saltem ab eodem librario
scripta esse putavit, vide N. T. tom. 2. pag. XXV. sub cod. 64
Qua de re Griesbachium non errasse intellexi. Etsi enim inter
utraque versuum numerus differt, tanta tamen sunt similitu-
dine ut eadem aetate ab eodem homine et ad idem exemplum
exarata existimen. Edidimus igitur cum Hamburgensibus foliis
etiam haec Londinensia, quibus continetur 1 Cor 15, 52. *σαλ-
πισει γαρ* usque 2 Cor 1, 15**) *ελθειν ινα*, item sed cum lacu-
nis 2 Cor 10, 13 -*σομεθα αλλα κατα* usque 12, 5. *ασθενειαις μου*.
Insignia autem haec fragmenta maxime eo sunt quod tota
rubro, non atramento scripta sunt. In interpunctione triplicis
puncti usum habent, vel ad caput litterae praecedentis vel ad

*) Aegerrime fero quod in hanc editionem tribus locis vitia inreperunt.
Heb 12, 26. lege *τοτε* pro *ποτε* 13, 8. *εχθεις* pro *χθεις* ibidemque
versu 16. *τοιανταις θυσιαις* pro *τοιανται θυσιαι*. Item in fragmentis
Londinensibus 2 Cor 1, 4. vitiose typis exscriptum est *παρεκαλου-
μεθα* pro *παρακαλ*.

**) Pudet hanc fragmentorum partem in ipso commentario praeter-
missam esse. Adhibita vero est ad supplementa.

medium vel ad pedem positi. Etiam iota adscriptum observatur bis: Heb 13, 21. *ὡς ἡ δόξα* et 2 Cor 1, 1. *τῆς ἐκκλησίας*. Cf. editionem nostram, in qua etiam accentus et spiritus quemadmodum in utrisque fragmentis sunt expressimus. Textus bonitate ad optimos testes qui supersunt prope accedunt.

Nº: hoc siglo insignivimus fragmenta pauca Mosquensia epistulae ad Hebraeos: 10, 1—3. *τῶν μελλόντων* usque *ἀναμνησις* 10, 3—7. *ἀμαρτιῶν* usque *θελημα σου* 10, 32—34. *υπεμειναιτε* usque *μεινουσαν* 10, 35—38. *ἀποβαλητε* usque *ψυχη σου*. Refert de his Matthaeius ad Heb 10, 1. Sunt in vetustissimis membranis scripta litteris quadratis similibusque textui fragmentorum Coisl. (Hepp.) crassioribus ductibus instaurato. Adhibitae sunt istae membranae anno p. Chr. 975. compingendo codici Gregorii Nazianzeni, in bibl. S. Synodi numero LXI. insignito. Possunt (pariter ac fragmenta Coisl.) reliquiae saeculi VI. esse sed quae Matthaeius notavit non satis sunt ad aetatem accuratius definiendam.

E. AD APOCALYPSIN.

†A vide Evv. Integer est. Saec. V^b.

††B codex Vaticanus Nr. 2066. olim Basilianus (i. e. monachorum Basilianorum in urbe) Nr. 105. Praeter varia patrum scripta apocalypsis textum continet integrum, ineunte fere saeculo octavo scriptum. Huius quum prima notitia a Blanchino ad viros doctos perlata esset, Wetstenius operam dedit ut collationem nancisceretur. Quam Quirinio cardinali intercedente revera nactus partim commentario partim appendici Novi Testamenti sui inseruit. Ista vero collatio tam erat imperfecta, ut ne universam quidem codicis indolem proderet, ex quo, ut exemplo probem, toto cap. VII. unam tantum lectionem variantem afferebat eamque falsam, quum notandae essent viginti quattuor. Mihi vero aestate anni 1843. quum concessum esset aliquos codicis versus facsimili quod dicunt exprimere, contigit ut in conficiendo facsimili variantes lectiones omnes editioni meae Lipsiensi primae adscriberem. Quod maxima cum cura feci; sed in tanta temporis brevitate et laboris dubitatione — superveniente enim custode*) abrum-

*) Nuper demum causam severae huius thesauri custodiae intellexi: iam tum enim idem textus ad editionem bibliorum ab Angelo Maio adhibitus erat.

penda erat collatio et delineatio repetenda — vix fieri potuit ut nusquam errarem. Totum textum quemadmodum nactus eram edidi in Monumentis sacr. ined. p. 407 — 432. cum Prolegg. § 8. et facsimili tab. III. nr. 9. Nuperrime vero idem textus rursus in editione bibliorum Maiiana prodiit. Inde aliquoties a vero me aberrasse didici, quamvis plura apud Maium quam apud me invito codice edita sint. Qua de re ut satis constet, brevi catalogo adscribam locos quibus ex Maii libro corrigendus videatur meus, additis iis quibus meus valeat ad corrigendum textum Maii. 1, 16. 19. 20. et ubique *ιδον ιδες* etc legendum est pro *ειδον ειδες* etc. Item codex pro *δεκα* 2, 10. *ε* similiterque ubique numeros habere videtur. 4, 4 et 8. Mai. bis edidit *κυκλωθεν* pro *κυκλοθεν*, nescio an recte. 4, 11. *ο* ante *θεος* secundae manus esse dicitur. 6, 1. Mai *οτι* pro *οτε* 7, 14. Mai *ειπον*, quod vix ab errore esse potest, pro *ειρηκα* 9, 12. *ετι* a** esse dicitur pro *αι* primae manus lectione. 9, 20. Mai *ουδε* *εμετεροσαν* pro *ουδε μετ.* 10, 11. Mai *εθνεσι* pro *εθνεσιν* item *πατησουσι*, *δυσι μαρτυσι*, *αψησουσι*, *εδιωξε*, *ηνοιξε*, *προσκυνησωσι*, *πεποτικε*, *ηξουσι*, *βλεπωσι* i. e. ubique absque *ν* *εφελκ.* 11, 2. 3. 9. 12, 13. 13, 9. 12. 14, 8. 15, 4. 16, 15. item post aliquoties; 12, 14. verba a me deleta habet: *αυτης οπου τρ. εκ. καιρ. και* 14, 3. *ουθε εις* pro *ουδεις* 14, 8. *ταυτης* pro *αυτης* 15, 2. *εχοντας τας κιθαρας* 16, 9. *εχοντος εξουσιαν* 16, 12. *τ. μεγαν εφρ.* 17, 4. *η* pro *ην* 18, 6. *διπλ. ως* (hoc omisi) *και αυτη* 18, 20. *επ αυτην* pro *επ αυτη* (?) 20, 11. *ου απο προσωπου* 21, 20. *βηρυλιος* pro *-λλος* 22, 12. *εσται αυτου* pro *εστιν αυτου* (?)

Maii vero editio ex mea corrigenda videtur his locis: 1, 1. M *αυτω* pro *αυτη* 1, 11. M *φιλαδελφειαν* pro *-φιαν* 1, 13. M *χρυσην* pro *-σιν* 2, 4. M *αλλ* pro *αλλα* 2, 7. M *νικωντι* pro *νικοντι* 2, 14. M *βαλακ* pro *-λαακ* 2, 18. M *χαλκολιθων* pro *χαλκωλ.* 2, 19. M *υπομογην* pro *οιπομογην* 2, 20. M *προφητιν* pro *-την* 2, 22. M *βαλλω* pro *βαίλω* 2, 23. M *ερευνηων* pro *-νον* 2, 24. M *βαλω* pro *βαίλω* 2, 28. M *πρωινον* pro *πρωιν.* 3, 7. M *φιλαδελφεια* pro *-φια* 3, 15. M *οφελον* pro *ωφ.* 3, 18. M *περιβαλη* pro *-βαλλη* et *εγχεριση* pro *-σει* 3, 20. M *εισελευσομαι* pro *-σωμαι* et 21. *εκαθισπ* pro *-θησα* 4, 1. M *ιδον* pro *ιδων* et 2. *εκειτο* pro *-τω* 4, 4. M *εικοσι* pro *τους εικ.* et 6. *κρυσταλλω* pro *-αλω* et 7. *εχον* pro *εχων* et 10. *τω ζωντι* pro *το ζ.* et 11. *om ουκ* 5, 6. M *εχον* pro *εχων* 6, 7. M *ηνοιξε* pro *ηνυξε* et 8. *χλωρος* pro *χλορ.* et *ηκολουθει* pro *-θη* et 11. *αναπαυσονται* pro *-σονται* et

14. νησος pro νησσος et 16. πεισατε et κρηματε pro -ται 7, 6. Μ μανασση pro -νωση et 11. εστηκεισαν pro -κησαν 8, 12. Μ και η ημερα pro και ημερα et 13. λυπων pro λοιπ. 9, 4. Μ ερωεθη pro -ρηθη et 6. ευρησουσιν pro ευρισουσιν et 21. φαρμακειων pro -κιων 10, 7. Μ τελεσθη pro -σθει item ευηγγελισεν pro -λησεν et 8. βιβλιδαριον pro βιβληθ. et 11. σε proσαι 11, 1. Μ εγειραι pro -ρει et 6. προφητειας pro -τίας et 12. αναβητε pro -ται 12, 2. Μ εν γαστρι pro εγ γα. item εκραζεν pro εκραξεν et 11. αχρη pro αχη (huiusmodi non amplius adnotabo) et 12. οι ουρανοι pro ουρανοι et 17. ωργισθη pro οργισθη 13, 10. Μ αποκτενει pro -ενει et 14. λεγων pro λεγοντος* et λεγον** item ο ειχεν pro ος ειχ. et 17. δυναται pro δυναται 14, 8. Μ πορνειας pro -νίας et 13. αναπαυσωνται pro -σονται. Quae vv. 11 et 14. secundis curis debentur nulla nota addita eduntur, quod idem alibi. 15, 4. Μ δοξαση pro -σει 16, 3. Μ αγγελος pro αγελος 17, 8. Μ θηριον omisso το et 11. αυτος pro ουτος 18, 24. Μ αιμα pro αιματα 19, 18. Μ om τε post ελευθ. (?) 20, 9. Μ om και την πολιν των αγιων et 11. τους pro τοις 21, 3. Μ λαοι pro λαος et 14. εχον pro εχων et 15. μετρηση pro -σει, item 19. σαπφειρος et χαλκηδων pro -ι- et -ι- 22, 2. αποδιδουν pro -δους et 13. εγω ειμι pro εγω (?).

††C v. Evn. Deficit 3, 19. — 5, 14. νοησον — και προσε 7, 14. — 17. οι ερχομενοι — ο θεος παν 8, 5. — 9, 16. και ειληφεν — αιθμον αυτων 10, 10. — 11, 3. εφαγον αυτο επικρ. — προφητ. ημερας 16, 13. — 18, 2. τα ως βατρ. — ακαθαρι. κ. φυλακη 19, 5. και οι μεγαλοι usque finem. Saec. V^a.

2. CODICES LITTERIS MINUSCULIS SCRIPTI.

Cdd. hi minusculis sive cursivis litteris scripti in septem saecula ab exeunte nono ad XVI. incidunt. De iis conferendis plurimi promeruerunt, post Henr. Stephanum, Waltonum et Millium inprimis Wetstenius, Birchius, Moldenhawer (cdd. Hispan.) Treschovius, Alter, Hensler (cdd. Havn.) Griesbachius, Matthaeius, Scholzius, Rinckius, Dermout, Reiche, de Muralt, Tregelles et, qui prae ceteris nostrae aetatis insigniendus est, Scrivener; item alii uno vel altero accuratius pertractando, ut Knittel, Begtrup, Pappelbaum, Fleck.

Nihilominus ex tanto numero (evv. 500, act. et epp. cath. 200, epp. Paul. 300, apoc. 100. Adde evglstaria et lectionaria) pauci accurate excussi, plurimi passim tantum collati aut selectis locis inspecti sunt; sat multi vero tantum non innotuere nisi nomine. Catalogus noster inprimis ad Scholzium, qui Wetstenii et Griesbachii indices plurimis nominibus auxit, conformandus erat, unde sine dubio multa quae emendatione opus habent repetita sunt. Ab initio plura exscripsimus exempli caussa; addita quoque Scholziana familiae sive recensiois notatione. Apud eundem igitur per plurimas catalogi partes nonnihil peti potest quo singula illustrentur, nisi quod indices ad actus et epistulas et apocalypsin minus curavit quam ad evangelia. Novo ac singulari ad haec studio collato non dubito quin multo plura bonae frugis disci ac doceri queant. Spero pios et strenuos iuvenes ac viros qui talem laudem quaerant non defuturos.

Ceterum stellula (*) insignivimus eos codices qui prae reliquis, alii quidem magis alii minus, cum antiquissimis cdd. consentiunt.

A. AD EVANGELIA.

- *1. (Act. 1. Paul. 1.) Basileensis B. VI, 27. membr. seculi X, continet acta, epistulas, evangelia. Textus evangeliorum insignis. „Textus exhibet in actibus et epistolis familiam Constantinopolitanam, in evangeliiis vero familiam Aegyptiacam.“ Collatus et descriptus a Wetstenio, passim adhibitus ab Erasmo. In nostrum usum accurate contulit C. L. Roth. Quam collationem Lipsiae ad suam adhibuit Tregelles.
2. Basileensis B. VI, 25. cod. membr. seculi XV, continet evangelia. „Textus familiae accedit Constantinopolitanae.“ Ex eo evangelia edidit in Novo Testamento suo Erasmus.
3. (Act. 3. Paul. 3.) Caesareus Vindob. Forlosian. 15. et in supplemento Kollarii 5, membr. seculi XII, continet evangelia, acta, epistulas.
4. Par. RI. *) 84. Stephani γ' membr. seculi XII. Deest Matth. 2,

*) Hunc in modum insignire placet codices qui „Regii“ dici solebant. Sunt igitur antea Regii nunc Imperiales.

- 9—20. Io. 1, 49 — 3, 11. „Exhibet textum ex utraque codicum familia conflatum, ita tamen ut saepius Constantinopolitanis accedat.“ R. Steph. et alii hunc codicem inspexerunt, integrum contulit Scholz.
5. (Act. 5. Paul. 5.) Par. RI. 106, Stephani δ' , membr. seculi XII, continet acta, epistulas, evangelia. „Exhibet textum mixtum.“
6. (Act. 6. Paul. 6.) Par. RI. 112, Stephani ϵ' membr. sec. XI, continet evangelia, acta, epistulas. „Exhibet textum mixtum ex utraque codicum familia.“
7. Par. RI. 71, Stephani ζ' , membr. sec. XI. „Textus evangeliorum plerumque familiae codicum Constantinopolitanae adhaeret, sed insunt etiam lectiones permultae Alexandrinae.“
8. Par. RI. 49, Stephani ζ' , membr. sec. XI. „Familiam codicum Constantinopolitanam sequitur.“
9. Par. RI. 83, Stephani β' , membr. anno 1168 regnante Manuele Porphyrogeneto Constantinopoli, Amarrri Hierosolymis, et Guilielmo II. in Sicilia exaratus. „Plerumque familiam Constantinopolitanam habet.“
10. Par. RI. 91, olim 2865.¹ prius bibliothecae Veronensis, cui a Dorotheo, archiepiscopo Mitylenensi anno 1439, ut in subscriptione Timotheus Veronensis testatur, dono datus est. Codex membr. sec. XIII. „Familiam quidem Constantinopolitanam sequitur, sed habet etiam lectiones Alexandrinas et singulares haud paucas.“
11. Par. RI. 121 et 122, membr. sec. XII. „Familiæ quidem Constantinopolitanae plerumque adhaeret, sed permultas etiam habet lectiones Alexandrinorum codicum.“
12. Par. RI. 230. Codex memb. sec. XI. „Familiam Constantinop. ita sequitur, ut rarissime ab ea recedat.“
- *13. Par. RI. 50, membr. sec. XII. Continet evangelia, sed desunt Matth. 1, 1 — 2, 21. 26, 33 — 53. 27, 26 — 28, 10. Marc. 1, 21 — 45. Ioh. 21, 2 — 25. „Familiæ Alexandrinae textus adhaeret.“ Negligenter collatus est a Kustero et Wetstenio, maiori diligentia a Griesbachio, et denuo collatus a Begtrupio Dano anno 1797.
14. Par. RI. 70, antea Mazarinaeus membr. anno 964 scriptus regnante Nicephoro (Phoca) indictione 8. „Textum habet Constantinopolitanum.“

15. Par. RI. 64, membr. saec. X. „Familiam Constantinopolitanam sequitur.“
16. Par. RI. 54, antea Medicaeus, membr. sec. XIV., continet evangelia cum versione Latina in Matth. Marc. 1, 1 — 11, 4. Luc. 5, 21—44. Ioh. 1, 1 — 12, 17. Mutilus Marc. 16, 6 — 20. „Huius codicis textus raro a recepto recedit, sed habet etiam lectiones Alexandrinās.“
17. Par. RI. 55, antea cardinalis Borbonii. Codex membr. sec. XVI., nitide in Gallia manu Georgii Hermonymi Spartani, qui erat Guilielmi Budaei et Reuchlini praeceptor, exaratus. Continet evangelia cum versione Latina vulgata. „Textus a recepto rarissime recedit.“
18. (Act. 113. Paul. 133. Apoc. 51.) Par. RI. 47, emptus anno 1687, antea monasterii τοῦ ζωδοῦρου χριστοῦ in oppido Myzithra, anno 1364 Constantinopoli in monasterio sancti Georgii Manganorum manu Nicephori Cannavi exaratus, continet N. T. „Familiam Constantinopolitanam ita refert, ut paucas habeat lectiones cum Alexandrinis communes.“
19. Par. RI. 189, antea Medicaeus, membr. sec. XII., continet evangelia cum catena in Iohannem, cum scholiis in reliquis evangeliiis. „Textus eius accedit familiae Constantinopolitanae, sed insunt mutationes ex codice quodam Alexandrino factae.“ Integre collatus a Scholzio.
20. Par. RI. 188, ex oriente in bibliothecam Regiam anno 1669 illatus, membr. sec. XII., continet evangelia cum catena in Matthaeum, cum commentariis Victoris Antiocheni vel Cyrilli Alexandrini in Marcum, Titi Bostrensis aliorumque in Lucam, Chrysostomi aliorumque in Iohannem. In fine evv. Mc. Lc. Io. dicitur hoc evangelium ex accuratis codicibus esse exscriptum et collatum. „Textus plerumque familiae accedit Constantinopolitanae, sed multas quoque lectiones habet Alexandrinās, iis potissimum in locis, ubi corrector lectionem pristinam immutavit.“
21. Par. RI. 68. Codex membr. sec. X. „Est familiae Constantinopolitanae.“
- *22. Par. RI. 72. membr. sec. XI. Deest Matth. 1 — 2, 2. Ioh. 14, 22 — 16, 27. „Orthographiam et textum habet cum Alexandrinis communem.“
23. Par. RI. 77. membr. sec. XI., continet evangelia cum versione Latina in Mt. Mc. et Lc. 1, 1 — 4, 18, quae a vulgata raris-

- sime differt. Deest Matth. 1, 1—17. Luc. 24, 46 — Io. 2, 20, 21, 24—25. „Familiam sequitur Constantinopolitanam.“
24. Par. RI. 178. membr. sec. XI., cum commentario. Deest Matth. 27, 20 — Marc. 4, 22. „Textus familiam sequitur Constantinopolitanam.“ Collatus est a Scholzio codex fere integer.
25. Par. RI. 191. membr. sec. X. cum scholiis. Desunt Matth. 23, 1 — 25, 42. Marc. 1, 1 — 7, 36. Luc. 8, 31—41. 9, 44—54. 10, 39 — 11, 4. Ioh. 13 med. usque ad finem evangelii. „Textus ex codicibus Constantinopolitanis et Alexandrinis conflatus.“ Collatus est a Scholzio integer.
26. Par. RI. 78. membr. sec. XI. a Paulo presbytero scriptus, cum commentario. „Textus Constantinop. cum lectionibus aliquot Alexandrinis.“
27. Par. RI. 115, Millio Colb. 1. membr. sec. XI. Iohannis 18, 3. usque ad finem in chart. bomb. sec. XIV. „Passim lectiones vel singulares vel cum Alexandrinis communes habet, plerumque vero textum sequitur Constantinopolitanum.“
- *28. Par. RI. 379. m. Mutilus Matth. 7, 17 — 9, 12. 14, 33 — 16, 10. 26, 70 — 27, 48. Luc. 20, 19 — 22, 46. Ioh. 12, 40 — 13, 1. 15, 24 — 16, 12. 18, 16—28. 20, 20 — 21, 5. 18—25. „Familiae Alexandrinae ita adhaeret, ut lectiones et textui recepto proprias et singulares habeat plurimas.“ Denuo descriptus et integer collatus a Scholzio.
29. Par. RI. 89, membr. sec. XII. a scriba quodam Latino Graece docto exaratus, continet evangelia cum scholiis. Nonnulla sec. XV. suppleta sunt. „Multae insunt correctiones ita comparatae, ut codicem fam. Constant. adhaerere demonstrent; sed per multas etiam habet lectiones Alexandrinas, maxime eas quas intulit diorthota.“
30. Par. RI. 100, Millio Colb. 4, chart. sec. XVI. a Georgio Hermonymo Spartano exaratus, continet evangelia. „Eius textus familiam Constantinopolitanam exhibet.“
31. Par. RI. 94, membr. sec. XIII. „Textus exhibet familiam Constantinopolitanam.“
32. Par. RI. 116, membr. sec. XII. Desunt Matth. 1, 1 — 10, 22. 24, 15—30. Luc. 22, 35. — Io. 4, 20. „Textum habet mixtum, plerumque autem adhaeret codicibus Constantinopolitanis.“
- *33. (Act. 13. P. 17.) Par. RI. 14., Millio in ev. Colb. 8. in act. Colb. 6. in epp. Colb. 7. membr. sec. XI., continet partem pro-

- phetarum, epistulas, acta, evangelia, laceratus in omnium fere foliorum extremitatibus. Collatus a Wetstenio, Griesbachio, Begtrupio et denuo integre a Scholzio. Item recentissime a S. P. Tregelles. „In omnibus sequitur familiam Alexandrinam.“
34. Coisl. 195. membr. sec. XI. in monte Atho eleganter scriptus, continet evangelia cum catena, „familiae Constantinopolitanae.“
35. (Act. 14. P. 18. Ap. 17.) Coisl. 199. membr. sec. XI., continet N. T., saepius correctus. „A recepto rarissime differt.“
36. Coisl. 20, olim magnae Laurae s. Athanasii in monte Atho, membr. sec. XI., cum commentariis, „familiae Constantinopolitanae.“
37. Coisl. 21. membr. sec. XII., cum scholiis. „Familiae const.“
38. (Act. 19. Ap. 23.) Coisl. 200, Stephani 9' membr. sec. XIV. iussu Michaelis Palaeologi imperatoris descriptus et ab eodem dono missus sancto Ludovico; continet evangelia, acta, epistulas catholicas et apocalypsin. Mutilus Matth. 14, 15 — 15, 30. 20, 14 — 21, 27. Marc. 12, 3 — 13, 4. „Familiam sequitur Constant.“
39. Coisl. 23, membr. cum commentariis sec. XI. a Sergio II. patriarcha scriptus, anno 1218. in libris monasterii s. Athanas. in Atho monte. „Familiae Constant.“
40. Coisl. 22, antea monasterii sancti Nicolai, cui cognomen *σταυρονικήτα*, membr. sec. XI. cum commentariis. „Decet Ioh. 20, 25 — 21, 25. „Familiae Constant.“
41. Coisl. 24. membr. sec. XI., continet Matthaeum et Marcum cum commentariis.
42. Medicaeus, Amelottii tempore in collegio Trecensi asservatus. Lectiones eius a Petro Pithoeo margini Stephanicae editionis tertiae 1550 adscriptas publici iuris fecit Millius. „Textus codicis familiae Alexandrinae plerumque adhaerere videtur.“
43. (Act. 54. P. 165.) bibliothecae armamentarii Parisiensis Graecus 4, membr. sec. XI., duobus constans tomis. Prior continet evangelia, posterior acta et epistulas. „Familiam plerumque Constantinopolitanam habet.“
44. Musci Britannici 4949. olim Caesaris de Missy, ex monte Atho, membr. sec. XI.

45. Bodleianae bibliothecae Baroccianus 31. membr. sec. XIV. „Textus familiae Constantinopolitanae.“
46. Bodleianae bibliothecae Baroccianus 29. membr. sec. XV. „Familiae Constantinopolitanae.“
47. Bodleianae bibliothecae membr. sec. XV. „Familiae Constantinopolitanae.“
48. Bodleianae bibliothecae membr. sec. XIII., cum scholiis, „familiae Constant.“
49. Bodleianae bibliothecae Roe. 1. membr. „familiae Constant.“
50. Bodlei. Laud. D. 122. membr. sec. XI., cum commentariis. Deest Matth. 1, 1 — 9, 36. 12, 3—24. 25, 20—31. Io. 5, 18 — 21, 25. Marc. autem 14, 40 — 16, 20 manu recentiori suppleta. „Familiae Constant.“
51. Bodlei. Laud. C. 715, 63. membr. sec. XIII. continet acta, epistulas, evangelia. Multas habet lectiones cum Complutensi editione communes. „In plerisque familiae Constant. adhaeret.“
52. Bodlei. Laud. C. 28. membr. anno 1286 manu *νικητῆ τοῦ μαυροῦνη* exaratus. „Familiae Constantinopolitanae.“
53. Bodlei. Seldeni 1, membr. sec. XIV. „Familiae Constantinopolitanae.“
54. Bodlei. Seldeni 2, membr. anno 1338 scriptus. „Familiae Const.“
55. Bodlei. Seldeni 3, membr. sec. XV. „Familiae Const.“
56. Oxon. collegii Lincolnensis 1. anno 1502 scriptus. „Familiae Constantinopolit.“ Nuper post alios contulit Dobbin, vide ad 61.
57. Oxon. collegii Magdalenensis 1, sec. XI., continet evangelia, acta, epistulas. Mutilus Marc. 1, 1—11. Rom, 1 et 2 Cor. „Familiae Const.“
58. Oxon. Novi collegii 1. sec. XV. vel XVI., continet evangelia, acta, epistulas. Post alios nuper contulit Dobbin, vide ad 61.
- *59. Gonvilli et Caii collegii, Cantabrigiae, membr. textu notabili.
60. (Apoc. 10) Cantabrigiensis Dd. 9, 69. chart. anno 1297 scriptus. Apocalypsin habet recentiore manu exaratam.
61. (Act. 34. Paul. 40.) Montfortianus, bibliothecae collegii Trinitatis Dublini G. 97. chart. sec. XV. Collatus a Waltonono et

- Millio, descriptus a Johanne Barrett in appendice ad editionem evangelii sec. Matth. ex cod. Z; nuperrime vero accurate tractatus in libro cui hic titulus est: *The codex Montfortianus: a collection of this celebrated Ms. in the library of Trinity college, Dublin, throughout the Gospels and Acts with the Greek text of Wetstein and with certain Mss. in the univ. of Oxford.* By Orlando T. Dobbin. London 1854 „Textus interdum ex versione Vulgata mutatus est, plerumque receptum sequitur.“
62. Cantabrigiensis Kk. 5, 35 olim Henrici Googe, chartac. sec. XV. „Familiae Const.“
63. collegii Trinitatis Dublinii D. 20. membr. cum commentariis, „familiae Const.“
64. collegii Trinitatis Dublinii F. 1, membr., „familiae Constantinop.“
65. Musei Britannici, Harleianus 5776, membr. sec. XIII.
66. Bibliothecae Thomae Galei Londinensis in 8., „familiae Const.“
67. Bodleian. bibliothecae Huntingdoni 2, membr. sec. XI. Mutilus Io. 6, 64 — 21, 25.
68. Oxon. collegii Lincolnensis, a Georgio Wheeler ex oriente allatus.
- *69. (Act. 31. Paul. 37. Apoc. 14) Leicestrensis, in bibliotheca huius civitatis, sec. XIV., partim chart. partim membr., continet N. T. Mutilus Matth. 1, 1 — 18, 5 act. 10, 45 — 14, 17. Jud. 7 — fin., apoc. 21, 1 — fin. „Familiae Alexandrinae plerumque adhaeret.“ Collatus a Millio et curatus a Jacksonio, cuius collatione usus est Wetstenius. Alia Jacksonii collatio exstat in collegio Iesu Cantabrigiae O. G. 1. Nuper rursus contulit S. P. Tregelles.
70. collegii Trinitatis Cantabrigiae LL, 2, 13, chartac. sec. XV. Parisiis a Georgio Hermonymo Spartano scriptus.
71. Lambethanae bibliothecae, anno 1166 scriptus, cum scholiis, „familiae plerumque Constantinopolitanae.“
72. Musei Britannici Harleian. 5647, membr. s. XI., cum catena in Matth., item variantibus in Matth. et Luc. „Frequenter concordat cum codicibus Alexandrinis.“
73. Oxon. collegii aedis Christi, membr. sec. XI.
74. Oxon. collegii aedis Christi, membr. sec. XIII. in monte Atho scriptus. Mutilus Matth. 1, 1—14. 5, 30 — 6, 1.

75. Genevensis 19, membr. sec. XI., „familiae Constantinopolitanae“ exceptis paucis lectionibus.
76. (Act. 43. Paul. 49.) Caesareus Vindobonensis Nessel. Theolog. 300. Lambeccii 28 membr. sec. XI., continet evangelia, acta, epistulas.
77. Caesareus Vindobonensis Nessel. 114, Lambeccii 29. membr. sec. XI., nitidissime et correcte scriptus, cum commentariis.
78. Bibliothec. Nicol. sen. Iancovich de Vadass, olim Carpzovii, Lipsiensis vocatus, membr. „familiae Constantin.“
79. Georgii Duzae, nunc forsan Lugdun. Batav. 74, evangelia cum versione Latina. Mutilus.
80. I. G. Graevii, dein Ioan. van der Hagen, membr. sec. XI. etiamnum in Hollandia.
81. Codices Graeci, quorum fit mentio in correctorio bibliorum Latinorum scripto sec. XIII.
82. Codices ignoti adhibiti a Laurentio Valla. In Matthaeo tres codices Graecos, in Iohanne septem commemorat.
83. Monacensis 518, membr. in 4, sec. XI. „Familiae adhaeret Constantinopolitanae.“
84. Monacensis 568, membr. sec. XII., continet Matthaeum et Marcum. Mutilus passim. „Familiae Constant.“
85. Monacensis 569, membr. sec. XIII., continet dissutas plagulas evangeliorum, nempe Matth. 8, 15 — 9, 17. 16, 12 — 17, 20. 24, 26 — 45. 26, 25 — 54. Marc. 6, 13 — 9, 45. Luc. 3, 12 — 36. 6, 27 — 44. 3, 36 — 6, 27. Io. 9, 11 — 12, 5. 19, 6 — 24. 20, 23 — 21, 9. „Fam. Const.“
86. Poseniensis, etiam Byzantinus dictus, quia a sacerdote Michaele, dum imperator Byzantinus Alexius Comnenus regnabat, in huius usum mense Augusto anni 1183 emptus est, olim Budensis bibliothecae, membr. ante annum 1183 scriptus.
87. Trevirensis, olim bibliothecae cardinalis de Cusa, antea monasterii Constantinop. Prodromi, membr. sec. XII. continet evangelium Io. cum catena. Codicem integrum excudi curavit Corderius in catena patrum Graecorum in Io. Antverp. „Familiae Constant.“
88. Codex membr., quem Ioach. Camerarius collatum ad editionem N. T. Erasmanam in suis ad N. T. annotationibus laudat.
89. (Matthaei 20.) Gottingensis, olim Gehlianus, membr. scriptus anno 1006, „familiae Constant.“ Habet correctiones et

duplices lectiones. Collatus post Gehlium a Matthaeio in appendice ad Marcum pag. 277 et seqq.

90. (Act. 47. Paul. 14) Iohannis Fabri Daventriensis, monachi Dominicani, postea Abrahami Hinckelmanni theologi Hamburgensis 168, dein Wolfii, exscriptus sec. XVI. e codice anno 1298 exarato. Codex chartac. in 4, continet Ioh. Luc. Matth. Mc. evangelia, item epistulas omnes et acta.
91. cardinalis Perronii, olim monasterii Ebroicensis s. Taurini sec. X.
92. (Act. 49) Andreae Feschii 1, membr., continet Marcum cum commentario Victoris.
93. Graevii, citatus a Vossio in genealogia Christi Luc. III.
94. Andreae Feschii 2, chartaceus, Mc. et Lc. cum commentario.
95. Oxon., collegii Lincolnensis num. 16, membr. sec. X. vel XI., continet Luc. 11, 2 — 24, 53. et Io. (exceptis 3 foliis) cum commentario. „Familiae adhaeret Constant.“
96. Bodleianus A 3. 37, membr. scriptus eleganter manu Io. Trithemii abbatis sec. XV., continet Ioann. Ev. „Textus familiae Alexandrinae adhaerere videtur.“
97. Hirsaugiensis, membr. exaratus anno 1500 a Nicolao monacho Hirsaugiensi. Continet evangelium Iohannis.
98. Bodleian. E. D. Clarkii 4, membr. „A textu recepto raro recedit.“
99. Lipsiensis bibliothecae Paulinae, Matthaeii 18, membr. sec. XVI., continet Matth. 4, 8 — 5, 27. 6, 2 — 15, 30. Luc. 1, 1—13.
100. Paul. L. B. de Eubeswaldii, nunc idem ut videtur in bibliotheca universitatis Pestanae, olim Iohannis Pannonii, membr. saec. X. Mutilus Io. 21, 25. „Familiae Constantinopolitanae,“ cum correctionibus multis posterioribus.
101. Codex Uffenbachianus 3, chart. sec. XVI. ev. Io. continet. Bengelio exscriptus videbatur ex editione quadam Basileensi.
- *102. Medicaeus, fragmenta e Matth. 24 — Marc. 8, 1 continet. Huius collationem editioni Plantiniana adscriptam sibi comparavit Wetstenius.
103. Par. RI. 196, membr. sec. XI. Fam. Constantinopolitanae.
104. Vignerii, sec. X.
105. (Act. 48. Paul. 24) Bibliothecae Bodleianae, olim Hieronymi

- Guilielmi Ebneri ab Eschenbach Norimbergae, membr. sec. XII., continet evangelia, acta, epistulas cum synaxariis, quae Joasaph anno 1391 addidit.
- *106. comitis de Winchelsea, membr. sec. X. „Plerumque cum fam. Alex. facit.“
107. Bibliothecae Bodleianae, Clarkii 6, membr. „Familiae Const.“
108. Caesareus Vindobonensis, Kollarii 4, Forlos. 5, olim monasterii Neapolitani s. Iohannis de Carbonaria, membr. sec. XI., duobus voluminibus constans. Continet evangelia cum commentario, „familiae Constant.“
109. Musei Britannici 5116, tribus voluminibus constans, quorum numero 5116 signatus evangelia, 5115 acta et epistulas catholicas, 5117 epistulas Paulinas continet, codex membr. anno 1326 scriptus.
110. Ravianus, bibliothecae Regiae Berolinensis, olim Io. Ravii Upsaliensis, membr. sec. XVI., continet duobus voluminibus N. T., cuius pars maior ex editione Complutensi, minor (Marc. 5, 29 — 6, 20. Luc. Ioan. ad Rom. 1, 1 — 6, 18. 13, 1 — fin.) ex editione Rob. Stephani tertia descripta est. Collatus et descriptus a G. G. Pappelbaum (1796).
111. Bibliothecae Bodleianae, Clarkii 7, membr. Mutilus a Ioan. 20, 25 — fin., „familiae Constant.“
112. Bibliothecae Bodleianae, Clarkii 10, membr. „familiae Constantinop. sed immixtis multis lectionibus Alex.“
- *113. Harlei. 1810, membr. sec. XI. „Familiae Const. plerumque adhaeret.“
- *114. Harlei. 5540, membr. sec. XIII. Mutilus Matth. 17, 4—18. 26, 59—73; praeterea Matth. 28, 19 — Marc. 1, 12 postea sunt addita. „Familiae Alexandrinae.“
115. Harlei. 5559, olim Bernardi Mould, membr. sec. XII. Mutilus Matth. 1, 1 — 8, 10. Marc. 5, 23—36. Luc. 1, 78 — 2, 10. 6, 4—15. Io. 11, 2 — 21, 25. „Textum habet mixtum.“
- *116. Harlei. 5567, anno 1649 Athanasii Graeci cuiusdam monachi, dein Bernardi Mould, membr. sec. XII. „Familiae Alexandrinae plerumque adhaeret.“
117. Harlei. 5731, olim Rich. Bentleyi, chartaceus sec. XIV. Mutilus Matth. 1, 1—18.
- *118. Bodlei. Marshii 24, membr. sec. XIII. Mutilus Matth. 1, 1 — 6, 3. Luc. 13, 35 — 14, 20. 18, 8 — 19, 9. Io. 16, 25 — 21,

25. Expletæ sunt lacunæ manu recentiori. „Familie Alexandrinæ plerumque adhaeret.“
119. Par. RI. 85, olim 2865^a, membr. sec. XII. „A recepto raro recedit.“
120. Par. RI. 185a, Stephani 18, membr. sec. XIII. „A recepto raro recedit.“
- *121. olim Parisinus bibliothecæ s. Genovevæ, membr. scriptus anno 1284 mense Septembr. indictione 12. Mutilus Matth. 5, 21 — 8, 24. „Familie Constantinopolitanæ.“ Ubi nunc sit, latet.
122. (Act. 177. Paul. 219) Bibliothecæ Lugdunensis Batavorum, olim Meermannianus 116, membr. sec. XII., continet evangelia, acta, epistulas. Mutilus act. 1, 1—14. 21, 14 — 22, 28. Rom. 1, 1 — 7, 13. I. Io. 4, 20 — fin. II. et III. Io., Iud.
123. Caesareus Vindobonensis Nessel. 240, Lambecc. 30, a Busbeckio Constantinopoli allatus, membr. sec. XI. „Familie codicum Alexandr. sæpe adhaeret.“
- *124. Caesareus Vindobonensis Nessel. 188, Lambeccii 31, membr. sec. XII. „Ad familiam accedit Alexandrinam, habet etiam nonnullas lectiones singulares.“ Mutilus Luc. 23, 31 — 24, 28.
125. Caesareus, Kollarii 6, Forlosiæ 16, membr. sec. X. cum multis lectionibus Alex.
- *126. Guelferbytanus XVI. 16, membr. sec. XI., „familie Alexandrinæ“. Descriptus post Heusingerum (1752) a Knittelio: vide Neue Kritiken über I. Joh. 5, 7. pag. 365 sqq. Aliquot locis ipse contuli.
- *127. Vaticanus 349, membr. sec. XI. Integer codex collatus est a Birchio. „Textus fam. codicum Alex. sæpius adhaeret.“
128. Vaticanus 356, membr. sec. XI. „familie ut videtur Constant.“
129. Vaticanus 358, membr. sec. XII., cum scholiis. „familie Constant. ut videtur.“
- *130. Vaticanus 359, chartaceus sec. XIII., a Latino librario exaratus, cum versione Latina. „Cum familia Constant. sæpe facit, sed plerumque adhaeret familie Alexandrinæ.“
- *131. (Act. 70. P. 77. Ap. 6.) Vaticanus 360, olim Aldi Manutii Pauli filii, membr. sec. XI., continet evangelia, acta et epistulas. Aldus Manutius eum adhibuisse videtur in editione sua, inter Alex. et Const. textum fluctuante.

132. Vaticanus 361, membr. sec. XI.
133. (Act. 71. Paul. 78.) Vaticanus 363, membr. sec. XI., continet evangelia, acta et epistulas.
134. Vaticanus 364, membr. sec. XI.
135. Vaticanus 365, membr. sec. XI.
136. Vaticanus 665, bomb. sec. XIII., continet Matth. et Marcum cum commentario Euthymii.
137. Vaticanus 756, membr. sec. XI.
138. Vaticanus 757, membr. sec. XII., cum commentario.
139. Vaticanus 758, membr. sec. XII., continet Luc. et Io. cum commentario.
140. Vaticanus 1158, olim Cypri reginae, quae eum Innocentio VII. R. P. dono obtulit, membr. sec. XII splendide scriptus, „familiae Constant.“
141. (Act. 75. Paul. 86. Apoc. 40.) Vaticanus 1160, duobus voluminibus constans, membr. sec. XIII, continet N. T. „familiae Const.“
142. (Act. 76. Paul. 87.) Vaticanus 1210, membr. sec. XI, continet evangelia, acta, epistulas et psalmos. Cum multis lectionibus marginalibus. „Familiae Const.“ in evv.
143. Vaticanus 1229, membr. sec. XI, „fam. Const.“
144. Vaticanus 1254, membr. sec. XI, „fam. Const.“
145. Vaticanus 1548, membr. sec. XIII, continet Lucam et Io. Mutilus Luc. 4, 15 — 5, 36. Io. 1, 1—26. Alia manu scripta sunt Luc. 17—21.
146. Palatino-(codicibus Palatinis, dono Maximiliani electoris Bavariae sub Urbano VIII. aucta est bibliotheca Vaticana) Vaticanus 5, membr. sec. XII, continet Matth. et Marcum cum commentario, „familiae Constant.“
147. Palatino-Vaticanus 89, membr. sec. XI, „familiae Constantiieop.“
148. Palatino-Vaticanus 136, membr. sec. XIII. „Fam. Const. adhaeret, sed lectiones habet etiam Alexandr.“
149. (Act. 77. Paul. 88. Apoc. 25.) Palatino-Vaticanus 171, membr. sec. XIV, continet N. T. usui ecclesiastico adaptatum, „familiae Constantinop.“
150. Palatino-Vaticanus 189, membr. sec. XI, „fam. Const.“
151. Palatino-Vaticanus 220, membr. sec. XI, cum scholiis. Post Matth. sequitur *ἐκλογή ἐν συντόμῳ ἐκ τῶν συνιεθέντων ὑπὸ Εὐσεβίου πρὸς Στέφανον λ.* „Textum habet mixtum.“

152. Palatino-Vaticanus 227, membr. sec. XIII, „familiae Constant.“
153. Palatino-Vaticanus 229, bomb. sec. XIII. „Textum habet mixtum, sed saepius familiae Constantinop. adhaeret.“
154. Alexandrino- (ita dicuntur voll. reginae Sueciae Alexandrae Christinae, quibus Alexander VIII. Vaticanam bibliothecam auxit) Vaticanus vel reginae Christinae 28, bomb. anno 1442 die 14 April. in Italia ut videtur scriptus, cum commentariis Theophylacti, „familiae Constant.“
155. Alexandrino-Vaticanus 79, membr. sec. XIV, „familiae Constantinop.“
156. Alexandrino-Vaticanus 189, membr. sec. XII, „familiae Const.“
- *157. Urbino- (bibliotheca Urbino-Vaticana est quam Clemens VII. Urbino Romam transtulit et Vaticanæ bibliothecae inseruit) Vaticanus 2, membr.¹⁾, scriptus ut videtur ad usum Iohannis II. imperatoris orientis, qui Alexio anno 1118 mortuo in imperio successit. Exscriptus est ex vetustissimis codicibus Hierosolymitanis in monasterio quodam montis sancti atque cum iis collatus. „Plurimas lectiones Alexandrinas habet.“
158. Pii II, Vaticanus 53, membr. sec. XI.
159. Barberinus (bibliothecae Barberinae sec. XVII. a Francisco II. Barberino auxiliante Leone Allatio conditae) 8, membr. sec. XI.
160. (Barb. 9. a. 1123. scr.) 161. (Barb. 10. sec. X.) 162. (Barb. 11. d. 13. Mai. 1163. a Manuele scr.)
163. (Barb. 12. sec. XI.) 164. (Barb. 13. a. 1040. m. Oct. a Leone scr. et cum antiq. edd. Hier. in monte sancto coll. „c. mult. lect. Alex.“) 165. (Barb. 14. a. 1197. scr. Romae cum vers. Lat. Vulg.) 166. (Barb. 115. sec. XIII. Lc 9—24. et Io. continet, „plerumque Alex.“) 167. (Barb. 208. sec. XIV.) 168. (Barb. 211. sec. XIII. c. comm.) 169. (bibl. s. Mariae in Vallicella, Romae, congregationis PP. oratorii s. Philippi Nerii, B 133. s. XI.) Eiusdem bibliothecae sunt 170. (Vallie. C 61. s. XIII.) 171. (Vallie. C 73. sec. XIV.) 172. (Vallie. F 90. sec. XII. Nunc tantum pentateuchum continet, olim et. evv.)

¹⁾ Quum edd. nostri longe plerique membranacei sint, id postea non indicabitur.

Vaticani codd. sunt:

173. (Vat. 1983. sec. XIII. mutilus Ioh 13, 1—21, 25.) 174. (Vat. 2002. a. 1063. scr., passim mutilus) 175. (Act. 41. Paul. 194 Ap. 20. Vat. 2080, sec. XII. Mutilus usque Mt 4, 17. „c. lect. Alex.“) 176. (Vat. 2113. sec. XIII. Inc. Mt 10, 13. deficit Io 2, 1.) 177. (olim Basilianor. 163. sec. XI.)

Alii Romani:

178. (Augustinianorum Angelicus A 1. 5. sec. XII.) 179. (Angel. A 4. 11. sec. XII. „plerumque Alex.“) 180. (Act. 82. Paul. 92. Apoc. 44. bibl. Propagandae 250. ab Andrea sec. XI. scr. Sed Acta et sqq. cum apocryphis nonnullis a. 1284. a Ioh. scr.) 181. (Franc. Xaverii card. de Zelada sec. XI.)

Laurentiani sunt:

182. (Laur. VI, 11. sec. XII.) 183. (Laur. VI, 14. sec. XII.) 184. (Laur. VI, 15. sec. XIII.) 185. (Laur. VI, 16. sec. XII.) 186. (Laur. VI. 18. sec. XI. a Leontio calligr. scr.) 187. (Laur. VI, 23. sec. XII.) 188. (Laur. VI, 25. sec. XI.) 189. (Laur. VI, 27. sec. XII.) 190. (Laur. VI, 28. a. 1285.) 191. (Laur. VI, 29. sec. XIII.) 192. (Laur. VI, 30. sec. XIII.) 193. (Laur. VI, 32. sec. XI.) 194. (Laur. VI, 33. sec. XI.) 195. (Laur. VI, 34. sec. XI.) 196. (Laur. VIII, 12. sec. XII.) 197. (Act. 90. Laur. VIII, 14. sec. XI. ep. Iac. et fragm. evv. Mt et Mc) 198. (Laur. 256. bomb. sec. XIII.) 199. (olim bibl. monachorum ord. S. Bened. nomine S. Mariae insign. 5. sec. XII.) 200. (eiusdem bibl. sec. X.) 201. (Act. 91. Paul. 104. olim bibl. fratrum Praedicat. S. Marci 701. a. 1359. scr.) 202. (eiusdem bibl. 705. sec. XII.) 203. (eiusdem bibl. 707. sec. XV.): hi 5 cdd ubi nunc sint latet. 204. (Act. 92. Paul. 105.) Bononiensis canonicor. Regular. 640. sec. XI.

Codd. Veneti Marciani sunt:

205. (Ven. 5. sec. XV.) 206. (Ven. 6. sec. XV.) 207. (Ven. 8. sec. X.) *208. (Ven. 9. sec. X. „cum lect. Alex.“) *209. (Act. 95. Paul. 108. Ap. 46. Ven. 10. sec. XV. „in evv. Alex.“) 210. (Ven. 27. sec. X.) 211. (Ven. 539. sec. XII.) 212. (Ven. 540. sec. XI.) 213. (Ven. 542. sec. XI.) 214. (Ven.

543. chart. sec. XIV.) 215. (Ven. 544. sec. XI.) 216. (e Corcyra in bibl. S. Marci illatus.) 217. (cl. 1. cod. III. sec. XIII.)

Caesarei Vindobonenses sunt:

218. (Act. 65. Paul. 57. Apoc. 33. Vind. 23. Lamb. 1. sec. XIII.: ex eo ed. Alter N. T.) 219. (Vind. 321. Lamb. 32. sec. XIIIe) 220. (Vind. 337. Lamb. 33. sec. XIV.) 221. (Vind. CXVII, 29. Lamb. 38. sec. XI.) 222. (Ness. 180. Lamb. 39. bomb. sec. XIV.) 223. (Vind. 301. Lamb. 40. sec. XIV.) 224. (Koll. 8. Torlos. 30.) *225. (Koll. 9. Torlos. 31. a. 1192. scr.)

Escorialenses sunt:

226. (Act. 106. Paul. 230. Esc. χ IV, 17. sec. XI.) 227. (Esc. χ III, 15. sec. XIII.) 228. (Act. 109. Paul. 231. Esc. χ IV, 12. sec. XIV.) 229. (Esc. χ IV, 21. a. 1140. scr. ab Bas. Argyropolo.) 230. (Esc. φ III, 5. a. 1014. a Luca monacho scr.) 231. (Esc. φ III, 6. sec. XII.) 232. (Esc. φ III, 7. sec. XIII.) 233. (Esc. η II, 8. sec. XI.)

Havnienses sunt:

234. (Havn. 1. a. 1278. a Thodoro in Atho monte scr.) 235. (Havn. 2. a. 1314. a Philotheo scr.)

Codices a Matthaeio excussi sunt (plerique Mosq.):

237. (S. Synod. 42. ex Atho monte s. X. Mtth. d) *238. (S. Syn. 48. s. XI. Mtth. e) 239. (S. Syn. 47. s. XI. extrema Mci Lc Ioh Mtth. g) 240. (S. Syn. 49. ex Atho monte, Mtth. i) 241. (Dresd. sec. XI. Mtth. k) 242. (S. Syn. 380. s. XII. Mtth. l) 243. (typogr. S. Syn. 13. s. XIV. Mtth. m) 244. (typ. S. Syn. 1. s. XII. Mtth. n) 245. (S. Syn. 265. ex Atho a. 1199. scr. Mtth. o) 246. (S. Syn. 261. chart. sec. XIV. Mtth. p) 247. (S. Syn. 373. ex Atho, s. XII. Mtth. q) 248. (S. Syn. 264. a. 1275. a Meletio scr. Mtth. r) 249. (S. Syn. 94. ex Atho s. XI. Mtth. s) 250. (S. Syn. in cistella. Ioh 7, 39 usque fin. sec. XIII. Mtth. v: prior pars est V evv) 251. (tabularii Imp. Mosq. sec. XI. Mtth. x) 252. (Dresd. s. XI. Mtth. z) 253. (Nicephor. archiep. Cherson. et Slabin. s. XI. Mtth. 10.) 254. (ex monast. S. Ath. sec. XI. Mtth. 11.) 255. (S. Syn. 139. s. XIII. Mtth. 12.) 256. (typogr. Syn. 3. sec. IX. fragm. Mci et Lcae, Mtth. 14.) [257. S. Syn. 120. ex Atho. Sunt fragmenta sub O evv. notata] 258. (Dresd. s. XIII. Mtth. 17.) *259. (S. Syn. 45. ex Atho s. XI.

Mth. a). Matthaeii codd. *α', β', γ', δ', ε', ζ', η', θ', λ', μ', π', ρ', φ', 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9.* Chrysostomi varia commentaria continent.

Parisienses RI. sunt:

- 260.¹⁾ (RI 51. s. XII.) 261. (RI 52. s. XII.) *262. (RI 53. sec. X. c. cdd. Hieros. in monte sancto coll. Vide supra ad *f* evv.) 263. (Act. 117. Paul. 138. RI 61. sec. XIII.) 264. (RI 65. sec. XIII. ex Aegypto ut vdtr)
265. (RI 66. s. X.) 266. (RI 67. sec. X.) 267. (RI 69. s. X.) 268. (RI 73. s. XII.) 269. (RI 74. s. XI.) 270. (RI 75. sec. XI.) 271. (RI 75.^a s. XII.) 272. (RI 76. s. XI.) 273. (RI 79. membr. et bomb. s. XII. et XIV.) 274. (RI 79.^a s. X.) 275. (RI 80. sec. XI.) 276. (RI 81. sec. XI.) 277. (RI 81.^a sec. XI.)
278. (RI 82. sec. XII.) 279. (RI 86. ex Patmo, sec. XII. Ludovico XIV. dono datus 1686.) 280. (RI 87. sec. XII.) 281. (RI 88. sec. XII.) 282. (RI 90. a. 1176.) 283. (RI 92. sec. XIV.) 284. (RI 93. sec. XIII.) 285. (RI 95. s. XIV.) 286. (RI 96. a. 1432. scr. cum canone pasch. ab 1432 ad 1502.) 287. (RI 98. chart. s. XV.)
288. (RI 99. s. XIV. ev. Lcae) 289. (RI 100.^a chart. a. 1625.) 290. (RI 108.^a bomb. s. XIII.) 291. (RI 113. s. XII.) 292. (RI 114. s. XI.) 293. (RI 117. a. 1373.) 294. (RI 118. s. XIII.) 295. (RI 120. s. XIII.) 296. (RI 123. s. XVI.) 297. (RI 140.^a s. XII.) 298. (RI 175.^a sec. XII.) 299. (RI 177. sec. XI.) *300. (RI 186. s. XI.) 301. (RI 187. s. XI.)
302. (RI 193. chart. sec. XVI.) 303. (RI 194. sec. XI.) 304. (RI 194. s. XIII.) 305. (RI 195. bomb. sec. XIII.) 306. (RI 197. sec. XII.) 307. (RI 199. s. XI.) 308. (RI 200. s. XII.) 309. (RI 201. s. XII.) 310. (RI 202. e monast. S. Sabae s. XI.)
311. (RI 203. s. XII.) 312. (RI 206. a. 1308.) 313. (RI 208. chart. sec. XIV.) 314. (RI 209. s. XII.) 315. (RI 210. s. XIII.) 316. (RI 211. bomb. s. XII.) 317. (RI 212. s. XII.) 318. (RI 213. s. XIV.) 319. (RI 231. s. XII.) 320. (RI 232. s. XI.) 321. (RI 303. s. XIII.) 322. (RI 315. s. XV.) 323. (RI 118.^a s. XVI.) 324. (RI 376. sec. XIII.) 325. (RI 377. s. XIII.) 326. (RI 378. s. XIV.) 327. (RI 380. s. XV.) 328. (RI 381. s. XVI.) 329. (Coisl. 19. s. XI.) 330.

¹⁾ Ab hoc nr. usque 469. a Scholsio primo notati sunt.

(Act. 132. Paul. 131. Coisl. 196. ex Atho sec. XI.) 331. (Coisl. 197. s. XII.)

Taurinenses sunt:

332. (Taur. 20. b IV, 20. sec. XI.) 333. (Taur. 4. b 4. bomb., sec. XIII.) 334. (Taur. 43. b V, 23. sec. XIV.) 335. (Taur. 44. b V, 24. chart. sec. XVI.) 336. (Taur. 101. c IV, 17. chart. sec. XVI.) 337. (Taur. 52. b V, 32. sec. XII.) 338. (Taur. 335. b I, 3. sec. XII.) 339. (Act. 135. Paul. 170. Taur. 302. c II, 5. sec. XIII.) 340. (Taur. 344. b I, 13. sec. XI.) 341. (Taur. 350. b I, 21. a. 1196.) 342. (Taur. 149. b II, 3. sec. XIII.)

Ambrosiani sunt:

343. (Amb. 13. sec. XII.) 344. (Amb. 16. sec. XII. et XIV.) 345. (Amb. 17. sec. XI.) *346. (Amb. 23. mutilus Ioh 3, 6 — 7, 52. s. XII. „Alex.“) 347. (Amb. 35. s. XII.) 348. (Amb. B 56. a. 1023.) 349. (Amb. 61. chart. 1322.) 350. (Amb. B 62. sec. XI.) 351. (Amb. 70. s. XI.) 352. (Amb. B 93. sec. XII.) 353. (Amb. M 93. s. XIII.)

Veneti sunt:

354. (Ven. 29. s. XI.) 355. (Ven. 541. s. XI.) 356. (Ven. 545. chart. s. XVI.) 357. (Ven. 28. sec. XI.)

Alii Italici:

358. (Mutin. 9. sec. XIV.) 359. (Mutin. 242. s. XIV.) 360. (Parm. sec. XI.) 361. (Parm. sec. XIII.) 362. (Florentinus sec. XIII. nunc latet) 363. (Act. 144. Paul. 180. Laurent. VI, 13. s. XIII.) 364. (Laur. VI, 24. s. XIII.) 365. (Act. 145. Paul. 181. Laur. VI, 36. s. XIII.) 366. (Laur. 2607. sec. XIII. Mt. c. cat. cinnabari scr.) 367. (Act. 146. Paul. 182. Laur. 2708. a. 1332.) 368. (Act. 232. Apoc. 84. Richard. 84. chart. s. XV.) 369. (Richard. 90. s. XII. Mei fragm.) 370. (Richard. Plut. K. I. nr. 11. chart. sec. XIV. nunc latet.)

Rursus Vaticani vel alii Romani:

371. (Vat. 1159. sec. X.) 372. (Vat. 1161. s. XV. Mutilus Ioh 3, 1 usq. fin. „Alex.“) 373. (Vat. 1423. chart. s. XV.) 374. (Vat. 1445. s. XII.) 375. (Vat. 1533. s. XII.) 376. (Vat. 1539. s. XI. c. cdd. Hieros. in monte sancto coll.) 377. (Vat. 1618. chart. sec.

- XV.) 378. (Vat. 1658. s. XIV.) 379. (Vat. 1769. chart. s. XV.)
 380. (Vat. 2139. chart. s. XV.) 381. (Palat. Vat. 20. chart. sec.
 XIV. Lc. c. cat.) 382. (Vat. 2070. s. XIII. „Alex.“) 383. (coll.
 Rom. chart. s. XVI.) 384. (coll. Rom. chart. s. XVI.) 385. (coll.
 Rom. chart. s. XVI.) 386. (Act. 151. Paul. 199. Apoc. 70. Vat.
 Ottob. 66. s. XV.) 387. (Vat. Ottob. 204. s. XII.) 388. (Vat. Ot-
 tob. 212. s. XII.)
 389. (Vat. Ottob. 297. s. XI.) 390. (Act. 164. Paul. 201. Ap. 71.
 Vat. Ottob. 381. a. 1252.) 391. (Vat. Ottob. 432. sec. XI. ex
 Atho) 392. (Barber. 225. sec. XII. Praefixa sunt fragmenta
 Ioh. unc. littera Y signata.) 393. (Act. 153. Paul. 186. Vallic.
 E 22. chart. s. XVI.) 394. (Act. 137. Paul. 170. Vallic. F 17.
 chart. a. 1330.) 395. (Casanat. A. R.¹ V. 33. sec. XII.) 396.
 (Ghigian. R IV, 6. s. XII.) 397. (Vallic. C 4. chart. s. XV. Ioh.
 c. cat.)

Alii Taurinenses:

398. (Taur. 92. c IV, 6. s. XIII.) 399. (Taur. 109. c IV, 29. chart.
 s. XV.)
 400. (Act. 181. Paul. 220.) Berol. olim Diez. 10. sec. XV. Continet
 act. et epp. insuperque Mt 12, 29 — 13, 2. Descr. et contulit
 G. Th. Pappelbaum 1815.

Alii Neapolitani:

401. (Neap. 1. C 24. s. XI. Mt et Lc item plurima Ioh et Mci)
 402. (Neap. 1. C 28. sec. XV.) 403. (Neap. 1. C 29. bomb. sec.
 XII.) 404. (abbatis Scotti, sec. XI.)

Alii Veneti:

405. (class. 1. nr. 10. sec. XI.) 406. (cl. 1. nr. 11. sec. XI. „Ple-
 rumq. Alex.“) 407. (cl. 1. nr. 12. fragm. Lc et Ioh, sec. XI.)
 408. (cl. 1. nr. 14. s. XII. „c. lect. Alex.“) 409. (cl. 1. nr. 15. sec.
 XII. „c. mult. lect. Alex.“) 410. (cl. 1. nr. 17. bomb. s. XIII.)
 411. (cl. 1. nr. 18. sec. XIV.) 412. (cl. 1. nr. 19. a. 1301. a Thdoro
 Hagiopetrito calligr. ser.) 413. (cl. 1. nr. 20. a. 1302. a Theodo-
 sio scr. in monte Sinait.) 414. (cl. 1. nr. 21. s. XIV. a Philippo
 monacho scr.) 415. (cl. 1. nr. 22. a. 1356.) 416. (cl. 1. nr. 24. sec.
 XIV.) 417. (cl. 1. nr. 25. sec. XIV.)
 418. (olim Nan. 21. chart., Mt et Mc, mut. in fine) 419. (olim mo-
 nasterii S. Mich. nr. 241. s. XI. Descr. Mittarelli 1779.)

420. (Act. 176. Paul. 216.) Messanensis I. bibl. publ. sec. XIV.

421. Syracus. bibl. Landolin. sec. XII.

Alii Monacenses:

422. (Mon. 210. sec. XI.) 423. (Mon. 86. chart. sec. XV. Mt c. Nicetae cat.) 424. (Mon. 83. chart. sec. XV. Lc c. Titi comm.)

425. (Mon. 37. chart. s. XV. Ioh. c. Nicetae cat. uberrima) 426.

(Mon. 473. sec. XIV. fragm. Lcae c. Nicet. cat.) 427. (Mon.

465. sec. XIII. Lc et Mc c. comm.) 428. (Mon. 381. bomb. sec.

XIII. Mt c. cdd. Hier. in monte sancto coll.) 429. (Mon. 208. s.

X. quaest. et solutiones in evv. Mt et Ioh c. textu a Ioh. presb.

et *ἔκδοσις* magn. eccl. a. 978. scr.) 430. (Mon. 437. sec. XI. Ioh

c. cat. Nicet.)

431. (Act. 180. Paul. 238.) Molsheim. nunc Argentor. seminar. magni sec. XII.

432. (Mon. 99. chart. sec. XVI. Mc c. Victoris comm.).

*433. Berol. olim de Knobelsdorff, qui ex oriente attulit, sec. XII. fragm. 4 evv. textu mixto. Descr. et contulit Pappelbaum 1824.)

434. Caes. Vind. 71. sec. XIV. Lc c. cat.

*435. bibl. Lugd. Bat. Gron. 181. olim Gronov. Contulit Dermout in collectan. crit. 1825.

436. bibliopolae Angli antea Meerm. 117. De eo Montf. palaeogr. Gr. p. 295.

437. bibl. Imp. Petrop., olim Coisl. tum Sangerm. sec. XI. a Mich. Cerulario patriarch. scr.

Alii Anglici:

438. (Mus. Brit. 5111. 5112. olim Askew. 621. voll. II.) 439. (Mus.

Brit. 5107. ol. Ask. 622. ex monte Atho, a. 1159.) 440. (Cantabr.

Mm. 2423. textu mixto) 441. (Cantabr. ψ 2622.) 442. (Cantabr.

ψ 2537. 2538.) 443. (Cantabr. olim Ask. 624.) 444. (Mus. Brit.

Harl. 5796. sec. XV.) 445. (Mus. Brit. Harl. 5736. chart. a. 1506.)

446. (Mus. Brit. Harl. 5777. s. XV.) 447. (Mus. Brit. Harl. 5784.

s. XV.) 448. (Mus. Brit. Harl. 5790. a. 1478. Romae scr.)

449. (Mus. Brit. 4950. 4951. sec. XIV. voll. II.)

450. (a. 1048.) 451. (sec. XII.) 452. (sec. XIV.) 453. (sec. XIV.)

454. (sec. XIV.) 455. (sec. XIV.) 456. (sec. XIII.) sunt magni

Graccor. monasterii Hieros.

457. (Act. 185. Paul. 233. sec. XIII.) 458. (sec. XII.) 459. (sec.

XII.) 460. (sec. XII.) 461. (nr. 9. anno 885. ? indict. 13. d. 7. m. Mai. a Nicolao mon. scr.) 462. (Act. 187. Paul. 284. sec. XIV.) 463. (s. XIV.) 464. (s. XI.) 465. (s. XIII.) 466. (sec. XIII.) sunt monasterii S. Sabae prope mare mortuum.
 467. (s. XI.) 468. (s. XII.) 469. (sec. XIV.) sunt monasterii insulae Patmi.

Ad hos accedunt codices Anglici a cl. Scrivener collati et a nobis diligenter ad comm. adhibiti, inter quos plures, ut a c k x, pro lectionum bonitate notabiles esse ipse comm. docet. Liber unde lectiones sumpsimus hunc titulum habet: A full and exact collation of about twenty Greek Mss. of the holy Gospels, (hitherto unexamined), deposited in the British Museum, the archiepiscopal library at Lambeth, etc. with a critical introduction. By the Rev. Fred. Henr. Scrivener, M. A., of Trin. College etc. Cambridge 1853. Inde has notationes excerptimus:

a^{scr} Lambeth. 1175. sec. XI. b^{scr} Lambeth. 1176. sec. XII. c^{scr} Lambeth. 1177. sec. XII. d^{scr} Lambeth. 1178. sec. XI. e^{scr} Lamb. 1179. sec. XII. f^{scr} Lamb. 1192. sec. XIII. g^{scr} Lamb. 528. (ex Epheso: idem est qui supra nr. 71. notatus est) a. 1160. h^{scr} Mus. Brit. Arund. 524. sec. XI. k^{scr} Mus. Brit. Lebanon sec. X. ? l^{scr} cod. Wordsworth sec. XIII. m^{scr} Mus. Brit. Butler 2. a. 1357. n^{scr} Mus. Brit. Burnei. 18. a. 1866. o^{scr} Mus. Brit. Burn. 19. sec. XI. p^{scr} Mus. Brit. Burn. 20. a. 1285. q^{scr} cod. Theodori a. 1295. r^{scr} Mus. Brit. Burn. 21. s. XIII. exeunt. s^{scr} Mus. Brit. Burn. 23. sec. XII. t^{scr} Lamb. 1350. sec. XIV. u^{scr} Lamb. C. 4. 1255. sec. XIII. v^{scr} Lamb. 1180. sec. XIV. Item evglitaria duo: x^{scr} Mus. Brit. Arund. 547. sec. IX. y^{scr} Mus. Brit. Burn. 22. a. 1319.

Item Petropolitani (cum aliis) a cl. Ed. de Muralt (in ed. Ni Ti 1848.) collati:

1.º evglstariorum fragmenta aliquot (Petrop. IV, 13) sec. IX. 2.º evv. quattuor (Petrop. VI, 470) sec. IX. (cod. insignis, maxime per ev. Marci) 3.º lectionare: a) evglstarium (Petrop. VII, 179) sec. X. b) praxapost. (Petrop. VIII, 80) 4.º evv. quattuor, Mosq. Mich. Petridae Pogodini (472) sec. XII. vel XIII. 5.º psalterium (Petrop. IX, 1) cum Lcae 1, 46—55. 68—79. 2, 29—32. anni 994. 6.º evglstarium (Petrop. X, 180) a. 1022. Salerni scr. 7.º evv. quattuor (Petrop. IX, 3. 471) a.

1062. (inainia) 8.º evv. act. et epp. (Petrop. XI, 1. 2. 330.)
 sec. XII. 9.º evglstarii fragmenta (Petrop. XI, 3. 181.) sec.
 XIII. 10.º Panticapaeense Palaeologi evglstarium: ex col-
 latione Odesso missa. 11.º evv. quattuor (Q. v. 1, 15.) circa
 1450. scr. Ex his igitur 3. et 8. et. ad act. et epp. valent.

Item denique codex bibl. univ. Lips. Tischendorffianus IV.
 (tisch) evv. quattuor integra continens sec. X. De eo fusius
 exposui in *Anecd. sacr. et prof.* pag. 20 usque 29. Sed ad
 comm. nostrum non adhibitus est nisi locis selectis.

EVANGELISTARIA.

Evangelistaria sive evangelitaria ii codices vocantur qui lectio-
 nes usui ecclesiastico destinatas sive quae dici solent perico-
 pas, easque ex evangeliorum textu desumptas continent.
 Libri huius generis in Europae et orientis bibliothecis multi
 habentur, multo plures quam Scholzius novit aut indicavit,
 sed in usum criticum pauci tantum accuratius collati sunt.
 Ipse haud paucos perlustravi, maxime vero eorum qui litteris
 uncialibus scripti sunt rationes palaeographicas indagavi.
 Textu enim raro differunt a ratione plurimorum cdd. Nimi-
 rum quum ad usum ecclesiarum publicum destinati essent,
 non conformari poterant nisi ad eius testes textus qui publica
 quadam auctoritate valebat. Antiquissima quidem exempla-
 ria proxime accedunt ad evv. codices ΕΓΓΗΚΑΥΥΓΛ, neque ac-
 curatius examine indigna sunt. In ipsis vero iis qui uncialem
 scripturam habent caute distinguendi sunt vetustiores a re-
 centioribus; nec enim dubium est quin ista scriptura saeculis
 aliquot postquam iam desuetata esset in ecclesiasticos usus
 retenta sit. Quae res non prorsus fugit Montefalconium; ta-
 men et ipsum et multos palaeographica tractantes in errorem
 duxit. Magna quidem antiquitatis laus tribuenda videtur
 fragmentis rescriptis Barberinis similibusque Venetis, quae
 utraque in Monumentor. sacror. vol I edidimus. Tameu neu-
 trum eorum septimum saeculum antecedere videtur. Eandem
 aetatem refert exemplar omnium facile quae supersunt pretio-
 sissimum ac pulcherrimum in monasterio montis Sinaitici ser-
 vatum, quod ante quinquennium vidi atque perlustravi. Prae-
 ter haec ex insigniorum numero sunt evangeliarium Musei
 Brit. rescriptum VII. fere saec. (ex cdd. Nitriensibus), Carpen-
 toractense, Vindobonense fragmentum (in membrana deni-

grata totum auro scriptum) Leidense (Graecum Arabicum), nonnulla ex Parisinis ut nr. 279., Londinense Harlei. 5598., Lipsiense Tischend. rescriptum, item pro textus praestantia Mosquense nr. 47. apud nos signatum, nec non illud de quo iam supra dictum est, apud Scrivenerum littera x signatum. His praepositis, accuratiora in posterum servantes, satis habemus catalogum Scholzii breviter repetere, nisi quod insigniores a nobis adhibitos itemque omnes uncialibus litteris scriptos separatim a reliquis primo loco ponemus.

1. unciali scriptura insignia.

- barbe^v i. e. Barberinum rescriptum, septimi ut videtur saeculi eiusque fere medii. Inde in Monum. sacr. ineditis p. 207 sqq. specimina edidi duo: Mt 24, 34—37. 42—44. 25, 14—16. Ioh 19, 11. 13—20. 25. Paucas lectiones etiam Scholzius dederat, apud quem signatur nr. 135.
- vene^v i. e. Veneta fragmenta rescripta eiusdem fere saeculi exeuntis. Continent: Mt 8, 32 — 9, 1. 9, 9—13. Ioh 2, 15—22. 3, 22—26. 6, 16 — 26. Edidi Monum. sacr. ineditor. vol. I. pag. 199 sqq.
- carpe^v i. e. Carpenteractense saec. fere noni. Est idem liber quem clarissimi Haenelii Catalogus libròr. mss. codicem Ni Ti saeculi sexti dicit: qua fama ductus anno 1843. ipse Carpenteracten me contuli. Lectionis specimina plura dedi in Anecdotis sacr. et prof. pag. 151 sqq.
- tische^v i. e. codex bibl. univ. Lips. Tischendorfianus V. rescriptus saeculi VIII. vel IX. Descripsi in Anecd. sacr. et prof. pag. 29 sqq. ibique speciminis causa Ioh 1, 40—47. exscripsi. Unde quum nihil in commentario allatum sit, notabiliora h. l. adponam: v. 40. *ἦλθον οὖν καὶ ἐώρα ἦν* v. 41. *ἦν ἀνδρῆας* v. 42. *οὗτος πρῶτος, τὸν μεσσιαν,* item *ᾠ* absque articulo v. 43. *ἐμβλεψας δε* et *ἰωνα* v. 44. *ἠθέλησεν ἐξελθεῖν* et *λεγει αὐτῷ ο ᾠ* v. 46. *μωσῆς* et *ἰὼ τον υι. του ἰωσηφ τον απο ναζαρεθ.*
- tubinge^v: de hoc fragmento Ioh 1, 38—50. vide supra notam ad R evv. Item de fragmento Montefalconii sive Banduriano Lc 18, 11—13. 14. ad O evv.
- Poterat etiam Trevirensis lectionarium respici sec. fere XI. in quo praeter plurimas V. T. lectiones etiam aliquot ex N. T. (Mt 1. 2. Mc. 5. Lc 2. 6. 1 Pe. 1 Io) habentur. Edidit Steininger Aug. Trevir. 1834.

Reliqui cdd. unciales sunt (ex catalogo Scholzii aliorumque).

- 1.) Par. RI 278. 2. Par. RI 280. 3. Oxon. Wheeleri 3. 4. Cantabr. 5. Bodl. 3. 6. Lugd. Bat. Graec. Arabic. 17. RI 279. 18. Coisl. 13. 23. Meadii, tum Askewii, posteaque in Franciam perlatas. 24. Monacensis 383. 27. Bodl. 3391. rescriptus. 33. cardin. Alex. Albani. 34. Monac. 229. 35. Vatic. 351. (anni 949.) 36. Vat. 1067. 40. Escur. in templo servatus. 41. Escurial. χ III, 12. 42. Escur. χ III, 13. 45. Vind. Lamb. 15. 46. Vind. Kollar. 7. 47. Mosq. 43. Mtthaeii b. 50. typogr. Synod. 12. Mtthaeii h. 61. RI 182. 63. RI 277. 64. RI 281. 65. RI 282. 66. RI 283. 67. RI 284. 72.^b RI 290. foll. 3. 111. Mutin. 27. 115. Laur. VI, 21. 116. Laur. VI, 31. 118. Laur. in cistula. 123. Vat. 1522. 127. Vat. 2063. 130. Vat. Ottob. 2. 144. bibl. Malatestianae Caesenatis XXVII, 4. 150. Harlei. 5598. anni 995. 155. Vind. Lamb. 41. rescr. 172. 173. 174. 175: omnes quattuor in insula Patmi.

Minusculi.

7. RI 301. anni 1205. 8. RI 302. s. XIV. 9. RI 307. s. XIII. 10. RI 287. sec. XI. 11. RI 309. s. XIII. 12. RI 310. s. XIII. 14. RI 315. s. XV. 15. RI 302. sec. XIII. 16. RI 297. s. XII. 18. Millio Bodl. 4. sec. XIII. 19. Mill. Bodl. 5. s. XIII. 20. Mill. Laud. 4. a. 1047. 21. Mill. Seld. 4. s. XIII. 22. Mill. Seld. 5. s. XII. 25. Mus. Brit. Harl. 5650. s. XII. (rescr.) 25.^b ut ante 26. Bodl. 3390. s. XV. (rescr.) 28. Bodl. Marsh 22. s. XIII. 29. Bodl. Marsh 23. s. XIII. 30. Bodl. 296. a. 1225. 31. Norimb. s. XII. 32. Goth. sec. XII. Edidit Matthaei 1791. 37. bibl. Propag. 287. s. XI. 38. Flor. 1. 39. Flor. 2. 43. Escur. χ III, 16. s. XI. 44. Havn. 3. s. XV. 48. S. Synod. 44. Mtth c a. 1056. 49. typogr. Synod. 11. Mtth f s. X. 51. typogr. Syn. 9. s. XVI. 52. S. Syn. 266. Mtth ξ sec. XIV. 53. S. Syn. 267. Mtth χ s. XV. 54. S. Syn. 268. Mtth ψ a. 1470. 55. typogr. 47. Mtth ω a. 1602. 56. typogr. 9. Mtth 16. 57. Dresd. 252. Mtth 19. s. XV. 58. RI 50.^a s. XV. 59. RI 100.^a s. XVII. 60. RI 375. a. 1022. 62. RI 194.^a s. XIII. 63. RI 285. s. XI. 69.

¹⁾ In comm. nostro evangelistariorum codices addito^{ev} insignivimus, hunc in modum: 1.^{ev}, 2.^{ev} ut a cdd. evv. continui textus distingui possent.

RI 286. s. XI. 70. RI 288. s. XI. 71. RI 289. 73. RI 291. sec. XII. 74. RI 292. s. XII. 75. RI 293. s. XII. 76. RI 295. sec. XII. 77. RI 296. s. XII. 78. RI 298. s. XII. 79. RI 299. sec. XII. 80. RI 300. s. XII. 81. RI 305. s. XIII. 82. RI 276. sec. XV. 83. RI 294. s. XI. 84. RI 32.^a s. XII. 85. RI 33.^a s. XII. 86. RI 311. a. 1336. 87. RI 313. a. XIV. 88. RI 314. s. XIV. 89. RI 316. s. XIV. 90. RI 317. a. 1533. 91. RI 318. sec. XI. 92. (lect. 35.) RI 324. s. XIII. 93. (lect. 36.) RI 326. s. XIV. 94. RI 330. s. XIII. 95. RI 374. s. XIV. 96. RI 115.^a s. XII. 97. (evv. 324. lect. 32.) RI 376. s. XIII. 98. RI 377. s. XIII. 99. RI 380. s. XV. 100. RI 381. a. 1550. 101. RI 303. s. XIII. 102. Ambr. 62. a. 1381. 103. Ambr. 67. s. XIII. 104. (lect. 47.) Ambr. 72. s. XII. 105 et 106. Ambr. 81 et 91. s. XIII. 107—110. Ven. 548—551. s. XI. 112. (lect. 48.) Laur. 2742. s. XIII. 113. Laur. VI, 2. s. XII. 114. Laur. VI, 7. s. XII. 117. Laur. 244. s. XII. 119. Vat. 1155. s. XIII. 120. Vat. 1256. s. XIII. 121. Vat. 1157. s. XIII. 122. Vat. 1168. a. 1175. 124. Vat. 1988. s. XIII. 125. Vat. 2017. s. XII. 126. Vat. 2041. s. XII. 128. Vat. 2133. s. XIV. 129. Alex-Vat. 12. s. XIII. 131. Vat. Ottob. 175. s. XIV. 132. Vat. Ottob. 326. s. XV. 133. Vat. Ottob. 416. s. XIV. 134. Barb. s. XIII. 136. Barb. 16. s. XII. (recentior cod. 135. scriptura) 137. Vallic. D 63. s. XII. 138. Neap. 1. B 14. s. XV. 139. Ven. 12. s. X. 140. Ven. 626. s. XIII. 141. Ven. Nan. 2. s. XI. 142. Ven. Nan. 16. s. XIV. 143. olim monast. S. Mich. Venet. 145. bibl. Malatest. Caesen. XXIX, 2. s. XII. 146. Cantabr. D d VIII, 23. sec. XI. 147. Harlei 2970. s. XI. 148. Harl. 2994. s. XI. 149. Harl. 5538. s. XIV. 151. Harl. 5785. s. X. 152. Harl. 5787. s. XI. (153. Meerm. 117. ? cf 436. evv. s. XI.) 154. Monac. 326. s. XIII. 156. Vallic. Latet. 157. Bodl. Clark. 8. 158—171. sunt in oriente, in primis monast. S. Sabae, item 176—178. insulae Patmi.

B. CODICES MINUSCULI AD ACT. ET EPP. CATH.

1. (evv. 1. Paul. 1.) Basil. textu ab evv. dissimili. 2. (Paul. 2.) Bas. B IX ult. membr. Ex eo edidit Erasmus. 3. (evv. 3. Paul. 3.) Caes. Vind. s. XII. 4. (Paul. 4.) Bas. B X, 20. s. XV. *5. (evv. 5. Paul. 5.) RI. 6. (evv. 6. Paul. 6.) RI 7. (Paul. 9.) RI 102. sec. X. 8. (Paul. 10.) Steph. *α'* ignotus. 9. (Paul. 11.) Cant. Kk 6. 4. Steph. *αγ'* s. XI. 10. (Paul. 12. Apoc. 2.) RI 237. Steph. *αε'* s. X. 11. (Paul. 140.) RI 103. s. X. 12. (Paul. 16.

Ap. 4.) RI 219. s. XI. *13. (evv. 33. Paul. 17.) RI 14. (evv. 35. Paul. 18. Ap. 17.) Coisl. 15. Coisl. 25. s. XI. 16. (Paul. 19.) Coisl. 26. s. XI. 17. (Paul. 21. Ap. 19.) Coisl. 205. s. XI. 18. (Paul. 22. Ap. 18.) Coisl. 202. s. XI et XIII. 19. (evv. 38. Ap. 23.) Coisl. 20. (Paul. 25.) Mus. Brit. Reg. IBI. s. XIV. 21. (Paul. 26.) Cant. Dd XI, 90. s. XII. 22. (evv. 109. Paul. 75.) Mus. Brit. 23. (Paul. 28. Ap. 6.) Bodl. Barocc. 3. s. XII vel XIII. 24. (Paul. 29.) Cant. 2. collegii Christi s. XI. *25. (Paul. 31. Ap. 7.) Harl. 5537. a. 1087. 26. (Paul. 32.) Harl. 5537. s. XII. *27. (Paul. 33.) Harl. 5620. chart. s. XV. 28. (Paul. 34. Ap. 8.) Harl. 5778. s. XII. *29. (Paul. 35.) Genev. 20. s. XI vel XII. 30. (Paul. 36. Ap. 9.) Bodl. 131. s. XIII. *31. (evv. 69. Paul. 37. Ap. 14.) Leicestriensis 32. (evv. 51. Paul. 38.) Bodl. 33. (Paul. 39.) Oxon. Lincoln. 2. s. XI. 34. (evv. 61. Paul. 40.) Dublin. 35. (evv. 57. Paul. 41.) Oxon. coll. Magd. *36. Oxon. Novi collegii s. XIII. 37. (Paul. 43.) Oxon. Nov. coll. s. XIII. 38. (Paul. 44.) Lugd. Bat. 77. s. XIII. 39. (Paul. 45. Ap. 11.) Petavii senator. Par. 2. (?) *40. (Paul. 46. Ap. 12.) Alex-Vat. 179. s. XI. Codex admodum insignis. Cum Euthalii circa epp. labores contineat, ipse textus ab Euthalii usu derivatus videtur. Descr. et contulit Zacagnius, quem ad manus habebam. 41. (evv. 175. Paul. 194. Apoc. 20.) Vat. 2080. 42. (Paul. 48. Ap. 13.) gymnasii Francof. ad Viadr. sec. XI. 43. (evv. 76. Paul. 49.) Vind. 44. (evv. 82. Paul. 51. Ap. 5.) cdd. a Laur. Valla consulti. 45. (Paul. 52. Ap. 16.) Uffenb. 2. nunc Hamb. chart. s. XV. 46. (Paul. 55.) Monac. 375. s. XI. 47. (evv. 90. Paul. 14.) Daventr. 48. (evv. 104. Paul. 24.) Bodl. 49. (evv. 92.) Andr. Fesch. 1. schol. in epp. cath. 50. (Paul. 8.) Steph. ζ ignotus. 51. (Paul. 134. Ap. 52.) RI 56. 52. (Paul. 50.) ex Rhodo in Hispan. delatus, a Complutens. adhibitus. 53. (Paul. 30.) Cant. 3. colleg. Emmanuel. s. XII. 54. (evv. 43. Paul. 129.) bibl. armamentarii Par. Gr. 4. 55. epistulae Iudae alterum exempl. in cod. 47. 56. (Paul. 227.) Bodl. Clark. 4. 57. (evv. 234. Paul. 72.) Havn. 58. (Paul. 224.) Bodl. Clark. 9. 59. (Paul. 62.) Harl. 5583. s. XIII. 60. (Paul. 63. Ap. 29.) Harl. 5613. a. 1407. 61. (Paul. 61.) lectiones adscriptae ed. Millianae unde hausit Griesb. 62. (Paul. 65.) RI 60. s. XIV. 63. (Paul. 68.) Caes. Vind. Lamb. 35. s. XIV. 64. (Paul. 69.) Caes. Vind. Lamb. 36. s. XII. 65. (evv. 218. Paul. 57. Ap. 33.) Vind. 66. (Paul. 67. Ap. 34.) Caes. Vind. Lamb. 34. s. XII. 67. (Paul. 70.)

Caes. Vind. Lamb. 37. a. 1331. *68. (Paul. 73.) Upsal. s. XII et XI. Descr. Aurivill. Ups. 1686. *69. (Paul. 74. Ap. 30.) Guelf. XVI, 7. s. XIV et XIII. 70 (evv. 131. Paul. 77. Ap. 66.) Vat. 71. (evv. 133. Paul. 78.) Vat. 72. (Paul. 79. Ap. 37.) Vat. 366. s. XIII. *73. (Paul. 80.) Vat. 367. s. XI. 74. Vat. 760. s. XII. 75. (evv. 141. Paul. 86. Ap. 40.) Vat. 76. (evv. 142. Paul. 87.) Vat. 77. (evv. 149. Paul. 88. Ap. 25.) Palat. Vat. 78. (Paul. 89.) Alex.-Vat. 29. sec. XII. 79. (Paul. 90.) Urb. Vat. 3. sec. XI. 80. (Paul. 91. Ap. 42.) Pio-Vat. 50. sec. XII. *81. Barb. 377. sec. XI. 82. (evv. 180. Paul. 92. Ap. 44.) Propag. 83. (Paul. 93.) bibl. Borb. Neap. 1. B. XII. sec. X. ab Evagrio scr. et coll. c. exemplari bibl. Caes. a Pamphilio scr. 84. (Paul. 94.) Laur. IV, 1. s. X. 85. (Paul. 95.) Laur. IV, 5. s. XIII. 86. (Paul. 96.) Laur. IV, 20. s. XI. 87. (Paul. 97.) Laur. IV, 29. s. X. 88. (Paul. 98.) Laur. IV, 31. s. XI. 89. (Paul. 99. Ap. 45.) Laur. IV, 32. a. 1093. 90. (evv. 197.) Laur. VIII, 14. ep. Iac. 91. (evv. 201. Paul. 104.) Flor. 92. (evv. 204. Paul. 105.) Bonon. 93. (evv. 205. Paul. 106. Ap. 88.) Venet. 94. (evv. 206. Paul. 107.) Venet. *95. (evv. 209. Paul. 108. Ap. 46.) Venet. *96. (Paul. 109.) Ven. 11. Et 95 et 96. denuo contulit Rinkius. 97. (Paul. 241.) Guelf. Gud. Gr. 104, 2 s. XII. 98. (Paul. 113.) Mosq. ex Atho monte s. XI. Cont. Matthaeius: a¹ lectiones eccl. ex act., a² epp. cath. et Paul. a³ lect. ex act. et epp. 99. (Paul. 144.) Synod. 5. Matthaeii c. a. 1445. 100. (Paul. 115.) Synod. 334. Mtth d s. XI. 101. (Paul. 106.) Synod. 333. Mtth f s. XIII. 102. (Paul. 117.) Syn. 98. Mtth g s. IX. 103. (Paul. 118.) Synod. 193. Mtth h s. XII. 104. (evv. 241. Paul. 120. Ap. 47.) Dresd. Mtth k 105. (evv. 242. Paul. 121. Ap. 48.) Synod. 380. Mtth l 106. (Paul. 122.) Synod. 328. Mtth m 107. Dresd. 252. Mtth 19. 108. (evv. 228. Paul. 226.) Escur. 109. (evv. 228. Paul. 229.) Escur. 110.¹⁾ (evv. 441. Cant. ψ 2622. 111, (evv. 440. Paul. 221.) Cant. 112. Cant. 2068. 113. (evv. 18. Paul. 132. Ap. 51.) RI *114. (Paul. 134.) RI 57. s. XIII. 115. (Paul. 135.) RI 58. s. XIII. 116. (Paul. 136. Ap. 53.) RI 59. s. XVI. 117. (evv. 263. Paul. 137.) RI 118. (Paul. 138. Ap. 55.) RI 101. s. XIII. 119. (Paul. 139. Ap. 56.) RI 102. s. X. 120. (Paul. 141.) RI 103. s. XI. 121. (Paul. 142.) RI 104. s. XIII. 122. (Paul. 143.) RI 105. s. XI. 123. (Paul. 144.) RI 106. s. XIV.

¹⁾ Ab hoc numero usque ad 192. a Scholzio primo adhibiti sunt.

124. (Paul. 149. Ap. 57.) RI 124. s. XVI. 125. (Paul. 150.) RI 125. s. XIV. 126. (Paul. 153.) RI 216. s. X. 127. (Paul. 154.) RI 217. s. XI. 128. (Paul. 155.) RI 218. s. XI. 129. (Paul. 156.) RI 220. s. XIII. 130. RI 221. s. XII. 131. RI 223. a. 1045. 132. (evv. 330. Paul. 131.) Coisl. 133. (Paul. 166.) Taur. 285. s. XIII. 134. (Paul. 167.) Taur. 315. s. XI. 135. (evv. 339. Paul. 170. Ap. 83.) Taur. 136. (Paul. 169.) Taur. 328. s. XII. *137. (Paul. 176.) Ambr. 97. s. XI. Corcyrae emptus. Eminent similitudine lectionum cum D Cant., ita ut passim videatur compensare lacunas codicis D. Spectant huc inprimis etiam additamenta illa quae syr^m cum D communia habet. Scholzius a se integrum collatum dicit codicem. 138. (Paul. 173.) Ambr. 102. s. XIV. 139. (Paul. 174.) Ambr. 104. a. 1434. 140. (Paul. 215. Ap. 74.) Venet. 546. s. XI et XIII. 141. (evv. 189. Paul. 239.) Laur. *142. (Paul. 178.) Mutin. 243. s. XII. 143. (evv. 362.) Laur. 144. (evv. 363. Paul. 180.) Laur. 145. (evv. 365. Paul. 181.) Laur. 146. (evv. 367. Paul. 182.) Laur. 147. (Paul. 183.) Laur. IV, 30. s. XII. 148. (Paul. 184.) Laur. 2574. a. 984. 149. Laur. 176. s. XIII. 150. (evv. 368. Paul. 230. Ap. 84.) Richardian. 151. (evv. 386. Paul. 199. Apoc. 71.) Vat. Ottob. 152. (evv. 442. Paul. 223.) Cant. 153. (evv. 244. Paul. 240.) Harl. 154. (Paul. 187.) Vat. 1270. s. XV. 155. (Paul. 188.) Vat. 1430. s. XII. 156. (Paul. 190.) Vat. 1650. a. 1073. 157. (Paul. 191.) Vat. 1714. s. XII. 158. Vat. 1761. s. XI. 159. Vat. 1968. s. XI. 160. (Paul. 193. Ap. 34.) Vat. 2062. s. XI. 161. (Paul. 198. Ap. 69.) Vat. Ottob. 258. s. XIII. 162. (Paul. 200.) Vat. Ottob. 298. s. XV. 163. (Paul. 201.) Vat. Ottob. 325. s. XIV. 164. (evv. 390. Paul. 203. Ap. 65.) Vat. Ottob. 165. Vat. Ottob. 417. sec. XIV. 166. (Paul. 166. Ap. 22.) Vallic. B 86. s. XIII. 167. (evv. 393. Paul. 185.) Vallic. 168. (Paul. 205.) Vallic. F 13. s. XIV. 169. (Paul. 206.) Ghigian. R. V. 29. a. 1344. 170. (evv. 394. Paul. 186.) Vallic. 171. colleg. Rom. s. XVI. 172. coll. Rom. s. XVI. 173. (Paul. 211.) bibl. Borbon. Neap. s. XI. 174. (Paul. 212.) Neap. 1. C 26. s. XV. 175. (Paul. 216.) Messan. 2. monast. S. Bas. s. XII. 176. (evv. 421. Paul. 216.) Syrac. bibl. Landol. 177. (evv. 122. Paul. 219.) Lugd. Bat. 178. (Paul. 242. Ap. 87.) bibl. Thom. Philipps Middlehill. s. XI. 179. (Paul. 138. Ap. 82.) Monac. 211. s. XI. *180. (evv. 431. Paul. 238.) Molsh. nunc Argentor. 181. (evv. 400. Paul. 220.) Berol. Diez. 182. (Paul. 243.) ins. Patmi. s. XII. 183. (Paul. 231.) monast.

magni Graec. Hieros. 8. s. XIV. 184. (Paul. 232. Ap. 85.) eiusd. bibl. 9. s. XIII. 185. (Paul. 233.) monast. S. Sabae 1. s. XI. 186. (evv. 456. Paul. 234.) eiusd. bibl. 2. 187. (evv. 462. Paul. 235.) eiusd. bibl. 10. s. XIV. 188. (Paul. 236.) eiusdem bibl. 15. s. XII. 189. (evv. 465. Paul. 237.) eiusd. bibl. 20. sec. XIII. 190. (Paul. 244. Ap. 27.) Oxon. coll. Christi Wake 2. s. XI. 191. (Paul. 245.) Oxon. coll. Chr. Wake 3. s. XII. 192. (Paul. 246.) Oxon. coll. Chr. Wake 4. s. XI.

N. B. Hoc in numero codicum plurimi quidem et acta et epistulas catholicas continent, nonnulli vero vel acta sola vel solas epp. complectuntur.

Denique insignis codex notandus est quem signo lo⁴⁴ insignivimus. Continet actuum textum totum exceptis 4, 8 — 6, 17, 17, 28 — 23, 9. Scriptus est anno 1054. Exposui de eo fusions in Anecd. sacr. et prof. p. 7 sq. adscriptis lectionibus p. 130—146. Detexi anno 1853. in Aegypto; post transiit ex mea collectione ad Mus. Brit. Ex cdd. minusc. vix alius ullus est qui tantopere ad textum antiquissimorum cdd. ABCDE accedat.

C. CDD. MINUSC. AD EPISTULAS PAULINAS.

1. (evv. 1. act. 1.) Basil. 2. (act. 2.) Basil. 3. (evv. 3. act. 3.) Vind.
4. (act. 4.) Basil. 5. (evv. 5. act. 5.) RI 6. (evv. 6. act. 6.) RI
7. Bas. B VI, 17. membr. 8. (act. 50.) Steph. ζ ignotus. 9. (act. 7.) RI 10. (act. 8.) Steph. ια' ignotus. 11. (act. 9.) Cant.
12. (act. 10.) RI 13. lectiones a Fabr. Stap. allatae in comm. Par. 1512. 14. (evv. 90. act. 47.) Daventr. 15. Amandi, notus Erasmo. 16. (act. 12.) RI *17. (evv. 33. act. 13.) RI 18. (evv. 35. act. 14.) Coisl. 19. (act. 26.) Coisl. 20. Coisl. 27. ex Atho s. X. 21. (act. 17.) Coisl. 22. (act. 18.) Coisl. 23. Coisl. 28. s. XI. 24. (evv. 105. act. 48.) Bodl. 25. (act. 20.) Mus. Brit. 26. (act. 21.) Cant. 27. Cant. F f 1, 30. s. XI et XIV. 28. (act. 23.) Bodl. 29. (act. 24.) Cant. 30. colleg. Imman. Cant. 1. 2. 33. *31. (act. 25.) Harl. 32. (act. 26.) Harl. 33. (act. 28.) Harl. 34. (act. 28.) Harl. 35. (act. 29.) Genev. 36. (act. 30.) Bodl. *37. (evv. 69. act. 31.) 38. (evv. 51. act. 32.) Bodl. 39. (act. 33.) Lincoln. 40. (evv. 61. act. 34.) Dubl. 41. (evv. 57. act. 35.) Oxon. 42. Oxon. Magdal. 2. Rom. et Cor. 43. (act. 37.) Oxon. Nov. colleg. 44. (act. 38.) Lugd. Bat. 45. (act. 39.) Petavii. *46. (act. 40.) Alex.-Vat. *47. Bodl. Roe 16. s. XI. 48. (act. 42.) Francof. ad Viadr. 49. (evv. 76. act. 43.) Vind. 50. (act.

52.) ex Rhodo in Hisp. perlatus. 51. (act. 44.) edd. Laur. Val-
 lae 52. (act. 45.) Uffenb. Hamb. [53. Uffenb. Hamb. frag-
 menta ep. ad Hebr. eadem quae nobis dicta sunt M epp.] 54.
 Monac. 412. s. XII. *55. (act. 46.) Monac. 56. Tigurinus, ex
 Erasmica 1. manu Zwinglii 1516. scr., ut visam Wtstenio. 57.
 (evv. 218. act. 65.) Vind. 58. Vat. 165. s. XII. 59. Coisl. 204.
 s. XI. 60. cdd. quorum mentio fit in correctorio bibl. Lati-
 nor. 61. (act. 61.) lectiones ex marg. ed. Mill. 62. (act. 59.)
 Harl. 63. (act. 60.) Harl. [64. Harleiano 5613. annexa frag-
 menta epp. ad Cor. sunt eadem quae nobis dicta sunt M epp.
 Vide etiam supplementa.] 65. (act. 62.) RI 66. Harl. 5552,
 apographum ed. Erasm. 1. cum var. lect. in marg. s. XVI. 67.
 (act. 66.) Vind. *Maxime notabiles sunt lectiones 67.** quae a
 cod. simillimo codici B derivandae videntur. 68. (act. 63.)
 Vind. 69. (act. 64.) Vind. 70. (act. 67.) Vind. *71. Vind.
 Fortos. 19. s. XII. 72. (act. 57.) Havn. *73. (act. 68.) Upsal.
 74. (act. 69.) Guelf. 75. (evv. 109. act. 22.) Mus. Brit. 76. bibl.
 univ. Lips. 77. (evv. 131. act. 70.) Vat. 78. (evv. 183.) Vat.
 79. (act. 72.) Vat. *80. (act. 73.) Vat. 81. Vat. 761. s. XII.
 82. Vat. 762. s. XII. 83. Vat. 765. s. XI. 84. Vat. 766. s. XII.
 85. (apoc. 39.) Vat. 1136. s. XIII. 86. (evv. 141. act. 75.) Vat.
 87. (evv. 142. act. 76.) Vat. 88. (evv. 149. act. 77.) Vat. 89.
 (act. 78.) Vat. 90. (act. 79.) Vat. 91. (act. 80.) Vat. 92. (act.
 82.) Propag. 93. (act. 83.) Neap. 94. (act. 84.) Laur. 95. (act.
 85.) Laur. 96. (act. 86.) Laur. 97. (act. 87.) Laur. 98. (act.
 88.) Laur. 99. (act. 89.) Laur. 100. Laur. X, 4. s. XII. 101.
 Laur. X, 6. s. XI. 102. X, 7. s. XI. 103. Laur. X, 19. s. XIII.
 104. (evv. 201. act. 91.) Laur. 105. (evv. 204. act. 92.) Bonon.
 106. (evv. 205. act. 93.) Ven. 107. (evv. 206. act. 94.) Ven.
 *108. (evv. 209. act. 95.) Ven. *109. (act. 96.) Ven. 110. Ven.
 93. s. XI. 111. Ven. 34. s. XI. 112. Ven. 35. s. XI. 113. (act.
 98.) Mtth a 114. (act. 99.) Mosq. Mtth c 115. (act. 100.) Mosq.
 Mtth d 116. (act. 101.) Mosq. Mtth f 117. (act. 102.) Mosq.
 Mtth g 118. (act. 103.) Mosq. Mtth h 119. S. Syn. 292. Mtth
 i s. XII. 120. (evv. 241. act. 104.) Dresd. Mtth k 121. (evv.
 242. act. 105.) Mosq. Mtth l 122. (act. 106.) Mosq. Mtth m
 123. S. Syn. 99. Mtth n s. XI. 124. S. Syn. 250. Mtth q s. XIV.
 125.¹⁾ Monac. 504. a. 1387. 126. Monac. 455. s. XIV. 127. Mo-

¹⁾ Ab hoc inde nr. recensentur quos primus notavit Scholzius.

nac. 110. s. XVI. apogr. codicis 54. 128. (act. 179.) Monac.
 129. Monac. 35. s. XVI. 130. (evv. 43. act. 54.) armamentarii
 Par. 131. (evv. 330. act. 132.) Coisl. 132. (evv. 18. act. 113.)
 RI¹⁾ 133. (act. 51.) RI 134. (act. 114.) RI 135. (act. 115.) RI
 136. (act. 116.) RI *137. (evv. 263. act. 117.) RI 138. (act. 118.)
 RI 139. (act. 119.) RI 140. (act. 11.) RI 141. (act. 120.) RI
 142. (act. 121.) RI 143. (act. 122.) RI 144. (act. 123.) RI 145.
 RI 108. s. XVI. 146. RI 109. s. XVI. 147. RI 110. s. 1511.
 148. RI 111. s. XVI. 149. (act. 124.) RI 150. (act. 125.) RI
 151. RI 126. s. XVI. 152. (apoc. 60.) RI 136.^a ep. ad Heb.
 153. (act. 126.) RI 154. (act. 127.) RI 155. (act. 128.) RI
 156. (act. 129.) RI 157. RI 222. s. XI. 158. (act. 131.) RI
 159. RI 224. s. XI. 160. RI 225. s. XVI. 161. RI 226. s. XVI.
 162. RI 227. s. XVI. 163. RI 238. s. XIII. Heb. 1—8. 164.
 RI 849. s. XVI. 165. Taur. 284. s. XVI. 166. (act. 133.) Taur.
 167. (act. 134.) Taur. 168. Taur. 325. s. XII. 169. (act. 136.)
 Taur. 170. (evv. 339. act. 135.) Taur. 171. Ambr. 6. s. XIII.
 172. Ambr. 15. s. XII. 173. (act. 138.) Ambr. 174. (act. 139.)
 Ambr. 175. Ambr. 125. s. XV. 176. (act. 137.) Ambr. 177.
 Mutin. 14. s. XV. 178. (act. 142.) Mutin. 179. (act. H) Mutin.
 196. 180. (evv. 363. act. 144.) Laur. 181. (evv. 365. act. 145.)
 Laur. 182. (evv. 367. act. 146.) Laur. 183. (act. 147.) Laur.
 184. (act. 148.) Laur. 185. (evv. 393. act. 167.) Vallie. 186.
 (evv. 394. act. 170.) Vallie. 187. (act. 154.) Vat. 188. (act. 155.)
 Vat. 189. Vat. 1649. s. XIII. 190. (act. 156.) Vat. 191. (act.
 157.) Vat. 192. (act. 158.) Vat. s. XI. Ex hoc codice Ang.
 Mai. supplevit lacunas cod. B. 193. (act. 160.) Vat. 194. (evv.
 175. act. 41.) Vat. 195. Vat. Ottob. 31. s. X. 196. Vat. Ottob.
 61. s. XV. 197. (apoc. 78.) Vat. Ottob. 176. s. XV. 198. (act.
 161.) Vat. 199. (evv. 386. act. 151.) Vat. 200. (act. 162.) Vat.
 201. (act. 163.) Vat. 202. Vat. Ottob. 356. s. XV. 203. (evv.
 390. act. 164.) Vat. 204. (act. 166.) Vallie. 205. (act. 168.) Val-
 lie. 206. (act. 169.) Ghigian. 207. Ghigian. R. V, 32. s. XV.
 208. Ghig. VIII, 55. s. XI. 209. (act. 171.) coll. Rom. 210.
 (act. 172.) coll. Rom. 211. (act. 173.) Neap. 212. (act. 174.)

¹⁾ Conferendis cdd. Parisiensibus 132. 134. 137. 139. 140. 153. (epp.
 cath. 113. 114. 117. 127.) nuper promeruit I. G. Reiche. Alios etiam
 nonnullos excerpit vel descripsit 1847.

Neap. 213. Barb. 29. a. 1338. 314. Caes. Vind. Lamb. 46. s. XV. 215. (act. 140.) Ven. 216. (act. 175.) Messan. 217. Pannormi in bibl. Reg. s. XII. 218. (evv. 421. act. 176.) Syrac. 219. (evv. 122. act. 177.) Lugd. Bat. 220. (evv. 400. act. 181.) Berol. Diez. 221. (evv. 440. act. 111.) Cant. 222. (evv. 441. act. 110.) Cant. 223. (evv. 442. act. 152.) Cant. 224. (act. 58.) Bodl. 225. (act. 112.) Cant. 226. Cant. 1152. 227. (act. 56.) Bodl. 228. (evv. 226. act. 108.) Escur. 229. (evv. 228. act. 109.) Escur. 230. (evv. 368. act. 150.) Richard. 231. (act. 183.) Hieros. 232. (act. 184.) Hieroa. 233. (act. 185.) S. Sabae 234. (evv. 457. act. 186.) S. Sabae 235. (evv. 462. act. 187.) S. Sabae 236. (act. 188.) S. Sabae 237. (evv. 465. act. 189.) S. Sabae 238. (evv. 427. act. 180.) Argentor. 239. (evv. 189. act. 141.) Laur. 240. (evv. 444. act. 153.) Harl. 241. (act. 97.) Guelf. 242. (act. 178.) Meerm. 243. (act. 182.) insulae Patmi. 244. (act. 190.) Oxon. 245. (act. 191.) Oxon. 246. (act. 192.) Oxon. Huc adde 247. cod. bibl. Par. S. Genovev.) 4 A 35. omnium Pauli epp. (non ut ap. Haenelium est Rom. et Cor.) s. fere XIV., item 248. Argentorat. Io. Henr. Boecleri. (Idem cod. etiam act. et epp. cath. complectitur), item alios paucos ex Haenelii catalogo ap. Scholz. N. T. II. p. LI. suppletos.

D. CODICES MINUSCULI AD APOCALYPSIN.

1. Reuchlini S. Capnionis c. comm. Andreae. Inde edidit Erasmus, qui vocat „exemplar vetustissimum.“ Dudum latet. *2. (act. 10.) RI 3. Steph. *s'* ignotus. 4. (act. 12.) RI 5. cdd. a Laur. Valla adhibiti. *6. (act. 23.) Desunt 17, 10 — 18, 7 et capp. 3 ultima, s. XII. fere. *7. (act. 25.) Harl. 8. (act. 28.) Harl. 9. (act. 30.) Bodl. 10. (evv. 60.) Cant. *11. (act. 39.) Petav. 2. *12. (act. 40.) Alex. Vat. 13. (act. 42.) Francof. ad Viadr. *14. (evv. 69. act. 31.) Leicestr. 15. (additum ad E evv. fragm. capp. 3 et 4. 16. (act. 45.) Uffenb. *17. (evv. 35. act. 14.) Coisl. 18. (act. 18.) Coisl. 202. *19. (act. 17.) Coisl. 20. (evv. 175. act. 41.) Vat. [21.*] Vallic. s. XIV.] [22. act.

¹⁾ In eadem bibl. habetur nr. 4 A 34. cod. 4 evv. a. 1254. scriptus.

²⁾ Numeris 21 et 22. Wtst. notaverat lectiones a Bentl. in specimen (vide supra) indicatas. Quos Sz substituit, eorum nullam lectionem attulit. Num. vero 23. (item in epp. Paul. nr. 59.) Wtst. retulerat lectiones a Batavo quodam saec. XVII. ex cod. Medicaeo excerptas.

165. Vallic.] [23. evv. 38. act. 19. Coisl.] 24. (act. 160.) Vat. 25. (evv. 149. act. 77.) Vat. 26. (evv. 181. lect. 57.) Oxon. 27. (act. 190.) Oxon. *28. Bodl. Barocc. 48. Inde a 17, 6 deficit. 29. (act. 60.) Harl. Desinit 22, 2. 30. (act. 69.) Guelf. *31. Harl. 5678. s. XV. 32. Dresd. antea Loescheri s. XV. 33. (evv. 218. act. 65.) Vind. 34. (act. 66.) Vind. Hiat 15, 6 — 17, 3, 18, 10 — 19, 9, 20, 8 usque fin. 35. Caes. Vind. Lamb. 248. s. XIV. *36. Vind. Forlos. 29. s. XIV. Deficit 19, 20. 37. (act. 72.) Vat. *38. Vat. 579. s. XIII. 39. (Paul. 85.) Vat. Deficit 1, 1 — 4, 7, 6, 18 — 13, 11. 40. (evv. 141. act. 75.) Vat. *41. Alex. Vat. 68. s. XIV. 42. (act. 80.) Vat. 43. Barb. 23. s. XIV. Apoc. 14, 17 — 18, 20. 44. (act. 82.) Propag. s. XIII. 45. (act. 89.) Laur. *46. (evv. 209.) Ven. s. XV. Videtur apogr. codicis 88. esse. *47. (evv. 241. act. 104.) Dresd. Mtth k 48. (evv. 242. act. 105.) Mosq. Mtth l 49. S. Syn. 67. s. XV. Mtth o 50. S. Syn. 206. s. XII. Mtth p *51. ¹⁾ (evv. 18. act. 113.) RI [52. act. 51. RI] [53. act. 116. RI] [54. evv. 263. act. 117. RI] 55. (act. 118.) RI 56. (act. 119.) RI [57. act. 124. RI] [58. RI 19. sec. XVI.] [59. RI 99^a. s. XVI.] [60. Paul. 152. RI 136^a.] [61. RI 491. s. XIII.] [62. RI 239 et 240. s. XVI.] [63. RI 241. s. XVI.] 64. (Paul. 159.) RI [65. univ. Mosq. 25. olim Coisl. 229. Apoc. 16, 20 usq. fin.] [66. evv. 131. Vat.] [67. Vat. 1743. a. 1302.] *68. Vat. 1904. s. XI. Apoc. 7, 17 usq. 8, 12, 20, 1 usq. fin. *69. (act. 161.) Vat. Deficit finis. [70. evv. 386. Vat.] [71. evv. 390. Vat.] [72. Ghig. R IV, 8. s. XVI.] [73. bibl. Corsin. 838. sec. XVI.] [74. act. 140. Ven.] [75. act. 86. Laur.] [76. act. 147. Laur.] [77. Laur. VII, 9. s. XV.] [78. Paul. 197. Vat. Ottob. 176.] [79. Monac. 248. s. XVI.] 80. Monac. 544. s. XIV. [81.

(ut 1, 6. *ημω*); eius in locum Sz substituit cod. Coisl., sed nihil inde adnotavit.

¹⁾ 51 usque 89. a Schelzio primo notati. Notabimus uncis inclusos [], unde nullae lectiones exscriptae sunt. Praeterea vero ex plurimis fere non affert nisi per priora capp. Ex omnibus, ut Tregellius observavit, hi tantum 29 bene collati sunt: 2. 4. 7 — 10. 16 — 19. 26. 27. 80. 82. 84. 85. 87. 88. 40 — 42. 47 — 50. 51. (a Reichio nuper accurate coll.) 90. 91. 92. Ad hos accedunt alii 11 lacunosi vel fragmenta: 6. 13. 14. 15. 28. 29. 33. 36. 39. 43. 45. (3 capp. priora). Passim tantum adhibiti sunt 23: 1. 3. 5. 11. 12. 20 — 25. 31. 44. 46. 55. 56. 64. 68. 69. 80. 82. 86. 88.

Monac. 23. s. XVI.] *82. (act. 179.) Monac. 211. [83. evv. 339. act. 135. Taur.] [84. evv. 368. act. 150. Richard.] [85. act. 184. Hieros.] 86. bibl. S. Sabae 10. s. XIV. (Ter citat Sz ineunte libro.) [87. act. 178. Meerm.] 88. (evv. 205. act. 93.) Ven. [89. ap. Sz 86.^a S. Sabae s. XIII.] 90. idem qui Scholzio 50.^a dicitur, Syn. sec. X. Mtth r 91. supplementum cod. Vat. celeberr. B sec. XV., in collatione Miconiana cod. B excerptum. 92. (evv. 61.) Dublin. Collatus a Io. Barrett in append. ad ed. cod. Dubl. resc. Vide supra Z ad evv.

LECTIONARIA.

Lectionaria dici solent ii cdd. qui pariter atque evglstaria lectiones ad usum ecclesiasticum ex continuo textu desumptas continent. Differunt ab evangelistariis eo quod lectiones continent actuum et epistularum, non ut illa evangeliorum, nisi quod saepe fit ut in eodem libro lectiones utriusque generis habeantur.

Uncialibus litteris scripta non recensentur nisi 1. (idem quod evglst. 6. et Paul. 1.), in quo exadversum Graeci textus versio Arabica legitur; item, ut ex descriptione Matthaeii apparet, 13. S. Syn. 4. sec. X. vel iam ante scr., itemque 55. (idem quod evglst. 179.) liber ille Trevirensis S. Simeonis dicitur, de quo supra relatum est. Praeterea vero duo fragmenta librorum eiusmodi in manus nostras inciderunt. Alterum in Tischendorfianis cdd. bibl. univ. Lips. insignitur nr. 6. F, continens Heb 1, 3—12. et ad comm. nostrum adhibitum. (tisch^{6. f}). Saeculi est noni vel decimi. Totum textum exscripsimus in Anecd. sacr. et prof. p. 73 sq. addito facsimili tab. II. sub VI. F. Alterum vero nuper misimus Petropolin, eo maxime insigne quod super antiquam lectionarii scripturam deletam duplex textus diversus, alter saeculi XI vel XII, alter XV vel XVI., positus est. Folium est igitur bis rescriptum. Antiquissima scriptura duabus columnis distincta noni fere saeculi est. Alterius paginae secunda columna incipit: *Ἀδελφοί: νυν ἐγγυτερον ημων η σωτηρια*: ex act. 13, 10. Quem locum excipit 2 Co 11, 21. *Ἀδελφοί: ἐν ὧ δαν τις τολμα' ἐν ἀφροσυνῃ λεγω; τολμω καγω; ἔβραιοι εἰσιν' καγω' ἰσραηλιται εἰσιν' καγω' σπερμα ἀβρααμ εἰσιν' καγω' διακονοι εἰσιν' παραφρονον λαλο ὑπερεγω' ἐν κωποῖς περισσώτερος· ἐν πλῆγαις υπερβαλλοντως.* Minusculi vero hi 66 notantur, inde ab 21. a Scholzio primo:

2. Cotton. Vesp. B 18. (Mus. Brit.?) s. XI. 3. Cantabrig. sec. XI. Nunc latet. 4. Laur. s. XI. 5. bibl. univ. Gotting. s. XV. 6. (evglst. 37.) Propag. 287. s. XI. 8. (evglst. 44.) Havn. 9. (evglst. 84.) RI 10. (evglst. 85.) RI 11. RI 104^a. s. XII. *12. (evglst. 60.) RI 14. S. Syn. 291. Mtth e s. XII. 15. typogr. Syn. 31. a. 1116. Mtth z 16. (evglst. 52.) Mosq. Mtth ζ 17. (evglst. 53.) Mosq. Mtth χ 18. (evglst. 54.) Mosq. Mtth ψ 19. (evglst. 55.) Mosq. Mtth u 20. (evglst. 56.) Mosq. Mtth ω 21. (evglst. 83.) RI 22. RI 304. s. XIII. 23. RI 306. s. XII. 24. RI 308. cum trib. lect. ex 1 Ioh. s. XIII. 25. RI 319. sec. XI. 26. RI 320. s. XII. 27. RI 321. s. XIII. 28. (evglst. 26.) Bodl. 29. (evglst. 94.) RI 30. RI 373. s. XIII. 31. (evglst. 82.) RI 32. (evv. 324. evglst. 97.) RI 33. RI 382. s. XIII. *34. RI 383. s. XV. 35. (evglst. 92.) RI 36. (evglst. 93.) RI 37. (evv. 368. act. 150.) Richard. 38. Vat. 1528. s. XV. 39. (evglst. 133.) Vat. 40. Barb. 18. s. X. et rescriptus s. XIV. 41. Barb. s. XI. 42. Vallic. C 46. s. XVI. 43. (evglst. 139.) Richard. 44. bibl. Glasgu. nr. 1633. 45. eiusd. bibl. nr. 1634. 46. Ambr. 63. s. XIV. 47. (evglst. 104.) Ambr. 48. (evglst. 112.) Laur. 49. S. Sabae 16. s. XIV. 50. eiusd. bibl. 18. s. XV. 51. eiusd. bibl. 26. s. XIV. 52. eiusd. bibl. a. 1059. 53. (evglst. 160.) eiusd. bibl. s. XIV. 54. eiusd. bibl. s. XIII. 56. (act. 42.) Francof. Folium lectionarii: Mt 17, 16—23. 1 Co. 9, 2—12. ad fin. additum. 57. (evv. 181.) Oxon. 58. Oxon. coll. Christi Wake 5. a. 1172.

Passim a nobis ratio habita est codicum Graecorum Ni Ti a Possino in appendice catenae in evang. Marci collatorum. Sed ea collatio pessime instituta est propterea quod tantummodo numerantur ms. 1. mss. 2. mss. 6. nulla accuratiore horum testimoniorum notitia addita. Cf de his Wetst. Prolegg. p. 61. (Hinc est etiam barb 1. quod passim ad cod. Vat. B spectare videtur.)

B. VERSIONES ANTIQUAE.

Primum locum in exercenda re Ni Ti critica Graecis codicibus esse certum est. Secundum autem tenent interpretes veteres, qui ut gravissimi testes exstiterunt fidei Christianae octo prioribus p. Chr. saeculis per terrarum orbem propagatae, ita textus sacri historiam variis modis illustrant nec minimum praebent auxilium eundem textum ad pristinam integritatem revocantibus. Sed valde differunt aetate, ratione, auctoritate. In aetate pensanda non satis est ipsa prisca origo, sed multum interest utrum codices antiqui supersint an recentioribus sit acquiescendum. Deinde quaeritur utrum interpres ipsa Graeca transtulerit an ex Graecis antea versa in suam rursus linguam converterit. Differt etiam ipsarum linguarum ingenium, aliis ad exprimenda quaeque accuratissime idoneis, aliis liberiolem Graecorum usum postulantibus. Nec eadem interpretibus accuratio; alii enim ipsa verba curiose reddiderunt, alii popularibus satis consulturi sibi videbantur magis sensum quam verba reddendo. Ab his quae aetatem et rationem spectant auctoritas pendet, atque inde sequitur maximam tribuendam esse de orientalibus codicibus Aegyptiacis et Syriacis, de occidentalibus Latinis et Gothicis. Inter hos ipsos qui principatum teneant, difficile dixeris; certum vero mihi est antiquissimos Latinos eod. nullis esse posthabendos. Antiquissimos dixi: magno enim dei beneficio contigit ut plures Italiae quam vocant codices sexti quinti quarti saeculi ad nostra tempora pervenirent, circa quos in usum criticum convertendos iam maximos eosque felicissimos susceptos esse labores*) non ignorant nisi stulti, nec negant nisi ineptiarum amatores. Neque minori diligentia prospectum est ut Gothicae versionis quae aetas haec possidet monumenta antiquissima egregie in usum criticum converterentur. Alteris duabus quas diximus versionibus iisque orientalibus non plane idem contigit. Multum enim studii etiamnum postulant ut criticis circa Ni Ti textum laboribus tantam quantam possunt utili-

*) Iis quae ipsi iam publici iuris fecimus proximis annis duo voll. Italicis textibus summae antiquitatis repleta addere propositum est.

tatem praebeant. Tamen et ipsas, pro eximia aliquot hominum earum linguarum peritorum strenuitate, iam nunc magno cum fructu ad nostros labores adhibere licebat. Illas vero quattuor dum inprimis laudandas censemus, reliquis debitam laudem nolumus negare. Nec enim ex his fere ulla est quin passim, suo quaeque loco, pristinam textus veritatem quaerenti si non ducem certe comitem se praeberit. Nos vero, etsi non ignoramus quanta vanitate quidam, dum ipsi nihil faciunt — nisi forte sesquipedalia verba in aerem iactant —, haec secundaria ut ita dicam studia nostra despiciant, per multos annos plurimum insumpsimus laboris in plerasque cum orientales tum occidentales versiones ad recensionem textus adhibendas.

A. ORIENTALES.

Syriacae. Syrorum in linguam iam secundo p. Chr. saeculo sacrum textum translatum esse multorum opinio fert. Quam ad rem probandam quamvis id quod de Hegesippo Eusebii refert hist. eccl. 4, 22. (*ἔκ τε τοῦ καθ' Ἑβραίων εὐαγγελίου καὶ τοῦ Συριακοῦ καὶ ἰδίως ἐκ τῆς Ἑβραϊοῦ διαλέκτου τινὰ τέρησιν*), nihil valere videatur, tamen medio saeculo quarto Syriacam versionem dudum existisse atque iam quasi receptam fuisse Ephraem Edessenus († 378) certus testis est. Quae vetustissima versio nomine Peschito i. e. Simplicis dici solet. Hanc appellationem qui a simplicitate vel fide qua interpres Graecum expresserit derivant errare videntur; nec enim textus qui dudum hoc nomine innotuit tam simplicem, tam accuratum se praebet. Primam eius textus editionem susceperunt coniunctis curis Moses Mardenaeus (de Marden) et Alb. Widmanstad Vindobonae anno 1555. Hanc post aliorum studia (quae etiam Schaafius recenset in praefatione ed. suae) ex codd. passim mutatam repetierunt, interpretatione Latina notisque criticis adiunctis, I. Leusden et C. Schaaf Lugduni Batavorum anno 1709. (et 1717.) Hanc editionem, Michaeli olim „optimam“ dictam, etiam nos ubique adhibuimus. (Recentiore memoria duae potissimum edd. in Anglia prodire: alteram 1816 in usum Societatis Biblicae Samuel Lee procuravit, alteram ad ipsius ed. principis fidem a. 1828. conformavit Guil. Greenfield.) Probe autem notandum est in Schaafianam editionem ad exemplum priorum aliquot editionum receptos etiam esse

quinque libros: 2 Petri, 2 et 3 Iohannis, Iudae, apocalypsin, in editione principe iisque quae proxime secutae sunt non exhibitos. Nimirum hos libros omnes in antiquissima Syrorum versione nullum locum habuisse tantum non certum est; quemadmodum etiam Cosmas Indicopleustes (ante med. saec. VI.) testatur Christ. opin. de mundo VII. apud Montf. p. 292. (*ἑτεροὶ καὶ τὴν Ἰακώβου σὺν ταῖς δυοῖν ταύταις (1 Pe et 1 Ioh) δέχονται· ἕτεροι δὲ πάσας δέχονται· παρὰ Σύροις δὲ εἰ μὴ αἱ τρεῖς μόναι αἱ προγεγραμμέναι οὐχ εὐρίσκονται· λέγω δὲ Ἰακώβου κ. Πέτρου καὶ Ἰωάννου· αἱ ἄλλα γὰρ οὔτε κείνται παρ' αὐτοῖς.*) Anno vero 1630. quattuor illas epp. cath. primus ex cod. Bodl. Lugduni Batavorum edidit Edw. Pococke, etiam triennio ante Ludov. de Dieu apocalypsin ibidem ex cod. Scaligeriano. Qui autem pro textu Peschito habetur, etsi ab ipso antiquissimo multis modis differre videatur, tamen tota eius ratio, quemadmodum primum Vindobonae edita est, insequenti tempore ex codicibus magna antiquitatis laude insignibus magis confirmata quam labefactata est: nisi quod nuperis studiis Syriacis satis illud probatum est, non eundem textum solum ipsis prioribus quinque saeculis apud Syros adhibitum esse. Cuius rei tres inprimis testes in medium prolati sunt. Unus est Syrus ille Hierosolymitanus (*syr^{hr} sive^{ter}*) quem Iac. Georg. Chr. Adler Havniensis professor in Vaticanis libris invenit. Codex enim undecimi saeculi evangelistarum continet, ipsa forma litterarum ab usitatis paullulum diversus, dialecto libris Talmudicis Hierosolymitanis cognata, admixtis passim Graecis vocibus nec non Latinis, textu ad cdd. ABCD etc propius quam Peschito accedente, cuius quidem origo ad quintum fere saeculum referenda visa est. Lectiones inde notas ex ipsius Adleri libello, ubi de toto codice accuratius exponitur, hausimus. Titulum habet: Novi Test. versiones Syriacae Simplex, Philoxeniana et Hierosolymitana. Etc. Havniae 1789. De Hierosolymitana ibi agitur pag. 137—201.

Huic testi admodum affinis esse videtur liber palimpsestus quinti fere p. Chr. saeculi, nostris curis ex oriente allatus ac nuper bibliothecae Imp. Petropol. factus, de quo breviter relatam est in Anecdotis meis sacr. et prof. p. 13. addito facsimili tabula I. Sed ibi quae eius cum Syro Hierosolymitano cognatio sit nondum indicatum est, nisi quod characteribus

utriusque comparatis quanta inter utrumque similitudo sit clarissimum erit. Vehementer optandum est ut Petropoli propediem inveniatur qui tam grave litterarum Syriacarum monumentum studiose pertractet et in rem criticam convertat.

Sed iam ad tertium eorum quos diximus testium perventum est eumque omnium gravissimum. Nuper enim contigit ut vir cel. Guil. Cureton ex cod. Musei Brit. Nitriensibus codicem evangeliorum protraheret quarto, ut subscriptio testatur, saeculo scriptum textu ab editis admodum diverso. Cuius quanta sit cum edd. ad similibusque Graecis et Latinis consensio, pluribus exemplis allatis docui in Deutsche Zeitschrift für christliche Wissenschaft. 1856. Nr. 2 et 3. Sed nunc omnia quae supersunt fragmenta (Mt 1, 1 usque 8, 22. 10, 32 usque 23, 25. Mc 16, 17 usque finem. Ioh 1, 1 usque 42. 3, 6 usque 7, 37. 14, 11—28. Lc 2, 48 usque 3, 16. 7, 33 usque 15, 21. 17, 23 usque 24, 41.) accurate ad comm. adhibuisse (signo syr^{cu}) satis habeo, singulari examine in aliud tempus servato.*)

Sed reliquum est ut de Syra posteriore (syr^p) quae dicitur breviter explicemus. Postquam enim graves turbae dogmaticae ecclesiam Syriacam invasissent, opus esse existimabatur ut libris sacris denuo interpretandis ipsa littera, ad quam scilicet omnia piis hominibus exigenda videbantur, anxie premeretur et quam fidelissime, vel invito ingenio linguae, redderetur. Quod ut iam ab una vel altera earum quas modo vidimus versionum non alienum erat, ita factum esse scimus versione Philoxenianae nomine insignita. Philoxenus (Xenajas) enim Monophysitarum episcopus Hierapolitanus auctor erat Polycarpo chorepiscopo ut talem textum ex Graecis perficeret. Ac perfecta est ab eo anno p. Chr. 508. Rursus vero haec ipsa versio saeculo fere post novos labores experta est. Thomas enim, a Charkel in Palaestina ubi oriundus erat Charklensis dictus, Mabugi episcopus, quum profugus Aegyptum petisset, Alexandriae in monasterio Antoni-

*) Magnas vero gratias solvere debeo Guilielmo Cureton mei amantissimo, qui tot aliis amicitiae documentis etiam illud addidit quod iam anno 1855. libri nuperrime demum editi: „Remains of a very Ancient Recension of the four Gospels in Syriac, hitherto unknown in Europe“ eam mihi partem tradidit qua textum Syriacum ad verbum Anglice interpretatus est. Egregium Io. Wichelhausii (nuper defuncti) librum: De N. T. versione Syriaca antiqua etc 1850. parum adhibui.

anorum textum Philoxenianum ad optimorum Graecorum testimonium fidem recognovit, ad evv. duobus (secundum epigraphen codd. Oxon. Par. et Assem. 1.) vel tribus (secundum codd. Angelic. et Assem. 2 et 3.) codicibus adhibitis, ad acta et cath. epp. uno, item aliis (horum de numero non constat, quoniam codex Oxon. Ridl., qui solus praeter evv. alios huius translationis libros exhibet, ad finem epistolae ad Hebr. ubi epigraphen fuisse credendum est, deficit) ad Pauli epp. Prodiit hoc Thomae opus anno p. Chr. 616. In quo quibus emendandi textus modis usus sit, non sine ulla dubitatione dicere licet. Certum quidem est notas in margine vel criticas vel exegeticas, quarum non nihil ipsis Graecis litteris adscriptum est, ad Thomam referendas esse; nec magis fere dubium quin asteriscorum (ubi aliquid ex collatis exemplaribus addendum) et obelorum (ubi aliquid ex Graeca auctoritate omittendum) qui ad modum operis hexaplaris Origeniani positi sunt, auctor fuerit; quatenus vero ipsum mutaverit Polycarpi textum, difficile dictu est. Nuper Georg. Henr. Bernstein, harum rerum peritissimus arbiter, in cod. Ang. Rom., cuius priora ev. Iob. capita accuratissime contulit,^{*)} ipsius Philoxeni vel potius Polycarpi superesse textum docuit. Qui quum rebus eiusmodi quae a Graeca varietate pendeant a textu Whiteano raro differat, vix peccare videntur qui etiamnum hunc Syrae posterioris nomine insigniunt.^{**}) Certe notasse satis erit, syrꝑ quae dicitur non tam Philoxenianam quam Charklensem textum esse. Nos libro instructissimo Iosephi White, qui tribus tomis prodiit 1778. (evv.) 1799. (act. et epp. cathol.) 1803. (epp. Paul.) per totum N. T. diligenter usi sumus, aliquoties etiam codicum (ut Barsalibaei) collatorum ratione habita. Deficit autem editio cum codice Oxon. unde fluxit Hebr. 11, 27. Nec habet apocalypsin. (Textum huius libri a Schaaffio editum sunt qui ad Polycarpum vel ad Thomam referant.)

Persicae (pers, item ubi utraque editio collata est perss).
Dicuntur Persae ad Christum conversi Syra versione Simplicii

^{*)} Cf Bernstein: das heilige Evangelium des Iohannes. Syrisch in Charklensischer Uebersetzung. Nebst kritischen Anmerkungen. 1853.

^{**}) Accuratiora de hac re vide in commentatione quam Georg. Henr. Bernstein scripsit de Charklensi Novi Testamenti translatione Syriaca. Vratisl. 1837. (Nuper emendatius repetita est.)

diu usi esse. Quum vero in ipsorum linguam libros sacros transferrent, eandem versionem vel maxime secuti sunt. Huiusmodi est evangeliorum textus Persicus quem in Polyglottis Londinensibus ediderunt (pers^o). Lectiones eius, quas exiguae auctoritatis esse in promptu est, petivimus ex libro Chrstphor. Aug. Bodii, cui titulus est: *Ev. secundum Mt. Mc. Lc. Ioh.* (sed quodvis ex his separatim prodiit) ex versione Persici interpretis in bibliis polygl. Anglic. edita ex Persico idiomate in Latinum transtulit simulque de Persica IV ev. versione generatim praefatus est C. A. B. Helmstadii 1801. Sed editus est etiam alter evangeliorum textus hoc titulo: *Quatuor ev. dom. nostr. I. Chr. versio Persica, Syriacae et Arabicam suavissime redolens: ad verba et mentem Graeci textus fideliter et venuste concinnata.* Codicibus tribus mss. ex oriente in academias utrasque Anglorum perlatis, operose invicem diligenterque collatis. Per Abr. Whelocum (et Pier-son). Lond. 1637. Etiam hunc textum ad manus habebam (pers^w)

Aegyptiacae tribus dialectis expressae i. e. Coptica sive Memphitica (cop), dialecto Aegypti inferioris, Sahidica sive Thebaidica (sah), Aegypti superioris, Basmurica (basm), in littore Nili orientali, quam partem Deltam vocare solent, adhibita, nisi forte mavis Ammoniacam dicere a parte superioris Aegypti. Susceptae esse videntur exeunte fere saeculo tertio; certe antiquiores eas esse nihil est quod probet. Totum Novum Testamentum Coptice sive Memphitice anno 1716. Oxonii edidit Dav. Wilkins hoc titulo: *N. T. Aegyptium vulgo Copticum.* Ex mss. Bodleianis descripsit, cum Vaticanis et Parisiensibus contulit et in Latinum sermonem convertit D. W. Demum centum et triginta annis post exstitit qui Wilkinsii studia superaret. Annis enim 1846 et 1847. Lipsiae prodiit liber hoc titulo: *Quatuor evangelia in dialecto linguae Copticae Memphitica perscripta, ad codd. ms. Copticorum in regia bibl. Berolinensi adservatorum nec non libri a Wilkinsio emissi fidem edidit, emendavit, adnotationibus criticis et grammaticis, variantibus lectionibus expositis atque textu Coptico cum Graeco (i. e. editione mea a. 1841. ed. Lachmanni 1842. codice Ephraemi a me edito 1843.) comparato instruxit M. G. Schwartz.* Utroque libro diligenter usus sum, ad ev. editione Schwartzii, ad reliquos libros

Wilkinsii.*) Passim etiam distinximus codices a Schw. adhibitos: cop^{da}. i. e. codex Diez. saec. fere X., cop^{ptr} i. e. ex cdd. a Petraeo saec. XVII. descriptis eodem saec. ut videtur posterioribus. Praeterea additis ^{wl} sive ^w et ^{sch} sive ^{schw} distinximus lectiones Wilkinsii et Schwartzii. Fragmenta Sahidica maximam partem ad summam antiquitatem referenda, ex toto No To post alios (Mingarellium, hinc aliquoties apud nos sah^{mg}, Georgium, Münsterum, hinc aliquoties sah^{mt} notavimus) collecta edidit Woide sive is qui defuncti vices sustinuit Henr. Ford in Appendice ad editionem Ni Ti e cod. ms. Alex. Oxonii 1799. Haec nos consulimus, nisi quod quae ad evv. spectant plurima iam excerpta sunt a Schwartzio. Potiora evv. fragmenta sunt: Mt 1, 1—4, 11. 5, 14—20. 25. 26. 6, 5—15. 19—26. 7, 7—29. 8, 1—10. 14. 36. 41. 11, 14. 28. 30. 13, 9. 16, 21—28. 17, 1—21, 15. 22, 6—23, 10. 24, 4. 5. 15. 22. 36. 43. (hi vv. plerique ex Ask sive Pist; cf v. 22) 25, 34—27, 45. Mc 9, 2—8. 11, 1—10. 14, 17—30. 43—72. 15, 1—32.***) (16, 20. ex cod. Askew. i. e. ex folio codici „Pistis Soph.“ Askew. adiecto) Lc 4, 1—13. 8, 36—56. 9, 1—41. 11, 5—13. 12, 5—59. 13, 1—35. 14, 1—11. 15, 1—10. 11—32. 16, 16—25. 18, 9—14. 22, 9—24. 40. Ioh 4, 5—30. 5, 1—3. 5—14.

*) Praeterea prodit nuper (1851 et 1852.) editio actuum et epistularum curis Pauli Bötticher. Quod opus instructissimae evv. editioni Schwartzianae dissimillimum. Quam fidem habeat criticam, ad ea iudicari poterit quae Henr. Brugsch illustris earum litterarum existimator de epistularum N. T. editione (1852.) scripsit in Zeitschrift der Deutschen morgenländ. Gesellsch. 1853. p. 115. „Hr. D. B. hat einen Text hergestellt, der nicht nur die vorzüglichsten Varianten der Codd. nicht enthält, sondern Wörter ja sogar ganze Sätze ausgelassen, die selbst mit dem griechischen Urtexte vollständig harmoniren, ohne sich irgendwie darüber zu rechtfertigen (nisi quod alibi de grammatica et lexico Coptarum uberius se expositurum dixit). Werden Varianten citirt, so sind sie oft falsch, wenigstens aber unrichtig accentuirt. Zum Beweise für obige Behauptungen lasse ich die Varianten des ausgezeichneten Berliner Cod. 116. zu der Epist. ad Rom. folgen. Hr. Dr. B. kennt davon nur etwa 30, und leider! trifft auch diese mein obiges Urtheil“ etc.

**) Apud Mingarellium in tertio fasciculo Aegyptiorum edd. reliquiarum etc editum est Mc 11, 29 — 15, 22, ut ex Tregellio (an introduction etc p. 296.) videmus. Latuere istae partes Schwartzium (cf. p. XIX. ubi huius fasc. editionem non absolutam testatur Peyron) hinc etiam nos.

6, 15—24. 25—58. 68—71. 7, 1—52. 8, 12—31. 40—59. 9, 1—12, 1. 17, 6—26. 18, 1. 2. 6—9. 15—40. 19, 1—20, 30. Reliquarum vero partium haec ex ipso Woidio contulimus: Act 1, 1—24, 19 (cum fragmentis versuum 24 et 25) 27, 27—38. Iac 1, 2. 12. 26. 27. 2, 1—4. 8—23. 3, 3—6. 4, 11—17. 5, 7—20. 1 Pe 1, 3. 13—21. 2, 7. 9. 13. 19—25. 3, 8. 15. 22. 4, 1. 7—14. 2 Pe 1, 1—21. 2, 1—3. 12—22. 3, 1—18. 1 Ioh. 1, 1—10. 2, 1—5, 21. 2 Ioh 3 Ioh Iud 1—20. Rom 1, 25. 6, 12—19. 7, 21—25. 8, 1—15. 10, 14—21. 11, 1—11. 13, 7—14. 14, 1—4. 17—23. 1 Cor 1, 31. 2, 1—11. 3, 10—21. 9, 1—12, 9. 12, 12. 13, 13. 14, 1—4. 8—17. 27—28. 2 Cor 6, 1—10. 10, 5. 12, 9—21. 13, 1. Gal 4, 19. 21—31. 5, 1. 22—26. 6, 1—16. Eph 1, 18. 4, 9. 10. 17—32. 5, 1—5. Col 3, 5—17. 1 Thess 4, 16. 1 Tim (3, 16. mutilus) 5, 21—25. 6, 1—4. 2 Tim 2, 19—26. 3, 5. Heb 2, 11. 16—18. 3, 1—21. 11, 11—22. 12, 1—9. 18—27. Apoc 1, 8. 3, 7. 20, 4. Ad haec accessere quae Münsterus publicavit (in Commentatione de indole versionis N. T. Sabidicae. 1789.) fragmenta utriusque ad Tim epistulae: 1 Tim 1, 14—20. 2, 1—15. 3, 1—16. 6, 4—21. 2 Tim 1, 1—16. cum variis aliquot lectionibus. Alia vero fragmenta multa et ipsa antiquissima, nondum in usum conversa criticum, Romae adservantur, de quibus refert Zoega Catal. codd. Copt. mss. Musei Borg. Tertiae denique dialecti i. e. Basmuricae fragmenta ediderunt ex epist. 1 ad Cor (7, 36—9, 16. 14, 38—15, 35.) Georgi et Muentner; ex evang. Ioh (4, 28—34. 36—40. 43 sqq) 1 Cor (6, 19—9, 16. 14, 33—15, 35.) Eph (6, 18 usq. fin.) Phil (1, 1—2, 2.) 1 Thess (1, 1—35.) Heb (5, 5—10, 22.) Zoega et Engelbreth. Nos Iohanneis e Schwartzio petitis reliqua ex Engelbrethi Fragmentis Basmurico-copt. etc. Havniae 1811. hausimus.

Aethiopia (aeth). Haec versio suscepta plerumque putatur, adstipulante etiam clarissimo Dillmanno, exeunte fere saeculo IV. quemadmodum iam Chrysostomus (opp. VIII. p. 10. in Ioh. II.) versionem eiusmodi nosse videtur. Aliter sentit cl. Gilde-meister, cui propter causas non leves, quas ipsum accuratius propositurum spero, non ante VI. vel VII. saeculum facta videtur. Primam editionem anno 1548 sq. Romae curavit Tesfa Sion adhibitis tribus laboris sociis. Codex hac editione expressus non contemnendus est. Quas vero lacunas habebat, inprimis Act 9, 29—10, 32. 26, 8 usque libri finem, eas „ex

lingua Romana et Graeca" (sed Graecorum videtur tantum honoris caussa mentio facta esse) editores suppleverant. Editio Romana non adeo emendata nec distinctis ex Latino versis repetita est Loftusii cura in Polyglottis Londinensibus. Nos diligenter asi sumus editione Bodii, quae hunc titulum habet: Nov. domini nostri I. Chr. Test. ex versione Aethiopici interpretis in bibliis polygl. Angl. editum ex Aethiopica lingua in Latinam transtulit Chrstphor. Aug. Bodius. Brunsv. 1758. Nec vero ea sola acquievimus, sed quum annis 1826 et 1830. Thomas Pell Platt, a S. Trin. collegio Cantabrig., in usum celeberrimae societatis biblicae Londinensis (the British and Foreign Bible-Society) novam Aethiopici textus N. T. editionem curasset, nostro rogatu vir S. Ven. Gildemeister, prof. Marburgensis, contulit cum ed. nostra N. T. 1849, ita quidem ut quum per evv. raro tantum Aethiopsis mentio facta esset, non conferret nisi paucos evv. locos, per reliquas vero N. T. partes uberrimam nobis suppellectilem exhiberet. Qua in re videndum est ne aeth^{pp} (ita indicavimus lectiones Thomae P. Pl.) omnino praestare putemus alteri (aeth^{ro}). Nam libris mss. quos ad manus habebat recens editor (iam ante i. e. 1823. ediderat Aethiopicor. libror. mss. catalogum) non aliter usus est quam ex instituto Societatis biblicae licebat. Tamen non est quod dicam, cl. Gildemeister tam liberali subsidio egregie de libro nostro promeruisse omnibusque qui eum adhibebunt gratissimum fecisse. Ceterum quod plerisque ipsique Dillmanno vix dubium videtur, interpretem Aethiopem ex ipso Graeco fonte hausisse, id se non adeo confirmare Gildemeister nobis significavit, nisi forte ceterorum sententia ita fulciri potest ut interpolationes varias vel e Syris vel ex Arabibus factas statuas. Plerique codices bibliorum qui in Europam allati sunt, saeculo XV. non priores videntur.

Arabicae. Harum de origine et modis mira est virorum doctorum dissensio. Omnibus iis quae ex editionibus ac magis etiam ex libris scriptis innotuerunt, probatur saepius varietate privatos homines libros sacros apud Arabes interpretatos esse, ita quidem ut textus totius N. T. qui publica quadam auctoritate apud universos valeret vix exstitisse videatur.

Ac primum quidem typis exscripta est editio quattuor evv. Romana 1590 sq. (ar^r sive ar^{ro}), quae duplici forma prodiit,

altera Arabice, altera Arabice et Latine. (Exemplaria quae annes 1619 et 1774. adscriptum habent, si verum quaeris eiusdem editionis sunt.)

Insecuta est 1616. Leidae editio totius N. T. Erpeniana (ar^e) quae ex codice saeculi fere decimi quarti fluxit.

1645. Biblia polyglotta Parisiensis (ar^p) prodire, quae moderante Gabriele Sionita evangeliorum textum non tam ex Rom. ed. repetitam, quam ex cod. Parisiensi (fortasse Reg. Imp. 27. cf Scholz: Biblisch-Krit. Reise p. 54., vel etiam Coisl. 289.) Romanae formae admodum cognato haustum, epistularum vero ad fidem codicis ex Aleppo allati textu a Graecis derivat^o conformatum habent. A quo quidem Parisiensi textu per totum N. T. vel maxime pependerunt Londinensia Polyglotta 1657.

(Reliqua est editio Carshunica, quae Romae 1703. prodit.)

Atque haec quidem edd. omnes eundem evangeliorum textum continent, lectione passim quidem sed non maiorem in modum variante.*) Petitus quidem omnino est e Graecis, etsi quando id factum sit difficile dictu est. Exstitisse interpretes ante Mohammedis tempora satis dubium videtur; tamen improbabile est eos multo post prodisse; quid quod nuperime epistularum codex innotuit, a me in oriente detectus, quem ipsum octavo p. Chr. saeculo scriptum luculenta argumenta probant. Actus app. et epistulas Pauli, item Iacobi epistolam, priorem Petri et primam Iohannis, quemadmodum

*) Clariss. Gildemeister de hac re sic ad me scripsit: In Marc. 1, 1—45. finden sich zwischen allen 4 Ausgaben zusammen nur 72 Varianten; davon stimmen ar^r und ar^e 67 Mal zusammen. ar^p und Karsch. haben jede 24 besondere Lesarten und in 16 Fällen unter diesen weichen sie unter sich und von ar^r und ar^e ab, während in den andern 16 Fällen je einer mit Rom. und Erp. stimmt. Bei beinahe einem Drittel entspricht eine Variante im Griechischen, bei eben so vielen scheint Grund der Abweichung die Annäherung an den griechischen Ausdruck, bei wenigen Verbesserung des arabischen Stils zu sein. Ich glaube nachweisen zu können, dass die ursprüngliche Uebersetzung (aus dem Griechischen) einmal nach andern griech. Mss. durchgängig revidirt sein muss; ausserdem sind freilich noch koptische und syrische Lesarten hineingekommen. Die ursprüngliche Form hat Pol. aber nicht die Rechte; sie zeichnet sich durch kopt. Lesarten aus.

in ed. Erpeniana leguntur, e Syra Peschito fluxisse certum est. Reliquos libros ibidem exhibitos, i. e. apocalypsin cum quattuor reliquis epp. cath., unde interpres hausert, non satis constat, sed videntur originem Coptam habuisse.

Sed ad haec de editis libris pauca addere placet de scriptis. Codicem Vaticanum (ar^{vst}) selectis evangeliorum et epistularum locis examinavit Scholzius, vide *Biblicsch-Krit. Reise* pag. 117 sqq. Is pro notis Graeca scriptura unciali additis saec. fere nono scriptus esse videtur et textu insigni praestat. Cf ad Mc 16, 9. Codicum duorum Berolinensium notitiam dedit cl. Petermann in editione epistolae ad Philem. metallo expressa (anno 1844.) Alter e libris Diezianis (ar^{diez} totius N. T. textum passim mutilum eumque e Syris confectum continet, scriptus ut videtur anno Christi 1265. Alterius (ar^{berol}) pariter atque eius versionis quae per Hugium ex cod. Par. (ar^{hus}) innotuit textus e Coptis haustus est.

Denique nonnihil ex iis addam, quae amicorum ope usus de edd. aliquot, quos mihi in itineribus orientalibus ex latebris monasteriorum in Europam afferre contigit, in *Anecdosis meis sacris et profanis* (1855.) dixi. Horum omnium gravissimus est codex epistularum Paulinarum, nuper Petropolitani factus, e sententia collegae cel. Fleischer octavo saec. scriptus. Is ita comparatus est ut eundem cum Erpeniano codice textum praebeat, nisi quod ipse instar sit Italiae, Erpenianus Vulgatae. Quovis fere versu antiquiores formas illum praebere, hunc recentiores, observavit cl. Delitzsch (cf. excurs. ad comm. eius in epist. ad Hebr.). Aliquot lectionis specimina dedimus (ar^{petrop}): vide inprimis ad Heb 2, 9. Cf *Anecd. sacr. et prof.* p. 13. Alter est ex edd. bibliothecae univ. Lips. Tischendorfianis, numero XXXVIII. insignitus, saeculi fere 13., fragmenta continens versionis epistularum Pauli e Copto factae necdum notae, nisi forte cognati sunt ar^{hus} et ar^{berol}. Ex hoc multa lectionis specimina epistolae ad Col. inseruimus. Cf. *Anecd.* p. 72 sq. Tertius, cod. Tisch. XXXVII., eiusdem fere cum priore aetatis, fragmenta haud pauca epistularum catholicarum eum nonnullis Paulinarum continet. Horum textus in epp. Pauli idem est atque quem edidit Erpenius; non idem quamvis similis in catholicis epp. Cf. *Anecd.* p. 71 sq. Quartus est quattuor evangeliorum Syriacus Arabicus, inter Tischendorfianos numero XIII. signatus saeculi

fere decimi. Arabicum textum praebet ex Syro factum, eumque bonae satis notae. Cf. Anecd. p. 65. Quinto denique loco commemoranda sunt fragmenta versionis evangeliorum nondum notae Fleischero iudice. Haec inveniuntur in codice Tisch. nr. XXXI. saeculi fere noni.)*

Armenica (arm). Postquam Armeni saeculis tertio et quarto Syrorum, unde evangelium acceperant, bibliis usi essent, Mesrobi et discipulorum (Iohannis Ekelensis et Iosephi Palnensis) coniunctis iteratisque studiis, ipso alphabeto ad id excogitato, Armenica biblicorum versio e codd. Graecis Epheso et Alexandria in patriam allata facta est. Multis saeculis post, et quidem decimo tertio sub rege Haitho, textum ad Latina exemplaria mutatum esse virorum doctorum opinio fert. Idem ab episcopo Usca saeculo decimo septimo repetitum esse perhibent. Utrumque habet quo defendatur; certe codd. Armeni mira textus varietate laborant; qui vero saeculum decimum tertium antecedunt, satis rari. Editiones multae habentur: princeps prodiit Amstelodami 1666. Recentiores, non sine studio critico confectae, sunt Zohrabi 1789 et Veneta 1805. Post prodierunt Petropolitana 1814. et Mosquensis 1834. Armenos in insula S. Lazari prope Venetiam dudum suscepisse novam biblicorum editionem eamque ad optimos quosque codd. undique conquisitos iri institutum, clarissimus scriptor Aucher anno 1843. postque alii narraverunt. Collationes in usum criticum huc usque factae non adeo satisfaciunt accuratiora quaerenti. Nos lectiones Armenicas saepe petivimus a Scholzio, qui quidem in usum suum editionem praestantissimam Zohrabi (ex codice in Cilicia saec. XIV. scripto haustam adhibitis insuper octo totius scripturae sacrae codd. et viginti

*) Quam plerumque a Iohanne Hispalensi octavo saeculo ad normam Latinam institutam esse volunt, eam factam esse vult clar. Gilde-meister. Scripsit mihi de ea re hunc in modum: „Wenn man die spanischen Autoritäten verfolgt, so zeigt sich, dass sie aus einem Missverständnisse stammt, das sich in der allmäligen Abänderung der Worte des ersten Zeugen Rodericus Toletanus verräth. Iener Ioh. Hisp. gehört übrigens in das X. Jahrh. Neuerlich hat Juynboll: Letterkundige Bydragen II. Leiden 1838. zu zeigen gesucht, dass diese Uebersetzung noch in der Röm. Ausg. der Evv. von 1590 erhalten sei; aber sein Beweis ist leicht zu zerstören; es bleiben blos einige latinisirende Lesarten in dieser Ausgabe davon übrig.“

Novi Testamenti) studio Cirbied professoris Parisiensis et monachorum Mechitaristarum Vindobonensium denuo collatam dicit. Praeterea in eo exemplari Novi Test. Wetsteniani quo Griesbachius dum vivebat usus est, aliquoties Armenicas lectiones adscriptas inveni.*)

Georgiana (georg) sive Iberica (iber). Saeculo fere post Armenicam i. e. saec. VI. facta videtur et quidem ex ipsis Graecis codd. Perexigui adhuc usus critici erat, neque ex editionibus quae superiore saeculo et nostro prodierunt, multum subsidii critici petere licet. Habentur vero edd. satis antiqui, cuiusmodi ipse post Scholzium in monasterio S. Crucis prope Hierosolymam vidi (Cf. Tischendorf: Reise in den Orient. II. p. 69. Scholz: Biblisch-Kritische Reise 1823. p. 148.) Docte de hac versione disseruit Fr. Car. Alter in libro: Ueber Georgianische Literatur. 1798. unde aliquot lectionis specimina infra adscripta sunt. Sunt vero ex editione Mosquensi a. 1743. petita, qua in paranda nihil studii critici locum habuit; interpolatam praeterea ex interpretatione Slavonica dicunt. Ex alia quae ibidem prodiit 1816. clar. Petermann epistolam ad Philem. hausit: vide Pauli epist. ad Philem. speciminis loco ad fidem verss. orientalium veterum una cum earum textu originali Graece editam a Iul. Henr. Petermann. Berol. 1844. Metallo expressum.

Cf. Alter l. l. p. 76 sqq. Mt 23, 35. interpret Georg. habet: *ἕως τ. αἴμ. ζαχαρίου υἱοῦ βαρούχ Mt 28, 9. καὶ ὡς ἐκείνοι ἐπορεύοντο ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ Mc 14, 41. pro ἀπέχει ἤλθεν ἡ ὥρα habet ἤλθε καὶ τὸ τέλος· καὶ ἤλθεν ἡ ὥρα Lc 1, 28. retinet verba εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν Lc 1, 35. διὸ τὸ γεννώμενον (absque ex σου) ἅγιον κληθήσεται καὶ υἱὸς ὑψίστου Ioh 1, 29. ταῦτα ἐν βηθαβρά ἐγένετο Ioh 7, 34. καὶ ὅπου ἐγὼ εἶμι ibidem v. 39. ὅτι οὐπω διδόμενον ἦν πνεῦμα ἅγιον Act 8, 39. πνεῦμα ἅγιον ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν εὐνοῦχον, καὶ πν. κυρίου Act 20, 28. τ. ἐκκλησ. κυρ. τοῦ θεοῦ Rom 12, 11. τῷ κυρίῳ δουλεύοντες 1 Tim 3, 16. θεὸς ἐφανερῶθῃ ἐν σαρκί 1 Ioh 5, 7 sq. ὅτι τρεῖς εἰσὶν οἱ μαρτυροῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς, πνεῦμα καὶ ὕδωρ καὶ αἷμα, καὶ τρεῖς*

*) Tregellio contigit ut collationem novam eamque egregiam nancisceretur cura Caroli Rieu institutam. Qua de re uberius iam exposuit in libro: an introduction etc. p. 312 sqq.

οὗτοι εἰς τὸ ἕν εἰσιν.⁸ καὶ τρεῖς εἰσιν οἱ μαρτυροῦσιν ἐν τῇ
οὐρανῷ, πατήρ, ὁ λόγος καὶ πνεῦμα ἅγιον· οὗτοι τρεῖς ἕν
εἰσιν.

B. OCCIDENTALES.

Latinae.

1.) Itala (it) i. e. Latina interpretatio quemadmodum primis p. Chr. saeculis in usu erat. Eam secundo iam saeculo (qua in re grave est quod iam Irenaei interpres, Tertullianus, Cyprianus eiusdem textus quodammodo recepti testes sunt) et quidem in Africa, ea parte quae tum temporis Africa proconsularis erat (hinc facile intellegitur unde tanta Graecis cdd. antiquissimis nostris Aegyptiacis cum antiquissimis Italiae consensio) prodisse perquam probabile est. Cuius quae ratio esset quum alii saepe tum ipse nuper quaesivi in prolegomenis Evangelii Palatini inediti Lips. 1847. p. XVI sqq. Ibi probavi quod iam Philippo Garbello et Blanchino (cf. Evangeliar. Quadr. p. 80. et 81.) nuperque aliis, ut Wisemano et Lachmanno, placuit, textum sacrum non identidem e Graeco in Latinum translatum, quod ex Augustini et Hieronymi hac de re verbis saepe conclusum est, sed postquam semel translatus esset multis modis variisque temporibus mutatum esse. Italiae vero nomen ab Augustino (De doctr. Chr. II. 14 sqq.) usurpatum recte explicuere Hugius, Wisemanus (Two letters on some parts of the controversy concerning 1. Iohn 5, 7. etc Rom. 1835.) aliique. Distinxisse enim Augustinum inter Italum, i. e. Italicum, et Africanum versionis genus, sive inter codices ex Italia in Africam advectos et Africanos non ad Italica exemplaria exactos. Horum rursus quae differentia esset, ipse Augustinus haud obscure eo significavit quod l. l. inter emendatos et non emendatos distinxit. Emendata enim exemplaria videntur ab Afris ad Italos advecta ab iisque ad cdd. Graecos in Italia usitatos ipsiusque sermonis Latini normam correctam; non emendata vero quae textum patriae i. e. Africanæ originis illibatum conservarunt. Itaque emendati cdd. Augustini ipsum illum Italum, non emendati Africanum textum purum constituunt. Qua in re videndum est ne systematicam quandam rationem magis quam ipsam veritatem curemus. Quemadmodum enim per se clarum est, quum codices Italicos non omnes pari modo ab Afra simplicitate discessisse, tum facile potuisse utrumque genus iteratis exemplis

confundi: ita documentorum quae supersunt ratio est eiusmodi, ut quae Africana habemus, ea ab Italis non prorsus abhorreant, rursusque quae Italica, locis multis prope ad Africana accedant. Cuius rei aliquot exempla vide in Prol. *Evang. Palat.* p. XXI sqq. Inde vero hoc sequitur, idque minime negligendum est, ubi de codicum antiquorum Latinorum usu ad restituendam ipsius Graeci textus veritatem agitur, quicquid ex utroque quod diximus genere aetatem tulit accurate et caute adhibendum esse, nisi saepe quod revera praestat arbitrii causa aspernari malimus. Qua sententia vehementer dissentimus a Carolo Lachmanno, qui spreto quae ipsi videbantur Italicis codicibus adhibere volebat nisi Africanos. At ne unus quidem ex eius testibus purum Africanum textum conservavit; nec minus certum est in reliquis multas inveniri Africanæ originis lectiones. Eo autem magis Lachmanni ratio taxanda est quoniam testibus Latinis tantam saepe in ipso textu constituendo auctoritatem tribuit. Hinc enim passim in promptu est rationes ei aliter conficiendas fuisse, modo scitius adhibuisset Latinos.

Singulari autem dei beneficio contigit ut huius versionis antiquissimae et in re critica gravissimae haud pauci codices raræ vetustatis ad nos pervenirent. Nobis ipsis vero contigit ut ad eos qui iam dudum ad criticorum usum pertinuerant, adderemus aliquot non minimæ auctoritatis. Omnium qui innotuerunt et ad apparatus nostrum adhibiti sunt, catalogum dare placet.

a i. e. cod. Vercellensis, scriptus ut videtur manu Eusebii martyris saec. IV. Complectitur evv. quattuor; passim vero lacunae sunt. In Mt enim plura desiderantur per capp. 20. 21. 22. 23. 24. 26. 27. item 25, 1—16. In Iohanne plura desunt per cap. 5, nonnulla per cap. 7. item toti fere 19, 41 et 20, 2. In Luca desunt, exceptis paucis, 1, 1—12. Desunt passim litterae et verba inde a 1, 26 usque 73., item 6, 9. 12. 9, 14. 11, 24. Pleraque periere 11, 4—11.; omnia periere 11, 12—25. 12, 38—59. In Mc 1, 22 usque 34. omnia periere, item 4, 17—24. 15, 15 usque finem. (nisi quod 16, 7 usque fin. „secundis curis ab alio antiquario“ „iuxta ed. S. Hier.“, ut Blanchinus habet, suppleta sunt.) Item pleraque periere 4, 26—5, 19. Edidit Blanchinus in *Evang. Quadr. Romae* 1749. (Afric.)

b i. e. cod. Veronensis, IV. vel V. saec. scriptus. Desunt Mt 1, 1—11. 15, 12—23. 23, 18—27. Ioh 7, 44 usq. fin. capituli.

- Lc 19, 26—21, 29. Mc 13, 9—19. 13, 24 usq. fin. evgl. Edidit Blanchinus ibidem. (Afric.)
- c i. e. cod. Colbertinus XI. fere saeculi. Integrum edidit Sabatier in *Bibliorum ss. Latinis versionibus antiquis etc.* Parisiis 1751. (Afric.)
- d i. e. cod. Cantabrigiensis VI. saeculi. Similes atque D lacunas habet: vide ad ev. et act. Edidit Kipling cum Graeco textu codicis D ev. et act. Cf. ad D ev. et actuum. (Afric.? mixt.?)
- e i. e. cod. Palatinus Vindobonensis IV. vel V. saec. Ev. Ioh et Lc fere integra sunt; evangelii Mt dimidia fere pars periit; de Marci textu sex fere capita supersunt. Ex Mtthaeo enim supersunt 12, 49—13, 13. 13, 24—14, 11. 14, 22—24, 49. 28, 2 usq. fin. Ex Ioh 1, 1—18, 12. 18, 25 usq. evgl. fin. Lca e 1, 1—8, 30. 8, 48—11, 4. 11, 24 usque fin. Mci 1, 20—4, 8. 4, 19—6, 9. 12, 37—40. 13, 2—3. 24—27. 33—36. Edidi hoc titulo: *Evangelium Palatinum ineditum etc.* Lips. 1847. (Ital.? mixt.?)
- f i. e. cod. Brixianus VI. fere saec. Desunt Mc 12, 5—13, 32. 14, 70 usque fin. evgl. Edidit Blanchinus in *Evang. Quadr.* (Ital.)
- ff¹ ff² sunt codices Corbejenses antiquissimi. E priore iam Martianay Matthaeum edidit in *Vulgata antiqua Latina et Itala versione ev. Mt. et ep. Iacobi etc.* Par. 1695., item Calmet in appendice ad comment. in apocalypsin. Eundem ad Matth. integrum repetiit Blanchinus; ex ff² vero variantes lect. ad Ioh Lc Mc notavit. Sabatier variantes lect. ex priore ad Matth. et ad Mc usque 5, 18., ex altero (capp. 11 ev. Mt. priora desunt, item alia passim) ad 4 ev. attulit.
- g¹ g² sunt Sangermanenses antiquissimi. Priore ad Matth. iam usus est Martianay l. l., item Blanchinus. Utrumque per IV ev. laudat Sabatier. Sed ex allatis lectionibus nec ff² nec g¹ g² satis ad rem criticam adhiberi possunt.
- h i. e. Claromontanus nunc Vaticanus, IV. vel V. saec. Evangelium Matthaei continet; tamen est mutilum usque 3, 15., rursus 14, 33—18, 12. Excerpta iam Sabatarius dederat. Sed integrum textum accurate edidit Ang. Mai in *Script. vet. nova collectione Rom.* 1828. tom. III. p. 257 sqq. qua editione ipsi usum sumus. (Afric.)
- i i. e. Vindobonensis V. vel VI. saec. Sunt haec ev. secundum Lucanum (sic codex) et secundum Marcum fragmenta: Lc 10,

- 6—23, 10. Mc 2, 17—3, 29. 4, 4—10, 1. 10, 33—14, 36. 15, 33—40. Ea publicavit integra Alter in N. Repert. d. bibl. u. morgenl. Literatur. III. 115—170. et in Pauli Memorabilibus VII. p. 58—96. Iam ante Alterum, a quo nostra hausta sunt, Blanchinus lect. var. notaverat. (Afric.?)
- k i. e. Bobbiensis nunc Taurinensis V. si non IV. saec. Sunt haec Marci (9 fere capp.) et Matthaei (capp. fere 16) fragmenta: 8, 19 usque 16, 8 sq. Mt 1, 1—3, 10. 4, 2—14, 17. 15, 20—16, 1. 16, 5. 6. 7. Post vitiosissimam Fleckii editionem *) ipse denuo integra descripsi et edidi in annalibus Vindob. a. 1847. sqq.** (Ital.)
- l i. e. Rhedigerianus VII. fere saeculi. Praeter pauca alia pars magna ev. Io. periit. Contulit et descripsit Dav. Schulz in progr. Vratisl. 1814; posteaque in editionem III. Ni Ti Griesbachiani lectiones var. transtulit.
- m: hoc siglo insignivimus lectiones quas A. Maius tomo 9. Spicilegii sui Romani a. 1843. pag. 61—86. notavit ex antiquissimo codice Speculi quod plerumque Augustini esse creditum est. Post edidit totum Speculi textum in PP. Nov. Bibl., sed eum raro contulimus. Lectiones petitae sunt ex omnibus fere N. T. libris: ex Mt (non Mc) Lc Ioh Act, ex Iac 1 et 2 Petr 1 et 2 Ioh (lectiones harum epp. cath. inprimis graves sunt) Iudae; ex Ro 1 et 2 Cor Gal Eph Phil Col 1 et 2 Thess 1 (ex hac ep. permulta afferuntur) et 2 Tim Tit; ex Apoc. (Ital.)
- n: codex Sangall. V. vel IV. saec. Supersunt fragmenta haec:

*) Vide F. F. Fleckii Anecd. maximam partem sacra etc. 1837. p. 1 sqq. Pauca vitiositatis exempla haec sunt: fol. 3. legit ne omnia diceret pro ne cui illa diceret, fol. 13. tradent eum latronibus pro trad. eum nationibus, fol. 26. angelos eletos (sic) pro angelos et colligit electos, fol. 34. manu factum pro non manu factum, fol. 35. atrioeum (atriorum) pro atri (i. e. atrii) locum, fol. 36. totum versum 14. praetermisit; fol. 45. edidit mirum in modum sic: „in Orientem ha (sic) set autem rex“, posteaque „exquisivit ab eis. et venimus adorare eum audis (audisset?) Herodes.“ At scriba post verba: vidimus enim stellam eius in orientem“ per incuriam perrexit „set autem rex“ intellecto vero errore adposuit ha, ad quod signum referebat sub textu verba omisa: „et venimus adorare eum. cum audis.“

**) Si quid Vindobonae mea manu scripta typis exscribendo peccatum est, id non in me cadit. Usus sum ad apparatus criticum schedis meis. Ubi vero primum licuerit, haec fragmenta cum similibus a me feliciter excussis singulari libro foras dabuntur.

Mt 17, 1—5. 14—18. 17, 19—18, 20. 19, 21—20, 7. 7—23. (pars lacunosa) 20, 23—21, 3. 26, 56—60. 69—74. 27, 3. 62—64. 27, 66—28, 2. 8—20. Marc 7, 13—31. 8, 32—9, 9. 13, 2—20. 15, 22—16, 13. Omnia quae supersunt edere propositum est. (Afric.)

o: fragmentum Sangallense continens Mc 16, 14—20. scriptura Merovingica exaratum saec. fere VII.

p: fragm. Sangall. Scottice scriptum saec. VII. vel VIII. continens Ioh. 11, 14—44. Videtur olim ad lectionarium pertinuisse. Cum ad ipsum comm. non adhibitum sit, h. l. versus priores adscribamus. „In illis diebus dixit ihesus ad discipulos suos lazarus amicus noster infirmabatur, et manifeste mortuus est. Et gaudeo propter vos ut credatis quoniam non eram ibi sed eamus ad eum: dixit autem thomas qui dicitur didimus Cum discipulis suis eamus et nos moriamur cum illo. Venit ihesus et invenit eum iam quartum diem in monumento habentem. Erat autem bethania iuxta hirusolimam quassi stadiis quindecim. Multi autem a iudeis venerunt - - viam venit ei maria autem domi sedebat: dixit ergo martha ad ihesum domine si fuisses non fuisset mortuus frater meus. Sed nunc scio quoniam quaecumque petieris a deo dabit tibi deus. Ait ei ihesus: resurget frater tuus.“

q: codex Monacensis VI. certe saeculi. Continet totum Mt exceptis 3, 15—4, 25. 5, 25—6, 4. 6, 28—7, 8. item Iohannem exceptis 10, 11—12, 39. item Lucam praeter 23, 22—36. 24, 11—39. item Marcum exceptis 1, 7—22. 15, 5—36. Magna est textus praestantia, etsi magis Italico quam Africano testium generi adscribendus erit. Totum accurate descripsi et ad edendum praeparavi. Inde a Marci cap. 12. ad comm. adhibere licebat.

Ad actus app. adhibiti sunt:

d i. e. Cantabrigiensis, vide d ad evv.

e i. e. Laudianus saeculi fere VI. exeuntis. Cf. ad π actuum. Edidit cum Graeco textu Hearne Oxonii 1715, sed ipsi diligenter quae edidit cum codice contulimus.

s i. e. Bobbiensis nunc Vindobonensis V. fere saec. Sunt pauca fragmenta de actuum capp. 23. 27. 28. quae in cod. rescripto bibl. Caesar. Vindob. legi et edidi in annalibus Vindob. 1847.

Anzeigebblatt CXX. Ibidem de cl. Eichenfeldi et meis circa codicem studiis refertur.

m: vide ad evv.

Item ad epp. catholicas:

ff i. e. Corbejensis antiquissimus, quem Martianay in Vulg. antiq. Latina et Itala versione ev. Matthaei et epist. Iacobi edidit Paris. 1695; atque iterum Sabatier in Bibliis suis. Nos editionem Martianaei ubique contulimus.

s i. e. Bobbiensis nunc Vindobonensis, de quo modo explicui. Fragmenta epp. cath. haec legi: Iac. 1, 1—5. 3, 13—18. 4, 1. 2. 5, 19. 20. 1 Pe 1, 1—12.

m: vide ad evv.

Item ad epp. Pauli:

d i. e. Claromontanus saec. sexti fere exeunt. Est versio addita Graeco codici v epistularum nunc Imp. Parisiensis nr. 107, ad quem quae supra notata sunt confer. Ipse totum transscripsi et edidi: vide supra. Non sine multis vitiis iam ante ediderat Sabatier in Bibliis suis Latinis.

e i. e. Sangermanensis nunc Petropolitanus. Cf. ad x epp. cuius textum Latinum hoc siglo significavimus. Hunc quoque simul cum Claromontano, a quo passim discedit, l. l. edidit Sabatier, sed passim quid ipse codex habeat non satis liquet.

f i. e. versio Latinae codicis Augiensis epp. Paulin. quam, postquam ipse anno 1842. primus contulisset, nunc ex accuratissima editione totius codicis a cl. Scrivener suscepta haurire licuit. Vide supra ad r epp. Paul.

g i. e. Boernerianus saec. IX. Versio est Graeci codicis g epistularum, ad quem quae notavimus vide. Edidit una cum Graecis Matthaei Misenaë 1791.

gue i. e. Guelferbytanus saec. VI. Aliquot fragmenta sunt ex capp. 11—15. epistulae ad Romanos (11, 33—12, 5. 12, 17—13, 1. 14, 9—20. 15, 3—13.), quae adiacent textui Gothico in foliis palimpsestis Guelferbytanis. Post Knittelium, qui nec plene nec satis recte una cum Gothicis Brunsvic. 1762. ediderat, ipse edidi in Anecdotis sacr. et prof. p. 153 sqq.

r: fragmenta epp. Paulinarum nuper ex tegumentis codicum Frisingensium Monaci ab I. Andr. Schmeller protracta et a me primo lecta, saec. VI. vel V. Continent haec: 1 Co 1, 1—27. 1, 28—3, 5. 15, 14—43. 16, 12—24. 2 Co 1, 1—10. 3, 17—5, 1. 9, 10—11, 21. Phil. 4, 11—23. 1 Thess 1, 1—10. Ad

edendum destinavi pretiosissima ista fragmenta, de quibus fusius exposui Deutsche Zeitschrift für christl. Wissenschaft 1857. nr. 8.

in: vide ad evv. Pertinet in etiam ad apoc.

2) vulgata i. e. ea quae rogante Damaso Pontifice Romano ab Hieronymo anno 383 et sqq. Romae ita profecta est ut exemplarium Latinorum quae tum circumferebantur cum codicibus Graecis „sed veteribus nec qui multum a lectionis Latinae consuetudine discrepant“ collatione instituta textum magna cum cautione emendatum proderet. Quae quidem Hieronymi editio postquam per aliquot saecula cum vetustiorum codicum textu de principatu contendisse videtur, mox in omnium fere usum recepta est, ita ut fere inde a Gregorii Magni aetate merito vulgatae nomine nuncuparetur. Publica autem ecclesiae catholicae auctoritate donata est textus Hieronymiani editio Clementis VIII. a. 1592 (vg s. vge^d); a qua passim differt editio Sixtina a. 1590. (vgs^{ixt}). Utramque vero ab Hieronymianae editionis veritate satis abesse, probatur codicibus eiusdem textus veterrimis, unde ipsi nuper (in Triglottis etc) opus Hieronymi restituendi periculum fecimus. Iam ante nos idem suscepit C. Lachmannus, sed codicum omnium gravissimo parum cognito. Vide supra p. CX.*) Ad commentarium vero nostrum adhibiti sunt Vulgatae codd. hi:

amiatinus (am) i. e. cod. olim monasterii Amiatiae, nunc Laurentianae bibliothecae, circa annum 541. a Servando abbate scriptus. Quem tantum rei sacrae criticae thesaurum quum primum Ang. Mar. Bandini docte illustrasset, F. F. Fleck bene de his studiis meriturus anno 1834., duobus adiutus amicis, cum ed. Clementina contulit, suamque collationem a. 1840. edidit ita, ut variantes codicis lectiones subiungeret vulgato textui. Hanc

*) Paene incredibile dormitantis Homeri speciem Lachmannus edidit Act 6, 10. Ibi enim „fabulantem“ ac „parum diligentem“ Fleckium suum secutus ita edidit: „et non poterant resistere sapientiae et spiritui qui (quo) loquebatur. [quod redargue // L].“ „At nonne ipsum hoc signum notationem Fleckii inepti vitii arguebat? In codice enim post „loquebatur“ secunda manus addidit: „propter quod redarguerentur ab eo cum omni fiducia.“ Pro spatii vero penuria ad ipsum locum non adscripta sunt nisi „pr. qu. redargue“ adposito signo, quo quidem repetito reliqua „rentur ab eo“ etc summa pagina addita sunt.

vero collationem imperfectissimam, locis plus mille qui ab editis differunt vel praetermissis vel vitiose notatis compensavi nova totius Novi Testamenti collatione diligentissima, anno 1843. Florentiae a me instituta. Totum textum, nec neglectis praefationibus capitulorum indicibus similibusque, e schedis meis, consulta insuper Tregellii collatione, anno 1850. rursusque 1854. edidi hoc titulo: *Novum Testamentum Latine interprete Hieronymo. Ex celeberrimo cod. Amiat. omnium et antiquissimo et praestantissimo nunc primum edidit C. T. („Editio paucis vel praemissis vel additis repetita.“ 1854.)** Totum N. T. continet integrum (una cum Vetere).

Eiusdem fere cum Amiatino vetustatis codex est Fuldensis (fuld) totius Ni Ti, nisi quod IV evangeliorum loco harmoniam IV evangelistarum in canones et numeros distinctam (cum praefatione Victoris episcopi Capuae) continet. De eo copiose egit, aliquot additis facsimilibus, Io. Frid. Schannat in *Vindemiae litterariae collectione prima* p. 218—221. Fuldae et Lips. 1723. Hunc codicem in rem suam convertit C. Lachmannus cum Buttmanno suo (cf. N. T. I. p. XXVI sq.), sed saepe, in evv. maxime, ex Lachmanniana Latini textus recensione non satis liquet quid codex habeat. Hinc gratissima erit codicis Fuldensis accurata editio, quam suscepit clar. vir Ern. Ranke.

Item totius Ni Ti (una cum Vetere) codicem Toletanum (tol) habemus. Is est ex bibliotheca Toletanae ecclesiae, litteris Gothicis exaratus, cuius collationem a. 1588. a Chstphoro Palomares institutam publici iuris fecit Blanchinus in *Vindiciis canonic. script. Rom.* 1740. Etiam codex Bodl. 857. (multorum Ni Ti fragmentorum) a Millio olim nuperque a me inspectus est. Saeculi videtur VII. nec indignus accuratiore examine. Ex cod. totius Novi Test. Cavensi (cav) saec. fere VIII. adscripsi quae ad 1 Ioh 5, 7 sq pertinent. Codicem ipse in celebri monasterio S. Trin. Cavae prope Neapolin perlustravi. Hunc locum tractat etiam *Lettera dell' abate de Rozan su de' libri e msc. preziosi*

*) In hac repetitione haec errata prioris ed. correximus: Mt 20, 4. *dele* meam 1 Co 14, 18. meo Eph 6, 13 in *sec loco* Ap. 8, 5. magnus. Item Mt 24, 15. *lege* Danihelo Mc 14, 40. ingravati Act 8, 17. imponebant 13, 46. reppulistis 18, 12. Achaiae 1 Co 3, 12. supraed. supra 2 Co 4, 4. quae est Eph 4, 25. in invicem 1 Pe 3, 6. oboedivit 1 Io 2, 4. non Le 8, 12. hi**, om*. Quorum omnium iam in Triglottis nostris ratio est habita. Praeterea cf. supra p. CXVII.

conservati nella biblioteca della ss. Trinita' di Cava etc. Napoli 1822. p. 128 sqq. Ad eundem locum etiam aliorum nonnullorum codicum in comm. nostro ratio est habita. Denique notas Lucae Brugensis ex correctoriis bibl. apud Sabatarium allatas (cddbrug, Lcbrug) passim consului.

De ceteris cdd. ad evangelia hi spectant:

- and i. e. cod. monasterii S. Andreae secus Avenionem:** inde aliquot lectiones hausit ducibus Martianaes („Vulgata antiqua Latina“ etc Par. 1695.) et Calmeto („Commentaire litt.“ tom. VII. Par. 1726.)
- em i. e. olim monasterii S. Emmerami, nunc Monacensis (plut. IV. Nr. 33.),** anno 870. iussu Caroli Calvi scriptus. Collationem haustam e Dissertatione in aureum ac pervetustum ss. evv. cod. ms. etc., quam scripsit P. Colom. Sanftl, Ratisb., 1786. saepissime adhibui.
- erl i. e. cod. Erlangensis,** aliquoties adhibitus ex Dissertatione Colomanni Sanftl, apud quem vide pag. 76.
- for i. e. Foroiulensis,** qui cum Marci fragmentis Pragensibus (prag) a Dobrowskio a. 1778. editis aliisque eiusdem evangelistae reliquiis Venetiae servatis sed paene deperditis (cf. etiam Seemilleri Programma etc. Ingolst. 1784.) IV evv. complectitur Edidit (praeter fragmenta Marci Pragensia et Veneta) Blanchinus in Appendice ad Evangeliar. Quadrupl. Mt et Lc integri sunt; in Ioh desunt 19, 29—40. et 20, 19 usque fin. Saeculi fere VI.
- fos s. foss i. e. Fossatensis.** Ex opere Sabatarii innotuit, qui in S. Germani bibliotheca asservatum et mille circiter annorum (a. 1751.) dixit. Ex Sab. igitur quas affert lectiones sumpsi.
- gat i. e. S. Gatiani (S. Gatien de Tours nr. 8.),** cum cod. Maioris monasterii (mm) et cod. Corbeiensi nr. 195. (ff) a Calmeto ad calcem commentarii in apocalypsin excerptus ex eoque a Blanchino et Sabatario adhibitus. Dedit Calmetus lectiones tantum selectas; quemadmodum etiam de Corb. 195. (ff^o) testatur: Nous avons ramassées les principales variétés des leçons de ce Ms. Si nous eussions voulu marquer toutes, il auroit fallu le copier tout entier; car il y en a presque dans chaque verset, si l'on ne regarde que l'arrangement des mots et les termes équivalens.
- harl i. e. Harleianus 1775.,** saeculi fere VII. Griesbachius con-

- tulit loca selecta, quorum var. lect. indicavit in *Symbb. crit.* I. 305—326.
- iac i. e. S. Iacobi saec. IX. Cf. de eo Colom. Sanftl in *Dissertatione* etc p. 73. Passim adscripsi lectiones.
- ing i. e. Ingolstadiensis nunc Monacensis, saeculi fere septimi. Incipit Mt. 22, 39. Praeterea in Mt Lc Ioh sex fere capp. desunt. Codicem descripsit additis lectionibus variantibus Mc 12, 21. usque 16, 20 Seemiller in *Programmate theol.* etc. Ingolst. 1784. Ipse vero Monaci a. 1844. diligenter totum contuli, atque ex schedis meis ad comm. nostrum adhibui.
- mm i. e. Maioris monasterii (Marmoutier nr. 87.). Cf. supra ad S. Gatiani codicem. Hausi ex Blanchino et Sabatario, ipso insuper Calmeto consulto.
- mt i. e. Martini Turonensis. Ex eo Sabatier varias lectiones Marci, Lucae et Iohannis excerpit, quibus usus sum. Trium codicum gat mm mt aetatem quod attinet, Sabatarius (a. 1751.) gatetmille sibi annos circiter vindicare dixit, mm octingentos.
- pe a. per i. e. Perusinus. Sunt perantiqua evangelii Lucae fragmenta haec: 1, 26 usque 12, 7. exceptis 2, 46—3, 4. 3, 16—4, 9. 4, 22—4, 28. 5, 36—8, 11. aliisque nonnullis. Ad haec plerumque adnotat Blanchinus: „detrita“ „vetustate consumpta“ „quae non amplius legi possunt“ etc. Blanchinus publicavit in *Appendice Evangeliarum Quadrupl.*
- prag i. e. Pragensis v. supra ad for. *Fragmenta Pragensia: Mc* 12, 21 usque finem, edidit Dobrowsky 1778. ex eoque nostra hausta sunt.
- reg i. e. Regius Parisiensis, olim S. Germani, purpuratus aureisque litteris scriptus VII. fere saeculo. Sunt fragmenta ev. Mt (6, 2 usque fin.) et Mc (9, 46 usque fin.) quae contuli Parisiis. Passim etiam aliorum eiusdem bibliothecae codicum ratio habetur duce Sabatario.
- san i. e. Sangallensia evangeliorum codicis plurima fragmenta saec. VI. (Nonnulla eiusdem libri folia in bibl. Turicensi habentur). Pertinent ad praestantissimos textus Hieronymi testes. Uberius de iis exposui *Deutsche Zeitschrift für christl. Wissenschaft.* 1857. Nr. 7.
- taur i. e. Taurinensis VII. fere saec. Vide *Anecd. sacr. et prof.* pag. 160. Aliquoties per priora ev. Mci capp. adhibuimus.
- trevir i. e. Trevirensis. Aliquoties notatum ex *Dissertatione* etc. Colomanni Sanftl. Vide supra.

Δ i. e. Latinus textus codicis Δ Sangallensis. Raro notatus est: vide supra ad Δ evv.

Praeterea apud Sabatarium ex eoque apud nos ad ea quae apud Lc 1, 46 sqq leguntur cantica Mariae et Zachariae passim notantur S. Mich., Breviar. Moz., Vat. olim regin. Suec. nr. 11.

Ad act. epp. et apocalypsin pertinent:

demid i. e. demidovianus Veteris et Ni Ti codex, ex quo Matthaei in ed. Ni Ti sua maiore textum actuum, epistularum et apocalypsis edidit. Scriptus videtur saec. XII. sed haud dubie ex antiquissimo fonte cum magna accurate petitione est. Descripsit Matthaeius in praef. ad epp. cath. p. XXX sqq.

harl i. e. Harleianus 1772. cum epp. Paulinis, item (praeter 3 Ioh et Iudae) catholicis et apocalypsi. Collationem dedit Griesbachius in Symbb. crit. I. 326—382.

lips 4. 5. 6. Sunt tres apocalypsis codices bibliothecae universitatis Lipsiensis, e quibus iam Matthaeius varias lectiones diligenter excerptas in appendice ad apocalypsin Rig. 1785. p. 410 sqq. protulit.

mar i. e. codex Caes. Vind. 287. scriptus a. 1079. a Mariana Seoto. Continet quattuordecim epp. Paul. Collationem eius exhibuit Alter in vol. II. Novi Test. pag. 1040—1080.

san: spectat ad fragmenta Sangallensia palimps. plurium epp. Pauli (Philipp Coloss Eph 1 Thess 1 Tim) saec. fere VI. Sed iis raro usus sum. Retuli de his ibidem ubi de Sang. evv. codice dixi, vide ante ad san.

Praeterea libri antiquissimi Guelferb. rescripti (quinti omnino saec. videtur), usui olim ecclesiastico destinati, aliquot lectiones dedimus signatas guelect: ut ad Mt 26, 70. 78. et alibi. Sed plura etiam dari poterunt, quemadmodum docuimus Anecd. sacr. et prof. p. 164 sqq. Similium librorum lectiones passim a Sabatario exhibitae sunt ex eoque apud nos:

flor i. e. floriacensis.

lux i. e. luxoviensis. De utroque cf. Sabatier in admonitione in librum actuum app. sub finem.

Gothica (goth). Facta est ex ipso Graeco ab Ulfila (nat. 318; mort. 388.) saec. IV. fere medio. Postea, i. e. quo tempore Gothi in Italia dominabantur, Gothica passim videntur ad Latina (Italica) exemplaria exacta esse. Supersunt fragmenta

uberrima omnium evangeliorum et omnium Pauli epistularum excepta epistula ad Hebraeos. Nihil vero de textu actuum apostolorum et epistularum catholicarum nec magis de apocalypsi superest. Evangeliorum fragmenta paene omnia in codice Upsalensi purpurato argenteis aureisque litteris sub finem quinti aut initio sexti saeculi scripto (saec. XVI. in Westphalia, post Pragae, unde in bello triginta annorum pervenit in Sueciam) supersunt. Ordo singulorum evangelistarum est Mt Ioh Le Mc: id quod adde ad pag. LXXI. Haec fragmenta post alios 1854 edidit A. Uppström, additis 1857. „decem codicis argentei redivivis foliis.“ Quadraginta fere versus epistulae ad Romanos adiecta versione Latina veteri (a nobis edita: vide ante gue ad Latinae versionis cdd. Italos) in cod. rescripto quinti vel sexti saeculi Guelferbyitano (olim ut videtur Bobbiensi) reperti atque editi sunt 1762. a Knittelio; plurima fere omnium (exc. Heb.) epp. Pauli in duobus (quinque) cdd. rescriptis Ambrosianis eiusdem certe cum duobus cdd. reliquis aetatis e coenobio Bobbiensi in Liguria dudum Mediolanum deportatis reperit Angelus Mai: idem cum comite Car. Oct. Castillionaeo edidit 1819 sqq. Nuper omnia quae supersunt iterum ediderunt de Gabelentz et Loebe Altenburgi et Lipsiae 1836.: qua editione (etiam postquam prodisset nuperrime editio Massmanni*) ubique diligenter usus sum. Continet autem fragmenta haec: Mt 3, 11. 5, 8. 5, 15—6, 32. 7, 12—10, 1. 10, 23—11, 25. 25, 38—26, 3. 26, 65—27, 19. 42—65. Marci 1, 1—12, 38. 13, 16—29. 14, 4—16. 14, 41—16, 12. Lucae 1, 1—10, 30. 14, 9—16, 24. 17, 3—20, 46. Iohannis 1, 29. 3, 3—32. 5, 21—23. 35—38. 5, 45—12, 49. 13, 11—19, 13. Rom 6, 23. 7, 1—8, 10. 8, 34—14, 20. 15, 3—13. 16, 21—24. 1 Corinth 1, 12—25. 4, 2—12. 5, 3—6, 1. 7, 5—28. 8, 9—9, 9. 9, 19—10, 4. 10, 15—11, 6. 21—31. 12, 10—22. 13, 1—12. 14, 20—16, 24. 2 Corinth 1, 1—13, 13. Galat 1, 1—7. 1, 20—3, 6. 3, 27—6, 18. Ephes 1, 1—5, 11. 17—29. 6, 8—24. Philipp 1, 14—2, 8. 2, 22—4, 17. Coloss 1, 6—29. 2, 11—4, 19. 1 Thess 2, 10—5, 28. 2 Thess 1, 1—2, 4. 2, 15—3, 18. 1 Timoth 1, 1—6, 16. 2 Timoth 1, 1—4, 16. Tit. 1, 1—2, 1. Philem 11—23.

*) Addidit Massmannus textui suo Gothico praeter Graecum quandam textum etiam Latinum. Hic, in quo indagando frustra laboravit Tregellius: an introduction etc p. 308., petitus est e Triglottis meis, mea opera ad antiquissimos cdd. maximeque Amiatinum recensitas.

Slavonica (sl.) Instituta est a Cyrillo et Methodio, natione Graecis et Slavorum ad Danubium apostolis factis circa annum 870. Eadem postea, circa annum 988. quo Wladimir dux baptizatus est, etiam Russis tradita est. Subiit autem versio ista, praecipue in Russia inde a medio saeculo XIV. cum lingua tum textu, Latinis quidem vix adhibitis, varias mutationes, ita ut plures distinguendae sint in edd. Sclavicis recensiones, quarum postrema, typis demum excusa, commuiter recepta est. De illustrandis conferendisq. variis cum edd. tum edd. totius Novi Testamenti egregie promeruit Dobrowsky, a quo una cum lectionibus variis acceptum catalogum edd. duodecim ad evv. item undecim ad actus et epistulas, aliorumque 11 vel codicum vel editionum ad apocalypsin Griesbachius inseruit Prolegomenis suis. A quo quum praecipua lectionum Slavicarum notatio ad nos transierit, consentaneum est etiam potiora catalogi huc transferre.

Ad evangelia igitur edd. hos adhibuit: sl¹. i. e. lectionarium antiquissimum Irmologio saec. XIII. adnexum. Textum habet antiquissimae recensionis Slavicae, saepe consentientem cum edd. evglorum DL 1. 13. 33. 69. 40. 118. sl². i. e. evglstarium membr. a. 1317. in bibl. academiae Scient. Petrop. Exhibet recensionem antiquam sed saepe corruptam. sl³. cod. membr. evv. quattuor saec. XIV. bibl. acad. Scient. Petrop. Peculiarem continet recensionem, ad edd. Graecos recentiores plerumque refictam. sl⁴. cod. chart. evv. 4 saec. XV. Pragensis. Retinet saepe vocabula et phrases antiquiorum edd., sed ipsa lectione ad posteriores recensiones accedit. sl⁵. evv. 4 in bibl. Caes. Vind. nr. 356. Saec. fere XVI. Eiusdem et sl⁶. Caes. Vind. 355. in Moldavia a. 1535. scripti lectiones iam collegerat Alter. Ad posteriorem textus recens. uterque pertinet, ex eodem exemplari Moldaviensi descriptus. sl⁷. cod. chart. evv. 4 ineunt. saec. XVI. Continet recensionem omnium postremam, quam edd. Vilm. 1575. Ostrog. 1581. Mosq. 1663. sequuntur. sl⁸. cod. membr. evv. 4 a. 1144. bibl. Synod. Mosq. Convenit maxime cum sl¹. et 2. sl⁹. evglstarium membr. saec. XII. bibl. Synod. Pauci in Mco versus collati. sl¹⁰. cod. membr. totius N. T. saec. XIV. Manu Alexii metropolitae scr. creditur, in monast. S. Czudow Mosq. Recensio emendatior. Lectiones antiquae singulares ad fidem edd. Gr. bonae notae reformatae. Anno 1751. prodiere integra biblia correctius edita, iubente

Petro I. Haec est textus vulgaris Slav. emendatio. Sed edd. N. T. posteriores non totam receperunt. Huc adde ex Ed. de Muralt editione p. LIII: sl¹. mar i. e. evgstarium s. XI: sl². sive sl^{em} i. e. cod. evv. Remensis cel. s. X. a Silvestro (1843) et Hanka (1846.) editus: sl³. i. e. cod. act. et epp. Petrop. s. XIII.

Ad actus et epistulas: sl¹. lectionarium idem quod sl¹. in evv. sl². cod. membr. a. 1220. bibl. Synod. nr. 6. Continet plures Pauli epp. cum comm. patrum. sl³. lectionar. ex act. et epp. membr. saec. XII. Synod. Accedit proxime ad sl¹. sl⁴. lectionar. ex act. et epp. membr. a. 1370. bibl. Synod. Vix discrepat a sl¹. et 3. sl⁵. chart. saec. XV. Continet act. epp. cath. et Paul. Recensionem mediam habet. sl⁶. chart. bibl. Synod. nr. 620. N. T. excepta apocalypsi. Consentit cum sl⁷. sl⁷. chart. circa a. 1648. bibl. acad. Petrop. A recensionem media codicum 5. et 8. differt additamentis aliquot. Est recensio postremae proxima. sl⁸. apostolus integer bibl. Caes. Vind. 101. Iam ab Altero excussus. Recensionis mediae, paulo recentioris quam sl⁵., in multis emendatioris. sl⁹. membr. saec. fere XIV. lectionar. ex act. et epp. monasterii Resurrectionis prope Mosc. Continet antiquam recensionem edd. 3. et 4. sl¹⁰. codex Alexii idem qui sl¹⁰. evv. sl¹¹. membr. saec. fere XV. Venet. S. Marci, nr. 627. Apocalypsis post ev. Ioh. posita. Continet recensionem Servicam s. Danubianam, paulo tamen recentior. quam sl⁵.

Ad apocalypsin: sl¹. cod. biblior. a. 1499. bibl. Synod. Non collatus, sed ex eo sl². et 3. fluxisse vdr. sl². chart. a. 1558. Synod. Divisa est apoc. in 24 sermones et 72 capp., textu ex comm. Andreae desumpto. Priora capp. collata. sl³. chart. biblior. Synod. Idem cum sl². et totus coll. sl⁴. chart. S. Synod. cum comm. Andreae. Aliam recensionem quam sl². et 3. continet magisque ad sl¹⁰. accedit. Tamen est ex altera versione Slav. et edd. Gr. recentior. interpolatus. sl⁵. chart. S. Synod. nr. 605. cum comm. Andreae, eiusdem recensionis cum sl². et 3. sl⁶. est editio biblior. a. 1663. cum textu Ostrog. a. 1581. (a Matthaeio descriptus, sed Matthaeium varie taxat Dobrowsk.) sl⁷. est Nov. Test. quod prodiit Moscuae 1783. Retinet saepe textum antiquarum edd. sl⁸. editio biblior. Mosc. a. 1759. Nil differt ab edd. emendatioribus quae post 1751. prodierunt. sl⁹. ed. biblior. Mosc. 1778. Eadem quam Matthaeius contulit (cuius ed. erat anni 1762.) sl¹⁰. codex

Alexii. Textus apocalypsis castissimus. sl¹¹. cod. N. T. Venet. idem qui in act. et epp. sl¹¹. Convenit inprimis ut videtur cum sl³. In Servia aut Bulgaria scriptus.

Saxonica sive **Anglosaxonica** (sax.) Octavo fere saeculo facta putatur, et quidem non e Graeco sed e Latino. Londini in thesauris Mus. Brit. monstratus mihi est evangeliorum codex Anglosaxonicus cum interlineari versione Latina, qui ipse octavi saeculi esse videbatur. Evangelia tantum edita sunt; nec videtur aliud quicquam aetatem tulisse. (Cf. Usserii hist. controuv. de scripturis vernaculis.) Equidem usus sum editione Benjamin Thorpe, quae hoc titulo prodiit: *The Anglo-Saxon version of the holy Gospels, edited from the original Mss. by Benj. Thorpe. London 1842.* In commentario ita versatus sum ut minus attenderem Saxonica lectionem ubi cum *Vulgata Clementina* conveniret, illas vero maxime lectiones notare quibus ab ista differret, maxime cum antiquissimis cdd. ut *Amiatino* vel *Fuldensi* consentiens. Cf. *Lc 8, 46. 9, 55. 10, 11. 11, 29. 37. 40. 13, 35. 22, 61. 23, 15.* etc. Quibus locis critico cum studio compositis spero aliquid lucis allatum iri in origine et aetate versionis Anglosax. indaganda.

Francica (fr) Superest versio Francica evangelii Matthaei, eaque egregie edita est curis I. Andr. Schmeller hoc duplici titulo: *Evangelii secundum Matthaem versio Francica saec. IX., nec non Gothica etc. Das Evangelium des heil. Matth. in Hochdeutsch des 9. Jahrh. aus dem St. Galler Cod. der tatianischen Evang.-Harmonie zusammengestellt etc. 1827.* Videbatur mihi non indigna esse quae passim respiceretur.

C. SCRIPTORES ECCLESIASTICI.

Ad tertium subsidiorum criticorum genus pervenimus, in scriptorum veterum de textu sacro testimoniis positum. Haec testimonia si certa sunt, magna auctoritate valent. Inprimis quae quattuor priorum saeculorum homines in codicibus suae aetatis invenerunt, antiquitatis laude codicum nostrorum fere omnium lectiones superant. Sed videndum est ne specie antiquitatis fallamur. Plurimorum enim patrum opera, iis maxime locis ubi scripturam sacram excerpserunt, nondum eam qua opus est editorum nacta sunt diligentiam; neque ex ipsis codicibus, quorum

pauci decimum saeculum antecedunt, ubique fidenter antiquissimus textus restitui poterit. Tamen ne plus quam volumus dixisse videamur: non enim iis assentimur qui ex patrum editionibus ut nunc habent plerisque multum in rem criticam utilitatis redundare negant. Ipsi haud pauca collegimus quibus probatur, saepissime quo textu veteres utebantur, eum egregie conservatum videri. Neque id tantum ad lectiones valet ab illis commentario tractatas aut aliquo certe modo illustratas: quas quidem omnium maximi faciundas esse in promptu est. Sed etiam quae textus instar continui inserta leguntur commentariis eorum, ut Chrysostomi, ut Cyrilli, ea saepe laudabili fide transcripta sunt, quamvis nec desint quibus probetur contrarium. Qua in re magni momenti est vetustissimum - sexti enim haud dubie saeculi est - illud homiliarum Chrysostomi exemplar nuper a nobis Guelferbyti excussum et quinto Monumentorum sacr. volumini destinatum: in quo non minorem gravitatem habent quibus textus ex edd. multo recentioribus editis confirmatur quam quibus emendatur. Praeter dubiam vero editorum fidem usus patrum difficultatis hoc habet quod ipsi scriptores veteres multos bibliorum locos parum accurate afferunt. Qua in re interest utrum Origenes criticorum ille in antiquitate princeps vel Eusebius diligentissimus scriptor testentur, an Chrysostomus vel Gregorius Nyssenus, disertissimi oratores. Nec perinde est locum aliquem obiter respici vel in oratione sacra adhiberi, ac si curiose in commentario exponatur vel ad usus polemicos exscribatur. Quapropter caute distinguendum est inter ea quae revera illi testantur et quae tantummodo testari videntur atque denique quae pro usus licentia vix ullam auctoritatem habent.

Propria difficultate laborant quae ex geminis evangeliorum locis afferuntur non adscripto evangelistae nomine. Quae si libere vel etiam memoriter afferuntur, facile fit ut altera cum alteris confundantur. Passim vero quis ex evangelistis respiciatur, propter ipsam textus sacri varietatem dubium est. Potest enim et hic et ille exscriptus credi, prout textum singulorum habuisse credimus. De locis eiusmodi dubiis multa notavimus in schedis nostris, maxime ubi ipsi ab aliorum iudicio discessimus. Sed nunc satis erit indicasse, cum in his tum in universis veterum locis adhibendis magnam a nobis cautionem adhibitam esse, quamvis hoc nobis non arrogemus ut ubique rectam vidisse credamus. Ceterum iam supra diximus nondum id a nobis prae-

stitum esse ut singulos scriptores plene excuteremus; ibidem iam de singulorum locorum notatione dictum est. Ceterum eos locos, qui plene vel ex parte in commentario exscripti sunt, inprimis gratos fore spero.

A. GRAECL.

I. Ex tribus prioribus saeculis.

Per haec in re critica principatum tenent Clemens Alexandrinus († 220.), Origenes (n. 184. † 254.), Irenaeus († 202.) Et Clementem (Clem) et Origenem (Or) inprimis duce Griesbachio in *Symb. crit.* (vide supra XCVIII) adhibuimus, sed etiam opera eorum edita, Clementis a Pottero et Sylburgo (fragmenta aliquot a Gallandio), Origenis a Car. Vinc. de la Rue, saepe consulimus. Atque in Origene quidem quae veteris Latini interpretis sunt (Or^{int}) quum Griesbachius non excerpisset (qua in re Griesbachium Lachmannus secutus est), fere ubique ex ipsis operibus hausimus. Irenaeum vero (Ir: Ir^{int}, Ir^{ext}), cuius celeberrimum contra omnes haereses opus praeter magnas libri primi partes ab Epiphano exscriptas fere non superest nisi ex veterrima interpretatione Latina, ubique consulta novissima Adolphi Stieren editione Lipsiensi dedimus. Ceterum ad horum patrum nomina rarissime accuratiorem loci notationem adposuimus, quoniam editiones egregiis indicibus instructae sunt.

Triumviris illis proximi sunt patres apostolici, Constitutiones apostolicae, Dialogus contra Marcionitas, Dionysius Alexandrinus, Hippolytus, Iustinus, Marcion, Methodius. Patres apostolicos ex novissima Dresselii editione (a. 1857.) hausimus. Opera autem eorum dicimus Barnabae ut plerumque creditur epistolam (circa initium saec. 2. Barn), Clementis Romani (episc. ab anno 92 usque 102.) epist. ad Corinthios (Clem^{rom}), Ignatii († 116.) epistulas (Ign), Polycarpi († 167.) epist. ad Philippenses (brevi post a. 116. scriptam: Polyc). Accedunt vero etiam ad Clementem altera ad Corinthios epist. (saec. 2. Clem^{2. cor}: ex ed. Dress.), homiliae (saec. 2. Clem^{hom}, Hom^{clem}: ex ed. Dresselii a. 1853.), recognitiones (saec. 2. Clem^{recogn}: ex Cotelerio), epitome (epitom^{clem} ex Cot. et Anecd. meis), item ad Polycarpum Smyrnenis ecclesiae de martyrio Polyc. epistula (Smyrn^{epist}: ex Dresselio) item ad Ignatium epistolae quae creduntur interpolatae (ex Dresselio: Ign^{intpl}). Const. app. (saec. 3 et 4. Const) ex ed. Guil.

Ueltzen 1853. hausimus (raro Canonum apostolic. ratio habenda erat: ed. Bruns 1839.), Dial. c. Marc. (saec. 3. Dial) ex ed. Wetstenii 1674., Dionys. Alex. († 264. Dion^{alex}) ex collectione Gallandii tom. III. atque etiam ex ipso Eusebio, Hippolytum (med. saec. 3. Hipp Hipp^{us} i. e. de Susanna, Hipp^{noet} i. e. contra Noetum, etc) ex ed. Gallandii tom. III. (p. 417—474), Philosophumena vero (Pseudorigenis) ex ed. Oxon. Emm. Miller 1851., Iustinum († 167. apol. mai. 138. apol. min. 161. dial. c. Tryph. Iust, Iust^{dial}, Iust^{apol}) ex ed. Ottonis 1842 sqq. Rationem vero etiam habuimus operum quae Iustino adscribi solent, ut cohortationis ad gentes (Iust^{coh}) libri de resurrectione (Iust^{resurr}), epistulae ad Zenam etc (Iust^{zen}) expositionis rectae fidei, inprimis quae saepius adhiberi poterant, quaestionum et responsionum ad orthodoxos (Orthod^{quaest}, Quaest^{orthod} vel similiter); item epistulae ad Diognetum: quae quidem omnia ex eadem editione Ottoniana sumpsimus. Marcionis (ante med. saec. 2. Mcion^{epiph} Mcion^{tert} vel etiam Tert^{marc} i. e. Tert in libris adv. Mc. ubi inter- dum non satis liquet utrum Tertulliani an Mcionis auctoritas valeat) quae apud Epiphanium (ed. Petav. Par. 1622) et Tertulianum (ed. Semler 1827. Libri adv. Marc. tomo 1. leguntur.) habentur diligenter indagavimus, item pauca quae apud Origenem Hippolytum aliosque. Methodium († 311. Meth) ex bibl. Gall. tom. III. hausimus, adhibitis insuper iis quae excerpit Epiphanius (Meth^{epiph}; passim et. Meth^{vtrss} notavimus, quo indicatur ut patet convivium virginum).

Cadunt vero etiam in duo priora saecula fragmenta perquam notabilia cum catholicorum aliquot scriptorum, ut, quae omnia ex Eusebio attulimus, Apollonii (adversarii Montani, sub Commodo et Septim. Severo), Iulii Africani (saeculi secundi et tertii), Hegesippi (post med. saec. 2.), Lugdunensium et Viennensium ecclesiae (Lugd^{epist}), Papiae († 163), Phileae (saec. 2 et 3. episc. Thmuitarum), Polycratis (episcopi Ephesini circa 196.), item Seniorum apud Irenaeum, tum haeticorum inprimisque gnosticorum, ut Antitactarum, Apellis, Basilidis, Carpocratis, Docetarum, Encratitarum, Heracleonis (apud Origenem), Iustinⁱ gnostici (Iust^{gnost}), Manetis, Marcosiorum (apud Irenaeum), Montani, Monoimi, Naassenorum (Naass¹⁰⁰ Docet²⁰⁰ etc spectant ad paginas Philosophum. Hippolyti), Peratarum, auctoris libri Pistis Sophia (refertur ad Valentinum; Pist et aliquoties posuimus sahaskew) Ptolemaei (apud Epiphanium), Theodoti (apud Clementem), Va-

lentini, Valentinianorum etc: quae quidem pleraque ex Hippolyti Philosophumenis petivimus, pauciora ex Epiphanio, Irenaeo, Clemente, Origene.¹⁾ Adde etiam Porphyrium (med. saec. 3.) ex Hieronymo.

Nec praetereunda sunt quae in eadem tempora incidunt, evangelia apocrypha, quorum ubi ex re videbatur ratio est habita, evv. secundum Hebraeos, Nazaraeorum, Ebionitarum (retinimus enim eum qui singulis fragmentis propositus est titulum), secundum Aegyptios: ex Epiphanio et Hieronymo, item Clemente, Origene, Eusebio aliisque; item, quae ipsi magno cum studio edidimus (vide catalogum ad finem libri), protevangelium Iacobi, evangelium Thomae, acta Pilati (recensionis A et B) cum Descensu ad inferos. (Semel etiam nisi fallor Testamentorum 12 patriarcharum mentio est facta: ad 2 Cor. 7, 15.)

Denique huc pertinent²⁾ scriptores hi, quorum quidem commemorandorum raro locus erat: Ammonius (ex catenis; hinc Ammeas) Archelaus (Cascharorum in Mesopotamia episcopus saec. 3. Acta disputationis cum Manete Latine tantum [excerpta] exstant: ex bibl. Galland. tom. 3.), Athenagoras (circa 177. ex Galland. tom. 2.), Clementis martyrium (ex Cotelerio), Petrus Alexandrinus (saec. 3. ex Galland. tom. 3.), Tatianus (post med. saec. 2.: ex ed. Oxon. 1700.), Gregorius Thaumaturgus (post med. saec. 3. Thaum ex Galland. tom. 3.), Theophilus Antiochenus (saec. 2. exeuntis: ex Gall. tom. 2.)

II. Ex saeculis quarto et quinto.

Per haec saecula principatum tenent Athanasius († 373. ex ed. Benedict. Patavii 1777. Vol. primum complectitur opera indubitata. Latine tantum habentur libri de trinitate et de spir. sancto p. 773—783. Textus expositionum in psalmos p. 804—1002. non magna fide videtur esse. Ceterum hoc vol. bonum locorum scr. sacr. indicem habet. Habet etiam secundum. Secundo vol.

¹⁾ Praeterea cl. Stieren in appendice ad ed. Irenaei collegit gnosticorum quorum Irenaeus meminit fragmenta, imprimis Basilidis, Valentini, Ptolemaei, Heraeleonis (Lc 3, 16. quod ex Heraeleone attulimus, ex eclogis propheticis Clementis est.)

²⁾ Melitonis Clavis, quam nuper Pitra in Spicilegio Solesmuni edidit, ab auctoritate ipsius Melitonis nimis aliena est.

p. 1—156. dubia, item p. 158—668. spuria edita sunt, non eodem illa quidem pretio. Synopsis scripturae sacr. legitur p. 96—156. Doctrina ad Antiochum p. 202 sqq. Quaestiones ad Antioch. p. 217—253. Habentur etiam in hoc vol. de S. Trin. Dialogi: apud nos Dial^{trm}), Basilius Magnus († 379. ex ed. I. Garnier et Prud. Marani. Voll. 3 indicibus satis bonis instructa.), Chrysostomus († 407. Editionem Montefalconii voll. 14 constantem indefesso studio excussimus, inprimis commentaria. Singulare subsidium nacti sumus codicem Guelferbytanum sexti saeculi, qui magnam homiliarum in Matthaicum partem complectitur. Inde quae adsumpsimus notantur: Chr^{ue}. Praeterea respeximus plerumque quae ex cdd. Mosq. Matthaicus adnotavit: Chr^{mosc}, nisi quod non cautum videbatur testimonia eiusmodi ex silentio indicare. Etiam studium ad id contulimus ut Pseudo-Chr. ab ipso Chr. distingueretur: quae res antea satis neglecta est. Scripta huius generis nonnulla in editione Saviliana contulimus, ut quod est de pseudopropheta (Pa-Chr^{pseudopr}): cf. ad 2 Pe. 2 Io. Iud.), Cyrillus Alexandrinus (episc. 412—444. Ex eo maximam lectionum messem habuimus. Praesto erat ed. Parisina cura Io. Auberti 1638. voll. sex absoluta. Tomo 1. habentur Glaphyrorum libri [Cyr^{laph}] et de adoratione [Cyr^{ador}]. Ibidem ad finem leguntur τὰ τριακτὰ τῆς οἰκουμ. τῆς συνόδου τῆς ἐν Ἐφέσῳ συγκατηθείσης. Inde saepe aliquid allatum notatione Cyr^{act} insignitum. Nec vero a locorum sacerdotum catalogis, qui vol. 1. habentur, differunt quos vol. 5. libro de recta fide comprehendit: Cyr^{ad}. Hinc Cyr^{act} et Cyr^{ad} eodem loco habenda sunt. Tomis 2 et 3. comm. in Esaiam et prophetas minores, quos minus examinavimus, tom. 4. legitur commentarius in ev. Iohannem libris 12: p. 1 usque 1123. Libri 1 usque 6 completuntur 1, 1 usque 10, 17. Librorum 7. et 8. pauca tantum ex catenis fragmenta collecta sunt. Liber 9. incipit a 12, 49. Hunc comm. diligentissime magnoque cum fructu contulimus. Tom. V. continet thesaurum, de S. Trin. dialogos, quod unus sit Christus [Cyr^{uus}], de incarnatione, de fest. pasch., de recta fide. Tom. VI. adv. Nestor. blasphemias, apologeticum, contra Iulianum [Cyr^{ul}]; item Iul^{er} i. e. Iulianus apud Cyrillum], contra anthropomorphistas, de S. Trin. Praeterea non nihil nobis suppeditabant fragmenta commentariorum ex catenis collecta ab A. Maio in N. PP. Bibl. et Class. auct. etc), Epiphanius (episc. Cypr. 367—403. Ab hoc plurima apparatus incrementa

petita sunt. Adhibuimus editionem Petavii Parisinam a. 1622., paene in ipsis paginis conformem cum posteriore a. 1682. Tomus prior gravissimum opus adv. haereses continet; alter ancoratum, de mensuris et ponderibus et alia nonnulla. Indicem locorum sacrorum habet imperfectissimum; hinc saepissime ipsas paginas adscripsimus, nisi ubi, ut in Marcionis excerptis, eodem loco omnia ex ordine apud eum perscripta sunt, Eusebius (episc. Caesar. 315—340. Innumeris locis valuit ad supplendum commentarium. Diligentissime excussimus libros demonstrationis evangelicae et contra Marcellum [Marce^{us} i. e. Marcellus apud Eusebium] locis scripturae sacrae refertissimos ex ed. Oxoniensi Gaisfordi a. 1852., item historiam ecclesiasticam cum additamentis; reliquorum vero etiam operum persaepe ratio est habita: praeparationis evangelicae [ex ed. Oxon. 1842.], eclogarum propheticarum [ex ed. Oxon. 1842.], commentariorum in psalmos et in Esaiam [Eus^{us} Eus^{us}: ex Nova collectione pp. etc ed. Montfaucon 1706. Et haec commentaria et edd. Oxonienses egregiis indicibus instruxerunt editores], item in Lucam commentarii ex catenis Vaticanis concinnati et ceterarum reliquarum ab Ang. Maio primum editarum [comm. in ps., de theophania, de paschate, quaest. evangelic. ad Stephan. p. 219—254. et ad Marinum p. 255—303.] in PP. nov. bibl. tom. III. p. 1—317. Fragmenta nonnulla, ut de resurrectione, apud Gallandium tom. 4. Latine edita sunt, Theodoretus († med. saec. 5. ex ed. Schulziana a. 1769. bonis indicibus instructa).

Proxime ad hos accedunt Cyrillus Hierosolymitanus († 386. Cyr^{us}: ex ed. Parisiensi A. A. Touttée 1720.), Didymus († 395. Diligentissime usi sumus editione Mingarellii Bonon. 1769. duce potissimum Guerikii libro de scholae Alex. catech. theol. 1824 sq., item adhibuimus a Gallandio tom. 4. ex veteri interpretatione Latina edita, non neglectis fragmentis Graecis a Lückio collectis, item commentaria in secundam ad Cor. epistolam ex catenis ab Ang. Maio collecta PP. nov. bibl. tom. 4. pag. 115—146.), Theodorus Mopsvestenus († circa 428. Thdor^{us}, nec fere alius videtur esse Thdor^{us}: huius commentariorum fragmenta collegit O. F. Fritzsche 1847, sed etiam ipsas catenas semper ad manus habebamus. Passim vero distinximus Thdor^{us} i. e. Antiochenum, quod nomen ad comm. in prophetas, quem ed. de Wegnern 1834, spectat. Hunc vero eundem atque Mopsvest. esse minime dubium est.), Ephraem († 378. Saepe a

nobis consultata est editio Graeca Oxon. 1709; raro completior Romana 1732 sqq.), Nonnus (ineunte saec. 5. Paraphrasin quam scripsit evglia Iohannis singulari studio excussimus editam egregie a Fr. Passovio et Bachio 1834.)

Praeterea ex iisdem saeculis vel saepius vel rarius adhibiti sunt: Acacius (ex catenis), Amphilochius (circa 370. ex Galland. tom. 6.), Antonius (monach. Aegypt. saec. 4. Ubi „Anton. [qui dicitur Melissa] et Maxim“ coniuncti afferuntur, loci communes per utrumque collecti saec. fere 10. saepiusque editi spectantur. Hanc collectionem ipsi raro inspeximus in ed. Tigurina 1546., „Antonium“ vero ex Wetst. repetivimus), Apollinarius (ex catenis; fragmenta leguntur etiam apud Galland. tom. 5 et 6.), Arius (saec. 4. apud Epiphanium), Asterius Cappadox (saec. 4. ex Galland. bibl. tom. 3. et ex catenis), Basilius Seleucensis (Bas^{ae} circa med. saec. 5. Opp. prodire Gr. et Lat. Par. 1622. sed ego ex Wetst. hausi), Caesarius (Constantinopolitanus, saec. 4. ex Galland. bibl. tom. 6.), Diadochus (sive Marcus Diadochus [Mc^{dia} s. Di^d] saec. 5. ex Galland. bibl. tom. 5.), Diodorus Tarsensis (saec. 4. exeuntis: ex catenis), Ps-Dionysius Areopagita (raro consuluimus ed. Corderianam), Dorotheus (Tyrius saec. 4. ? archimandrita saec. 6. ? nos, nisi quae iam apud Wetst. invenimus, non hausimus nisi ex catenis), Eunomius (saec. 4. ex ed. opp. Basilii Maur.), Eusebius Emesenus (saec. 4. Sed istius scripta saepe cum Eusebii Alexandrini saec. 6. confusa sunt. Cf. Augustii librum: Eusebii Emeseni quae supersunt etc 1829. item Thilonis libellum: Ueber die Schriften des Eusebius von Alexandrien und des Eusebius von Emisa. 1832. His addenda sunt quae nuper edidit Ang. Maius. Huc usque raro ad apparatus adhibitus est.), Eutherius (Tyanensis saec. 5. ex ed. Theodreti Schulziana 1768 sqq.), Eustathius (Antiochenus, saec. 4. ex Galland. bibl. tom. 4.), Euthalius (saec. 5. ex edd. Zacagnii et Galland.), Evagrius (saec. 4. exeunt. Nostra ex catenis fluxerunt; sed vide etiam Galland. bibl. tom. 7.), Gennadius (Const. saec. 5. ex catenis), Gelasius Cyzicensis (saec. 5. fere exeunt. Edidit commentarium actorum Nicaen. concil. primum 1599. Parisiis typis exscriptum. Qui liber a nobis non consultus est.), Isidorus Pelusiota (saec. 5. Adhibuimus opp. editionem ex off. Commelin. 1606.), Macarius Aegyptius (ex Galland. bibl. tom. 7.), Marcus monachus (saec. 5. Mem^o;

ex Galland. bibl. tom. 8.), Mel etius Antiochenus (saec. 4. ex Epiphanio), Gregorius Nazianzenus (saec. 4. Naz.: raro adhibendi locus erat. Aliquoties tantum ed. Morellianam Par. 1609. 1630 inspeximus), Gregorius Nyssenus (saec. 4. Nyss.: aliquoties tantum ed. Paris. 1618 sq. a nobis consultata est, item ea quae nuper Ang. Maius foras dedit in PP. Nov. bibl. tom. 3. p. 1—39.), Nestorius (Constantinop. saec. 5.: ex Cyrillo Alex. item ex ed. Garneriana Marii Mercatoris), Nilus (Constantinop. post Aegyptius, saec. 4. exeuntis: opp. a Possino, Suaresio aliisque edita non ad manus erant), Palladius (ante saec. 5. med.: ex Gall. bibl. tom. 8.), Pamphilus (saec. 4. Librum primum pro Origene ex Latina Rufini interpr. praebet Galland. tom. 3., item expositionem capitum actuum app. Montf. in Bibl. Coisl. p. 78 sqq. quam ipsi quoque adhibuimus), Pamphili passio (ex Galland. bibl. tom. 4.), Philo Carpasius (saec. 5. ex Galland. bibl. tom. 9.), Proclus (Constantinop. saec. 5. ex Galland. bibl. tom. 9.), Serapion (Aegyptius, saec. 4. ex Galland. bibl. tom. 5.), Severianus (Gabalensis, ineunt. saec. 5. Librum de mundi creatione in ed. opp. Chrys. aliquoties inspeximus, alibi eius nomen in catenis invenimus), Socrates Constantinop. saec. 5. Editio Valesiana consultata est), Sozomenus (Constantinop. saec. 5. Eadem ed. consultata est), Theodorus Heraclensis (med. saec. 4. ex catenis), Theodotus Ancyranus (saec. 5. ex Galland. bibl. tom. 9.), Theophilus Alexandrinus (saec. 4. ex Galland. bibl. tom. 7.), Timotheus Alexandrinus (saec. 4. ex Galland. bibl. tom. 7.), Titus Bostrensis (saec. 4. ex Galland. bibl. tom. 5. et ex catenis), Victor Antiochenus (saec. 5. Vict atque etiam Vict^{ant}. In primis adscripsimus per evang. Marci ex libro qui titulum habet: *Βλατωρος πρεσβυτέρου Αντιοχείας και άλλων τινών άγιων πατέρων έξήγησις εις τὸ κα. Μάρκον άγ. εύαγγ.* Ex cdd. Mosqq. ed. Chr. Fr. Matthaei. 1775. Sed satis dubium est quam partem in hac catena concinnanda habuerit Victor. Etiam alibi aliquoties ex catenis affertur.)

Ad eadem saecula pertinent etiam Dialogus contra Macedonianos, in opp. Ath. spuris p. 474 sqq. editus, quem Dial^{max} notavimus, item „trium patrum“ („III“ apud nos) expositio: in opp. Nys. apud Gall. Dial^{trina} significat dialogos illos de trinitate in opp. Ath. et Theodoreti editos, item, et quidem ut videtur recte, in opp. Maximi Confessoris.

Ex sexto saeculo:

Anastasius Sinaita (ex Galland. bibl. tom. 12.), Chronicon paschale sive Alexandrinum (ex ed. Dindorfii. Diligentius multa exscripsimus, tamen supersunt quibus suppleri possit apparatus noster: vide post in supplementis), Cosmas Indicopleustes Alexandrinus (ex Gall. bibl. tom. 11. item ex Montefalc. Collect. nov. PP. tom. 2. 1706.), Eulogius Alexandrinus (fragmenta ediderunt praeter alios Gallandius maximeque Ang. Mai.), Hesychius Hierosolymitanus (exeunt. saec. 6.: inprimis ex catenis hausimus, item inspeximus explanationem in Leviticum [in bibl. PP.], quae eiusdem esse videtur, nisi quod interpres libere verterit), Iohannes Philoponus (ex Gall. tom. 12.), Macedon. (huius mentio fit ad 1 Tim 3, 16.), Procopius (ex catenis, maxime Nicephori [hinc apud nos Procop^{at}] ipsi plura attulimus; comm. vero in Esaiam [ed. Curterius 1580.] tantum ex Wetstenii notis adhibuimus), Severus Antiochenus (modo Sev modo Sev^{ant}: ex catenis; illud vero quod est de concordantia evgstarum de resurrectione domini fragmentum [cf Montf. bibl. Coisl. p. 68 sqq. adscripsimus aliis praeceuntibus Hesychio Hieros.].

Insigniendus vero h. l. est Andreas Cappadox, cuius commentario in apocalypsin diligentissime uti sumus. Distinximus autem Andrⁱ e. quemadmodum iste comm. in ed. Io. Chrys. exp. in epp. Pauli apud Hier. Commelinum 1596. editus est ex codice Palatino saec. fere 12., Andr^a: quemadmodum invenitur in cod. Augustano saec. eiusdem cuius lectiones ibidem in appendice adnotantur, Andr^e: ut ipsi invenimus in codice Coisl. 224. saec. 10. indeque descripsimus. Hoc codice etiam aliquatenus usus est Cramerus in edenda catena, at ipsum textum, cuius bonitas tantopere eminet, fere totum neglexit. Passim etiam codicis cuiusdam Bavarici [Andr^{av}] mentio fit, item capite ultimo codicum a Rich. Bentleio adhibitorum.

E septimo saeculo:

Andreas Cretensis (e Galland. bibl. tom. 13.), Antiochus (Homiliarum eius textum Graecum ed. in Auctuario Fronto Ducaeus 1624; nos eius lectiones ex Wtst. transscripsimus), Leoatius Byzantinus (e Galland. bibl. tom. 12.), Maximus Confessor (ex ed. Combesii Parisina 1675. quam certe aliquoties ad-

hibuimus. Multo plura negleximus), Thalassius (Cf. auctuarii Ducaeani tom. 2. p. 1179.)

Ex octavo saeculo:

Elias Cretensis (sumpsimus e Wetstenio. Commentarii eius in orationes Greg. Naz. exstant in opp. Greg. Naz. 1638. tom. 2.), Georg. Syncellus (ex ed. Bonnensi 1829.), Tharadius s. Tarasius (ex bibl. Galland. tom. 13.), Theodorus Studites (Inspeximus aliquoties ed. in opp. Sirmondii. Par. 1696.). Prae multis vero eminent Iohannes Damascenus, cuius commentarium in epp. Pauli diligenter pertractavimus in ed. Mich. Lequien; item permulta ex sacris eius parallelis adscripsimus.

Ex decimo saeculo:

Praeter Antonium et Maximum, quorum de collectione locorum communium iam dictum est, Photius et Arethas in censum veniunt. Photii certe passim ratio habita est (adhibita ed. Wolfiana librorum contra Manichaeos et aliquoties Amphilochois apud Ang. Maium) sed saepissime poterat haberi. Aretham vero ad apocalypsin maxima cum cura excussimus. Praebat nobis commentarium eius editio Oecumenii Morelliana Par. 1630., ad quam addere licebat catenam Cramerii, cui quidem paucis exceptis magna est cum priore Arethae editione consensus.

Ex saeculis XI. XII. XIII. praeter Cedrenum, Chrysocephalum, Glycam, Palamam (saec. 14.), Psellum, Suidam, Theophanem, Zonaram, Pseudo-Theodulum (ex Orthodoxograph. Basil. 1569.), qui quidem omnes perraro notati sunt, nominanda sunt tria nomina saepissime in commentarium nostrum translata: Oecumenii, Theophylacti, Euthymii. Hos omnes iis libris ubi aliquid auctoritatis habent diligenter excussimus. Atque Euthymium passim ad evv. ex ed. Matthaeii adhibuimus; Oecumenium vero et Theophylactum (Thph) in primis ad acta et ad epp. catholicae. Oecumenii editione Morelliana Par. 1630. usi sumus, Theophylacti Veneta editione quam de Rubens et Finetti 1755 sqq. procuraverunt. Distinguuntur autem ad acta Thph¹. i. e. comm. iam a Sifanio 1557. editus et Thph². i. e. comm. e cod. Vat. a Finettio erutus. Utriusque consensionem modo Thph¹. 2 modo simpliciter Thph signifi-

cavimus. Accedit vero etiam passim Thph^s. i. e. comm. absque textu e cod. Florentino Mediceo petitus.

Restat ut de scholiis et catenis breviter dicamus. Scholia undique congregimus, imprimis vero ex iis adsumpsimus cdd. quos Matthaeius excussit. Modo posuimus 237.^{schol} modo schol²³⁷ etc. Utrumque significat scholium codicis 237. Catenis vero, ut iam supra indicatum est, multum studii impendimus. Semper enim ad manus nobis erant quas recenti memoria (1838 sqq.) Oxonii publicavit Cramer. Differunt quidem ratione et pretio, aliis vel ipsius textus bonitate vel patrum insigniorum excerptis praestantibus, aliis textum vulgarem referentibus nec fere nisi a Chrysostomi commentariis similibusque pendentibus, proptereaque nec nos pariter omnibus usi sumus. Quae ad evangelia spectant, multo minus valent quam quae ad acta edita est anno 1838. Huius ipse textus, ex codice Oxoniensi haustus, quum tantopere excellat, fere ubique ad apparatus adhibitus est. Ex eodem codice fluxit etiam catena ad epp. catholicas, sed non eadem est bonitate. (Per epp. cath. plerumque notatum est „cat^{ta}“, cuius loco per acta simpliciter „cat“ posuimus.) Ex iis libris qui epp. Pauli complectuntur notabilis est catena in priorem ad Cor. epistolam (a. 1841.), unde plura haurire licebat Origenis nomine, item Cyrilli, Severiani, Theodori Mopsvesteni insignita. Similia nonnulla etiam catenae in ep. ad Rom. (a. 1844.) debemus. Prae omnibus vero gravis est catena in epp. ad Galatas, Ephesios, Philippenses, Colossenses, Thessalonicenses anno 1842. edita. Ea enim parte quae epistolam ad Ephesios spectat multa egregia Origenis fragmenta continet, aliunde nondum cognita, nisi quod Hieronymus commentarium suum in eandem epistolam ad Origenis librum imprimis conformasse videtur. De catena in apocalypsin („Catena in epp. catholicas. Accesserunt Oecumenii et Arethae commentarii in apoc.“ 1840.) iam supra ad Aretham dictum est. Praeter has vero catenas Oxonienses adhibuimus etiam quae in evang. Marci prodiit cura Matthaeii Victoris nomine (vide supra), item quam in idem evangelium Romae 1678. publicavit Possinus („Catena Graecor. PP. in ev. sec. Marc. Collectore et interprete Petro Possino, qui et adiecit titulo spicilegii commentarium ad loca selecta 4 evv. Accessere collationes Graeci contextus omnium librorum Ni Ti cum XXII cdd. antiquis mss. ex bibl. Barberina.“), item quam in Lucam

Ang. Maius 1837. edidit *Script. vet. nov. collect. tom. 9.* hoc titulo: *συναγωγή ἐξηγήσεων εἰς τὸ κατὰ Λουκᾶν ἔγγ. εὐαγγ. ἐκ διαφόρων ἐρμηνευτῶν παρὰ Νικήτα διακόνου etc.*¹⁾

B. LATINI.

Patrum Latinorum lectiones longe plerasque ex magno Sabatarii opere (Bibliorum sacrorum Latinae versiones antiquae, seu vetus Italica, et ceterae quaecunque in edd. mss. et antiquorum libris reperiri potuerunt etc. Opera et studio D. Petri Sabatier, ordinis S. Bened. e congreg. S. Mauri. Tom. tertius. Par. 1751.) hausimus, in quo quidem singuli loci exscribi solent addita accuratiore librorum unde desumpti sunt indicatione. Nonnullos vero etiam, quemadmodum separatim aut in bibliotheca Gallandii editi sunt, passim examinavimus. Horum nomina sunt: Ambrosius cum Ambrosiastro, Augustinus, Beda, Cyprianus, Faustus apud Augustinum, Faustinus, Gregorius Magnus, Hilarius, Lucifer, Novatianus, Orosius, Pacianus, Petrus Capuanus, Primasius, auctor libri de Rebaptismate, auctor libri contra Novatianum, auctor tractatus antiquissimi in Lucam (capp. 1. 4. 5. 6.) ex Ambr. cod. palimps. ab Ang. Maio eruti, Rufinus, Salvianus, Tertullianus, Victor Capuanus (vide supra ad Vulgatam. Etiam ex Spicileg. Solesm. aliquoties hausimus), Victorinus. Inprimis vero ex his adhibuimus Ambrosii commentarium in Lucam et Ambrosiastri commentaria in epp. Paul., Tertulliani libros adv. Marcionem, Victorini commentaria in epp. Pauli ad Galatas, ad Philippenses, ad Ephesios ab Ang. Maio edita (*Script. vet. nov. collect. tom. 3. 1828. p. 1 usq. 146.*) una cum scholiis in apocalypsin apud Gallandum (tom. 4.), Bedae retractationes expositionis in act. app., Primasii comm. in apocalypsin (*Magn. bibl. veterum PP. etc. tomi 6. parte 2. Colon. Agripp. 1618.*), denique tractatum in Lucam (*A. Mai. Script. veter. nov. coll. tom. 3. parte 2.*)

¹⁾ Angeli Maii indefessis studiis, praeter hanc catenam atque ea quorum supra variis locis mentio facta est, etiam alia multa debentur litterarum patristicarum incrementa, quae in rem criticam nondum conversa sunt. Ita Graecis litteris addidit multa quae nominibus Didymi, Theodori Mopavesteni, Theodori Heracleotae, Leontii, Polychronii, Theodori Studitae, Nicephori insigniuntur, item Latinis quae Augustini, Hilarii, Alcuini opera supplent. Etiam Athanasii epistulas festales Syriace a cel. Curetono editas Latine versas reperit.

Afferuntur autem in commentario nostro fere hi:

1. tertii et quarti saeculi: Adimantus apud Augustinum, Ambrosius, Ambrosiaster¹⁾, Arnobius, Augustinus, Cyprianus (saec. 3.), Faustus Manichaeus apud Augustinum, Faustinus, Firmicus (Iul. Firm. Matern.), Gaudentius, Hieronymus, Hilarius²⁾, Iulianus apud Augustinum, Iuvenius, Lactantius, Lucifer, Maximinus apud Augustinum, Novatianus (saec. 3.), item auctor libri contra Novatianum (auct^{novat}), Optatus, Pacianus, Pelagius (item auctor epistolae ad Demetriadem: epist^{demetr}, praeterea Pelagii nomine affertur a nobis quem Sabatier „Scholiasten Hieronymi“ dicit), Philastrius, Phoebadius, auctor libri de Rebaptismate, Siricius, Tertullianus (saec. 3.), Tichonius (ad apocalypsin persaepe affertur, sed potius est Pseudo-Tich.), Victorinus. Huc adde ambreser i. e. tractatus ille apud Maium in Lucam, item, de quorum aetate non satis constat: auctorem de vocatione gentium (auct^{vocat} vel etiam Vocat), auct. de singularitate clericorum (auct^{sing cler}), auctorem Quaestionum ex utraque Testamento (Quaest), auctorem de promissionibus dimid. temp. (Prom), auctorem operis imperfecti in Matthaeum (Op), auct. de XLII mansionibus (auct^{mans}), item alios similiter indicatos.

Praeterea saec. quarti sunt Orsiesius Aegyptius, cuius veterem Latinam interpretationem praebet Gallandius tomo 5., et Iacobus Nisibenus a Gallandio eodem volumine Armen. et Latine editus. Utrumque ex Gallandio solo hausimus.

2. quinti saeculi: Alcimus, Ecdicius Avitus, Cassianus, Chrysologus, Chromatius, Eucherius, Fastidius, Faustus Regensis, Fulgentius (de Hesychio in Lev. v. supra ad Graecos), Leo Magnus, Marius Mercator, Maximus Taurinensis, Montanus (in collat. Carthag. Cf ad 1 Cor. 4, 15.), Orosius, opus quod inscribitur Praedestinatus (Vincentio Lerinensi saec. 5. adscriptus)

¹⁾ Quis revera auctor fuerit commentariorum in epp. Pauli olim Ambrosio adscriptorum, non satis liquet. Multis placet fuisse Hilarium diaconum, hominem exeuntis fere tertii saeculi. Quem passim Ambrast^{ms} (cum Gbchio) diximus, idem est quem alibi diximus Ambrast^{ven} i. e. ex ed. Veneta, a qua saepe differt ed. Romana cum aliis.

²⁾ Praeteriti sunt, sed mallet adhibitos, commentarii Hilarii in epp. ad Gal. ad Eph. ad Philemonem, quibus nuper edendis in Spicilegio Solesm. tom. 1. p. 49 sqq. egregie meruit Pitra.

Prosper, Prudentius, Rufinus, Ruricius, Salvianus, Sedulius, Valerianus, Victor Vitensis, Vigilius Tapsensis (quos sub Idacii nomine scripsit contra Varimadum libros, eodem nomine [Idac] adhibiti sunt plerumque), Zosimus.

3. sexti saeculi: Apringius (sive Aprigius), Caesarius Arelatensis, Cassiodorus (Cass s. Cassiod), Columbanus, Epiphanius (eius nomine qui circumfertur comm. in canticum canticorum perhibetur Latine vertisse Epiphanius scholasticus. Epph sive Epiph^{can}), Gregorius Magnus, Iunilius, Liberatus, Primasius, Victor Capuanus (Vict^{cap}), Victor Tununensis (Vict^{tun}).

4. septimi saeculi: Martinus papa;

5. octavi saeculi: Beda Venerabilis, Paulinus Aquileiensis.

6. noni saeculi: Claudius Antissiodorensis, Haymo, Hincmarus.

7. duodecimi saeculi: Rupertus.¹⁾

SUPPLENDA ET EMENDANDA,

rattione inprimis habita editionis nuperrimae codicis B.²⁾

In textu lege Mt 9, 30. ὁρᾶτε, μηδεις 10, 9. χρυσ. μηδὲ ἄγγυρον μηδ. χαλκ. 14, 34. διαπεράσαντες 27, 9. διὰ Ἱερ. τοῦ προφ. Mc 10, 17. lege (107. 2.) 16. 6. post τὸν Ἰησ. adde τὸν Ναζαρηνὸν Lc. 4, 34 lege ἡμᾶς pro ἡμῶς; Ioh 1, 24. lege Φαρισαίων. pro -σαιων, 16,

¹⁾ In laboribus meis patristicis, ut hos prae ceteris nominem, egregie adiutus sum opibus bibliothecarum Lipsiensium eorumque qui illis praefecti sunt benevolentia. Ex his inprimis me sibi obstrinxit vir cl. Goldhorn.

²⁾ His in supplementis eminent codicis Vaticani ad evv Mt Mc Lc et ad act app lectiones ex ed. nuperrima Ang. Maii haustae. Quarum in adnotatione ita versatus sum ut ea tantum indicarem quibus verba codicis lectio vel a Maio vel a C. Vercellone praebere videbatur, iis praetermissis quibus ex collationibus a nobis adhibitis (vide supra ad B evv) probatum est codicem a vulgari lectione in Maii editione perperam retenta dissentire. Nec magis adscripsimus quaslibet scripturae differentias, ut *es* et *e* innumeris locis permutata, de quibus iam supra in universum dictum est pag. LI. Nec magis ubique notavimus a correctore codicis *ληφομαι* pro *λημψ.*, *σὺζητ.* pro *συνζ.*

9. *ἐμέ* 19, 23. lege *τέσσαρα* 21, 25. *χωρήσαι* Ro 8, 13. *ζήσασθε* 9, 15. *Μωϋσῆ* pro *-σει*.

In comm. Matth I, 11. ad *εχονιας* etc cf Epiph^{212a} 18. v Or^{int} (non item in schedis Grab. et Combef.) *χῦ χῦ*. Ibidem et. dom *της μη. αυτ.* 19. *δευγμ.* confirmat Eus^{109b} ap Mai^{dis} 21. l* g¹. Amb *καλεσει* II, 2. Δ *αυτον* pro *αυτω* et 4. τ. *ιερεις* 5. l om *γαρ* 6. verba *ουδ.* usq. *ιουδα* *εμς* tantum habet 10. ο *αστεραν* 13. l ο *ηρωδ.* 14. d rursus *τον παιδα* 15. Δ *δια προφ.* 23. v^{mai} *ναζαρετ* III, 1. v^{mai} *ιωανης*: ita fere ubique 7. Δ om *των* et 10. ἡ et 14. *ερχη* 8. d*,* om *της* 9. Δ *εν αυτοις* 14. et. Eus^{109a} om *ιω.* 16. ad *αυτω* adde IV, 2. et. syr^{cu} om *κ. νυ. τεσσ.* 13. Δ om *εις* et 23. *πασ. γοσ. και* 14. d τ. *προφ. του* 15. et. l *γαλιλαιας* 16. lege d it^{pm} *οι καθ.* omisso *και* 21. Δ *εκειθ. ολιγον* V, 11. lege praem *ψευδ.* pro add *ψ.* 12. κ om *τους* sec 14. Δ *υμ. δε* 19. Δ om *των* sec, κ bis τ. *θεου* pro τ. *ουρανων*, d al d g². Chr Op om *ος* usq *ουρ.* 20. v^{mai} *υμ. η δικ., l περισσευσει, Δ -σαι* 21. l *φρονεουσει* 23. l *προσφερεις* et 26. *εως αποδωσις* 28. Δ om *αυτην* sec 29. l om *και βαλε* 30. Δ *κοψον*, α confirm. βλ. ε. γ. 81. et. α *ερηδη* item 43.;

κραβατου pro *κραβαττ.*, *χθις* pro *ιχθ.*, *τεσσαρακ.* pro *τεσσαρ.* etc substituta, quae nec ubique a se notata testatus est ipse Maius. Ceterum non ipsis nobis licebat haec supplementa accurata editionis Maianae collatione conficere, sed utendum erat amici opera, cuius diligentiae etsi satis confido, tamen nonnihil praeteritum vix dubito. Praeterea vero in supplendis lectionibus adiuti sumus cl. Tregellii editione evv. Matthaei et Marci. De lectionibus fragmentorum κ ad 1 Cor 15, 52 — 2 Cor 1, 15. male in comm. praetermissis iam supra dictum est. Ceterum ex hoc indice apparebit, commentarium nostrum, quamvis longe multisque modis perfectior sit omnibus similibus ad hunc usque diem editis, tamen non eam perfectionem habere ut nihil usquam praetermissum sit. Quod etsi inprimis ad eiusmodi lectiones spectat quas minimum valere in prompta sit, ut omissiones articuli in solo cod. Δ (per ev. Mt) vel alia similia ex uno alterove cod. solo vel fere solo petita, quae cuncta promiscue referre nec propositum erat ab initio, tamen sunt etiam quae pro instituto nostro non debebant praeteriri. Quae quidem plerumque excludenda in ipsorum utantium commodum indicaverim, iam supra p. XXVI. significatum est. Exemplis ibi allatis addo eiusmodi ut Mt 12, 42. *βασιλισσα - κατακρυψουση* in U, quemadmodum etiam α ab *αυτην* v. 41. ad *αυτην* v. 42. transiit; ibidem v. 46. Δ* *η μητηρ μου* et d* Mt 15, 27. *κνυριων* pro *κνυρων* (similia saepe, ubi prima manus inepti aliquid ex manifesto errore dederat omisimus), Mt 15, 14. *δαν* ante *δθηγη* α p praetermissum, Mt 18, 9. *εσ οφθαλμ.* in Δ pro *εσ ο οφθ.*, Mt 15, 33. *σπλαγχιζωμαι* ex L aliisque. Haec igitur exempla id quod volo satis probabunt.

ε add οτε 32. λ γαμησει 33. λλ 1. 209. αl om τω 39. et. ε επι et σου ακυ. 41 sq et. ε αγγαρευση et διδου VI, 2. et. λ ποιεις 3. λ την ελεημ. 6. post εισελθ. adde | , x confirm. ταμειον 7. et. συγ^{ca} υποκρ. 10. d* a b c Tert Aug¹ om ως 15. μ ο πατ. υμ. ο ουρανος 18. d ινα pro οπως, Δ om σου sec 28. v 33. κοπιουσιν VII, 6. ms al δοτε 11. Δ om ό sec et 22. τη 14. v^{mai} add δε ante στεγη, dele „al¹ om“ 18. λ ουδε παλιν 22. x fortasse habebat μοι ante ερουσιν, ut itm^m 25. v ηλθαν 28. x 91. arm παντας τ. λο. τουτ., Δ 1. 118. Or Eusdem παντες οι VIII, 4. et. x αλλ, item ζ (non ζ*) 5. et. v om αυτω, et. 33. καραρν. sed x hiat 8. ο al ειπεν pro εφη, v υπο μου 10. et. v ηυρ. 13. fin. lege ευρεν pro -ραν 27. et. Eusdem αυτ. υπακ. 33. ven απαντα IX, 1. Δ τ. πο. ιδι., it^{allq} in civitate iudeae 6. d 33. vv mu ο υι. τ. ανθ. εφ. εχ. 9. et. go μαθθ., v** μαθθ. 10. d vv mu om και sec 27. et. ου υιος, tum c** υιε X, 8. et. v εκβαλετε 11. κ εν αυτη τις 13. et. λ ει pro εαν 19. v^{mai} λαλησητε sec loco 28. v^{mai} φοβηθητε, tum φοβεσθε ? XI, 4. v^{mai} ιωκνει 5. dele „(vdtr)“ 9. προφ. ιδειν et. Or (cf ad Lc) catοx 13. v^{mai} επροφητ. 14. v^{mai} -σθε, v^{mai} ηλειας. 25. d απεκαλυψες, item 18, 15. εκεδησες XII, 4. λλ μονον 7. Δ ουχι pro ου 18. d εις ον ηρετ. 23. lege: d^{tr}* add οτε 29. Δ vv aliq τις ante δυν. pon, pro r lege Δ 48. et. x λεγοντι 49. et. Δ om αυτου sec XIII, 6. λ ευθewis εκαυμ. 8. d εδιδουν 13. v^{mai}* συνιουσιν ** -ιωσιν? 16. et. d om οι 22. v^{mai}* συνπνευγει 28. Δ inepte συλλεξουσιν 40. κ om εν 41. Δ om τους pr, v om αυτου pr 44. d τις pro ανθρ. 47. et. κ συναγουση 51. x παντ. ταυτ. 52. et. ε εκβαλει 56. Δ παρ ημιν 57. et. Or λεγει, c ιδια πατρο. αυτου XIV, 3. x om τη 15. Δ χωρας pro χωμ. 17. et. κ εχωμεν 18. r ειπ. αυτοις 34. v γεννησαρετ 36. Δ om του sec XV, 3. et. e om αυτοις 7. v^{mai}* επροφ. (ε sec vdtr delendum) 9. Δ om με 24. v* om τα sec 25. Δ αυτον 39. v^{mai} ενεβη XVI, 2. d itm^m om αυτοις, dele v ad πυρρ. 9. et. Δ μνημ. οτε 12. v^{mai} αλλ 13. lege η pro α primo 14. et. 33. ειπαν (idem codex saepius ex collatione Treg. eiusmodi confirmat), ita et. 17. om ό 18. Δ pon δε post σοι, Δ κατισχυουσιν 19. et. v^{mai} c** al syr et syr^{ca} om και pr 21. v^{mai} ο ῑ, dele „al pauc“, et. v^{mai} add ῑ, et. vv mu γρα. κ. αρχ. 23. et. Vict^{ant} (ex catt) μοι ει 26. et. η κερδησει 27. Δ om ό XVII, 1. v^{mai} καθ 2. η εγενοντο 3. v^{mai} συνλ., atque sic scribendum erat 4. η al om ό, lege Δ pro d ad μωσ., v μι. ηλ. 12. Δ om αυτον, v^{mai} αλλ 15. v^{mai}* μου τ. υι. μου 17. x^l al ανεξωμαι 19. v^{mai}* καθ 20. et. η εχετε, Δ κοχον 21. lege 17, 19 pro 16, 19. 25. v om λεγ. Ναι, et. arm al τινος, Δ om αυτων 27. et. α om δε XVIII. 4. Δ om ό 6. x ap.

Treg. *μυλος..υλικος* 8. v al Chr^{mo} 5 *καλον γαρ* 10. π om μου 11. Δ om ό 15. v ap. Bart *αμαρτησει*, sed *v^{mai}-ση* 17. L om σοι 21. κηΔ al *αμαρτηση* 23. Δ om μετα 25. Δ om ό, *v^{mai}* om αυτου post γυν., non prim XIX, 14. et. π add αυτοις 18. et. π om το 20. Δ om ό 24. των ουρ. confirm. et. Eus^p 28. et. *v^{mai} * παλιγγ.*: ita edendum erat XX, 4. ante 13. excidit c 5. *v^{mai}* om δε sec? 10. D it vg *ελαβ. δε και* 16. L om οι bis 20. v μετα των δυο 21. L ο δε *ε̅*, π hiat ad ουτος, π om δυο 22. ζ (non ζ^e) ex err. αποκρ. ο δε, pro κ^{*} lege δ^{*} 23. *z^{vdr}* om και 32. *v^{mai}* om ό, γ αυτοις XXI, 1. Δ om εις sec, dele v ad βηθσαρ. 3. δ^{*} *εχ. χρ.* 6. v om δε 8. πf om εν sec 9. Δ om οι tert 11. et. D om ό sec, ζ^e et *v^{mai}* *γαζαρεθ* 31. Δ om ό pr 32. Δ om υμεις usq αυτω, lege D e pro D c 36. D *παλιγ ουν* 41. L *αναλωσει* XXII, 8. Δ Or om εστιν 14. L 1. οι (et. Or¹) κληρ. et οι εκλ. 24. in margine lege Deut 25, 5. 27. et. e om παντ., *v^{mai}* om και 29. sv al mu om αυτοις 30. D *αλλα*, κ^{vdr} om τ. θεου 35. Δ om και pr 37. *v^{mai}* om τη ante ψυχ. 43. Δ om δαυειδ 23, 4 mg lege Lc 11, 46. 23, 6. et. arm om δε 44. *v^{mai}* om ό 45. *v^{mai}* *καλ. αυτ. κυρ.* XXIII, 13. Δ arm om γαρ 14. Δ om υποκρ. et τας 26. et. Δ *εσωθεν*, Δ om το sec 29. η^{*} om τ. δικ. XXIV, 3. *v^{mai} * καθ* 9. lin. 2. lege ζ^e pro ζ 22. lege κ om αι sec 29. et. Eus^p *εκ* 39. Δ 33. al aliq *εως ου* 43. D 230. om αν sec 45. ι 36.^{ev} *καιρω αυτων* XXV, 8. Δ om αι sec 9. L αυταις 10. L al om αι 14. Δ^{*} *δουλ. ιδ.* 16. β^{*} *ηγυ.* certum, item 69. 27. L *αν εγ. εκομ.* 45. v αποκριθ. και XXVI, 21. v *αμ. δε λεγ.* 24. *v^{mai}* om αυτων 29. *v^{mai}* om στι, s hiat ad γεννημ. 52. π om τοτε 53. ad λεγεωνων vide supra pag. L 62. ζ *αποκρινη*; τ^l 65. lin. 1. dele „cop sah“ 67. et. v *εραπισαν* XXVII, 3. *v^{mai}* om τοις sec 4. et. 33. *ειπαν* 13. *v^{mai} * οσα*, δ^{*} *τοσα* 29. et. κ *εθρασαν* 41. *v^{mai}* om δε 42. lin. 1. lege Gb' 46. *v^{mai}* *σαρκατανει* XXVIII, 10. *v^{mai}* ο *ε̅*?

Mar c. I, 2. lege „In LXX A“ pro „—B“ 5. v *ιεροσολυμειτων*, ut edendum 7. Δ om οπ. μου 16. 17. *v^{mai}* *αλειεις* 38. *v^{mai}* *και εκει* 45. v *αλλ* II, 4. β^{*} teste Verc. *κραβατιτον*, „item infra“ 8. v om αυτοις, L om ταυτα 16. *v^{mai}* κ. των τελ. priore loco, tum *v^{mai}* *με. των τελ. κ. των αμ. εσθ.* 23. L om τους III, 1. *v^{mai}* *και ην εκει*? 17. *v^{mai}* *ονομα* 19. *v^{mai}* *ερχεται* 27. σ *διαρκηση* IV, 2. *v^{mai}*** add το 8. *v^{mai}* *εις*, tum bis εν: ut L 21. σ *υποτεθη η*, et. 33. 69. *υπο* 28. *v^{mai} * ειτ εν σταχυν εται εν πληρες* 36. et. Δ *ησαν* 37. v v aliq *εγενετο* 38. permuta „Lc“ et „Mt“ 40. ι. *ελεγεν* V, 4. Δ *δησαι* pro *δαμασ.* 6. *v^{mai}* *αυτον β.* Δ^{*} g om γαρ 12. lin. 4. dele Δ post π 15. lege *βλα* pro *βσα* VI, 5. lin. 2. post „ς (Ld)“ adde *ηδυν.* 11. Δ om

εκειθεν 27. lege om pro etc 31. ν^{mai} **καθ* 37. ν^{mai} *δωσωμεν*. 39. ν^{mai} * *εν τω* 41. ν^{b} ν^{c} *κατεκλ.* (ν^{c} *εκλ.*) $\tau.$ *πεντε αρτ.* 44. lin. 1. post om add *ησαν* 45. ν^{mai} *βεθσ.*? VII, 26. ν^{mai} *εκβαλη* VIII, 15. ν^{mai} *και της* 20. ν^{mai} *οτε* ut ν^{c} 23. ν^{mai} *βλεπεις* 31. ν om *αυτους* 35. ν^{mai} $\tau.$ *ευτ.* *ψυχ.* deinde $\tau.$ *ψυχ.* *αυτ.* et 37. *της ψυχ.* *εαυτου* 37. ν^{mai} *δοι ο ανθρ.* IX, 4 et 5. ν^{mai} *μουσει* 7. et. ν^{c} *αυτους* 9. lege Δ pro ν ad *παρηγγ.* 22. et ϵ add *κυριε*, item ι post *δυνη* 28. ν^{mai} *καθ* X, 24. $\iota.$ 3. lege pl pro pler, $\iota.$ 4. dele $\kappa\alpha\kappa$ 25. κ om *την*, ν^{mai} *εισελθ.* pro *διελθ.* 27. ν *παρα θεω* bis 35. lege $\nu\iota.$ *ιωανης* pro μ *ιωανης* 36. ν *με ποιησω* 39. ν^{c} *δυνομεθα* 43. $\iota.$ 5. adde ϵ ante $\alpha\iota^5$ 51. ν^{mai} *ραββουνη* 52. ν^{mai} *ηκολουθει*? XI, 3. Δ *ειλη υμιν*, κ om *και* sec 15. mg lege 12—16. 22. ν^{mai} \omicron $\bar{\omega}$ XII, 4. ν^{mai} * *ητειμασαν*, ***ητιμασαν* $\bar{\omega}$. ν^{mai} *αποκτεννυτες*? 14. ν^{mai} *αλλ* 26. lege ν pro ν ante 18.^{ev} 27. dele χ prim loco 32. lin. 4. dele $\alpha\iota^7$ sec loco XIII, 8. ν^{mai} *επ εθνος, και ταραχαι*: de Or^{int} cf ad *Le* 21, 11. 21. ν^{mai} *πιστευετε* 34. lege ν bis *ευτ.* XIV, 9. ν^{mai} *εαν* 10. ν^{mai} *ισκαριωθ* 14. lin. 5. adde ζ ante om 27. ν^{mai} *διασκορησιθησονται* 31. ν^{mai} om $\delta\epsilon$ sec 38. ν^{mai} *προσευχετε* 41. adde ϵ ad *το λοιπ.* 45. adde 49. ad $-\beta\beta\iota$ 49. ν^{mai} *εκρατει* 54. ν^{mai} *συγκαθ.* ut edendum erat 55. ν^{mai} * *ουκ* 61. ν^{mai} ** *ος δε*, excidit ι ad *ουδεν απεκριν.* 72. et. ν^{c} *τρεις* XV, 6. ν^{c} *ον παρητουντ.* 8. ν^{mai} om *αι* 16. ν^{mai} *συγκαλ.* ut edendum erat 21. ν^{mai} *ινα σταυρωσωσιν αυτον*? 31. ν^{mai} om $\delta\epsilon$ 34. ν *ζαβαγ-δαρει* XVI, 9. aeth^{edd} 2 (teste Treg. ex P. Platt) habent (fero et k) „Et quum perfecissent dicere omnia quae praecepit Petro et suis, et postquam apparuisset iis dominus Iesus ab ortu solis usque ad occasum, dimisit eos ut praedicarent evglum sanctum quod non corrumpitur, in salutem aeternam.“

ν κ ϵ ι I, 3. ν *εδοξεν*, quod edere praestabat 13. ν^{mai} * *ιωαν-νην*, ***ιωανην*: sic. 63. ν^{mai} om *το* 67. ν^{c} *επροφ.* Ex Chron sup-plementa lectionis peti possunt p. 372 sq ad 1, 26—38. p. 381. ad 2, 21—35. p. 380. ad 2, 1—11. II, 13. ν^{c} *ουρανου* 14. ν^{c} *ευδο-κιας* 36. ν^{mai} * *ανδρος*, ** *του ανθρ. αυτης*. Ibidem lin. 4. lege *ανθρ.* pro *ανθρ.* 39. ν^{mai} *παντα* III, 19. ν^{mai} *πον. ο ηρ.*? 20. ν teste Verc. om *και* sec 23. ν^{mai} om δ et?? *του* pr. Chron 457 sic: *ωσει ετ. τρι. αρχ. εινα ως ενομιζ. υι. του ιωσ. τ ηλει* etc 24. ν^{mai} *ματ-θαι* 31. ν^{mai} *μετταθα*? 32. ν^{mai} *ιωβηλ* 33. ν^{mai} om $\tau.$ *αμειναδ.*? 37. ν^{mai} * *μαθθουσ.* IV, 2. lege $\Delta\text{B}^*\text{L}\Delta$ 9. ν^{mai} om δ 27. ν^{mai} * *ελειπαιου*, ***ελεισαιου* 40. ν^{mai} *απαντες* V, 17. ν^{mai} *και οι νομοδ.* 26. ν^{mai} * *ειδ.*, **ιδ.* 34. ν^{mai} \omicron $\delta\epsilon$ $\bar{\omega}$ 36. ν^{mai} *το επιβλ.* ut clx VI, 4. ante *οις* excidit ν , lin. 12. pro Γ . lege Γ ^{int} 5. ν^{mai} om *και* sec 6. Chron 396 sq con-

firmat δευτεροπρωτω et explicat 7. D om δε 15. lego „και ante μαθθ.“ 23. B^{mai} ε. τοις ουρανοις 34. B^{mai} δαμεισητε et δαμειζουσιν male ut vdtr 36. lin. 4. lege „om ουν“ VII, 6. B^{mai} ο (?) εκατονταρχης 11. B^{mai} εν τω εξης 12. B^{mai} και αυτη ην 16. B^{mai} παντας 32. B^{mai} om υμιν sec 34. B^{mai} εσθιων? 29. B^{mai} ο προφ. 43. B^{mai} om ο ut L VIII, 3. et. B^{mai} ιωακν 6. B^{mai} επι πετρον 9. B^{mai} αυτη ειη παραβ. 13. B^{mai} * αυτοι, **ουτοι 16. B^{mai} αλλ 19. B^{mai} παρεγενετο 26. B^{mai} -περα 31. B^{mai} παρεκαλου 51. B^{mai} ελθων et τινας IX, 10. B^{mai} συνχωρ. 23. B^{mai} * απαρησ., **αρν. 47. B^{mai} ειδως 48. B^{mai} εαν pr, αν sec loco 50. B^{mai} ειπεν sine και et δε? X, 2. B^{mai} εκβαλη 4. B^{mai} μη pro μηδε 8. B^{mai} om δ' 13. B^{mai} βηθσ. **βηθσ., lin. 5. dele ita Mt 19. B^{mai} αδικηση, B^{mai} * ενγεργ. 22. lin. 3. B certum 36. B^{mai} τουτ. των τρ. πλησ. σοι δοκ. σοι? 39. B^{mai} * μαριαμ, B^{mai} ** παρα, B^{mai} * π̄ 40. B^{mai} ** -λιπεν 41. B^{mai} * ο τ̄ς, ** ο κυρ. ? XI, 2. harl* pater noster qui in caelis es, harl** ut vg; gat pater noster, mm pa. sancte, praeterea c. vg conveniunt 8. B^{mai} φιλ. αυτου 20. B^{mai} ut CLV 33. B^{mai} om δε, B^{mai} φως 42. B^{mai} ταυτ. δε 53. ad 5 (Ln) λεγοντος etc adde „c. A(D)BΘHKMSUV(X)ΓΔΔ al pler (it) vg alnu“ XII, 8. B^{mai} ** -γηση 18. B^{mai} om μου sec ut τ* 38. lin. 6. B^{mai} δευτ. καν εν 49. dele υ pri loc 53. B^{mai} επι θυγατερα 54. dele Δ pri loc, B^{mai} επι δυσμων? et οτι ομβρ. XIII, 2. B^{mai} ταυτα 25. B^{mai} αρξεισθε 27. B εργαται certum, ad της αδικ. dele L 31. B^{mai} * προσηλθων XIV, 1. B^{mai} om των sec? 5. B^{mai} πεσειται et om τη XV, 5. αυτου XVI, 1. B^{mai} * οικονομους 14. B^{mai} om και pr 31. B^{mai} μωσεως h. l. XVII, 10. B^{mai} * ωφειλ. **οφειλ. 23. B^{mai} η ιδου ωδε 24. η αστραπη αστρ. teste Verg. 28. B^{mai} κιδως 34. B^{mai} ο εις? XVIII, 13. B^{mai} αυτου 15. mg adde Mt 19, 13—15. Mc 10, 13—16. 19. B^{mai} „expungitur ο“ 20. B^{mai} ψευδομαρτυρης 25. ad διελθειν adde: „ita Ln“ 35. B^{mai} * ιερειχω XIX, 4. B^{mai} συκομορεαν 8. B^{mai} * ημισια,** -σια 29. βηθανια 36. B^{mai} αυτων XXI, 12. B^{mai} εις τας et 13. om δε 24. B^{mai} * μαχαιρης 30. et. B γεινομ. (ut innumeris locis) et* v. 34. κρεπαλη XXII, 26. B^{mai} * γεινεσθε, ** γιν. 27. B^{mai} ειμι post υμων 39. B^{mai} και sec „superadditur“, item v. sq. εισελθειν, B ex Wo. Ceph. certum 42. B^{mai} * γεινεσθε, ** γιν. 66. et. B^{mai} * πρεσβυτεριον, B^{mai} confirm. Wo. Ceph., dele Δ ad αυτων XXIII, 12. B^{mai} L pr. αυτους 15. B^{mai} ανεπεμψεν 20. B^{mai} παλιν δε 32. B^{mai} ut D 35. B^{mai} om ο ante εκλ. 38. B^{mai} om 'O 51. B* certum XXIV, 1. B^{mai} * ηλθων 3. lege „absque τ. κυρ. π̄“ tum „absq. τ. κυρ.“ 10. B^{mai} ησαν, ibidem Maius testatur „ιωακν c. dupl. v“ 15.

ἂμαι* *συνζητειν αυτους* 17. *ι και εστησαν* 21. ἂμαι* *ελπιζαμεν* 27. ἂμαι* *εαυτου* 32. ἂμαι om *εν ημιν*

Ioh. I, 3. et. c* *ο γεγ.* c. sqq conī VIII, 39. Al. Buttm. graviter defendit *εστε* sequente *εποιειτε* sine *αν* in Stud. theol. et crit. 1858. p. 474 sqq IX, 10. adde *α ad σου* XII, 47. adde *υ ad και* μ. *πιστ.* XIII, 38. dele *ν ad τρεις* XIV, 28. Al. Buttm. l. l. defendit *ει αγαπατε* XV, 8. adde *α ad γενησθε*.

A ct. I, 16. lin. 6. lege omn 21 mg lege 108 pro 103 26. ἂμαι *συγκατ.* II, 22. mg dele „Ro“, ἂμαι* *ιστραηλειται*, ** *ισρ.* 26. ἂμαι *επ* 31. ἂμαι* *εγκ.* 37. ἂμαι *ποιησωμεν* III, 11. ἂμαι *σολομωντος* ? 12. ἂμαι* *ιστραηλειται*, ** *ισρ.* 25. ἂμαι *υμων* IV, 4. lin. 4. lege *ς* praem *ωσει* 6. ἂμαι *ο αρχ.* 10. ἂμαι* *ιστρ.* 16. ἂμαι *ποιησωμεν* 18. *ν** om *του* 20. ἂμαι *δυνομεθα* et* *οιδαμεν*? 21. ἂμαι* *κολασωσιν* 32. ἂμαι om et. ἡ sec, * *ελεγον* V, 17. ἂμαι* *ζηλους* 21. ἂμαι* *παραινρομενοι* VI, 3. *επισκεψομεθα* 5. ἂμαι* *τειμωνια* VII, 8. ἂμαι om *ο* sec 10. ἂμαι* *οικ. τουτον* pro *οι. αυτου* 33. lin. 4. lege „(ου) *λοτι*“ 38. ἂμαι *δουν. υμιν* 42. ἂμαι „*εν τη ερ.* in mg“ 57. *διενοιγμ.* VIII, 7. *πολλοι:* ita Ln 9. ἂμαι** *το εθος* IX, 22. ἂμαι* *συνεχυνγεν* X, 11. ἂμαι *καθειμενον* 24. ἂμαι* *αυτους* pro *αυτου* XII, 2. ἂμαι* *μαχειρη* 3. ἂμαι om *αι* 8. ἂμαι* *υποδουσαι* 13. ἂμαι** *προηλθ.* XIII, 26. ἂμαι *ημιν ο λογ.* XV, 7. ἂμαι *ζητησεως* 20. ἂμαι *αλλ* 32. ἂμαι *επεστηριξαν* XVI, 11. *νενεο νεαν πολιν* 12. ἂμαι* *κολωνια* 17. ἂμαι *εκραξεν* 34. ἂμαι* *πανοικει* XVII, 7. ἂμαι *ετ. λεγ. εν.* 18. ἂμαι* *επικουριων*, ἂμαι *στωικων* 20. *τινα θελοι* 28. ἂμαι *ημας* XVIII, 3. ἂμαι *ηραζοντο* 7. ἂμαι** om *τιτιου* XIX, 16. ἂμαι** *εφαλλου.* 24. ἂμαι* *τεχνειταις* 37. ἂμαι *ημων* XX, 3. ἂμαι* *γνωμης* 5. et. *ν** *προσελθ.* 9. ἂμαι *καθηζομενος*?? 11. ἂμαι om *και pr*, **αχρι*** *αχρισ* 13. ἂμαι* *προσελθ.* 15. ἂμαι* *αντικρυς*, ** *-κρυ* 16. ἂμαι** *κεκρικε*? 36. ἂμαι* *προσευξατο* XXI, 16. ἂμαι *μνασω* 31. ἂμαι* *συγχυννεν.* XXII, 5. ἂμαι* *πρεσβυτεριον* 10. ἂμαι *εντετακτ.* 21. *αποστελω* XXIII, 7. ἂμαι* *επεπεσ.*, ***επεσ.* 16. ἂμαι *την ενεδραν*? Ibidem adde: *παραραγεναμενος* c. *ν**.. *ς* (Ln 49.) *-νομενος* c. *rell.* ut *vdtr* 29. ἂμαι* *ενκαλ.* 34. ἂμαι* *επαρχειας* XXIV, 14. ἂμαι *τοις εν τοις* et 24. *χρ̄ν̄ ω* sic XXV, 10. ἂμαι *εστως επ. τ. β. κ. εστως*?? 13. ἂμαι *ασπασαμενοι* 15. ἂμαι* *ενεφανισθησαν* 20. et. ἂμαι om *εις* pr 25. ἂμαι* *κ. αυτ. δε του παυλου* XXVI, 7. ἂμαι *εκτενεια*, 22. *μωσης*, 25. *αλλ.* 30.* *συνκ.* lin. 4. lege *ση* al pl XXVII, 2. lin. 1. lege *βθη*, ἂμαι *πλ. εις τους κατα*? 14. ἂμαι* *ευρακλυδων* et *νενεο** *ευρακλυδων:* utrumque ut *vdtr* male 16. *ν** *υποδραμουντες*

I a c. II, 13. dele „(et. *ν* *vdtr* ap Btl)“.

1 Pe I, 3 sq. lege: ζ^o (non ζ Gb Sz) *αναγενν. υμας* c. min pauciss; contra v. 4. et ζ et ζ^o (sed non Gb Sz) tenent *ημας*.

Rom. II, 15. dele α sec loco IX, 5. adde quod ζ Gb Sz *ὁ ὦν* etc cum *ὁ ᾧ* conjg. Ad 9. lege: ο λογ. ουτ.: *ν* (item *κ^{at}*) om *ὁ*. Cf ed. meam codicis *ν* p. 599. 26. lege *κ* f am om *αυτοις* XI, 21. post *κ* adde al mu 22. dele bis „*κ*“ XIII, 1. lin. 3. dele *θεου* XVI, 2. adde: et. *κ* (cum *ν^{**}* et *κ^{***}*) add *πολλων* omissis perperam *προστ. εγενετο* (teste Gb in Symb. p. 82.)

1 Cor. II, 2. adde L ad *ειδεναι τι* 16. dele g priore loco IX, 9. lege Gb' pro Gb^o XIII, 8. *ου πιπτει* testatur And^ν in prologo sed And^a *ουκ εκπιπτει* 2 Cor. V, 17. lege *κ* pro *ν* VII, 1. et. *κκ* *αγιοσυνην* XII, 3. dele „Or“ ad *εκτος*, et scribe Or^{iat} ⁶⁹⁴ ad *ουκ οιδα* pro „Or“

Supple *κ* ad haec:

1 Cor. XV, 52. *εγερθησονται* 55. ante *το νικ.* habet *αδη* 57. *δια ᾧ ᾧ του κυρ. ημων* XVI, 2. *σαββατων, εαν, ευοδωθη* 3. *εαν* 4. *αξ. η* 6. om *και, ου εαν, πορευομαι* 7. *ελπ. γαρ, επιτρεψη* 8. *επιμενω* 11. *προπειμψ. ου, προς με* 12. *απολλω, θελημα ινα ελθη προς υμας* 12 sq inter *ευκαι- et κραταιουσθε* nihil liquet 15. *στεφανα* absque additamento 16. om *και* post *ινα* 17. *γοργουνατου, υμετερον, αυτοι,* 19. *ασπαζονται, πολλα εν κυριω* ut etiam 17. 74., *πρισκα* 22. *τον κυριον, μαρναθα* 23. *ᾧ ᾧ*. Praeterea pro 64. scribe *κ* 1 Co 15, 54. 55. 16, 6. 10. 24. 2 Co 1, 10. (lin. 11.) 11. 12. (lin. 2.) Subscriptum nihil habet.

2 Cor. I, 1. inscriptum est: *η πρ. κορ. β' επιστολη εκτεθεισα ως εν πινακι.* 1, 1. *ᾧ ᾧ* 3. om *ημων* ut et. Hil Amb 5. *του* sec 6. c. „*λ*“ al¹⁰⁴ etc facit 7. *ως* 8. *υπερ, υπ. δυν.* ante *εβαρ.* 9. *αλλ* 10. *ερρυσ., και ρυεται, και ετι* ut „*λβ^{csic}*“ etc (lin. 11.) 11. *ημων* 12. *του θεου* et *και ουκ* 13. *οτι και* 14. add *ημων*, add *ᾧ ᾧ* 15 *προτερ.* ante *ελθ., πρ. υμ. ελθ.* Post *ινα* deficit.

Phil. I, 8. adde L post *κκ* ad *ᾧ ᾧ* IV, 9. ad *ιδετε* scribe *ν^{**}* pro *ν^{***}* 1 Tim. III, 16. et. *α^{vat}* habet *ος*, non *θεος*

Heb. I, 8. lin. 6. lege „al ut vdtr omn pp ut ante“ XI, 15. Al. Buttm. l. l. defendit *μνημονευουσιν* XII, 22. lin. 9. lege *frequentium* Apo c. VI, 13. ad *με. αν.* lege And^a et *ρ* pro And XI, 12. lin. 3. lege L^{ned} min

Leviore ut Mt 16, 18. *ἔδου* pro *ἄδου* Mc 14, 60. *οὔτοι σου* pro *οὔτοί σου* per se clara erunt.

Pag. LI. lin. 7. lege erant. Ad LXII. adde quod *ῥῥ* prorsus in-vita cdd. auctoritate edi consuevit; item ad LXXI. quod et. go cum a b e etc facit. Ad CCXXIX. de *syr^{ba}* vide ad fin. compendiorum.

SCRIPTURAE COMPENDIA ET SIGNA.

- ⚭ i. e. ed. Elzev. 1624. unaque ed. Rob. Stephani a. 1550. Quae ubi differunt, ⚭ est Rob. Steph., ⚭^o Elz. Praeterea ⚭ complectitur simul Gb et Sz ubi Gb et Sz ab Elz. non differunt. Ubi est ⚭ (=Gb8z) i. e. Gb Sz eandem mecum lectionem tuentur, nisi aliter adscriptum est.
- Gb i. e. in evv. Griesb. ed. 3. a Dav. Schulzio procurata 1827; in reliquis vero libris significat Gb ed. 2. a. 1806.
- Gb^o significat omissionem Gbchio probabilem visam, item Gb^{oo} omissionem eidem maxime probabilem visam.
- Gb' significat lectionem a Gbchio commendatam, item Gb'' lectionem eidem inprimis commendatam.
- Gb† sign. aliquid a Gb cum aliqua dubitatione in textum receptum.
- Sz i. e. Scholzii ed. 1830 et 1836.
- Ln i. e. Lachmanni ed. maior 1842 et 1850. Ln^{min} i. e. ed. minor stereotypa. Ubi est Ln[κα] etc significatur aliquid a Ln uncis inclusum. Ubi Lachmanni nulla mentio fit, consentit mecum.
49. i. e. editio Tischendorfiana a. 1849.
- aldin per priora capp. Iohannis sign. editionem ab Aldo susceptam Venetiis a. 1504.
- ᾠ ᾠ̄, ᾠ̄ ᾠ̄̄ etc i. e. ἠσους χριστος etc.
- al i. e. alii: al mu i. e. alii multi: al pm i. e. alii permulti: al pl i. e. alii plurimi: al pler i. e. alii plerique: al longe pl et al longe pler i. e. alii longe plurimi et alii longe plerique: al sat mu i. e. alii sat mu.
- aliq i. e. aliquot vel aliquoties.
- c. i. e. cum sive auctoritate. Ita „Gb^o c. A“ i. e. Gb omittendum censet auctoritate codicis A.
- et. (cum puncto) significat etiam.
- c. ast sive c.^o, item c. ob. spectant inprimis ad Syram Heraeensem, de qua vide supra.
- add i. e. addunt addit addo, item om i. e. omittunt omittit omitto.
- diff i. e. differunt, item var i. e. variant.
- dis i. e. diserte, ut Ord^{is} i. e. Origenes diserte testatur.
- dist i. e. distinguit, distinguunt.

- cd edd i. e. codex codices; ed edd i. e. editio editiones.
- e sil i. e. e silentio collatorum; s^{sil} i. e. s ita habere videtur quoniam collatores non testantur contrarium.
- leg vel similiter i. e. legitur.
- mg i. e. in margine: mg eccl i. e. margo cum notis ecclesiasticis.
- omn i. e. omnes.
- pon i. e. ponunt ponit pono, item perg i. e. pergunt etc.
- praem i. e. praemittunt etc; transp i. e. transponunt etc.
- min i. e. edd. minusculi, item unc i. e. edd. unciales.
- pp vel patres vel locos parallelos significat. Utrum valeat, quovis loco clarum est.
- rell i. e. reliqui. vv i. e. versiones. vdr i. e. videtur.
- ^{1 2 3} etc sunt numeri cardinales, ut al⁵ i. e. alii quinque; ubi est Or² etc, significatur his etc. Contra 1. 2. etc sunt num. ordinales.
- * ** *** significant primam, secundam, tertiam manum etc. *⁺ signum manum quae deperdita plura supplavit.
- * ubi locis parallelis in margine adpositum est significat libros V. T. Lektionen LXX interdum ex edd. afferuntur, ut AB etc. Ibi est etiam FA i. e. cod. Lips. Friderico-Augustanus saeculi quarti.
- = i. e. excepto exceptis.
- Alia plura iam supra indicata sunt, ut 2.^{po} i. e. codex Petropol. nr. 2. in ed. Muralti signatus; ut c^{scr} i. e. codex c apud Scrivener; ut 47.^{ov} i. e. evgliarium nr. 47; ut Amm^{cat} i. e. Ammonii locus in catena allatus. Praeterea omnium testium criticorum compendia ex catalogo subsidiariorum criticorum clara erunt. Adde: arr^{mich} aeth^{mich} i. e. arr aeth quemadmodum in exemplari suo Millianae ed. adnotavit Bened. Michaelis. Cf. supra p. XX. Quam ab initio ev. Mt respeximus ed. Syr. signo „syr^{bu}“, a. 1815. prodiit Broxbourne: „Evv. sancta nec non act. app. Syr. cum interpr. Lat.“ (in qua Buchananii partes fuisse mihi relatum est.) Differt igitur a „N. T. Syr.“ etc quod prodiit 1816. (curis Sam. Lee.) Utramque publicavit soc. Bibl. Reliqua vero explicatione non opus habebunt.

BREVIS PROLEGOMENORUM INDEX.

- Praemittitur notitia itinerum meorum cum nominibus fautorum VII—XII
De meis circa antiquos testes laboribus . . . XIII—XXVII
- Primum circa codices Graecos. Libri mea opera in oriente detecti XIII sq. a me editi XIV. transcripti atque ex parte mox edendi XIV sq. collati XV. De reliquis principalibus cdd. XVI sq. De cdd. minusculis XVII. Secundum circa versiones: circa cdd. Italiae et Vulgatae XVII—XIX. versionem Syriacam, Aegyptiacas, Armenicam, Arabicas, Aethiopicam, Gothicam, Slavonicam, Anglosaxonicam, Francicam XIX—XXI. Tertium circa scriptores ecclesiasticos Graecos et Latinos XXI—XXV. De notationibus patristicis XXV. Quartum circa editiones XXV sq. De notatione auctoritatum. Iudicii saepe rationem esse redditam XXVI sq.
- Explicatur de legibus in recensendo edendoque textu observatis . . . XXVII—LXIII
- Caute iusteque pensanda lectionum antiquitas XXVIII. Antiquissima textus corruptio XXIX sqq., minuta inde codicum ABC similibusque auctoritas XXXI. Cdd. unciales secundi ordinis, non corrupti inter saec. 4 et 8. XXXI sq. Leges criticae quinque exemplis illustratae XXXII sqq. Constantia in recensendo. Proprietates codicum. Classes textus: XXXIV sq. Librarium errores. *ὁμοιοτέλειον*. Itacismus. Per correctores corruptio: XXXVI sqq. Corruptio ex locis geminis et N. et V. Testamenti: XXXIX sqq. Rationes quas vocant internae: XLII sq. Dialectus Alexandrina in N. T. falso suspecta. Dialectus Ni Ti ex antiquissimis haurienda cdd. XLIII sqq. De orthographicis: XLVI—LV. De his quae ad formationis doctrinam pertinent: LIV—LX. Declinatio nominum LV sq. Augmenta verborum. Formationes temporum insolentiores. Syntaxis: LV sqq. Verba composita et simplicia LIX sq. De accentibus, spiritibus, interpunctione etc LX sqq.
- De recensionibus textus antiquis . . . LXIII—LXXI
De ordine singulorum Ni Ti librorum . . . LXXI—LXXIV

Eusebii de sectionibus Ammonii suisque canonibus epistula	LXXIV—LXXV
Canones Eusebii	LXXVI—LXXXI
De editionibus Novi Testamenti	LXXXI—CXXIX
Editio Complutensis, Erasmi, Rob. Stephani, Bezae, Elseviro- rum: LXXXI—LXXXIV. Edd. apparatu critico instructae LXXXIV sqq. Memoria R. Bentleii cum specimine editionis ab eo sus- ceptae LXXXVII—xcvi. Griesbachius et Dav. Schulz: xcvi sqq. Scholzius xcix sqq. Carolus Lachmannus: consilium edendi et principia recensionis expenduntur. Quomodo exsecutus sit con- siliium et satisfecerit suis principiis. Quam diligentiam circa textus sui testes adhibuerit. An arbitrium excluderit in recensendo: cxi usque cxii. S. P. Tregelles: eius editio et labores: cxiii— cxxxii. Meae editiones priores: Lipsiensis prima 1840. (1841.) Parisienses duae 1842. Lipsiensis secunda 1849. Synopsis evan- gelica. Ed. Tauchnitziana 1850. Ed. academica. I. 1855. II. 1857. N. T. triglottum 1854. N. T. Gr. et Lat. 1858. Novissi- mae editionis forma maior et minor: cxxxii—cxxxix.	
Index subsidiorum criticorum	CXXX—CCLXIX
A. Codices Graeci: 1. Unciales. De universis cdd. Gr. uncialibus cxxxiv. Recensentur singuli ad evangelia cxxxv— clxxvii. De cod. B cxxxvi sqq. Item ad actus app. clxxvii— clxxx. Item ad epp. cath. clxxx. Item ad epp. Paulinas clxxx—cxci. Item ad apocalypsin cxci—cxliii. 2. Minua- culi cxliii—ccxxvii. Evangelistaria unc. et min. ccxiv sqq. Lectionaria unc. et min. ccxxvi sq.	
B. Versiones antiquae: ccxxviii—cclv. Orientales: Sy- riacae, Persicae, Aegyptiacae, Aethiopica, Arabicae, Armenica, Georgiana: ccxxix—ccxll. Occidentales: Latinae (Itala, Vul- gata), Gothica, Slavonica, Anglosaxonica, Francica: ccxli—cclv.	
C. Scriptores ecclesiastici: cclv—cclxxix. 1. Graeci cclvii—cclxvii. 2. Latini cclxvii—cclxxix.	
Supplenda et emendanda ratione potissimum habita editionis Malanae codicis B per evv. Mt Mc Le et acta app	CCLXXIX—CCLXXVI
In textu CCLXXIX. In comm. CCLXX sqq.	
Scripturae compendia	CCLXXVII sq.

NOTANTUR INTERIM

QUAE AD SIGNA APPARATUS CRITICI INTELLEGENDA
INPRIMIS NECESSARIA VIDENTUR.

<p> A cod. Alex. Lond. V. saec.
 B cod. Vatic. Rom. IV.
 B (Apoc.) cod. Basilian. Vat. VIII.
 C cod. Ephraemi palimps. Par. V.
 D (Evv. et Act.) cod. Bezae Cantabrig. VI.
 D (Epp.) cod. Clarom. Par. VI.
 E (Evv.) cod. Basil. VIII.
 E (Act.) cod. Laud. Oxon. VI.
 E (Epp.) cod. S. Germ. Petrop. X.
 F (Evv.) cod. Boreeli Rheno-Traject. IX.
 F (Epp.) cod. Angiens. Cantabr. IX.
 F^a margo Octateuchi Coisl. VII.
 G (Evv.) cod. Seidelii Londinens. IX—X.
 G (Epp.) cod. Boern. Dresd. IX.
 H (Evv.) cod. Seidelii Hamburgens. IX—X.
 H (Act.) cod. Mutin. IX.
 H (Epp.) cod. Coisl. VI.
 I (fragmenta ex Evv. Act. Epp.) cod. Tisch. palimps. V. VI. VII.
 K (Evv.) cod. Cyprius Par. IX.
 K (Epp.) cod. Mosc. IX.
 L (Evv.) cod. Par. VIII.
 L (Act. et Epp.) cod. Passion. Ang. Rom. IX.
 M (Evv.) cod. des Camps Par. IX.
 M (Epp.) cod. ex parte Lond. ex parte Hamb. IX.
 N Lond. (foll. 4) Vind. (2) Vat. (6) VI.
 N^b Lond. V.
 O cod. Mosq. IX. </p> | <p> O^a cod. Guelph. IX.
 O^b cod. Bodl. IX.
 O^c cod. Veron. VI.
 O^d cod. Turic. VI.
 P cod. Guelph. palimps. VI.
 Q cod. Guelph. palimps. V.
 R cod. Nitr. palimps. Lond. VI.
 S cod. Vat. Rom. a. 949.
 T cod. Borg. Rom. V.
 U cod. Nan. Venet. X.
 V cod. Mosc. IX.
 W^a cod. Par. VIII.
 W^b cod. palimps. Neap. VIII.
 X cod. Landish. Monac. IX—X.
 Y cod. Barb. Rom. VIII.
 Z cod. Dubl. palimps. VI.
 r (Luc. integ., Mc fere integ., item fragmenta Mt. et. Ioh.) ex Tisch. factus Oxon. IX.
 Δ cod. Sangall. IX.
 Θ cod. Tisch. Lips. VII.
 Λ (Lc. et Ioh. integri) ex Tisch. factus Oxon. VIII. </p> |
|---|--|

ITALAE CODD.

(PLERIQUE SAEC. V. VEL VI.)

- a** Vercell.
b Veron.
c Colb. Par.
d Cantabr.
d (Epp.) Clarom. Par.
e Palat. Vind.
e (Act.) Laud. Bodl.
e (Epp) Sang. Petropol.

f Brix.
 ff¹ Corbej.
 ff² Corbej.
 ff (ep. Jac.) Corbej.
 g¹ Sangerm.
 g² Sangerm.
 g (Epp.) Boern. Dresd.
 gu (Epp.) Guelpherb.
 h Clarom. Vat.
 i Vind.
 k Bobb. Taur.
 l Rhedig. Vratisl.
 m Vatic.
 n Sangall.
 o Sangall.
 p Sangall.
 q Monac.

VULG. CODD.
 (SAEC. VI. VII. VIII.)

am VI.	ing
bodl	unm
demid	mt
em	pe
erl	prag
for	reg
fos	san
fu VI.	taur
gat	tol
harl	

for gue lux mar: sunt lectionaria
 Latina.

syrc^{cu} i. e. syriaca Curetoni e cod.
 Nitr. saec. IV.
 syr^{sch} i. e. syriaca ex ed. Schaafii.
 aeth^{pp1} i. e. aethiopica ex ed. Pell
 Platt.
 aethrom i. e. aethiopica ex ed. Rom.
 et polygl.
 fr i. e. francica.

Chr^{us} i. e. Chrysost. ex cod. Guel-
 pherb. saeculi VI.
 Hom^{cl} i. e. Homiliae quae Cle-
 mentis nomine circumferuntur.

al i. e. alii
 aliq i. e. aliquot vel aliquoties
 mu i. e. multi
 pm i. e. permulti
 pler i. e. plerique
 pauciss i. e. paucissimi
 et. (cum puncto) i. e. etiam
 evgg vel evgll i. e. evangelistaria.
 49.^{ev} etc. i. e. evglstar. nr. 49. etc.
 barb i. e. evglst. Barberin. palimps.
 saec. VII.

carp i. e. evglst. Carpentor. saec. IX.
 ven i. e. evglst. Venet. palimps.
 saec. VIII.

min i. e. minusculi
 unc i. e. unciales
 y^{scr} etc. sunt codd. a F. H. Scrivener
 collati.

2.^p etc sunt codd. Petropolitani
 ab Ed. de Muralt collati.

ς i. e. ed. Elsev. 1624. unaque ed.
 Rob. Steph. 1550. Quae ubi dif-
 ferunt, ς est Rob. Steph., ς^o Elz.
 Ln i. e. Lachmanni ed. mai. 1842.
 1850.

Sz i. e. Scholzii ed. 1830. 1836.
 49. i. e. ed. Tisch. anni 1849.

Gb i. e. Griesb. ed. Evv. 1827.
 Act. etc 1806. Gb^o et Gb^{oo} signi-
 ficant omissionem Griesbachio
 probabilem et valde probabilem
 visam. Item Gb' et Gb'' lectio-
 nem a Griesbachio commenda-
 tam et valde commendatam;
 Gb+ aliquid a Griesb. cum ali-
 qua dubitatione in textum re-
 ceptum.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΘΘΑΙΟΝ.

I.

1. (1.²) Βίβλος γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ υἱοῦ Δαυειδ υἱοῦ ^{1^{aa}} ^{1. c. 3, 23-28.}
 Ἀβραάμ. 2. Ἀβραάμ ἐγέννησεν τὸν Ἰσαάκ, Ἰσαάκ δὲ ἐγέννησεν ²⁻⁶ ^{1Chr 2, 1-15}
 τὸν Ἰακώβ, Ἰακώβ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰούδαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς
 αὐτοῦ, 3 Ἰούδας δὲ ἐγέννησεν τὸν Φαρές καὶ τὸν Ζαρά ἐκ τῆς ²⁻⁶ ^{Ruth 4, 18aa}
 Θάμαρ, Φαρές δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἑσρώμ, Ἑσρώμ δὲ ἐγέννησεν τὸν ²⁻⁶ ^{Gen 39, 16aa}
 Ἀράμ, 4 Ἀράμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀμειναδάβ, Ἀμειναδάβ δὲ ἐγέν-
 νησεν τὸν Ναουσσών, Ναουσσών δὲ ἐγέννησεν τὸν Σαλμών, 5 Σαλ- ¹⁻¹³ ^{Ruth 2, 1-}
 μών δὲ ἐγέννησεν τὸν Βοὸζ ἐκ τῆς Ραχάβ, Βοὸζ δὲ ἐγέννησεν τὸν
 Ἰωβήδ ἐκ τῆς Ρούθ, Ἰωβήδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰεσσαί, 6 Ἰεσσαί δὲ ² ^{Sam 17, 24}
 ἐγέννησεν τὸν Δαυειδ τὸν βασιλεῖα. Δαυειδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Σολο-
 μῶνα ἐκ τῆς τοῦ Οὐρίου, 7 Σολομῶν δὲ ἐγέννησεν τὸν Ῥοβοάμ, ⁷⁻¹⁹ ^{1Chr 3, 10aa}

*εὐαγγ. (B om) κατ. μαθθ. (c. BD, 5 49. μαθθ. c. rell) cum (B) CDEKM
 suva etc (L om h. l. sed praecedat εὐαγγελίου κα. μα. τα κριφ.) . . 5
 (= Gb Sz) το κατα μαθθ. αγιον (5° om) εὐαγγ. cum minusc

1. δαυειδ ubique: ita ubicumque plene scriptum habent² ABCDLTA sah,
 D epp κ act (accedunt ex V. T. psalterium papyr. Lond. item fragm.
 Petrop. psalterii antiquiss.) . . δαυειδ: ita passim plene scribunt B² CKMΧΑ
 aliique unc et min (Gb Sz 49.) . . codd unc omni plerumque δαδ, ita
 semper ΠΡΩΞΤΖ, item codd min pl . . 5 (Gb²) Λαβιδ cum min pm

2. ἀβρ.: ita D² EPPCKMU etc; 1. al pl ἀβρ. | κ al aliq τον ιουδα

3. B τον (V om) ζαρε (am zarad, for zarel) . . k om x. τ. ζαρ. ε. τ. θα.

4. αμειναδαβ c. BΔ sah (item LXX ex cdd veterim) . . 5 (Ln 49.) αμιννα-
 δαβ (al mu -δαμ) c. CEKLMsUV etc, item LXX^{ed} et Δ | Λα al cop νασσων

5. βοοζ c. EKLMSUVA (om τον) etc vg it etc, item LXX^{ed} et Δ . . c 1°
 βοος (Ln), item B² cop sah k βοεις :: cf Lc 3, 32. | Δ* a om εκ τ. ρα. |
 ιωβηδ c. B² BC² Δ (om τον) al⁴ cop sah arm Epiph Hier, item LXX A . . 5
 ωβηδ c. C² E² B² (ωβηδ priore loco) KL (οβηδ) MSUV etc, item LXX^{ed}

6. δαυειδ . . cf ad 1, 1. | δαυ. δε c. B² al³ g¹ (om δε) g² k for cop sah
 ayr (et. syr^{cu}) arm al Aug Op . . 5 add ο βασιλειου c. CEKLMsUVA
 etc | σολομωνα c. BCEKLMsUV etc . . 5 (Ln) -μωνα c. Δ etc | B ουριου

7. 8. σολομων: de acc. vide ad 6, 29. | ασα c. EKLMSUVA etc iP¹ vgsyr (et.

Ῥοβοᾶμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀβιά, Ἀβιά δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀσά,
 8 Ἀσά δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσαφάτ, Ἰωσαφάτ δὲ ἐγέννησεν τὸν
 Ἰωράμ, Ἰωράμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ὀζείαν, 9 Ὀζείας δὲ ἐγέννησεν τὸν
 Ἰωάθαμ, Ἰωάθαμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀχαζ, Ἀχαζ δὲ ἐγέννησεν τὸν
 Ἐζεκίαν, 10 Ἐζεκίας δὲ ἐγέννησεν τὸν Μανασσῆ, Μανασσῆ δὲ
 ἐγέννησεν τὸν Ἀμώς, Ἀμώς δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσείαν, 11 Ἰωσείας
 δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰεχονίαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ ἐπὶ τῆς μετοικε-
 σίας Βαβυλῶνος. 12 μετὰ δὲ τὴν μετοικεσίαν Βαβυλῶνος Ἰεχονίας
 ἐγέννησεν τὸν Σαλαθιήλ, Σαλαθιήλ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ζοροβάβελ,
 13 Ζοροβάβελ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀβιούδ, Ἀβιούδ δὲ ἐγέννησεν τὸν
 Ἐλιακίμ, Ἐλιακίμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀζῶρ, 14 Ἀζῶρ δὲ ἐγέννησεν
 τὸν Σαδώκ, Σαδώκ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀχείμ, Ἀχείμ δὲ ἐγέννησεν
 τὸν Ἐλιούδ, 15 Ἐλιούδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐλεάζαρ, Ἐλεάζαρ δὲ
 ἐγέννησεν τὸν Μαθθάν, Μαθθάν δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰακώβ, 16 Ἰα-
 κώβ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσήφ τὸν ἄνδρα Μαρίας, ἐξ ἧς ἐγεννήθη

- syr^{cu}) etc, item LXX^{ed} et A . . BC, D in Lc (cf ad Lc 3, 23), al² c g¹⁻²
 k syr^p m^g cop sah al ασαφ (Ln) | D in Lc syr^p m^g αριουδ et αβιονθ
 8. 9. οζειαν. οζειας c. BA, D in Lc, sah . . ε (49.) -ιαν -ιας c. CEKLMBSUV
 etc, item LXX^{ed} et A | C* ιωσαφα, D in Lc ιωσαφad
 9, D in Lc Op ιωαθαν, LXX A ιωαθαν | C, D in Lc. k αχαζ
 9. 10. εζεκιαν εζεκιας e. B, D in Lc . . ε (49.) -κιαν -κιας c. CEKLMBS
 UVA etc, item LXX^{ed} et A
 10. αμωκ bis c. BC, D in Lc, MA al mu it^p cop sah arm al Eriph Op.
 item LXX A . . ε αμων c. EKLMBSUV etc a f vg syro^m al | A al mu μα-
 νασσην (Δ** -σσ-), tum Δ μανασσης
 10. 11. ιωσειαν ιωσειας c.*B, D in Lc, A sah . . ε (49.) -σιαν -σιας c.
 CEKLMBSUV etc, item LXX^{ed} et A
 11. τονιεχονιαν (iam Porph. [ap Hier] testatur deficere generationem ap Mt)
 c. BCEKLSVA etc it vg syr (et. syr^{cu}) cop sah etc Eus^dis (de Iechonia
 et Ioachim: εἰς δὲ ἦν καὶ ὁ αὐτός, διωνυμίου χροίμενος) etc . . MU al²⁰
 fere syr^{hr} syr^p* vel sine* vel m^g τον ιωακειμ ιωακειμ (al ιακειμ bis)
 δε γεννησε τον ιεχονιαν. Eadem confirmat Ir (Ioseph Ioachim et Iechoniae
 filius, quemadmodum et Mt generationem eius exponit).
 11. 12. EKLUV al μετοικησιας (B -κισιας) et μετοικησιαν. Item v. 17.
 12. ἐγεννησεν bis c. CEKLMPSUVA etc . . B γεννα | A k syr^{cu} syr^{cu} σιλα-
 θιηλ | A ζορομβαβαβελ et v. sq ζορομβαβ
 13. B γεννα τ. αριουδ | MV al cop ελιακιμ
 14. αχειμ c. BCEKPU etc . . Δ, D in Lc, al αχειν (item legitur αχιν, αχητ)
 . . LMBV al αχιμ | E** ελειουδ 'ελεωχ
 15. E ελειουδ | μαθθαν c. B*D in Lc . . ε μαθθαν c. CEKLMPSUVA etc
 16. τον (Δ om) ανδρ. usq ἐγεννηθη . . a g* k cui despot, ita virgo Maria
 genuit, similiter bcd syr^{cu} arm al Gaud Op

Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος Χριστός. 17 ^(2.10) Πᾶσαι ὄν αἱ γενεαὶ ἀπὸ Ἀβραὰμ ἕως Δαυεὶδ γενεαὶ δεκατέσσαρες, καὶ ἀπὸ Δαυεὶδ ἕως τῆς μετοικεσίας Βαβυλωνῶνος γενεαὶ δεκατέσσαρες, καὶ ἀπὸ τῆς μετοικεσίας Βαβυλωνῶνος ἕως τοῦ Χριστοῦ γενεαὶ δεκατέσσαρες.

18 Τοῦ δὲ Χριστοῦ ἡ γένεσις οὕτως ἦν. ^(3.5) μωρσενθείστης γὰρ τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μαρίας τῷ Ἰωσήφ, πρὶν ἢ συνελθεῖν αὐτοὺς εὐρέθη ἐν γαστρὶ ἔχουσα ἐκ πνεύματος ἁγίου. 19 ^(4.10) Ἰωσήφ δὲ ὁ ἀπὸ αὐτῆς, δίκαιος ὢν καὶ μὴ θέλων αὐτὴν δειγματίσαι, ἐβουλόθη λάθρα ἀπολίσσαι αὐτήν. 20 ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἐνθυμηθέντος, ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου κατ' ὄναρ ἐφάνη αὐτῷ λέγων Ἰωσήφ υἱὸς Δαυεὶδ, μὴ φοβιθῆς παραλαβεῖν Μαριάμ τὴν γυναῖκά σου· τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ γνηθὲν ἐκ πνεύματος ἔστιν ἅγιον. 21 ^{Luc 2, 21.} τεξεται δὲ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν· αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαόν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν. 22 τούτο δὲ ὅλον γέγονεν ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος 23 Ἴδου ἡ παρθένος ^{Ps 7, 14.}

17. δαυειδ .. cf ad 1, 1.

18. har|mg^{ss} genealogia hucusque; incipit ev. sec. mt | x̄v (Gb') c. (D videtur quia d) 71. vg it sax fr syr^{cu} pers^w Ir^s (p. 204 sq. potuerat dicere Mt Iesu vero -- sed praecidens sp. s. depravatores -- per Mt. aut Christi autem) Thph^{ms} Op Aug al .. v Or x̄v w̄ .. 74. persP pers^{ms} Max (in dial. de trin.) w̄ .. s (Ln) Ἰησου Χριστου c. CEKLMPSUVZA etc | γενεσις (Gb) c. vcrsza al Eus Ath Max^{dis} (in dial. „γενεσις ειπεν, ουχι γεννησις“) .. s (Gb') γεννησις c. EKLMUV etc (et. syr) | γαρ c. c^{ss} (D videtur quia d) EKLMPSVZA etc Eus etc .. BC*Z al Did Epiph Max (in dial.); vg it Ir^{int} ppl^{at} om (Ln) | 44^{ev} Ir om μαριας (Vig transp, Op om της μη. αυτ.)

19. δειγματ. (Gb') cum bz 1; scholion quod Eusebii dicitur: μὴ θέλων δειγματίσαι ἀλλ' ἐπισκιάζειν καὶ επικρίπτειν βουλόμενος; item aliud quod Origenis et Eusebii dicitur: εἰ γοῦν μοι καὶ τὸ μὴ θέλειν αὐτὴν δειγματίσαι εὐχῆσθαι δοκεῖ ὑπὸ τοῦ εὐαγγελιστοῦ· οὐ γὰρ ἔφη μὴ θέλων αὐτὴν παραδειγματίσαι, ἀλλὰ μὴ δειγματίσαι θέλων, πολλῆς ὁδοῦς ἐν τοίτοις διαφορᾶς. (Idem schol. in contrariam lectionem conversum in catena Cramerii legitur.) d praeparare, k et Aug divulgare, it^{pl} vg traducere .. s παραδειγματ. cum CEKLMPSUVZA etc (in scholio explicatur κατασχῆναι ἢ καὶ κινδυνεύσαι. δειγματ. τὸ ἀπλῶς ἀπολίσσαι· παραδειγματ. τὸ ἐπὶ κακῷ φανερώσει καὶ παραδοῦναι εἰς θάνατον ὡς μοιχαλίδα.)

20. μαριαμ c cDEKMP SUVZA etc Eus Chr Ps-Ath^s etc .. BL 1. Chr^{mosc1} Cyr Max cop sah μαριαν (49.) | ka al γνηθεν | εστ. αγ. cum BCEKMP SUVZA etc (et. Prot^{edd}) Eus etc .. DL (et. Prot^{edd}) Or vg it (item vv s¹⁴⁰) Ir^{int} ppl^{at} αγ. εστ.

22. υπο κυρ. ^(3b) cum BCDEA al .. s υπο του κυρ. c. EKLMUV etc Eus etc | του προφητου (et. Eus Ir^{int} Aug etc) .. D al vv mu Ir^{int} Leo vel praem vel add ησμου

νος ἐν γαστρὶ ἔξει καὶ τέξεται υἱόν, καὶ καλέσουσιν τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ, ὃ ἐστὶν μεθερμηνεύμενον Μεθ' ἡμῶν ὁ θεός. 24 διεγερθεὶς δὲ ὁ Ἰωσήφ ἀπὸ τοῦ ὕπνου ἐποίησεν ὡς προσέταξεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος κυρίου, καὶ παρελαβὼν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ· 25 καὶ οὐκ
 Lc 2, 7. 21. ἐγίνωσκεν αὐτὴν ἕως οὗ ἔτεκεν υἱόν, καὶ ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν.

II.

1 Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας ἐν ἡμέραις Ἡρώδου τοῦ βασιλέως, ἰδοὺ μάγοι ἀπὸ ἀνατολῶν παρεγένοντο εἰς Ἱερουσόλυμα 2 λέγοντες Πού ἐστὶν ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς τῶν (*Num 24, 17.) Ἰουδαίων; εἶδομεν γὰρ αὐτοῦ τὸν ἀστέρα ἐν τῇ ἀνατολῇ, καὶ ἤλθομεν προσκυνῆσαι αὐτῷ. 3 ἀκούσας δὲ ὁ βασιλεὺς Ἡρώδης ἐταράχθη, καὶ πᾶσα Ἱερουσόλυμα μετ' αὐτοῦ, 4 καὶ συναγαγὼν πάντας τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς τοῦ λαοῦ ἐπυνθάνετο παρ' αὐτῶν ποῦ ὁ Χριστὸς γεννᾶται. 5 (6.7) οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ Ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας· οὕτως γὰρ γέγραπται διὰ τὸ προφῆτον 6 Καὶ οὐ Βηθλεὲμ, γῆ Ἰούδα, οὐδαμῶς ἐλαχίστη εἶ ἐν τοῖς ἡγεμόσιν

*Mich 5, 1.
 Io 7, 42.

23. καλεσουσιν c. BCEKLMBSUVZA etc (et. Ir^{int} Hier^{2dis}) .. D al² Eus Eriph Vig (alii pplat vocabit, -bitis, -bitur) καλεσεῖς (sic LXX) | ο θεος cum CDEKLMBSUYA etc .. B θεος (Ln)

24. διεγερθ. c. C***DEKLMBSUYA etc (vg it *exurgens*) .. BC* z al² Eriph διεγερθεὺς (Ln) :: cf 2, 14. | ο ιωσηφ c. BCDELMSUYA etc .. ΚΞΑ al mu ιωσηφ | z τ. γιν. εαυτου

25. εγινωσκεν (*cognoscebat*) .. D itP¹ Hil al *εγνω* (*cognovit*) | εως ου .. B εως | ιων c.²Bz 1. 33. cop sah syr^{ca} a (*videtur*) b c g¹ k Amb² al .. ς τον υιον αυτης (D**L d om) τον πρωτοτοκον (g²-*unigenitum*) c. CDEKLMBSUYA etc (Hier *ex h. l. quidam perversissime suspicantur et alios filios habuisse Mariam, dicentes primogenitum non dici nisi qui habeat et fratres*) :: ex Lc 2, 7. ubi nemo lectionem mutavit.

II. 1. ω .. al² add ων | δε .. m* al, item evgg om (vg it pplat *Cum ergo, Et cum*) | της ιουδαίας .. Hier *iuda* (ιουδα) primum scriptum fuisse putat; vge^d *iuda*; am for *iudeas*, item itP¹; emm g² al Cyp al mu *iudae*. Similiter v. 5. | al¹ om εν ημ. ηφ. τ. βασ. | ιεροσολιμα c BC***DMSZ etc .. C*EKLUVA al pm cop sah Eus¹ Eriph ιεροισαλημ

2. ιδομεν c. BDLUA etc .. CERMVZ ιδομεν

3. ο βασ. ηρωδ. c.²BDE al¹ cop sah bck Eus .. ς ηρωδ. ο βασ. c. CEKLMBSUYA etc | πασα (z al Eus add η) .. D om

4. παρ αυτων .. D al³ sax om

5. ειπαν c.²B .. ς (49. Ln) ειπον c. CDEKLMBSUYZA etc | τ. ιουδαίας .. cf ad 2, 1. | δ. τ. προφ. .. al¹ add *μωσαιου λεγοντος*, item syr^{ms} *Micha* .. a *per esaiam proph. dicentem*

6. γη ιουδα (vg. *terra iuda*) .. D al¹ itmu al της ιουδαίας, similiter

Ἰουδα· ἐκ σοῦ γὰρ ἐξελεύσεται ἡγούμενος, ὅστις ποιμαίνει τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραὴλ. 7 (8.10) τότε Ἡρώδης λάθρα καλέσας τοὺς μάγους ἠρώτησεν παρ' αὐτῶν τὸν χρόνον τοῦ φαινομένου ἀστέρος, 8 καὶ πέμψας αὐτοὺς εἰς Βηθλεὲμ εἶπεν Πορευθέντες ἐξετάσατε ἀκριβοῦς παρὶ τοῦ παιδίου· ἐπὶ δὲ εὑρήτε, ἀπαγγεilate μοι, ὅπως καγὼ ἔλθω ἐλθὼν προσκνήσω αὐτῷ. 9 οἱ δὲ ἀκούσαντες τοῦ βασιλέως ἐπορεύθησαν· καὶ ἰδοὺ ὁ ἀστὴρ ὃν εἶδον ἐν τῇ ἀνατολῇ προῆγεν αὐτούς, ἕως ἔλθω ἐστάθη ἐπάνω οὗ ἦν τὸ παιδίον. 10 ἰδόντες δὲ τὸν ἀστὴρα ἐχάρησαν χαρὰν μεγάλην σφόδρα· 11 καὶ ἐλθόντες εἰς (8.10, a) τὴν οἰκίαν εἶδον τὸ παιδίον μετὰ Μαρίας τῆς μητρὸς αὐτοῦ, καὶ πεσόντες προσεκύνησαν αὐτῷ, καὶ ἀνοίξαντες τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν προσήνεγκαν αὐτῷ δῶρα, χρυσὸν καὶ λίβανον καὶ σμύρναν. 12 καὶ χρηματισθέντες κατ' ὄναρ, μὴ ἀνακάνημι πρὸς Ἡρώδη, ἀ' ἄλλης ὁδοῦ ἀνεχώρησαν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν. 13 Ἀναχωρησάντων δὲ αὐτῶν, ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου φαίνεται κατ' ὄναρ τῷ Ἰωσήφ λέγων Ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ φεῦγε εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἴσθι ἐκεῖ ἕως ἂν εἶπω σοι· μέλλει γὰρ Ἡρώδης ζητεῖν τὸ παιδίον τοῦ ἀπολέσει

aliae vv | ουδαμως (vg *neguquam*) .. D μη, ff *tol numquid*, itpl Tert Hil al non (item aliae vv) | ει εν .. E εἰ, ἡ ἐν | εκ σου .. B* εἰ σου, C (D) al εἰ (D εκ) ου | γαρ .. CK al mu arm Thdrt Prot^{edd2} add μοι | D ποιμενε (d *regal*)

7. ἠρωτησεν (B ηρωτηβ.) .. D ηρωτησεν. Item v. 16.

8. D (v. 16. D* βεθλεεμ) βεθλεεμ, L al (item EL al v. 5) βεθλεεμ, item alibi | εἶπεν .. D al syr (et. syr^{cu}) add αὐτοῖς | εἰετ. ακριβ. (Gb') c. BC* D al⁶ it vg cop sah syrP (syr et. syr^{cu} ακριβ. post παιδιου) F^{ns} Aug al (item Prot^{cd1} ἀναζητησατε ασφαλως) .. ζ ακρ. (et. om^{titur}) εἰετ. c. C*** EKLM^{SUV}A etc (et. Prot^{cd1}) | επαν (et. Prot^{edd3}) .. D οταν, Prot^{edd6} εαν | D* επαγγεilate (etiam αναγγ. legitur)

9. L al mu ἰδου ἀστὴρ | εἶδον c. BDELMU etc .. CK^{va} etc ἰδον | εσταδη (Gb') c. BCD al² Or Eus .. ζ εστη c. EKLM^{SUV}A etc (Prot^{edd} omn) | ου ην το παιδ. (et. Or) .. D beg¹ k του παιδιου. Aliter Prot

11. ἰδον (Gb Sz) c. BCDEKLM^{SUV}A (CEKN ἰδον) al pler vv pler Or Eus al Op al .. ζ εμφοι c. minusc it⁴ vg etc | D τον παιδα | D θησαυροις (item a b f k d for etc *thesaur.*) et ζμυρναν

13. αναχ. δε αιτων (C*** D*** al, item evn pler τον μαγων: B add εις την χωραν αυτων) .. D αυτ. δε αναχ. (vg itpl *qui quum recessissent*) | φαίνεται c. BCDEKLM^{SUV}A etc .. B al¹ vg it Ir^{int} pplat φερη (Ln) :: cf 1, 20. | κατ οναρ b. l. c. DEKLM^{SUV}A etc vg it etc .. BCL al¹⁰ fere Thph ante φαν. (φερη) pon (49. Ln) :: cf 1, 20. | D τον παιδα bis et του απολ. αυτον | D al σοι ειπω

αὐτό. 14 ὁ δὲ ἐγενθὺς παρέλαβεν τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ νυκτὸς καὶ ἀνεχώρησεν εἰς Αἴγυπτον, 15 καὶ ἦν ἐκεῖ ἕως τῆς τελευτῆς Ἡρώδου· ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ κυρίου διὰ τοῦ

^{•Hos 11, 1.} προφήτου λέγοντος Ἐξ Αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου.

16 Τότε Ἡρώδης ἰδὼν ὅτι ἐνεπαίχθη ὑπὸ τῶν μάγων, ἐθνομώθη λίαν, καὶ ἀποστείλας ἀνείλεν πάντας τοὺς παῖδας τοὺς ἐν Βηθλεὲμ καὶ ἐν πάσιν τοῖς ὄρισις αὐτῆς ἀπὸ διετούς καὶ κατωτέρω, κατὰ τὸν χρόνον ὃν ἠκρίβωσεν παρὰ τῶν μάγων. 17 τότε ἐπλή-

^{•Ier 31, 15.} ρώθη τὸ ῥηθὲν διὰ Ἰερემίου τοῦ προφήτου λέγοντος 18 Φωνὴ ἐν Ῥαμὰ ἠκούσθη, κλαυθμὸς καὶ ὄδυρμος πολὺς· Ῥαχὴλ κλαίονσα τὰ τέκνα αὐτῆς καὶ οὐκ ἤθελεν παρακληθῆναι, ὅτι οὐκ εἰσίν.

19 Τελευταίως δὲ τοῦ Ἡρώδου, ἰδὼν ἄγγελος κυρίου φαίνεται κατ' ὄναρ τῷ Ἰωσήφ ἐν Αἰγύπτῳ 20 λέγων Ἐγενθὺς παρέλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ πορεύου εἰς γῆν Ἰσραὴλ· τεθνήκασιν γάρ οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχὴν τοῦ παιδίου. 21 ὁ δὲ ἐγενθὺς παρέλαβεν τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ ἦλθεν εἰς

14. γενθεις (it^{pl} *surgens*, vg *consurgens*) .. d al *διεγενθεις* (d k *ezsurg.*)

15. υπο κυρ. (Gb¹) c. BCDZA al .. 5 υπ. τοῦ κυρ. c. EKLMSSUV etc

16. απο διετοις (et. Or²) .. D* α. *διετειας* (vg^{it} *pplat a dimatu*) | *κατωτερω* (et. Or²) .. d *κατω* (vg^{it} *pplat infra*)

17. δια (Gb¹) c.^g BCDZ al¹⁰ fere it^{pl} vg al Chr Hier, sed d al³ *praem* υπο (al add τοῦ) *κυριου* .. 5 υπο c. EKLMSSUYA etc (et syr^{pl} *mg*) | *ιερειου* (D* *ιερειου*, D** *ιηρειου*. Item 16, 14. d *ιηρειειαν* et 27, 9. c^o d *ιηρειου*) .. al⁷ item *cdlat om*

18. εν ραμα (-ā cum km 1. -ā LE) .. L *εργεμά* | *κλαυθμος* (Gb¹) cum^h 22. it vg *pplat* cop sah syr (item syr^{bu} sed non syrcu) syrb^r al mu Iust¹ | *και τοῦτο ἐπεπροφήτεντο μέλλειν γίνεσθαι διὰ ἱερεϊου, εἰπόντος δὲ αἰτῶς τοῦ ἀγ. πν. οὕτως φωνὴ ἐν usque ὅτι οὐκ εἰσίν: invitis LXX plane facit cum Mt, de quo Hier „nec iuxta Hebraicum nec iuxta LXX“) .. 5 *θρηνη* και *κλαυθμ.* (E al mu *κλαθμ.*) c. CDEKLMSSUYA etc (LXX^{ed} item A FA *θρηνον κ. κλαυθμου* etc) | *οδυρμος* .. 2 *βριγμος* | *ηθελεν* c. BCEKLMSSUYA etc Iust etc .. dz al *cat ηθειλησεν* (Ln). Latini *omn noluit**

19. φαιρ. (vg it etc *apparuit*) x. *ορωο* c. BDZ al¹⁰ fere item vv pler (sed h. l. pleraque verba libere transp) .. 5 κ. *ορ. φαιρ.* c. CEKLMSSUYA etc (Or etc). Cf ad 2, 13.

20. d *τον παιδα*, ut v. 13. et v. 21.

21. γενθεις (vg it *surgens* vel *consurg.*) .. d al *διεγενθεις* (k *ezsurgeti*, item v. 20. *ezsurge*) | d *τον παιδα* | *ηλθεν* c. DEKLMSSUYA al ut vdr^r *omn* vg it sah syr utr (et. syrcu) etc .. [•]BC cop *εισηλθεν* (49. Ln). Cf Act 11, 20. 18, 7. | *γηρ* .. d *την* (sed d *terram*)

γῆν Ἰσραὴλ. 22 ἀκούσας δὲ ὅτι Ἀρχέλαος βασιλεύει ἐπὶ τῆς Ἰουδαίας ἀπὸ Ἡρώδου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἐφοβήθη ἐκὶ ἀπελθεῖν·
 χρηματισθεὶς δὲ κατ' ὄναρ ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη τῆς Γαλιλαίας.
 23 καὶ ἰλθὼν κατέκησεν εἰς πόλιν λεγομένην Ναζαρέθ· ὅπως (Ea 11, 1.)
 πληρωθῆ τὸ ῥηθὲν διὰ τῶν προφητῶν ὅτι Ναζωραῖος κληθήσεται.

III.

1 (7.^a) Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις παραγίνεται Ἰωάννης ὁ βαπτιστῆς κηρύσσων ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς Ἰουδαίας 2 καὶ λέγων Μετανοεῖτε· ἤγγικεν γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. 3 (8.^a) αὐτὸς γάρ 4, 17. ἐστὶν ὁ ῥηθὲς διὰ Ἡσαίου τοῦ προφήτου λέγοντος Φωνὴ βοῶντος·
 ἐν τῇ ἐρήμῳ Ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ. 4 (9.^a) αὐτὸς δὲ ὁ Ἰωάννης εἶχεν τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ ἀπὸ τριχῶν καμήλου καὶ ζώων δερματίνην περὶ τὴν ὀσφίν αὐτοῦ· ἡ δὲ τροφὴ ἦν αὐτοῦ ἀκρίδες καὶ μέλι ἄγριον. 5 τότε ἐξεπορεύετο

1-12
 Lc 3, 1-18.
 Mc 1, 1-8.
 Io 1, 6ss.

22. D αρχιλαος (item δ archilaus, cop αρχηλ.), LA αρχαιλ. | επι c. CDE KLMSUVA etc (vg it regn. in Iudaea, sah super, etc) .. B al plus³⁰ Eus om (Ln Gb') | ηρωδ. τ. πα. αυτ. c. C***DEKLMSUVA etc vg it syr utr (et. syrcu) cop sah etc Eus etc .. BC* τ. π. αυτ. ηρωδ. (Ln)

23. B καθωκησεν | ναζαρεθ c. BCEKMCV al³⁰ fere vg it (k nazarein) cop sah al Eus² al .. A 1. ναζαραθ (Eus² ναζαρα) .. ζ ναζαρετ c. DLS etc | δια (στισχ² al υπο) των προφητων (et. vg) .. it¹ harl* sax syr (et. syrcu) syrp ed¹ aeth al δια του προφητου | ναζωραιος (D -ρος, K al ναζορ.) .. Eus ναζωραιος (sed antea editum ναζαραιος, ita vg itedd) et ναζωραιος („κληθεῖς δὲ καὶ παρ' ἀνθρώποις ναζωραῖος ἀπὸ τῆς ναζαρέθ“ dem. 7, 2.)

III, 1. En de c. BCU 1. etc it¹ vg cop^{edd} sah syr utr (syrcu κά εν) etc .. DEKLMSVA al plus³⁰ it³ tol cop^{ed} etc Chr Thph Hil om de (Gb^o)

2. και λεγων c. CDEKLMSUVA al ut vdtm omn vnr¹er .. B cop sab g² Hil om και (49. Ln)

3. δια (Gb') c. BCD 1. 13. 33. 124. 157. 209. al vg it etc Ir^{int} a domino per) .. ζ υπο c. EKLMUSVA etc | 126. al του κρη. | αυτου (b syrcu Ir^{int} dei nostri) .. a b* c g² gat Ir^{int} Arn add omnis vallis implebitur et omnis mons et collis humiliabitur et erunt (a add omnia) prava (Ir tortuosa) in directa (Ir -ctum) et aspera in vias planas (-am -nam c), et videbit omnis caro salutare (-rem e) dei (gat om et videbit etc) :: ex Lc 3, 5 sq.

4. ο . . D al plus³⁰ om | ην αυτου c. BCD 1. 209. [al] .. ζ αυτου ην c. EKLMUSVA etc, item vg it etc | ακριδ. κ. μ. αγριον .. Epiph ex ev. Ebion. haec sic mutata affert: καὶ τὸ βρώμα αὐτοῦ μέλι ἄγριον, οὗ ἡ γείσις ἦν τοῦ μάννα, ὡς ἐγκρις ἐν ἰλαίῳ (potius ἐν μέλιτι legendum), subiuncta hac censura: ἵνα δῆθεν μεταστρέψωσι τὸν τῆς ἀληθείας λόγον εἰς ψῦδος καὶ ἀπὲ ἀκριδῶν ποιήσωσιν ἐγκρίδα· ἐκ. μέλιτι.

πρὸς αὐτὸν Ἱεροσόλυμα καὶ πᾶσα ἡ Ἰουδαία καὶ πᾶσα ἡ περιχώ-
ρος τοῦ Ἰορδάνου, 6 καὶ ἐβαπτίζοντο ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ἐπὶ αὐτοῦ
ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. 7 ^(10.5) ἰδὼν δὲ πολλοὺς
τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων ἐρχομένους ἐπὶ τὸ βάπτισμα
αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς Γεννήματα ἐχθρῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φρονεῖν
ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς; 8 ποιῆσατε οὖν καρπὸν ἄξιον τῆς μετα-
10 8, 30. νοίας, 9 καὶ μὴ δόξετε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς Πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβρα-
άμ· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι δύναται ὁ Θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγείρειν
7, 19. τέκνα τῷ Ἀβραάμ. 10 ἤδη δὲ ἡ ἀξίτη πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν δένδρων
κεῖται· πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ
εἰς πῦρ βάλλεται. 11 ^(11.1) ἐγὼ μὲν ὑμᾶς βαπτίζω ἐν ὕδατι εἰς
μετάνοιαν· ὁ δὲ ὀπίσω μου ἐρχόμενος ἰσχυρότερός μου ἐστίν, οὐ οὐκ
εἰμὶ ἱκανὸς τὰ ὑποδήματα βαστάσαι· αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν πνεύ-
ματι ἁγίῳ καὶ πυρὶ. 12 ^(12.5) οὐ τὸ πτόνον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ
διακαθαρεῖ τὴν ἄλωνα αὐτοῦ, καὶ συναΐξει τὸν σίτον αὐτοῦ εἰς
τὴν ἀποθήκην, τὸ δὲ ἄχρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστω.

5. 1. tisch** al⁵ a aeth Or² (ἴτα μεροσ., ἴεροσ.) πασα [η add 1.] μεροσ. |
πασα η c. BCDEKSVU etc .. LMA al plus³⁰ om η
6. βαπτίζοντο c. BC*DEKLSUVU al fere omν vν omν .. C** 33. Hil
add παντες, Ln [πα.] :: cf ad Mc 1, 5. | ιορδανη c. C***DEKLSUV
etc it vg pplat Or¹ (libere) Chr etc .. BC*MA al plus³⁰ syr utr syrhr
(syr^{cu} praem) cop sah al Or² (libere) Bas Euth^{xt} add ποταμω (49.
Ln) :: cf Mc 1, 5.
7. αὐτου c. CDEKLSUVU al ut vutr omν vg it cop syr^{cu} syrP etc ..⁵
Chr^{mosed} sah Or³ Hil (libere) om (49. Ln) | Δ γεννηματα
8. καρπον αξιον (Gb 8z) c. BCD*⁵*EKMSVU al pler itP¹ vg cop sah syrP al
mu Or al Ir^{int} Hil al .. ε καρπους αξιους c. LU al mu a g² syr (et.
syr^{cu}) Bas Chr al Tert al :: cf Lc 3, 8.
10. ηδη δε (Gb¹) c. BCD*⁵*MA al⁵ d cop sah al Or Did Bas Ir^{int} Lcif¹,
item (iam enim) vg it pplat .. ε ηδ. δε και c. MEKLSUV etc syrP etc :: cf
Lc 3, 9.
11. υμιας βαπτ. c. h¹ I. 209. g² ff am for Iust (εγω μὲν ὑμ. βαπτ. ἐν ὑδ.
εἰς μετ. ἤξει δὲ ὁ ἰσχ. μου, οὐ οὐκ εἰμὶ usque πυρὶ ἀσβέστω. ad verbum
consentiens nisi quod habet και τὸν σίτον συναΐξει εἰς τ. ἀποθ.) (Clem
libere) Or² (υμ. εν. υδ. βαπτ. ε. μ.) Bas Cyr Chr Cyp al .. ε βαπτ.
υμ. c. CD*⁵*EKLSUVU etc itP¹ (et. d) vgo^d cop sah al Hil al :: cf Lc
et Mc | και πυρι c. BCD*⁵*KLMVA etc it vg syr (et. syr^{cu}) syrP cop sah
al Iust Or³ Ath al Cyp Hil (Ir^{int} sine nomine Mitthaei) al .. xsv al
fere¹⁰⁰ syrhr al (sed ead variant) Thph Euth^{dis} om
12. τ. σιτ. αὐτου c. BCD*⁵*KMSVA etc it^{mu} vg cop sah^{fragm} al Hil .. ELU
al plus³⁰ a b ff g¹ harl¹ syr utr (et. syr^{cu}) al Iust (sed vide ante) Clem

13 ^(13.10) Τότε παραγίνεται ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἐπὶ <sup>Mc 1, 9-11.
Lc 3, 21 a.</sup> τὸν Ἰορδάνην πρὸς τὸν Ἰωάννην τοῦ βαπτισθῆναι ὑπὸ αὐτοῦ. 14 ὁ δὲ Ἰωάννης διεκάλειν αὐτὸν λέγων Ἐγὼ χρεῖαν ἔχω ὑπὸ σοῦ βαπτισθῆναι, καὶ σὺ ἔρχῃ πρὸς μέ; 15 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτόν Ἄφες ἄρτι· οὕτως γὰρ πρέπειν ἐστὶν ἡμῖν πληρῶσαι πάσαν δικαιοσύνην. τότε ἀπήρτισεν αὐτόν. 16 ^(14.1) καὶ βαπτισθεὶς ὁ Ἰησοῦς εὐθύς ἀνέβη ἀπὸ τοῦ ὕδατος· καὶ ἰδοὺ ἀνεφύθησαν αὐτῷ οἱ οὐρανοί, καὶ εἶδεν τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ καταβαίνον ὡσεὶ περιστρεφὰν καὶ ἐρχόμενον ἐπ' αὐτόν. 17 καὶ ἰδοὺ <sup>Ps 2, 7.
Es 42, 1.</sup>

(libere) Cyr Ir^{int} (libere) Amb Aug al om αὐτου (Gb^o)| αποδηκην c. CD*, *KMSVA etc itm^u vg cop sah al (Inst Clem) Hil (Ir^{int} Aug al .. BELU al²⁰ fere b ff g¹ harl* syr utr (et. syr^{cu}) al Cyr Amb al add αὐτου (Ln)

13 Ad h. l. spectat teste Hier (adv. Pelag. 3, 1.) hoc additamentum ev^l Hebr: ecce mater domini et fratres eius dicebant ei Io. baptista baptizat in remissionem peccatorum: eamus et baptizemur ad eo. Dixit autem eis Quid peccavi ut vadam et baptizer ab eo? Nisi forte hoc ipsum quod dixi ignorantia est.

14. ο δε ω. c. CD*, *EKLMP SUV A al ut vdtr omn vv fere omn (d qui autem prohibebat eum Ioh., a b c d g¹ et prohibebat eum Ioh.) .. B sah om ωανρ. (49. Ln)

15. πρ. αυτ. c. CD*, *EKLMP SUV A etc .. B 13. 124. al² vg it (g². om) cop αυτω (49. Ln). Cf ad Lc 24, 44. 5, 22. 8, 21. 9, 62. quibus locis omn aliisque pro πρ. αυτ. substituerant αυτω vel αυτος | αυτον .. a g¹ add et cum baptizaretur (g¹ add Iesus) lumen ingens (g¹ magnum) circumfulsit (g¹ fulgebat) de aqua ita ut timerent omnes qui advenerant (g¹ qui congregati erant). Vide etiam ad v. 17.

16. και βαπτ. c. C² D²*, *EKLMP SUV A al fere omn itpl (et. d) syr^{ou} syrP etc Chr Hil Vig al .. BC* 4. 13. 21. 124. vg ff l cop sah Op βαπτ. δε (49. Ln) .. A om κ. βα. | ο ω .. 485. l am for om | εινθ. αγβ. c. BD*, * 1. 127. 243. 435. it (exc d) vg cop sah syr (et. syr^{ou}) etc Chr Hil Vig Op al .. 5 ανεβ. εινθ. c. OEKLMPSUVA etc syrP etc | ανιωχθ. c. CD*, *EKLMP SUV A etc .. B ηνωχθ. (Ln) | αυτω c. CD*, *EKLMP SUV A etc vvdpl^r Eus Chr Ir^{int} edd Aug al .. B sah tol Ir^{int} cdd Hil² Vig om, Ln [αυτ.] | ειδεν c. BEMU etc .. CD*, *KLPVA etc ιδεν | B om τω (item cop) et του | του θεου .. c Op Vig al om (alii sanctum) καταβαινων (D -ρορτα, Ir^{int} om) .. D itpl gat imm Hil al add εκ του ουρανου | ωσει .. D ως | και ερχ. c. CDKLMPSUVA al ut vdtr omn d ff vg (et. for al sed non am) etc Op etc (Eus Aug Prom και μερο) .. B cop (sah om κ. ερχ.) abc g². h am Ir^{int} Hil om και (49. Ln) | επ c. BC² D²*, *EKLMP SUV A etc .. D* εις .. C² H* al¹⁰ fere προς. Ev. Ebion. teste Epiph ηπολογησαν οι ούφ. και ειδε το πρ. του θε. το αγιον εν ειδει περιστρεφας καταελθουσης και εισελθουσης εις αυτον.

φωνή ἐκ τῶν οὐρανῶν λέγουσα Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα.

IV.

1-11
Lc 4, 1-18.
Mc 1, 12 a.

1 (15.2) Τότε Ἰησοῦς ἀνήχθη εἰς τὴν ἔρημον ὑπὸ τοῦ πνεύματος, πειρασθῆναι ὑπὸ τοῦ διαβόλου. 2 (16.5) καὶ ἡστένας ἡμέρας τεσσαράκοντα καὶ νύκτας τεσσαράκοντα, ὅστανον ἐπειάσαεν. 3 καὶ προσελθὼν ἀνὴρ ὁ πειράζων εἶπεν Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, εἰπὲ ἴνα
*Deut 8, 2. οἱ λίθοι οὗτοι ἄρτοι γένωνται. 4 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν Γέγραπται Οὐκ ἐπ' ἄρτων μόνων ζῆσται ὁ ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐν παντί ῥήματι

17. λέγουσα . . d abh al add προς αυτον | Ουτ. εστ. (et. Or Eus al Irini Hil³ al mu) . . d a Aug¹ Σν ε | ευδοκησα c. BDEKMSUYA etc. . . clp al pm ηυδοκ. (idem editam in Or Eus Cyr Chr al). Ev. Ebion. teste Epiph sic: κ. φωνή ἐγέν. ἐκ τοῦ οὐρ. λέγουσα Σὺ μου εἶ ὁ υἱὸς ὁ ἀγαπ., ἐν σοὶ ἡῦδ. καὶ πάλιν Ἐγὼ σήμερον γιγέννηκά σε. (similiter Iust: ἅμα τῷ ἀναβῆναι αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τοῦ ἰορδάνου, τῆς φωνῆς αὐτῷ [editur αὐτοῦ] λεχθείσης Υἱὸς μου εἶ σὺ, ἐγὼ σήμερ. γιγένν. σε. Eadem verba etiam alibi testatur, accedente Hil³, sed³ nostrum textum affert.) καὶ εὐθὺς περιέλαμψε τὸν τόπον φῶς μέγα (similiter Iust: κατελθόντος τοῦ πῦ ἐπὶ τὸ ἕδωρ, καὶ πῦρ ἀνήχθη ἐν τῷ ἰορδάνῳ). ὃν ἰδὼν ὁ ἰω. λέγει αὐτῷ Σὺ τίς εἶ κύριε; καὶ πάλιν φωνὴ ἐξ οὐρ. πρὸς αὐτὸν Οὐτός ἐστ. ὁ υἱ. μου ὁ ἀγ., ἐφ' ὃν ἡῦδ. καὶ τότε ὁ ἰω. προσπεσῶν αὐτῷ ἔλεγε Δέομαί σου κύριε, σὺ με βάπτισον. ὁ δὲ ἐκόλυεν αὐτῷ λέγων Ἄφες, ὅτι οὕτως; ἐστὶ πρέπον πληρωθῆναι πάντα. Ex Ev. Naz. Hier haec affert: Factum est autem quum ascendisset dominus de aqua, descendit fons omnis sp. s. et requievit super eum et dixit illi Fili mi, in omnibus prophetis expectabam te ut venires et requiescerem in te. Tu es enim requies mea, tu es filius meus primogenitus, qui regnas in sempiternum. Teste Op „libri secretiores“: et Ioh. quidem baptizavit illum in aqua, ille autem Iohannem in spiritu.

IV. 1. c^L Λνηχθη δε ο ιησ. | ιησους c. BUA . . ς (Ln) ο ιησ. c. CDEKLM PSV etc | k al syr (et. syr^{cu}) υπο τ. πν. εις τ. ερημ.

2. τεσσαρακ. bis c^L B^L CLPA . . ς (Ln) τεσσαρακ. c. B² EKMSUY etc . . d μ, altero loco τεσσαρ. | και νυκτ. τεσσ. (d τεσσ. [130. om] νυκτ., item vv τεσσ. ημ. κ. τεσσ. νυ.) . . 1. al fere¹⁰ om :: ut Lc et Mc

3. πρ. αιτω ο π. ειπ. c. CEKLMPSUYA al longe pl sah^{sch} syr^p fg¹ etc (et. Iust vdr - - γέγραπται προσελθὼν αὐτῷ - -) . . d al abc g² h sah^w πρ. (d προσηλθεν) αιτω ο π. (d add και) ειπ. αυτω (Ln) . . ς b al⁷ fkl vg cop al Chr (et. cdd⁶ mosc) πρ. ο π. ειπ. αυτω (49) . . al⁶ om αιτω utroq. loco

4. d it^{mu} syr^{cu} sax αποκριθ. δε ο ιησου; | ο (Gb^t) c. BCDELPUVZA al²⁰ fere (item LXX^{ed} et A etc) . . ς om c. KMS etc (item LXX apud testes pl) | c αλλα | εν (Gb²) c. CD al⁶ (item LXX minusc et pp mu antiquiss) . . ς επι c. BEKLMPSUYA etc (item LXX^{ed} et A etc). Latini utroq. loco in | d b g¹⁻² (k om αλλ usq θεου) ppl^{at} aliq syr^{hr} om εκπορ. δ. στομ. :: ut Lc

ἐκπορευομένην διὰ στόματος Θεοῦ. 5 τότε παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν καὶ ἵστησιν αὐτὸν ἐπὶ τὸ πτερόγιον τοῦ ἱεροῦ, 6 καὶ λέγει αὐτῷ *Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, βάλε σεαυτὸν*^{*Ps 91, 11.} κάτω· γέγραπται γὰρ ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ καὶ ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσίν σε, μήποτε προσκύνῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου. 7 ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Πάλιν γέγραπται Οὐκ ἐκπειράσεις^{*Deut 6, 16.} κύριον τὸν Θεόν σου. 8 πάλιν παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς ὄρος ὑψηλὸν λίαν καὶ δείκνυσιν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τοῦ κόσμου καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν, 9 καὶ λέγει αὐτῷ *Ταῦτά σοι πάντα δώσω, εἰὰν πεσὼν προσκυνήσῃς μοι.* 10 τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς *Ἔπαγε ὀπίσω μου, σατανά· γέγραπται γὰρ Κύριον τὸν Θεόν σου*^{*Deut 6, 18.} προσκυνήσεις καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις. 11^(17.6) τότε ἀρίθμην αὐτὸν ὁ διάβολος, καὶ ἰδοὺ ἄγγελοι προσήλθον καὶ διεκόνουν αὐτῷ.

12^(18.4) Ἀκούσας δὲ ὅτι Ἰωάννης παρεδόθη, ἀνεχώρησεν εἰς^{12 aa.} τὴν Γαλιλαίαν. 13^(19.1) καὶ καταλιπὼν τὴν Ναζαρεθ ἐλθὼν^{Me 1, 14 z. Lc 4, 14 z.}

5. ἵστησιν c. EKLPMBSUYA al fere omn etc .. BCDZ al⁴ (item Eus sed miscet Mt et Lc; vv pler libere, ut vg *adsumpsit et statuit*) ἵστησιν (Gb' Ln) :: cf Lc
6. λέγει c. BCDEKLMPBSUYA al fere omn etc .. z al Eus (vide ante) (vv libere) *εἶπεν* (Ln) :: cf Lc | τριῶν σοι πα. c. BC*Z al⁵ am for Or³ (alibi¹ π. σ. τ.) Chr (edd⁴mose) .. ε (Ln) ταυ. πα. σοι c. C***DEKLMPBSUYA etc vvp¹er Ir^{int} al (et. πα. ταυ. σ. legitur) | προσκυνήσεως c. BDKMPSUVZ etc .. CELA al mu -ρησεις
7. πάλιν (47^{av} sah om) .. c. sqq coniung CDKLMUZ etc .. c. antecedd x al vv aliq | οὐκ ἐκπειράσεις (LS al -σης) .. D ου πειρασσεις (LXX ουκ εκπ. non variat)
8. κ λαμβανῆ | D εδειξεν
9. λέγει c. EKLMPBSUYA al fere omn etc .. BCDZ al³ (vv libere) *εἶπεν* (Ln) :: cf Lc | τριῶν σοι πα. c. BC*Z al⁵ am for Or³ (alibi¹ π. σ. τ.) Chr (edd⁴mose) .. ε (Ln) ταυ. πα. σοι c. C***DEKLMPBSUYA etc vvp¹er Ir^{int} al (et. πα. ταυ. σ. legitur) | προσκυνήσεως c. BDKMPSUVZ etc .. CELA al mu -ρησεις
10. ὀπισθί μου (Gb Ss Ln [o. μ.]) c. C**DELMUZ al¹⁰⁰ fere itpler harl¹ syrc^u syrp (vel c.* vel sine*) al mu Iust (- ἀποκηρύσσασθαι αὐτῷ τὸν Χριστόν) Ἔπαγε ὀπίσω μου. σ. ατ. - -) Ath Chr Dam al Aug Amb Hilod al .. ε om (Gb⁰) ε' ac* kpsvya etc fk harl¹** vg fr cop sah al Ord^{is} al Ir^{int} Tert Hier^{dis} al | LP al προσκυνήσεως, item L al λατρεύσεως
12. Ακ. δε c. BC*DE al k am for cop aeth^{ro} Or² Eus² Aug .. ε (Ln) add (Gb⁰⁰) ο ἰησοῦς c. C**EKLMPBSUYA etc itpler syrc^u (et. syrc^u) al Hil Gaud
13. καταλιπὼν c. BCKPU etc .. DELMZA etc καταλιπὼν (d δ relinquentis, item Hier; vg etc relicta) | ναζαρεθ c. DEKMUV al pm etc .. CPA -ραθ (Ln) .. B*Z B3. (Or¹, sed Or⁴ -ρεθ) -ρα .. ε -ρετ c. B**LS al ut vdr

κατόκησεν εἰς Καφαρναοὺμ τὴν παραθαλασσίαν ἐν ὁρίοις Ζαβου-
λῶν καὶ Νεφθαλεὶμ· 14 ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαίου τοῦ
*Es 9, 1 s. προφητῆτος λέγοντος 15 Γῆ Ζαβουλῶν καὶ γῆ Νεφθαλεὶμ, ὅδον
θαλάσσης πέραν τοῦ Ἰορδάνου, Γαλιλαία τῶν ἐθνῶν, 16 ὁ λαὸς
ὁ καθήμενος ἐν σκοτίᾳ φῶς εἶδεν μέγα, καὶ τοῖς καθημένοις ἐν
χόρῳ καὶ σκιᾷ θανάτου φῶς ἀνέτειλεν αὐτοῖς. 17 ^(20.6) Ἀπὸ
3, 2 τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς κηρῦσσειν καὶ λέγει Μετανοεῖτε ἥγγικεν
γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

18-22
Mc 1, 16-20.
Lc 5, 1-11.
Io 1, 35-45.

18 Περικατῶν δὲ παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας εἶδεν
δύο ἀδελφοὺς, Σίμωνα τὸν λεγόμενον Πέτρον καὶ Ἀνδρέαν τὸν
ἀδελφὸν αὐτοῦ, βάλλοντας ἀμφίβληστρον εἰς τὴν θάλασσαν ἵσαν
γὰρ ἄλκις. 19 ^(21.2) καὶ λέγει αὐτοῖς Δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω
ὑμᾶς ἄλκις ἀνθρώπων. 20 οἱ δὲ εὐθὺς ἀφέντες τὰ δίκτυα ἠκολούθησαν αὐτῷ. 21 ^(22.6) Καὶ προβάς ἐκεῖθεν εἶδεν ἄλλους δύο
ἀδελφοὺς, Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν

longe pl | D κατοικησεν (E* κατοκ.) | καφαρναουμ (Gb^u) c. BDE 33. it
vg sax fr cop arm Or Epiph Nonn .. ζ καπερναουμ c. CEKLMPSUYA
(δ capharnaum) al fere omn syr utr etc Eus etc | D παραθαλασσιον |
L al νεφθαλημ .. UV al -λημ

15. D al am om γη sec | D νεφθαλειν .. L al -λημ .. MV al -λημ | οδον
(item dh al) .. vg it^{pl} via | D it^{pl} (non k al) am for (non fuld al) γα-
λιλαιας

16. σκοτια (D -τεια) c. BD Or¹ (alibi¹ -τεις, ¹ -τω) .. ζ σκοτις c. CEKLMPS
UYA etc (item LXX; ceterum alibi σκοτις non fluctuat, ut Lc 1, 79.
Ro 2, 19. etc) | φως post σκ. cum bc 1. 13. 33. 124. 209. am for a b c
ff g¹ h l Or² Eus Chr Cyr .. ζ ante μεγ. c. DEKLMPSUYA etc (item
LXX^{ed} et A) | ειδεν c. BEMUA etc, CKLPV etc ιδεν .. D al it^{mu} ειδον (LXX
ιδετε) | δ μεγαν | D* οι καθημενοι (it^{pm} qui sedebant) | D* d χωρα σκια,
(ita LXX edi solet, cd A χ. και σκ.) b g¹ h in regione (-nem) umbras,
a c k in umbra

17. D Απ. τοτ. γαρ, Eus α. το. γωνν | D om ὁ

18. περιπ. (ambulans) c. BCEKLMPSUYA etc ff vg etc .. D it^{pler} Eus πα-
ραγων (cum transiret) :: cf Mc | δε (Gb Sz) c. BCDKMPYUV al¹⁰⁰ fere vv
pl pp mu .. ζ add ο ιησους; c. E (E* om δε) L (και περι. ο ιησ.) Δ etc a c h
etc | παρα (κ περα) .. nonnulli περιμ | ειδ. c. BDEMUA etc .. CKLPV
ιδεν | λεγομ. (syrp cd om) .. E al επικαλομ., item al mu vg al Eus
Chr καλομ. | αλκις (E* αλειεις; L v. 19. αληεις) .. C αλειεις, item v. 19.

19. α αυτοις .. C** (inivitis* et***) a c syr (st. syr^{cu}) aeth Cyr add ο ιησους;
Ln [ο ιη.] | υμα; .. D al vv mu add γενεσθαι :: cf Mc

20. ευθως (pauci transp) .. al¹⁵ fere harl² Or¹ al om | δικτυα .. κ al
vv aliq add αυτων

21. ειδεν c. BDEMUA etc .. CKLV ιδεν

αὐτοῦ, ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ Ζεβεδαίου τοῦ πατρὸς αὐτῶν καταρτί-
ζοντας τὰ δίκτυα αὐτῶν· καὶ ἐκάλεσεν αὐτούς. 22 οἱ δὲ εὐθέως
ἀφέντες τὸ πλοῖον καὶ τὸν πατέρα αὐτῶν ἠκολούθησαν αὐτῷ.

23 ^(23.1) Καὶ περιῆγεν ὅλην τὴν Γαλιλαίαν, διδάσκων ἐν ταῖς ^{Mc 1, 29.}
συναγωγαῖς αὐτῶν καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας καὶ
θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ. 24 καὶ ^{Mc 1, 29.}
ἀπῆλθεν ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εἰς ὅλην τὴν Συρίαν· καὶ προσήνεγκαν
αὐτῷ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας ποικίλαις νόσοις καὶ βασάνοις
συνεχομένους, δαμονιοζομένους καὶ σεληνιοζομένους καὶ παραλυτι-
κοίς, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς. 25 καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι ^{Mc 3, 7.}
πολλοὶ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας καὶ Δεκαπόλεως καὶ Ἰερουσολύμων καὶ
Ἰουδαίας καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου.

V.

1 ^(24.10) Ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος· καὶ καθίσαν- ^{Lc 6, 17. 20.}
τος αὐτοῦ προσῆλθαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 2 ^(25.5) καὶ ἀνοίξας
τὸ στόμα αὐτοῦ ἐδίδασκεν αὐτούς λέγων 3 Μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ ^{Lc 6, 20 aa.}
πνεύματι, ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. 4 ^(26.10) μα-
κάριοι οἱ πραιοὶ, ὅτι αὐτοὶ κληρονομήσουσιν τὴν γῆν. 5 ^(27.5) μα-

22. ενθεως (κ post αφ. pon) .. al¹⁰ fere abg¹⁻² hk om | το πλ. .. 126.
bcffg^{1,2} hl vg τα δικτυα (bcg¹ add αυτων)

23. ολην τ. γαλ. c. DEKMSUYA al fere omn vg it (circumibat totam Gali-
laean) Eus etc .. BC 157. εν (Ln om ex errore de b) ολη τη γαλιλαια (Ln ^{κ λ ν η Γ λ.}
49.) | περιηγ. et γαλιλ. c. B 157. 20^{ev} k syr (et. syr^{cu}) .. ε post γαλ.
add ο ιησους c. C^{***} EKMSUYA etc, item (Ln) post περιηγ. add c^d al¹⁰
fere vg itpler al Eus Thph

24. απηλθ. c. BDEKMSUYA al longe pl vg it (abiit) Eus etc .. c al mu
syrP mE cop al Or εξηλθεν :: cf Mc 1, 28. Lc 4, 14 etc | D (non d)
αυτου η ακοη | E^{*} al om κ.βασαν. | δαμονιζ. c. BC^{*} 13. 235. cop Eus ..
ς και δαμ. c. C^{**} DEKMSUY etc .. MA al¹⁰ fere om (al om κ. σελην., al² om
δα. κ. σελ.) | εθ. αυτους .. D it^{PM} παντας εθ.

V. 1. προσηλθαν c^{FB} .. ε (Ln) -λθον c. B^{**} CDEKMSUYA etc | αυτω (et.
vg it etc) .. B om (Ln)

2. D εδιδαξεν (d docui)

3. τω .. D^{*} om (sed ipse^{*} in mg add)

4. 5. -- οἱ πραιοὶ -- οἱ πνθ. -- c. D 33. syr^{cu} acffg¹⁻² hklvgfr
Clem (vdtr) Ordls (ἐν οἷς, i. e. τοῖς κα. ματθ. μακαρισμοῖς, μετὰ τὸ
μακάθ. οἱ πτωχοὶ -- οὐρανῶν, ἐξῆς γέγραπται τὸ μακάθ. οἱ πραιοὶ etc;
alio loco alterum ordinem in editis habet) Eus^{can} Nyss Bas (vdtr)
Hil² Hier al .. ε -- οἱ πνθ. -- οἱ πρ. c. BCDEKMSUYA etc bf cop syr
(sed vide ante) syrP etc Or¹ (vide ante) al Hil¹ Op

14 MT. 5, 6. Oratio montana. Beatitudines. Sal et lux terrae.

μάριοι οἱ πενθούντες, ὅτι αὐτοὶ παρακληθήσονται. 6 ^(26.5) μακάριοι οἱ πεινώντες καὶ διψῶντες τὴν δικαιοσύνην, ὅτι αὐτοὶ χορτασθήσονται. 7 ^(29.10) μακάριοι οἱ ἐλεήμονες, ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται. 8 μακάριοι οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ, ὅτι αὐτοὶ τὸν θεὸν ὄψονται. 9 μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί, ὅτι αὐτοὶ υἱοὶ θεοῦ κληθήσονται. 10 μακάριοι οἱ δεδιωγμένοι ἕνεκεν δικαιοσύνης, ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. 11 ^(30.5) μακάριοί ἐστε ὅτι οὐκ ἐδίωξαν ὑμᾶς καὶ διώξουσιν καὶ εἰπῶσιν καθ' ὑμῶν πᾶν πονηρὸν ῥήμα ἕνεκεν ἐμοῦ. 12 χαίrete καὶ ἀγαλλιᾶσθε, ὅτι ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τοῖς οὐρανοῖς· οὕτως γὰρ ἐδίωξαν τοὺς προφήτας τοὺς πρὸ ὑμῶν. 13 ^(31.1) Τμεις ἐστε τὸ ἄλας τῆς γῆς· εἴαν δὲ τὸ ἄλας μωρανθῇ, ἐν τίνι ἁλισθῆσεται; εἰς οὐδὲν ἰσχύει ἔτι εἰ μὴ βληθῆναι ἐξω καὶ καταπατεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. 14 ^(32.1) Τμεις ἐστε τὸ φῶς τοῦ κόσμου. οὐ δύναται πόλις κρυβῆναι ἐπάνω ὄρους κειμένη· 15 οὐδὲ κείσονται ἡ λύχνος καὶ τιθέασιν αὐτὸν ὑπὸ τὸν μόδιον ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, καὶ λάμπει πᾶσιν τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ. 16 οὕτως λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ

¹¹⁻¹²
Lc 6, 22 a.

Lc 14, 34 s.
Mc 9, 50.

Lc 11, 33.
Mt 5, 16.
Mc 4, 21.

9. κ om oi | αυτοι c. BHKMSUYA etc f k am gat etc Cyp² etc .. CD 13.
124. itpler vg (sed vide ante) Hil al om (Gb^o Ln [aut.]). Item k^o om versu 7.
10. ενεκεν (et. Clem²) .. B - κα | C της δικαι. | εστιν .. D εστε, d εντ.
Teste Clem τινος τῶν μετατιθέτων τὰ εὐαγγ. sic: μακ. οἱ διδ. ἀπὸ τῆς δικ. ὅτι αὐτοὶ ἴσονται τέλειοι, item μακ. οἱ δεδ. ἕνεκα ἐμοῦ ὅτι ἔξουσι τόπον ἕπον οὐ διωχθήσονται.
11. ορειδισωσ. ἡμ. κ. διωξωσ. (Δ -ξουσι) .. D διωξοισιν ἡμ. κ. ορειδισοισιν | καθ ἡμ. h. l. cum Dhk flor syr (et. syr^{ca}) syrP (exc cd¹) Const¹ Tert Leif al .. ς (Ln) post πονηρ. [ρημ.] pon c. BCKMSUYA etc cop vg etc Or etc | πορ. (al² om) ρημ. c. CEKMSUYA etc syr utr al Or Const Op etc .. *BD it vg (cum ppl^{at} pler) syrh^r cop aeth om ρημ. (Ln 49.) | ενεκ. ἐμου (D 47. it^m Hil^o al εν. δικαιοσυνης; flor Leif Paul om) c. D bcg¹ hk flor Or Tert Hil Leif Paul al .. ς (Gb^o) add ψευδομενοι c. *BCKMSUYA etc syr utr (et. syr^{ca}) cop vg it^m (sed vv aliq post ἐμου pon) Const etc
12. τοις ουρανοις (et. Or Const) .. D 258. it^m Tert al mu τω -ρω | τ. προ ἡμων .. D add υπαρχοντας (*-των), d qui ante eos fuerunt, similiter alii latini et edd et pp .. υ bc Cyp add οι πατερες αυτων, item g¹ nolite gaudere cum benedixerint - - patres eorum ex Lc 6, 26.
13. D το αλα priore loco | μωρανθη . al² μαρανθη, vg it^{pl} εναυερῆ (alii edd et pp fatuum vel infatum fuerit) | ετι .. D it^m nam al Cyp al om | βληθηραι εξω και κατ. c. DEKMSUYA al fere omn vg it etc .. *BC 1. 33. (item Or sed satis libere) βληθεν εξω κατ. (Ln 49.)
15. αλλ c. BERLMSUYA etc .. D αλλα

καλά ἔργα καὶ δοξάσωσιν τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς.
 17^(26.10) Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον καταλῦσαι τὸν νόμον ἢ τοὺς προ-
 φήτας· οὐκ ἦλθον καταλῦσαι ἀλλὰ πληρῶσαι. 18^(24.5) ἀμὴν γάρ Le 16, 17.
 λέγω ὑμῖν, ἕως ἂν παρέλθῃ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, ἵνα ἐν ἡ μίᾳ
 κεραία σὺ μὴ παρέλθῃ ἀπὸ τοῦ νόμου, ἕως ἂν πάντα γένηται.
 19^(26.10) ὃς ἐὰν σὺν λύσῃ μίαν τῶν ἐντολῶν τούτων τῶν ἐλαχίστων
 καὶ διδάξῃ οὕτως τοὺς ἀνθρώπους, ἐλάχιστος κληθήσεται ἐν τῇ
 βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν· ὃς δ' ἂν ποιῆσῃ καὶ διδάξῃ, οὗτος μέγας
 κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. 20 λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι
 ἐὰν μὴ περισσέυσῃ ἱμῶν ἢ δικαιοσύνη πλείων τῶν γραμματέων καὶ
 Φαρισαίων, σὺ μὴ εἰσέλθῃτε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. 21
 Ἠκούσατε ὅτι ἐρηθῆ τοῖς ἀρχαίοις· Οὐ φονεύσεις· ὃς δ' ἂν φονεύσῃ, *Ex 20, 12.
 ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει. 22 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ φρογίζόμενος
 τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει· ὃς δ' ἂν εἴπῃ τῷ ἀδελφῷ
 αὐτοῦ Ῥακά, ἔνοχος ἔσται τῷ σινεδρίῳ· ὃς δ' ἂν εἴπῃ Μωρέ,

17. Mcion testib. Dial. c. Mcion. et Isid sic corruptit: τί δοκίετε ὅτι ἦλ-
 θον πληρῶσαι τὸν νόμον ἢ τοὺς προφήτας; οὐκ ἦλθον πληρῶσαι
 ἀλλὰ καταλῦσαι.

18. γάρ .. al⁶ it^{mu} sah al om (vg itcdd amen quippe; legitur etiam αμην
 αμην) | B* om an sec | D γενητ. παντ.

19. εαν (D** αν) .. D* om, vg it^p cum pp^{lat} non exprimunt (contra d h
 Lcif etc quicquid) | ουν (it^p al enipm) .. L al mu Cyp Lcif om | DL al
 λυοις | οιτωσ (Cyp al ante διδαξ.) .. D om | ουτος .. 13. 157. al¹⁰ fere
 it^p go Cyp al ουτωσ (Cyp ante διδ.) vel (ut b e h m go) οιτωσ οιωτος

20. λεγω usq ουρανων (et. Iust: ταῦτα εἰρηκίται [τὸν χῆ] ἐν τοῖς ἀπο-
 μνημονεύμασι γιγραπται Ἐὰν μὴ περ. ἡμῶν ἢ δικ. πλείων τῶν γρ. κ.
 φαρ. οὐ μὴ εἰσέλθ. ε. τ. β. τ. οὐρ., item Clem² Or Const Bas al Ir^{int}
 Hil al) .. D om | υμ. η δικ. (Gb') c. κεκλυα al⁵⁰ fere Iust Clem¹ Const
 Bas³ al .. ε (Ln 49.) η δικ. υμ. c. BMSU etc Clem¹ Or al

21. ερηθηθη c. BDEK V al mu .. ε ερηθηθη c. LMSUA etc. Item vv sqq.

22. τω αδ. αυτ. c. B (Δ εκη) 48. 198. vg (omn cdd, et. harl, exc mm)
 sax fr aeth arP Or² Bas (i. e. auct. de bapt.) Ps-Ath (ep. 2. ad Castor.
 οἴτω γάρ τῶν ἀντιγράφων τὰ ἀκριβῆ περιέχει· τὸ γὰρ εἰκῆ ἐκ προσ-
 θῆκης ἐτίθη), item videntur alludentes Iust Ptol, item schol (τινὲς
 φασιν ὅτι μάτην ὑπὸ τινῶν προσετίθη τὸ εἰκῆ), item cdd graeci apud
 Aug, item Niceph Hierter discors (in plerisq. cdd. antiquis additum non
 est etc) al mu .. ε add εικη c. DEKLMSUVA etc it syr utr (et. syr^{cu}) syr^{br}
 cop etc Eus Cyr Thdor (mop vdr; addit sine causa, quia contigit ali-
 quando et iuste aliquem irasci) al mu Ir^{int} Cyp Hil al mu (sed Ir^{int} Hil¹
 post οργιζ. pon) | ρακα (et. -κα legitur) .. D ραχα (item it vg racha,
 rachab, racha, sed k raca) | εσται sec .. M 299. εστι (sed M εστι hoc
 acc.) | μωρε .. L (non M) 1. 13. al vv mu praem τω αδελφω αυτου

ἐνοχος ἔσται εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός. 23 εἰν οὖν προσφέρῃς τὸ δῶρόν σου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον καὶ ἐκεῖ μνησθῆς ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἔχει τι κατὰ σοῦ, 24 ἄφες ἐκεῖ τὸ δῶρόν σου ἔμπροσθεν τοῦ θυσιαστηρίου καὶ ὑπάγε πρῶτον διαλλάγηθι τῷ ἀδελφῷ σου, καὶ τότε ἔλθὼν πρόσφερε τὸ δῶρόν σου. 25 ^(26.5) ἴσθι εὐνοῶν τῷ ἀντιδικῷ σου ταχὺ ἕως ὅτου εἰ μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ ὁδῷ· μήποτε σε παραδῶ ὁ ἀντιδικός τῷ κριτῇ, καὶ ὁ κριτὴς σε παραδῶ τῷ ὑπηρέτῃ, καὶ εἰς φυλακὴν βληθήσῃ. 26 ἀμὴν λέγω σοι, σὺ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν ἕως ἂν ἀποδῷς τὴν ἴσχατον κοδράντην. 27 ^(27.10) Ἡκούσατε

^{Ex 20, 14} ὅτι ἐρρήθη Οὐ μοιχεύσεις. 28 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ βλέπων γυναῖκα πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι αὐτήν ἤδη ἐμοίχευσεν αὐτήν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ. 29 εἰ δὲ ὁ ὀφθαλμὸς σου ὁ δεξιὸς σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γάρ σοι ἵνα ἀπόλῃται ἐν τῶν μελῶν σου καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου βληθῇ εἰς γέενναν. 30 καὶ εἰ ἡ δεξιὰ σου χεὶρ σκανδαλίζει σε, ἔκκοπον αὐτήν καὶ βίβλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γάρ σοι ἵνα ἀπόλῃται ἐν τῶν μελῶν σου καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου εἰς γέενναν ἀπειθῇ. 31 Ἐρρήθη δὲ Ὅς ἂν ἀπολύσῃ

23. καὶ ἐκεῖ c. DEKMUYA al⁵⁰ fere Const Cyrhr .. ς (Ln 49.) κακεῖ c. BLS etc

24. D καταλλαγηθι | προσφερε (edd lat pl offer, offeres) .. D* -ρεις (ab am offers, sed d offeres)

25. μετ αιτ. h.l. (Gb') c. BDL 1. 28. 33. 124. 209. syr (et. syrcu) abc g¹ h Amb Arn al .. ς post οδω c. EKMSUYA etc vg fffg². k syrP etc Carpor (ap Eriph libere) Clem al | σε παραδω (d bis - δωσει) sec c. DEK LMSUYA al fere omη it (exc k) vg go syr utr (et. syrcu) cop etc .. b al² k al Carp (ap Eriph libere) Chr, item libere Hil Arn om (Ln) | βληθηση (D** al - ησει) .. D*L - της

26. D χοδρατην

27. ερρηθη .. ς ερμεθη. Vide ad 5, 21. | ερρ. (Gb Sz) c. BDEKSYUV al¹⁰⁰ fere syr (sed non syrcu) cop abfk go al Or Cyr al .. ς add τοκσ αρχαιος c. LMA etc syrcu syrP cum* cffg¹⁻². h vg al Irin¹ al

28. βλεπων c. BDEKMSUYA etc Athen Clem¹ Or¹ etc .. κ 117. 157. 243. Clem² (libere, alibi¹ προβλεπ.) al, item (ὅς ἂν ἐμβλέψῃ vel similiter) Iust Or² Const al ἐμβλέψας .. al plus¹⁰ Chr Thdrt al ἐμβλεπων | αυτην (Gb'' Sz) c. BDEKLSUYA al¹⁰⁰ fere Thphil Or¹ Const al .. ς αιτης c. minusc Iust Athen Or¹ al .. 236. Clem Or² al om | αυτου (et. Athen Thphil Or² etc, Iust libere om) .. B αυτου (Ln)

29. D (non d) ο οφθ. ο δεξ. σου | L al mu σκανδαλιζη, item v. sq. LA al | βληθη (L βληθησει, item v. sq.) .. D (sed om v. 30.) απελθη, item eat abc d g¹ (syr cop) | L al εις την γεενν. Item v. sq.

30. D om versum | ε. γ. απελθη (D vv Lcif α. ε. γ.) c.ⁿ B (item D ut vdr,

τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, δότω αὐτῇ ἀποστάσιον. 32 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ^{Deut 24, 1.}
 ὅτι ὅς ἂν ἀπολύῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ παρεκτός λόγου πορνείας, ^{Mc 10, 9.}
 ποιεῖ αὐτὴν μοιχεῖσθαι, καὶ ὅς ἂν ἀπολελυμένην γαμήσῃ, μοιχᾶται. ^{Mc 10, 11 a.}
 33 Πάλιν ἠκούσατε ὅτι ἐρρήθη τοῖς ἀρχαίοις· Οὐκ ἐπιωρήσεις, ^{Lev 19, 12.}
 ἀποδώσεις δὲ τῷ κυρίῳ τοὺς ὄρκους σου. 34 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ^{Deut 23, 21.}
 ὁμώσει ὅλως· μίτε ἐν τῷ οὐρανῷ, ὅτι θρόνος ἐστὶν τοῦ Θεοῦ·
 35 μίτε ἐν τῇ γῇ, ὅτι ὑποπόδιόν ἐστιν τῶν ποδῶν αὐτοῦ· μίτε εἰς
 Ἱερουσόλυμα, ὅτι πόλις ἐστὶν τοῦ μεγάλου βασιλέως· 36 μίτε ἐν τῇ
 κεφαλῇ σου ὁμώσης, ὅτι οὐ δύνασαι μίαν τρίχα λευκὴν ποιῆσαι ἢ
 μέλαιναν. 37 ἔστω δὲ ὁ λόγος ὑμῶν ναὶ ναί, οὐ οὐ· τὸ δὲ περισσὺν ^{Lac 5, 12.}
 τούτων ἐκ τοῦ πονηροῦ ἐστίν. 38 Ἠκούσατε ὅτι ἐρρήθη Ὁφθαλμῶν ^{Ex 21, 24.}
 ἀντὶ ὀφθαλμοῦ καὶ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος. 39 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ^{Lc 6, 29.}
 ἀντιστῆναι τῷ πονηρῷ· ^(38.5) ἀλλ' ὅστις σε ῥαπίσει ἐπὶ τὴν δεξιάν

inde enim omisit versum; vide ad v. 29.) 1. 21. 22. 33. 157. vg itP1
 (syz cop al) Or (alludens) Leif al ... ε βληθη ε. γ. c. EKLSUYA (sed δ
 est) etc

31. ερρηθη .. ε ερρεθη. Vide ad 5, 21. | δε (κ al²⁵ fere vv aliq om) c.
 BDL al¹⁵ fere vg it Chr .. ε (Gb^o) add οτι c. EKLSUYA etc | L al απο-
 λισει

32. οτι c. BEKLSUYA etc .. D it^{mu} Aug om | ος αν απολιση (Or -σι)
 c. DESUV etc ab chk etc Ord^{is} etc .. BKLMa al⁵⁰ fere vg it^{mu} etc πας
 ο απολιων (Ln) :: ef Lc 16, 18. Utrumque testatur ex cdd suis Aug |
 μοιχασθ. c. EKLSUYA al pler Bas Chr¹ (alibi¹ μοιχευισθ.) .. BD al⁶
 Thphil Or² Chr^{alq} al μοιχευθηραι (Ln 49.) | ος ε. απολ. γαμ. c. EKLSUYA
 etc (Iust alludens ὅς γαμει) .. B al⁵ ο απολ. γαμησας (Ln) | D 64. a b k
 item nonnulli cdd⁶⁷ et¹²¹ apud Aug om και ο απ. γ. μοιχ.

33. ερρηθη .. ε ερρεθη. Vide ad 5, 21.

36. μ. τριχα (KL al -χαν) λευ. ποκ η (L persP om) μελ. c. BL al it vg
 cop Cyp¹ Aug¹ al .. D 1. Clem Cyp¹ Aug¹ ποιησαι (D^o ποιειν) τφ. μ.
 (Clem om) λευ. η μελ. .. ε μ. τφ. λευ. η μελ. ποιησ. c. EKLSUYA etc

37. εστω c. BEKLSUYA al fere om Iust Hom^{cl} Clem², item sū vg it
 Ir^{int} Cyp etc .. B 245. Eus εσται (Ln 49.). Cf ad 20, 26 sq | L al vv
 aliq Iust Hom^{cl} Clem al (sed hi pp omn τὸ ναὶ ναί, καὶ τὸ οὐ οὐ) και
 ον ον.

38. ερρηθη .. ε ερρεθη. Vide ad 5, 21. | και (et. Ptol Or) .. D 13. itP1
 Hil al om (ita LXX^{ed} et¹²⁰)

39. ραπισει (et. Eus, Ptol εαν τις σε ραπιση, vg it percussorū), .. B -ζει
 (Ln) | επι c. BEKLSUYA etc Eus etc .. B al plus¹⁰ Chredd mosc⁸ ες
 (Ln) | δεξιαν (et. Eus) .. D arP cdd ap Aug, item pp aliq om :: ef Lc |
 σου σιαγ. c. EKLSUYA al pler go etc .. BD Eus (vg itP1) σιαγ. σου
 (Ln 49.) .. 1. 33. 157. al plus⁵⁰ af hem Bas Chr Dam al om σου. Li-
 berrime versum dant Iust Hom^{cl} Ptol

σου σιαγόνα, στρέψον ἀντὶ καὶ τὴν ἄλλην· 40 καὶ τῷ θέλῃ σοι
κρηθῆναι καὶ τὸν χιτῶνά σου λαβεῖν, ἀφες ἀντὶ καὶ τὸ ἱμάτιον·
41 ^(39.10) καὶ ὅστις σε ἀγγαρεύσει μίλον ἐν, ὕπαγε μετ' αὐτοῦ δύν.

Lc 6, 30. 42 τῷ αἰτούντι σε δός, καὶ τὸν θέλοντα ἀπὸ σοῦ δαρεῖσασθαι μὴ

^{Lc 19, 18.} ἀποστραφῆς. 43 ^(40.5) Ἡκούσατε ὅτι ἐρρήθη Ἀγαπήσεις τὸν πλη-

Lc 6, 27 a. σίον σου καὶ μισήσεις τὸν ἐχθρόν σου. 44 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ἀγα-

^{Lc 6, 22 ss.} πᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν διωκόντων
ὑμᾶς· 45 ὅπως γένησθε υἱοὶ τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς,
ὅτι τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει ἐπὶ ποτηροὺς καὶ ἀγαθοὺς καὶ βρέχει
ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους. 46 ^(41.5) εἰάν γὰρ ἀγαπήσετε τοὺς ἀγα-
πῶντας ὑμᾶς, τίνα μισθὸν ἔχετε; οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι οὕτως ποι-
οῦσιν; 47 καὶ εἰάν ἀσπάσῃσθε τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν μόνον, τί

40. τῷ θελοντι .. D ο θελον | αφες (et. Or) .. D αφησεις (dimittes)

41. σε .. LA om (A oστ. ear) | αγγαρευσει c. BLMSU etc .. EKVA al -ρεναη,
D -ρευει | δυο .. D it^{ma} praem eti αλλα, item αἰα tantum it^{liq} vg
Iri^{nt} al

42. δος c. ^{hd} 13. 124. Clem .. ε διδου c. EKLSMUYA etc :: cf Lc | τον
θελοντα .. D al⁴ τῷ θελοντι, item vg it^{pler} volenti mutuari a te ne
arertaris (-taris te, -teris te, -tas te; nonnulli et. add. ab eo) απο σου ..
D k Clem Cyp (Hil) om

43. ερρηθη .. ε ερρηθη. Vide ad 5, 21.

44. τ. εχθρ. υμων c. b 1. 11. 17.* 22. 58. 113. 209. k cop syr^{cu} Thphil
Or⁷ Eus Dial Iri^{nt} Cyp³ Hil¹ Tert¹ al (non ubique constat utrum ex
Mt an ex Lc) .. ε (Gb^{oo}) add ενλογειτε τους καταρωμενους υμας; (haec
om et. vg it^{pl} sax fr Aug al; habet Athen sine υμας), καλωσ ποιετε
τους μισουτας; (ita minusc; DEKLMSUA etc τοις μισουσιν, ut Gb Sz)
υμας; (haec om et. 243. 274^a Athen) e. DEKLMSUA etc :: cf. Lc | διω-
κωτων c. b 1. 11. 22. 24. 209. k em syr^{cu} syr^{hr} cop aeth Athen Or⁵
(alibi² επηραζ. pro διωκ. habet, item Thphil go) Dial Cyp Lcif al ..
ε (Gb^o) praem επηραζωντων υμας και e. D (επηραζ.) EKLSMUA etc ::
cf Lc

45. KU al¹⁵ fere Athen Clem Or² (sed³ sine τοις) Const εν τοις ουφ. |
οτι (et. Const al) .. vg (sed fuld quia) it syr utr al Or al Iri^{nt} Cyp
al ος

46. εχετε c. EKLSMUYA etc Thphil etc .. D 18. 124. vg it (exc ff) Athen
Cyp Lcif al εχετε | ουτως c. Dz 33. al⁴ (et haud dubie plurib.) h k Cyp
Lcif .. ε το αυτο (al it^{pler} τουτο) c. BEKLMSUA etc (Thphil τοῦτο καὶ
οἱ λησται καὶ οἱ τελῶναι ποιουσιν)

47. αδελφ. c. BD 1. 13. 124. etc it^{pler} vg fr sax cop syr (et. syr^{cu}) aeth
arr perss Cyp al .. EKLSMUA al¹⁵⁰ fere fh arm al Bas Lcif al εδλοις
(Gb¹) | εθνηκοι (Gb) c. BDz 1. 22. 33. 209. al¹⁵ fere it (exc hk) syr^{cu}
syr^{hr} al mu Bas al Cyp Lcif al .. ε (Gb¹) τελωναι c. EKLSMUA etc | το

περισσὸν ποιεῖτε; οὐχὶ καὶ οἱ ἔθνηκοὶ τὸ αὐτὸ ποιῶσιν; 48 ἔσεσθε *Dent 18, 18.
ὡν ὑμεῖς τέλειοι ὡσπερ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος τέλειος ἐστίν.

VI.

1 ^(42.10) Προσέχετε δὲ τὴν δικαιοσύνην ὑμῶν μὴ ποιεῖν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων πρὸς τὸ θεαθῆναι αὐτοῖς· εἰ δὲ μήτε, μισθὸν οὐκ ἔχετε παρὰ τῶ πατρὶ ὑμῶν τῶ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 2 ὅταν οὖν ποιῆς ἐλεημοσύνην, μὴ συλπίσης ἔμπροσθέν σου, ὡσπερ οἱ ὑποκριταὶ ποιοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς ὀφθαλμοῖς, ὅπως δοξασθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσιν τὸν μισθὸν αὐτῶν. 3 σοῦ δὲ ποιούντος ἐλεημοσύνην μὴ γνώτω ἡ ἀριστερά σου τί ποιεῖ ἡ δεξιὰ σου, 4 ὅπως ἡ σου ἡ ἐλεημοσύνη ἐν τῶ κρηπτῶ, καὶ ὁ πατὴρ σου ὁ βλέπων ἐν τῶ κρηπτῶ αὐτὸς ἀποδώσει σοι. 5 καὶ ὅταν προσεύχησθε, οὐκ ἔσεσθε ὡσπερ οἱ ὑποκριταὶ ὅτι φιλοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς γωνίαις τῶν πλατειῶν ἐστῶτες προσεύχεσθαι, ὅπως φανῶσιν τοῖς ἀνθρώποις.

αυτο (Gb') c. BDMUZ al plus³⁰ it (exc hk) vg cop al mu Cyp al .. ε
αυτω (-τως) c. EKLSA etc

48. ὡσπερ c. DEKMSTVA etc .. εLFAZ al⁶ Clem Or (sed uterque libere) Eus
Chrmosc⁵ Dam ως (Ln 49.) | ο ουρανιος; (Gb'') c. BD**E*FAZLZ al³⁰ fere itmu
vg al mu Clem¹ Or³ Ath al Cyp al .. ε ο ει τοις; (D* al om) ουρανιος
c. D*E**KMSTVA etc (Clem¹)

VI. 1. δε c.²LZ 1. 22. 33. 209. al plus¹⁰ g¹. cop syr utr (non syr^{cu}) aeth
persP Op .. ε (Ln) om c. BDEKMSUA etc | δικαιοσυνην (Gb) c. BD 1.
209. 217. cdd scholiastae codicum² it (exc fk) vg syr^{hr} (item syrP ut
vdr) Ispe¹ Hil Hier al .. ε ἐλεημοσυνην c. EKLSMSUZA etc | τοις .. D
1. 33. om

2. ποιης .. U al ποιεις; | Δ om ταις; sec | απεχουσιν .. z al¹⁰ fere h cop
sah οτι απ.

4. β̄ .. D ante ετ | D vg it etc η (Δ om) ἐλεημ. σου | αυτω; c. DEMSA al
pl h (ita et. v. 6.) syr (sed non syr^{cu}) syrP .. BKLUZ al plus³⁰ vg it
(exc h) cop al mu (Const libere) Chr al om (Ln 49. Gb^o) σοι c. BDZ
1. 22. 118. 209. al⁵ edd⁸ om apud Aug (multa exx. Lat. hic habent
palam; in Graecis non invenimus palam) syr^{cu} cop vg ff k fr sax Cyp
Aug Hier Chrom al .. ε (Gb^o) add εν τω φανερω c. EKLSMSUA etc
syr^{sch} syrP itP¹ al mu Const Chr Op al

5. προσευχησθε, ουκ εσεσθε (Gb') c. BZ 1. 22. 118. cop sah aeth
syrP WS it (et. δ) vg go fr Or Chr Aug Amb al .. ε προσευχη, ουκ εση
c. DEKLSMSUA etc syr (et. syr^{cu}) syrP al | ὡσπερ c. EKLSMSUA al fere om
Or al .. BDZ 1. 33. ως (Ln 49.) | φιλοισαι .. D itP¹ (item cop omisso
ιστωτ.) add στηναι | κ om ιστωτες | D h εστ. και προσευχημενος | οπω;

ἀμὴν λέγω ὑμῶν, ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν. 6 οὐ δὲ ὅταν
 προσεύχη, εἰσέλθε εἰς τὸ ταμειῶν σου καὶ κλείσας τὴν θύραν σου
 πρόσενξαι τῷ πατρὶ σου τῷ ἐν τῷ κρηπῶ, καὶ ὁ πατὴρ σου ὁ
 βλέπων ἐν τῷ κρηπῶ ἀποδώσει σοι. 7 (48.5) Προσευχόμενοι δὲ μὴ
 βαττολογίσητε ὡσπερ οἱ ἔθνη· δοκοῦσιν γὰρ ὅτι ἐν τῇ πολυλογίᾳ
 αὐτῶν εἰσακουσθήσονται. 8 μὴ ὄν ὁμοιωθῆτε αὐτοῖς· οἶδεν γὰρ
 ὁ πατὴρ ὑμῶν ὃν χρεῖαν ἔχετε πρὸ τοῦ ὑμᾶς αἰτήσαι αὐτόν.
 9 οὕτως ὄν προσεύχεσθε ὑμῖς Πατέρ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς,
 ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου· 10 ἐλθάτω ἡ βασιλεία σου· γενθθήτω
 τὸ θέλημά σου ὡς ἐν οὐρανό καὶ ἐπὶ γῆς· 11 τὸν ἄρτον ἡμῶν
 τὸν ἐπιούσιον δός ἡμῖν σήμερον· 12 καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα

Le 11, 2-4.

- c. BDKLZ 1. 13. 33. 118. 124. 157. al⁹⁰ fere Or³ Chr .. ς (Gb⁰⁰) add an
 c. BMSUA etc | απεχ. c. BDZ 1. 13. 33. 118. 124. al¹⁰ fere vg it (exc f)
 Or Chr (st.cddmosc⁰) pplat .. ς (Gb⁰⁰) οτι απεχ. c. EKLSMSUA etc
6. Δ εισελθων ταμειων c. BEMUZA etc .. DELX al ταμειων (D -μωv) | D
 1. 13. 124. 232. (vv mu non exprimunt) om τω sec (Gb⁰) | σοι c. BDZ
 1. 209. al⁵ syr^{cu} syr^{hr}* cop sah fg² k vg sax fr Hom^{cl} Or Hil al mu ..
 ς (Gb⁰⁰) add εν τω φανερω c. EKLSMSUA al pler it^{p1} go al Euth
7. βαττολ. c. KLMUA item (certe -τολ.) z etc .. EG al βατολ., B βατταλ.
 .. D* βλαττολ., D** βλατταλ. | εθνηκοι .. B υποκριται
8. ο πατ. ημων (1. al ημων, al⁵ syr^p aeth^d add ο ουρανος, item Or¹
 sine ημων, item ut vdr x o εν τ. ουρανοις) .. B sah ο θιος ο. π. υ. |
 αιτ. αυτον .. D h ανοιξε το στομα
10. ελθατω c⁵DE**GA .. ς (Ln 49.) ελθετω c. BE*KLMSUZ etc | επι γης
 c. BZA 1. 22. 406. Clem Or⁶ Chredd mosc² (cf 28, 18. 1 Co, 8, 5.
 He 12, 25; item Eph 3, 15.) .. ς επι της γης c. DEGKLSMSUA etc Or¹
 Const²
11. τ. επιουσιον .. vg *supersubstantialem*, it pplat pler *cottidianum* (cotid.).
 Hier επιουσιον i. e. *praecipuum*, *egregium*, *peculiarem* - - *Quidam*, *quod*
super omnes ουσιας sūt h. e. super universas substantias - - *non multum*
ab eo sensu differt quem exposuimus (l. 2. ad Tit. 4, 432.). *Quod nos*
supersubstantialem expressimus, in *Graeco habetur επιουσιον*, *quod ver-*
bum LXX περιουσιων frequentissime transferunt - - in *Hebraeo sgolla*,
Symm. εξαμετον - - in *evang. sec. Hebr. reperi mahar, crastinum* (in
 Mt col. 21.). *Pancem nostrum substanticum sive superuenturum* (in Ez.
 18.3, 822.) *Amō* (l. 5. de sacram. 4, 24.) *supersubstantialem* - - *Latini*
hunc pancem quotidianum dicit, quem Graeci advenientem, quia Graeci
dicunt τὴν ἐπιούσιαν ἡμέραν advenientem diem. Victorin (l. 2. contr.
 Arium p. 273.) *ἐπιούσιον denominatum a substantia* - - *hoc Latini vel non*
intelligentes rei non valentes exprimere tantummodo quotidianam posu-
erunt - - (p. 270.) *consubstantialem* .. cop sah *crastinum*, *venientem*.
12. D οφειματα, K οφειματα. | αφηκ. c⁵BZ 1. 124^{ms} har¹ for sul (ut
 vdr) Or (alibi' αφιμεν) Nyss Ps-Ath (q. 76. ad Antioch.) .. DELA al

ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίκαμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν· 13 καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμὸν, ἀλλὰ ῥῆσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ. 14 ^(44.6) Ἐὰν γὰρ ἀφίητε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, ἀφήσει καὶ ὑμῖν ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος· 15 ἔὰν δὲ μὴ ἀφίητε τοῖς ἀνθρώποις, οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν. 16 ^(45.10) Ὅταν δὲ νηστεύητε, μὴ γίνεσθε ὡσπερ οἱ ὑποκριταὶ σκνθροποῖ· ἀφανίζουσιν γὰρ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ὅπως φανῶσιν τοῖς ἀνθρώποις νηστεύοντες. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσιν τὸν μισθὸν αὐτῶν. 17 σὺ δὲ νηστεύων ἀλειψαί σου τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ πρόσωπόν σου νίψαι, 18 ὅπως μὴ φανῆς τοῖς ἀνθρώποις νηστεύων ἀλλὰ τῷ πατρὶ σου τῷ ἐν τῷ κρυφαίῳ, καὶ ὁ πατὴρ σου

αφιομεν .. ε αφιμεν c. GKMSU al longe pl (Clem ad Le potius alludit) Or¹ Const al. Item vv pler *dimittimus* exprimunt.

13. *πονηροῦ* (Gb Sz) c.^m BDZ 1. 17. (add *αμην*) 118, 130: 209. (al mu in mg tantum vel rubro scripta habent) scholia cdd multorum: τὸ δὲ Ὅτι σοῦ ἐστίν etc ἐν τισιν οὐ κεῖται μέχρι τοῦ ἀμην, item schol codicis 36. ad Le 11. (postquam dixit orationem apud Le terminari verbis εἰς πειρασμὸν, addit ὁ δὲ γε Mtθ. εὐφραίνεται προσεγγικῶν Ἀλλὰ ῥῆσ. ἡμ. ἀ. τ. πονηροῦ.) cop ar^{edd} et^{ms} pers^w it (exc fg¹; de k vide post) vg (ita cdd am ful for tol emm etc; vg^{ed} add *amen*, item sax) sax fr Or Nyss Cyr^{hr} Max Caes (ex liturgia, non e textu sacro, affert doxologicam formulam) al, item Cyp (add *amen*) Tert rell om (exc Op) .. ε add ὅτι σοῦ ἐστίν ἡ βασιλεία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμην c. EGKLMΣΥΝΑ al pler syr utr (sed syr^{cu} om x. η θυρ.) syr^{hr} (sah - - *est robur et potentia in aevum aevi, amen*) aeth al, item fg¹ (teste Sab. invito Mart.) (k *quoniam est tibi virtus in saecula saeculorum*) go sl Const¹ (alibi¹ om x. η θυρ. x. η δο., rursus alibi a δοξα pergit x. τ. πατρ. x. τ. υἱ. x. τ. ἀ. πν.) Isid Chr Thph Euth Op
14. γὰρ .. D²L al⁵ om | καὶ ὑμῖν .. D it^{allq} ὑμῖν καὶ (pauci testes καὶ vel ὑμ. om) | L 13. 235. it^{ms} vg cop al mu pp^{lat} aliq add in fine τὰ παραπτώματα ὑμῶν
15. ἀνθρώποις (Gb¹) c. D 1. 118. 209 al syr (non syr^{cu}) ar^p a ch fg¹ ffk vg sax fr Aug al .. ε (Ln) add τὰ παραπτώματα αὐτῶν (nonnulli om αυτ.) c. BEGKLMΣΥΝΑ etc | αφησει .. D 21. it^{ms} al add ὑμῖν
16. ὡσπερ c. EGKLMΣΥΝΑ al pler .. BDA al³ ως (Ln 49.) | αὐτῶν c. BEGKLMΣΥΝΑ etc .. B al pauc *αὐτῶν* (Ln) | Δ al ὅπως αμ | απεχ. (Gb¹) c. BD 1. 22. 118. 124. al³ it^{pl} al Aug al .. ε οτι απ. c. EGKLMΣΥΝΑ etc
17. ἀλειψαι (et. Clem) .. D al³ ἀλειψον
18. ε k νηστ. τοῖς ἀσθρ. (Ln) | κρυφαιω bis (Gb¹) c.² BD (priorē loco d² ε. τω κρυφ., d² ε. κρυφια, altero d εν κρυφ.) 1. 22. .. ε κρυπτω c. EGKLMΣΥΝΑ etc | σοσ (Gb Sz) c. BDGKLMΣΥΝ al¹⁰⁰ fere syr utr (et. syr^{cu}) syr^{hr} cop vg fflm vg go al mu Thph Euth Aug al .. ε add εν τω κρυφω c. εΔ etc a beg¹ h k aeth al

22 MT. 6, 19. Oratio montana. De veris divitiis vanisque curis.

ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυφαίῳ ἀποδώσει σοι. 19 Μὴ θησαυρίζετε ὑμῖν
 θησαυρούς ἐπὶ τῆς γῆς, ὅπου σὺς καὶ βροῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου
^{20 a.} κλέπται διωρῶσουσιν καὶ κλέπτουσιν· 20 (46.5) θησαυρίζετε δὲ ὑμῖν
 Lc 12, 33 a. θησαυρούς ἐν οὐρανῷ, ὅπου οὔτε σὺς οὔτε βροῶσις ἀφανίζει, καὶ
 ὅπου κλέπται οὐ διωρῶσουσιν οὐδὲ κλέπτουσιν. 21 ὅπου γάρ ἐστιν
^{22 a.} ὁ θησαυρός σου, ἐκεῖ ἐστὶ καὶ ἡ καρδιά σου. 22 (47.5) Ὁ λόγος
 Lc 11, 34-36. τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμός. εἴαν ὄν ὁ ὀφθαλμός σου ἀπλούς
 ἦ, ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινὸν ἔσται· 23 εἴαν δὲ ὁ ὀφθαλμός σου
 Lc 16, 13. πονηρός ἦ, ὅλον τὸ σῶμά σου σκοτεινὸν ἔσται. εἰ οὖν τὸ φῶς τὸ
 ἐν σοὶ σκότος ἐστίν, τὸ σκότος πόσον. 24 (48.5) Οὐδεὶς δύναται
 δυοῖς κυρίως δουλεῖν· ἢ γὰρ τὸν ἑνα μισήσει καὶ τὸν ἕτερον ἀγα-
 πήσει, ἢ ἐνός ἀντιέξεται καὶ τοῦ ἑτέρου κατακρονήσει. οὐ δύνασθε
²⁵⁻²⁸ θεῷ δουλεῖν καὶ μιμωρᾷ. 25 (49.5) Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, μὴ
 Lc 12, 32 31. μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ὑμῶν τί φάγητε καὶ τί πίητε, μὴδὲ τῷ σώματι
 ὑμῶν τί ἐνδύσασθε. οὐχὶ ἡ ψυχὴ πλείον ἐστὶν τῆς τροφῆς καὶ τὸ
 σῶμα τοῦ ἐνδύματος; 26 ἐμβλέψατε εἰς τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ,
 ὅτι οὐ σπεύρουσιν οὐδὲ θερίζουσιν οὐδὲ συνάγουσιν εἰς ἀποθήκας,
 καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος τρέφει αὐτά· οὐχ ὑμεῖς μᾶλλον δια-
 φέρετε αὐτῶν; 27 τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι
 ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν ἑνα; 28 καὶ περὶ ἐνδύματος τί με-

19. n θησαυριστας (d hiat) | Δ εφ υμιν | D* Or¹ αφανιζουσιν | D*** και

20. r om δε διορισσ.

21. σου bis (Gb') c. v 1. 28. cop sah syrp mg ed aeth it (exc f) vg sax fr
 Mac Bas Ephr Tert al . . ς υμων c. εκκλmsuvra etc | εστας και c. εκκ
 lmsuvra etc . . v om και (Ln)

22. ο οφθ. c. εκκλmsuvra al ut vdr om vv pler Ath Naz al . . v vgd
 (non am fuld for etc) it (exc f) Hil al add σου (Ln) | v ον η ο οφθ.
 σ. απλ.

24. ουδεις . . LΔ al add οικητης | δυοις: sic cdd unc omu (ut vdr) | ερος
 . . 28. του ερος | μιμωνα (Gb Sz) c. unc omn et minusc pler . . ς μιμ-
 μονα c. pauc minusc ut vdr

25. και τι πιητε c. εκκλmsuvra al pler syr utr (non syr^{cu}) sah (om και)
 al, item η τι πι. (Ln) v al¹⁰ cdd nonnull ap Hier c f g¹ h m lux cop Or
 Ath Mc^{mon} Bas (const. mon.) . . 1. 4. 22. cdd ap Hier syr^{cu} aeth arm
 pers^w ar^r a b f k l vg sax fr (Clem Mt c. Le commisc) Bas¹ Epiph Chr
 Euthal Dam (nisi hi pp potius a Lc pendent) Hil Hier^{dis} al om (Gb^{oo}
 49.) :: cf Lc

26. ε** al οιτε σπειρ. | L ε. τα; αποθ. | L al ο πατ. υμων | αιτων . . ε
 τουτων

27. εξ . . Δ v om | προσθειναι c. bmvΔ etc . . εκκlug etc προσθηται

ριμῶντες; καταμάθετε τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ πῶς αὐξάνουσιν· οὐ¹⁰, 21. κοπιῶσιν οὐδὲ νήθουσιν. 29 λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι οὐδὲ Σολομῶν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἐν τούτων. 30 εἰ δὲ τὸν χόρτον τοῦ ἀγροῦ σήμερον ὄντα καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον ὁ θεὸς οὕτως ἀμφίγνυσιν, οὐ πολλῶ μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι; 31 μὴ ὅν μεριμνήσητε λέγοντες Τί φάγωμεν ἢ τί πίνομεν ἢ τί περιβαλοίμεθα; 32 πάντα γὰρ ταῦτα τὰ ἔθνη ἐπιζητοῦσιν· οὐδὲν γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος ὅτι χρῆζετε τούτων ἀπάντων. 33 ζητεῖτε δὲ πρῶτον τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν. 34 μὴ ὅν μεριμνήσητε εἰς τὴν αὔριον· ἢ γὰρ αὔριον μεριμήσει ἐαυτῆς. ἀρκετὸν τῇ ἡμέρᾳ ἡ κακία αὐτῆς.

VII.

1 ^(20.2) Μὴ κρίνετε, ἵνα μὴ κριθῆτε. 2 ἐν ᾧ γὰρ κρίματι κρί-^{Lc 6, 12}νετε κριθήσεσθε, καὶ ἐν ᾧ μέτρον μετρεῖτε μετρηθήσεται ὑμῖν.

28. αυξαουσαι ο. κοπιωσιν ο. νηθουσιν c.^h b 1. 4. 33. 118. 209. al Ath | Chr (et. catenox) .. ε αυξαιει ο. κοπια ο. νηθει c. EGKLMΣYVΓΔ etc

29. σολωμων: sed solomōn EGKLMYΓ. Itaque nullus veterum cdd aliter. | L περιβεβληται

30. ου πολλω .. L ουπω .. Δ ποσω μαλλ.

31. G al¹⁰ περιβαλλωμεθα, b* al περιβαλλομ.

32. Δ al vg al ταιτ. γ. παντ. | επιζητουσιν c. b 1. 4. 13. 22. 124. 207. .. ε -ζητει c. EGKLMΣYVΔ etc | νημων (et. ημ. legitur) .. L (item Clem¹) om; al² vg itpl¹ syrca cop (item Clem¹) Cyp al om ο ουψ.

33. πρωτον (al¹ προτερον, al¹ add απαντων) .. 61. b al² Op om | τ. βασ. του θε. (al² cop αυτου, al¹ Inst libere Clem² libere των ουρανων) και τ. δικ. αυτ. (haec om al² Clem³ [alibi¹ om αυτ.] Ath¹ Mac¹ item Chrcdd mo¹ c^h) c. EGKLMΣYVΔ al pler it vg syr utr (et. syrca) etc (Clem¹) Memon Mac¹ III. Chr, item iis qui κ. τ. δ. α. om etc .. b την δικαιοσ. και τ. βασιλ. αυτου (Ln 49.) Hue pertinent quae saepe ab Orig, item a Clem et Eus tanquam verba Ch¹ (ειπε γὰρ ὁ Ἰησ. τοῖς μαθ. αὐτοῦ, ὁ σωτηρ φησιν, κατανοησωμεν τὰ, τὴν εὐαγγελίου φωνὴν διδάσκοντος: Or) afferuntur: αἰτειτε (-σθε) τὰ μεγάλα, καὶ τὰ μικρὰ ὑμῖν προστεθήσεται, καὶ αἰτειτε τὰ ἱπουράνια, καὶ τὰ ἐπίγεια προστεθήσεται ὑμῖν.

34. εαυτης (Gb¹) c. b (b²L αυτης) GLSV al³⁰ fere (item al εαυτη vel εαυτην) Thph, item vg it etc Cyp etc .. ε τα εαυτης c. EKMY etc, Δ τα περι αυτης | a* al pauc om αρκετον usq αυτης

VII. 1. κριθητε .. L add μη καταδικαζετε και ου μη καταδικασθητε

2. μετρηθησεται (Gb Sz) c. BEGKLMΣYVΧΔ al pl itmu ain fuld for tol etc pps^r pm .. ε αντιμετρηθ. c. minusc itmu vgs^d, item (parum inter Lc et Mt distingu.) pp aliq gr et lat

⁸⁻⁵
Lc 6, 41 a. 3 (^{51.5}) τί δὲ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ ἐν τῷ σῷ ὀφθαλμῷ δοκόν οὐ κατανοεῖς; 4 ἢ πῶς εἶπες τῷ ἀδελφῷ σου Ἄφες ἐκβάλω τὸ κάρφος ἀπὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ ἰδοὺ ἡ δοκὸς ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου. 5 ὑποκριτά, ἐκβαλε πρῶτον ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου τὴν δοκόν, καὶ τότε διαβλέψεις ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ ἀδελφοῦ σου. 6 (^{52.10}) Μὴ δώτε τοὺς ἄγων τοῖς κισίν, μηδὲ βάλητε τοὺς μαργαρίτας ὑμῶν ἐμπροσθεν τῶν χοίρων, μήποτε καταπατήσουσιν αὐτοὺς ἐν τοῖς ποσίν αὐτῶν καὶ στραφέιντες ῥήξωσιν ὑμᾶς. 7 (^{53.5}) Αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν ἤζητε, καὶ εὐρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοίγησεται ὑμῖν. 8 πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὐρίσκει, καὶ τῷ κρούοντι ἀνοίγησεται. 9 ἢ τίς ἐστιν ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος, ὃν ἐὰν αἰτήσῃ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; 10 ἢ καὶ ἐὰν ἰχθὺν αἰτήσῃ, μὴ ὄψιν ἐπιδώσει αὐτῷ; 11 εἰ οὖν ὑμεῖς ποιηταὶ ὄντες οἴδατε δόματα ἀγαθὰ δίδουσι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατήρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς δώσει ἀγαθὰ τοῖς αἰτουσίν αὐτόν. 12 (^{54.5}) Πάντα οὖν ὅσα ἂν θέλητε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, οὕτως καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς· οὗτος γάρ ἐστιν ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται.

⁷⁻¹¹
Lc 11, 9-13. 4. ἀπο c. EGKLSUVXΔ etc .. B al plus¹⁰ εκ (Ln)
5. εκ τ. ο. σ. την δοκ. εκ τ. ο. σ. c. EGKLSUVXΔ etc :: cf Lc | Δ εκβαλλειν
6. L βαλλετε, al βαλλητε | καταπατησουσιν c. BOLX .. σ -σωσιν c. EGKMSUVXΔ etc
7. ανοιγησεται c. CEKGLMSUVXΔ etc it vg sah etc .. B cop syr^{cu} ανοιγησεται (Ln)
8. η (υ om) τις (Ln ἢ τις) εστιν c. B**CEGKMSUVXΔ al longe pl it vg (exc emm) Cyp Aug etc .. B*L al²⁶ fere b ch emm (hae vv τ/ς, non τ/ς) cop sah al om εστιν (Gb° Ln 49.) | ον (M al ος) εαν (κ*La ar) c. EGKLSUVXΔ al it^{mu} vκ Cyp al .. BC al⁴ vel⁵ (a b c g¹ h mm a quo peti) cop sah om εαν (Ln 49.) | αιτησει c. BCLΔ al mu (it^{mu} mm vide ante; reliqui petierit) cop sah .. σ αιτηση c. EGKMSUVX etc
9. η και εαν c. BC (uterq cum al⁵ om εαν, ita Ln 49.) KMS al²⁵ fere cop (sine και) sah, syr^{cu} (sine και), item aut si pi. petierit (am petet) it vg .. σ και εαν (L ar) c. EGLUVXΔ etc | αιτησει c. BCLΔ .. σ αιτηση c. EGKMSUVX etc
10. L 48^{ev} vv aliq Hier om δοματα (1. itedd vg Cyp al post αγ. pou) | M al plus⁵ Cyp ο οιρασις
12. ουρ (cop δε, etiam γαρ legitur) .. L al⁴ vv pauc om | αν .. C al εαν | LX al θελετε, vg it^{pl} vultis | C*L ποιουσιν | οιτω; .. L al pauc e ffvg om (pauci post υμεις pon) | ουτος .. LX al⁶⁰ et plus syr^P Euth οιτω; (Gb°)

4. ἀπο c. EGKLSUVXΔ etc .. B al plus¹⁰ εκ (Ln)

5. εκ τ. ο. σ. την δοκ. εκ τ. ο. σ. c. EGKLSUVXΔ etc :: cf Lc | Δ εκβαλλειν

6. L βαλλετε, al βαλλητε | καταπατησουσιν c. BOLX .. σ -σωσιν c. EGKMSUVXΔ etc

7. ανοιγησεται c. CEKGLMSUVXΔ etc it vg sah etc .. B cop syr^{cu} ανοιγησεται (Ln)

8. η (υ om) τις (Ln ἢ τις) εστιν c. B**CEGKMSUVXΔ al longe pl it vg (exc emm) Cyp Aug etc .. B*L al²⁶ fere b ch emm (hae vv τ/ς, non τ/ς) cop sah al om εστιν (Gb° Ln 49.) | ον (M al ος) εαν (κ*La ar) c. EGKLSUVXΔ al it^{mu} vκ Cyp al .. BC al⁴ vel⁵ (a b c g¹ h mm a quo peti) cop sah om εαν (Ln 49.) | αιτησει c. BCLΔ al mu (it^{mu} mm vide ante; reliqui petierit) cop sah .. σ αιτηση c. EGKMSUVX etc

9. η και εαν c. BC (uterq cum al⁵ om εαν, ita Ln 49.) KMS al²⁵ fere cop (sine και) sah, syr^{cu} (sine και), item aut si pi. petierit (am petet) it vg .. σ και εαν (L ar) c. EGLUVXΔ etc | αιτησει c. BCLΔ .. σ αιτηση c. EGKMSUVX etc

10. L 48^{ev} vv aliq Hier om δοματα (1. itedd vg Cyp al post αγ. pou) | M al plus⁵ Cyp ο οιρασις

12. ουρ (cop δε, etiam γαρ legitur) .. L al⁴ vv pauc om | αν .. C al εαν | LX al θελετε, vg it^{pl} vultis | C*L ποιουσιν | οιτω; .. L al pauc e ffvg om (pauci post υμεις pon) | ουτος .. LX al⁶⁰ et plus syr^P Euth οιτω; (Gb°)

13^(55.5) εἰσέλθατε διὰ τῆς στενῆς πύλης· ὅτι πλατεῖα ἡ πύλι καὶ Le 12, 54.
 εὐρύχωρος ἡ ὁδὸς ἢ ἀπάγουσα εἰς τὴν ἀπώλειαν, καὶ πολλοὶ εἰσὶν
 οἱ εἰσερχόμενοι δι' αὐτῆς· 14 ὅτι στενὴ ἡ πύλι καὶ τεθλιμμένη ἡ
 ὁδὸς ἢ ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωὴν, καὶ ὀλίγοι εἰσὶν οἱ εὐρίσκοντες
 αὐτήν. 15^(56.10) Προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν ψευδοπροφητῶν, οἵτινες
 ἔρχονται πρὸς ὑμᾶς ἐν ἐνδύμασιν προβάτων, ἔσωθεν δὲ εἰσὶν λύκοι
 ἄρπαγες. 16 ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς. ^(57.5) Le 6, 45-46.
 μᾶτι συλλέγουσιν ἀπὸ ἀκανθῶν σταφυλὴν ἢ ἀπὸ τριβύλων σῦκα;
 17^(58.5) οὕτως πᾶν δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς καλοὺς ποιεῖ, τὸ δὲ ^{12, 38.}
 σαπρὸν δένδρον καρποὺς πονηροὺς ποιεῖ. 18 οὐ δύναται δένδρον
 ἀγαθὸν καρποὺς πονηροὺς ποιεῖν, οὐδὲ δένδρον σαπρὸν καρποὺς
 καλοὺς ποιεῖν. 19 πᾶν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται ^{3, 10.}
 καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. 20 ἄραγε ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώ-

13. εἰσέλθατε ^δ. BCLD al² .. ς -θετε c. EGKMSUVX etc | οτι .. 118*. a b h l
 Cyp al mu τi (118*. και τi) | η πύλι c. BCEGKLSUVXΔ rell omu syr
 utr (et. syr^{cu}) cop sah etc vg (et. am fuld, sed non for) itm^u etc Chr
 (exponit) Aug¹ Fulg al .. *a b c h k for Clem et Or (uterque saepe, sed
 non ipsum textum exscribentes sed ubique alludentes magis) Cyp Hil
 al om (Ln) | εἰσερχόμενοι .. L al plus¹⁰ ερχομ.. Chr διερχ., al εἰσπο-
 ρεομένοι
14. οτι (Gb') c. B*X (ὅτι) al ut vdir sat mu fffm (k quae angusta) vgr^{edd}
 aliq cop (sah^{edd} var.) arm Naass Or (ἰάν τις -- λεκτέον αὐτῶ οὐ μόνον
 τὸ Πολλοὶ κλητοὶ -- ἀλλὰ καὶ -- τὸ ἐν τῷ κα. ματθ. γεγραμμένον
 τοῦτο τὸν τρόπον ὑητέον "Ὅτι στενὴ κ. τ. ῥ.) Gaud¹ .. B**CKOKLSUVXΔ
 al plus¹⁰⁰ syr utr (et. syr^{cu}) it vg go al mu Ephr Thph al Cyp al τi
 (Gb Sz Ln) .. al¹ om, al¹ Chr^{mosc} om, sahox στει. δε | η (L om, κ v)
 πύλι .. 113. 182*. h k m Clem (ut ante) Naass Or (ut ante; sed¹ habet η
 πύλι) Hom^{cl} (vdir; habet enim ὁ διδάσκαλος εἶπερ Εἰσέλθετε διὰ τῆς
 στενῆς; καὶ τεθλιμμένης ὁδοῦ --) Cyp al mu (sed plures modo om,
 modo add) om; Ln [η πύ.]
15. δε c. BEGKLSUVXΔ etc .. B al plus¹⁰ it (exc f) vg al mu Ath Chr
^{mosc} Hil al om (Ln)
16. σταφυλὴν c. c (c* videtur σταφυληνας) EGKLSUVXΔ etc (et. Leif
 Aug¹) .. B al¹⁰ fere (non z, ultima enim syllaba periit) it vg etc (vv pler
 pluralem exprimunt) Chr^{mosc} Hil al σταφυλάς (Ln, item Schu probat)
17. B καρπ. ποι. καλ., Δ καλ. ποι. καρπ.
18. B ποτηρ. ἐργεῖν, item (cum Heracl) Or¹ (alibi¹ ποιμν confirmat;
 alibi vero ἐργε. ad sq. ποιμν transfert, αγαθοις; pro καλοῖς substi-
 tuto), item Dial εἰς τὴν κλήν ποτὸν ἑκκατὸν τρεῖς ἑταῖροι.
19. παν c. BC*EGKLSUVXΔ etc a ffk vg cop etc Irin^t Cyp etc .. C**LZ
 al³⁰ fere beg¹ h (f enim, g² autem) syr^{cu} sah add οιν, Ln [οιν]
20. απο c. BEGKLSUVXZA etc .. c εκ (Ln); item ex vg it^{plur} Leif Aug
 (de k Hil, a ff)

σεσθε αὐτούς. 21 ^(90.5) Οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι Κύριε κύριε, εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. 22 ^(90.5) πολλοὶ ἐρῶσίν μοι ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ Κύριε κύριε, οὐ τῶ σφ̄ ὀνόματι ἐπροφητεύσαμεν, καὶ τῶ σφ̄ ὀνόματι δαιμόνια ἐξεβάλομεν, καὶ τῶ σφ̄ ὀνόματι δυνάμεις πολλαὶ ἐποιήσαμεν; 23 καὶ τότε ὁμολογήσω αὐτοῖς ὅτι οὐδέποτε ἔργων ὑμᾶς ἀποχωρεῖτε ἀπ' ἐμοῦ οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν. 24 ^(91.5) Πᾶς ὅν ὅστις ἀκούει μου τοὺς λόγους τούτους καὶ ποιῇ αὐτούς, ὁμοιώσω αὐτὸν ἀνδρὶ φρονίμῳ, ὅστις ᾠκοδόμησεν αὐτῷ τὴν οἰκίαν ἐπὶ τὴν πέτραν. 25 καὶ κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι καὶ προσέπεσαν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἔπεσεν· τεθεμελίωτο γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν. 26 καὶ πᾶς ὁ ἀκούων μου τοὺς λόγους τούτους καὶ μὴ ποιῶν αὐτούς ὁμοιωθήσεται ἀνδρὶ μωρῷ, ὅστις ᾠκοδόμησεν αὐτῷ τὴν οἰκίαν ἐπὶ τὴν ἄμμον. 27 καὶ κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ καὶ ἔπνευσαν

21. εν ουρανοῖς c. KOKLMBSVXΔ al pler .. BC (* et**) z al⁵ Iust Naass ε. τοῖς ουρ. (Ln 49.) Cf v. 11. ubi τοῖς non fluctuat. | ουρανοῖς .. c** 33. vg it^{pler} sax fr Cyp al add οὗτος εἰσελευσεται εἰς τὴν βασιλειαν τῶν ουρανων
22. z om μοι | ἐπροφητ. c. ²BCLZ 13. 33. 124. 48^{ov} a^{scr} .. ε προφητ. c. KOKMBSVXΔ etc | L al ἐξεβάλομεν. Huc spectant quae apud Iust² Or⁴ (in singulis differunt) similiterque ap Aug et Hier leguntur: -- οὐ τῶ ὀνόματι σου ἐφάγομεν καὶ τῶ ὀνόματι σου ἐπίομεν καὶ τῶ ὀνόματι σου δαμ. ἐξεβάλομεν x. δυν. πολλὰς ἐποιήσαμεν (post ἐπίομεν Iust proferret. x. δαμ. ἐξελ., alibi x. δυνάμεις ἐποιήσαμεν). Ad Lc et Mt conformata.
23. κ ουδεπω | LU al²⁰ fere b Hil al παντες οι εργ.
24. ονν .. KX al pauc a k m (item aliae vv) Cyp al om | μου .. L ante ακουει, vv pler pp^{lat} post λογους | τούτους .. B* al⁴ a g¹ k m go syr^{hr} Cyp al om, Ln [τουτ.] | ὁμοιωσω αυτ. c. CEKLMBSVXΔ etc fh k m syr^{cu} syr^p cop go etc Phot (in scholio) Cyp Leif al mu .. Bz al¹⁰ fere e dd ap Euth ff v g (it^{mu} Amb al similit est) sah syr^p mg al mu Or (sed conformata ad v. 26; incipit enim πᾶς ὁ ἀκούων) Chr Cyr Aug¹ Op¹ Erph ὁμοιωθησεται (Ln, item Schu probat) | c* οικοδομησεν | αυτου τ. οικ. c. BCZ 1. 33. .. ε τ. ο. x. αυτ. c. ECKLMBSVXΔ etc
25. προσεπεσαν (Ln -παισαν) c. BCXZΔ (hi omnes -εσαν. non αισα) al plus¹⁰ syr^p mg Chr (et. mo^{sc} 1) (Cyr Dam .. ε -πεσον c. KLMBSV etc (et. προσεκουσαν, προσερηξαν, προσεπηξαν legitur)
26. τούτους .. al³ fk m (vdtr) syr^{hr} go Cyp Leif om | c* οικοδομ. | αυτ. τ. οικ. c. BZ 1. (vv. 25 et 26 desunt in 33.) .. ε τ. οικ. αυτ. c. CEKLMBSVXΔ etc

audiens. Leprosus sanatur. Centurio accedit. MT. 8, 5. 27

οἱ ἀνεμοὶ καὶ προσέκοψαν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἔπεσεν, καὶ ἦν ἡ πτώσις αὐτῆς μεγάλη.

28 ^(62.2) Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους, ἐξεπλήρουντο οἱ ὄχλοι ἐπὶ τῇ διδασκαλίᾳ αὐτοῦ· 29 ἦν γὰρ διδάσκων αὐτούς ὡς ἐξουσίαν ἔχων καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς αὐτῶν.

VIII.

1 ^(63.2) Καταβάτη δὲ αὐτῶ ἀπὸ τοῦ ὄρους, ἠκολούθησαν αὐτῶ ὄχλοι πολλοί. 2 καὶ ἰδὼν λεπρὸς προσελθὼν προσέκνην αὐτῶ λέγων Κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαι με καθυγιάσαι. 3 καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἤψατο αὐτοῦ λέγων Θέλω, καθυγιάσθητι. καὶ ἐνθὺς ἐκαθερίσθη αὐτοῦ ἡ λέπρα. 4 καὶ λέγει αὐτῶ ὁ Ἰησοῦς Ὅρα μηδενὶ εἴπῃς, ἀλλὰ ἔπαγε σεαυτὸν δεῖξον τῶ ἱερεῖ, καὶ προσένεγκον τὸ δῶρον ὃ προσέταξεν Μωϋσῆς εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.

5 ^(64.2) Εἰσελθόντι δὲ αὐτῶ εἰς Καφαρναούμ, προσῆλθεν αὐτῶ

27. προσέκοψαν c. BEKLSUYA etc .. CM al³ Bas Chr προσεσηξσαν .. et. προσεκοψσαν, προσεπεισαν et -σαν legitur | μεγάλη .. 13. 31. 33. 124. 245. syr^{br} arm add σφοδρα

28. ἐτέλεσεν (et. Schu probat) c. BCZ (videtur pro spatio) 1. 83. 124. al¹⁰ Or Chr (et. cddmose⁶) .. ε (Trigl) συνετέλεσεν c. EKLMBSUYXA etc (Et. 11, 1. 19, 1. pro τελεσιον alii testes συνετ., praeterea cf 13, 53. 26, 1.) 29. αιτων c. BC^{***}κα 1. 13. 22. 118*. 124. 248. 276. f sah cop syr^{br} Eus¹ (dem. 9, 11.) Aug; item additis και οι φαμισαιοι (Ln) c^{**} 17. 21. 33. a cffg¹⁻² h l (k οι φαρ. x. οι γρ. αιτ.) vg sax syr utr (et. syr^{cu}) al mu Eus¹ (dem. 1, 7) .. c* b και οι γαφ. (b add αιτ.) .. ε om c. ELMBS LVX etc. Cf Mc 1, 22. Lc 5, 30.

VIII. 1. καταβατη δε αυτω (v^a om αιτ.) c. EKLMBSUYXA etc .. BC al¹⁰ καταβατος (al⁵ fere -βρωτοτος) δε αυτου .. z και καταβατο; αυτου (Ln). Vg ffh cum autem (h et cum) descendisset, ab cgl¹ Hil et descendente eo, k et descendente, f descendente autem eo

2. προσελθ. (Gb¹) c. BEMA 1. 13. 108. 131. 157. 209. al²⁰ fere sah go (k introicit) Cyr Chr Dam Thph .. ε ελθων c. CKLSUVX etc (vv pler exprimunt veniens)

3. ηψ. αιτ. c. BC^o 1. 13. 33. 118. 124. 209. 243. ff k cop sah aeth go .. ε (Gb^o) add ο ιψ c. C^{**}EKLMBSUYXA etc (vv mu ante ηψ.) | εκαθερισθη c. B^{**}ELX al² et plurib .. ε (Ln 49.) εκαθαρισθη c. B^{**}CKMBSUYA etc | s al² εκαθ. απ. αιτου

4. μηδενε .. γ al⁴ add μηδεν | αλλα LUF al²⁰ fere αλλ | προσενηκον c. BC .. ε -γνε c. EKLMBSUYTA etc | μοισης c. BC^{**}K etc cop sah itpler vg (sed non am) .. ε μωσης c. C^{*}ELMUVXTA etc k am go

5. εισελθ. δε (x om) αυτω (Gb Sz) c. EKMBUYXTA al plus¹⁰⁰ vv fere omu ppma .. BC² al¹⁰ (Or εισελθοτος του κυριου libere) εισελθοτος δε

ἐκατόνταρχος παρακαλῶν αὐτὸν 6 καὶ λέγων Κύριε, ὁ παῖς μου βέβηλται ἐν τῇ οἰκίᾳ παραλυτικός, δεινῶς βασανιζόμενος. 7 λέγει αὐτῷ Ἐγὼ ἰλλῶν θεραπεύσω αὐτόν. 8 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἐκατόνταρχος ἔφη Κύριε, οὐκ εἰμὶ ἰκανὸς ἵνα μου ὑπὸ τὴν στέγην εἰσελθῆς· ἀλλὰ μόνον εἰπὲ λόγῳ, καὶ ἰαθήσεται ὁ παῖς μου. 9 καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἔξουσίαν, ἔχων ὑπ' ἑμαυτὸν στρατιώτας, καὶ λέγω τούτῳ Πορεύθητι, καὶ πορεύεται, καὶ ἄλλῳ Ἔρχου, καὶ ἔρχεται, καὶ τῷ δούλῳ μου Ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ. 10 ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐθαύμασεν καὶ εἶπεν τοῖς ἀκολουθοῦσιν Ἀμῖν λέγω ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὑρόν. 11 ^(65.5) λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι πολλοὶ ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν ἤξουσιν καὶ ἀνακλιθήσονται μετὰ Ἀβραάμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν· 12 οἱ δὲ υἱοὶ τῆς βασιλείας ἐκβληθήσονται εἰς τὸ σκότος τὸ ἕξωτερρον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρονθὸς τῶν ὀδόντων. 13 ^(65.5) καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τῷ ἐκατοντάρχη Ἔπαγε, καὶ ὡς ἐπίστευσας γενήθῃτω σοι. καὶ ἰάθη ὁ παῖς αὐτοῦ ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ.

Lc 13, 28 a.

- αυτου (Ln) .. ε̄ εισελθοῦτε δε τω ω̄ c. c⁺⁺⁺L, etc syr^{sc} syr^p ed e | κα-
φαρταουμ c. BZ cop sah it vg go sax fr Or (item Epiph al) .. ε̄ καπε-
ραουμ c. CEKLMBSUVXΓΔ etc syr utr etc
7. λεγει c. B 47^{ov} bk am syr^{cu} sah arm, item αιτω c. ⁵ B k cop .. ε̄ και
λεγ. αιτ. ο̄ ω̄ c. CEKLMBSUVXΓΔ etc
8. και αποκρ. (U add αιτω) .. ⁵ B sah αποκρ. δε (Ln) | λογω (Gb Sz) c. BCE
FKLMBSUVXΔ al pler vñ pl Or al mu .. ε̄ λογον c. r al pm g¹ ff etc | ο
π. μου .. 1. 118. 209. sah a k Or¹ om
9. υπο εξουσιαν (syr^{hr} om) .. ⁵ B al³ it^{pl} v^{ged} (non am fuld for etc) Chr¹
et mose⁵ Hil al add τασσομινος (Ln) :: ex Lc | x και τω αλλω
10. ακολουθουσιαι .. c al⁴ (item sequentibus se it vg, exc gat, et al) ax.
αιτω (Ln) | ουδε ε. τ. ισρ. το. πι. ευρ. (G al ηνρ.) c. CEKLMBSUVXΓΔ al
pler vg (exc gat) it^{pl} etc Or al .. B al⁵ a g¹ k gat sah cop syr^{cu} syr^p mg
Amb Aug Op παρ ουδεμι τοσαιτην πιστιν εν τω ισραηλ (al³ Amb om
ε. τ. ισρ.) ευρον (Ln 49.)
12. εκβληθ. (ita etiam vg fffg² Cyp¹) .. Heracl εξελιουσονται, item ιδουε
vel exidubnt. exient a b c g¹ h k Ir^{int} al .. Δ praem αυτης | EL κλαυμος
13. εκατονταρχη (Gb Sz) c. BCEKLMBSUVXΓ al¹⁰⁰ fere .. ε̄ - ρχω c. ια etc
| και ως c. CEKLMBSUVXΓΔ al fere omn vg c ff syr^p Or² Chr¹ etc ..
Δ B al³ a b g¹⁻² h k syr (et. syr^{cu}) cop sah Chr¹ (et. mose⁵) Ir^{int} om και
(Ln 49.) | αυτου c. CEKLMBSUVXΓΔ al fere omn syr utr (et. syr^{cu}) sah
go etc .. ⁵ B 1. 22. 33. 118. it vg cop syr^{hr} om (Ln 49.) | εν τη ωρ. εκ. c.
BEKLMBSUVXΓ etc .. CA al⁵ it^{pl} pler sah Bas Chr¹ (et. mose⁵) Bassel απο
της ωρας εκαιης (Ln) :: ita alibi saepe | CR (cum asteriscis) MUX al
plus⁵⁰ g¹ syr^p syr^{hr} aeth add in fine και υποστρεψας ο εκατονταρχος
(pauci minusc - ρχης) εις τον οικον αυτου εν αυτη τη ωρα (pauci om

14 ^(67.2) Καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν Πέτρον εἶδεν τὴν ¹⁴⁻¹⁷ ^{Mc 1, 29-34.} ^{Lc 4, 28-41.} πενθερὰν αὐτοῦ βεβλημένην καὶ πυρέσσουσαν. 15 καὶ ἤψατο τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετός· καὶ ἠγήθη, καὶ διήκονε αὐτῷ. 16 ὁρίας δὲ γενομένης προσήγγεσαν αὐτῷ δαιμονιζομένους πολλούς· καὶ ἐξέβαλεν τὰ πνεύματα λόγῳ, καὶ πάντα τοὺς κακῶς ἔχοντας ἐθεράπευσεν. 17 ὅπως πληρωθῆ τὸ ῥηθὲν διὰ ^{Mc 6, 4.} Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος Ἀντὸς τὰς ἀσθενείας ἡμῶν ἔλαβεν καὶ τὰς νόσους ἐβάστασεν.

18 Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς πολλοὺς ὄχλους περὶ αὐτὸν ἐκέλευσεν ^{Lc 9, 22.} ^{Mc 4, 35.} ἀπελθεῖν εἰς τὸ πέραν. 19 ^(68.6) Καὶ προσελθὼν εἰς γραμματεῖς εἶπεν αὐτῷ Λιδάσκαλε, ἀκολούθησά μοι ὅπου ἔαν ἀπέρχῃ. 20 καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσι καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις, ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει πουτὴν κεφαλὴν κλίην. 21 ἕτερος δὲ τῶν μαθητῶν εἶπεν αὐτῷ Κύριε, ἐπίτρεψόν μοι πρῶτον ἀπελθεῖν καὶ θάψαι τὸν πατέρα μου. 22 ὁ δὲ Ἰησοῦς λέγει αὐτῷ Ἀκολούθει μοι, καὶ ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς ἐκείνων νεκρούς.

23 ^(69.2) Καὶ ἐμβάντι αὐτῷ εἰς τὸ πλοῖον, ἠκολούθησαν αὐτῷ ²³⁻²⁷ ^{Mc 4, 25-41.} ^{Lc 8, 22-25.} οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 24 καὶ ἰδὼν σεισμός μέγας ἐγένετο ἐν τῇ θαλάσῃ, ὥστε τὸ πλοῖον καλύπτεσθαι ὑπὸ τῶν κυμάτων· αὐτὸς δὲ ἐκάθυσεν. 25 καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ ἤγειραν αὐτὸν λέγοντες

ε. α. τ. ω.) ευραν τον παιδα (M al add αυτου) νηιαινοντα, item al' eadem quae Lc 7, 10.

14. εἶδεν c. BCEGLMUVXΓA etc .. κ al ιδεν

15. αυτω (Gb') c. BCEFGKM**SUVXΓ al¹⁵⁰ fere vv pm Or al mu .. ε αιτοις c. M¹LA etc it vg syr^{ca} al

16. τα πνευμ. . . Δ add ακαθαρτος (d et it^{pler} spiritus immundos)

17. ημων .. L** υμων | ελαβεν .. κ al⁷ Chr ανελαβ.

18. πολλ. οχλ. c. CEGLKLSUVXΓA etc (al¹ ο. π.) .. B οχλον (Ln), al³ it^{allq} sah πολιν οχλ. (sah ο. π.) .. al pauc cop vel οχλ. vel πολλ. om

20. κλιση c. BCELSVVA etc .. GKMX al mu Clem κλιει, γ al κλιαις

21. μαθητων c. B 33. al⁵⁰ abch (bch alius discipulus, item g² addito eius) sah .. ε add αυτου c. CEGLKLSUVXΓA etc (cf 8, 25. 14, 22. 19, 25. 26, 36. 45; item 15, 12. 33. 36. 16, 5. 20. 26, 8. 56.)

22. λεγει c. BC 1. 33. al (vg it^{mu} αὐ) item Clem .. ε ειπεν c. EGKLSUVXΓA etc | αυτω .. Clem τω φιλιππω

23. αυτω .. U al τῷ ἰω | το (Δ τον) πλοιο. c. EGKLSUVXΓA etc .. BC 1. 33. 118. 124. al plus¹⁰ (Or alludens) om το (Ln 49.)

24. γ al² εγενετ. μεγας | υπο .. B** απο

25. οι μαθηται (Gb Ss) c. C**EFGKLSUVVGA al plus¹⁰⁰ vv aliq Thph; item

Κύριε σῶσον, ἀπολλύμεθα. 26 καὶ λέγει αὐτοῖς Τί δειλοί ἐστε, ὀλιγόπιστοι; τότε ἐγερθεὶς ἐπετίμησεν τοῖς ἀνέμοις καὶ τῇ θαλάσῃ, καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη. 27 οἱ δὲ ἄνθρωποι ἐθαύμασαν λέγοντες Ποταπὸς ἐστὶν οὗτος, ὅτι καὶ οἱ ἄνεμοι καὶ ἡ θάλασσα ὑπακούουσιν αὐτῷ;

26-34
Mc 5, 1-17.
Lc 8, 26-37.

28 Καὶ ἐλθόντι αὐτῷ εἰς τὸ πέραν εἰς τὴν χώραν τῶν Γαδαρηῶν, ὑπήντησαν αὐτῷ δύο δαιμονιζόμενοι ἐκ τῶν μνημείων ἐξερχόμενοι, χαλεποὶ λίαν, ὥστε μὴ ἰσχύειν τινὰ παρελθεῖν διὰ τῆς ὁδοῦ ἐκείνης. 29 καὶ ἰδὸν ἐκραξαν λέγοντες Τί ἡμῖν καὶ σοί, υἱὸ τοῦ Θεοῦ; ἤλθες ὧδε πρὸ καιροῦ βασανίσαι ἡμᾶς; 30 ἦν δὲ μικρὰν ἀπ' αὐτῶν ἀγγελίαν χοίρων πολλῶν βροσκομένη. 31 οἱ δὲ δαίμονες παρεκάλουν αὐτὸν λέγοντες Εἰ ἐκβάλλεις ἡμᾶς, ἀπόστειλον ἡμᾶς εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων. 32 καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ἔπαύετε. οἱ δὲ ἐξεληθόντες ἀπήλθον εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων· καὶ ἰδὸν ὤρμησεν

ς addito αὐτου c. c* (videtur habuisse pr. αὐτω οἱ μ. αὐτ.) x etc vge d italiq go etc .. b a c f k l am fu for harl emm sah cop sax Hier al om (49; Ln [οἱ μαθ.]) :: cf Lc et Mc | σωσον c. bc 1. 13. 118. 209. . . s add ἡμας c. EKLMBSUVXIA v v ut vdr omn etc

26. 1. 13. 22. 124. 209 v v aliq τω αρεμω

27. κας οἱ αρεμ. c. BEKLMBSUVXA v v pl (et. d) .. c 34. 85. (et alii sine dubio) v g (sed non am for) it³ cop syr al Hil Op om κας (Ln 49.) | υπακ. αὐτ. c. BEKLMBSUVXA etc .. b 1. Chr αὐτ. υπακ. (Ln 49.)

28. ἐλθοιτι (α - ρτι) αὐτω c. EKLMBSUVXA etc .. bc al¹⁰ fere ἐλθοτος· κ ς α ρ η ν ω ν αὐτου (Ln) | γαδαρηων (Gb' Sz) c. bc* ma al plus¹⁰ item cdd („ολιγα“) ap Or syr utr perss Eus Epiph (Chr, nisi Lc vel Mc spectat) catenagram (των εν γαδαροις) .. cdd (pleraque ut vdr, vide ante) ap Or it (et. d) v g sah syr^p m⁸ sax Ath Hil al γερασηρων (Gb' Ln) .. s γερασηρων c. c*** EKLSUVX (c*** LX al - σινων) etc, item cdd ap Epiph et ap alios (syr^p m⁸ graece γερασων) γερασων. Or γερασητων sive γερασων legi voluit, quamquam in codicibus non inventum.

29. υιε (Gb) c. bc* L al plus²⁰ f k l for tol harl* cop Or Cyp al .. s praep i v c. c*** EKMSUVXA etc :: cf Lc et Mc

30. μακραν .. it (exc d k) v g sax non longe | βροσκομενη .. x al² it^p (et. d) - μεων

31. εκβαλλεις .. LX al⁶ -βαλης, F al -βαλεις | ἀποστ. ημ. (Gb) c. b² v 1. 22. (add απελθειν) 33. 118. (om ἡμας) cop sah syr^{hr} syr^p m⁸ ed arr aeth it (exc fh) v g sax fr Cyr .. s (Gb', prob. Schu) επαυητων ημων (al¹ ἡμας, al¹⁰ om) απελθειν c. BEKLMBSUVXA etc syr utr go (fh iube nos ire) etc :: cf Lc

32. αὐτοῖς c. BEKLMBSUVXA etc .. c b e g¹ h syr add ο υ̅, Ln [ο υ̅]¹ απηλθαρ c. b .. s - λθον c. BEKLMBSUVXA etc | τῃν αἰ. των χοιρ. (prob. Schu) c. c*** EKLMBSUVXA al pler fh syr^p go etc .. bc* al² it^{pler} v g cop

πάσα ἡ ἀγέλη τῶν χοίρων κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἀπέθανον ἐν τοῖς ὕδασι. 33 οἱ δὲ βόσκοντες ἔφθον, καὶ ἀπελθόντες εἰς τὴν πόλιν ἀπήγγειλαν πάντα καὶ τὰ τῶν δαιμονιζομένων. 34 καὶ ἰδὼν πᾶσα ἡ πόλις ἐξῆλθεν εἰς συνάντησιν τῷ Ἰησοῦ, καὶ ἰδόντες αὐτὸν παρεκάλωσαν ὅπως μεταβῆ ἀπὸ τῶν ὄριων αὐτῶν.

IX.

1 (70.1) Καὶ ἐμβὰς εἰς τὸ πλωῖον διεπέρασεν, καὶ ἦλθεν εἰς ^{Mc 2, 9-12.} _{Lc 8, 18-20.} τὴν ἰδίαν πόλιν. 2 καὶ ἰδὼν προσέφερον αὐτῷ παραλυτικὸν ἐπὶ κλίνης βεβλημένον. καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν εἶπεν τῷ παραλυτικῷ Θάρσει, τέκνον· ἀφέωνταί σου αἱ ἁμαρτίαι. 3 καὶ ἰδὼν τινὲς τῶν γραμματέων εἶπαν ἐν ἑαυτοῖς Οὗτος βλασφημεῖ. 4 καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν εἶπεν Ἴνα τί ὑμεῖς ἐνθυμεῖσθε πονηρὰ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; 5 τί γάρ ἐστιν ἐνοκώτερον, εἰπεῖν Ἀφέωνταί σου αἱ ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν Ἐγείρε καὶ περι-

sah syr al Chr τους χοίρους (Ln Gb) :: cf Lc et Mc | L ὀρμησεν | πα. (al³ om) η αγ. . . c* 21. syrP η αγ. πα. | των χοιρ. c. c***EKLMSVX al pler cop Chr etc .. BC*MA al¹ it vg syr utr sah go al Euth om (Gb Ln) :: cf Lc et Mc | απεθανον .. c 262. -θανεν

34. σιναρι. c. CEKLSMSUVX etc .. B 1. 33. υπαρι. (Ln) | τω ω .. c al¹ του ω | οπως .. B ινα (Ln)

IX. 1. εις (Fc*** al plus¹⁰ add ο ις) το πλ. (c* al⁴ add ο ις) c. c⁴EFKMSVX etc .. BC***LX al²⁰ fere Or Chr^{mosc1} εις πλ. (Gb' Ln 49.) | ιδιαν .. F ιουδαιαν

2. προσεφερ. c. BEFKLSMSUVX etc (it vg obtulerunt, afferebant) .. c προσφερουσιν (Ln) | αφειωντ. c. CEFKLSMSUVX etc Or¹ Niceph .. D αφιωτε. B Or¹ αφεινται (Ln). It vg remissa sunt, remittuntur | σου αι αμαρτ. (Gb') c. BCD* al¹⁷ Or¹ Chrmosc⁵ .. DER Δ** for k Or¹ Did σοι αι αμ. .. M al¹⁰ fere Niceph σου αι αμ. σου .. ς σοι αι αμ. σου c. EFKLSVX itpler (et. d) vg (exc for) eit :: cf Lc

3. ειπαν c. B .. ς (49.) ειπον c. CDEFKLSMSUVX etc | L al ἐν αὐτοῖς

4. ιδων c. CDE*FKLSUVX etc cop it vg sax fr etc .. BMS** (ME** ιδως) al plus⁶⁰ syr utr sah go al Chr (et. mosc⁵) scholl^{edd4} ειδως (Gb' Ln) :: cf Lc 8, 8. | τ. ενθυμ. .. 1. 22. 59. 209. τους διαλογισμους | ειπεν .. D al⁶ vv pnc add αυτους | υμεις c. EFKLSMSUVX al pler go etc (al² post ενθ.) .. BCD al⁵ it vg al Chr (et. mosc⁵) om (Ln 49. prob. Schu)

5. γαρ .. KMU al⁶ itP¹ vg al mu om | αφειωτ. c. CEFKLSMSUVX etc .. B M ... αφεινται (Ln) .. D αφιωνται. It vg ut v. 2. | σου αι αμ. (Gb Sz) c. BCD EFKLSVX al¹⁰⁰ fere cat^{ox} etc .. ς (prob. Schu) σοι αι αμ. c. SUA 1. etc .. al¹⁰ fere vv pl σοι αι αμ. σου | εγειρε (Gb' Sz) c. BCDEFKLSMVX etc .. ς εγειραι c. U (Δ εγειραν) etc

32 MT. 9, 6. Paralyticus Capharnaumi. Matthaei vocatio.

πάτει; 6 ἴνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας, τότε λέγει τῷ παραλυτικῷ Ἐγερθεῖς ἄρον σου τὴν κλίνην καὶ ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου. 7 καὶ ἐγερθεῖς ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. 8 ἰδόντες δὲ οἱ ὄχλοι ἐφοβήθησαν καὶ ἐδύξασαν τὸν θεὸν τὸν δόντα ἐξουσίαν τοιαύτην τοῖς ἀνθρώποις.

⁹⁻¹³
Mc 3, 14-17.
Lc 6, 27-32.

9 ^(11.2) Καὶ παράγων ὁ Ἰησοῦς ἐκείθεν εἶδεν ἄνθρωπον καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, Μαθθαῖον λεγόμενον, καὶ λέγει αὐτῷ Ἀκολούθει μοι. καὶ ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ. 10 ^(12.2) καὶ ἐγένετο αὐτοῦ ἀνακειμένον ἐν τῇ οἰκίᾳ, καὶ ἰδὼν πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ ἐλθόντες συναρέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. 11 καὶ ἰδόντες οἱ Φαρισαῖοι εἶπον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ Διὰ τί μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει ὁ διδάσκαλος ὑμῶν; 12 ^(13.2) ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀκούσας εἶπεν Οὐ χρειάν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ ἀλλὰ οἱ κακῶς ἔχοντες. 13 πορευθέντες δὲ μάθετε τί ἐστὶν Ἔλεος

6. εἰδῆτε c. BECMVVA etc .. CDEFLEX al mu εἰδτε (d sciatis) τότε .. M al² Hier om | ἐγερθεῖς c. CEFKLM SVVVA etc .. B b c fl l vg εγευρε (Ln) :: cf Mc, item d a f g¹⁻² h k Hil εγευρε και
8. εφοβηθ. (Gb^o) και c. BD 1. 22. 33. 59. 118. it (sed f admirantes timuerunt et, item go) vg sax fr cop sah syr aeth al Hil al .. ε θαναμασαν και c. CE (E^a sub σ apparet ζ) FKLMSVVA syrP cat^{ox} Thdor^{mp} etc .. x (sed non in comm.) Ir^{int} om
9. ο ἴς εκειθ. c. BCEFKLM SVVVA al fere omn syr utr sah go etc .. D 124. cop it vg Eus Hil εκειθ. ο ἴς (49.) .. L al¹ om εκειθ. | εἰδ. c. BDFMVA etc .. CEKLVX etc εδερ | C 21. Chr^{mosc} 6 Aug επι τ. τελωνιον (33. 124. cat^{ox} -νειον) καθ. | μαθθ. c.² B^a D sah .. ε (49.) μαθθ. c. B^a CEFKLM SVVVA etc cop etc | λεγ. .. s 301. it vg Eus ονοματι | D al³ ηκολουθει
10. αυτ. ανακ. c. BDEFKLM SVVVA etc .. C it (exc d k) vg Eus ανακ. αυτ. (Ln) | οικια .. sah add αυτου, cop ar⁶ Simonis, arP Matthaei | C al² cop αμαρτ. κ. τελ. | D συνεκειντο
11. D sah ειδοντες; δε; | Δ om οι (item om v. 6. ὁ, τῶν, τῷ) | εἶπον c. DEKMSVVA al pler (d k dixerunt) .. BCL al⁵ Cyr (it pler dicebant) ελεγον (Ln 49.) :: cf Mc ubi ελεγ. non variat | D sah Aug¹ αμαρτ. κ. τελ. | εσθιει .. M al⁵⁰ fere g² mm Thph add και πιρει | ο διδ. ημ. h. l. c. BC^{***} EKLM SVVVA etc .. C^a 1. al (cop sah) ante εσθιει, D itm^u Aug ante μετα. a om (k quare cum publ. et pecc. sedes)
12. ο δε ἴς c. CEKLM SVVVA al fere omn it (exc d) vg cop syr utr al pl .. B (D perlit, sed vdr quia d) 248. sah aeth om ἴς (Ln 49.) | αμοισας .. D⁸⁷ 60. ^{ev} a αποκριθεις | εἶπεν c. BC² DX sah aeth it (exc a fh) vg Hier .. ε (Gb^o) add αυτοι; c. C^{***} EKLM SVVA etc | αλλα c. B Eus² .. ε (49.) αλλ c. CDEKLM SVVA etc
13. ελεος (Gb^o) c. BC^a D 1. 33. 209. item Homel εφη Ὁ θεός Πλεος Θέλε

θέλω καὶ οὐ θυσίαν. οὐ γὰρ ἤλθον καλέσαι δικαίους ἀλλὰ ἁματωτούς.

14 Τότε προσέρχονται αὐτῶ οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου λέγοντες ^{14-17^c} Διὰ τί ἡμεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι νηστεύομεν πολλὰ, οἱ δὲ μαθηταὶ ^{Mc 2, 18-22.} σου οὐ νηστεύουσιν; 15 καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Μὴ δύναται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος πενθεῖν ἐφ' ὅσον μετ' αὐτῶν ἐστὶν ὁ νυμφίος; ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε νηστεύουσιν. 16 οὐδεὶς δὲ ἐπιβάλλει ἐπίβλημα ῥάκους ἀργύρου ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ· αἶρει γὰρ τὸ πλήρωμα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἱματίου, καὶ χεῖρον σχίσμα γίνεται. 17 οὐδὲ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκὸς παλαιός· εἰ δὲ μίγῃ, ῥήγνυται οἱ ἀσκοί, καὶ ὁ οἶνος ἐκχέεται καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται· ἀλλὰ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκούς καινούς, καὶ ἀμφότεροι συντηροῦνται.

- καὶ οὐ θυσίας) .. ε̄ ελεον (κ al ελαιον) c. c^{***} EFGKLM^{14-17^c}SUVX^{14-17^c} etc. LXX^{ed} et^a ελειος, sed minusc mu ελεον | ηλθον .. F (Or) εληλυθον | c δικ. καλ. | αλλα c. BCDELMUXA al pl (item Barn Clem^{2^{cor}}Iust; non addunt nomen Mt) etc .. ε̄ (Ln) αλλ c. GKV Eus etc | αματωτοι; (Gb) c. BDV^a 1.^a 22. 33. (vide Gb symb.) 118.^a 209. al plus¹⁵ syr utr perss aeth arm go it (exc c g¹⁻²) vg sax fr (item Clem^{2^{cor}}Iust¹; contra Barn Iust¹ cum eis μετ.; sed nusquam patet a quo evg pendeant) Or¹ Bas Hier Aug^{dis} (soli Le tribuit eis μετ.) al .. ε̄ add eis μετανοιαν c. CEG KLMSTV^{mc}X etc cop sah c g¹⁻². Eus² (sed unde affert? vide ante de Barn Iust¹) Or¹ (sed ibi εληλυθα: hinc e Le videtur) Hil :: e Le
14. αυτω .. x go om | D ιωανου | πολλα c. CDGKLM^{14-17^c}SUVX al pler vv omn etc .. b al³ om (Ln) :: cf Mc | μαθ. σου .. M al σοι μαθ.
15. ο̄ ῑ .. M^a al¹ om | Μη .. D μητι (it vg numquid) | ο̄ .. LS al⁴ om | νυμφωτος .. D (et al¹ ap Wist) νυμφιου (it vg sponsi, item aliae vv) | πενθειν .. D 81.^a vv mu Chr (et. mosc^o) Hil al νηστευειν :: e Mc et Le | D^a al ου ημερ. | απαρθη .. D al plus⁵ scholledd³ αμθη (al² επαμθη, al¹ παρελθη) | νηστευσουσιν (La -σωσιν, D^aεγ x al³ -ουσιν) .. D al² vv aliq add εν κειναις ται; ημεραις :: e Le
16. δε .. v al³ om | DGA al³ ρακκουσ | c αγναφουσ, αβ ακναφου | ιματιου .. L^a e add του παλαιου
17. L^a al βαλουσιν | μηγε .. B 301. μη (ut Mc) | ρηγνυτ. οι ασκοι .. D syr^{hr} Arn ρησσει ο οινος ο νεος (syrp Arn om) τους ασκουσ (cf Mc et Le) | εκχεται (vg effunditur, itpler effundetur) .. D k Arn απολλυται, a peridi | a om x. οι ασκ. απ. | απολουνται (itpler peridim) .. b al¹⁵ f vg απολλυνται (Ln) .. D k Arn om | αλλ. βαλλ. (L al βαλουσιν, D k βαλλ. δε) οι. νε. ε. ασκ. καιν. (Δ al νεουσ) c. BDEGKLM^{14-17^c}SUVX etc cop sah syr utr go k Arn .. C al³ it vg Aug αλλ. οιν. νε. ε. ασκ. βαλλ. (it vg Aug post καιν.) καιν. (Ln) | αμφοτεροι (Gb Sz) c. BCDEFGKLM^{14-17^c}SUVX al¹⁵⁰ fere etc .. ε̄ -τερα c. b etc | D^a τηρουνται (itpl¹ servantur; vg conseruantur)

18-28
Mc 5, 22-48.
Lc 8, 41-56.

18 (74.2) Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος αὐτοῖς, ἰδὼν ἄρχων εἰσελθὼν προσεκύνει αὐτῷ, λέγων ὅτι ἡ θυγάτηρ μου ἄρτι ἐτελεύτησεν· ἀλλὰ ἐλθὼν ἐπίθεες τὴν χεῖρά σου ἐπ' αὐτήν, καὶ ζήσεται. 19 καὶ ἐγεγνηθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἠκολούθησεν αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 20 καὶ ἰδὼν γυνή· αἰμορροῦσα δάδεκα ἔτη προσελθοῦσα ὀπισθεν ἤψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· 21 ἔλεγεν γὰρ ἐν ἑαυτῇ Ἐὰν μόνον ἄψωμαι τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, σωθήσομαι. 22 ὁ δὲ Ἰησοῦς στραφείς καὶ ἰδὼν αὐτήν εἶπεν Θάρσει, θυγάτηρ· ἡ πίστις σου σέσωκέν σε. καὶ ἐσώθη ἡ γυνὴ ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης. 23 καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἀρχontos καὶ ἰδὼν τοὺς ἀνόμους καὶ τὸν ὄχλον θρυβούμενον ἔλεγεν 24 Ἀναχωρεῖτε· οὐ γὰρ ἀπέθανεν τὸ κοράσιον ἀλλὰ καθύπει. καὶ κατεγέλων αὐτοῦ. 25 ὅτε δὲ ἐξεβλήθη ὁ ὄχλος, εἰσελθὼν ἐκράτησεν τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἠρέθη τὸ κοράσιον. 26 καὶ ἐξήλθεν ἡ φῆμη αὐτῆ εἰς ὅλην τὴν γῆν ἐκείνην.

18. ταῦτα .. L al³ cop add δε | αὐτοῖς .. M* al τοῖς ὄχλοις .. 1. al¹⁰ fere cop Hil om | εἰσελθ. (Gb') c. CD^{EM}X al plus³⁰ Chr (et. mosc³) Bas, item εἰσελθόντων (εἰς ἐλθόντων, Gb Sz) KSVa al fere⁴⁰ .. ε ἐλθων c. minusc. .. ε τις προσελθων (Ln), item c***GLU al²⁰ fere τις προσελθ. et F τις προσηλθεν. Legitur et. προσελθων, τις ἐλθων, τις εἰσελθ., εἰς εἰσελθων. Vg it^{mu} unus accessit et, d ff unus reniens, etc .. praeterea c***GLU etc add τω ᾧ | οτι c. BCEFGKLSUXA etc .. D 1. 13. 33. 124. al¹⁰ fere vn pm Bas Chr (et. mosc⁶) om (similiter ap Mc) (49.) .. M al it^{liq} vge^d Hil κριμε | L επιθεις τ. χειραν σου

19. ηκολουθησεν c. BFGKLSUXA etc, item EM al⁶. -θησαν ..⁶CD al³ ηκολουθει (Ln), item sequebatur it^{pler} vg :: ex Mc | και .. M al² om | Δ om οί

20. κ αιμορροουσα, L αιμορουσα | ετη .. L add εχουσα εν τη ασθεησα (cf Ioh 5; 5.)

21. L εν αυτη | μον. αφωμ. (et. Or) .. D it^{pm} (al om μον.) vg αφ. μον. | L al σωθησωμαι .. b Arn add similia iis quae Mc et Lc

22. ο δε ᾧ .. D om ᾧ, item it^{pl} at ille, ille autem (d qui autem) | στραφεις c. BD al¹⁰ (D al² praem εστη) .. ε πιστραφεις c. CEFGKLSUBA etc (ap Mc πιστραφ. non variat) | θυγατηρ c. DGL .. ε θυγατερ c. BCEK MSUA etc (item Or²).

23. Δ om τοις | ελεγεν (Gb') c. BD 1. 13. 33. al⁵ fere Chr (et. mosc⁶), item dicebat vg (for add ad eos) it^{pl} sah cop al .. ε λεγει αυτοις c. CEFGKLSUBA etc :: cf Mc

24. κ al¹ (idem aliique καταγ.) κατεγελων | αυτου .. D* αυτου

25. εἰσελθων .. D it^{mu} ἐλθων | της χειρος .. D την χειρα

26. αυτη c. BEFGKLSUBA etc it vg etc .. D al⁴ vn aliq αυτου, c al⁴ αυτης (ita c*; sed idem* vdr αυτου scripturus fuisse)

27^(15.10) Καὶ παράγοντι ἐκείθεν τῷ Ἰησοῦ, ἠκολούθησαν αὐτῷ δύο τυφλοὶ κρᾶζόντες καὶ λέγοντες Ἐλέησον ἡμᾶς, υἱὸς Δαυεὶδ. 28 ἔλθοντι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν προσήλθον αὐτῷ οἱ τυφλοὶ, καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Πιστεύετε ὅτι δύναμαι τοῦτο ποιῆσαι; λέγουσιν αὐτῷ Ναί, κύριε. 29 τότε ἤψατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν λέγων Κατὰ τὴν πίστιν ὑμῶν γενήθῃτω ὑμῖν. 30 καὶ ἠνεψώθησαν αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί. καὶ ἐνεβριμῆθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγων Ὅρατε μηδεὶς γνωσκέτω. 31 οἱ δὲ ἐξελθόντες διεφήμισαν αὐτῶν ἐν ὅλῃ τῇ γῆ ἐκείνῃ.

32 Αὐτῶν δὲ ἐξερχομένων, ἰδὼν προσήνεγκαν αὐτῷ ἄνθρωπον³²⁻³⁴ κωφὸν δαιμονιζόμενον. 33 καὶ ἐβλιβέντος τοῦ δαιμονίου ἐλάλησεν^{12, 22 an. Lc 11, 14 s.} ὁ κωφός. καὶ ἐταύμισεν οἱ ὄχλοι λέγοντες Οὐδέποτε ἐφάνη οὕτως ἐν τῷ Ἰσραὴλ. 34 οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἔλεγον Ἐν τῷ ἀρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια.

35^(16.2) Καὶ περιήγεν ὁ Ἰησοῦς τὰς πόλεις πάσας καὶ τὰς κώμας, διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν καὶ κηρῦσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας καὶ θεραπείων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μιλαιάν. 36^(17.0) ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους ἐσπλαγχνίσθη περὶ αὐτῶν, κ. ε. κ.

27. αὐτῷ c. CDEFGKLMSTU etc .. BD 126. 36^{en*} Chr^{mosc⁴} om (Ln) | c* (vdr) L 124. 235. a k om καὶ λεγ. | υἱος (Gb¹) c. v al plus⁶⁰ Ath Dam; ^{κρ κω γα} αὐτῷ
28. ἐλθ. δε (U al¹⁰ fere add αὐτῷ) .. D it^{PM} καὶ ἐρχεται | προσήλθον c. v .. ε - λθον c. CDEFGKLMSTU etc (D it^{PM} καὶ πρ.) | D it^{PM} οἱ δυο τυφλ. | ο ὤ .. al²⁰ fere om | δυο. του. ποι. c. c***DEFGKLMSTU etc (et. vg it) .. v του. δυο. ποι. (Lb), c* δυο. ποι. του.
29. οφθ. .. D ομματων | λεγων .. D I. καὶ εἶπεν | LU γιννηθητω
30. ηνεωθησ. c. BD al¹, item c* ηνοιθησ. .. ε ανεωθησ. c. c***EFGK LMSUA etc | D it vg etc οἱ οφθ. αυτ. | ενεβριμηθη c^m v* 1. 22. 118. al¹ .. ε ενεβριμησατο c. v**CDEFGKL (ενβριμε.) MSUA etc | ο (D om) ὤ .. al plus⁶ om
32. F 131. διερχομ. | ανθρωπ. c. CDEFGKLMSTU etc it vg go. etc .. v al⁴ cop sah om (Lii)
33. λεγοντες (Gb Sz) c. BCDEFGKLMSTU al plus¹²⁰ vv pler Chr (et. mosc⁶) Thph .. ε add οτι c. minusc. a etc | εφ. ουτως (L ουτας) .. D it pler go etc οτ. εφ.αν. | D* om τω
34. D a k Hil Iuv om versum | εν .. bg¹⁻²-h gat add belzebub (bg¹), belzebub (gat, g²-beelz.), belzebub (h)
35. μιλαιαν (Gb Sz) c. BC^mDBA 1.* 22. 33. 118.* 157. 209. al fere⁵⁰ vv pler Chr (et. mosc⁶) Thph .. ε add εν τω λαω c. C***EFGKLMSTU etc c g¹ tol gat (: cf 4, 23.) .. L 13. 124. 262. al⁶ abg¹: h gat** add (vel omissis vel servatis ε. τ. λ.) καὶ πολλοὶ ηκολουθησαν αὐτῷ
36. τ. οχλους; .. CM al add ο ὤ, item g al syrP* praem

¹ P^o 2, 25. ^{*Num 27, 17.} ὅτι ἦσαν ἐσκυμένοι καὶ ἐρημμένοι ὡσεὶ πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα.
 37 ^(78.5) τότε λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ Ὁ μὲν θερισμὸς πολὺς,
 Lc 10, 2. οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι· 38 δεῖτε γινεσθε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ
 ὅπως ἐκβάλῃ ἐργάτας εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ.

X.

Mc 3, 14^a. ^{et 8, 7.} ^{Lc 9, 4.} 1 ^(79.2) Καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ
 ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν πνευμάτων ἀκαθάρτων, ὥστε ἐκβάλλειν
 αὐτὰ καὶ θεραπεύειν πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν.

²⁻⁴ ^{Mc 3, 16-19.} ^{Lc 8, 14-16.} ^{Act 1, 13.} 2 ^(80.2) Τῶν δὲ δώδεκα ἀποστόλων τὰ ὀνόματά ἐστιν ταῦτα·
 πρῶτος Σίμων ὁ λεγόμενος Πέτρος καὶ Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ,
 Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, 3 Φίλιππος
 καὶ Βαρθολομαῖος, Θωμᾶς καὶ Ματθαῖος ὁ τελώνης, Ἰάκω-

36. ἐσκυλμ. (Gb Sz) c. BCDEFGKMSUXA al fere¹⁵⁰, item *vesati* it vg Hil Hier etc (sed d *fatigati*), Bas Const Chr al .. ζ ἐκλελυμενοι c. L etc | ἐρημμενοι c. *BCL (ἐρημενοι) 126. y^{scr} etc .. d ρεριμμενοι (Ln) .. ζ ερημμενοι (Δ ερημμενοι, X al¹ ἐρημμενοι) c. EFGKSUXA etc. . m 299. ερημμημ. | ὡσει c. BEGKSUXA etc .. CDFLM al plus⁴⁰ Chr (et. mosc⁶) ως
 38. του κυριου (st. Or⁴) .. D* τον κυριον | εκβαλη (LX al -λει) .. al plus³⁰ Or² (sed variant cdd) -βαλλη (aliqui -λλει)

X. 1. προσκαλεσαμενος .. C***L al mu add ο ω̅ | Δ om τους | εξοισαν c. BCDGKMSUVXA etc it vg etc .. EFL al⁵⁰ fere vv pm Cyr Thdrt al add κατα | CD al pauc εκβαλειν | μαλακίαν .. L al³ bg¹ Cyr Thdrt add εν τω λαω

2. DE^{7*} om δε | εστιν .. L al³⁰ fere εσιν (-σι) | ιακωβος c. CDE⁷FGKLM SUVXA etc .. b d και ιακ. (Ln) | ο του .. D*F al² του

3. m 111. ὀμ θωμ. (ab ante Σίμων pon) κ. μα. ο τελ. | μαθθ. c. *BD .. ζ (49.) μαθθ. c. CEFGKLMUVXA etc | ab am syrP^{ms} etc και ιακ. | ο του .. m 299. του | και (122. om) λεββ. (Gb¹) c. D 122; cdd ap Aug (Mt Thaddaeum appellat; nonnulli autem cdd habent Lebbaeum) k (iebdaeus v. lebdaeus) Hesych (in lexico iax. ἀλφαίου ὁ καὶ θαιδδ. καὶ λευὶ παρὰ τῷ μάρκῳ, παρὰ δὲ τῷ ματθ. λεβαῖο; , παρὰ δὲ λουκ. ἰαίδαε ιακώβου) Ruf (in praef. comm. Orig. in epist. ad Rom. Mt in catalogo app. dicit post multos: Matthaeus publicanus et Iacobus Alphei et Lebdaeus et Sim. Chan. -- Hunc eundem quem Mt Lebbaeum, Mc Thaddaeum posuit -- Igitur eundem quem Mt Lebbaeum et Mc Thaddaeum dixit, Lucas Iudam Iacobi scripsit. Hoc Rufini - Origenis? - testimonium eo plus valet quum praeter k et d nullus codicum it aut vg lectionem Lebbaeum tueatur). Fortasse huc etiam trahendum est Origenis testimonium contr. Cels. 1, 62. ἴστω δὲ καὶ λέβης τελώνης (, praeter Matthaeum publicanum⁽¹⁾) ἀκολουθήσας τῷ ἰω. ἀλλ' οὔτιγε τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀππ. αὐτοῦ ἦν εἰ μὴ κατὰ τινα τῶν ἀντιγράφων τοῦ κατὰ μάρκ. (? nonne potius μαθθ.?, sed cf ad Mc 3, 18.) ἐναγγ. .. *B 17. 124. cop

βος ὁ τοῦ Ἀλφραίου καὶ Λεββαίου, 4 Σίμων ὁ Καναναῖος καὶ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης ὁ καὶ παραδούς αὐτόν.

5 ^(21.10) Τούτους τοὺς δώδεκα ἀπέστειλεν ὁ Ἰησοῦς παραγγέλλας αὐτοῖς λέγων Εἰς ὄδον ἐθνῶν μὴ ἀπέλθῃτε, καὶ εἰς πόλιν Σαμαρειτῶν μὴ εἰσέλθῃτε· 6 πορεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τὰ πρό-^{15,24}βατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραὴλ. 7 ^(22.2) πορευόμενοι δὲ κηρυσ-⁷⁻⁹σετε λέγοντες ὅτι ἤγγικεν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. 8 ἄσθενούντας^{10, 5.} θεραπεύετε, λεπροὺς καθαρῖζετε, δαιμόνια ἐβάλλετε· δωρεὰν ἐλάβετε, δωρεὰν δότε. 9 Μὴ κτήσησθε χρυσὸν μηδὲ χαλκὸν εἰς τὰς⁹⁻¹⁵ ζώνας ὑμῶν, 10 μὴ πύραν εἰς ὄδον μηδὲ δύο χιτῶνας μηδὲ ὑπόδηματα μηδὲ ῥάβδους· ἄξιος γὰρ ὁ ἐργάτης τῆς τροφῆς αὐτοῦ.

sah c ff^g l vg sax fr καὶ θαδδαῖος (Ln) :: e Mc .. ε κ. λεββαῖος (Lx etc λεβαῖος) ο επικληθεῖς (επικαλεισθ. nusquam Mt) θαδδαῖος (L al θαδαῖος) c. c**εFGKLMSPUVXΔ etc .. 13. 346. κ. θαδδ. ο επικλ. λεββ. (similliter c* ut vdr, nisi forte θαδδ. prorsus om, cf c in append.) .. 243. ἰουδας ο καὶ λεβαῖος ο επικλ. θαδδ. ... a b g¹ h gat mm et iudae zelotes

4. καναναῖος (Gb') c. BCD (χαν.) L 1.22.33.118. 18^{en} aliisque in marg it (et. δ) vg cop (contra -νιτης sah) .. ε κανανίτης c'εFGKLMSPUVXΔ etc .. d h praem και | ιουδ. ο c. BDKMSA al pl ut vdr .. ε (sed non ε^o etc) om ὁ c. CεFGULVX al plus⁴⁰ (49) :: deest et. Mc et Lc | ισκαριώτης c. BεFGKLMSPUVXΔ etc (Or ἰουδας σιμωνος ισκαριωτου), item d f k am fuld σκαριωτης .. c ισκαριωθ (Ln), item it^{pl} scarioth s. carioth | ο και (F al pauc it^{pl} cop sah etc om) παραδους (FXΔ al -διδους) .. L 13. 124. 126. 346. al³ Or ος (126. ο) και παρεδοικεν

5. c*** al mu om τ. δωδεκα | F αποστειλας | D itpler am fuld etc και λεγων | Δ μη εισελθ. -- μη απελθ. | CD**G al σαμαρειτων... D* (it vg) σαμαρειτανων

6. πορευεσθε δε .. D υπαγετε

7. οτι c. CDEFGKLMSPUVXΔ etc it vg etc .. B om (49.)

8. D θεραπευσατε | λεπρ. καθαρῖζετε (D -ρευσατε) δαιμ. ἐβάλλετε (D al -βαλετε) (Sz) c. c***εFGKLMSPUVX al plus¹⁵⁰ f sah arm syr^{odd} persP Eus Ath Bas Chr^{comm} (ad h. l.) al Hier Amb Iuv. .. BC*D al¹⁵ itpler vg (for ante ασθεν. pon) sax fr cop aeth arr Cyr¹ Chr² Hil ante λεπρ. καθ. add (Gb Ln) νεκρους εγειρετε (D -ρατε), item ε ante δαιμ. εκβ. c. minusc, item PA al³ syrP Chr² post δαι. εκβ. | GL etc δωτε

9. μηδε bis c. BεFGKMPSPUVXΔ etc .. DL al pauc μητε

10. μη .. D k cop sah μητε | μηδε ter .. DL al pauc μητε | D* χιτωνας | ραβδους (Gb' Sz) c. CεFGKLMSPUVXΔ (non δ) al¹⁵⁰ fere a k syrP (in cdd pler) arm (cop) Chr^{mosc} 1 Thph .. ε (Ln) -βδον c. BD etc it^{pl} vg etc :: cf Lc | γαφ .. v* al om | τ. τροφ. .. KM al plus¹⁵ it^{pl} (non dk l) syrP mg Hil al του μισθου :: e Lc 10, 7. | αυτου (Gb') c. BCL 1.22.57. 118. 124.

11 ^(93,2) εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν ἢ κώμην εἰσελθῆτε, ἐξετάσατε τίς ἐν αὐτῇ ἀξίως ἐστίν· καὶ μεῖνατε ἕως ἂν ἐξελεθῆτε. 12 ^(94,5) ἐξερχόμενοι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν ἀσπάσασθε αὐτήν. 13 καὶ ἐὰν μὲν ἦ ἡ οἰκία ἀξία, ἐλθάτω ἡ εἰρήνη ὑμῶν ἐπ' αὐτήν· ἐὰν δὲ μὴ ἦ ἀξία, ἡ εἰρήνη ὑμῶν πρὸς ὑμᾶς ἐπιστραφήτω. 14 ^(96,2) καὶ ὅς ἐὰν μὴ δέξεται ὑμᾶς μηδὲ ἀκούσῃ τοὺς λόγους ὑμῶν, ἐξερχόμενοι τῆς οἰκίας ἢ τῆς πόλεως ἐκεῖνις ἐκτινάξαιτε τὸν κονιορτὸν τῶν ποδῶν ὑμῶν.

11, 24. 15 Ἄμην λέγω ὑμῖν, ἀνεκτότερον ἔσται γῆ Σοδόμων καὶ Γομόρρας

Lc 10, 3. ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ. 16 ^(98,5) Ἴδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω

ὑμᾶς ὡς πρόβατα ἐν μέσῳ λύκων· γίνεσθε οὖν φρόνιμοι ὡς οἱ ὄφεις

17-22. καὶ ἀκέραιοι ὡς αἱ περικοιταί. 17 ^(97,1) προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων· παραδώσουσιν γὰρ ὑμᾶς εἰς συνέθρια, καὶ ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν μαστιγώσουσιν ὑμᾶς· 18 καὶ ἐπὶ ἡγεμόνας δὲ καὶ

Mc 15, 9-13.
Lc 21, 12-17.

159. 209. h Thph .. ς add εστιν c. EFGKMP SUVXΛ etc; item post γαρ add D al⁵ (itpler vg Irlnt Hil est enim vel enim est)
11. εἰς ἣν -- ἡ κώμην (1. 118. 209. a b ff h k Hil al om; L 124. post εἰσελθ. ρον) εἰσελθ. c. BCEFGK(L)MPSUVXΛ etc .. D 28. ἡ πόλις εἰς ἣν αὐ εἰσελθ. εἰς αὐτήν | L om εστιν | x 28. 243. 301. μενετε | x Amb^o om εως αὐ ἐξελθ.
12. αὐτήν c. BCEFGKMP SUVXΛ etc .. DL 1. 22. 209. tisch** al plus⁵⁰ it vg al (similliter sah) Thph Hil add λεγοντες Εἰρηνη τω οικω τουτω
13. D om και (d si enim) | β̄ .. C* ην | M al³ η οικ. εκεινη | L om αξια pr | ελθω c. CL 13. 346. al .. ς (Ln) ελθετω c. BEFGMP UVXΛ etc .. sv al plus³⁰ εἰσελθετω .. D εσται .. 99. b*scr om | εαν (al plus⁵ εἰ) δε μη η (L al² om) αξια .. D* εἰ δε μηγρ | D* om ἡ | προς c. CDEFGKLMPSUVXΛ etc .. B 243. (ε. ν. αὐκαμψει) Chr^{mose} εφ (Ln)
14. ος εαν (c. CEFOMP SUVXΛ etc; BDKL al mu an; ita Ln 49.) μη δεξ. ν. μ. ακουση .. L (similliter itmu) οσοι αν μη δεξονται ν. μ. ακουσωσιν | εξερχομενοι c. BCEFGKMP SUVXΛ etc .. BD al¹² it vg add εξω (Ln 49.); item L al⁵ εκ | D sv m om της οικ. η (η om et. L) | εκεινης .. D al⁶ it^{pl} vg om | των ποδ. c. BDEFGKLMPSUVXΛ etc .. C al⁷ praem εκ (Ln), item de vel a it (exc d) vg
15. αμην (1. 22. αμ αμ.) .. L al⁵ add γαρ | γομορρας (Gb') c. CD (-ορας) LMP 1. 22. al plus³⁰ ff h k etc Homelem Chr (et. mose⁵) .. ς (Ln) -μορρων c. BEFGK SUVXΛ etc it^{pl} vg etc. Praeterea c praem γη
16. L ἀποστειλω | εν (CL εμ) μεσω .. B εἰς μεσαν | ως οι .. L al³⁰ fere ωσει | ακιραιοι .. D απλουστατοι. It vg simplices | ως αι .. Lx al⁵ fere ωσει
17. δε .. D al pauc itallq Or om | C* om υμιας | εν. τ. συναγ. (et. Or) .. D εἰς τας συναγωγας
18. ηγεμονας δε (c. BCEKMP SUV etc Or²; FGLX al mu etc om) κ. βασιλευς .. D 111. ηγεμονων .. Or¹ βασιλειων και ηγεμωνων

βασιλεῖς ἀχθήσεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ, εἰς μαρτύριον ἀντοῖς καὶ τοῖς ἔθνεσιν. 19^(88.2) ὅταν δὲ παραδιδῶσιν ὑμᾶς, μὴ μεριμνήσητε πῶς ^{Le 19, 11 s.} ἢ τί λαλήσητε· δοθήσεται γὰρ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τί λαλήσετε· 20 οὐ γὰρ ὑμεῖς ἐστέ οἱ λαλοῦντες, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τοῦ πατρὸς ὑμῶν τὸ λαλοῦν ἐν ὑμῖν. 21 παραδώσει δὲ ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον καὶ πατὴρ τέκνον, καὶ ἐπαναστήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖς καὶ θανατώσουσιν αὐτούς. 22 καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων ^{94, 9. 18.} διὰ τὸ ὄνομά μου· ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται. 23^(89.10) ὅταν δὲ διώκωσιν ὑμᾶς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, φεύγετε εἰς τὴν ἄλλην· ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ τελείητε τὰς πόλεις τοῦ Ἰσραὴλ ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. 24^(90.8) Οὐκ ἔστιν μα- ^{Le 6, 40. 10 13, 16.} θητής ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον, οὐδὲ δούλος ὑπὲρ τὸν κύριον αὐτοῦ. 25 ἀρκετὸν τῷ μαθητῇ ἵνα γένηται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ, καὶ ὁ δούλος ὡς ὁ κύριος αὐτοῦ. ^(91.10) εἰ τὸν οἰκοδεσπότην Βεελ-

18. ἀχθῆσεσθ. (et. Or⁴ Const al) .. D 111. σταθῆσεσθε, item stabitis
iplos Irnt Cyp Hil al (f vg ducimini s. ducemini)
19. παραδιδῶσιν c. CE**FKMSVNA al. longe pl .. *BE* 1. 22. (tradiderint
vel apprehenderint dfg¹ k Cyp) παραδῶσιν (Ln 49.) .. DGLX al⁴⁰ fere
(vg itmu tradēnt) παραδῶσουσιν (Gb'), item -δῶσουσιν al plus¹⁰ Or
Chr (et. more²) .. al¹ -διδῶσουσι | λαλήσητε .. κ al²⁰ Or Chr more⁴
-σιτε | δοθ. γ. v. ε. ε. τ. ωρα (C* ημερα) τ. λαλήσετε (ita BKMSU al
longe pl; CEFVNXA 1. 108. 124. 157. 262. 346. al²⁰ -σητε) c. BCFVOK
MSVNXA etc .. DL al plus¹⁰ k flor harl* arm Or al Cyp¹ Op om; hinc
Gb° et Ln [δοθ. -λαλήσετε]
21. τέκνον (et. Or Eus) .. B το τεκν., al pauc τέκνα | ἐπαναστήσονται
(et. Or Eus) .. B al² -σεται
23. ὅταν (et. Clem Or¹) .. Or⁴ Const εαν | διώκωσιν (et. Clem Or⁵) .. DA
al² -κουσιν | φεύγε. εις την ἄλλην (B* al² Or² et¹ cod Pet ετεραν) c. (B)
CEFGKMSVNXA al pler cfl vg cop syr utr go etc Clem (Or³ Pet) Const
Aug¹ Amb¹ Epph .. DL 1. 13. 22. 118. 124. 209. 247. al² a b ff g¹⁻² h k
gat mm Or² Ath Hil al φευγ. εις τ. ετεραν (DL 247. Ath ἄλλην)· καν
(D εαν δε) εν τη ετερα (D εν τη ἄλλη, L al¹⁹ Or¹ Ath εκ ταυτης: ita
Gb) διωκωσιν (D -κουσιν, L 247. Ath εκδιωξουσιν) ημας (Or¹ om,¹
παλι), φευγετε εις την ἄλλην: ita Gb, item Ln γε. ε. τ. ετερ. [καν
-- ἄλλην] | γαρ (et. syr utr go am fuld etc Or etc) .. DM al¹⁵ it vg
(sed non am fuld) al mu Hil om (Gb°) | c tisch** 245. σιουμη | tisch
al pauc Or τελεισετε | του ισφ. c. CEFGLKMSVNXA rell ut vdr omn Or
etc .. BD om του (Ln 49.) | εως αν (al² ου) c. CDEFVKLMSVNA al pler
Or .. *BX al¹ εως (49.)
24. διδάσκαλος .. FM al plus²⁰ vv aliq (non it vg go etc) add αυτου
25. ο δούλος .. L al³ (vv mu) τω δουλω | τον οικοδ. et τους οικ. c. CDE
FGKLSVNXA al ut vdr omn .. B* τω -σποτη et τους -ακoi; (Ln)

ζεβούλ ἐπεκάλεσαν, πόσῳ μᾶλλον τοὺς οἰαμακοὺς αὐτοῦ. 26 μὴ ὄν
 Mc 4, 22. φοβηθῆτε αὐτούς· (22.1) οὐδὲν γὰρ ἐστὶν κεκαλυμμένον ὃ οὐκ ἀποκα-
 Lc 8, 17. λυφθῆσεται, καὶ κρυπτόν ὃ οὐ γνωσθήσεται. 27 (22.5) ὃ λέγω ὑμῖν ἐν
 τῇ σκοτίᾳ, εἴπατε ἐν τῷ φωτί· καὶ ὃ εἰς τὸ σῶς ἀκούετε, κηρύξατε
 ἐπὶ τῶν δαυμάτων. 28 καὶ μὴ φοβεῖσθε ἀπὸ τῶν ἀποκτενόντων
 τὸ σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυναμένων ἀποκτείνειν· φοβήθητε δὲ
 μᾶλλον τὸν δυνάμενον καὶ ψυχὴν καὶ σῶμα ἀπολέσαι ἐν γέεννῃ.
 29 οὐχὶ δύο στρονθία ἀσσαρίον πωλεῖται; καὶ ἐν ἑξ᾽ αὐτῶν σὺ
 πεσίδται ἐπὶ τὴν γῆν ἄνευ τοῦ πατρὸς ὑμῶν. 30 ὑμῶν δὲ καὶ αἱ
 26. 28. τρίχες τῆς κεφαλῆς πᾶσαι ἡριθμημένοι εἰσίν. 31 μὴ ὄν φοβεῖσθε·

26. βεελζεβουλ c. CEFCKMSVVA syrP gog¹ h etc. item βελζ. DLX cop k etc;
 243. -βουν. P βεελζεβουλ. . . vg itP¹ fr sax syr persP beelzebub s. belz.,
 b velzebul, mm belzebud | επικαλεσαν (Gb Sz) c. BCEFKMSVXA al³⁰
 fere Eus Ath al, item al² -σαντο. . . U al⁴⁰ fere Chr (et. mosc⁶) al απι-
 καλεσαν. . . ε καλεσαν c. minusc, L εκαλεσατω, D καλουσιν | οικιακ.
 c. CEFGLVXA etc. . . CDMU al pl οικιακ. (Gb⁷). Sed vide ad v. 36.

26. κεκαλυμμ. . . x al pauc κεκρυμμ. | ου γνωσθ. . . ε ουκ αποκαλυφθ.
 27. εις. . . m al⁴ προς | ακουετε (L -εται) . . . 1. 22. 28. 209. al Chr mosc⁶
 Pas ηκουσατε, Or^{cod} ακηκοατε, item it^{mu} | κηρύξατε. . . D Or κηρυσ-
 σιτε (D -ται, sed d praedicate), L κηρυχθησεται

28. φοβεισθε (Gb Sz) c. BCEFKMLMVXA al plus¹⁰⁰ Iust Clem² cor (quam-
 quam uterq Mt et Lc misc.) Eus Thdrt al, item x al plus¹⁰ φοβησθε
 . . ε φοβηθητε c. Ds etc Hom^{cl} Or Const al :: e Lc | αποκτενοντ.
 c² CDVA 1. tisch^{**} al plus²⁰ Clem² cor (ex cod. Alex.) . . ECKLMSVX al
 plus¹⁰⁰ Chr (et. mosc⁶) al αποκτενοντων (Gb Sz) . . ε αποκτενοντ. c. B
 etc (idem in Or aliisq pp editum) | αποκτειναι. . . D² σφαζαι | φοβη-
 θητε (et. Or² mosc⁶ Const al) . . c al pauc φοβεισθε | δε μαλλ. (et. Or¹
 Const Ir^{int} al) . . Hom^{cl} Or² om, L 1. al⁵ fere Isid Dam om δε | θυν. x.
 (et. Iust Hom^{cl} Thdot Const al) . . itP¹ cop Or Cyp al om και, hinc
 Ln [k.] | x. ψυχ. x. σωμ. (Hom^{cl} Ir^{int} Cyp al x. σω. x. ψυ.) c. BCDLX
 etc Hom^{cl} Iust Thdot Or³ Const al . . ECKMSVVA al plus⁶⁰ x. την ψ.
 x. το (ita et. Or¹) σωμ. | εν γεεννη (et. Or⁴ Const al) . . D it vg Ir^{int}
 Cyp al εις γεενναν

29. L ασαριον. D² Or¹ του ασσ. | D πολωνται | επι (Or²,¹ εις) την γην
 (x al⁵ της γης) . . Or⁵ Chr (et. mosc⁶) εις την (Or² om) παγίδα, item
 Hom^{cl} (ουδὲ στρονθός ἐν παγιδι ἐμπεισιν ἔχει) . . L Or¹ Nov Op om
 (Gb¹⁰⁰) | ανευ (vv pm Or¹ Ir^{int} Tert al add της βουλης) τ. πατρ. υμ.
 (Or om υμ., al³⁰ fere vv aliq Or⁴ Ath al add του εν [τοις] σιφαιου) . .
 Hom^{cl} ανευ της του θεου βουλης

30. υμων δε και . . D itP¹ Clem Hil al αλλα και | LX al αι (L ε) τριχας
 L -χε) | μεγαλης . . DL itP¹ Clem Hil al add υμων

31. φοβεισθε (Gb⁷) c. BDL 1. 13. 118. 157. 209. 36. εν 70. εν Or Cyp,
 item al¹ -βησθε . . ε φοβηθητε (m al add αυτους) c. CEFCKMSVXA etc |
 πολλων (et. Or) . . 10. 83. 148. 187. al⁵ a b c g¹ h Hil πολλω

μενος προφήτην εἰς ὄνομα προφήτου μισθὸν προφήτου λήμψεται, καὶ ὁ δεχόμενος δίκαιον εἰς ὄνομα δικαίου μισθὸν δικαίου λήμψεται.
 Mc 9, 43. 42^(100.6) καὶ ὅς ἐάν ποτίσῃ ἓνα τῶν μικρῶν τούτων ποτίσῃ ψυχροῦ μόνον εἰς ὄνομα μαθητοῦ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ.

XI.

1^(101.10) Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς διατάσσων τοῖς δώδεκα μαθηταῖς αὐτοῦ, μετέβη ἐκείθεν τοῦ διδάσκειν καὶ κηρῶσαι ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν.
 Lc 7, 15-23. 2^(102.5) Ὁ δὲ Ἰωάννης ἀκούσας ἐν τῷ δεσποτηρίῳ τὰ ἔργα τοῦ Χριστοῦ, πέμψας διὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ 3 εἶπεν αὐτῷ Σὺ *Deut 9, 16. εἰ ὁ ἀρχόμενος, ἢ ἕτερον προσδοκῶμεν; 4 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς Προευνθέντες ἀπαγγεῖλατε Ἰωάννῃ ἃ ἀκούετε καὶ *Ea 35, 5 a. βλέπετε· ὃ τυφλοὶ ἀναβλέπουσιν καὶ χωλοὶ περιπατοῦσιν, λεπροὶ 61, 1. 29, 18 b. καθαρίζονται καὶ κωφοὶ ἀκούουσιν, καὶ νεκροὶ ἐγείρονται καὶ πτωχοὶ

41. λήμψεται c.⁶BCDLEA .. ε ληψ. c. EFGKMSUVX al ut vdr̄ fere om̄n | D al¹ om̄ και ο δεχ. δικ. usq̄ λημψ.

42. εαν c. CEFGKLMPSUVXZ al pler .. BD αν (Ln) | ποτίσῃ .. L al pauc -σει | των μικρων .. D των ελαχιστων, item minimis it vg cop Hil al (157. τ. μικρ. τιντ. των ελαχιστ.) | ψυχρον (D vñ pl schol Or alludens praem vel add ὕδατος) .. Mxz 33. 126.* tisch^{al} plus¹⁰ ψυχρον | μορον .. D al³ schol Cyp om̄ (α* ψυχρομενον, **ψυχρ. μρον, κ* om̄ μον. εις ον. μαθ.) | απολεση (LZ al fere²⁰ -σει) .. D it̄m al Cyp al αποληται ο μισθος αυτου

XI. 1. ετελεσεν c. BCDEFGKLMPSUVXZA etc .. M al plus¹⁰ συνετελ.

2. ακουσας .. M post εργα pon | FLX δισημοτηριω | τωι x̄ν (et. Dial etc) .. D al³⁰ fere syr^{cu} aethrom Chr^{mosc} 6 του iw (item Or τα περι του iw) | δια (Gb' prob. Schu) c. BCDPZA 33. 124. syr utr arm go (item a b c f h k dīscipulos, item Dial επμψε τους μαθητας) .. ε δυο c. EFGKLMPSUVX etc vt̄g syr^p m̄sg etc Or Chr Cyp etc :: e Lc

3. ο ερχομενος (et. Or Dial etc) .. D*στ̄ ο εργαζημενος

4. D a b c f g¹ h αποκρ. δε | ιωαννη c. BCE (-rññ) FGKLMPSUVXZ etc .. DA -rññ | L 435. cop syr^{cu} Or (alibi videte κ. ηκουσατε) βλεπ. και ακου.

5 και χωλ. c. BCEFGKLMPSUVXZA roll ut vdr̄ om̄n a b g¹ k l go syr utr (et. syr^{cu}) etc .. z (vdtr) A al¹ cop c f f g² h vg fr sax Or om̄ και, Ln [και] .. D om̄ και χωλ. περιπατ. | λεπρος .. κ syr utr (et. syr^{cu}) k Chr^{mosc} 2 και λε. | και κωφος .. cop c f f g² h vg fr sax Or om̄ και, Ln [και] | και νεκρ. c. BDLPEZ 1. 13. 122.* 300. syr utr arm go a b g¹ k l for Chr (et. mosc³) -Basel .. ε om̄ και c. CEFGKMSUVX etc cop c f f g² h vg (non for, sed am) sax fr Or Hil, Ln [και] και πτωχοι .. cop c f

εὐαγγελίζονται· 6 καὶ μακάριός ἐστιν ὃς ἔαν μὴ σκανδαλισθῆ ἐν
 ἰμοί. 7 Τούτων δὲ πορευομένων ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς λέγειν τοῖς ὄχλοις ^{Lc 7, 21-28.}
 περὶ Ἰωάννου· Τί ἐξήλθατε εἰς τὴν ἔρημον θεάσασθαι; κάλαμον
 ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον; 8 ἀλλὰ τί ἐξήλθατε ἰδεῖν; ἄνθρωπον ἐν
 μαλακοῖς ἡμικρεσμένον; ἰδοὺ οἱ τὰ μαλακὰ φοροῦντες ἐν τοῖς οἴκοις
 τῶν βασιλέων εἰσίν. 9 ἀλλὰ τί ἐξήλθατε; προφήτην ἰδεῖν; ναὶ λέγω
 ὑμῖν, καὶ περισσώτερον προφήτου. 10 ^(103.2) οὗτός ἐστιν περὶ οὗ ^{2. 2.}
 γέγραπται· Ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου ^{Mal 3, 1.}
 σου, καὶ κατασκευάσει τὴν ὁδὸν σου ἔμπροσθέν σου. 11 ^(104.5) ἀμὴν
 λέγω ὑμῖν, οὐκ ἐγγίχεται ἐν γεννητοῖς γυναικῶν μείζων Ἰωάννου
 τοῦ βαπτιστοῦ· ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν μείζων
 ἐστὶν αὐτοῦ. 12 ^(105.8) ἀπὸ δὲ τῶν ἡμερῶν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ ^{Lc 10, 10.}
 ἕως ἄρτι ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν βιάζεται, καὶ βιασταὶ ἀρπάζουσιν
 αὐτήν. 13 ^(106.10) πάντες γὰρ οἱ προφῆται καὶ ὁ νόμος ἕως Ἰωάν-
 νου ἐπροφήτευσαν· 14 καὶ εἰ θέλετε δεῦξασθαι, αὐτός ἐστιν Ἡλίας· ^{Mal 3, 23.}

ff vg (et. am, sed non for) item (omittens ibi κ. νεκρ. εγ., alibi alia om)
 Or om και, Ln [και]

6. εστιν (hk erit) .. x 235. Chrmosc⁶ ab Hil Prom Quaest om | ος εαν
 c. CEFGLMPSUVXΔ etc .. BD 1. 33. ος αν (Ln)
7. εξηλθατε c. BCDGLPZa1⁷ .. ε εξηλθιτε c. EKMSUVX etc .. FA εξηληλυθατε
8. εξηλθατε c. BCDLPZa al⁹ .. ε εξηλθιτε c. EGKMSUVX etc .. F εξειλη-
 λυθατε | εν (D² it vg om) μαλακ. c. BDZ 47.^{ev} α cffg¹⁻²-k vg (exe gat)
 Tert Hil al .. ε add ιατιοις, Ln [ιι.] c. CEFGLMPSUVXΔ etc (non-
 nulli post ημφ. pon) :: ita Lc | D ημφιασημενον | βασιλειων c. BCDLM
 PUA etc .. EFGKSVX al fere⁹⁰ βασιλειων (FG tisch* al pler) vel (ita Gb¹
 Sz) -λειων (κ -λειων) :: cf Lc | εισιν .. B om
9. εξηλθατε c. BCDLPZa al⁷ .. ε εξηλθιτε c. EKMSUVX etc (idem ap
 Orig editum) .. F εξηληλυθατε | προφ. ιδ. c²nz (fk coniungunt videre |
 prophetam) .. ε (Ln) ιδειν; προφητην; quem ordinem tuentur CDEFGK
 LMPUVXΔ etc Or etc :: ita et. Lc
10. οιστο; c²BDZ bg¹-k syrcu al Or Amb Op Quaest .. ε (49; Ln [γ.])
 add γαυ c. CEFGLMPSUVXΔ etc :: cf 3, 3. ubi γαυ non fluctuat | εγω
 (et. Or² etc) .. z cffg² Chrmosc⁶ Amb om, Ln [εγ.] | x al pauc απο-
 στελω | και κατασχ. c. P cop syrp ab c Chrmosc² Amb¹ Hier .. ε ος
 κατασχ. c. BCDEFGKLSUVXΔ etc Or etc :: ita Lc; et. LXX
11. EFGIX al pm εγειχεται | D² ε. τοις γ. των γυναικ. | εστ. αυτ. c. c it
 (exebk) vg Aug .. ε (Ln) α. ε. c. BDEFGKLSUVXZ (vdtr) Δ etc :: ita Lc
12. δε .. DE² cop Amb om | βιασται (et. Iust al) .. D (item Clem) οι βε.
13. B ιωανου, c al mu ιωνου D* ιωαννου; | επροφητ. c²CDZ 1. 13. a²er,
 item B*Δ προφητευσαν .. ε προφητ. c. B**EFGKLSUVX etc
14. δεξασθαι (it accipere, scire, audire, recipere, percipere, vg recipere)
 .. EL al mu -σθε | ηλιας (D -λειας): hoc acc. c. EGRKM etc, item helias
 it vg .. ε ηλιας; c. F etc

- ¹⁶⁻¹⁹
Lc 7, 31-35. ὁ μέλλον ἐρχεσθαι. 15 ὁ ἔχων ὅλα ἀκούτω. 16 (^{101.5}) Τίτι δὲ ὁμοιωσώ τὴν γενεὰν ταύτην; ὁμοία ἐστὶν παιδίῳ καθήμεῖς ἐν ἀγοραῖς, ἃ προσφωνοῦντα τοῖς ἑτέροις 17 λέγουσιν Ἠὐλίσσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ἀρχήσασθε· ἐθρηγήσαμεν, καὶ οὐκ ἐκόφασθε. 18 ἦλθεν γὰρ Ἰωάννης μῆτε ἐσθίων μῆτε πίνων, καὶ λέγουσιν Λαυμόσιον ἔχει. 19 ἦλθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων, καὶ λέγουσιν Ἰδοὺ ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης, τελωνῶν φίλος καὶ ἀμαρτωλῶν. καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν τέκνων αὐτῆς.
- 20 (^{108.5}) Τότε ἤρξατο ὀνειδίσειν τὰς πόλεις ἐν αἷς ἐγένοντο αἱ πλείσται δυνάμεις αὐτοῦ, ὅτι οὐ μετενόησαν. 21 Οὐαὶ σοὶ Χοραζαῖν, οὐαὶ σοὶ Βηθσαϊδάν· ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἐγέ-
- ²¹⁻²³
Lc 10, 13-15.

15. *ωτα* c. BD 32. k (Sev vdr) .. ζ (Ln) add *ακουειν* c. CEFGLKMSUVXaetc Iust Clem Or :: sine *ακ*: semper Mt: in Mc et Lc *ακ*. nusquam fluctuat
16. *παιδιοι*: (Gb Sz) c. BCDEFGLKMSUVXa al plus¹⁵⁰ .. ζ *παιδαριος* c. minusc | *καθημ.* *εν αγ.* (Gb') c. BCDLMZA al fere⁵⁰ it vg al pl Chr Thph .. ζ *εν αγ.* *καθημ.* c. EFGKSUVX etc Clem :: cf Lc | *εν αγορας* c. CEFGLKMSUVXa al pl cop syrP Clem, item⁶ BZ 124. 157. *εν ταις αγοραις* (1. *εν αγορα καθ.* *εν ταις αγ.*) .. d *εν τη αγορα* (Ln), item al pl Euth Thph *εν αγορα* (Gb'), item *in foro* it vg syr (et. syr^{cu}) go. al :: cf Lc | *α προσφωνοντα* - - *λεγουσιν* (Gb') c. BDZ al¹⁰ fere ff²-l (k qui *adclament aliis dicentes*) vg cop syrP ms; c *α προσφωνοισιν* - - καὶ *λεγουσιν* .. ζ καὶ *προσφωνοισι* - - καὶ *λεγ.* c. EFGKLSUVXa etc :: cf Lc | *τοις ἑτεροις* (Gb') c. BCDEFKLMXZA al plus⁵⁰, item *in vicem* vel *ad vicem* a b c g¹ cop, *aliis* d k goth, *ad alterutrum* f; et quidem absque *αυτων* (Gb⁹) c. BDZ l. al vv .. ζ (Ln) *τοις ἑταμοις* c. GSV etc syr utr (et. syr^{cu}) vg (*coaequalibus*) al, adduntque *αυτων* c. iisdem et CEFKLMXA etc
17. *λεγουσιν* .. ζ καὶ *λεγουσιν*: vide ad v. 16. | LU al mu *ορχησασθε* | *εθρηγησαμεν* (prob. Schu.) c. BCZ 1. 248. 48^v. cff^g g¹⁻². k l vg cop go al Clem Aug .. ζ add *υμιν* c. EFGKLSUVXa etc :: ita Lc
18. *γαρ* .. L *προς υμας*, al¹² syr^{cu} syrP eod Eus *γαρ πρ. υμ.* | Δ *μητ εσθ.*
19. *φιλος* .. L al⁵ cop al Clem Aug² ante *τελων.* pon, it^{pl}er vg post *αμαρτ.* | καὶ *δικ.* usq *αυτης* (et. Valentt ap Ir, Or etc) .. b om | 13. 124. 356. k απο *παιτων των* :: e Lc | *τεκνων* (et. Valentt. ap Ir, Or Hil etc) .^f B⁹ 124. cdd quidam ap Hier syr (sed non-syr^{cu}) syrP (sed syrP ms cd *τεκν.*) cop aeth persP pers^{cod} *εργων* (*τεκνων*)
20. *ηρξατο* c. BDEFGLMSUVXa etc .. CKL al fere⁵⁰ et evglstaria g¹-h syr utr al add o $\bar{\omega}$, item Chr^{moac} 6 praem | *εγινοντο* .. d *γεγορεσας* (d *factae sunt*) | *αυτου* .. d om
21. *χοραζεν* c. BCDEFGLMSVXa etc .. ζ (Ln) *χοραζεν* c. v etc .. x al mu *χοραζεν*, item *χοραζεν* vel (ut Or²) *χωρα ζεν* tisch²² 126. al¹⁰ Or² .. L *χοραζεν* .. d *χοραζαιν*, vg bg¹-h *chorazain* (*chor.*), a ff am *chorazain* (*chor.*), c *chorazaim*, k *chorazan* | *οιαι σοι sec. loc.* (et. Or etc) .. d it^{pl}er Hil καὶ | *βηθσαϊδαν* c. BEFGKMSVXa tisch² etc .. cd (*βηθσαϊδα*) L

ροντο αἱ δυνάμεις αἱ γινόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σαίκαρ καὶ σποδῶ μετενόησαν. 22 πλὴν λέγω ὑμῖν, Τύρω καὶ Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ ὑμῖν. 23 καὶ σὺ Καφαρναούμ, ἣ ἕως οὐρανοῦ ὑψώθης, ἕως ἄδου καταβήσῃ· ^(100.10) ὅτι εἰ ἐν Σοδόμοις ἐγενήθησαν αἱ δυνάμεις αἱ γινόμεναι ἐν σοί, ἔμειναν ἂν μέχρι τῆς σήμερον. 24 πλὴν λέγω ὑμῖν ὅτι γῆ Σοδόμων ἀνεκτότερον ἔσται ^{10, 15, 12} ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ σοί.

25 ^(110.5) Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν Ἐξο- ²⁶⁻²⁷ μολογούμαι σοι πάτερ, κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἔκρηψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις· 26 καὶ ὁ πατήρ, ὅτι οὕτως ἐγένετο εὐδοκία ἐμπροσθέν σου. 27 ^(111.3) Πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρὸς μου, ^(112.3) καὶ οὐδεὶς ἐπιγινώσκει τὸν υἱὸν εἰ μὴ ὁ πατήρ, οὐδὲ τὸν πατέρα τις ἐπιγινώσκει

(βιθσ.) v al¹⁰⁰ vv pler vel omn Or al mu (et. Sauid) βηθσαΐδα (Gb' Ln)| Δ σιδωνι (et. v. sq)| εγενοντο . . D εγεγονεσαν, 157. al³ εγενηθησαν | σποδω . . CU al Or Bas Gaud al add καθημενοι et Δ al²⁵ fere -μεσαι, item syrP :: e Lc

23. καφαρναουμ (Gb'') c³BD etc ite (d caparnaum) vg sax fr cop arm Ir^{int} etc . . ε καπερναουμ c. CDEFGKLSUVXΔ etc. Cf ad 4, 13. | ἣ (ita et. d*L) -- υψωθης (Gb') c. E (ipse* θης ex θησα) FGSUV al plus⁵⁰ fh cod ap Hier et ut vdr syr (sed non syr^{cu}) syrP persP Chr . . BOD al³ a b c ff g² vg syr^{cu} cop aeth pers^w Ir^{int} μη (sed d* η) -- υψωθηση (Ln) . . L ἣ -- υψωθησει, g¹ quae -- exaltaberis . . ε ἣ et υψωθεισα c. KMXΔ etc l etc . . k ne quomodo in caelum elata es usq. ad inferos descendas, Dial^{tr}in ean -- υψωθης, εως etc | ουρανου c. BDA al⁵ vel plurib . . ε του ουρ. c. CDEFGKLSUVX etc :: ita Lc | εως αδου . . DL a b praem η (L ἣ, a b d au), item g² et | καταβηση c. BD, item descendes it vg Ir^{int}, item vadis go (item syr^{cu}?) . . ε καταβιθασθηση (-σει L) c. CDEFGKLSUVXΔ etc :: cf Lc | εγενηθησ. c. BCD 1. 157. et evn plurimis Caes . . ε εγενοντο c. EFGKLSUVXΔ etc | γεν. εν σοι (ita et. it vg et rell vv ut vdr omn; Ir^{int} etc) . . B εν σοι γεν. (Ln 49.) | εμειψαν c. DEFGKSUV etc . . LXA tisch* εμεινον, M al² εμειρον . . BC 1. al² εμειρον (Ln 49.)| 49.ον om της

24. υμιν . . al⁵ syr^{ech} (non^{cu}) syrP σοι | σοι . . DM^{ms} it (exc fl) for arm Ir^{int} υμιν

25. εκρηψας c. ³BD 12. Hom^{clem} . . ε απερρηψ. c. CDEFGKLSUYA etc Marcos ap Ir, Or :: cf Lc ubi non variat | ταυτα . . L αυτα | συνετων . . 1*. δυνατων

26. εγεν. ευδοκ. c. CDEFGKLSUYA etc Or, item fuit placitum, fuit benepl. it^{pler} vg Hil al . . B 1. k (placitum factum est), item Marcos ap Ir (ὅτι ἔμπρ. σου εὐδ. μοι ἐγέν.) εὐδ. εγεν. (Ln)

27. επιγινωσκεις (et. Clem¹ Ir^{int} saepe) . . c g^{ter} Iust¹ Clem¹ Chrmosc⁶ γινωσκεις (:: ita Lc); item Hom^{clem} Marcos ap Ir. Iust¹ Clem⁶ Or-saep

εἰ μὴ ὁ υἱὸς καὶ ᾧ ἐὰν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι. 28 (113.10)
 Δεῦτε πρὸς με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, καὶ γὰρ ἀνα-
 παύσω ὑμᾶς. 29 ἄρατε τὸν ζυγὸν μου ἐφ' ὑμᾶς, καὶ μάθετε ἀπ'
 ἐμοῦ ὅτι πραῖς εἰμι καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ, καὶ ἐνρήσετε ἀνάπαυ-
 σιν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν. 30 ὁ γὰρ ζυγὸς μου χρηστός καὶ τὴ φορτίαν
 μου ελαφρὸν ἐστίν.

XII.

1 (114.2) Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἐπορεύθη ὁ Ἰησοῦς τοῖς σάββασι
 διὰ τῶν σπορίμων· οἱ δὲ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπέινασαν, καὶ ἤρξαντο
 τίλλειν στάχτας καὶ ἐσθίειν. 2 οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἰδόντες εἶπαν αὐτῷ
 *Deut 23, 25. Ἰδοὺ οἱ μαθηταὶ σου ποιῶσιν ὃ οὐκ ἐξέστιν ποιεῖν ἐν σαββάτῳ.
 *Ex 20, 10. 3 οἱ δὲ εἶπεν αὐτοῖς Οὐκ ἀνέγνωτε τί ἐποίησεν Δαυὶδ, ὅτε ἐπέινασεν
 καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ; 4 πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ καὶ
 *Ex 29, 23. τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγεν, ὃ οὐκ ἐξὸν ἦν αὐτῷ φαγεῖν

synodant (in epist. ad Paul. Samos.) Eus² Epiph¹, (saepe *οιδε*) *εγνω*. Hi pp similiter postea. | ω *εαν* c. BCEFGKLSUVa al *fare* omni Clem¹ etc .. d al¹ Hom^{cl} Marcos ap Ir Iust³ Clem^{saepo} Or^{saepo} Eus² ω (Hom^{cl} Iust³ Ir^{int}² *οις*) *αν* (Ln) | *βουληται* (L al -*λειται*) o *υ.* *αποκαλυψαι* (et. Hom^{cl} Ir^{int} etc) .. Iust³ Marcos ap Ir Clem⁶ Or⁴ synodant (ut ante) Epiph^{saepo} Ir^{int}² Tert o *υ.* *αποκαλυψη*. Ir^{int} (adv. haer. 4, 6. 1.): *qui peritiores apostolis volunt esse, sic describunt: Nemo cognovit (ipse Ir modo ante cognoscit) patrem nisi filius, nec filium nisi pater, et cui coherit filius revelare.* Sed hunc ordinem ipse Ir² sequitur, eundem affert e Marcossii (quem locum antea contulimus); idem invenitur Hom^{cl} Iust³ Mcion Or¹ Epiph⁷ (sed⁴ alter ord.) Recogn^{clem} Tert³

28. *προς με* (et. Hom^{cl} Clem¹ Marcos ap Ir Clem¹ Or¹ etc) .. Clem¹ Or³ om | *πεφορτισμένοι* .. d add *εσται* (it vg *qui - - estis*)

29. *πραῖς* c. ^{bc}d* Clem Or² Ath^{cod} Bas .. *ε* *πραῖος* c. c⁺⁺⁺d⁺⁺⁺EFGLMSUVa etc Or⁴ etc

30. *χρηστός* .. ε (ipse* *χριστ.* ex *χρηστ.*) KL al *μυ* *χριστος* (scribitur et. passim $\overline{\chi\varsigma}$)

XII, 1. *επορευθη* .. υ al -*ρευετο* | *τοις* .. d om | *σαββασι* c. CDDEK (*σαββασι*) LMSUVa rell omni .. β *σαββατος* (Ln) | *σταχτας* .. d (ante *τιλλ.*) υ al plus¹⁵ *τοις σταχ.* :: ut Lc et Mc

2. *ιδοντες* c. BEGKMSTV al pler f k vg syrF etc .. CDLA 13. 124. a b c ff g¹-h syr (et. syr^{cu}) add *αυτοις* | *ειπαν* c. BC .. ε *ειπον* c. DEGLMSUVa etc

3. *δαυιδ* .. ε *δαριδ*, Gb Sz. 49. *δαυιδ*: cf ad 1, 1. | *επεινασεν* (Gb Sz) c. BCDEGLMSUVa etc .. ε add *αυτας* c. L etc.: ita Lc et Mc

4. *εφαγεν* .. B al¹ -*γοσ* (Ln) praegresso *εισηλθεν* | ὁ c. BD 13. 124. b k

οὐδὲ τοῖς μετ' αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖς ἱεροῦσιν μόνοις; 5 ^(116.10) ἢ οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῷ τόρῳ ὅτι τοῖς σάββατον οἱ ἱερεῖς ἐν τῷ ἱερῷ τὸ ^{Num 28, 9 s.} σάββατον βεβηλοῦσιν καὶ ἀναίτιοί εἰσιν; 6 λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι τοῦ ἱεροῦ μείζων ἐστὶν ὧδε. 7 εἰ δὲ ἐγνώκατε τί ἐστὶν Ἔλεος θέλω καὶ ^{9, 15. Hos 6, 6.} οὐ θυσίαν, οὐκ ἂν καταδικάσατε τοὺς ἀναίτιους. 8 κύριος γάρ ἐστιν τοῦ σαββάτου ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.

9 ^(116.2) Καὶ μεταβάς ἐκεῖθεν ἦλθεν εἰς τὴν συναγωγὴν αὐτῶν. ^{9-14. Mc 9, 1-6. Lc 6, 6-11.} 10 καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπος χεῖρα ἔχων ξηράν· καὶ ἐπιρώτησεν αὐτὸν λέγων· Εἰ ἔξοστι τοῖς σάββατον θεραπεύειν; ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ. 11 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς Τίς ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος ὃς ἔξει πρό- ^{Lc 14, 5.} βατον ἐν, καὶ ἂν ἐμπέσῃ τοῦτο τοῖς σάββατον εἰς βόθυνον, οὐχὶ κρατήσει αὐτὸ καὶ ἐγερεῖ; 12 πόσω οὖν διαφέρει ἄνθρωπος

harl^a .. ε οὐς (item v ὄς) c. CEGKMSUA etc Or etc :: ita Lc et Mc |
 εσον ην (Chr^{mose} om ην) .. d ην εξον, Or εξην, c al εξεστιν (:: ita
 Lc et Mc)

5. τοις σαββασιν .. CD al¹ Cyt εν τοις σαββ.

6. δε .. d k syrcu γαρ | μειζων (Gb¹ Sz) c. BDEGKMSUV 1. 22. 33. 124.
 157. 262. al plus¹⁰⁰, item c* μειζων ut vdr, ff cop Chr (et. mosc⁶) Thph
 Ir^{int} (plus) .. al pauc πλειον .. ε -ζων c. c (sed vide ante, o erasum
 est) La etc it^{pl}er (et. d) vg etc

7. ελεος c. BCD 1. 33. 124. Or¹ .. ε ελεων c. EGKLSMVA etc Or¹ etc
 (LXX^{ed} et* ελεος, sed minusc mu ελεον)

8. εστιν (Gb Sz) c. BC (et* et***) DEGKLSMVA al plus¹⁰⁰ vν pl Or al
 Tert al .. ε εστι κας c. minusc vg f syrP :: e Lc et Mc

9. εκειθεν .. CEG al g¹ h al mu add o τω

10. ανθρ. χειρ. c. BC kl vg (et. am fu for; sed non gat mm) cop, item
 (αν. εχ. την χειρ.) Chr mosc⁶ .. ε ανθρ. ην την (al¹ om) χ. c. GKSVX
 etc; item DLMA al pm vν mu ανθρ. ην εκει την χειρα (L al -ραν), E al
 ην εκει ανθρ. τ. χ., U al ην ανθρ. εκει τ. χ. | CX al επερωτησαν | αυτον
 .. x αυτου | θεραπευειν .. DL al -πεισαι | κατηγορησωσιν c. BCEGKL
 MSUA etc .. dx al -σουσιν. Spectat huc quod Hier ex evang quo
 utuntur Nazareni et Ebionitae affert: Homo iste qui aridam habet manum
 caementarius scribitur, istiusmodi togibus auxiliū precans Caementarius
 eram, manibus victum quaeritans, precor te Iesu ut mihi restituis sanita-
 tem. ne turpiter mendicem cibos.

11. τας (DGT τι) c. C¹ LX 61. 124. ff¹⁻². g¹ h cop Vict^{edd}2 .. ε (Ln) add
 εσαι c. BC** EGKMSUA etc, item d al plus²⁰ syr (et. syr^{cu}) al mu (varie
 pon) Vic^{ted} εστιν | εξ ημων .. d εν υμειν | ανθρωπος .. L 47. sv bom |
 εξει .. d al¹ b om | εχει | προβ. εν .. κ εν (it^{mu} om) προβ. | εαν (L
 av) .. d al¹ b om | εμπειση .. L ερπεισει, al pauc πεση | ταιτο .. d it^{mu}
 al mu om | εις .. L al⁹ add των | d κρατες et εγειρει (posterius solum
 etiam CL 124, item εγειρει θ), hinc Ln κρατησει et εγειρει | αιτο (al
 pauc -τον) .. v om, vg al transp

12. ποσω .. v ποω, L πως, al ποσων

προβάτου ὅστε ἐξέσιν τοῖς σάββασιν καλοῦς ποιεῖν. 13 τότε λέγει τῷ ἀνθρώπῳ Ἐκτενόν σου τὴν χεῖρα. καὶ ἐξέτεινεν, καὶ ἀπεκατεστάθη, ἡγῆς ὡς ἡ ἄλλη. 14 (117.4) ἐξεληθόντες δὲ οἱ Φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον κατ' αὐτοῦ, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσιν.

15 (118.10) Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν. καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς πάντας, 16 καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα μὴ φανερὸν αὐτὸν ποιήσωσιν· 17 ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαίου τοῦ προφήτου λέγοντος 18 Ἰδοὺ ὁ παῖς μου ὃν ἠρέτισα, ὁ ἀγαπητός μου εἰς ὃν ἐδόκησεν ἡ ψυχὴ μου· θήσω τὸ πνεῦμά μου ἐπ' αὐτόν, καὶ κρίσιν τοῖς ἔθνεσιν ἀπαγγελεῖ. 19 οὐκ ἐρίσει οὐδὲ κραυγάζει, οὐδὲ ἀκούσει τις ἐν ταῖς πλατείαις τὴν φωνὴν αὐτοῦ. 20 κάλαμον συντετριμμένον οὐ κατὰξεί και λίθον τυφόμενον οὐ σβέσει, ἕως ἂν ἐμβάλῃ εἰς τῖκος τὴν κρίσιν. 21 καὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ἔθνη ἔλπιουσιν.

12. D* του προβατου | σαββασιν .. B σαββατοις

13. σου τ. χεῖρα (c^{scr} -ραν) c. vl 1. 124. 157. 346. al³ .. ε τ. χ. σου ο. CDEGKMSUVX etc | απεκατεσταθη (Gb¹) c. BC** (*latet) EFGKLSUVX al⁵⁰ fere, item v απεκατεστη .. ε αποκατεσταθη c. DK etc | ιγιης (LX etc -εις) .. al pauc syr (et. syrcu) itpl^r Hil om | ως η .. L ωσι

14. εξελθ. δε (D itpl^r al και εξ.) usq κατ αυτου (Gb¹ prob. Schu.) c. BCD al⁷ it vg sax fr cop syr (et. syrcu) persP Eus² Chr^{mo}c⁶; item L al⁸ vv aliq ο: δε φαφ. εξελθ. - - x. αυτου .. ε ο: δε φαφ. συμβ. ελ. κατ. αυτ. εξελθ. c. EFGKMSUVX etc syrp .. Δ al⁵ et evm om εξελθ. (al¹ ελθ.) | συμβ. ελαβον .. L al¹ et evm ut vdr pler εποησαν (itpl^r vg faciabant, fecerunt; sed dk acceperunt)

15. γνους .. x om | οχλ. πολλ. (x al³ Hil πο. οχλ.) c. CDEGKLSUVX al pler fh etc Or etc .. B itpl^r vg Eus om οχλ. (Ln)

15. 16. παντας (al⁵⁰ fere απαντας, al¹ Or om), και .. D 1. abefhk παντας δε ους θεραπειουσιν

16. επιτιμ. αυτοις (v^a al-τους) .. D 1. Eus¹ επιπληξεν (1.-σεν) αυτοις (1.-τους) | ποιησωσιν .. D** ποιωσιν

17. ινα c. BCD 1. 33. Or Eus² .. ε οπως c. EFGKLSUVX etc | δια (et. Eus) .. c** Chr^{mo}c⁶ υπο | ησαίου: ita εκκ etc; g (sed alibi ησ.) L om spiritum .. it vg spiritum non expriment, vg itpm esaiam, a b h k esaiam, c isaiam | Δ om του, item v. sq. ó pr

18. εις ον c. C**EFGKLSUVX al pler Eus⁴ etc. B al² Eus¹ (σ¹ quem suscepit) ον (Ln 49) .. c* (vdtr) D 1. 33. (item Dial ex Esaiam) εν ω, item in quo (dene placuit animae meae et similiter, Irint dono sensi) itpl^r vg Irint Hil | ευδ. (et. Eus Dial etc) .. CD al ηυδοκ. | D⁸⁷ απαγγελλει, al απαγγελλει

19. L κρανασει (Or libere κραξει) | D⁸⁷ ακουει

20. λιθον: hoc acc. EKΓ aliiqque unc (B ληρον) | D ου μη (D** om) ζηρεσει |

22 ^(119.5) Τότε προσηρέχθη αὐτῶν δαιμονιζόμενος τυφλὸς καὶ κωφός· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτόν, ὥστε τὸν κωφὸν λαλεῖν καὶ βλέπειν. 23 ^(120.7) καὶ ἐξίσταντο πάντες οἱ ὄχλοι καὶ ἔλεγον Μῆτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς Δαυεὶδ; 24 ^(121.2) οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες εἶπον Οὗτος οὐκ ἐβάλλει τὰ δαιμόνια εἰ μὴ ἐν τῷ Βεελζεβούλ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων. 25 ^(122.2) εἰδὼς δὲ τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν εἶπεν αὐτοῖς Πᾶσα βασιλεία μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς ἐρημοῦται, καὶ πᾶσα πόλις ἢ οἰκία μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς οὐ σταθίσει. 26 καὶ εἰ ὁ σατανᾶς τὸν σατανᾶν ἐβάλλει, ἐφ' ἑαυτὸν ἐμερισθή· πῶς οὖν σταθίσει ἢ βασιλεία αὐτοῦ; 27 καὶ εἰ ἐγὼ ἐν Βεελζεβούλ

22 vs. Lc 11, 14-22.
24 vs. Mt 9, 24.
Mt 9, 24-25.

αν .. LX al om | ἐβαλεν (LT-βάλει) .. x al ἐβαλλει (-αλλη), it vg eiciat | κρισιν .. x al⁷ syrP Chr^{mosc} 4 add αυτου. Quae apud Iessiam h. l. interiecta leguntur, de iis Hier sic: quod autem de assumpto testimonio in euagio minus est videtur mihi accidisse primi scriptoris errore, qui legens superiorem sententiam a verbo iudicii esse finitam, putavit inferioris sententiae ultimum verbum esse iudicium, et pauca verba quae in medio h. e. inter iudicium et iudicium fuerant, praetermitit. Origene vero iudice ὁ Ματθ. μνησθεὶς ἀπὸ μέρους τῆς περικοπῆς. Nec ullo modo offendit Eus Mith¹ textu, quem totum a v. 15 usque 21. exscripsit dem. evang. 9, 15.

21. τῶ οσημ. (Gb Sz) c. BCEFGKLMBSUVXΓA al plus¹⁰⁰ Chr (et. mosc⁹) al (126. τῶ σω οσημ.) .. ζ εν τ. ο. c. d etc Eus¹ it vg Ir^{int} al .. al pauc Eus¹ al επι τ. ο. | D⁸⁷ ελπιζουσιν

22. προσηρχθη α. δαιμονιζομενος εν. κ. κω. (C* om vdr tu. kas; h ff¹. h em vel post mutus vel post caecus add et surdus; syr^{sch} κω. κ. τυ.) c. CDEGKLMBSUVXΔ etc it vg etc .. B cop syr^{cu} προσηρχσαν α. δαιμονιζομενον τυφλον κ. κωφον (Ln) | τον κωφον c. BD ff¹. k (hi duo surdus) - g¹. (mutus) cop syr^{cu} .. ζ τ. τυφλον και κωφ. c. CDEGKMSUVΓ etc syr^P etc .. LXA al plus¹⁰ syr^{sch} arm τ. κωφ. και τυφλον .. it^{pl} vg sax fr om plane | λαλειν c. BD al plus¹⁰ it vg cop arm sax fr (al¹ syr^{cu} it³ λαλ. κ. βλεπ. και ακουειν) .. ζ και λαλ. c. CDEGKLMBSUVXΓA etc syr^P etc

23. και ελεγον .. U al pauc λεγοντες; | μητι .. D⁸⁷ οτι | ο υιος (al mu vv alii praem ο χυ) .. L add του | δαυειδ: vide ad 1, 1.

24. τῶ .. z al¹⁰ fere om | βεελζεβουλ c. CDEGKMSUVXΓA etc, item L al βεελζεβουλ .. b βεεζεβουλ. De vv cf ad 10, 25.

25. ειδως (L ειδως) .. D al³ ff¹. k syr^{cu} ιδων | δε c. BD cop syr^{cu} k .. ζ add ο ω c. CDEGKLMBSUVXΓA etc (it^{pl}er vg Iesus autem sciens) | καθ εαυτης pr .. D al pauc εφ εαυτην, LX al plus²⁵ Chr^{mosc} 6 καθ εαυτην | ερημοται -- ου σταθισειται (D* al στισειται) .. K ου σταθ. -- ερημ. (Δ om ερημ. usq καθ εαυτ.) | καθ εαυτης (al pauc Chr^{mosc} 5 - την) .. D εφ εαυτην

26. και εε .. D εε δε και (d si autem) .. vv alii variant | τον .. X al om

27. και εε .. D εε δε (it^{pl}er quod si) .. al pauc var | βεελζεβουλ: vide ad v. 24.

ἐβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ἡμῶν ἐν τίνι ἐβάλλουσιν; διὰ τοῦτο αὐτοὶ κριταὶ ἔσονται ἡμῶν. 28 εἰ δὲ ἐν πνεύματι θεοῦ ἐγὼ ἐβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. 29 ἢ πῶς δύναται τις εἰσελθεῖν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ καὶ τὰ σκεῆα αὐτοῦ ἀρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον δῆσῃ τὸν ἰσχυρόν, καὶ τότε τῆρ οἰκίαν αὐτοῦ ἀρπάσει. 30 ὁ μὴ ὦν μετ' ἐμοῦ κατ' ἐμῷ ἔστιν, καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ σκορπίζει. 31 (12a.2) Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν Πᾶσα ἁμαρτία καὶ βλασφημία ἀφεθήσεται τοῖς ἀνθρώποις, ἡ δὲ

Lc 12, 10. τοῦ πνεύματος βλασφημία οὐκ ἀφεθήσεται τοῖς ἀνθρώποις. 32 καὶ ὅς ἐὰν εἶπῃ λόγον κατὰ τῷ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· ὅς δ' ἂν εἶπῃ κατὰ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, οὐκ ἀφεθήσεται αὐτῷ οὔτε ἐν τούτῳ τῷ αἰῶνι οὔτε ἐν τῷ μέλλοντι. 33 (12a.10) Ἡ ποιήσατε τὸ δένδρον καλὸν καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ καλόν, ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον σαπρὸν καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ σαπρὸν· ἐκ γὰρ τοῦ καρποῦ τὸ δένδρον γινώσκειται. 34 γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς δύνασθε ἀγαθὰ λαλεῖν ποτηροὶ ὄντες; ἐκ γὰρ τοῦ περισσέυματος

33-35
Mc 7, 18-19
Lc 6, 42-45.

27. LX al ἐβάλλω | οι .. L al pauc om | ἡμῶν .. x al ἡμῶν | ἐβαλ-
λουσιν (x² - βάλουσιν) .. al mu ff¹ ἐβαλοῦσιν | κριτ. εσont. νμ. c.
BD al² it^{pl}er am for, item 1. 124. c vg^{ed} et^{miss}mu Ambrst Op Cyr
Chr (et. moso⁶) κρ. νμ. εσ. .. ε νμ. εσ. κρ. c. CDEGKLSUVXΓA etc; L al
νμ. κρ. εσ.

28. εν πν. θε. εγω c. BCDEGKLSUVXΓA al⁵⁰ vn mu Ath al .. ε εγω (κ al²
vn aliq Did Amb¹ Op¹ om) ε. π. θε. c. minusc

29. L om τις | εἰσελθεῖν .. r al pauc post ἰσχυροῦ pon | ἀρπασαι c. BC²X
1. al² Valent¹ ap Thdot .. ε διαρπασαι c. C⁴D²DEGKLSUYA etc (it vg
diripere) :: cf Mc | δῆσῃ (L al -σει) τ. ισχ. .. Δ al τ. ισχ. δῆσ. | αρ-
πασει c. B 1. al⁴ .. ε διαρπασει (-ση D²K al plus⁸⁰; -σαι Δ al pauc) c.
CELSUVX etc, item D²KA etc :: cf Mc

30. r εἰπεν ο κυριος O μη ων

31. τοις (Δ om) ανθρ. pr (et. Or etc) .. B 1. Ath praem ἡμῖν | η δε του
πν. usq fin .. x al⁶ a g¹ l for Viet om .. b ff¹ h qui autem in sp. a
blasphemaverit non remittetur illi [peccatum] | τοις ανθρ. sec c. CDEGK
LMSUVXΓA al pler c ff² syr^{ch} syr^p etc .. al¹⁰ syreu Chr^{mosc}⁵ Vig
αυτοις .. B al¹⁰ g² k vg sax fr cop al mu Cyr^{hr} Hil al om (Gb^o Ln)

32. ος εαν (Gb¹) c. BCEFGKLSUVXΓA al pl Or .. ε ος αν c. Ds etc | αφε-
θησεται pr (et. Or Chr Cyp etc) .. B ουκ αφεθ. | D² του πν. αγιου |
ουκ αφεθ. c. CDEGKLSUVXΓA etc .. B ου μη αφεθη (Ln) .. Or (libere)
ουκ εξει αφειον :: ad Mc | τουτ. τ. αων. c. BCD etc Or² etc (it vg etc)
item KXΔ al⁷ Or¹ Chr^{mosc}⁵ Did Cyr^{hr} τω αι. τουτω .. B²FLMSUV^r al
plus¹²⁵ Bas Epiph al mu τω νυν αιωνι (Sz Gb¹)

33. D τον δενδρ. καλ. | Δ al γινωσκετε

34. Δ al pauc γεννηματα | LXΓ al περισευμ.

τῆς καρδίας τὸ στόμα λαλεῖ. 35 (128.5) ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ ἐκβάλλει ἀγαθὰ, καὶ ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ ἐκβάλλει πονηρά. 36 (128.10) λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι πᾶν ῥῆμα ἀργὸν ὃ λαλήσουσιν οἱ ἄνθρωποι, ἀποδώσουσιν περὶ αὐτοῦ λόγον ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως. 37 ἐκ γὰρ τῶν λόγων σου δικαιοθῆσθαι, καὶ ἐκ τῶν λόγων σου καταδικασθῆσθαι.

38 (27.5) Τότε ἀπεκρίθησαν αὐτῷ τινὲς τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων λέγοντες Διδάσκαλε, θέλομεν ἀπὸ σοῦ σημεῖον ἰδεῖν. 28-42
Lc 11, 16.
29-32.

39 (128.5) ὃ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς Γενεὰ πονηρὰ καὶ μοχάλις, 4.

σημεῖον ἐπιζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωῆ τοῦ προφήτου. 40 ὥσπερ γὰρ ἦν Ἰωῆς ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ 1ον 2, 1.

κρήτους τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας, οὕτως ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς γῆς τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας.

41 ἄνδρες Νινευεῖται ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς 1ον 3, 5.

34. λαλεῖ .. d* et d add αγαθα, ff² mala

35. ο αγαθος .. d* (Or libere) om ὁ | αγαθ. θησαυρον (Gb Sz) c. BCD EFGKMSVXGA al plus¹⁰⁰ it (exc f* ff²) vg (exc gat mm) sax fr syrsc̄h syrp̄ pers̄a Or¹ Dial Chr (et.mosc⁴) al Cyp al .. ζ add της καρδιας c. L 1. 22. 33. etc (sed L 1. etc τ. κα. αυτου) Clem Or¹ Ath Bas etc | αγαθα (Sz Gb¹) c. BDEFGKMSVXG al plus⁷⁰ Did Chr^{mosc} 1 Thph .. ζ τα αγαθ. c. CLUA etc Or (libere) etc (Clem το αγαθον et το κανον) | πον. θησ. .. L aliiq test pauc add της καρδιας αυτου | πονηρα c. BCDEFGK SVXG etc .. LUA al plus²⁰ τα πον.

36. αργον (al pauc πονηρον) .. x al³ om | ὃ c. BD, item quod it (exc h quodcumque) vg Ir^{int} Cyp .. ζ ο εαν c. CDEFGKMSVXGA etc, item L al Or o an | λαλησουσιν c² BC, item d λαλουσιν .. ζ (Ln) λαλησωσιν c. EFG KMSVXGA etc Or (it vg pplat locuti fuerint) | πε. αυτ. λογ. (et. Or etc) .. L c vg al λο. π. α.

37. L al δικαιοθησει | και εκ (et. Clem Or etc) .. dE^r a c g¹ Hil Paulin η εκ | καταδικασθ. c. BCDEKMSVUA etc Clem Or etc .. GLIG tisch^{**} al²⁵ Bas Chr (et.mosc⁶) al κατακριθηση (L al -σει)

38. αυτω c. BCDLM al¹⁰ it vg al fere omn Chr (et.mosc⁶) .. ζ om c. EFGK SVXGA etc | τ. γραμμ. κ. φαρ. (κ al¹ τ. φα. κ. γρ.) c. CDEGLMSVXGA al pler it vg syr^{sc̄h} oop etc (Or) Chr al .. B al² om κ. φαρ. (Ln) | L al θελωμεν

39. επιζητει (et. Iust etc) .. L ζητει | αυτη (et. Or etc; Iust αυτους) .. d² E^r σοι | Iust om του προφ. (:; ut Lc et infra Mt)

40. ωσπερ (Or ωc) .. d² ωσπερ | dE^r al¹ om ην | α εν κοιλια | εσται c. BCG KMSVXGA al longe pl vg cf al etc .. DEFL al¹⁵ fere it^{pl} al Eus Chr al Ir^{int} al εστ. και

41. ανηστειται c. BOD² (* ανηστειται) LXA etc .. ζ (Ln 49.) ανηστειται (-ται EKX etc; γ etc -τασ)

- ταύτης καὶ κατακρινούσιν αὐτήν· ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα
¹ Reg 10, 1. Ἰωνᾶ, καὶ ἰδοὺ πλείον Ἰωνᾶ ὧδε. 42 βασίλισσα νότον ἐγεφθήσεται
ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινεῖ αὐτήν· ὅτι
ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν Σολομῶνος,
⁴³⁻⁴⁵
Lc 11, 24-26. καὶ ἰδοὺ πλείον Σολομῶνος ὧδε. 43 (^{120.5}) Ὅταν δὲ τὸ ἀκάθαρτον
πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι' ἀνδρῶν τόπων
ζητούν ἀνάπαυσιν, καὶ οὐχ εὐρίσκει. 44 τότε λέγει εἰς τὸν οἶκόν
μου ἐπιστρέψω ὅθεν ἐξῆλθον. καὶ ἐλθὼν εὐρίσκει σχολάζοντα,
σεσαρωμένον καὶ κεκοσμημένον. 45 τότε πορεύεται καὶ παραλαμ-
βάνει μεθ' ἑαυτοῦ ἑπτὰ ἕτερα πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ, καὶ
εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ· καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου
ἐκείνου χεῖρονα τῶν πρώτων. οὕτως ἔσται καὶ τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ
πονηρᾷ.
⁴⁶⁻⁵⁰
Mc 5, 21-26. Lc 6, 19-21. 46 (^{120.3}) Ἔτι δὲ αὐτοῦ λαλοῦντος τοῖς ὄχλοις, ἰδοὺ ἡ μήτηρ
καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἰστήκεισαν ἔξω ζητούντες αὐτῷ λαλῆσαι.
47 εἶπεν δὲ τις αὐτῷ Ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἔξω

41. εἰς .. L επὶ

42. ELX etc βασίλισσα | εκ .. 13. Or απο (item a fribus it vg) | σολωμ-
νος (D* pri. loco του σολ.) bis (Gb8a) c. b (C sec. loco) DEGKLMSUVXI
etc .. 5 - μωντος c. (C pri. loco) A etc Or

43. δε (Chr^{mose 6} γαρ) .. L al pauc om | ζητούν .. L -των | οὐχ .. LX
al ουκ

44. εἰς -- ἐπιστρ. (z al¹⁰ υποστρ.) c. BDZ .. 5 ἐπιστρ. εἰς τ. ο. μ. c. CEK
KLMSUVXGA etc it vg etc :: cf Lc | ἐλθων c. DFGX al plus²⁵ .. 5 (Ln
49.) ἐλθον c. BCEKLMSUVNA etc. Similiter lectio fluctuat ap Lc | εὐρίσκει
.. D add τον οικον | σεσαρωμενον c. BC**DEFGKLMSUVXGA etc .. c* z
(vdtr) al plus¹⁰ a c h syrp Chr (et. mose⁵) Thph και σεσαρ., Ln [και]
σεσ. | και κεκοσμ. .. EL al pauc it^{allq} om και (sed EL κακοσμημ.)

45. επτα ετερα .. z al b c Chr^{mose 7} ετερ. επτ. | εαυτου .. DE* tisch* al
pauc αυτου | εισελθοντα c. BCDPQKMSUVXGA** etc .. E* L 13. 124. εισ-
ελθων, E** -λθον .. Δ* al pauc ελθοντα | D* τα εσχ. αυτου τ. α. εκ.
χειρονα (D* -ρον) τ. πμ., d novissima eius peiora prioribus hominis
illius | εσται και .. U a b h Hil om και

46. ετι δε α. λα. c. CEFGKMSUVXGA etc; item DLX 2. ff¹ Or¹ λαλοῦντος; δε
(Or non addit nec ff) αυτ. (2. του αυ) .. B al⁵ c f vg al ετι αυτ. λα. (Ln
49.) . item a b ff² haec eo loquente (ff² loq. eo), k haec cum loque, etur;
g² et adhuc eo loq. Similiter vv aliae | η μητ. (al⁴ abffg¹ h, k d, vg
Or Chr^{mose 7} add αυτου) x. οα ad. αυτου .. z al³ abffg¹ h vg Or om
αυτ., Ln [αυτ.] | OFGXA etc ιστηκεισαν (Δ ιστηκ.), E ιστηκησαν .. L
ιστηκασι | αυτ. λαλησαι .. DL 124. 346. it vg etc λαλ. αυτ.

47. ειπεν -- εξω (D al vv aliq post εστηκ. pon) εστηκασω (D* 28. 54.
-κασαν, D** -κασαν) ζητ. σοι λαλ. (D b c f etc λαλ. σοι, al¹ σε λαλ.,

ἐστήκασιν ζητοῦντές σοι λαλῆσαι. 48 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν τῷ εἰπόντι αὐτῷ Τίς ἐστὶν ἡ μήτηρ μου, καὶ τίνας εἰσὶν οἱ ἀδελφοί μου; 49 καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς μαθητάς αὐτοῦ εἶπεν Ἰδοὺ ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου· 50 ὅστις γὰρ ἂν ποιῇ τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς, αὐτὸς μου ἀδελφός καὶ ἀδελφὴ καὶ μήτηρ ἐστίν.

XIII.

1 (131.²) Ἐν δὲ τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς οἰκίας ἐκάθητο παρὰ τὴν θάλασσαν. 2 καὶ συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν ὄχλοι πολλοί, ὥστε αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον ἐμβάνα καθίσθαι, καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν εἰστήκει. 3 καὶ ἐλάλησεν αὐτοῖς πολλὰ ἐν παραβολαῖς λέγων Ἰδοὺ ἐξῆλθεν ὁ σπειρῶν τοῦ

al⁵ a σε εἶδεν, vg al mu σε: ita Gb') c. CDEFGKMSUVXΓΑ etc .. BL 126. 225. 238. 400.* ffk syrc^m om

48. τ. εἰπ. (x om τ. ε.) αὐτ. (Chr^{mosc} om αὐτ.) c. CDEFGKLSUVXΓΑ al fere omn .. BD 33. 49.^{ev} et evn al⁴ τ. λεγοῦσι α. (Ln 49.) | η μητηρ .. x om η | β* om μου pr | και .. d a ff¹⁻²· h k η

49. τ. χ. αὐτου (al¹ αὐτ.) c. BCEFGKLSUVXZΓΑ etc .. d al fere¹⁰ a b g¹. ff¹· k vg Or om αὐτ. (vide ad v. 50.); item vv aliq Or Chr^{mosc} om aut. sec

50. οστις .. L al pauc ος (e qui) | αν (al pauc εαν) .. d al pauc om | ποιη c. ca 251; item d ποιει (faciū) .. ε (Ln) ποιηση (-σει KLZΓ al) c. BEFGMSUVX etc, item KLZΓ al (fecerūt it vg) :: ita Mc, nec fluctuat | αυτος .. LA al pauc effk syrp^{ms} οιτος | αδελφος .. 13 al fere¹⁵ be ff Or Amb και αδ. Epiph ex evg. Ebion. haec affert: ἀρνούνται (οἱ Ἐβιωταῖοι) εἶναι αὐτὸν (τ. Χριστ.) ἀνθρώπον δῆθεν ἀπὸ τοῦ λόγου οὗ ἐμήκειν ὁ σωτήρ, ἐν τῷ ἀναγγελῆσαι [πρὸς?] αὐτὸν ὅτι ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδ. ἔγω ἐστήκασιν, ὅτι τίς μου ἐστὶ μήτηρ (μου h. l. repetit ed.) καὶ ἀδελφοί; καὶ ἐκτείνας ἐπὶ τοὺς μαθητάς τὴν χεῖρα ἔφη Οἱτοί εἰσιν οἱ ἀδ. μου καὶ ἡ μήτ. οἱ ποιοῦντες τὰ θελήματα τοῦ πατρὸς μου. (Similiter Clem³-cor εἶπεν ὁ κύρ. Ἀδελφοί μου οἱτοί εἰσιν οἱ ποιοῦντες τὸ θέλ. τοῦ πα. μ.)

XIII. 1. δε c. CDEFGKLSUVXΓΑ etc .. BE al² it (exc f) vg Or² om (Ln 49.) | β* al pauc ε. δ. ταις ημεραις ἐκειναις | ἐξελθων -- εκαθ. .. d ita liq ἐξῆλθεν -- και εκ. | απο (z 33. Or¹ Chr^{mosc} ek: ita Ln; de domo i^{mu} vg; B 1. 124. Or¹ om) τ. οικιας .. d a be ff¹⁻²· om

2. το πλ. c. DEFGKMSUVXΓΑ al pler .. BCLZ al plus¹⁵ om το (Ln 49.) | εμβανα .. L om; al pauc εμβηνας, omisso καθησθαι (α καθησσαι, al καθισσαι) | εισηκει (ita BD**KMUR etc; CEFGLXZA etc ιστηκει) .. d* al¹ εστηκει

3. ελαλησεν .. L ελαλη | πολλα c. BDEFGKMSUVXZΓΑ etc (et. Or¹) .. c al¹⁰ fere Or¹ (ε. πα. αὐτ. πο.) post παμαβ. (: ut Mc) .. LV al⁵ l om | λεγων .. Or Chr^{mosc} om | του (et. Or⁵) .. d om

σπείρειν. 4 καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτὸν. ἃ μὲν ἔπασεν παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ ἐλθόντα τὰ πετεινὰ κατέφαγεν αὐτά. 5 ἄλλα δὲ ἔπασεν ἐπὶ τὰ πετρώδη ὅπου οὐκ εἶχεν γῆν πολλήν, καὶ εὐθέως ἐξανέτειλεν διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς· 6 ἥλιον δὲ ἀνατείλαντος ἐκαιματίσθη, καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν ἐξηράνθη. 7 ἄλλα δὲ ἔπασεν ἐπὶ τὰς ἀκάνθας, καὶ ἀνέβρισαν αὐτὰν καὶ ἀπέπνιξαν αὐτά. 8 ἄλλα δὲ ἔπασεν ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλήν καὶ ἐδίδον καρπὸν, ὃ μὲν ἑκατὸν, ὃ δὲ ἐξήκοντα, ὃ δὲ τριάκοντα. 9 ὃ ἔχον ὅσα ἀκούετω.

10-17
Mc 4, 10-12.
Lc 8, 9.

10 Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ εἶπαν αὐτῷ Διὰ τί ἐν παραβολαῖς λαλεῖς αὐτοῖς; 11 ὃ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς Ὅτι ὑμῖν δέδοται γνωῖναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, ἐκείνοις δὲ οὐ δέδοται. 12 (12B.2) ὅστις γὰρ ἔχει, δοθήσεται αὐτῷ καὶ πε-

25, 26.
Lc 8, 18.

3. σπείρειν c. BCEFGKSUVXZΓΔ etc (et. Or³ etc) .. DLMX al plus⁶⁰ Iust Or² Chr (et. ¹⁰ mose³) Thph σπείραι (Gb') :: ita Lc (Iust sic: ἐξῆλθεν ὁ σπ. τοῦ σπείρου τὸν σπόρον, καὶ ὃ μὲν ἔπασεν εἰς τὴν ὁδόν, ὃ δὲ εἰς τ. ἀκάνθας, ὃ δὲ ἐπὶ τὰ πετρώδη, ὃ δὲ ἐπὶ τ. γ. τ. καλήν). Praeterea (ex Lc) al¹⁰ fere b ff¹ sax (Iust) Chr mose³ add τον σπορον αυτου (Iust om αυτ.)
4. καὶ ε. τ. σπείρ. αυτον .. c om excepto αυτον. Item Or excepto και | ελθοντα -- κατεφαγεν c. b al⁷ (ita nullus in Mc) .. DLZ al⁹ ηλθον -- και κατεφαγεν (sic), ita Ln .. ζ ηλθεν -- και κατεφαγεν c. CDFGKMSUVXZΓΔ etc (et. Or) :: ita Mc | τα πετεινα .. ε*km al⁵⁰ fere vv mu Or add του ουρανου :: ita Lc
5. ἄλλα δε (et. Or) .. D Chr mose⁷ α δε (it'pler quaedam autem) | ευθεως .. D 40. ευθους .. L post ανατειλαντος v. sq. transp | εξαντειλεν c. CDFGKLSUVXZΓΔ etc .. b -λαν | γης c. iisdem (sed z hiat) .. b της γης (Ln)
6. ἥλιου δε (et. z) .. D του δε ηλιου | καιυματισθη .. b -τωθη, D -τισθησαν | D εξηρανθησαν
7. ἄλλα δε .. Chr mose⁷ α δε, item v. sq. | επι .. D 13. 124. 346. Iust (vide ad v. 3.) Or εις (: ut Mc), similiter it vg in sripas, in sripis | D 13. 124. 346. επνιξαν
8. επασεν .. c al¹ επασαν, al¹ επασον | εκατον etc .. DX etc ρ, ξ, λ̄: et. v. 34.
9. ὅσα c. ²⁵ BL e ff k .. ζ (Ln) add ακουειν c. CDFGKMSUVXZΓΔ etc :: cf ad 11, 15.
10. προσελθοντες (et. Or) .. c cop add αυτω | οι μαθητη. c. BDEFGKLSUVXZΓΔ al pler e ff k vg etc Or etc .. CX al plus¹⁰ it'pl syr^{sch} etc u syr^p cop etc Eus Chr mose⁴ οι μα. αυτου (Ln) | ειπαν c. BL .. ζ (Ln) ειπον c. CDFGKLSUVXZΓΔ etc
11. αυτοις c. BDEFGKLSUVXZΓΔ etc .. CZ Eus Chr mose⁴ cop om | Οτι (it vg quoniam, quia) .. M al¹⁰ fere Eus om | των ουρ. (et. Clem Or² Irin^t etc) .. al pauc it'pl mm al Eus Tert om (al⁴ Or¹ του θεου)
12. οστις .. Chr mose⁶ ος | Δ αν εχει, al pauc αν εχη

ορσενθήσεται ὅστις δὲ οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. 13^(123.1) διὰ τοῦτο ἐν παραβολαῖς αὐτοῖς λαλῶ, ὅτι βλέποντες οὐ βλέπουσιν καὶ ἀκούοντες οὐκ ἀκούουσιν οὐδὲ σννιῶσιν. 14 καὶ ἀναπληροῦται αὐτοῖς ἡ προφητεία Ἡσαίου ἢ λέγονσα Ἀκοῆ ἀκούετε καὶ οὐ μὴ σννήτε, καὶ βλέποντες βλέψετε καὶ οὐ μὴ ἴδητε. 15 ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὤσιν βαρέως ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμνυσαν· μήποτε ἴδωσιν τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ τοῖς ὤσιν ἀκούσωσιν καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσιν καὶ ἐπιστρέψωσιν, καὶ ἰάσωμαι αὐτούς. 16^(124.5) ὑμῶν δὲ μακάριαι οἱ ὀφθαλμοὶ ὅτι βλέπουσιν, καὶ τὰ ὄτα ὑμῶν ὅτι ἀκούουσιν.

12. m* om κ. ο εχει (al¹ δοκει εχειν)

13. αιτοις (D al plus¹⁰ Chr (et. mosc⁶) itpl al post λαλ. pon) .. L c Cyrhrs om | λαλω .. DGR* λαλεε, **ελαλεε | οτι (et. Clem etc) -- σννιουσιν (FmU etc -ιοῦσιν, xeg -λουσιν: ita et. ErasM Ln; B* -ισαιω, al -ωσιν, B** σινωσιν; Clem -ωσιν) .. D 1. 13. al¹⁰ fere it (exc f) Eus Cyr^{hr} Ir^{int} Tert al ινα βλεπ. μη βλεπωσιν και ακουουστ. μη ακουωσων (vel -ωσιν) και μη σινωσιν (vel -ωσιν) μηποτε επιστρεψωσιν (vel sine μ. επιστρ.)

14. και .. D 1. ενν aliq itmu Eus και τότε .. fg² am harl gat mm Ir^{int} ut (sequitur adimpletetur) | αναπληροῦται (1. 243 πληρ.) .. D al¹⁰ fere c ff¹ g¹ h k πληρωθησεται, Eus επληρωθη | αυτοις (Gb Sz) c. BCFGKLM**SUNXGA al plus¹²⁵ am for harl* syrP Bas Chr (et. mosc⁴) Thph .. ε επ (al² εν) αυτ. c. DM* etc k etc Eus, item in eis b fffl Ir^{int} .. a c g² om | ησαιου (D του ησ.) .. 126. al⁶ b Chrmosc² om. De ησ. et ησ. cf ad 12, 17. | η (D tisch* al pauc om) λεγουσα .. D itpler Eus add πορευθητε και ελπε (Eus ειπον) τω λαω τουτω :: ut LXX | ακουσετε (B* -σατε) et βλεψετε c. BCDKLSXGA etc Or² Eus etc .. KFGMUV al pin (et. Or¹ libere priorem partem usque ακουσητε exscribens) ακουσητε et βλεψητε | ιδητε .. x al ιδετε

15. τοις ωσιν .. c b c g² h k Ir^{int} add αυτων, hinc Ln [αυτ.] :: ut LXX. Ceterum a k Ir^{int} incrassa -- obtura -- grava (excaecosa) | τοις οφθαλμοις (et. passim αυτων additur) .. U*x τοις (sed U* τους) - λμοις | ακουωσων .. c om | σινωσιν (ita et. ε 1550, item ε⁶ 1624. 1633; postea plerumque σινωσι pro Elzeviriana lectione habitum et editum) c. BDEFGKLSUNXGA etc .. c σινωσων, misusc (sed multo plures videntur σινωσι tueri) σινωσι (Gb' Sz) | επιστρεψωσιν c. BCDLMSUXGA etc .. EFGKV al plus²⁰ -ψουσι | ιασομαι (Gb') c. BCDE (*et***) FGLMS VTA** al plus⁵⁰ .. ε -σωμαι c. E**KUXA* etc

16. οε (et. Heges. ap Phot, Or etc) .. m*om | τα (et. Heges ap Phot Or etc) .. D om | οτα υμων c. CDEFGKLSUNXGA rell fere omn fff¹ g² h k vg syr utr (et. syr^{ca}) etc Heges ap Phot Or etc .. B al² a b c ff² g¹ Hll Chrmosc¹ om υμων (Ln) | ακουωσιν c. BCDMX al³⁵ fere Or Chrmosc⁴ al (Heges μακαρ. οι οφθ. υμ. οι βλεποντες κ. τα ωτ. υμ. τα ακουοντα, και τα εξης) .. ε ακουει c. EFGKLSUNXGA etc

17 ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν ὅτι πολλοὶ προσηῖται καὶ δίκαιοι ἐπεθύμησαν ἰδεῖν ἃ βλέπετε, καὶ οὐκ εἶδαν, καὶ ἀκούσαι ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤκουσαν. 18 (126.2) ὑμεῖς οὖν ἀκούσατε τὴν παραβολὴν τοῦ σπειρόντος. 19 παντὸς ἀκούοντος τὸν λόγον τῆς βασιλείας καὶ μὴ συνιέντος, ἐρχεται ὁ πονηρὸς καὶ ἀρπάξει τὸ ἐσπαρμένον ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· οὗτός ἐστιν ὁ παρὰ τῆρ ὁδὸν σπαρεῖς. 20 ὁ δὲ ἐπὶ τὰ πετρῶδη σπαρεῖς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ εὐθύς μετὰ χαρᾶς λαμβάνων αὐτόν· 21 οὐκ ἔχει δὲ ῥίζαν ἐν ἑαυτῷ ἀλλὰ πρόσκαιρός ἐστιν. γενομένης δὲ θλίψεως ἢ διαγμοῦ διὰ τὸν λόγον εὐθύς σκανδαλιζέται. 22 ὁ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας σπαρεῖς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων, καὶ ἡ μέριμνα τοῦ αἵματος καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου συνπνίγει τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος γίνεται. 23 ὁ δὲ ἐπὶ τῆρ καλῆν γῆν σπαρεῖς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ συνιείς, ὃς δὴ καρποφορεῖ καὶ ποιεῖ ὁ μὲν ἑκατόν, ὁ δὲ ἐξήκοντα, ὁ δὲ τριάκοντα.

18-23
Mc 4, 18-20.
Lc 8, 11-15.

17. γὰρ .. x al¹⁰ fere it (exc d k) Hil al om | προφ. και (al¹ om) δικαιοι (Chr¹moac¹ διδασκαλοι, Hom^{cl} βασιλεις) .. B* om και δικ. | ιδειν α .. al pauc vv aliq Hom^{cl} Or² (alibi¹ non add) Eus Hil al add υμεις (nonnulli ex his ut Eus et. α υμεις, ακου.) | ειδαν c. v. .. CEFGLMUGA etc εδον, κxv etc ιδον, item s .. D ηδυνθησαν ειδειν. Huc spectat Christi verbum apud Marcos (I r. 20, 2.) πολλαις ἐπεθύμησα ακουσαι ενα των λογων τούτων, και ουκ εσχον τον εουοντα.
18. σπειροτος c. CDEFGKLSUVTA tell pler etc (it vg *semiantis*) .. BX 4.ον syrP Chr¹moac² σπειραντος (Ln 49.). Cf 13, 3. lectionem σπειρας, item 13, 24. σπειραντι
19. συνιεντος c. BCEFGKLSUVXGA etc .. DF al pauc συνιεντος (F -ιεντος), L συνιωτος; (ipse cod -ηωτος) | Δ om ὁ, item v. 18. om του | εσπαρμενον (et. Or etc, it vg *seminatum*) .. D σπειρομενον (quod *seminatur*) | αυτου .. Dετ αυτων
20. u om ουτ. εστιν | λογον .. xA al pauc f* syrP add μου | ευθυς .. EU al pauc Or ευθειως
21. FL al pauc om δε | εν .. D*ετ om | εαυτω .. (et. Or etc) .. LA al pauc αυτω | ευθυ; (et. Or etc) .. D al pauc ευθειως
22. σπαρεις (vg aliq *seminatus*) .. D σπειρομενος (itpl *seminatur*) | μεριμνα .. κ μερημηη | τ. αιωνος c. BD al² (sp. Scriv., hinc certe et. alii minusc) a ffg¹-hk arm .. ε τ. αι. τουτου c. CEFGLKLSUVXGA etc | απατη .. al pauc αγαπη, it^{mu} voluptas | πλουτου .. L in marg add και περι τα λιπα επεθυμηνα εσπορευομεναι (: cf Mc) | συνπνιγει (B -πνηγει, D -πνηγει etc) c. BCDLXA etc .. ε (Ln 49) συμπν. c. EFGKLSUVT etc
23. την καλ. γην c. BCLA 1. 124. 262. al⁵ Or² .. ε την γην την καλ. c. DEFGKLSUVXG etc :: cf v. 8. | τ. λογ. ακουων (et. Or etc) .. D it vg ακ. τ. λογ. | συνιεις c. BD 238. Or .. ε συνιω c. CEFGLKLSUVXGA etc (C συνιω, GL

24 ^(120.10) Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς λέγων Ὁμοιωθήη βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπων σπείροντι καλὸν σπέρμα ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ. 25 ἐν δὲ τῷ καθεύδει τοὺς ἀνθρώπους ἦλθεν αὐτοῦ ὁ ἐχθρὸς καὶ ἐπέσπειρεν ζιζάνια ἀνὰ μέσον τοῦ σίτου καὶ ἀπήλθεν. 26 ὅτε δὲ ἐβλάστησεν ὁ χόρτος καὶ καρπὸν ἐποίησεν, τότε ἐφάνη καὶ τὰ ζιζάνια. 27 προσελθόντες δὲ οἱ δούλοι τοῦ οἰκοδεσπότου εἶπον αὐτῷ Κύριε, οὐχὶ καλὸν σπέρμα ἔσπειρες ἐν τῷ σῷ ἀγρῷ; πόθεν οὖν ἔχει ζιζάνια; 28 ὁ δὲ ἔφη αὐτοῖς Ἐχθρὸς ἀνθρώπου τούτου ἐποίησεν. οἱ δὲ αὐτῷ λέγουσιν Θέλεις οὖν ἀπελθόντες συλλέξωμεν αὐτά; 29 ὁ δὲ φησὶν Οὐ, μήποτε συλλέγοντες τὰ ζιζάνια ἐκριζώσητε ἅμα αὐτοῖς τὸν σίτον. 30 ἄφετε

συνίων, EMUXΓ συνιών, κ συν(ών) :: cf ad v. 19; item Rom 3, 11 ubi nemo lectionem συνίων mutavit | α; δη (α al¹ δε, al² om) .. D a b e h τότε, k* et tunc; vg g¹. 2. fffk** l et | εκατον etc .. DX al ut v. 8. | τριακοντα .. GM** al mu, item ενν pler b arm add ο εχων οτα ακουεν (b om) ακουετω

24 ομοιωθη c. BDEGKLSUVXΓ etc .. CFA tisch* al ομοιωθη | σπειροντι c. CDEFGKLSUVT al pler syrP mg cod, item seminanti d h k δ Aug .. ΒΜΧΑ al²⁰ fere schol (Origeni adscriptum), item qui seminavit itP¹ vg al mu Amb σπειραντι (Ln 49.) | αγρω αυτου (b εκατοι) .. D idio αγρω

25 αυτου (al¹ h Ir om) ο εχθρ. (D εκθρ.) .. al pauc it vg etc ο εχθρ. αυτ. (49. ex incuria) | επεσπειρεν c. B 1. 13. 22. 119. 157. 48.^{ev} Antitact (ap Clem et Thdr̄t) Clem Or Naz Nyss schol, item superseminavit it (et d δ) vg Ir^{int} Amb al .. ε εσπειρε c. CD^εEFUKLSUVXΓΑ etc Ir^ε etc | ανα .. 127. Or Ir om

26 και τα .. D 13. 124. 248. 346. Chrmosc⁴ itP¹ (non fff) om και

27 προσελθ. δε .. γ και προσελθ. | D του οικοδεσπ. εκεινοι | εσπειρες c. CDEFGVX al¹² .. ε (Ln 49.) εσπειρας c. BKLSUGA etc .. M εσπειραμεν | σω .. κ al⁴⁰ fere Epiph al om (Chrmosc³ ε. τ. α. σοι) | ζιζαν. c. BCDEFGKLSUVT al plus⁹⁰ syrP mg Chr (et. mosc⁴) .. ε τα ζιζ. cum LX etc

28 ο δε (c add δουλο, ita Ln) αυτ. λεγ. (157. λε. α.) c. BC 157. cop; item dicunt (ergo add h) ei g². h .. D a b c e ff². g¹. k etc λεγουσιν αυτες οι δουλοι .. ε οι δε δουλοι ειπον αυτω c. EFGKLSUVXΓΑ etc vg f ff¹ etc | αν .. D al¹ it (exc f) vg al mu om | συλλεξωμεν (D συλλ.) c. BCDEGKLSUVXΓΑ etc .. FKL 1. 22. 262. al fere⁵⁰ Chrmosc² -εφηεν

29 ο δε φησιν c. BC, item et aut itP¹ vg .. D ο δε λεγει αιτας, item h k aut (dicit) illis, similiter it^{al} .. ε ο δε εφη (al pauc ειπεν) c. EFGKLSUVXΓΑ etc | D συλλεγ. | γ εκριζωσετε | D al⁶ vg ff¹ syr^{sch} etc^u al αμα και (add et. syrP*) τον σιτον (D σιτ.) σιν αιτας (γ αμα σιν αυτ. τ. σι.)

- συναγείνεσθαι ἀμφοτέρω μέχρι τοῦ θερισμοῦ· καὶ ἐν καιρῷ τοῦ θερισμοῦ ἐρῶ τοῖς θερισταῖς Συλλέξατε πρῶτον τὰ ζιζάνια καὶ θίψατε αὐτὰ δεσμῶς πρὸς τὸ κατακαύσαι αὐτά, τὸν δὲ σῖτον συναγάγετε εἰς τὴν ἀποθήκην μου. 31 ^(137.2) Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς λέγων Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν κόκκῳ σινάπεως, ὃν λαβὼν ἄνθρωπος ἐσπειρεν ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ· 32 ὁ μικρότερον μὲν ἐστὶν πάντων τῶν σπερμάτων, ὅταν δὲ αὐξηθῇ, μεῖζον τῶν λαχάνων ἐστὶν καὶ γίνεται δένδρον, ὥστε εἰσεῖν τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ κατασκηνοῦν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ. 33 ^(139.5) Ἄλλην παραβολὴν ἐλάλησεν αὐτοῖς Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα γυνὴ ἐκέκρυψεν εἰς ἀλεύρου σάτα τρία, ἕως οὗ ἐξυμῶθη ὅλον.
- ^{31 a.} Mc 4, 31 a. Lc 13, 19.
- ^{34 a.} Mc 4, 33 a. *Fr. 78, 2.
- 34 ^(139.6) Ταῦτα πάντα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς ἐν παραβολαῖς τοῖς ὄχλοις, καὶ χωρὶς παραβολῆς οὐδὲν ἐλάλει αὐτοῖς· 35 ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος Ἀνοίξω ἐν

30. συναγεί. (U al fere¹⁰ Chromosc⁴ διην συναγεί.) .. L 1. 247. 262. al plus⁵ οὐν αυξαν. (prob. Schu) .. D it vg post αμφ. pon | μεχρι c. CEFCKMS UNXGA al pler. item L Chr (st.mosc³) αχρι .. RD al¹ Eulog εως (saepε εως pro μεχρι substituunt cdd, ut 28, 15. Mc 13, 30. Lc 16, 16. Phil 3, 30; pon item μεχρι pro εως), ita Ln 49. | εν καιρω c. BDFCKMSUNXGA al¹⁰⁰ fere .. ζ ε. τω καιρ. c. CEL etc | D συναγεί. | αυτα δεσμως (L 1. δεσμως, KM δεσμως; ζ Ln δεσμως; al pauc δεσμω, δεσμως) c. LXA 1. al⁵ Or (δήσ. δεσμ. τὰ ζιζ.) Chromosc⁶, item (adligate ea fasciculos) abcg¹. 2. ff². am for emm gat mm; item omisso αυτα D e f ff². h k Aug .. ζ (Ln αυτα εις (Gb¹⁰⁰) δεσμ. c. BCFGKMSUNV etc ff¹ vge^d etc | κατακ. αυτα .. D al² it (exc fk) vg Aug om αυτα | συναγαγ. c. CEFCKLMSUNXGA etc .. BG 1. συναγαγετε (Ln) .. D συναγεται
31. παρεθηκεν c. BCFGKLI(ipse*)MSUNXGA etc .. DL* (sed ipse* substituit παρεθ.) 1. 13. 124. 246. ipler¹ ελαλησεν | αυτοις .. L* add ο ω̅ | ομ. εστιν .. L 61. ωμοιωθη, 243. ομοιωθη | LA al κοκω
32. πατων των .. D* 124. om των | αυξηθη .. D 13. 124. 246. αυξηση | μειζον .. D8^r al¹ ζων | των .. K al plus⁸⁰ it vg sax fr syr utr (st.ou) al pm Euth Hil al πατων των | M 299. om ελθειν et kai seq | κατασκηνοων c. B*D .. ζ -ουον c. B**CEFGKLSUNXGA etc
33. ελαλησεν (c 243. παρεθηκεν) αυτοις (ita BCFGKSNVA al pler vv pler; CLMUX 13. 124. 126. 243. al¹⁰ fere g² h add λεγων, pauc λεγων ο ω̅ vel ο ω̅ λεγ.) .. D 76. k syr^{ou} om | εκκρυψ. c. BCFGKMSUNXGA etc Valenti ap Ir Clem al .. GL al plus¹¹⁰ Mac Cyr cat^{ox} al εκκρυψεν (Gb¹) :: cf Lc
34. ουδεν c. BCMA al¹⁵ fere f syrP Clem Or¹ Chr² inmosc⁶ .. ζ οικ c. DEFGKLSUNV etc Or¹ etc :: ita Mc nec fluctuat | ελαλει (KM etc -λη) .. Δ al pauc ελαλησεν
35. προφητου .. 1. 13. 33. 124. 253. cdd ap Eus (in psalm. δια̅ πολου

παραβολαῖς τὸ στόμα μου, φεύξομαι κεκρυμμένα ἀπὸ καταβολῆς.

36^(140.10) Τότε ἀφῆς τοὺς ὄχλους ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν. καὶ προσῆλθαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες· φράσον ἡμῖν τὴν παραβολὴν τῶν ζιζανίων τοῦ ἀγροῦ. 37 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· Ὁ σπείρων τὸ καλὸν σπέρμα ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, 38 ὁ δὲ ἀγρός ἐστὶν ὁ κόσμος· τὸ δὲ καλὸν σπέρμα, οὗτοί εἰσιν οἱ υἱοὶ τῆς βασιλείας· τὰ δὲ ζιζάνια εἰσιν οἱ υἱοὶ τοῦ πονηροῦ, 39 ὁ δὲ ἐχθρός ὁ σπείρων αὐτὰ ἐστὶν ὁ διάβολος· ὁ δὲ θερισμὸς συντέλεια αἰῶνος ἐστὶν, οἱ δὲ θερισταὶ ἄγγελοί εἰσιν. 40 ὥσπερ οὖν συλλέγεται τὰ

δὲ προφήτου ταῦτα εἴρηται ἢ διὰ τοῦ προκειμένου Ἀσάφ· ὁ μὴ συνίεντις τινὲς προσέθηκαν ἐν τῷ εὐαγγ. τὸ διὰ Ἡσαίου τοῦ προφήτου. ἐν δὲ γε τοῖς ἀκριβέσι ἀπικράφοις ἀνευ τῆς προσθήκης τῆς· διὰ Ἡσαίου ἀπλῶς οὕτως εἴρηται. Similliter cat in psalm), item nonnull ap Hier et Porphyr („quod quia minime inveniebatur in Esais, arbitror postea a prudentibus viris esse sublatum. Sed mihi videtur in principio ita dictum: quod scriptum est per Asaph dicentem - - et primum scriptorem non intellexisse Asaph et putasse scriptoris vitium atque emendasse nomen Esais, cuius vocabulum manifestius erat. -- Denique et impius ille Porphyrius proponit adversum nos hoc ipsum et dicit Evglista vester Mt tam imperitus fuit ut diceret - - per Esaiam - -. Error fuit scriptorum ut pro Asaph Esaiam scriberent. Scimus enim quia prima ecclesia de imperitis congregata fuit gentibus. Ergo cum legerent in evglgio -- in Asaph, ille qui primus scribebat evglgium coepit dicere Quis est ille Asaph propheta? Non erat notus in populo, et hoc fecit ut, dum errorem emendaret, faceret errorem. Ceterum et. Hom^{clem} habet τὸν Ἡσαίου εἰπεῖν Ἀσάφῳ τὸ -- καταβ. κόσμου. | καταβολῆς c.^o B¹ Y¹. 22. ek syrcu Or (et. Clem²) .. ε add κόσμου c. CDEFGKLSUVXGA etc (LXX^{ed} ἀπ' ἀρχῆς) cf 25, 34 etc

36. σπείρων (Gb¹) c.^o BD syrcu cop aeth arr it (exc fh) vg fr sax, item addito αὐτου 1. al¹ al² et² Or⁵ Chr (et. mose⁵) .. ε add ο ἱ c. CDEFGKLSUVXGA etc (al¹ ο ἱ ἀνηλθ. ε. τ. ο.) | προσῆλθαν c. B .. ε (49.) - λθον c. CDEFGKLSUVXGA etc | φράσον (et. Or⁴ etc) .^o B Or¹ διωσαφισαν (Ln)
37. εἶπεν c.^o BD ab ff¹. 2. g¹. k l (e quibus aut omissis rell) am fu for emm cop aeth arr al Or .. ε add αὐτους c. CDEFGKLSUVXGA etc c fg². h vge^d gat etc
38. εἰσιν οι (M al pauc om, item nonnull om oi prius uios sec. loco. Δ itpler οι υι. εις. | του (Δ om, item antea ὁ) πονηρου .. g². ff¹. l vg nequam, a cf². g¹. nequitiae; sed bm iniqui, k mali, defh maligni
39. L al pauc ο σπειρων | αυτα .. D al pauc ff¹. om | εστιν (ita et. vg itpler) .. B post εχθρος (ita Ln); itm^u (e inimic. autem diab. est qui seminavit ea) post διαβ. (g². zabalus, k zabalus) | συντέλεια .. al plus¹⁰ Chromoc⁵ η στυτ. | αιωνος c. BD 13. 124. 346. Or¹ .. ε του αι. c. CDEFGKLSUVXGA (G al pauc add τουτου) Or¹ etc
40. συλλεγεται (L post τα ζιζ.) .. D συνλεγεται

ζιζάνια καὶ πυρὶ καίεται, οὕτως ἔδεται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος.
41 ἀποστέλει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ, καὶ
συλλέξουσιν ἐκ τῆς βασιλείας αὐτοῦ πάντα τὰ σιάνδαλα καὶ τοὺς
ποιῶντας τὴν ἀνομίαν, 42 καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμνον
τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλωνθμὸς καὶ ὁ βουγγμὸς τῶν ὀδόντων.

^{• Dan 12, 2.} 43 τότε οἱ δίκαιοι ἐκλάμψουσιν ὡς ὁ ἥλιος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ
πατρὸς αὐτῶν. ὁ ἔχων ὄρα ἀκουέτω. 44 Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία
τῶν οὐρανῶν θι, σαυρῶ κεκρυμμένῃ ἐν τῷ ἀγρῷ, ὃν εὐρών ἀνθρώ-
πος ἔκρυπεν, καὶ ἀπὸ τῆς χαρᾶς αὐτοῦ ὑπάγει καὶ πωλεῖ πάντα
ὅσα ἔχει καὶ ἀγοράζει τὸν ἀγρὸν ἐκεῖνον. 45 Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ
βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπων ἐμπόρων ζιζουῦντι καλοὺς μαργα-
ρίτας· 46 εὐρών δὲ ἓνα πολύτιμον μαργαρίτην ἀπελθὼν πῆρακεν
πάντα ὅσα εἶχεν καὶ ἠγόρασεν αὐτόν. 47 Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ
βασιλεία τῶν οὐρανῶν σαγήνη βλαθείσῃ εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐκ
πατρὸς γένους συναγαγούσῃ· 48 ἦν ὅτε ἐπιληρώθη ἀναβύσσαστες

40. καίεται (Gb Sz) c. CEFGLKLSUVXΓΔ 13. 33. 124. 157. al plus¹³⁰ Chr (et.mosc^b) Dam .. ζ (Ln) κατακαίεται c. B etc, item D - καιοται (it vg comburuntur) | εσται .. κ* g² add και | του αιωνος (Gb') c. BDΓ 1. al¹⁰ fere it (exc fh) vg syr^{cu} aeth Cyr Ir^{int} Hil al .. ζ add τουτου c. CEFGLKLSUVXΓΔ etc

41. αποστειλει c. BCDEFGKLMFP (sic, non -ελλει) SUVVA etc .. x -ελλει, γ -ελλει, al pauc -ελλει, item e mittit, tum colligunt | D συνλεξ.

42. βαλοισιν .. DX al pauc βαλλοισιν, item d e fuld al | B κλωνθμος

43. εκλαμψ. c. BCDEFGKLMPSUVXΓΔ etc .. D 124. 288. (Iust Clem alludentes) Or² Cyr λαμψ. | ορα c. B a bek Hil^{edd} .. ζ add ακουειν. Ln [ακ.] c. CDEFGKLMPSUVXΓΔ etc (Chr^{mosc} om o εχων -- ακ.). Vide ad 11, 15.

44. ομοια c. BD aceff¹⁻² g¹⁻² kl vg syr^{cu} cop .. ζ praem παλων, Ln [πα.] c. CEFGLKLMPSUVXΓΔ etc fh (b) etc (vv. 45. et. 47. non fluctuat) | D θηραιρω, item abefhk | τω .. D al plus³⁰ Chr (et.mosc^o) om | πωλ. πατε. (B 28. 38. 61. 113. 248. 485. Or¹ om) σσ. εχ. c. BD 1. 61. 108. 118. 127. it (exc f) vg al syr^{sch} et^{cu} cop .. ζ πα. σσ. εχ. πωλ. c. CEFGLKLMPSUVXΓΔ etc syr^P etc

45. ανθρωπω (et. Or Cyp etc) .. B 50. 59. Chr (et.mosc) Amb om

46. ενψ. δε (Gb, item Sz confusis lectionib) c. BD (d et inveniens, item syr) L 1. 12. 33. (124. ος ενψων δε) it (exc f) vg al syr^{sch} et^{cu} al mu Cyr Cyp .. ζ ος ενψων c. CEFGLKLMPSUVXΓΔ etc cop al | ερα (et. Or² etc) .. D 124. itm^u (al) Cyp om | πεπρακεν (κ* al -χεν) .. D επωλησει | παρτα (om. 32.) οσα (et. Or etc) .. D ff²-α, item quaeecumque a e h (b al omnia quaeecumque)

47. συναγαουση (γ al pauc Or² in cod συναγουση) .. L συναγουσω

48. ην οτε .. D it^{pler} Amb Aug οτε δε | αναβυσσαστες .. D it^{pler} ανεβυσσασαν

αὐτὴν ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν καθίσαντες συνέλεξαν τὰ καλά εἰς ἄγην, τὰ δὲ σαπρὰ ἔξω ἔβαλον. 49 οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος· ἐξελεύσονται οἱ ἄγγελοι καὶ ἀφομοῦσιν τοὺς πονηροὺς ἐκ μέσου τῶν δικαίων, 50 καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμνον τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. 51 Συνήκατε ταῦτα πάντα; λέγουσιν αὐτῷ Ναί. 52 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς Διὰ τοῦτο πᾶς γραμματεὺς μαθητευθεὶς τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν ὁμοίος ἔστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδοσῆντι, ὅστις ἐκβάλλει ἐκ τοῦ θεσανροῦ αὐτοῦ καιρὰ καὶ παλαιά.

53 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τὰς παραβολὰς ταύτας, μετήρην ἐκείθεν. 54 ^(141.1) καὶ ἐλθὼν εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν, ὥστε ἐκπλήσσεσθαι αὐτοὺς καὶ λέγειν Ἰδὲθεν τόσῳ ἡ σοφία αὐτῆ καὶ αἱ δυνάμεις; 55 οὐχ οὕτως ἔστιν ὁ τοῦ τέκτονος υἱός; οὐχὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ λέγεται Μαρίας

48. αὐτὴν c. Psa al², item D itpl^{er} Amb Aug .. s om c. BCEFGKLMUVXIF etc | *επι τ. αυ.* (Gb') c. L 18. 124. 346. a .. c l. c ff¹ g² vg sax fr Cyr και επι τ. αυ. (Ln) .. s επ. τ. αυ. (κ αἰγιαλόν) και c. BDEFGKMPUVXIGA etc | *καλα* (et. Or etc) .. D *καλλιστα* (d *meliora*), item *ορτίμος, ορτίμα* itpl^{er} Amb Aug | *αγγη* c. BCM²² 1. 124. 48.^{ev} Or³ Cyr Isid .. s (Ln) *αγγεια* c. D (τα αγγ.) EFGKLM²PSUVXIGA (DPX *αγγια*, L *αγια*) etc. 25, 4 *αγγειος* non fluctuat. Hesych *αγγος* et *αγγια* (utrumque rarius) per *αγγειον* et *αγγεια* explicat. | *εβαλον* (D -λαν) .. VA al -λλον, X *εβαλλον*
49. *αἰωνος* (et. Or) (pauc add *τουτου*) .. D *κοσμου*
50. *βαλουσιν* .. DEΓ² x al pauc -λλουσιν | *κ κλαυθμος*
51. *συνηκατε* (Gb') c. BD bce ff¹⁻² g¹ kl vg fr sax cop aethrom Or(ux)
.. s praem *λεγει αυτοις* ο *ω* c. CEFGLMSUVXIGA etc (a et *δίζιτ*, g² *δίζιτ* autem *εις*; syr^{cu} *Iesus ait illis discipulis suis* etc) | *και* (Gb') c. BD 1. 13. 124. ff¹⁻² k vg fr sax syr^{cu} syr^{hr} cop Or Hil .. s add *κυριε* c. CEFGLMSUVXIGA etc
52. ο δε c. BEFGKLMUVXIGA etc .. OU al syr^p mg etc ο δε *ω* .. itpl^{er} (sed f *ai ille*) Hil et .. D ff¹ g² vg om | *ειπεν* c. B²CEFGKLMUVXIGA etc .. B²² D *λεγει* (Ln); it vg *αι* | D *μαθητευθεις* | *τη βασιλεια* (Gb) c. BCE 1. 13. 38. 124. 346. al² ek, Item vv al mu Or⁴ Ath Cyr¹⁰ Proc .. DM 42. itpl^{er} vg I^{er}mt Chr (et. mosc²) Hil ap *εν τη βασ.* (Gb Ln) .. s *εις την βασιλειαν* c. EFGI (corrupte *μαθητευθη*; *εις την βα.*) SUVXIGA etc | *κλ* etc *εβαλει*, al *εβαλη*
54. *ελθων* .. L *ηλθεν* (non addito *και* in seqq) | *εκπλησσεισθ.* c. BCDEFGLUVXIA (EFL *εκπλησεισθ.*) etc .. s *εκπλητ.* c. KMBG etc | *η σοφια* (et. Or etc) .. D praem *πασα*
55. *ουχι* c. DEFGKLMUVXIF al pler Eus .. BCMA al pauc Or² οχι (Ln 49.). Prius *οχι* non fluctuat; itpl^{er} vg utroque loco *νομπε* | *μαριαμ* c. BDE

καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ Ἰάκωβος καὶ Ἰωσήφ καὶ Σίμων καὶ Ἰούδας;
 56 καὶ αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ οὐκ ἴσασιν πρὸς ἡμᾶς εἰσίν; πόθεν ὡς
 Lc 4, 24. τοῦτω πάντα ταῦτα; 57 καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ. (142.1) ὁ δὲ
 10 4, 44. Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς Οὐκ ἔστιν προφήτης ἄτιμος εἰ μὴ ἐν τῇ πατρίδι
 αὐτοῦ καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. 58 καὶ οὐκ ἐποίησεν ἐκεῖ δυνάμεις
 πολλὰς διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν.

XIV.

1-2 Mc 6, 14 ss. Lc 9, 7 ss. 1 (145.2) Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἤκουσεν Ἡρωίδης ὁ τετραάρχης
 τὴν ἀκοὴν Ἰησοῦ, 2 καὶ εἶπεν τοῖς παισὶν αὐτοῦ Οὗτός ἐστιν Ἰω-
 ἀννης ὁ βαπτιστής· αὐτὸς ἠγγέθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ διὰ τοῦτο
 3-5 Mc 6, 17 ss. Lc 9, 19 ss. αἱ δυνάμεις ἐνεργοῦσιν ἐν αὐτῷ. 3 (144.2) ὁ γὰρ Ἡρωίδης κρατήσας
 τὸν Ἰωάννην ἔδρασε αὐτὸν καὶ ἔθετο ἐν τῇ φυλακῇ διὰ Ἡρωδιάδα

ΘΚΛΜΣΥΝΧΓΑ al pler copcdd² etc Or² (item acta Andr. et Matth. in cod. saec. VIII.) etc .. c al pauc (it vg nusquam Mariam sed ubique Maria) copcd¹ etc Or¹ Chr^{mo}sc⁶ μαρια (49.) | ιωσηφ c. BO 1. 33. yscr syr^{ca} cop syr^p ms it (exc k) vg sax fr Or² Eus Hier .. ς ιωσηφ c. ΚΛΑ etc k syr^{sch} syr^p etc; item ιωση ams al plus¹⁵ .. DEFGMSYNYX al plus³⁰ Or¹ ιωαννης .. gat mm et Iohannes et Ioseph .. 12. 17. 286. om και ιω.

56. οιν .. κ om | παντα (Chr^{mo}sc⁴ om) ταυτα c. DEFGKLVXA al pl it (ff¹-ista sapientia) vg etc Or etc .. ς (Ln 49.) ταν. πα. c. BCMUJ etc (: 4, 9. 8, 33. 13, 34. ταυτα παντ. tantum non fluctuat)

57. εν αυτω (et. Or) .. x 28. εις αυτον, al¹ επ αυτω | ειπεν (it vg dixit) .. z λεγει | πατρ. αυτου c. ΘΘΚΛΜΣΥΝΧΓΑ al pler it^{pl}er vg etc Or² etc .. z al² Or¹ ιδια πατρ. .. BD 33. 346. κ k πατριδι (Ln 49.) | L al³ f g¹ harl⁴ (Or¹ Hil al: non plene afferunt verum) om και εν τη οικ. αυτ.

58. δυν. πολλας .. al pauc Chr σημεια πολλα | D k δια τας απιστειας (incredulitates) αυτ.

XIV. 1. εν εκεινω .. D al pauc syr^{sch} etc^u al add δε; al pauc praem και | x al pauc o ηρωδ. (y^{scr} om ηρωδ.) | cka τετρααρχης, item cop

2. ουτος (et. Or¹ etc) .. D it^{mu} gat mm praem μητι .. Or¹ οτι (ita et. 243.) αυτος | ο βαπτιστης (et. Or² etc) .. D 5. ιωανν gat tol sax add ον ενω απικεφαλια | αυτος c. BDEGKLMΣΥΝΧΓΑ etc Or² etc .. c 1. 61. d Or^{cod} (semel) ουτος (k² om) | B⁴ om δια τοιτω | D⁴ ενεργουση | M⁴ al praec ενεργ. αι δυν. | εν (et. Or) .. z al¹² om

3. κρατησας (et. Or) .. B 13. 124. τοτε κρ. | B ιωαννην | ed. αυτ. (Or¹ δησας absq αυτ.) κ. εθετ. (1. 13. Or¹ απεθετο, al² εδηκεν, al¹ εβαλεν) εν τη (τη c. B⁴ xz 1. 124. al⁶ Or²; ς om c. B⁴ CDEGKLMΣΥΝΧΓΑ etc, Or¹ vide post; al aliq εις φυλακην) c. ΘΘΚΛΜΣΥΝΧΓΑ etc item it^{pl}1 vg etc Or¹ .. B 33. 124. 346. ff¹-h ed. αυτ. (sed B om) κ. εν τη (sed B⁴ 33. 346. om) φυλ. απεθετο (Ln) .. DZ 61. e k aeth Or¹ εδησ. αυτ. εν τη (D 61 om) φυλ. (49; sed cf Mc) .. Or¹ εδησ. εν φυλ. και απεθετο (: forma απεθ. aptius visa est quam εθετο, ut est 2 Paral. 10, 26.

τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ. 4 ἔλεγεν γὰρ αὐτῶ ὁ Ἰωάννης
 Οὐκ ἔξεστί σοι ἔχειν αὐτήν. 5 καὶ θέλων αὐτὸν ἀποκτεῖναι ἐφο-^{21, 26.}
 βήθη τὸν ὄχλον, ὅτι ὡς προφήτην αὐτὸν εἶχον. 6 ^(145.9) γενεσίαις ^{Mc 6, 21-22.}
 δὲ γενομένοις τῶν Ἡρώδου ἀρχήσατο ἡ θυγάτηρ τῆς Ἡρωδιάδος
 ἐν τῷ μέσῳ καὶ ἤρσεν τῷ Ἡρώδῃ, 7 ὅθεν μεθ' ὅρκου ὠμολόγησεν
 αὐτῇ δοῦναι ὃ ἐὰν αἰτήσεται. 8 ἡ δὲ προβιβασθεῖσα ὑπὸ τῆς μητρὸς
 αὐτῆς Λός μοι, φησί, ὧδε ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ
 βαπτιστοῦ. 9 καὶ ληθηθεὶς ὁ βασιλεὺς διὰ τοὺς ὅρκους καὶ τοὺς
 συνασκειμένους ἐκέλευσεν δοθῆναι, 10 καὶ πέμψας ἀπεκεφάλισεν
 Ἰωάννην ἐν τῇ φυλακῇ. 11 καὶ ἠνέχθη ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι
 καὶ ἐδόθη τῷ κορασίῳ, καὶ ἤρκεν τῇ μητρὶ αὐτῆς. 12 καὶ προσ-
 ελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦσαν τὸ σῶμα καὶ ἔθαιψαν αὐτόν, καὶ

ἀπόθεσθε τοῦτον εἰς ὄκρον φυλακῆς; et. Ἰθνη., Ἰβαλ. aptius videbatur
 :: cf Mc et Lc | γυναῖκα c. d aceff¹.g¹.k vg Aug .. ε (Ln) add γι-
 λππου c. MCEGLMSUVXZGA etc (b g².ff².gat mm post αὐτου pon) Or
 etc (in fine additur et. οτι εγαμησεν αὐτην) :: e Mc, cf et. ad Lc

4. αὐτω ο (D al³ om) ω. c. CDEGLMSUVXZGA etc it vg etc Or etc .. BZ
 251. ο ω. αὐτ. (Ln) | οὐκ .. M al pauc praeem οτι

5. εφοβήθη .. al⁴⁰ fere -βειτο | οτι .. B* επι

6. γενεσαις δ. γενομενοις (1. 22. 59. αγομενοις) c².BDLE (al²), item -ων
 δ. -μων CK al³ Chr¹; item vv pl (it¹ler vg die autem natalis; k cum
 emet autem d. n., d natale autem factio; ff¹. sed cum advenisset d. n.) ..
 ε γενεσιων δ. αγομενων c. EGMSUVXZGA etc | L al pauc αρχησατο | δσ
 η θυγ. αυτου ηρωδιας

7. x μετ ορκου | ωμολογησεν .. z 13. 124. 346. yser Chrmosc³ ωμοσεν |
 κ 1. al² ff¹. δουν. αὐτη | ο εαν c. CDEGLMSUVXZGA etc .. BD al pauc
 ο αν (Ln 49.)

8. Λος μοι φησιν .. D it¹ler al ειπεν Λος μοι | επι πινακι .. D om | την
 .. D* om

9. ληθηθεις (ita ex it²edd tantum a, rell εληπηθη quamquam non se-
 quente δε expriment) et δια τοις c. BD (x* εληπηθη et δια τοις) 1.
 13. 124. 346. a b fff¹.2. g¹.2. h .. ε εληπηθη et δια δε τοις c. CEFGLK*
 MSUVXZGA etc c k etc | δοθηται .. 1. 13. 124. 346. vv aliq add αὐτη

10. ωσων. c. BZ 1. (al) .. ε τον ω. c. CDEFGKLSUVXZGA etc

11. επι .. D ε. τω (1. 13. εν τω) | ηρκεν .. M al¹⁰ fere add αὐτην

12. προσελθοντες (accedentes it vg) .. z al¹ Or ελθοντες | σωμα c. EFGKM
 SUVXZGA al pler, item corpus it vg etc .. BCDL f. 13. 22. 33. 124. 346. al¹⁰
 fere πτωμα (Gb' Ln) :: e Mc. Praeterea DL al²⁰ fere vv pm add αυ-
 του (: ut Mc) | εθαιψαν.. yser εθαψαν | αυτων c. B 6 a ff¹. (Hil Ex
 sepulcro eo discessit eius ad dominum transierunt) .. ε (Ln) αυτω c. CDE
 FGKLSUVXZGA etc (: ut Mc)

Mc 6, 32 a.
Lc 9, 10 a. ελθόντες ἀπήγγειλαν τῷ Ἰησοῦ. 13 (146.3) καὶ ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν ἐκείθεν ἐν πλοίῳ εἰς ἔρημον τόπον κατ' ἰδίαν· καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι ἠκολούθησαν αὐτῷ πεζοὶ ἀπὸ τῶν πύλων.

14-21
Mc 6, 34-44.
Lc 9, 12-17.
Io 6, 1-13.

14 Καὶ ἐξελθὼν εἶδεν πολλὸν ὄχλον, καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτοῖς καὶ ἐθεράπευσεν τοὺς ἀρρώστους αὐτῶν. 15 (147.1) ὄψιας δὲ γενομένης προσῆλθαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ λέγοντες Ἐρημὸς ἐστὶν ὁ τόπος καὶ ἡ ὥρα ἤδη παρελήθεν· ἀπόλυσον οὖν τοὺς ὄχλους, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τὰς κόμας ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς βρώματα. 16 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς Οὐ χρειᾶν ἔχουσιν ἀπελθεῖν· δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. 17 οἱ δὲ λέγουσιν αὐτῷ Οὐκ ἔχομεν ὧδε εἰ μὴ πέντε ἄρτους· καὶ δύο ἰχθύας. 18 ὁ δὲ εἶπεν Φέρετέ μοι αὐτούς ὧδε. 19 καὶ κελεύσας τοὺς ὄχλους ἀνακλιθῆναι ἐπὶ τοὺς χόρτους, λαβὼν τοὺς

13. καὶ ἀκούσας c. CEF GKMSUVXΓΔΘ al pler item *quo audito, quod cum audisset* it vg, item syrP etc .. BDLE al¹⁵ fere fk syr^{sch} etc^a cop Or² Chr^{mo}s⁶ ακ. δε (Ln 49.) (: δε aptius videbatur, praesertim toties κατ-
repetito) | οἱ δὲ .. ε al² om | ἐν πλοίῳ .. Γ om | πεζοὶ c. ILE al¹ it (acc a ff¹) vg
syrP ms etc .. ζ (Ln 49.) πεζῶ c. BCDFGKMSUVXΓΔΘ etc aff¹ etc Or
(: πεζῶ ap Mc non fluctuat; est id magis ex usu quam πεζοὶ dictum)
14. Καὶ .. G al om | ἐξελθὼν (Gb¹) c. BD 1. 22*. 33. 61. 118. 124. 219.
it^m vg syr^{ca} cop al mu .. ζ add ο ἱ c. CEF GKMSUVXΓΔΘ etc (item L al
a etc post εἶδεν) | εἶδεν c. BDFGIMVΓΔ etc .. CEKLLX etc ἰδεν | πολ. οχλ.
(et. Or²) .. D 83. 435. it vg syr utr etc Chr^{mo}s⁶ οχλ. πολ. | ἐπ' αὐτοῖς
(Gb 8a) c. BCDFGKMSUVXΓΔΘ al plus¹⁰⁰ Or¹ .. D περι αὐτῶν .. ζ επ
αυτους c. minusc .. I Or¹ επ αυτου | αρρωστους (et. Or) .. D αρρω
στουτας (d ἰηήριμος)
15. προσῆλθαν c. B .. ζ (49.) -λθον c. CDFGKLSUVXΓΔ etc οἱ μαθηταὶ
c. BZ 33. 346. bk Or² .. ζ add αὐτου c. CDFGKLSUVXΓΔΘ etc Or² etc
: cf ad 8, 21. | ἦδη (Or¹ om) παρελήθεν .. E 1. Or² παρ. ἦδη | οἱν c.
CZ 1. 238. cop syrP ms Or² (alibi, ubi minus accurate verba affert, om)
.. ζ (Ln) om c. BDFGKLSUVXΓΔΘ etc (: absque οἱν Mc, nec fluctuat
lectio; nec enim nisi 28. it² add οἱν) | εἰς τας (c² 33. al syrP ms syr^{hr}
arm add κυκλω ut Lc et Mc) κόμας .. al² Or¹ om
16. ἱς c. BCDFGKLSUVXΓΔΘ etc .. D 61. k syr^{sch} etc^a persP cop aeth^{rom}
om | χρειᾶν: ita CDFKLMXKA etc; ἰρζθ etc χρειᾶν | αὐτ. νμ. φαγ. (et.
Or etc, ita et. Mc) .. D νμ. φαγ. αὐτ. (: ut Lc)
17. λεγουσιν .. z ειπον (it^{pl} vg responderunt, g¹ al dixerunt; d dicunt) |
εχομεν .. LUG al mu εχομην
18. αὐτους ὧδε c. CEF GKLSUVXΓΔΘ rell fere omn ff¹. g². vg syr^{sch} syrⁿ
etc .. BZ 33. ὧδ. αὐτ. (Ln 49.) .. D 1. it^{pl}er (afferte eos ad me) cop
syr^{ca} persP om ὧδε
19. κελεύσας .. z ff¹ εκλευσεν, Or² κελευει, B² κελευσατε | τους οχλους
(et. Or etc) .. DEΓ it^{pl}er al τον οχλον | επι τους χορτους c. C² EFGK
(L ε. του χορτους) MFSUVXΓΔΘ al pler .. BC² i 1. 22. 33. al² syr P ms Or

πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν
 ἠλόγησεν, καὶ κλάσας ἔδωκεν τοῖς μαθηταῖς τοὺς ἄρτους, οἱ δὲ
 μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις. 20 καὶ ἔφαγον πάντες καὶ ἐχορτάσθησαν,
 καὶ ἦσαν τὸ περισσεῖον τῶν κλασμάτων δώδεκα κοφίνους πλήρεις.
 21 οἱ δὲ ἐσθιόντες ἦσαν ἄνδρες ὡσεὶ πεντακοσίων χοαῖς γυναι-
 κῶν καὶ παιδιῶν.

22 (149.6) Καὶ εὐθὺς ἠνάγκασεν τοὺς μαθητὰς ἐμβῆναι εἰς ²¹⁻²⁶ _{Mc 6, 45-52.}
 τὸ πλοῖον καὶ προάγειν αὐτὸν εἰς τὸ πέραν, ἕως οὗ ἀπολύσῃ τοὺς
 ὄχλους. 23 (149.2) καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος κατ'
 ἰδίαν προσεύξασθαι. (149.4) ὄφιας δὲ γενομένης μόνος ἦν ἐκεῖ.
 24 τὸ δὲ πλοῖον ἤδη μέσον τῆς θαλάσσης ἦν βασανιζόμενον ὑπὸ
 τῶν κυμάτων· ἦν γὰρ ἐναντίος ὁ ἄνεμος. 25 τετάρτῃ δὲ φυλακῇ
 τῆς νυκτὸς ἀπῆλθεν πρὸς αὐτοὺς περιπατῶν ἐπὶ τὴν θάλασσαν.

ε. του χορτου (Ln 49.), D 16. 61. ε. τον χορτον (vg it *super factum*)
 :: apud Mc est ἐπὶ τῷ χλ. χορτω, ap Io ἦν δὲ χάριτος πολίς etc; χάριτος
 minus usitatum | λαβων (Gb Sz) c. BC**EFGKLMPSUVXΛ(λαμβων) al
 plus¹²⁵ it^{pler} vg etc Or al .. ε και λαβων c. C¹I etc ff¹ etc .. D ελαβων |
 ηυλογ. c. CDIP al Or² al .. ε ευλογ. c. BEFGKLMPSUVXΛ etc Or¹ etc | τ.
 αρτους .. 242.² b ff¹ syr^{sch} om

20. των κλασμάτων .. ε a ff¹ g¹ (it^{mu} post κοφιν. pon) om

21. ωσει c. BCEFGKLMPSUVX etc .. DIA 1. 33. 48.^{ev} ως .. ε al² it^{pler} vg
 cop al om | γυν. x. παιδ. c. BCEFGKLMPSUVXΛ etc rell fere om f vg
 syr^{sch} εις^{cu} syr^p etc .. D 1. it^{pler} cop Or² Amb παιδ. κ. γυν. (Ln; cf ad
 15, 38. de d etc)

22. ευθως .. C² ff¹ syr^{cu} om | ηναγκ. (Gb Sz) c. BC²DIPΛ etc al²⁵ fere ff¹
 am fu for tol em syr^{sch} etc^{cu} syr^p syr^{hr} cop al mu Or al .. ε add ο ω
 c. C²**EFGKLMPSUVX etc (it^{pler} ante ηναγκ. pon, et. aliter transponi-
 tur) | τ. μαθητ. (Gb Sz) c. CDGILMSUVΛ etc al⁷⁰ fere vñ pm Or^{ssape} etc^{dis}
 al .. ε (Ln) add αυτου c. BEKPX etc it^{pler} etc | το πλ. c. CDEFGKLM
 PSUVXΛ etc Or⁷ .. B 1. 33. 124. al plus¹²⁵ Eus Chr^{mosc} om το (49.) |
 αυτου (Ie al² αυτους, al¹ αυτω) .. D al⁶ it^D Arn om | απολυση .. κ al
 pauc -σει | F² τον οχλον

23. D καθ ιδιαν | μονος .. F om

24. ηδη .. D al² a ff¹ l vg om | μεσ. της θαλ. ην βασαν. c. CEFGKLMPS
 UVXΛ etc (item similiter Or legit, certe ter affert μεσον της θαλ.); D
 ην εις μεσον (in medium) της θαλ. βα., Eus ην εν μεσω τ. θαλ. .. B 13.
 124. 238. 346. syr (et.^{cu}) syr^{hr} perss cop ar^p arm σταδιους πολλους
 (cop ar^p σταδ. ωσει ικμοσι πεντε) απο της γης (238. om α. τ. γ.) απ-
 ειχε (syr^{hr} add μεσον της θα.) βασανιζ.

25. D τεταρτης δε φυλακης | απηλθ. c. C²DEFGKLMPSUVXΛ etc al pler ..
 BC² al²⁰ it vg cop al mu (syr^p ms ερχεται ut Mc) Or Chr (et.mosc⁶)
 Eus al ηλθεν (Gb¹ Ln 49.) | πρ. αυτ. (Gb Sz) c. BC²D (post περιπ.) ps
 vΛ etc al plus²⁰ vñ pm Or Chr (et.mosc⁵) al .. ε add ο ω c. C²**EFGKLM
 UX etc it^{pm} syr^{sch} etc^{cu} al | ειπε την θαλ. c. BPAΘ 1. 13. 124. 238. 346.

26 και ιδόντες αὐτὸν οἱ μαθηταὶ ἐπὶ τὴν θάλασσαν περιπατοῦντα ἐταράχθησαν λέγοντες ὅτι φάντασμα ἐστίν, καὶ ἀπὸ τοῦ φόβου ἔκραξαν. 27 εὐθέως δὲ ἐλάλησεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγων Θαρσείτε, ἐγὼ εἰμὶ· μὴ φοβεῖσθε. 28 ^(151.10) ἀποκριθεὶς δὲ αὐτῶ ὁ Πέτρος εἶπεν Κύριε, εἰ σὺ εἶ, κενεύσον με εἰσεῖν πρὸς σὲ ἐπὶ τὰ ὕδατα. 29 ὁ δὲ εἶπεν Ἐλθέ. καὶ καταβάς ἀπὸ τοῦ πλοίου ὁ Πέτρος περιπάτησεν ἐπὶ τὰ ὕδατα καὶ ἦλθεν πρὸς τὸν Ἰησοῦν 30 βλέπων δὲ τὸν ἄνεμον ἰσχυρὸν ἐφοβήθη, καὶ ἀρξάμενος καταποντίζεσθαι ἔκραξεν λέγων Κύριε, σῶσόν με. 31 εὐθέως δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἐπέλαβετο αὐτοῦ καὶ λέγει αὐτῶ Ὀλιγόπιστε, εἰς τί ἐδίστασας; 32 ^(152.6) καὶ ἐμβάτων αὐτῶν εἰς τὸ πλοῖον ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος. 33 οἱ δὲ ἐν τῷ πλοίῳ ἐλθόντες προσεκύνησαν αὐτῶ λέγοντες Ἄλλθῶς θεοῦ υἱὸς εἶ.

Or (praeterea notat: οὐ γέγραπται ἦλθε πρ. αὐτ. περιπ. ἐπὶ τὰ κίματα, ἀλλ' ἐπὶ τὰ ὕδατα) .. ε ς της θαλασσης c. CDEFGKLMUVX etc Eus :: cf Mc

26. και ιδ. αυτ. οι μα. (1. itpler vg al Eus² Aug al om οι μα.) c. CDEFGKLMPSUVXAE al pler cg² vg syr utr (et.^{cu}) cop etc Eus¹ .. BD al⁴ οι δε μαθ. ιδ. αυτ. (Ln); itpler *videntes autem illum vel similiter*, item Eus¹ ιδ. δε αυτ. | επι την θαλ. c. EFGKLMPSUVXAE al pler etc .. BCD 1. 13. 33. 124. 346. al plus¹⁵ Eus (¹om περιπ.) Chr (et.mosc⁹) Thph επι της θαλασσης; (Ln 49.) :: cf Mc | οτι .. 265 om; item Chr^{mosc}⁵ sequente φαντ. ειναι

27. ευθως; c. CDEFGKLMPSUVXAE rell ut vdtr omn Eus etc .. BD ευθως (Ln) | αυτ. (al² om) ο ις (D al¹ ff¹ cop syr^{cu} al Eus om) c. CDEFGKLMPSUVXAE etc .. B 131. ο ις αυτ. (Ln) .. itpler vg *Iesus locutus est eis* | D θαρρειτε

28. αυτω (A al plus⁹⁰ ael Euth om) ο (D om) πε. ειπ. c. CDEFGKLMPSUVX etc itpl etc Eus .. B 47.^{ev} al⁴ g¹ ο πε. ειπ. αυτ. (Ln) | κελ. με (et. Eus al) .. CA al² κελ. μοι | ελθ. (346. απελθ.) πρ. σε c. BCDAE 1. 13. 33. 124. 157. 238. 47.^{ev} al¹⁰ fere it am cop al Eus cat^{ox} .. ε πρ. σε ελθ. c. EFGKLMPSUVX etc .. 126. 27.^{ev} om πρ. σε

29. ο πετρ. c. CDEFGKLMPSUVXA rell ut vdtr omn .. BD (D eodem modo v. 28.) Eus πετρ. (Ln 49.). In Ioh. et actis saepius πέτρ. abaque ó, iisque locis plerisque pauci add ó | D περιπατησεν | και ηλθεν c. BC^A (vdtr) Chr^{mosc}⁴ (item syreu ut vdtr) .. ε (Ln) ελθειν c. C²DEFGKLMPSUVXA etc (it vg ut veniret)

30. ισχυρον .. B² cop om

31. ο ις .. D om ó (cf ad vv. 28 et 29.)

32. εμβατων c. CDEFGKLMPSUVXA al pler (Chr^{mosc}⁶ επιβατ.) .. BD 13.

33. 124. Or Cyr^{br} αναβ. (Ln 49.) :: cf Mc. Ceterum saepe fluctuat lectio inter εμβ. et αναβ. Posterius substituere in locum prioris adamasse veteres probatur Ioh 6, 17. 6, 24. 21. 3. Secus fit infra 15, 39

33. ελθοντες (13. 124. 346. προσελθ., 28. 118. ορτες) c. DEFGKLMPSU

34^(154.1) Καὶ διαπεράσαντας ἦλθον εἰς τὴν γῆν Γεννησαρέθ.³⁴⁻³⁶
 35 καὶ ἐπιγινώσκεις αὐτὸν οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου ἐκείνου ἀπέστειλαν
 εἰς ἄλλην τὴν περὶχωρον ἐκείνην, καὶ προσήγγηκαν αὐτῷ πάντας
 τοὺς καιῶς ἔχοντας, 36 καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα μόνον ἀψωσται
 τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· καὶ ὅσοι ἤψαντο διεσώθησαν.

XV.

1^(154.6) Τότε προσέχονται πρὸ Ἰησοῦ οἱ ἀπὸ Ἱερουσολύμων^{Mc 7, 1-9}
 γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι λέγοντες 2 Διὰ τί οἱ μαθηταὶ σου πα-
 ραβαίνουναι τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων; οὐ γὰρ νύπτονται
 τὰς χεῖρας αὐτῶν ὅταν ἄρτον ἐσθίωσιν. 3 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν
 αὐτοῖς Διὰ τί καὶ ὑμεῖς παραβαίνετε τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ διὰ τὴν
 παράδοσιν ὑμῶν; 4 ὁ γὰρ θεὸς ἐνετείλατο λέγων Τίμα τὸν πατέρα^{Ex 20, 12}

vxa etc (fortasse et. c* omissis ε. τ. πλ.) it (exc ff¹) vg syr utr (et. cu)
 etc .. BC** al¹⁰ ff¹ cop aeth (Or libere) Did om | θε. υ. ε. (et. Or^{saepo}
 Amb) .. d it (exc f) vg υ. θε. ε. συ (it vg om συ)

34. εις (c al⁶ Chr^{mosc} 5 επι) την (al² om, item al¹ om τ. γ.)
 γενν. c. (c) EFGKLMPSUVX etc vv longe pl Or⁴ .. BDA επι τ. γην εις
 γενν., item syrP (teste Adl. apud Birch.) arm | γεννησαρεθ c. EFGKLM
 PS (vdtr) UVXA (nisi quod FLA γενησ. habent non γεννησ.) etc cop g²
 (genesareth) etc .. 5 (49.) γεννησαρετ c. c etc (syrP^{ms} γεννησαρετ) f ge-
 nesaret, d** -σαρατ .. d* itpler vg (item Hil Hier) syr^{sch} etcu γεννησαρ
 (nisi quod vv inter gennesar et genesar fluctuant), d gennasar. Cf ad
 Mc, item ad Lc 5, 1., ubi et. de B refertur.

36. B* Or¹ Chr^{mosc} 3 om αυτον | ινα .. 1. 22. 33. 346. al plus¹⁵ Or² add
 καν (cf Mc), item omisso μονον itpler vg | ex 1. al¹⁰ fere vel et. plures
 αυφοντα | οσοι (et. Or²) .. c al² add αρ :: ut Mc

XV. 1. d* στ προερχονται. Or απερχονται (Or^{ix} προσερχ.) | τω w c. BCEF
 GKLMPSUVXA etc f syr utr (et. cu) cop etc .. d it (exc f) vg al Hil προς
 αυτον, 1. Or αυτω :: cf Mc | οι c. CEFGKLMPSUVXA etc (et. cat⁰²) ..
 BD 1. 124* al⁷ cop Or om (Ln) | γραμμ. κ. φαρ. ut ante os .. BD 1. 124.
 item (qui οι non om) 18. 33. 346. e cop arm Or φαρ. κ. γφ. :: cf Mc

2. E* FL al παμαθωσιν | αυτων .. B 229*. fg¹ Or Chr^{mosc} 1 om | εσθιωσιν
 (κ -οσιν) .. 346. al² Cyt -οισιν

3. αυτοις .. d cop om

4. ενετειλ. λεγ. c. CEFGKLMPSUVXAO rell fere omni f syrP .. BD 1. 124. it
 (exc f) vg syr^{sch} etcu syrP^{ms} cop aeth al Ptol (ὁ γὰρ θεός, φησὶν [ὁ
 σωτήρ], εἶπε Τίμα τ. πα. σου κ. τ. μη. σου, ἵνα εὐ σοι γένηται. ὑμεῖς
 δε, φησὶν, εἰρήκατε, τοῖς πρεσβυτέροις λέγων, ἄωρον τῷ θεῷ ὁ ἐάν
 ὤφ. ἐξ ἐμοῦ· καὶ ἠκυρώσατε τ. νόμ. τ. θε. διὰ τ. παρὰδ. τῶν πρεσβυ-
 τέρων ὑμῶν. τοῦτο δὲ ἡσαίας ἐξεψώνησεν ἐπιών Ὁ λα. οὐτ. τοῖς -
 ἐντάλμ. ἀνθρ.) Cyt^{saepo} (Or libere) IrInt Hier εἶπεν (Gb¹, improb.
 Schu, Ln 49.) :: cf Mc | πατερα (Gb Sz) c. BC* DEFGSVXAO al¹⁰⁰ fere

καὶ τὴν μητέρα, καὶ Ὁ καταλογὼν πατέρα ἢ μητέρα θανάτου τελειώσω· 5 ὑμεῖς δὲ λέγετε Ὅτι ἂν εἶπῃ τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρὶ Δέσπον ὃ ἐὰν εἴῃ ἐμὸν ὠφελῆσθῃς, καὶ οὐ μὴ τιμῆσαι τὸν πατέρα αὐτοῦ ἢ τὴν μητέρα αὐτοῦ· 6 καὶ ἠνωράσατε τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν. 7 ὑποκριταί, καλῶς ἐπιροφίτευσεν περὶ ὑμῶν
 *E. 29, 12. Ἡσαΐας λέγων 8 Ὁ λαὸς οὗτος τοῖς χειλέσιν με τιμᾷ, ἢ δὲ καρδιά αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ· 9 μάτην δὲ σέβονται με διδάσκον-
 10-11
 Mc 7, 34 α, τος διδασκαλίας ἐντάλματα ἀνθρώπων. 10 Καὶ προσκαλεσάμενος

ff¹ g¹⁻² v^g ed (et. for harl¹ al, sed non am al) al Or¹ Chr (et.¹ in¹ mose⁶) Ir^{int} al .. ε add σου c. c² κ² λ² μ² υ² (in x² certe iam σ scriptum erat ut σου fieret) etc it^{pl} er am etc Ptol Or² etc :: ut Mc; item al¹⁰ fere v^v mu Ptol Or² al add σου post μητέρα :: ut Mc (Lxx^{ed} σου utroq loco, Δ sec loco om; passim et. prius omittitur)

5. ος αν c. BCDFGKMU^v XA etc Or¹ .. Lse al sat mu Or¹ Cyr ος εαν | ο εαν .. D¹ οδαν, **o αν | και ον μη (minusc aliq om) c. EFGKLM^v SUXA^o al pler cf vg syr^{sch} syr^p etc Hier Quaest .. BCD 1. 33. al³ it^{pl} er cop syr^{cu} al² Cyr² om και (Gb^{oo} Ln) | τιμησαι (Gb¹) c. BCDE² Δε 1. 13. 33. 124. 346. al¹¹ Or (omisso μη) Cyr¹, item it vg etc .. ε τιμηση c. x² FG KLM^v SUX etc Cyr¹ | η τ. μη. αυτ. (13. 33. 124. 346. al¹⁰ fere it^{mu} am al Chr, et. mose⁶, Cyr Hier al om αιτ.) c. CEFGLMSUXA^o etc v^v fere omn etc .. BD syr^{cu} om (Ln)

6. τον νομ. c. C 13. 124. 346. Ptol .. ε την εντολην c. EFGKLM^v SUXA^o al pler item mandatum it^{pl} vg etc Or¹ Cyr al (:: ut v. 3.) .. BD a b ff¹⁻² syr^{sch} et^{cu} syr^p mg cop al mu Or¹ Eus Ir^{int} Aug τω λογω (Ln) :: ita Mc nec fluctuat

7. επροφητ. c. CDL 124. 48. ev a^{scr} (idem in Or editum est), item προφητευσεν βα .. ε προφητε. c. B² EFGKMSUXA^o etc | De ἡσα. et ἡσα. cf ad 12, 17.

8. Ο λα. οντ. etc (Gb) c. BDL 33. 124. it (exc f) vg syr^{sch} et^{cu} cop pers aeth arm fr sax Ptol Clem Or² (παρίθετο [Ματθ.] ῥητὴν ἀπὸ τοῦ Ἡσα. ὅπερ αὐταῖς λέξεσιν οὕτως ἔχει· Καὶ εἶπε κύριος Ἐγγίζει μοι ὁ λα. οντ. ἐν τῷ στόμ. αὐτῶν, καὶ τὰ ἔβη. καὶ προειπόμεν γε ὅτι οὐα αὐταῖς λέξεσιν ἀνέγραψεν ὁ Ματθ. τὸ προφητικόν) Bas Cyr Chr (et. mose⁶) Tert Cyp al mu, item Clem^{rom} (λέγει γὰρ ποιν Οὐτως ὁ λα. τοῖς; etc) Clem² cor (λέγει δὲ ἐν τῷ Ἡσαία Ὁ λα. οντ. τοῖς) etc Iust .. ε Ἐγγίζει μοι ο λα. οντ. (Δ om) τω στοματι αυτων, και τοις χειλ. c. CE FGM^v SUXA^o etc (1, ο λα. οντ. εγγίζει μοι, τοις χειλ. etc) f syr^p :: LXX^{ed} Ἐγγ. μοι ὁ λα. οντ. ἐν τῷ στ. αὐτοῦ, καὶ ἐν τοῖς; etc, Δ om ἐν τῷ usq και ἐν | απεστιν (Clem^{rom} et 1. et 2. cor απεστιν, Clem εστιν) απ εμου .. D εστιν εμου, item est a me it vg pp^{lat} pler (Tert absistit a me, Cyp separatum est a me)

9. ενταλματα .. it^{pl} er vg Cyp al praem et

10. Δ προσκ. των οχλων, ὁ advocatis turbis

τὸν ὕψλον εἶπεν αὐτοῖς Ἀκούετε καὶ συνίετε· 11 οὐ τὸ εἰσερχόμενον εἰς τὸ στόμα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον, ἀλλὰ τὸ ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ στόματος, τοῦτο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. 12 (185.10) τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ λέγουσιν αὐτῷ Οὐδὲς ὅτι οἱ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες τὸν λόγον ἐκωδάλισθησαν; 13 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν Πᾶσα φρονεῖα ἢ οὐκ ἐρώτασεν ὁ πατήρ μου ὁ οὐράνιος ἐκλιζωθήσεται. 14 (185.5) ἄρατε αὐτοῖς· ὁδηγοὶ εἰσὶν τυφλοῖ τυφλῶν· τυφλὸς δὲ τυφλὸν εἰς ὁδηγῆ, ἀμφοτέροι εἰς βόθυνον πεσοῦνται. 15 (187.6) ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ Φράσον ἡμῖν τὴν περὶ βολῆν ταύτην. 16 ὁ δὲ εἶπεν Ἀκριβῆ καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοί ἐστε;

11. οὐ (et. Clem Or etc) .. D persP add παν|το εισερχ. (et. Or³; Clem² Or² Chrmose⁶ τα εισερχομενα, Clem¹ τα εισιοντα) .. B το ερχομ. | κοινοι (et. saepius Clem et Or) bis .. D* κοινοει, d communicat; item c sec ioco, item Tert Aug, Hier: verbum communicat proprie scripturarum est et publico sermone contertitur. (itpler vg inquinaat, coinquinat) | το εχπογ. (et. Or²) .. E* (sed ipse* scripturam nondum absolutam mutavit) Or¹ το εξερχομ., Chrmose⁶ τα εκπογ., Clem² Or² τα εξερχ., Clem¹ τα εξιοντα|τουτο (D εκεινο, Clem εκεινα :: cf Mc; 22. a eff¹ al om)κοιν.τ. ανθρωπων .. 1. 124. al² Or^{ubique} Clem² (1 habet) Chrmose⁶ Tert Ambom
12. προσελθ. .. F al pauc add αυτω | οι μαθ. c. BD 13. 61. 124. 245. 346. e .. ε add αυτου c. CEFGLMSUVXΔΘ etc. Cf ad 8, 21. | λεγουσιν c. BD 1. 13. 33. 61. 124. 346. .. ε CEFGLMSUVXΔΘ etc ειπον (it vg dicunt, sed d dicunt)| τον λογον .. κ al² aethmich om
13. ειπεν (itpler vg ειπ) .. Δ al pauc vv aliq add αυτοι; | πασα etc: ita et. Homel, omisso tantum μου.
14. αυτους (et. Or etc) .. D τους τυφλους | οδηγ. εισ. τυφλοι τυφλων (131. τυφλων τυφλοι; Chrmose³ om τυφλων) c. CEFGLMSUVXΔΘ al pler Chr, item omisso τυφλων copedd² .. LZ 1. 13. 33. 124. 346. al² it vg fr sax syr^{sch} syrp coped¹ pers aeth arP ar² Or² Bas^{saere} Cyr^{saere} pp^{lat} τυφλοι εισ. οδ. τυφλων (Ln 49.), item τυγλοι ει. οδηγ. (D οδαγος) omisso τυφλων BD 209. syr^{ca} (Non placuit ter iuxta posita vox τυφλος, praetereaue τυφλοι primo loco ponendum videbatur, quae correctio antiquissima est. Cur quis voci τυφλοι tertium locum dederit nullo modo apparet. Ista enimvero varietas, τυφλοι εισιν οδηγοι, omnino criticam manum prodit, non incuriam)| εισ οδηγη (D οδαγη) .. 13. 124. 346. arm οδηγων, praetereaue addunt σφαλῆσεται και | εις (13. 346. add τον) βοθυν. (D 1. Cyr βοθυρον) πεισονται. (DF al plus⁹⁰ Cyr Chr, et.¹ in mose⁶, εμπεισονται., Or εισπεισ.) .. DLZ 1. 124. 346. πεισ. (D ενπεισ.) ε. (346. add τον) βοθυ. (D 1. βοθυρ.)
15. επ. αυτω (ita et. itpler vg; ff¹ om αυτ.) .. B αυτ. εισ. | ταυτην c. CDEFGLMSUVXΘ (Δ αυτην ex incuria, δ istam) al pler (13. 124. 346. ante την παρ. pon) it vg etc .. BE 1. cop (arrmich) om (Ln 49.) :: cf Mc
16. ο δε (Gb¹) c. BDZ 33. it (exc f) vg fr sax syr^{sch} etc^{ca} cop aeth pers arP .. ε add ιε c. CEFGLMSUVXΔ etc f syrp | ακριβη (et. Or) .. it vg adhauc; D ακρη

17 οὐ νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ εἰσπορευόμενον εἰς τὸ στόμα εἰς τὴν κοιλίαν
 χωρεῖ καὶ εἰς ἀφροδίαν ἐκβάλλεται; 18 τὰ δὲ ἐκπορευόμενα ἐκ τοῦ
 στόματος ἐκ τῆς καρδίας ἐξέρχεται, καὶ κείνα κοινοὶ τὸν ἄνθρωπον.
 19 ἐκ γὰρ τῆς καρδίας ἐξέρχονται διαλογισμοὶ ποτηροί, φόντοι,
 μοχθεῖαι, πορνεῖαι, κλοπαί, ψευδομαρτυρίαι, βλασφημίαι. 20 ταῦτά
 ἐστὶν τὰ κοινούοντα τὸν ἄνθρωπον· τὸ δὲ ἀνύπτως χερσὶν φρεγῆν
 οὐ κοινοὶ τὸν ἄνθρωπον.

²¹⁻²²
 Mc 7, 24-25.

21 Καὶ ἐξελθὼν ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη
 Τύρου καὶ Σιδῶνος. 22 καὶ ἰδοὺ γυνὴ Χαναanaία ἀπὸ τῶν ὀρέων
 ἐκεῖθεν ἐξελθούσα ἐκράυγασεν αὐτῷ λέγουσα Ἐλέησόν με, κύριε
 υἱὸς Δαβειδ ἡ θνηγάτηρ μου κακῶς δαιμονίζεται. 23 ὁ δὲ σὺν ἀπ-
 εκροίῃ αὐτῇ λόγον. καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἤρω-
 τον αὐτὸν λέγοντες Ἀπόλωσον αὐτήν, ὅτι κράζει ὀπισθεν ἡμῶν.
 24 (150.5) ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν Οὐκ ἔπεστάλην εἰ μὴ εἰς τὰ πρόβατα
 τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραὴλ. 25 (150.6) ἡ δὲ ἐλθούσα προσεκύνη

17. ου c, BDZ 33. 238. it vg al, cop syrsch etcu aeth al; item Or etc
 ου .. ε ουτω c. CEFGLMSUVXZ etc :: idem testes mu in Mc sub-
 stituerunt; praetereaue cf Mt 16, 9. Mc 8, 17. | εἰσπορευομ. (et. Or¹)
 .. B Or¹ εἰσερχομ.
18. ἐξέρχεται .. FM al¹⁰ -ρχοται | κακείνα (nonnulli κας εκ.) .. D Tisch^a
 al pauc itallg κείνα | κοινοί .. D* d Aug¹ κοινονει
19. L πορν. μοιχ. φον. | B om πορν. | D* ετ βλασφημια, item e blasfemia
20. D ταυτα εισιν τα κοινωνοντα (ita D*, d quae communicant, item e ff¹
 k Aug¹; Hil quae communem hominem faciunt), posteaue D* κοινονει,
 d k Aug¹ communicat
22. εκραυγασεν (E^aL -ανασεν, Δ -αναγασεν) c. CEFGLMSUVXZ al pler, item
 M 299. -γαζεν .. BD 1. 245. 346. Chr^mosc¹ εκραζεν (Ln), z 13. 124.
 Or¹ Chr^mosc⁴ -ξεν, Or¹ κικραγε .. itmu vg clamauit, e ff¹ k clamabat,
 excl. | αυτω c. EFKLMSUVXZ al pler, item (clam. ad eum) f ff¹ k syrp
 etc, item D οπισω αυτου, item post λεγουσα itmu vg (sed vide post) etc
 .. BCZ 1. 9. 13. 124. 346. Chr^mosc¹ a am fu syrsch etcu cop arm Or² om
 (Ln 49.) υιος c. BD al² Bas .. ε υει c. CEFGLMSUVXZ etc Or | δαυειδ:
 cf ad 1, 1. | κακως .. 1. Or⁴ δεινωσ. item a sevissime
23. λογον (13. al² λογω) .. z om | ηρωτων c. BCDZ (E^aM al -των) .. ε
 -των c. E^aΘKL(M vide ante)SUVXZ etc
24. Ουκ απεσταλην etc: eadem ex evg. Ebion. assert Or (ἐάν φάσκη
 ὁ σωτήρ Οὐκ -- Ἰσραήλ, οὐκ ἐκλαμβάνομεν ταῦτα ὡς οἱ πτωχοὶ τῆ
 διαβολῆ Ἐβριωναίου -- ὥστε ὑπολαβεῖν ἐπὶ τοὺς σαρκίνους Ἰσραηλίτας
 προηγουμένως τὸν χν̄ ἐπιδημημένα) | προβατα .. D add ταυτα (d ad
 oues has quae etc)
25. ἐλθουσα .. v al απελθ., 126. al προσελθ., al ἐλεθ. | προσκυνηει c.
 BDM (-ρη) 1. 13. 33. 124. etc Or, item (venit et b c g¹⁻² ff², veniens ff¹

ἀντὶ λέγουσα Κύριε, βοήθει μοι. 26 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν Οὐκ ἔξεστι λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων καὶ βαλεῖν τοῖς κυναρίοις. 27 ἡ δὲ εἶπεν Ναί, κύριε· καὶ γὰρ τὰ κυνάρια ἐσθίει ἀπὸ τῶν ψυχίων τῶν πιπτότων ἀπὸ τῆς τραπέζης τῶν κυρίων αὐτῶν. 28 τότε ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν ἀντὶ Ὡ γύναι, μεγάλη σου ἡ πίστις· γενηθήτω σοι ὡς θέλεις. καὶ ἰάθη ἡ θυγάτηρ αὐτῆς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης.

29 ^(100.0) Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς ἦλθεν παρὰ τὴν ²⁹⁻³¹ _{Mc 7, 31-37.} θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἀναβὰς εἰς τὸ ὄρος ἐκάθιστο ἐκεῖ. 30 καὶ προσῆλθον αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ ἔχοντες μεθ' ἐαυτῶν χωλοὺς τυφλοὺς κωφοὺς κωλοὺς καὶ ἐτέρους πολλοὺς, καὶ ἔρριψαν αὐτοὺς παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς, 31 ὥστε

- k) adorabat b c ff¹⁻²· g¹⁻²· k etc .. C E F G K L S U V X A al plus¹⁰⁰ Chr Thph, item (venit et) adoravit a vg, προσεκύνησεν (Gb¹)
26. ἐξεστιν c. d a b e ff¹⁻²· g¹· l persP et¹² Hom^{cl} (vide post) Or² Bas^{et} Hil² Amb Ambrat Hier (Laur^{med} .. ε̄ εστι κλον c. B C E G K L S U V X A etc (al mu καλ. εστ.) e f g²· k vg cop syr^{sch} et^{cu} etc Or¹ :: cf Mc
27. και γαρ (et. it vg etc Or al) .. B om γαρ | εσθιει .. D yscr¹ -ιοισιν | ψυχίων (et. Or) .. D ψυχων
28. ο̄ ω̄ .. D al² fu syr^{cu} om | ω̄ .. D E F al¹ for om | L γενηθητω, Or γενεσθω. Ad h. l. spectat Hom^{cl} his: Ἰούστα τις ἐν ἡμῖν ἐστιν Συρο-φοινικισσα, τὸ γένος Χαναανίτις, ἥς τὸ θυγάτριον (post nominatur Βεη-θλεη) ὑπὸ χαλεπῆς νόσου συνελχετο, ἡ καὶ τῷ κυρίῳ ἡμῶν προσῆλθεν βοῶσα καὶ ἱκετεύουσα ὅπως αὐτῆς τὸ θυγάτριον (cf Mc) θεραπειύση. ὁ δὲ καὶ ἰψ' ἡμῶν ἀξιωθεὶς εἶπεν Οὐκ ἔξεστιν ἰᾶσθαι τὰ ἴσθη, ἰσκόσα κισιν διὰ τὸ διαφόροις χρῆσθαι (Cotel. χρᾶσθ.) τροφαῖς καὶ πράξεσιν, ἀποδοιμένης τῆς κατὰ τὴν βασιλείαν τραπέζης τοῖς νιοῖς Ἰσραὴλ. ἡ δὲ τοῦτο ἀκούσασα καὶ τῆς αὐτῆς τραπέζης ὡς κίων ψυχίων ἀποπιπτότων συμμεταλαμβάνειν [δεομένη], μεταθεμένη ὅπερ ἦν; τῷ ὁμοίως διατάσθαι τοῖς τῆς βασιλείας νιοῖς, τῆς εἰς τὴν θυγατέρα ὡς ἤλωσεν ἐνίχεν ἰάσεως.
30. x b g¹ om πολλοὶ|χωλ. τυ. κωφ. κωλλ. c. E G P U V X al ut v d t r pl syr^{sch} et^{cu} cop f etc, item omisso κωφ. D al² g²· l, item omisso τυφλ. s .. 1. v g e d for Or² κωφ. τυ. χωλ. κω. .. C K al χω. κω. τυ. κωλλ. (49), item L M A al mu am fu syrP κω. χοι. τυ. κω. .. B χοι. κω. τυ. κω. .. et aliter | L 71. Chr (et. mosc^o) om κ. ετ. πολλ. | ερριψ. c. B (sed Act 27, 19. B* ερριψαν) C E G K M P S U V X A etc .. D L ερριψαν. Cf ad Act 27, 19. ερριψαμεν Lc 17, 2. ερριπται Mt 9, 36. ερριμμενοι. Item 2 Co 11, 25. εραβδισθ. Heb 9, 19. εραρτισεν et 10, 22. εραρτισιμ. Mt. 26, 67. εραπισαν. Item ερρισατο 2 Co 1, 10. Col 1, 13. 2 Tim 3, 11; ερρισθην et ερρισθην 2 Tim 4, 17; ερριζωμετοι Eph 3, 17. Col, 2, 7. | παρα τους .. D b υπο τους .. C* om | αυτου (Gb¹) c. B D L 13. 33. 56. 58. 124. yscr¹ etc (exc f) vg fr sax syr^{cu} cop arr arm Chr (et. mosc^o) Aug .. ε̄ τοῡ ω̄ c. C E G K M P S U V X A etc syr^{sch} syrP persP f etc | αυτους .. D b c g¹· ff²· add πατας

τὸν ὄχλον θανατῶσαι βλέποντας κωφούς λαλοῦντας, κωλοὺς ὄντις
καὶ χωλοὺς περιπατοῦντας καὶ τυφλοὺς βλέποντας· καὶ ἐδοῦσασιν
τὸν θεὸν Ἰσραήλ.

23-29
Mc 8, 1-10.

32 Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἶπεν
Σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη ἡμέραι τρεῖς προσμένουσίν
μοι καὶ οὐκ ἔχουσιν τί φάγωσιν· καὶ ἀπολῶσαι αὐτοὺς τίσεις οὐ
θέλω, μήποτε ἐκλωθῶσιν ἐν τῇ ὁδῷ. 33 καὶ λέγουσιν αὐτῷ οἱ
μαθηταὶ Πόθεν ἡμῖν ἐν ἐρημίᾳ ἄρτοι τοσοῦτοι ὥστε χορτάσαι
ὄχλον τοσοῦτον; 34 καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Πόσους ἄρτους
ἔχετε; οἱ δὲ εἶπον Ἑπτὰ, καὶ ὀλίγα ἰχθῦδια. 35 καὶ ἐκλευσεν τοῖς
ὄχλῳ ἀναπεσεῖν ἐπὶ τὴν γῆν. 36 καὶ λαβὼν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους

31. τὸν ὄχλον c. CDUA 1. 13. 124. 157. al¹⁰ fere (in his 33. 237. sequente
βλεποντα, item d) Or¹ (sequente βλεποντα; etc) Chr^{mose}¹ (sequente
βλεποντα) .. ε (Ln) τοὺς ὄχλους c. BEFGKLMPSVX etc (Or¹) | θανατῶσαι
(Or¹ - ζειν, item π*, sed ipse* corr. -σαι) βλέποντας (Δ - ντες, de
-τα vide ante) .. β βλεπ. θανμ. | λαλοῦντας .. β 59. 115. 238. syr^m
ακουοντας .. al¹⁵ fere ακουοντας, αλαλους λαλουτε. :: cf Mc, 7, 37. | μυλλ.
(D 13. 157. syr^p και κυ.) υγιεις .. 1. yscr cop syr^{ca} pers^p aeth arr it (exc
f) vg fr sax Aug om; Hier interpretem Latinum dicit de μυλλοις iacu-
isse quia quid e contrario diceret non haberet | και χω. c. BCDMPA 1. 4. 13.
124. 157. f for syr^{utr} cop al .. ε om και c. EFGHKLSVX etc it^{pl}er vg
(exc for) al | τυφλους .. D τους τυ. | ἐδοῦσασιν (d glorificaverunt) .. L
1. al plus³⁵ Or Chr (et. mose⁹) Thph - ζαζον, item it vg παραμίσκαβαι
(clarificab. e k**, k* clarificant) | ἰσραηλ (al pauc Chr^{mose}⁵ του ἰσρ.;
a b k d israhel, ef* israhel, am for al israhel) .. x Chr^{mose}¹ om
32. ειπεν (it vg dixit; c λεγει :: ut Mc) .. ck al plus¹⁰ vv aliq add αυτοις
:: ut Mc | ὄχλον .. Dπ** al¹⁰ fere vv aliq Chr^{mose}⁴ add (vv add vel
praem) τουτον | ἤδη (cop syr utr ἰδου, fu ecce - - iam) .. β 106. 301.
om | ἡμεραι τρ. (Gb 8x) c. BCDEFGKLMPSVX al plus¹⁰⁰ (D add εσιν
και, similiter it triduum est quod) .. ε ημερας τρ. c. minuse (idem in
Orig editum) | μοι .. Δ μου | εχουσιν .. x al mu εχουσιν | τρεις c. unc
omn ut vdr̄ .. al pl -στας
33. οι μαθ. c. β 1. 116. 124.* 237. (et aliis haud dubie) it (exc c f) vg fr
cop al .. ε add αυτου c. BCDEFGKLMPSVX etc :: ut Mc. Praeterea cf
ad 8, 21. | ποθεν .. D 1. it (exc f) vg aeth arm al ποθ. οιν (ita Mt
13, 27. 56; non item Mc 8, 4.), 238. και ποθεν | ερημια .. c Or ερημω
τοπω :: cf Lc 9, 12. Mt 14, 15.
34. ειπον .. Dε^r al pauc syr^{utr} (et. cu) add αυτω
35. τοις ὄχλοις (c al¹⁰ fere Chr^{mose}⁵ τοις ὄχλοις) c. EFGHKLMPSVX al
al pler a d e f k syr^{sach} etc^u cop etc Hil .. BDe^r al fere¹⁰ it^m vg syr^p
al Or τω ὄχλω (Ln) :: ut Mc
35. 36. εκλευσεν -- και λαβων c. CEFGKLMPSVX al pler, item praecipit
(praecipit) - - et accipiens (accipit, ff¹ accipit) it vg; cum iussisset - -
accipit d (Hil turbis iubetur - -) etc .. BD 1. 13. 33. 124. 346. παραγ-
γελιας - - ελαβεν (Ln), item Or ἐρθᾶδε δε οὐ κελείε (ad 14, 19. re-

καὶ τοὺς ἰχθῦας εὐχαριστήσας ἔκλασεν καὶ ἔδωκεν τοῖς μαθηταῖς, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις. 37 καὶ ἔφαγον πάντες καὶ ἔχορτάσθησαν, καὶ τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων ἦσαν ἑπτὰ σφυρίδας πλήρεις. 38 οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν τετρακισχίλια ἄνδρες χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων. 39 καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους ἀνέβη εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὄρια Μαγαδάν.

XVI.

1 (161.^a) Καὶ προσελθόντες οἱ Φαρισαῖοι καὶ Σαδδουκαῖοι ^{Mc 8, 11-13. Lc 12, 54-56.} ¹⁻⁴περιβάλλοντες ἐπιρώτησαν αὐτὸν σημεῖον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπιδειξάμενοι αὐτοῖς. 2 (162.^b) ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς Ὁψίως γενομένης

- apriens) ἀλλὰ παραγγέλλει, item addit ἐνθάδε δὲ ἐπὶ τὴν γῆν (contra 14, 19. ἐπὶ τοῖς χόρτους) ἀνακίπτουσα. Sed cf Mc
36. *επτα* .. d ζ, idem antea γ pro τρεις v. 32., similiterque alibi | L om καὶ τ. ἰχθ. | εὐχαριστήσας c. b (e silentio) EFGHKLMPSUVX etc e (**, ai non est*) f ff¹ etc .. d 1. 13. 124. (et ut vdtr 38. 346.) καὶ εἰχ. (Ln), similiter it^{pl} vg .. c* (vdtr) a εὐχαριστήσεν, omisso ἔκλασεν. Or ἐνθάδε δὲ ὡς Ματθ. καὶ Μάρκ. ἀντίγραφον εὐχαριστήσας ὁ τῷ ἔκλασε (contra supra ἀναβλέψας εἰς τ. οὐρ. ἠλόγησεν) | ἔδωκεν (it vg *dedit*) .. BD (d *dabat*) 1. 13. 33. 124. 157. 346. Chr (et. *mosc*^b) Thdor^{mp} in schol *εδίδου* :: e Mc | τοὶς μαθ. c. BD 1. 13. 22. 33. 65. 124. 248. 5. *ov* c ff¹ g² emm cop arm Chr (et. *mosc*^b) .. ε add αὐτου, Ln [αὐτ.] c. EFGHKLMPSUVX etc a b e f ff² g¹ vg etc :: ut Mc; vide ad v. 33. | τοὶς οχλ. (prob. Schu) c. BKLm 1. 13. 33. 124. 157. 238. 243. 346. al¹¹ e f ff¹ cop syr^{sch} etcu al .. ε (Ln) τῶ οχλω c. CDEFGHPSUVX etc :: ut Mc
37. το περισσ. των κλ. ησαν c. BD 1. 33. (et al ut vdtr) a b c e ff² g¹ 1 vg .. ε ησαν το πε. τ. κλ. (nonnulli των περισσευοντων κλ.) c. CDEFGHKLMPSUVX etc ff¹ etc :: ut Mc, item Mt 14, 20. | d σφυρίδας
38. ησαν .. b 1. 13. 22. 33. 124. ff¹ al pauc add ως (item ὡσεὶ al², ὡστε 346.) :: ut Mc | d 1. 124. it (exc f) vg fr sax syr^{cu} cop aeth παιδ. κ. γυν. (cf ad 14, 21.)
39. ανεβη (Gb, improb. Schu) c. CDEFGHKLMUVX al fere¹⁰⁰ Chr (et. *mosc*^b) .. ε (Ln) ανεβη c. b (esil.) s (esil.) etc, item d ενβαινε. Cf ad 14, 32. | μαγαδαν c² BD syr^{cu} syr^{hr} pers, item *magedan* (*magedam*, *magidan*) | it vg fr sax Hier Aug (Mc hoc idem subicit quod Mt, nisi quod Dalmantha, quod in quibusd cdd legitur, non dixit Mt sed Magedan) .. CM al² et² in scholl cop *μαγδαλαν* .. ε *μαγδαλα* c. EFGHKLSUVX (δ *magedan*) etc syr^g etc
- XVI. 1. οἱ .. 1. 38. 124. al² Or (text) om | a al pauc οἱ σαδδ. | d αὐτον ἐπηρωτ. (c *tentantes eum, et rogaverunt illum*)
2. 3. Οψίως -- ου δυνασθε c. CDEFGHKLSUA 1. 22. 33. al pler (item x cum asteriscis) it vg syr^{sch} syr^g cop al pler Eus (in canone) Chr cat^{ox} conu codicis x Thph Euth Hil Iuv .: *bx* (vide ante de v) 13.* 124. *157. al¹¹ cdd pler ap Hier („hoc in plerisq cdd non habetur“) syr^{cu} arm Or (ut vdtr, certe enim non attingit) om

λέγετε Εὐδία, πυραΐζει γὰρ ὁ οὐρανός· 3 καὶ πρῶτὶ Σήμερον γε-
μῶν, πυραΐζει γὰρ στοργάζων ὁ οὐρανός. τὸ μὲν πρόσωπον τοῦ
οὐρανοῦ γινώσκετε διακρίνειν, τὰ δὲ σημεῖα τῶν καιρῶν οὐ δύνασθε;
12, 20. 4 (163. 6) γενεὰ ποτηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ, καὶ σημεῖον
οὐ δοθήσεται αὐτῇ εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωῆ. καὶ καταλιπὼν αὐτοὺς
ἀπῆλθεν.

5-12
Mc 9, 14-21.

5 Καὶ ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ εἰς τὸ πέραν ἐπελάθοντο ἄρτους
Lc 12, 1. λαβεῖν. 6 (164. 2) ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς Ὁράτε καὶ προσέχετε
ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων. 7 (165. 6) οἱ δὲ
διαλογίζοντο ἐν ἑαυτοῖς λέγοντες ὅτι ἄρτους οὐκ ἐλάβομεν. 8 γρῶς
δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν Τί διαλογίζεσθε ἐν ἑαυτοῖς, ὀλιγόπιστοι, ὅτι
ἄρτους οὐκ ἐλάβετε; 9 οὐπω νοεῖτε, οὐδὲ μνημονεύετε τοὺς πέντε

2. πυραΐζει. c. BDKUVXA etc .. c(ε)FGHLM al mu πυραΐζει | m al¹ om γαρ |
ο ουρανος .. κ add καὶ γίνεται οὕτως :: cf Lc

3. καὶ .. κ add παλιν .. f al syr^p ed om καὶ -- ουρ. | πρῶτῃ .. Em² al
plus³⁰ -ιας | (ε)GHL al mu πυραΐζει | ο ουρ. .. d8^r ο αηρ | το (c² praem
κα: ita Ln) μὲν (f al² om) c. c²(et²)DLA 1. 22. 33. 262. al⁷ a c g² ff²-
l vg fr sax syr^p aeth arm Aug .. ε (Gb⁰⁰) praem υποκριται c. (ε)FΘH
MSU etc b ef g¹ ff¹ syr^{sch} cop al :: e Lc | δυνασθε c. CD(ε)FHKX etc ..
GMU al mu vñ aliq̄ δυν. δοκιμαζειν, al δυν. γνωραι vel διαγνωραι .. L
δοκιμαζετε (: ut Lc), s al⁵⁰ fere vñ aliq̄ συνετε, al (et. comm codicis
x) γνωσκατε et aliter

4. καὶ μοιχαλὶς (et. Or al) .. D 4. a e ff¹⁻²· g¹ Prosp om | σημ. ἐπιζητεῖ (B²
αυτεῖ) .. d8^r it aliq̄ ζητεῖ σημ. (: ut Mc), d² σημ. ζητεῖ | ἰωηα c. BDL
262. ff¹· g¹ am fu for harl emm tol (Hil libere) .. ε (Gb⁰) add του
προφητου c. CEFGHKMSUVXA al pler it^{pl} vg^{ed} fr sax syr^{nt} (et. cu) cop
etc Or :: cf 12, 39. | EFHX etc καταλειπων (sed -πῶρ iidem pler)

5. ἐλθόντες .. a b c ff²· g¹ Hil cum venisset | οἱ μαθ. c. BCD 209. 346.
y^{scr} e arm .. ε οἱ μα. αυτου c. EFGHKLSUVX etc (cf ad 8, 21.) .. A 301.
om .. praeterea d it (exc f) Hil post ἐπελαθ. pon, similiter post εἰς
το περαρ syr^{cu} cop | αρτ. λαζ. (et. it^{pl}er vg; item Or^{1xt}) .. BK e^{scr} e
λαβ. αρτ. :: ut Mc

6. καὶ σαδδουκ. (et. Or² Lcif Hil al) .. U 115. 235. y^{scr} 1 a Chrmose¹
cat^{ox} Amb Ambrst om (131. σαδδ. καὶ ante φαρ.)

7. οἱ δε .. D 4. a b o e ff²· Lcif τότε (g¹ tupe illi) λεγοντες .. κ om (item
syr^{cu})

8. εἶπεν (Gb Sz) c. BDKLMSXA al³⁰ fere it^{pl}er vg syr^p al Or Lcif al ..
ε add αυτοις c. CEFGHUV etc a ff¹· syr^{sch} etcu cop al | ἐν ἑαυτοις .. L
ἐν αὐτοις | ἐλαβετε c. CEFΘHKLSUVXA al fere omn f syr^{sch} etcu syr^p
etc Or Chr (et. mosc⁵) .. BD 13. 124. 346. it (exc f) vg syr^p mg cod cop
(vdtr) al mu cat^{ox} Lcif εχετε (Ln) :: e Mc^o, apud quem εχουσαν (εχο-
μεν) et εχετε, ut apud Mt ἐλαβομεν et ἐλαβετε scriptum est.

9. x om ουδε μνημον. | D μνημονευετε οτι (quando)

ἄρτους τῶν πεντακισχιλίων καὶ πόσους κοφίνους ἐλάβετε; 10 οὐδὲ τοὺς ἐπὶ τὰ ἄρτους τῶν τετρακισχιλίων καὶ πόσους σπιρίδας ἐλάβετε; 11 πῶς οὐ νοεῖτε ὅτι οὐ περὶ ἄρτων εἶπον ὑμῖν; προσέχετε δὲ ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων. 12 τότε συνήγαγον οἱ οὐκ εἶπεν προσέχειν ἀπὸ τῆς ζύμης ἀλλὰ ἀπὸ τῆς διδασχῆς τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων.

13 ^(106.1) Ἐλθὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὰ μέρη Καισαρείας τῆς ¹³⁻²⁰ _{Mc 8, 27-30.} ^{Lc 9, 16-21.} Φιλίππου ἤρῳτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγων Τίνα λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; 14 οἱ δὲ εἶπαν Οἱ μὲν Ἰουδαῖοι τὸν βαπτιστὴν, ἄλλοι δὲ Ἡλίαν, ἕτεροι δὲ Ἰερεμίαν ἢ ἕνα

9. D τοὺς πεντακισχιλειοῖς, similiter in quinque milia c ff². g².
 10. D τοὺς τετρακισχιλειοῖς, similiter in quattuor milia c ff². g². | σπιρίδας c. CEFHGKLMVSUXA etc .. BD p^{scr} σφικιδ. (Ln), cf ad 15, 37.
 11. ἄρτων (Gb²) c. BCKLMS al⁶⁰ fere d ef cop syr^{ped} sl Chr^{mosc} .. ε αρτων c. DE²EFGHUVXA etc Or Lc if Amb | εἰπ. ὑμῖν (c al³ ὑμ. εἰπ.) .. D ab ff² Lc if om ὑμ. | προσέχετε δε (Gb²) c. ac² L 1. al² cop syr^{sch} pers² Or, item absque δε D* it 13. 124. (et. d) vg al .. C** 33. 346. al plus²⁰ προσέχειν; προσέχετε δε .. ε προσέχειν c. EFGHKMSUVX (add δε post ζύμης) Δ etc (M* al² Thph add ἀλλὰ vel ἀλλ) | φαρ. κ. σαδδ. .. al² g¹ σαδδ. κ. φαρ.
 12. τῆς ζύμης c. D 124*. a b ff². arm Lc if, item (τ. ζύμ. των φαρ. κ. σαδδ. ἀλλ. α. τ. διδ. των φαρ. κ. σαδδ., ff¹ - - doctrina illorum) syr^{cu} ff¹ ac fere etiam 33. .. 1. e Or των αρτων .. BL 157. 48. ev yber g^{1.2}. 1 vg (fr sax) cop aeth syr^{ped} τ. ζύμ. των αρτων (Ln 49.), item ε τ. ζύμ. του αρτου c. CEFHGKMSUVXA etc (: videbatur parum apte h. l. negari quod ipsum v. 6. dictum est, cavendum esse a fermento Phar. et Sadd. Hinc ut explicatius scriberent alii των αρτων substituerunt, alii vel των αρτ. vel του αρτ. ad τ. ζύμ. addiderunt. Ceterum si τ. ζύμ. cum των αρτ. [του αρτ.] ab initio scriptum fuisset, additamentum istud etiam a syr^{cu} etc expressum esset.) | ἀλλὰ c. B?ODGHKLMVXA al ut vdtr longe pl .. ε (Ln) ἀλλ c. EF etc | φαρ. κ. σαδδ. (et. Or) .. B σαδδ. κ. φαρ. .. 13. ab Lc if om κ. σαδδ.
 13. ελθων .. G al ut vdtr mu syr^{ped} Chr^{mosc} ε ξελθ. (: cf Mc) | δε .. E al om | καισαρειας: ita FGHKMSA etc .. ODELX etc -ριας; sed cf alibi (potissimum in actis) | αυτου .. D om | τινα c. B cop syrb^r aeth^{rom} etpp¹ arr pers^w c vg (et. am gat mm harl^{**}, non for) sax fr Ir^{int}ed Amb¹ .. ε add με, Ln [με] c. DEFGHKLMVSUVXA (item c post λεγουσιν) etc Or² (sed utroq. loc. om τ. υ. τ. ανθρ.) Hil al (test mu ante τον υ. distinguunt) :: cf Mc et Lc, apud quem utrumque τινα με sed absque τ. υ. τ. ανθρ. legitur | D ab g². Ir^{int} οι ανθ. λεγ. εν., 1. λεγ. εν. οι ανθ. | τον υουρ .. D om τον
 14. ειπαν c. B .. unc roll omu ειπον | οι μεν (f quidam) .. Δ (item δ) c g². ff². vg αλλοι .. D ab eff¹. g¹. om :: cf Mc et Lc | αλλοι δε (et. Or) .. B Chr^{mosc} οἱ δε (Ln); Chr^{mosc} οἱ μεν omissis οἱ μ. ω. τ. βα. | ἡλιαν (D-λειαν) .. ε ἡλιαν, cf ad 11, 14. (ἡλ. et. B) | ετεροι .. Chr^{mosc} οἱ δε (iidem οἱ δε pro η ενα) | D ηρημειαν, EG ηρη., U ηρημ.

τῶν προφητῶν. 15 λέγει αὐτοῖς Ἰησοῦς δὲ τίνα με λέγετε ἄνθρωποι; 16 ἀποκριθεὶς δὲ Σίμων Πέτρος εἶπεν Σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος. 17 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ Μακάριος εἶ, Σίμων Βαριωνᾶ, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα οὐκ ἀπεκάλυψέν σοι ἀλλ' ὁ πατήρ μου ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 18 καὶ γὰρ δέ σοι λέγω ὅτι σὺ εἶ Πέτρος, καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσω μου τὴν ἐκκλησίαν, καὶ πύλαι ἄδου οὐ καταστήσουσιν αὐτῆς. 19 καὶ θάσω σοι τὰς κλεῖς τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, καὶ ὃ ἐὰν δήσῃς ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται δεδωμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς, καὶ ὃ ἐὰν λύσῃς ἐπὶ

15. λέγει .. κ add δε | αὐτοῖς .. c al pauc it^{mu} (sed non a e al) vg (sed non am for al) fr (non sax) add o ^{is}, Ln [o ^{is}]

16. εἶπεν .. d add αὐτῷ | ζῶντος (et. Or^{sapissime} Eus Ir^{int} etc; alludit et. Hom^{cl} οὐκ οἶδα - Petr. loquitur - πῶς εἶπον Σὺ εἶ ὁ υἱ. τοῦ ζῶντ. Θεοῦ) .. d* d* σωζοτος (salvatoris)

17. ἀποκρ. δε c. bd 1. 13. 33. 124. 346. be g¹⁻² ff² l vg cop Eus .. ε καὶ ἀποκρ. c. CEFHGKLMBSVXΑ etc fff¹ etc .. ae syr^{sach} etc^u etc ἀποκρ. | Δ Eus^d om ὁ | αὐτῷ .. d om | Βαριωνᾶ (L βαριωνᾶ) .. ε βαῶ Ἰωνᾶ (ita EFK aliique unc et minusc). Similiter formata sunt Βαραββᾶς, Βαρησοῦς, Βαρθολομαῖος, Βαρνάβας. | οτι .. b* om | ε. τοῖς ουρ. c. CDEFGHKLMBSVXΑ rell ut vdr fere omn Clem Or¹ Eus Phot etc .. B y^{scr} Or² om τοῖς (Ln 49.). Et. ουρανιος et εποικρανιος; a paucis legitur. :: Et εν τοῖς ουρ. et εν ουρ. Mto frequentatur; passim εν ουρ., passim etiam εν τοῖς ουρ. sine ulla differentia: τοῖς saepe test. mu. addunt ubi non vdr ab evglsta positum esse, passim vero etiam pauci ex anti-quissimis pro arbitrio ut vdr omittunt, ut 6, 1. (5, 48.)

18. καγω (Eus Chr^{mosc} καὶ ἐγω) δε .. L al⁵ fere it (exc d; a ego enim) vg al Eus Chr^{mosc} Cyp al om δε | οτι .. Eus Chr^{mosc} Phot om | ἐπι ταύτῃ (x add μου, κ* ταῖ. post πετρ. pon) τη πέτρᾳ (et. Or³ etc) .. d Eus ε. ταύτην την πέτραν (it vg super hanc petram) μου τ. εκκλ. (et. Or Eus Phot etc) .. d it vg Tert Cyp etc τ. εκκλ. μου

19. καὶ (et. Or Eus Phot Cyp etc; Chr^{mosc} καὶ ἐγω δε, mosc⁶ ἀλλ ἐγω) .. d ff¹ om | θάσω σοι c. BCEFGHKLMBSVXΑ etc a etc Or^{sap} Eus Phot Tert¹ al .. d. It^{pler} vg Chr^{mosc} Cyp al mu σοι θῶσ. | τ. κλεῖς c. B**CD EFGHKLMBSVXΑ rell ut vdr omn Or¹ Eus Chr(et. mosc⁹) Phot .. B* L Or² τ. κλεῖδας (Ln 49. :: Phryn. κλεῖδα· τὸ δόκιμον κλεῖν ἴστίν Antiatt. κλεῖν ἀξιοῦσι λέγειν, οὐ κλεῖδα. Similiter Moeris et Thomas. Sed utraeque formae, κλεῖν κλεῖς et κλεῖδα κλεῖδας, iam apud veteres Graecos. In N. T., cf Apoc 1, 18. 3, 7. 9, 1. 20, 1., nusquam κλεῖν vel κλεῖς legitur quin testes multi alteram formam substituant; contra κλεῖδα Lc 11, 52. tantum non fluctuat. | ο εἶν pr c. CEFHGKLMBSVXΑ al fere omn Dion^{ar} Phot, item ο εἶν sec c. liisem et B .. bd pri loco ο εἶν (Ln 49.); item d sec loco ο εἶν .. 1. Or² (sed priora tantum adscribit) Eus Chr (et. mosc⁹), item it (exc a) for Tert al mu utroq loco ο εἶν (Or¹ εἶν) etc

τῆς ἡγῆς ἔσται λεληθῆναι ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 20^(108.2) τότε διωσιταίωτο τοῖς μαθηταῖς ἵνα μηδενὶ εἰπωσιν ὅτι αὐτὸς ἐστὶν ὁ Χριστός.

21 Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς δεικνύειν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ²¹⁻²² ὅτι δεῖ αὐτὸν εἰς Ἱερουσόλυμα ἀπελθεῖν καὶ πολλὰ παθεῖν ἀπὸ τῶν^{Mc 9, 31-32. Lc 9, 22.} προσφύτρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων καὶ ἀποκαταθῆναι καὶ τῆ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι. 22^(109.6) καὶ προσλαβόμενος αὐτοὺς ὁ Πέτρος ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῶ λέγων Ἰλαός σοι, κόριε· οὐ μὴ ἔσται σοι τοῦτο. 23 ὁ δὲ στραφεὶς εἶπεν τῷ Πέτρῳ Ἔπαγε ὀπίσω μου, σατανα· σκάνδαλόν μου εἶ, ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ θεοῦ ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων.

24^(110.2) Τότε ὁ Ἰησοῦς εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ Εἴ τις²⁴⁻²⁶ θέλει ὀπίσω μου ἔλθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν^{Mc 9, 34-35. Lc 9, 23-27.}

20. διωσιταίωτο (praecipit, imperavit vg it) c. B**CEFGHKLSUVXIA rell ut vdr̄t omn Or etc .. B*D (comminatus est) cddallq ap Or (ὁ μὲν οὖν Ματθ. πεποιθεῖ κατὰ τινα τῶν ἀντιγράφων τὸ τότε διωσιταίωτο -- ἰστίον δὲ ὅτι τινὰ τῶν ἀντιγρ. τοῦ κατὰ Ματθ. ἔχει τὸ Ἐπει(μ)ησεν ἐπειμῆσεν (Ln), item incerepavit e, item arm (et ut vdr̄t sl) :: e Mc et Lc | τ. μαθητ. c. BCD arm Or³ Hil .. ε add αυτου c. EFGHKLSUVXIA rell ut vdr̄t omn it vg etc Or² :: cf ad 8, 21 .. Chr^{mose} e αυτοις :: e Mc et Lc | αιτος (et. Or; ipse it vg; e om) .. DU ουτος | ο ἡς (Gb Sz) c. BLXA al fere⁷⁰ a b e ff¹ g¹ vged syr^{sch} etcu pers^{ap} arm alcd Or² etxt Chr (et. ^{mose}) al Hil al .. d^{8r} c ff² fu al o ἡς ἡ .. ε ἰσ ο ἡς c. CE FGHKLSUV etc df g² l vged am for cop syr^p etc

21. ο ἡς c. CEFGHKLSUVXIA rell ut vdr̄t omn Or² catox .. BD al pauc om ὁ (Ln) .. Chr^{mose} e Or¹ Ir^{int} om .. cop add ἡς | δεικνύειν (et. Or⁴) .. B δεικνύειν | εἰς μρ. απ. c. BD^{8r} 1. 13. 124. 157. 346. yser e Or⁴ catox Ir^{int} Hil .. ε απ. εἰς μρ. c. CEFGHKLSUVXIA etc | απο (et. Or²) .. D υπο, al¹ παρα | Δ γραμμ. κ. αρχ. | τη τρ. ημ. (et. Or Ir^{int} etc) .. D cop al μετα τρεις ημερας, item post tertium diem it^{mu} :: e Mc | εγερθησεται (et. Or) .. D al²⁰ (et. E* videtur sic scripturus fuisse) αναστησει :: ut Mc et Lc

22. ηρξ. επν. (d^{8r} Or¹ 1. 124. al² post αυτ. pon : ita Ln) αυτω (a b c ff² g¹ mm om) λεγων (D 238. a b c ff² και λεγειν, F και λεγων) c. CEFGHKLSUVXIA al pler vg e fg² etc Or², item DF al it^{mu} Or¹ .. B 346. λεγει αυτω επιτιμων (49; cf B ad Mc 14, 69; A ad Mc 10, 41.) | ἰλαος .. D* ειλος, F al mu ιλος | σοι τοιτο (et. Or) .. D τοιτο (haec) σοι (it^{mu} Hil al om σοι)

23. στραφεῖς (et. Or) .. DKL al plus²⁰ επιστραφ. | μου εἰ c. EFGHKLSUVXIA 1. al pler Or⁴ etc; v e f Hil³ Ruf Aug μοι εἰ, item cop et omisso εἰ sah .. B 13. 124. εἰ εμου (Ln); c εἰ μου (49.); item D Mcell (ap Eus) it^{pler} vg Hier al εἰ εμοι | ἀλλα τα .. D αλλ α (d* sed quae, d** sed quae sunt, item it^{pler} sed quae vel s. q. sunt) | D ff¹ sah του ανθρωπου

24. ο ἡς (et. Or¹) .. B* 157. 209. η et y^{scr} al¹ om :: deest apud Mc et Lc

10, 20. στανρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀπολουθῆίτω μοι. 25 ὃς γὰρ εἰν θελῆ τῆν
 Lc 17, 33. ψυχῆν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τῆν ψυχῆν
 Lc 12, 26. αὐτοῦ ἔνεκεν ἐμοῦ, εὐρήσει αὐτήν. 26 τί γὰρ ὠφελήθησεται ἄν-
 θρωπος, εἰν τὸν κόσμον ὅλον κερδήσῃ, τὴν δὲ ψυχῆν αὐτοῦ ζῆ-
 μωθῆ; ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ;
 27 (171.10) μέλλει γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐρχεσθαι ἐν τῇ δόξῃ
 τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ, καὶ τότε ἀποδώσει
 ἐκάστῳ κατὰ τὴν πράξιν αὐτοῦ. 28 (172.2) ἀμὴν λέγω ὑμῖν, εἰσὶν
 τινες ὧδε ἰστωτες οἰκτιρες οὐ μὴ γέσσωται θανάτου ἕως ἂν ἴδωσι
 τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ.

XVII.

1-9. 1 Καὶ μεθ' ἡμέρας ἕξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον
 Mc 9, 2-10. καὶ Ἰακώβον καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ ἀναφέρει αὐτούς;
 Lc 9, 28-30.

24. E*FLU al mu ακολουθητω

25. εαν c. BC al ut vdr̄ mu .. ς αν c. DEFGHKLSUVXα etc | θελη .. BK
 al -λει | απολεση c. BCEFGKMSUVX etc .. DRLA al -σει

26. ωφεληθησεται c. BL 1. 13. 22. 61. 124. 157. 346. yscr e f gat sah cop
 syrtur Or³ Cyr²aere Chr¹ in^{mo}c⁵ Cyp .. ς ωφειλειται c. CDEFGHKLS
 UVXα etc Clem Hil Lcif al (et. Iust et Ign⁹pur)⁷ :: cf ad Lc et Mc (Clem²-cor
 τί γὰρ τὸ ὄφελος εἰν τις τὸν ὅλον κόσμ. κερδ. τὴν δ. ψυ. ζῆμ.) | κερδηση ..
 L al pauc -σει (Or¹ κερδανη)| ELX al mu ανταλλαγμα

27. των (D add αγιων :: ut Lc) αγγ. αουτου .. c τ. αγγ. των αγιων (: ut
 Mc). Similitur al pauc et vv pauc | τ. πραξιν (et. Or) .. F 1. 22. 28.
 al fere²⁰ it^{pl}er (et. d, sed non e g²) vg (sed non am gat al) al mu Cyr
 Chr¹ in^{mo}c⁵ cat^{ox} Avit al τα εργα

28. αμην .. L** 1. al plus¹⁰ add δε, item κ al plus⁵ γαρ, item al¹ Or^{comm}
 Chr^{mo}c³ αμην | ειων c. CDEFGHKMSUVXα al pler a vg etc Or .. BL al⁵
 it^{pl}er al Hil praem oti (Ln) :: ut Lc, ubi non fluctuat | ωδε (α οιδε?)
 εστωτες (pauc εστηκοτες) (Sz) c. EFGHVXα al plus⁸⁰ Thph .. BCDELS al
 plus²⁵ Or Eph Epiph Thdrt Chr (et. mo^c5) Dam των ω. εστωτων (Gb
 Ln :: cf Mc et Lc), item ς των (225. om) ω. εστηκωτων c. KMU etc (Va-
 lentt) .. 49. ev c et r^{scr} των ω. εστωτες | γεισωτω. (et. Or) .. ELX
 tisch** al mu Thdrt -σονται, item gustabunt it vg, item Valentt ex
 Thdot (ἐχρηῆν κάκεινον πληρωθῆναι τὸν λόγον τοῦ σωτῆρος, ὃν εἶπεν
 Εἰσὶ τινες τῶν ὧδε ἰστηκῶτων οἱ οὐ μὴ γέσωται θαν. ἕ. ἀ. ἰδ. τὸν υἱ.
 τοῦ ἀνθρ. ἐν δόξῃ) | βασιλεια (et. Or^{dis}) .. 38. 113. 245. 435. yscr a
 cop syrp^{ms} al (Valentt) Ephr Epiph al δοξη (nonnulli add τοι πατρος)
 (syrc^u εν τη βασ. κ. τη δοξ. αυτ.)

XVII. 1. Καὶ μεθ' .. D it (exc f) Hil Καὶ εγενετο μεθ' | D 33. 157. κ. του
 ιακωβου, item D* 253. κ. τον ιωανν. | αναφειρει .. D 1. Or απαγει (cf
 D ad Mc)

εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν. 2 καὶ μεταμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν, καὶ ἔλαμψεν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, τὰ δὲ ἰμάτια αὐτοῦ ἐγένετο λευκὰ ὡς τὸ φῶς. 3 καὶ ἰδοὺ ἴσθη αὐτοῖς Μωϋσῆς καὶ Ἡλίας μετ' αὐτοῦ συλλαλοῦντες. 4 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν τῷ Ἰησοῦ Κύριε, καλὸν ἐστὶν ἡμῶς ὧδε εἶναι· εἰ θέλεις, ποιήσω ὧδε τρεῖς σκηνάς, σοὶ μίαν καὶ Μωϋσῆϊ μίαν καὶ Ἡλίᾳ μίαν. 5 ἐπὶ αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ νεφέλη φωτεινὴ ἐπεσκίασεν αὐτούς, καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης λέγουσα Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγα-^{3, 17.}_{2 Fe 1, 17.}πητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα ἀκούετε αὐτοῦ. 6 καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ ἔπεσαν ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα. 7 καὶ

1. κατ ἰδίαν (et. Or) .. D λειαν (nimis). Spectat huc quod Orig. affert ex evnglio sec. Hebr. hunc in modum: Ἐάν δε προσεταί τις τὸ καθ' Ἐβρ. εὐαγγ., γνῶθα αὐτός ὁ σοτήρ φησιν Ἄρχι Κλαβὲ με ἡ μήτηρ μου τὸ ἅγιον πνεῦμα ἐν μῆ τῶν τριχῶν μου καὶ ἀπήγγελέ με εἰς τὸ ὄρος τὸ μέγα Θαβάρ.
2. μεταμορφώθη (it^{pler} Hil add ο τῆ) .. D μεταμορφωθείς ο τῆ, omisso και seq | ἐγένετο c. BCDEFGHKMVA etc Or¹ (ἡφανίζεται) .. LU 18. 22.
33. al plus⁶⁰ ἐγενοντο (: cf ad Mc) .. Chr^{mosc} 6 γεγομε .. B 245. 47. ev om | το φως (et. Valentt ex Thdot Or² etc) .. D it vg syr^{cu} aeth al Dion^{alex} Hil³ al χίων (: cf ad Mc)
3. ὡφθη c. BD 13. 33. 124. 244. y^{scr} (pergit αὐτῶ) ab ceg^{1. 2.} ln (et. ὁ; non f ff¹) am emm gat mm tol (non for al) Bed .. 5 ὡφθησαν c. CEFGB HKLMSUVA etc | μωσῆς c. BDKL etc (cf ad 8, 4; ad itedd accedit n) .. 5 μωσῆς c. CEFGBHMSUVA etc. Cf et. ad 19, 7. et alibi | ἡλίας .. ἡλίας :: cf ad 11, 14. 16, 14. | μετ αὐτ. συλλα. (L συλαλ., DA συνλαλ.) c. CD EFGHKLMSUVA al pler it^{pler} vg etc Or etc .. B 1. ff^{1. 2.} Cyr Chr^{mosc} 6 συλλ. μετ αὐτ. (Ln)
4. F al εἰ θελεις | ποιήσω c. BC bff¹ g¹ .. 5 -σωμεν (1. al aliq -σωμεν) c. DEFGHKLMSUVA etc it^{pl} vg syr^{utr} (et. cu) etc Or² etc :: ut Mc et Lc | ο πετρος .. G al pauc om ὁ | ὧδε .. 252. 6 ff¹ g¹ for harl⁶ arm al Or om | B e σκην. τρεῖς :: ut Lc | μωσῆς (D al mu μωσ.) c. BDKA al³⁰ et multo plurib Or Chr^{mosc} 5 .. 5 μωσῆ (L al mu μωσ.) c. CEFGBH LMSUV etc | ἡλια μίαν (D ἡλεια μειαν) c. BCDKLA 1. 33. 124. al plus²⁰ it vg syr^{cu} syr^p al .. 5 μ. ἡλ. c. EFGHMSUV etc Ephr
5. εἶπ. .. al⁷ add δε, item al¹ praeam και | φωτεινή (CELA etc -τινή) (et. Or) .. 5. 13. 36. 124. 183. 209. 238. 346. u^{scr} Ephr φωτος (Gb) | ἐπεσκίασεν (et. Or; obumbravit it vg) .. D* d -αζεν :: ut Lc | εὐδοκ. c. BEFGHKLMSUVA al ut vdr pler (Or¹) .. CDG al¹⁰ fere (Hom^{cl} Or¹ Dam) ηὑδοκ. (Ln 49.) Cf ad 3, 17. 12, 18. | ακου. αὐτ. c. BD 1. 33. ff¹ (cop sah al) Or Tert .. 5 αὐτ. ακου. (A ακουσατε) c. CEFGBHKLMSUVA etc :: cf ad Lc et Mc (Hom^{cl} ἀλλά καὶ ἐξ ὠρανῶν μαρτυς φωνῆ ἠκούσθη λέγουσα Οὗτός ἐστίν μου ὁ υἱός μου ὁ ἀγ. εἰς ὃν ηὑδόκησα· τοῦτου ἀκούετε.)
6. D sah ακουσ. δε | ἔπεσαν c. BCD 33. 124. .. 5 -σον c. EFGHKLMSUVA etc | αὐτων (Chr^{mosc} 6 om) .. L εαυτων

προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἤψατο αὐτῶν καὶ εἶπεν Ἐγέρθητε καὶ μὴ φοβείσθε. 8 ἐπάραντες δὲ τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτῶν οὐδένα εἶδον εἰ μὴ τὸν Ἰησοῦν μόνον. 9 καὶ καταβαινόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ ὄρους ἐνετείλατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγων Μηδενὶ εἴπητε τὸ ὄραμα ὧς ὃ
 Mc 9, 11-12. ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἐγερθῆ. 10 (173.6) Καὶ ἐπιηρώτι-
 σαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ λέγοντες Τί σὺν οἱ γραμματεῖς λέγουσιν ὅτι Ἠλίας δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον; 11 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν Ἠλίας μὲν ἔρχεται καὶ ἀποκαταστήσει πάντα. 12 λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι Ἠλίας ἤδη ἦλθεν, καὶ οὐκ ἐπέγνωσαν αὐτόν, ἀλλὰ ἐποίησαν ἐν αὐτῷ ὅσα ἠθέλησαν. οὕτως καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει πάσχειν ὑπ' αὐ-
 τῶν. 13 τότε συνῆκαν οἱ μαθηταὶ ὅτι περὶ Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ εἶπεν αὐτοῖς.
 14-21
 Mc 9, 14-29
 Lc 9, 37-42. 14 (174.5) Καὶ ἐλθόντων αὐτῶν πρὸς τὸν ὄχλον, προσῆλθεν

7. προσελθων c. CEFHGKLSUVVA rell ut vdtr omn .. BD (it vg accessa) προσῆλθεν (Ln) ἤψατο c. iis qui προσελθων, item D it vg και ἤψατο .. B 124. item 18. 346. και (18. 346. om?) αφαιμενος (Ln) και ειπεν .. B solus om και (Ln) | εγερθητε (syrcu ethr om εγ. και) .. D 33.ον εγε-
 ρεσθε
8. D* επιηρωτες | C οικητε ουδενα :: e Mc | ειδ. c. BDEFGHMVA etc .. CKLV etc ιδον | τον (B* αυτον) ιω .. D it vg post μονον | μονον .. C 33. add μεθ ειαιτων :: e Mc
9. καταβαινοντων αιτων .. D καταβαινοντες | εκ (Gb 8x) c. BODEFGHK (vdtr* εκ ex απο restituisse) LMSVVA al plus¹⁰⁰ (it vg de monte) Or¹ Chr (et,mosc⁹) al .. ε απο c. minusc Or¹ :: cf Mc et Lc | εγερθη c. BD .. ε αραστη c. CEFGHELMUVVA etc :: ita Mc (Isque saepe ita, non item Mt)
10. οι μαθητ. c. LZ 1. 33. 124. it (exc f) vg cop sah arm Or^{ext} .. ε (49.) add αυτον c. BCDEFGHKLMSVVA etc | ηλιαν (DA -λειαν) .. ε ηλιαν: cf ad 11, 14. 16, 14.
11. ο δε (Gb'') c. BDLE 1. 33. al¹ syrcu cop sah it vg sax fr al .. ε add ις c. CEFHGKLSUVVA etc | ειπεν c. BD 33. 124*. cop abcεff² .. ε add αιτοις c. CEFHGKLSUVVA etc (I. etc ante ειπ. pon) vg it^{allq} sah etc :: cf ad Mc | ερχεται (Gb') c. BDL (vide post) 1. 22. 33. 435. yscr it (exc f) vg cop sah syrcu arm arr Aug Hil .. ε add πρωτον c. CEFH KMSUVVA etc | και αποκαταστησει .. L κ. αποκαθιστησι πρωτον .. D abcεg¹ ff² (ff¹) αποκαταστησαι
12. ηδη (et. Inst Or) .. z syrc^h (exprimit ιδον) etcu om | u al εγνωσαν | αλλα c. CDKM al .. ε (Ln) αλλ c. B⁷FGHLUZA etc | εν (al¹ επ) αιτω c. BCE OHKLSVYZ etc Or² (sed¹ ead² εις αυτον, item semel Chr^{mosc} 6 et cat^{ox}) .. DFU al plus²⁰ Inst αιτω (: :ht Mc) .. A om | οτως -- ιπ αιτων .. D abcε (praem Et ait illis) ff¹⁻² g¹ post ειπεν αιτοις v. 13. pon
13. αιτοις .. z (ut vdtr) am for om
14. ελθοντ. αιτ. c. CEFHGKLSUVVA al pler sah cop syrc^h syrc^p etc

αὐτῶ ἄνθρωπος γονυπετῶν αὐτὸν 15 καὶ λέγων Κύριε, ἐλέησόν μου
τὸν υἱόν, ὅτι σελιγιάζεται καὶ κακῶς πάσχει· πολλὰκις γὰρ πίπτει
εἰς τὸ πῦρ καὶ πολλὰκις εἰς τὸ ὕδωρ. 16 καὶ προσήνεγκα αὐτὸν
τοῖς μαθηταῖς σου, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν αὐτὸν θεραπεύσαι. 17 ἀπο-
κριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν Ὡ γυνεὴ ἄπιστος καὶ διεστραμμένη, ἕως
πότε μεθ' ὑμῶν ἔσομαι; ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετέ μοι αὐτὸν
ᾧδε. 18 καὶ ἐπετίμησεν αὐτῶ ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ τὸ
δαίμονιον, καὶ ἔθεραπεύθη ὁ παῖς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης. 19 (17b.5)
Τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ κατ' ἰδίαν εἶπον Διὰ τί
ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό; 20 ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς Διὰ τὴν
ἄπιστίαν ὑμῶν· ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν ὡς κόκκον

Ortxt Chr (et. mosc⁶ ελθ. δε αν.); item omisso αυτων BE 1. 124. 245.
(Ln) .. D, item (cum venisset) it vg fr sax syrcu syrhr coped arr Hil
Aug, ελθων (49.); 253.* ελθοτος αυτου :: cf Mc ubi est ελθων, sed ad
lectionem Mtthi alii ελθοτες scripsere | αυτω .. P (τω ω αυτω) G al¹⁵
fere τω ω | ανθρ. .. FH al plus²⁰ vn pauc add τει; | γον. αυτου (Gb
Sz) c. BCE ("ipse - on scripsit sed ut vdtr ex - ω restituens, nisi primo
fuerat -ω") FGHKLM ("vel ipse", est enim -ω) SUVXZ etc .. D item
it^{ma} (eff¹-l Hil om) vg syrP ενπροσθεν αυτου .. ζ αυτω c. (ε*κ* vide
ante) minusc

15. z om κυριε | κακ. πασχ. c. CDEFGHRSUVXZa rell ut vdtr omn it vg
etc .. BLZ Or κακ. εχει (Ln) | πολλாகις sec .. D 1. 22. Or² (ἔτι δὲ καὶ
εἰς τὸ πῦρ σπασιώτερον) ενιοτε, item aliquidando vel (ff².) aliquidtiens it
(d aliquidtiens enim cadit in igne, saerius in aqua), item arm
16. ηδυνηθησαν c. CDEFGHLSUVXZ etc .. B ηδυνασθησ., K yscr εδυνη-
θησ., z ηδυνατω | D it (exc ff¹) vg θεραπ. αυτ.
17. αποκριθεις δε .. z yscr¹ for cop τότε (y h. l. pon o ω) αποκρ., vn
aliqui και αποκρ., syrc^{sch} etcu sah it mu αποκρ. | απιστος (al² Or -στε)
.. z yscr¹ πονηρα :: cf 12, 39. 16, 4. | z διεστρεμμενη | με. υμ. εσομ.
c. BCDZ al² ff¹ Or .. ζ εσομ. με. υμ. EFGHKLMSUVXZ etc it (exc ff¹) vg
etc :: cf Lc et Mc
19. D καθ ιδιαν | B* K εδυνηθημεν | L εκβαλειν, al -αλλειν
20. ο δε c. BD 33. 124. 243. 258. aff¹-g¹⁻²-n am for tol sax syrcu cop
sah al mu .. ζ add ω c. CDEFGHKLMSUVXZ etc | λεγει c. BD 1. 13. 33.
124. 346. bceff¹⁻²-g¹-n am fu for al .. ζ ειπεν c. CDEFGHKLMSUVXZ etc
a fg²-vged etc | απιστιαν (DEFG al -στειαν) c. CDEFGHKLMSUVXZ etc
it vg syrc^{sch} syrP etc. ⚡ I. 13. 22. 33. 124. 346. syrcu cop sah aeth
al Or (Chr mosc¹ sic: εἰ οὖν ὁ ᾧς; οὐκ εἶπε διὰ τὴν ἀπιστίαν ὑμῶν,
ἀλλὰ διὰ τὴν ὀλιγοπιστίαν ὑμῶν φησίν, similiterque schol vetust: οὐ
γὰρ ὀλιτελή ἀπιστιαν αὐτοῖς ἐγκαλεῖ ἀλλ' ὀλιγοπιστιαν.) Hil ὀλιγο-
πιστιαν (Ln) | αμην γαρ (al¹⁰ vn mu Recogn^{el} om) λεγ. υμιν .. ο 27.^{ev}
add οτι | εχητε .. al mu cat^{ox} εχητε | D* κοκκος (L κοκο)

συνάπεως, ἐρεῖτε τῷ ὄρει τούτῳ Μετάβα ἔνθεν ἐκεῖ, καὶ μεταβήσεται, καὶ οὐδὲν ἀδυνατήσει ὑμῖν. 21 τοῦτο δὲ τὸ γένος οὐκ ἐκπορεύεται εἰ μὴ ἐν προσευχῇ καὶ νηστείᾳ.

22 s.
Mc 9, 30-32.
Lc 9, 43-45.

22 (178.2) Ἀναστρεφόμενων δὲ αὐτῶν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Μέλλει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, 23 καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθήσεται. καὶ ἐλπύθησαν σφόδρα.

Mc 9, 33.

24 (177.10) Ἐλθόντων δὲ αὐτῶν εἰς Καφαρναοὺμ προσήλθον αὐτὰ διδραχμα λαμβάνοντες τῷ Πέτρῳ καὶ εἶπαν Ὁ διδάσκαλος ὑμῶν οὐ τελεῖ τὰ διδραχμα; 25 λέγει Ναί. καὶ ὅτε εἰσῆλθεν εἰς τὴν

20. μεταβα c. B 1. 13. 124. 346. Or¹ Cyr^{hr} (ut αναβα Apoc 4, 1. καταβα Mc 15, 30. sed utrobique mutarunt istam formam) .. ε μεταβηθε c. CDEFGHKLMBSUVXA etc Or² (et¹ μεταβληθε ut vdr) | ενθεν c. BD 1. 435. Or³ (diserte) .. ε εντευθεν c. CDEFGHKLMBSUVXA etc (124. ενταινθα) :: similiter Lc 16, 26. pro ενθεν edd mu εντευθεν | εκει .. 33. om (Chr^{mosc} om ενθ. εκει), item vv mu non exprimunt
21. του. δε τ. γ. ο. εκπορευετ. (tisch** al¹⁵ εξερχετ.) - νηστ. c. CDEFGHKLMBSUVXA rell fere omn it^{pler} vg syr^{sch} syr^p cop etc Or Chr (et. mosc^o) cat^{ox} Hil Amb Ang al .. B 33. c ff¹. syr^{cu} syr^{hr} sah aeth^{rom} (aeth^{pp1} et talis pro του. δ. το γε., item νηστ. κ. προσειχ.) Eus in canone (nam Mc 9, 28 sq in canone 10. posuit, ubi recensentur quae singulis propria sunt; nostrum vero locum 16, 19—21. canone 5. cum solo Lc 17, 5 sq composuit) om
22. αναστρ. δε αυτ. (D abc ff². n αυτ. δ. αυ.) c. CDEFGHKLMBSUVXA rell fere omn .. B 1. συστρεφ. (Ln) .. Or^{1xi} στρεφομ. posteaque ε; τη γαλιλαιαν (ita et. al pauc): it^{pler} vg conversantibus; c revertentib., ff¹. redeuntib., e cum autem regrederetur ipse; b c e g¹. ff¹. n pergunt in Galilaeam.
23. δετ αποκτεινουσιν | τη τρ. ημ. (et. Or) .. D μετα τρεις ημερας (abc n post tertium diem, e post triduum) | εγερθησ. c. CDEFGHKLMBSUVXA etc Or .. B al³⁰ fere Chr^{mosc} αναστησεται (Ln) :: e Mc | κ. ελπ. σφ. (et. Or) .. κ al mu om
24. ελθ. δε αυτ. (Or^{1xi} om αυτ.) .. D it (exc f) vg και ελθ. αυτ. | καφαρναοιμ .. ε καπερναοιμ (ita h. l. et. i): cf 4, 13. | διδραχμα c. BC a(sec. loc.) IKMBSUYA etc (Or) .. EFG (pri. loc.) HLX al sat mu (et. carp) διδραγμα, D (sec. loc. -γμα) al pauc -γματα (c vg^{ed} didrachma, b ff². am fu for gat al didragma, g¹. -γματ; a e n al triduum) | τω πετω .. D 27. εν syr^{hr} post κ. επ. pon | εκπαυ c. BD .. ε -πον c. CDEFGHKLMBSUVXA etc
25. και .. b utique non | οτε εισηλθεν c. EFGHKLMBSUYA al pler, item cum intrasset (introisset) ef g¹. 2. ff¹. vg cop sah syr^{sch} syr^p etc; D εισελθοτε, b n intranti ei (hom), d ingresso (vg it sequitur praesentiu eam, Cyr εισελθοτος .. U al³⁰ fere syr^{cu} οτε εισηλθον, item 13. 124. 346. εισελθοντων, a intrantes .. B 1. ελθοντα (49; Ln ex errore εισελθοντα) .. c 27. εν οτε ηλθον, 33. ελθοντων αυτων

οίκαν, προσέφθασεν αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς λέγων Τί σοι δοκεῖ, Σίμων; οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς ἀπὸ τίνων λαμβάνουσι τέλη ἢ κῆρσον; ἀπὸ τῶν υἱῶν αὐτῶν ἢ ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων; 26 λέγει αὐτῷ Ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων. ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Ἄραγε ἐλεύθεροί εἰσι οἱ υἱοί. 27 ἵνα δὲ μὴ σκανδαλίσωμεν αὐτούς, πορευθεὶς εἰς θάλασσαν βάλε ἄγκυρον καὶ τὸν ἀναβάττα πρῶτον ἵχθῦν ἄρον, καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ εὐρήσεις στατήρα· ἐκείνον λαβὼν δὲς αὐτοῖς ἀντί ἑμοῦ καὶ σοῦ.

XVIII.

1 (178.2) Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ ^{Mc 9, 33-37.} λέγοντες Τίς ἄρα μείζων ἐστὶν ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν; 2 καὶ ^{Lc 9, 46-48.} προσκαλεσάμενος ὁ Ἰησοῦς παιδίον ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν 3 καὶ εἶπεν Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ στραφῆτε καὶ γένησθε ὡς τὰ παιδιά, οὐ μὴ εἰσελθῆτε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. 4 Ὅστις οὖν

- 25. απο τινων (et. Or Hil etc) .. b sah a. τινος
- 26. λεγει αυτω (c. CDEFGHKLSUVXΔ rell fere omn it vg syr^{sch} etc^u syrP etc; b 1. cop sah arm aeth Or (libere) Chr^{mosc} εἰποιτος δε : ita Ln) c. BD 1. it (exc f) vg fr sax syr^{hr} cop sah aeth arm pers^w Cyr .. ε add o (h 28. om) Πητρος c. CDEFGHKLSUVXΔ f syr^{sch} etc^u al, item Or του Πητρον (Or sic: εἰποιτος δε του Πε. οτι ουκ απο των ιδιων υιων αλλ' απο των αλλοτρ. αιτων, φησιν ο ιω) | εφη (prioribus λεγει αυτω Α. τ. αλλ. non omissis) .. CL 73.** aeth^{rom} (nonPPl) εἰποιτος δε αυτου (L om) Ἀπο των αλλοτριων, εφη | οι .. x 13. 346. 435. al^o oin
- 27. δε .. E*M al om (346. post μη ποη) | σκανδαλισωμεν c. BCDEFGHIKMS UVXΔ etc Or .. LZ -λιζωμεν (it vg scandalizemus) | εις θαλ. c. BIKLMU vza 1. 33. 262. 435. al plus¹⁰ Did .. ε εις την θαλ. c. DEFGHGX etc (Or om ε. θαλ.) | αναβαττα c. BDE*HKLMUV etc (Or?) .. E**FGIXZΔ al pl Cyr αναβαινοντα | και ανοιξας .. L om και | ερησεις .. D add εκει, Chr^{mosc} (omissis av. το στ. αυτ.) εν αυτω vel ει; αυτου, item itpler ubi, illic, in illum, in illo | αυτι .. z αυτ
- XVIII. 1. Εν εκεινη .. BM cop sah (aed cd alius om) add δε | ωρα c. BD EFGHIKLSUVXZΔ al pler f vg syr^{sch} syrP cop sah etc edd ap Or (vide post) .. 1. 33. 24. ov 31. ev it (exc f) syrcu arm Ortxt etc^{omm} cum hac nota: κατὰ μὲν τισα των αντιγραφων εν εκεινη τη ωρα προσηλθον οι μαθ. τω ιω, κατὰ δε αλλα εν εκ. τη ημερα Hil ημερα (Gb* Ln) | τω ιω .. E* scripturus erat αυτω, 299. αυτω, post προσηλθ.
- 2. ο ιω c. DEGHKMSUV**xz(vdtr)Δ al pler it (vel ante vel post προσκ.) vg syritr (et.cu) sah etc (Or) .. BFLV* al⁴ cop arr aeth Chr (et.mosc⁶) om (49.) | παιδιον .. D e add εν | αυτω .. F al pauc om | L εμ' μεσω
- 3. η στραφησθε
- 4. οστις ουν (13. H* και οστ., g¹ quicumq. enim) .. G om ουν

ταπεινώσει ἑαυτὸν ὡς τὸ παιδίον τούτου, οὗτός ἐστιν ὁ μείζων ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. 5 καὶ ὅς ἐὰν δεῖξται ἐν παιδίον τοι-
 Mc 9, 42. Lc 17, 2. οὗτον ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δεῖξται. 6 (170.2) ὅς δ' ἂν σκανδα-
 λίσῃ ἓνα τῶν μικρῶν τούτων τῶν πιστευόντων εἰς ἐμέ, συμφέρει
 αὐτῷ ἓνα κρημασθῆ μύλος ὀνίκος εἰς τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ
 Lc 17, 1. καταποντισθῆ ἐν τῇ πελάγει τῆς θαλάσσης. 7 Οὐαὶ τῷ κόσμῳ
 ἀπὸ τῶν σκανδάλων· ἀνάγκη γάρ ἐστιν εἰσελθεῖν τὰ σκάνδαλα, πλὴν
 Mc 9, 45. 5. 20. οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' ὃ τὸ σκάνδαλον ἔρχεται. 8 (170.6) εἰ
 δὲ ἡ χεὶρ σου ἢ ὁ πούς σου σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον αὐτὸν καὶ
 βάλε ἀπὸ σοῦ· καλὸν σοὶ ἐστιν εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν χωλὸν ἢ
 κυλλόν, ἢ δύο χεῖρας ἢ δύο πόδας ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὸ πῦρ τὸ
 Mc 9, 47. 5. 20. αἰώνιον. 9 καὶ εἰ ὁ ὀφθαλμὸς σου σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν καὶ

4. ταπεινώσει (Gb'' Sz) c. BDEFGHKLMSUVXZA al plus⁸⁰ Or .. 5 -ση c. minusc (itpler vg humiliaverit, Clem ο; εαν εαυτ. ταπεινωση), εαυτον .. L al αυτον

5. εαν c. BDEFGHKLMSUVXZA rell fere omn Or² cat^{ox} .. DLZ yscr Or¹ αν (Ln 49.)| εν πα. τοι. c. BDLZ 1. 124. 346. yscr it (exc e) vg syr^{cu} arm etc Or³ (et.³ εν των παιδιων τοιουτο) Lcif .. 5 πα. τοι. εν c. EFGHKMUV etc; item G syrP πα. εν τοι. .. SKA al plus¹⁵ e cop sah syr^{sch} al Chr (et.mosc⁵) cat^{ox} om εν | τοιουτον c. BDEFGHMSUX yscr al ut vdr longe pl .. KLVZA 1. al pauc Or^{ubiq} τοιουτο | z επι το ονομα

6. σκανδαλίσῃ .. HL yscr al pauc -σει | μυλ. ονικ. (et. Or³, et. Clem¹-cor alludens aliiq) .. LZ yscr λιθος μυλικος :: cf ad Mc et Lc | εις τ. τη. (Gb'') c. EFGHKMSVXA 1. 13. 22. 124. 126. 131. 209. 262. 346. 435. tisch^{**} al fere¹⁰⁰ Or¹ Chr (et.mosc⁵) cat^{ox} .. BLZ tisch^{*} 28. 157. yscr al plus⁶ Or¹ Bas Cyr Bas^{ae1} περι τον τη. (Ln) :: cf Mc et Lc .. 5 επι τον τη. c. DGV etc

7. εστιν c. BDEFGHKLMSUVXZA etc (it vg etc) Or² Chr^{mosc}⁵ .. BL al plus¹⁵ Chr^{mosc}¹ cat^{ox} om (Gb° Ln 49. :: At Heb 9, 16. 23. Rom 13, 5., ubi αναγκη absque εστιν scriptum est ab auctorib, nemo addidit εστιν)| πλην .. D^{*} add δε (it vg tamen tamen tae etc)| εκεινω c. EGHKLMSUVXZA 124. al pler it (exc g¹) vg (et. fu al, sed non am for) sah etc Dial .. BDFL al⁶ g¹ am forcop syr^{utr} (et.cu) al cat^{ox} om (Gb° Ln 49. :: Athunc in modum Mt εκεινον pronomem apponere adamat, testes vero multi in iisque optimi saepe omittunt; cf 18, 7. 27. 28. etc, et. 26, 24.)

8. ποις: hoc acc. unc pler, κ ποις | σκανδαλίζει .. FLVX al mu -ζη, al pauc -σει vel -ση | αυτον (Gb'') c. BDL 1. 13. 124. 157. 243. 245. 346. it vg sah al Hil Lcif al, item U 28. αυτην .. 5 αυτα c. BFGHKMS VXA etc cop al | κ al pauc it vg εις τ. ζω. εισελθ. | χω. η κυλλ. c. DEF GHKLMSUVXZA etc e cop sah syr^{utr} (et.cu) etc (Or) .. B 157. fscr itpler vg (sed f² for al tantum debilem i. e. κυλλ.) κυλλ. η χωλ. (Ln)| δ. χειρ. η δν. (Chr^{mosc}⁶ και pro η δν.) ποδ. .. D it (exc f) Chr^{mosc}¹ (Or libere alludens) δ. ποδ. η δν. (Chr και) χειρ.

9. και ει .. D το αυτο ει και (d similiter et si)| σκανδαλίζει (B σκανδαλι)

βάλε ἀπό σου· καλόν σοί ἐστίν μονόφθαλμον εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, ἢ δύο ὀφθαλμούς ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γένναν τοῦ πυρός.

10 ^(181.10) Ὁρατε μὴ καταφρονήσιτε ἐνὸς τῶν μικρῶν τούτων· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οἱ ἄγγελοι αὐτῶν ἐν οὐρανοῖς διὰ παντός βλέπουσιν τὸ πρόσωπον τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς.

12 ^(182.5) Τί ^{Lc 15, 4-7.} ὑμῖν δοκεῖ; ἐὰν γένηται τι ἀνθρώπῳ ἑκατὸν πρόβατα καὶ πλανηθῇ ἐν ἑξ αὐτῶν, οὐχὶ ἀρεῖς τὰ ἐνεθήκωτα ἐνεία ἐπὶ τὰ ὄρη πορευθεῖς ζητεῖ τὸ πλανώμενον;

13 καὶ ἐὰν γένηται εὐρεῖν αὐτό, ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι χαίρει ἐπ' αὐτῷ μᾶλλον ἢ ἐπὶ τοῖς ἐνεθήκωτα ἐνεία τοῖς μὴ πεπλανημένοις.

14 οὕτως οὐκ ἐστίν θέλημα ἔμπροσθεν τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς ἵνα ἀπόληται ἐν τῶν μικρῶν τούτων.

.. FLA al -ζη | al pauc e ff¹ al Chr^{mose} εἰσελθ. ε. τ. ζω. | ἔχοντα .. L 13. 124. 346. εχειν και (sed L om και) | EFLX al γεγεναν | του (Δ om) πυρος .. D om

10. των μ. τοιτ. c. BEFGHKMSUVXΑ etc cef etc Hil .. DL itpl vg sah Or Lcif al τοιτ. τ. μ., praeterea que p itpm sah sax (non fr) Hil add των πιστειωτων εις εμε | λεγω usq ουρανοις .. sax om | εν (H al¹ Ath Bas add τοις) ουφ. c. BEFGHKLSUVXΑ al pler (al¹ post δε. πα) itpler vg syrcu syrP cop etc Lcif; item B 33. εν τω (33. om) ουρανω (ita Ln) .. 1. 13. 22. al⁶ e ff¹ sah syr^{sch} al (Valentt et Clem alludentes) Or⁴ Bas Chr (et. mosc⁶) Thdrt Hil om (49; Ln [ε. ουρανω]) | δια παντος: his acc. LUX; διαπαντος KGM | DV al του εν τοις ουφ.

11. ζ (Gh⁰⁰) ἤλθει γὰρ (a n δε, b om; syr^{cu} hunc versum ita cum praegressis coniungit ut pendeat a verbis λεγω γαρ υμιν, ita fere: και δε ἤλθει etc) ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου σωσαι (L*² ζητησει σωσει, α 126. 131. 157. 346 al³⁰ fere ζητησαι και σωσαι) τὸ ἀπολωλός c. BEFGHKMSUXΑ al pler itpl vg syr^{utr} (et. cu) al Chr cat^{ox} al .. om (Gh⁰⁰) c²BL* 1*. 13. 33. e ff¹ sah cop (in plerisq cdd, sed cd unus habet) syr^{hr} Or Eus (in canone; componit enim Lc 19, 10. cum Mt 15, 24. i. e. Lc 226. cum Mt 158.) Hil Hier Iuv (: Frustra negant hunc versum e Lc 19, 20 huc illatum esse quum non ubique ζητησαι και additum legatur. At enim nihil magis usu venit quam simili modo differre imitationem a proposito exemplo. Cf ad Mt 8, 13; ad Lc 9, 56; ad Mt 21, 44 etc)

12. τι .. D al¹ a cop syr^{cu} add δε | αφεις et πορευθεις (al¹ ut vdr̄ και πορ. item al¹ και ante επι τα ορη add, vv aliq Chr^{mose} πορ. ante επι pon) c. KFGHKMSUVXΑ al pler .. BLD 124. 157. 346. it vg al αφησει (n vg ff¹ al αφησιν) et και πορευθεις (D πορευομενος) (Ln 49.) | τα .. B om | ενεθηκωτ. c. BDEFGHKLSUVXΑ al ut vdr̄ longe pl .. ζ ενεθηκ. c. minusc. Item v. 13. | εννεα (α al tu ενια) .. B al² add προβατα | ζητει .. H 13. 124. 346. d (e h gat al vadet quaerere) ζητησει

13. χαριει .. Δ* χαρει, it (et. δ) am gat mm gaudēbū

14. υμων (D⁸ al pauc Chr^{mose} barl* ημων) c. DEOKLSUVXΑ al longe pl it vg syr^{sch} etcu sl al Aug .. BFHI al²⁵ cop sah syrcd syrP aeth al Or² μου (Ln 49. :: cf v. 10. ubi μου non fluctuat) | DV* (item E* τοις

15^(188.5) Ἐὰν δὲ ἀμαρτήσῃ εἰς σὲ ὁ ἀδελφός σου, ἔπαγε ἑλεῖξεν αὐτὸν μεταξὺ σοῦ καὶ αὐτοῦ μόνου· εἰάν σου ἀκούσῃ, ἐκέρθησας τὸν ἀδελφόν σου. 16^(184.10) εἰάν δὲ μὴ ἀκούσῃ, παράλαβε μετὰ σοῦ ἔτι ἓνα ἢ δύο, ἵνα ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων ἢ τριῶν σταθῇ πᾶν ῥήμα. 17 εἰάν δὲ παρακούσῃ αὐτῶν, εἰπέ τῇ ἐκκλησίᾳ· εἰάν δὲ καὶ τῆς ἐκκλησίας παρακούσῃ, ἔστω σοι ὡσπερ ὁ ἐθνικὸς καὶ ὁ τελώνης. 18^(185.7) Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅσα εἰάν διήσητε ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται δεδεμένα ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ὅσα εἰάν λύσητε ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται λελυμένα ἐν τῷ οὐρανῷ. 19^(186.10) Πάλιν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἰάν δύο ὑμῶν συμφωνήσουσιν ἐπὶ τῆς γῆς περὶ παντὸς πράγματος

scripturus fuisse videtur al pauc Or² εν τοις ουρ. | εν (Gb) c. BDLM⁸⁰ 33. 157. al⁵ et plurib e* harl² .. ε εις c. EFGHIKMSUVX al pler ipler vg etc Or

15. ἀμαρτησῃ (L al -τησει, item L postea ακουσει) .. 33. al⁴⁰ Or Chr (et. mosc⁹) Dam ἀμαρτη :: cf Lc 17, 3. | εις σε c. BEFGHIKMSUVX al pler it vg syr^{utr} (et. ca) cop etc Chr Leif Hil al .. v 1. 22. 234.* sah Or (txt) om (Ln 49; cf v. 21. et Lc 17, 3.) | υπαγε (Gb) c. BD 1. al plus⁸⁰ ff^{1.2}. syr^{utr} (sed syr^{ca} om υπαγ.) al Or (txt) Chr (et. mosc⁹) Bas Cyr Dam Cyp Amb .. ε add και c. EFGHIKLSUVX etc itpl¹ vg al Leif Hil

16. δε μη .. La al pauc it vg (sed non for) al pm add σου (post μη vel post δε) | μετα σου (KLM 1. 13. 33. 157. 346. al plus¹⁰ σου Or Chrmosc⁶ σιαταιν) .. v ff¹ post δυο pon (Ln) | μαρτυρων (L al aute δυο, 1. al e ff¹ Or Leif post τριων) .. d 435. Aug¹ om | σταθη c. BDEFGHLSVX etc Cyr .. IMA 33. 262. yscr al¹⁰ (e ff¹) Or σταθησεται (ita vel σθησεται LXX non praegresso ινα)

17. ειπε .. L Or ειπον. Cf ad Mc 13, 4. | d 301. ff¹ al και ως (ita antea al pauc Chrmosc⁶ Or pro ωσπερ) ο τελ.

18. m c αμην αμην, v** al αμ. δε, al αμ. γαρ | οσα εαν pr c. EFGHMSUVX al pler Or¹ (et¹ ο εαν) .. BDKL al plus¹⁰ οσα αν (Ln 49.); item οσα εαν sec c. BEFGHKMSUVX etc .. d*.*L al¹⁰ fere οσα αν | εν τω ουρ. pr c. EFGH (I vdr) KMSUVX al pler Or¹; item sec c. iisdem exc m .. v Or¹ utroq loco εν ουρ. (Ln 49; sed cf 6, 10 et 20. ubi εν ουρ. a nemine mutatum est) .. d (sec loco d*.**) L (item m sec loco) 22. 33. 157. al pauc cop sah ε. τοις ουρανοις

19. παλιν αμην c. BEFGHIKMSUVX 22. 33. 69. 157. 262. 299. 346. al plus¹⁰⁰ a b c (e iterum audite dico) f g^{1.2} h n mm syr^{ca} (syr^{sch} et amen) sah al Bas .. ε παλιν c. DLMA (MA add δε) 1. etc vg (eted etms pler) ff² l cop al Or (txt) (ita 49; sed cf 19, 24. ubi παλιν δε sive και παλιν sive παλιν λεγω υμιν praegresso αμην λεγω υμιν scriptum est nemine intrudente vel substituento αμην) .. al⁴ ff¹ Cyp αμην (ita Ln ex errore) | εαν δυο .. d⁸ δυο εαν | συμφωνησουσιν c. BDEHILVA 33. yscr al mu .. ε -τηρωσιν c. FGKMSUX etc Or | δυο υμων (33. al a ff¹ al om) συμφ. c. EFGHIKMSUVX al pler Or^{txt} et¹ libero al .. BDL 13. 124. 262. yscr

ὃ ἐὰν αἰτήσωμαι, γενήσεται αὐτοῖς παρὰ τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. 20 ὃ γάρ εἰσιν δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ἔμῳ ὄνομα, ἐκὼς ἐμὲ ἐν μέσῳ αὐτῶν.

21 ^(187.5) Τότε προσελθὼν αὐτῷ ὁ Πέτρος εἶπεν Κύριε, ^{21 a.} ^{Le 17, 3 a.} ποσάκις ἀμαρτήσῃ εἰς ἐμὲ ὁ ἀδελφός μου καὶ ἀφήσω αὐτῷ; ἕως ἐπτάκις; 22 λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Οὐ λέγω σοι ἕως ἐπτάκις, ἀλλὰ ἕως ἑβδομηκοντάκις ἑπτά. 23 ^(188.10) διὰ τοῦτο ἀμυνώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανοῦν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὅς ἠθέλησεν συναῖραι λόγον μετὰ τῶν δούλων αὐτοῦ. 24 ἀρξαμένου δὲ αὐτοῦ συναῖρειν, προσήχθη αὐτῷ εἰς ὀφειλέτης μυρίων ταλάντων. 25 μὴ ἔχοντος δὲ αὐτοῦ ἀποδοῦναι, ἐκέλευσεν αὐτὸν ὁ κύριος παραθῆναι καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ τὰ τέκνα καὶ πάντα ὅσα ἔχει, καὶ ἀποδοθῆναι. 26 πεσὼν

al itpler vg (sed mss aliq om) etc Or¹ Chr^{mosc} Cyp al δ. συμφ. εἰ ἡμῶν (vv pler δ. εἰ v. συμφ.) (ita Ln 49; se^d cf Lc 24, 13. ubi duo εἰ αὐτῶν a nemine mutatum, item Ioh 1, 35. 1, 40. 21, 2 etc) | ου εαν (D an) .. x** al ο εαν | αιτησωμαι .. G*HL*x al mu -σονται | v al pauc Chr^{mosc} εν τοις ουρ.

20. ου γαρ -- εκει εμι εν (et. Or Cyp al) .. D* d ουκ εισιν γαρ, et d d παρ ος ουκ εμι εν (g¹ ubi enim sunt -- ibi sum et ego in medio eorum. Non enim sunt -- inter quos ego non sum) | LΔ al εμμεσω (L εμ'μ.)

21. πρ. αυτω ο πε. ειπ. c. EFGHKLM⁶SUVX⁶A al pler it vg (g² vg accedens Petr. ad eum dixit) al pl Chr (et.^{mosc}) Lcif² al (minusc aliq itmu al Lcif¹ post ειπεν repetunt αυτω) .. BD al² Or πρ. ο (D om) πετρ. εντ. αυτω (Ln 49.) κυριε .. G*. al¹ om | ο αδελφ. μου (L om μ.) .. B 124. 346. ante εις εμε pon

22. αλλα c. BD .. ε αλλ c. EFGHKLM⁶SUVX⁶A etc | επτα .. D* επτακις. Huc spectat locus evglīi Nazar. ab Hier exscriptus: Si peccaverit, inquit (Christus), frater tuus in verbo et satis tibi fecerit, septies in die suscipe eum. Dixit illi Simon discipulus eius: Septies in die? Respondit dominus et dixit ei Etiam ego dico tibi, usque septuagies septies. Etenim in prophetis quoque postquam uncti sunt spiritu sancto, inventus est sermo peccati.

23. η yser al ομωθη | ανθρωπω .. G al² om

24. προσηχθη c. BD Or¹ (et¹ in inscriptione pericopae) .. ε προσηχθη c. EFGHKLM⁶SUVX⁶A etc Or² | αυτω εις (et. Or Lcif al) .. B εις αυτω | μυριων (ita Or in inscriptione pericopae) .. cop sah Or⁶ (Iuv) πολλων (centum)

25. αυτου pr .. B 237. om | ο κυρ. c. BDL yacr a g². am for emm harl fr Lcif Hier .. ε (Ln) ο κυρ. αυτου c. EFGHKMSUV⁶A etc (vv. 32. 34. ο κυρ. αυτ. non fluctuat) .. I. g¹. sy^{eu} Chr (et.^{mosc}) om (Or ο βασιλευς) | εχει c. B 1. 56. 58. 124. al (item sah quae sunt ei) Or (alibi liberius παντα α εχει) .. ε εχει c. DEFGHKLM⁶SUV⁶A etc it vg etc Lcif

26. πεσων ουν .. D yser it vg sah syrP (sedms ουν) al Lcif πε. δε; 299. sy^{sch} εστου al και πε.

ὅν ὁ δούλος ἐκείνος προσκίνει αὐτῷ λέγων Μακροθύμησον ἐπ' ἐμοί, καὶ πάντα ἀποδώσω. 27 σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἀπέλευσεν αὐτόν, καὶ τὸ δάνειον ἀρῆκην αὐτῷ. 28 ἐλθὼν δὲ ὁ δούλος ἐκείνος εὗρεν ἕνα τῶν συνδούλων αὐτοῦ ὃς ὤφειλεν αὐτῷ ἑκατὸν δηνάρια, καὶ κρατήσας αὐτόν ἐπηγεν λέγων Ἀπόδος εἴ τι ὀφείλεις. 29 πεσὼν οὖν ὁ σύνδουλος αὐτοῦ εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ παρεκάλει αὐτόν λέγων Μακροθύμησον ἐπ' ἐμοί, καὶ ἀποδώσω σοι. 30 ὁ δὲ οὐκ ἤθελεν, ἀλλὰ ἀπελθὼν ἔβαλεν αὐτόν εἰς φυλακὴν ἕως οὗ ἀποδοῦ τὸ ὀφειλόμενον. 31 ἰδόντες δὲ οἱ σύνδουλοι

26. εκεινος c. DLA 38. al⁷ it vg cop syr^{sch} etc^{cu} syr^P al Lcif .. ς (Ln) om c. BEFGHKMSUV etc | λεγων c. BD y^{scr} 15. 47. ev* a c e ff¹. g². h¹ vg (et. am al, non for) syr^{cu} (antea τω κυρ. αιτ. pro αιτω, item c) Or Lcif .. ς add Κυρ^{me} c. EFGHKLSUVA etc f ff². g¹. (gat mm post επ εμ., b post μακρ. omissis επ εμ.) etc | επ (g εν) εμοι .. L επ εμε | αποδωσω c. D be (om et. παντα) ff¹. 2 cop .. BL 13. 33. 124. 157. vg a c g¹. h al Or Lcif αποδ. σοι (Ln), item ς σοι αποδ. c. EFGHKMSUVA etc f etc
27. εκεινου c. BEFGHKLSUVA etc .. B 1. 124. om (Ln) το δανειον (ELA 124. al -ισον) .. 1. Or πασαν την οφειλην :: ut v. 32.
28. ο δου. εκεινος .. 44. ev om; B om εκειν. (Ln) | D δηναρ. ῥ, item d denarius centum | αποδος (Gb'') c. BDL 1. 33. 114. y^{scr} it (exc f) vg cop sah al Or Dam Lcif .. ς add μοι c. BEFGHKMSUVA etc | ει τι (Gb Sz) c. BCDEFGHKLSUVA al plus¹⁵⁰ .. ς ο,τι c. minusc, item quod vg it (d quae)
29. εις (al¹ υπο) τ. ποδ. αιτ. c. c**EFGHKMSUV al pler f cop (in partem inferiorem) syr^{sch} syr^P al mu .. BC*DLA al⁹ it (exc f) vg sah syr^{cu} Or Lcif om (Gb Ln 49; at multo probabilius est a testibus omissum esse quam additum. Nihil enim simile alibi invenitur [nisi quod v. 26. a verba ad pedes domini sui intrusit]. Ubi vero additamentum eiusmodi habetur, ut Mc 4, 22. Lc 8, 41. Act 10, 25., ibi est προς, παρα, επε τ. ποδας; Iohannis vero scripturam Π1, 32. εις τ. ποδ. multi mutarunt substituentes προς.) | επ εμοι c. BEFGHMSUVA rell ut vdtr. omn .. CDL (L ut v. 26.) επ εμε (Ln 49.) | και (D καγω) (Gb'' Sz) c. BC*DEFGHMSUVA al plus¹⁰⁰ a b e ff². g¹. h syr^{cu} syr^P al mu Dam al Lcif .. ς add παντα Ln [πα.] c. c**L etc vg c f ff¹. g². l cop sah syr^{sch} etc, item x post αποδ. σοι | c** 13. 33. 114. 124. 346. y^{scr} al¹⁰ fere sl al Chr (et. mo^{sc} ς) σοι αποδ.
30. ηθελεν .. D 124. al plus⁵ ηθελησεν (it vg πολυ^u) | αλλα (Gb Sz) c. BC DEGHKLMU al ut vdtr longe pl .. ς αλλ c. FA etc | L y^{scr} al mu (Or) εις την φυλ. | εως ου (Dam αν) c. BEFGHKMSUVA rell ut vdtr omn .. BCL εως (Ln 49; sed B cum similibus οὐ et αν post εως omittere adamat, cf 1, 25. 10, 23. 18, 34. 26, 36. etc) | το .. c al⁵ g¹. tol al pauc Chr¹ παν το
31. δε c. BEFGHKLSUVA rell ut vdtr omn it pler vg syr^{utr} (et. cu) cop sah etc .. BD e ουν (Ln) | οι συ. αιτου .. B αιτ. (minusculiq om) οι σινηδ. (Ln)

αὐτοῦ τὰ γινόμενα ἐλπιήθησαν σφόδρα, καὶ ἐλθόντες διεσάφησαν τῷ κυρίῳ ἐάντων πάντα τὰ γινόμενα. 32 τότε προσκαλεσάμενος αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ λέγει αὐτῷ Δουλε πονηρέ, πᾶσαν τὴν ὀφειλὴν ἐκείνην ἀφήκα σοι, ἐπεὶ παρεκάλεσάς με· 33 οὐκ ἔδει καὶ σὲ ἐλεῆσαι τὸν σύνδουλόν σου, ὡς καγὼ σὲ ἤλεῆσα; 34 καὶ ὀργισθεὶς ὁ κύριος αὐτοῦ παρέδωκεν αὐτὸν τοῖς βασιανισταῖς ἕως οὗ ἀποδοῦ πᾶν τὸ ὀφειλόμενον αὐτῷ. 35 οὕτως καὶ ὁ πατήρ μου ὁ ἐπουράνιος ποιήσει ὑμῖν, ἐὰν μὴ ἀφήτε ἕκαστος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν καρδιῶν ὑμῶν.

XIX.

1 (180.6) Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους, μετήρην ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὄρια τῆς Ἰουδαίας πέραν τοῦ Ἰορδάνου. 2 καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς ἐκεῖ.

3 Καὶ προσήλθον αὐτῷ οἱ Φαρισαῖοι πειράζοντες αὐτὸν καὶ

31. τα γινομ. (D γεμ.) c. DL al¹⁵ (sedant vg it exc e) Chr¹ (Chrmose⁵ om) Lcif .. ς (Ln 49) τα γεμ. c. BCEFGHKMSUYA etc (infra παντ. τα γεμ. non fluctuat) | αιπτ. c. BCEFGKMUYA al⁵⁰ fere Or .. ς αιτων c. DNLB etc (sed HL etc αυτων)

32. αυτω .. D al pauc om

33. οηκ εδει .. D add ουν, item nonne (non) ergo oportuit it vg (exc for al) al | καγω c. BDL 33. al aliq Or .. και εγω c. CEFHGKMSUYA etc (: vdr saepius και εγω pro καγω substitutum esse, cf Mt 26, 15. Ioh 6, 44. 54. 14, 16. 21. 17, 11. 22.)

34. εως ον .. B (Or) om ου (Ln) | παν .. D yscr al pauc Chrmose⁵ persp om :: ut v. 30. | αιτω c. CEFHGKLSUYA al pler .. BD 124.* al¹⁵ fere (Or) om, item universum debitum it vg et rell ut vdr omn (Ln 49 :: ut v. 30: ibi vero nemo addidit αιτω)

35. εποιησος c. C² EFGHMSUYA al longe pl Chr (et. mose⁹) .. BC*² DKL al⁵⁰ fere Or Dam ουρανος (Gb' prob Schu, Ln 49. :: at ο πατ. ο ουφ. sexies apud Mt ac tantum non fluctuat; ο πα. ο επομφ. hoc loco solo) | ποιησ. υμιν (ita prorsus f vg) .. D it^{pl} or υμ. ποι. eaque ante ο πατ.; similiter Or¹ οητ. οην ποι. και υμ. ο πατ. etc, item¹ οητ. και υμ. ο πατ. ο ουφ. ποι. | υμων (Gb) c. BDL 1. 22.* al³ it (exc f h) vg fr sax cop sah syr^{cu} aeth arr Or Lcif Hier Amb Aug .. ς add τα παραπτωματα αυτων c. CEFHGKMSUYA etc (: cf 6, 14 sq Mc 11, 25 sq)

XIX. 1. ετελεσεν (minusc aliq Thph συντελ.) c. BCEFGHKLMSUYA etc (Or² etxt) .. D abceff^{1.2} g¹ Hil ελαλησεν

3. οι φαρ. c. DEFGHKSUV al pler Or Naz .. BCLMA 1. 33. yscr al¹⁰ fere om οι (Ln 49 :: ita Mc; apud Mt ubique οι φαρ., sed et. 15, 1. plures anti-quiss. cdd om οι; item 16, 1.)

λέγοντες Εἰ ἔξοστιν ἀνθρώπου ἀπολύσαι τὴν γυναῖκα αὐτοῦ κατὰ
 *Gen 1, π. πᾶσαν αἰτίαν; 4 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν Οὐκ ἀνέγνωτε ὅτι ὁ ποι-
 *Gen 2, κ. ἤσας ἀπ' ἀρχῆς ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς; 5 καὶ εἶπεν
 Ἔνεκεν τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα
 καὶ κολληθήσεται τῇ γυναίκα αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα
 μίαν. 6 ὥστε οὐκέτι εἰσὶν δύο ἀλλὰ σὰρξ μία. ὁ οὖν ὁ θεὸς συν-
 *Deut 24, 1. ^{5, 81.} ἔθενξεν, ἄνθρωπος μὴ χωρίζετω. 7 λέγουσιν αὐτῷ Τί οὖν Μωϋσῆς
 ἐνετείλατο δοῦναι βιβλίον ἀποστασίον καὶ ἀπολύσαι; 8 λέγει αὐτοῖς
 Ὅτι Μωϋσῆς πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἐπέτρεψεν ὑμῖν ἀπο-
 λύσαι τὰς γυναῖκας ὑμῶν ἀπ' ἀρχῆς δὲ οὐ γέγονεν οὕτως. 9 (190.3)

3. λέγοντες (Gb'') c. BCKLM* 1. 124. 131. 299. al plus²⁵ it (exc c) vg
 cop sah syr^{40h} etcu al mu Or Naz (Chr) Hil .. ε λέγοιτ. (D* et d λε-
 γουσι) αιτω c. DEFGHM**SUYA etc c Op | ανθρωπω (al¹ Or¹ -πορ,
 al¹ ανθρω ut Mc) c. CDEFGHKMSUYA rell fere omni it vg syr^{tr} (et.eu)
 cop sah etc Or² Naz Hil Op al .. BL al² sl². (Clem) Aug om (Ln 49.)

4. εἶπεν c. BDL al pauc a c e ff¹⁻². h cop sah al Or .. ε add αυτουσ c.
 CDEFGHKMSUYA al pler b f g¹⁻². vg syr^{tr} (et.eu) al Op (: ita Mc nec
 fluctuat) | ποιησας (et. Naz al) .. B 1. 22. 33. 124. (cop sah) Or² Tit
 Meth Ath (Hom^{cl}) κτισας (schol vetus: οικονομικῶς δὲ οἶκ εἶπεν Ἐγω
 ὁ κτισας τὸν ἄνθρ., ἀλλ' ὁ ποιησας ἀπ' ἀρχῆς) | αρσεν .. E al pauc
 (Or¹) αρρην | D* θηλυν (d cum it et vg masculam et feminam)

5. ἐνεκεν c. CDEFGHKMSUYA al pler (y^{scr} ενεκε) Const al .. BLZ Or ενεκα
 (Ln 49. Apud antiquos ενεκα usitatissimum, longe rarius ενεκε. Locis
 N. T. mu pro ενεκεν B et socii nonnulli substitutum habent ενεκα, ut
 Mt 5, 10. Mc 10, 29. 13, 9. Act 19, 32. Rom 8, 36. Ad Gen quidem
 2, 24. [deficit B] non notati sunt edd a forma ενεκεν discedentes.) | τ. πα-
 τερα c. BDFGKLSUVZ etc it vg etc (Or) Thphil Ath al .. CELA al
 plus⁵⁰ syr^{tr} (et.eu) cop sah al mu Const Tit Dam Op add αυτου (: ita
 LXX, dissentientib paucis) | τ. μητερα .. al¹⁰ fere syr^{tr} (et.eu) cop sah
 al mu Thphil Ath al add αυτου (: deest LXX^{ed}, sed a plurib testib
 additur) | κολληθησ. (Gb'') c. BDEFGHISUV al⁵⁰ fere Or al .. ε προσ-
 κολληθ. c. DKLMZA etc (: ita LXX); minuse mu et pp^{ah} pergunt προς
 την γυναικα ut LXX | os duo .. Z om os

6. σαφὲς μία (et. Or etc) .. D it vg al μ. σα. | ο θεος .. Z 6. om o | συν-
 ἐθενξεν .. D a e** ff¹⁻². h Aug Chrom add εις εν | D αποχωριζεται

7. μωυσης (D α μωυσ.) .. ε μωυσης: vide ad 8, 4; confirmant h. l. μωυσ.
 BKCL (pri loc) MNZ etc, μωσ. CDEFGHIL (sec loco) SUVA etc | ενετειλ. (28.
 εγραψεν) .. κ add ημιν | απολυσαι c. DLZ 1. 22. a e ff¹⁻². g¹⁻². h l vg
 syr^{tr} al mu Or² Aug Op .. ε add αιτηρ c. BCFGHIKMSUYA etc (it^{mu}
 mm gat Ir^{int} Amb uxorem, item syr^{cu}; cop sah eas)

8. λεγ. (D* ετ και λεγ.) αυτουσ .. κ it^{mu} add ο τῷ | μωυσης (U al pauc
 add μεν) (vide ad v. 7.) .. D it^{pl} post επετρ. υμιν pon | ον γεγονεν
 (et. Or) .. D 64. Chrom^{sc} οικ ενεκετο

λέγω δὲ ὑμῖν, ὅς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ μὴ ἐπὶ πορνείᾳ^{5, 31.}
Lc 16, 16.
καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται, καὶ ὁ ἀπολελυμένην γαμήσας μοιχᾶ-
ται. 10^(19: 10) λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταί· Εἰ οὕτως ἐστὶν ἡ αἰτία
τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τῆς γυναῖκος, οὐ συμφέρει γαμήσασθαι. 11 ὁ δὲ
εἶπεν αὐτοῖς· Οὐ πάντες χωροῦσιν τὸν λόγον τούτον, ἀλλ' οἷς δέ-
δοται. 12 εἰσὶν γὰρ εὐνοῦχοι οἵτινες ἐκ κοιλίας μητρὸς ἐγεννήθησαν
ὡτως, καὶ εἰσὶν εὐνοῦχοι οἵτινες εὐνοχίσθησαν ὑπὸ τῶν ἀνθρώ-
πων, καὶ εἰσὶν εὐνοῦχοι οἵτινες εὐνοχίσαν ἑαυτοὺς διὰ τὴν βασιλείαν
τῶν οὐρανῶν. ὁ δυναμένος χωρεῖν χωρεῖτω.

13^(19: 13) Τότε προσεβλήθησαν αὐτῷ παιδία, ἵνα τὰς χεῖρας ¹²⁻¹⁵
Mc 10, 13-16.
Lc 16, 16-17.

9. ος ar (CM ear) c. BCZ abc e ff¹ h Aug Op .. ζ praem. οτι c. CDEFGHI
KLMNSUYA etc (: : cf 5, 32. ubi e Graecis solus n om, item cf 6, 5 et
16, 19, 24. ubi pariter a pler οτι infertur. Aliis vero locis mu οτι post
λεγω ὑμῖν non fluctuat) ἀπολύση ., h al -σις | μη ἐπι (Gb Sz) c. CEF
GHIKLMNSUYZA al feré¹⁵⁰ etc; item ζ praemiaso es c. minusc pauc .. BΘ
al² Or² Chr^{mosc} 6 παρκετος λογου πορνειας (Ln :: e Mt 5, 32), item vn
pl, quamquam non ubique satis liquet utrum textum interpret verte-
rit. Ita de cdd^{1st} cum BΘ etc inprimis consentiunt c d ff¹ *excepta causa
adulterii* (c fornicationis); e habet *praeter causam fornio.*, a b fg¹ h al
gat mm nisi ob causam forn., vg (et. am fu for) nisi ob fornicationem.
Aug ex cdd suis testatur et lectionem ed e et cdd a b etc et ed e | και
γαμηση (-σει HM al) αλλ. c. CDEFGHIKLMNSUYZA etc it^{pl}er vg syrt^r
(et. ca) sah etc Aug¹ Op¹ (Tert libere om μη επι πορν.) .. BN 1. 4. ff¹
cop al² Or Aug² Op¹ om | μοιχεται pr c. DEFGHIKLMNSUYZA etc Tert
Aug¹ Op .. BCN 1. 4. ff¹ cop Or Aug² ποιει αυτην μοιχειθηναι (Clem
ἐὰν γὰρ τις ἀπολύσῃ γυναῖκα, μοιχᾶται αὐτήν, τοῦτ' ἐστιν ἀναγκαῖε
μοιχειθῆναι) | και ο απολ. γαμησας (ita BEFGHKMUYZ etc; CINA 1. 13.
33. 124. 346. y^{scr} al γαμων :: cf Lc) μοιχ. c. BCEFGHIKMKUYZA etc
Tert (Or alludens — nisi potius ad 5, 32. vel ad Lc — ὡσπερ δὲ μοι-
χαις ἐστι γυνή, κἂν δοκῇ γαμῆσθαι ἀρδί, ἐτι ζῶντος τοῦ προτέρου·
οὕτως καὶ ἀνήρ δοκῶν γαρῆν ἀπολελυμένην οὐ γαμῆ κατά τὴν τοῦ
σωτήρος ἡμῶν ἀπόφασιν ἴσον μοιχίει) .. C^{***}DLS al¹⁵ a b e ff¹ 2· g¹ h
l mm gat sah coped Chr^{mosc} 6 om

10. οἱ μαθητ. c. B al² e ff¹ g¹ sah .. ζ add αυτου c. CDEFGHIKLMNSUYZA
etc (: : cf ad 8, 21.) | ανθρωπου (cf. Oretc) .. D ανδρος, item viri it^{pl}er
Amb al

11. ο δε .. KM al²⁰ fere vn aliq add ἱ | τωτον c. CDEFGHIKLMNSUYZA
etc Clem² Amb Aug Philastr etc (οι από Βασιλειδου [ex evg Hebr?]
-- αποκρίσασθαι λέγουσι τὸν κύριον Οὐ πά. χωρ. τὸν λόγ. τῶτον·
εἰσι γὰρ εἰνοῦχοι, οἱ μὲν ἐκ γενετῆς, οἱ δὲ ἐξ ἀνάγκης teste Clem) .. B
1. y^{scr} e Or Chr^{mosc} 1 Cyp² om (49; Ln [τωτ.])

12. καὶ εἰσιν: his acc. EKM etc, non καὶ εἰσιν | D ηινουχισθησαν | B^{*}
δινομερος

13. προσεβηθησαν c. BODL al¹⁶ Or^{1st} .. ζ -χθη c. EFGHI(vdtr)KMSUYA
etc Or^{com}

ἐπιθῆ αὐτοῖς καὶ προσεῖχεται· οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμασαν αὐτοῖς.
 14 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν Ἄφετε τὰ παιδιά καὶ μὴ κωλύετε αὐτὰ
 εἰσεῖν πρὸς μέ· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.
 15 καὶ ἐπιθεῖς τὰς χεῖρας αὐτοῖς ἐπορεύθη ἐκείθεν.

16-22
 Mc 10, 17-22.
 Lc 10, 18-23.

16 (183.2) Καὶ ἰδὼν εἰς προσελθῶν αὐτῷ εἶπεν Διδάσκαλε, τί

13. D επιθ. τα; χ. αυτ., U ε. χ. αυτ. επιθ., y^{scr} al επιθ. (y al⁵ fere add επ) αυτοις τας χ., et aliter transponitur | επιτιμησαν .. c al pauc επιτιμων (it vg prohibebant, increpabant)
14. ειπερ .. CDL al² fg¹⁻² | vg syr^{ch} etcu syr^p cop (non sah) al mu Chr (et. moic^o) add αυτοις | κωλυετε .. D 13. 124. -ισητε, al¹ -ισητ LΔ προς εμε
15. τας χ. αυτοις (al⁴ επ αυτα, al³ αυτου) c. BDLA* 69. 124. al¹⁰ fere Orcom etixt .. ε αυτ. τας χ. c. CΕΡΓΗΚΜΣΥΝΑ (ixp^e correxit) etc; al aliq (praeter eos qui αυτου praesent) om αυτοις
16. c^{***}g^{**} al mu (inprimis evglistaria) Τω καιρω εκεινω (g^{**} om, al haec omnia om) νιανισκος τις (τις pro εις et. al) προσηλθεν (g^{**} -ελθων) τω ιω γουριπτεων αυτων και λεγων (g^{**} ειπεν αυτω pro γο. α. κ. λ.) | πρῶσ. αυτω (124. om) ειπ. (ab usq Hil add αυτου) c. B 13. 157. 346. fe (item a b c ff¹⁻² g¹-h Hil) sah (Iust, vide infra) Op .. ε πρῶσ. ειπ. (D λεγει) αυτω c. CDEFGHKLMΣΥΝΑ al pler syr^{tr} (et. cu) vg etc Or (txt) διδασκ. (Gb¹) c. BDL 1. 22. tisch^{**} 5. ev a e ff¹ Or (txt et comm) Hil¹ (evg Hebr) .. ε add αγαθε c. CΕΡΓΗΚΜΣΥΝΑ rell pler it^{pl} vg syr^{tr} (et. cu) cop sah etc Ir^{int} Hil¹ Aug al :: e Le et Mc. Ceterum appellationem διδασκ. αγαθε testantur etiam Hom^{cl} Iust Marcoc (Naass), nisi quod quae ab his afferuntur, et. a Le et Mc pendere credi possunt. Loci ipsi satis memorabiles sic habent: Hom^{cl} ὁ διδάσκαλος ἡμῶν εἶπὼν εἰπόντι Φαρισαίῳ Τί ποιήσας ζωῆν αἰῶ. κληρονομήσω; πρῶτος ἐφη Μή με λέγε αγαθόν· ὁ γὰρ αγαθός εἰς ἴσθιν ὁ πατήρ ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. εἰθής ἐπάξιας λέγει Εἰ δὲ θελήσεις εἰς (Par. θελης εις) τ. ζω. εισελθ., τήρει (Par. τηρησον) τὰς εντ. τοῦ δὲ εἰπόντος Πτολας; ἐπὶ τὰς τοῦ νόμου ἐπειμην. Iust προσελθόντος αὐτῷ τινός και εἰπόντος (haec omnino Mtum indicant, alibi λέγοντος αὐτῷ τινός.) Διδάσκαλε αγαθέ, ἀπεκρίνατο λεγων Οἶδεις αγαθός εἰ μὴ ὁ θε. ὁ ποιήσας τὰ πάντα (alibi ἀπεκρίνατο Τί με λέγεις αγαθόν; εἰς ἴστ. αγαθός. ὁ πατήρ μου ὁ ἐν τοῖς οὐρ.) Marcoc (teste Ir) και τῷ εἰπόντι αὐτῷ Διδάσκαλε αγαθέ, τὸν ἀληθῶς αγαθόν θεόν ὁμολογημένος (φασίν). εἰπόντα Τί με λέγεις αγαθόν; εἰς ἴστ. αγ. ὁ πατήρ ἐν τοῖς οὐρ. Alladentes accedunt V a l e n t (teste Clem) γράφει (Valentinus) Εἰς δι ἴστ. αγαθός, et Ptol (teste Epiph) ἵνα γὰρ ὁ μόνον εἶραι αγαθὸν τὸν ἑαυτοῦ πατέρα ὁ σωτήρ ἡμῶν ἀπεκρίνατο. Simillimum locum ex evg Hebr affert Orint - - dixit ad eum alter divitum Magister, quid bonum facies vnam? Dixit ei Homo, legem et prophetas fac. Respondit ad eum Feri. Dixit ei Vade vende omnia quae possides et divide pauperib. et veni sequere me. Coepit autem dives scalpere caput suum, et non placuit ei. Et dixit ad eum dominus Quomodo dicis Legem feci et prophetas? quoniam scriptum est in lege Diliges proximum tuum sicut te ipsum: et ecce multi

ἀγαθὸν ποιήσω ἵνα σχῶ ζωὴν αἰώνιον; 17 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ Τί με ἐρωτᾷς περὶ τοῦ ἀγαθοῦ; εἰς ἐστὶν ὁ ἀγαθός. εἰ δὲ θέλεις εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, τήρει τὰς ἐντολάς. 18 λέγει αὐτῷ Ἰωάννης; ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν Τὸ σὺ φρονεῖσεις, οὐ μοχεύσεις, οὐ κλέψεις, οὐ ψευδομαρτυρήσεις, 19 τίμα τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα, καὶ ἀγαπήσεις

fratres tuī filii Abrahāe amici sunt stercore, morientes prae fame, et domus tua plena est multis bonis, et non egreditur omnino aliquid ex ea ad eos. Et conversus dixit Simoni discipulo suo sedenti apud se Simoni fili Iohannaē, facilius est camelum intrare per foramen acus quam divitem in regnum caelorum. | ἀγαθόν .. 238. 248. syr^{cu} sah ff². Chr^{mosc} om | ποιήσω ἵνα .. L 28. 33. 157. Chr^{mosc} ποιήσας, item ποιήσας ἵνα 244. 258. | σχῶ c. BD Or^{lat} .. ε ἔχω c. CEFΘHKMSUYA etc .. L 28. 33. 77. 157. 238. syr^{cu} syr^p ms^g arr aeth Or^{comm} Ir^{int} κληρονομήσω, idque plerique post αἰώνιον pon :: e Lc et Mc

17. ο δε .. EM al mu it^{pm} syr^{cu} al add ᾧ | τι με ἐρωτά; περὶ του (D 251. Or¹ om) ἀγαθ. (Gb) c. BDL 1. 22. 251. (is cod v. 17. ut ε exhibet, sed post ποιας pergīt: ο δε ᾧ ἐπ. αὐτῷ Τί με ἐρωτάς π. τ. αγ., rell usq ἐντολάς cum ε) it (exc f) vg fr sax syr^{cu} syr^p ms^g cop aeth (strom et^{pp}) arm Or² (ὁ μὲν οὖν Μωϋσ. ὡς περὶ ἀγαθοῦ ἕργου ἐρωτηθέντος τοῦ σωτήρος ἐν τῷ Τί ἀγαθὸν ποιήσω; ἀνέγραψεν· ὁ δε Μάρκ. κ. Λουκ. φασὶ τὸν σωτήρα ἐρηκέναι Τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδ. ἀγαθ. εἰ μὴ εἰς ὁ θε.) Eus Cyr¹ Dion^{ar} Antioch Hier Aug Nov Iuv .. ε (Gb') τι με λέγεις ἀγαθόν c. CEFΘHKMSUYA (α τι με ἀγαθόν sine λεγ.) al pler f syr^{sch} et^p arr al (Hom^{cl} vide supra) Iust (vide supra) Marcos teste Ir (vide supra) Cyr¹ Chr (et. mosc⁶) Enth Thph Hil² Op | εἰς ἐστ. ο (D om, item Iust Marcos Valent) αγ. (add ο θεος syr^{cu} cop b cff¹⁻² l vg sax fr Antioch Nov Hier, item ο πατηρ e et. Clem, ο πατ. [Iust ο πα. μου] ο εστος ουρ. Hom^{cl} Marcos Iust Naass) (Gb) c. BDL 1. 22. a syr^{hr} arm Valent Or², item syr^{cu} cop b cff¹⁻² l vg sax fr Hom^{cl} Marcos Iust Clem Antioch Nov Hier .. ε ουδεις ἀγαθος εἰ μη εἰς (Dion^{ar} μορος) ο (U om) θεος; c. CEFΘHKMSUYA al pler f g¹ h m syr^{sch} et^p etc Eus Chr (et. mosc⁶) Dion^{ar} al Hil Op Amb al | ε al pauc (Hom^{cl}) θελης | εἰς τ. ζω. εἰσελθ. (D it^{pl} Cyp Leif Amb ελθειν) c. BCDKL 33. 124. 248. it vg al Hom^{cl} Or Ir^{int} Cyp Hier al .. ε εἰσελθ. (al¹ Op ελθειν) ε. τ. ζω. c. EFΘHKMSUYA etc | τηρεῖς c. BD Hom^{cl} .. ε τηρησον c. CEFΘHKMSUYA etc Or² etc

18. λέγεις (et. Or) .. B 13. (cf fu dixit) ἐρη (Ln) .. L φησιν (post ποιας) | ᾧ .. F 13. 124. al e om | εἶπεν (H al vñ aliq add αὐτῷ) .. B 13. 124. εφη (Ln) | το .. D yser om

19. πατέρα (Gb Sz) c. BC²DEFΘHKMSUYA al plus⁷⁵ vñ mu Or² Ir^{int} Cyp al .. ε add σου c. C² etc vñ pm Aug al (al pauc vñ pl Aug et. post μητέρα add) :: cf Lc et Mc | καὶ ἀγαπήσεις -- σεαυτον (ita unc omni) 124. 126. 157. yser al fere⁶⁰ εαυτον) .. syr^{hr} om; Or favat coniecturae „ ὡς οὐχ ὑπὸ τοῦ σωτήρος ἐταῦθα παρελήφθαι ἀλλ' ὑπὸ τινος τῆν ἀκριβειαν μὴ νοήσαντος τῶν λεγομένων προστεθεῖσθαι.“

τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτὸν. 20 λέγει αὐτῷ ὁ ἱερατικός Πάντα ταῦτα ἐφύλαξα· τί ἐτι ὑστερῶ; 21 (194.2) ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Εἰ θέλεις τέλειος εἶναι, ἔπαγε πάλισόν σου τὰ ὑπάρχοντα καὶ δὸς τοῖς πτωχοῖς, καὶ ἔξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανοῖς, καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι. 22 (196.2) ἀκούσας δὲ ὁ ἱερατικός τὸν λόγον ἀπέβηεν λυπούμενος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά.

20-26
Mc 10, 23-27.
Lc 19, 24-27.

23 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι πλοῦσιος δυσκόλως εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. 24 πάλιν δὲ λέγω ὑμῖν, εὐκοπώτερόν ἐστιν κάμηλον διὰ τρυπηματος

20. παντ. ταυτ. c. CEFGLMSUYA it vg etc Or¹ Ath Cyp al .. BDK al²⁰ fere vv alii Or¹ Hil Amb¹ Op ταυτ. παντ. (Ln; :: ita Lc et Mc, cf et. ad 13, 56.) | ἐφύλαξα (ita BDL 1. 22. Ath; ε - ξαμην c. CEFGLKMSUYA etc Or) c. BL 1. 22. ff¹ g¹⁻² | am fu for omni hari (et vgm²⁰ al) sax Int^{int} Cyp Hier Promiss al .. ε add εκ νεοτητος μου (D om μου) c. CDFRAN KMSUYA al pler syr^{utr} (et. cu) cop sah a b c d (ut D) e ff² h vgd^d fr etc Or Hil al (: cf Mc, item Lc)

21. εφη .. B 69. 124. (it vg αἰ, dicit) λεγει (Ln) | θελεις .. F al pauc - λης | τοις πτωχ. c. BD cop sah .. ε om τοις c. CDFGKLMUSUYA rell ut vdr om Clem² Or⁵ Bas Cyr^{hr} (: ita ap Lc nec fluctuat; cf et. ad Mc) | εν (sah add τοις) ουρανοις c. BCD al²⁰ fere e sah Cyr^{hr} Chr^{moec} Cyp¹ Hil Aug¹ .. ε (Ln) εν (cop add τω) ουρανω c. EFGHKLMUSUYA etc it pler vg etc Or Cyp² al mn (: ita Mc; cf et. ad Lc)

22. δε .. D (*gr vdr add) f h for (Or) om | τον λογ. c. CDFGKLMUSUYA al pler(al² Or ante o rec. pon) vg ff² g¹⁻² etc; item B 51. ^{ov} vv alii (a b c n hoc verbum, ff¹ verb. hoc, e f h hoc) addito touton (ita Ln) .. LZ Chr^{moec} om (49.) | κτηματα (et. Or; it vg possessiones) .. B Chr^{moec} c χρηματα (ut D in Mc)

23. πλουσ. δυσκ. c. BCDLZ 1. 33. 65. 124. 157. 346. vg a b c ff¹ g¹⁻² n Or¹ Chrom .. ε δυσκ. πλ. c. EFGHKMSUYA etc e ff² h etc Or¹ Hil Aug al | M om τον

24. παλιν δε c. CDFTEOHKMSUYV**XEA etc ef etc .. FLV¹ 1. al²⁰ fere a b d ff¹ n παλιν .. B al pauc vg e g¹⁻² h Aug κας παλιν | λεγω υμιν .. CMZ al pauc vv pauc add οτι | καμηλον c. unc omn .. al καμιλον, b camellum (it pler vg camellum, camelum). Scholion [Origeni adscriptum]: κάμηλον δὲ ὡδε οὐ τὸ ζῶον λέγει, ἀλλὰ τὸ παχὺ σχοινίον, ᾧ διαμοῦσαι τὰς ἀγκύρας οἱ ναῦται. Similiter Thph ad h. l. Aliud schol: κάμηλον οἱ μὲν τὸ σχοινίον τῆς μηχανῆς, οἱ δὲ τὸ ζῶον. τὸ πρῶτον δὲ τοῦ δευτέρου βεβαιώτερον κατ' αἰσθησιν, κατὰ δὲ τοῦν νόει. Suid vero et schol Aristoph: κάμηλος τὸ [ἀχθοφόρον] ζῶον· κάμηλος δὲ τὸ παχὺ σχοινίον [διὰ τοῦ ε]. | τρυπηματος c. DEFHLSUYXEA al pler (Clem) Cels ap Or (vult enim Celsus ex imitatione Platonis dictam esse τὴν κατὰ τῶν πλουσίων ἀπόφασιν τοῦ ὠ εἰπόντος εὐκοπώτερον κάμηλον εἰσελθεῖν διὰ τρυπημ. ῥαφ. ἢ πλοῦσιον εἰς τ. ρασ. τοῦ θε.) .. CEMU al²⁰ fere Or¹ τρυμμαλιας (: ut Mc, cf et. Lc) .. B (y^{scr} ερυματος) Ored τρηματος, Or¹ τρυπησ

ραφίδος εἰσελθεῖν ἢ πλοῦσιον εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. 25 ἀκούσαντες δὲ οἱ μαθηταὶ ἐξεπλήσσοντο σφόδρα λέγοντες Τίς ἄρα δύναται σωθῆναι; 26 ἐμβλέψας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς Παρὰ ἀνθρώπους τοῦτο ἀδύνατόν ἐστιν, παρὰ δὲ θεῶ πάντα δυνατά.

27 Τότε ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ Ἰδού ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα καὶ ἠκολουθήσαμεν σοι· τί ἄρα ἔσται ἡμῖν; 28 (196.10) ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὑμεῖς οἱ ἀκολουθήσατε μοι, ἐν τῇ παλιγγενεσίᾳ, ὅταν καθίσῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ θρόνον δόξης αὐτοῦ, (197.5) καθίσεσθε καὶ ὑμεῖς ἐπὶ δώδεκα θρόνους κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραὴλ. 29 (198.2) καὶ πᾶς ὅστις ἀφήκεν ἀδελφὸν ἢ ἀδελφὰς ἢ πατέρα ἢ μητέρα ἢ τέκνα ἢ

24. εἰσελθ. (Gb Sz) c. CEFHKLMVZA 1. 13. 28. 33. 69. 157. 209. 262. 346. al¹⁰⁰ fere vv pl Or³ Chr (et. cat^{ox}) Aug al .. 5 (Ln) εἰσελθεῖν (: cf ad Mc et Lc) c. BDCSV etc (it vg transire, e pertransire) Or¹ | εἰς τ. β. των ουρ. (τ. ουρ. c. z 1. 33. 124. 157. 48.^{ev} it vg fr syrcu arP pers^w Clem Or¹ Chr, et. mosc⁶, Hier Hil etc; 5 του θεουc. BCDFEFGHKLMVSUXA etc syrsch etP cop sah sax al Or et Cels ap Or Arn) c. LZ 1. 33. 61. 124. (?) 157. 235. ff¹. g¹. syrcu Cels ap Or Chr (et. mosc⁶) Aug Arn .. 5 add εἰσελθεῖν c. CEFHGKMSUVXA etc (44.^{ev} ελθειν) Hil; item ante ες (Ln) BD (124.?) vg itPler Or¹ :: cf Mc et Lc; apud neutrum omititur.
25. οἱ μαθ. (Gb Sz) c. BC^{*}DKLZA al¹⁵ fere vg itPler vg al pm Hil Aug .. 5 add αἰτου c. C^{***}EFGHMSUVX etc ff¹. Op | ἐξεπλήσσοντο .. D itP¹ mm Hil add καὶ εφοβήθησαν
26. εἶπεν .. κ al⁵ fere λέγει | θεω (et. Iust Thphil Or) .. DM al¹⁰ fere τω θε. | πατρ. θυρ. (Gb Sz) (LZ θυρ. πα.) c. BC^{*}HKLSUV^{*}XZA al⁹⁰ fere Or Chr (et. mosc⁵) Thph Paulin .. 5 add εστι c. C^{***}DEFGMV^{**} etc it vg Op al
27. τότε .. c om; item pergentes αποαρ. δε vms yscr 44.^{ev} | ιδου .. MX al mu (inprimis evglstaria) prae m κυριε | ηκολουθησαμεν (et. Clem Or¹) .. D^{*} -καμεν :: ut Mc
28. αἰτους .. D al pauc αἰτω | CDELEA etc παλιγγενεσια | καθιση .. EGHL al καθιση (H al pauc -σει) | καθισεσθ. c. BCD^{*}EFHKV etc .. D^{**} GLMVXA etc (et. ap Or¹ editum) καθισεσθε .. z 435. Did καθεσθησισθε | και ημεις c. BCDFGHKMSUVXA etc it vg etc (Hil³ ante καθ. et³ om) .. DLZ 124. Or² (alibi³ om) Amb² al και αἰτοι | τας .. D^{*} om | δωδεκα .. D δεκαδυο
29. οστις (Gb prob Schu) c. BCDK^{*}KLZ al³⁰ fere Or³ Bas Cyr Chr (et. mosc⁶) al .. 5 ος c. E^{**}FGHMSUVX etc | η πατ. (D b ff¹⁻² Hil Paulin om haec) η μητ. .. 1. e Or³ Ir^{int} η γονις :: ut Lc | μητερα c. BD 1. a b e ff¹⁻² n syrh Or (ου σιγκατηρηθηται δε τούτοις γυνή) Ir^{int} Hil Amb¹ Paulin .. 5 add η γυναικα c. CEFGHKLMVSUVXA rell pler c fg¹⁻² h l syrn^{tr} (et. eu) cop sah etc Amb¹ Promiss (: habet Lc; cf et. ad Mc)

ἀγρούς ἢ οἰκίας ἔνεκεν τοῦ ὀνόματός μου, πολλαπλασίασα λήμψεται καὶ ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσει. 30 (100.2) πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι καὶ ἔσχατοι πρῶτοι.

XX.

1 (200.10) Ὁμοία γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπων οἰκοδεσπότη, ὅστις ἐξῆλθεν ἅμα πρὸς μισθώσασθαι ἐργάτας εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ. 2 συμφωνήσας δὲ μετὰ τῶν ἐργατῶν ἐκ θηναρίου τὴν ἡμέραν ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ. 3 καὶ ἐξελθῶν περὶ τρίτην ὥραν εἶδεν ἄλλους ἰστώτας ἐν τῇ ἀγορᾷ ἀργούς, 4 κακείτους εἶπεν Ἵπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα, καὶ ὁ εἶπεν ἡ δίκαιον δώσω ὑμῖν. 5 οἱ δὲ ἀπῆλθον. πάλιν δὲ ἐξελθῶν περὶ ἕκτην καὶ ἑνάτην ὥραν ἐποίησεν ὡσαύτως. 6 περὶ δὲ τὴν ἑ-

29. η οικιας idque h. l. c. G^L 1. cop syr^{hr} aeth^{rom} for (sed et. domum post αφηκεν retinet) Or² Cyr Chr (et. η οικιας mos⁵ semel, 1 om) .. ε (Ln) οικιας (κ al plus³⁰ vg it^{pl}er al Chr^{mosc} 1 Aug -κα) η post αφηκεν c. BC³⁴ D E F G H K M S U V X A rell pler vv pl (e dimis. domos et agros aut fratres) :: ita Mc et Lc | ενεκεν .. D -κα | τ. ονομ. μου (et. Or) .. B 124. του εμου ον. .. capr εμου | πολλαπλ. c. BL syr^{hr} sah Or² Cyr .. ε εκατοριταπλ. c. C D E F G H K M S U V X A etc (: ita Mc nec fluctuat; πολλ. cum Lc quem cf) | ληψ. c. B C D L .. ε ληψ. c. E F G H K M S U V X A etc
30. δε .. κ* (vdtr, sed ipse* restituit δε) al pauc ff¹ cop γαρ | πρωτ. εσχ. κ. (c tisch²² 13. 22. 69. al¹⁰ fere add os :: ut Mc) εσχ. πρ. (et. Or²) .. L aeth^{rom} εσχ. πρ. κ. πρωτ. εσχ.

- XX. 1. c³⁴ (et evglitaria) sic: Εἶπεν ο ἰ̅ τὴν παραβολὴν ταυτην Ὀμοιωθεις (i. e. ομοιωθη, ita et. y^{scr} al) η βασ.
2. συμφ. δε c. B C D L S A (Δ* habuerat και συμφ. sed ipse* mutavit) 1. 13. 33. 124. etc it vg cop sah etc Cyr .. E F G H K M U V X A* al¹²⁰ fere vv aliq Chr (et. mosc⁶) Antioch και συμφ. (Gb')
3. εξελθ. (et. Or) .. D διεξελθων | περι (Gb Ss) c. B C D E F G H K L M S U V X A al¹²⁰ fere Or² Cyr Thph .. ε add την c. VA etc (Chr^{mosc} 6 τη τριτη ωρα) | τριτ. ωραν (et. Or²) .. DA al it vg etc ωρ. τρ. | ειδεν (c. B E F G H L M U A etc; CKVX etc ιδεν) .. D 245. it^{pl} (non e ff¹ g²) (Or¹ allud) ευφεν
4. κακεινους c. B C D K L S etc .. E F G H M U V X A al pl και εκειν. (Gb'') | αμπελωνα (et. Or Hil) .. 13. 33. 69. 124. al²⁰ fere it^{pl}er v^{ged} e^{msc} aliq (non am for al) sah al mu (non syrcu et^{sch} cop al) pp aliq add μου | ο εαν c. B C E F G H K M S U V X A etc Or¹ .. DL 1. Or¹ Chr^{mosc} 3 ο αν
5. παλιν δε c. B C D L 33. al pauc ff² g¹⁻² l vg (exc mm) sah al pl Cyr Op .. ε (Ln ex errore) παλιν c. E F G H K M S U V X A etc a b c e ff¹ h n mm (f et ūctum) cop al (Or) | ενατην (Gb'') c. B C E F H K L M U V X A etc .. ε εννατ. c. DG etc (et. in Or editum) | ωραν .. D f Op Arn ante εκτην pon
6. ενδεκατην (Gb'') c. B D L 11. a b ff¹⁻² g¹⁻² h l n vg al Or Cyr Op Hil (duodecim.) .. ε add ωραν c. C E F G H K M S U V X A etc c e f etc

δεκάτην ἔξελθὼν εὗρεν ἄλλους ἐστῶτας, καὶ λέγει αὐτοῖς *Τί ὧδε ἐστήκατε ὅλην τὴν ἡμέραν ἀργοί; Ἦ λέγουσιν αὐτῷ Ὅτι οὐδείς ἡμῶς ἐμισθώσατο. λέγει αὐτοῖς Ἔπάγετε καὶ ἡμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα. 8 ὁψίας δὲ γενομένης λέγει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος τῷ ἐπιτρόπῳ αὐτοῦ Κάλεσον τοὺς ἐργάτας καὶ ἀπόδος τὸν μισθόν, ἀρξάμενος ἀπὸ τῶν ἐσχάτων ἕως τῶν πρώτων. 9 καὶ ἐλθόντες οἱ περὶ τὴν ἐνδεκάτην ὥραν ἔλαβον ἀνὰ δραχμῖον. 10 καὶ ἐλθόντες οἱ πρώτοι ἐνόμισαν ὅτι πλεῖον λήψονται· καὶ ἔλαβον καὶ αὐτοὶ τὸ ἀνὰ δραχμῖον. 11 λαβόντες δὲ ἐγόγγυζον κατὰ τοῦ οἰκοδεσπότου 12 λέγοντες Ὅτι οἱ ἔσχατοι μίαν ὥραν ἐποίησαν, καὶ ἴσους ἡμῖν αὐτοὺς ἐποίησας τοῖς βασιτάσαιν τὸ βάρος τῆς ἡμέρας καὶ τὸν καύσωνα;*

6. ἐξελθὼν (π⁴ ἐλθων) .. d ἐξηλθεν καὶ (it vg ἐπιὼ ἐτ)| ἐστῶτας (Gb) c. BC²DL abceff¹⁻²g¹⁻²ln vg cop sah al Or² Cyr Arn .. ε add ἀργοῦς c. C²EFGHKMSUVXα tell ut vdt̄r omn fh syr^{utr} (et.^{ca}) al (passim ante ἐστ. ponitur)
7. ἀμπελῶνα c. BC²EFGHKLMNSUVXα al pler eff¹ m am for cop syr^{utr} (et.^{ca}) etc Or² Arn .. c^{***}dz al²⁰ fere it pler vgc^d etms aliq sah al Cyr Chr^{mosc}⁴ Op add μου, Ln [μου] | ἀμπελ. (dz etc add μου) c. BDLZ 1. abceff¹⁻²g¹⁻²lmn vg (exc tol) sax fr cop^{cd} sah pers Or² Cyr Arn Hier al .. ε (Gb^{oo}) add καὶ ο εαν η δικαίον ληψεσθε (cNx ληψ., tol syr^{cu} syr^h cop^{edd}² aeth arg Op δωσω ὑμῖν: contra 243. versu 4. ληψεσθε pro δω. ὑμ.) c. CEFGHKMSUVXα al fere omn fh tol syr^{utr} al Op (: cf ad 18, 11.)
8. ἀπόδος (Chr^{mosc}⁶ δος) c. CLZ Or² .. ε (Ln 49.) add αὐτοῖς c. BDEF GHKMSUVXα etc | εως τ. πρώτων .. x om
9. καὶ ἐλθ. c. CEFGHKLMNSUVXα tell pler cop syr^{sch} etP etc .. B sah syr^{cu} ἐλθ. δε (Ln) .. d 33. 124. 346. it vg ἐλθ. ουν
10. καὶ ἐλθ. c. BCD 13. 33. 69. 124. 346. e syr^{sch} etcu Chr (Chr^{mosc}⁶ καὶ absque ἐλθ.) .. ε (Ln) ἐλθ. δε c. EFGHKLMSUVXα al pler cop syr^P etc .. π dser it pler vg sah ἐλθ. δε (sah om) καὶ | πλεῖον c. BC²NZ 1. 13. 69. 118. 124. 346. 4.^{ev} 47.^{ev} Or¹ (ἡ πλεῖον τι, ἡ πλεον), item πλεω (vg^{edd} alq am^{plius}) it vg etc .. ε πλεῖον c. C^{***}(vel^{**}) EFGHKLMSUVXα etc, d πλεω | ληψ. c. BCDLNZ .. ε ληψ. c. EFGHKSUVα, etc | καὶ αὐτοὶ h. l. c. CDEFGHKMSUVXα etc it (d om) vg cop sah etc .. BLZ arg post δημαρ. (49.) | το αρα c. CLNZ etc .. ε (Ln) om το ο. B (e sil.) DEFHKLMSUVXα etc
11. λαβ. δε .. it pler (non d e) vg al accipientes | ἐγογγυζον (al pauc di-εγογγ.) .. d 243. -γυσα, it pler murmuraverunt
12. λέγοντες c. BC²D 1. it vg syr^{sch} etcu al Chr^{mosc}⁶ Arn .. ε (49.) add οτι c. C²(vdt̄r) EFGHKLMSUVXα etc cop sah al Op | C² om οι, al² om ουτοι | ἡμῖν αὐτοῖς c. BCDEFHKLMSUVXα 1. al pler e Or¹ (alibi¹ ἰσ. αὐτ. ἐπο. ἡμ.) Chr^{mosc}⁵ (et^{mosc}¹ ἡμ. ἐπο. αὐτ.) .. DLZ al² it pler vg Hier al αυτ. ἡμ. (Ln)

13 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν ἐπὶ αὐτῶν Ἐταίροι, οὐκ ἄδικόν σε σὸ γὰρ διηραζίον συναρπάσας μοι; 14 ἄρον τὸ σὸν καὶ ἔπαγα. Θέλω δὲ τοῦτω τῷ ἐσχάτῳ δοῦναι ὡς καὶ σοί· 15 ἢ οὐκ ἔξεστί μοι ὁ θέλω ποιῆσαι ἐν τοῖς ἑμοῖς; εἰ ὁ ὀφθαλμὸς σου ποτηρὸς ἐστὶν δεῖ ἐγὼ ἀγαθὸς εἶμι; 16 οὕτως ἴσονται οἱ ἐσχάτοι πρῶτοι καὶ οἱ πρῶτοι ἔσχατοι· πολλοὶ γάρ εἰσιν κλητοί, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί.

17-19.
Mc 10, 22-24.
Lc 18, 21-23.

17 (201.2) Καὶ ἀναβαίνων ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱερουσόλυμα παρέλαβεν τοὺς δώδεκα μαθητάς κατ' ἰδίαν, καὶ ἐν τῇ ὁδῷ εἶπεν αὐτοῖς 18 Ἴδὸν ἀναβαίνομεν εἰς Ἱερουσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῶσιν καὶ γραμματεῦσιν, καὶ κατακρι-

13. εἰπ. ἐπι (Α μοραδι) αὐτῶν c. CEFGEHKLMNSUVXZA rell pler e cop sah etc .. B αἰτῶν ἐπι εἰπ., D 124. itplcr vg Or¹ (et¹ ἐπι εἰπ. αἰτ.) Op ἐπι αἰτ. εἰπ. | συναρπάσας μοι c. BCDEFGHKLMNSUVXZA rell ut vdr̄t omn It vg syr^{act} (et.cu) ete Or¹ Op al .. LZ cop sah al mu Or¹ Antioch συναρπάσας μοι

14. θέλω δε (y^{scr} om, Or¹ γαρ, x al pauc itplcr vg Or¹ δε κας, Or¹ κας θελ.) .. B sah θελ. (sah add δε) ἐγὼ | τῷ ἐσχάτῳ .. D Chr^{mosc} ante τοῦτω pon, Or¹ om

15. η οὐκ c. CEFGEHKLMNSUVXZA rell ut vdr̄t omn item (aw⁶) it vg cop sah etc .. BD LZ (versio nulla) om η (Ln 49; facillime omissum; videbatur abundare; cur tandem additum? Nullibi simile additamentum.) | ἐξεστί .. D^o ἐστὶν (d licet) | ο θέλω ποιῆσαι c. BD LZ 13. 33. 69. 124. 157. 346. itplcr vg etc Chr^{mosc} .. ε ποσ. ο θε. c. CEFGEHKLMNSUVXZA al pler b f g² cop sah etc | ε (Gb² item ε) c. B² HS 1. 13. 22. 69. 108. 118. 124. 131. 157. 209. 288. 299. 435. y^{scr} al pl (itplcr vg an) Did Chr (et.mosc⁶) .. ε^o (Ln) η c. B² CDEFGHKLMNSUVXZA ete (d e h Vocat aw⁶)

16. πολλοὶ -- ἐκλεκτοὶ c. CDEFGHKLMNSUVXZA rell fere om̄ it vg syr^{act} (et.cu) al pl Or^{act} et comm Chr (et.mosc⁶) (It^{int} sed unde? alludunt et. Barn Hom^{el} Clem, sed possunt et. ad 22, 14 spectare) .. BLZ 36. cop sah om (49. Deest item 19, 30; cur vero ex 22, 14. hac transtulerint vix dixerit.)

17. κας ἀναβαίνων (et. Or¹ Chr^{mosc} Hil Op) .. B 1. sah (syr^{ech} αἰτῶ) Or² μελλῶν δε ἀναβαίνομεν | ο (B om) ἰδ̄ (Or² ante ἀναβαίνομεν, 'post ιερσ.) .. 13. al^o om | μαθητάς c. BCDEFGHKLMNSUVXZA al fere om̄ it vg syr^{ech} syr^P sah aeth^{pl} etc (al¹⁰ fere vv aliq add vel praem αὐτοῦ) .. DLZ 1. syr^{cu} cop aeth^{rom} arm Or^{act} et² om (Gb^o 49. Passim quidem oi δωδ. in test mu additum habet μαθητ. ut Mt 26, 30. Lc 9, 1; sed saepius pauci addunt, ut Mc 6, 7. 11, 11. Lc 8, 1. 9, 12. 18, 31. Ioh 6, 67; nec raro nemo addit. Hoc vero loco ad omittendum μαθ. valuerunt Mc et Lc, ad quos vix ullus μαθ. adiecit) | κας ἐν τῇ ὁδῷ c. BLZ 1. 13. 33. 61. 69. 124. 48. ev cop sah arm pers^P Or² .. ε ε. τ. ο. κας c. CDEFGHKLMNSUVXZA ete it^{allq} (a o in via scoramm) syr^{act} (et.cu) etc Or^{act} .. it^{pm} vg pers^w Hil om ε. τ. ο.

18. x ἀναβαίνομεν | θάρσῳ (ut Mc) .. B om

νοῦσιν αὐτὸν θανάτῳ, 19 καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν εἰς τὸ ἐμπαῖξαι καὶ μαστιγῶσαι καὶ σταυρῶσαι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθήσεται.

20 (μα.ο) Τότε προσῆλθεν αὐτῷ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου ^{Mc 10, 25-45.} μετὰ τῶν υἱῶν αὐτῆς, προσκυνούσα καὶ αἰτοῦσά τι ἀπ' αὐτοῦ.

21 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ Τί θέλεις; λέγει αὐτῷ Εἰπὲ ἵνα καθίσωσιν σὺν σοὶ οἱ δύο υἱοὶ μου εἰς ἓκ δεξιῶν σου καὶ εἰς ἕξ ἐνωτέρων σου ἐν τῇ βασιλείᾳ σου. 22 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν Οὐκ οἶδατε τί αἰτεῖσθε. δύνασθε πνεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ μέλλω πίνειν; λέγουσιν αὐτῷ Δυνάμεθα. 23 λέγει αὐτοῖς Τὸ μὲν ποτήριόν μου πίστεθε, τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου καὶ ἐξ ἐνωτέρων, οὐκ ἔστιν ἐμὸν

19. CXCΔ εμπαῖξαι, DE ἐμπαῖξαι | X om κ. σταυρ. | ἐγερθῆσ. c. O* LNE 50. Or^{comm} Chr^{mosc} .. ς (Ln) ἀρραστήσεται c. BC**DEGHEKLMNSUVXZ rell fere om Or^{lat} (: : e Mc et Le)

20. απ c. BD .. ς παρος c. CEGHEKLMNSUVXZΔ etc (απ. τι παρα τιν. usitatisimum. In eundem proprus modum lectio fluctuat 1 Io 5, 15. Et. Act 26, 22. παρα pro απο substituerunt; at cf et. Lc 8, 49. 12, 48. Mc 14, 43.)

21. λεγει (μη αl⁶ aliiq hand dubie praem η δε) αιτω .. B e Op¹ sah η δε ειπεν .. abcff¹⁻² h n ait (ff¹ et ait, cff² ait et, bn ait et) ἴλα | ουτοι c. BDEGHEKLMNSUVXΔ rell pler vv pl Amb Op .. cz 56. 58, aen cop sah al Bas laid om; Ln [ουτ.] | δεξ. σου c. ODEGHEKLMNSUVXΔ rell ut vdr om it vg cop sah syr^{utr} (et. cu) etc .. B om σου (Ln) | ευων. σου (Gb Sz) c. BCEFGHEKLMNSUVXZΔ al longe pl afg¹⁻² hln harl tol cop sah syr^{sch} eteu syr^{od} al Bas^{tel} al Op .. ς om σου c. D etc b c ff¹⁻² vg etc

22. αιτεισθε .. K* αιτειτε | D το ποτ. πνειν | μελλω πινειν (ita CDEGHEK LMSUVXΔ Or¹ etc; B al⁴ πινειν, G πινειν) .. 17. 118. 209. al¹⁰ fere Or¹ cat^{ox} Chr¹ in^{mosc} πινω :: e Mc | μελλω πιν. (vide ante) (Gb) c. BDLZ 1, 22. cop sah syr^{cu} aeth^{rom} etP^{pl} pers^w it (exc²) vg sax fr Or² (verba ipsa ἢ τὸ βάπτ. etc affert Marco adscribens) Epiph Hll Hier Amb Op¹ Iuv .. ς και (unc om, exc s, al¹⁰⁰ fere vv pler Thph Op ἦ: ita Sz) το βαπτισμα ο εγω βαπτιζομαι βαπτισθηαι c. CDEFGHEKLMNSUVXΔ etc f h syr^{sch} etP al Chr Thph al Op¹ | αιτω .. d syr^{cu} am om

23. λεγει c. BD al³ it vg sah syr^{sch} eteu (sed syr praem Iesus) arm al Amb .. ς και λεγ. c. CEGHEKLMNSUVXZΔ etc cop syr^{et} etc Op¹ | αυτοις .. D al³ itmu al Amb add ο ω | πισθε (Gb) c. BDLZ 1, 22. insuperque al⁷ cop sah syr^{cu} aeth^{ro} etP^{pl} pers^w it (exc²) vg sax fr Amb Hier Iuv .. ς add και (Sz inepte η) το βαπτισμα ο εγω βαπτιζομαι βαπτισθησασθε (κ - ωσθε) c. CDEFGHEKLMNSUVXΔ etc f h etc Chr Thph cat^{ox} al Op | και εξ .. L 1, 33. itP¹ vg (sed non am al) sah al Or al η εξ | ενωνιμων (Gb¹) c. BCDEKLMSE al plus²⁰ a b e f ff¹⁻² g¹⁻ⁿ vg al Or Chr (et. mosc⁶) al Amb Hier Op .. ς add μου a. EGHUVXΔ etc eg² hl cop sah syr^{utr} (et. cu) etc

τοῦτο δοῦναι, ἀλλ' οἷς ἡτοιμάσται ὑπὸ τοῦ πατρὸς μου. 24 ^(200.2)
 ἀκούσαντες δὲ οἱ δέκα ἠγανάκτησαν περὶ τῶν δύο ἀδελφῶν. 25 ὁ
 δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτοὺς εἶπεν Οἴδατε ὅτι οἱ ἄρχοντες
 τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν καὶ οἱ μεγάλοι καταξουσιάζουσιν
 αὐτῶν. 26 οὐχ οὕτως ἔσται ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὅς ἐάν θέλῃ ἐν ὑμῖν
 μέγας γενέσθαι, ἔστω ὑμῶν διάκονος, 27 καὶ ὅς ἐάν θέλῃ ἐν ὑμῖν
 εἶναι πρῶτος, ἔστω ὑμῶν δούλος· 28 ^(200.4) ὥσπερ ὁ υἱὸς τοῦ ἀν-
 θρώπου οὐκ ἦλθεν διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι καὶ δοῦναι τὴν
 ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.

23. τοῦτο c. CDA 33. 346. al¹⁶ cop sah syrP al Chr¹ in^{mo}sc⁵ catox, item ante οὐκ u al⁵ .. ς (Ln) om c. BEGHKLSUVXZ etc | ἀλλ' οὐς (it vg sed quibus) .. 225. ἄλλοις, d alius, item Hil (ut vdrtr) Aug | υπο .. l απα; 126. 131. al⁵ παρα

24. ακουσ. δε c. LZ 13. 33. 69. for cop sah syr^{sch} Or (txt) .. ς (Ln) και (124.* Or^{om} om) ακουσ. c. BCDEGHKLSUVXZ etc (: ita Mc)

25. ειπεν .. D al¹ vv alii add αυτοις | κατακυριευουσιν .. B 124. al pauca -εουσιν

26. οὐτως (Gb Sz) c. BDEGHKLSUVXZ al pl it^{pl}er vg sah al Thph Hier al .. ς add δε c. CMXR etc syr^{ca} cop etc (: ita Mc) | εσται c. CEGHKLMSUV XTA rell ut vdrtr omn it vg syr^{utr} (et. cu) cop etc Chr (et. mo^{sc}) .. BDE m sah Chr^{mo}sc¹ εστω (Ln :: e Mc) | εστω (h om) .. BD αν (Ln) | εν υμων c. BCDEGHKLSUVXZ rell ut vdrtr omn it vg etc (sed b al pauca ante γε- σθαι, c al pauca post γεν. pon) .. LZ υμων (49.) | εστω c. HLMSTX al sat mu ff¹. g¹⁻². l vg syrP etc Chr (et. mo^{sc}) Hier al .. BCDE (sed est²); *enim om ἀλλ' οὐς - - διακ.) GKVTGA al⁹⁰ fere abc e ff². hn cop sah etc Did Thph εσται (Ln Gb'' :: ut Mc)

27. εστω (al pauca om) c. CEGHKLMSUVXZ etc .. BDE αν (Ln) | εν υμ. εω. πρ. (et. Or) .. BX εν. υμων (x υμ. εσ.) πρωτ. (: cf Mc) | εστω c. BEGHS UVXZ etc Or Hier .. CDKLMZA al⁷⁰ fere it vg cop sah al mu Did Thph εσται (Ln Gb'' :: ut Mc) | υμων .. M (Chr^{mo}sc⁵; item mo^{sc} v. 26. παν- τω διακ.) πατων :: e Mc

28. x al ωσπ. γαρ | αντι πολλων .. D add υμεις δε ζητετε εκ μικρων αιξησαι και εκ μεγαζονος ελαττον ειναι. εισερχομενοι δε και παρακλη- θεντες δευρησαι μη ανακλεισθαι εις τους εξεχοντας τοπους, μη- ποτε ενδοξοτερος σου επιλθῃ, και προσελθων ο δευτροκλητωρ ειση- σοι Εκει κατω χωρει, και κατασχυρθησῃ. εαν δε αναπησῃ; εις τον ηττοτα τοπον και επιλθῃ σου ηττων, ερει σοι ο δευτροκλητωρ Συναγε- ει ανω, και εσται σοι τοιτο χρησιμον. Item it (exc f g². l) i. e. abcd e ff¹⁻². g¹. h m n pariterque and emm vos auetm (e enim) quocirca de (m in) pusillo (d minimo, m modicis, emm modico) crescere (m extollit) et de maiore (d magno, and magnis, m maximis, emm maximo, b g¹. minore) minores (c minor, d m minui et e minorari sine esse, b g¹. and maio- res) esse (ff¹. g¹. feri). Quae ab hoc inde loco sequuntur, habent abcd e ff¹⁻². g². h n (non item f g¹. l m) pariterque and emm. Intranses (d intro-

29^(206.2) Καὶ ἐκπορευομένων αὐτῶν ἀπὸ Ἱεριχώ ἠκολούθησεν ²⁰⁻³⁴ αὐτῷ ὄχλος πολὺς. 30 καὶ ἰδοὺ δύο τυφλοὶ καθήμενοι παρὰ τὴν ^{Mc 10, 46-52.} ὁδόν, ἀκούσαντες ὅτι Ἰησοῦς παράγει, ἐκραζῶν λέγοντες Κύριε, ^{Lc 18, 35-43.} ἐλέησον ἡμᾶς, υἱὸς Δαυεὶδ. 31 ὁ δὲ ὄχλος ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα σιωπήσουσιν· οἱ δὲ μείζον ἐκραζῶν λέγοντες Κύριε, ἐλέησον ἡμᾶς, υἱὸς Δαυεὶδ. 32 καὶ στὰς ὁ Ἰησοῦς ἐρώησεν αὐτούς καὶ εἶπεν

cuntes, g² emm cum autem introieritis) autem et (e om, and om et rog.) rogati (g² emm ad ce. vocati) ad cenam (d cenare) nolite recumbere (ff¹ nol. disc., d ne discubueritis) in (ff² om) locis eminentioribus (and eminentib., e ff² emin. loc., d eminentib. loc., g² emm superiorib. loc.), ne forte clarior (d g² emm dignior, e honoratior) te superveniat et accedens qui ad cenam vocavit te (ff¹ qui invitavit te, g² emm is qui te inv., d cenae invitator) dicat tibi Adhuc (e om) deorsum (g² emm inferius) accede (e acc. deors.), et confundaris (ff¹ et erit tibi confusio). Si autem in loco inferiori recubueris (ff¹ h disc., g² emm rec. in inf. lo., c rec. in lo. inf., d disc. in minimum locum) et supervenerit (g² emm adv., d superveniat) humilior (d minor) te, dicet (c ff² dicat, d dicit) tibi qui te ad cenam vocavit (and invitav., ff¹ g² emm d ut supra) Accede (d Col-lige) adhuc (e om) superius (ff¹ h and sursum), et erit hoc (d g² emm post tibi, and ante erit, c om) tibi utilius (d utile; e et tunc erit tibi gloriam coram discumbentibus, sic fere et. syr^{cu}). Accedunt syr^{cu} syr^p ed mg (cum d maxime conveniens, addita insuper hac nota: Haec quidem in exemplis antiquis in Lc tantum leguntur capite 53; inveniantur autem in exz graecis h. l.; quapropter hic etiam a nobis adiecta sunt.) sax^{edd}. Agnoscunt et. Hil (ex prioribus ut g²) Leo (vdtr) Iuv

29. ἐκπορευομένων αὐτῶν .. FGHTA al mu vv alii -μενου -του (gr al inprimis evgg του ἡ) | μεριχω c. BCLZ, item alibi (cf Lc) DPQA (Mc 10, 46. et. F) etc .. ε (Ln 49). μεριχω c. (D)EGHKMNSUVXI(Δ) etc (EK -χω, HMT item alibi L -χω, v modo hoc modo illud tustur) | ηκολοι-θησεν (r al alii -σαν, item cop sah) α. οχλος πολυς (et. Or Hil al) .. D al pauc syr^p it^{mu} fu al Chr^{mosc} 6 -σαν α. οχλοι πολλοι

30. ακουσαντες ο. ἡ παρ. .. D (it vg) ηκουσαν ο. ἡ πα. και | εκραζων (it vg clamaverunt) .. al pauc Chr^{mosc} 6 εκραζων (εκρουαζων) κυριε h. l. c. BLE 69. 124. g¹⁻² l vg cop sah sax fr .. ε post el. ημ. c. CEGHKMNS UVXΓA etc f ff² etc Or Op al .. D 13. 118. 209. 346. syr^{cu} syr^{hr} b ff² item (addito ihesu ante fili) c ehn om | υιος c. BGHKMSUVXZΓA etc Or² .. CDLX al²⁰ fere Or¹ Chr (et. mosc¹) al υιε (Ln); praeterea que LZ al vv alii praem ἡ | δαυειδ .. ε (49) δαυιδ: cf ad l. 1. Item v. sq.

31. η ff¹ syr^{cu} et^{sch} etc ος δε οχλος επετιμησαν | σιωπησουσαν c. LNA .. ε (Ln 49) -σωσαν c. BCDREHKMNSUVXZΓ etc | μειζον .. υ πλιον | εκρα-ζων c. CEGHKMNSUVXΓA al pler (it vg clamabant; v. 30. clamaverunt) etc (13. 69. 124. εκρουαζων) .. BDLZ al alii cop sah εκραζων (Ln 49) | κυριε h. l. c. BDLE 69. 124. 346. vg b c ff¹ g¹⁻² h l n sax fr cop sah syr^{sch} .. ε post ητας c. CEGHKMNSUVXΓA al pler f ff² syr^{cu} etc .. 13. 209. a e syr^{hr} om | υιος c. BGEHKMNSUVXZΓA al pler .. CDLX al mu υιε (Lu)

Τί θέλετε ποιήσω ὑμῖν; 33 λέγουσιν αὐτῷ Κύριε, ἵνα ἀνοιχθῶσιν ἡμῶν οἱ ὀφθαλμοί. 34 σπλαγχνισθεῖς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἤψατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, καὶ εὐθέως ἀνέβλεψαν αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί, καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ.

XXI.

1-9
Mc 11, 1-10.
Lc 19, 29-38.
Io 12, 12-15.

1 (208.2) Καὶ ὅτε ἤγγισαν εἰς Ἱερουσόλυμα καὶ ἦλθον εἰς Βηθσαγαὴ εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν, τότε Ἰησοῦς ἀπέστειλεν δύο μαθητὰς 2 λέγων αὐτοῖς Πορεύθητε εἰς τὴν καίμην τὴν ἀπέναντι

32. ποιησω c. BCDEGHKMN̄SVUXΓA al pler (a b e n) cat^{ox} al .. LZ 106. 238. (vg ed f ff¹ al) Or² praem *σα*, Ln [*σα*]

33. ανοιχθ. c. CEFGHKMN̄SVUXΓA 1. al pler .. BDLE al⁷ Or Chr (et. ^{mo}sc⁶) ανοιγῶσιν (Ln 49. Ad eam formam cf Mc 7, 35. Similiter fluctuant ανοιχθησεται et ανοιγησ. Lc 11, 9; at ανοιγησεται Mc 7, 7 eq tantum non fluctuat.) | ημ. οι οφθ. c. CEFGHKMN̄SVUXΓA etc .. BDLE 33. (item al pauc ut vdr̄, sed non 1. 13. 124 etc) (item ut solent it vg) οι οφθ. ημ. (Ln 49.)

34. τ. οφθαλμ. c. CEFGHKMN̄SVUXΓA etc Or¹ .. B(post αυτων pon)BDL 13. 69. 124. 346. Or¹ τ. ορματαων (Ln 49; at Mc 8, 23. ορματα a nemine mutatum est) | αυτ. οι οφθ. c. CEFGHKMN̄SVUXΓA al pler (aliq οι οφθ. αυτ.) syr^{ch} syr^p al .. BDLE al²⁰ vg it cop sah syr^{ca} syr^{hr} al (in Or non satis liquet) Bas^{el} Op om (Ln 49 :: at permolestum videbatur additamentum istud, nec ex antecdd repetitum dici potest; longe enim aliter habet ἀνέβλ. et ἀνοιχθ.)

XXI. 1. ἤγγισαν (ita et. EUB, quos vide ad ηλθ.) .. c^{***} vms al mu imprimis evgg vn aliq Or¹ Chr^{mo}sc⁶ -σεν (c^{***} vms al add h. 1. ο ῑ et post om) | ηλθον (et. nonnulli qui antea ἤγγισεν) .. EUB item qui modo ἤγγισεν test plerique ηλθεν | βηθσαφ. c. B^{**}FKL(βησφ. item 47.σ)M^{**} KUVXΓ al fere¹⁰⁰ (qui notati sunt) .. ε (Ln) βηθφ. c. B^{**}c^{**}DEGHK^{**}sva etc .. ε (item cop sah) βηθφ. it pler *bethphage*, d *bethphage*, e *vetphagae*, h am fu al *bethfage*, for *bethfaget*. Praeterea -γῆ c. EKMUT item F, L -ἀγγ; B^{**}η etc -γῆ (ita ε Ln 49.) .. al pauc Or¹ -γγη. Cf et. ad Mc et Lc | c^{**} 13. 33. 69. al syr^{hr} post βηθσαφ. add και βηθανιαν :: e Mc et Lc | ει; το c. BC^(**), latet⁶) 33. g^{scr} item (in montem) b c e ff^{1.2} h n Or¹ .. ε προς; το c. DEGHKLMN̄SVUXΓA etc (ad montem vg d f g^{1.2}) Or¹ Chr :: ita Mc et Lc | ῑ c. DEHV 22.* al mu Or .. ε (Ln 49.) ο ῑ c. BC^{**} EKLMN̄SVUXA (n al post απιστ., n al post μαθ. pon) etc (:: cf 4, 1. item Io loco parall. Apud Mt ῑ raro sed passim, apud Io plerumque scriptum est, testib plurimis saepissime ο ῑ substituentib) | μαθητας .. 13. 28. 33. 124. 157. 248. 346. Chr^{mo}sc⁶ των μαθητων αυτου (αυτου et. yscr al it al)

2. πορευθητε c. CEFGHKMN̄SVUXA 1. al pler .. BDLE al⁷ Or Eus¹ (alibi² πορευθετε; omissis και ενθ.) Chr (et. ^{mo}sc⁶) πορευεσθε (Gb¹ Ln 49. At alibi ubi -σθε scriptum est, non fluctuat lectio, ut 23, 9. 25, 9.) | απεναντι c. EGHKMN̄SVUXA al pler Or¹ ed Eus² .. BCDE al⁷ Or¹ et¹ ed

ἡμῶν, καὶ εὐθέως ἐρήξαστε ὄνον δεδεμένην καὶ πῶλον μετ' αὐτῆς·
 λύσαντες ἀγάγετέ μοι. 3 καὶ εἰς τις ὧμῶν εἶπη τι, εἰρέετε ὅτι ὁ κήρυξ
 αὐτῶν χρεῖαν ἔχει· εὐθέως δὲ ἀποστελεῖ αὐτούς. 4 ^(307.1) τοῦτο
 δὲ ὄλον γέγονεν ἵνα πληρωθῆ τὸ ἰηθὲν διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος
 5 Εἶπατε τῇ θυγατρὶ Σιών Ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς σου ἐρχεται σοὶ πρῶτος, ^{Zach 9, 9.}
^{Es 62, 11.}
 ἐπιβεβηκὼς ἐπὶ ὄνον καὶ ἐπὶ πῶλον υἱὸν ὑποζυγίου. 6 ^(308.2) παρευ-
 θίντες δὲ οἱ μαθηταὶ καὶ ποιήσαντες καθὼς συνέταξεν αὐτοῖς ὁ
 Ἰησοῦς, 7 ἤγαγον τὴν ὄνον καὶ τὸν πῶλον, καὶ ἐπέθηκαν ἐπάνω

Eus¹ Chrmosc⁶ κατεραντι (Gb' Ln :: e Mc et Lc) | ευθεως (Lz - θυς)
 .. al³ a b e ff¹⁻² h n cop (syr^{cu} ἰδου exprimit) al (Eus² vide ante) Chrmosc⁶
 om | αγαγετε c. CEFGHKLMNSUVXFGA al pler Or Eus³ cat^{ox} al .. BD 56.
 58. αγετε (Ln 49 :: αγαγετε et. Lc; sed cf ad 13, 30, 21, 18.)

3. εαν .. d αν | τε .. d 157. Or¹ Eus² τι ποιετε :: cf Mc | ευθεως (c.
 CDEFGHKMNSUVXFGA etc Or²; BL Or² ευθυς δε .. d al pauc it vg syr^{sch}
 etc^u al και ευθ. | αποστελες (prob Schu) c. BDNM (H -ιλη, M -ιλε) etc
 it (et. δ, exc d h) vg cop sah syr^{sch} syrP etc Or^{ubiq} Op .. CEFGLMSUV
 XZA al¹⁵⁰ fere d h syr^{cu} pers^w Chr (et. mosc⁴) Thph αποστελλεις (Gb Sz)

4. ὄλον c. BEFGHKMNSUVXFGA rell ut vdr̄t omn g² vged (et. gat) sax
 syr^{sch} syrP sah persP etc Op .. CDLZ it^{Pler} am fu for fr syr^{cu} (sed
 eodem modo 1, 22.) cop aeth al Or Chrmosc⁵ Hil al om (Gb^{oo} Ln 49.
 Vix vdr̄t ex 1, 22, 26, 56. invecum. | θα (et. Or) .. LZ al² υπο | προ-
 φητου .. 42. a c h Chr (et. mosc⁵) Hil add ζαχαριου (sic m aliique in
 margine notatum habent), item al² aeth^{mich} (cop ap Wtat, sed nec
 Wilk nec Schw testatur) ησαιου

5. επιβεβηκως c. D 61. 69. a b e ff¹⁻² h vged fu gat fr arm al Cyp Hil
 Op al .. ζ (Ln) και επιβεβ. c. BEFGHKMNSUVXFGA etc :: ita LXX nullo
 codice discedente | επι sec c. BLNZ 1. 124. sah syr^{sch} etc^u syrP .. ζ
 om c. CDEFGHKMNSUVXFGA etc it vg cop etc Or :: ita LXX, nec ullus add |
 υιος υποζυγιου (et. Or^{altq}; D* -γιου, item omisso υιος d pulum sub-
 iugalem) .. LZ odd ap Or et Or¹ am* om υιος (libere it^{Pl}) .. 1. πον
 (eandem lectionem testatur ex cdd suis Or: in Mt? in LXX?)

6. 7. ποιησαντες et ηγαγον .. D 61. 243. sah (it vg) εποησαν et και
 ηγαγον

6. καθως .. a Eus καθα | συνεταξ. c. BCD 33. 48. ev .. ζ προσεταξ. c.
 EFGHKLMNSUVXFGA etc Or Eus :: συνετ. apud solum Mt, cf 26, 19, 27,
 10; sed nec συνετ. nec προσετ. (et. bis ap Mt, cf 1, 24, 8, 4.) fluctuare solet.

7. επαγω (it vg super) αυτ. c. CEFGHKLMNSUVXFGA rell fere omn .. BLZ
 69. Or² εκ αυτων (Ln 49.), item d it^{pm} Or^{1cd} εκ αυτων. (: εκ αυτων
 vel αυτων multo usitatus et simplicius est quam επαγω; nec apte
 επαγω ad id quod subsequitur conformatum dicitur. Apud Lc aut Mc
 nemo επαγω dedit. Alterum vero επαγω multo magis ex re vide-
 batur.

αὐτῶν τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ ἐπιβάθισεν ἐπάνω αὐτῶν. 8 ὁ δὲ πλεῖστος ὄχλος ἐστρώσαν ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐν τῇ ὁδῷ, ἄλλοι δὲ ἔκοπτον κλάδους ἀπὸ τῶν δένδρων καὶ ἐστρώνον ἐν τῇ ὁδῷ. 9 (200.1) οἱ δὲ ὄχλοι οἱ προάγοντες αὐτὸν καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἐκράζον λέγοντες Ὁσαυτὰ τῷ υἱῷ Δαυεὶδ, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου, ὡσαυτὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις. 10 (210.10) Καὶ εἰσελθόντος αὐτοῦ εἰς Ἱερουσόλυμα εἰσέειθι πᾶσα ἡ πόλις λέγουσα Τίς ἐστὶν οὗτος; 11 οἱ δὲ ὄχλοι ἔλεγον Οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ προφήτης ὁ ἀπὸ Ναζαρεθ τῆς Γαλιλαίας.

12 (211.1) Καὶ εἰσῆλθεν Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερόν τοῦ θεοῦ, καὶ ἐξέβαλεν πάντα τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ,

13-19
Mc 11, 15-17.
Lc 19, 45 s.
Io 2, 13-17.

7. τ. μι. αὐτῶν c. CEFHGKLMNSUVXZΓΑ rell ut vdr̄ om̄ vv pler Or .. BD b e g² ff¹⁻² gat om̄ αὐτῶν (49; Ln [αιτ.] :: displicuit ter iuxta positum αὐτῶν; aliter textus ap Mc et Lc habet) | ἐπιβάθισεν (ς Gb Sz) c. BCΓ MSUVXZΓΑ al pl itP¹ (sedebat, sedū) syr^{tr̄} (et. cu) sah al Or al; H al -θησεν; item N al εκαθισεν, K al -θησεν, D εκαθητο .. 5° επεκαθισαν c. minusc, item L al -θησαν, vg g¹⁻² sedere fecerunt .. EG al pauc om̄ κας επ. επ. αιτ. | αὐτῶν tert (et. Orallq) .. D 27. ev itP¹ (super eam, a super eam?) syr^{tr̄} al αὐτοσ .. non exprimunt l vg Op (desuper)

8. αιτ. c. BCEFGHKMNSUVXZΓΑ al pler Or² .. DLA al plus²⁰ αὐτῶν, id-que mu (item it vg etc) post αιτ. pon | απο .. N ex :: cf ad Mc | ἐστρωνον (sternebant vg itP¹) .. D c e ff² Or ἐστρώσαν (straverunt)

9. αὐτον c. BCDL 1. 33. 69. 124. 157. ff¹ (cop sah syr^{sch} et. cu al) Or Eus .. ς om̄ c. EFGHKMNSUVXZΓΑ al pler itP¹ vg etc Hil Op (: ita Mc nec fluctuat lectio) | εκραζον (et. Or²) .. L al pauc Or¹ εκραζαν (D -ζαυ? d clamabant) | ὡσαννα (v ωσαννα, D οσαννα): huic spir. conveniunt osanna (vg e f ff¹⁻² h) ozanna (g²) ossanna (a b g¹) ossana (d e); in pler (non tamen om̄) edd̄r̄ ὡσαννά (ς 49. ὡσαννά) legitur | δαυειδ: cf ad 1, 1.

11. οἱ δε οχλοι (et. Or²) .. D it^{mu} οἱ δε πολλοι, item 1. 22. οἱ (1. om) πο. δε, Or¹ πολλοι | ελεγον (vg itP¹ dicebant) .. D ειπον (a b c d e dicebant) | ω̄ (13. 124. al⁵ a om) o (Δ om, item post προφ.) προφ. c. CEFHGKLMNSUVXZΓΑ rell fere om̄ it vg etc Or² etc .. BD 157. cop sah Or¹ Eus o προ. ω̄ (Ln 49. At convenientius dici videbatur ω̄ o απ. ναζ. quam o προφ. o α. ναζ., quemadmodum solemniter erat illud: cf Act 10, 38. Io 1, 46; quo eodem redit ω̄ o ναζαραιος.) | ναζαρεθ c. CDEHKLVX etc itP¹ vg cop sah etc (Eus), item Δ -ραθ .. ς (49.) -ρετ c. BFGKLMNS etc d e (Or)

12. εισηλθεν - - και .. Chr^{mose} εισελθων, item α εισελθων - - και | ω̄ c. BCEHNVX al¹⁵ fere (ac plurib) Or² .. ς o ω̄ c. DFGLNSVT etc Or^{tr̄} | του θε. c. CDEFGHKMNSUVXZΓΑ rell pler itP¹ vg syr^{tr̄} (et. cu) etc Or² et^{tr̄} Op etc .. BL al² b cop sah aeth sax Or² Chr (et. mosc⁶) Hil om̄ (Ln)

καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολληβιστῶν κατέστρεψεν καὶ τὰς καθέδρας
 τῶν πωλούντων τὰς περιστεράς, 13 καὶ λέγει αὐτοῖς *Γέγραπται* ^{ε^s 56, 7.}
Ἄκουσον ^{1^{er} 7, 11.} Ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς κληθήσεται, ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ποιεῖτε
 σπήλαιον ληστῶν. 14 ⁽²¹²⁻¹⁰⁾ Καὶ προσήλθον αὐτῷ τυφλοὶ καὶ
 χωλοὶ ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς. 15 ⁽²¹³⁻⁵⁾ ἰδόντες δὲ
 οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τὰ θαυμάσια ἃ ἐποίησεν καὶ τοὺς
 παῖδας τοὺς κρᾶζοντας ἐν τῷ ἱερῷ καὶ λέγοντας Ὁσαυτὰ τῷ νιῷ
 Δαυεὶδ, ἠγανάκτησαν. 16 καὶ εἶπαν αὐτῷ Ἀκούεις τί οὗτοι λέγου- ^{ρ^s 8, 3.}
 σιν; ὁ δὲ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς *Ναί*· οὐδέποτε ἀνέγνωτε ὅτι ἐκ στό-
 ματος ἠπείων καὶ θηλαζόντων κατηρτίσω αἶνον; 17 ⁽²¹⁴⁻⁶⁾ καὶ
 καταλιπὼν αὐτούς ἐξῆλθεν ἔξω τῆς πόλεως εἰς Βηθανίαν, καὶ
 ἠύλισθη ἐκεῖ.

18 Πρωίας δὲ ἐπαναγαγὼν εἰς τὴν πόλιν ἐπέαισεν. 19 καὶ ¹⁸⁻²²
^{Mc 11, 12-14.}
^{19-24.}

13. Ὁ .. D om | αὐτον .. n 28. 299. al⁶ it vg etc Ir^{int} Hil al ante σπηλ.
 pon | ποιητε c. BL 124. cop Or² Eus .. ε ποιησατε c. CDEFGHKMNSU
 VXTA rull pler (: ita Lc), item 1. Or² πεποιηκατε (: ita Mc), item
 fecistis it vg sah syr^{tr} (et. cu) etc Ir^{int} Hil al
14. τυ. κ. χωλ. c. BDL 1. 13. 124. etc it vg sax fr syr^{sch} etcu cop etc
 Or² etc .. CDEFGHKMNSUVTA al¹⁰⁰ fere sah syr^P Chr (et. mosc⁶) Thph
 χωλ. κ. τυ. (Gb" : cf ad Lc 14, 21.)
15. κ om oi see | τοις κρατ. c. BDLN .. ε om τους c. CDEFGHKMNSUVTA etc
 (y^{scr} om et. τους pr) Or | ὡσαυτα: cf ad 21, 9. | νω .. Or: ζητήσεις
 δι πότερον ταῦτόν ἐστιν οἶκος δαυ. καὶ νιός δαυ.· καὶ εἰ μὴ ταῦτόν
 ἐστιν, ἡμάρτηται τὸ κατὰ ματθ. γραφικῶς· ὄφειλον ἔχειν ἦτοι δις Τῷ
 οἶκω δαυ. ἦτοι Τῷ νιῷ δαυ. Sunt haec in vv. 9. et 15. dicta; altero
 igitur loco οἶκω altero νω scriptum invenit: at nunc quidem Or
 neutro loco aliter quam νω legisse invenitur. | δαυειδ: cf ad 1, 1.
16. εἶπαν c. BDL .. ε εἶπον c. CDEFGHKMNSUVTA etc | ακουεις (et. Or Ir^{int}) ..
 FH 28. 108. 157. 238. 346. al²⁰ fere cop syr^{cu} al Chr (et. mosc⁶) praem
 ουκ | λεγει .. κ al²⁰ fere it vg (sed non am for) εἶπεν | οτι c. BCEFGHK
 LMNSUVTA etc c f g¹⁻² vg etc Or¹ Hier .. d al⁷ b e ff¹⁻² h al (Or ubi
 libere) Chr^{mosc⁶} Ir^{int} Hil al om
17. καταλιπων c. BE² GHNT etc .. CDE*FKLMUA (L -λειπων, pler -ποιν,
 M -πων) etc -λειπων: cf 4, 13. 16, 4. | ηυλισθη (Δ υλισεν) εκει .. c*
 ηυλισθησαν .. mm sax add et docebat eos de regno dei, item alii codd^{VS}
 testante correctorio *Ecclesia addit quod Graeci Hier Raban antiqui et
 glossati non habent.*
18. πρωιας .. BD x^{scr} πρωι (Thom et Moer πρωι κ. ὄψι, οὐ πρωιας κ.
 ὄψιας. Phot πρωιαν οὐ λεγουσι καθ' ἐαυτοὺ ἀλλ' ἐν συντάξει, διέλην
 πρωιαν etc) | ἐπαναγαγων c. B*L .. ε (Mn) ἐπαναγων c. B**CEFGHKMN
 SUVTA etc Or, item D it^{pl^{er}} Hil παραγων (transiens) (: cf ad 13, 30.
 21, 2). Praeterea M al pauc it^{all^q} add ο εἰ

ιδὸν οὐκ ἦν μίαν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ἦλθεν ἐκ' αὐτῆς, καὶ οὐδὲν εὗρεν ἐν αὐτῇ εἰ μὴ φέλλα μόνον, καὶ λέγει αὐτῇ Ὁδὸ μακρὴ ἐκ σου καρπὸς γίνηται εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ ἐξηράνθη παραχρῆμα ἡ συκῆ. 20 καὶ ἰδόντες οἱ μαθηταὶ ἐθαύμασαν λέγοντες Πῶς παραχρῆμα ἐξηράνθη ἡ συκῆ; 21 (21^b) ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν καὶ μὴ διακροθῆτε, οὐ μόνον τὸ τῆς συκῆς ποιήσετε, ἀλλὰ κὰν ἐπ' ὄρει οὕτω εἰπῆτε Ἄρθητι καὶ βλήθητι εἰς τὴν θάλασσαν, γενήσεται· 22 (22^a) καὶ πάντα ὅσα ἐὰν αἰτήσῃτε ἐν τῇ προσευχῇ πιστεύοντες λήμψεθε.

22-27
Mc 11, 27-33.
Lc 20, 1-8.

23 (23^b) Καὶ ἐλθόντι αὐτῷ εἰς τὸ ἱερόν, προσήλθον αὐτῷ διδάσκοντι οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ λέγοντες Ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς; καὶ τίς σοι ἔδωκεν τὴν ἐξουσίαν ταύτην; 24 ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς Ἐρωτήσω ὑμᾶς κἀγὼ λόγον ἓνα, ὃν ἐὰν εἰπῆτέ μοι, κἀγὼ ὑμῖν ἐρωῶ ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῶ· 25 τὸ βάπτισμα τὸ Ἰωάννου πόθεν ἦν; ἐξ οὐρανοῦ ἢ ἐξ ἀνθρώπων; οἱ δὲ διελογίζοντο καὶ ἑαυτοῖς λέγοντες 26 Ἐὰν εἰπώμεν

19. ἐκ αὐτῆς .. L ἐκ αὐτῆς (sic al¹ pro ἐν αὐτῇ) | Οὐ μνη. c. VL .. s om c. CDEFGHKMSVVA etc Or⁹ etc (: μνητε Mc, nec ullus praem ου) | ἐκ σου .. D al¹ ἐξου (cf ad 2, 6. ubi et. tisch⁹ 126. ita habent) | M η συκ. παραχρ.
20. η συκη (D⁹ συχη) .. 238. b c e (om el. v. 19.) ff¹⁻² g¹⁻² l vg Hier om (non item fh gat Op)
21. πιστιν .. 126. e^{str} ad οὐκ κοκκον σιναιπεως, et 126. om κ. μη διακρ. | κὰν τ. ορ. τουτω .. D al¹ και τω ορ. το. εαν (al¹ om εαν) | η και γενησεται
22. οσα εαν c. CDEFGKLSVVA al nt vdr longe pl Clem Or .. s (Ln) οσα αν c. BHU etc .. D om εαν | L αιτησθησθαι | λημψ. c. B⁹ DL .. s ληψ. c. B⁹ (ita plerumq) CDEFGHKMSVVA etc
23. ελθοῦτι (κ al εσελθ.) αιτω c. EFGHKMSVVA tell pler .. BCDL 1. 13. 69. 124. Or¹² εἰσομμ ελθοτος αιτου (Ln) | διδασκοντι (et. Or) .. 44. e^v a b c e ff¹ g² h l (non f ff¹ g¹) om (2. e^v και δδ. ante πρ.) | a om οι sec | και τις .. c ff¹ g² η τις :: ut Mc et Lc
24. αποκριθεις c. LZ it¹ pler vg syr^{scd} et⁹ etc .. s (49.) add δε c. BCDEF GHKMSVVA etc e g² syr^p etc Op (: e Lc) | ερωτησω (et. Or) .. D al μη επιρ. (ita Mc; of et. D ad Lc) | υμιας καγω .. al pauc κα. υμ. | λογ. ενα .. DF al plus¹⁵ (it vg Amb etc) Or εν. lo. (: cf ad Mc et Lo) | ορ (L o) .. y⁹ or syr^p ms (item syr^p) και .. D⁹ d om, item (διδίτε μὴδ) e e ff¹ h
25. το sec c. BCE 48. e^v (1. του) Or .. s om c. DEFGHKLSVVA etc (cf ad Le et Mc) | διελογ. .. e παρελογ., al pauc ελογ. | παρ c. CDEFGHKM⁹ VVA tell pler .. BLM⁹ z al¹ Cyr εν (Ln 49: at διελογ. εν εαντ. 16, 7. 8. plane non fluctuat, nec magis alibi; est istud εν magis ex usu quam παρ) (it vg inter se, Aug apud semetipsos) | εαιτωις (ita et. z vdr) .. L αιτωις

Ἐξ οὐρανοῦ, ἔρει ἡμῶν διὰ τί οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; ἔαν δὲ εἶπομεν Ἐξ ἀνθρώπων, φοβούμεθα τὸν ὄχλον· πάντες γὰρ ὡς προφήτην ἔχουσιν τὸν Ἰωάννην. 27 καὶ ἀποκριθέντες τῷ Ἰησοῦ εἶπον Οὐκ οἶδμεν. ἔφη αὐτοῖς καὶ αὐτός Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποίω. 28 (2:8.10) Τί δὲ ὑμῖν δοκεῖ; ἀνθρώπος εἶχεν τέκνα δύο· προσελθὼν τῷ πρώτῳ εἶπεν Τέκνον, ὕπαγε σήμερον ἐργάζου ἐν τῷ ἀμπελῶνι. 29 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν Οὐ θέλω, ὕστερον δὲ μεταμεληθεὶς ἀπήλθεν. 30 προσελθὼν δὲ τῷ ἐτέρῳ εἶπεν ὡσαύτως. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν Ἐγὼ κύριε, καὶ οὐκ ἀπήλθεν. 31 τίς ἐκ τῶν δύο ἐποίησεν τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς;

26. ἡμῶν .. h al pauc ἡμῶν | οὖν c. BCEFGHKMSUVZA etc Ps-Athdial etc .. DL 28. 126. al plus²⁰ a b ff² v g ed al Or om (: ita Lc et Mc) | ἐπιστεύσατε .. h b Op πιστεύετε | ὡς προφ. h. l. c. BCLE 33. 157. 238. Cyr Aug .. ε post τ. ω. c. DEFGHKMSUVZA etc it (sed oddallq libere transp) v g etc | ἐχουσιν .. l. al pauc v v pm Cyr ἔχον (: ut Mc)
27. εἶπον c. BCEFGHKMSUVZA etc .. D εἶπαν | λε. ἡμῶν .. MA al¹⁰ fere itpl al Or² etxt ἡμ. λε.
28. ἀνθρ. c. BDFGHKLSVZ etc g². am for harl* gat etc Or¹ etxt Chr (et.mosc⁶) catox .. CRMVA al plus⁷⁰ itpler v g ed fu al mu Or¹ Cyr Ps-Athdial Op add τις (Ln) | τε. δυο c. CDEFGHKLSUVXKA al pler (et. carpen) Ortxt etcomm Chr (mosc⁶ υἱους δυο) Cyr catox .. B 142. 299. (item it vg Hil cop etc) δυ. τε. (Ln 49.) | προσελθ. c. LZ e ff² cop syr^{cu} etc Or (txt) Ps-Athdial .. ε (Ln 49.) praem κα. c. BCDEFGHKMSUVXKA etc itpl v g etc Cyr (Chr mosc⁶ καὶ λέγει τῷ πρ. omissa προσελθ.) | ἐν τῷ ἀμπ. .. D itpler for al Ps-Athdial Chr mosc⁶ εἰς τον (D* το) -λωνα, item Bas ommissis σημ. εγγ. | ἀμπελ. (Gb'') c. C*DKLMA 1. 13. 22. 33. 124. tisch** 48. ev al plus²⁰ a beff¹⁻² h syr^{utr} (et. cu) al Ortxt Bas Chr (et.mosc⁶) .. ε (Ln) add μου c. BC**EFGHSUVXZ etc e g¹⁻². l v g cop al Or¹ Cyr Op
29. Ου θέλω, υστ. δε (h, item v v. 30., b e g². h om; a ff² et postea, hinc Ln [δε]) μεταμ. απ. c. CDEFGHKLSUVXKA al pler it vg fr sax syr^{sch} etc cu pera^p etc Or Chr (et.mosc⁶) Cyr Hil Op .. B 4. 13. 69. 124. 238. 262. 346. tol** cop syr^{hr} arm ar^p ar⁶ Isid Dam Ps-Athdial schol Εγω (13. 69. 124. tol** al υπαγω) κυριε, καὶ οὐκ ἀπηλθεν. Vide post. | ἀπηλθεν .. D itpm syr^{cu} syr^{hr} al (Or¹ libere) add εἰς τον ἀμπελωνα
30. πρ. δε c. BDLE 1. 33. 69. 124. it (exc h) v g cop al Cyr Op al .. ε καὶ πρ. c. CDEFGHKMSUVXKA etc h syr^{utr} (et. cu) etc Chr (et.mosc⁶) | ετερω (Gb Sz) c. C*DEFGHKUKA al¹⁰⁰ fere, item alterum it vg al pl, Or¹ Cyr Ps-Athparab etdial Dam schol .. ε (Gb' Ln) δευτερω c. BC**LMSVZ etc Or¹ Chr (et.mosc⁶) | Εγω κυρ. (D v nallq add υπαγω, 61. it vg al υπαγω pro εγω), κ. ο. ἀπηλθ. qui antea v. 29. Ου θέλω etc .. B et ceteri qui v. 29. Εγω (υπαγω) κυρ. sic: Ου θέλω, υστερον δε (B om teste Btl) μεταμεληθεις απ.
31. D* δυο | ἐποίησεν .. D itallq post πατρος (v al pauc v nallq Ps-Athdial add αυτου) pon

λέγουσιν Ὁ πρῶτος. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οἱ
 τελῶναι καὶ αἱ πόρραι προάγουσιν ὑμᾶς εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ.
 32 ἦλθεν γὰρ Ἰωάννης πρὸς ὑμᾶς ἐν ὄψῃ δικαιοσύνης, καὶ οὐκ
 ἐπιστεύσατε αὐτῷ· οἱ δὲ τελῶναι καὶ αἱ πόρραι ἐπίστευσαν αὐτῷ·
 ὑμεῖς δὲ ἰδόντες οὐ μετεμελήθητε ὕστερον τοῦ πιστεῦσαι αὐτῷ.
 33 (319.2) Ἄλλην παραβολὴν ἀκούσατε. ἄνθρωπος ἦν οἰκοδομητής
 ὅστις ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα, καὶ φραγμὸν αὐτῷ περιέθηκεν καὶ
 ὠρυξεν ἐν αὐτῷ λίθον καὶ ἐκκοδόμησεν πύργον, καὶ ἐξέδετο αὐτὸν
 γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησεν. 34 ὅτε δὲ ἤγγισεν ὁ καιρὸς τῶν καρ-
 πῶν, ἀπέστειλεν τοὺς δούλους αὐτοῦ πρὸς τοὺς γεωργοὺς λαβεῖν
 τοὺς καρποὺς αὐτοῦ. 35 καὶ λαβόντες οἱ γεωργοὶ τοὺς δούλους
 αὐτοῦ ὄν μὲν ἔδειραν, ὄν δὲ ἀπέκτειναν, ὄν δὲ ἐλυθοβόλησαν.
 36 πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους πλείονας τῶν πρῶτων, καὶ

32-46
 Mc 12, 1-12.
 Lc 20, 9-19.
 *Ka 5, 1.

33. λεγουσιν e. BDL 13. 124. (etc) g¹ l am for tol sax fr cop al Chr^{mosc 3}
 (Hier) .. ε add αυτω c. CEFGHKMSUVXΔ etc itpl¹ vge^d et gat mm al
 syr^{utr} (et.eu) al | ο πρωτ. c. CEFGHKLSMBVXΔ al pler c f g² vge^d et
 gat mm aliisq^{mas} fr syr^{utr} (et.eu) ar^o al Chr (et.mosc⁶) Hier verisq^{ex}
 ap Hier (*Quod dicitur: Quis ex duobus fecit voluntatem patris, et illi
 dicunt Novissimus: sciendum est in veris exemplarib non haberi Novis-
 simum sed Primum, ut proprio iudicio condemnentur - - si autem Novis-
 simum voluerimus legere, manifesta est interpretatio, ut dicamus intelli-
 gere quidem veritatem Iudaeos, sed tergiversari, et nolle dicere quod sen-
 tiunt; sicut et baptismum Iohannis scientes esse de caelo dicere noluerunt.*)
 .. β ο πιστιος (Ln), 4. ο δευτερ., D 13. 69. 124. 238. 262. 346. a b e
 ff^{1.2} g¹ h l am fu for tol harl* and sax cop syr^{hr} arm arP Hipp Pe-
 Ath^{disp} Dam cdd ap Hier Aug (Hil *in*ior libere) ο ισχατος (novissi-
 mus). Ceterum Or verba λεγουσιν usque αυτοις ο ις (ε* κυριος, sed
 ipsc* ις restituit) plane praeterit (probante Ln ed. mai. praef.)

32. ιωανν. (al¹⁰ fere Chr^{mosc 4} ο ιω.) πρ. ημ. c. BCL 33. 157. 209. 48. ev
 c Or Chr (et.mosc⁶) .. ε πρ. ημ. (al³ syr^{sch} arm om; syr^{cu} ante ηλθ.)
 ιω. c. DEFGHKMSUVXΔ al pler itpl¹ v g cop etc | αυτω .. 33. εν αυτω |
 οι δε (f om) τελ. κ. αι πορν. (x om κ. αι πο., al¹ κ. αμαρτωλοι) επ.
 αυτω .. G 6. om | ου c. CEFGHKLSMBVXΔ al pler Or Chr (et.mosc⁶;
 praeterea^{mosc 4} om ιστ.) .. β al¹⁰ it (exc c) v g cop syr^{utr} (et.eu) etc
 Hil Op ουδε (Ln 49; at aptius ac fere necessarium visum esse ουδε,
 ex interpretationum tanta consensione intellegitur) .. D c (*videntes
 haec*) om | G al¹ om τουν (al² om) πιστ. (Or^{xt} etcomm add εν, al¹ ε-
 αυτου) αυτω (it³ om)

33. ανθρ. (Gb Sz) c. BC²DKLSVA al⁴⁰ fere itpl¹ v g cop syrP al Or² Thph
 Lcif Hil .. ε add τις c. C^{***} EFGHMUVW⁵X etc fh syr^{sch} etc^{cu} al Ir^{int}
 Arn | κ περιεθηκαν | εν (v al pauc om; similiter d ei) αυτω .. al¹
 Chr^{mosc 6} om .. al³ εν αυτω | εξεδετο c. B^{CL} (in Lc et. A, in Mc et. AK)
 .. ε (Ln) -δοτο c. B^{**} DEFGHKMSUVXΔ etc

35. εδειραν .. U al plus⁴⁰ εδηραν

ἐποίησαν αὐτοῖς ὡσαύτως. 37 ὕστερον δὲ ἀπέστειλεν πρὸς αὐτοὺς τὸν υἱὸν αὐτοῦ λέγων Ἐντραπήσονται τὸν υἱὸν μου. 38 οἱ δὲ γεωργοὶ ἰδόντες τὸν υἱὸν εἶπον ἐν ἑαυτοῖς Οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε ἀποκτείνωμεν αὐτὸν καὶ σχώμεν τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ. 39 καὶ λαβόντες αὐτὸν ἐξέβαλον ἔξω τοῦ ἀμπελώνος καὶ ἀπέκτειναν. 40 ὅταν οὖν ἔλθῃ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελώνος, τί ποιήσει τοῖς γεωργοῖς ἐκείνοις; 41 λέγουσιν αὐτῷ Κακοὺς κακῶς ἀπολέσει αὐτούς, καὶ τὸν ἀμπελώνα ἐκδώσεται ἄλλοις γεωργοῖς, οἵτινες ἀποδώσουσιν αὐτῷ τοὺς καρπὸς ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν. 42 Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Οὐδέποτε ἀνέγνωτε ἐν ταῖς γραφαῖς Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας· παρὰ κυρίον ἐγένετο αὕτη, καὶ ἔστιν θαυμαστή ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν; 43 διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν ὅτι ἀρθήσεται ἀπ' ὑμῶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ καὶ δοθήσεται ἔθνε ποιούντι τοὺς καρπὸς αὐτῆς. 45 ^(20.1) ^{v 44}

37. πρὸς (al² εις) αὐτοὺς .. D al⁴ itm Ir^{int} Lc^{if} al αὐτοὺς .. al³ e ff¹ g¹ m (item g² gat?) Or om | λέγων .. 61. vν pm Chr (et. mosc²) Ir^{int} al add σως :: e Lc
38. ἐν αὐτοῖς (L αὐτοῖς) .. v om | σχώμεν (Gb') c. BDLZ 1. 22. 33. Or Cyr, item habebimus, habeamus it^{pl}er (ff¹ m possideamus) vg Ir^{int} Lc^{if} al .. ε κατασχμ. c. CEF²GHKLSUVXΛ etc
39. ἐξέβαλον c. BCEFGHKLSUVXΛ etc .. D -βαλαν, ε -βαλλον | καὶ ἀπέκτ. (et. Or² Ir^{int} Aug) .. D abceff² h (non fff¹ g¹. 2. 1) mm Lc^{if} Iuv απεκτ. καὶ ante ἐξεβ. ε. τ. αμπ. Totum versum y^{scr} Chr^{mosc} sic: καὶ ἐκβαλοντες αὐτον (mosc¹ om) ε. του αμπ. απεκτ.
41. ἐκδωσεται (Gb Sz) c. BDEFGHKLSUVXΛ al ut v^{tr} longe pl, item c al pauc Cyr εκδωσει .. ε (ita et ε et ε^o 1624. 1633. 1670 etc, sed edd aliae substituerunt εκδωσ.) εκδωσεται (Gb') c. minusc sat mu
42. ἐν τ. (ε ut v^{tr} add αγιας) γραφαις (et. Or¹) .. 6. e Or² Epiph Chr^{mosc} bis Ir^{int} om | ον .. L om | ημων (et. Or Ir^{int} etc) .. D* 4. 13. 22. 28. 69. 124. al¹⁰ fere d sled et² νμων
44. ε (Gb^o) καὶ (al pauc om; syr^{cu} et^p Chr^{mosc} add πας, ut Lc) ὁ πε-σων (Chr^{mosc} πιπτων) ἐπὶ τὸν λίθον τοῦτον (sic Or² in Lc pro ἐπ' ἐκείνον τ. λίθ.) συνθλασθήσεται· ἐφ' ὃν δ' (Δ δε) ἂν πέσῃ (x al -σει), λαμῆσει αὐτὸν c² BCEFGHKLSUVXZ etc Chr cat^{ox} Op (Ln [καὶ - - αὐτον]) .. om (prob. Schu) c. D 33. abeff¹. 2. Or Ir^{int} (afferens 33 usq 43. non add v. 44.), item praeterit Lc^{if} (: Ommino v^{tr} ex Lc assumptum, apud quem istis concluditur oratio ut apud Mt versu 43. Accommodavit vero corrector libere verba Lucae ad Mt; nec ea quae leviter differunt, impediunt hanc opinionem: quam in rem, de qua iam dictum est supra, cf Mt 23, 14. 24, 41; item Mt 27, 36 ad Io 19, 24; Mc 6, 12 ad Mt 10, 15; Mc 13, 14 ad Mt 24, 15; Lc 17, 36 ad Mt 24, 40.)

Καὶ ἀκούσαντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι τὰς παραβολὰς αὐτοῦ ἔγνωσαν ὅτι περὶ αὐτῶν λέγει· 46 καὶ ζητοῦντες αὐτὸν κρατῆσαι ἐφοβήθησαν τοὺς ὄχλους, ἐπειδὴ εἰς προφήτην αὐτὸν εἶχον.

XXII.

²⁻¹⁴
Lc 14, 16-24.

1 (²¹¹⁻⁵) Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς πάλιν εἶπεν ἐν παραβολαῖς αὐτοῖς, λέγων 2 Ὁμοιωθή ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπου βασιλεῖ, ὅστις ἐποίησεν γάμον τῷ υἱῷ αὐτοῦ. 3 καὶ ἀπέστειλεν τοὺς δούλους αὐτοῦ καλεῖσαι τοὺς κεκλημένους εἰς τοὺς γάμους, καὶ οὐκ ἤθελον εἰσεῖν. 4 πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους λέγων· Εἰπατε τοῖς κεκλημένοις· Ἴδου τὸ ἀριστόν μου ἡτοιμάκα, οἱ ταῦροί μου καὶ τὰ σιτιστὰ τεθνημένα, καὶ πάντα ἔτοιμα· δεῦτε εἰς τοὺς γάμους. 5 οἱ δὲ ἀμελήσαντες ἀπήλθον, ὃς μὲν εἰς τὸν ἴδιον ἀγρόν, ὃς δὲ ἐπὶ τῆν ἐμπορίαν αὐτοῦ· 6 οἱ δὲ λοιποὶ κρατῆσαντες τοὺς

45. και ακουσ. (et. Or^{1x1}) .. LE cop syr^{cu} ak. δε | τας παρ. αυτου (v αι-
των) .. Δ al² cat^{ox} την παραβολην αυτ.

46. τους οχλ. (et. Or) .. c al pauc it^{allq} cop syr^{sach} et^{cu} τον οχλον | επειδη
(Ln ex errore retinuit) c. CDEFGHKMSUVXΔ rell pler .. BDL 1. 22. 33.
Or (¹επ. και) επει (49; at item substituerunt επει pro επειδη Lc 7, 1.
1 Co 1, 22. Alienum a Mt cum Schu dici non potest, nec enim επει
nisi 18, 32. 27, 6. habet.) .. al pauc Chr (et. mosc⁶) στι | εις (Gb') c. BL
1.22. Or⁶ .. ε ως c. CDEFGHKMSUVXΔ etc (: cf 21, 26. ubi nemo εις pro
ως, item 14, 5.)

XXII, 1. επ. εν πα. αυτ. c. BDL 1. 33. 69. 124. 209. vg g². Or .. ε
ειπ. αυτ. εν πα. c. CDEFGHKMSUVXΔ etc it^{pl^{er}} etc (z om επ. αυτ., Chr^{mosc⁶}
om αυτ. item^σ λεγ.)

2. ομοιωθη .. F al ut v^{dtr} mu (nam notati sunt b y^{scr}) ομοιωθη

2. 3. ειποιησεν -- και απεστ. .. 1. Or^{1x1} et^{comm} ποιων -- απεστ.

4. απεστειλεν .. L αποστειλει | μου .. 1. Or om | ητοιμακα (Gb') c.
BC⁺DL 1. 22. 33. .. ε -σα c. C⁺⁺DEFGHKMSUVXΔ rell pler Or .. al¹⁰
fere Mac E⁶η ητοιμασται, y^{scr} ετοιμοι | σιτιστα (et. Or²) .. a al³
(Or¹) σιτιστα .. x al⁵ fere ff¹-h al add μου (Δ be ff¹: om μου pr)

5. ος μεν et ος δε c. BL 1. 22. 33. 124. 238. 346. al² Or², item C²(et u⁷)
ο μεν et ος δε, Mac ος μεν et allos .. d be ff²-h Ir^{int} Lcif ος μ. et ος
δε .. ε ο μ. et ο δε c. C⁺⁺EFQHKMS(V)XΔ etc Chr (et. mosc⁶) | εις των (it
vg in, sed f ad .. Or¹ εις τον | εις την (Gb' prob. Schu) c. BCD 13. 33.
69. 125.* 157. 346. Or² Chr^{mosc⁶}, item ad it vg Lcif .. ε εις την c.
EFGHKLSUVXΔ etc, item in Ir^{int} Op | αυτων .. d be ff²-h Ir^{int} Lcif
αυτων

δούλους αὐτοῦ ὕβρισαν καὶ ἀπέκτεσαν. 7 καὶ ἀκούσας ὁ βασιλεὺς ἐκείνος ἀργίσθη, καὶ πέμψας τὰ στρατεύματα αὐτοῦ ἀπόλωσαν τοὺς φονεῖς ἐκείνους καὶ τὴν πόλιν αὐτῶν ἐπέπρησεν. 8 τότε λέγει τοῖς δούλοις αὐτοῦ Ὁ μὲν γάμος ἔτοιμός ἐστιν, οἱ δὲ κεκλημένοι οὐκ ἦσαν ἄξιοι. 9 πορεύεσθε ὄν ἐπὶ τὰς δεξόδους τῶν ὁδῶν, καὶ ὅσους εἶν εὗρητε καλέσατε εἰς τοὺς γάμους. 10 καὶ ἐξεληθόντες αἱ δούλοι ἐκείνοι εἰς τὰς ὁδοὺς συνήγαγον πάντας ὅσους εὗρον, πωτηροὺς τε καὶ ἀγαθοὺς· καὶ ἐπλήσθη ὁ γάμος ἀνακειμένων. 11 (22.10) εἰσελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς θεάσασθαι τοὺς ἀνακειμένους εἶδεν ἐκεῖ ἄνθρωπον οὐκ ἐνδεδυμένον ἔνδυμα γάμου. 12 καὶ λέγει αὐτῷ Ἐταῖρε, πῶς εἰσῆλθες ὧδε μὴ ἔχων ἔνδυμα γάμου; ὁ δὲ ἐφίμαόθη. 13 τότε εἶπεν ὁ βασιλεὺς τοῖς διακόνους Λήσαντες αὐτοῦ

6. αὐτοῦ c. CDEFGHKMSUVXΛ rell ut vdr̄t omn it vg cop sah syr^{ant} (et.cu) etc Or¹ (et¹ αυτ. τ. δ.) etc .. BL Or¹ Ir^{int} (ex 4 add) om (: videdatur omittendum tam remoto ὁ βασι. Si quis τοὺς δούλ. definitius significari voluisset, certe non αὐτοῦ adposuisset.)

7. και ακουσ. ο βασι. εκειν. (Gb' Sz) c. CEFSGHKMSUVXΛ al¹⁹⁰ fere f syrP al Dam, item d b Lcif et aceff². εκεινος (aceff². ille autem) ο βασι. ακ. .. 13. 69. 124. 346. ff¹. g¹⁻². h vg copcdd² arm Chr^{mosc} 5 Ir^{int} ο δε βασι. ακ. (Ln), ε ακουσ. δε ο βασι. c. minusc ut vdr̄t pauc syr^{sch} etc, item Gb addito (de coniectura) † εκεινος .. BL 1. 22. 118. 209. cop^{ca} sah ο δε βασι. (49. Gb''), similiter (et ille rex) syr^{ca} (: Molestum erat εκεινος subsequente εκεινους, item potius δε quam και copula videdatur apta. ακουσας et εκεινος a viris doctis ex ipsius Mt usu intrusa esse fidei absouum est.) | x y^{ser} οργισθη | τα (s om) στρωτ. (et. Or¹ Ir^{int} Hil) .. d 1. 118. 209. 238. cop Or² item (emercium) a bee f ff¹⁻². h Lcif το στρατευμα

8. αὐτοῦ .. Chr^{mosc} 5 om

9. αυτ c. BCDEFKMSUVXΛ al²⁰ fere (Or) .. ε αυ c. DGKLS etc

10. εκεινος .. d 49. itpler vg Ir^{int} αυτου .. Chr^{mosc} 5 arm Lcif Cassiod om | οσους .. d 124. 126. al pauc (Clem ους αυτ) ους | ευρον .. d -ραν | γαμος .. B⁷L νυμφων | ανακειμενων (κ -του) .. d 13. 61. 69. 346. των ανακ., item Chr^{mosc} 5 των κεκλημ.

11. ειδεν c. BDEFGHMVA etc .. CKLVX etc ιδεν | ουκ c. BC⁺EFGHKLSMSUVXΛ rell pler Or al .. C⁺⁺⁺d al pauc μη

12. εταυρε (et. Ir^{int} Lcif Aug Amb al) .. Or om, item edd nonnulli anti-qui teste schol edd⁴: εν τω κῆτει τὸ Ἐταῖρε. | εισηλθεις (et. Or Lcif¹ al) .. d it^{pl} (non fg². h) Ir^{int} Lcif Aug Amb¹ al ηλθεις | ο δε .. d ο; δε

13. εκ. ο βασι. c. CDEFGHKMSUVXΛ rell pler itpler vg cop (sah) syr utr (et.cu) etc Ir^{int} Lcif .. BL al⁵ h ο βασι. (ff¹. om) υπ. (Ln 49.) | δησ. αυτ. ποδ. x. χειρ. (M al⁶⁰ fare ch ff². vged etmsa aliq sax [non fr] cop sah syr^{sch} etcu syrP al mn Hil Ambrat al χειρ. κ. πο.) αρωτ. αιτ. κ. κβ. (vide post) c. CEFSGHKMSUVXΛ rell pler f ff¹. syrP etc Ambrat Victun

πόδας καὶ χεῖρας ἄρατε αὐτὸν καὶ ἐβάλετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώ-
 20, 1α. τερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλανθμὸς καὶ ὁ βρονγμὸς τῶν ὀδόντων. 14 πολλοὶ
 γὰρ εἰσὶν κλητοί, ὀλίγοι δὲ ἐλεκτοί.

15-22
 Mc 13, 13-17.
 Lc 20, 20-26.

15 (22^{b, 2}) Τότε πορευθέντες οἱ Φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον
 ὅπως αὐτὸν παρδεδύσωσιν ἐν λόγῳ. 16 καὶ ἀποστέλλουσιν αὐτῷ
 τοὺς μαθητὰς αὐτῶν μετὰ τῶν Ἡρωδιανῶν λέγοντες Διδάσκαλε,
 οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ καὶ τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ διδάσκεις,
 καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενός· οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώ-
 πων· 17 εἶπὸν ὁὖν ἡμῖν, τί σοι δοκεῖ ἔξεστιν δούναί κήρσον Καί-
 σαρι ἢ οὐ; 18 γινός δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν πονηρίαν αὐτῶν εἶπεν Τί
 με πειράζετε, ὑποκριταί; 19 ἐπιδειξάτέ μοι τὸ νόμισμα τοῦ κήρσον.
 οἱ δὲ προσήνεγκαν αὐτῷ δηράριον. 20 λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Τίτος

Hier .. vl al⁶ g¹⁻² l vg cop sah syr^{sch} al mu Or^{saepe} Chrmose^s (Cyr vdr) Hil¹ Op Aug *θη.α.πο.κ.χειρ.εκβ.α.* (Gb¹ Ln 49.) .. d . abc e ff²⁻⁷ h syrcu Irln^t Lcif Hil¹ al *αρατ. αυτ. ποδων κ. χειρων και βαλετε αυτ.* (: Lectio coniunctis *θησαυτες* et *αρατε* rectissime habet, sed visa est abundantia laborare; hinc alteri *θησ.* alteri *αρατε* omiserunt: quid quod Hil modo hoc modo illud omisit. Minime vero causa erat cur adderetur *αρατε* ad *θησαυτες* aut *θησαυτ.* ad *αρ.*) | *εμβαλετε c. βσεκκ lmsuv etc Or .. α εμβαλατε, fx al mu εμβαλλετε, dh 13. 28. 124. al²⁵ fere βαλετε, al pauc βαλλετε, item al³⁰ fere Cyr Cyr^{hr} εμβαλετε vel -λλετε | κ κλαθμος*

15. *συμβ.* (DH *συμβ.*) *ελαβον* (al³ It^{al}q Hil *εποιησαν*) .. c^{**} Δ 1. al pauc cop al Or *ετιχτ* et^oom^m add *κατ αυτου*, item c^{***} M al mu (inprimis evn) *κατα του ω* | *οπως .. d f πως*

16. *αυτω* (ei vg itm^a) .. d *προς αυτου*, item *ad eum* a cf (be om) | *λεγον-τες c. cdefghklmsuvxα* rell fere omⁿ .. vl 27. -*τας* (Ln) | *εν αληθεια* (et. Or) .. d *εν αληθειας* (d^{**} -*εια*) | *μελει .. efgheμu* al pl *μελλει* | *α-θρωπων .. e 1. 28. 118. 157. 209. γ^{scr} 1 al⁷ for Or Chr* (sed non^{mo}sc) *κατοκ -πων*

17. *ειπ.* o. *ημιν* .. d a b e ff¹⁻² om | *ειπον c. lz 33. .. ζ* (Ln 49.) *ειπε c. bcefgghklmsuvxα* etc (: cf Lc 10, 40. 22, 66. ubi *ειπον* pariter atque h. l. a plerisque testib in *ειπε* mutatum est. Contra *ειπε* saepissime legitur nemine discedente. Cf et. ad Mc 13, 4.)

20. *λεγει c. d 69.* (aliisq ut vdr) b e ff¹⁻² g² h sah Pist .. c praem o *δε*, item ζ (Ln 49.) *και c. bcefgghklmsuvxα* etc (: ita prorsus Mc) | *αυτοις o ις c. dlz 13. 33. 69. 157. 346. itpler vg syr^{sch} etou cop aeth arr perss fr sax Op¹ .. ζ* (49.) om o ις c. b(c vide ante) *efghklmsuvxα* al pler f sah syr^p sl Op¹ (: sine o ις Mc; videtur o ις ad *λεγει* abaque *και* lectionem pertinere. Ceterum *αυτοις* praecedit ultimis litteris tribus paribus cum o ις)

ἡ εἰκὼν καὶ ἡ ἐπιγραφὴ αὐτῆ; 21 λέγουσιν αὐτῷ Καίσαρος. τότε λέγει αὐτοῖς Ἀπόδοτε οὖν τὰ Καίσαρος Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ. 22 καὶ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν, καὶ ἀρέντες αὐτὸν ἀπῆλθαν.

23 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ προσήλθον αὐτῷ Σαδδουκαῖοι, οἱ λέγοντες μὴ εἶναι ἀνάστασις, καὶ ἐπρωτότησαν αὐτὸν 24 λέγοντες Διδάσκαλε, Μωϋσῆς εἶπεν Ἐάν τις ἀποθάνῃ μὴ ἔχων τέκνα, ἐπιγαμβρῆσαι ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ ἀναστήσει σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. 25 ἦσαν δὲ παρ' ἡμῖν ἑπτὰ ἀδελφοί, καὶ ὁ πρῶτος γήμας ἐτελεύτησεν, καὶ μὴ ἔχων σπέρμα ἀφῆκεν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. 26 ὁμοίως καὶ ὁ δεύτερος καὶ ὁ τρίτος, ἕως τῶν ἑπτὰ. 27 ὕστερον δὲ πάντων ἀπέθανεν καὶ ἡ γυνή. 28 ἐν τῇ ἀναστάσει οὖν τίνος τῶν ἑπτὰ ἔσται γυνή; πάντες

20. αὐτῆ h. l. c. Lz 157. (L ἡ εἰκὼν καὶ: vdr scriptor codicis αὐτῆ post εἰκὼν ab aliquo ad Mei modum indicatam invenisse) .. ζ (Ln 49.) post εἰκὼν c. BCDEFGHKMSUVXZ etc vg itmu (ff¹ ante εἰκὼν) etc .. 253. Valenti (ap Clem) Or Amb Promiss om (: apud Mc post εἰκὼν, nec fluctuat)

21. λέγουσιν (al pauc καὶ λεγ.) αὐτῷ .. β g² om αὐτ. | αὐτοῖς .. al¹ it^{pm} add o ε̅ | οὖν (st. Inst Or¹) .. d al⁴ a b c ff¹ (Or² Did) Chrmosc⁶ Amb al om | καίσαρος c. BEFGHKLSUVXZ rell fere om̄n .. dka al pauc Inst Or² praem τω (: ut Lc)

22. ἀπῆλθον c. BD al⁴ (ac plurib) .. ζ -λθον c. BEFGHKLSUVXZ etc (Or)

23. σαδδουκαῖοι .. 13. 69. 124. 209. 346. al³ praem ος | ος c. BEFGHKLV etc .. bdmse al¹⁰⁰ fere Or¹ et t^{xt} (et¹ οστίνες ελεγον) om (Ln) .. Δ om ος λεγ. usq ἐπηρ. αὐτον | ἐπρωτήσαν .. υ ηρωτ.

24. μωυσης c. BDKLME etc it^{pl}er vg (sed non am fu) fr sax cop sah etc .. ζ μωσης c. BEFGHSUV etc am fu g¹ syr^{utr} (et. cu) etc (Or) | ἐπιγαμβρῆσαι c. BEFGHKLSUVXZ rell ut vdr om̄n Or .. dz (it vg) praem ινα (: Mc et Lc ινα λαβῆ), item 13. 69. καὶ | τ. γυν. αὐτον (αὐτον ter h. v. om Chrmosc⁶, item bis v. sq.) .. d 33. om (: vdbtur abundare post ἐπιγαμβρ. Aliter text in Mc et Lc habet.) | ἀναστήσει .. ρgm al¹⁰⁰ fere ἀναστ. (: ut Mc et Lc)

25. δε (al pauc it aliq οιν) .. d om | γήμας c. BL 1. 22. 33. 124. 157. 209. 299. al⁵ Or .. ζ γαμησας c. DEFGHKMSUVXZ etc | γυν. αὐτου .. l. al pauc for al om αὐτον (vide ad v. 24.)

26. ὁμοίως .. υ al plus⁵ add δε | ἕως .. m² καὶ ἕως

27. πάντων .. Δ Chrmosc⁶ om | καὶ .. lva 1. al⁵ (ac plures) om

28. ε. τ. ἀναστ. οιν c. BDL 1. 69. 124. ... ζ ε. τ. οιν (131. yscr om; italiq autem) ἀναστ. c. BEFGHKMSUVXZ etc (: multo magis usu venit οιν̄ inter artic. et subst. positum, quod apud Ioh. invenitur saepissime nullo teste discedente, ut 11, 20. 30. 32. 9. 8. 7, 11. 6, 14. Nec aliter plurimi apud Mc et Lc dederunt. Ceterum cf et. Lc 16, 27. ubi pro πρώτῳ σε οιν̄ pler posuerunt ερ. οιν̄ σε.) | τ. ἐπτ. ἔσται .. d ἐστ. τ. ἐπτ., item c ff¹⁻² g¹⁻² erit de septem .. a b c om τ. ἐπς. | Γ al pauc η γυνῆ

γὰρ ἔρχον αὐτήν. 29 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς Πλα-
 τῆσθε, μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ. 30 ἐν
 γὰρ τῇ ἀναστάσει οὔτε γαμοῦσιν οὔτε ἐγαμιζοῦνται, ἀλλ' ὡς ἄγ-
 γαλοι τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ εἰσίν. 31 περὶ δὲ τῆς ἀναστάσεως
 τῶν νεκρῶν οὐκ ἀνέγνωτε τὸ ῥηθὲν ὑμῖν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ λέγοντος
 *Ex 2, 6. 32 Ἐγὼ εἰμι ὁ Θεὸς Ἀβραάμ καὶ ὁ Θεὸς Ἰσαὰκ καὶ ὁ Θεὸς Ἰα-

28. αὐτήν . . γμ²⁴ al² vñ aliq add γυναικας :: e Mc et Lc

29. του θεου . . Epiph Philast αὐτῶν

30. ἐγαμιζ., c. ΕΡΓΗΚΗΣΥΝΓΑ al pler Or¹ scholl . . BDL al² (Clem, sed unde affert?) Or² Ath Isid Thdr̄t Niceph γαμιζοῦνται (Gb¹ Ln 49.) . .

33. 124. 157. Or² Chr^{mosc} 6 Dial γαμισκ., al² ἐγγαμιζ., al¹ ἐγγαμισκ. :: Definienti quam huius verbi formam Mt dederit, quam Mc, quam Lc, primum ante oculos esse debet totus singg locorum apparatus. Est autem ἐγαμιζ., ap Lc maxime testatum, similiter (nisi quod ΛΡϚ de Lc testantes in Mt silent) ap Mt; ἐγαμισκ. nusquam multum aucto- ritatis habet, nisi forte altero Lc loco; γαμισκ., quod nonnulli test antiquiss et. ap Lc tuentur, quaeritur an Mc¹ loco (ubi et. forma εκ- γαμισκ. confirmatur) praefendum sit alteri scripturae γαμιζ., quam quidem et. Mt¹ et Lc⁸⁶ locis test aliquot optimi praebent. Iamvero formae ἐγαμιζ. (et ἐγαμισκ.) ap antiq Graecos ut vdr̄t plane non inventae sunt; nec magis fere γαμιζ. nisi quod Apollon. de syntax. habet: ἴσται γὰρ τὸ μὲν γαμῶ γάμον μεταλαμβάνω, τὸ δὲ γαμιζῶ γά- μων τιμὴ μεταδίδωμι. Denique γαμισκ. ex plurib locis (ut Aristot., Heraclid., Florileg. ap Stob., Clem) affertur. Quae cum ita sint, εκ- γαμιζ. in Mt et Lc testatissimum eo magis retinendum est quam sit antiquorum auctoritate plane desertam. Dissuadebat et. istius verbi usum quod ἐγαμηθῆναι iniquum enubendi sensum (ὄταν εἰς ἕταρον γένος ἐκδοθῆι παρθένος, οἰονεὶ τοῖς μὴ προσήκουσιν Suid) habet. In Mc pro frequentiore verbi γαμισκ. usu plus probalitatıs γαμιζ. quam γαμισκ. habet, nisi praestat certe uno loco posteriorem form. positam credere. Reliquae lectt vel ex emendatione vel ex collatione locorum parall ortae, indeque mox mirum in modum confusa omnia. Ceterum pp in similibus rebus plerumque magis testantur ipsorum usum quam codicum scripturam, neque satis inter singg evgl̄ist distinguere solent. Accedit quod in ipsis pp praesertim locos es. afferantibus libroriorum se licentia exercuit. | του (L al plus²⁰ Chr^{mosc} 5 om) θεου c. ΕΡΓΗΚΗΣΥΝΓΑ al pler ff¹ g¹⁻² l vg eop syr^{sch} syr^p al mu Chr^{mosc} 5 al (Hil libere) Aug^{all}q . . BD 2. 209. abc ef ff² h harl* sah syr^{cu} arm Or⁴ (l. al it vg Or^{abiq} all ἴσται ὡς ut Mc, item os argg.) Niceph Amb Aug^{all}q al om (Gb¹ Ln 49. :: at ita Mc) | ἐν τῷ οὐρ. c. BL 1. 33. 124. 157. 209. 346. 48. εν p^{scr} cop sah Or² (et¹ ε. τοῖς οἰψ.) Niceph . . ε εν (U al os εν) οἰψ. c. ΕΡΓΗΚΗΣΥΝΓΑ etc Chr (et. mosc⁶) :: cf ad 18, 18.

31. ἡμῶν (al pauc ἡμῶν, vñ aliq post λέγουσ.) . . EA al¹⁵ fere e syr^p schol Ir̄int Cyp om (alibi ubique φηθεν sine ἡμῶν: hinc et. h. l. omiserunt) | υλο . . B απο

32. ἰσαακ . . D be ἰσακ

καί; οὐκ ἔστιν ὁ θεὸς θεὸς νεκρῶν ἀλλὰ ζώντων. 33 καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι ἐξεπλήρσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.

34 (24.6) Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες ὅτι ἐρμίωσεν τοὺς ²⁴⁻⁴⁰ ^{Mc 12, 28-31.} ^{Le 10, 26-27.} Σαδδουκαίους, συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτό, 35 καὶ ἐπρωτότησεν εἰς ἓξ αὐτῶν νομικὸς πειράζων αὐτὸν καὶ λέγων 36 Διδάσκαλε, ποία ἐντολὴ μεγάλη ἐν τῷ νόμῳ; 37 ὁ δὲ ἔφη αὐτῷ Ἀγαπήσεις κύριον ^{Deut 6, 5.} τὸν θεὸν σου ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου. 38 αὕτη ἐστὶν ἡ μεγάλη καὶ πρώτη ἐντολὴ. 39 δευτέρα δὲ ὁμοία αὐτῇ Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτὸν. ^{Lev 19, 18.} 40 ἐν ταύταις ταῖς δυσὶν ἐντολαῖς ὅλος ὁ νόμος κρέμαται καὶ οἱ προφῆται.

32. ο (H om) θε. θεος c. EFGHKMSUVΓA al pler (et. carp) syrP Or² Chr^{mosc} cat^{ox} .. BLa al⁶ cop sah Or³ (libere) o θεος (Ln), D al⁴ (Hom^c) Eus Dam Chr (et.mosc⁴) θεος, item alterum om it vg syr^{sch} etc^u al mu Irl^{nt} Hillsape (: cf Mc et Le)

33. διδαχη .. κ διδασκαλια

34. επι το αυτο (vg ff¹ g¹⁻² Op) .. D abceff² h kl⁸ aeth^{mich} Hil επ αυτον (f utroq coniuncto in unum ad eum)

35. νομικος (G add τις, item omisso εις al²) .. 1. al² arm om | και λεγων c. DEFGHKMSUVΓA rell fere omn syr^{cu} syrP bcf ff² g¹ h fu sax etc .. B1 33. e ff¹ g² l vg cop sah syr^{sch} aeth om (Ln 49; :: at nulla causa addendi erat si abfuisset, quemadmodum ap Mc επρωτοτησεν αυτων absque λεγων non temptatum est. Praeterea Mt cum ἱρατων et επειρ. solet λεγων coniungere: 12, 10, 15, 23, 16, 13, 17, 10, 22, 23, 41, 27, 11.)

36. μεν. ε. τ. νομων .. D 122. ε. τ. νομ. μεν.

37. ο δε εφη αυτ. c. B1 33. cop sah .. D it vg εφη αυτ. ιε .. EFGHKMSUVΓA etc o δε ιε εφ. α. (Gb Sz), item ζ ο δε ιε ειπεν (ita c. minusc; unc omn al¹⁰⁰ fere εφη) αυτ. (: cf Mc, ubi ιε certum est) | τη καρδ. c. DK LMSZ etc (et. carp) .. BEFGHUVΓA al plus⁶⁰ Clem om τη (Gb⁰⁰) | τη ψυχ. c. BDKLMSZ etc Clem .. EFGHUVΓA al⁹⁰ fere (et. carp) om τη (Gb⁰) | τη (minusc pauciss om) διαν. σου .. 13. 69. 124. al² syr^{sch} etc^u syr^{hr} aeth (similiter e) add και εν ολη τη ισχνι σου (eadem Clem pro κ. ε. α. τ. διαν. σ. habet)

38. η (D om) μεν. κ. (L add η) πρωτ. (Gb¹) c. BDLZ 1. 13. 33. 69. 118. 124. 209. 346. 26.ον it (exc f) vg cop sah syr^{sch} etc^u syr^{hr} al mu Hil .. ζ πρωτη (Δ η πρ.) κ. μεν. c. EFGHKMSUVΓA etc f syrP pers^P Aug Op

39. δευτερα δε ομοια .. B δευτερα ομοιως | αυτη: ita (huic) it vg Cyp al cop sah syr^{tr} (et.eu) etc, D al pauc ταυτη, Δ 238. Chr (et.mosc¹) Bas αυτης .. B**EFGHKMUVΓ al ut vdr longe pl αυτη (ipsi cdd mu αυτη): ita Gb¹ (: cf Mc) | E αγαπησης (item pauciss v. 37; cf ad 4, 10.) | ως σεαυτ. c. BDEFGHKLSUVΓA etc Clem .. V al plus⁶⁰ ως εαυτ. (Gb¹)

40. τας .. κ om | κρεμαται κ. οε πρ. (Gb¹) c. BDLZ 33. it vg fr (sax om κ. οε πρ.) syr^{sch} etc^u Tert Hil al .. ζ κ. οε πρ. κρεμαται c. EFGHKMSUVΓA etc Clem Or Zen

41-46
Mc 12, 25-37.
Lc 20, 41-44.

41 ^(226.6) Συνηγμένων δὲ τῶν Φαρισαίων ἐπιρραΐτησεν αὐτοὺς Ἰησοῦς 42 λέγων Τί ὑμῖν δοκεῖ περὶ τοῦ Χριστοῦ; τίος υἱός ἐστιν; λέγουσιν αὐτῷ Τοῦ Δαυεὶδ. 43 λέγει αὐτοῖς Πῶς οὖν ^{Ps 110, 1.} Δαυεὶδ ἐν πνεύματι κύριον αὐτὸν καλεῖ, λέγων 44 Ἐἶπεν ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου Κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποκάτω τῶν ποδῶν σου. 45 εἰ οὖν Δαυεὶδ καλεῖ αὐτὸν κύριον, πῶς υἱός αὐτοῦ ἐστίν; 46 ^(226.2) καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο ἀποκριθῆναι αὐτῷ λόγον, οὐδὲ ἐτόλμυσέν τις ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἐπαρωτιῆσαι αὐτὸν οὐδέτι.

41. τῶν .. Δ om | αὐτοὺς .. FFG x^{scr} 1 αὐτοί;

42 sqq. δαυεὶδ : cf ad 1, 1.

43. λεγ. αὐτ. c. BDEFGHKLSUVTA al pler itpl^{er} vg sah syr^{utr} (et. cu) al mu Hil Aug al .. LZ al⁷ fff¹ cop aeth arm Dial Amb add ο Ὡ | κυρ. αὐτ. καλ. c. EFGHKLSUVTA al pler (ex his pauci xv. κα. αὐτ. vel αὐτ. xv. κα.) Dial .. BD 33. it vg (item cop sah syr^{sch} etcu etc) Did Amb Aug al καλ. αὐτ. κυρ. (Ln 49.), item LZ καλ. κυρ. αὐτ. (: a priore ordine, quem a Mt et. ad Lc 20, 44. transtulerunt, discesserunt inque primis interpretes quoniam *er xv.* videbatur recte cum καλεῖ iungendum, praesertim quum alteri ordini v. 45. faveret, quo quidem versu pauci mutarunt assumentes ordinem versus 43.)

44. ο κυρ. c. BEFGHKLSUVTA rell omn cop sah Dial .. DE κυρ. (Ln 49. :: Apud Mc et Lc BD, ap Mt DE, in Act D om ὁ, iique omnib quattuor locis soli. At κυριος absque ὁ ab ipsis scriptorib datum saepe, ut Mt 27, 10. Mc 13, 20. Lc 1, 58. Act 12, 11. legitur, nullo vel paucissimis articulum addentibus. Ceterum non dici potest articulus ad exemplum textus LXX invecus esse. Psalmus enim 110. cum aliis plurim. in cod. v periit: hinc nescimus an in V. T. non pariter atque in Novo articulum omiserit. Codex A vero c. pler. aequae in V. atque in N. T. articulum tuetur.) | αν .. F* om | D εκθροῖς | υποκατω (Gb') c. BDGLETA al²⁵ fere beh cop sah syr^{sch} etcu Aug .. ε υποποδιων c. EFGHKLSUV etc itpl¹ vg (syrp utrumq conj.) etc Hil al (: υποποδ. Lucae est, item LXX)

45. καλεῖ c. BEFGHLSUVT etc eff¹. vg fr cop^{ed} sah syr^{sch} etcu etc Amb¹ .. DKMA tisch* al⁵⁰ itpl^{er} fu cop^{edd} syr^p* sak sl^{edd} pl¹ Dial Cyp al praem (vv mu varie pon) εν πνευματος | καλ. αὐτ. κυρ. .. B al² Dial Amb¹ xv. α. κ. (Dial λεγει), al¹ xv. κ. α.

46. εδυνατο c. B*DEFGHKLSUVET(Δ δυνατο) etc .. B** al plus³⁰ ηδινατο. Cf ad 26, 9. Moeris: ημελλον, ηβουλομενη, ηδιναμενη δια του η αετικως, δια δε του ε ελληνικως. Sed apud ipsos scriptores atticos et antiquos ceteros frequentius fere est εδυναμενη εδυνεθηνη quam ηδ. | αποκρ. αικω (prob. Schu) c. BDKLZA al plus³⁰ a b c g¹⁻² l am fu for tol Op .. ε αικ. αποκρ. c. EFGHKLSUVT etc ef ff¹⁻² h v g^{ed} et gat Amb | ημερας .. D al⁴ a syr^{cu} syr^p mg ed aeth Op ωρας

XXIII.

1 (^{221.10}) Τότε Ἰησοῦς ἐλάλησεν τοῖς ὄχλοις καὶ τοῖς μαθηταῖς ^{Mc 12, 28.} ^{Lc 20, 45.} αὐτοῦ 2 λέγων Ἐπὶ τῆς Μωϋσέως καθέδρας ἐκάθισαν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι. 3 πάντα οὖν ὅσα ἐὰν εἴπωσιν ὑμῖν ποιήσατε καὶ τηρεῖτε, κατὰ δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν μὴ ποιεῖτε· λέγουσιν γὰρ καὶ οὐ ποιοῦσιν. 4 (^{222.5}) δεσμεύουσιν δὲ φορτία βαρέα καὶ δυσβάστακτα ^{Lc 11, 10.} καὶ ἐπιτιθέασιν ἐπὶ τοὺς ὤμους τῶν ἀνθρώπων, τῶ δὲ δακτύλῳ αὐτῶν οὐ θέλουσιν κινήσαι αὐτά. 5 (^{222.2}) πάντα δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν ποιῶσιν πρὸς τὸ θεαθῆναι τοῖς ἀνθρώποις. πλατύνουσιν δὲ

XXIII. 1. $\bar{\omega}$ c. BV al pauc .. al² e (Et dixit illis Super) om .. ζ (Ln 49.)

o $\bar{\omega}$ c. D (sed D al² post ελαλ.) EFGHKLMBSVZΓA etc .. (: cf 4, 1. Karum est ap Mt $\bar{\omega}$ sine d propterea que nisi erroris suspicione data, ut fit praecedente ηρεσσο, tenendum est dummodo bonis aliquot testib. nitatur. Apud Ioh frequens est $\bar{\omega}$ absque articulo, sed plerumque testes pluri vel certe permulti articulum invexere.)

2. μωσισως c. BDKLZ al sat mu .. ζ μωσσω; c. EFGHMSVZΓA etc. Ceterum vide ad 8, 4. 17, 3. 19, 7., ubi et. de vv refertur. | μω. καθ. (syRP mg θρονου graece) c. BEFGHKLMBSVZΓA etc Dam .. D 13. 69. 288. 346. Or (libere) it vg (etc) Hom^{ol} Ir^{int} Hil al καθ. μω. | εκαθισαν .. EGHK al mu -θησαν

3. οσα εαν (Gb') c. EGHLMVZ A 1. 18. 22. 33. 124. 346. al plus⁵⁰ .. (ζ Ln 49.) os. av c. BDFKST etc | εαν. (Hom^{ol} Chred εἰμοσε⁶ Dam λεγωσιν) νμ. (DST om νμ. item Aug libere) (Gb' prob Schu) c. BDLZ 1. 124. 209. it vg sax fr cop sah syr^{cu} aeth arm arg Eus Ir^{int} Hil al mu (Hom^{ol}: ἐπὶ τῆς καθ. μω. ἐκάθ. οἱ γρ. κ. οἱ φαμ. πά. οὖν ὅσα λέγουσιν ὑμῖν, ἀκούετε αὐτῶν.) .. ζ add τηρεῖν c. EFGHKMSVZ A al pler syr^{sch} syr^P persae; item r 26. sv Dam Chr^{mose} Phot ποιειν | ποιησατ. (D 1. 209. Eus Dam ποιειτε) κ. τηρ. c. BDLZ 1. 124. 209. fu for cop sah syr^{hr} arm aeth^{mich} Eus Dam Hil¹ .. ζ τηρετε κ. ποιειτε c. EFGHKMSVZ A etc it vg (et. am, sed vide ante) syr^{utr} (et. cu) etc .. r al¹ Chred et^{mose} Hil¹ Aug^{saere} ποιειτε, item al¹ τηρετε

4. δε (Gb') c. BELMA 1. 88. al plus²⁰ it^P am tol cop sah syr^P Thph Amb Op al .. ζ γαφ c. D* EFGHKMSVZ etc ef h vg (et. for al, sed vide ante) sl Chr (et. ^{mose}) Ir^{int} Hil .. D** r al² arm arr sax fr om (syr^{sch} etcu και δεσμ., Hier alligunt quoque) και δυσβ. (D* αδυσβ.) c. BDFGHKMSVZ A al pler cf ff¹ g^{1.2} l vg sah syr^P sax fr al Chr (et. ^{mose}) Hier Amb¹ al .. L 1. 209. (yscr¹ δυσβ. κ. βαφ., al^{1*} om βαφ. και) a b e ff² h cop syr^{sch} etcu arg pers^P Ir^{int} Amb¹ al om (49. Apud Lc est δυσβ. sine βαφ., cx etc βα. κ. δυσβ. Vix videtur hunc in modum e Lc huc illatum esse.) | τω δε c. EFGHKMSVZ A rell pler it vg syr^P etc .. BDL al² cop sah syr^{sch} etcu Ir^{int} Hier Amb Op αυτοι δε τω (Ln; :: cf Lc)

5. πλασ. δε c. EFGHKMSVZ A al longe pl etc (syr^{cu} exprimit και πλασ.) .. BDL al plus²⁰ it vg cop sah syr^{sch} syr^P al Chr (et. ^{mose}) Dam catox πλασ. γαφ (Gb' Ln 49 :: cur δε pro γαφ invectum sit dici nequit; sed planissimum est cur γαφ librorum scriptores et interpretes maluerint.)

Mc 12, 39 s. ^{6 s.} τὰ φυλακτήρια αὐτῶν καὶ μεγαλύνουσι τὰ κράσπεδα, 6 φιλοῦ-
 Le 11, 45. ^{20, 46.} σιν δὲ τὴν πρωτοκλισίαν ἐν τοῖς δείπνοις καὶ τὰς πρωτοκαθε-
 δρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς 7 καὶ τοὺς ἀσπασμούς ἐν ταῖς ἀγοραῖς
 καὶ καλεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ῥαββεὶ ῥαββεὶ. 8 ^(230. 10) ὑμεῖς
 δὲ μὴ κληθῆτε ῥαββεὶ· εἰς γὰρ ἐστὶν ὑμῶν ὁ διδάσκαλος, πάντες
 δὲ ὑμεῖς ἀδελφοὶ ἐστε. 9 καὶ πατέρα μὴ καλέσητε ὑμῶν ἐπὶ τῆς
 γῆς· εἰς γὰρ ἐστὶν ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος. 10 μηδὲ κληθῆτε

5. τα κράσπεδα (Gb') c. BD 1. 22. vg (et. am fu for ing tol; vide post) aeth¹ g¹⁻² l sax fr Op¹; item b c sah aeth cat^{ox} addito αὐτῶν .. s add τῶν μιαιτῶν αὐτῶν c. ΕΡΘΗΚΜΣΥΥΓ al pler fff² h mm gat (mm gat vestimentī sui) cop syr^{utr} (et. cu) etc Chr (et. mosc⁶) Op¹; item omisso αὐτῶν Lα 243.

6. δε c. BDKLM**A al²⁰ fere (al¹ δε κας) it vg (sed vide post) cop sah syr^P Thph Op¹ .. s τε c. ΕΡΘΗΜ*ΣΥΥ etc syr^{utr} (et. cu) etc (al¹ κας φιλ.) .. al⁴ am fu Chr^{mosc⁶} Op¹ γαφ .. r Cyp plane om | τ. πρωτοκλισίαν (c. BDKMΣU etc; FOHLVΓA al pm -κλήσιασ) .. 1. 33. al pauc ipler vg syr^{utr} (et. cu) al Bas Hil Op τας -σιας

7. κας τοὺς -- ἀγοραῖς .. r al pauc om | ραββ. ραββ. c. DEFGHKMΣΥΥΓ al pler (et. carp) syr^{cu} syr^P (item Inst alludens his: εἰς οὖν μὴ τῶν διδασκάλων τῶν ἱακίτων ὑψοῦντων καὶ θελότων ῥαββὶ ῥαββὶ καλεῖσθαι καταφρονησῆτε --) .. BLA al¹⁵ it vg cop sah syr^{sch} art perss aeth al Chr (et. mosc⁶) Cyp Op ραββ. (Gb' Ln 49. Cf ad Mc 14, 45.) Praeterea -ββει c. BDFEKGΓA etc (alibi et. ΑCΜΡΧΛ) .. s (Ln 49.) -ββει c. GHLMU (item sv ut vdr)

8. ραββει ut ante (exc KR) .. s (Ln 49.) -ββει (et. KR) | ο διδασκ. (Gb' prob Schu) c. B al plus²⁰ (et. carp) Chr (et. mosc⁶) (item alludentes Clem et Or), item ut vdr (adhibito alio nomine v. 10.) syr^{utr} (et. cu) .. s ο καθηγγητης c. DEFGHKLMΣΥΥΓA etc (: posterioris hand dubie c v. 10. illatum, quemadmodum multi inde et. ο χῆ assumeere. Versu 10. καθηγγητης et -τας non fluctuant.) Praeterea s add ο χῆ c. K*FGK MΣΥΥΓA etc (et. carp) syr^{cu} syr^P (cdms) al pauc, item χῆ HV .. om (Gb) c. BDE**L al plus¹⁵ it vg sax fr cop sah syr^{sch} syr^{utr} aeth perss arm (Or vdr) Bas Chr (et. mosc⁶) Thph Cyp al | παντ. δ. v. αδ. εσσε .. v al plus²⁰ ad finem v. 9. transferant.

9. υμων pr (et. Bas Cyr al; minusc pauc post πατερα pon) .. D (υμεισ) 26. 27 υμειν (Clem alludens μὴ καλ. οὖν ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς πατέρα), item vobis it vg cop sah al pler Cyp al .. al⁴ g² aeth^{mich} om | εστ. ο πα. υμ. c. DEFGHKLMΣΥΥΓA al pler etc .. B al⁶ ε. υμ. ο πα. ο 299. υμ. ε. ο πα. | ο ουρανιος c. BL 33. 69. 124. 238. aeth^{mich} Bas Cyr .. s ο εν τοις (DA 1. al pauc om) ουρανοις c. DEFGHKMΣΥΥΓA etc it vg etc Clem Or (uterque libere) (ο πα. υμ. ο εν τ. ουρ. in Mt^o frequentissimum est; semel tantum 7, 11. notabiles nonnulli test ο ουρ. substituerant. Quater apud eundem est ο πα. υμ. ο ουρ., sed 5, 48. plurimi ο εν τ. ουρ. maluerunt. Hoc vero loco propter επι της γης aptius videri debebat ο εν τ. ουρ.)

καθηγηταί, ὅτι καθηγητῆς ὑμῶν ἐστὶν εἰς ὃ Χριστός. 11 ^(231.5) ὁ ^{20, 26.} δὲ μείζων ὑμῶν ἐστὶν ὑμῶν διάκονος. 12 ὅστις δὲ ὑψώσῃ ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, καὶ ὅστις ταπεινώσῃ ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.

13 ^(232.5) Οὐαὶ δὲ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ^{Lc 11, 52.} ὅτι κλείετε τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων· ὑμῖς γὰρ οὐκ εἰσέρχεσθε, οὐδὲ τοὺς εἰσερχομένους ἀφίστε εἰσελθεῖν. 15 ^(233.10) οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι περιάγετε τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ξηρὰν ποιῆσαι ἓνα προσήλυτον, καὶ ὅταν γένηται, ποιεῖτε αὐτὸν υἱὸν γένεθς διπλότερον ὑμῶν. 16 οὐαὶ ὑμῖν, ὀφθαλμοὶ τυφλοὶ οἱ λέγοντες Ὅς ἂν ὁμοίῃ ἐν τῷ ναῶ, οὐδὲν ἐστὶν· ὅς δ' ἂν ὁμοίῃ ἐν τῷ χρυσῷ τοῦ ναοῦ, ἀφείλει. 17 μωροὶ καὶ τυφλοὶ, τίς γὰρ μείζων ἐστίν, χρυσὸς ἢ ὁ ναὸς ὁ ἀγίασας

10. οτι καθ. υμ. εστ. (b om, DG vg c ff¹⁻²·g¹⁻²·h pplat post εις, Hil post $\overline{\chi}$) εις (124. 26.^{ov} ad e syrcu arm Hil om, 1. om εστ. εις) (Gb') c. BDGL 1. 33. 124. 26.^{ev} 48.^{ev} x^{cr1} it vg syrcu (οτι et. syrsch) arm Hil Amb al .. ε εις γαρ υμιων (κ al¹⁰ om, al pauc Bas Thph post καθ.) εστιν ο (σ al om) καθηγ. c. ΕΦΗΚΜΣΥΝΓΑ etc cop syrP Bas Thph (: accomodarunt haec ad v. 9.)
11. δε .. d itPler (non ef) vg Hil Op om | εσται .. G al plus³⁰ vv pauc Chr (et.mosc¹) Hil εστω
12. L υψ. αυτον | M ταπειν. αυτον
13. δε .. v al pauc vv allq (sed non it vg) Hil al om | οτι .. ff¹·g¹ for fu tol al Hil Op al qui (οι). Similiter infra | εισελθειν .. v al² om
14. ε Ουαὶ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι κατεσθίετε τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν καὶ (al pauc vv allq om) προφάσει μακρὰ (κ al mu itallq Hil al μακρᾶ, Δ 13. μικρὰ) προσευχόμενοι· διὰ τοῦτο λήψετε περισσώτερον κῆμα h. l. c. minusc non ita mu item bc ff²·h vged tol fr syrcu al, eadem vero ε (Gb Sz) ante v. nostrum 13. habet, ita ut ipsa versum 13. efficiant, et nostra versu 13. scripta versum 14. (nisi quod δε ad initium versus 13. transfertur) c. ΕΦΗΚΜΣΥΝΓΑ al longe pl f cop syr^{utr} arr aeth sl²⁻⁶. eted Chr (et.mosc⁶) Dam al Op .. plane om (Gb^{oo} prob Schu) c. BDLE 1. 28. 33. 118. 209. 346. (item 208?) a eff¹·g¹⁻²·am emm for fu gat harl ing mm (et vgedd al) sax arm arod Or (ait enim δεύτερος ταλασμός οὕτως ἔχει Οὐαὶ ὑμῖν -- ὅτι περιάγετε etc) Or^{int} Eusc^{an} (ponit enim haec canone 8. in quo habentur quae apud solos Lc et Mc inveniuntur) Hier Druthm (: sunt e Mc 12, 40. et Lc 20, 47. huc translata et ad hunc loc. accommodata)
15. ποιησαι (et. Or; Δ 13. 69. praem του) .. d ινα ποιησηται (It vg ut faciatis) | ποιετε .. F al pauc ποιητε
16. ος .. d* om | οσαν .. M al pauc οσαν | G ab ομοσητηr prad alt transluit
17. τις γαρ μείζων (D -ζω, F -ζου) c. ΒΔΕΦΓΗΚΛΜΣΥΝΓΑ rell omn etc .. z τι (item al¹⁻⁴) γαρ μείζων (Ln); item quid enim maior (g²· maior) it (non item d) vg (at in Latino et praecedunt et sequuntur templum et aurum) | αγιασας c. BDZ (d qui sanctificavit accurate reddens ut ante quis

- τὸν χρυσόν; 18 καὶ Ὅς ἐὰν ὁμώσῃ ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, οὐδὲν ἔστιν ὅς δ' ἂν ὁμώσῃ ἐν τῷ δώρῳ τῷ ἐπάνω αὐτοῦ, ὀφείλει. 19 τυφλοί, τί γὰρ μείζον, τὸ δῶρον ἢ τὸ θυσιαστήριον τὸ ἀγιάζον τὸ δῶρον; 20 ὁ οὖν ὁμώσας ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ ὁμνύει ἐν αὐτῷ καὶ ἐν πᾶσιν τοῖς ἐπάνω αὐτοῦ· 21 καὶ ὁ ὁμώσας ἐν τῷ ναφῷ ὁμνύει ἐν αὐτῷ καὶ ἐν τῷ κατοικήσαντι αὐτόν· 22 καὶ ὁ ὁμώσας ἐν τῷ σφραγῷ ὁμνύει ἐν τῷ ἰσχύρῳ τοῦ θεοῦ καὶ ἐν τῷ καθημένῳ ἐπάνω αὐτοῦ.
- Lc 11, 48. 23^(234.5) οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύσμον καὶ τὸ ἄνηθον καὶ τὸ κύμινον, καὶ ἀφήκατε τὰ βαρύτερα τοῦ νόμου, τὴν κρίσιν καὶ τὸ ἔλεος καὶ τὴν πίστιν. πάντα δὲ εἶδει ποιῆσαι κἀκεῖνα μὴ ἀφείναι. 24^(235.10) ὁδηγοὶ τυφλοί, οἱ δαύλιζοντες τὸν κώνωπα, τὴν δὲ κάμilon καταπίνοντες. 25^(236.5) οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι καθαρῶτε

e. maior; contra it vg quod sanctificat) .. ε αγιαζων c. CEFGHKLSUVVA etc (Chrmose⁶ om v. 16. usq 23.) :: ut v. 19.

18. ος εαν c. EGHMSUVA al pler .. BCDFKL al mu ος αν (Ln 49. prob. Schu; at multo saepius αν pro εαν substituerunt quam εαν pro αν. Cf et. v. 16. ubi ος αν a paucissimis temptatum est.) | 234.* syrcu om και ος usq οιδ. εστ. | επαν. αυτου .. tisch* syrh^r (item syrcu sed vide ante) επ. του θυσιαστηριου

19. τυφλοι c. DLZ 1. 209. syrcu aeff¹⁻² g¹⁻² hl vg fr sax .. ε praem μοιροι και, Ln [μω. κ.] c. BCEFGHKLSUVVA etc cf cop syrc^{ch} syrp ai | τι γ. μεζον (D -ζω) .. H al^b τις (ita et. F) γ. μεζων (-ζων et. G al pauc) | η το .. ν και το | H al mu το αγιαζων

20. επαω .. z (ut vdr) επ

21. ομοσας .. v 22. 28. al plus³⁰ (Or?) ομνωων (idem ex minusc nonnull ad v. 20. avertur, per errorem ut vdr) | κατοικησαντι (Gb Sz) c. CDFGKLMUVVA al plus¹⁰ .. ε (Ln) κατοικουντι c. BHS 1. 13. 124. etc (d in habitanti, it vg in eo qui habitat vel inhabitat: unde frustra ad -κουντι concluditur) | αυτου (d cum) .. G al plus³⁰ ερ αυτου, al pauc εις αυτου (it vg in ipso, e in eo)

23. ανηθον .. G αννηθον, L ανθον | αφηκατε .. B* -κειτε | το ελεος c. BDL 33. 124*. Chr Cyt^{aepe} Epiph¹; cf et. ad 9, 13. 12, 7. Tit 3, 5. Heb 4, 16.) .. ε των (M al³ το) ελεον c. CEFGHKLSUVVA etc | δε (Gb, sed Gb^o) c. BCKLMA al³⁰ fere ad h syrc^{utr} (et. cu) cop Chredd cat^{ox} .. ε om c. DEFGHSUV etc it^{pl} vg etc Lcif | αφεινας c. BL xscr⁺ 7. petr .. ε αφεινας c. CDEFGHKLSUVVA etc (Cf ad Lc 11, 42. ubi pariter forma παρεινας praeter BL fere ab omnibus deserta est. Contra Mt 9, 6. αφεινας non fluctuat.)

24. τυφλοι οι c. CD**EFGHKLSUVVA rell ut vdr omu .. BD*L om οι (Ln) | δαυλιζοντες (-ει, ut in plerisq cdd antiq fieri solet, εῦ vel εῖ, non ει absque signo) .. C* -ζονται | την δε .. D τον δε | M al pauc καμιλον

τὸ ἔωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τῆς παροψίδος, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν
 ἐξ ἀρπαγῆς καὶ ἀκρασίας. 26 Φαρισαῖε τυφλέ, καθάρισον πρῶτον
 τὸ ἔτος τοῦ ποτηρίου, ἵνα γένηται καὶ τὸ ἐκτὸς αὐτοῦ καθαρόν.
 27 (237.5) οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι (Lc 11, 44.)
 παρομοιάζετε τάφοις κεκοιμημένοις, οἵτινες ἔσωθεν μὲν φαίνονται
 ὠραῖοι, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ὀστέων νεκρῶν καὶ πάσης ἀκαθαρσίας.
 28 οὕτως καὶ ὑμεῖς ἔσωθεν μὲν φαίνεσθε τοῖς ἀνθρώποις δίκαιοι,
 ἔσωθεν δὲ ἔστε μεστοὶ ὑποκρίσεως καὶ ἀνομίας. 29 (238.5) οὐαὶ 29 21.
 ὑμῶν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι οἰκοδομεῖτε τοὺς
 τάφοις τῶν προφητῶν καὶ κοσμεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν δικαίων, 30 καὶ
 λέγετε Εἰ ἤμεθα ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν πατέρων ἡμῶν, οὐκ ἂν ἤμεθα
 αὐτῶν κοινωνοὶ ἐν τῷ αἵματι τῶν προφητῶν. 31 ὥστε μαρτυρεῖτε

25. ἔσωθεν (et. Hom^{cl}) .. D 238. Clem Chr^{mosc1} ἐξω, 28. Epiph εκτος |
 παροψιδο; (α παροψιδος, δ parapsidia) .. M al²⁰ fere syrp ed etεr marg
 του (124. syrp ed και του) πινακο; | ἔσωθεν (et. Hom^{cl}) .. Clem ενδο-
 θεν | ἐξ c. BCDFGHKLMΣΥΝΑ rell pler .. CD al plus¹⁵ Chr (et.mosc⁶) om
 (Ln). Hom^{cl} sic: ἔσωθ. δι γίμει ὑπόου. | ακρασίας (Gb') c. BDLA 1.
 13. 33. 69. 124. 238. etc item intemperantia a c d ff². h, incontinentia e
 etc; al² cop sah Clem ακαθαρσίας; item inmunditia vg ff¹. g^{1.2} l ..
 CEFGHKΣΥΝ al plus¹⁵⁰ f syrp syrp ed (syrp ed eted bodl ad ακρασ. add
 και αδικ. c. obel.) al Bas^{ed} Chr^{ed} (et.mosc⁶) Euth Thph Op Promiss
 αδικιας (Gb Sz) .. M Chr^{ed} πλεονεξιας

26. c* sic: φαρισαῖοι τυφλε, c pharisaei caeci (pergens mundate) ..
 Chr^{mosc6} om φαρ. τυ. | ετος (Clem ενδον) .. KM al¹¹ Hom^{cl} εσωθεν |
 του ποτηρ. (Gb'') c. D 1. 209. 21. εν a e Clem Chr^{ed} (et.mosc⁶ semel et¹
 bis) Ir^{int} .. ζ (Ln) add και της παροψιδος; (al² syrp add του [syrp ed
 και του] πινακος) c. BCDFGHKLMΣΥΝΑ etc it^{plor} vg cop syrp etc :: ex
 v. 25. | εκτος .. D Clem ἔσωθεν, item Hom^{cl} ed (is sic: ἵνα γέν. και
 τὸ ἔσωθ. αὐτοῦ καθ., cdpar τὰ ἔσω αὐτῶν, cdvat τὰ ἔσω αὐτοῦ) | αυτου
 (Gb'') c. B*DE* 1. 13. 28. 69. 124. 157. al²⁰ fere a e aeth (et^{rom} etPpl)
 Hom^{cl} (vide ante) .. ζ αυτων c. B**CE**FGHKLMΣΥΝΑ etc .. al² it^{plor}
 vg al Clem Chr (et.mosc⁶) catox Ir^{int} Amb al om

27. παρομοιάζ. c. CDFGHKLMΣΥΝΑ etc (et. Iulian) .. B 1. ημοιαζ. (Ln) | οι-
 τινες -- γεμουσιν (et. Lcif Aug al, item bis alludens Iust: τάφοι κεκοι.,
 ἔσωθ. φαινόμενοι ὠραῖοι, ἔσωθεν δὲ [και ἔσ.] γέμοντες ὅστ. νεκρ.) .. D
 Clem Ir^{int} εσωθεν ο ταφος φαινεται ωραιος, εσωθεν (Clem ενδον) δε γεμει.
 Eodem modo haec in epist. Iuliani (ap. Cyr contr. Iul. l. X.) leguntur.

28. εστ. μιστ. c. BODL 13. 33. 69. 124. al³ .. ζ μιστ. εστ. c. EFGHKLMΣΥ
 ΝΧΑ etc it vg etc Ir^{int} Lcif al

29. των δικαίων .. H* om των

30. ημεθα (Gb Sz) c. BCDFGHLM**NΧΑ (et. carp) al⁷⁰ fere (ex minus
 nonnulli alt loc ημεθα alt loc ημεν) Or^{ed} Cyr .. ζ ημεν c. KM*SU etc
 Or^{ed} Chr (et.mosc⁶) | αυτων κοιν. c. BD 1. 13. 69. 124. 209. al Chr^{mosc6}
 (semel) cat^{ox} .. ζ κοιν. αυτ. c. CEFGHKLMΣΥΝΧΑ etc it vg etc Or al

ἐάντοις ὅτι νιοί ὄστε τῶν φρονεούτων τοὺς προφήτας. 32 (30.10) καὶ ὑμεῖς πληροῦσατε τὸ μέτρον τῶν πατέρων ὑμῶν. 33 ὄφρα, γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς φύγητε ἀπὸ τῆς κρίσεως τῆς γένης; 34 (30.5) διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω πρὸς ὑμᾶς προφήτας καὶ σοφούς καὶ γραμματεῖς· ἐξ αὐτῶν ἀποκτενεῖτε καὶ σταυρώσατε, καὶ ἐξ αὐτῶν μαστιγώσατε ἐν ταῖς συναγωγαῖς ὑμῶν καὶ διώξετε ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν· 35 ὅπως ἔλθῃ ἐφ' ὑμᾶς πᾶν αἷμα δίκαιον ἐκχυρόμενον ἐπὶ τῆς γῆς ἀπὸ τοῦ αἵματος Ἀβὲλ τοῦ δικαίου ἕως τοῦ αἵματος Ζαχαρίου υἱοῦ Βαραχίου, ὃν ἐφρονέουσατε μεταξὺ τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ θυσιαστηρίου. 36 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἦξει πάντα ταῦτα

34-36
Lc 11, 40-51.

31. εαυτοις .. M tisch* 1. al pauc αυτοις

32. πληρωσατε c. B**CEFGKLSUVXΛ al pler a boff¹⁻²·g¹⁻²·h1 vg syr^{tr} cop etc Or Eus Chr (et.mosc⁶) cat^{ox} al Amb Ang Op .. B* 60. e ar^o arP perss -σετε .. f gat mm impletis .. DH al¹⁵ feze ἐπληρωσατε

33. η γεννηματα | φυγητε (et. Or; it [et. d] v^g Lcif al fugietis, item Chrmosc⁴ φευξεσθε) .. D⁸⁷X al plus⁵ φυγετε | απο .. F om

34. ιδου .. E* 13. 22. 124. y^{scr} al⁵ sax om | γεω (et. Or¹ cat^{ox} Lcif¹ Amb al) .. D 13. 33. 124. al pauc Or¹ Phot Ir^{int}2 Lcif² om | αποστέλλω (et. Or¹ Ir^{int} Lcif al) .. D⁸⁷ al plus²⁰ Or¹ Chr (et.¹mosc⁵, item³mosc¹) cat^{ox} -σελω (prob Schu :: ut Lc) | προς (Or¹ εις) υμωσ .. D y^{scr} om | σοφ. και .. X om; L al¹ vg^{edd} (sed non am for ing al) cop sax om και | εφ pr c. BMA 1. 13. 33. 69. 124. al³ e am fu harl^o syr (syrP vide post) Or¹ .. ε praem και c. CDEFGHKLSUX etc itPler v^ged et for ing al cop syrP c. ob. etc Or¹ Chr (et.mosc⁶) Ir^{int} Lcif al (: ita Lc, ad quem test mu modum Mt¹ transtulerunt) | και εφ αυτ. μαστ. (haec et. E* om) -- υμων (et. Or al) .. D a Ir^{int} Lcif om .. e flagellabit in synagoga

35. οπως .. C**M** 33. 124. al³⁰ add αν | ελθη .. L al¹ επελθη | εκχυννομ. (D εκχυνν.) c. BCDGVA al mu .. ε εκχυννομ. c. EFHKLNV etc (cf et. ad 26, 28. Mc 14, 24. Lc 11, 50.) | απο του (et. Or) .. DL y^{scr} al¹ Eus² om του | εως του (et. Or) .. D 1. Eus² om του | υ. βαραχιου (et. Or Ir^{int} Lcif etc) .. 8. ev 13. ev om, item Eus² praeterit. Schol vetus: ζαχαριαν δε τον ιωδαδ (al⁴ ιωδαδ) λεγει· θυώνυμος γαρ ην. Schol aliud: ειπός ζαχαριαν νυν λεγασθαι τον ιωάννου πατέρα. (Cuius de morte plura in eodem scholio narrantur: cf Mtthaei notam ad h. l., item Euth et Thph. Alia traduntur Protév. 23 et 24. Rursus alia ex Γένε Μαριας refert Epiph 26, 12.) Hier ad h. l.: in evglío, quo utuntur Nazaren, pro filio Barachiae filium Ioiadae reperimus scriptum.

36. ηξει (Gb') c. BDL 1. 124. etc it (exc f) vg cop etc Ir^{int} Lcif al .. CEF GHEKMSUVXΛ al plus¹⁵⁰ f syr^{tr} sl Or Chr (et.¹mosc⁶) Thph praem or: (Gb Sz). Cf ad 19, 9. | παντ. ταυτ. c. BEFGHKUVXΛ 1. 22. 33. 157. al plus¹⁰ d Ir^{int} .. ε ταυτ. (e om) και. c. CDLMS etc itPler vg cop etc Or Lcif al :: cf ad 13, 56.

ἐπὶ τὴν γενεάν ταύτην. 37 (²¹¹⁻⁵) Ἱερουσαλήμ Ἱερουσαλήμ, ἡ ἀπο-³⁷⁻³⁹
κτείνουσα τοὺς προφήτας καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους
πρὸς αὐτήν, ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυναγαγεῖν τὰ τέκνα σου, ὃν
τρόπον ἐπισυνάγει ὄρνις τὰ νοσσία αὐτῆς ὑπὸ τὰς πτέρυγας αὐτῆς,
καὶ οὐκ ἠθέλησατε. 38 ἰδοὺ ἀρτίζεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρημος.
39 λέγω γὰρ ὑμῖν, οὐ μὴ με ἴδῃτε ἀπ' ἄρτι ἕως ἂν εἴπητε Εὐλο-^{21, 9.}
γημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου. ^{12, 116, 22.}

XXIV.

1 (²²²⁻³) Καὶ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐπορεύετο ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ, καὶ ^{1-9.}
προσηλθόν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπιδείξαι αὐτῶ τὰς οἰκοδομίας τοῦ ^{Mc 13, 1-9.}
ἱεροῦ. 2 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς Οὐ βλέπετε πάντα ταῦτα; ^{Lc 21, 5-12}

37. ἀποκτείνουσα c. BDEFGHLSUVX etc (et. Or⁴ [²-κτείνουσα] Eus) .. COK
tisch²² al¹⁵ fere Thdrtd^d ἀποκτείνουσα, Δ al plus⁴⁰ Thph -κτενοῖσα
(Gb²). Cf ad 10, 28. | αὐτήν (αὐτήν : ita EFG aliiq unc; κ αὐτήν) .. D
al² σε, y²⁰² σεαυτ. (it vg ad te) | ἐπισυν. ὄρν. c. CDEFGHLSUVX al pler
syrr^{tr} al .. BDKL al⁷ it vg cop al Clem Or EusP^s 126. 176. 486. 464. 496 Bas
Cyr Thdrtd^{op}. ἐπισ. (Ln 49.) .. 108. Eusdem^{4, 10} Ir^{int} Aug al om ἐπισ.
(: ut Lc) | τα νοσσία (x al mu νοσσία) αὐτῆς c. B²² DMA 33. al Clem¹
Eusdem, item ζ τ. ε. αὐτῆς (: Lc τὴν αὐτῆς νοσσίαν) c. CDEFGHKLBU
vx etc, item pullos suos it vg etc Ir^{int} Hil al .. B⁴ Clem¹ Or¹ EusP^s
Cyp om αὐτῆς (Ln 49.) | αὐτῆς sec c. BXA 28. 435. al it fu gat mm fr
sax cop syrr^{tr} syrr^h Clem² Or¹ et^{int} Cyp Hil al .. ζ om (Ln [aur.]) c.
CDEFGHKLMSUV etc vg^{ed} am for etc Clem¹ Or^{allq} (et. Int) Eus Ir^{int}
Zen (: ita Lc)

38. ἡμῶν (et. Or^{allq} Eus² Ir^{int} Cyp etc) .. al²⁶ fere Clem Chr (et. mosc⁶)
Amb¹ om | ἡμῶν .. D^{87*} ἡμῶν | ἔρημος c. CDEFGHKLMSUVXΔ rell ut
vdtr omn itpler vg cop^{ed} et^{edd} sah syrr^{tr} etc Clem Or⁴ Eus² P^s Cyp
Chr (et. mosc⁶) Ir^{int} Cyp al .. BL ff². cop^{ed} 1 Or¹ ed¹ om (Ln :: ita Lc)
39. ἡμῶν .. D 1. 13. 22. 124. al²⁰ fere a b c ff². b (non e ff¹. g¹⁻². l) (cop
add οτι (: ita Lc; cf et. ad 19, 9.) | x om με | ἴδῃτε (x al -ετε) .. CMA
al ἴδῃτε | ἀπ' ἄρτι : ita κμ etc .. εχ etc (ita minusc pl) ἀπάρτι |
κυρίου .. D θεοῦ

XXIV. 1. ἐπορ. ἀπο τ. ἱερ. c. CDEFGHKLMSUVX etc Chr (et. mosc¹) .. BDLA
al²⁰ fere it vg al ut vdtr omn Chr^{mosc} Hil Or^{int} al ἀπο (B 4. εκ : ita
Ln) τ. ἱερ. ἐπορ. (prob Schu. Ln 49. At hunc ordinem si ab initio
fuisset nemo turbaturus fuisset. Ceterum cf Mc) | προσηλθόν .. F al
plus²⁶ vv mu Chr (et. mosc²) Thph Or^{int} add αὐτω

2. ο δε ἀποκρ. c. BDL 1. 13. 33. 69. 124. 209. al pane it (exo f l) vg cop
syrr^h al mu Chr (et. mosc⁶) .. ζ ο δε ἰδ (H 2. l syr persP om) c. CDEFG
(H) KLSUVXΔ etc | Ουκ. BDEFGHKLMSUVX 1. 13. 22. 124. 157. al pl syrr^{tr}
al Chr (et. mosc⁶) Or^{int} .. DLX al²⁰ fere it vg cop sah al Thph Amb Op
Or^{int} om (Gb⁰⁰ prob Schu conferente Mc 13, 2. Lc 7, 44.) | παντ. ταυτ.
c. DEFGKΔ al longe pl syrr^h al .. BCHLMUVX al plus⁵⁰ it vg cop syrr
al Chr (et. mosc⁶). Thph Amb Or^{int} al τα. πα. (Ln 49. Cf ad 13, 56.)

ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀφεθῆ ἄθε λίθος ἐπὶ λίθον, ὃς οὐ κατα-
 λυθήσεται. 3^(24.2) καθήμενον δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ὄρους τῶν ελαιῶν
 προσήλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ κατ' ἰδίαν λέγοντες Εἰπέ ἡμῖν, πότε
 ταῦτα ἔσται, καὶ τί τὸ σημεῖον τῆς σῆς παρουσίας καὶ συντελείας
 τοῦ αἰῶνος; 4 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς Βλέπετε μὴ
 τις ὑμᾶς πλανήσῃ. 5 πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματι μου
 λέγοντες Ἐγὼ εἰμὶ ὁ Χριστός, καὶ πολλοὺς πλανήσουσιν. 6 με-
 λήσετε δὲ ἀκούειν πολέμους καὶ ἀκοὰς πολέμων ὅρατε, μὴ θροεῖσθε·
 δεῖ γὰρ πάντα γενέσθαι, ἀλλ' οὐπω ἐστὶν τὸ τέλος. 7 ἐγερθήσεται
 γὰρ ἔθνος ἐπὶ ἔθνος καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν, καὶ ἔσονται λιμοὶ
 καὶ λοιμοὶ καὶ σεισμοὶ κατὰ τόπους. 8 πάντα δὲ ταῦτα ἀρχὴ ὧδέ-
^{10, 22.}
^{Mc 13, 12.}
^{1. c 21, 17.} τῶν. 9^(24.1) τότε παραδώσουσιν ὑμᾶς εἰς θλίψιν καὶ ἀποκτενοῦσιν

2. ὑμῖν .. D syrP add στί | ος ου (Gb Sz) c. BCDEFHLMBSVKA al plus¹⁰
 Chr (et.mosc⁶) Mac al .. ς add μη c. GKU etc
3. των ελαιων .. C add κατιναντι του ιερου :: e Mc | οι μαθ. c. BDEFG
 HKLMSV al pler a b al pl vg syrP arm Chr (et.mosc⁶) al .. CVA al¹⁰
 fere c al cop syr al Or^{int} add αυτου, hinc Ln [αυτ.] (cf ad 8, 21.) | s²
 καθ | ειπε c. BCDEFGHKMSVVA etc Ath al .. L (ειπον) 1. 33. ειπον (cf ad
 Mc 13, 4.) | τ. σης (354. l om) παρ. (et. Ath al) .. D τ. παρ. σου (it vg
 adventus tui) | και συντ. c. BCL 1. 33. 157. 209. Cyrhr .. ς x. της συντ.
 c. DEFGHKMSVVA etc (cf 13, 39; item ubi της non fluctuat 28, 20.)
4. πλανηση .. C tisch* y^{scr} al pauc -ησει
5. λεγοντες .. C² al¹⁰ fere vv alii Or^{int} add στί
6. μελλησετε .. D p^{scr} Or (non item Or^{int}) Chrmosc¹ μελλετε | θροεισθε
 .. oscr² θρουβεισθε | παντα c. CDEFGHKMSVVA rell longe pler Chr
 (et.¹ mosc⁶) al, item addito (vel ut in vv alii praemisso) ταυτα al¹ f
 syr^{utr} al mu .. al¹ cop syr^{hr} it^{pl}er vg al Cyp ταυτα (: ut Lc) .. BDL
 al² g² sah Ps-Ath^{dial} Or^{int} om (Ln Gb⁰ :: ut Mc) | ουπω .. u al¹⁰
 fere aeth ουκ ευθως :: e Lc | εστιν (al⁵ εσται) .. u al¹⁰ fere Chr
 (et.mosc⁶) om :: ut Lc
7. εγερθησεται .. L al² -σονται | επι pr c. BDEFGHKMSVVA al pler Chr
 al .. CKL 1. y^{scr} al⁵ fere επ (: cf Lc) | λιμοι (DA al λιμοι: inde faci-
 lius omitti debbat λοιμοι) x. λοιμ. c. CE² (nisi forte ipse* add in mg)
 FGHKMSVVA al pler h cop syr^{utr} al mu Chroem² Or^{int} (et txt et comm)
 Cyp (fam. et terrae motus et pestil. per sing. loca: hoc ord.) Op, item
 (: ita Lc) L al² it^{pl}er vg Oros λοιμ. x. λιμοι .. BDE² al² a b e ff². Hil
 Arn om και λοιμ. (Ln 49. :: At om et. Mc, praetereaue facillime pro
 similitudine litterarum omitti poterant; neque transpositio in L etc.
 inventa ad modum Lucas commendat omissionem.)
8. πα. δ. ταυτα .. 1. 124. 209. 346. al⁵ vv mu pp alii ταυ. δ. πα.
9. Δ παραδωσωσιν | θλιψιν (c θλιψιν, D θλιψειν, θλιψιν: hoc acc. KFEL
 x ac rell unc ut vdr om item minusc pler; Ln 49. θλιψ.) .. L. 1. 157.
 209. al¹⁵ fere d e f syrP^{ms} al Or^{int} θλιψεις (Gb') | DE² αποκτενοουσιν

ἡμᾶς, καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν διὰ τὸ ὀνομά-
 μων. 10 καὶ τότε σκανδαλισθήσονται πολλοὶ καὶ ἀλλήλους παρα-
 δόσουσι καὶ μισήσουσιν ἀλλήλους. 11 καὶ πολλοὶ ψευδοπροφήται
 ἐγερθήσονται καὶ πλανήσουσιν πολλούς. 12 καὶ διὰ τὸ πληθυνθῆ-
 ναι τὴν ἀνομίαν ψυχήσεται ἡ ἀγάπη τῶν πολλῶν. 13 ὁ δὲ ὑπο-
 μείνας εἰς τέλος, σῶσθ' ἑαυτῶν. 14 ^(24.9) καὶ κηρυχθήσεται
 τοῦτο τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας ἐν ὅλῃ τῇ οἰκουμένῃ εἰς μαρτύ-
 ριον πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν, καὶ τότε ἔξει τὸ τέλος. 15 ^(24.6) Ὅταν <sup>10, 22.
Mc 13, 13.
Lc 21, 19.)</sup> ὁ υἱὸς
 τοῦ ἀνθρώπου ἴδῃται ἐν βόρειον ἄκρον, ὁ ἀναγιγνώσκων νοεῖτω, 16 τότε οἱ
 ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν ἐπὶ τὰ ὄρη, 17 ^(24.2) ὁ ἐπὶ τοῦ δώμα-
 τος μὴ καταβαίνειτω ἄραι τὰ ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ, 18 καὶ ὁ ἐν τῷ
 ἀγρῷ μὴ ἐπιστρέψατω ὀπίσω ἄραι τὰ ἰμάτια αὐτοῦ. 19 ^(24.3) οὐαὶ
 δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς

9. τῶν ἐθν. (ς Gb Sz) c. BD**EFGHKLMSSVVA al pler .. c 1. 131. Tisch*
 al plus²⁵ (syrrP habet c. ob.) Chr (et. mosc⁶) om (: : ut Mc et Lc) .. ς (ex
 errore ut vdrtr) om τῶν c. D* aliisq pauc | δια τ. ον. μου .. c***M** al
 pauc add o δε: υπομεινας εἰς τέλος οἱτος σωθησεται.
11. ἐγερθησονται (vg itmu *urgent*) .. D ἐξεγερθ. (ade Cyp Leif al ex-
urgent, sed ita interpretat saepe ubi ab omn *εγερθ.* legitur, ut 24, 24;
 beff² *insurg.*) .. al pauc *arastehsont*.
12. D Chr^{mosc 1} πληθυναι (d *quia repleta est iniquitas*) | κ ψυχησεται
14. τοιτο (D al⁵ Or Eus Chr^{ed} et mosc⁶ post *ειπαγγ.*) .. al plus²⁰ a arm
 om | τῆς βασιλειας .. g¹. sax Or Chr (et. mosc⁶) Op al om
15. ον .. L al⁶ fere cop al Eus Chr (et. mosc⁶) Ir^{int 1} δε :: ut Mc et Lc
 .. al pauc Ir^{int 1} Or^{int} om | D* δια δανηλον | εστος (ς Gb¹) c. B**D*
 (vdrtr)EFGHLVA al plus³⁰ (notatis) .. ς^o εστως c. B**D**EKMSU etc :: ap-
 paret εστως (contractum ex -αος) emendationem esse formae insolentio-
 rioris εστως.
16. επι τα c. EFGHKLMSSVVA al pler .. BDA al plus³⁰ Ath Chr (et. mosc⁶)
 Cyp^{hr} al εις τα (Ln :: e Mc et Lc). Similiter in *montes*, in *montib.* itP¹
 Ir^{int} al; contra *ad montes* f ff¹. g¹⁻². Hier al
17. ο επι (et. Or al) .. D 33. ο δε επι, al²⁰ fere cop it vg al Ir^{int} Cyp al
 και ο επι | καταβαίνετω c. EFGHKMSVVA 1. al pler .. BDLZ al²⁰ Or
 Chr^{int} et mosc⁵ καταβατω (Ln :: at ita Mc) | αραι τα (Gb Sz) c. BE**F
 GHKLMSSVVA al plus¹⁵⁰ cop syrr^{tr} al Or Ath Chr (et. mosc⁶) Thph .. ς
 αρ. τι c. D (x¹ αρ. τη?) 1. etc it vg al Ir^{int} al (: : ita Mc) | αυτου (et. Or
 Ath al) .. D a b ff². Ir^{int} Cyp al om
18. τα ιματια c. EFGHMSVVA al longe pl f syrrP etc Chr (et. mosc⁶) .. BD
 KLE al⁴⁰ fere itpler vg cop sah syr al Hipp Isid Cyp Hil Or^{int} al το
 ιματιον (Gb¹ Ln :: e Mc)
19. θηλαζουσας (L *ενθηλαζ.*) .. D -ζουμενας (sed d *lactantibus*). Or^{int}:
in multis exempli scriptum est vas sugentibus

ἡμέραις. 20 ^(250.6) προσεύχασθε δὲ ἵνα μὴ γένηται ἡ φωνὴ ὑμῶν
 χειμῶνος μηδὲ σαββάτω. 21 ^(251.2) ἔσται γὰρ τότε θλίψις μεγάλη,
 οἷα οὐ γέγονεν ἀπ' ἀρχῆς κόσμου ἕως τοῦ νῦν οὐδ' οὐ μὴ γένηται.
 22 ^(252.6) καὶ εἰ μὴ ἐκολοβώθησαν αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι, οὐκ ἂν ἐσώθη
 πᾶσα σὰρξ· διὰ δὲ τοὺς ἐλεκτοὺς κολοβωθήσονται αἱ ἡμέραι
 ἐκεῖναι. 23 ^(253.2) τότε εἰάν τις ὑμῶν εἴπῃ Ἰδοὺ ὧδε ὁ Χριστός, ἢ
 ὧδε, μὴ πιστεύετε. 24 ^(254.6) ἐγερθήσονται γὰρ ψευδόχριστοι καὶ
 ψευδοπροφήται, καὶ δώσουσιν σημεῖα μεγάλα καὶ τέρατα, ὥστε
 πλανῆσαι, εἰ δυνατόν, καὶ τοὺς ἐλεκτούς. 25 ἰδοὺ προεῖρηκα ὑμῖν.
 Le 17, 28. 26 ^(255.5) εἰάν ὅν εἴπωσιν ὑμῶν Ἰδοὺ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐστὶν, μὴ ἐξέλ-
 θητε· Ἰδοὺ ἐν τοῖς ταμείοις, μὴ πιστεύετε. 27 ^(256.5) ὥσπερ γὰρ
 ἡ ἀστραπή ἐξέρχεται ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ φαίνεται ἕως δυσμῶν,
 Le 17, 31. οὕτως ἔσται ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. 28 ^(257.5) ὅπου γὰρ

20. σαββάτω (Gb Sz) c. BKSUYA 1. 18. 22. 33. 69. 124. al¹⁵⁰ fere (it vg
 sabbato) Or Eus al (Cyp al) .. DLM al plus¹⁰ Chr-comm aliq et¹ mosc¹ σαβ-
 βατου .. ζ εν σαββ. c. EFGHZ etc Chr^{xt} et¹ mosc⁵ (iidem¹ mosc¹ antes it
 χειμῶνος)

21. τότε (al¹ post μεγ.) .. κ* al⁶ b ff². g¹ for hari* cop al Chr¹ mosc¹ Thdr
 Op om | θλίψις: de accentu vide ad v. 9. | ου γεγονεν .. d Eus Chr¹
 (et. mosc⁵) cat^{ox} ουκ εγενετο | εως του .. d om του | ουδ ου μη c. BEF
 GHKLMNVZ etc .. DUA al plus¹⁰ Eus Thdr Chr¹ ουδε μη | d* γενοσθ

22. κ om αι | Hunc versum Pist sic: ἐκολόβωσα τοὺς καιροὺς διὰ τοὺς
 ἐλεκτοὺς μου· εἰ μὴ, οὐκ ἂν πᾶσα ψυχὴ ἐσώθη. ἐκολόβωσα δὲ τοὺς
 καιροὺς καὶ τοὺς χρόνους διὰ τὸν ἀφιθμόν τὸν τέλειον τῶν ψυχῶν αἰ-
 λήφονται τὸ μυστήριον· αὐταὶ εἰσιν οἱ ἐλεκτοί· καὶ εἰ μὴ ἐκολόβωσα
 τοὺς χρόνους, οὐκ ἂν πᾶσα ψυχὴ ὑλικὴ ἐσώθη.

23. ὑμῖν εἶπη .. L de Cyp al εἶπ. ἡμ. | η (al¹ ἰδου) ὧδε (et. Or Chr al)
 .. d al¹ it^{mu} vg al Thdr Hier al η εκει, item test nonnull ἰδου (η ἰδοι)
 εκει (: cf Mc) | μη πιστευσετε (b* al¹ -ητε) c. DEFGHKLMNVXZ tell
 ut vdir omn Oredd .. b* Oredd (odd aliq -σητε) μη πιστενετε (Ln :: e Mc)

24. ψευδοχρ. και .. a al pauc h om (y^{ser} c Iust και ψευδοχρ. post ψευ-
 δοπροφ.) | ε θωσωσιν | πλανησαι .. LE 1. 22. 33. Or πλανασθαι (Or¹
 αποπλ.), d πλανηθησαι, item it^{aliq} vg

26. η μηδε εξελθ. | ταμειοις c. BDE**FGHKUYA etc, item ταμιοις E* G al
 sat mu .. LX al pauc ταμειοις;

27. φαινετασ (et. Or Dial Chr Dam al) .. DG 1. 118. φαινεσ | εσται (St
 Gb'') c. BDEFGHKLSUVX al⁷⁰ fere vv pm Or Dial al mn .. ζ add και
 c. μα etc it^{pm} vg al Chr Dam Cyp al

28. γαρ c. BEGHKLSUVX al longe pler c ff². syr^p etc Chr (et. mosc⁵,
 Or^{int} txt al (syr de) .. BDL al⁵ it^{pler} vg cop sah al Ir^{int} Cyp al om
 (Gb° Ln 49. prob Schu :: At perquam probabile est multos hac in
 coniunctione offendisse, praesertim quum γαρ proxime praecedat.
 Nihil vero hunc potissimum nexum suasit.)

εἰς ἣ τὸ πνεῦμα, ἐκεῖ συναχθήσονται οἱ ἄστοι. 29 ^(28. 2) Ἐφ' ὧτος ²⁹⁻³⁵ ^{Mc 13, 34-31.} ^{Lc 21, 25-32.} δὲ μετὰ τῆν θλίψιν τῶν ἡμερῶν ἐπεικόν ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς, καὶ οἱ ἀστέρες πεσοῦνται ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανοῦ σαλευθήσονται. 30 καὶ ^{Apr 1, 7.} τότε φανήσεται τὸ σημεῖον τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῷ οὐρανῷ, ^(28. 2) καὶ τότε κόψονται πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς καὶ ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς. 31 καὶ ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ μετὰ σάλπιγγος φωνῆς μεγάλης, καὶ ἐπισυνάξουσιν τοὺς ἐλεκτοὺς αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων ἀπ' ἄκρων οὐρανῶν ἕως ἄκρων αὐτῶν. 32 Ἀπὸ δὲ τῆς σικκῆς μάθετε τὴν παραβολήν. ὅταν ἦδη ὁ κλάδος αὐτῆς γένηται ἀπαλὸς καὶ τὰ φύλλα ἐκφύη, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος· 33 οὕτως καὶ ὑμεῖς ὅταν ἴδῃτε πάντα ταῦτα, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς ἐστὶν ἐπὶ θύρας. 34 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ

28. εἰς .. D al pauc Chr αν | συναχθήσονται .. al plus¹⁰ vñ aliq Chr (et. mosc⁶) al add κας (: cf Lc)

29. θλίψιν : de acc cf ad v. 9. | ἀπο .. D al³ εκ (it vg de)

30. εν τω ουρ. c. ΕΡΘΗΚΜΣΥΝΧΑ 1. rell ut vñtr om̄n Thdrt Chr Dam etc .. BL om τῷ (Ln 49. :: cf ad 18, 18.) .. D του εν ουρανοσ | τοτε sec (D 1. 69. 124. 209. a post κοψ. pon) .. 13. al³ Cyp om | και δοξ. πολλης .. D 115. it (exc f) vg Cyp Amb al (sed non Op) πολλ. κ. δοξ. (: ut Mc et Lc)

31. ἀποστελεε .. X al pauc -στέλλει (al -λλεῖ) | φωνης (syr^{hr} aeth al ante σαλπ. pon, D al plus¹⁰ it, exc e, vg Hil al praem κας) .. LA 1. 118. 209. yscr al⁴ cop syr al Cyr^{hr} Chr (et. mosc⁶) Thdrt catox Cyp Or^{int} aliq om (Schu : αυ κας φω. legendum aut φω. expellendum) | απ .. DX al pauc απο | εως .. B 1. 69. (item 13. απ ακρ. των ουρ. ε. των ακρ. sine αυτ.) add των (Ln) | αυτων .. D bch add αρχομενων δε τοιπων γινεσθαι αναβλεψατε (Lc ανακηρυξατε) και επαρατε τας κεφαλας υμων (c om), διοτι εγγυζει η απολυτρωσεις υμων :: e Lc

32. ἐκφύη : hoc acc. ux tisch 1. 124. 126. al sat m̄u .. ΕΡΘΗΚΜΝ etc ἐκφύη .. fl¹ et folia procreaverūt, Or^{int} et fol. produciūt (sictxt etcomm) Hil atque fronduerūt; itpler et folia nascuntur, - - nata fuerint (sic et. vg absq fuer.), - - germinaverint | γινωσκετε (vg it sc̄itis, cognoscūtis) .. B² D al m̄u -ται | εγγυς .. D al⁷ (it vg) add εστιν

33. παντ. του. c. ΒΕΡΓΕΛΜΣΧΑ etc e syrP etc .. DHK 1. 28. 69. 102. 104. al plus²⁵ itpler vg cop syr al Chr (et. mosc⁶) ται. πα. (Gb'. Cf 13, 56.)

34. αμην .. L al plus¹⁰ Thph add δε (item al pauc γαρ vel αμην) | ου μη e. ΕΡΘΗΚΜΣΥΝΧΑ (et. barb) al pler cop etc Chr (et. mosc⁶) Op .. BDFL al⁷ it vg al m̄u Or^{int} praem οτι (Ln :: ita Mc et Lc)

παρελθῆ ἡ γενεὰ αὐτῆ ἕως ἂν πάντα ταῦτα γένηται. 35 ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσεται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρελθῶσιν.

Mc 13, 32. 36^(200.6) Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ ὥρας οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ
I. c. 17, 28 a. ^{37 ab.} οἱ ἄγγελοι τῶν οὐρανῶν, εἰ μὴ ὁ πατήρ μου ἴσως. 37^(201.5) ὡσαύτως
δὲ αἱ ἡμέραι τοῦ Νῶε, οὕτως ἔσται ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀν-

34. πάντα ταῦτα c. BEFGKMSUVXA etc c vg (et. am fu gat) etc Or^{int} 1 (Hil) .. DHL al²⁰ fere it⁶ etc Chr (et. mosc⁴) ταυ. πα. . . barb al²⁰ fere it³ for harl^{**} Bas al Op Or^{int} 1 om ταυτ.

35. παρελεύσεται (Gb) c. BDL barb al²⁰ fere e sl Or^{cd} Mac Nyss Cyr^{saep} Chr (et. mosc⁶) Hesych Ir^{int} Hil¹ et¹ cdd² Aug .. ε - σοται EFGHKMSUVXA etc itpler vg cop etc Or^{ed} 2 Tert Hils^{saep} Amb al (: ita Mc et Lel)

36. και ὥρας (Gb Sz) c. BDEFGHKMUVA (et. barb) al plus¹¹⁰ Eus Cyr Chr^{mosc} 1 .. ε κ. της ωρ. c. s (e sil.) etc syr^p mg Based Chr (et. mosc²) Thph .. L al³ Bas^{edd} om | οι αγγ. τ. ουρ. c. EFGHKLMUVA (et. barb) rell longe pler g¹⁻² vg (et. am gat mm tol; fu harmonia neque fil. ex Mc habere vdr) sax fr cop sah syr^{utr} al cddpler lat et^{fr} apud Hier (in quibusd Lat cdd additum neque filius, cum in Graecis et maxime Adamantiū et Pierii ex hoc non habetur adscriptum) cdd^{fr} vet ap Amb (veteres non habent cdd graeci quia nec filius scit: sed non mirum si et hoc falsarunt qui scripturas interpolavere divinas. Non indicavit Amb de Mt se loqui: nihilominus non de Mc sed de Mt verba intellegenda esse in promptu est.) Bas (allatis et Mt^l et Mc^l verbis pergīt: ὁ μὲν ματθ. οὐδὲν εἶπε περὶ τῆς τοῦ υἱοῦ ἀγρωσίας. Eadem verba c. sqq. transiere et. in scholia vetera.) Ps-Ath^{dial} (in syn. Nicaea habito: ἰρ μὲν τῷ ματθ. οὐ φέρεται Οὐδὲ ὁ υἱὸς - - μονότατος; δὲ μάχ. ἰφ. Euth (σκόπη: δὲ πῶς παρὰ μὲν τῷ ματθ. κείται μὲν τὸ μόνος, οὐ μνημονεύεται δὲ ὁ υἱὸς - -) Phaebad. . . BD 13. 28. 86. 124. a b c e (addit hominis) f ff¹⁻² h l for (item tres quattuorve apud Lucam Brugensem, cod. Treviensis et recentiores alii) syr^{hr} aeth (et^{ro} etPPL) arm Chr (diserte exponens) (in Ir^{int} 158. Mass. non satis patet utrum Mt^l an Mc^l verba afferantur; certe conclusionem inde faciens nihil de differentia evv commemorat) Or^{int} (seipsum salvator secundum hunc locum coniungit ignorantib. diem illum et horam - - quomodo hoc abscondit pater a filio? et similibus pertractans) Amb⁶ (vide ante) Op Hil (in cod. Vat. addit hominis) add οὐδε ο υιος (Ln) | μου c. EFGHKMSUV al pler f s^{led} et^{cdd} allq Thph .. BDLA barb al²⁰ fere it vg cop sah syr^{utr} aeth arm etc Bas Ps-Ath^{dial} Chr (et. mosc⁶) Dam Or^{int} (Ir^{int} vide ante) Amb et rell om (Gb improb Schu, Ln :: at deest in Mc, ac proclive erat omittere μου sequente μόνος. Praeterea ο πατ. μου ap Mt saepissime. ap Lc raro, ap Mc nusquam.) | μόνος .. Chr^{mosc} 6 om, item (nisi deus) sah

37. δε c. EFGHKLMUVA barb rell pler it^{pler} vg syr^p etc Or .. BDI 63. ^{ev} e cop syr^p mg Did Or^{int} Op γαρ (Ln) | εσται c. BL barb 102. al² c d ff¹ h harl^{*} cop syr Or Did .. ε add και c. BEFGHKMSUVX etc a b e ff² g¹⁻² l m vg syr^p etc Or^{int} Op (: ita Lc, nec fluctuat lectio)

θρόνον. 38 ὡς γὰρ ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ κατακλισμοῦ πρῶ-
 γοτες καὶ πίνοντες, γαμμῶντες καὶ ἐκγαμῶντες, ἀρχὴ ἧς ἡμέρας
 εἰσῆλθεν Νῶε εἰς τὴν κιβωτὴν, 39 καὶ οὐκ ἐγνώσαν ἕως ἦλθεν ὁ
 κατακλισμός καὶ ἦρον ἅπαντας, οὕτως ἔσται ἡ παρουσία τοῦ νιῶ
 τοῦ ἀνθρώπου. 40 ^(302.5) τότε δύο ἔσονται ἐν τῷ ἀγρῷ, εἰς παρα-
 λαμβάνεται καὶ εἰς ἀφίεται. 41 δύο ἀλήθυσσαι ἐν τῷ μύλῳ, μία
 παραλαμβάνεται καὶ μία ἀφίεται. 42 ^(303.6) γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι
 οὐκ οἴδατε ποῖα ἡμέρα ὁ κύριος ὑμῶν ἔρχεται. 43 ^(304.2) Ἐκεῖτο

40 a.
 Lc 17, 35 a.
 25, 18.
 Mc 13, 33. 35.
 43 a.
 Lc 13, 39 a.

38. ως c. ⁶BL 33. 102. (aliisque ut vdr) Or .. ε ωσπερ c. DEFGHIKMSVZA
 etc (: vdr omnino ad v. 37. correctum esse, quo quidem versu ωσπερ
 non fluctuat.) | ημεραις του c. L 13. ^{ev} (est cod unc) a e ff¹. Or² (al¹ Chred²
 et ⁶mosc⁶ ημ. του ρωε) .. ε ημ. ταις (al¹ om) προ του c. EFGHIKMSVZA
 etc; item D al³ ημ. εκειταις προ του et (ita Ln) B c ^{scr} ημ. εκειν. ταις
 προ του; item v^g g¹⁻² diebus ante, b e f ff² h m dieb. illis ante etc
 (lectio ημερ. του minime ad v. 37. ημ. του ρωε a lectoribus effecta
 esse dici potest; contra offendeat quod ipsis dieb. diluuii acta dicuntur
 quae, si verum quaerimus, non poterant nisi ante diluuium agi;
 quemadmodum sequitur: ἕως ἦλθ. ὁ κατακλ. Hinc vario modo sed in
 eundem istam sensum correctum est. Nam et lectio του ρωε ob ean-
 dem causam substituta.) | εκγαμῶ. c. EFGHIKMSVZA rell fere omn
 Chredd .. D 33. Chred² γαμῶ. (al¹ εγγαμ.) .. B γαμισκοτ. (ita Ln), al¹
 εγγαμικ. (: cf ad 22, 30.)

39. ἅπαντας .. DI al¹⁰ fere Did παρτας | εσται c. BD 102. (aliisque) a b
 ff¹⁻² g² h cop syr .. ε add και c. EFGHIKMSVZA etc. Cf ad vv. 37 et 27.

40. δυο εσονται. c. DEFGHIKMSVZA rell fere omn it vg (et. am tol etc)
 cop etc Chr (et. ⁶mosc⁶) Or^{int} p^{scr}er in Op .. B 102. p^{scr}er for (et fu?)
 εσ. δυ. (Ln :: cf ad Lc 17, 34 sq) | εις bis vDI (sec loc hiat) L 1. 33.
 102. 124. 262. al¹⁶ fere Chr⁶mosc⁴, item pri. tantum loco Δ Chr (et. ⁶mosc¹)
 .. ε ο εις bis c. EFGHIKMSVZ etc, item sec loco Δ Chr (et. ⁶mosc¹)

41. μυλων (Gb') c. BEFGIKLSVZA 22. 33. 102. 262. al plus²⁰ Or (it^{pl}er vg
 in mola) .. ε μυλωνι c. DHM (μύλωνι hoc acc.) etc Chr (d Victorin in
 pi^{str}ino, e in molendino) :: Videbatur μύλων aptius esse et magis τῷ
 ἀγρῷ respondere quam μύλος. (Moeris: μύλος ἡ τράπεζα τοῦ μύλου·
 ὄρος τὸ ἄνω τοῦ μύλου.) | αφικταις .. D 13. 69. abefh, item (ante v. 41.)
 e, item (omisso v. 41.) ff¹⁻² (non g¹⁻² 1) item gat mm tol multique ead
 ap Lucbrug sax (non fr) aeth (etrom etpp¹) Or^{int} (exponit etiam) Hil al
 (contra Lucae soli vindicant Victorin Op al) add δυο επι κλειτης
 (κλειτ. μειας (με.: om it⁴ gat mm sax Hil al), εις παραλαμβάνεται και
 εις αφικται :: o Lc

42. π. ημερα c. BDIA 1. 13. 33. 69. 115. 124. 238. f ff² syr^{hr} syr^p Athedd²
 et alibi^{ed} et ead alia Ir^{int} Hil, item quā hora aut (gat mm tel) quā^o die
 e gat mm aeth (x^{scr}er την ημεραν ουδε την ωραν εν η ο νιος του ανθρω-
 που ερχ.) .. ε ωρα c. EFGHIKMSVZA etc (et. barb) it^{pl} vg cop syr al
 mu Athed et alibi^{ed} Chr Or^{int} Op (: cf v. 44. ubi nemo fere ημερη
 pro ὥρα substituit)

δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ἦδει ὁ οἰκοδεσπότης ποῖα φυλακῆ ὁ κλέπτεις ἔρχεται, ἐρηγόρησεν ἂν καὶ οὐκ ἂν εἶασεν διορηγῆναι τὴν οἰκίαν αὐτοῦ.

44 διὰ τοῦτο καὶ ὑμεῖς γίνεσθε ἕτοιμοι, ὅτι ἡ οὐ δοκεῖτε ὥρα ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται. 45^(206.5) Τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς δούλος καὶ φρόνιμος, ὃν κατέστησεν ὁ κύριος αὐτοῦ ἐπὶ τῆς οἰκείας αὐτοῦ τοῦ δοῦναι αὐτοῖς τὴν τροφήν ἐν καιρῷ; 46^(208.5) μακάριος ὁ δούλος ἐκεῖνος ὃν ἔλθῶν ὁ κύριος αὐτοῦ εὐρήσει οὕτως ποιοῦντα. 47 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν. 48^(207.5) εἰς δὲ εἶπη ὁ κακὸς δούλος ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ χρονίζει μου ὁ κύριος ἔλθεῖν, 49 καὶ ἄρξῃται τύπτειν τοὺς συνδούλους, ἐσθίη δὲ καὶ πίνη μετὰ τῶν

43. δε .. F* om | Δ* om γινώσκ. | φυλακῆ .. M 13. 33. 69. 124. 6^{ev} it (δ) *vigilia aut hora aut ens'odia*) vg syr^{hr} ar^p Aug Op ωρα | Δ γρηγορησεν | διορηγῆται c. BEFGHKMSUYA al pler Chr .. DIL 1. 33. 124. al pauc διορηχθηται (: : cf Lc) | τῆν οικίαν .. L al pauc τον οικον :: ita Lc | αὐτον .. I 33. 63.^{ev} ταυτου

44. η ου δοκ. ωρα c. BDI 102. vg (*qua nascitis hora*) Ath² .. ε η ωρα (L add η) ου δοκ. (1. 209. γινώσκετε, al pauc vñ aliq οἰδατε) c. BEFGHKLSUYA barb etc (f g¹. *qua hora nascitis*; sed it^p tol gat al nascitis qua hora) :: cf Lc

45. τις ἀρα .. D yscr τι; γαρ (it^pler *quismam*, Hil *quis namque*, Or^{int} Op *quis enim* .. e *quis est ergo*, vg g¹ *quis putas*) | κατεστήσεν .. M cop Chr¹ et.mosc⁶ καταστήσει :: ita Lc. Vide infra ad v. 51. de Hom^{cl}. | ο κυρ. αὐτον c. BEFGHKMSUYA al pler bef f¹⁻² g¹ l vg (et. am aliiq) etc Bas Chr Op Or^{int} .. BDIL 1. 33. 102. al³ aeg²-h for (item fu²) Or^{int} Hil Amb Hesych om αὐτου (Gb^o Ln 49; :: at ita Lc, nec fere fluctuat. Videbatur ο κυρ. omnino ad ipsum Christum spectare: vide Or^{int}) | οικείας c. BILA 13. 33. al⁶; item al¹⁰ Ephr Bas Chr (et.mosc⁶) οικίας .. ε θεραπεια; c. BEFGHKMSUV etc :: e Lc (it vg *familiam*). αὐτου .. ο ταυτου | του (D al pauc Chred et.mosc⁶ om) δουρ. (Gb) c. BCDILA 1. 13. 22. 33. al²⁵ fere Bas Chr (et.mosc⁶) .. ε (Gb) τ. δίδασκ c. BEFGHKMSUV etc :: ita Lc

46. ουτ. ποι. (prob Schu) c. BCDIL 1. 13. 33. 69. 102. 124. 157. al³ it (exc Ω) vg Hil al .. ε ποι. ουτ. c. BEFGHKMSUYA etc f etc Bas² al :: ita Lc

47. κ al pauc επι πα. αὐτον τοι; υπαρχ.

48. μου (124. om) ο κυρ. c. BCDIL 33. 102. 157. 209. 409. Or cat^{ox} .. ε ο κυρ. μου c. BEFGHKMSUYA etc Hom^{cl} Bas Chr :: ita Lc | ελθειν (1. 157. 209. Or Bas ερχεσθαι :: ut Lc) c. CDEFGHKLSUYA etc it vg etc Hom^{cl} Chr (et.mosc⁶) Op al .. B 6. 33. cop sah arr om (Ln)

49. συνδούλους (Gb') c. BEFGHKMSUYA al pl sledd Bas^{edd} vet Thph Or^{int} (libere) Hil .. BCDIL al²⁰ fere it vg cop sah syr^{utr} al ut vdr fere om Hom^{cl} Chr (et.mosc⁶) Euth Op add αυτων (ita Gb Sz Ln 49. prob Schu :: at quidni potius aliena manu illatum quam electum patamus.

— μεθύοντων· 50 ἤξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ ἣ οὐ προσδοκᾷ καὶ ἐν ὧρᾳ ἣ οὐ γινώσκει, 51 καὶ διχοτομήσει αὐτὸν, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ὑποκριτῶν ἔθσει· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρογμὸς τῶν ὀδόντων.

XXV.

1 ^(208.10) Τότε ὁμοιωθήσεται ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν δέκα παρθένοις, αἵτινες λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας ἐκείνων ἐξῆλθον εἰς ἀπάντησιν τοῦ γαμήλιου. 2 πέντε δὲ ἦσαν ἐξ αὐτῶν φρόνηται καὶ

quum similia innumeris locis illata esse constet? Ut a textu arceamus, facit etiam quod 18, 28. 29. 31. a nemine αὐτοῦ omisum est. Ceterum eddunc secundi ordinis, quorum nullus h. l. αὐτοῦ habet, minime solent eiusmodi omitttere.) | εσθαι δε (c al¹⁵ fere syr al Bas τε) κ. πρη (Gb Sz) c. BODWLSVVA carp al⁷⁰ fere, item -με (μ -τη) et -με FHKM al mu, item it (exc a) vg cop syr^{utr} al mu Bas Chr (et. mosc^b) Euth Thph Op .. εσθαι δ. κ. πικω (α -τη) c. α et minus a etc

51. ὑποκριτῶν .. m Dial απιστων, 126. ὑπηρετων | Θησει .. d itpler vg ante μετα pon | κλ κλαθμος. Totum istum locum Hom^{el} sic habent (e Mt et Le si vis collectum): -- μακάριος ὁ ἀνθρώπος ἐκεῖνος ὃν καταστήσει ὁ κύριος αὐτοῦ ἐπὶ τῆς δεσποτίας τῶν σινδούλων αὐτοῦ τοῦ δοῦναι αὐτοῖς; τὰς τροφὰς ἐν καιρῷ αὐτῶν, μὴ ἐννοσίμερον καὶ λέγοντα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ Χρον. ὁ κύριος μου ἐλθ. καὶ ἀφῆται τί τοὺς συνδ. αὐτοῦ, ἐσθῶν καὶ πίνων μετὰ πορνῶν καὶ μεθύοντων· καὶ ἔξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν ὧρᾳ -- (ad verbum consentit) καὶ τὸ ἀπιστοῦν αὐτοῦ μέρος μετὰ τ. ὑποκρ. Θήσει.

XXV. 1. εαυτων c. BDL 124. .. ε αιτων (edd longe pler aut.) c. CEFGR IKMSVVA etc Or Bas etc | ἐξῆλθ. -- τα; λαμπ. αυτων (v. 3.): F al^b om | απαντησιν c. DEFGRKLSVVA al longe pler Bas Chr al .. bc 1. Meth υπατησιν (Ln 49. Ubi lectio inter υπατατα et απατατα fluctuat, plerumque difficile dictu est utrum ab ipso auctore scriptum sit. Qua in re grave est quod locis parall. Mc 5, 2. Mt 8, 28. Luc 8, 27. υπηρησ. apud Mt et Le tantum non fluctuat; apud Mc vero pro απατατα a probatiss. test. substitutum est υπατατα: inde enim perspicuum fit υπατατα ubi a paucis testib praebetur magis suspectum esse quam απατατα. Accedit quod απατησις et Mt 8, 34. et 1 Thess. 4, 17. in opt. aliq edd cum υπατησις; commutatum est. Hinc videndum est ne απατησις nisi bonis testib destitutum plerisq a textu excludamus. Ceterum vix credibile est v. 1. aliter ac 6. versu hac in re a Mt scriptum esse.) | τ. νιμφιου (c τω -φιου) c. BOEFGHKLSVVA al pler eop. al Meth Bas Chr (et. mosc⁹) Aug (Orins comm) .. d l. 124.* 209. 362.* al⁴ it vg fr sax syr syr^p* (ibidem in mg: non in omnib eza insensitur, et nominatum in alexandrino) perss arm Hil Op Arn Tich Orins txt add καὶ τῆς νιμφῆς

2. πέντε δε .. ε αι π. δ. | ησαν (ff¹ om) ε. α. c. EGHKMSVVA carp al pler Bas Chr mosc¹ (et mosc.¹ om ε. α., item yscr¹) .. BCDLZA l. 102.

αὶ πέντε μοραὶ. 3 αἰτνες μοραὶ, λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας αὐτῶν
ὅκ ἔλαβον μεθ' ἑαυτῶν ἔλαιον· 4 αὶ δὲ φρονίμοι ἔλαβον ἔλαιον ἐν
τοῖς ἀγγελίοις αὐτῶν μετὰ τῶν λαμπάδων αὐτῶν. 5 χροσιζοντος δὲ
τοῦ κυρίου ἐνόσταξαν πᾶσαι καὶ ἐκάθευον. 6 μείσις δὲ πεντὸς
κραυγὴ γέγονεν Ἰδοὺ ὁ κυριός, ἐξέρχασθε εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ.
7 τότε ἠγέρθησαν πᾶσαι αὶ παρθένοι ἐκείναι καὶ ἐκόσμησαν τὰς
λαμπάδας ἑαυτῶν. 8 αὶ δὲ μοραὶ ταῖς φρονίμοις εἶπαν Ἄστε ἡμῖν

124. 157. 247. it vg Chr^mosc⁴ Oriⁿt ε. α. ησ. (Ln 49. :: at est mani-
festa correctio, quae etiam nonnihil valet ad reprobendam eorun-
dem fere codd lectionem in iis quae proxime subsequuntur.) | φρο-
νίμοι - - μοραὶ c. ΕΘΗΚΜΣΥΝΧΔ carp al pler f syr^{tr} al Bas Chr Thph
(Hil) .. BCDLZ l. 12. 33. 102. 157. 209. it^{pler} vg fr sax syr^{tr} cop aeth
arr arm μοραὶ -- φρονίμοι (Ln 49. :: at idem ordo in seqq est; vide-
baturque saturarum virginum ratio in tota parabola eminere.) | καὶ αὶ
πε. (et. ε Gb Sz prob Schu) c. ΕΘ(αὶ δε πε.) ΗΜΣ(νδtr)ΥΝΧΔ (καὶ α π.)
carp al pler Bas Chr^mosc⁶ Thph .. BCDLE l. 102. 157. al¹⁰ ac plures
Chr^{xt} ed καὶ πεντε (ε⁶ Gb' Ln 49. :: at αὶ non modo praecedente καὶ
facillime omitti poterat, sed etiam propter praecedens πεντε absque
αὶ [addidit z] videbatur parum aptum.)

3. αἰτνες c. ΕΘΗΚΜΣΥΝΧΔ al pler (syrP arm persP, item καὶ αὶ syr
syrP ed aeth) Bas Chr (et. mosc⁰; sed Chr^{xt} ed et^mosc¹ om μωρ., item
y^{scr}1) .. BCL 33. cop αὶ γαρ, D ff². αὶ ουρ, z 157. (item l. 209. λα².
δε αὶ μωρ.) bcf ff¹. g¹⁻². h1 vg Aug Op Arn αὶ δε (Ln) | λαμπ. αὐτῶν
(Gb Sz) c. ΒCDEGHKLMYXΔ al pler Bas .. ε λαμπ. αὐτῶν c. (s e sil.)
minusc .. L 44. it^{mu} vg al om αὐτῶν (Chr^{xt} ed et^mosc⁵ om λαβ. τ. l.
αὐτ.) | μεθ (z μετ) αὐτ. (α αὐτῶν) ἔλαιον .. D al² Arn add εν τοις
αγγελίοις αὐτῶν

4. ἀγγιως (CE*ΚΧΔ etc ἀγγιως, L αγιως) αὐτῶν c. CEFΘΗΚΜΣΥΝΧΔ al
longe pler it^{pler} vg (et. am etc, non for) cop syrP etc Bas Chr Aug
(ff¹. secum omisis εν - - λα. αὐτ.) .. BDLE l. 102. 124. h for syr arr
arm Arn om αὐτῶν (Ln 49. :: at offendit duplex αὐτῶν, hinc alii prius
alii posterius, alii utrumque omiserunt.) | αὐτῶν sec c. DE** (*om μετα
- - αὐτ. item Bas) ΓΘΗΚΛΜΣΥΝΧΔ al longe pler it^{mu} cop syr^{tr} etc
Chr Arn; item B αὐτῶν (Ln) .. CE al¹ f ff². g¹⁻². h vg sax fr pers^m
Aug om (:: vide ante)

6. γέγονεν .. B γεμετο | ο νιμφ. (Gb') c. BC*DLE 102. cop sah arP (g¹
vide post) Meth Ephr Cyr .. ε add ἔρχεται c. C***ΕΦΘΗΚΜΣΥΝΧΔ al
longe pler (al¹ ἐξέρχ.) it (sed g¹. est: venite epite) vg syr^{tr} etc Bas
Chr Op | ἐξέρχεται (D* -ρχεται) .. l. 157. γεμεσθε et Oriⁿt ερωγίτε,
Chr^mosc⁶ ἐξελθετε | εἰς ἀπάντησ. (C συναστ., 157. Cyr υλατ.) αὐτοῦ
(c al¹ αὐτῶν, item obviam ei it vg) .. B 102. Cyr om αὐτοῦ (49.)

7. εκεῖναι .. D 22.^{6v} syr om | αὐτῶν c. ABLE al² .. ε αὐτῶν c. CDEFGH
KMSYXΔ etc

8. εἶπαν c. BCL .. ε (Ln) εἶπον c. ADEFGHKMSYXΔ etc | ἡμῖν .. A add
ἔλαιον

ἐκ τῶν ἐλαίων ὑμῶν, ὅτι αἱ λαμπάδες ἡμῶν σβέννυνται. 9 ἀπεκρίθησαν δὲ αἱ φρόνημοι λέγουσαι Μήποτε οὐ μὴ ἀρκέσῃ ἡμῖν καὶ ὑμῖν πορεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράσατε ἑαυταῖς. 10 ἀπερχομένων δὲ αὐτῶν ἀγοράσαι ἤλθεν ὁ κυριεύς, καὶ αἱ ἑτοιμοὶ εἰσῆλθον μετ' αὐτοῦ εἰς τοὺς γάμους, καὶ ἐκλείσθη ἡ θύρα. 11 ὕστερον δὲ ἔρχονται καὶ αἱ λοιπαὶ παρθένοι λέγουσαι Κύριε κύριε, ἀνοιξόν ἡμῖν. 12 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν Ἀμὴν λέγω ^{Lc 13, 27.} ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς. 13 γρηγορεῖτε ὅτι οὐκ οἶδατε τὴν ἡμέραν ^{21, 33.} οὐδὲ τὴν ὥραν. 14 ^(260.2) Ὡσπερ γὰρ ἄνθρωπος ἀποδημῶν ἐκά- ¹⁴⁻³⁰ _{Lc 10, 11-27.} λεσεν τοὺς ἰδίους δούλους καὶ παρέδωκεν αὐτοῖς τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ, 15 ^(170.5) καὶ ᾧ μὲν ἔδωκεν πέντε τάλαντα, ᾧ δὲ δύο, ᾧ δὲ ἓν, ἐκάστῳ κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν, καὶ ἀπεδήμησεν εὐθέως. 16 πορευθεὶς δὲ ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν ἤργάσατο ἐν αὐτοῖς

8. ἡμων .. c⁴LU al ἡμων | D ζῆρηννται
 9. ου μη (Gb' Sz) c. BCDEFGHKMSUVXΛ al⁵⁰ (ac sine dubio multo plurib) Eph Bas .. ζ οικ c. LZ 126. etc | αρκεση c. ABCDEFGHKLSUVXZ etc .. d 28. 33. 126. tisch* al plus¹⁰ -σεε | πορ. δε c. CFKLMUXZ 1. al longe pl ff². copedd² syrutr etc Bas al .. ABDEGHSVA al⁵⁰ fere itpler vg al (Chr^mosc⁴ om δε μαλλ.) Or^{int} Aug Op om δε (Gb Sz Ln 49. :: at videbatur oratio omissio δε rectius procedere; nam μήποτε etc cum πορευεσθε a plerisq coniuncta sunt. Praetereo quod δε syllabam σθε excipit.) | αγορασατε .. ε* * * -σετε
 10. απιρχ, δε αυτων .. D εως υπαγουσιν, item bcf². h (et ch) dum eunt, similiter it^{al} | A al¹ ετοιμα
 11. ερχονται .. D cf syr cop (Chr^mosc⁶) Or^{int} Op ηλθον | και αι c. ABC EFGKLSUVXΛ rell ut vdr om ff¹⁻². g¹⁻². h vg (et. am gat inn emm) syrutr etc Bas Or^{int} Aug Op .. DHZ bcf for tol fr om και (Ln)
 13. ωραν (Gb Sz) c. ABC⁴DLXΛ 1.* al plus²⁰ it vg syrutr syrhr cop sah al mu Ath Bas Chr (et. mosc⁶) Or^{int} Hil al .. ζ add εν η ο κυριος του ανθρωπου ερχεται c. C^{***}EFGHKMSUV al pl sl (: cf 24, 44 et 42.)
 14. γαρ .. D om (Orlibere: ως ανθρ. -) | ανθρωπος .. C^{***}FM al mu (inprimis evglistaria omissis ωσπ. γαρ, ut C^{***} notat: επειν ο κυριος την παραβωλιν ταιτην ανθρωπος της) argm Or^{int} add τις (: ut Lc) | αυτου (et. Or etc) .. al¹ αυτω, item A αυτων .. Chr^mosc⁵ om
 15. ω ter (et. Or²) .. Or¹ τιμ ter | περτε, δυο, εν .. D ε, β, εσα | ιδιαν (61. om, 240. οικειαν) δυναμιν .. D δυν. αυτου
 15. 16. ενθεως (16. ev Chr^mosc⁵ cop om). πορευθ. δε .. B b g¹. om δε, hinc Ln [δε] .. 1. 118. 124. 243. 26. ev cf ff¹⁻². h syrhr Op ενθεως δε πορευθ.
 16. ηργασ. c. DL (B? certe alibi) .. ζ (Ln 49.) εργασ. c. ACDEFGHKMSUVXΛ etc (cf ad Mc 14, 6. In Gram. Anecd. 4, 412: εργαζομαι, εργαζόμεν, ὅπερ καὶ διαφορεῖται· τινὲς μὲν γὰρ διὰ τῆς εἰ διαφοροῦσιν γραφοῦσιν αὐτὰ, τινὲς δὲ διὰ τοῦ η.)

καὶ ἐποίησεν ἄλλα πέντε τάλαντα. 17 ὡσαύτως καὶ ὁ τὰ δύο ἐκέρδησεν καὶ αὐτὸς ἄλλα δύο. 18 ὁ δὲ τὸ ἐν λαβῶν ἀπελθὼν ὠροῦξεν ἐν τῇ γῇ καὶ ἐκρυψεν τὸ ἀργύριον τοῦ κυρίου αὐτοῦ. 19 μετὰ δὲ πολὺν χρόνον ἐρχεται ὁ κύριος τῶν δούλων ἐκείνων καὶ συναρῆει λόγον μετ' αὐτῶν. 20 καὶ προσελθὼν ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβῶν προσήρπυγεν ἄλλα πέντε τάλαντα λέγων Ἰούριε, πέντε τάλαντά μοι παροδοῦμαι, ἴδε ἄλλα πέντε τάλαντα ἐκέρδησα ἐπ' αὐτοῖς. 21 ἔη|

16. καὶ ἐποίησεν c. A^{*}EF^{*}GHK^{*}M^{*}S^{*}UV^{*}X^{*}A al pl .. A^{*}*BCDL al²⁰ fere syr⁹ me καὶ ἐκέρδησεν (Gb' prob Schu Ln :: omnino e vv sqq est; neque vero epoi. o Lc 19, 18. derivari potest), item *lucratius est* it⁹pl⁹er vg etc .. al² b ff² om .. x add *en* αιτοις | *ταλαντα* c. ACDEF^{*}GHK^{*}M^{*}S^{*}UV^{*}X^{*}A al pler f syr⁹ al .. BL al⁵ it⁹pl⁹er vg syr syr⁹hr cop sah arm al Op om (Gb^o Ln :: ut postea)
17. ὡσαύτως .. D ὁμοίως | καὶ c. BC^{***}DEF^{*}GHK^{*}M^{*}S^{*}UV^{*}X^{*}A al pler cf ff¹⁻². g¹ v⁹ed fū^{*} cop syr etc Op, item A al³ h δε καὶ .. c²L 33. bg² am for emm tol fu^{**} al om, hinc Ln [καὶ] ὁ τα δυο .. p^{scr} add *ταλαντα*. item 235. it⁹pl⁹er vg cop al λαβων, item D c aeth^{ro} fr (non PP^l) Op *ταλαντα λαβων* | καὶ αὐτος c. AC^{***}D(ante εκερδ. pon)EF^{*}GHK^{*}M^{*}S^{*}UV^{*}X^{*}A al longe pler h syr⁹ al .. BC²L 33. 59. 102. it (exc h) vg cop sah syr al mu Bas Op Or^{int} om (Gb^o Ln 49. :: at praegresso *ωσαυτως* καὶ nemo addidit, sed abundare videbatur: hinc plerique interpretes omiserunt.)
18. το *en* c. BCDEF^{*}GHK^{*}L^{*}M^{*}S^{*}UV^{*}X^{*}A rell omn vg cop syr etc Op .. A it add *ταλαντορ* (Ln) | *απελθων* .. D al³ it (exc fh) om | L al pauc *οριξεν* | *en τη γη* c. AC^{***}DEF^{*}GHK^{*}M^{*}S^{*}UV^{*}X^{*}A rell fere omn, item (*in terram vel in terra*) it⁹pl⁹er vg etc .. BL 33. ff¹. (ff² plane om) γην (49.), item c^o τη γην. Invenitur quidem apud Herodot. τὸν ὀρυσσόμενον χοῦν, at vix videtur Mt accusativum posuisse. Abhorret etiam ab usu LXX. Nescio an -ξεν *en* turbas creaverit.) | *εκρυψ.* (Gb' prob Schu) c. ABCDL 33. tisch^o al⁷ .. ζ *απεκρυψ.* c. EFGHK^{*}M^{*}S^{*}UV^{*}X^{*}A etc (al¹ κατεκρ.). Cf ad 11, 25; item vide 25, 25.
19. πολ. *χρον.* c. BCDGL 1. 33. 69. 102. 124. al⁶ fere it vg cop al Or Op Or^{int} .. ζ *χρ. πολ.* (F al πολλων) c. AEFHK^{*}M^{*}S^{*}UV^{*}X^{*}A etc syr⁹tr al | *λογ. μ. αυτων* (prob Schu collato 18, 23.) c. BCDL 1. 33. 124. al plus³⁰ ab cf ff². g¹⁻². h¹ vg etc Or^{int} .. ζ *μ. αυτ. λογ.* c. AEFHK^{*}M^{*}S^{*}UV^{*}X^{*}A al pl ff¹ syr⁹tr al Or
20. καὶ προσελθ. c. BCDEF^{*}GHK^{*}L^{*}M^{*}S^{*}UV^{*}X^{*}A etc it vg etc .. A cop *πρ. δε* | *ταλαντα* sec .. Δ y^{ser} 1 h syr Or^{int} om | *ταλ.* quart .. c^{*} (supplevit^{**}) L it⁹pl⁹er vg (et. am al, non for al) syr al Or^{int} om | *εκερδ. επ αυτ.* c. AC^{*}EFHK^{*}M^{*}S^{*}UV^{*}X^{*}A al pler syr⁹tr al Or^{int} comm, item EG tisch^o 28. 238. al plus³⁰ εκ. *en αιτοις* .. D *επεκέρδησα* et *επερ^lucratius sum* it⁹pl⁹er vg Or^{int} txt, item BL al⁷ cop al mu *εκερδ.* omissis rell (ita Gb' prob Schu. Ln 49. :: at επ αυτ. additamentum molestissimum videbatur, hinc vel scribendo *επεκέρδησα* compensarunt vel emendarunt *en αιτος* vel prorsus omiserunt. Quae enimvero addendi causa fuisse? Frustra Schu ex *εφη αιτω* ortum putavit.)
21. εφη (Gb Sz) c. BCDEKLMU al plus⁵⁰ it⁹pl⁹er (ff¹. et aut) vg syr al Or^{int}

αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ Εὐ̄, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἤς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἰσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου. 22 προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὰ δύο τάλαντα εἶπεν Κύριε, δύο τάλαντά μοι παρέδωκας, ἴδε ἄλλα δύο τάλαντα ἐκέρδησα ἐπ' αὐτοῖς. 23 ἔφη αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ Εὐ̄, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἤς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἰσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου. 24 προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὸ ἐν τάλαντον εὐληφώς εἶπεν Κύριε, ἔγνω σε ὅτι σκληρὸς εἰ ἄνθρωπος, θερίζων ὅπου οὐκ ἔσπειρας, καὶ συνάγων ὄθεν οὐ διεσκόρπισσας· 25 καὶ φοβηθεὶς ἀπελθὼν ἔκρυψε τὸ τάλαντίον σου ἐν τῇ γῆ· ἴδε ἔχεις τὸ σόν. 26 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ κύριος αὐτοῦ εἶπεν αὐτῷ Ἰσσηρε̄ δοῦλε καὶ ἄκηρέ, ἦδεις ὅτι θερίζω ὅπου οὐκ ἔσπειρα, καὶ συνάγω ὄθεν

- .. ζ add δε c. ΛΡΘΗΣΥΧΑ etc cop syr^P al | εν (et. Or² Ath Bas Chr) .. Α* it (et. δ) vg Or¹ Ir^{int} Amb Or^{int} etc ειγε (cf Le 19, 17.) | επι c. ΑΒCΕΡΘΗΚΛΜΣΥΧΑ rell omn cop syr^{tr} etc Or Chr .. D it vg arm fr sax Ir^{int} Lcif Amb Or^{int} rell lat επι επ (quia vel quoniam super) | ης .. UX al aliq εις
22. δε και .. B 102. om δε (item gat accessit alter et qui; ff¹ et cum accessisset, similiter syr), UB ff² cop om και | ο τα δυ. ταλ. (Gb^c) c. ΑΒCΛ 1. 69. 102. 124. al⁷ syr^{tr} .. ζ add λαβων c. ΔΕΡΘΗΚΜΣΥΧΑ al pl (sed 157. 243. εὐληφώς) it vg cop etc Op Or^{int} | παρεδωκας .. D -και; | ιδε .. D ειδου | τάλαντα tert .. v 435. itpler (non ff¹) vg cop syr al Op Or^{int} om | εκερδ. επ αυτ. c. ΑCΕΡΘΗΚΜΣΥΧΑ al pler, item al pauc (sed multo pauciores quam v. 20.) εκ. εν αυτοις .. D επεκερδησα, item f superlucratu sum. BL al⁷ fere (33. 102. 124. ut v. 20., sed ex rell al h. I. om qui v. 20. non om) cop itpler vg al mu εκερδ. omissis rell (ita Gb^c prob Schu, Ln 49. :: qua de lectione vide ad v. 20.)
23. εφη .. minusc fere¹⁰ cop add δε (italica et ai) | εν .. Α* it (et. δ) vg Amb Or^{int} etc ειγε | επι .. D it vg sax fr arm επι (quia, quoniam) επ | ης (UX al εις, ut v. 21; c om) πιστος .. B 102. h Amb πιστ. ης (eodem modo Ir^{int} Amb¹ Paulin² Aug¹ v. 21.). Versus 22. 23. praetermittunt a fu
24. δε και .. D abcg² om και | εν .. D* ενω | εὐληφώς .. F al pauc λαβων | εγνω (κ εγνω, v εγνω) σε .. D 46. it (exc f h) vg arm al Hil Op Or^{int} om σε, item (sed ηδειν pro εγν.) Chr (et. ¹mose⁹) | ει .. E* om, al pauc post ανθρ. pon | οθεν .. D 56. οπου, item (et. v. 26.) ubi it vg Hil
25. απελθων (al¹ Chred etmose⁸ om) .. D 252.* (vdtr) απηλθον και, item it vg al | ιδε .. D ειδου
26. πορ. δουλ. c. ΒCΔΕΡΘΗΚΛΜΣΥΧΑ rell ut vdtr omn Clem Or et Or^{int} Chr^{mose⁸} (Chred etmose⁸ om κ. κνν.) .. Α it (sed c Nequiani serve male) vg cop syr etc Hom^{e1} Chred Dam Lcif al δουλ. πορ. (Ln :: accommodatum est ad vv. 21 et 23.)

ὃν διεσκόρπισα; 27 ἔδει σε ὄν βαλεῖν τὸ ἀργύριόν μου τοῖς τραπεζίταις, καὶ ἔλθῶν ἐγὼ ἐκμισθίσαιμν ἄν τὸ ἐμὸν σὺν τόκῳ. 28 ἄρατε ὄν ἀπ' αὐτοῦ τὸ τάλαντον καὶ δότε τῷ ἔχοντι τὰ δέκα τάλαντα.
 18, 12. 29^(271.2) τῷ γὰρ ἔχοντι παντὶ δοθήσεται καὶ περὶσσευθήσεται· τοῦ δὲ μὴ ἔχοντος, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. 30^(272.5) καὶ τὸν ἀχρεῖον δούλον ἐκβάλετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

31^(273.10) Ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ καὶ πάντες οἱ ἄγγελοι μετ' αὐτοῦ, τότε καθίσει ἐπὶ θρόνον δόξης αὐτοῦ· 32 καὶ συναχθήσονται ἔμπροσθεν αὐτοῦ πάντα τὰ

27. σε οὐν c. BCL 33. 102. yscr¹ .. ε (Lu) οὐν σε c. ADEFGHKMSUVX etc it vg etc Op Or^{int} al .. al¹ και σε, al¹ Chred et¹mosc⁵ (sed libera, ut et. Clem Or al) om οὐν (: cf ad 22, 38; quippe offendebat οὐν tertio loco collocatum) | βαλεῖν (et. Clem Or al) .. Hom^{cl} προβαλ. ἐπι τῶν, al³ Chr καταβαλ. (ita et¹mosc⁵ et²mosc¹) ἐπι τοὺς | το ἀργ. (et. Hom^{cl} Clem Or etc) .. v syrP τα ἀργύρια | και ἐλθ. ἐγῶ .. A ff¹.g².h Or Cyr Chr^{mosc} 5 et Chr^{al}icubi Cassiod al x. εγ. (Chr^{mosc} καγω) ἐλθ. (Hom^{cl} και ἐγῶ αν ἐλθ. ἐπραξα το ἐμοι: similiter Lc) :: cf Lc | Δ οὐν τῷ τοκῷ

28. οὐν .. u al pauc ff¹ om, syrP c.* | δέκα .. d πεντε

29. τῷ γὰρ ἐχ. παντι .. it vg Or³ παντι γὰρ (Or² om) τῷ ἐχ. (: cf Lc) .. d al⁵ syr Chr (et. 2mosc⁵ et¹mosc¹) om παντι (omitti vult Schu colatis Lc 19, 26 et Mt 13, 12.) | περὶσσευθησ. (x al περισειυθ.) .. d περισεισεται | του δε μη (Gb¹) c. BDL 1. 33. 102. 124. (de vv vide post) .. ε απο δε του μη c. ADEFGHKMSUVX etc Or² Chr (: ita apud Lc nec fluctuat) .. it^{plur} vg ei autem qui non habet - - auferetur. ab eo; Hil qui autem non habet etc; Victum ab eo autem qui etc; cop hic autem cui non est, hoc quod ei sumitur ab eo, similiterque syr^{utr} | ο εχει .. La al⁵⁰ fere fg¹⁻². l vg syrP (sed var cdd) sl Or² Chr¹mosc⁵ (non Chred) schol Hier Op Amb Philastr ο δοκει εχειν (: e Lc 8, 18.) | απ αυτου .. c***r**ghm**v** al sat mu (inprimis evglstaria) add ταυτα λεγων εφωρει (minusc aliq haec om) Ο εχων ωτα ακουειν ακουετω (eadem 13. 69. 124. al⁵⁰ fere post οδοντων v. 30. add)

30. εκβαλετε (Gb Sz) c. ABCCKLMSUVX al plus⁹⁰ Chr (et. mosc) Euthcdd Thph, item d 51. βαλετε εξω (it^{plur} proicite foras) .. ε εκβαλλετε c. FG** (om versum) H etc | E al κλαθμ.

31. αγγελοι (Gb probSchu) c. BDL al plus¹⁵ it (exc f) vg sax fr cop aeth arm syr^{br} ar^r are Or Eus Ath Chr⁹⁰ al Cyp Hil Aug al .. ε praem αγιοι c. ADEFGHKMSUVX etc f syr^{utr} sl Chred et¹mosc (: cf *Zach 14, 5. ἦξει κίψ. ὁ θε. μου και παντ. οἱ ἅγιοι μετ' αὐτ.) .. al pauc vv mu add αυτου | καθισει .. KU al mu καθησει, L καθειση

32. συναχθησονται c. BDL al⁹⁰ fere Thdrt .. ε -σεται c. ADEFGHKMSUVX etc Chr

ἐθνη, καὶ ἀφοριεῖ αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων, ὥσπερ ὁ ποιμὴν ἀφορίζει τὰ πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐρίφων, ἃ καὶ στίσει τὰ μὲν πρόβατα ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, τὰ δὲ ἐρίφια ἐξ ἐναντίων. 34 τότε ἐρεῖ ὁ βασιλεὺς τοῖς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ Δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ πατρὸς μου, κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου. 35 ἐπείνασα γὰρ καὶ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν, ἐδίψησα καὶ ἐποτίσατέ με, ξένος ἦμιν καὶ συνηγάγετέ με, 36 γυμνὸς καὶ περιεβλάτετέ με, ἠσθένησα καὶ ἐπεσκέψασθέ με, ἐν φυλακῇ ἦμιν καὶ ἤλθατε πρὸς μέ. 37 τότε ἀποκριθήσονται αὐτῷ οἱ δίκαιοι λέγοντες Κύριε, πότε σε εἶδαμεν πεινῶντα καὶ ἐθρέψαμεν; ἢ διψῶντα καὶ ἐποτίσαμεν; 38 πότε δέ σε εἶδομεν ξένον καὶ συνηγάγομεν; ἢ γυμνὸν καὶ περιεβλάτομεν; 39 πότε δέ σε εἶδομεν ἀσθενοῦντα ἢ ἐν φυλακῇ καὶ ἤλθομεν πρὸς σέ; 40 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ βασιλεὺς ἐρεῖ αὐτοῖς Ἀμὴν

32. ἀφοριεῖ c. ABDEFGHKMSUV etc .. LA 1. 209. c^{ser} Thdr̄t Cyr̄br - ρισεῖ (sed L - ρισεῖ) | ἀπ .. D ἀπο | ἀφορίζεῖ c. ABDEFGHIKLSMU etc .. Δ - ρισεῖ, al pauc - ρισεῖ .. v al¹ (Chr) om | ἐρίφων .. v - ρισιν
 33. μεν (et. vg ff² g¹⁻² cop syrP etc) .. D itPl syr syrP^{ed} aeth ar̄t perss om | αὐτου .. Δ al⁸ vg^{odd} aliq (Clem) Bas^{ae}l Cyp¹ Avit om
 34. εὐλογημένοι c. BDEFGIKLSMUVΔ etc .. Δ ηυλογημενοι
 35. Hue spectat quod Christi dictum affert Or (ex ev. sec. Hebr. ? ex alio libro apoc. ?) : καὶ Ἰησοῦς γοῦν φησὶ Διὰ τοὺς ἀσθενοῦντας ἡσθένομεν, καὶ διὰ τοὺς πεινῶντας ἐπιένων, καὶ διὰ τοὺς διψῶντας ἐδίψων. Similiter huc referunt Iustini illud: διὰ καὶ ὁ ἡμέτερος κύρ. Ἰησ. Χρ. εἶπεν Ἐν οἷς ἂν ὑμᾶς καταλάβω, ἐν τοῖτοις καὶ κρινῶ. Quod idem ap Clem (et Nilum aliosq) legitur: ἐφ' οἷς γὰρ ἂν εὔρω ὑμᾶς, φησίν, ἐπὶ τοῖτοις καὶ κρινῶ. | ἐδίψησα .. Δ syr syrP⁸ graem kai (cf ad v. 42.)
 36. Δ⁸ περιεβλάτετε | ἤλθατε (prob Sch) c. ABDEFGLA al¹⁰ fere Chr^guo .. ε - θετε c. KMSUV etc
 37. οἱ δίκαιοι .. Δ om | εἶδαμεν (I id.) c. B²I .. ε (Ln 49.) εἶδομεν c. AB² DEFGMSUV etc, item KLA al¹⁰ ac plures ἴδομεν
 38. εἶδομεν (D Clem ante σε pon: eundem ordinem 124. v. 39. habere dicitur) .. I ἴδαμεν, KL al ἴδομεν | ἡ γυμνον .. D και γυμν. | Δ al pauc περιβαλλομεν
 39. ποτε δε (et. Cyp) .. D it vg cop (item iam v. 38.) Clem ἡ ποτε | εἶδομεν .. KL al ἴδομεν | ἀσθενοντα c. BD 124. 237. 259. Clem Cyp¹ (infirmos) .. ε ἀσθενη (Δ - ρην) c. ADEFGIKLSMUVΔ etc (it vg infirmum, ita et. d) :: ut vv. 36 et 39. sibi respondent ἡσθενησα et ἀσθενοντα, ita vv. 43 et 44. ἀσθενη, et ἀσθενη. Hinc potius h. l. ἀσθενη ad v. 44. conformatum videtur quam ἀσθενοντα ad v. 36. | ἠλθισεν c. ABDEFGIKLSMUVΔ etc .. D - θαμεν
 40. ο βασι. εφ. αιτ. (et. Clem al Cyp al) : . D εφ. αιτ. ο βασι.

λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε. 41 τότε ἐρεῖ καὶ τοῖς ἕξ εὐνοήμων Πορεύεσθε ἀπ' ἐμοῦ οἱ καταραμένοι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον τὸ ἱτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ. 42 ἐπειράσα γὰρ καὶ οὐκ ἔδοκάτε μοι φαγεῖν, ἐδίψησα καὶ οὐκ ἐποιήσατέ με, 43 ξένος ἤμην καὶ οὐ συνηγάγετέ με, γυμνὸς καὶ οὐ περιεβάλετέ με, ἀσθενὴς καὶ ἐν φυλακῇ καὶ οὐκ ἐπεσκέψασθέ με. 44 τότε ἀποκριθήσονται καὶ αὐτοὶ λέγοντες Κύριε, πότε σε εἶδομεν πεινῶντα ἢ διψῶντα ἢ ξένον ἢ γυμνὸν ἢ ἀσθενῆ ἢ ἐν φυλακῇ, καὶ οὐ δημιουργησάμεν σοι; 45 τότε ἀποκριθήσεται αὐτοῖς λέγων Ἄμην λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον οὐκ ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν ἐλαχίστων, οὐδὲ ἐμοὶ ἐποιήσατε. 46 καὶ ἀπελεύσονται οὗτοι εἰς κύλασιν αἰώνων, οἱ δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον.

XXVI.

1 (^{97a.1}) Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς πάντας τὸς λόγους

Mc 14, 1. tούτους, εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ 2 Οἴδατε ὅτι μετὰ δύο ἡμέρας

40. *εἰς τούτους* .. I add *των μικρων*, reliquis non mutatis | *των αδελφ. μ.* c. AB²²DEFGIKLMSVVA al ut vdr omn (al pauc post *ελαχ. pon*) itpler vg syr^{utr} cop etc Clem¹ Or^{int} dls Cyp Hil¹ (sine μου) Tich Op al .. B* ff¹⁻² yscr² (retento μου) Clem³ (ter libere, alibi *εποι. τους μικρους τουτους*) Hil¹ Amb^{399c} Aug³ (retento μου) Ambrst Gaud Chrom om. hinc Ln [τ. α. μ.]

41. *οι .. βλ. 33. 102. om* | *το ητοιμασμ.* c. ABFGIKLMSVVA rell pler f g² l vg syr^{utr} cop go etc Or² Chr Tert¹ Hil¹ Aug³ .. d 1. 22. Ir^{int} aliq Or^{int} aliq Cyp Hil³ al mu ο *ητοιμασεν ο πατη μου* (Gb'). Accedant Hom^{cl} Iust Hipp his: *υπαγετε εις το σκοτ. το εξωτ. ο ητοιμ. ο πατ. τω διαβ.* (Iust satanā) κ. τ. αγγ. α., item Clem alludendo his: *το πινυ -- ο ητοιμ. ο κνιος τω διαβ.* etc, item Clem⁷⁰ apud Ir^{int} *deum -- qui ignem praeparaverit diabolo et angelis eius*

42. *εδιψησα .. βλ. syr praem και* (cf ad v. 35.)

44. *αποκριθ.* (Gb Sz) c. ABDEFGIKLMSVVA al¹⁵⁰ fere vv pl Const Thph Cyp Op .. ζ add *αυτω* c. minusc (1. post *αιτοι*) f ff² vg^{od} gat mm al | *ποτε .. G al add δε* | *ειδομεν .. AKL al mu ιδομεν*

45. *τουτων* (124. 157. al¹⁰ fere Chred etgus add *των αδελφων μου των των* (E* add *αδελφ*, interrupta scriptura) *ελαχ.* (Chr^{mosc} τ. ελ. τουτ. των αδ. μου) .. Or^{int} ad iniustos sic - - non adiciens fratribus meis, *quem admodum cum loqueretur ad iustos.* Item schol vet

XXVI. 1. *οτε .. υ ους* | *ετελεσεν* (κ *ετελεσεν*) .. μ al¹ Chr (et^{mosc}) *σινε-ετεκ.* | *παντας* c. ABDEFGIKLMSVVA al pl vv pler (sed itpl vg post *τουτ. pon*) Or^{int} dls (vide non dixit simpliciter omnes sermones, sed *addidit* hos omnes, id est quos iam locutus fuerat, non quos adhuc fuerat locutu-

τὸ πάσχα γίνεται, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδεται εἰς τὸ σταυρωθῆναι.

3 (75.6) Τότε συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ εἰς τὴν ἀγλήν τοῦ ἀρχιερέως τοῦ λεγομένου Καϊάφα, 4 καὶ συνεβουλεύσαντο ἵνα τὸν Ἰησοῦν δόλω κρατήσωσιν καὶ ἀποκτείνωσιν. 5 ἔλεγον δὲ Μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, ἵνα μὴ θύσῃς γένῃται ἐν τῷ λαῷ.

6 (76.1) Τῷ δὲ Ἰησοῦ γενομένου ἐν Βηθανίᾳ ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ λεπροῦ, 7 προσήλθεν αὐτῷ γυνὴ ἀλάβαστρον μύρον ἔχουσα βασιμίμω καὶ κατέχευεν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἀνακειμένον. 8 ἰδοὺτες δὲ οἱ μαθηταὶ ἠγανάκτησαν λέγοντες ἕως τί ἡ ἀπόλειψαι αὐτήν; 9 ἔδωκεν γὰρ τούτο πρᾶθῆναι πολλοῦ καὶ δοθῆναι τοῖς πτωχοῖς.

rus) .. E al¹⁰ fere vvaliq Chr (et.mosc⁶) om | αὐτου .. D al¹ om, al¹ om τ. μα. αυτ.

2. οὐδατε (et. Chr^{alq} Or^{int} aliq etc) .. D om

3. οι αρχιερ. (Gb') c. AB^{DL} al plus¹⁵ a b ff^{1.2}. g¹. l vg sax fr cop sah aethl arP Or^{int} comm Aug .. ε add και οι (Δ om) γραμμᾶται; c. EFGKMSVVA etc c f g². h gat syrt^{tr} al Chr Or^{int} t^{xt} (: cf Mc et Le) | n* om του λαου | καιαφα (ita et. am cop syr utr etc) .. D 64. it vg sah καϊφα

4. συνεβουλεύσαντο (it vg consilium fecerunt) .. D Chr^{mosc⁵} - λευοιτο (d consiliabantur) | δολω κρατ. (Gb Sz) c. ABDEFGHKLSVVA 1. 22. 28. 33. al longe pl it vg syrt^{tr} etc Chr Th^{ph} .. ε κρατ. δολ c. minusc etc | και απολειπει. (al¹⁰ fere απολεισωσιν) .. n* al¹ om

5. ινα μη .. L μηπατε (itPl vg ne forte) | γενηται .. F al pauc γενηται

6. λεπροι .. D* λεπρωσιν (it vg leprosi)

7. αλαβ. μυφ. εχ. c. AEF^GHKMSVVA al pler (157. αλ. εχ. μυ.) Chr .. BDL al⁶ it vg etc εχ. αλ. μυ. (prob Schu Ln :: e Mc ubi is ordo non fluctuat) | βαμιτιμ. c. BEFGHKMSVVA al longe pl syrt^{tr} etc Chr^{ed} et^{mosc} .. ADLM al³⁰ fere syr syrt^{tr} mg al Chr^{uo} πολυτιμον (Ln :: ita Io, nec fluctuat) | επι την κεφ. c. AEF^GHKLSVVA al longe pl .. BDM al plus¹⁵ Chr (et.mosc⁵ et^{guc}) επι της κεφαλης (Ln; cf ad Mc, item infra v. 12.) | ανακειμενον (ita et. vg d ff¹. g^{1.2}. l) .. D⁸⁷ a b c f ff². h mm Amb Or^{int} add αυτου (supra caput eius recumbente ipso)

8. οι μαθ. (Gb'') c. BDL 38. 69. 102. 124. 48.^{ov} it (exc²) vg cop sah al (Hil) .. ε add αυτου c. AEF^GHKMSVVA al pler cf syrt^{tr} etc Chr Or^{int} (: cf ad 8, 21.)

9. εδωκεν c. B*KLΔ al¹⁰ (ac plurib) .. ε (L.u 49.) ηδωκεν c. AB**DEFG HMSV etc (et. Chr^{guc}). Cf ad 22, 46. Ad Moer. adde Eustath (in Odys. ε): δηλον δὲ ὅτι αὐτὸ μύρον ταπεινόντα μνηραζοῦ χρονικαὶ ἀξίηται; ἰωνικῶς, ἀλλὰ καὶ ἐκ βραχέων μηχανονται ἀτικῶς, ὡς ἐν τῷ ἡβουλόμην. ἡδινάμην, ἡμείλων. | τοιτο (Gb Sz) c. ABDE* (nam post τοιτο iam scriptum erat πυ, quo etaso τὸ μυφ. repositum est) LA al²⁰ fere it (exc c) vg cop sah syrt^{tr} al pler Bas Bassel Or^{int} Amb Hil .. ε add το μυφον c. E**FGHKMSV al longe pl c sl (Or) Chr (et.guc) (: cf Mc et Io) | τοι; πτωχ. (Gb Sz) c. ADEFGHKSVVA al⁷⁰ fere Chr^{uo}

10 γινός δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς *Τί κύπους παρέχετε τῇ γυναίκι; ἔργον γὰρ καλὸν εἰργάσατο εἰς ἐμέ.* 11 πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, ἐγὼ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε. 12 ^(Mt. 4) βαλοῦσα γὰρ αὐτῇ τὸ μύρον τοῦτο ἐπὶ τοῦ σώματός μου πρὸς τὸ ἐνταφιάσαι με ἐποίησεν. 13 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅπου ἐὰν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ, λαληθήσεται καὶ ὁ ἐποίησεν αὐτῇ εἰς μνημόσυνον αὐτῆς.

14 ^(Mt. 2) Τύτε πορευθεὶς εἰς τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Ἰούδας Ἰσκαριώτης, πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς 15 εἶπεν *Τι θέλετε μοι δοῦναι, καὶ γὰρ ὑμῖν παραδώσω αὐτόν;* οἱ δὲ ἔστησαν ἀναπὸ τριᾶκοντα ἰσθρα. 16 καὶ ἀπὸ τότε ἐζήτει εὐκαιρίαν ἵνα αὐτὸν παραιδῷ.

17 *Τῇ δὲ πρώτῃ τῶν ἁζύμων προσήλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ λέγοντες αὐτῷ Ἰσοῦ θέλεις ἐτοιμάσωμέν σοι φαγεῖν τὸ*

et mosc⁴ .. ε (Gb^o) om τοις c BFLM etc Or (locum ad loh conformat pro πολλου reprobens δηραφ. τριακοντιω?) Chr^{ed} (: lo absque τοις discedentib paucis; Mc cum τοις paucissimis differentib. Cf et. Mt 19, 21.)

10. ὁ .. D om | D x^{ser} ηργασατο. Cf ad 25, 16. Mc 14, 6. | εις εμε .. M εν εμοι

11. παντοτ. γ. τ. πτωχ. c. ABDGKLSUYA al pl it vg etc Chr^{ue} Amb^o al .. EFHM al plus⁶⁰ Chr^{ed} et mosc⁶ al τ. πτωχ. γ. παντ.

13. αμην .. B^{**}D (syr) add δε (al pauc γαρ vel αμην) | εαυ .. DL al pauc Or cat^{ox} αυ

14. ισκαριωτης c. ABDFGHKLSUYA etc vg^{ed} (tol Iscarioth) syr (Iscariota) syrP cop etc Or Eus Chr .. d f for (su?) σκαριωτης; item scariotia c, scariotia b ff² g¹⁻² h gat mm ing, scariot ff¹ am

15. ειπεν .. D (d antea abii, nunc et au) και ειπεν αυτοις, item (sed antea abii) vv pl | καγω c. ABE^{*}KL(s?) etc Or Eus² Chr¹ (et. mosc⁶, item εγε) .. DE^{**}FGHMUYA al pl Chr¹ (et. mosc⁶) και εγω (Gb¹; cf ad 18, 33.), αυτω .. Δ αυτων | αργυρια c. BEFGHKLSUYA al pler (argenteos it^{pl} vg etc) Or Eus¹ Chr, item Δ αργυρια .. D ab Eus¹ Or^{int} στατηρας, 1. 209. στατηρας αργυριου, stateres argenteos h (LXX: και ιστ. [Symm ἐσταθμισατ] τὸν μισθ. μ. τρ. ἀργυροῦς)

16. παραδω c. ABDFGHKLSUYA rell fere omn it^{pl} vg syr^{int} etc Chr .. D 69. bch cop syr^{hr} arm Eus (edd fluctuantib) Or^{ib} add αυτοις; (cf Lc, item Mc 14, 10.)

17. M^{**} al pauc προσηλθ. αυτω οι μαθ. αυτου λεγ. αυτω | αυτω c. AEF GHMSUY al longe pl f syr etc Or^{int} .. BDKLA al²⁰ fere it (exc f) vg cop sah syrP arm al Hil om (Gb^{oo} prob Schu Ln 49. :: at multo verisimilius est αυτω abundare visum propterea que omissum esse quam a testib textui illatum esse. Ubi Mt non ipse addidit, nec testes addiderunt: cf 15, 1. 18, 1. et similes locos.) | ἐτοιμασωμεν c. ABDFGHKLSUYA etc .. DKU al plus⁶⁰ Or (sic ed. Delarue) Chr¹ mosc³ ἐτοιμασωμεν.

πάσχα; 18 ὁ δὲ εἶπεν Ἐπάγετε εἰς τὴν πόλιν πρὸς τὸν δεῖνα καὶ εἰπάτε αὐτῷ Ὁ διδάσκαλος λέγει Ὁ καιρὸς μου ἔγγις· ἐστίν, πρὸς σὲ ποιῶ τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου. 19 καὶ ἐποίησαν οἱ μαθηταὶ ὡς συνέταξεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα.

20 Ὁρίας δὲ γενομένης ἀνέκειτο μετὰ τῶν δώδεκα μαθητῶν. ^{Mc 14, 17-20. Lc 22, 14-25.}
 21 ^(79.4) καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν εἶπεν Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἰς ^{εἰς} ἡμῶν παραδώσει με. 22 ^(200.1) καὶ λυπούμενοι σφόδρα ἤρξαντο λέγειν αὐτῷ εἰς ἕκαστος Μήτι ἐγὼ εἶμι, κύριε; 23 ^(201.2) ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν Ὁ ἐμβάψας μετ' ἐμοῦ ἐν τῷ τριβλίῳ τὴν χεῖρα, οὕτως με παραδώσει. 24 ὁ μὲν νῦν τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει καθὼς γέγραπται περὶ αὐτοῦ· ^(202.0) οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' ἃ

(Huc spectat quod Eriph ex evg Ebionitarum affert: ἐποίησαν — οἱ Ἐβιωναῖοι — τοὺς μαθητὰς μὲν λέγοντας Πού θίλεις ἰκοιμασμέν σοι τὸ πά. φαγεῖν; καὶ (ab hoc inde loco ad Lc 22, 15. eferendum) αὐτὸν δῆθεν λέγοντα Μή ἐπιθυμῶ ἐπιθυμῆσα κρίας τοῦτο τὸ πάσχα φαγεῖν μεθ' ἡμῶν;

18. ο δε (LM al¹⁰ fere vg italiq add τῷ) εἶπεν (KM al mu d itm^u al add αὐτοῖς) | ν υπαγε | ο διδ. λεγει .. Α om | ποιω (vg it facio) .. D ποιησω (faciam, item Or^{int})
19. συνεταξεν .. M*U al¹⁰ fere προσετ. | και ητ. το. πασχα .. G om (Chr totum vers praeterit)
20. δωδ. μαθητ. c. ALMA 33. 157. al¹⁰ fere (al¹ et vv pm add αὐτου) it vg cop syrP (syr μαθ. αὐτου omisso δωδ.) al pler Chr (et¹mosc⁶) Or^{int} (cum disc. suis sine δωδ.) .. ς (49.) om μαθ. c. BDFGHKSVU al longe pl sah Eus (Chr¹mosc⁶) Aug :: Videtur Mt maluisse οἱ δωδ. μαθ. quam οἱ δωδ. (hoc nisi ubi est εἰς τῶν δωδ. et 10, 5. τοῖτους τοῖς δωδ. non habet), cf 10, 1. (10, 2.) 11, 1. 20, 17. (cum nota). Non ita Mc I c Ioh. Nostro loco gravis est etiam interpretum tanta consensus; nec enim iidem Mc 14, 17., qui locus ad omittendum μαθ. valuisse videtur, aliud quam οἱ δωδ. reddiderunt.
22. αὐτω .. D 33. 44. 69. 102. 124. 49.^{ev} it vg cop (non sah) Eus Or (vide post) Or^{int} om | εἰς ἕκαστ. (Gb') c. CLZ 102. sah (singuli it vg), item addito αὐτων BD (unusquisq. eorum d)M al¹⁰ cop syrP mg .. ς ἕκαστ. αὐτων c. AEFHGKSVU etc Eus (Chred et¹mosc⁶ om αὐτ.) .. Or om
23. ο εμβαψας (et. Or² Chr etc) .. D ο εμβαπτομενος (: ut Mc) .. Clem ος αν εμβαψηται | μετ εμ. εν τ. τη. τηρ χ. c. CEFGHKMSVU 1. al pler Chr (sed¹mosc⁶ om τ. χειμ.) .. ABDLZ al⁵ it vg syrutr cop sah etc Or² Or^{int} μετ εμ. τ. χειμ. (D cop sah Or¹ τ. χ. με. εμ.) εν τω τηρ. (Or¹ εἰς το τριβλιον, item vv mu :: ut Mc; D εἰς το τριβαλιον, cf ad Mc): ita Ln 49; at in promptu est hunc ordinem aptiorem visum esse .. Clem με. εμ. εἰς το τηρ. (om τ. χειμα :: ut Mc)
24. ο μεν c. ABCEFGHKLSVU etc it vg etc Chr etc .. DZ al⁴ Chr^{mosc}⁴ ο μεν ονρ (209. c syrutr Or^{int} praeim και) | Α πεις εαυτου

ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται· καλὸν ἦν αὐτῷ εἰ οὐκ ἐγεννήθη
ὁ ἄνθρωπος ἐκίνοσ. 25^(285.10) ἀποκριθεὶς δὲ Ἰουδᾶς ὁ παρα-

^{96 ad.}
1 Co 11, 23-25.

26^(284.1) Ἐσθιάωντων δὲ αὐτῶν λαβῶν ὁ Ἰησοῦς τὸν ἄρτον καὶ
εὐλογήσας ἐκλασεν καὶ εἶδον τοῖς μαθηταῖς καὶ εἶπεν Λάβετε
φάγετε· τοῦτό ἐστιν τὸ σῶμά μου. 27^(286.2) καὶ λαβῶν ποτηρίου
καὶ εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς λέγων Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες·
28 τοῦτο γάρ ἐστιν τὸ αἷμά μου τῆς διαθήκης τὸ περὶ πολλῶν

24. καλον .. D praem δια τουτθ, item (ut vdr) a | ει .. ΔU al pauc η ,
A γενηθη. Spectat huc (et 18, 17.) Clem¹cor μησθητε τῶν λόγων ἡ
τοῦ κυρ. ἡμῶν· εἶπεν γάρ Οὐαὶ τῷ ἀνθρ. ἐκείρω· καλὸν ἦν αὐτῷ εἰ οὐκ
ἐγεννήθη, ἢ ἕνα τῶν ἐκλεκτῶν μου σκανδαλίσει.

25. ιουδα; .. D al pauc ο ιουδ. | ραββει c. ABDEFKA etc sah (alibi et.
CΜΡΚΓΛ) .. ζ (Ln 49.) ραββι c. GHLΜΥ (SV vdr) rell pler cop: cf ad
23, 7.

26. εσθ. δε αυτων .. D abch αυτ. δε εσθ. | ο (M om) ῑ .. D ante λαβων,
A om | τον αρτ. c. AEFHKMSUYA al longe pl Chr^{xt} .. BCDGLZ 1. al²⁰
fere Chr¹ (libere) et^{mosc}2 αυτων (Ln :: at ita Mc Le Cor, nec fere
fluctuat lectio) | ευλογησας; c. BCDGLZ etc item (bene dixit) it vg syr
syrp mg cop etc .. AEFHKMSUYA al plus³⁰ syrP ar̄ ar̄ Bas Chr^{ed}
et^{mosc}6 al ευχαριστησας (Gb⁷ Sz :: at ita Le et Cor; Mt vero c. Mc
consentit, eo quoque quod uterque post habet ευχαριστησας, non
item Le et Cor. Solum Mc ευλογ. pro ευχ. nostro loco scripsisse mi-
nime probabile est.) | εδιδου τ. μ. και c. ACEFGHKMSUYA al pler (al²
Chr^{ed} et^{mosc}6 εδωκεν :: ita Mc et Le) .. BDLZ al⁶ cop (non sah) δει;
τ. μ. (Ln) | μαθηταις .. U al mu (sed non z) it vg al mu Or^{int} add
αιτου

27. ποτηριον c. BEFGLEZ 1. 28. 33. 102. al¹⁰ fere cop sah sl Chr^{mosc}1
.. ζ (Ln) το ποτ. c. ACDFHKMSUY etc Chr^{ed} et^{mosc}5 (: ita Le et Cor;
ποτ. et ευχαρ. Mt et Mc) | και ευχαρ. c. ABDEFGHKMSUYA al pler cop
etc (it vg et accipiens calicem gratias egit et dedit etc) Chr (Or^{int} .. CLZ
al⁴ sl om και (Ln :: at ita Mc, et tantum non fluctuat lectio) | πιειτε
(et. Or¹ Ir^{int} etc) .. b g¹² h syr Clem Or¹ (uterq libere) Cyr Amb Epph
λαβετε (accipite et) πιετε

28. γαρ .. c^{**}(?) 1. 22. al plus³⁰ (inprimis evglis) vν mu (Or libere:
τοτου μου εστ. το αιμα το υπερ υμων εκχ. εις αφ. αμαρτ.) Chr
(et. mosc⁶) Ir^{int} om (: ita Mc; cf et. v. 26.) | μου της c. BDLZ 33. (et
102. ut vdr) cop .. ζ μου το της c. ACEFGHKMSUYA etc (it^{pl} vg Ir^{int}
sanguis meus novi testamenti, sed itallq Cyp Or^{int} om meus) | της δια-
θηκ. c. BLZ 33. 102. (sah vide ad v. 28. sub Pist) .. ζ (Ln) της καιν. (h
novi et aeterni) διαθ. c. ACDEFGHKMSUYA etc it vg syr^{int} cop etc Ir^{int}
Cyp al; item Chr^{xt}, sed in comm -- το αιμα μου το εκχ. εις αγ.
αμ. (: καινη Le et Cor; cf et. ad Mc) | περι .. D υπερ, item Chr^{ed}
(sed diff edd) et^{mosc}6

ἐκφυγόμενον εἰς ἄφρονι ἀμαρτιῶν. 29 λέγω δὲ ὑμῖν, οὐ μὴ πῶς ἀπ' ἄρτι ἐκ τούτου τοῦ γενήματος τῆς ἀμπέλου ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης ὅταν αὐτὸ πίνω μεθ' ὑμῶν καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρὸς μου.

30 ^(286.6) Καὶ ὑμνήσαντες ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν ελαιῶν. ^{80 ss. Mc 14, 26-27. Lc 22, 30. Zach 13, 7.}

31 ^(287.4) τότε λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Πάντες ὑμεῖς σκανδαλισθήσεσθε ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ. ^(288.6) γέγραπται γὰρ Πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ διασκορπισθήσονται τὰ πρόβατα τῆς ποιμνῆς. 32 μετὰ δὲ τὸ ἐγερθῆναί με προάξω ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

28. εκφυγομενον c. ABCDLZA 1. 33. etc (cf ad 23, 35, ubi et. G) . . ε εκφυγμ. c. EFGHKMSUV etc. Versus 27 et 28. ita expressit Pist: ελαβον το ποτηριον του οινου, ευχαριστησα αυτο, εδωκα αυτο υμν, οτι τουτο εστιν το αιμα της διαθηκης, ο εκχυθησεται περι υμων εις αφ. αμαρτ. υμων.

26.—28. Huc et ad ll. pp. spectat Iust Ap. 1, 66.: οἱ ἀππ. ἐν τοῖς γενομένοις ὑπ' αἰτῶν ἀπορρημονεῖμασιν, ἃ καλεῖται εὖ, οὕτως παρ-έδωκαν ἐπιτάλῃ αὐτοῖς τὸν ἰῶ, λαβόντα ἄφρονι εὐχαριστήσαντα εἰπεῖν Ταῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἀνάμνησίν μου, τοῦτ' ἴσθι τὸ σῶμά μου· καὶ τὸ ποτ. ὁμοίως λαβόντα καὶ εὐχαριστήσαντα εἰπεῖν Τοῦτό ἐστιν αἷμά μου, καὶ μόνοις αὐτοῖς μεταδοῦναι. Idem c. Tr. 70. — περι τοῦ ἄφρονι, ὃν παρῆδωκεν ἡμῖν ὁ ἡμέτερ. ἧ ποιεῖτε εἰς ἀνάμνησιν τοῦτε σωματοποιησασθαι αὐτόν διὰ τοῖς πιστευόντας εἰς αὐτόν, δι' οἷς καὶ παθῆτός γεγονεν, καὶ περι τοῦ ποτηριου, ὃ εἰς ἀνάμνησιν τοῦ αἵματος αὐτοῦ παρῆδωκεν εὐχαριστοῦντας ποιεῖν — Idem ibid. 41. ἢ τῆς σπειδάλεως προσφορὰ τίποσ; ἦν τοῦ ἄφρ. τῆς εὐχαριστίας, ὃν εἰς ἀνάμνησιν τοῦ πάθους οὐ ἴπαθιν — εἰς ἧς ὁ κύρ. ἡμῶν παρῆδωκε ποιεῖν.

29. ον μη c. DZ 1. 33. 69. 102. 116. 209. 241.* 8. v^o a b c ff¹. g¹-h v g etc Clem (libere) Or Cyr Chr Ir^{int} Cyp al .. ε (49.) οτι ον μη c. ABCDEFG HKLMBSVZA al pler f ff². g². gat mm cop etc Or^{int} (: at ita Mc lectione tantum non fluctuante) | τον .. c om, test alii om τουτου | γεννηματος c. ABCDEFGHLMUVZ (vdtr) Δ al pl .. ε γεννηματ. c. GK(s?) etc (vg ff¹. g¹-2 Euch genimino, f Ir^{int} generatione, a b c ff²-h Cyp creatura) | πινω .. D 25. Clem Or (uterq libere) Cyr^{schol} Chr¹ et^{mo}sc¹ πινω | με. νμ. καιν. c. ABDEFGHKMSVZA al pler it^{pl}er v g cop syrutr etc Or Cyr^{schol}lon al Ir^{int} Or^{int} al .. CLZ 1. 28. 33. 209. c^{er} Cyr Epiph Chr καινον (Clem om) με. νμ. (c om μ. ν.) | ἀπ' ἄφρ: ita FK etc; KGM etc ἀπάφρ, cf et. ad 23, 39.

31. ο ω .. 56. 58. b Chred et^{mo}sc⁵ om | L ἐν μοι | διασκορπισθησονται c. ABCH**ILM al³⁶ fere Or¹ .. ε -σεται c. DEFGH*KSUVZA al pl Or¹ Chr (: similiter lectio in Mc fluctuat)

32. Valentt (ap Thdot) καὶ προάξω ὑμᾶς. λέγει. τῇ τέτῃ τῶν ἡμερῶν εἰς τὴν γαλι.

33 ^(290.1) ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ Εἰ πάντες σκανδα-
^{Io 19, 36.}
^{Lc 22, 34.}λισθήσονται ἐν σοί, ἐγὼ οὐδέποτε σκανδαλισθήσομαι. 34 ἔφη
 αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Ἀμὴν λέγω σοι ὅτι ἐν ταύτῃ τῇ νυκτὶ πρὶν ἀλέκ-
 τορα φωνῆσαι τρίς ἀπαρήσῃ με. 35 ^(290.6) λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος
 Κἀν δέη με σὺν σοὶ ἀποθανεῖν, οὐ μὴ σε ἀπαρήσωμαι. ὁμοίως
 καὶ πάντες οἱ μαθηταὶ εἶπον.

³⁶⁻⁴¹
^{Mc 14, 32-38.}
^{Lc 22, 40-46.}
^{Io 16, 1.} 36 ^(291.1) Τότε ἔρχεται μετ' αὐτῶν ὁ Ἰησοῦς εἰς χωρίον λεγό-
 μενον Γεθσημανεὶ, ^(292.6) καὶ λέγει τοῖς μαθηταῖς Καθίσαιτε
 αὐτοῦ ἕως οὐ ἀπελθὼν προσεύξωμαι ἐκεῖ. 37 καὶ παραλαβὼν τὴν
 Πέτρον καὶ τοὺς δύο υἱοὺς Ζεβεδαίου ἤρξατο λυπεῖσθαι καὶ ἀδι-

33. εἰ. (Gb Sz) c. ABCDEGHILMSUVA al plus¹⁰⁰ item (σι) a b c ff². cop sah
 Or^{int} 2 .. ε εἰ καὶ (etsi, etiamsi) c. PK etc it^m vg syr^{tr} etc Or² Chr
 Hil Or^{int} 1 (: e Mc) | εγω c. ABC²DILSVL al pl it^{pl}er vg etc Or² Amb
 Or^{int} .. c^{***} EFGHKMU al⁷⁰ fere h cop sah add δε (Gb +) .. Chred
 et^{mosc} 0 ἀλλ εγω :: ut Mc | F in fine add εν σοι

34. εν .. d it^m fu Chr^{mosc} 6 om | L 1. 209. a Or πριν (L πρ. η, Or προ)
 αλεκτοροφωνας | τρις .. A cop sah post με pon | απαρηση c. ABFG
 HIKLSUVA etc .. BC al⁵ (et haud dubie multo plures) cat^{ox} -ρησαι

35. D om δ | απαρησωμαι (μ αρν.) c. BCDPFIHLSA al pl Chr² .. AEGKUV
 al⁷⁰ fere Thph -ρησωμαι (Gb. Similiter lectio in Mc fluctuat.) | οι.
 και c. BCDILS etc it vg syr^{tr} etc Or^{int} .. AEFHGKMUVA al plus¹³⁰ cop
 sah syr^p ed al Chr Thph οι. δε και (Gb + Sz. Similiter Mc ωσαιτ δε
 και, δε non fluctuante)

36. μετ αυτ. ο ις .. D ο ις μ. αυτ., cop om ο ις | γεθηση - c. ABCFKLM² SC
 etc cop sah, item D γεθησα-, κ^{**} cop^{ed} γηθηση-, κ γεθηση- .. EGH²
 et^{**} va 126. etc γεσηση-. Item gethse- ff¹ g¹⁻². vg (et. ing al), gethsa-
 d^{**} gat mm, getsa- d^{**} ff², gedsa- a b; gese- am fu, gessa- ch | -μαισι
 (Gb' Sz) c. ABCDEFG^{**}IKSVA al longe pl sah (-vel: ita B^{**}EFK; G^{**}
 -νει, ita Ln 49.), item LU al mu cop it vg etc -μαισι .. ε -μαρη c. G^{**}HM
 etc (G^{**} -νη, HM -νη) | τ. μαθητ. c. BEFGHIKLSUVA al pl sah Chr ..
 ACD al³⁵ fere it vg cop syr^{tr} etc Hil τ. μαθ. αυτου (Ln; cf ad 8. 21.)
 .. al pauc arm Or^{int} αυταις | ELU al mu καθησατε | αυτου (al² εκει.
 al¹ ουδε) .. C^{**} 61. 300. om | εως ου c. BEFGHISTV al longe pl, item A
 εως ου αρ (ita Ln) .. DKLM^{**}Δ al¹¹ Chr^{xt} et^{mosc} 3 cat^{ox} εως αρ (49.)
 .. CM^{*} al⁷ Chr^{omm} Thph om (: ita Mc; ceterum cf ad 18, 30.: αρ ex
 correctione fluxit, modo servato ου modo omisso. Alii ad Mc modum
 malebant εως simplex.) | πρ. εκει c. ACEFGHIKLSUVA 1. al pler syr^p ..
 BDL 33. 69. 102. 157. it vg cop sah etc Chr^{xt} Hil Or^{int} εκει (illuc vel
 illuc et) πρ. (Ln 49; at videbatur εκει omnino ad απελθων pertinere,
 hinc consentientes interpretes pleriq^{ue} abiens illuc expresserunt. Cur
 post πρ. transponeretur nulla caussa erat.) .. 244. syr arm Chr^{omm}
 om εκει | προσευξωμαι c. ABCEGIKLSUVA etc .. DFH tisch² 22. 28.
 262. al³⁰ fere Chr^{mosc} 3 cat^{ox} -ξημαι

μοῦσιν. 38^(206.4) τότε λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Περὶ ληθῆς ἐστὶν ἡ ψυχὴ μου ἕως θανάτου· μείνατε ὧδε καὶ γρηγορεῖτε μετ' ἐμοῦ. 39^(206.1) καὶ προσελθὼν μικρὸν ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ προσευχόμενος καὶ λέγων Πάτερ, εἰ δυνατόν ἐστιν, παρελθάτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο· ^(206.1) πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω ἀλλ' ὡς σὺ. 40^(206.2) καὶ ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητὰς καὶ εὐρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας, καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ Οὕτως οὐκ ἰσχύσατε μίαν ὥραν γρηγορῆσαι μετ' ἐμοῦ; 41 γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν. ^(206.4) τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής. 42^(206.6) πάλιν ἐκ θυτέρου ἀπελθὼν προσήγατο ^{Mc 14, 36-42.} λέγων Πάτερ μου, εἰ οὐ δύναται τοῦτο παρελθεῖν ἐὰν μὴ αὐτό

38. ο ἰησοῦς (Gb + Sz) c. c^{***}εφγηκμσϒα 22. 33. 131. 157. 288. 262.

al¹⁰⁰ fere a f h syrP al .. ζ (Ln 49.) om c. abc^{*}dil 1. etc vv pler Chr (: : at addendi nulla caussa erat, quemadmodum nec in Mc ubi deest addiderunt. Omittendum vero videbatur quum praecessisset v. 36. Ceterum ο ἔ, ut ubique scriptum est, post αἰτος multo facilius omittebatur quam intrudebatur. Loci paralleli iam facta est mentio.)

39. προσελθων c. BM al sat mu, item progressus it vg Hil Or^{int} al, item cop sah etc .. ACDEFGBIKLSUYA al¹⁰⁰ fere, d accedens, (Chredd et Thph^{edd} edd etc pariter fluctuant) προσελθων (Gb' Sz; probat Schu col-latis 21, 28. 29, 2. 9. 18. et προερχεσθαι inauditum ap Mt dicit). Cf ad Mc | πατερ c. LA 1. 209. al¹⁰ a am Iust Or^s et Cels (ap Or) Valentt (ap Ir) Dial^s Eus Ath Naz Did Bas Chr^{ed} et^{mosc} Cyp Hil² Hier Aug⁴⁰⁰ al .. ζ (Ln) add μου c. ABCDEFGBIKMSUY etc vv longe pler (sed it et vg inter mi pater et pater mi vel meus fluctuant) Hil¹ Amblerumq al (: : non Mc aut Lc sed v. 42. huc valuit) | εστιν (et. Iust Or^sape Dial^s al) .. Orallq Valentt Eus Ath Naz Chr^{ed} et^{mosc} al om | παρελθων c. ACDEFLA 28. 33. 124. .. ζ -θετω c. BΘIKMSUY al pler (idem in Or aliisq editum) | ἀλλ ὡς σὺ .. post haec in evgg adduntur Lc 22; 43 sq ωφθη δε αυτω αγγελος etc, similiterque addita habent c^{ms} 69. 124. aliiq pauci vel in textu vel in mg (m in mg: υπαγε εις λουκ. κεφ. σπγ. ωφθη δε αυτω)

40. και .. c^{ms} m^{ms} 69. al mu (inprimis evv) add αναστας απο της προσευχης (: : e Lc 22, 45.) | μαθητας .. D al pauc it (exc g²) vg (sed non am ing^{**} al) cop syr al Or^{int} add αυτου | τω πετρω .. FKM al plus¹⁰ syrP m^s αυτους (: : e Lc) | ισχυσατε .. A ff². g². gat syrP m^s Chr^{com} Iuv ισχυσας

42. λεγων .. B 102. g¹. om; L al pauc praem ο ἔ | μου (et. Or Hil¹ Or^{int} al) .. 48. ev ac Chr^{ed} et^{mosc} Hil² om | τοιτο (Gb'') c. ABCILA (nisi quod το ποτ. ante εαν μη additum et deletum habet) 1. 33. 102. al¹⁰ b ff². sah syrP aeth Or² Eus (αυτω) Chr^{ed} et^{mosc} Amb .. ζ add το ποτηριον c. EFGHKMSUY (v al² om τοιτο) al pler (157. arm ante εαν, ut Δ^{*)} ItP¹ vg cop syr al; item D al² l fu Hil¹ praem | παρελθειν c. BDL 1. 102. al² it (exc f ff²) vg syr aeth al Or² Eus Hil² Amb .. ζ

πίω, γεννηθήτω ἐδὲ θελήμα σου. 43 καὶ ἐλθὼν πάλιν εὗρεν αὐτοὺς
καθεύδοντας ἦσαν γὰρ αὐτῶν οἱ ὕφθαλμοὶ βεβαρημένοι. 44 καὶ
ἀφίεις αὐτοὺς πάλιν ἀπελθὼν προσήνευξεν ἐκ τρίτου τὸν αὐτὸν
λόγον εἰπὼν. 45 (200.4) τότε ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητὰς καὶ λέγει
αὐτοῖς Καθεύδετε τὸ λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε. ἰδοὺ ἤγγικεν ἡ ὥρα
καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδεται εἰς χεῖρας ἀμαρτωλῶν.
46 ἐγείρεσθε, ἄγωμεν ἰδοὺ ἤγγικεν ὁ παραδιδούς με.

47 (200.1) Καὶ ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ Ἰούδας εἰς τῶν δώ-
δεκα ἦλθεν, καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος πολὺς μετὰ μαχαίρων καὶ ξίλων
ἀπὸ τῶν ἀρμερίων καὶ πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ. 48 (201.2) ὁ δὲ
παραδιδούς αὐτὸν ἔδωκεν αὐτοῖς σημεῖον λέγων Ὅτι εἰς φιλίαν
αὐτός ἐστιν κρατήσατε αὐτόν. 49 καὶ εὐθέως προσελθὼν τῷ

add απ εμου (Gb^{oo} et Ln [α. ε.] c. ACFGHIKMSUYA al pler ff² al
Chr Hill¹ Leo (: e v. 39.)

43. πάλιν (al pauc Chred et^{mosc} om) h. l. (Gb^o) c. BCDIL 1. 33. 124.
157. 209. al pauc it vg cop sah syr syrp^{ms} al mu .. ε ante καθευθ.
c. ACFGHIKMSUYA al pler syrp (: videbatur ad καθευθ. trahendum)|
ευμεν (Gb^o) c. ABCDIKLA al⁶⁰ fere .. ε ευμσαι c. EFGHMSUYA al pl (: ad
v. 40. conformatum, non ex Mc ευμεν invecum)

44. πάλιν h. l. (prob Schu) c. BCDIL 28. 33. 102. 32. εν εαετ γεατ b c
ff¹⁻² g¹⁻² h¹ vg cop sah .. ΔΚΑ al¹⁰ fere syrp post προσηνεξ. (Δ al pauc
προσεινεξ.), ε post απελθ. c. EFGHMSV al longe pl f syr al .. υ (sed
suppletur in mg) 1. 69. 124. al⁵ a for om | εκ τρωε. c. BCFGHIKMSUYA
al pler (262. ante προσηνεξ.) it pler vg cop sah syrt^u etc .. ΔΔΚ al⁴
(ex his ΔΚ al³ πάλιν post προσηνεξ. pon: vide ante) a b om (49; Gb^o
Ln [ε. τ.] :: at εκ τρ. minime prodit correctorem; videtur expulsum
ne cum τον αντ. λογ. εστ. coniungeretur, quam eandem ob causam
BL aliiq ad haec rursus πάλιν additum habent) | ετωρ .. BL 124. (om
antea) al² a (om antea) al add πάλιν

45. μαθητας c. ABCKLMA al²⁰ vñ aliq .. ε add αιτου c. DEFGHSUY etc
it vg etc Ath (: cf ad 8, 21.) | το λοιπ. c. ADEFGHIKMSUYA al pler Ath
(sic) cat^{ox} .. BCL al⁶ Chr om το (49. Similliter lectio in Mc fluctuat,
apud quem λοιπον legendum videtur.) | αναπαυεσθε; : hoc modo Schu
(aliique) interpungi vult et in Mt et in Mc | ιδου .. BE al⁴ sah arm
Ath add γαφ (item 1. 209. post ηγγ. omisso ιδου) | και ο υι. τ. ανθρ. και παραδ.
παραδιδεται .. L του υι. τ. ανθρ. και παραδ.

46. αγωμεν .. G al plus⁶ Chred et^{mosc} add εστειθεν (G -θε) | ηγγικεν
.. al plus¹⁵ om

47. και ετι (et. Orint Hil etc) .. D ετι δε, Chred ετι γαφ, Chr^{mosc} ετι
γουν .. 28. sah it vg (exc for) Leif ετι | Δ al pauc και των πρεσβ.

48. εαν c. ACFGHIKMSUYA al⁴⁰ fere Or¹ Eus .. ε (Ln 49.) αε c. BCDLU
eto Or¹

Ἰησοῦ εἶπεν Χαίρε ραββί, καὶ καταφίλησεν αὐτόν. 50 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ Ἐταίρε, ἐφ' ὃ πάρε; τότε προσελθόντες ἐπέβαλον τὰς χεῖρας ἐπὶ τὸν Ἰησοῦν καὶ ἐκράτισαν αὐτόν. 51 (302.1) καὶ ἰδοὺ ^{51 a.} εἰς τῶν μετὰ Ἰησοῦ ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἀπέσπασεν τὴν μάχαιραν αὐτοῦ, καὶ πατάξας τὸν δούλον τοῦ ἀρχιερέως ἀφείλεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον. 52 (302.10) τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Ἀπόστρεψόν σου τὴν μάχαιραν εἰς τὸν τόπον αὐτῆς· πάντες γὰρ οἱ λαβόντες μάχαιραν ἐν μαχαίρῃ ἀπολούνται. 53 ἢ δοκεῖς ὅτι οὐ δύναμαι ἄρτι παρακαλέσαι τὸν πατέρα μου, καὶ παραστήσει μοι πλείω δώδεκα λεγεῶνας ἀγγέλων; 54 πῶς οὖν πληρωθῶσιν αἱ γραφαί, ὅτι οὕτως δεῖ γενέσθαι; 55 (304.1) ἐν ἐπιείκῃ τῇ ὥρᾳ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τοῖς ὄχλοις Ὡς ἐπὶ ληστὴν ἐξήλθατε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων συλλαβεῖν με· καθ' ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ ἐκαθεζόμεν διδάσκων, καὶ οὐκ ἐκράτη-

49. ραββει c. ABDEFHKMA etc .. ε (Ln 49.) ραββει c. CGLU(sy?) etc. Cf et. ad v. 25.

50. ο δε ιε εισ. αυτ. (ita et. cop syr^{utr} for fr al Or^{int}) .. d it vg (exc for) Leif ειπεν δε (dixit autem, dixitque, dixit; cui dixit) αυτω ο ιε | εταυρε .. d jtalq Leif post παρε; | εφ ο (Gb Sa) c. ABCDEFGHKLMSVA al plus⁵⁰ al Epiph cat^{ox} .. ε (Gb') εφ ω c. u al pl Eus Chred ετμοσε⁶

51. μετα (L al p^{anc} add του) ιω .. b μετ αυτου | παταξας -- αφειλεν .. d (et it^{pl}) επαταξεν -- και (και et. u*) αφ.

52. σου τ. μαχ. c. ACEFGHMSVA al pler sah .. BDL al⁵ (it vg etc) Or Bas Cyr ε. μαχ. σου (Ln 49.) .. ku al plus¹⁵ cop syr al Chred ετμοσε⁵ οη σου | μαχαιρη c. AB⁵c(302.1) L 124. .. ε - ρα c. B⁵DEFGHKLMSVA etc (Or al) | απολουρι. c. ABCDEGL 1. 33. 124. al sat mu item (peri-dum) it vg cop (sah cadent) Or² Chr⁴ .. FHKMSVA al plus¹⁰⁰ (syr^{utr} al?) Or¹cd Bas Cyr Chr¹ al Augallq al αποθανοιουται (Gb'')

53. δοκεις .. c¹ 1. al⁵ syr^p ms Or δοκει σοι | αυτι h. l. c. ACEFGHKMSVA al longe pler it^{pl} al Or Chr¹ Oros .. BL 33. vg ff¹ g¹ cop sah syr^{utr} al Cyr Hier post παραστ. μοι .. al p^{anc} f al Bas Chr¹ om | πλειω c. BD (it vg plus) .. ε πλειους c. ACEFGHKLMSVA etc Or Bas Chr etc | δωδεκα c. BDL (item b d; om enim quom) .. ε η δωδ. c. ACEFGHKLMSVA etc Or Bas al: hinc Ln [η] δωδ. | λεγεωνας αγγελων c. BDEFGHMSUV al pler Or al .. ACKLA 33. al⁵ λεγεωνων αγγελου (κα 33. -λων)

54. πληρωθωσιν (et. Or al) .. d πληρωθησονται, item implebuntur (compl. d Oros) it vg Or | δει .. c 1. al⁴ al Orod huet edes

55. εωπεν ο ιε .. d α ο ιε εισ. | εξηλθατε c. ABCFGLA 28. 33. 124. al¹⁰ fero, item d it^{pl} ηλθατε .. ε εξηλθετε c. HKMSUV etc (Ln σιλλαβ. με;)| καθ ημεραν (Gb') c. BL 33. 102. cop sah Cyr² Chr¹ed ετμοσε⁶ (accurate) Or^{int} comm (libere) .. ε (Ln) add προς υμας c. CDEFGHKMS UVA al pler it vg etc, item Δ post εκαθεζουμ.; Chr¹ (et. mo^{sc}) libere μεθ υμων ημην και εν. δωδ., rursus¹ (et. mo^{sc}) μεθ υμων ημην δωδ. bis

σατέ με. 56 (206.0) τούτο δὲ ὅλον γέγονεν ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαὶ τῶν προφητῶν. τότε οἱ μαθηταὶ πάντες ἀφέντες αὐτὸν ἔβηγον.

57 (206.1) Οἱ δὲ κρατήσαντες τὸν Ἰησοῦν ἀπήγαγον πρὸς Καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα, ὅπου οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι συνήχθησαν. 58 (207.4) ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει αὐτῷ ἀπὸ μακρόθεν ἕως τῆς αὐλῆς τοῦ ἀρχιερέως, καὶ εἰσελθὼν ἔσω ἐκάθητο μετὰ τῶν ὑπηρετῶν ἰδεῖν τὸ τέλος.

59 (208.2) Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ τὸ συνέδριον ὅλον ἐζήτουν ψευδομαρτυρίαν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὅπως αὐτὸν θανατώσουσιν, 60 καὶ οὐκ εὔρον πολλῶν προσελθόντων ψευδομαρ-

omisso ε. τ. ι. (: Mc ημην προς υμιας [Lc οτος μου μεθ υμων]: inde ad Mt translatum, quamquam is malebat εκαθεζ. pro ημην) | εν τ. ι. εκαθ. διδ. c. BL 33. 102. 124. 157. syr Cyr¹ Chrod et mosaic^o (accurate) Or^{int}, item omisso διδ. (Gb^o) 1. 209. Cyr¹ .. CDK al¹⁵ fere ipler cop sah Kus Thph εκαθεζομ. (D εκαθημην) ε. τ. ι. διδ. (Ln) .. ε εκαθ. διδ. ε. τ. ι. c. ΔΕFGHMSUYΔ al pl vg etc

56. οι μαθ. c. ACDEFGHKLMSUYΔ al longe pler v v pler .. B al¹⁰ fere a h n gat mm sah Chrod et mosaic^o add αιτου, hinc Ln [α.]

57. οι δε etc .. B praem οι δε κρατησαντες εβηγον, sed ut perperam scripta uncis inclusa sunt | ο απηγον | καιωσαν (et. am cop etc, η -σα) .. D καιεφαν, it vg (exc am) καιρηαν (-fan, -pham), item sah

58. απο c. ABDEFGHMSUY al longe pl .. CFLA al¹⁰ fere om

59. οι δε αρχ. (et. Or^{1ed} Cyr Or^{int} etc) .. cop (exc ed¹) sah Or¹ et ed^o ο δε αρχιερεεις | και οι πρεσβ. c. ACEFGHMSUYA 1. al longe pler f. syr^{int} al al Or^{int} .. BDL 69. 102. 157. cop sah arm al it (exc f) vg fr sax Or² Cyr Aug om (Gb^{oo} Ln 49. At idem in Mc deest nec a quopiam additum est. Ceterum Mt solet cum principibus sacerdotum coniungere seniores populi, ut 26, 47. 27, 1. 3. 12. 20.) | ολον (28.ον Or² om) .. π al plus¹⁰ it (non d) vg al Or^{int} ante το συνεδρ. (: ut Mc) | αιτ. θανατ. c. BCDELN 1. 33. 124. etc it (exc d) vg etc .. ΔΕFGHMSUYA al¹⁰ fere (ac plures) d etc Or² θανατ. αιτ. (Gb^o Sa prob Schu :: magis ex usu est θαν. αιτ. ut est apud Mc, item Mt 27, 1. etc) | θανατωσηςουσιν c. AC^(207.2)DEFGHLSA 33. al plus¹⁰ .. ε -ωσι c. B(e sil.)KMSUY etc

60. και ουχ (π ουχ, item AD al) ευρ. (π ημρον, item EG al; 124. 6. ευρωκον) πολλ. πρ. ψευδ. (de hor. verb. ord. vide post; Gb πο. φ. πρ.) c. (et. Gb) BC¹LN² 1. 51. 102. 118. 124. 209. 23.ον² b¹¹ g¹⁻² l n vg fr sax cop sah arm pers^w Or² Cyr, item ante πολλων addito και (id quod explicantis magis quam vertentis esse videtur, ut fere sit quaevis) syr syr^{hr} arr pers al² .. π²² al⁴ c και πο. ψευδ. πρ. ουκ (-χ) ημρον (ευρ.) .. ε και ουχ (vide supra -κ) ευρον (vide supra ημρ.) και (a om) πολλ. φ. προσελθ. (κ al ελθ., de ord. verb. vide post) ουχ ευρον (EG al ημρ. ut supra; a add exiitum rei, f cuiusdam) c. AC²²EPGKMSUYA al pler a f syr^r Or^{int} .. Ln και ουχ ευρ. πο. πρ. ψ. [ουχ ευρ.]:

τέρων. ^(300.6) ὄστρον δὲ προσελθόντες δύο 61 εἶπον Οὗτος ἔφη ^{37, 40.} _{10 2, 19.}
*Δύναμι καταλῶσαι τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν
οἰκοδομησάι. 62 καὶ ἀναστάς ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν αὐτῷ Οὐδὲν ἀπο-
κριθῆναι τί οὐτοί σου καταμαρτυροῦσιν; 63 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἰσώπη. καὶ
ἀποκριθεὶς ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν αὐτῷ Ἐξορκίζω σε κατὰ τοῦ θεοῦ
τοῦ ζῶντος, ἵνα ἡμῖν εἴπῃς· καὶ σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ.
64 ^(310.1) λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Σὺ εἶπας· πλὴν λέγω ὑμῖν, ἀπ’
ἄρτι ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου καθήμενον ἐκ δεξιῶν τῆς
δυναμῆως καὶ ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ. 65 ^(311.6)
τότε ὁ ἀρχιερεὺς διέρρηξεν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ λέγων Ἐβλασφήμησεν·
^(312.7) τί ἔτι χρειὰν ἔχομεν μαρτύρων; ἴδε νῦν ἠκούσατε τὴν βλασ-*

ita prorsus c. nullo teste nisi a (sed vide ante) .. πο. πρ. ψευδ. c.
ABL 33. 102. 124. 301. syr^{hr} Or² Cyr, item D (vide infra); 1. 118.
209. cop sah syr πρ. πο. ψ.; ε πο. ψ. πρ. c. CEFHGKMNΣΥVA etc it vg
syrP etc; al⁹ plane om (Gb^o prob Schu) .. D ff² h και ουκ ευρον το
εξης (d sequentia, ff² exitum, h exitum rei)· και πολλοι προσηλθον
ψευδομαρτυρες και ουκ ευρον το εξης (d rei sequentia, ff² quiesquam in
eo, h in eum quiesquam) | προσελθοντες (al¹ ελθ.) -- ειπον .. D it vg
ηλθον -- και ειπ. | δυο c. BL 1. 102. 118. 124. 209. cop sah syr
syr^{hr} aeth (εἶρο εἶρπῖ) ar^g persP Or¹ .. ε (Ln) add ψευδομαρτυρες c.
A**CDEFGHKMNΣΥVA al pler it vg syrP al Or¹ Or^{int} (non ἀρθώτερης *Mi
dicos hos test sine causa falso dicitis etc*), item n al pauc τινες ψευδ.,
item A* (vdtr) μαρτυρες (: addiderunt ψευδομ. quum et ipsi perva-
rentes rem falsi testes exstittissent; alius malebat simplex μαρτυρες.
Non eodem iure ψευδομ. deletum credi potest quod accusationi isti
certe veri aliquid subesse visum sit. Cf et. Mc)

61. οὗτος εἶπη (et. Or² Or^{int} al) .. D b c f ff² h τουτον ηκουσαμεν (it⁴ ηκ.
το.) λεγοντα | οικοδομ. (Or¹ αναστησ., mm resuscit., it^{mu} vgs^d gat ing
al τσαεδίζω.) c. B 1. 69. 102. 209. arm Or² .. ε (Ln) add αυτον (Gb^o)
c. ADEFGHKMNΣΥVA etc itP^{1er} vg etc, item praem CL 33. b Or¹, item
c praem aliud (ut Mc) :: cf ad 27, 40. ubi similiter addiderunt αυτον,
quod idem loh scripsit 2, 19.

62. αποκρηνη .. H al pauc - ρει | σου .. A* al² σοι

63. ἔφ .. EF al pauc (Chr) om (: ita Mc) | και αποκρηθ. (D απ. ουν, U
απ. δε) c. ACEFGHKMNΣΥVA al pler (item DU) a b c f ff² h sah syr^{hr} al ..
BGL 1. 13. 33. 69. 102. cop sah ff¹ g¹ 2¹ l vg fr sax Or Or^{int} om
αποκρ. | εξορκίζω (et. Or al) .. DL al¹⁰ Cyr ορκιζ. | εἶ .. 126. al¹⁰ fere
Or om | ε. θεου (et. Or Or^{int} al) .. C*NA al¹⁵ fere cop sah syrP al
Chr^{ed} (sine τουν) εἶμοσε⁶ add του ζωντος

64. λεγω υμιν .. D al pauc add οτι

65. λεγων (Gb^o) c. BC**DLZ 102. it vg cop sah arm syrP al Or Cyr
Chr^{ed} εἶμοσε⁶ Or^{int} .. ε add οτι c. AC*EFGHKMNΣΥVA al fere omn;
item syr al ecce | τ. βλασφημιας (Chr της -ιας, item 157.) c. BD LZ
102. a c ff¹ g¹ h l vg (et. am fu for ing tol; sed exc²) cop sah fr Chr ..

φημίαν. 66 τί ὑμῶν δοκεῖ; οἱ δὲ ἀποκριθέντες εἶπον Ἐνοχος θανάτου ἐστίν. 67 (214.1) Τότε ἐπέτυχον εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ ἐκολάρισαν αὐτόν, οἱ δὲ ἐράπισαν 68 λέγοντες Προφήτευσον ἡμῶν, Χριστέ, τίς ἐστίν ὁ παῖσας σε;

69 (214.1) Ὁ δὲ Πέτρος εἶπεν ἐκάθην ἐν τῇ ἀλύῃ· καὶ προσῆλθεν αὐτῷ μία παιδίσκη λέγουσα Καὶ σὺ ἦσθα μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Γαλιλαίου. 70 ὁ δὲ ἠρώησατο ἔμπροσθεν αὐτῶν πάντων λέγων Οὐκ οἶδα τί λέγεις. 71 (215.1) Ἐξεληθόντα δὲ αὐτὸν εἰς τὸν πωλοῦσα, εἶδεν αὐτὸν ἄλλη καὶ λέγει αὐτοῖς ἐκεῖ Καὶ οὗτος ἦν μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου. 72 καὶ πάλιν ἠρώησατο μετὰ ὅρκου ὅτι οὐκ οἶδα

ς add αὐτον, Ln [α.] c. ACEFGHKMSUYA al fere omn b ff² g² gat mm sax syr^{tr} al Or Or^{int} (: cf ad Mc ubi similiter test mu add)

66. ἀποκριθέντες .. D a b c h gat ἀπεκριθῆσαν πατεῖ; καὶ

67. οἱ δε (it vg alii autem) .. D sah αλλοι δε | ἐραπισαν c. ACDDLE al mu .. ε ερραπ. c. (b e sil.) EFGHKMSUY etc. Praeterea DG add αὐτον (vg palmas in faciem ei [eius] dederunt, similiter it^{al}iq)

69. εἶπεν (al² εἶπεν, 47. ^{ev} om) ἐκαθ. c. ACEFGHKMSUYX (* εἶ. ερ τ. α. ἐκαθ.) al pler syrP Chr (sed mosc⁶ εἶπεν post αὐλή) .. BDLE 1. 33. 102. 124. 157. it vg go syr syr^{tr} cop sah al pler ἐκαθ. εἶπεν (Ln 49. :: cf 12, 47. ubi test mu εἶπεν εστην. ad v. 46. conformarunt εστ. εἶ. Videbatur εἶπεν arcte cum εν τῇ αὐλή coniungendum: hinc pler interpp consentiunt.) | γαλιλαίου .. c 238. 252.* syr persP ναζωραίου (: cf Lc)

70. αὐτῶν πατρῶν (Gb Sz) c. AC²FHMSUYX 1. 22. 108. 124. 209. 262. 435. al plus¹⁰ al⁶ pers^w Chred et mosc⁶ .. ε (Ln 49.) om αὐτῶν c. BC²DEGLE etc it vg al pler Or^{int}; item κ al plus¹⁰ Thph om πατρῶν (: αὐτῶν incommodum videbatur quum non id ipsum adscriptum esset quorsum spectaret; praeterea proclive erat alterutrum omittere.) | τι λέγεις .. D 1. 209. a b n mm gnelect syr^{tr} add οὐδε. ἐπιστάμαι (mec novi vel neque intellego), item Cyp neque novi te (: cf Mc)

71. ἐξεληθόντα δε αὐτον c. ACEFGHKMSUYX al pler etc, item omissio αὐτον BLZ al⁷ Chrmosc¹, hinc Ln [αὐτ.] (1. 209. al pauc om αὐτον sec) .. D al¹ ἐξεληθόντος δε αὐτου, item vg it^{mu} exiit autem illo (a n egressus autem) | εἶδεν c. BDEFGHMUA etc .. ACKLX etc εἶδεν | ἀλλῃ .. D a b c ff² h n vg (sed non am for) Or^{int} add παιδίσκη | αὐτοῖς ἐκεῖ (Sz αὐτοῖς· ἐκεῖ item Gb: ita CR²FHMU al pler, non AL al pauc) c. ACE²FHL MUYX 1. al¹⁵⁰ fere go al .. ε (Ln) τοῖς ἐκεῖ c. BDE²GKS etc Thph (vg it his qui erant ibi, n a illis qui ibi erant) .. 157. αὐτοῖς ἐκεῖ, al² αὐτοῖς· ἐκεῖ δε, al¹ Chred et mosc⁶ persP αὐτοῖς, 251. Thph ἐκεῖ, yser Or^{int} αὐτῶν· ἐκεῖ (ei ibi) | καὶ οὗτος c. ACEFGHLLMSUYA al ut vdr om Or^{int} al .. BD sah om καὶ

72. μετὰ c. ABCKLA al pauc .. ε μεθ c. DEFGHKMSUYX al pler | οτι (et. vg ff¹ g¹⁻² n; f h dicens quia) .. al pauc om; item D ff² bc λέγων omissio οτι

τὸν ἄνθρωπον. 73 μετὰ μικρὸν δὲ προσελθόντες οἱ ἰστώτες εἶπον τῷ Πέτρῳ Ἀληθῶς καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ· καὶ γὰρ ἡ λαλιά σου ὁμῶς σε ποιεῖ. 74 τότε ἤρξατο καταθεματίζειν καὶ ὁμνῶν ὅτι οὐκ ὄδα τὸν ἄνθρωπον· καὶ εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησεν. 75 (116.2) καὶ ἐμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ ῥήματος Ἰησοῦ εἰρηκότος ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι τρίς ἀπαρτήσῃ με· καὶ ἐξελθὼν ἔξω ἔκλυσεν πικρῶς.

XXVII.

1 (117.2) Προϊάς δὲ γενομένης συμβούλιον ἔλαβον πάντες οἱ Mc 15, 1. ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὥστε θανατώσῃ αὐτόν. 2 (118.1) καὶ δίσσαντες αὐτὸν ἀπήγαγον καὶ παρ-^{Le 23, 1.}_{10 15, 20} ἔδωκαν αὐτὸν Πορτίῳ Πιλάτῳ τῷ ἡγεμόνι.

73. καὶ σὺ (et. vg it^{mu}) .. d 1. om; b chl g uel ect sic: *vere ex illis es tu | καὶ γὰρ* (c* syrP c.* add γαλιλαῖος εἰ καὶ :: cf Mc) -- ὁμῶς σε ποιεῖ (d a b e ff² h g uel ect ὁμοιαεῖ, *similis est*) .. L 32. ev om

74. καταθεματ. (Gb Sz) c. ABCDEFGHKLMSUVX al¹⁷⁰ fere Chred ερμose⁶ Thph .. ε καταθεματ. c. minusc sed non ita mu ut vdr | εὐθεως c. ACDEFGHKMSUVX etc .. BL εὐθως

75. ω (Gb'') c. ABC*DEFGHXA al⁸⁰ fere .. ε του ω c. c**KLMSUV 1. etc Chr | ερηκοτος (Gb' prob Schu) c. BDL 33. 57. 61. 102. c ff^{1.2} g^{1.2} h l vg sah arm Chrmose⁶ .. ε add αυτω, Ln [α.] c. ACEFGHKMSUVX al pler b f cop sytrtr al Chred Orint¹ (: in Mc et Lc ως ειπεν αυτω est, nec id a scriptoribus mutatum) | σεις (et. for Or^{int}) .. d al pauciss it vg (exc for) om (σεις et. in Mc et Lc legitur) | πριν .. A al pauciss Bas add η | απαρηση .. c al pauc cat^{ox} - σεις

XXVII. 1. ελαβον (b ff² h Or^{int} acceperunt, ff¹ g^{1.2} vg inierunt) .. d a c f εκουσαν (fecerunt) | ὥστε θανατωσαι .. d (69. 206) ινα θανατωσουσιν

2. αιτων sec c. AC***KFGHMSUVX 1. al longe pler cop sah syr syrP c. ob. go Or^{int} etc .. BC*KL 33. 247. 31. ev hscr yser it (et. d) vg (syrP c. ob.) Or Or^{int} om (Ln 49. :: at multo probabilius est ut abundans omissum esse quam a scribis invecum: quam sententiam confirmat Marci locus geminus, quo non offendit παρεδωκαν absque αιτων) | πορτιω c. ACEFGHKMSUVX 1. al fere om it vg syrP go al mu Or^{int} .. BL 33. 102. cop sah syr persP ar Or Petralex om (49. prob Schu :: idem nomen non nisi Lc 9, 1. Act 4, 27. 1 Tim 6, 13. legitur; in ecclesia utrumq. coniunctum invaluit, ut ap Ign Trall. 9. Magn. 11. Smyrn. 1; item ap Iust plerumq. Ap Ioseph ant. 18, 2 sqq plerumq πιλαιος, primo loco πορτιος πιλαιος. Ut πορτ. non invecum putem, facit inprimis locorum parall ratio, ubi nec evangelistae ipsi adposuerunt nec scribae addiderunt. Nec magis infra ap ipsum Mt additum est.) | πιλαιω .. nusquam (sed d hiat) scribitur πειλαιω. Postea aliter st. | τω (Δ om) ηγεμορι .. Petralex om

σημίαν. 66 τί ὑμῖν δοκεῖ; οἱ δὲ ἀποκριθέντες εἶπον Ἐνοχος θα-
 νάτου ἐστίν. 67 (312.1) Τότε ἐπέτυχον εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ
 καὶ ἐκολάρισαν αὐτόν, οἱ δὲ ἐράπισαν 68 λέγοντες Προσφάτευσον
 ἡμῖν, Χριστέ, τίς ἐστὶν ὁ παῖσας σε;

69 (314.1) Ὁ δὲ Πέτρος ἔξω ἐκάθητο ἐν τῇ αὐλῇ· καὶ προσ-
 ἦλθεν αὐτῷ μία παιδίσκη λέγουσα Καὶ σὺ ἦσθα μετὰ Ἰησοῦ τοῦ
 Γαλιλαίου. 70 ὁ δὲ ἠρνήσατο ἔμπροσθεν αὐτῶν πάντων λέγων
 Οὐκ οἶδα τί λέγεις. 71 (314.1) Ἐξελθόντα δὲ αὐτὸν εἰς τὸν πολῶνα,
 εἶδεν αὐτὸν ἄλλη καὶ λέγει αὐτοῖς ἐκεῖ Καὶ σὺτος ἦν μετὰ Ἰησοῦ
 τοῦ Ναζωραίου. 72 καὶ πάλιν ἠρνήσατο μετὰ ὄρκου ὅτι οὐκ οἶδα

- ς add αὐτου, Ln [α.] c. ACEFGHKMSUYA al fere omn b ff² g² gat mm
 sax syrt^r al Or Or^{int} (: cf ad Mc ubi similiter test mu add)
66. ἀποκριθέντες .. D a b c h gat ἀπεκριθῆσαν παρτε; και
67. οἱ δε (it vg alii autem) .. D sah αλλοι δε | ἐραπισαν c. ACDDLE al mu
 .. ε ἔραπ. c. (b e sil.) EFGHKMSUY etc. Praeterea DG add αὐτον (vg
 palmas in faciem ei [cuius] dederunt, similiter it^{alliq})
69. ἐξω (al² ἐξωθεν, 47. 67 om) ἐκαθ. c. ACEFGHKMSUYXA (* εξ. εν. τ. α.
 ἐκαθ.) al pler syrP Chr (sed^{omosc} εξω post αὐλη) .. BDLE 1. 33. 102.
 124. 157. it vg go syr syrt^r cop sah al pler ἐκαθ. ἐξω (Ln 49. :: cf 12,
 47. ubi test mu ἐξω ἐστηκ. ad v. 46. conformarunt ἐστ. εξ. Videba-
 tur ἐξω arcte cum εν τη αὐλη coniungendum: hinc pler interpp con-
 sentiunt.) | γαλιλαίου .. c 238. 252.* syr persP ναζωραίου (: cf Lc)
70. αὐτων πατων (Gb Sz) c. AC*FGHKMSUYA 1. 22. 108. 124. 209. 262.
 435. al plus¹⁰ al⁶ pers^w Chred et^{omosc} .. ζ (Ln 49.) om αὐτων c.
 BC**DEGLZ etc it vg al pler Or^{int}; item κ al plus¹⁰ Thph om πατων
 (: αὐτων incommodum videbatur quum non id ipsum adscriptum
 esset quorsum spectaret; praeterea proclive erat alterutrum omittenda.)
 τι λεγεις .. D 1. 209. a b n mm gue^{lect} syrt^r add οἱδε. ἐπισταμα (acc
 novi vel neque intellego), item Cyp neque novi te (: cf Mc)
71. ἐξελθοντα δε αὐτον c. ACEFGHKMSUYXA al pler etc, item omissio
 αὐτον BLE al⁷ Chr^{omosc}, hinc Ln [α.τ.] (1. 209. al pauc om αὐτον
 sec) .. D al¹ ἐξελθοντος δε αὐτου, item vg it^{mu} exiunte autem illo (a n
 egressus autem) | εἶδεν c. BDEFGHMVA etc .. ACKLX etc εἶδεν | ἄλλη .. D
 a b c ff² h n vg (sed non am for) Or^{int} add παιδίσκη | αὐτος ἐκει (Sz
 αὐτος· ἐκει item Gb': ita CR*FGHMU al pler, non AL al pauc) c. ACE*FHL
 MUYXA 1. al¹⁵⁰ fere go al .. ζ (Ln) τοις ἐκει c. BDE**GKS etc Thph (vg
 it his qui erant ibi, n a illis qui ibi erant) .. 157. αὐτος ἐκειση, al² αὐτος·
 ἐκει δε, al¹ Chred et^{omosc} pers^{aP} αὐτος, 251. Thph ἐκει, yoc^r Or^{int}
 αὐτω· ἐκει (ei ibi) | και οἱτος c. ACEFGHKMSUYA al ut vdr omn Or^{int}
 al .. BD sah om και
72. μεθα c. ABCKLA al pauc .. ζ μεθ c. DEFGHKMSUYX al pler | οτι (et
 vg ff¹ g¹⁻² n; f h dicens quis) .. al pauc om; item D ff² bc λεγων
 omissio οτι

τὸν ἄνθρωπον. 73 μετὰ μικρὸν δὲ προσελθόντες οἱ ἰστωῖτες εἶπον
 τῷ Πέτρῳ Ἀλφθῶς καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ· καὶ γὰρ ἡ λαλιά σου
 δῆλόν σε ποιεῖ. 74 τότε ἤρξατο καταθεματίζεσθαι καὶ ὁμνῶν ὅτι
 οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον· καὶ εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησεν. 75 (110.2)
 καὶ ἐμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ ῥήματος Ἰησοῦ εἰρημῶτος ὅτι πρὶν
 ἀλέκτορα φωνῆσαι τρεῖς ἀπαρνήσῃ με· καὶ ἐξελθὼν ἔξω ἔκλαισεν
 πυκρῶς.

XXVII.

1 (110.2) Πρωίας δὲ γενομένης συμβούλιον ἔλαβον πάντες οἱ κ. 15, 1.
 ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὥστε θανατώσασιν αὐτόν. 2 (112.1) καὶ δίσσαντες αὐτόν ἀπήγαγον καὶ παρέδωκαν αὐτόν Ποντίῳ Πιλάτῳ τῷ ἡγεμόνι.

73. καὶ σὺ (et. vg it^{mu}) .. d 1. om; b chl g^{lect} sic: *vere ex illis es tu |*
 καὶ γὰρ (c⁺ syr^p c.⁺ add γαλιλαῖος εἰ καὶ :: cf Mc) -- *δηλον σε ποιεῖ* (D
 a b e ff² h g^{lect} ομοιαζει, *similis est*) .. L 32.^{ov} om

74. καταθεμαστ. (Gb Ss) c. ABCDEFGHKLMSUVXAL¹⁷⁰ fere Chr^{od} et^{mosc}
 Thph .. *ς καταθεμαστ.* c. minuse sed non ita mu ut vdtr | *ευθεως c.*
 ACDEFGHKMSUVXAL etc .. BL *ευθως*

75. *ω* (Gb'') c. ABC⁺DEFGHXA al⁸⁰ fere .. *ς του ω c.* c⁺*KLMSUV 1. etc
 Chr | *ειρημωτος* (Gb' prob Schu) c. BDL 33. 57. 61. 102. c ff¹⁻² g¹⁻² h
 1 vg sah arm Chr^{mosc} .. *ς add αυτω, Ln [α.] c.* ACEFGHKMSUVXAL
 al pler b f cop syr^{utr} al Chr^{od} Or^{int} (: in Mc et Lc *ως ειπεν αυτες est,*
nec id a scriptoribus mutatum) | *στι* (et. for Or^{int}) .. d al pauciss it
 vg (exc for) om (*στι et. in Mc et Lc legitur*) | *πριν* .. A al pauciss Bas
 add η | *απαρηση* .. c al pauc cat^{ox} - *σει*

XXVII 1. *ελαβον* (b ff² h Or^{int} *acceperunt*, ff¹ g¹⁻² vg *inierunt*) .. d a c
 f *εποιησαν* (*fecerunt*) | *ωστε θανατωσασιν* .. d (69.^{ms}) *ινα θανατω-*
σουσιν

2. *αυτον* sec c. AC⁺*EFGHMSUVXAL 1. al longe pler cop sah syr syr^p c.
 ob. go Or^{int} etc .. BC⁺KL 33. 247. 31.^{ov} h^{cor} y^{ser} it (et. d) vg (syr^p c.
 ob.) Or Or^{int} om (Ln 49. :: at multo probabilius est ut abundans
 omissum esse quam a scribis invectum: quam sententiam confirmat
 Marci locus geminus, quo non offendit *παρεδωκαν* absque *αυτον*) |
πορω c. ACEFGHMSUVXAL 1. al fere om it vg syr^p go al mu Or^{int}
 .. BL 33. 102. cop sah syr pers^p ar Or Petr^{alex} om (49. prob Schu
 :: idem nomen nonnisi Lc 3, 1. Act 4, 27. 1 Tim 6, 13. legitur; in
 ecclesia utrumq; coniunctum invaluit, ut ap Ign Trall. 9. Magn. 11.
 Smyrn. 1; item ap Iust plerumq;. Ap Ioseph antt. 18, 2 sqq plerumq;
πιλατος, primo loco *πορω*ς *πιλατος*. Ut *πορω*. non invectum putem,
 facit inprimis locorum parall ratio, ubi nec evangelistae ipsi adpo-
 suerunt nec scribae addiderunt. Nec magis infra ap ipsum Mt additum
 est.) | *πιλατω* .. nusquam (sed d hiat) scribitur *πιλατω*. Postea aliter
 fit. | *τω* (Δ om) *ηγεμονι* .. Petr^{alex} om

3 (Mt. 10) Τότε ἰδὼν Ἰουδας ὁ παραδίδους αὐτὸν ὅτι κατεκρίθη, μεταμεληθεὶς ἔστρεψεν τὰ τριάκοντα ἀργύρια τοῖς ἀρχιερεῶσιν καὶ τοῖς πρεσβυτέροις 4 λέγων Ἡμαρτον παραδίδους αἷμα ἀθῶον. οἱ δὲ εἶπαν Τί πρὸς ἡμᾶς; σὺ ὄψη. 5 καὶ ῥίψας τὰ ἀργύρια ἐν τῷ ταφ ^{Act 1, 18.} ἀνεγώρησεν, καὶ ἀπελθὼν ἀπήγατο. 6 οἱ δὲ ἀρχιερεῖς λαβόντες ^{Dent 22, 19.} τὰ ἀργύρια εἶπαν Οὐκ ἔξεστιν βαλεῖν αὐτὰ εἰς τὸν κορβανᾶν, ἐπιτιμῆ αἵματος ἐστίν. 7 συμβούλιον δὲ λαβόντες ἠγόρασαν ἐξ αὐτῶν ^{Act 1, 19.} τὸν ἀγρὸν τοῦ κερამέως εἰς ταφὴν τοῖς ξένοις. 8 δὲ ἐκλήθη ὁ ἀγρὸς ἐκεῖνος ἀγρὸς αἵματος ἕως τῆς σήμερον. 9 τότε ἐκλήρωθη

3. *ιουδας* (et. Eus Chr al) .. 1. (Or o *ιουδ.* | *παραδίδους* c. ACEFGHKMSUVXA al pler (al¹ *προδιδ.*) Or Eus Chr .. BL 33. 259. cop sah (item it vg *qui cum tradidit*) *παραδους* (Ln) | *εστρεψεν* (prob Schu) c. BL 102. *yscr¹* Or² (1-φε) .. 5 (Ln) *απειστρ.* c. ACEFGHKMSUVXA al fere omn Eus Chr cat^{ox} (: at multo magis ex usu est *σποστρ. quam στρ.*, ut ap LXX hoc fere tricies, illud trecenties legitur) .. al pauc *απειρρψε* | *και τους* c. A(B?)EFGHKMSUVXA 1. al pler Chr .. (B? dicitur ap Btl omittere *τους* prius) CL 33. 102. al¹⁵ fere Or³ Eus om *τους* (Ln 49. : at solet Mt articulum ante *πρεισβ.* repetere; ubi vero non repetit ut 26, 47. 16, 21., lectio vel plane non vel a paucis vexata est. Contra passim test antiq om articulum, ut praeter hunc locum 27, 12.)

4. *αθων* c. AB*CEFGHKMSUVXA al ut vdr omn syr^{utr} go etc Or² Eus Chr .. B**ms L it (et. d) vg cop sah arm Or² et¹cod Cyp Leif Orⁱⁿⁱ al *δικαιον* (prob Schu Gb'' : at quis tandem scripturus fuisset *αθων* pro *δικαιον*?) | *εἶπαν* c. L Eus Chr^{uo} .. 5 - *πον* c. AB(e sil.)CEFGHKMSUVXA etc (et. Or) | *οψη* (Gb'' Sz) c. ABCEFGHKLSUVXA al²⁵ fere Or¹ Chr^{uo} .. 5 *οψει* c. u et minusc pl Or¹ Eus Chr^{ed} (Schol Aristoph: *οι αττικοι τα των παθητικων χρονων δευτερα προσωπα αει δια διαθόγγου γράφουσιν - - η δε κοινη διάλεκτος - - βουλει και οψει και οει - - τη αττικη επομένη συνηθιλε - -*)

5: *εν τω ταφ* c. ACEFGHKMSUVXA al longe pler it vg etc Or¹ .. BL al³ Or¹ Eus Chr^{ed} item *εμοσε⁵* *εις τον ταφ* | *απηγατο*: Papias (cf Thph et Oec item cat^{ox}) *πησθεις* (Ιουδας) *επι τουυτου τον την σάφρα, ωστε μη δυνασθαι διελθειν αμάξης ομαδως διερχομένης, υπό της αμάξης επωσθη ωστε τα εγχατα αιτου εκκενωθηται. Apollinar ο Ιουδας οικ εναπιθανε τη αγχόνη αλλ' επιβίωκε, κατενεχθεις προ του αποπνηγναι.*

6. *εἶπαν* c. BL Eus .. 5 - *πον* c. ACEFGHKMSUVXA al ut vdr omn Chr (et. *εμο⁵*) | *κορβαναν* (-*αν* B***νηκ* etc, -*αν* X etc, -*αν* VE al) c. AB**c FGHLUVXA etc Eus Chr^{uo}, item *corbanan* am fu for ing, -*nam* mm ff' .. EKM al mu vged Chr^{ed} Cyr^{hr} -*βοναν* .. B* *κορβαν*, item *corban* vel *corban* a d i g¹ h .. x 157. act^{pl} ven -*βανα*, al pauc -*βονα* vel *βονα*

7. *συμβ. δε* (et. Eus al) .. HM al pauc act^{pl} ven *συμβ. τε*, Chr^{ed} *εμοσε⁵* και *συμβ.*

8. G al¹ *εως την σημερον*

τὸ ἦρθὲν διὰ τοῦ προφήτου Ἰερემίου λέγοντος Καὶ ἔλαβον τὰ ^{2 Esch 11, 12.} ^(1 Ter 18, 1.) ἐράκιοντα ἀργύρια, τὴν τιμὴν τοῦ τετιμημένου ὃν ἐτιμήσαντο ἀπὸ νῦν Ἰσραήλ, 10 καὶ ἔδωκαν αὐτὰ εἰς τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμείου, καθὰ συνέταξέν μοι κύριος.

11 ^(^{20.1}) Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔστη ἔμπροσθεν τοῦ ἡγεμότος· καὶ ^{Mc 11-14.} ^{Lc 25, 2-5.} ^{Io 12, 20.} ἐπρωτεύσθη αὐτὸν ὁ ἡγεμὼν λέγων Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔφη αὐτῷ Σὺ λέγεις. 12 ^(^{21.4}) καὶ ἐν τῷ κατηγορεῖσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν πρεσβυτέρων οὐδὲν ἀπεκρίνατο. 13 τότε λέγει αὐτῷ ὁ Πιλάτος Οὐκ ἀκούεις πῶσα σου καταμαρτυροῦσιν; 14 καὶ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ πρὸς οὐδὲ

9. *ιερειμιον* (Ac³ al Chr²⁰ *ιηρημ.*) c. ABCDEFGHKLSUVXΛ al longe pler it¹ v^g cop sah go etc Eus (ἀπὲ μὴ ταῦτα φέρεται ἐν τῇ τοῦ Ἰερემίου προφητείᾳ, εἴτε χρῆ ὑπονοεῖν περὶ μνησθῆναι αὐτὰ ἐξ αὐτῆς κατὰ τὴν ραδιουργίαν ἢ καὶ σφάλμα γραφικόν γεγονέναι etc dem. ev. 10, 4.) act¹¹ ven Hier (- - legi nuper in quodam hebraico volumine quod Nazarenæ sectæ mihi Hebraeus obtulit Ieremias apocryphum in quo hæc ad verbum scripta reperi. Sed tamen mihi videtur magis de Zacharia sumptum testimonium evangelistarum et apostolorum more vulgato, qui verborum ordine prætermisso sensus tantum de V. T. profuerunt in exemplum. Ex his apparet eodem modo in evglie Hebr scriptum fuisse.) Or^{int} (- - suscipio aut errorem esse scripturæ et pro Zacharia positum Ieremiam, aut esse aliquam secretam Ieremias scripturam in qua scribitur. - -) Aug (et plures eadē habent Ieremias nomen, et qui diligentius in Graecis ex evglie consideraverunt, in antiquiorib Graecis ita se perhibent invenisse.) .. 33, 157. syr pers¹ a b cdd ap Aug (non omnes eadē evglie habent quod per Ieremiam dictum sūt, sed tantummodo per prophetam - -) ed ap Luc¹⁸ om .. 22 syr¹ ms ar¹ cod ζαχαριου, I esaiam | ισραηλ .. κ om (versu exeunte)

10. *ἔδωκαν* (Δ* - κεν) .. al² syr¹ pers¹ - κα .. 69. *ἔλαβον*

11. *ἔστη* c. AEF²GHKLSUVXΛ al longe pler Or Chr al .. vcl 1. 33. (Or: var edd) *ἔσταθη* (Ln 49. :: at hoc certe loco multo facilius dictu est cur *ἔσταθη* corrector invexerit quam cur quis maluerit *ἔστη*.) | ο *δε* *ἔ* *φη* αὐτῷ .. L al³ om *ἔ*, item L al⁴ ad cop sah syr¹ el Chr^{ed} item¹ mos⁶ et¹ go om αὐτῷ | *λέγεις* (dicis it v^g Or^{int} et Hil¹: uterq¹ dicte) .. Chr^{comm} (et¹ mos⁶ et¹ go) *εἰπας*, d Hil¹ *δixisti* (: ut 26, 64.)

12. *καὶ τῶν* c. ΔΒ*²ΕFGHKLSUVXΛ etc .. Β*¹LX al²⁵ fere (ac plur) Or¹ Chr^{ed} et¹ go (et¹ mos⁶) om τῶν (cf ad 27, 3.) | *ἀπεκρίνατο* (et. Or¹, it¹ pler v^g respondit) .. D Or¹ cod *ἀπεκρινετο* (D *ἀπεκρινεν*), item b ff²-h Or^{int} *respondēbat*

13. *πιλάτος*: hoc acc. ΕΘΚΜ (ΘΚ plerumq certe) (item F, passim certe), item alibi ΓΔ, al mu .. (F)HV etc *πιλάτος* | σου *καταμαρτ.* (1. 209. *κατηγορ.*) .. D *καταμ. σου* | *πιλάτος* .. Δ *πιλάτος*. Eandem formam Δ in sqq septies i. e. ubique, item D sexies (except. est v. 24.) habent.

14. *πρὸς οὐδε ἐν* (L al pauc Or *οὐδεν*) .. D *ἐν* omissis *πρ. οὐδε*, item it (exc h) tot gal sah arm syr aeth al *ullum sine ad*

15-26
Mc 15, 4-15. ²⁸ ἐν ᾧ ἡμα, ὥστε θανατῶν τὸν ἡγεμόνα λίαν. 15 (^{22.2}) Κατὰ δὲ
Lc 23, 17-25. ²⁸ εὐρητη αἰσῶθε ὁ ἡγεμὼν ἀπολύει ἓνα τῶ ὄχλῳ δέσμιον ὃν ᾗθελον.
10, 18. 20 s. 16 (^{22.4}) εἶχον δὲ τότε δέσμιον ἐπίσημον, λεγόμενον Βαραββᾶν.
17 συνῆγεμόνων ὄντων αὐτῶν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Πιλάτος Τίνα θέλετε
ἀπολύσω ὑμῖν, Βαραββᾶν ἢ Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον Χριστὸν; 18 ᾗδει
γὰρ ὅτι διὰ φθόνον παρέδωκεν αὐτόν. 19 (^{23.10}) καθημένου δὲ

15. κατα δε (D add την) -- ηθελον .. yscr¹ om | ενα τω οχλ. δεσμ. c.
ΔΒΕΡΓΗΚΛΣΥΥΑ al pl .. D 63.^{ov} cop ε δε. τ. οχλ., x al²⁶ fere (it vg
etc) τ. οχλ. ε. δε.
16. εἶχον .. 49.^{ov} yscr¹ vg ff¹ g¹ Or^{int} εἶχεν | λεγομενον (go om) .. D τον
λεγ. | βαραββαν (ita et. it^{pl}er vg; al pauc gat al βαραβαν: ita L al
v. 20; syr^{hr} βαρ φαββαν, g² barrabas. In act^{pl} a cd¹ constanter βαρ-
ραβαν) c. ΔΒΕΡΓΗΚΛΣΥΥΑ al longe pler it vg cop sah syr^{ant} go etc
Or^{int} item Or versu 17. .. 1.* 118. 209.* 241.* 299.** syr^{hr} arm,
item versu 17. Or^{int} diserte (vide post) et cdd^{vet} in scholio quod ple-
rumq Anastasii epise antioch, alibi Chr¹ esse dicitur inque cod s
aliisq³⁰ reperitur (s sic: ἀναστασιου επισκ. ἀντιοχ. Παλαιῶ; πάν
ἀντιγράφοις ἐπιτυχῶν εἶχον καὶ αὐτόν τὸν βαραββᾶν ἰησοῦν λεγόμενον.
οὕτως γούν εἶχεν ἢ τοῦ πιλάτου πείσις ἐκεῖ Τίνα θέλετε ἀπο τῶν δυο
ἀπολύσω ὑμῖν, ἰησοῦν τὸν βαραββᾶν ἢ ἰησοῦν τὸν λεγόμενον χριστόν;
ὡς γὰρ ἴωκεν πατρωνιμα τοῦ ληροῦ ἢ ὁ βαραββᾶς, ὅπερ ἐμνηρεῖ-
ται διδασκάλου υἱός.) ἰησον βαραββ. (49 :: at etiam atque etiam
dubium an Mt ita scripserit. Verum est quidem potuisse nomen istud
pietatis causa a textu secludi; tamen id vix crediderim, nec enim
minus probabile placiturum id pro mira singularitate fuisse multis.
Iam quum Hier tradiderit in evgljo Hebr pro Barabbas nomine
scriptum fuisse *filium magistri eorum*, quo redderetur Barrabban sive
Barrabbon, ibidem Iesu nomen isti interpretationi praecessisse egregie
conclusum est. Quod si est, nihil est verisimilius quam inde in
cdd evgljii Mt invectum esse. Quam coniecturam confirmat locus Or^{int},
quem h. l. ab ipso Or prorsus discessisse haud credibile est: *In multis
eaz non continetur quod Barabbas etiam Iesus dicebatur, et forsitan
recte, ut ne nomen Iesu conveniat alicui iniquorum. In tanta enim multi-
tudine scripturarum neminem acinus Iesum peccatorem -- Et puto quod
in haeresibus tale quid superadditum est, ut habeant aliqua convenientia
dicere fabulis suis de similitudine nominis Iesu et Barabbas. Existimo
enim in istis verum aliquid mysterium demonstrari. Ceterum ut ἔν haud
recipiendum putem, facit etiam quod vv. 20. et 26. nude scriptum est
τον βαραββαν, τον δε ἔν)*
17. οἶν (et. ff¹ vg Or^{int}) .. D 13. 69. cser it^{pl}er for (syr) δε | ἀπολ. ἡμιν
(D ἡμ. αχ.) .. Δ al⁸ syr^{hr} arm s^{led} Or cdd^{vet} scholⁱⁱ (vide ante) praem
των δυο (ut Δ Or) vel απο των δυο, item 1. 118. 209. add των δυο
(similliter a vobis de duob. mittam) | βαραββαν .. 1.* 118. 209.* 241.*
299.** syr^{hr} arm Or^{int} (vide ad v. 16.) cdd^{vet} scholⁱⁱ (vide ad v. 16.)
praem ἰησον τον (49.), item B Or τον (ita et. act^{pl}l cod)

αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ βήματος ἀπέστειλεν πρὸς αὐτὸν ἡ γυνὴ αὐτοῦ λέγουσα Μηδὲν σοὶ καὶ τῇ δικαίῳ ἐκείνῳ· πολλὰ γὰρ ἔπαθον σήμερον κατ' ὄναρ δι' αὐτόν. 20 (335.1) οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἔπεισαν τοὺς ὄχλους ἵνα αἰτήσωνται τὸν Βαραββᾶν, τὸν δὲ Ἰησοῦν ἀπολέσωσιν. 21 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἡγεμὼν εἶπεν αὐτοῖς Τίνα θέλετε ἀπὸ τῶν δύο ἀπολέσω ὑμῖν; οἱ δὲ εἶπαν Βαραββᾶν. 22 (336.1) λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλάτος Τί οὖν ποιήσω Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον Χριστόν; λέγουσιν πάντες Σταυρωθήτω. 23 ὁ δὲ ἡγεμὼν ἔφη Τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν; οἱ δὲ περισσῶς ἐκραζόν λέγοντες Σταυρωθήτω. 24 (337.10) ἰδὼν δὲ ὁ Πιλάτος ὅτι οὐδὲν ὠφέλει ἀλλὰ μᾶλλον θόρυβος γίνεται, λαβὼν ὕδωρ ἀπενίψατο τὰς χεῖρας ἀπέτανε τοῦ ὄχλου λέγων Ἀθῶός εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵματος τούτου· ὑμεῖς ὄψεσθε. 25 καὶ ἀποκριθεὶς πᾶς ὁ λαὸς εἶπεν Τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν. 26 (338.1) τότε ἀπῆλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν, τὸν δὲ Ἰησοῦν φραγελλώσας παρέδωκεν ἵνα σταυρωθῇ.

19. απιστελεν .. Chr⁹ue εἰμοσε⁶ επεμφεν, item act^{pl} a | τῷ δικ. εκεινω .. Ored Chr (et^{ed} εἰμοσε⁶ εἰσue) Hil τοι δι. ποιηω, Ored τοι ανθρωπω τοιτω τῷ δικ., act^{pl} a τῷ ανθρ. τῷ δι. τοιτω | σημερον .. al⁴ om, al² post οναρ, cop al hac nocte, item act^{pl} a νικτος^{edd} vel (εν) τη νικτε ταυτη^{edd} 2

20. οἱ πρεσβυτεμοι .. F add του λαου | αειησωνται .. EF**HV al mu -σονται | βαραββηαν .. de scriptura nominis vide ad v. 16.

21. οἱ δε .. L οἱ δ' | εἶπαν c. DL .. ε (Ln) εἶπον c. AB(e sil.) EFGHKMSUYA etc | βαραββ. c. ADEFGHKMSUYA al longe pler .. BL 1. 33. 122. του βαρ. (ita et. act^{pl})

22. ποιησω .. DE^r 59. abc ff²-h (item act^{pl} cod) -ουμην, faciemus (d faciem sic) | λεγουσιν (Gb⁷) c. ABDKA al plus¹¹ cop sah syr^{utr} it (exc f) vg al mu Or^{int} Aug .. ε add αυτω c. EFGHLMsUV al pler f | κ al⁴ σταυρωθητω σταυρωθητω

23. ο δε ηγεμ. (B 33. 69. 102. sah arm arr² Chred εἰσue εἰμοσε⁵ om: ita 49. :: at cf Lc 23, 22. ubi nemo addidit; mm syr Pilatus: e Mc) εφη .. DL 1. al pauc it^{pl}er vg cop al λεγει αυτοις ο ηγεμ. | εκραζον (it vg clama-bant) .. DE^r εκραξαν | λεγοντες .. κ 1. al¹⁰ a b sah Chred εἰμοσε⁵ (Chr⁹ue περιωσ. ελεγον) om

24. απιραντε c. ADEFGHKLSUYA al ut vdr om Chr (item act^{pl}) .. BD κατεραντε (Ln; cf ad 27, 61. 21, 2.) | του οχλου .. act^{pl} (exc cd¹) του ηλιου | εμει (it vg ego sum) .. D add εγω | τουτου (prob Schu) c. BD 102. ab mm Chred εἰσue εἰμοσε⁴ Or^{int} .. ε του δικαμου τουε. (ita act^{pl} a) c. EFGHKLSUYA al longe pler it^{pl} vg syr^p etc, item ΛA cop sah syr al (item act^{pl} cod¹) τουτου του δικ., Ln τουτ. [του δικ.]

25. πας (al² om) ο λαος .. L ο λα. πας

26. φραγελλωσας .. D* φλαγ. | παρεδωκεν c. ADEFGHKMSUYA al longe

- P. 22, 7 δεξιῶν καὶ εἰς εἴς εὐωνύμων. 39 (227.2) οἱ δὲ παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν αὐτόν, κινούντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν 40 καὶ λέγοντες Ὁ καταλὼν τὸν ναὸν καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν, σῶσον σεαυτὸν· εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, καταβῆθι ἀπὸ τοῦ σταυροῦ. 41 (328.2) ὁμοίως δὲ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐμπαίζοντες μετὰ τῶν γραμματέων καὶ πρεσβυτέρων ἔλεγον 42 Ἄλλως ἕσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι· βασιλεὺς Ἰσραὴλ ἐστίν, καταβῆτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ καὶ πιστεύ-
- P. 22, 8. σομεν ἐπ' αὐτῷ· 43 πέποιθεν ἐπὶ τὸν Θεόν, ἰσχύσῃω νῦν αὐτόν

38. εἰς εὐωνύμων .. add *nomine capite*

39. τὰς κεφαλὰς (et. Eus al) .. D al¹ copodd *την κεφαλην* (: ita et psalm: *ἐκινήσαν κεφαλην*)

40. ο καταλ. c. ABEFGHKLSTUV al longe pler ff¹. g¹ am for syr cop sah al Chr Hil .. DMA al³ abc ff². g². h l vged etmas pl fr sax syrP arm Eus Or^{int} Hier Amb Cassiod praem ova (: e Mc) | εν τρισιν .. L d om εν | οικοδομων (et. Eus Chr Or^{int}) .. 131. 238. it vg cop sah syr^{tr} al Hil al add αυτον | ει του θε. c. ADEFGHKLMSUYA al ut vdr om d δ etc Eus Chred (Chr^{guc} etmosc allq om ει υ. ει τ. θε.) al .. B it vg etc θεου ει (Ln isque sic: *σεαυτον, ει*) | καταβηθι c. BEFGHKLMSUYA al longe pler ff¹. g¹. g¹. 2. l vg cop sah syrP etc Eus Or^{int} al .. AD al⁵ a b ch syr syr^{tr} Chr^{uo} Cyr και καταβ. (Ln)

41. δε και c. BDE⁵FGHMSUYA al pler ff¹. syrP al Eus .. AL al³ b for om, hinc Ln [δ. κ.]; κ I. 83. 69. 102. al⁵ acd ff². h vg syr cop al Or^{int} om δε, sah copodd om και (: cf ad Mc) | πρεσβυτερων c. AVL 1. 33. 69. 124. etc ff¹. g¹. 2. vg fr sax cop sah syrP ed etc Euz (πρεσβ. κ. γραμμ.) al .. D al¹⁰ fere abc ff². h gat Cassiod φαρισαιων .. EFGHKLMSUYA al plus¹⁰⁰ f syr syrP art persP al Thph πρεσβ. και φαρισαιων | ελεγον .. D8⁷ al¹ am g¹. 2. λεγοντες (cop sah *illuserunt* - *dicentes*)

42. σωσαι .. cdd σωσαι; | βασιλευς (Gb) c. BDL 33. 102. sah .. ζ (Ln) praem ει c. ABEFGHKLMSUYA al longe pler it vg cop syr^{tr} etc Eus Or^{int} (: cf v. 40; vide et. ad v. 43.) | νυν .. Δ al pauc om | πιστευσομεν c. BDEKSTUV etc cop sah syrP etc Eus al .. EFHLM al²⁰ (ac multo plures) - σωμεν .. Δ al³ vg itpler (f syr al ut *videamus et credamus* :: ut Mc) Or^{int} πιστευσομεν (Ln; lectio haud improbabilis est) | επ αυτω (Gb + Sz) c. EFGHKLMSUYA al¹⁰⁰ fere Thph (ita raro, ut Lc 24, 25.) .. ζ (Ln) αυτω c. AD 1. etc (it vg go etc) Eus (legitur ita frequentissime) .. BL 33. al⁵ Cyr επ αυτον (49. ita Ro 4, 5. 4, 24 etc), item al pauc εις αυτον (ut Io solet)

43. πεποιθεν .. D 1. 118. 209. a b h cop sah arm Eus praem ει | επι του θε. (et. Eus etc; cd fg¹. fu Or^{int} Amb in deum) .. B (Ln) επι του θεω (it^{pl} vg in deo vel in domino) | νυν (et. Eus Or^{int} etc) .. ΔH al plus⁸⁰ ff². cop om | αυτον pr .. BL 33. om, item vged (sed am for ing al it^{mu} om sec)

εἰ θέλει αὐτόν· εἶπεν γὰρ ὅτι Θεοῦ εἰμὶ υἱός. 44 (sup. 2) τὸ δ' αὐτὸ καὶ οἱ ληστοὶ οἱ συνσταυρωθέντες αὐτῷ ὠνεΐδιζον αὐτόν.

45 (sup. 2) Ἀπὸ δὲ ἑκτῆς ὥρας σκότος ἐγένετο ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν ἕως ὥρας ἐνάτης. 46 (sup. 6) περὶ δὲ τὴν ἐνάτην ὥραν ἀνεβόησεν ὁ Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ λέγων Ἥλι ἤλι λιμὰ σαβαχθωνί; τοῦτ' ἐστὶν Θεέ μου θεέ μου, ἵνα τί με ἐγκατέλιπες; 47 τινὲς δὲ τῶν ἐκεῖ ἐστῶτων ἀκούσαντες ἔλεγον ὅτι Ἥλιαν φωνεῖ οὗτος. 48 (sup. 2)

43. θελει . . F al pauc -λη

44. το δ .. D το δε | συνσταυρ. c. ABEGA al . . ε σινσταυρ. c. FHKMU (SV?) al pler .. DL σταυρ. | αυτω c. AEFHGKMSUYA al ut vdrtr omu .. B συν αυτω, item (vide ante) DL (Ln 49. Similiter BL in Mc) | ωνειδιζον .. H al pauc ονειδ. | αυτον (Gb Sz) c. ABDFGHKLSUYA al¹⁵⁰ fere .. ε αυτω c. minusc nec ita mu

45. σκοτ. εγ. (et. Eus Chr Or^{int} al) .. UA al⁵ (ac plures) εγ. σκ. | επι πασαν (al¹ Chred et^{sue} εφ αλην :: ut Lc) τ. γην (et. Eus Or^{int} Cyp Gaud Promiss etc) .. 248. l Lact om | ενατης (D ante ωφ. pon) et v. sq ενατην c. ABDFGHKLSUYA (S?) al pl, item ενατης D .. ε εννατης c. G etc, item εννατην c. GD etc

46. ανεβοησεν (itmu exclamatiu) .. BL 33. 69. 124. (: ut Mc) εβοησ. (itp¹ vg Or^{int} clamau.), Chr (et. Eus et^{mosc} 5) εκραξεν | ο ω .. D om o | ηλι ηλι (ῆ-: ita εFM al mu, heli a b d f f¹. g¹ am emm fu for ing gat mm; ῆ-, ut ε, KU al pl, eli vged c f². g² h) c. AFGHKL (ἀήλι ἀήλι item Eus¹edd²) MU (SV?) al pler Clem, item DEL 1. al Eus¹ ηλει .. B ελωει ελωει, Eus¹-ωειμ bis, 33. al pauc cop harl Chr^{sue} ελωι, :: ut Mc | λιμα c. AKUA al longe pl f Chr^{sue}, item (λιμα) EFGHMSV al mu .. BL 33. al a pauc f¹. g¹ am for ing emm cop λιμα (49; Ln λημα quod Beh ex B adscripsit) .. ε λιμα c. D al b h gat mm (g². vged lamma) Eus² :: probandum videtur λιμα, a quo λιμα tantum scriptura differt, a testib et antiquis et plurimis traditum: quo quidem modo forma Chaldaica pronuntiarum potuisse videtur; fuerunt tamen qui λιμα et qui λαμα corrigerent. Ipsum vero λιμα sive λαμα correctione effectum esse vix docueris. Cf et. ad Mc | σαβαθωνι c. EFGHKLMSUV al longe pler Eus Chr^{sue}, item -ρι ABA al mu; item (inde Ln σαβαθωνι) sabathiani c f f¹. 2. g¹ (kab.) g². vg .. D ζαφθωνι (D² σαφθ.), d h karthani, b kartani, a zahithani | εγκατελιπες (AD ενκ.) c. B (o sil.) DLU (SV?) etc .. AEFHGKMA al mu (al pauc Chr^{sue} -πας) -λιπες

47. εστῶτων c. ADEFHGKMSUYA al ut vdrtr omn Chr (et. Eus) .. BCL εσηκωτων (49. :: de quibus formis statuere difficile est. Passim εστοτες intentatum reliquerunt test om vel tantum non omn, item εσηκωτες. Tamen saepius forma εσηκωτες in alterius locum a testib substituta est, ut Lc 9, 27. Io 12, 29. Apud ipsum Mt cf ad 16, 28.) | οτι c. ABC EFGHKLMSUYA al longe pler Chr (et. Eus) .. DL al pauc (it vg etc) om | ηλιας .. ε- B?CFEFGHKLMSUY etc; ADLA -ει- (at iidem excepto D v. 49. ηλιας, praeterea cf 11, 14. 16, 14. et alibi ubi unus D -ει-). De ῆ- (ε ῆ-) cf ad 11, 14.

Lc 22, 26.
Io 19, 29.
(*Pa 66, 22.) και ενθίως δραμών εις εξ αυτών και λαβόν σπόγγον πλήσας τε
δξους και περιθίσι καλάμω επίτιζεν αυτόν. 49 οι δε λαικοι έλα-
γον "Αφες ιδωμεν ει έρχεται Ηλίαι σώσωσιν αυτόν.

50-54
Lc 12, 57-59.
Mc 22, 45-47.
50 (318.1) 'Ο δε 'Ιησους πάλην κράξας φωνή μεγάλη άφημεν το
πνεύμα. 51 (344.2) και ιδού το καταπέτασμα του ναου έσχίσθη
άπό άνωθεν έως κάτω εις δύο, (345.10) και ή γη έσεισθη, και αι

48. πλησ. τε . . D om τε

49. ελεγον c. ACEFGHKLSUVVA al pler (vg itm dicebant) . . B 124. ειπον
(Ln), D 69. ειπον (itpl dixerunt) | σωσων (al¹ vvaliq σωσαι) . . D 1. 209.
itpl και σωσει (d et liberat) | αυτον c. ADEFGHKLSVVA al longe pler vv
pler Euscan (idem dem. ev. 10, 8. eam rem κατά τον ευαγγ. Ιω. acci-
disse tradit) Iuv Sev^{ant} (vide post) . . ³⁴⁴ACL 5. 48. 67. 115. 127.* gat
mm syhr^r asth add αλλος δε λαβων λογγην ενιξεν αυτου την πλειραν,
και (v add ευθεις) εηλθειν υδωρ και αιμα (v αι. κ. υδ.) :: cf Io 19, 34.
Eadem vero testantur Chr (addit τι γινοιτ' αν τοιτων παρανομωτε-
ρον, τι δε θημιωδέστερον· οι μέχρι τσοουτου την ταυτων μαρταν εξετι-
ταν και εις νεκρον σώμα λαικων ηρμζοντες.) schof^{cod} 72 (οτι εις το
καθ' ιστοριαν ευαγγελιον Λιουδωρου [?] και Τατιαου [?] και άλλων
διαφόρων αγ. πατέρων τουτο πρόσκειται, τουτο λέγει και ο Χρυσόστο-
μος. όταν ονν ο Ματθ. πρό τελευτης αυτού σφαζόμενον υπό του
στρατιώτου τη λογγη εις την πλευράν ιδήλωσεν, ειθ' ούτως νυχθόντα
τελευτησαι, ο δε γε 'Ιω. τοιτον εφη λογγη νυχθῆται μετά το τελε-
ωθῆναι, ου μάχης το ειρημινον· άμφοτεροι γάρ το αληθεις ήμηνυ-
σαν etc) edd ap Sev^{ant} (Is IX, 26. ad Thom. episc. German. ap. As-
sem. II. p. 81. haec tradit: Nonnulli erglio *Me vim plane inferentes id
ibi obtusere quod contra evgltae mentem est, ut scil. ostenderent Christi
adhuc viventis latus a milite lancea prius percussum esse quam spiritum
redderet. Haec res summo studio discussa est quum mea tenuitas in urbe
regia esset Macedonii - - causa. Producto igitur in medium Mri evglia,
quod egregie descriptum erat et in regio palatio summa cum cenerations
asseruabatur, quodque imperante Zenone in urbe Cypri insulae una cum
S. Barnaba repertum fuisse ferebant, eoque aperto deprehensum est
huiusmodi historiae militis et lanceae additamentum in ipso haudqua-
quam exstare.) Ceterum opinionem quorundam (ex hoc additamento
spurto ortam), Iesu adhuc vivi latus lancea apertum fuisse, Cle-
mens V. in conello Viennensi (1811.) damnavit, docens Iohannem
tenuisse rectum rei gestae ordinem.*

50. παλην . . FL al¹⁰ fere Cyr Chr (et.gue etmose⁹) (Orlibere) om

51. το καταπ. τ. ναου (ita test omn) . . evg Hebr teste Hier non velum
templi scissum sed superliminare templi mirae magnitudinis corruisse
tradidit. εις δυο (D add μερη, item in duas partes it vg etc) post
κατω c. BC*L 83. 102. cop sl . . (Ln) post εσχισθη c. ADEFGHKLS
VVA al pler it vg sy^{utr} al Or^{int} Promiss al . . c⁹? Or² Eus² om | απε
c. ADEFGHKLSUVVA al pler Eus . . BC al pauc απ . . L Or om

πέτραι ἐσχίσθησαν, 52 καὶ τὰ μνημεῖα ἀνεψήθησαν καὶ πολλὰ σώματα τῶν κοιμημένων ἁγίων ἠγέρθησαν· 53 καὶ ἐξελθόντες ἐκ τῶν μνημείων μετὰ τὴν ἔγερσιν αὐτοῦ εἰσῆλθον εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν καὶ ἐφανίσθησαν πολλοῖς. 54 ^(246.3) ὁ δὲ ἑκατόνταρχος καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ τηροῦντες τὸν Ἰησοῦν ἰδόντες τὸν σεισμόν καὶ τὰ γινόμενα ἐφοβήθησαν σφόδρα, λέγοντες Ἀληθῶς θεοῦ υἱὸς ἦν οὗτος. 55 ^(247.6) Ἦσαν δὲ ἐκεῖ γυναῖκες πολλαὶ ἀπὸ μακρόθεν ^{86 a. Mc 15, 40 a. Lc 23, 49. Jo 19, 38.} θεωροῦσαι, αἵτινες ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας διακονοῦσαι αὐτῷ· 56 ἐν αἷς ἦν Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου καὶ Ἰωσὴ μῆτηρ, καὶ ἡ μῆτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου. 57 ^(248.1) Ὀφίας δὲ γενομένης ἦλθεν ἄνθρωπος πλούσιος ἀπὸ ^{87-81 Mc 15, 42-47.}

52. μνημεῖα .. A μνηματα | ανεψηθησαν c. BDEFGHKMSUYA al pler Or, item c^{246.3}L 1. 157. al¹⁰ fere ηνεωθησαν, al pauc ηνοιχθησαν .. A al pauc ανεωθη, c² al pauc ηνεωθη | ηγεθησαν c. BDGL 1. 83. 69. 124. 209. al¹⁰ fere Or Eus .. ε ηγεθη c. ACEFGHKMSUYA al pler

53. μετα τ. εγ. αυτου (al³ aeth arr Glyc αυτων, al¹ om) .. syr^{hr} om | εισηλθον (et. Or Amb¹ Gaud Or^{int}) .. D it (exc f) vg ηλθον | ενεφανισθησαν .. D* εφανισαν, D²² ενεφανεισαν

54. εκατονταρχος ..²D Or -ρχης | γινόμενα c. BD al² (et plurib) Or¹, item quae fiabant it vg Or^{int} .. ε γενομενα c. ACEFGHKLSUYA al pler Or¹ | θε. vs. c. ACEFGHKLSUYA al fere omn it^{pl}er (et. d) am fu for ing gat etc Or² .. BDE^r 102. b vge^d Hil¹ al vs. θε. (Ln) | ην (et. Or) .. c fg¹ Aug Vig εστιν

55. εκει c. ABCDEHMSUYA al longe pl it vg al pl Chred etmosc Or^{int} .. D al¹⁰ fere Chr^{sue} και (:: ita Mc), FKL al¹⁰ syr^p ms εκει και (al pauc και γυν. εκ.) | απο (:: et. Mc) .. ΔΚΑ al¹⁰ fere Chr (et. s^{sue} etmosc⁵) om | θεωρουσαι (al¹ ορωσαι) .. it^{all}q vg om | τω υ (et. Chr^{sue}) .. F 80. om, item una cum απο τ. γαλ. Chred etmosc⁵

56. εν αις ην (al pauc ησαν) .. Chr (et. s^{sue} etmosc) om | μαρια (c² praem και) η (D² om) μαγδ. c. ABDEFGHKMSUY al fere omn Chr (et. s^{sue} etmosc) .. CLA 1. μαριαμ η μαγδ. (Formam μαριαμ ubi ipse evnglista posuit, ut 1, 20; 13, 55; item Lc 2, 19. et saepe per capp duo priora Lucae, raro mutant testes nec ii multi. Cf. et. ad v. 61.) | μαριος sec c. iisdem ut pr et L 1. .. CA μαριαμ | η (D² al¹ om) του (al¹ Chred et s^{sue} etmosc⁴ om) .. E al¹⁰ fere Chr^{mosc} om | ιωση (131. praem η) .. D²(**ιωσητος :: cf Mc)L 157. al³ it vg cop aeth syr^p ms ιωσηφ (Hesychbler in cat^{ox} p. 256. μαριαν τήν ιακ. και ιωση μητέρα, και άλλην μαρ. παρά τούς ευαγγελιστάς ωνομασμένην τήν θεοτόκον είναι και ούκ άλλην πεπιστεύκαμεν. Item Chr: η μήτηρ αυτού, ταύτην γάρ λέγει τήν ιακώβου. Hinc huius loci lectio ad 13, 55. conformata credi potest.)

57. δε .. A* om

Le 23, 50-55.
Io 19, 38-42.

*Αρμαθαίας, τοῦτομα Ἰωσήφ, ὃς καὶ αὐτὸς ἐμαθήτευσεν τῷ Ἐρ-
σοῦ· 58 οὗτος προσελθὼν τῷ Πιλάτῳ ἤγειρατο τὸ σῶμα τοῦ Ἐρ-
σοῦ. τότε ὁ Πιλάτος ἐκέλευσεν ἀποδοθῆναι τὸ σῶμα. 59 (sup. 1)
καὶ λαβὼν τὸ σῶμα ὁ Ἰωσήφ ἐνετύλιξεν αὐτὸ ἐν σινδόνι καθαρᾷ,
60 καὶ ἔθηκεν αὐτὸ ἐν τῷ καινῷ αὐτοῦ μνημείῳ ὃ ἐλατόμασεν
ἐν τῇ πέτρᾳ, καὶ προσκυλίσας λίθον μέγαν τῇ θύρᾳ τοῦ μνημείου
ἀπήλθεν. 61 (sup. 2) ἦν δὲ ἐκαὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ ἄλλη
Μαρία, καθήμεναι ἀπέναντι τοῦ τάφου.*

*62 (sup. 10) Τῇ δὲ ἐπαύριον, ἥτις ἐστὶν μετὰ τῆν παρασκευῆν,
συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς Πιλάτον 63 λέγον-
τες Κύριε, ἠμῶσθημεν ὅτι ἐκεῖνος ὁ πλάτος εἶπεν ἐτι ζῶν Μετὰ*

57. αρμαθαϊαις (ita ff¹ vg^{ed} mm tol) .. D αρμαθαιαις, al² αρμαθιαις, item itpler am fu for ing (syrr^p ms Rama) | τοινομα .. D το ονομα | εμαθητευσεν c. ABEFGHKLSUVa al longe pler .. CD 1. 17.^{ev} εμαθη-
τευθη (Ln). Utriusque usus exempla in promptu sunt, nisi quod prius apud antiquos ut Plutarchum invenitur, posterius apud recentiores tantum, ut ὁ ἅγιος Ἰερόθεος τῷ ἁγ. Παύλῳ εμαθητεύθη, ex vitis SS. ut vdr̄; cf Steph. Thes.

58. προσελθων .. D προσηλθεν -- και, item it vg etc | πιλατω .. cf ad v. 13.; et. A πιλατος | το σωμα sec (syrr^p ms al add του ω) c. ACBFA HKLSUVa al pler .. BL 1. 33. 40. 118.* 209. al¹⁰ fere (al¹ αυτω) syr^{hr} om (49.); item cop αυτο

59. λαβων .. D παραλαβων | το σωμα. o (L al pauc om) ιωσηφ .. D ιωσηφ το σωμα. | εν σινδ. c. BD al⁵ (et hand dubie plurib), item (ισινδων εν) it vg cop al Or (alludente) Or^{int} .. ζ (Ln, ex errore de eod v) om en e. ACBFGHKLSUVa al pler syr^{utr} al (: videbatur en abundare, quemadmodum in Le deest ac fere non finctuat, similiterque in Mc ενελθων τη σινδων tantum non correctum est. ενετυλ. en et. act^{pl} a, sed ibi et. cdd² om)

60. MU 1. 69. al⁵ (ac multo plures) λιθον μεγα | τη θυρα c. BCDFGHKLSUVa al longe pler (d osteo) .. A al² επι τη θυρα (Ln), item al¹ επι την θυραν (: sic Mc), item ad ostium s. ostium it vg

61. μαρια η c. AD (*om η) EFGHKLSUV al longe pler .. BCLA 1. μαριαμ η (cf ad v. 56.) | και η αλλη (itpler vg Or^{int} et altera) c. BCDFGHKLSUVa al ut vdr̄ om .. AD (dh et alia) και αλλη | μαρια sec .. A -ριαμ | απεναντι (et. Chr^{uo}) .. D καθεν.

62. δε .. L om

63. ειπεν. o πλαν. c. AB*(C⁺ vdr̄)DE**FGHKLSUVa al pler syr^{utr} go etc Chr¹ (et. sue eimose) Or^{int} Aug .. B**C**E*G 33. 69. 124. 157. al³⁰ fere it vg cop al Did Chr¹ (et. sue eimose) Promiss o πλαν. ειπεν. | ειπεν ετι (Schu coniciatane οτι?) ζων· ita ουκμα etc (ε ειπεν, ετι ζων), item Chr (et. sue eimose) ετι ζων ειπεν .. L ειπεν· ετι ζων .. D 157. al³ Chr (et. sue eimose) add οτι.

τρεις ημέρας ἐγείρομαι. 64 κλεισον ὄν ἀσφαλισθῆναι τὸν τάφον ^{m. 12.} ἕως τῆς τρίτης ἡμέρας, μήποτε ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ κλέψωσιν αὐτὸν καὶ εἰπωσιν τῷ λαῷ Ἡγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ ἔσται ἡ ἐσχάτη πλάτη χειρῶν τῆς πρώτης. 65 ἔφη αὐτοῖς ὁ Πιλάτος Ἔχετε κοινοὺς ἀσφαλισθεὶς ὡς οἴδατε. 66 οἱ δὲ παρεθόντες ἠσφαλίσατον τὸν τάφον, σφραγίσαντες τὸν λίθον μετὰ τῆς κοινοῦς ἀσφαλίας.

XXVIII.

1 ^(202.1) Ὅρῃ δὲ σαρββάτων, τῇ ἐπιφωσκούσῃ εἰς μίαν σαββά- ^{Mo 14, 1-2. Le 24, 1-2.} των, ἦλθεν Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ ἄλλη Μαρία θεωρησάσιν τὸν τάφον. 2 καὶ ἰδοὺ σεισμὸς ἐγένετο μέγας· ἄγγελος γὰρ κυρίου καταβάς ἐξ οὐρανοῦ προσελθὼν ἀπεκύλισεν τὸν λίθον καὶ ἐκάθητο ἐπάνω αὐτοῦ. 3 ἦν δὲ ἡ εἰδέα αὐτοῦ ὡς ἀστραπή, καὶ τὸ ἔνδυμα

64. ἕως τῆς .. DL al¹⁰ Chr^{mosc} om τῆς | τριτ. ἡμέρας .. D it vg ημ. τρ. | οἱ μαθ. αὐτοῦ c. ACDFGHKLM^SUVa al ut vdtr om¹ it vg etc Chr (et. ^{guc} et^{mosc}) .. B om αὐτ. | κλειψ. αὐτ. (Gb Sz) c. ABC²DEHKVA al²⁰ fere it vg cop syr^p go arr fr sax Chr (et. ^{guc} et^{mosc} pler) Dam Or^{int} al .. ε praem νεκρὸς c. C²⁰²FGL(sic)MU al pl syr al, item postpon s al pauc (: cf 28, 13.) | εἰπωσιν (dicant it vg) .. D ερονσω (dicant) .. al²² fere a ff² add etc

65. εφη (Gb Sz) c. BEFGHKLM²² al²⁰ fere it vg cop go syr al ma .. ε add de c. ACDFM²SUVA al sat mu syr^p e.* al pauc Or^{int} | κοινοῦς .. D² φυλακας, item custodes a b c f ff². g¹ for Or^{int}, similiter πῦλῆς h gat Aug In v (contra ff¹. g² l vg custodiam). Ita et. go al | ως .. L τως

66. D² ἠσφαλίσατον | μ. τ. κοινοῦς. (A κοινοῦς, sed 28, 11. κοινοῦς δεικας) .. D² μ. των φυλακων, item cum custodiibus it vg (aliaeq vv)

XXVIII. 1. δε (et. Chr^{guc}) .. HL 33. al¹⁰ fere et evglstaria (Or al) om | ο. δ. σαββατων (et. Or Eus al) .. LA al⁷ Chr^{guc} ο. δ. σαββατων .. it vg et pp^{int} vespere autem sabbati (sed d -torum), item it^{pler} vg et pp in prima (una) sabbati | μαρια pr et sec (et. Or Eus Chred ^{guc} mosc) .. CLa pr loco et LA sec μαριαμ (π sec loco om) :: cf ad vv. 61 et 56. | η pr .. D² om | κ. η αλλη (ita et. Or Eus Chr al) .. A 90. και αλλη, item d et alia :: cf ad v. 61.

2. εξ (et. Or Eus; Chred ^{guc} mosc ex τον) .. D απ | προσελθων c. ABE FGHKMSUVA al longe pler Eus .. BCL al⁷ Or Dionalex Chred ^{guc} mosc και πρ. (it vg descendit - - et accedens etc) | λειθον c. BD 60. 84. a b c ff¹⁻². g¹⁻² l n vg aeth fr sax Or Dionalex Hil Epph .. ε add απο τῆς θύρας c. ACE²GHEK²SVA al pl fh syr al, item κ²F²LM²U al²⁰ fere cop syr^p al Eus Chred ^{guc} mosc απο τ. θυρ. (al¹ om τ. θ.) τον μηνμειον (: utramq additam. vide Mc 16, 3.)

3. οιδεα c. ABCDEHK tisch² 124. al¹⁰ (et hand dacie multo plurib) .. ε (Ln) ιδεα c. FGELSUVA etc (et. Chr^{guc})

αὐτοῦ λευκὸν ὡσεὶ χιῶν. 4 ἀπὸ δὲ τοῦ φόβου αὐτοῦ ἐσεισθήσαν οἱ τηροῦντες καὶ ἐγενήθησαν ὡς νεκροί. 5 (^{383.2}) ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἄγγελος εἶπεν ταῖς γυναῖκας Μὴ φοβείσθε ὑμῖς· οἶδα γὰρ ὅτι Ἰησοῦν τὸν ἐσταυρωμένον ζητεῖτε. 6 οὐκ ἔστιν ὧδε· ἠγγέθη γάρ, καθὼς εἶπεν· δεῦτε ἴδετε τὸν τόπον ὅπου ἔκειτο. 7 καὶ ταχὺ πορευθεῖσαι εἶπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὅτι ἠγγέθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ ἰδοὺ προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε. ἰδοὺ εἶπον ὑμῖν. 8 (^{384.2}) καὶ ἀπελθούσαι ταχὺ ἀπὸ τοῦ μνημείου μετὰ φόβου καὶ χαρᾶς μεγάλης ἔδραμον ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. 9 (^{385.10}) καὶ ἰδοὺ Ἰησοῦς ἀπήγγησεν αὐταῖς λέγων Χαίρετε·

3. ὡσεὶ c. ACEFGHLMSSUVA al pler Chr (et. 380) .. BDK al¹⁰ fere ὡς (Ln 49. :: ὡς αστρ. praecessit, neque id fluctuat)

4. φοβου (Δ φορου) αυτου (al¹ αυτων) .. ΔΔ al pauc om αυτου | γενηθησ. (L - --) c. BC²DL 33. (aliisque) .. ε γενηστω c. AC²***EFGHKMSUVA al pler (: : forma aoristi 1. in evn plerumq cum aor. 2. a plurimis testib commutata est, ut Mt 11, 23. Lc 10, 13. Multo frequentior in epp est, sed ibi quoque passim a plerisq testib abiecta est, ut 1 Thess 2, 8. Tit. 3, 7.) | ὡς νεκρ. c. ABDLA 1. 209. (aliisque), item ὡς οἱ νε. 69. 6.P^o .. (e velut mortui ut antea velut conuscatio, sed albus ut nix) .. ε ὡσεὶ νε. c. CEFQGHKMSUV al pler

5. αποκρ. δε .. c vdr om δε

6. ηγ. γαρ .. Δ 33. 238. al plus¹⁰ ff² (Chr^od gae) om γαρ | εκειτω (prob Schu) c. B 33. 102. (aliisq ut vdr) e cop aeth arm arP Chr^od et. mosc² (sed nonsue) cat^ox .. ε (Ln) add ο κυριος c. ACDEFGHKLMSUVA al pler syr (dominus noster) syrP it¹pl^{er} vg etc Chr^og^o (: : appositum esse ab ipso Mt γix credibile est; accedit enim ad tantam auctoritatem variorum testium qui omittunt, quod titulus iste plane praeter morem Matthaei adhibitus est. Orta videtur lectio inde quod litterae ox iuxta positae nomen οἰς scribenti in mentem iniecerunt. Posset quidem ut abundans omissum aut pro similitudine litterarum vicinarum credi praetermissum, nisi ipsa dictio ab usu Matthaei aliena esset.)

7. απο τ. νεκρων (et. off² g² for gat) .. D 7.P^o a b ff² g¹ h l vg arm Cyr^h Aug om | ιδου .. D p^{er} a b c ff² h Cyr^h Chrysolog¹ om | ιδου ειπον υμω .. 126. καθως ειπεν υμω, item c^{er} omisiss ex. αυτ. οφ., item f sicut dixit vobis et emm ecce praedixi vobis.

8. απελθουσαι c. BCL 33. 69. 124. e cop syr .. ε (Ln) εξελθουσαι (: : ita prorsus Mc nec fluctuat lectio) c. ADEFGHKLMSUVA al pler it¹pl^{er} vg syrP al | αυτου .. 242. 253. 433. arm om

9. και ιδου (Gh¹ prob Schu) c. BD 33. 69: 435. y^{ser} al³⁰ fere a b c e ff² g¹ h l n vg fr sax cop syr arm perss arP (Or Eus: uterq enim locum ita affert ut ab και ιδου verborum initium faciat) (Chr^od gae mosc επει ουν εξηλθον μετα φοβ. κ. χαρας ιδου etc) Hier Aug .. ε ὡς δε (haec ab usu Mt¹ aliena sunt; habet potius οτε δε) επορευστω απαγγελλαι τοις μαθηταις αυτου (al² om απ. τ. κ. α., al¹ om τοις κ. α.), και (al³

αὶ δὲ προσελθούσαι ἐκράτησαν αὐτοῦ τοὺς πόδας καὶ προσεκύνησαν αὐτῷ. 10 τότε λέγει αὐταῖς ὁ Ἰησοῦς Μὴ φοβεῖσθε· ὑπάγετε ἀπαγγεῖλατε τοῖς ἀδελφοῖς μου ἵνα ἀπελθωσιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, κακεῖ με ὄψονται.

11 Παρουσμένων δὲ αὐτῶν, ἰδοὺ τινὲς τῆς κοινοῦδίας ἐλθόντες εἰς τὴν πόλιν ἀπήγγειλαν τοῖς ἀρχιερεῦσιν ἅπαντα τὰ γενόμενά. 12 καὶ συναχθέντες μετὰ τῶν πρεσβυτέρων συμβούλιόν τε λαβόντες ἀργύρια ἰκανὰ ἔδωκαν τοῖς στρατιώταις, 13 λέγοντες Εἶπατε π. α. ὅτι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸς ἐλθόντες ἔκλεψαν αὐτὸν ἡμῶν κοιμωμένων. 14 καὶ εἰς ἀκουσθῆ τοῦτο ἐπὶ τοῦ ἡγεμόνος, ἡμεῖς πείσομεν αὐτὸν καὶ ὑμᾶς ἀμερίμους ποιήσομεν. 15 οἱ δὲ λαβόντες τὰ ἀργύρια ἐποίησαν ὡς ἐδιδάχθησαν· καὶ διεφημίσθη ὁ λόγος οὗτος παρὰ Ἰουδαίους μέχρι τῆς σήμερον.

- om) ἰδου c. ACEFGHKLSUVa al longe pl f syrp al | ω (Gb') c. ACEFG HKMVA 22. 102. al plus⁶⁰ Chr^{ue} Thph .. ς (Ln 49.) o ω c. BDLS (e sil.) al sat mu Or Eus (: ω absque articulo tam egregie testatum omnino praefendum videbatur usitatissimo proptereaque facile substituto o ω) απηγησ. c. ADEFGHKLSUVa al longe pl Eus Chred et^{mosc} .. BC 1. 124. 209. tisch** al¹² Or Cyr Chr^{ue} υπηγησ. (49. :: cf ad 25, 1. ubi pariter atque h. 1. BC formam υπαταν tuentur. Mt 8, 28. υπηγησαν non fluctuat.) | αυτου τ. ποδ. (et. Or Eus Chred et^{mosc} al) .. d it vg etc Chr^{ue} Aug al τ. ποδ. αυτ.
10. o ω (eb om) .. B om o (praecedit σ) | εις την .. D* om την | κακε c. B(C**?)DGLMS 1. al ut vdr pl Eus Chred gue mosc .. Δ(C**?)EFGKVA al⁵⁰ fere κας εκει (Gb' :: cf ad 18, 33. quod enim de καγω et και εγω idem de κακει et και εκει valet.) .. it^{pler} vg (et. am ing al; non for nec Amb) εκει | οψονται (et. Eus Chred gue mosc; U al¹¹q οψωντ.) .. D 10.^p e h οψεσθαι (de h videbitis)
11. της κοινοδίας .. it vg de custodibus | απηγγ. c. ACEFGHKLSUVa etc .. D Or Chred gue mosc απηγγελ. | απαντα (et. Chr^{ue} etc) .. Δ Or παντα | γενομενα .. H al¹¹q γιν.
12. τε (et. Or Chred gue mosc) .. D al² (it vg al) om, al¹ δε | αργ. κικανον (ita et. ff² cop syrp etc; Chr^{ue} om κκ.) .. D it^{bler} vg (syr) αργυριον κικανον
13. ημ. κοιμωμενον .. F ante οι μαθ. αυτ. pon
14. και εαν .. D* L και αν, 1. Or¹ και | επι c. ACEFGHKLSUVa al longe pler syratr etc Or Chred gue mosc catox .. BD 59. ιπο (Ln), item si hoc audium fuerit a praeside it^{pler} vg (h si hoc audierit praeses nosset, item cop) | πεισομεν c. ABCDE**FKLSVVA etc Or Chred gue mosc; item ποιησομεν c. iisdem, exceptis FM, et U .. E*GHU al mu πεισωμεν, item ποιησωμεν E*FGHM al pm | αυτων c. ACDEFGHKLSUVa al fere om it^{pler} vg etc Or¹ed Chr^{ed} gue mosc .. B 102. e Or¹ eis^{cod} om
15. ειδικαχθησαν .. H προσεταχθ. | διεφημισθη (et. Chred gue mosc) ..

16 Οἱ δὲ ἔνθεν μαθηταὶ ἐπορεύθησαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, εἰς τὸ ὄρος οὗ ἐκάλετο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, 17 καὶ ἰδόντες αὐτὸν προσεκύνησαν αὐτῷ, οἱ δὲ ἐδίδαξαν. 18 καὶ προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησεν αὐτοῖς λέγων Ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς. 19 πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου

Δ 33. al pauc Or² εφημοθ. | ιουδαιοις (et. Or² Chred gue mose) .. D τοις ουδ. | μεχρι (et. Or¹ Chred etne) .. D Or¹ Chrmose² τωις | σημερον c. ΔΕΦΓΗΚΜΣΥΝΑ al fere omn Or² .. BDL 7. en Chred gue mose (item it vg etc, sed istae vv ibi quoque additum habent ubi Graecorum nemo addit) add ημερας (Ln 49. :: ημερα ad η σημερον appositum Ro 11, 8. Act 20, 26. plane non fluctuat; item 2 Co 3, 14. gravissimi test pler tuentur ημερα. Alibi, certe bis: Mt 11, 23. 27, 8. nec η σημ. absque ημερα fluctuat. Quae cum ita sint, ημερα ubi a paucis tantum testibus praebetur, potius illatum quam verum esse statuendum est. Neque praeterendum quod apud ipsum Mt bis, ut notavimus, haud dubie scriptum est η σημ. sine ημερα.)

16. ο υ̅ .. D om ο (αυτοις praecedente)

17. προσκ. αυτω c. ΔΕΦΓΗΚΜΣΥΝΑ al pler (item al¹² πρ. αυτων: quae variatio vix usquam deest) .. BD 33. 102. Chred gue mose (οι δε ενδ. απελθοντες [απηλθον] εις τ. γαλ. οι [και οι] μεν προσκ. οι δε ιδ. αυτ. εδιστ.) item it vg om αυτω (Ln 49. At Mt decies προσκιν. αυτω habet, praeterea 4, 10. ex Deut τον θεον σου προσκ. affert et 20, 20. scribit προσηλθεν αυτω προσκυνουσα και αιτουσα τι etc. Inde apparet nostro loco nec αυτων προσκ. nec προσεκυνησαν solum, sed προσκ. αυτω ex usu esse Matthaei. Elegantior vero oratio esse videbatur omissio αυτω. Quod si ab initio aberat, ut adderetur post ιδοντ. αυτων nulla causa erat.)

18. ουρανω .. D -τωις | επι γης c. ΔΕΦΓ^{***}ΗΚΜΣΥΝΑ al fere omn Or² Cyr² Chred et mose catox .. BD 90.** Chr² ε. της γ. (Ln 49. At multo usitatus erat εν ουρανω quam επι γης, hinc sec. loc. articulum nonnulli addiderunt, non item pri. loco. Simillimus locus est Mt 6, 10. Perpaucis locis επι γης scriptum est, plurimis vero επι της γης: quod posterius ubi fit, articulus tantum non fluctuat.

19. πορευθεντες (Gb Sz) c. ΔΕΦΓ^{*}ΗΚΜΣΥΝ al plus¹²⁰ arP persP al¹ et ed Or Ennssep Athasepe Bas Amphilooh Cyr² Chred gue mose catox al Irin¹ Tert Licif Amb al .. ε add ουν, Ln [ουν] c. B (e sil.) Δ 1. y¹⁰⁰ al it¹ vg syr¹ cop (sed odd² autem) al Cyp⁴ Zeno al; item D a b h n al Victorin Hill² v¹⁰⁰ (nunc), item gat mm Leo Faustin ergo nunc. Praeterea D e Or¹ Tert Cyp al πορευθετε (e Cyp al ite ergo et) | βαπτίζοντες c. ΔΕΦΓ^{*}ΗΚΜΣΥΝΑ al ut vdr omn Ath Amphilooh Cyr² Chred gue mose al (baptizantes it [et. d] vg Irin¹ al, tingentes Cyp al) .. BD βαπτισατες (40.) | εις το ονομα (Tert in nomen, alibi iussit ire et docere nationes tingendas in patrem etc) .. it vg Irin¹ Cyp Hill al pl in nomine | D om του σο, item c¹⁰⁰ tert

πνεύματος, 20 διδάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετειλάμην ὑμῶν. καὶ ἰδοὺ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμὶ πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος.

20. μεθ υμ. εἰμι (st. Orsaepiss Eusallq Chred gue moss eatox al) .. D Or¹ εἰμ. μ. υ. | αἰωνος (Gb) c. Λ¹(vdtf)BD 1. 22. 33. 102. 240. 244. 53. ev (aliiq ut vdr) eff¹⁻². g¹⁻². h n vg (st. ing mm tol al, non am for) cop arm fr Chred gue moss Thph, item, qui inde ab ἰδοὺ usq αἰῶνος affe- rentes certe non addunt αμην, Orsaepiss Eus⁴ Cyr eatox al Cyp Leif al .. ε add αμην c. Λ¹*KFA*, *HKMSUYA etc a bcf am for gat syr^{utr} coped¹ sax al

Subscriptiones: B κατα μαθθαιον (cf infra e) .. ΔΕΗΚΥΝΑ al pl ευαγγελιον κατα μαθθαιον (κ - τον) .. D ευαγγ. κατα μαθθαιον τελεισθη αρχεται ευαγγ. κατα ιωαννην. Eodem modo utuntur pler cddiat (ut for: *explicit euang. secundum matth. incipit sec. marc.*), eundem vero cum D ordinem evangeliorum testantur be f: *evang. (e om) sec. matth. explicit incipit euang. (b e om) sec. iohannem (b - non)* .. al mu τέλος του κα. μαθθ. [αριου] ευαγγ. .. FM aliique item a alii nihil subscriptum habent. Praeterea α*, *HKS al longe pl additum habent versuum numerum: HK al mu στιχχ. βψ', α*, * s al pl βχ', al mu βφ', βφιδ', alii aliter; pauciores etiam ρηματα (βφκβ', αχοι', γωγ', βοικβ' etc), κεφαλαια (εξ'; κ ad mg adscriptos numeros habet ετδ', κ τρ^ς, al τρι etc), τιτλους (ξη'). In cod B evg Mt¹ in capp 170 divisum est. Sensim vero variis additamentis subscriptiones auctae sunt. Ita κ habet: το κα. μαθθ. ευαγγ. εξεδοθη υπ αυτου εν ιεροσολιμοις μετα χρονους η' της του χυ αναληψεως, item g^{ro} excerptis υπ. αυτ. εν ιερ. Cod. 126. συνεγραφη το κα. μαθθ. αγιστ ευαγγ. μετα οκτω χρον. της χυ του θεου ημων (al mu om τ. θ. η.) αναληψεως: εξεδοθη εις ιεροσολημ (sic vel ιεροσολιμοις pl, 174. εις παλαιστινην, 293. τοις εν ανατολη εβραιωις, syr in regione Palaestinae, syr^p in Palaestina) φωνη τη εβραιδι (idem expriment al mu, plerumque sic: τη εβραιδι διαλεκτω vel εβραιωσι, item syr^{utr}). Alibi additur et. ηρμηνευθη (ερμ.) δε υπο ιωαννου (ita 5. 29. 132. 133. 176. d^{ro} etc, 53. υπο του ιακωβου, al υπο ιακ. αδελφου του κυρ., 293. υστερον δε παρα βαρ- θολομαιου του παρευφημου αποστολου ηρμηνευθεν τη ελληνιδι δια- λεκτω, ως δε τινες φασιν υπο ιω. του θεολογου, οι και αληθως ηρη- πασιν.)

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ.

I.

1 ^(1.2) Ἀρχὴ τοῦ εὐαγγελίου Ἰησοῦ Χριστοῦ υἱοῦ θεοῦ. 2 κα-
Mal 3, 1.
Mt 11, 30.
Lc 7, 37. θὼς γέγραπται ἐν τῷ Ἡσαΐα τῷ προφήτῃ Ἴδού ἀποστείλλω τὸν

*εὐαγγ. (BF om) κα. μαρκ. c. A(B)DE(F)HKLMUTA al pl .. ε το κα. μαρκ.
 (ε add αγιον c. minusc mu, non item ε^o c. minusc pm) εὐαγγ. c. mi-
 nusc sat mu .. 258. εὐαγγελία (idem vero cod ad Mt -λιον) κα. μαρκ.

1. $\bar{\omega}$ $\bar{\chi}\bar{\nu}$ u. θε. c. BDL 102. Severian cat^{ox} cat^{poss} .. $\bar{\omega}$ $\bar{\chi}\bar{\nu}$ u. του. θε.
 c. ADFG⁺*HKMSUVTA al pler, item it vg (sed gat mm praeom domini
 nostri) ete Ir^{int} Hier¹ Amb ete .. Epiph Ir^{int} itemque ipse Ir in
 scholio codicis 238. om .. 28. 255. Ir (ibidem ubi scholiasta et inter-
 prete testibus et. $\bar{\omega}$ $\bar{\chi}\bar{\nu}$ om) Or³ Bas Hier³ Victorin om u. θε. .. gat
 mm domini nostri Ies. Chr. | θεου.² καθως -- αυτου.⁴ εγενετο: ita edd
 pler (et. ε Wtet Matth, item Gb sed -- αυτου.⁴ εγενετο) .. Sz al
 θεου. -- τριβους αυτου. Ln θεου (εως -- τριβ. αυτου) εγενετο,
 49. θεου καθως -- τριβ. αυτου. εγενετο

2. καθως c. BKLA 4. 20.* 33. 209. 255. e^{scr} al pauc Or³ Tit Bas Seve-
 rian al .. ε (Ln) ως c. ADFG⁺*HKMSUVT al pler Or¹ Ir (e scholio et
 Anastasio) Epiph Phot cat^{ox} et^{poss} al (: : 7, 8. ως γέγραπτ. non fluctu-
 at, nec vero magis καθως γέγρ. 14, 21.) | εν τω (τω c. BLA 33. al⁶
 Or³ vel²; D 1. 22. al¹⁵ fere Or¹ vel² Ir - e schol et Anast - Bas Epiph
 al om: ita Gb Sz) ησα. τ. προφ. c. BDLA al¹⁵ fere vg it cop (cod¹
 εν τοις προφ. εν ησ. τ. πρ. utraque lectione in unam confata) syr
 syr^{hr} syr^p (modo in txtu modo in mg) go ar^o pers^o Or⁴ Porph (teste
 Hier quacrit quomodo ad uno Esaiis exemplum putemus assumptum)
 Victant (e cat^{poss}, alibi ε. τοις πρ. testari dicitur) Serap Tit Severian
 Bas Epiph (item Eus? in ep ad Marin τοῦτο δὲ τὸ προφητικὸν μαλα-
 χίου ἐστίν, οὐχ ἡσαίου· σφάσμα δὲ ἐστὶ γραφίως) al Ir^{int} Aug Victo-
 rin Hier³ et^{dis} al .. ε (Gb') εν τοις προφηταις c. ADFG⁺*HKMSUVT al
 longe pl (cop^{cod} syr^p vide ante) aeth ar^o et^o si Phot al Ir^{int} (utro-
 que loco eandem lectionem explicando confirmare videtur, inprimis
 altero ubi habet: Manifeste initium evglis esse dicens sanctorum prophe-
 tarum voces) .. al¹ (et quidem barb, teste Caryophilo) εν τω προφητη
 .. tol^o plane om | ιδου c. BD 28. am fu ing taur emm gat mm mt tol
 it Severian Ir^{int} Aug Hier¹ (ubi de Porph refert) Amb Vig al .. ε
 add εγω c. ADFG⁺*HKLMPSUVTA al longe pler vg^o ete Or (Eus potius

ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδὸν σου.
 3^(2.1) φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ Ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, <sup>Es 40, 3.
Mt 3, 2.
Lc 3, 4.
Io 1, 23.
4-5</sup>
 ἐνθεῖας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ. 4^(3.6) ἐγένετο Ἰωάννης βαπτί-
 ζων ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφρασην
 ἁμαρτιῶν. 5 καὶ ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν πᾶσα ἡ Ἰουδαία χώρα
 καὶ οἱ Ἱεροσολιμίται πάντες, καὶ ἐβαπτίζοντο ὑπ' αὐτοῦ ἐν τῷ

ex LXX locum affert quam e Mc) Phot al mu Hier² (: item Mt paucis-
 simis dissentientib; apud Lc vero pariter atque in Mc testes pl
 invexerunt *εγω*. In LXX B aliique pl *εγω* additum habent, Vaticanus
 vero textus om. Ceterum simillis ratio est additamenti *εμπροσθ*.
σου) | τ. οδ. σου (Gb Sz) c. BDLF 36. 102. al¹ abcl am emm fu ing
 mt taur tol al mu (ap Luc^{brug} ap Vallars etc) cop syr syr^{hr} aeth
 persP Or² et¹ diserte (omnino enim οὐ παρίθιτε legendum 4, 126.)
 cat^{ox} et (ubi Viciant verba esse dicuntur) cat^{pos} Ir^{int} Hier² al .. ε
 add *εμπροσθεν σου* c. AEPG⁺*HMSUVTA al longe pl fff^{1.2} g^{1.2} vged
 syrP go arr sl al (Or¹ ubi cum Mt et Lc miscere vdr; Eus ut supra)
 Severian Phqt al Tert Hier¹ al (: e Mt et Lc, verbis differunt LXX)

3. αὐτοῦ c. ABEFG⁺*HKLMPSUVTA al fere omn vv pler ff¹ g¹ l vg (et.
 am fu ing taur etc) cop al pl Ord^{is} Viciant dis al Hier^{dis} (*pro eo quod LXX
 transtulerunt dei nostri, Mc Leque dixerunt eius*) al .. D 34. m^s abcf ff².
 g² mt go syrP cdd² in^ms του θεου νμων (is^o etc dei nostri), item Ir^{int}
ante deum nostrum. Praeterea c addita habet haec (e Lc 3, 5 sq et
 Esa 40, 4—8.): *Omnis vallis replebitur, et omnis mons et collis humili-*
abitur, et omnia prava erunt recta et aspera in planitiem: et videbitur
gloria domini, et videbit omnis caro salutare dei nostri, quoniam deus
locutus est. Vox dicentis Clama. Et dixit Quid clamabo? Omnis caro
fenum et omnis gloria eius sicut flos feni: aruit fenum et flos cecidit;
verbum autem domini manet in aeternum.

4. βαπτίζων c. ADEFG⁺*HKMPSUVT al fere omn (vg it *baptizans*, non
baptista ut 6, 14.) etc (sed D 28. vg it^{pl}er syr sax Eus post *ερημω* pon)
 .. BDLA 33. (73.? 102.?) cop o βαπτίζ. atque ex his B 83. 73. 102. om
 και (o βα. sine και 49. :: at videntur haec ad Mt 3, 1. conformata;
 reddebatur etiam sic oratio apta coniungentibus ἀρχῇ etc cum ἐγίνε-
 τω. Ceterum parum commendatur lectio ista loco quem verba ἐν τ.
 ἴq. tenent)

5. ἐξεπορεύετο c. ABDG⁺*KMPVA al pl vg (et. am fu ing etc, sed non
 cddomn) it^{pl} etc Or Eus al .. EFHLSVT al plus⁵⁰ b ff¹ g¹ taur harl⁺
 (al) go coped⁴ Thph - *ρευετο* (Gb¹ :: ortum vdr propter sq oi *λερ*.
πάντες, non ex Mt) | ἡ .. HM al aliq om | os .. D c^{ser} syrP (sed in
 mg^r και os *εφ*) om | *ιεροσολιμίται* .. ADA 124. etc - *μεσαι*, Γ - *μη-*
ται | *πάντες* h. l. (Gb) c. BDLA 28. 33. 102. it^{pl}er vg sax cop syr arm
 arr pers Or² Eus .. ε post κ. *εβαπτίζ*. c. AEPG⁺*HKMPSUVT al pler
 syrP go al; item 13. 124. 346. al²pe ante *εβαπτίζ*. .. 11. 32. 69. 108.
 126. f al¹cdd² om | *υπ αὐτοῦ* h. l. c. BL 102. it (exc a) vg arm al Or²
 Eus .. ε (Ln) post *ισφδ. ποταμ*. c. ADEFG⁺*HKMPSUVTA etc (: ita Mt
 nec fluctuat) .. al³ cop om | *ετ τω* (D⁺ om) *ισφδ*. .. bd in *iordanen*

Ἰορδάνην ποταμῶν ἐξομολογούμενοι εἰς ἀμαρτίας αὐτῶν. 6 καὶ ἦν ὁ Ἰωάννης ἐνδεδομένος τρέφας καμήλου καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφίν αὐτοῦ, καὶ ἔσθων ἀκρίδας καὶ μέλι ἄγριον. 7 ^(5.1) καὶ ἐκήρυσσεν λέγων Ἐρχεται ὁ ἰσχυρότερός μου ὀπίσω μου, ὃς ὄντα ἐμὲ
 Act 15, 25. ἰκανὸς κῆψας λύσαι τὸν ἰμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ. 8 ἐγὼ
 Mt 3, 15-17. 9 ^(5.1) Καὶ ἐγένετο ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις ἦλθεν Ἰησοῦς ἀπὸ

(item g² addito *flumine*) | ποταμῶ c. ADEFG⁺*HKLMPSUVTA al omni
 vg (ex mt) it^{allq} etc Or al .. d a b e ff¹⁻² g¹ mt (Or¹ libere) om (: ita Mt)

6. καὶ ἦν c. BL 33. 69. (aliiq) b d ff¹⁻² g¹⁻² vg (et. am fu taur ing etc)
 sax copedd² .. ε ἦν δε c. ADEFG⁺*HKLMPSUVTA a c ff² mt cop¹ syr^{tr}
 (sed syr αὐτὸς δὲ ἰω. ut Mt) al Thph | ο ἰω. c. BEFG⁺*KLMPSUVT 1. 33.
 69. al⁰⁰ ac multo plurib Thph .. ε (Ln) ἰω. c. ADHSA etc | τρέφας ..
 δε^r α δερρην (*pellem*) | καμήλου (d^{*}-μῆλου) .. G⁺* al³scr (aliiq) καμή-
 λου | κ. ζών. usq ὀσφ. (-ὶν: hoc acc. FR etc; EKMU etc -ὶν) αἰπου ..
 d a b ff² int om | ἔσθων c. BL^{*}A (alibi et. d) .. ε (Ln) ἔσθων c. ADE
 FG⁺*HKL^{*}MPSUVT etc | a totum v. 6. post v. 8. pon

7. ἐκήρυσσ. (γ ἐκκηραγεν) λέγων .. d a ελεγεν αυτοις | Ἐρχεται sqq:
 haec d (a ff²) sic: ἐγὼ μὲν ὑμᾶς βαπτίζω ἐν ὕδατι (a add in *rasenitenti-*
am) ἐρχεται δὲ ὀπίσω μου (ff² om δ. ο. μ.) ὁ ἰσχ. μου, οὐ οὐκ ε. κ.
 λύσ. του μ. τ. υποδ. αυτ., καὶ (a ff² om) αὐτος ὑμ. βαπτισ. (d^{*}ε^r
 -τις) ἐν πν. αγ. | Δ x^{scr} el ο ἰσχυρός μου | ὀπίσω μου (et. Or¹) .. B
 102. Or¹ om μου | κῆψας (c^{scr} κηψ.) : ita et. Or et^{dis} .. d 28. 256.
 2. p^o a b e ff² g¹ mt Bas (libere) Amb om (: ita Mt et Lc) | τῶν υπο-
 δημάτων (ita Or^{dis}) .. L al pauc syrP (cop) του υποδηματος (quod Or
 soli Ioh tribuit)

8. ἐγὼ (prob Schu) c. BL 33. 102. 124. b e ff¹ g¹⁻² vg (et. am fu etc, non
 mt) go sax cop syr aeth pers^w Or .. ε add μὲν, Ln [μὲν] c. ADEFG⁺*HK
 MPSUVTA al pler a ff² mt syrP al (: ita Mt et Lc nec fluctuat; similiter
 in Ioh intulerunt test; Mc raro μὲν) | ἐραπτ. ἡμ. (69. al pauc a ὑμ.
 βα.) .. d (vide ante) al pauc it^{allq} mt go Or Aug ὑμ. βαπτίζω (ita
 d, rell pler βα. ὑμ.) (: ita Mt Lc Io) | ὕδατι c. BHA 16. 56. 58. 258.
 al²p^o vg (et. am fu taur ing etc; non gat mm mt) Or (alibi et. ἐν Mc^o tri-
 buare vdrat) Aug .. ε (Ln) ἐν ὕδατι c. ADEFG⁺*KLMPSUVT etc (: ita
 Mt nec fluctuat, item Io. Cum Mc om Lc, in quo pariter test addi-
 derunt) | πνεύματι c. BL 33. al² b vg (ut antea) Aug .. ε ἐν πν. (Ln
 [ἐν] πν.) c. ADEFG⁺*HKLMPSUVTA al pler it^{pl} gat mm mt cop etc Or
 (: ita Mt et Lc, nec fluctuat lectio) | αἰω (et. Or) .. F al⁷ syrP c.* add
 καὶ πνεμ

9. Καὶ ἐγεν. c. ADEFGHKLMPSTVTA al ut vdr om vv pler Or .. B e^{scr}
 om καὶ, hinc Ln [x.] .. copedd² ff² mt al εγ. δε .. a om | d al¹ it^{allq}
 vg ἐν τ. ἡμ. ἐκεῖν. | ἰε c. ADEFGHKLPSUV etc .. DMFA al plus²⁰ ο ἰε
 (Schu, ex Mc¹ usu recte, of 11, 22. varr¹) | ὄσω .. F ες. Similiter al¹⁰
 ες τῆν γαλά.

Ναζαρεθ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἐβαπτίσθη εἰς τὸν Ἰορδάνην ὑπὸ ^{Lc 3, 21 s.}
^{Io 1, 29 ss.} Ἰωάννου. 10 καὶ εὐθὺς ἀναβαίμων ἐκ τοῦ ὕδατος εἶδεν σχιζόμε-
 τούς τοὺς οὐρανοὺς καὶ τὸ πνεῦμα ὡς περισσεῖον καταβαῖνον εἰς
 αὐτόν. 11 καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῶν οὐρανῶν Σὺ εἶ ὁ υἱὸς μου ὁ ^{Ma 1, 17.}
 ἀγαπητός, ἐν σοὶ εὐδόκησα.

12 ^(*) Καὶ εὐθὺς τὸ πνεῦμα αὐτόν ἐκβάλλει εἰς τὴν ἔρημον. ^{Mt 4, 1 ss.}
^{Lc 4, 1 ss.}

13 καὶ ἦν ἐκεῖ ἐν τῇ ἐρήμῳ τεσσαράκοντα ἡμέρας πειραζόμενος

9. ναζαρεθ (ita et. 5° c. D⁸⁷FHEM(s?)UV 1. 124. 262. 346. al pl italiq
 vg (et. am fu ing etc) cop syr go al .. 5 (Ln) -ρετ c. B(sane videtur)
 LFA al pl abdf (et alpau^o ut vdr) syrP etc, item AP -ρωτ | ε. τον
 (D² τηρ) ιορδ. υπ. ω. c. BDL 13. 33. 69. 102. 124. al¹⁰ fere a b ff¹⁻²
 g¹⁻² am fu ing tol cop syr sax Or (item 1. 28. 131. 209. εν τω ιορδ. υ.
 ω.) .. 5 υπ. ω. εις τ. ιορδ. c. AEFHEKMPUSVTA al longe pl cf (l om mt.
 ω.) vgd^o ερηδ^o αλη syrP go al catt
10. ευθως c. B¹LA 33. (allisq) .. 5 (Ln) -θειω (-εω M al) c. AEFHEKMPUSVT
 al pler .. D a b aeth pers om (: vdr in Mc plerumque ευθως tenen-
 dum esse quamvis paucis sed insignibus fultum testib; quod ut in
 Mc nunquam fere non auctoritatem habet, ita rarissime in Mt Lc Io
 Act epp, ubi fluctuat lectio, a testib praebetur: id quod minime casu
 factum esse potest. Mirum vero non est quod ευθειω per totum N. T.
 frequentissimum etiam Mc^o plerumque a test plurimis pro ευθως
 alibi non plus septies adhibito illatum reperimus. Quae cum ita sint,
 nec excipienda est propter Mt 3, 16. huius loci lectio. | εκ (Gb^o) c.
 BDL 13. 28. 33. 69. 124. al¹⁰ go al (item de aqua it vg) .. 5 αρω c.
 AEFHEKMPUSVTA al pler (: ita Mt). Pro αναβ. εκ τ. υδ. copedd^o sic:
 νοησις ενωουμ in aqua ειδεν c. BDEFHEKMU etc .. ALPVA etc ιδεν |
 σχιζομενους .. D ηνιγημενους (it vg apertos vel aperti, item go :: e
 Mt et Lc) | ως (Gb Ss) c. AEDFEHKLMSVTA etc (et. syrP mg στ .. 5 ωσει
 c. MP etc (: ita Mt; cf et. Lc) | καταβαμων .. D³ al -γων φεις αυτ. c.
 BD 13. 69. 124. al pauc a .. 5 επ αυτων c. AEFHEKLMPSVTA al pler
 (: cf Mt Lc Io), item (vel επ αυτω, in ipsum ff¹ g¹ 1, in ipso) 33. 262.
 al¹⁰ itm^o vg cop (et stetit) al praemisso και μερον (: ex Io 1, 33.), Δ
 spatium vacuum habet hisdem verbis aptum
11. ἐγένετο (b post ουρ., al² g¹ ηκουσθη post ουρ., a f venā) .. D ff² mt
 om (: ut Mt) | εν σοι (Gb¹) c. BDE^oLP 1. 13. 22. 33. 69. 118. 131. 209.
 435. al plus²⁰ a eff² g² 1 vg cop syr^{utr} go al mu .. 5 εν ω c. AEFHEKMS
 UVTA al pl b d ff¹ g¹ syrP mg (: ita Mt, ε. σοι Lc, cf et. evg Hebr ad
 Mt) | ευδοκησα c. ABD^oKLMU etc .. D²*EFHVTA etc ηυδοκ.
12. ευθως c. BE^o*FHEKMSVTA etc .. ADE^oKMMS al plus²⁰ -θειω (Ln :: cf
 ad v. 10.) | το πνευμα .. D add το αγιον | αυτ. εβ. c. AEFHEKLMMSVVT
 etc .. DA 33. 69. 124. (ante το πν.) 346. al pauc (it vg etc) εβ. αυτ.
13. εκει εν τη ερ. (defendit et. Schu) c. EFHMSVTA al pler syr^{utr} etc ..
 AB^oDL al⁶ it vg cop go al Or om εκει (Gb Ln 49.) .. K al²⁰ fere arm
 om εν τ. ερ. (: alterutrum abundare videbatur, sed eiusmodi a Mc^o
 minime aliena) .. a om και ην εκ. ε. τ. ερ. | τεσσαρακ. (c. AB^oLA etc;

ἰπὸ τοῦ σατανᾶ, (7.6) καὶ ἦν μετὰ τῶν θηρίων, καὶ οἱ ἄγγελοι
διηκόνουν αὐτῷ.

14 a.
Mt 4, 12, 17.
Lc 4, 14 a.

14 (8.4) Καὶ μετὰ τὸ παραδοθῆναι τὸν Ἰωάννην ἦλθεν Ἰη-
σοῦς εἰς τὴν Γαλιλαίαν, (9.6) κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ,
15 λέγων ὅτι πεπλήρωται ὁ καιρὸς καὶ ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ
Θεοῦ· μετανοεῖτε καὶ πιστεύετε ἐν τῷ εὐαγγελίῳ.

16-20
Mt 4, 16-22.

16 Καὶ παρῶν παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας εἶδεν
Σίμωνα καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν Σίμωνος ἀμφιβάλοντας ἐν τῇ

ς Ln τεσσαρακ. c. B**EFHKMSUVT al pler; D μ) ημερ. c. BL 33. 102.
2. pe it^{pl}er vg cop Or .. ς (Ln) ημερ. τεσσ. c. ADEFHKMSUVTA etc (: at
ita et Mt et Lc) .. 1. 13. 28. 69. 124. 131. 209. 346. 2. pe επι ημ.
τεσσ. (τε. ημ.). Praeterea LM 13. 33. 102. 346. c et v^{scr} itallq vg cop
aeth syrp m^s art Or^{ed} add και τεσσ. νυκτας (m etc nu. τεσσ.) :: e Mt |
· D8^r και περαζομ. (it vg et temptabatur) | o (et. Or) .. AM al¹⁵ fere om
(: cf Mt)

14. και μετα c. BD ac cop (ex cdd²) .. ς μετα δε c. ADEFGHKLSUVTA etc
vv pler Or Eus (: at και toties repetitum ex more est McI) | τον ω.
c. BDG**KLMA etc Or² .. ADEFG*HSUVT al plus⁴⁰ Eus om τον | ω c.
ADEFHKMUV** (v* al pauc om ω) γ al⁴⁰ fere Eus .. ς (Ln 49.) ο ω c. BDG
L(s?) Δ etc Or :: cf ad v. 9. | του θε. (Gb'') c. BL 1. 28. 33. 69. 209.
al⁵ fere b e f² mt cop arm syrp Or² .. ς της βασιλειας τ. θε., Ln | τ.
βασ. | τ. θε. c. ADEFGHKMSUVTA al pler it^{pm} vg syrp syrp ed go etc
(: cf Mt 4, 23. 9, 35.) .. al¹ fu al om τ. θε. (al¹ των ουρανων)

15. λεγων (Gb'') c. ADEFGHSUVT al³⁰ fere f f². g¹. go art .. ς (Ln) και
λεγ. c. BKLMA al pl it^{pm} vg cop syrp^{utr} etc .. c mt Or plane om (: cf
ad Mt 3, 2.) | πεπληρ. ο καιρος .. D it^{pl}er mt πεπληρωται οι καιροι |
εν .. o^{scr} 36. εν itallq vg (exc fu) Or om

16. και παρω. (Gb'') c. BDL 4. 13. 28. (παρ. δε?) 33. 69. 124. 346. 372.
al^{1pe} (it^{em} al¹ vel² παρ. δε) it vg sax cop go syrp m^s aeth art pers^w
.. ς περιπατων δε c. ADEFGHKMSUVTA al pler syrp (και περ.) syrp etc
(: ita Mt; cf et. Mc 2, 14.) | ειδεν c. ABDEF GHUGA etc .. KLMV etc
· ιδεν | σιμωνα .. D 28. 124. 346. τον σιμ. | σιμωνος c. BLM 102. alifsq
(collatores parum distinxerunt inter lectionem σιμωνος et του σιμων-
νος) a cop arm, item AB**A al²⁵ fere (sed in his plures absq του) του
σιμωνος (ita Gb' Ln); E*FHKSVU al plus¹⁰⁰ syrp go al αιτου του (al
pauc om) σιμωνος (ita Sz) .. ς αυτου c. DGR al mu it^{pl}er vg syrp al |
αμφιβαλλοντας (Gb Sz) c. A(-tes) BDE*FGKLSUVA al plus²⁵ .. ς (Gb')
βαλλοντας c. E**HMT al longe pl (: ita Mt) | εν τη θαλ. c. BL 33. .. ς
(Ln) praem αμφιβληστρον c. ADEFGHKMSUVTA etc b syrp cop al, it^{em}
1. 118. 131. 209. al plus⁵ it^{pl}er vg syrp al mu -στρο, sed plus¹⁰ -στρον
vel -στρο ante βαλλ. (αμφιβ.) pon; D 13. 28. 69. 124. 346. al^{1pe}
praem τα δικτυα (videtur αμφιβαλλ. εν τ. θαλ. sensu mittendi retia
scriptum esse; modis variis quattuor pleniorē reddiderunt dictio-
nem. Ceterum in Mt βαλλ. αμφιβλ. non fluctuat.) | εν τη θαλ. .. κ*
(sed ipse* correxit) 13. 28. 69. al¹⁰ fere εις την θαλασσαν

θαλάσσης ἦσαν γὰρ ἀλιεῖς. 17 (10.2) καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς γενέσθαι ἀλιεῖς ἀνθρώπων. 18 καὶ εὐθὺς ἀφέντες τὰ δίκτυα αὐτῶν ἠκολούθησαν αὐτῷ. 19 (11.6) καὶ πρῶτος ὀλίγον εἶδεν Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ αὐτοὺς ἐν τῷ πλοίῳ καταρτίζοντας τὰ δίκτυα, 20 καὶ εὐθὺς ἐκάλεσεν αὐτούς. καὶ ἀφέντες τὸν πατέρα αὐτῶν Ζεβεδαῖον ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ τῶν μισθωτῶν ἀπήλθον ὀπίσω αὐτοῦ.

21 (12.8) Καὶ εἰσπορεύονται εἰς Καφαρναοὺμ· καὶ εὐθὺς τοῖς ^{Le 4, 21 s.} ^{Mt 7, 28 s.} σάββατον ἐδίδασκεν εἰς τὴν συναγωγὴν. 22 (12.2) καὶ ἐξεπλήρουντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· ἦν γὰρ διδάσκων αὐτούς ὡς ἐξουσίαν ἔχων, καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς.

16. ἀλιεῖς (B*DL* αλιεῖς) .. AL**Δ αλιεῖς

17. γενέσθαι .. 1. 13. 28. 69. 118. 209. al¹⁰ vv aliq om :: ut Mt | αλιεῖς .. AC(C rursus a verbis ὑμᾶς γενέσθαι incipit) LA αλιεῖς

18. ευθως .. L - θυς | τα δικτυα αυτων c. AEFHGKMSUVTA al pler (al¹ αυτ. τ. δ.) it^{mu} syr^{utr} go al .. BCL al¹⁰ vg cop arm om αυτων (Gb⁰⁰ Ln 49. :: at deest in Mt nec intulerunt nisi paucias; similiter deest v. sq) .. D a b c ff² παντα | ηκολουθησαν (it vg secuti sunt) .. B - λου- θουν

19. πρῶτος (D* πρῶτος) c. (Gb'' prob Schu) BDL 1. 28. 102. 118. 124. 131. 209. 2.P^o ab ff²· g¹· cop syr art persP .. ε add εκειθεν, Ln [εκ.] c. ACEFGHKMSUVTA al pler (33. ante πρῶτ. pon) it^{allq} vg syr etc (: e Mt) | ειδεν c. BDEFGHUV etc .. ACKLMVA etc ιδεν | τα δικτυα .. C**KMG al plus³⁰ vv mu (sed non it vg al) add αυτων (: ita Mt)

20. ευθυς c. BL 13. 28. 33. 346. .. ε (Ln) - θυς c. ACEFGHKMSUVTA etc (: cf ad 1, 10.) .. al pauc it^{allq} om vel ante αφεντ. pon | η ζεβεδ- δαιου et - δδαιου, item alibi | απηλθ. οσ. αυτου (κ - των) .. D it vg ηκολουθησαν αυτω

21. εἰσπορεύονται (et. Or) .. al¹⁰ fere - εται .. D 33. 61. it^{allq} go εισ- πορευοντο (61. διεπ.) | καφαρναουμ c. BDA (accedunt alibi alibi) etc it vg cop go sax Or .. ε καπερναουμ c. ACEFGHKLSUVT al longe pler syr^{utr} etc | ευθως (et. Or¹) .. L 1. 28. 33. 131. Or¹ - θυς | τοις σαββ. c. ABDEFGHKLSUVTA etc Or² .. c al pauc εν τοις σαββ., idque c cop^{edd} syr post εδιδασκ. pon | ειδδ. εκ τ. συναγ. c. CLA (ε. τ. συν. αυτων εδ.) 28. 69. 346. 2.P^o al⁵ ac plurib cop^{edd} syr (b Et ingrediens cum eis καθῆκται in synagoga Capharnaum docebat populum) Or² .. ε (Ln) εισελθων (Gb⁰⁰; 124. al post εδιδ. pon, al² go ελθων) εις την συν. εδιδ. (D it vg al mu add αυτους) c. ABDEFGHKLSUVT al pler it^{pler} vg cop^{ed} syr etc

22. και sec .. D8* bed om | οι γραμμ. c. ABDEFGHKLSUVT al pler it^{pl} vg cop al catt .. CMA al¹⁶ fere c f g²· syr^{utr} al add αυτων, Ln [αυτ.]

23-26
Lc 4, 23-27.

23 (14.) Καὶ ἐθὺς ἦν ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτων, καὶ ἀνέκραξεν 24 λέγων Ἐγώ, τί ἡμῶν καὶ σοί, Ἰησοῦ Ναζαρεθί; ἤλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς· οἶδαμὲν σε τίς εἶ, ὁ ἄγιος τοῦ Θεοῦ. 25 καὶ ἐπετίμωσεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς λέγων Πνευμάτι καὶ ἐξέλθε ἐξ αὐτοῦ. 26 καὶ σπαράξας αὐτὸν τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον καὶ φωνήσας φωνῇ μεγάλῃ ἐξῆλθεν ἐξ αὐτοῦ. 27 καὶ ἐθαμβήθησαν ἅπαντες, ὥστε συνζητεῖν πρὸς ἐαυτούς λέγοντας Τί ἐστὶν τοῦτο; διδαχὴ καινὴ καὶ ἐξουσίαν· καὶ τοῖς πνεύμασιν τοῖς ἀκα-

23. εὐθυς c. BL 1. 33. 131. 209. (aliisq ut vdr) cop Or .. ε (Ln) om e. ACDEFGHKMSUVTA etc | ην .. c Or post ε. τ. σ. αυτ. pon :: ut Lc | αυτων c. ABCDEFGHKMSUVTA al fere omⁿ ff¹ g². vg cop^{od}1 syr^{utr} go al Or .. DL al pauc b ce ff² g¹. cop^{od}2 om (:: ut Lc); evgstaria mm των ιουδαιων | ανεκραξεν (et. Or) .. D ενεκρ., 2. ενεκραξ., al² ενεκραξεν

24. εα c. ACEFGHKLSUVTA al longe pler syr^p go etc Or (Eus, sed non satis patet utrum e Mc hauriat an e Lc) al .. BD 102. 157. 2.P^o it vg cop syr aeth arr perss Aug om (Gb^o, Ln 49. :: vox ista non legitur nisi h. l. et Lc loco parallelo 4, 34. huic simillimo. Quum vero totidem fere testes ac fere iidem in Lc omittant atque in Mc, neutro loco elicienda videtur.) | απολ. ημας; (Ln 49. ημας;); .. c cat^{ox} et Victant ημ. απολ. | οιδαμεν c. LA cop arm aeth Or² Eus Thdor^{mo}p Cyr Bas Cyr^{ar} Chr⁴ vel⁵ Irin^t Tert Aug Paulin .. ε (Ln) οδα c. ABCDEFGHKMSUVT al ut vdr om it vg syr^{utr} etc catt Amb al (:: ita Lc)

25. e π̄ .. D 142.* bg¹ om | λεγων .. Λ* (ita prorsus vdr) om (:: cf Lc) | εξ αυτου (D 8.P^o it^{pl} vg sax ex [8. απο] του ανθρωπου) .. BL al¹⁵ fere Dam απ αυτ. (:: cf Lc). Praeterea D 8.P^o it^{pl} gat mm go aeth add πνευμα (b de spiritus; 8. το πν. το) ακαθαρτων (:: cf 5, 8.)

26. και σπαρ. αυτ. το πν. (B 102. om τ. πν.) τ. ακ. κ. φωνησαν (ita c. BL 33. Or; ε Ln κραξαν c. ACEFGHKMSUVTA etc, item -ξας D al⁴ :: ita 9, 26. lectione non fluctuante) φ. μ. εξ. εξ (ita c. ABCEFGHKLSUVT al pler etc (hr etc; ODMA al¹⁰ fere it vg Dam απ: sic Ln :: cf Lc) αυτου .. D e ff² και εξηλθεν το πν. το ακ. (e om το ακ.) και σπαραξας αυτ. (ff² σπ. αυτ. ante το πν.) και κραξας φω. με. εξηλθ. απ αυτ.

27. D Or (?) εθαμβησαν | απαντες c. BL(U?) 157. al pauc Or .. ε (Ln) παντες c. ACDEFGHKMSUVTA etc (:: solent test pler locis plur απαντ. c. παντ. commutare) | συζητ. c. ABCDGLA etc .. ε συζητ. c. EFHKMSUVT al pl | πρ. εαιτοις c. ACDEFGHKMSUVTA 1. 22. 33. 108. 124. 131. 157. 209. 262. 299. 346. 435. al⁷⁰ ac plur .. ε πρ. αυτ. (et quidem αυτ.) c. GLS etc, item omisso προς B (item b e ff² om inter se). In Lc est πρ. αλληλ. | λεγοντας c. BDE²FGHKLSUVTA^o etc .. ACE²MA²⁰ 13. 33. 238. 346. 48. ev al¹⁵ fere -τες; | ει εστ. τοιτο (et. fg¹ vg^{ed} am fa taur ind emm tol) .. D evgl¹³ b e e ff¹⁻³ g² gat mm mt (arm aeth arr) om | διδ. καινη και εξουσιαν· και (ita interpri c.L al, item b doctv. ista cum potestate, et quia, e doctv. haec impotentabilis, ff² haec doctv. potestatis; Ln δε. καινη· κ. εξουσιαν και) c. BL 33. 102., item addito αυτq post

θάραται ἐπιτάσσει, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ. 28 καὶ ἐξῆλθεν ἡ ἀκούη αὐτοῦ εὐθύς πανταχοῦ εἰς ὅλην τὴν περίχωρον τῆς Γαλιλαίας.

29^(15.2) Καὶ εὐθύς ἐκ τῆς συναγωγῆς ἐξελθόντες ἦλθον εἰς τὴν οἰκίαν Σίμωνος καὶ Ἀνδρέου μετὰ Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου. 30 ἡ δὲ πενθερὰ Σίμωνος κατέκειτο πυρέσσουσα, καὶ εὐθύς λέγουσιν αὐτῷ περὶ αὐτῆς. 31 καὶ προσελθὼν ἤγειρεν αὐτὴν κρατίζας τῆς χειρὸς· καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετὸς εὐθὺς, καὶ διακίμαι αὐτοῖς. 32 Ὀψίας δὲ γενομένης, ὅτε ἔδν ὁ ἥλιος, ἔφερον πρὸς αὐτὸν πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας καὶ τοὺς δαιμονιζομένους·

²⁹⁻³⁴
Lc. 4, 32-41.
Mt 8, 14-16.

καινη 1. 118. 131. 205. 206, 209. 2.P^e* .. ε τις η διδ. η καιν. αυτη (Δ τ. η κα. αυ. δε, alibi et αυτη et η και. varie transponuntur); οτι κατ εξ. και c. (Δ)CFEFGHKMSUVTA etc .. D τις η διδ. εικεινη η καινη αυτη η εξουσια (d quatenam est doct. ista nota haec potestas) οτι και .. Gb' fortasse τις η διδαχη η καινη; κατ εξουσ. και | Ln interpg κ. υπακ. αυτω;

28. και εξηλθ. c. BODLMA 33. y^{scr} al¹⁰ it (exc f) vg cop syr aeth sax .. ε εξηλθ. δε c. ΔEFGHKMSUVG etc f syrp go al | ευθυς .. 1. 28. 33. 131. 435. al⁵ bce ff² copedd² aeth al om | πανταχου (L -χη) c. BCL 69. 124. be cop .. f (Ln 49.) om c. ΔEFGHKMSUVTA al pler vv pler (: : at pleonasm iste proorsus ex more Marci est, nec simile quid in Lc habetur)

29. ευθυς c. B1A 1. 28. 33. 118.** 131. 209. 346. .. ε -θεως c. ΔCFEFGHKMSUVG al pler .. D it⁴ syr al pauc om | εξελθοντες ηλθον (L ηλθων, ΓΑ al¹⁰ fere εισηλθ.) c. ΔCFEFGHKMSUVTA al pler vg cop go syrp^{tr} (sed vide post) etc .. B 1. 22. 69. 124. 131. 209. 346. al plus²⁰ itpl gat mm syrp cd ms aeth al Euth Thph εξελθων ηλθεν (Ln Gb' :: cf Lc et Mt) (item D ce εξελθων δε εν τ. συν. ηλθεν, similiter ff²); evgl c ff². add o ω, mt tol ff¹ l egrediens et venerunt | D ιωαννου

30. η δε πε. (LMA al¹⁵ fere add του) σιμ. κατεκ. .. D itpler vg κατεκ. δε η πε. σιμ. | ευθυς c. BDL 33. 69. 346. al pauc .. ε ευθεως c. ΔCFEFGHKMSUVTA al pler .. bce ff². g¹ (non e f ff¹. g² l) syr pers aeth BT om

31. ηγειρ. αυτ. κρατ. της χειρος .. D b εκτεινας την χειρα κρασησας ηγ. αυτην (b -- apprehendit eam et levavit) | τ. χειρος (D -ρα) absq αυτης c. BDL b .. ε της χ. αυτης c. ΔCFEFGHKMSUVTA etc | ευθεως (D itpl vg al ante αφηκεν, etiam ante ο πυρετ. et ante διηκων. ponitur; al¹ syrp c.* add και ηγεροθη :: e Mt) c. Δ(D)EFGHKMSUVTA al pler vv pl .. BCL 1. 28. 33. 102. 118. 131. 209. e cop arm om (: : om Mt et Lc)

32. εδν c. ΔCFEFGHKMSUVTA al fere omn .. BD 38. εδυσεν (Ln 49. Legitur vox ista hoc tantum loco et Lucae loc parall, in quo similiter D δυσσartos invenit) | D εφεροσαν | και. εχοντας .. D bce ff². g¹ add νεσους ποιηλαις (: : e Lc)

33 και ην ὅλη ἡ πόλις ἐπισπνημένη πρὸς τὴν θύραν. 34 και ἐθεράπευσεν πολλοὺς κακῶς ἔχοντας ποικίλους νόσους, και δαυμόνια πολλὰ ἐξέβαλεν, (16.9) και ὁκ ἤφιεν λαλεῖν τὰ δαυμόνια, ὅτι ἤδεισαν αὐτόν.

85-89
Lc 4, 42-44.

35 (17.8) Και πρὸτ ἐννεχα λίαν ἀνασταῖς ἐξῆλθεν και ἀπῆλθεν εἰς ἔρημον τόπον, κάκει προσήγετο. 36 και κατεδύξωσαν αὐτόν ὁ Σίμων και οἱ μετ' αὐτοῦ, 37 και εὔρον αὐτόν και λέγουσιν αὐτῷ

33. και ην -- επισπνημι. (βαλ⁹ συνημι.) c. BCDL 33. 102. y^{ser} al⁴ bel vg Aug .. ε και -- επισ. ην c. AEF GKMSUYA etc .. Γ om ην | ὅλη (y^{ser} om) η πολ. c. BCDL al⁵ (vel plur) it vg etc .. ε η πολ. ὅλη c. AEF GKMSUYTA etc (: pendet ista ut apparet a prior⁸ lectione ην -- επισ. vel επισ. ην. Praeterea ol. plerumque praeponitur substantivo sed passim etiam postpon) | πρ. τὴν θύρ. (D c add αὐτου) .. U al pauc πρ. τὴ θύρα, item 28. 124. 2. P^o πρ. τας θυρας

34. D hunc versum sic habet: και ἐθερ. αὐτους και τους δαυμόνια ἔχοντας ἐξεβαλεν αὐτα απ αἰτων (in eundem modum textum editum exprimunt ff² g¹ et qui daemonia habebant, [ff² add et] εἰσείδατ ἴλα ἀδ εἰς), και ὁκ ἤφ. αὐτα λαλεῖν, ὅτι ἤδ. αὐτ. και ἐθεραπεισεν πολλοὺς κακῶς ἔχοντ. ποικ. νόσοις, και δαυμ. πολλ. ἐξέβ. | ποικ. νόσοις .. L om | λαλ. τα δαυμ. c. ACEFGKLSUYTA etc .. B 102. τα δαυμ. λαλ., D (vide ante) it (exc f) vg sax αὐτα λαλ. :: cf Lc | τα δαυμ., σι: Ln absque commate, ita ut sit pendeat a λαλεῖν | ἡδ. αὐτ. c. AD(vide ante)EFKS UYTA 1. etc syr^{tr} a b e e ff² g² vg go al Vict^{ant} (in catena: ὁ αἰτός i. e. Lc ἐπισπῶν οἶκ εἰς αὐτὰ λαλεῖν, ὅτι ἡδ. αὐτ. εἶνας τὸν χῶ. τὸ δὲ τελευταῖον Μάρκος οἶκ ἔχει) .. BCGLM 28. 33. 69. 124. 131. 209. 238. 262. 346. 435. al plus⁶⁰ ff¹ g¹ l mt sax cop aeth arm syr^p c.* al Ambrst ἡδ. αὐτου (c etc post χῶ pon) χῶ (CGM etc τον χῶ) εἶνας (al ante τον χῶ pon) :: cf Lc

35. ἐννεχα (Gb') c. BCDL 1. 28. 33. 131. 209. al plus¹² .. ε - χον c. AEF GKMSUYTA etc Or catt; al pauc - χιον | ἀνασταῖς .. D⁸⁷ 226. c om | και ἀπῆλθεν .. B 28. 56. 102. 235. 2. P^o om (b de om ἐξῆλθ. και) .. c³⁴ FGV al²⁰ fere catt add ο ῶ (mt post ἐξῆλθ. add) | εἰς .. D add τον | καιε c. BCEFGKLSUYTA al longe pler Or catt .. AD al pauc και εἰσε (Ln :: cf ad Mt 28, 10.) | D προσεῦξετο (sic; d orabat)

36. κατεδύξωσαν c. ABCDEFGKLSUYTA etc .. MU 28. 40. y^{ser} al¹⁰ fere cop ff¹ g² δ vg al - ὤξεν | ο σιμ. c. ACEFGKMSUYTA al longe pler catt; item κ 1. 28. 69. 124. 209. al plus¹⁵ ο τε σιμ. (D⁸ τε σιμ., D²² d τοτε σιμ.) .. BL 33. 102. al⁴ om ο (49. at iidem fere test et. Lc 5, 5. om [cf et. Act 8, 24.], hinc neutro loco eos solos sequi ausim. Aliibi idem nomen modo cum artic. modo sine artic. legitur) | οἱ μετ αὐτου .. Δ add ἦσαν (it vg qui - - εἶσαν)

37. και εὔρον (invenerunt) αὐτ. και λεγ. (dicunt) c. BL e copod¹ (cf 1, 41 cum parall) item D και σιε εὔρ. αὐτ. λεγ. (dicent.) .. ε (Ln) και εὔροντες (al¹ εὔρ. δε) λεγ. c. ACEFGKMSUYTA etc .. b e nil nisi dicentes

οὗ πάντες ζητοῦσίν σε. 38 καὶ λέγει αὐτοῖς Ἄγωμεν ἀλλαγῶν εἰς
εἰς ἐχομένας πομπούλους, ἵνα κἀκεῖ κηρύξω· εἰς τοῦτο γὰρ ἐξήλ-
θον. 39 καὶ ἦν κηρύσσων εἰς τὰς συναγωγὰς αὐτῶν εἰς ὅλην τὴν
Γαλιλαίαν καὶ τὰ δαιμόνια ἐβαλλόν.

40 ^(12.2) Καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτὸν λεπρός, παρακαλῶν αὐτὸν ⁴⁰⁻⁴⁵
καὶ γονυπετῶν αὐτὸν καὶ λέγων αὐτῷ ὅτι εἶν θέλεις, δίδουσί με ^{Le 2, 12-13.}
καθαρίσαι. 41 ὁ δὲ Ἰησοῦς σπλαγχνισθεὶς ἐπιθένας τὴν χεῖρα ^{Mt 2, 1-4.}

37. ζητ. σε c. BCDLA etc it^{pler} (hce quaer. te omnes) vg etc catt^{ixt} ..
ΑΒΓΚΜΣΥΝΓ 22. 69. 124. 131. 262. 346. 435. al¹⁰⁰ fere af go Victant
σε ζητ. (Gb'' Ln)

38. αἰτοῖς .. a add ο ἱε̅ | ἀλλαγῶν c. BCL 38. cop arm arr .. ε (Ln) om
c. ΑΒΕΓΚΜΣΥΝΓΑ etc it vg etc (: prorsus ex more Marci est, ut
παταχοῦ 1, 28; neque simile additamentum in Le habetur) | ε. τ.
εχομενας (B - να) πομπούλους (Δ πομο και πολ.) .. d it vg go syr al
mu ε. τ. εγγυς (it vg προαιμ.) κωρας και εις τας πολεις | κἀκεῖ c.
BDL(87) etc (al allq esse) .. ΑΒΕΓΚΜΣΥΝΓΑ al¹⁰⁰ fere και εις (Gb 8a ::
cf ad Mt 18, 33. de καγω et και εγω) | μ* cop κηρυξωμεν | γαρ .. o add
και | ἐξήλθον (Gb' Schu „recte apud Mc'') c. BCL 38. .. ε (Ln) ἐξελή-
λυθα c. ΑΒΕΓΚΜΣΥΝΓ etc .. a 28. 40. 69. 124. 262. 346. al plus⁶⁰
ἐλήλυθα (Gb'), item vni it vg cop^{edd} go syr syr^{ms} al (: in lo
frequens est ἐλήλυθα de Cho, ut 12, 46. 16, 28. 18, 37. nec fluctuat.
Similiter Le 4, 43. ἀπεσταλμαι pro ἀπεσταλην substituerunt plurimi)

39. ην .. BL ηλθεν | εις τας συναγ. (Gb) c. ΑΒΟΔΚΛΑ 1. 69. 118. 124.
131. 157. 209. 238. 346. 435. al plus¹⁵ .. ε εν ταις συναγωγαῖς c. ΕΓΘ
MSYVΓ etc

40. παρακαλ. (it vg deprecans) .. d ερωτων | και γονυπετ. αυτον (al¹⁰
αυτω, L al¹⁰ fere vnallq om) c. ΑΒΕΓΚΛΜΣΥΝΓΑ al pler eff¹ g² vg
go syr (ante παρακ. αυτ. pon) syr^p aeth pers^p (ut syr) al catt^{ixt} ..
BDΓ 102. 124. al⁶ ab cff² g¹ om (Ln 48. :: pro diversitate textus non
ex ll. parall. petita credi possunt. Eadem verba non inveniuntur nisi
Mc 10, 17. -τησας αυτ. et Mt 17, 14. Talia disertius scribere ad-
amat Mc, cf 5, 22 sq. 5, 32. 10, 17. et alibi) | και λεγων c. ΑΒΕΓΚΛ
MSYVΓΑ etc .. b e cop^{edd} λεγων (49. :: elegantior dictio fit omissio
και, ut Mt 3, 2. ubi pariter ita b) | αυτω .. d it^{pl} emm ing tol am fu
al om | οτι c. ΑΒΓΚΜΣΥΝΓΑ etc a go etc .. CL cff² g¹ mm mt fu (?)
cop^{edd} al mu κηριε (124. post θελ. add), B (teste Btl) κηριε οτι .. d
28. 69. 71. 238. itmu vg al om (: cf Mt et Lc, ubi est κηριε sine οτι) |
θελεις .. d -λεις (sed de volueris, it^{pl}er vg vis) | δινουσαι c. ΑΒΕΓΚΛ
MSYVΓΑ etc .. b δινηη (: cf Lc 16, 2.)

41. ο δε ἱε̅ c. ΑΒΕΓΚΜΣΥΝΓΑ (item L σπλαγχν. δε ο ἱε̅) al fere omn ef
ff¹ (g¹) g² | vg cop^{edd} syr^{tr} go al mu .. BD 102. ab cff² cop^{edd} και
(Ln 49. :: at ita et Mt et Lc) | σπλαγχν. .. d a ff² σπλαγχνος .. bg¹
om | χειρα .. a* al πανο -ρον

αὐτοῦ ἤφατο καὶ λέγει αὐτῷ Θέλω, καθαρῶσθε. 42 καὶ εἰπόν-
τος αὐτοῦ εὐθὺς ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ ἡ λέπρα, καὶ ἐκαθαρίσθη.
43 καὶ ἐμβρομασάμενος αὐτῷ εὐθὺς ἐξέβαλεν αὐτόν, 44 καὶ λέγει
αὐτῷ Ὅρα μηδενὶ μηδὲν εἶπης, ἀλλὰ ὅσαυτα σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ
καὶ προσέτευχε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου ἃ προσέταξεν Μωϋσῆς
εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. 45 (19.10) ὁ δὲ ἐξελθὼν ἤρξατο κηρύσσειν
πολλὰ καὶ διαφημίξεν τὸν λόγον, ὥστε μηκέτι αὐτὸν δύνασθαι
φανερωῆς εἰς πόλιν εἰσελθεῖν, ἀλλὰ ἕξω ἐπ' ἐρήμους τόποις ἦν· καὶ
ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν πάντοθεν.

¹⁰LEV 14, 2.

41. αὐτου ηψ. c. BL 435. (aliisq hand dubie) item (αὐτ. ηψ. αὐτ.) D 7.P^o, item it vg al extend. manum suam (suam eadem vv pler in Mt et Lc om) et tangens eum .. ε ηψ. αὐτου c. ACEFGKMSUVTA etc (: ita Mt et Lc lectione non fluctuante) | καὶ λέγει .. 69. 124. 346. 2.P^o etc λεγων | αὐτω .. 1. etc om
42. εἰποντ. αὐτου c. ACEFGKMSUVTA al longe pler ff¹. g² | vg go syrP aeth sax etc .. BDL 16. 69. 102. 2.P^o a b c e ff². g¹ cop syr arP persP om (Gb^o Ln 49. :: at deest in Mt et Lc neque a testib infertur) | ευ-
θους c. BL 33. al pauc .. ε (Ln) - θεως c. ACDEGKMSUVTA etc (: of ad 1, 10.) | απηλθ. α. αὐτ. η λεπρ. c. BDBQLMSUVT al pler it vg copcd¹ etc .. ΔK al plus¹⁰ syrP item Δ al pauc απηλθ. η λεπρ. απ (Δ al pauc om) αὐτ., c copcd² go η λε. απηλθ. α. αὐτ. | ἐκαθαρίσθη c. ΔB^o CGLA 1. 2. 24. sv yscr etc .. ε (Ln 49.) ἐκαθαρίσθ. c. B²² DEKMSUVT al pler
43. ευθους c. BDL 33. 164. (aliisque) .. ε - θεως c. ACEGKMSUVTA al pler, idque ΔK al pauc post εξεβ. αὐτ. pon .. al pauc syr aeth al om (b c om καὶ ἐκαθ. usq εξεβ. αὐτ., item e ἐκαθερ. usq ευθους)
44. μηδεν c. BCEGKMSUVT al pler .. ADLA 33. 69. 124. 238. al¹⁵ fere it vg al catt¹ et Vict^{ant} Thph om (Ln :: ita Mt et Lc) | ἀλλα c. ABCDE GKLUA al mu .. ε ἀλλ c. M(s?V?)r 1. al ut vdr longe pl | σε. δεξον .. D it vg etc δεξ. σε. | ιερι .. 33. 69. al pauc ff¹. l vg go αρχιρι, in aliis vv vel τοις ιερισι vel principibus sacerdotum legitur | προσ-
εργει .. CL al¹² (ac multo plures) - γκας | ᾶ .. C² καθως, 33. καθα, etiam ὄ legitur | μωυσης c. BDKVA al sat mu etc (cf ad Mt 8, 4. et alibi) .. ε μωυσης c. ACEGLMSUVT al pler etc
45. πολλα .. D it vg al om (238. post διαφημ.) | αὐτον διν. (minusc aliq διν. αὐτ.) .. D al¹ om αὐτ. | φαν. εις πολ. εισελθ. c. ABEGKMSUVTA al pler it vg etc .. CL 28. 33. 124. al aliq cop εις πο. φα. εισελθ., D φα. εισελθ. εις πολ. | ἀλλα c. ABCDMA al sat mu .. ε ἀλλ c. EGKLSUVT al longe pl | επ c. BLA 28. 124. al pauc .. ε (Ln) εν c. ACDEGKMSUVT al pler | B 102. om ην, b e om ην κα: hinc Ln [ην] παντοθεν (Gb^o Sz) c. ABCDEKLSA 1. 33. 118. 131. 157. 209. 238. 299. al plus²⁰ .. ε πανταγοθεν (Schu: „nusquam in N. T.“) c. EGUVT al pler
- II. 1. εισελθων (cser ελθ.) παλιν c. BDE¹L 28. 33. 124. 2.P^o bser cser cop (arm?) a (cum introisset iterum) c (cum venisset om πα.) .. ACEKMUVA al¹⁰⁰ fere syrP go al εισηλθεν καλ. (Gb^o Sz Ln), item εισ. ο ιε παλ. r(Wtst)or al¹⁵ fere syr (παλ. ο ιε) .. ε παλ. εισηλθ. c. minusc aliq it^{mu} (et, d)

II.

1 (20.1) Καὶ εἰσαλθὼν πάλιν εἰς Καφαρναοὺμ δι' ἡμερῶν, ^{Μτ 9, 1-8.} ^{Λc 8, 17-20.} ἠκούσθη ὅτι εἰς οἶκόν ἐστιν. 2 καὶ εὐθέως συνήχθησαν πολλοί, ὥστε μηκέτι χωρεῖν μηδὲ τὰ πρὸς τὴν θύραν, καὶ ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον. 3 καὶ ἔρχονται φέροντες πρὸς αὐτὸν παραλυτικὸν αἰρόμενον ὑπὸ τεσσάρων. 4 καὶ μὴ δυνάμενοι προσεγγίσει αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον, ἀπεστέγασαν τὴν στέγην ὅπου ἦν, καὶ ἐξορύξαντες χαλῶσιν τὸν κρᾶββατον ἐφ' ᾧ ὁ παραλυτικὸς κατέκειτο. 5 ἰδοὺν δὲ ὁ

- vg al .. s εισηλθ. omisso πάλιν | καφαρν. c. BDA etc it vg cop arm go (cf et. ad Mt 4, 13. et alibi) .. s καπερναοιμ c. ADEGKLSUVTA al longe pler syr^{utr} aesth etc | ηκουσθη (a cognitum est, itpler vg auditum est) c. BL 28. 33. 124. 2.^{pe} ac cop arm .. s και ηκ. (Ln [και] ηκ.) c. ADEGKLSUVTA etc (: εισηλθων - - ηκουσθη: dura haec dictio, a Mco quidem minime aliena, aptissime correcta est scribendo εισηλθων και ηκ.) | εις οικ. c. ADEGKLSUVTA al fere omn (g¹ in domum) .. BDL 33. 67. (item itpler vg in domo) εν οικω (Ln :: aperta correctio)
2. ευθεως c. ADEGKLSUVTA al fere omn itpl¹ go syrP al .. BL 33. 102. b g² l vg cop syr aesth al om (Ln [ειθ.]) | ωστε - - πρ. την θυραν (U²² πρ. τη - ρα): a d f f² ia (a in tantum) ut iam (f om) non possit capere (f f² non caperet) usque ad ianuam; b ia ut iam nec ad ianuam caperet; vg g² ia ut non caperet (g² gat mm add domum) noq. ad ian.; c ia ut non caperet domus; c ia ut non cap. introitus ianuae | αιτοις .. D b c f f² προς αιτους | τον .. D om; 225. om τ. λογ.
3. φεφ. πρ. αιτ. παραλ. c. BL 33. 346. (aliisq) g¹ am fu ing tol mt (cop adduxerunt ei pa.) .. C^oDG 1. 124. 131. 209. al¹⁰ fere itpler vged al ut vdr̄ mu πρ. αιτ. φεφ. παρ. (Ln) .. s (49.) πρ. αυτ. παρ. φεφ. c. ACO²²KKLSUVTA al pler (: propter sqq vitandum videbatur φέροντες πρὸς αὐτόν, hinc alii φεφ. ante παραλ. alii post παρ. transposuerunt) | υπο .. L απο, A επι, y^{20r} παρσ
4. προσεγγισ. c. ADEGKLSUVTA al longe pler (al⁶ εγγισαι) itpler go syr etc .. BL 33. 63. 72. mg 253. 48. ^{ov} fl vg δ cop syrP aesth arr persP προσεγγικαι (33. - γκειν) (: Schu „recepta nusq. in N. T.“ At poterat προσεγγικ. significantius videri; commendabatur et. collato Lc) | αυτω (al² - τον, κ² al pauc ante προσεγγ.) .. DK² al pauc itpler (copedd²) om | δια (propter a) τ. οχλον .. D απο του οχλου, itpler vg prae turba (e - dam, al multitudinē) | οπου ην .. DA al¹⁰ fere itpler mt go syr al add o iē | εξορυξαντες .. D itpler syr om | κρᾶββατον c. ADEGKLSUVTA (PV certe 9. 11. 12.) al pm, item κρᾶβατον B² κ al mu, grabatum a e am ing al, grabatum itpl¹ vged etedd mu .. s κρᾶββατον c. B² v (hoc certe versu) etc b | εφ ω c. ACOBHKLSUVTA al pler go etc (item r al pauc εφ ο, 18. 33. 69. 346. 2.^{pe} εφ ου, al pauc εφ ου), itpler vg in quo .. BDL (a g¹ ubi) οπου (Gb¹ Ln 49.) | D ην (erat) ο παρ. κατακειμενος (iacens)
5. ιδων δε c. ADEGKLSUVTA al pler itpler vg syr^{utr} go etc .. BDL 13.

Ἰησοῦς εἶπεν πίστιν αὐτῶν λέγει τῷ παραλυτικῷ Τέκνον, ἀφέωνταί σου αἱ ἁμαρτίαι. 6 ἦσαν δὲ τινες τῶν γραμματέων ἐκεῖ καθήμενοι καὶ διαλογιζόμενοι ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν 7 Τί οὗτος οὕτως λαλεῖ; βλασφημίῃ τίς δύναται ἀφεῖναι ἁμαρτίας εἰ μὴ εἰς ὁ θεός; 8 καὶ εὐθὺς ἐπιγενοὺς ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι αὐτοῦ ὅτι οὕτως αὐτοὶ διαλογίζονται ἐν ἑαυτοῖς, λέγει αὐτοῖς Τί ταῦτα διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; 9 τί ἐστὶν εὐκοπιώτερον, εἰπεῖν τῷ παραλυτικῷ Ἀφέωνταί σου αἱ ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν Ἐγειρε ἄρῶν σου τὸν κράββατον

28. 33. 69. 124. 346. 2.P^o e cop και ιδων (49. :: at ita prorsus Mt et Lc) | τεκνον .. c Θαρσει τεκν. | αφηωνται c. ACDEGHKLMUVTA al pler, (-ονται e al mu) .. B 28. 33. (aliquo?) αφηνται (Ln), Δ αφιονται (itpler vg remittuntur vel dim., b remissa sunt) | σου αι αμαρτ. (Gb) c. BDE^oGLA 1. 33. 69. 102. al¹⁰ fere, item c^o al pauc am fu mt ing emm b eff¹⁻² σοι αι αμ. .. ζ (Ln) σοι αι αμ. σου (Ln [σου]) c. AC^oEHK M^oSUVT al pler it^om (et. d) etc, item m^o 28. 346. al¹⁰ σου αι αμ. σου

6. ε. τ. καρδ. αυτων .. D al pauc add λεγοτες, item itpler coped¹ dicentes vel et dic.

7. τι .. B P^oET οτι | ουτως (H -τος) c. BDEGHLMUTA etc .. ζ ουτω c. ACK etc .. al¹⁰ fere v^oallq om | λαλει; βλασφημει c. BDL it^ol vg coped¹ .. ζ λαλει βλασφημιας (al pauc v^oallq -μων, Δ -μας) c. ACEGHKMSUVTA al pler e (loquitur blasfemia) coped² go syr^otr etc (c loquitur blasphemans; b nil nisi Hic blasphematis) (: at ita prorsus Lc, nec fluctuat lectio. Ut fert Marci ratio, lectio a nobis recepta ex Mt et Lc repetita videtur) | D^o τας αμαρτίας | εις (a unus, itrell^o vg solus) .. D^o om

8. ευθυς c. BL 33. .. ζ -θως c. ACEGHKMSUVTA etc .. D 28. 64. 2.P^o abcff² g¹ coped¹ syr al mu om (: ita Mt et Lc) | αυτου .. D 258. a b ce ff² om (g² gat sancto) | οτι ουτως c. ACDEFGHKLMSUVTA al fere omn fg² vg cop go syr^oP aeth etc (b ce ff² syr quid) .. B 102. item (quod comparant) ag¹ om ουτ. (Ln) | αυτου (Gb Ss) c. ACEFHKMSUVTA 18. 22. 33. 69. 262. 299. 346. 435. al plus¹⁰⁰ syr^otr go sl Thph .. ζ (Ln) om c. BDGL 1. etc it vg cop al (: vox ista delenda videri poterat, non item addenda) | εν εαυτοις .. L al² εν αυτοις | λεγει c. BL 23. efg² vg .. ζ (Ln) ειπει c. ACDEFGHKLMSUVTA etc (: ita Mt et Lc, nec fluctuat lectio)

9. παραλυτικω .. D παραλυτω .. 33. a Aug om | D hoc ordine: ειπ. τω παραλ. εγειρε -- εις τ. οσπον σου, η ιπειν αφ. σ. αι αμαρτ. | αφηωνται (minusc pauc -ονται) c. ACDEFGHKLMSUVTA etc .. B 28. (33.?) 2.P^o αφηνται (Ln). De it et vg cf ad v. 5. | σου αι αμαρτ. (Gb Ss) c. BEFGHLMUV 1. 28. 33. 69. 108. 124. 157. 209. 262. 299. 346. al plus¹⁰⁰ .. ζ (Ln) σοι αι αμαρτ. c. ACDSGA etc itpler vg etc, item al pauc v^o allq σου αι αμ. σου vel σοι αι αμ. σου | εγειρε (Gb Ss) c. ACD EFGHKM (sed m^o om εγειρ. και)svr 1. 33. 124. 157. 209. 262. 299. al plus¹⁰⁰ .. BL 28. 33. εγειρου (49. receptoram praesertim quam nec v.

καὶ περιπάτει; 10 ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀρῆναι ἐπὶ τῆς γῆς ἁμαρτίας, λέγει ἐπὶ παραλυτικῶν 11 Σοὶ λέγω, ἔγειρε ἄρον τὸν κράβατόν σου καὶ ἔπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου. 12 καὶ ἠγήθη, καὶ εὐθὺς ἄρας τὸν κράβατον ἐξῆλθεν ἐναντίον πάντων, ὥστε ἐξίστασθαι πάντας καὶ δοξάζειν τὸν θεὸν λέγοντας ὅτι οὕτως οὐδέποτε εἶδαμεν.

13^(21.2) Καὶ ἐξῆλθεν πάλιν παρὰ τῆρ θάλασσαν· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ¹²⁻¹⁷ _{Mc 9, 9-12} _{Lc 9, 17-22} ἤρξατο πρὸς αὐτόν, καὶ ἐδίδασκεν αὐτούς. 14 καὶ παραγών εἶδον

11. nec ll. parall. eadem scriptura inventa esset: at potest et. hoc solo loco istum in modum correctum esse) .. ζ *εγειρας* c. UA al pl | *αρον* (Gb Sz) c. CD^εL 1. 33. 118. 131. 209. al¹⁰ fere fl vg (axo am) cop^{cd}d² syr arm sl⁴ .. ζ (Ln) *και αρ.* c. ABEFGHKMSUVTA al pler it^{pl} d am cop^{ed}1 syrP go al (al² bc om αρ. τ. κρ. σ.) | *κραβαττον* c. ACDE F**GHELM(S?)UVTA al pm, item B**F* al mu *κραβατον* (de it vg vide ad v. 4.) .. ζ *κραββατον* c. B** etc | *σου τ. κρσβ.* c. EFGHSUVTA al longe pl .. ABCDKLM al³⁰ fere τ. κρ. σου (Ln 49. :: at ita v. 11. lectione non fluctuante) | *περιπατει* .. LA *υπαγε*, D a ff² arm *υπαγε ες τον οικον σου* (g² *Surg. et ambula, et tolle grab. tuum et vade in dom.*)

10. *ειδητε* (it vg *sciatis*) .. AGL al pauc *ιδητε* | *αρι. επ. τ. γ. αμαρτ. c.* ABEFGKMSUVT 1. al sat mu syrP etc .. CDHLM a plus⁶⁰ it^{pl}er vg go syr al επ. τ. γ. αρι. αμ. (Gb Sz Ln :: at ita Mt et Lc lectione tantum non fluctuante) .. B 142. 157. αρι. αμ. επ. τ. γης .. al² b Aug om επ. τ. γ.

11. *εγειρε* (Gb Sz) c. ABCDEFGHMSVU al⁴⁰ fere .. ζ *εγειρας* c. LVA al sat mu .. κ *εγειρον* | *αρον* (Gb Sz) c. BCDE^εLR 13. 28. 33. al¹⁰ fere a bef ff¹⁻²·g¹⁻¹ vg cop syr al Ephr Amb Aug .. ζ *και αρ.*, Ln [κ.] αρ. c. ABEFGHKMSUVTA al longe pl cdg² mt go al | *κραβαττ.* c. ACDEFGHK LM(S?)UVTA etc; B* al mu *κραβατον* .. ζ *κραββατον* c. B** etc

12. *ηγερθ. κ. ευθως* (C-θεως) c. BC^εL cop^{ed}1 .. ζ (Ln) *ηγερθ. ευθως και c.* AC**EFGHKMSUVTA al pler syr^{air} go aeth al (: cf Lc *παραχρ. αναστας*, quod non fluctuat) .. D 47.^{ov} 60.^{ov} a fg¹⁻¹ vg cop^{ed}d² *ευθως ηγερθ. και* (: videbatur *ευθ.* ad *ηγερθ.* trahendum: hinc modo ante *ηγ.* modo post *ηγ.* posuerunt) .. passim ut b c e ff² omittitur *ευθως* (: ita Mt) | *κραβαττον* .. ζ *κραββατον*: ut v. 11. Praeterea H al⁵ c cop al add *αιτου* | *εναντιον* .. BL 187.me *εμπροσθεν*, 28. 33. al pauc *ενωπιον* | *παντας* .. A -τες | *λεγοντας* .. D *και λεγειν* .. B b om, hinc Ln [*λεγ.*] | *ουτ. ουδεπ.* c. BDL 244. arm (e *sic nunquam taliter, b taliter non talia*) .. ζ (Ln) *ουδεπ. ουτ.* c. ACEFGHKMSUVTA al longe pler it^{pl}er vg etc (: cf Ioh 7, 46. ubi in nullo teste *ουτως ουδεπ.* correctum est) | *ειδαμεν* c. CD .. ζ (49.) *ειδομεν* c. BEFGHLSVTA etc, item AKMV etc *ιδου.* (b *viderant*)

13. *πάλιν* .. D^ε 13. (infert o ω , item al pauc vv aliq) vg^{cd} al pauc Aug om | o *οχλος* .. D* om o

14. *παραγων* .. FGHT 13. 33. 69. 262. al³⁰ fere et evglitaria al add o ω | *ειδεν* c. BDEFGH(S?)U etc .. ACGLMVTa al sat mu *ιδεν*

Λεβειν τον του Αλφαιου καθήμενον επί τὸ τελωνιον, και λέγει
αὐτῷ ἠκολούθει μοι. και ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ. 15^(22.1)
και γίνεται ἐν τῷ κατακεισθαι αὐτὸν ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, και πολλοὶ
τελωνῆαι και ἁμαρτωλοὶ συναρέκωντο πρὸ Ἰησοῦ και τοῖς μαθηταῖς
αὐτοῦ ἦσαν γὰρ πολλοὶ και ἠκολούθησαν αὐτῷ. 16 και οἱ γραμ-
ματεῖς και οἱ Φαρισαῖοι, ἰδόντες αὐτὸν ἐσθίοντα μετὰ τῶν ἁμαρ-
τωλῶν και τελωνῶν, ἔλεγον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ Ὅτι μετὰ τῶν
ἁμαρτωλῶν και τελωνῶν ἐσθίει. και πίνει; 17^(22.2) και ἀποστὰς

14. λεβειν c. BE²LM al pauc, item ε (Ln 49.) λεβειν c. CE²*FGHSUV al sat
mu am fu etc .. AKGA 33. 80. 118. 126. 262. 346. al plus²⁰ vg^{sd} g
sytr^{tr} cop catt Thph λεβειν .. d 13. 69. 124. (in mg ἐν ἄλλοις· λεβειν)
scholl codicum 237. 238. 253. 259. abc e ff²* g¹. (edd Origenis? vide
post) καιβον (Or: ἴστω δὲ και ὁ Αββὴς τελωνῆς ἀκολούθησας τῷ ω,
ἀλλ' οὔτιγε τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀππ. αὐτοῦ ἦν, εἰ μὴ κατά τινα τῶν
ἀντιγράφων τοῦ κατά Μάρκ. εὐαγγ.)
15. γίνεται c. BL 33. 2.P^o (aliisq ut vdr) .. ε (Ln) εγενετο c. ACDFGSH
KMSUVTA etc (: at εγενετο non fluctans apud Mt legitur ac per se
facile commendabatur; praesenti vero tempore Mc uti adamat, quem-
admodum toties cum praeteritis consociat) | ἐν τῷ (B? L 13. 33. 69. 102.
124. haec om) κατακεισθ. (ἀ κατακλιθῆνας) αὐτον .. d abc e ff²* κατα-
κειμῶν (al¹ - του) αὐτων (al¹ - του) :: cf Mt | αὐτου .. b e om | και
(al pauc ἰδου) πολλοι .. d f. 28. 118. al¹ it vg (al) om και | συναρέ-
κωντο .. AC praem ελθοντες (: e Mt) | πολλοι και .. d it vg sax po.
oi και (a c e ff²* mt om και)
15. 16. κ. ἠκολούθησ. αὐτω. και οι γρ. κ. οι φα. (al¹ add οἱ) ἰδοντες c.
ACDFGSHKMSUVI etc (d it vg sax vide ante) .. BLA 33. (124. ? ex parte
sic? certe τῶν φαρ.) b (qui ante οἱ και habuerat) cop sytr^{tr} και ηκο-
λουθουν αὐτω γραμματεῖς (ita BA; L 33. cop οι γρ., b sytr^{tr} και praem)
των φαρισαιων (ita et. 28., sytr^{tr} των ιουδαιων, cop odd² και οι φαρ.)
και ἰδοντες (b et videtur). Eandem singulorum conjunctionem con-
firmat d, suo quidem ille modo (vide ad v. 15. extr), pro ἰδοντες per-
gens και εἶδον (Ln [και] ἰδοντ.) posteaque και (male om b) ελεγον
16. αὐτον εσθιοντα (et. a f; A εσθ. ante ελεγον pon) .. B 33. (124. ?)
2.P^o item (quia manducat) b d ff² cop odd² οτι εσθιει (Ln), DL (rescripta
habet sed ab ipso*) item (quia manducaret) c ff¹* g¹ vg coped¹ aeth
(al) οτι ησθιεν | αμαρτ. και (d add τῶν) τελων. c. BDL² 2.P^o it am
tol mt cop odd¹ aeth .. ε τελ. και αμαρτ. c. ACDFGSHKL²*MSUVTA al
fere omn vg^{sd} et mss allq cop odd² sytr^{tr} go sax al (: is ordo v. 15.
non fluctat, nec magis apud Mt; cf. et. Lc) .. 28. 69. 53.^{ev} sytr^{tr} om
αμαρτ. και, e om ἰδοντ. usq αμ. κ. τελ. | Οτι c. BL 33. 102. 108. 246.*
.. ε (Ln) τι οτι c. ACDFGSHKMSUVTA al longe pler (Schu., τι οτι non
dixit Mc sed Lc saepe“) .. d δω τι (: idem οτι interrogativum cf
epist Barn 7. 8. 10., item Mc 9. 11. 28. etc) | τ. αμαρτ. κ. (B²* d add
των) τελων. c. BDL a aeth .. ε τ. τελ. κ. αμαρτ. c. ACDFGSHKMSUV
om αμ. κ. τῶν) VTA etc (: vide supra; certe enim utroq loco aut neutro
ordo a nobis receptus servandus est) | εσθιει (B ante μετα των pon;

ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς Οὐ χρεῖας ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες· οὐκ ἦλθον καλέσαι δικαίους ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς.

18 Καὶ ἦσαν οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἠστυεύοντες. καὶ ἐροῦνται καὶ λέγουσιν αὐτῷ Διὰ τί οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ μαθηταὶ τῶν Φαρισαίων ἠστυεύουσιν, οἱ δὲ σοὶ μαθηταὶ οὐ ἠστυεύουσιν; 19 καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ θυμῶνος ἐν ᾧ ὁ θυμῖος μετ' αὐτῶν ἐστὶν ἠστυεύειν; ὅσον χρόνον ἔχουσιν τὸν θυμῖον μετ' αὐτῶν, οὐ δύνανται ἠστυεύειν· 20 ελεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ θυμῖος, καὶ τότε ἠστυεύουσιν ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. 21 Οὐδεὶς ἐπίβλημα ῥάκους

α -ιετε, 124. syhr -ιετε) κ. πινει (G -νετε, 124. syhr -νετε :: ut Lc) c. ACEF(G)HKLMSTVTA etc .. BD 102. 235. 271. abe ff² om κ. πινει, hinc Ln [κ. π.] (:: ut Mt). Praeterea CL 69. al plus¹⁰ c ff¹ g¹ l vg (et. am al mu, sed non omn) cop aeth ar pers sax add (c ante εσθ., sax post εσθ.) ο διδασκαλος υμων (:: a Mt)

17. αυτοις .. D 1. 209. a beg¹ om | ου .. B (2. p^o?) οτι ου | αλλ c. ACD EFGHKLMSTVTA etc .. B αλλα | ουκ c. ABDEFGHKLMSTVTA etc .. CL al plus⁵ cf vg copedd² al ου γαρ (:: ut Mt) | αλλα (κ 1. al pauc αλλ) αμαρτ. (Gb Ss) c. ABDKLA 1.* 22. 28. 102. 118.* 157. 209. 238. 299.* 435. al plus³⁰ b e f ff² g² i l vg cop go syr^{utr} aeth arm pers sax catt^{comm} Euth Aug .. ε add εις μετανοιαν c. OEFGLMSTVTA al longe pl a c ff¹ g¹ catt^{ixt} (:: ita Lc, nec fere fluctuat. Cf et. Mt)

18. οι φαρ. (Gb Ss) c. ABCDEK 13. 69. 157. 238. al³⁰ fere b c e ff² (g²?) i vg (exc mt) cop go syr^p arm sax .. ε (Gb') οι των φαρισαιων c. EFG HKLMSTVTA al pler a ff² g¹ l i syr syr^p mg al (:: of Lc) | και οι μαθ. τ. φαρ. c. BC¹ L 33. 2. p^o e syr^p mg .. ε (Ln) κ. οι (Δ al pauc om) των φαρ. c. C^{**} DEFGHKLMSTVTA (A) etc .. al pauc a ff² g² go copedd² arm κ. οι φαρισαιοι .. Δ om | οι δε σοι μαθ. (Δ σου μαθ., ε* 28. al pauc vvaliq μαθ. σοι) .. B 102. 127. (2. p^o?) sax om μαθ.

19. ο υς .. D 28. bi | του θυμωνος (b ff² vg purtiatum) .. a c e ff¹ g¹ 2- i l τροποι, item go aeth | στον χρ. - - ἠστυεύειν .. DU 1. 33. 118. 209. 225. 235. 248. abe ff² g¹ i aeth ar^p pera^p om (Gb^o) .. syr nequaquam | εχ. τον θυμω. μ. αυτ. (μετ αυτων c. BC 124. esor 2. p^o aliiq; ε Ln μεθ αυτων c. ADEFGHKLMSTVTA etc) c. BCL 28. 131. 124. (εχ. με. α. τ. υι.) c (ut 124.) .. ε μεθ αυτ. εχ. τ. θυμω. c. ADEFGHKLMSTVTA al pler go syr^p f al

20. απαρθη .. C 13. 28. 64. 69. 124. 246. αρθη | ἠστυεουσιν (ε* -ωσι) .. D^{*g} U al⁵ go ἠστυεουσιν | εν εκεινη τ. ημ. (Gb Ss) c. ABC DEKL 1. 13. 28. 33. 69. 157. 209. 238. 246. al plus³⁰ ff² i l am go syr^{utr} aeth arm .. ε εν εκειναις ταις ημεραις c. EFGHKLMSTVTA etc (:: ut Lc)

21. ουδεις (Gb Ss) c. ABCKLSA 1. 13. 33. 69. 102. 131. 157. 209. 246. 435. al⁴⁰ fere it^{pl} vg go coped¹ syr^{utr} al Thph (Aug al) .. DEM 28. al⁵ a c ff² syr^p mg add δε (:: ut Mt), item 75.** copedd² g² mt mm al γαρ .. ε και ουδ. c. EFGHVT al pl aeth al | φακους c. BCEKL(S)UVA al pler

ἀγνάφου ἐπιράπτει ἐπὶ ἱμάσιον παλαιόν· εἰ δὲ μή, αἶρει τὸ πλῆ-
 ρωμα ἀπ' αὐτοῦ τὸ καινὸν τοῦ παλαιού, καὶ χεῖρον σχῆμα γίνεται.
 22 καὶ οὐδεὶς βάλλει ὄνον νέον εἰς ἀσπὸν παλαιόν· εἰ δὲ μή,
 ἔψουσι ὁ ὄνος τοὺς ἀσπὸς, καὶ ὁ ὄνος ἀπὸλλεται καὶ οἱ ἀσπὸί.
 23⁽²²⁾ Καὶ ἐγένετο παραπορεύεσθαι αὐτὸν ἐν τοῖς σάββασι
 διὰ τῶν σπορίμων, καὶ ἤρξαντο οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὄδον ποιεῖν τῶ-

²²⁻²³
 Lc 6, 1-8.
 Mt 12, 1-8.

.. ADFGHMΓ al mu ρακκου; (Ln) | αγναφου (al pauc ακταφ.) .. EFLA
 al pauc -φους | επιραπτει c. AB²CEFGHLYA 1. 124. al mu .. ς (Ln)
 επιραπτει. c. B²*KM(σ?)UT al pler .. D επισυραπτει | επι ιμασιον πα-
 λαιον c. BCDE 33. .. ς επι (13. 69. 124. al pauc om) ιμασιον παλαιον c.
 ADFGHEKMSUYTA etc (: ita Mt, nec fluctuat) | μη .. κA 28. 33. 346. al²⁰
 fere μηγε (: ita Lc) | το πληρ. απ αυτ. (B αφ αυτ.) c. (B) L 1. 131.
 209. 435. al¹ vel⁹ go; item απ αυτου (Δ* -τωι) το πληρ. AKA al²⁰ fere
 (49.) .. D 13. 28. 124. it¹ pler vg syrP etc το πληρ. omisso απ αυτ., per-
 gentes το καιν. απο του παλ. .. ς το πληρ. αυτου (Gb⁰⁰ αυτ. ex D etc
 coniectura facta) c. CEFGHMSUYT al longe pl .. passim et. aliter legi-
 tur (: extrema lectio est Mt¹ et per se facillima; praeterea το πλ.
 απ αυτ. commodius reddiderunt postposito το πληρ.) | L om x. χει-
 ρον (D -ρων) σχισμ. γιν.

22. μη .. CLM²² al pauc μηγε (ita Mt et Lc) | φησσει c. ADFGHEKMSUYTA
 al fere omn cef ing fu emm cop syrP etc .. BCDE 33. (alpe ut vdr̄t)
 it¹ pl vg (et. am gat mm mt) φησει (Ln :: at est e Lc) | ο οιν. (Gb⁰⁰) c.
 BC²DL 13. 69. 342. 358. 301.² h²scr (et alpe) it¹ pl (b om o οιν.). vg (exc
 gat) sax cop syr arm pers^w .. ς add ο νεος c. AC²²*EFGHEKMSUYTA al
 pler (118. o νε. οιν.) f gat syrP go al (: e Lc, ubi nemo fere testium
 om) | απολλιται (L 102. εκχεται, D it⁵ απολουνται post ασκ., item
 301.² omissis τ. ασκου; και οι ασκ. (cop cum uiribus) c. BDL 102. a b
 e ff² i cop (: itaque et L 102. et D it⁵ leviter iam e Mt corrupti sunt)
 .. ς (Ln) εκχεται και οι ασκ. απολουνται (syr κ. οι ασκ. απ. post και
 ο οιν. εκχ. pon) c. ACEFGHEKMSUYTA etc (: at ita Mt paucis variantib) |
 κ. οι ασκ. (vide ante) c. D ab ff² i .. ς (Ln) add αλλα (ma al mu αλλ)
 ονον νεον εις ασκου; καινον; (al¹ νεοις, al¹ om) βλητεον (e f cop go aesth
 βαλλουσαι, B 102. om; [al² e g¹ f gat mm mt sax add και αμφοτεροι
 σινητηροινται]) c. A(B)CEFGHEKMSUYTA etc (: at ista e Mt et Lc ad-
 dita esse tantam non certum est, praesertim cum lectio a nobis re-
 cepta optime conveniat rationi Me¹, et quin locus Marei varie e pa-
 rallellis corruptus sit dubitari nequeat)

23. εγενετο .. D 13. 69. 124. 346. aff¹⁻² g¹⁻² il vg sax add παλιν (prob
 Schu in Mc collatis 2, 1. 13. 3, 1. etc) | παραπορ. (c. ADFGHEKMSUYTA
 etc; BCD διαπορ. e Lc: ita Ln; al pauc πορευεσθ.) αυτον (h. l. c. ACE
 GHEKMSUYT etc; BDUA a ff² mt al pauc post εγενετο: ita Ln) εν (CLA al
 plus²² om, Gb⁰⁰: ita Mt) ε. σαββ. (h. l. c. ADFGHEKMSUYT etc; κ 365. post
 σποριμ.; BCDLA a ff² mt inter αυτ. et διαστ. vel παραστ. pon: ita Ln;
 it¹ pler vg cum sabbatis ambularet: cf Lc) | κ. ηρξ. ο; μαθ. αυτ. c. ADFG
 HEMSUYTA 1. al pler syrP go al etc .. BCDE 13. 28. 33. 69. 124. 346.
 2. P² it vg cop κ. ο; (2. P² e e ff² g² ο; δε) μαθ. αυτ. (DE² 435. arm om)

λοτες τοὺς σάββατος. 24 καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἔλεγον ἀπὸ Ἰδοε τί· Ex 20, 10. ποιοῦσαν τοῖς σάββατον ὃ οὐκ ἔξοστιν; 25 καὶ αὐτὸς ἔλεγεν αὐτοῖς· 1 Sam 21, 6. Οὐδέποτε ἀνέγνωτε τί ἐποίησεν Δαυιδ, ὅτε χρειαν ἔσχεν καὶ ἐποίησεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ; 26 πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν ὄκνον· 1 Lev 24, 9. τοῦ θεοῦ ἐπὶ Ἀβιάθαρ ἀρχιερέως καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγεν, οὗς οὐκ ἔξοστιν φαγεῖν εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσιν, καὶ ἔδοκεν καὶ τοῖς σὺν αὐτῷ ὄκνον; 27 (26-2) καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς Τὸ σάββατον διὰ τὸν ἄνθρωπον ἐγένετο, οὐχ ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ σάββατον· 28 ὥστε κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.

- ηφ. (Ln 49. :: similiter test mu in Le transposuere verba; praeterea adamant ηφ. et infin. iuxta ponere, cf ad 6, 2.) ὁσον ποιουν (c. AC EKLMΣYVΓA al ut vdr om; BGH oδοποοιουν: ita Ln; utrumque apud Graecos sed neutrum hoc sensu dictum est) τιλλοτες .. 13. 69. 124. 346. οδοποοιουντες τιλλοτες (346. -λλειω), item af go arm ἕτερ facientes velle .. d 26. ov bceff²·g¹ i persp τιλλειω (ceff² arm add και εσθμειω; similiter g²: e Mt et Le)
24. και οι .. d it vg oi δε | αυτω .. d e i om | ποιουσιν .. DM 1. 13. 28. 69 124. 346. al⁶ it gat go syr^{hr} aeth arm Hier add οε μαθηται σου (: cf Mt) | τοις σαββ. (Δ 28. post εξεστ., Δ ante τε) c. ABCDEMA 1. 13. 69. 102. 124. 131. 157. 346. 435. al³⁰ fere it vg .. ε (Gb⁰⁰) praem εν c. EGNLSUVΓ al longe pl | εξεστιν .. d abcff²·g¹ add αιτοις
25. αυτος c. AEFGEHKLMΣYVΓA al longe pler c (ἴραε) e (ille) syrP etc (nec ap Mt nec ap Le) .. BCL 13. 28. 33. 69. 102. 124. 2. P^o bff²·g¹ il vg cop al om (Ln [αυτ.]), d a αποκριθεις (: ita Le), go syr al ο ω | ελεγ. c. ABEHKLMSYVΓA al longe pler, item dixit (aceff²) vel dicebat aceff²·go syr^{utr} copedd² etc, item d (ut Mt et Le) εσπεν (d αὐ) .. CL 13. 28. 33. 69. 124. item (αὐ) it^{PM} vg (cop^{cd}¹) λεγει (Ln) | δαυιδ .. δαυιδ (Gb Sz 49.), δαβιδ (ε Gb¹): cf ad Mt 1, 1. | οι μ. αυτου .. d add οντες, Δ ησαν (it vg qui - - erant)
26. πως c. ACEGHEKLMΣYVΓA al fere omv vν fere omv (a ε) .. BD 102. om | εισηλθεν (et. Mt et Le) .. B ηλθεν | του θεου .. c^o om του | επι αβι. (c. BEGHEKLMΣYVΓ al plus⁷⁰; ε add του c. ACΔ etc, Gb⁰) αρχιερωσ (Δ f go ιερως) .. d 271. abeff²·i om (: ita Mt Le) | d προσθεσεωσ | τοις μρ. (28. αρχιμρ., Δ al plus⁵ vν aliq vel add vel praem μονοις: e Mt et Le) .. BL τοις (L τοις) ιερεις (: ut Le) και εδ. και (d it vg aeth al om) ε. σιν αυτω (d al plus¹⁰ μετ αυτου) ουσιν (2. P^o om) .. al⁴ ff² om (: ut Mt) .. d 2. P^o abceg¹·i post εφαγεν (: ut Le) pon
27. και ελεγ. αυτος -- δια το σαββ. c. ABCGEHKLMΣYVΓA al omv vν fere omv .. d aceff²·i λεγω δε υμεισ οmissis rell omnib, item b servatis rell :: cf Mt 12, 6. et Le 6, 5. | ουχ c. AC⁰⁰⁰·EGHEKLMΣYVΓ al longe pler bf go etc .. BC⁰·LA 33. ff¹·g¹·2 l vg cop syr syrP c. ob. aeth etc praem και (49.)
28. ωστε .. abceff²·i σαι, g¹ λεγω δε υμεισ .. d om | σαββατου .. a add et om audissent qui ab eo erant, capierunt detinere eum; dicebant enim quis caritatis mentis (: cf 8, 21.)

III.

¹⁻⁶
Mt 13, 9-14.
Lc 6, 6-11.

1 Καὶ εἰσῆλθεν πάλιν εἰς τὴν συναγωγὴν, καὶ ἦν ἐκεῖ ἄνθρωπος ἐξηραμμένην ἔχων τὴν χεῖρα· 2 καὶ παρετήρουν αὐτὸν εἰ τοῖς σάββασιν θεραπεύσει αὐτόν, ἵνα κατηγορήσουσιν αὐτοῦ. 3 καὶ λέγει τῷ ἀνθρώπῳ τῷ ἐξηραμμένῳ ἔχοντι τὴν χεῖρα Ἔγειρε εἰς τὸ μέσον. 4 καὶ λέγει αὐτοῖς Ἔξωσιν τοὺς σάββασιν ἀγαθοποιῆσαι ἢ κακοποιῆσαι, ψυχὴν σῶσαι ἢ ἀποκτεῖναι; οἱ δὲ ἐσιώπων. 5 καὶ

- III. 1. ε. τὴν σ. c. ACD⁶BGHKLSUVΓA etc .. B 102. 7.^p om τὴν (49. In Mt et Lc est nec fluctuat: hinc suspectum in Mc. At Ioh 6, 59. ἐν συναγωγῇ eadem ratione quum utatur neminem offendit. Comparandum videtur to ante πλοῖον toties a testib plurib antiquiorum omissum. Certe non cautum videbatur tali in re tot antiquissimorum test consensum uni cum paucis sociis posthabere.) | καὶ ἦν ἐκεῖ (A ex. ἦν) c. (A)CD⁶BGHKLSUVΓA al ut vdr̄ omn aff¹⁻² g¹⁻² il vg cop etc (: καὶ ἦν ab initio periodi frequens apud Mc, ut 1, 13. bis [23.] 39.) .. B om ἦν (Ln 49. at sic absque ἴδου vel simili vix inveneris dictum in Mc) .. b ce vená (ce accessit) ad illum (e eum): in iisdem edd (et i) praecedit cum introisset | ἐξηραμμένην (Γ al mu -ραμμένην, item post) .. D (item G capitulum in mg) ξηραν | χεῖρα .. G^{ms} (ut ante) -ραν (item al pauc et hoc versu et v. 3.)
2. παρετήρουν c. BC⁶***GHKLSUVΓ al longe pler .. AC⁶DA 1. 10. 67. 118. 238. 6.^p -ρουντο (Ln :: forma medii certa est in Lc pro testium gravis consensu: 6, 7. 14, 1. Act 9, 24. Inde et quidem e l. par. eadem forma huc translata.) | τοῖς σαββ. c. ABEGHKLSUVΓA al ut vdr̄ omn it vg etc .. ODM (M⁶ om ei) γ^{scr} εν τ. σ. | θεραπεύσει .. A 271. -πεινε | κατηγορησασιν c. CD (aliiq?) .. ABEGHKLSUVΓA etc -σασιν (: videbatur praefenda futuri forma, quae ubicumque invenitur, a plurimis c. con. aor. commutatur: cf Mt 20, 31. Mc 15, 20. Lc 20, 10. Ioh 7, 3. 12, 20. et alibi. Fortasse et. Mt l. par. praestabat futuri forma: certe alterutro horum ll. par. tenenda erat)
3. τῷ ἐξηραμμένῳ (D⁶ -ραμμένην: vide ad v. 1.; D 28. it^p vg post τ. χεῖρ. pon) εχ. (D τῷ εχ. τ. χ. εχ., 124. a τῷ τ. χ. εχ. εχ.) τὴν χ. c. (D)K GHKLSUVΓ al fere omn .. BL 102. τῷ τὴν χ. εχ. ξηραν (Lu 49.), item ca τῷ τὴν ξηραν χεῖ. εχ. (: at ἐξηραμ. apud solum Mc legitur et utro versu tenendum. Altera forma ξηρα ubique apud Mt et Lc habetur nec fluctuat: inde ad Mc transtulerunt modo plures modo pauciores.) | εγειρε (Gb Ss) c. ABCDEF(Wtst)GHKLSVΓA etc .. ε -ραι e. UT etc (al plus⁶ εγειρθητε) | εἰς τὸ μέσον .. D c ef καὶ (ef om) στηθει (sta) εν μεσῶ (ef in medium): e Lc
4. λέγει αὐτοῖς (vg dicū eis) .. D it^por εἰπεν προς αὐτοὺς | ἐξίστω .. E⁶ (sed ipse⁶ se correxit) 1. 118. 131. al⁶ Thph praem τε | τοῖς σαββ. c. BCGHKLSUVΓA al pler it vg etc .. ADE al⁶ εν τ. σ. | ἀγαθοποιῆσαι .. D τε ἀγαθὸν ποιῆσαι (b d g¹ aliquid bene fac., e bonum aliquid fac.) | σῶσαι .. D 28. 124. add μᾶλλον | ἀποκτεῖναι (et. oop syr^p aeth) .. LA⁶

περιβλεπόμενος αὐτοὺς μετ' ὀργῆς, συνλυπούμενος ἐπὶ τῇ πικρῶσει τῆς καρδίας αὐτῶν λέγει τῷ ἀνθρώπῳ Ἐκτενον τὴν χεῖρα. καὶ ἐξέτεινεν, καὶ ἀπεναιεσταθή ἡ χεὶρ αὐτοῦ. 6^(36.4) καὶ ἐξελθόντες οἱ Φαρισαῖοι εὐθὺς μετὰ τῶν Ἡρωδιανῶν συμβούλιον ἐποίουν κατ' αὐτοῦ, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσιν.

7 Καὶ ὁ Ἰησοῦς μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἀνεχώρησεν εἰς τὴν ^{7^{ss.}}θάλασσαν, ^{Mc 12, 15.} (71.1) καὶ πολὺ πλῆθος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἠκολούθη-^{Lc 12, 17-19.}

1. 22. 124. 209. al¹⁵ Vict^{ant} (in utraq cat) Thph item (perdere) it vg go syr al mu απολεσαι (: cf Lc) | εσωπων (itP^l vg tacebani) .. L -πῆσαν (ag¹ τωσωματι)

5. συνλυπουμι. c. B^oCDA eto (L συλυπουμι.) .. ε (Ln 49.) συλλυπ. c. ΔB⁷*EGHKMSUV al pler | πικρῶσει (Δ ποικρῶσει) .. 17. 20. πικρῶσει, item caecitatem (-te) a b e f g¹ l vg .. D νεκρῶσει, super emortuis illorum corda (i cord. eor., d cordis eor.) cd ff² i | M* om λεγ. τῷ ανθρ. | τ. χεῖρα c. BMSUVT 1. 102. 126. al plus³⁰ .. ε (Ln) add σου c. ACDBHK LPA al pl (al pauc praem) it vg etō (: at ita Mt et Lc, nec fluctuat) | απεναιεσταθη (Gb'' Ss) c. ΔBFGHKLMPSUVTA al⁶⁰ (ac plur) .. c απεναιεστη .. ε απεναιεσταθη c. DG al est mu | η χεῖρ αυτ. (237. 238. om; D ff² g¹⁻² i add vel praem ευθειως) c. (Gb Ss) ΔB^o*DKPA al¹⁰ ef ff² g¹ i vg sax go syrt^{ur} cop aeth arm ar peras Chrysol Bed .. ε add ννης (131. abc g² syr^{ar} om) ως η αλλη c. C⁷*EGHLMMSUVT al pler vv pauc (: e Mt; cf et. Lc)

6. καὶ ἐξελθόντες . . D itP^l (non a e ff²) vg ἐξελθ. δε | ευθυσ c. BCA 33.; item ε (Ln) -θεις c. ΔEFGHKMSUVT al pler vv pl (sed a e ante ἐξελθ., l cop arm ante οι, item 106. syrP post ηρωδ. pon) .. DL al⁵ bc ff² g¹⁻² i mt aeth om | D συμβουλ. | επιουιν (ca al⁵ Thph -ησαν, D ποιουντες, item a exierunt facientes) c. A(CD)EFGHKMSUVT(Δ) al pler item (faciebant) it vg etc .. BL 13. 28. 69. 124. 346. εδιδουιν (49. :: at causam huius lectionis dedisse videtur frequens apud Graecos illud βουλὴν διδόναι. Mc vero et. 15, 1. solus συμβ. ποιισαυτες, quod vel cum ιτοιμάσαντες vel λαβόντες [ita Mt dicere consuevit] commutaverunt.)

7. καὶ ο ἰσ̄ . . D itP^ler ο δε ἰσ̄ | μετα τ. μαθ. αυτ. ανεχωρ. (Gb) c. BC DLA 1. 18. 33. 69. 124. 209. 346. al alii a ff¹⁻² g¹⁻² i vg cop syr arm persP .. ε ανεχ. με. τ. μ. α. c. ΔEFGHKMSUVT al pler b e e f g syrP | εις (Gb) c. DHP 131. 209. 238: y^{scr} al³⁰ Thph .. ε προς c. ΔBCEFGKL MSUVTA etc, item 13. 28. 69. 124. παρα (Schn „προς tuetur, εις repudiat evgltae usus, cf 2, 13. 4, 1. 7, 31.“) | πολυ πλῆθος .. D πολυς οχλος, item multa turba (tu. magn. a) it vg al | ηκολουθησαν c. CEFH K⁺UVA al pl ff¹ coped¹ go syrP persP .. ΔBCK⁺LMPs al⁴⁰ fere g¹⁻² i vg coped¹ al Vict^{ant} Thph -θησεν (Gb'' Ln 49.), al¹ -θεις .. D 28. 124. abc e ff² i coped¹ om (bc vide ad ηλθ. πρ. α.). Praeterea ηκολ. (ε add αυτω, Ln [α.], c. ΔEFGHKMSUVT al pler it^{all} vg go etō, item Δ αυτον, al¹ τω ἰσ̄; at nil add BCDL 102. al⁵ fere cop; Gb⁶⁰) post ιουδαιας pon ca 238. ff¹ g¹⁻² l vg sax, item ante απο τ. γαλ. 116. aeth arP

- σαν· και ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας 8 και ἀπὸ Ἱεροσολύμων και ἀπὸ τῆς Ἰθουμαίας και πέραν τοῦ Ἰορδάνου και οἱ περὶ Τύρον και Σιδῶνα, πληθος πολὺ, ἀκούοντες ὅσα ἐποίει, ἦλθον πρὸς αὐτόν. 9 και εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἵνα κλειώριον προσκαρτερῇ αὐτῶν διὰ
 Mt 12, 15. τὸν ὄχλον, ἵνα μὴ θλίβωσιν αὐτόν· 10 πολλοὺς γὰρ ἐθεράπευσεν, ὥστε ἐπιστήτευεν αὐτῶ ἵνα αὐτοῦ ἄψωνται ὅσοι εἶχον μάστιγας.
 Lc 4, 41. 11 και τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα, ὅταν αὐτὸν εἰδεύουσιν, προσ-
 Mt 12, 16. ἑπιπύουσι αὐτῶ (Mt 9) και ἐκραζον λέγοντα ὅτι σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ.
 12 και πολλὰ ἐπέτιμα αὐτοῖς ἵνα μὴ αὐτὸν φανερῶν ποιοῦσιν.

7. και απο τ. ιουδαίας .. D it vg om απο, item 16. 28. 124. om απο της, al² om κ. α. τ. α., 1. 131. 209. post μεροσ. pon, b a iud. ante et galil., e ιδουμαίας (vide ad v. 8.) pro ιουδ.

8. απο prim .. al⁷ Vict^{ca} ox om (33. om απο usq ap. της) | και απο (D^{8r} om) της ιδουμ. .. G (vide ante) al² c ff² arm om, item (qui h. l. pon κ. α. τ. ιουδ.) 1. 131. 209. | D^{8r} (item n^{scr}) και ος πέραν, item f omisso ος seq | και ος πέρα c. ADEFGEHKMPSUVT al ut vdr omn a ff¹⁻² g¹⁻² vg .. ECLA b c d f e ff² (e ff² et de oīra tyrum) Vict^{ca} ox om ος, Ln [οι] | και (D add ος πέρα, d πέρα) ιδ. | ακουοντες c. BA 1. 13. 69. 118. 124. 209. 346. 2.^{po} cop (item audientes it vg etc) .. ζ ακουσαντες c. ACD^{8r} EFGHKLMPSUVT al pler Vict | οσα c. ADEFGEHKLMPSUVTA etc (itpler quanta, item go syr^{utr} al) .. CD 28. 6.^{po} (alīq) α̅, item quaa ad vg cop | επομι c. ACD EFGHKLMPSUVTA al fere omn (al² -ησεν), item faciebat it vg item cop syr^{utr} go etc .. BL πομι (49. At maxime probable est alteros eosq plurimos ακουσαντες propter επομι, alteros eosq paucos πομι propter ακουοντες invexisse. Ad repudiandum πομι facit inprimis quod nullus codex Latinorum, quos si inveniasset retenturos fuisse vix dubitari potest, nec alia versio tnetur.) | ηλθον (D -θην, U -θεν) ηγ. αυτον .. bc sequerantur illum (ante ακουοντες pon)

9. ειπεν .. F al² ειπον | κλειωριον .. B -ρια | προσκαρτερη .. F al pauc -ρηε | αυτον .. 13. 28. 69. 124. 346. add ος οχλος, item D a ff² i πολλοι

10. εθεραπεισεν (d ff² sanavit) .. K e^{scr} -πεισεν, item itpler vg copedd² curabat vel sanabat | αυτω .. D εν αυτω (it vg inuenent in eum) | αφωντας (H al pauc -φοντας) .. KU al pauc απωντας | οσοι .. A 28. f sax go cop syr al και οσοι, item am mt alīq vgedd οσοι δε (mt mm etc postea epir. immundos, cf D^{8r})

11. και τα (D 13. 124. om) ην. τα (D^{8r} 13. 124. om, non κ) | οταν .. D^{8r} σ. ουν | εθεωρουη c. BCDGLA 13. 33. 124. 238. 346. al¹⁰ fere .. ζ -ωρηε (FH -ωρη) c. AEFKMSUVT al pler catt | προσεπιπτον (B -των) c. (Gb¹¹) ABCDFGKLMPTA 13. 33. 69. 124. 238. 271. 299. 346. 433. 435. al⁴⁰ fere Thph catt .. ζ -πτεν c. EHSUV al pl | αυτω .. Γ αυτον | εκραζον (Gb¹¹) c. ABCDFGKLPFA 1. 13. 33. 69. 124. 209. 238. 271. 299. 435. al plus⁴⁰ (al⁴⁰ εκραγαζον) Thph .. ζ εκραζε c. EHSUV al pl catt | λεγοντα .. DK 69. al² -τες | οτι .. D it vg etc om | ου ει .. CMF 16. 121. syr^o c.² add ο χ̅ (69. ο θεος, κ. τ. θ.)

13^(30.2) Καὶ ἀναβαίνει εἰς τὸ ὄρος, καὶ προσκαλεῖται οὓς ἤθελεν αὐτοῖς, καὶ ἀπέηλθον πρὸς αὐτόν. 14 καὶ ἐποίησεν δώδεκα ἵνα ὡσιν μετ' αὐτοῦ, καὶ ἵνα ἀποστέλλῃ αὐτοὺς κηρύσσειν 15 καὶ ἔχειν ἐξουσίαν ἐμβαλεῖν τὰ δαιμόνια. 16^(30.2) καὶ ἐπέθηκεν ὄνομα τῷ Σίμωνι Πέτρον· 17 καὶ Ἰακώβον τὸν τοῦ Ζαβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν τοῦ Ἰακώβου, καὶ ἐπέθηκεν αὐτοῖς ὀνόματα Βοανηργές, ὃ ἔστιν υἱὸς βροντῆς· 18 καὶ Ἀνδρέαν καὶ Φίλιππον

18-19
Lc 6, 12-16.
Mt 10, 1-4.

13. αὐτον φανερον c. BCDA 1. 13. 33. 69. 124. 209. 346. al mu item (cum palam fac. s. manifestarent) a eff² .. ΔΕΦΓΗΚΛΜΡΣΥΥΓ al plus⁶⁰ Victant item (manifestar. illum) it^{pl} vg φαν. αιτ. (Gb Ss :: at its progress Mt lectione non fluctuante) | ποιωσιν c. DKL 13. 42. 69. 73. 124. 346. (aliqui ut vdr) .. ζ (Ln) ποιησας c. ABCΕΦΓΗΜΣΥΥΓ al pler catt (:: at ita Mt lectione tantum non fluctuante; cf et. ad 6, 41.). Praeterea c a b ff² g^{1.2} add οτι ηδωσαν τον χ̄ν αυτον εναι (b ff² g^{1.2} cum pro τ. χ. α. ε.), hinc Ln [οτι η. τ. χ. α. ε.] :: cf Mc 1, 34. Lc 4, 41.
13. αναβαινει .. ρ 1. al pauc ανεβη | και (C³⁴ Δ ος δε) απηλθον c. A³⁴ BC ΕΦΓΗΚΛΜΡΣΥΥΓ etc (D ηλθον, item venerunt it vg al) .. A³⁴ L κ. απηλθεν
14. δωδεκα (271. δεκα δυο, D acil vg Aug post ωσιν, Δ post μετ αιτ. pon) c. AC³⁴ DEFGHKLMPSUYΓ al longe pler it vg go syr^{pl} etc .. BC³⁴ Δ 13. 28. 69. 124. 238. 346. cop aeth syr^p m^s ar^p add ους και αποστολους ωνομασεν (:: cf Lc 6, 13.) | και ινα (B 102. 48. ov om) αποστέλλη (D³ - στέλλη, EHV al mu - λλει) αιτ. κηρυσσ. (D it [exc a] mt sax add το ευαγγελιον) .. cg² gat mm om (iidem cdd add et alii repetunt ad finem v. 15.)
15. και εχειν .. D it (exc a e) vg sax aeth arr και εδωκεν αυτοις | εξουσιαν c. BC³⁴ Δ 102. cop .. ζ (Ln) add θεραπευειν τας νοσους και c. AC³⁴ DEFGHKLMPSUYΓ etc (:: cf Mt 10, 1. unde et. fluxit κ. εδωκ. αυτοις) | δαιμονια .. ace g² gat mm tol add et ut (ac om) circumcuntes (circumcun^t, a circumfrent) praedicarent (a -cantes) evangelium (vide ad v. 14.)
16. και επεθηκεν .. BC³⁴ Δ praem και εποησεν τοις δωδεκα, item (ut pendant ab εποησεν v. 14.?) 13. 39. 124. 346. πρωτον σιμωνα | ονομα τω σιμ. c. BCΔ 102. y^{scr} al⁵ e e cop Victant .. ζ (Ln) τω (D om) σιμ. σν. c. ADEFGHKLMPSUYΓ al pler it^{pl} vg go etc (al pauc επεθ. αυτοις ονοματα, τω σιμ. ονομα) | πετρον .. Δ πετρος, item (petrus) b c d ff¹ g¹ i vg (non gat mm)
17. και (D add τον) ιακ. τον (D om) του (al pauc om) ζεβ. και (D add τον) ιω. τον | τον (c. BDEHKLMPSUYΓ al pler; cksa 1. 13. 124. 238. 346. al plus¹⁵ om, Gb⁰) ιακωβου .. G 28. 69. 271. al¹⁰ g^{1.2} αυτου .. ΔF al pauc αυτου ιακ. (ε του in litura habet) | ονοματα .. DC³ 28. 225. 271. syr ονομα | βοανηργες c. ABCKLMA³⁴ (*-αργες, ut vgcdd aliq) al pauc copod^{1.34} .. D al pauc copod² -εργης .. ζ -εργες c. ΕΦΓΗΥΓΣΥ(νδtr) al pler copod^{1.4} etc .. Hier demerem | e post simoni petrum, item bc post fratrem iacobi pergunt: communiter autem vocavit (c consoc.) eos (illos)

καὶ Βαρθολομαῖον καὶ Μαθθαῖον καὶ Θωμᾶν καὶ Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ἀλφραίου καὶ Θαδδαῖον καὶ Σίμωνα τὸν Καναναῖον 19 καὶ Ἰούδαν Ἰσκαριώτῃ, ὃς καὶ παρέδωκεν αὐτόν.

(21.10) Καὶ ἔρχονται εἰς ὄβριον· 20 καὶ συνέρχεται πάλιν ὁ ὄχλος, ὥστε μὴ δύνασθαι αὐτοὺς μηδὲ ἄρτον φαγεῖν. 21 καὶ ἀκούσαντες οἱ παρ' αὐτοῦ ἐξῆλθον κρατῆσαι αὐτόν· ἔλεγον γὰρ ὅτι ἐξέστη. 22 (22.1) καὶ οἱ γραμματεῖς οἱ ἀπὸ Ἱερουσολύμων καταβάντες ἔλεγον ὅτι Βεελζεβούλ ἔχει, καὶ ὅτι ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια. 23 (23.1) καὶ προσκαλισσάμενος αὐτοὺς ἐν παραβολαῖς ἔλεγεν αὐτοῖς Πῶς δύναται σατανᾶς σατανᾶν ἐκβάλλειν; 24 καὶ εἰς βουσίαν ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῆ, οὐ δύναται

22-23
Mt 12, 24-25.
Lc 11, 15 ss.

- doanerges, quod est (e add interpretatum) sibi tonitruū. erant autem hi (c om): simon et andreas, iacobus et iohannes (e -nisi) etc
18. μαθθαῖον c. B²D .. ε (49.) ματθ. c. AB²*C²FGHKLM²SUVTA etc | θαδδαῖον (κ θαδδ., Δ* ταδδ. ut vgcdd aliq i|alliq) .. d a b ff¹⁻² i λεββαῖον (cdd allq ap Or: vide ad 3, 14. Ἰστω θε καὶ ὁ λεββης τελειωης etc), e om sed post βαρθολ. add iudas | καναναῖον c. BCDLA 33. 2. P^o it vg sax cop aeth parsp sl¹ (eadem forma Act Thom 1.cdd omni) .. ε κανανατην c. AEF²G²H²K²M²SUV²T al pler go syrP (syr zelotem) etc
19. ἰουδαν .. d ἰουδας (item, ubi praecesserat v. 17. erant autem etc, b ce) | ἰσκαριωτῃ c. BCLA 33. 2. P^o tol, item σκαριωτ d a b ff¹⁻² g¹⁻² i | vg sax (e scariotha, e cariotha, f scariothen) .. ε ἰσκαριωτην c. AEF²G²H²K²M²SUV²T al pler cop go etc | και .. m ing al om | ερχονται .. r al pauc copodd² b (e i) ερχεται .. d cop^{cd}1 εισερχ. Libere ei et introiuit ierusalem (l om) in domum, et invenit turbas (i et convenit ierum turba) ut ut
20. συνέρχεται .. 126. al aliq (iique pler οχλοι) συνερχοσι. vel ερχοσι., m ερχεται | ο οχλ. c. AB²DL² (** vel potius*) Δ 209. 300. al¹⁰ fere copodd² .. ε οχλος c. C²EF²G²H²K²M²SUV²T al pler (1. al pauc add πολυς) catt | ωστε .. r (oc) al pauc ως | αυτους .. d om (item go) | μηδε c. AB²DLUA 28. 33. 300. 346. al²⁰ (ac plurib) cateomm .. ε μητε c. C²EF²G²H²M²SUV²T al longe pl catt^{xi} | αρτον .. d⁵⁷ αρωτοις (al¹ -του)
21. κ ακουσ. οι παρ (sic et. syrP^{ms} ετ; al pauc περι vel μετ) αυτου (al¹ οι π. αυτω, vg l d cop sui, syr^{ms} aeth al cognati eius, mm discipuli, gat disc. sui, a [ad 2, 28. ubi hunc vers. repetit] qui ad eo erant) .. d it pler go και οτι ηκουσαν περι αυτου οι γραμματεῖς και οι λευτοι (c pharisei) | εξεστη (item vg in furorcm verius est, g¹ demens factus est, a ad 2, 28. exitit mente) .. d εξεσταται (**εξεσταται) αυτους, a b d ff² essential eos .. al¹⁰ fere εξεστι, 13. 69. εξεσταται, 346. εξεσταται .. ce om οτι εξεστ. usq καταβ. ελεγον (c om et. οτι)
22. οι αυτο .. n al plus⁵ a i praem και | βεελζεβουλ (et. AEF etc) .. cf ad Mt 10, 25.
23. ελεγεν αυτους .. d ελ. ο κυριος ιε. Similiter u (post αυτους) al pauc vv aliq huic versui inferant ο ιε (domin. iesus et. a ff² g¹⁻² i) | d al pauc εβαλεω

σταθῆναι ἢ βασιλεία ἐκείνη. 25 καὶ ἐὰν οἰκία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῆ, οὐ δυνατήσεται ἢ οἰκία ἐκείνη στήναι. 26 καὶ εἰ ὁ σατανᾶς ἀνέστη ἐφ' ἑαυτὸν καὶ μεμέρισται, οὐ δύναται στήναι ἀλλὰ τέλος ἔχει. 27 ἀλλ' οὐ δύναται οὐδεὶς τὰ σκεύη τοῦ ἰσχυροῦ εἰσελθεῖν εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσαι, ἐὰν μὴ πρώτον τὸν ἰσχυρὸν δῆσῃ, καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσει. 28 (2^a.³) ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι πάντα ἀρεθῆσεται τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων τὰ ἁμαρτήματα καὶ αἱ βλασφημίαι, ὅσα ἐὰν βλασφημήσωσιν· 29 ὃς δ' ἂν βλασφημήσῃ εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, οὐκ ἔχει ἄφεσιν εἰς τὸν αἰῶνα, ἀλλὰ ἔρο-

25. δυνατήσεται c. BCLA (aliis?) ag¹-i fu ing emm tol, item (qui et. v. 24. poterit) gat mm aeth .. ε (Ln) δυναται c. ADEFGHKMSUVT al longe pler it^{pl} vg^{ed} am go etc (: ut v. 24.) | η οικ. εκ. στην. (D εσταναι, K al pauc ante η οικ.) c. BL 11. 28. 42. 60. 114. item D item K al pauc, item hoc ordine vg (ex cdd omn) it^{pl} syr .. ε σταθηναι η οικ. εκ. c. ADEFGHKMSUVT etc, item CA η οικ. εκ. σταθ. (Ln) :: ut v. 24. ubi σταθ. tantum non fluctuat
26. ε .. D εαν | απεστη (Γ εστη) εφ ε. και μεμερισται (c. AC**EFGHKMSUVT al ut vdtr omn; BL και εμερισθη, Δ εμερισθη και, item alterutrum c*) .. D abcēf²-g¹-i σαταναν εκβαλλει, μεμερισται (D* -σθαι) εφ εαυτον (f² super regnum eius, item ce omisso super) | στηναι c. BCL .. ε (Ln) σταθηναι c. ADEFGHKMSUVT etc, item D abg¹-i σταθ. η βασιλεια αυτου | D το τελος
27. αλλ c. BC*(vdtr)LA 1. 13. 28. 33. 69. 124. 131. 209. 346. cop arm syr^p ms item (nemo autem) ad f² .. c**(vdtr)G aeth και .. ε (Ln) om c. ADEFGHKMSUVT etc | ου δυνα. ουδεις c. BC(et* et**)Δ etc cop etc .. ADEFGHKLSUVT al plus¹⁰⁰ it vg syr^{nt} go etc ουδεις δυναται (Gb Sz Ln :: at duplex negatio eiusmodi prorsus ex ingenio Mc¹ est. Quis tandem tam simplicem dictionem ουδ. δυνα. mutaturus fuisset?) | τα σκ. του ισχ. εισελθ. ε. τ. οικ. αυτ. (G om εισ. usq αυτ., D al pauc it^{pl} vg om αυτ.) διαρπ. c. A(D)EF(G)HKMSUVT al pler it vg go syr^p etc .. BCLA 33. 102. cop syr aeth εις την οικ. του ισχ. εισελθ. τα σκ. αυτου διαρπ. (: ita ad Mt corr) | διαρπασει c. BCGHLMBA 1. etc, D -αζει .. AEFKUVT al¹⁰⁰ fere -αση (Gb'. Similliter lectio in Mt fluctuat.)
28. τοις ιη. τ. ανθρ. (A 118. al τοις ανθρωποις) τα αμαρτ. (Gb'') c. ABC DLM**Δ 1. 28. 33. 118. 124. 131. yscr al¹⁰ fere itpler (ce libere) vg atp .. ε τα αμ. τοις ιη. τ. ανθρ. (al τοις ανθρωποις) c. EGHKMSUVT etc (F al¹ οφ τα αμ.) και αι (Gb Sz) c. ABCDEFGHLA al²⁰ fere .. ε om αι c. D(*βλασφημια)KMSUVT al longe pl | οσα c. BDE*(οσ αν)GHA 13. 16. 69. 124. al⁵ fere (d quaecumq.) .. ε οσας c. ACE(ipse corr)FKLSUVT al pler | εαν c. BCFLA 33. yscr al¹¹iq .. ε (Ln) αν c. ADEGHKMSUVT etc | οσ. εαν βλασφημησωσιν (L -σουσιν) .. abcēf²-g¹-i Cyp Ambrst om
29. ος δ αν (it vg qui autem) .. D ος αν δε τεις (d si quis autem) | βλασφημηση .. H 126. al pauc -σει | εις pr .. DE^r abi go om | εχει (et. am fu ing etc) .. c vg^{ed} cop^{ed} aeth Cyp habebit | εις τ. αιωνα c. ABCDEFGHKLSUVT al longe pler. of f²-g¹-i vg cop go syr^{nt} etc (gat Ambrst

χός ἐστιν αἰωνίου ἀμαρτηματος. 30 ὅτι ἔλεγον Ἰησοῦμα ἀκάθαρτον ἔχει.

21-25
Mt 12, 48-50.
Lc 8, 19-21.

31 (21.) Ἐρχονται οὖν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, καὶ ἔξω στήμοντες ἀπέστειλαν πρὸς αὐτὸν καλοῦντας αὐτόν. 32 καὶ ἐκείνητο περὶ αὐτὸν ὄχλος, καὶ λέγουσιν αὐτῷ Ἰησοῦ ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου καὶ αἱ ἀδελφαί σου ἔξω ζητοῦσίν σε. 33 καὶ ἀποκριθεὶς αὐτοῖς λέγει Τίς ἐστὶν ἡ μήτηρ μου ἢ οἱ ἀδελφοί;

neque in hoc seculo neque in futuro: e Mt) .. d 1. 22. 28. 209. 2.P^o a b e ff²-g¹ Ath Ps-Ath^{disp} Cyp² om (Gb^o :: cf Mt) | αλλά c. ADELTA etc. . . ε αλλ c. B(esil.)CEFGHKMSUVT al pler | εστιν c. ABCFGHKMSUVT al longe pler b ff²-g¹-2-1 go cop syr^{tr} etc Ath Ps-Ath^{disp} al Cyp¹ .. BCL 33. 69. al⁴ a c e ff²-g¹ vg sax aeth εσται | αμαρτηματος (Gb^o prob Schu) c. BCL 28. 33. 2.P^o, item αμαρτιας c^o(vdr)D 18. 69. 346. Ath Ps-Ath^{disp}, item deliciis (peccatis) it (exc f) vg (exc tol) cop go arm sax Cyp² Aug .. ε κριστως c. AC²²FGHKMSUVT al pler f tol syr^{tr} al; item al³ arg κολαστως

30. πνευμα (Δ 28. al pauc sei πν.) ακ. (o add αυτων, similiter aeth possidet spiritum) εχει (D 77. 285. εχειν, item habere cum d, cum vel illum -- habere a b c e ff²-g¹)

31. ερχοι. (al pauc ερχεε.) ουν c. AEFHKMSUVT al pler syrP .. BCL 13. 28. 69. 124. (346. x. ερχ. οιν) vg cf cop syr go aeth (item DG 1. 118. 209. 2.P^o a b e ff²-g¹-2-1 x. ερχεται) και ερχονται (Ln 49. :: istud ex more quidem Mc¹ est; at ουν ad v. 21. respiciens offendebat, nec vero propter eundem versum potest illatum credi.) | οι αδ. αυτου. (Gb Ss) c. AKM al²⁰ fere, item (qui postponunt) BCDGLA al¹⁰ fere itmu cop go syr aeth .. ε om αυτου c. EFGHSUVT al pl¹ syrP, item (postpon) a e f g¹-l vg al | οι αδ. αυτ. (vide ante) x. η μητ. αυτ. hoc ordine c. AEFHKMSUVT al pler syrP .. BCDGLA al¹⁰ it vg al pl η μητ. αυτ. (al pauc al om) x. οι αδ. αυτ. (a e f g¹-l v g al pauc om) (ita Gb Ss Ln :: at eundem ord. Mt et Lc tuentur, nec ibi fluctuat) | στημοντες c. BC²A 28. . . c²² s. ²²GL 1. 118. 124. 181. εστημοντες .. ε (Ln) εστωτες c. AD EFGHKMSUVT al pler | καλουντ. αυτ. c. BCL 1. 13. 28. 69. 118. 124. 131. 209. 346. 2.P^o .. Δ ζητουι. α., ε φωνουι. αυτου (al¹ -τω) c. DE FGHKMSUVT al pler .. Δ (spatio relicto) a om (Gb^o)

• 32. Δ y^{ser} al pauc εκεθηητο | περ. αυτ. οχλ. (Gb^o) c. ABCLEMA al³⁰ fere it (a et turbas dia. ei omissis rell) vg go syr^{tr} al (D⁸⁷ προς τον οχλον) .. ε οχλ. κε. αυτ. c. EFGHSUVT al pl (cop) aeth al | και λεγ. c. BCDLA 13. 69. 124. 346. b ff²-g¹-2-1 (item e et dia.) vg cop syr syr^{tr} mg ed aeth sax .. ε ειωον δε c. AEFGHKMSUVT al pler (a, vide ante, e et sedentes - - dia. ei) syrP al | και οι αδελφαι σ. (Gb+Ss) c. ADEFHMSUVT 22. 124. 238. 399. 433. al¹⁰⁰ fere a b e f ff²-l go syr^{tr} mg al .. ε om c. BCDGLA 1. 13. 33. etc e ff²-g¹-2-1 vg cop syr aeth sax al (:: at desunt et in Mt et in Lc, uti nec v. 31. nec v. 34. habentur)

33. x. αποκρι. αυτ. λεγ. (c λα. αυ.) c. BOLA al pauc vg (it²⁰ qui respondens dixit illis, e ille autem resp. dix. eis) cop syrP .. ε (Ln) x. απαντηθη

34 καὶ περιβλεψάμενος κύκλω τὸν περὶ αὐτὸν καθήμενους λέγει
 Ἴδε ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου. 35 ὃς ἂν ποιῆσῃ τὸ θέλημα
 τοῦ Θεοῦ, οὗτος ἀδελφός μου καὶ ἀδελφή μου καὶ μήτηρ ἐστίν.

IV.

1 ^(36.2) Καὶ πάλιν ἤρξατο διδάσκειν παρὰ τὴν θάλασσαν. καὶ ^{Mt 13, 1-9.}
 συνάγεται πρὸς αὐτὸν ὄχλος πλείστος, ὥστε αὐτὸν ἐμβάψαι εἰς τὸ ^{Lc 8, 4-8.}

αιτ. λεγων c. ADEFGHKMSUVT al pl go (similiter a b syr al) .. 1. 13.
 28. 69. al plus⁵ ἀπεκρίθη αὐτοῖς καὶ λέγει, differunt al pauc | ἦ c. ADE
 FGHKMSUR 13. 33. 69. 124. etc c eff² go syrP aeth Amb Aug .. BC
 LVA 1. 40. al⁵⁰ fere a b ff¹. g¹⁻². l vg cop syr al καὶ (Gb' Ln :: at ita
 Mt variantib pauciss) | οἱ .. d om | ἀδελφος c. BDE^T 102. arm (Amb
 Aug quae mihi est [Aug om] mater aut qui fratres?) .. ε (Ln) add μου
 c. ACEFGHKLSUVTA etc (: : at ita Mt lectione non fluctuante; nec
 magis μου repetitum v. 34. fluctuat)

34. 271. al⁵ (ac multo plur) g². om versum | καὶ .. B 102. persP om |
 κυκλω h. l. c. AEFCHKMSUVT al pler go .. BCLA ante καθημι. (Ln), 1.
 13. 28. 69. 118. 124. 209. 346. post τοὺς (Gb''), d τοὺς κυ. ommissis πε.
 αυτ., al² om κυκλω .. it vg eos (ad om) qui in circuitu eius (b om eius;
 a qui circa eum, e qui circum), similiterque vv pler κυκλω nec exprimunt
 | λέγει .. DG 28. 124. 346. al pauc εἶπεν, item italiq dicit | ἰδε
 c. BCEFHLSUV al sat mu .. ADGKMA 1. 13. 28. 33. 40. al⁴⁰ fere ἰδου
 (Gb' Ln :: ut Mt)

35. ος c. B be cop aeth .. ε ος γαρ c. ACDEFGHKLSUVTA al ut vdr om
 vg ff¹⁻². g¹⁻² go syr^{utr} al Ambret, item ac Aug et qui (quicumq a Aug)
 (: : γαρ in Mt est, nec fluctuat) | ποιῆσῃ .. H 346. al pauc -σε | το
 θέλημα .. B τα θέληματα (49. :: sane το θελ. ex Mt esse potest;
 tamen non cautum videbatur hac in re B solum sequi, praesertim cum
 et. vv τα θελ. reddere potuissent. Ceterum τα θrl. in eadem sen-
 tentia ex evg Ebion retulit Epiph, cf ad Mt; idem frequens est in
 psalmis et Esaia; in N. T. cf Act 13, 22. [e psalm] et Eph 2, 3.) |
 ἀδελφός μου .. d be g¹. fu Amb Aug μου (be Aug mihi) ad. | μου sec
 c. CEFGHKMSUV 124. al longe pl a ff¹. g². vg syr^{utr} cop al mu .. ABDLA
 1. 13. 33. 40. 69. 118. 131. 209. 346. al¹³ fere c ff². g¹ (item be Amb
 Aug, vide ante) go arm om (Gb' Ln 49. :: at deest in Mt. Concinni-
 tati consulescentes alteri μου semel tantum, alteri ter voluerunt) | μητηρ
 .. al⁵⁰ fere a syr aeth sl al pauc add μου

IV. 1. καὶ (28. 209. om; 13. 124. παλ. δε) παλ. ἤρξατο .. d al plus⁵ itpl
 (non ff¹. g²) x. ἤρξ. πα. | παρὰ .. d πρὸς | συναγεται. c. BCLA 13. 28.
 69. 124. (346. συναγαγεται, 1. 209. συνερχεται., 131. συνερχοσι.) .. ε
 συναχθη c. DEFGHKMSUV al pler, item congregata est it vg etc; A al¹⁰
 fere -χθησαν, item syr^{utr} (syr^{od} -χθη) go (syr go sequente turbae)
 :: cf Mt | ὄχλος .. d ο λαός | πλείστος c. BCLA .. ε (Ln) πολὺς c. ADE
 FGHKMSUV al ut vdr omn (turba multa vel ut a magna it vg) | ἐμ-
 βάψαι (DA εββ.) h. l. c. AEFCHKMSUV al pl go syrP (item syr) cop aeth

πλοίων καθῆσθαι ἐν τῇ θαλάσῃ, καὶ πᾶς ὁ ὄχλος πρὸς τὴν θάλασσαν ἐπὶ τῆς γῆς ἦσαν. 2 καὶ ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν παραβολαῖς πολλά, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ 3 Ἀκούετε. ἰδοὺ ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπείραι. 4 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ σπείρειν ὃ μὲν ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ ἦλθεν τὰ πετεινὰ καὶ κατέφαγεν αὐτό. 5 καὶ ἄλλο ἔπεσεν ἐπὶ τὸ πετρῶδες, ὅπου οὐκ εἶχεν γῆν πολλήν, καὶ εὐθὺς ἐξανέτειλεν διὰ τὸ μὴ εἶχειν βάθος γῆς· 6 καὶ ὅτε ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος, ἐκαυματίσθη, καὶ διὰ τὸ μὴ εἶχειν ῥίζαν ἐξηράνθη.

al .. BCDA 33. it vg arm Thph post πλοίων (Ln :: at ita Mt nec fluctuat; Mc aliter ponere solet, ut 5, 18. 6, 45.), item 13. 69. 124. 346. post καθῆσθαι. | ε. το πλ. c. ADEFGBSUVA al cop .. BCKLM 1. 33. 118. 131. 209. al¹⁵ om το (49. :: ut toties in Mt, ita et. in evv rell το πλ. a multis testib cum πλοίων mutatum parum intellecto sensu articuli) | καθῆσθαι .. M^a al pauc καθῆσαι | εν τ. θαλ. (vg fff¹ g² in mari; g¹ om) .. 131. παρα την θαλ., d περιω της θαλασσης, similiter it^{pl} ad (vel circa vel proxime) litus (maris add a) | προς τ. θαλ. επ. της γης (al pauc ε. την γην) .. d περιω της θαλασσης, it^{pl} in litore vel (ad) circa mare | ἦσαν c. BCDA 33. y^{scr} al⁵ (item d turba -- crant) .. ε (Ln) ην c. ADEFGHKMSUV al pler

2. πολλά .. d πολλαίς (item arP ar^o peraP) .. b ce om

3. ακουετε (al⁵ e om) .. c 2.P^o al pauc ακουσατε | τον σπειρω (vg fff¹ g¹ ad seminandum; it^{pl} seminare) .. b 102. Victant (item it^{pl}? vide ante) σπειραι (Ln 49. :: at et. in Mt et Lc est qui omittat tou) .. DE^r coped¹ om .. f al¹² g² go add (: e Lc) τον σπορον αυτου

4. εγενετο .. DF al pauc it (exc a) vg al mu om (: ut Mt et Lc) | σπειρω .. d -ραι | ηλθεν .. HKA 33. y^{scr} al¹¹ q ηλθον, item d ηλθαι | τα πετεινα (GbSz) c. ABCFEHKLSUVA al¹⁵⁰ fere it^{pl} am fu emm tol ing mt cop go syr^{utr} al mu .. ε add τον σιραου c. DOM etc a ff¹ g² vge^d gat (: e Lc) | κατεφαγεν .. d -γαν, al⁸ -γον | αυτο (33. al -τω) .. H^a 38. -τοr

5. και (M^a 2.P^o b om) αλλο (DE^r 33. 2.P^o al pauc -λα) c BC(D)LM^{**A} al¹⁰ fere ad cop aeth .. ε αλλο (al pauc e -λα) δε c. ADEFGHKSUV al pler it^{pl} vg syr^{utr} go al (: cf Mt) .. al pauc και α. δε | επισεν .. d -σαν | το πετρωδες .. d 1. 33. al⁶ it^{pm} vg (et. am et al pler) τα πετρωδη (: ut Mt) | οπου c. ACEFGHKLSUVA al ut vdr omn vg fff¹ g¹⁻² | cop go syr^{utr} aeth etc .. B a (vdr) και οπου (ita 49; Ln [και] οπ.), d ff² b ce i και οτι (sed i om και sq, b ce om και usq γης, e om και et και usq γης) | ενθυσ c. BCDA etc .. ε -θεως c. ADEFGHKSUV al pler | εξατετελεν .. 1. 13. 28. 69. 118. 124. 346. εξεβλαστησεν (131. εβλαστ.) | βαθος (al pauc βαφος γης (L γης βαθ.)) .. B (idem sic in Mt) βαθ. της γης (Ln), d βαθ. την γην

6. και οτε αν. ο ηλ. (prob Schu) c. BCDA vg ff² il (aliquo ut vdr itedd) .. ε ηλιου δε ακατελαστος c. ADEFGHKSUV al ut vdr omb a ef (bc libere) (: e Mt, ubi lectio non fuct) | εκαυματισθη .. DE^r -σθησαν, item a | εξηρανθη .. DE^r -θησαν. Similiter haec in Mt fluctuant.

7 και ἄλλο ἔπεσεν εἰς τὰς ἀκάνθας, καὶ ἀνέβησαν αἱ ἀκάνθαι
καὶ συνέπιπλαν αὐτό, καὶ καρπὸν οὐκ ἔδωκεν. 8 καὶ ἄλλο ἔπεσεν
εἰς τὴν γῆν τὴν καλὴν, καὶ ἔδιδον καρπὸν ἀναβαίοντα καὶ αὐξανα-
νόμενον, καὶ ἔφερον εἰς τριάνοντα καὶ εἰς ἐξήκοντα καὶ εἰς ἑκατόν.
9 καὶ ἔλεγεν Ὁς ἔχει ὅτα ἀκούειν, ἀκουέτω. 10 Καὶ ὅτε ἐγένετο
κατὰ μύνας, ἠρώτων αὐτὸν οἱ περὶ αὐτὸν σὺν τοῖς δώδεκα τὰς
παραβολάς. 11 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς Ἰμῶν τὸ μυστήριον δέδοται τῆς

10-20
Mt 13, 10-23.
Lc 8, 9-15.

7. ἄλλο .. 28. 33. al pauc e -λα, item infra αὐτα et ἔδωκεν | εἰς c. AB
EFGHKLMΣΥΝΑ al pler vg itpl^r .. CDM^{**} 33. al¹⁰ (b supra) ἐπι (: ut
Mt) | συνεπν. .. 33. al plus¹⁰ απεπν. (: e Mt)
8. ἄλλο c. ADEFGHKLMΣΥΝΑ al pler itpl^r vg go syr^{utr} etc .. BCL 28. 33.
124. e (ut vv. 5 et 7.) cop αλλα (49. :: at ita Mt, videturque hoc
maxime loco pluribus placuisse propter varietatem fructus: τριακ.
ἐξηκ. εκατ. Ut in Mt ubiq αλλα, ita in Mc ἄλλο, in Lc ετερον) | εἰς
την .. c. 1. 28. 118. 124. al plus¹⁵ ἐπι την (: ut Mt) | εἰδιδου .. c. εἰδι-
δοσαν | αυξανομενον (Gb') c. AB(-μενα)CDLA 238. .. ε αυξανοντα c.
EFGHKLMΣΥΝ al pler (: vulgatum est αυξανειν^o sensu intrans. ut Mt
6, 28. πῶς αυξανει Lc 1, 80. τὸ παιδ. ηὔξανε Lc 13, 19. ηὔξησε κ.
ἐγέν. εἰς δένδρ., neque sunt eiusmodi correcta) | εφερον .. c. -ρον, D
124. 2.^{po} φερεῖ | εἰς ter (L εἰς et bis ἐν sed sine acc.) c. BC^{*LA} 28. 46.
(aliique, ut 2.^{po}) Naz, item EFGHKLMΣΥΝ al¹⁰⁰ fere syr^p al (item aeth)
Ephr Bas Andr² Thph Hier ἐν (Gb'), nec aliter habere credendum
est accentib. et spir. vacuos AC^{**}, nisi quod D ex d (unum ter) indi-
candus est .. ε (Ln) ἔν c. (D?S?) minusc sat mu it (unum vel aliud)
vg (et. d) go cop syr etc (: res ad diiudicandum difficillima: interpp
quidem suadent ἐν, quamquam id ad Mt ὁ μὲν etc accommodatum credi
potest. At unde tandem εἰς testium antiquiss ortum? Inde vero, sive
pro εἰς sive pro εἰς accipiebatur, fluxisse videntur et ἐν et ἔν. Cf et.
v. 20.) | τριακ. ἐξηκ. εκατον .. ut solent D aliiq λ, ξ, ρ. Item itedd
XXX. LX. C.
9. ἔλεγεν (Gb Sz) c. ABCDEFGHKLMΣΥΝΑ al pler it vg cop go syr^{utr} etc
.. ε add αὐτοις c. M^{**}(s?) minusc aliq | ος εχει c. BC^{*DA} .. ε ο εχων
c. AC^{**}EFGHKLMΣΥΝ al ut vdtr omn (: at ita Mt et Lc lectione non
fluctuante) | ακουετω .. D syr^p mg a b ff² g¹⁻² i add κας ο σινειωω
σινειετω
10. και οτε c. BCDLA al pauc (ut 2. et 3.^{po}) it vg cop go sax .. ε οτε δε
c. ADEFGHKLMΣΥΝ al pler syr^{utr} aeth al | ηρωτων (c -των, D al² επηρ.)
c. ABCDLA 33. al pauc item (interrogabant) ab .. ε ηρωτησαν (13. al
pauc επηρ.) c. EFGHKLMΣΥΝ al pler item (interrogaverunt) vg itpl | οι
περ. αυτ. (L 359. haec om) συν τοις (vg σ. τ. om, sed non am) δωδεκα
.. D 13. 28. 69. 124. 346. 2.^{po} (item evglstaria) a b c ff² g¹ i ος μαθη-
ται αυτου | τας παραβολας c. BCLA g² am gat ing mm mt cop^{dd} ..
D 13. 28. 69. 124. 346. 2.^{po} a b c ff² g¹ il τις η παραβολη αυτη (: cf
Lc) .. ε (Ln) την παραβολην c. ADEFGHKLMΣΥΝ al pler vg^{ed} fu (al) cop^{cd}
go syr^{utr} al
11. ἔλεγεν .. D λεγει, item itpl αἰ vel dicit | το μυστ. δεδ. c. BC^{*}(ita
13^{*}

βασιλείας τοῦ θεοῦ (Mt.¹) ἐκείνοις δὲ τοῖς ἔξω ἐν παραβολαῖς τὰ
 •Fr. 6, 9 a. πάντα γίνεταί, 12 ἵνα βλέποντες βλέπωσιν καὶ μὴ ἴδωσιν, καὶ
 ἀκούοντες ἀκούωσιν καὶ μὴ συνιῶσιν, μήποτε ἐπιστρέψωσιν καὶ
 ἀφεθῆ ἂντοῖς. 13 καὶ λέγει αὐτοῖς Οὐκ οἴδατε τὴν παραβολὴν
 ταύτην, καὶ πῶς πάσας τὰς παραβολὰς γινώσκεσθε; 14 (Mt.²) ὁ
 σπειρῶν τὸν λόγον σπείρει. 15 οὗτοι δὲ εἰσιν οἱ παρὰ τὴν ὁδὸν
 ὅπου σπείρεται ὁ λόγος, καὶ ὅταν ἀκούσωσιν, εὐθὺς ἐρχεται ὁ σα-
 ταναῖς καὶ αἶρει τὸν λόγον τὸν ἐσπαρμένον εἰς αὐτούς. 16 καὶ
 οὗτοι εἰσιν ὁμοίως οἱ ἐπὶ τὰ πετρῶδη σπειρόμενοι, οἱ ὅταν ἀκούσω-

prorsus vdr) L 102., item AK al¹¹ cop^{dd} 2 ff¹. δεδ. το μυστ. (ita Ln)
 .. ε δεδ. γνωται (Gb⁰⁰) το μυστ. (a 1. 118. 435. y^{scr} al¹⁰ cop syrP τα
 -ρωα :: ut Mt et Lc) c. C**DEFGHMSUYA al pler it^{pl}er vg syru^r cop^d
 go al pler (: : δεδ. γν. et Mt et Lc) | τοις (a om) εξω (et. Or²) .. β τ.
 εξωθεν | τα (DK 28. 124. al²⁰ fere om) πάντα (m^{*} 124. ante εν pon) ..
 al² ταυτα, c ff². g¹. l om (: : nil simile Mt Lc) | γινεται .. d 28. 64. 124.
 2. p^o abc ff¹. g¹. i λεγεται, c^{scr} δεδοται

12. βλέπωσιν c. ABCDE**KLMBSUY etc .. ε*FGHA al¹⁰ fere Or² μη βλέπ.,
 sed ex his Δ Or² om (item 3. 38.) καὶ μη ἰδ. (v ἰδ.) | ἀκούωσιν (28. a
 Or¹ om ακουι. και) .. CM 38. 124. al pauc ακουισωσιν .. Δ praem μη
 συνιωσιν (m -iō-, EFKV etc -iō-, u al pauc -iō-) .. d*L 1. 118. 209.
 al pauc συνιωσιν | αφεθη c. BCDEFGHLMBSUYA al pler Or¹ .. AK al¹⁵
 Or¹ -θησεται (Gb¹: item antea 346. al pauc επιστρεψουσιν), d**d ff².
 g¹. i αφησω (d^{*} αφεθησασμαι) | αυτος (Gb¹) c. BCL 1. 22. 118. 209.
 251. 340.* b cop arm Or² .. ε add τα αμαρτηματα (al⁸ Thph τα πα-
 ραπτωμ., Δ al pauc syr syrP c.* al τ. αμ. αυτων) c. ADEFGHMSUYA
 al pler vv pler (aeth peccatum illorum), Ln [τα αμ.]

15. οπου .. d ff². g¹. syr οις | και οταν .. β οι οταν | ακουσωσιν .. d*G
 ακουωσιν | ενθις (prob Schu) c. BCLA 69. y^{scr} al² ac plur .. ε (Ln)-θεως
 c. ADEFGHMSUY al pler (: : cf ad 1, 10.) | αρει (vg it^{pl} aufert vel tol-
 lū) .. d αφερει (d c auferet), cA αφπαζει :: e Mt | εις αυτους c. B 1.
 13. 28. 69. 118. 209., item (Gb¹) εν αυτοις CL c cop syrP ms arm (sed
 istae vv pler videntur etiam ad εις α. trahi posse) .. ε (Ln) εν ταις
 καρδιας αυτων c. DEFGHMSUYA al pler vv pl (et. coped¹*) (: : ad
 Mt), item a l aeth απο της καρδιας αυτων (: : e Lc) (: : Quum εν τ.
 καρδ. α. et απο τ. κ. α. vel maxime videantur e ll. pp. fluxisse, ubi
 quidem lectio non fluctuat, quaeritur tantum utrum εις α. an εν α.
 praestet. Posterius videtur iam accommodatum esse ad Mt¹ lectio-
 nem: omnino enim usitatus erat dicere εσπαρμ. εν quam εσπ. εις,
 alioquin et εν ταις καρδ. correctionem subisset. Hinc εν αυτοις con-
 firmat lectionem εις αυτοις, cuius vestigium etiam superest in lectio-
 ne in corda eorum, quam habent am emm ing go etc)

16. εισιν ὁμοίως (al² ὁμοιοι) c. ADEFGHMSUY al pler ff¹. g². vg go etc
 .. CLA al⁸ ομ. εσ. .. d 1. 13. 28. al⁶ abc ff². g¹. i syr al pauc Or om
 ομ. | σπειρομενοι .. m add λογοι

οὐ τὸν λόγον εὐθὺς μετὰ χαρᾶς λαμβάνουσιν αὐτόν, 17 καὶ οὐκ ἔχουσιν ῥίζαν ἐν ἑαυτοῖς ἀλλὰ πρόσκαιροί εἰσιν, εἴτα γενομένης θλίψεως ἢ διαγμοῦ διὰ τὸν λόγον εὐθὺς σκανδαλίζονται. 18 καὶ ἄλλοι εἰσιν οἱ εἰς τὰς ἀκάνθας σπειρόμενοι· οὗτοί εἰσιν οἱ τὸν λόγον ἀκούσαντες, 19 καὶ αἱ μέριμναι τοῦ αἰῶνος καὶ ἡ ἀπίστη τοῦ πλοῦτου καὶ αἱ περὶ τὰ λοιπὰ ἐπιθυμίαι εἰσπορευόμεναι συν-πνίγουσιν τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος γίνεται. 20 καὶ ἐκεῖνοί εἰσιν οἱ ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν σπαρύντες, οἵτινες ἀκούουσιν τὸν λόγον καὶ παραδέχονται, καὶ καρποφοροῦσιν ἐν τριάκοντα καὶ ἐν ἑξήκοντα καὶ ἐν ἑκατόν.

21 ^(30.7) Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὅτι μῖτι ἔρχεται ὁ λύχνος ἵνα Lc 8, 16.
Mt 5, 16.

16. εὐθὺς (prob Schu) c. BCLΔ 13. al pauc .. ε - θειως c. ΔΕΦΓΗΚΜΣΥV al pler Or .. D 1. 28. al plus¹⁰ it^{allq} copedd² om (: : ut Lc) | λαμβ. (1. 131. 209. al pauc δεχοντ. :: e Lc) αυτον .. 1. 13. 28. 69. 124. 131. 209. arm Or om αυτ. (: : cf Lc)
17. ριζαν (al pauc go -ζας) .. v υδωρ | F προκαιροι | η̄ .. D cfl vg και | ευθὺς c. BCLΔ al¹⁰ .. ε (Ln) -θειως c. ΔΕΦΓΗΚΜΣΥV al pler Or | σκαν-δαλίζονται .. D -λισθησονται
18. αλλοι εισ. (Gb) c. BC²DLA it^{pler} vg cop .. ε ουτοι εισ. c. AC⁴ΕΦΓΗΚΜΣΥV al pler f go syrP etc .. 1. 13. 28. 124. al mu syr al qm | οι (κ οισ) εις .. Δ (non δ) al⁵ om οι | εις .. CA επι (: : cf ad v. 7.) | ουτοι εισ. c. BC²DLA 1. 124. al mu it^{pler} (nisi quod h c aliiq εισ. prius om) vg cop etc .. AC⁴ΕΦΓΗΚΜΣΥV al pler f go syrP etc om (: : sequitur duplex ουτοι εισιν in nullo cod uncial esse nec in aliis nisi forte paucis) | ακουσαντ. (Gb) c. BCDLA 13. 69. 124. 346. al³ cop syr .. ε (Ln) ακου-σottes c. ΔΕΦΓΗΚΜΣΥV al pler it (it^{pl} et. sic in Lc) vg go syrP al (: : -σottes c. Mt, -σαντες c. Lc convenit)
19. τον αιωνος (D c^{scr} βιον, item it^{pl} victus, victi, vitae :: cf Lc) c. (et. Gb) BCDLA 1. 102. al⁶ it^{pler} vg arm .. ε add τοιτου c. ΔΕΦΓΗΚΜΣΥV al pler f syr^{utr} cop etc | και η απαι. (D αγαπη) τ. πλοικου .. M² om .. D και αλαται του κοσμου, item (libere) it^{mu} | κ. αι π. τ. λ. επιθυ-μια .. D 1. al⁴ it^{pl} (non ff¹ g¹⁻²) om | συνπνιγ. (ABD -πνιγ.) c. AB²C ΔELA etc .. ε (Ln 49.) συμπν. c. ΦΓΗΚΜΣΥV al pler | ακαρπος γίνεται (et. f g²) .. D 124. it^{pler} coped¹ -ρποι γειονται (γιν.)
20. εκεινοι (Schu: ap Mc arte; cf 7, 15. 12, 7. cum ll. pp.) c. BCLΔ .. ε (Ln) ουτοι c. ΔΕΦΓΗΚΜΣΥV al pler (it vg hē) Or (: : at ουτοι et ουτος in Lc et Mt sunt nec fluctuant) .. al³ om | την γην τ. καλην .. c 28. 124. al pauc την καλ. γην | ἐν ter (Gb): ita ΕΦΓΗΚ(L ἐν, tum ἐν bis: sed non ἐν) μ(s?) υν (i. e. cdd unc accentus habentes omni) 1. al pl, item syr^{utr} aesth (vdtr) persP al :: ε (Ln) ἐν: ita it vg go cop (: : cf ad v. 8.). Ceterum B 102. 300. 360. om εν sec (item c² vdtr) et tert (item 406. dscr)
21. οτι c. BL .. 13. 28. 69. 124. 346. ιδετε .. ε (Ln) om c. ACDEFGHKMS UVA al pler (: : videbatur molestissimum; at οτι recitativum quod

ὑπὸ τὸν μώδιον τεθῆ ἢ ὑπὸ τὴν κλίτην; οὐχ ἵνα ἐπὶ τὴν λυχνίαν
 τεθῆ; 22^(40.2) οὐ γὰρ ἔστιν τι κρυπτόν, εἰν μὴ φανερωθῆ· οὐδὲ
 ἐγένετο ἀπόκρυφον, ἀλλ' ἵνα ἐλθῆ εἰς φανερόν. 23 εἴ τις ἔχει ὄνα
 ἀκούειν, ἀκούετω.

24^(41.2) Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς Βλέπετε τί ἀκούετε. ἐν ᾧ μέτρον
 μετρεῖτε μετρηθήσεται ὑμῖν, καὶ προστεθήσεται ὑμῖν. 25^(42.2) ὅς
 γὰρ ἔχει, δοθήσεται αὐτῷ· καὶ ὅς οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται
 ἀπ' αὐτοῦ.

26^(43.10) Καὶ ἔλεγεν Οὕτως ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ὡς ἐν
 ἀνθρώπῳ βάλῃ τὸν σπόρον ἐπὶ τῆς γῆς, 27 καὶ καθεύδῃ καὶ ἐγεί-

dicunt in Mc frequentissimum est; testes vero mu omittunt saepissime) | *ερχεται* (D *απτεται*, 18. 69. 124. 346. *καεταται*, item alterutrum it coped¹ al mu) o *λυχν*. c. BCDLA 1. 33. y^{scr} al plus⁵ it vg cop syr^{tr} al .. ε o *λυχν*. ερχ. c. ΔΕΦΓΗΚΜΣΥΝ al pler go al | ουχ (Δ ουχ) .. D κας ουχ .. it^{allq} sed | *επι* .. B* υπο | *τεθη* sec (Gb') c. BCDLA al plus⁶⁰ .. ε *επιτεθη* c. ΔΕΦΓΗΚΜΣΥΝ al pl (: invectum est ut maior fieret oppositio. Cf et. Le 8, 16.)

22. *τι* c. ACEFGLSVA al sat mu cff¹. g¹. vg go syr^{tr} al .. BDRKM al⁶⁰ fere b e ff². g². i ei (cop?) Thph om (49. Gb^o, Ln [τς] :: at in Le 8, 16. deest nec ab ullo teste gravi illatum. Praeterea praecedente τιν vel τς facillime omittebatur.) | *εαν μη* (Gb') c. ACKL 33. 102. 209. 238. 292. 346. al¹⁵ fere, item (ita Ln) addito *ενα βα* .. ε o *εαν* (U οσ αν) *μη* c. ΕΦΘΗΜΣΥΝ etc it^{allq} vg etc .. 1. 13. 28. 69. 131. *ει μη ενα*, D 49. it^{allq} *αλλ ενα*, item al pauc *ενα μη*, o *μη*, o ου, o ου μη | *αλλ* (Δ -λα) *ενα* .. 1. 13. al pauc *ει μη ενα* | *ελθ*. *εις φαν*. c. CDLA y^{scr} 2.P^o al⁵ fere cop .. ε (Ln) *εις φα*. *ελ*. c. ΔΕΦΓΗΚΜΣΥΝ al pler it vg etc (: ita Le) .. B φανερωθη

24. l om *και usq ακου*. | *τι* .. D^ε τα | *και πρ*. *υμ*. (arm post *ακον*. pon; 13. 69. al pauc utroq loco habent interiecto versu 25. ante *εν ω*, al³ om *υμιν*) c. ΔΒΣΕΦΗΚΛΜΣΥΝΑ etc .. D^o 114. y^{scr} (sed 114. y^{scr} habent τοις ακον.) 2.P^o beg¹. gat om (Gb :: at compara testes, ac deest in Mt et Le) | *υμιν* c. BCDGLA 102. 2.P^o al pauc it (ex f) vg cop (ex edd²) *αεθ* al pauc .. ε (non Gb) add *τοις ακουοισιν* c. ΔΕΦΗΚΜΣΥΝ⁴ al pler syr^{tr} al (item *credentiibus* f go; 253. *αυτοις*)

25. *εχει* pr c. BCLA 13. 28. (al?), item αν *εχει* DE*PHK 131. al^{allq} .. ε αν (al mu *εαν*) *εχη* c. ΔΚ*ΓΜΣΥΝ al pler | *δοθησεται* .. D 271. *προστεθησεται* | *εχει* bis .. G al *εχη*

26. *ελεγεν* .. C* v^{dtr} add *οτι* | *οις εαν* (c y^{scr} al αν, al¹⁰ *οταν*, al¹ *οτι*) c. ΔΣΕΦΓΗΚΜΣΥΝ al pler it^{pler} vg syr^p go etc .. BDLA 13. 28. 33. 69. 118. 124. al plus⁵ tol e (*quo modo homo cum mittit*, item syr, item 1. *ως ανθ*. *οταν*) cop (*modo hominis qui iacit*) *ως* (13. 28. 69. 124. 346. 2.P^o *ωσπερ*) (49. :: at *εαν* facillime periit sequente αν) | *βαλη* (al¹⁰ -λλει) *τον* (c* το, 69. 124. om) *σπορον* .. D *σπορον βαλη*

27. *καθειδῃ* c. ABCDGLKLSVA etc .. ΕΦΗ al mu -δει | *εγεμηται* c. ABC

σηται νύκτα καὶ ἡμέραν; καὶ ὁ σπόρος βλαστᾷ καὶ μῆκύνηται, ὡς οὐκ οἶδεν αὐτός. 28 ἀντομάτη ἡ γῆ καρποφορεῖ, πρῶτον χόρτον, εἶτα στάχυν, εἶτα πλήρης σῖτος ἐν τῷ στάχνι. 29 ὅταν δὲ παραδοῖ ὁ καρπός, εὐθὺς ἀποστελλεῖ τὸ δρέπανον, ὅτι παρέστηκεν ὁ θερισμός.

30^(44.3) Καὶ ἔλεγεν Ἰωῶς ὁμοιώσωμεν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, ^{Lc 13, 18 a.} ἢ ἐν τίνι ἀντὴν παραβολῇ θῶμεν; 31 ὡς κόκκον σιτάπεως, ὃς ὅταν ^{Mt 13, 31-33.} σπαρῇ ἐπὶ τῆς γῆς, μικρότερος πάντων τῶν σπερμάτων ἐστὶν τῶν

KSUVA etc, D *εγερθη* .. EFGHLM al pm -*ρεται* | *νυκτα* .. c* -*κτος* | *βλαστα* c. BC⁴DLA 2.^{pe} al^{all}q .. *ς* -*στανη* c. AC²*GKMSUV al longe pl, item EFN al mu -*σταναι* | *μῆκύνηται* (B *μικυν*.) c. ACEFGKLSUVA etc .. BDH al plus²⁰ -*νεται*

28. *αντοματη* (Gb') c. ABCL 102. al pauc cop^{edd2} syrP (edd^{pler}) (Or) .. D *οτι αντ.* .. *ς αντ. γαρ* c. EFGHKMSUVA etc | *πρωτον* .. D add *μεν* (postea idem bis *ειπεν*) | *σταχυν* .. D⁸⁷ -*χνιας* | *πληρης* (D add *ο*) *σιτος* c. BD (cop^{ed1}) .. 48.^{ov} -*ρης σιτον*, item c²?, 271. *πληρης σιτον*, 124. al⁵ *πληροι σιτον* .. *ς* -*ρη* -*τον* c. AC²*EFGHKLSUVA etc (it vg *plenum frumentum* s. *tritium* s. *granum* ad utramq lectionem trahi potest)

29. *οταν δε* .. D it^{pler} vg *και οτ.*, al pauc *οτ. γαρ* | *παραδοι* c. BDA .. *ς* -*δω* c. ACEFGHKLSUV al ut vdr om | *ευθυς* c. BCL .. *ς* (Ln) -*θεις* c. ADEFGHKMSUVA etc

30. *πως* (Gb') c. BCLA 7. 13. 28. 33. 69. 346. y^{ser} al⁶ b^e syrP m⁸ (huc enim nota marginis omnino trahenda) .. *ς* (Ln) *τινι* c. ADEFGHKMSUV al pler it^{pler} vg cop go syr^{utr} al Or (: cf Lc) | *ομοιωσωμεν* c. ABDEF GHLMSUVA etc (Or) .. c 1. al plus⁴⁰ -*σομεν* (item it vg *adsimilabimus* vel *similab.*), κ 28. al⁵ agr³ Thp -*σω* | *τινι* c. BC⁴LA 1. 7. 13. 28. 63. y^{ser} al¹⁵ Or .. *ς ποια* c. AC²*DEFGHKMSUV al pler | *αντ. παραβ.* *θωμεν* c. BC⁴LA 28. 63. al pauc (item 13. 69. 346. *pergentes παραβαλωμεν αντην ως κοκκ.*) b (*ρονετιω*) e (*δατιω*) cop syrP m⁸ Or .. *ς παραβολη* (1. 118. 131. 209. *ομοιωματι*) *παραβαλωμεν* (al mu -*βαλοιμεν* vel -*βαλλομεν* et aliter) *αντην* c. AC²*DEFGHKMSUV al pler (vg cui *parabola comparabimus illud*, similiter it^{pler}, item syr^{utr} go etc)

31. *ως* .. D praem *ομοια εστιν* (c *simile est regnum dei sicut*) :: ut Mt et Lc | *κοκκον* c. ACEFGHKLSUV 1. 13. 28. 33. 40. 69. al¹⁰⁰ fere (it vg *sicut granum*) .. *ς* (49.) *κοκκω* (Δ *κοκωσ*) c. BA 124. al ut vdr mu, item (vide ante) D (: *κοκω* ad Mt et Lc conformatum videtur, praesertim quum D ex iisdem *ομοια εστ.* in ipsum text suscepit) | *ος* (c²Δ *ως*) *οταν* .. D² *ο οταν* | *επι της γης* .. DL *επ. την γην* | *μικροτερος* (Δ *μικρ.*) c. ACD²*EFGHKSV 1. al pler .. BDLMA 13.² 28. 33. 69. 131. 179. 235. 258. p^{ser} 7.^{pe} -*τιπον* (Ln 49.) | *εστιν* c. CEFGHKM²SUVA al ut vdr fere om go etc, item post *γης* sec Δ, item post *μικροτ.* D^{(**} *μεν εστ.*) M^{**} al pauc it vg al .. BΛA *ον* (L *ων*) post *μικρ.* (Ln 49. :: lectionem textus nostri egregie testatam esse patet. Videtur locus corruptus esse collato Mt¹ loc. parall.: hinc est enim -*τερον, εστιν* ac *μεν εστιν* ante *παντων*, item omisio verborum *των ε. τ. γ.*, item omisio

ἐπὶ τῆς γῆς, 32 καὶ ὅταν σπαρῇ, ἀναβαίνει καὶ γίνεται πάντων τῶν λαχάνων μείζων, καὶ ποιεῖ κλάδους μεγάλους, ὥστε δύνασθαι ὑπὸ τὴν σιάν αὐτοῦ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηροῖν.

Mt 13, 34. 33^(45.9) Καὶ τοιαύταις παραβολαῖς πολλαῖς ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον, καθὼς ἐδύνατο ἀκούειν· 34 χωρὶς δὲ παραβολῆς οὐκ ἐλάλει αὐτοῖς, ^(46.10) κατ' ἰδίαν δὲ τοῖς ἰδίους μαθηταῖς ἐπέλεν πάντα.

35^(47.2) Καὶ λέγει αὐτοῖς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὀφίας γενομένης Διελθόμεν εἰς τὸ πέραν. 36 καὶ ἀφέντες τὸν ὄχλον παραλαμβάνουσι αὐτὸν ὡς ἦν ἐν τῷ πλοίῳ, καὶ ἄλλα δὲ πλοίαρα ἦν μετ' αὐτοῦ. 37 καὶ γίνεται λαίλαψ μεγάλη ἀνέμου, καὶ τὰ κύματα ἐπ-

35-41
Lc 8, 23-25.
Mt 8, 23-27.

verborum καὶ σι. σπαρῇ et ἀνέβηθῃ pro σπαρῇ. Praeterea verba seqq καὶ ὅταν σπ. videntur in causa fuisse cur quis priora mallet participio apposita.) τῶν (D α εἰσι, it vg quae sunt, al¹ om) ἐπι (al² om τ. ε.) τ. γης .. c 271. b e om (: ut Mt), hinc Ln [τ. ε. τ. γ.]

32. καὶ σι. σπαρῇ (al¹¹ c syrP mg ἀνέβηθῃ, al³ φηη) ἀναβαίνω. (c om) .. D i om .. be crecā (b add autem) | πα. τ. λα. μείζ. c. ΔΕΓΦΗΚΜ*SUU al pler go .. BCDLM**A 1. 28. 33. al plus¹⁰ it vg al mu μείζ. πα. τ. λα. (Ln 49. :: at ita Mt nec fluctuat lectio; idem ordo per se commendabatur: hinc in vv pler expressus est) | μείζων c. BDFGHKMSUA etc .. ΔΟΕΛV al¹⁰ fere -ζον (: vide ante, item Mt) | σκιαν .. AD σκειαν | Δ al⁵ πάντα τα | κατασκηροῖν c. B* (apud Mt et. D) .. ε (49. Ln) -ρον c. ΔB**CDE FGHKLSUV etc (Δ -σκηρος sic)

33. πολλαῖς c. ABC**DEFGHKMSUV al pler syrP, item ante παραβ. D f ff² g¹⁻² il vg go cop^{cd} 1 al .. C*(vdtr, idem fortasse ἐλάλησεν ut est in Mt) LA 1. 28. 33. 40. 108. 118. 131. al¹⁵ bce cop^{edd} 2 syr aeth al mu om (Gb⁹) | ἐδύνατ. (Gb¹¹) c. ADEFGHKLMV al plus⁵⁰ .. ε ἡδυν. c. BCF(s?)UA 1. al sat mu

34. χωρὶς δε .. B cop^{edd} 2 syr καὶ χωρ. | D καθ ἰδιαν (item alibi B*, ut Mc 13, 3.) | τ. ἰδίους μαθ. c. BCLΔ .. ε (Ln) τ. μαθ. αὐτου (al² ff² il om) c. ADEFGHKMSUV etc (: Similiter 15, 20. τα μ. τα ἰδια correxerunt ad Mt 27, 31. τα μ. αὐτου) | πάντα .. D αἰτας

36. ἀφέντες τ. ὄχλ. (Δ αφ. αὐτου) .. D 13. 28. 346. it^{allq} ἀφιοῦσι τ. ο. καὶ | καὶ ἀλλ. δε c. AC**D(et. d)EFGHKMSUV al pler syrP .. BC*LA 28. 102. 157. 292. 483. h^{scr} it vg cop syr go etc om δε (Ln) | πλοίαρα (Δ al⁵ cop^{edd} 2 syr syrP mg persP αὐτων) .. 1. 28. 118. 131. 209. 2.P^o arm καὶ ἀλλ. τα ὄντα μετ αὐτ. πλοία .. D** ff² x. ἀλλ. δε (ff² om) πλοία πολλα (D* x. ἀλλαι δ. πλοιαὶ πολλαὶ) ἦσαν μετ αὐτ.

37. Δ λαίλαψ | μεγάλη ἀνεμον c. BDLA 1. 13. 28. 69. 102. 118. 131. 309. 346. 2.P^o it (exc f) vg (syr) (cop magnus ventus) .. ε ἀνεμον μεγάλη c. ADEFGHKMSUV al pler f go syrP al, item c al⁶ ἀνεμ. μεγαλον | καὶ τα

ἐβαλλον εἰς τὸ πλοῖον, ὥστε ἦδη γεμίζεσθαι τὸ πλοῖον. 38 καὶ ἦν αὐτός ἐν τῇ πρύμνῃ ἐπὶ τὸ προσκεφάλαιον καθεύδων· καὶ διεγείρουσιν αὐτὸν καὶ λέγουσιν αὐτῷ Διδάσκαλε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἀπολύμεθα; 39 καὶ διεγερθεὶς ἐπετίμησεν τῷ ἀνέμῳ καὶ εἶπεν τῇ θαλάσῃ Σιώπα, πεφίμωσο. καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος, καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη. 40 καὶ εἶπεν αὐτοῖς Τί δειλοί ἐστε οὕτως; πῶς οὐκ ἔχετε πίστιν; 41 καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν, καὶ ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους Τίς ἄρα οὗτός ἐστιν, ὅτι καὶ ὁ ἄνεμος καὶ ἡ θάλασσα αὐτῷ ὑπακούει;

c. BCDLΔ 13. 28. 69. 131. 238. 2.^{pe} it vg cop go syr aeth al .. ε τα δε c. ΔΕΦΓΗΚΜΣΥΝ al pler syrP | ἐπεβαλλον (38. al -λλον, υ ἐνεβαλλον) c. ΔΒCΓΗΚΜΣΥΝΔ al pl (it vg mittebat, immittebantur vel mitt., f ascendebant) .. EFL al⁵⁰ fere ἐπεβαλεν, al pauc ἐνεβαλεν, D εβαλεν | ἦδη (it pler vg al om) γεμ. το πλο. (Gb'') c. BCDLΔ 2.^{pe} it (e om ωστε -- πλ.) vg cop syrP ^{ms} .. ε αυτο (102. om, al pauc transp) ἦδη γεμιζ. (G 1. 33. yscr al¹⁵ fere βυθίζ., al pauc καταποτιζ.) c. ΔΕΦ(α)ΗΚΜΣΥΝ al pler go etc ●

38. κ. ἦν αυτ. c. ΑΔΕΦΓΗΚΜΣΥΝ al fere omn itPl (be erat autem ipse, a ipse autem erat) vg go .. BCLΔ 48.^{ev} κ. αυτ. ἦν | εν τη (Gb) c. ABCDLΔ 1. 13. 69. 2.^{pe} al¹⁰ (it vg in prupri) .. ε (Gb' Sz?) ἐπι τη c. ΕΦΓΗΚΜΣΥΝ al pler | επι το (28. 235. 2.^{pe} om) προσκ. .. D 131. επι προσκεφάλαιον | διεγειρ. c. ΑΒ**C**ΕΦΓΗΚΜΣΥΝ al pler, item D 28. 2.^{pe} διεγειρωτατες omisso και sq .. Β*C*Δ al pauc εγειρωουσιν (49. :: at εγειρ. cum Le ut διεγ. cum Mt convenit), item 13. 124. 346. εγειρωτατες | μελει .. εαν al pm μελλει

39. διεγερθεις .. D 28. al pauc εγερθ. | Δ om και εἶπεν usq ο ανεμος | και ειπ. τη θαλ. (28. τ. θα. ante ειπ., a^{scr} om) .. D 1. 118. 131. 209. b ce ff²-i arm και τη θαλ. και ειπ. (c dicens) | πεφίμωσο (ΔC πεγειμ., F al πεφημ.) .. D και (et. am cop) φιμωθητε

40. οὕτως (c. ACEFGHKLMU etc; ε οὕτω c. F etc) c. ACEFGHKLMΣΥΝ al ut vdr om (1. 13. 28. 69. 131. 209. 346. post τε pon) go syr^{ut} .. BDLΔ (2.^{pe}?) it vg cop om (Ln :: permolestum erat, hinc alii omiserunt, alii certe ad τε transtulerunt. Minime credible est οὕτως ex οὐπω ortum esse. Praeterea ut ommitteretur, fecit et. Mt loc. par.) | πῶς οὐκ (f go οὐπω pro οὐκ: ad sensum) c. ACEFGHKLMΣΥΝ al pler f go syr^{ut} persP etc .. BDLΔ 1. 13. 17. 20. 33. 69. 131. 209. 346. 2.^{pe} it (sed e nil nisi habete fidem) vg cop arm οὐπω (Gb'' Ln :: quae lectio arctissime cohaeret cum praecedenti: οὐπω vel maxime correctorem prodit)

41. οὐτ. εστ. (: ut Le) .. D al pauc it^{mu} (non i; be ecce pro τις α. ο. ε., pergentes quomodo) vg εστ. οὐτ. (: ut Mt) | και ο ανεμοις .. D (pon post θαλ.) E 1. 33. 131. al plus¹⁰ it^{pm} cop syr κ. οι ανεμοι (: ut Mt) | αιτω υπακουει c. ca 1. 13. 28. 118. 209. 346. al pauc Victant (ex catox), item BL (69?) υπ. αυτ. .. ε (Ln) υπακουουσιν αιτω c. ΔΕΦΓΗΚΜΣΥΝ al pler (131. αυτ. υπ.) it vg etc (: at ista lectio Mt et Le est) .. D υπακουουσιν

V.

1-30
Mt. 4, 25-26.
Lc 9, 26-30.

1 Καὶ ἦλθον εἰς τὸ πέραν τῆς θαλάσσης εἰς τὴν χώραν τῶν Γερασηῶν. 2 καὶ ἐξεληθόντι αὐτῶ ἐκ τοῦ πλοίου, εὐθὺς ἀπήγγευσεν αὐτῶ ἐκ τῶν μνημείων ἀνθρώπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρατος, 3 ὃς τὴν κατοίκησιν εἶχεν ἐν τοῖς μνήμασιν, καὶ οὐδὲ ἀλόσει οὐκ

V. 1. ἦλθον c. ABDEFHKLSUV al pl it vg go syr^pms etc ... COLMA al plus²⁰ cop sytr^u etc ἠλθετ (Gb'), et a al item evr add ο ἰς | γερασηῶν (Gb') c. BD it (et. δ) v^g sax (Nyss?) .. ε γαδαρηῶν c. ACEFGHKLSV al longe pl go sytr^u pers^p .. LVA 1. 28. 33. 118. 131. 209. y^{scr} 2.^{pe} al²⁰ fere cop aeth arm arg syr^pms γεργεσηῶν: eandem lectionem dicit Thph habere τὰ ἀκριβέστερα τῶν ἀκριγμάφων, habetur etiam nota quae ad Orig refertur tum in scholiis coddaliq tum in catt hunc in modum: οὔτε γαδαρηῶν οὔτε γερασηῶν τὰ ἀκριβῆ χρεὶ τῶν ἀκριγ. ἀλλὰ γεργεσηῶν. γάδαρα γὰρ πόλις ἐστὶ τῆς ἰουδαίας, περὶ ἣν τὰ διαβόητα θεῖμα τυγχάνει· λίμνη δὲ κρημνοῖς παρακλιμένη οὐδαμῶς ἴσται ἐν αὐτῇ ἢ θαλάσσια. καὶ γέρασα δὲ τῆς ἀραβίας ἐστὶ πόλις, οὔτε θαλάσσιαν οὔτε λίμνην πλησίον ἔχουσα· καὶ οὐκ ἂν οὔτω προφανές φεῖδος καὶ εὐέλεγκτον οἱ εὐαγγελιστῶν εἰρήκισαν, ἄνδρες ἐπιμελῶς γνώσκοντες τὰ περὶ τῆς ἰουδαίας. γέρασα τολμῶν ἴσται ἀφ' ἧς οἱ γεργεσηῶν, πόλις ἀραβία περὶ τὴν νῦν καλουμένην τριβριάδα λίμνην, περὶ ἣν κρημνὸς παρακλιμενος τῇ λίμνῃ, ἀφ' ἧς δεικνύται τοῖς χολήρους ὑπὸ τῶν δαιμόνων καταβλήθησθαι. ἐρμηνεύεται δὲ ἡ γέρασα παροικία ἐπὶ βελήκωτων, ἐπὶ νόμιμος οὕσα τάχα προφητικῶς, οὐ περὶ τὸν σοτήρα πεποιήσασι, παρακαλέσαντες αὐτῶν μεταβῆσαι ἐκ τῶν ὄψλων αὐτῶν οἱ τῆς χώρας πολῖται. καὶ ταῦτα ὠμυγένης φησὶν ἐν τῷ ἐκτῷ τόμῳ τῶν εἰς τὸ κα. lw. εὐαγγ. ἐξηγητικῶν. Ceterum pp parum distinxerunt de hoc nomine disserentes inter singg evglistas. Cf ad Mt 8, 28. (Vel maxime statuendum videtur singg evgstas non idem nomen scripsisse: hinc variarum lectionum origo repetenda. Nobis quidem in Mt γαδαρ., in Lc et Mc γερασ. scribentibus grave videbatur quod ubique codicis B ac fere etiam C — in Lc certe et Mt — auctoritatem sequebatur.)

2. ἐξεληθόντι αὐτῶ c. AEFHGKLSUV al pler (item accuratissime am mt emm al exeuntes ei de navi statim occurrit ei, item go; i vg^{ed} al alterum ei om) .. BCLA 1. 13. 28. 33. 69. 118. 124. 131. 209. 346. y^{scr} 2.^{pe} al¹⁰ fere (b f exeuntes eo -- ei) ἐξεληθόντος αὐτοῦ (prob Schu Lu :: manifesta correctio) .. D cef² -των -των | εὐθύς c. CLA (al?) .. ε -θεως c. DEFGHKLSUV al pler .. B it^m syr pers^p om (Ln :: ut Mt et Lc) | ἀπηγγευσ. c. AEFHGKLSUV al pler .. BCDLA 1. 13. 28. 40. al plus¹⁵ Dam υπηγγευσ. (Ln :: e Mt et Lc, ubi tantum non fluctuat) | εκ. τ. μν. ανθυ. (et. vg ff². g¹. etc) .. D b cefi go ανθυ. εκ τ. μν.

3. τ. κατοικ. (al²⁵ fere οικησιν) εἶχεν .. D 2.^{pe} ab cef². go al εχ. τ. κατ. | μνημασιν (Gb Sz) c. ABCEFGKLSUYA al longe pl .. ε μνημείους c. DH al mu | ουδε c. BCDLA 33. 2.^{pe} (al?) .. ε ουτε c. AEFHGKLSUV

ἐπι οὐδείς ἰδόντο αὐτὸν δῆσαι, 4 διὰ τὸ αὐτὸν πολλὰς πεδας καὶ ἀλύσεις δεδέσθαι καὶ δεσπασθαι ὑπ' αὐτοῦ τὰς ἀλύσεις καὶ τὰς πεδας συντετριφθαι, καὶ οὐδείς ἴσχυεν αὐτὸν δαμάσαι, 5 καὶ διὰ παντός νυκτός καὶ ἡμέρας ἐν τοῖς μνήμασιν καὶ ἐν τοῖς ὄρεσιν ἢ κρᾶζων καὶ κατακόπτων ἑαυτὸν λίθους. 6 καὶ ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ μακρόθεν ἔδραμεν καὶ προσεκύνησεν αὐτόν, 7 καὶ κρᾶζας φωνῇ μεγάλῃ λέγει Τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ υἱὲ τοῦ Θεοῦ τοῦ ἡψίστου; ὀρκίζω σε τὸν Θεόν, μή με βασανίσῃς. 8 ἔλεγεν γὰρ αὐτῷ Ἐξέλθε τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον ἐκ τοῦ ἀνθρώπου. 9 καὶ

al pler | αλύσεις c. BC²L 33. 2.P^o c e .. ε αλύσεις c. AC²DEFGHKMS UNV al pler it^{pl}er vg go cop sy^{utr} etc | οικτε. ουδ. c. BC²DLA 13. 28. 69. 124. 346. (al?) it (exc i) vg arm, item 1. 118. 131. ουδ. ετι .. ε om οικτε c. AC²EPFGHKMSUV al pler | ἰδόντο c. AB²C²DEGHKLUVA cap al⁵⁰ fere .. ε ηδιν. c. B²*C²*F(s?) al sat mu .. M ετολμα. Praeterea d i am fu ing tol al post αυτον pon

4. δια (EPH al και δια) το -- δεσπασθ. (U al pauc διασπασθ., Δ δι-σπασθ.) υπ (V al plus³⁰ απ) -- συντετριφθαι .. D οτι πολλας αυτον δεδεμενον πεδες και αλυσεις, εν αις εδησαν. δεσπακται και τας πεδας συντετριφεναι, item 1. 28. 131. 209. 251. (similiter 2.P^o) δια το αυτον πολλας πεδας και αλυσεις, αις εδησαν αυτον, δεσπακται κ. συντετριφεναι, item similiter it^{mu} | και ουδ. ισχυεν (V 1. 131. 209. al³⁰ fere -υσεν) αυτον (ισχ. αυτ. c. ABCCLMUA al³⁰ it^{pl} vg etc; ε αυτ. ισχ. c. EFGHSV etc) δαμασαι .. D (it^{aliq}) και μηδετα αυτον ισχυεν δαμασαι

5. και δια παντος (al pauc α πασης) νυκτος (et. vg f al) .. D bceff²i (perp) νυκτος δε | ε. τ. μνημασιν (1. 13. 28. al^o μνημειους) κ. ε. τ. ορεσιν (Gb Sz) c. ABCCLMUA 1. 13. 28. 33. al plus⁵⁰ vg (fu om ε. τ. μν. κ.) fff³ go cop al pl catt .. ε ε. τ. ορεσ. κ. ε. τ. μνημασιν (D μνημειους) c. DEFGHSV al sat mu it^{um} (124. c om ε. τ. ορ. κ.) | κρᾶζων (D -ζον) .. 69. 124. 225. 346. κραιγαζ.

6. και ιδ. c. BCLA 1. 28. 69. 131. 346. cop .. ε (Ln) ιδ. δε c. ADEFGHK MSUV al pler it vg go sy^{utr} etc (: at ita prorsus Lc) | απο μακρ. c. BCDEFGHSUVA al pl .. AKLM al plus³⁰ om απο (Gb^o sed improb Schu collatis 11, 13. 14, 54, 15, 40.) | προσεκ. αυτον c. ACLA al¹⁵ (ac multo plurib) .. ε (Ln 49.) πρ. (F προσεπισεν :: e Lc) αυτω c. BDEFGHMSUV al pl (προσκ. αυτω vulgatiss in N. T., Mt semel aliter e LXX 4, 10.; Mc bis tantum προσκ., altero loco 15, 19. αυτω non fluctuat)

7. λεγει (Gb^o prob Schu) c. ABCCLMA al plus³⁰ arm emm sy^{rp} .. ε επε c. DEFGHSUV al pl it vgo^d et^{mas} pl go etc (: ut Lc) | ω .. 1. 33. al^{aliq} om (: cf Mt) | υψιστου .. A sy^{rp} ms ζωντος (ita ex evn solus Mt: 16, 16. 26, 63.) | η al pauc βασανισεις

8. αυτω .. D ff² fu sax add ο ω | εξελθε .. A post ακαθαρτ. | εκ (it^{pl} de) .. A 33. al⁵ (vg cf l ab) απο

ἐπιρρώτα αὐτὸν τί ὄνομά σοι; καὶ λέγει αὐτῷ Λεγιὼν ὄνομά μοι, ὅτι πολλοὶ ἐσμεν. 10 καὶ παρεκάλει αὐτὸν πολλὰ ἵνα μὴ αὐτοὺς ἀποστείλῃ ἔξω τῆς χώρας. 11 ἦν δὲ ἐκεῖ πρὸς τῷ ὄρει ἀγέλη χοίρων μεγάλη βοσκομένη· 12 καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν πάντες οἱ δαίμονες λέγοντες Πέμψον ἡμᾶς εἰς τοὺς χοίρους, ἵνα εἰς αὐτοὺς εἰσέλθωμεν. 13 καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς ἐνθίως ὁ Ἰησοῦς. καὶ ἐξελ-

9. ἐπιρρώτα .. Δ aceff²: i emm go -ωτησεν (: ut Lc) | ορομ. σοι (al pauc σοι) c. ΔΒCΚLMA al plus²⁵ syrP go Dam .. ς σοι ορομ. (D it vg add εστιν) c. ΔΕFGHSUV al pl it vg etc | λεγει αυτω (Gb Sz) c. ΔΒCΚLMA al plus²⁵vg (et. am ing mt mm etc) itallq go cop syr^{utr} etc .. ς απεκριθη λεγων c. ΕFGHSUV al pl (c vgecd allq qui respondens dixit), item omisso λεγων D al pauc a b e fi | λεγιων (prob Gb et Schu) c. n^oCDLA 69. cop syr^{utr} it vg (sed hae vv omn eandem formam et. in Lc habent) .. ς λεγων c. ΔΒ**ΕFGHKMSUV al pler go etc (Or) | λ. ορ. μοι c. ΔΕFGHKLSUVA al pler a Or .. ΔΒ 69. 124. 238. 346. it^{pl}er vg (sed it^{mu} et vgecd aliter ponunt) add εστιν (Ln), item D εστιν μοι ορ. λ.
10. παρεκαλει c. ΒCDEFGHKLSUV etc .. ΔΔ 1. 28. 2. P^e al¹⁰ it^{mu} vgecd allq sixt Dam -καλουν | αυτους αποστ. (ΔM al²⁰ fere it^{mu} fu απ. αυτ.) c. ΔΕFGHSUV etc item ΔM etc .. ΒCΔ αυτα αποστ., ΚL al pauc be syr αυτον αποστ. (K al syr απ. αυτ.)
11. πρ. τω ορει (Gb Sz) c. unc omn item al¹⁵⁰ fere it vg al omn Thph Euth; sed ΔKU al plus¹⁵ go syrP post βοσκ., M al pauc post μεγαλη (M 346. βοσκ. μεγ.) pon .. ς πρ. τα ορη (al²vol³ το ορος) c. minusc ut vdr pauc .. 1. plane om (Gb⁰) | μεγαλη (al¹-λων, al² pers^w πολλων, al³-λη πολλων, M 346. pon post βοσκ.) c. ΒCΔΕFGHKMSUVA al pler it^{pm} vg (et. am fu ing emm al) syr^{utr} al .. ΔLU 131. yscr al⁴ beff²: i om (Gb⁰⁰ :: cf Mt et Lc) | βοσκομενη .. ΔΛΑ al pauc b d -μετων (: ut Lc)
12. παρεκαλεσαν c. ΒCDEFGHLSUVA al pler c go syrP coped¹ etc .. ΔDKM al¹⁵ fere it^{pl}er vg copedd² etc -καλουν (: cf Mt, item Lc) | παντες οι δαιμονες c. ΔΕFGHSUV al sat mu a go syrP etc .. ΒCΔL 1. 13. 22. 28. 102. al⁵ cop² aeth (add multum) om (49.), ΔΚM al¹⁵ fere (al¹ post λεγ.) it^{pl}er vg syr al οι δαιμονες (D τα -νια) omisso παντ. (Gb Sz, item Ln [παντ.] οι δαμ. et Gb⁰⁰ οι δαμ. :: at unde tandem παντ. - Marco inprimis conveniens - οι δαμ., quam nec ullus apud Mt addiderit παντες, et ap Lc simillimo cum Mco textu nemo lectione absq πα. οι δαμ. offenderit? Videbatur [praesertim subsequente, ut apud Lc, τα πρ. τ. ακ.] molestum additamentum: hinc alii cum Lc prorsus omiserunt, alii certe παντ. ad modum Mt¹ delevere.) | λεγοντες (L -ντας) .. D εισποτα | εισελθωμεν (it vg introeamus) .. ΔΕΓ απελθ.
13. και επετρεψ. αυτοις (U al -τους, H 2. P^e [post ο ις] al pauc επεμψεν αυτοις, item additis εις τοις χοιρους D c ff² post ις) ενθως (c. ΔΕFGHKMSUV al pler fg² vg syrP, item D c ff²: i post και, al⁶ I go post ις, g¹ ante εξελθ.: ΒCΔL al plus¹⁰ be cop syr arm aeth persP om, hinc Gb⁰ et Ln [ενθ.]) ο ις (ita c. ΔΕFGHKMSUV al pler fg¹ vg go syrP al, item κηριος ις D it^{mu}, i dominus: ΒCΔL al¹⁰ fere be cop syr arm om, hinc Gb⁰ et Ln [ο ις]) :: quae textus varietas e Lc fluxit, apud quem

θόνα τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα εἰσῆλθον εἰς τοὺς χοίρους, καὶ ὤρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημονοῦ εἰς τὴν θάλασσαν, ὡς δισχίλιοι, καὶ ἐπνίγοντο ἐν τῇ θαλάσῃ. 14 καὶ οἱ βόσκοντες αὐτοὺς ἐφρον καὶ ἀπήγγειλαν εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς· καὶ ἦλθον ἰδεῖν τί ἐστὶν τὸ γεγονός. 15 καὶ ἔρχονται πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ θεωροῦσιν τὸν δαιμονιζόμενον καθήμενον καὶ ἱματισμένον καὶ σωφρονοῦντα, τὸν ἐσχικότα τὸν λεγιῶνα, καὶ ἐφοβήθησαν. 16 καὶ διεγγήσαντο αὐτοῖς οἱ ἰδόντες πῶς ἐγένετο τῶ δαιμονιζομένῳ καὶ περὶ τῶν χοίρων. 17 καὶ ἤρξαντο παρακαλεῖν αὐτὸν ἀπελθεῖν ἀπὸ τῶν ὀρίων αὐτῶν. 18 (48.8) καὶ ἐμβαίνοντο· αὐτοῦ εἰς τὸ πλοῖον, παρεκάλε αὐτὸν ὁ δαιμονισθεὶς ἵνα μετ' αὐτοῦ ᾗ. 19 καὶ οὐκ ἀγῆκεν

εὐθ. ο ᾧ abest testib non fluctuantibus | τα πν. τα (33. al pauc τα ακ. πν., κ non om τα) ακ. . . Λ*F al¹ om τα ακαθ. | εἰσῆλθον . . β al² -λθεν (: cf ad Lc) | Ε**L al pauc ὀρμησεν | ὡς δισχιλ. (η χιλ.) c. (Gb⁰) c. BC⁰DLA 1. 2.^{pe} b c e ff² g¹ vg cop syr (cd¹ om ὡς δισχ.) perss . . ε praem ἦσαν δε, [Ln η. δ.] c. AC**EFGHKMSUV al pler ai go al, item al⁴ syrP ησ. γαμ

14. καὶ οἱ βοσκ. (Gb⁰) c. ABCDLMA 1. 13. 28. al²⁰ fere a e go cop syr^{utr} aeth . . ε οἱ δε βοσκ. c. EFGHKMSUV al longe pl itP¹ vg al (: ut Mt; cf et. Lc) | αὐτοὺς (Gb Sz) c. BCDLA 13. 69. 124. 346. 2.^{pe} it vg cop syr aeth sax . . ε τοὺς χοίρους c. AEFHGKMSUV al pler syrP go al | ἀπηγγειλ. (Gb Sz prob Schu) c. ABCDKLM 1. 33. yscr al plus²⁰ . . ε ἀνηγγειλ. c. EFGSUVA al pl (: ita per 3 evn priora nuspiam, nisi forte v. 19.) | ἦλθον (Gb⁰) c. ABKLMU 33. 238. yscr al²⁰ fere cop go syrP . . ε εἰσῆλθον c. CDEFGHSAV al pl it vg al (: ita Lc et Mt) | τε ἐστὶν . . η al⁵ om (: ut Lc), Λ* (vdtr) om ἐστ.
15. D αὐτον τον δαιμ. (it vg illum vel illum hominem qui etc) | καὶ ἱματ. c. ACEFGHKM** (* om κ. μ.) SUV al pler go syrP (syr transp singg) al . . BDLA al¹⁶ it vg cop om καὶ (Gb⁰ Ln 49. : at deest ap Lc, nec fluctuat lectio) | τ. εσχ. τ. λεγ. (-ῶνα c. BCA [al?], de vv vide ad v. 9.; ε -ῶνα c. ACEFGHKMSUV etc, cop hunc quocum erant daemones) . . D 17.* 27. (al¹ *om τ. λεγ.) it vg (exc mt) aeth pers^w om (Gb⁰⁰ : at omnino abundare videbatur post δαιμονίς., nec simile quidquam Lc)
16. καὶ διεγγήσ. c. ABCGKLMBA 1. 13. al sat mu it^{mu} vg go cop syr^{utr} etc . . DEFHUV al¹⁰⁰ fere (al pauc δι. δε καὶ) c ff²-i aeth διηγ. δε (Gb⁰ : similliter Lc) | D αὐτῶ τῶ δαιμονίς. (it vg ei qui etc: cf ad v. 15.)
17. ἤρξαντ. παρακ. . . D 225. 2.^{pe} παρακαλοῖν | ἀπελθεῖν (η add καὶ) . . D ἵνα ἀπελθῇ (it vg ut etc) | ἀπο . . Δ εκ
18. ἐμβαίνοντ. (D ενβ.) c. (Gb⁰) c. ABCDKLMA 1. 33. 124. al²⁵ fere it vg go etc . . ε ἐμβάτος c. EFGHSUV al pl syr^{utr} al | παρακαλεῖ (et. be) . . D it^{pler} vg ἤρξατο παρακαλεῖν | μ. αὐτ. η (B ην) c. ABCDKLMA 1. 28. al²⁵ fere e go syr^{utr} arm sax . . ε η μ. αὐτ. c. DEFGHSV al pl it^{pler} vg cop al (: posteriorius magis ex usu est. Mc 3, 14. ἵνα ὡσιν μετ αὐτ. graece non fluctuat.)
19. καὶ (Ln add [ε]) ex errore de c) οὐκ (Gb Sz) c. ABCDKLMA 1. 33. 102.

αὐτόν, ἀλλὰ λέγει αὐτῷ Ὑπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου πρὸς τοὺς σοῦς, καὶ ἀπάγγειλον αὐτοῖς ὅσα ὁ κύριός σοι πεποιήκειν καὶ ἠλέησέν σε. 20 καὶ ἀπῆλθεν, καὶ ἤρξατο κηρύσσειν ἐν τῇ Δεκαπόλει ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ πάντες ἐθαύμαζον.

Mt 9, 1. Lc 8, 40. 21 (49.2) Καὶ διαπεράσαντος τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ πλοίῳ πάλιν εἰς τὸ πέραν, συνήχθη ὄχλος πολὺς ἐπ' αὐτόν, καὶ ἦν παρὰ τῆν θάλασσαν. 22 καὶ ἐρχεται εἰς τῶν ἀρχισυναγῶγων, ὀνόματι Ἰάιερρος, καὶ ἰδὼν αὐτὸν πίπτει πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ, 23 καὶ παρακαλεῖ αὐτὸν πολλὰ, λέγων ὅτι τὸ θυγάτριόν μου ἐσχάτως ἔχει, ἵνα

22-43
Lc 8, 41-56.
Mt 9, 18-26.

- al³⁰ fere f vg (et. am ing emm mm al, sed non omni) go cop syr^{utr} al; item 13. 28. 69. 124. 346. gat και ο τ̄ ουκ .. ε ο δε τ̄ ουκ c. DEFGH (om ουκ)svu al pl itpler vgedd aliq sax al | αλλα λεγει .. d και ειπει (et aut d) | απαγγ. c. BCA 50. 258. .. d 1. 13. 28. 69. 131. 209. 346. διαγγ. (: legitur ter tantum: Lc 9, 60. Act 21, 26. Ro 9, 17. Nec improbable nostro loco, nisi forte ex διηγοῦ Luciae ortum sit.) .. ε αναγγ. c. AEFHGKLMBSUV al pler (: vide ad v. 14.) | αιτοις .. κ τοις σοις .. υ om | ο κηρ. σοι c. BCA ff² (cop syrP) .. ε (Ln) σοι ο κηρ. (D 238. cop ο θεος :: ut Lc) c. ADEFGHKLMBSUV al pler itpler vg go etc (: Lc οσα σοι επ. ο θε., test pl οσα επ. σοι ο θε.) | πεποιηκ. (Gb Sz) c. ABCE (* επεποιηκ.)FGHLSUV al¹⁰⁰ fere Sev Thodorbera Thph .. ε εποιησε c. DK al non ita mu | και ηλ. (346. al pauc ελεησ.) σε .. d itpm syr και (i om) οτι (c quomodo) ηλ. σε .. e om
20. c* (vdtr) εν ολη τη | οσα .. c α (cop haec quae)
21. εν τω (B 102. 447. om) πλοιω (et. vg fg¹ etc) .. d 1. 28. 2. pe al⁵ ab ce ff² i arm om | παλ. (c copcd¹ om) ε. το πέραν .. d 2. pe itpl syr persP ε. τ. περ. παλ. | c* (vdtr) ο οχλ. | επ .. d 13. 28. 69. 90. 346. 2. pe προς (Schu „sic 4, 1. 6, 30. 7, 1; rec. vero nusquam ap Mc⁴) | και (a add ipse) ην (et. ag¹ vg etc) .. d b ce ff² i aeth persP om
22. και ερχ. (Gb¹ prob Schu „Mc non iungit και ιδου⁴) c. BDLA 102. (3. pe?) itpler vg cop syr aeth arr ar^{vat} perss sax .. ε και ιδου ερχ. (Ln κ. [ιδ.] ερχ.) c. ACEFGHKMSUV al pler cf go syrP al (: e Lc et Mt) | εις (b unus) .. d al pauc τεις (itpler vg quidam) | ονομ. καιρω. .. d a e ff² i om (: ut Mt) | ιδων αυτον .. d e om | πιπτει (13. 69. 124. 346. προσπιπτ.) .. d προσεπισεν | προς (al⁵ ac plur εις) τ. πο. αυτου .. 131. a αυτου (illi) πυ. τ. πο.
23. και παρακαλει (Gb¹ prob Schu; omnino ex more est Mc¹) c. ACL 33. 2. pe al¹⁰ fere .. ε (Ln) και παρεκαλει c. BDEFGHKMSUVA al pler cf g¹⁻² vg etc (: ut Lc) .. d a b e ff² i παρεκαλων (eff² και παρ.) | πολλα .. d al⁷ itpm om (: ut Lc) | λεγων .. d ab ff² i και λεγων | οτι .. d 13. 69. ace om | ινα ελθω etc .. d ελθε αυου αιτης εκ των χειρων σου (similiter itpler vg veni impone etc) | επιθης .. υ al⁵ arm -θη (υ) vel -θηση | τας χειρ. (a add σοι, item itpler syr^{utr} cop al, non vg go; e tanqe cam; 28. 124. 258. 346. vv mu την χειρα) αιτη (28. 258. 2. pe επ αιτη vel -την) c. BCLA 13. 131. 209. al plus⁵ itpl vg cop al .. ε αιτη (AK al plus⁵ αιτω) τας χειρ. c. EFGHMSUV al pler go syrP al,

ἐλθὼν ἐπιθῆς τὰς χεῖρας αὐτῆ ἕνα σωθῆ καὶ ζήσῃ. 24 καὶ ἀπηλ-
θεν μετ' αὐτοῦ, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ὄχλος πολὺς, καὶ συνέθλιβον
αὐτόν. 25 καὶ γυνή τις οὖσα ἐν ἰσχυρί αἵματος ἔτη δώδεκα, 26 καὶ
πολλὰ παθοῦσα ὑπὸ πολλῶν ἰατρῶν καὶ δαπανήσασα τὰ παρ'
αὐτῆς πάντα, καὶ μηδὲν ὠφεληθεῖσα ἀλλὰ μᾶλλον εἰς τὸ χειρὸν
ἐλθοῦσα, 27 ἀκούσασα περὶ τοῦ Ἰησοῦ ἐλθοῦσα ἐν τῷ ὄχλῳ
ὀπισθεν ἤψατο τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· 28 ἔλεγεν γὰρ ὅτι ἐὰν ἄψωμαι
κἂν τῶν ἱματίων αὐτοῦ, σωθήσομαι. 29 καὶ ἐκτὸς ἐξηράνθη ἡ
πηγὴ τοῦ αἵματος αὐτῆς, καὶ ἔγνω τῷ σώματι ὅτι ἴαται ἀπὸ τῆς

item AK etc | ἕνα (Gb' prob Schu; semel tantum Mc οπως: 3, 6.) σωθ.
x. ζήσῃ (et. ζήσῃ prob Schu) c. BCPLA 13. 69. 124. 301. 346. 2.^{pe} item
it (exc e) vg go cop .. ς οπως σωθ. x. ζήσεται (al^b -σῆται) c. ADEFGHK
MSUV al pler ce (omissis οπ. σωθ., item aeth) syrP aeth (: grave est
quod ἕνα iidem test tenent qui ζήσῃ. Praeterea usitatus est ζήσομαι
quam ζήσω: hinc plerumque illud pro hoc a test plur substitutum
ut Io 5, 25. 6, 57. 58. 14, 19. Valuit et. ad corrupendum locum
Mt loc. par.)

24. ἀπηλθεν (υ - λθον) .. D 124. ἰπηγεν | ἠκολούθει .. CLM^{ms} (initio
lectionis eccl.) al pauc -θησεν (al pauc -σαν)

25. τας c. ADEFGHKMSUV al pler a go syr^{utr} al .. ABCLA 1. 33. 102. 209.
32.^{ev} itpler vg cop om (Gb¹⁰⁰ Ln :: at deest Lc et Mt lectione haud
fluctuante. Ex Mt fluxit et. δωδ. ετη) | ετη δωδ. c. ADEFGHKMSUV al
pler it vg go syr^{utr} al .. BCLA 1. 28. 33. 124. 131. 209. 346. cop
δωδ. ετη

26. κας ab initio (et. a e vg etc) .. D η, item quae b c ff²: i | τα παρ αυτης
(Gb Sz) c. ADEFGHKLSUV al¹⁰⁰ fere .. ς τα παρ αυτης c. CA al non
ita mu, item D 1. 28. 69. al¹⁰ fere (it vg al) τα αυτης | εις .. D επι |
ελθουσα .. δετ om (d deterius habebat)

27. περις .. BC*(vdtr)A al pauciss τα περις | εν τω οχλ. (13. 28. 69. 124.
346. εις τον οχλον) .. D 2.^{pe} a post τ. μι. αυτ. pon .. 1. 251. al pauc
om | ηψασο (D* και ηψ., item d it vg venit - - et tetigit) .. M 1. 33.
209. 48.^{ev} add τον κρασπειδον (: e Mt et Lc)

28. ελεγεν γαρ (D b c ff²: λεγοισα) .. DK 1. 33. 209. al plus³⁰ acff²: i add
εν αυτη (: e Mt) | οτε .. 28. 33. al^{liq} itpler om (: ut Mt) | εαν αφ.
κασ (B* go al om) τ. μιαν αυτ. c. B*CLA 49.^{ev} (itpl vg al si vel etc
ad utramq lectionem quadrare videntur) .. ς (Ln) καν των αφ. (D 33.
it vg cop syr al του - τιοι :: e Mt) αυτ. (D αυτου, y^{scr} al pauc om)
αψωμ. (H al pauc αφωμ.) c. ADEFGHKMSUV al pler (: ita simplicior
et ad Mt convenientior reddita est lectio) .. 33. εαν μονον αφωμαι
του μι. αυτ. (: cf Mt) | κ al pauc σωθησομαι

29. ενθυς c. BCLA 33. 49.^{ev} .. ς (Ln) -θως c. ADEFGHKMSUV al pler |
ιαται: hoc acc. MY et ut vdtr pler .. 1. al sat mu ιαται (κ ιατε) | α.
της (c om) μαστ. (al pauc a syr aeth add αυτης) .. bc om; e om και
εγνω usq απο τ. μαστ.

μάστιγος. 30 καὶ εὐθὺς ὁ Ἰησοῦς ἐπιγινούς ἐν ἑαυτῷ τὴν ἐξ αὐτοῦ δύναμιν ἐξεληθούσαν, ἐπιστραφεὶς ἐν τῷ ὄχλῳ ἔλεγεν Τίς μου ἦψατο τῶν ἡματιῶν; 31 καὶ ἔλεγον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ Βλέπεις τὸν ὄχλον συνθλιβοντά σε, καὶ λέγεις Τίς μου ἦψατο; 32 καὶ περιεβλέπετο ἰδεῖν τὴν τοῦτο ποιήσασαν. 33 ἡ δὲ γυνὴ φοβηθεῖσα καὶ τρέμουσα, εἰδυῖα ὃ γέγονεν ἐπ' αὐτῇ, ἦλθεν καὶ προσέπεσεν αὐτῷ καὶ εἶπεν αὐτῷ πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν. 34 ὃ δὲ εἶπεν αὐτῇ Θυγάτηρ, ἡ πίστις σου σέσωκέν σε ἤπαγε εἰς εἰρήνην, καὶ ἴσθι ἡγίης ἀπὸ τῆς μάστιγός σου. 35 ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος ἔρχονται ἀπὸ τοῦ ἀρχισυναγώγου λέγοντες ὅτι ἡ θυγάτηρ σου ἀπέθανεν, τί ἔτι σκύλλεις τὸν διδάσκαλον; 36 ὃ δὲ Ἰησοῦς εὐθὺς παρακoί-

30. ενθις c. BCLA 33. 49.^{ev} .. ε (Ln) -θεις c. ADEFGHKMSUV al pler | εν (v om) εαυτω (L 122. αιτω) .. D 226.* bceff¹ i slr^o om | D sic: κ. ενθ. επιγν. ο ις (eodem ordine 2.^{pe} al, δετ* add και) την δυν. (** add την) εξελθ. απ αιτου και επιστραφ. εν τ. οχλ. ειπεν (ειπ. et. al panc), item e et cognouit continuo ihs virtutem quae exisset a se, et conversus dixit turbis. Similiter bcf² i | μου .. D it vg etc post ηματιων

31. και ελεγ. α. οι μαθ. αιτου .. D 2.^{pe} aei οι δε μαθ. αυτ. λεγοισιν (a dixer.) αυτω (a e om)

33. τρεμουσα .. D 50. 124. 2.^{pe} 6.^{pe} aff² i arm add δε ο (d ff² i quod, a ob hoc quod) πεποιηκει (6.^{pe} ποιησει) λαθρα. Totum locum d ff² i sic habent: quod fecerat occulto (-tum d) sciens factum (quid esset acti d) ipsa vcnū | ειδυια .. D -νια (ita cdd antiquiss plerumq), Δ -νεια (Δ corrupte εδουεγεγονεν) | επ (itpl vg in; exprimunt et. go syrP; Δ εν, item F ap Wtst non ap Her) αυτη (13. 69. al pauc -τηρ) c. ADEFGHKMSUV(Δ) al pler itpl vg go syrP etc .. BCDL 3. 9. 102. (y^{scr}) a (ει) cop syr αυτη (y^{scr} εαυτη): huc valet et. ipsa d ff² i (prob Schu 49; Ln [επ] :: at molestum erat επ, hinc elegantius αιτη substitutum. Poterat vero etiam επ post εν pro antiquarum litterarum formis facillime omitti. 9, 21. γεγονεν αυτω minime fluctuat; nec vero probabiliter dicitur επ illatum h. l. esse ne dat. pro nomn. haberetur: similia enim in scriptura unciali saepissime inveniuntur, ut nullo modo cauta sit confusio) προσειπ. αυτω .. C 6.^{pe} προσεκινησεν αυτον (6. -τω)

34. ο δε c. ABEFGHKLM^sSTVA al longe pl e vg (et. am ing emm etc, non mt al) cop go syr aeth al Quaest .. CD^m** 1. 13. 28. 69. al¹⁵ itpler vgedd aliiq arm slr^o syrP c.* (sed var cdd) add ις (Ln :: ut Mt) | αυτη (Δ 346. αιτω, 1. al om) .. c** al¹⁰ fere sl add θαρσει (: e Mt) | θυγατηρ c. BD e^{scr} (aliiq ut vdr) .. ε -τη c. AC** EFGHKMSUVA al pler (c* latet) | και (c* om?) ισθε .. c* pauciora, sed latent

35. λεγοντες .. D 33. bi add αυτω

36. ευθεις c. ACEFGHKMSUV al pler a (statim ihs ut audiret) go syrP .. BCDL 1. 28. 40. 209. 225. 271. 2.^{pe} a^{scr} itpler vg cop syr aeth arm art perss sax sl om, (131. al⁶ post ακουσ. pon) (Gb^o Ln [ενθ.], 49. om: vide post) παρακοισ. c. BIA e (neglexi) .. ε (Ln) ακουσ. c. ACD

σας τὸν λόγον λαλούμενον λέγει τῷ ἀρχισυναγῶγῳ Μ' φοβοῦ, μόνον πίστευε. 37 καὶ οὐκ ἀφῆκεν οὐδένα μετ' αὐτοῦ συντακίλων θῆσαι εἰ μὴ τὸν Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν Ἰακώβου. 38 καὶ ἔρχονται εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀρχισυναγῶγου, καὶ θεωρεῖ θόρυβον καὶ κλαίοντας καὶ ἀλαλάζοντας πολλά, 39 καὶ εἰσελθὼν λέγει αὐτοῖς Τί θορυβεῖσθε καὶ κλαίετε; τὸ παιδίον οὐκ ἀπέθανεν ἀλλὰ καθεύδει. 40 καὶ κατεγελῶν αὐτοῦ. ὁ δὲ ἐκβιάων πάντας παραλαμβάνει τὸν πατέρα τοῦ παιδίου καὶ τὴν μητέρα

ΕΡΓΗΚΜΣΥV al pler vv fere omn. Locus perdifficilis. Videtur vel maxime aut παρακ. aut ευθ. ακουσ. edendum, quum nemini eorum qui παρακ. habent ευθως sit probatum. Iam vero facile quisq praetulerit παρακ., tum propter speciosam qua valet (subaudiendi sensu) rationem tum propter ακουσας Lucae idque a nemine mutatum. At ευθως (sane locis aliquot aliena manu ipsi Mco illatum, ut 8, 5. 9, 8. 14, 63 et 68.) hoc maxime loco ubi parum aptum videtur (hinc interpp longe pler om aliiq test transposuere) quomodo tandem Mco illatum est, quum Lcae nemo intulerit? Quae cum ita sint, sic existimo, ευθως ut locis tot aliis ita hoc et. loco ab antiquiss test pl omitti; παρακ. vero inde haud pendere, sed a pler ad Lcae modum correctum, a paucis ut fere fit servatum esse. | τον λογ. (b add τον) λαλούμενον (al λεγομ., it^{pl} al om) .. d τοιτον τον λογ. .. b (audito) om

37. οὐδενα (m² om) .. d ουδε να | μετ αυτ. σινακ. c. BC^{LA} .. ε αυτω σινακ. c. ΕΡΓΗΚΜΣΥV al pler .. ΔΚ al⁶ αυτω ακολ. (Ln) .. d 1. 28. 124. 209. 2.^{pe} παρακολουθ. αιτω (1. etc αυτ. παφ.) | τον πετρο. c. BC^A .. ε (Ln) om τον c. ADEFGHKLMΣΥV al ut vdr omn (: at ita Lc nec fluctuat. Ceterum cf 9, 2. 14, 33.) | ιακωβου. (FH 124. 8.^{pe} al pauc praem του, e^{scr} αυτου του) .. DGA 1. 36. 61. 106. 48.^{ev} 2.^{pe} a syrP (addito c.* ιακ.) αυτου (Gb')

38. ερχοτε. (Gb'' prob Schu) c. ABCDFA 1. 33. al⁶ b eg¹⁻²-il vg cop syr persP .. ε ερχεται c. ΕΓΗΚΛΜΣΥV al pler a cff² go syrP cop^{ed1-10} al | τον οικον .. d 2.^{pe} την οικιαν (d -ιασ) | θεωρει (b cop videt) .. d εθεωρει (fg¹ vidit, sed d videt) | και κλαιουτε. (Gb Sz) c. ABCLM^UA 1. 13. 28. 40. al³⁵ fere g¹⁻²-l vg go syr^{utr} al mu .. ε om και c. DEFGHKSV al pl cop | κλαιοντας κ. αλαλαζοντας (238. 282. ολολυζ.) .. d 2.^{pe} α -ρων κ. -ζοντων (b d turbam fentem ac lamentantem, similiter c e fff²-i, item p^{scr} θορυβον -τα κ. -ζοντα)

39. d 28. it^m vgedd alii και τι κλαιετε | ε κλαι. cum το παιδ. conig

40. και (et. f vg etc: ceterum sic et. Mt et Lc) .. d it^{pl}er os δε | κατεγε- λων .. κ 238. 447. c^{scr} (aliiq) -λων | ο δε (m 118. 124. 209. 238. 271. add ε) c. ADEFGHKMΣΥV al pler e go etc .. BC^{DLA} 33. 48.^{ev} it^{pl}er vg (item syr addito ε, syrP addito c.* ε) αυτος δε (Gb' Ln :: at ita Lc) | παντας (Gb Sz) c. ACBFGHKLM^UVA al pler .. ε απαντας c. (p? e sil. s e sil.) al non ita mu .. d it^m (non a fg²) τους οχλους. Praeterea d 13. 124. al⁶ it^{pl}er add εξω | τον παιδιον .. d it^{pl}er (e om κ. μητ.) vg post μητερα

καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ, καὶ εἰσπορεύεται ὅπου ἦν τὸ παιδίον. 41 καὶ κρατήσας τῆς χειρὸς τοῦ παιδίου λέγει αὐτῇ Ταλιθὰ κοῦμ, ὃ ἐστὶν μεθερμηνεύμενον Τὸ κοράσιον, σοὶ λέγω, ἔγειρε. 42 καὶ εὐθὺς ἀνέστη τὸ κοράσιον καὶ περιπατεῖ ἦν γὰρ ἐτῶν δώδεκα· καὶ ἐξέστησαν εὐθὺς ἐκστάσει μεγάλῃ. 43 καὶ διεστείλατο αὐτοῖς πολλὰ ἵνα μηδεὶς γνοῖ τοῦτο, καὶ εἶπεν δοθῆναι αὐτῇ φαργῖν.

VI.

¹⁻⁶
M¹ 13, 53-59.

1 (^{50.1}) Καὶ ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, καὶ ἔρχεται εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθοῦσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 2 καὶ γενομένου σαββάτου ἤρξατο ἐν τῇ συναγωγῇ διδάσκειν· καὶ οἱ πολλοὶ ἀκού-

40. τοὺς μετ' αὐτοῦ (124. al. pauc μεθ' αὐτ.) .. D add οὐτας (it vg qui secum erant) | εἰσπορεύεται (M 33. 126. mt ing al -οῦται) .. D 2.P^o it εἰσπορευετο | το παιδ. (Gb) c. BDLA 20. 33. 102. ab eff²-i cop arP .. ε add ἀνακειμενον c. ACEFGHKMSUV al pler (sed al²⁰ fere κατακειμ., κειμενον, κατακειλιμενον, καταβεβλημενον) it^{allq} vg etc

41. τῆς χειρὸς .. D 435. τῆν χειρα | αὐτη (L al pauc αὐτω) .. D add ραββί | ταλιθα (-θά: sic antiquiss pler) c. ACEFGHKLSUV al pler, B 346. ταλειθα, al pauc ταληθα, α ταλιτα .. D θαβιτα, item al pauc ταβιτα vel ταβηθα, a ff²-g² tabi^hta, b i thabi^hta, e tabea acul^hta; (contra g¹ vg thali^hta vel tal. vel -ία) | κοῦμ (κοῖμ M 1. etc, non κοῦμ) c. BCLM 1. 271. al²⁰ fere ff² al⁵⁻⁶⁻⁷. Suid (sub ἀββακοῦμ) Thph Euth .. ε (Ln) κοῦμ (Δ -μει, al mu -μη) c. ADEFGHKSUV al pl itPl vg cop go syrP (syr perss non exprim ο εστιν usq εγειρε) .. a g² om (: κοῦμ ex usu populi sumptum, κοῦμ ex emendatione esse videtur) | εγειρε (Gb Sz) c. ABCDEFGHKLSV A al pl .. ε -ρας c. U al sat mu (al pauc Suid -ρου, al¹ -ρθητι)

42. εὐθὺς c. BLA 33. .. ε (Ln) -θεως c. ACDEFGHKMSUV etc (: cf ad 1. 10.) | ἦν γαρ (et. cop go syr^{utr} etc) .. D 2.P^o 7.P^o it vg ἦν δε | ἐτων .. CA 1. 33. 118. 124. 238. 2.P^o al praem ὡσει (CA 124.) vel ὡς (1. 118. 2.P^o 238.) | εξε. εὐθὺς c. BCLA 33. cop aeth .. ε (Ln) om εὐθ. c. ADEF GHKMSUV al pler vñ pl (D itPl gat εξ. πωτες, 8.P^o 48.^{ov} al pauc mm εξ. οι γονεις αὐτης)

43. πολλὰ .. D esor itPl om | γνοι c. ABDL (alilsq?) .. ε γνω c. CEFGHK MSUVA al longe pler | δοθῆναι αὐτη (κ αὐτῆν sic, 33. 346. αὐτω) .. D δουται αὐτη (c ut - darent illi aliquid)

VI. 1. ἔρχεται c. BCLA syrP^{ms} (cop esse potest et praes. et perf., item a veni) .. ε (Ln) ἦλθεν c. AD(καπηλθ. pro κ. ηλ.) EFGHKMSUV al pler vñ pl (itPler vg abiit, ibat; item postea secuti sunt, sequebantur) Or (omissis κ. εξ. εκ.)

2. γενομένου σαββάτου (vg f al facto sabbato, a sabb. sa.) .. D ἡμερα σαββατων (ff²-i die sabbatorum, b e sabbato, c sabbatis) | ηρξ. ε. τ. σ. διδ. c. ADEFGHKMSUV al pler a b c e g¹⁻²-i vg go .. BCDLA 33. 7.P^o ff² cop syr^{utr} arm ηρξ. διδ. ε. τ. σ. (49. :: at saepius accidit ut infiniti-

οἱ οὐκ ἐξελήσαστο, λέγοντες Πόθεν τούτω ταῦτα, καὶ τίς ἢ σοφία ἢ δυνάμεις τοιαῦται διὰ τῶν χειρῶν αὐτοῦ γίνονται; Ὁ οὐκ οὐτός ἐστιν ὁ τέκτων, ὁ υἱὸς τῆς Μαρίας καὶ ἀδελφὸς Ἰακώβου καὶ Ἰωσήφου καὶ Ἰούδα καὶ Σίμωνος; καὶ οὐκ εἰσὶν

vum iuxta ηρξ. adponerent ut 2, 23. 10, 28. Lc 20, 9. Contra non fluctuat 5, 20. ηρξ. κηρ. εν etc et similia.) | οἱ πολλοί. c. BL 13. 28. 69. 346. . . ε (Ln) πολλοί. c. ACDEFHGKMSVUA al pler (: similliter Mc9, 26. ubi pariter test pler eiecerunt articulum, et 12, 36.) | ακουοῦσι. c. ABC EFGKMSV al pler (audientes vg dff². g¹⁻². i) .. D8^r PHLA 13. 40. 69. 124. al²⁰ ακουσατες (a cum audissent; bce om) | ἐξεπλήσαστο .. D 118. yscr 2.^{pe} al⁷ it^{pler} (non e) vg syrP arm sax add επι (in) τη δαχην αυτου | ταυτα .. CA al pauca fg¹⁻² vg aeth al add (Δ praem) παρτα (c* απαρτα, **πα.) | δοθ. αυτω c. ADEFHGKMSV al ut vdtr omn (it vg illi vel ei, non ut ante huic) go etc .. BCLA cop δοθ. τουτω (49. :: at multo verisimilius est τουτω ex praecedenti τουτω, quod non fluctuat, ortum quam αυτω libere in eius locum substitutum esse. Ceterum fluxit e Mt 13, 56.) | και δυν. τοι. δια τ. χ. α. γινουσι. (AC γειν.) c. (Gb Sz) AC² EFGKMSVU 1. 13. 28. 69. 131. 157. 209. 435. al⁹⁰ fere ae al Thph Euth .. ε eadem praemisso οτι c. minusc ut vdtr pauca fg (f go om και), item c* 124. 271. 346. e^{scr} al¹⁵ fere praemisso ινα, item DK 247. 251. 253. d^{scr} o^{scr} al pauca bff². i syr^{utr} ινα -- γινονται (D γειν.) .. BLA 33. 31.^{ev} cl (g¹⁻²?) vg cop al και αι (L om) δυν. τοι. αι (B al² om) δια τ. χειρ. (c per labia: χειλ.?) α. γινομεναι (49. :: at videtur lectio in textum nunc nostrum recepta ut parum concinna vario, triplici maxime, modo correctae esse.)

3. οὐκ .. D* οὐκ | ο τέκτων (syr^{hr} om) ο υιο; c. ABCDEFGHKLSVUA al pler fff² vg (et. am fu ing emm al) cop go syr^{utr} perss al sax (Inst π̄ -- νομιζομένου Ιωσήφ τοῦ τέκτονος υἱοῦ ἰπάρχειν -- και τέκτονος νομιζομένου) ταῦτα γὰρ τὰ τεκτονικά ἔργα εἰργάζετο ἐν ἀνθρώποις ὄν, ἄροτρα και ζιγά etc; Cels ὁ διδάσκαλος αὐτῶν σταυροῦ ἐνηλώθη και ἦν τέκτων τὴν τέχνην) .. 10. 13. 33. 69. 31.^{ev} 48.^{ev} yscr cscr 2.^{pe} (item fere ut vdtr 234.***) abc e g¹⁻². i gat mm tol vgodd² (ap Matthaëum) arm aeth arr Chrysol ο του (10. c^{scr} om, item 234.***) τεκτονος (13. τέκτονος; ὁ) υιος (g¹ Ioseph^h fabri filius; g² fabri filius Ioseph) και (c^{scr} om; item 234.**?, item e om). Pertinent huc etiam quae Or de Celso (vide ante) scripsit: οὐ βλέπων ὅτι οὐδαμοῦ τῶν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις φερομένων εὐαγγελίων τέκτων αὐτὸς ὁ ἰσ̄ ἀγαλιγραπται. | τῆς μαρίας (28. -αμ) c. BCLA 13. 124. 36.^{ev} 49.^{ev} yscr 3.^{pe} 7.^{pe} .. ε (Ln) om τῆς c. ADEFHGKMSVU al pler | και (DL 2.^{pe} add ο) ἀδελφ. c. BCDLA 31.^{ev} 2.^{pe} (?) (allisq ut vdtr) e copedd² syr persP aeth .. it^{pler} vg sax coped¹ arm arP ar^o ἀδελφος .. ε αδ. δε c. ADEFHGKMSVU al pler go syrP | κ. ἰωσηφ. c. fff². i plane om | και οὐκ (e et non) .. D it^{pler} vg οὐκ και (nonne et) .. Δ ον (δ nonne) | εἰσιν (h. l. e) .. D it^{mu} (item bc post ὁδε) vg post πρ. ημιας

αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ ἔδε πρὸς ἡμᾶς; καὶ ἐκμανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ.

4^(51.1) καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς ὅτι οὐκ ἔστιν προφήτης ἄμιμος εἰ μὴ ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ καὶ ἐν τοῖς συγγενέσιν αὐτοῦ καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. 5 καὶ οὐκ ἔδυνάτο ἐκεῖ ποιῆσαι οὐδεμίαν δύνάμιν, εἰ μὴ ὀλίγοις ἀρρώστοις ἐπιθεῖς τὰς χεῖρας ἐθεράπευσεν. 6 καὶ ἐθαύμαζεν διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν.

7^(52.2) Καὶ περιῆγεν τὰς κόμας κύκλω διδάσκων. 7^(52.2) καὶ προσκαλεῖται τὸς δώδεκα, καὶ ἤρξατο αὐτοὺς ἀποστέλλειν δύο δύο, καὶ εἶδον αὐτοῖς ἔξουσίαν τῶν πνευμάτων τῶν ἀκαθάρτων, 8 καὶ παρήγγειλεν αὐτοῖς ἵνα μὴδὲν ἄρωσιν εἰς ὕδιν εἰ μὴ ῥάβδον

3. ἔδε (f^{ec} πασαι) .. m^o om

4. καὶ ἐλεγ. (prob Schu) c. BCDL 33. 2.^{pe} itpl^r vg cop syr .. ε̄ ἐλεγ. δε c. AEPGHKMSUV al pler c go syr^p aeth etc | οτι .. sa 13. 69. 124. 346. 435. 2.^{pe} al¹⁵ syr^{tr} al om | πατριδι αυτου (L 13. 346. αυτου) .. AL praem ἰδια (: cf Io 4, 44. ubi ἰδια non fluctuat; cf et. ad Mt, ex quo et. Or ἰδια absq αιτ. afferre vdr)| τοις (D² E² ταις, C² της) συγγενεσιν c. BD² EFGHUV 1. 33. 124. 209. 262. 271. 436. al¹⁰ fere (ac multo plur ut vdr) .. ε̄ (Ln 49.) ε. συγγενοι c. ACD² KMS al sat mu (: pro tanta auctoritate -νεσιν forma, quae ab usu vulgari fuisse videtur, recipienda est. A multo pauciorib eadem forma Lc 2, 44. praebetur.) | συγγ. αυτου (A εαιτ.) c. BC² KLM² A 28. 218. 235. 48. εν gscr 8.^{pe} bfg¹⁻² i l vg cop syr^{tr} al .. ε̄ om αυτου (Ln [αιτ.]) c. AC² D EFGHM² SUV al pler a ff² (e om κας εν τοις usq οικια αιτ., item c κ. ε. τ. συγγ. α.) go

5. εδυνατο c. AB² CKLM 124. 271. 346. 435. yscr al plus¹⁰ (ac multo plur) .. ε̄ (Ln) c. B² D EFGH(s?) V A 1. al sat mu (Or utrumq) | ποι. οιδ. διν. c. BCL 1. 2.^{pe} al pauc cop syr (b c e ff² et non faciebat vel fecit etc) .. D 124. 238. yscr a Or Hier οιδ. ποι. διν. - - ε̄ οιδ. διν. ποι. c. AEPGHKMSUV al pler f vg go syr^p al

6. κ. εθαυμαζεν (BE²? 2.^{pe} 7.^{pe} al go -ασεν, 28. 253. ff² -αζον, e om κ. εθ.) δε. ε. απιστιαν (ita COKLMU etc; AEFH etc -στειαν, DE² πιστην) αυτων .. Δ om; spatio vacuo felicto | κομας κυκλω (a g² syr al om, 238. παντοθεν) .. L 13. 69. 124. 346. al pauc κυκλ. κομ.

7. κ. προσκαλεται (D 1. 116. 118. 209. cscr 2.^{pe} al itpl¹ Gaud -λεσα-μενος) τ. δωδ. (D b ff² g² i [non a c e fg¹ vg Gaud] add μαθητας, item al¹⁰ ac plures si μαθ. αυτου) κας (D 1. 116. etc om) ηρξ. αυτ. αποστ. (D 2.^{pe} itpm Gaud απιστειεν αυτ.) | δυο δυο .. D 2.^{pe} αυα δυο | κας εδιδου .. D 2.^{pe} itpm δους | η την εξουσ. | των (A 238. al pauc praem κατω, CA 13. 28. 69. 124. al om) πν. των (CA 13. etc om) ακαθ.

8. παρηγγειλεν .. EFUV al¹⁵ fere (ac plur ut vdr) -γγελλεν (F al -ελεν) | αρωσιν c. ABCDEFGHKMSUV al pler .. CL 13. 69. 2.^{pe} al pauc αρωσιν | εις (28. al¹⁰ fere add την :: e Lc) οδον .. κ a cef vg Gaud εν τη οδο (in rina)

μόνον, μὴ ἄρτον, μὴ πῆραν, μὴ εἰς τὴν ζώνην χαλκῶν, 9 ἀλλὰ ὑπο-
δεδεμένους σαρδάλια, καὶ μὴ ἐνδύσθητε δύο χιτῶνας. 10^(54.2) καὶ
ἔλεγεν αὐτοῖς Ὅπου ἂν εἰσέλθητε εἰς οἰκίαν, ἐκεῖ μένετε ἕως ἂν
ἐξέλθητε ἐκεῖθεν. 11^(55.2) καὶ ὡς ἂν τόπος μὴ δέξηται ὑμᾶς μηδὲ
ἀκούσῃσιν ὑμῶν, ἐκπορευόμενοι ἐκεῖθεν ἐκτινάξατε τὸν χεῖρ τὸν
ὑποκάτω τῶν ποδῶν ὑμῶν εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. 12^(56.3) καὶ ἐξ-
ελθόντες ἐκέρυξαν ἵνα μετανοῶσιν, 13 καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξ-
έβαλλον, καὶ ἤλειπον ἐλαίῳ πολλοὺς ἀρρώστους καὶ ἐθεράπευον.

8. *μονον* .. Δ *alialq catox monon* | *μη αρτ. μη πηρ.* c. BCLΔ 33. *cop aeth*
.. ε (Ln) *μη* (D 2.^{po} *cop a go* al *μητε*: ut Lc) *πηρ. μη* (D etc *μητε*: ut
ante) *αρτ.* c. ADEFGHKMSUV al pler it vg go syr^{utr} al (: : at id et
artius videbatur et ad Lc, ubi ordo non fluctuat, accommodatum est)|
μη εις .. D 238. 2.^{po} *itpl* vg *cop go* al *μητε εις* | ΔΚ ζωνη
9. *αλλα* c. ABCDLU etc .. ε *αλλ* c. EFGHKM(SV?)Δ al pl | *ενδυοσθη* (κ
ειδισ., ΔΔΑ - *σθησαι*) c. (ε Gb Sz) ACDEFGHKMUNΔ al longe pl *cop go*
arm sl a (*nodice indui*), item B* 33. al pauc - *σασθη* .. ε^o - *σασθαι* c.
B**s al non ita mu ut vdr; item L al¹⁰ fere *ερεδισθαι*, item itpler
vg *ne induerentur* vel *induerent* (et. Gaud), e *neque vestiri*, item syr^{utr} etc
10. *ελεγεν* (afi al vg *dicebat*, ed ff² *dixit*) .. A al pauc b *λεγει* (αἰῷ) | *οπου*
(C* *οποι*) *εαν* c. BCEFGHKMSUV al pler .. ADLΔ al pauc *οκ. αν* (Ln 49.)|
εις οικια .. D a ff² i om
11. *ος αν τοπος* (c*? 1. 118. 209. om) *μη δεξ.* c. BLΔ 13. 28. 69. 124.
346. *cop syr^{ms}*, item C* 1. 118.** 209. .. ε (Ln) *οσοι αν* (*αν* c. EFG
MUN etc; Ln *εαν* c. AC**DHK al pl) *μη δεξονται* (κH 118.* 131. *alialq*
-*ξονται*) (: : at *ος αν* etc Mt nec fluctuat, item *οσοι αν* etc Lc: hinc ad
alterutrum accommodarunt Mc¹ textum)| *ακουσωσιν* .. 1. 13. 28. 69.
209. *ακουσει* (209. -*ση*, 1. 209. 106. syr^p add *τους λογους*); *τον υπο-*
κασω (y^{scr} *εον κολληθηεντα εκ*: e Lc 10.) .. D 33. 2.^{po} *itpler* vg al om
(: : ut Mt)| *εις μαρτ. αντ.* (Gb) c. BCDLΔ 17. 28. 2.^{po} b ff² g¹ i i vg
sax arm ar^r pers^w (*cop testib Beng Wist Gb* etc, at *invitit Wilk* et
Schwa). Seqq *αμην λεγω* etc Mt¹ esse, Zachar. Chrysopol. et Vict^{car}
in Ammonii quod fertur monotess. asserunt, ponentes sect. 109. ca-
none 10. Accedit quod scholia cdd 237. 238. aliorumq in Mc non at-
tingunt .. ε add *αμην λεγω υμιν, ανειστοτερον εσται σοδομοις η γομορ-*
ροος (33. *γη -μων και -ρρας*, 131. om η *γομ.*) *ετ ημερα κριστως η τη*
πολει κειρη (Ln [*αμην*—*κειρη*]) c. ADEFGHKMSUV al pler a fg² *cop*
go syr^{utr} aeth al (: : omnino est e Mt. Similiter et. Lc)
12. *εκηρυξαν* c. BCDLΔ (al?) syr syr^{ms} go .. ε (Ln) -*ρυσσον* c. ADEFGH
KMSUV al *haud dubie* pler item (*praedicabant*) it (c -*cate*) vg etc (: : ap-
paret ad sqq accommodatum esse)| *μετανοωσιν* c. BDL c (*ut praenā.*
agant) *cop* .. ε -*ροησων* c. ACEFGHKMSUV al *haud dubie* pler (: : at cf
6, 8. ubi pro *αρωσων* similiter *αρωσιν* substituerunt. Similia et. alibi.)
13. *εξεβαλλ.* c. ABEFGHKLSUV al pler (it vg *eiiciebant*, et. d) .. CDMA
al¹⁶ fere -*βαλλον*, item go *cop* | *ηλειπον* (G *pergit ελαιον*) .. D bci
αλειψαντες omisso *και εη* (go *κατεριπτε*) | D *αρωστους* | *εθεραπειον* (b

Lc 9, 7-9.
Mt 14, 18.

14 ^(57.3) Καὶ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς Ἡρώδης, φανερὸν γὰρ ἐγένετο τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ ἔλεγεν ὅτι Ἰωάννης ὁ βαπτίζων ἐκ νεκρῶν ἀνέστη, καὶ διὰ τοῦτο ἐνεργουῦσιν αἱ δυνάμεις ἐν αὐτῷ. 15 ἄλλοι δὲ ἔλεγον ὅτι Ἡλίας ἐστίν· ἄλλοι δὲ ἔλεγον ὅτι προφητῆς ὡς εἰς τῶν προφητῶν. 16 ^(58.2) ἀκούσας δὲ ὁ Ἡρώδης ἔλεγεν Ὅν ἐγὼ ἀπεκεφάλισα Ἰωάννην, οὗτος ἤγέρθη.

diff²i go *sapauerum*) .. m 13. 28. 124. 346. 2.P^o *εθ. αυτους* .. n al pauc g³ -*πεινοτο*

14. o *βασ. ηρωδ.* (c^{***}DF yscr 2.P^o al mu inprimis evgl^l it^m am fu ing tol harl syr aeth pers^p sax ηρ. o *βασ.*) .. m 13. 69. 131. 346. al plus²⁵ inque primis evgl^l add *την ακοην* *τω* :: e Lc | *ελεγεν* c. ACEF GHEKLSUYA al pler c f g¹⁻²i vg go cop syr^{utr} etc .. BD 6. 271. a b ff²-mt Aug Bed -*γον* (D -*γοσαν*) (Ln :: accomodatum est ad sqq; inprimis offendit *ελεγεν* ob v. 16.) | L *ιωανης* | o *βαπτίζων* (ff²-g² om) .. Ds 13. 28. 33. 69. 122. 346. o *βαπτιστης*, item *baptista* it^{pl}er vg al (: cf Mt); 55.^{ev} o -*πτης* o -*πιζων* | *εκ νε. ανεστ.* c. AK 11. 28. 114. al plus¹⁰ Thph (go syr^p a *mort. surrex.*) .. *ς εκ νε. ηγεθη* (C ηγ. εκ νε.) c. (C) EFGHMSUV al pl (go syr^p vide ante); item (ita Ln) BDLA 33. *εγηγεται εκ νε.*, item *surrex. a mort.* it vg syr cop al (: cf Mt et Lc apud quorum utrumq est *ηγεθη*) | *ετηρ. αι δυν.* .. KA 33. 108. 131. al¹⁵ fere a cop syr^{utr} al *αι δυν. ετηρ.* (: e Mt)

15. *δε pri* (Gb + Sz) c. ABCDEHKLSMA 1. 13. 28. 69. al plus³⁰ it vg go cop syr^p Thph .. *ς* om c. FGVU al sat mu syr al | *ήλιας* .. *ς ήλιας*: cf ad Mt 11. 14. 16. 14. | G al⁶ ac plur ab *οτι pri* ad *οτι* sec transiliunt | *εστιν* .. c *veneti*, ff² *venit* | *δε sec* .. v^{*} 33. 48.^{ev} al²⁶ fere om | *ελεγον* sec .. 1. 28. 209. a b c ff²-syr om | *προφητης* (edd ap Euth o *προφ.*) c. BC^oLA 1. 28. 33. 209. 2.P^o Or .. *ς* add *εστιν* (Ln [*εστ.*]) c. AC^{***}EFG HEMSUV al pler a f g¹-vg etc .. D b c ff²-i om *προφ.* *ως* (item a om *ως εις τ. προφ.*) | *ως* (Gb Sz) c. ABC^oet^{**}EFGHEKLSUYA al¹⁵⁰ fere f g¹⁻¹ vg go cop syr al pl Or al .. *ς η ως* c. A 1. al pauc syr^p | *ως εις* etc .. 33. *τις των αρχαιων ανεστη* :: e Lc

16. o *ηρωδ.* c. AB EFGHK^{**}LMSA al pl cop .. CDK^oUV 13. 28. 131. 346. yscr 2.P^o al plus²⁵ om *δ*, al pauc om o *ηρ.* | *ελεγ.* (*dicebat*) c. BCLA 33. f cop .. *ς* (Ln) *ειπεν* c. ADEFGHEKLSUV al pler it^{mu} (*dixit*; sed b g¹⁻²i vg *αι*) go etc (: cf Mt et Lc) | *Ον* (Gb') c. BDL 1. 28. 33. 67. 124. 209. 2.P^o it vg syr^{utr} (Or) .. *ς οτι ον* c. ACEFGHEKLSUYA al pler go cop (: *οτι* ter in antecdd positum tantum non fluctuat. Inde repetitum videtur: et. in Lc addiderunt test mu. Praeterea h. l. iisdem maxime testib improbatur quos per reliquas partes versus sequendos duximus.) | *ωαννην* .. D om (Gb^{oo}: cop omittitur dicitur, ab invitis Wilk et Schwa) .. 1. 2.P^o *ωαννης* post *ουτ. εστ.*, item it^{all}q (vide post) :: e Mt | *οιτος* (Gb Sz) c. BDLA 33. 69. 102. 346. item (*εστιν* pro *ηγεθη*). x^{scr} c ff²-g¹⁻²-vg sax Or, item (Gb') *αυτος* (*ipse*) 33. f syr syr^p ms (sic vdr) aeth ar^p pers^w Hier .. *ς ουτος εστιν αυτος* (Ln *ουτ. [εστ. αυτ.]*) c. ACEFGHEKLSUV al pler a b i (a i *hic est ioh. hic*, b *ipse e. io. hic*:

17 ^(50.2) Ἀντὺς γὰρ ὁ Ἡρωδῆς ἀποστείλας ἐκράτησεν τὸν ¹⁷⁻²⁰ ^{Mt 14, 3-12.} ^{Lo 9, 19 a.} Ἰωάννην καὶ ἔδωκεν αὐτὸν ἐν φυλακῇ διὰ Ἡρωδιάδα τὴν γυναῖκα Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ὅτι αὐτὴν ἐγάμησεν· 18 ἔλεγεν γὰρ ὁ Ἰωάννης τῷ Ἡρωδῇ ὅτι οὐκ ἔξεστί σοι ἔχειν τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ σου. 19 ἡ δὲ Ἡρωδιάς ἐνεῖχεν αὐτῷ καὶ ἠθέληεν αὐτὸν ἀποκτείνειν, καὶ οὐκ ἠδύνατο· 20 ὁ γὰρ Ἡρωδῆς ἐφοβήετο τὸν Ἰωάννην, εἰδὼς αὐτὸν ἄνδρα δίκαιον καὶ ἅγιον, καὶ συνετήρει αὐτόν, καὶ ἀκούσας αὐτοῦ πολλὰ ἐποίησεν, καὶ ἠδέως αὐτοῦ ἤκουον. 21 ^(50.0) καὶ γενομένης ἡμέρας ἐγκαίρως, ὅτε Ἡρωδῆς τοῖς γενεσῖαις αὐτοῦ δειπνῶν ἐποίησεν τοῖς μεγιστάσιν αὐτοῦ καὶ τοῖς χιλιάρχοις καὶ τοῖς πρώτοις τῆς Γαλιλαίας, 22 καὶ εἰσελθούσης τῆς

vide ad *ιωανν.* go (*hic est, hic*) cop (*is est qui*) syrP al (: verisimillimum est turbas huius loci ex Mt ortas esse, unde et. additamentum ad *ηγεθη* sumptum est. Videbatur quod in *ηγεθη* inest plenius dicendum: inde commendabatur *οιτ. εστην*) | *ηγεθη* c. BLA 33. 102. cop syrP .. ζ (Ln) ηγ. εκ (c al¹⁰ fere Or ατο των: ut Mt; alibi vero εκ ut v. 14., item Mt 17, 9.; et. al pauc add των) νεκρον c. AEFGRHKM SUV al longe pl itmu go syr^{utr} al (c al¹⁰ Or); item D 13. 28. 69. 124. 346. 2.^{pe} ag¹⁻²: i vg (it vg a mortuis) εκ νεκρ. ηγ. (: vide ante)

17. *αυτος γαρ* (A g² δε, b om) o (D 69. 346. y^{scr} al⁵ fere om) .. L cop go o γαρ | και εδησ. (69. 2.^{pe} syr persP al εβαλεν) αυτου (A haec post φυλακη pon) εν (ita - et. Gb Sz - c. ABCDEFGHKLMSUVA al longe pl; ζ εν τη c. minus ut vdrtr pauc) φυλακη (69. syr al εις την φυλακην) .. D 13. 28. 124. 346. a b ff²: i arm κ. εδ. αυτ. και εβαλεν εις την φυλακην | την γυναικα .. B haec add in mg | οτι αυτ. εγαμ. (D a b c f g¹ εγαμ. αυτ.) .. i om

18. *ελεγεν* .. κ -γαν (sic); ὁ .. D 28. y^{scr} al¹⁰ fere om | οτι (et. a b l go) .. D 28. 131. 7.^{pe} al⁵ itPm vg al mu om | σοι (et. Or Amb) .. D 67 a σε

19. *ενειχεν* .. D* -κεν | και (E* om) ηθελεν c. ABC***DEFGHKLMSUVA al ut vdrtr omn ff²: g¹⁻²: l vg go cop etc .. C* a b e d i κ. εζητει (Ln :: est manifestum interpretamentum) | αυτ. αποστ. (DU 2.^{pe} itPm vg al απ. αυτ.) .. C* αυτ. απολεισαι | και ουκ (et. D*) .. D** κ. ουχ | ηδυνατο c. B(e sil.)CDEFGHKLMSUV al pler .. ΔΚΔ al⁵ (ac plur) εδιν.

20. κ. αγωρ (1. al⁵ haec om) .. D add εναις (item eg²: i) | και σεκ .. B 102. om | ακουσας .. 28. 282. al plus³⁰ bfi go al ακουων | εποειε (a agP om επ. και) .. BL cop ηπορει (cop et audiebat multa ab eo et anxio erat corde, et libenter etc)

21. *και γενομ.* (D* add δε) .. 2.^{pe} itmu γεν. δε | οτι (Ln edidit ὅ τε) .. D om, item (sed pleriq libere) it vg (vg: Et cum dies op. accidisset, Herodes natalis sui caenam fecit; a Die autem op. Herodes natali suo cenam fecit etc) | γενεσισις .. D -θλιος (*-χλιος) | εποησεν c. BCDLA 13. 28. 69. 124. (item fecit it vg go etc) .. ζ εποειε c. AEFGRHKMSUV al pler | αυτου .. D l. 131. 2.^{pe} itbler (non ci) vx om

22. *και εισελθ.* .. D 28. it^{allq} εισελθ. δε

θυγατρός αὐτῆς τῆς Ἡρωδιάδος καὶ ὀρχησαμένης, ἤρσαν τῷ Ἡρώδῃ καὶ τοῖς συνανακαλιμένοις. ὁ δὲ βασιλεὺς εἶπεν τῷ παρασίτῳ Αἰτήσῳν με ὁ εἶν θελῆς, καὶ δώσω σοι 23 καὶ ὄμοσεν αὐτῇ ὅτι ὁ εἶν με αἰτήσης δώσω σοι ἕως ἡμῶν· τῆς βασιλείας μου. 24 καὶ ἐξεληθούσα εἶπεν τῇ μητρὶ αὐτῆς Τί αἰτήσωμαι; ἡ δὲ εἶπεν Τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτίζοντος. 25 καὶ εἰσελθούσα εὐθὺς μετὰ σπυδιῆς πρὸς τὸν βασιλέα ἠτήσατο λέγουσα Θέλω ἵνα ἐξ αὐτῆς δῶς μοι ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ. 26 καὶ περιλυτος γενόμενος ὁ βασιλεὺς διὰ τοὺς ὄρκους καὶ τοὺς

22. αὐτης (1. 118. 209. bcf cop go al mu om) της (al² om) c. ACEFGHK MSUV al pler it^{pm} vg syrP etc .. BDLA 2.º 238. αἰτου (238. add της); γ al² B² q ὀρχησαμένης | ἤρσαν c. BC² L 33. e π² cop (accedit Δ confuse: ἠρωδιάδος· ὀρχησαμένην καὶ· ῥισεν.) .. ε καὶ αρισσασης c. AC² DEFG HKMSUV al pler it^{pl} vg al pm | ο δε βασ. εικ. c. BC² LA 33., item (ita Ln) A cop e π² εικ. δε (c tunc dicit, π² om δε) ο βασ. .. ε ειπεν ο βασ. c. C² DEFGHKMSUV al pler it^{pl} vg etc | ο εαν θελῆς (HL 118. 47.^{ov} al -λεις) .. D 1. 209. 238. 2.º al pauc ο θελεις (it vg quod vis), Δ ο εθεις .. κ al pauc post δωσω σοι
23. ὡμοσεν (F Euth ὠμολογησεν :: e Mt) αυτη (D 28. 2.º it^{pl} arm add πολλα) .. L (item 28.?) om αυτη | σεις (44.^{ov} om) ο εαν (2.º al αυ) c. ACEFGHKLSUV al pler it vg etc .. BA 124. 435. al pauc ο τι εαν (237. αυ), item D⁵⁷ ει τι αυ | με (HL 13. 69. al pauc bel vg al pauc om; γ^{scr} 2.º al μοι αυτησης (Δ al -ση, al pauc -σεις) .. AK al¹⁰ fore go al αυ. με | εως ημωσους (κ γ^{scr} -σων, s 36. Thph -σεως) .. LA εως ημισυ, D και το ημισυ (it^{pl} vg etiamsi vel licet dimidium) | r 131. syr^h om και ὡμοσεν usq δωσω σοι. Simile quid accedit in C² (et. 1.)
24. και εξελθ. (Δ ελθ.) c. BLA 33. cop (item cd g² i vg quae cum exisset) .. ε (Ln) η δε εξελθ. c. ACDS² EFGHKMSUV al pler ab π² go (syr tunc exiit) syrP al | αυτησωμαι (Gb') c. ABCDGLA 28. 33. 124. 346. al⁵ (ac plur) .. ε -σωμαι c. EFGHKMSUV¹ al pl | του βαπτιζοντος c. BLA 28. 33. go syrP (: ita nullus apud Mt) .. ε (Ln) τ. βαπτιστου c. ACDEFGHKMSUV¹ al pler it vg etc
25. ευθους c. BCA 28. 33.; item ε - θεως c. AEFCHKMSUV¹ al pler .. DL 1. al pauc abcil cop arm om | προς .. H 131. εις | ητησ. λεγ. (et. italq vg go cop syrP al) .. DA 1. 28. 118.^{*} 209. 2.º ab π² i syr al ειπεν | θελω ινα .. D 60. (retento ινα?) 2.º ab π² i om | εξ αυτ. (π² ante ειπεν) δως μοι c. BC² LA 2.º (vdtr) ab π² g¹⁻² i vg cop syr .. ε μοι δως εξ αυτ. (syrP ez hac addito c. ob. ινα) c. AC² EFGHKMSUV¹ al pler syrP al .. D δως μοι (om εξ αυτ., item γ^{scr} al² f go) :: e Mt | επι πινακι .. D add ουδε :: e Mt | D ιωσανου | τ. βαπτιστου .. L go (non syrP) τ. βαπτιζοντος
26. και pr .. D⁵⁷ om | Δ 6.º γενομενος | ο βασιλευς .. D e π² add ως ηκουσεν: similiter g² μοx ut audiat, di μοx audiat (i -iut) | και τοις .. D it^{pl} vg go al κ. δωσ τοις

ἀνακαμίνους οὐκ ἠθέλησεν ἀθετήσαι αὐτήν. 27 καὶ εὐθὺς ἀπο-
στεύλας ὁ βασιλεὺς σπεκουλάτορα ἐπέταξεν ἐνεχθῆναι τὴν κεφαλὴν
αὐτοῦ. 28 καὶ ἀπελθὼν ἀπεκεφάλισεν αὐτὸν ἐν τῇ φυλακῇ, καὶ
ἤνεγκεν τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐπὶ πιάκην καὶ ἔδωκεν αὐτήν τῷ κορα-
σίῳ, καὶ τὸ κοράσιον ἔδωκεν αὐτήν τῇ μητρὶ αὐτῆς. 29 καὶ ἀκού-
σαντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦλθαν καὶ ἦραν τὸ πτωῖμα αὐτοῦ καὶ
ἔθηκαν αὐτὸ ἐν μνημείῳ.

30^(61.9) Καὶ συνάγονται οἱ ἀπόστολοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ³⁰⁻³³
ἀπήγγειλαν αὐτῷ πάντα καὶ ὅσα ἐποίησαν καὶ ὅσα ἐδίδαξαν.<sup>Lo 9, 10 c.
Mt 14, 12.
Lu 6, 1 n.</sup>
31^(62.10) καὶ λέγει αὐτοῖς Δεῦτε ὑμεῖς αὐτοὶ κατ' ἰδίαν εἰς ἔρημον

26. ἀνακειμ. c. BLa 42. . . ε (Ln) συνακακειμ. (: : at ita Mt, nec fluctuat),
αθετ. αυτην c. BCLa 7.P^o (allisq) . . ε (Ln) αιτ. αθετ. c. ADEFGHKMS
UVT al pler it vg etc

27. και .. d 2.P^o itPler vg syr αλλα | ευθυς c. BCLa . . ε (Ln) -θως c.
ADEFGHKMSUVI etc .. itPm vg etc | ο βασι. (κ al pauc ante αποστ.) ..
d 1. 28. 118. 251. a^{scr} 2.P^o it vg arg om | σπεκουλατορα (d σπε-
κολ., d^t c^{scr} -τορα) c. ABDEFGHKLSUVa 1. 108. 124. 131. 157. al²⁰
(ac multo plur) syrP m^g s^r . . ε -τωρα c. Γ al sat mu | ενιχθηται c.
ADEFGHKLSUVI al ut vdr om it vg syr^{utr} etc .. Bca go cop ενιγκα
(cop auhere i. e. abscondere) (ita 49. : : at videtur ita correctum esse
propterea quod ipse speculator attulisse dicitur v. sq.) | τ. κεφ. αυτ.
(κ al pauc αιτ. τ. κεφ.) .. Ca 1. 33. al pauc it^{allq} vg add επι πιακει
(Ln [ε. πιν.])

28. και. απελθ. c. BCLa 1. 28. 124. y^{scr} it vg cop syr al al . . ε ο δε απ.
c. ADEFGHKMSUVI al pler go syrP etc | αυτου (al pauc ante τ. κεφ.)
.. d a om | αυτην pr .. La 1. 33. u^{scr} bc syr arm al Thph om (Gb^o) |
εδωκεν sec .. c al¹ ηνεγκεν : : ut Mt | αυτην sec .. d 258. a c ff² i vg
syr arm om (: : cf Mt)

29. και ακουσ. .. d 6.P^o copodd² ακουσ. δε (2.P^o οι δε μα. ακ.) | ηλθαρ
c. BL 88. . . ε (Ln) ηλθον c. ACDEFGHKMSUVTA etc | αυτο .. EFUG al
αυτω (sic) | εν μνημ. (st. 5° etc) c. ABCEFGHKLSUVTA etc .. ε (st.
Wtet aliiq) εν τω μν. c. d al non ita mu

30. και οσα επου. (κ al pauc εδιδ.) και οσ. εδιδ. (κ al pauc επου.) c. ac³³
FGHKMSUV 124. al pl go syrP .. B^o DELVA. 1. 28. 33. 102. 131. al²⁰
fere it vg cop syr al mu οσα επ. κ. οσα (c 1. 271. 2.P^o al^{allq} it [non
d] vg arg om) εδιδ. (Gb^o Ln 49. : : at in prompta est omisso και priori
simpliciore reddita esse orationem, quod idem factum est omisso
altero οσα. Addendi causa vix erat. Contra Me^o inprimis convenit
duplex και. Similiter vero ac nostro loco test elecerunt 5, 38. 9, 22.

31. λεγει c. BCLa 88. item (αἰ) itPler d vg syr . . ε (Ln) εμτην c. ADEFGH
KMSUVI al pler a (δισκῶ) syrP al | αυτους .. d 13. 28. 61. 69. 124. 258.
346. itPler (non ff²) add ο ε̄ | υμεας αυτοι (1. 28. 56. 58. 209. b cop
al mu om; al² ante υμ. pon; f vg om utrumq) κατ εδισα .. d a c ff² i
ιπαγωμεν (camus; a add scorum) | εις .. La επ

τύπον καὶ ἀναπαύσασθε ὀλίγον. ἦσαν γὰρ οἱ ἐρχόμενοι καὶ οἱ ὑπάγοντες πολλοί, καὶ οὐδὲ φραγεῖν εὐκαίρουν. 32^(33.6) καὶ ἀπηλθον εἰς ἔρημον τόπον τῶ πλοῖω κατ' ἰδίαν. 33 καὶ εἶδον αὐτοὺς ὑπάγοντας καὶ ἐπέγνωσαν πολλοί, καὶ πεζῇ ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων συνέδραμον ἐκεῖ καὶ προῆλθον αὐτούς, καὶ συνῆλθον πρὸς αὐτόν.

31. ἀναπαύσασθε (Gh) c. ABCMA 40. 69. 108. 238. 346. 435. al¹⁵ fere .. ς (Ln ex errore de B) -παυεσθε c. DEFHGKLSUVΓ al longe pl | οἱ sec .. c* ? κ al¹⁰ fere om | ευκαιρουν (Gb'; LA -ροι) c. ABDFGHZVΓ al pl .. ς ευκαιρ. c. CKMU(δ?) 1. al sat mu .. d ευκαιρος εχον (it vg nec manducandi spatium habebant)
32. καὶ ἀπηλθον (c. ABDKLMBSUA al pl vv ut vdr om; EFGHVΓ 13. 40. 69. 108. 124. al plus³⁰ - λθεν) εἰς ἐρ. το. τω πλ. (ita c. ABDFGHKLSUVΓ al pler [al^{allq} - - εν τω πλ. vel εν πλ.] syr^{utr} aeth al; BLA 13. 124. 346. al pauc cop εν [al pauc om] τω πλ. εἰς ἐρ. το.: ita Ln; item b omisso τ. πλ.) .. d 66.^{ms} it (exc b) vg καὶ ἀναβατες εἰς το πλοιοσ ἀπηλθ. εἰς ἐρ. το.
33. εἶδον (D - δασ) c. B(D)EFGH^{ut} al ut vdr pl .. ΔH*KLMSVA etc ἰδον | αὐτοῖς ὑπαγοντας (108. - τον - τας) c. (Gb Sz) ABDFGHKLSUVΓA al¹³⁰ fere it vg cop syrP al mu .. ς add οἱ οχλοῖ c. 13. 124. al non ita mu (108. syr [persp] πολλοι, quod test^{allq} om, huc transpon) | ἐπεγνωσαν c. AB^{ut}*EFGHKLSUVΓA al pler .. B^d 1. 118. 209. γνωσαν (Ln 49. :: at multo rectius εγν. ex επγνω. ortum existimatur quam substitutum hoc pro illo) | πολλοι (Gb) c. BD 1. 13. 28. 49. 102. 118. 131. 209. al pauc it (exc f) vg arm perss .. AKLMUA al plus⁶⁰ f cop syr^{utr} aeth al praem (al¹ add) αὐτοῖς, item ς αὐτον c. EFGHSVΓ al sat mu (al¹ post πολλ.) (: aut αὐτον aut nihil horum recipiendum: auctoritas testium - vv prius prorsus deserunt - suavit posterius) | πεζῇ .. L 131. 157. al pauc - ςοι, item pedestres it^{pl} vg | d απο παντων πολεων (d de omnem civitate) | κ. προηλθ. (r al mu προσηλθ.) αὐτοῖς (al pauc - τοῖς vel - τω, r - τω) κ. συνηλθ. (69. συνεισηλθ., A συνεδραμον) πρ. αὐτον (- τοῖς 69. al arr) c. ABDFGHKLSUVΓ al pl f syrP aeth .. BL 13. 49.^{en} y^{ser} (alliq?) vg (g^{1-2-1?}) κ. προηλθ. (L 13. y^{ser} προσηλθ.) αὐτοῖς (Ln 49.): item Δ (et 142.^{ut} ? aliiq?) κ. προσηλθ. αὐτοῖς: item D 28. 2.^{pe} (al?) b κ. συνηλθ. (2.^{pe} ηλθ.) αὐτου (28. αὐτω): item 1. it^{pl} καὶ ηλθον ἐκεῖ (a om; 1. om ἐκεῖ antecd atque hanc lect Gb recepit) .. 209. 240. 244. Ruth omnia post συνεδρ. ἐκεῖ om (: Equidem nullus dubito quin lectio textus nostri, cuius pleonasmus quidam optime ipsi Mc^o convenit, rectissime habeat. Plerisque lectt variantibus simplicior redita est oratio, quum ex abundanti - συνεδραμον, προηλθον, συνηλθον - laborare visa esset. Porro προσηλθον pro προηλθον substituto omnino abundabat συνηλθ. Alii retinuerunt συνηλθ., alii προηλθ., alii satis habuerunt praegresso συνεδραμ., alii nil nisi ηλθ. ex προη. et συνη. assumsero. Contra quis tandem turbaturus fuisset planissimam Gb¹ lectionem? Unde vero συνηλθ. πρ. αὐτ. ortum putamus, si Mc nil nisi προηλθ. αὐτ. dedisset?)

34 Καὶ ἐξελθὼν εἶδεν πολλὸν ὄχλον, καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτούς, ὅτι ἦσαν ὡς πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα, καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτούς πολλὰ. 35^(64.1) καὶ ἦδη ὥρας πολλῆς γενομένης προσελθόντες αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγουσιν ὅτι ἔρημὸς ἐστὶν ὁ τόπος, καὶ ἦδη ὥρα πολλή· 36 ἀπόλωσον αὐτούς, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τοὺς κύνερα ἀγροῦς καὶ κώμας ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς ἄρτους· τί γὰρ φάγωσιν οὐκ ἔχουσιν. 37 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· Δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. καὶ λέγουσιν αὐτῷ Ἀπελθόντες ἀγορά-

34. εἶδεν (ita c. ABFGH³?U etc; KLMVTA etc *ιδεν*: D καὶ εἶδων omisso καὶ sq, item 2.^{pe} c. (Gb) BL 1. 13. 20. 33. 69. 102. 124. 209. 2.^{pe} g¹ cop arm .. ς add o $\bar{\omega}$ c. EFGHKMSVA al pl ff² g²? syrP .. AU al⁹⁰ ac plur (inprimisq evglctia) cfi mm (sax ante ἐξελθ.) syr praem o $\bar{\omega}$: hinc Ln [o $\bar{\omega}$] εἶδ. .. D 253. a b l vg o $\bar{\omega}$ post οχλον (: similliter lectio in Mt fluctuat) | D ἐσπλαγχνίσθη, κ ἐσπλαχν., γ¹ εὐσπλ. | ἐπ αὐτούς c. BDF 245. 253. (aliisq ut vdr), item *super eos* b fil (g¹⁻²?) vg (: ita minusc tantum in Mt) .. ς ἐπ αὐτούς c. AEGHKLSUVTA al pler (a c eis, ff². illis) (: sic Mt) | διδ. αντ. (et. it vg) .. ΔΚΡ 2.^{pe} 11. 253. al pauc αντ. διδ.

35. καὶ ἦδη .. D⁸⁷ 2.^{pe} a ἦδ. δε | γενομένης .. D γενομένης (it^{pl}er vg cum - *feret*) | αὐτῷ (226.* 235. asc^r ai vg plane om; DK 157. 346. 2.^{pe} al¹⁰ fere b g² post λέγ. pon; 13. 69. 7.^{pe} g^{scr} utroq loco habent, A ante λέγ. pon) οἱ μαθ. αὐτοῦ (c. BDEFGHKLSUVTA etc; A om, item 13. 28. 69. 209. 261. 382. 346. c: hinc Ln [αντ.] λέγουσ. (BLA 33. ελεγον) | D⁸⁷* om ó et καὶ

36. κύνερα .. D εγγίστα, item it vg *proximas* .. 118.** om | καὶ (D add εἰς τας) κώμ. (D post κω. repetit *ισα*) .. A om (1. 209. al κώμ. x. ἀγμ.) | ἀγορασῶσιν (al pauc - *σουσιν*) ἑαυτοῖς (M 33. -*τους* sic) .. KL* y^{scr} al pauc αγ. αὐτοῖς | ἄρτους (2.^{pe} ante αγ. εαντ. pon, syr al panem; 1. 22.* καταλυσῶσιν pro αγ. ε. αρτ.)· τί γὰρ (157. om) φαγ. ουκ εχ. c. AFGHKMSUVT al pler f syrutr aeth al (b panem quod manducant, quia hic non habent; similliter arm quid manducant, quia hic manducare quicquam non habent) .. BLA (D⁸⁷) 28. 102. ad ff² i cop τς φαγῶσιν (D⁸⁷ - *γισ*); item c g² l vg sax cibus quos (g² escas quas) manducant (τς φαγῶσ. Gb' 49; item Ln [αρτ.] τς [γ.] φα. [o. εχ.] :: at ista lectio planissima est; similliter Mt βρωμασα, Lc ἐπιουισμον. Horum aliquid si commentandi causa adscriptum esset, alieni suspicionem moveret, non item αρτους. Accedit quod in Mt nihil eiusmodi ut τς γ. φα. ουκ εχ. est, nec quisquam addidit; quippe enim maxime otiosum videbatur. Conferri possunt cum iis quae Lc habet: οτι ὠδε etc, quae quum Mc iam ante expressisset, hoc loco ulterius quid addidit. Si aliena manu addita essent, minime ὠδε illud abesset.)

37. ο δε (et. cop syrutr al) .. D it^{pl}er (c quibus iesus etc) vg aeth καὶ | αὐτοῖς pr (D a i add o $\bar{\omega}$, item it^{pl} ante επ.) .. AL 1. 33. om | ἀγορασῶμεν (*emamus* vg d fg² i) .. L* 1. al¹⁶ Euth - *σομεν* (*ememus* a b c ff² tol. g¹ *emimus*)

σωμεν θηραζίων διακοσίον ἄρτους, καὶ δώσομεν αὐτοῖς φαγεῖν. 38 ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς Πόσους ἔχετε ἄρτους; ἰπάγετε ἴδετε. καὶ γνόντες λέγουσιν Πέντε, καὶ δύο ἰχθύας. 39 καὶ ἐπέταξεν αὐτοῖς ἀνακλιναὶ πάντα, συμπόσια συμπόσια ἐπὶ τῷ χλωρῷ χώρῳ. 40 καὶ ἀνέπεσαν πρασιαὶ πρασιαί, κατὰ ἑκάτον καὶ κατὰ πενήκοντα. 41 καὶ λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγησεν, καὶ κατέκλασεν τοὺς ἄρτους καὶ ἔδωκε τοῖς μαθηταῖς ἵνα παρατιθῶσιν αὐτοῖς, καὶ τοὺς δύο ἰχθύας

37. θηραζ. διακ. (Gb Sz) c. ABEFGHKLSTVVA al plus⁷⁰ itPl am fu ing tol sax syrP .. ε διακ. θηραζ. c. DMΓ al mu c g² ff². vg^{ad} cop syr aeth al (: ut Io) | δωσομεν c. AB(sic)LA 65. 2. P^o 7. P^o 28?, item dabimus it vg, item -σωμεν D 13. 28? 33. 69. 124. 229.** 346. .. ε δωμεν c. EFGH KMSUVΓ al pler (ε φαγεῖν; Ln αρτους; et φαγεῖν.). Praeterea 13. 69. 124. 346. (ex Io) add ινα εκαστος βραχυ [τι] λαρη | L αυτους φαγ.
38. ο δε (et. c ff²) .. D 237. itPl vg aeth al και | αυτους .. D it^{all}q add ο ω | ποσ. εχ. αρτ. c. BLA (al?) .. ε (Ln 49.) ποσ. αρτ. εχ. c. ABEFGHKL M SUVΓ al ut vdr om it vg etc (: cf ad 8, 5. ubi similiter D al it vg syr^{tr} al αρτ. εχ. praebent; apd Mt vero 15, 34. αρτ. εχ. non fluctuat. Contra εχ. αρτ. h. l. ad alterum Mc^l locum correctum esse minime probabile est.) | ιδετε (Gbⁿ) c. BDL 1. 33. 102. 118. 240. 244. bc cop syr .. ε και ιδ. (Ln [και] ιδ.) c. ABEFGHKMSUVΓ al pler itPl vg syrP al | EFGU al γρωτες | λεγουσιν (et. c ff² vg cop syrP al) .. ADMMS 13. 69. al¹⁰ fere itPl tol syr al add αυτω (Ln [α.]) | πεντε .. D 2. P^o itPm gat mm sax cop syr al add αρτους; | D* δυω (infra δ)
39. αυτους (et. Or²) .. D a b f g² mt add ο ω | ανακλινας c. AB**DEFGHKL MSUVΓ al longe pl Or¹ (παντας αν.) .. B*G 1. 13. 28. 2. P^o al¹⁰ Or¹ (πασιν αν.) ανακλιθηνας (Ln :: e Mt) | συμπ. (L al⁵ om) συμπ. (et. Or) .. D κατα την συνποσιαν (itPler vg secundum [c per] contubernia [b add sua]; a om) | EFGΓ al χλωρω
40. ανεπεσαν c. BEFGHMVA 1. 28. al¹⁰ (ae multo plur) .. ε (Ln) -σεν c. ADKLSUVΓ al pl (Or) | πρασ. πρασ. (itPler vg in partes, a om) .. LA al pasc om altarum | κατα c. BD 2. P^o (allisq?) cop .. ε ανα c. ABEFGHKL MSUVΓ al pler Or (: ανα in Lc est nec fluctuat, nec magis fluct alibi)
41. D om τοις prim | ευλογησεν (et. Or) .. LA 28. 262. o^{ser} (alliq) ηυλογ. | τ. μαθητ. c. BLA 102. al⁵ dg² cop .. ε (Ln) add αυτων c. ABEDEFGHKLMSUVΓ al pler itPler vg syr^{tr} al (: et. in Mt et Lc minusc^{all}q et vv mu add αυτων, item Mt 15, 36. pleriq. Infra v. 45. αυτων non fluctuat. Hinc eo facilius et. nostro versu addendum videbatur.) | παρατιθωσιν c. BLM^{*A} 42. 63. 122. 229. 251.** 253. .. ε (Ln) παρατιθωσιν c. ABEFGHKLMSUVΓ al pler (: de praes. similiter cum praet. coniuncto ap Mc cf 6, 8. 12. 3, 12.) | αυτους .. D καταραντι αυτων (it vg ante [c om] eos), M* τω οχλω (: cf Mt et Lc, item Mc 8, 6. Mt 15, 36.)

ἐμέρισεν πάντων. 42 καὶ ἔφαγον πάντες καὶ ἐχορτάσθησαν· 43 καὶ ἦσαν κλάσματα δώδεκα κοφίνων πληρώματα, καὶ ἀπὸ τῶν ἰχθύων. 44 καὶ ἦσαν οἱ φαργόντες τοὺς ἄρτους πεντακισχίλιοι ἄνδρες.

45 ^(66.6) Καὶ εὐθὺς ἠνάγκασεν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον καὶ προάγειν εἰς τὸ πέραν πρὸς Βηθσαϊδάν, ἕως αὐτοῦ ἀπολῦει τὸν ὄχλον. 46 ^(66.2) καὶ ἀποταξάμενος αὐτοῖς ἀπῆλθεν εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι. 47 ^(67.4) καὶ ὀψίας γενομένης ἦν τὸ πλοῖον ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης, καὶ αὐτοῦ μόνος ἐπὶ τῆς γῆς. 48 καὶ ἰδὼν αὐτοὺς βασανιζομένους ἐν τῇ ἐλαύνειν, ἦν γὰρ ὁ ἀνε-

⁴⁶⁻⁵²
Mt 14, 22-33.
1o 6, 15-21.

41. ἐμερισεν (s al pauc καὶ ἐμ., al pauc διεμερ., m¹⁰⁸ al pauc παρεθηκεν)
.. γ μέρος (i. e. -σαι)

43. κλάσματα (ita B1A; 13. 69. 124. 209. 346. -ατων, 1. om) δωδ. κοφίνων (LΔ - τῶν) πληρώματα c. B1A 1. 13. 69. 124. 209. 346. .. ς (Ln) κλάσματων (28. -ατα, FU το περυσσενον των κλ., 7.^{pe} c^{8c} των περυσσενοντων [c -σαντων] κλ., i^{10m} vg reliquias fragmentorum) δωδ. κοφίνους πληρεις (v -ρες) c. ADEFGHKMSVΓ (item FU) etc (: haec lectione expeditissima nemo offendere poterat. Longe aliter statuendum de nostra, cuius nihil simile reliquis locis quinque. Correctum autem est nostro loco adhibitis reliquis. Ceterum grave est in paucis quidem testib integram superesse lectionem Marci, in multis vero potiores eiusdem partes.)

44. καὶ ἦσαν .. m¹¹¹ om | τοὺς (m add περτε) ἄρτους .. D 1. 28. 118. 209. it¹pl^{er} (non cf) vg Thph om (: rell. ll. omnib. abest) | πεντακισχ. (Gb 8a) c. ABDEFGHKLSUVΓA al¹⁴⁰ fere it vg cop syr¹ etc Thph .. ς prauc ωσει (al⁹ ως vel ωσπερ) c. minusc ut vdrtr pauc

45. ευθὺς c. B1A 28. .. ς (Ln) -θεως c. ADEFGHKMSVΓ al pler (Or). Praeterea D it¹pl^{er} add ἐξεγερθεὺς | τ. μαθ. αυτοι: Or disertè testatur hunc in modum: ἔχει δὲ τὴν πλείον τὸ τοῖς μαθητὰς αὐτοῦ παρὰ τῇ Μάρκῳ γεγραμμένον παρὰ τὸ ἀπλῶς τοῖς μαθητὰς. | D ἐβῆσαν | προάγειν (D¹ προσαγ.) .. D 1. 13. 28. 40. 2.^{pe} al¹⁸ fere Or (item it vg etc) add αυτοι | εἰς τ. πέραν .. 1. 118. 209. om | πρὸς .. 1. 28. 209. 2.^{pe} Or εἰς | βηθσαϊδαν c. BEFGHKLSUV etc .. Δ βηδσ., D al pauc (et. i) βησσ., Δ βησα., Γ al pauc βηθσ. .. Δ al¹⁰ (ac plur) -σαυδα | εως αὐτος .. D⁶⁷ 2.^{pe} b αὐτος δε .. Δ corrupte εως ἰδεν αυτοι (sequitur απολινει, δ sic: donec viderent eum dimittere) | απολινει c. B1 1. item (de quibus vide ante) DA .. E⁷KT 28. al²³ απολινει (2.^{pe} απειλινει) .. ς -λυση c. AE¹⁰FGHKMSV al pl

47. ἦν (Δ om, per incuriam) .. D 1. 28. 209. 251. add παλαι (italia iam); εν μεσω (c. BEFGHK¹⁰UXI etc; ALM¹Δ al ut vdrtr pauc ἐμμεσω) τῆς θαλάσσης .. D 2.^{pe} εν μεση τη θαλασση (it¹pl^{er} vg in medio mari) | ἐπι τῆς γῆς .. ΔU al⁶ cop al praem ἦν, item M al² add ἦν

48. ἰδὼν c. B1A 18.^{ov} 19.^{ov} 49.^{ov} it¹pl^{er} vg cop .. ς εἶδεν c. EFGH(s?)VΓ etc item ἰδεν AKMVX etc | εν (Δ praem εν τῷ πλοῖῳ) τῷ ελαυνειν (et. f vg) .. D καὶ ελαυνοντας, item 2.^{pe} it¹pl^{er} ελαυνοντ. καὶ αὐτῶν βασαν.

μος ἐναντίος αὐτοῖς, περὶ τετάρτην φυλακὴν τῆς νυκτὸς ἐρχεται πρὸς αὐτοὺς περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης. καὶ ἤθελεν παρελθεῖν αὐτοῖς· 49 οἱ δὲ ἰδόντες αὐτὸν περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης ἔδοξαν φάντασμα εἶναι, καὶ ἀνέκραξαν· 50 πάντες γὰρ αὐτὸν εἶδαν καὶ ἐταράχθησαν. καὶ εὐθὺς ἐλάλησεν μετ' αὐτῶν, καὶ λέγει αὐτοῖς Θαρσεῖτε, ἐγὼ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε. 51 ^(60.6) καὶ ἀνέβη πρὸς αὐτοὺς εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος· καὶ λίαν ἐκ περισσοῦ ἐν ἑαυτοῖς ἐξίσταντο καὶ ἐθαύμαζον. 52 οὗ γὰρ συνήκαν ἐπὶ τοῖς ἄρτοις ἦν γὰρ αὐτῶν ἡ καρδιά πεπωρωμένη.

⁵⁹⁻⁶⁰
Mt 14, 31-36.

53 ^(60.2) Καὶ διαπεράσαντες ἤλθον ἐπὶ τὴν γῆν Γεννησαρέτ

48. ο αν. εναντ. (A 1. 209. al³ εν. ο αν.: ut Mt) αυτοις (1. 209. om: ut Mt) .. 13. 28. 124. 346. c^{scr} add σφοδρα (item 2. P^o post εναντ.) | περι c. BLA 102. 18. 9v 19. 9v a .. ς και περι c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler it^{pl} vg (quamquam praecedit videns vel cum vidisset) etc (2. P^o b cop πε. δε.) | πρ. αυτοις .. D a ff² i o w̄ (a post περιπ.), 61. fg² syr aeth persP πρ. αντ. ο w̄ .. 2. P^o bc om | και ηθελεν (D ηθελησεν) παρ. αυτοις .. GH om (: ut Mt)
49. DG al ειδοτες | περ. ε. τ. θαλ. c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler it vg cop sytr^{tr} etc .. BLA 33. sacr ε. τ. θαλ. περ. (: ut Mt) | φαντ. εινας (et. it vg) .. BLA 33. σι φαντ. εστιν (: ut Mt)
50. γαρ αντ. ειδαν (ita c. B; AEFGHUGA etc ειδον; KLMV etc ιδον) .. D 2. P^o it (exc f) om | και ευθ. (-θους c. BLA: cf ad 1, 10.; Mt 14, 31. -θεις non fluct: ς Ln -θεις c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler; D 33. ci om) c. A(D)EFGHKMSUVΓ al fere omn it^{pl}er vg sytr^{tr} etc .. BLA 33. c cop ο δε ευθ., 2. P^o ευθ. δε | μετ αυτων .. D 33. ac ff² i προς αυτοις, 2. P^o b αυτοις | και λεγ. αυτοις .. D a b ff² i λεγων :: ut Mt | θαρσετε (et. Mt) .. G al^o om (: ut Io)
51. πρ. αυτοις (7. P^o pro his ευθις) .. D 49. 9v 2. P^o a (vdtr) ci cop post ε. τ. πλ. | λιαν .. D 1. 28. 2. P^o (vide post) b om (Gb^o) | εκ περισσοι (D 2. P^o περισσως, 1. επιρισσως) .. BL 102. (syr al) om (Gb^o) | εν εαιτ. (L al pauc εν αντ.) εξιστ. (D* εξεστ., ** εξειστ.; 1. 118. 209. εξειλησσαντο) | και εθαυμ. c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler a (σπερβαντ cum admiratione) b f syr (εθαυμ. και ante εξιστ. etc) syrp aeth al .. BLA 1. 28. 102. 118. 209. cil (aliiq ut vdtr) vg cop om (49., item Gb^o, Ln [κ. εθ.] :: at offendit pleonasmus Marci ille quidem, praesertim cum praecedentia fortiora quam εθαυμ. viderentur)
52. ην γαρ c. ADEFGHKM^UVXΓ al pler it^{pl} vg sytr^{tr} etc .. BLM^{**} SA al¹⁵ fere cop syrp ms all ην (b erat autem) | αντ. η καρδ. (Gb^o Sz) c. ABEGHKMSUVXΓ al longe pl .. ς η καρδ. αντ. c. BLA al mu (it vg etc) | XΓ al πεπορωμ., 1. al πεπωρομ.
53. διαπερασαντες .. D 45. a b c ff² i (non fg¹⁻² vg) add εκειθεν | ηλθ. (al pauc απηλθ.) επι (x 13. 69. 225. al³ εις) τ. γ. γεν. c. ADEFGHKMΓ VXΓ al pler it vg cop sytr^{tr} etc .. BLA 28. 33. 2. P^o επι τ. γ. ηλθ. (28. ante επι, a om) εις γεν. (: cf ad Mt ubi BDA syrp? arm similiter

καὶ προσωμίσθησαν. 54 καὶ ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ πλοίου εὐθύς ἐπιγινόντες αὐτὸν 55 περιδραμόντες ὄλην τὴν χώραν ἐκείνην ἤρξαντο ἐπὶ τοῖς κραβάττοις τοὺς κακῶς ἔχοντας περιφέρειν, ὅπου ἤκουον ὅτι ἐκεῖ ἐστίν. 56 καὶ ὅπου ἂν εἰσπορεύετο εἰς κώμας ἢ πόλεις ἢ ἀγρούς, ἐν ταῖς ἀγοραῖς ἐτίθουν τοὺς ἀσθενοῦντας, καὶ

scripturam mutavere) | γεννη- (σ al pauc syrP γεννη-) c. ABDEGKLM SVXΓA al longe pl a fg¹ am ing (etc) cop etc .. ε γεννη- c. FH al non ita mu b c v^ged et^{ms} aliq | -σαρετ c. AB^{**}LMΓA al pm a c etc .. B^{**}EF GHKSVX al pl fg¹⁻² v^g cop etc -σαρεθ (hanc formam recepimus in Mt, ubi et. codicibus LMA confirmatur) .. d b -σαρ .. i om | καὶ προσωμισθ. (et. fg¹⁻² v^g go cop syrP etc; x al pauc προσομι.) .. d 1. 28. 209. syr perss a b c ff² i om

54. αὐτῶν .. B^{*} om | εἰθις c. BLA 13. 28. 69. 72.^{**} .. ε (Ln) -θεις c. ABDEFGHKMSUVXΓ al pler | ἐπιγινόντες (FUXΓ al -γινόντ.) .. d 2.^{pe} it v^g ἐπιγινῶσαν | αὐτὸν c. BDEFGHKMSUVXΓ al pl it^{pl} v^g cop syrP go etc .. ΔΘA 1. 13. 28. 33. 69. 2.^{pe} al²⁰ fere c g² gat syr arm arr persP cati^{comm} add οὖ ἀνδρες του τοπου εκεινου (238. al pauc cati^{comm} om εκ., al pauc inprimis evgl^l της γης γεννησαρετ pro ανδρ. τ. τ. εκ.): hinc Ln [οι - εκ.] (: e Mt)

55. περιδραμόντες (d a περ. δε, it^{pler} v^g καὶ περ.) .. B 1. 13. 33. 69. 2.^{pe} al plus^o περιδραμον (seq καὶ ηρε.) | χώραν c. BLA 33. cop .. ε (Ln) περιχωρον (: at ita Mt, nec fluctuat) c. ABDEFGHKMSUVXΓ al pler (it^{pler} v^g regionem: at ita et. in Mt; b conjunct regionis) | τοῖς .. d 1. 209. 346. 2.^{pe} al pauc om | κραβάττοις (d γραβ.) c. AD^{F**}GKLM(S?) UVΓ al pl, item κραβατοις B^{**}F^{*}ΧA al .. ε κραβατοις c. B^{**}EH al mu. De it v^g cf ad 2, 4. | τοὺς κακ. εχ. .. d c^{scr} ab ff² praem πατας :: e Mt | περιφερειν (258. επιφ., syritr arm προσφ.) .. DM 1. c^{scr} al^b ab ff² i cop go cati^{comm} φερειν (d it⁴ ante [πατ.] τοὺς κα. εχ.) | οπου ηκ. οτι εκει (ita c. ABDEFGHKMSUVXΓ al pler; 1. 28. 209. post εστιν: BLA 102. om, sic Ln) εστ. (m^{**} add ἰε, 48.^{ev} ο ἰε) .. d c^{scr} ab ff² i περιφερειν γαρ (b ff² i autem) αὐτους οπου αν ηκουσαν τον ἰν (i illam) ειναι

56. οπου (d που, 1. 209. οποτ², 2.^{pe} οταν) αν c. ABDEFGHKMSUV al pl .. ΣΓA al mu οπ. εαν | εἰσπορεύετο c. BDEFGHKMSUVXΓ etc .. ALM al^b -οντο, Δ εἰσπορευονται | κώμας (F 282. -μην) ἢ πόλεις .. m 107. 262. πόλεις (m^{*} -λιν) ἢ κωμ. | ἢ (c. ABGHKMSUVXΓ al pler b cop go; BFLA al^o it^{pler} v^g syritr add εις, item εις τας d) πολ. ἢ (c. ABDEFGHKMSUVXΓ al pler a b i v^ged et^{ms} mu cop; BDL^{**}A al^o it^{mu} am mm syrP add εις) αγρ. (L^{*} 1. 209. g² syr om ἢ αγρ.; d a b v^g al αγρ. pon prius, tam πολ.) (49. ἢ εις πο. ἢ εις αγρ., Ln ἢ [ε.] π. ἢ [ε.] αγρ.) | ε. τ. αγορας .. d 2.^{pe} it^{pl} v^g go ε. τ. πλατειαις (go -τεια), a in foro et in plateis | ετιθουν c. ABDEFGHKMSUVXΓ al pler .. BLA 18.^{ev} 19.^{ev} 49.^{ev} (al pauc ut vdr) ετιθεσαν (49. :: est forma antiquis frequentata; altera novella et. Act 3. 2; 4, 35. legitur nec fluctuat; at mutationibus eiusmodi pro maiore usu multo magis evy obnoxia erant quam acta)

παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα κἄν τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ
ἄψωνται· καὶ ὅσοι ἂν ἤπτορευ αὐτοῦ ἐσώζοντο.

VII.

¹⁻¹⁶
Mt 15, 1-11.

1 (70.10) Καὶ συνάγονται πρὸς αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι καὶ τινες
τῶν γραμματέων ἑλθόντες ἀπὸ Ἱερουσαλὴμων. 2 καὶ ἰδόντες τινὰς
τῶν μαθητῶν αὐτοῦ κοιναῖς χερσίν, τοῦτ' ἐστὶν ἀπίπτως, ἐσθίου-
ντας τὸς ἄρτους, - 3 οἱ γὰρ Φαρισαῖοι καὶ πάντες οἱ Ἰουδαῖοι
ἐὰν μὴ πύγμῃ εὐψωνται τὰς χεῖρας οὐκ ἐσθίουσιν, κρατοῦντες τὴν
παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων, 4 καὶ ἀπ' ἀγορᾶς ἐὰν μὴ βαπτίσω-
νται οὐκ ἐσθίουσιν, καὶ ἄλλα πολλά ἐστὶν ἃ παρελάβον κρατεῖν,
βαπτισμοὺς πυγμῶν καὶ ξεστοῶν καὶ χαλκίων καὶ κλιῶν - 5 (71.6)

56. του μι. αυτου .. Γ αυτ. τ. μι. | αφωρται .. HK al mu αφορτ. | αν (C
εαν) .. DA 1. 33. al⁵ om :: ut Mt | ηπτορευ c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler
item (angebant) itpl^{er} vg .. BDLA 1. 13. 28. 33. 69. 124. 346. 2.P^o a
ηφαντο (Lb :: e Mt) | αυτου .. D αυτου | εσωζοντο (1. al pauc διεσ.)
c. ABDEFGHKLSUVXΓ al pler itpl^{er} vg .. Δ δεσωθησαν (: ut Mt), 33.
2.P^o a εσωθησαν

VII. 2. ιδοντες (itpl^{er} d vg cum vidissent; b viderent) .. D⁵⁷ ειδοτες | κοι-
ναις -- εσθιωτας c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler a go etc .. BLA 33. cop
οι (Δ ειπον οτι, et. δ) κοινας -- εσθιωσι (itpl^{er} vg manducate) |
τουτ' εστιν: ita protus E al, item duplici acc. KM al pl (Lb τοι-
εστιν) | τους (c. BDLA 13. 33. 69. 124. 346. 2.P^o; ε om c. ADEFGHKMSU
VXΓ al longe pl) αρτοις (al¹⁰ bed ff²⁻¹ mt syr al αρτον :: ita Mt, nec
flect) c. (Gb Bz) c. ABEGHVLXΓA al plus³⁵ b go cop aeth al .. ε add
εμψαυτο c. FKMSU al pl, item d καταγγωσαν, item ευπεραυαντω
itpl^{er} vg syr^{tr} etc

3. πύγμη (et. Or; et. syr^p ms⁵⁷ 59. - γμην, d πυμη, d primo): c ff² i
pugillo, fg¹⁻² vg go cop syr^p crebro (g² prima crebro: πυκνα?), a mo-
mento, b subinde; syr^p sedulo, aeth intense .. Δ om | τρωφεται .. E al
pauc - οται | οικ εσθιωσιν (Γ - ωσιν) .. DM⁵⁷ al² itpl¹ aeth arn add
αρτον (M⁵⁷ 13. 48. 57 τον αρτ., c pa. omms) | την παραδοσιν (EHLMG al
mu -δωσιν) .. F om

4. απ (c. ABDLA al mu Or; ε απο c. EFGHKMSUVXΓ al longe pl) αγο-
ρας .. D add οταν ελθωσιν, c⁵⁶⁷ δε οταν εσελθωσιν, item (omms vane-
riat, venientes, redeuntes) itpl^{er} vglxt toi arn | βαπτισωνται (c. ADE
[ipse²]GHSUVT al pl Or Chr; KX al -σοντας, E⁵⁷FA al -ζοντας, L al
pauc -ζονται) .. B 40. 53. 71. 86. 237. 240. 244. 259. g⁵⁶⁷ Euth φαν-
τωσονται | α (B απεφ) παρελαβ. (B ελαβον) .. D add αιτοις (d itpl¹ vg
quae tradita sunt illis) | κρατειν .. D τηρευ (itpl¹ vg serbare) | χαλκίων
c. (B e sil.)DEFGHKMSUVXΓA al pl .. AL al³⁰ ac plures (Or Chr) -κειων
και κλιων c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler it vg syr^{tr} go etc Or .. BLA
102. 48. 57 cop om

καὶ ἐπερωτῶσιν αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς *Λὰ τί σὺ περιπατοῦσιν οἱ μαθηταί σου κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν προφητέ-
ρων, ἀλλὰ κοινῆς χειρὸς ἐσθίουσιν τὸν ἄρτον; 6 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς*^{8. 2. 18.}
ὅτι καλῶς ἐπροφήτευσεν Ἡσαΐας περὶ ὑμῶν τῶν ὑποκριτῶν, ὡς
γέγραπται Οὗτος ὁ λαὸς τοῖς χεῖλεσιν με τιμᾷ, ἡ δὲ καρδία αὐτῶν
πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ· 7 μάτηρ δὲ σέβονται με διδάσκοντες δι-
δασκαλίαις ἐντάλματα ἀνθρώπων. 8 ἀρέντες γὰρ τὴν ἐντολὴν τοῦ
θεοῦ κρατεῖτε τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων· βαπτισμοὺς ἔσονται

5. καὶ ἐπερ. (Gb') c. BDL 1. 33. 209. 2.º it (ex c f) vg sax cop syr aeth
.. ε̄ *επειτα* (al' *εἶτα*) *ἐπερ.* c. ΔΕΦΓΗΚΜΣΥΧΓ al pler f syrP go .. Δ
επειτα Καὶ (sic) | οἱ φαυ. κ. οἱ γραμμ. (passim οἱ γρ. κ. οἱ φαυ.) .. Δ
(et. A'??) om κ. οἱ γραμμ. | *Δια* .. ΔΑ 13. 28. 69. 124. 2.º c^{scr} a c ff²
g²-i praem *λεγοντες* | οὐ περιπ. οἱ μα. σου c. BLA 33. 49.^{ov} al pauc
cop aeth .. ε̄ (Ln) οἱ μα. σ. οὐ περιπ. c. ΔΕΦΓΗΚΜΣΥΧΓ al pler it
vg etc (∴ at ita saepe transponere verbum et subst., cf 2, 23 et
alibi) | *παράδοσιν* .. HΓ al -*δωσιν*. Item EH al v. 8. | *ἀλλὰ κοινῆς*
(Gb) c. BD 1. 28. 33. 118. 209. 2.º a g²-i vg cop arm arP persW .. ε̄
ἀλλὰ (Γ al ἀλλ) *ἀνιπτοις* c. ΔΕΦΓΗΚΛΜΣΥΧΓΑ etc .. 13. 69. 124. 346.
ἀλλ. κοινῆς χειρ. ἀνιπτ. | D 28. *ταῖς χειρ.* | *των* .. κ al¹⁰ om

6. ο δὲ c. BLA 33. 102. cop syr aeth persP .. ε̄ (Ln) add *ἀποκριθεὶς* c.
ΔΕΦΓΗΚΜΣΥΧΓ al pler it vg go etc (∴ at ita Mt nec fluct) | *οτι* c.
ΔΕΦΓΗΚΜΣΥΧΓ al pler b go syrP (cop) etc .. BLA 33. 102. itPler vg
om (Ln 49. ∴ at iidem fere infra add *οτι* post *γεγραπτ.*; hinc videtur
in eum locum transpositum esse. Fortasse etiam vitandum videbatur
ne ἦτι h. l. ad praecedens *δικ τι* responderi putaretur) | *ἐπρωφητ.* c.
B* (*προφητευσεν*) DLA 1. 13. 33. 124. 346. a^{scr} .. ε̄ *προφητ.* c. AB**EF
GHKMSYXΓ al pler | *ἡσ. αιαις* (Δ al pauc g²-i cop syr post *υμων* ∴ ut
Mt, a^{scr} post *υποκριτ.*) .. ἡσ. ita ΕFKLM al pl; it vg *esaias* vel *isaïas*:
hinc Ln ἡσ. ubique | *των* .. D om | *ως* (M ωστε) *γεγραπται* (minusc² pauc
προγγρ.) .. D (1. 2.º arm) i (a b, c ff²) *και* (1. etc *ως*, a b qui; c ff²
om) *εἶπεν* (c ff² *dicens*). Praeterea BL (aliqui ut vdtr) add *οτι* (vide
ante) | *ουτος* (a ff² om) ο λα. c. ΔΕΦΓΗΚΛΜΣΥΧΓΑ al ut vdtr omn cop
go etc .. BD itPler vg ο λα. οντ. (Ln ∴ at ita Mt [et LXX] nec fluct) |
τιμα (et. d) .. DE^r a b c *αγαπα* (aeth *honorant me et amant me*) | *αυτων*
.. M al⁶ fere *αυτου* | *απεχει* .. D *αφεστημεν* (sequente αφ) .. L 2.º
απεστιν, Δ *απεστη*, itPl vge^d am al *est*, fu emm ing mt g^{1.2}. *abest* (ff²
longe habetis a me)

8. γαρ c. ΔΕΦΓΗΚΜΣΥΧΓ al pler fl vg go syr^{utr} etc .. BLA 102. 124.
cop arm om, item (quos vide post) D 28. 2.º 8.º itPler (Ln 49. ∴ at
γαρ videbatur h. l. parum aptum; cohaeret vero omisio ista cum
omissis *βαπτισμοὺς* etc. Utraque omissione maiorem tota sententia
vim nacta est.) | *βαπτισμοὺς* (-σμον Δ; a d ff²-i *baptisantes* sequente
uoco etc) *ξιστ.* κ. ποτ. (2.º al pauc ποτ. κ. ξι.) κ. *ἀλλὰ* (Δ syr om)
παρομ. τοι. πο. (minusc^{mu} in his variant vel transponendis singg vel
leviter mutandis, ut *ταυτα* pro *τοι.* legitur vel et. *τοι.* plane omittitur)

καὶ ποτηρίων καὶ ἄλλα παρόμοια τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε. 9 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς Καλῶς ἀθετεῖτε τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ, ἵνα τὴν
 *Ex 20, 12. 21, 16. παραδόσιν ὑμῶν τηρήσῃτε. 10 Μωϋσῆς γὰρ εἶπεν Τίμα τὸν
 πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου, καὶ ὁ καταλογῶν πατέρα ἢ
 μητέρα θανάτω τελευτάτω. 11 ὑμεῖς δὲ λέγετε Ἐὰν εἴπῃ ἄνθρω-
 πος τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρὶ Κορβαῖν, ὃ ἐστὶν δῶρον, ὃ ἐστὶν ἐξ ἐμοῦ
 ὠφελήθης· 12 καὶ οὐκ ἐπιτίθειτε αὐτὸν οὐδὲν ποιῆσαι τῷ πατρὶ
 αὐτοῦ ἢ τῇ μητρὶ αὐτοῦ, 13 ἀκαροῦντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ τῇ

ποιικ. (syg aeth pers^p om; FK al¹¹q vg ante πολλ. pon) c. ΔΕΦΘΗΜ
 ΣΥΝΧΓ al pler fl vg go syr^{utr} aeth etc; item D 28. 2.^{pe} 8.^{pe} a b c ff²·i
 ante αφητες sic: βαπτ. (baptizantes vide ante) ξε. κ. πο. (2.^{pe} etc πο.
 κ. ξε.) κ. all. παρ. α. (ᾱ et. a ff²·i exprimunt, non item b c, nec 28. 2.
 8.) ποιεται τοιαυτα πολλα (ita D, variant paullulum reli) .. BΛΔ 1.
 102. 209. 251. (item 17.*^{gr} et^{lat} una c. versu 9.) cop arm om (49.
 Ln^{ed}. min. [βα. - - πο.] :: sunt suspecta quidem et orta videri pos-
 sunt e vv. 4 et 13. Sed Marco inprimis apta sunt; priora maxime: βα.
 ξε. κ. ποτ. minime interpolatorem tradunt; offenderunt vero tum
 propter eosdem vv. 4. et 13, quibus idem dicitur, tum quoniam verba
 αφητες usque ανθρωπων graviora videbantur reliquis omissis. Hinc
 alii certe his ipsis anteposuerunt. Inde quod in ipsa lectione varle-
 tate religio conservandi id quod res est conspicitur, satis commen-
 dantur verba suspecta. Etiam ex seqq καὶ ελεγ. αυτ. additamentum
 istud, quo ad exempla oratio a sententia principali degressa erat,
 confirmatur. Omisso vero additamento rectius omittebantur verba
 καὶ ελ. αυτ., ut sit in B)

9. κ. ελεγ. αυτοις .. B 28. om | τηρησῃτε (B 15.^{ov} τηρητε, vg secretis)
 .. D^{gr} 1. 28. 209. syg (item it Cyp Hier Zen *statuatis*; d *tradatis*) στη-
 σῃτε (Gb²; cf Ro 3, 31. 10, 3.)

10. μωυσης c. ΒΔΚΜΑ al sat mu .. ε μωυσης c. ΔΕΦΘΗΜΣΥΝΧΓ al pl. Prae-
 terea cf ad Mt 8, 4. Mc 1, 44. et alibi | σου sec .. D 13. 69. 271. al
 pauc om | D τελευτετω (d *porictur*)

11. Βαν (al pauc praem σι) .. Δ ος αν | τῷ πατρ. (D al plus⁶ a c ff²·g²
 i go cop syg Avit add αυτου) η τη (Δ nec⁶ om) μητρ. (κ al¹⁰ fere cop
 syg add αυτου) | κορβαῖν: sed ΗΚΜΓ al mu -ρβαῖν | ο (Δ 346. al pauc
 om) ταν (D αν) | εξ εμου .. D* μου | Γ οφεληθης

12. καὶ c. ΔΕΦΘΗΜΣΥΝΧΓ al pler f g²·vg go syr^{utr} al .. L σι .. BΔΔ 1.
 13. 28. 69. 102. 346. 2.^{pe} (7.^{pe}?) a b c ff²·i cop om (Ln) | οικετς .. D
 οικ εν (confusis τε cum ν?) , al pauc a syg οικ | αυτον .. Γ αυτω | Δ
 om τῷ πα. usq μη. αυτ. | αυτου pr c. ΔΕΦΘΗΜΣΥΝΧΓ al pler f ff²·g²·l
 vg go cop syr^{utr} al .. BDLΓ 28. 69. 240. 244. 245. 346. 2.^{pe} a b c i
 arm Avit om (Ln 49.). Item αυτου sec c. ΔΕΦΘΗΜΣΥΝΧΓ al pler go
 cop syr^{utr} .. BDL 1. 18. 28. 56. 69. 240. 244. 346. 2.^{pe} it vg arm Avit
 om (Ln 49. :: at quum v. 11. tam pauci αυτου addiderint, non veri-
 simile h. l. a plerisq additum esse. Omiserunt vero quemadmodum

παραδοσει ὑμῶν ἢ παραδώματε. καὶ παρόμοια τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε. 14 καὶ προσκαλεσάμενος πάλιν τὸν ὄχλον ἔλεγεν αὐτοῖς Ἀκούσατέ μου πάντες καὶ σύνετε. - 15 οὐδέν ἐστιν ἔξωθεν τοῦ ἀνθρώπου εἰσπορευόμενον εἰς αὐτὸν ὃ δύναται αὐτὸν κοινῶσαι· ἀλλὰ τὰ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενα, ἐκείνᾳ ἐστὶν τὰ κοινούντα τὸν ἀνθρώπον. 16 εἰ τις ἔχει ὄσα ἀκούειν, ἀκούετω. 17 (Mt. 17-23) Καὶ ὅτε εἰσῆλθεν εἰς οἶκον ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ἐπιρώτων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τὴν παραβολήν. 18 καὶ λέγει αὐτοῖς

deerat vv. 11 et 10. Plures altero certe loco omiserunt. Ex Mt vix crediderim assumptum, ubi alterum similiter permulti abstulerunt, prius vero in BD tenebatur omisso toto membro secundo.)

13. τῆ παραδοσει (-δωσει FMG al) ὑμων .. D a b c ff² g² i n (non f, al?) sax syrP^{ms} add τῆ μωσα | τοιαυτα (D E^r τα αιτα, b ita) .. M* 1. 13. 69. al plus⁵ post πολλα

14. πάλιν (Gb') c. BDLA a b ff² g¹⁻² i l n v g sax cop aeth syrP^{ms} .. ε παντα (y^{scr} απ.) c. AEFHGHKMSUVXΓ (r al pauc syr praem o i) al pler syru^{tr} al .. B 235. 238. 2.P^o (f^{scr} o i) pro πα.) c om | ελεγεν (it vg dicebat) .. B 59. λεγει | ακουσατε c. BDL 2.P^o al³ (acplur) .| ε ακουετε c. AEFGKMSUVXΓ al pler (: : at Ita Mt nec fluct) | μου .. Δ om (: : ut Mt) | παντες (H -τα) .. ΛΔ al³ cop om (: : ut Mt) | συνετε c. BDLA 238. .. D συνιτε .. ε συνιετε c. AEFGKMSUVXΓ al pler (: : at Ita Mt nec fluct)

15. ουδεν .. D*^r ουδ | ο (Δ an ante εισπορ.) δυτ. αιτ. (2.P^o om) κοινωσ. (ΛΔ κοι. αυτ.) .. B το κοινουν αιτου, Aug *coinquans eum* | τα εκ τ. ανθρ. εκπορ. c. BDLA 33. 2.P^o it vg sax cop go aeth persP .. ε τα εκπορ. απ (al³ εξ) αιτου (al⁷ om απ αιτ.) c. AEFHGKMSUVXΓ al pler syru^{tr} Aug | εκεινα c. ADEFHGKMSUVXΓ al pler it vg go cop syru^{tr} etc .. BLA 102. 2.P^o 48.^{ev} 49.^{ev} al pauc om | B om τον

16. εἰ τις usq ακουετω c. ADEFHGKMSUVXΓ** (vide post) al pler it vg go syru^{tr} al mu catt^{comm} (o εχων etc, item g¹) Euth (48.^{ev} 49.^{ev} transpon ad finem insequentis lectionis eccles.) .. BLA* (adscriptit ipse*, ut v^{dir}, ex parte ad mg) 28. 102. cop om (49. : : videbantur apposita ad terminandam lectionem eccles., sed plura contrarium suadent. Omissa enim potius sunt ad exemplum Mt¹, eoque magis ut quae sequuntur arctius cum antecedd coniungerentur. Ut autem suspecta verba retineam, inprimis facit quod εἰ τις εχει ratione Marco propria [4, 23; item ος εχει 4, 9.] scriptum est, non, ut ab usu Mt¹ ad formulas liturgicas transiit, ο εχων, cf Mt 13, 23. 25, 29. Id quod accurate observare ab interpolatore eoque liturgico alienum.)

17. εισηλθεν (s evgstia syr persP sax add o i) .. U al¹⁰ fere cop -λθον | εις (Δ al pauc add τον) οικον .. D 2.P^o al pauc ε. την οικιασ (-ιασ) | επιρωτων (X επεψ.) .. M και επηψ. | αυτου .. Δ om | την παραβ. (Gb') c. BDLA 33. 38. it vg .. ε περι της παραβολης c. AEFHGKMSUVXΓ al pler go etc

Οὕτως καὶ ἡμῖς ἀσύνετοί ἐστε; οὐ νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ ἔσωθεν εἰσπορευόμενον εἰς τὸν ἄνθρωπον οὐ δύναται αὐτὸν κοινῶσαι, 19 ὅτι οὐκ εἰσπορεύεται αὐτοῦ εἰς τὴν καρδίαν ἀλλ' εἰς τὴν κοιλίαν, καὶ εἰς τὸν ἀφροδῶνα ἐκπορεύεται, καθαρῶν πάντα τὰ βρώματα; 20 ἔλεγεν δὲ ὅτι τὸ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενον, ἐκεῖνο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. 21 ἔσωθεν γὰρ ἐκ τῆς καρδίας τῶν ἀνθρώπων οἱ διαλογισμοὶ οἱ κακοὶ ἐκπορεύονται, πορνεῖαι, κλοπαί, φόνοι, 22 μοιχεῖαι, πλεονεξίαι, πονηρίαι, δόλος, ἀσελγεία, ὀφθαλμοὶς πονηρῶς, βλασφημία, ὑπερηφανία, ἀφροσύνη· 23 πάντα ταῦτα τὰ πονηρὰ ἔσωθεν ἐκπορεύεται καὶ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.

24-30
Mt 15, 21-28.

24 Καὶ ἐκείθεν ἀναστὰς ἀπῆλθεν εἰς τὰ μεθόρια Τύρον. καὶ

18. οὕτως c. ABDEFGHKLMU(SV?)XΓ etc .. ε οὕτω c. Δ etc | ἀσύνετοί ἐστε: his acc. KG item similes ni fallor et roll pler; contra Ln edidit -τοι ἐστέ | ου c. ABDEFGHKMSVXΓ al longe pl it^{pl}er vg etc .. LVA 1. al³⁰ fere f syrp m^s οὐκω
19. οτι οὐκ .. D abin go ου γαρ | εισπορ. .. D εισημεται | αυτ. (al pauc om) ε. τ. καρδ. .. D (it vg etc) ε. τ. καρδ. αυτ. | αλλ .. Δ αλλα | ε. τον (s 1. al pauc om) αφροδωνα (r al αφαιδρ., x al -δρωνα) .. D ε. τ. οχετον (it vg in recessum) | εκπορ. .. D εξερχεται, al⁵ εκβαλλετ. | καθαρων c. ABDEFGHLSXΔ 1. 13. 28. 69. 124. y^{scr} 2.P^o al¹⁵ (ac plur) Or Chr .. ε -ριζον c. KMUVΓ etc .. D -ριζει (i et purgat). Post τα βρωμ. an add et ἐκ τῶν τῶν
20. ελεγεν (D⁶⁷ 33. -γον) δ. ο. το .. syr pers^p το δε | το -- εκπορευομενον .. it vg quae (-cinq^{ue} c) -- exeiuit | εκεινο .. D it vg -να
21. των ανθρωπων (M τον -πον, 209. om) .. Δ 28. post διαλογ. | οι (D^o om) κακοι (241. πονηρ.) .. 225. 237. om | πορνειαι (D -νεια, d adulteria) κλοπ. (D κλεμματα) φοροι (D⁶⁷ -νως) ²²μοιχ. (d fornicationes, idque D ante φον.) c. BLA (D) (similliter al) cop aeth; similliter a b c i μοι. κλο. πο. φο., go πδ. μοι. φο. πλο. .. ε (Ln) μοι. ποφν. (haec et Mt componit lectione non fluct) φο. κλο. (minusculis syr κλ. φο.) c. AEFHGKMSUVXΓ al pler vg ff².g¹ (om φο.) syru^{tr} al
22. D πλεονεξια (item 2.P^o a h f ff².g².i fu emm syr al) δολος πονηρια (-ρια et. it^{pl} syr al; 2.P^o -λοι -ριας) | ασελγεια .. al plus³⁰ vg^{ed} atms pauc cop (sed cop et. δολοι et οφθαλμοι -ροι) -νεια | βλασφημια .. D al plus³⁰ b e g². vg^{edd} aliq cop^{odd} 2 go -νιαι | υπερηφανα .. D⁶⁷ 2.P^o (et. αφροσιναι) al² b -νιαι
23. παντα (L om; K 13. 28. 33. y^{scr} al² go al post ταυτ.) ταυτ. τα (ε al om) πο. (1. al om τα πο.) εσωθ. (Δ post εκπ.) εκπορευεται (GKA 28. y^{scr} al¹¹q -ορται)
24. και εκειθ. (it^{mu} om) αναστ. (D f ff².g¹ ante εκειθ.) c. ABDEFGHKMSUVXΓ al pler it vg go etc .. BLA (cop x. εκ. δε) syrp m^s εκειθεν (B²-θε) δε αγ. (49. :: visa erat lectio και etc ad Mt conformata; sed potius ut vitaretur και ter repetitum, δε scriptum est.) | απηλθεν .. LA εξηλθεν, M 28. evgs^{tmu} go syr Or² ηλθεν, al² εισηλθ. | μεθορια c. ABDEFG

εἰσελθὼν εἰς οἰκίαν οὐδένα ἤθελεν γινῶναι, καὶ οὐκ ἠδυνήθη
λαθεῖν· 25 ἀλλ' εὐθὺς ἀκούσασα γυνὴ περὶ αὐτοῦ, ἧς εἶχεν τὸ
θνητότερον αὐτῆς πνεῦμα ἀκάθαρτον, ἐλθούσα προσέπεσεν πρὸς
τοὺς πόδας αὐτοῦ· 26 ἡ δὲ γυνὴ ἦν Ἑλληνίς, Σύρα Φοινίκισσα
τῶ γένει· (12.6) καὶ ἠρώτα αὐτὸν ἵνα τὸ δαιμόνιον ἐκβάλλῃ ἐκ τῆς
θνητοῦς αὐτῆς. 27 καὶ ἔλεγεν αὐτῇ Ἄφες πρῶτον χορτασθῆναι
τὰ τέκνα· οὐ γάρ ἐστιν καλὸν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων καὶ
τοῖς κυναρίοις βαλεῖν. 28 ἡ δὲ ἀπεκρίθη καὶ λέγει αὐτῶ Ναί,

- HKMSUVXΓ al pler .. BDLA 1. 13. 28. 61.^{ms} 69. 209. 346. 2. Pe Or²
ορια (Ln :: at of Mt; μεθορ. hoc tantum loco per N. T.) | τυρου (Gb')
c. DLA 28. 2. Pe a b ff² in Or² .. ε (Ln) add και σιδωος c. ABEFGHKMSU
VXΓ al pler cf g¹⁻² vg go cop syr^{ur} al (: at ita prorsus Mt, nec fluct
lectio) | εις οικ. (Gb' Sz) c. ABEFGHKLSUVXΓA al longe pl .. ε ε.την
οικ. c. D al mu Or | ηθελεν .. Δ 13. 69. 124. 346. 2. Pe y^{scr} al pauc
Or ηθελησεν (it^{pl}er vg voluit) | ηδυνηθη (B - ρασθη) .. KA opy^{scr} al
εδυνηθη (al ηδυνατο vel εδ.)
25. ἀλλ εὐθ. ακ. γυ. c. BDLA 33. f copedd² (etcd¹ και pro αλλα) go syr^p ms;
D it^{pl} vg γυνη δε (ita mt al, enim b e g¹ vg) εὐθεως (D* add ως) ακου-
σασα, item syr pers^w εὐθ. γαρ ακ. .. ε (Ln) ακουσασα γαρ (minusc^{liq}
δε) γυνη c. ABEFGHKMSUVXΓ al pler an (g²) syr^p al | ης (13. 28. 69.
346. ἡ) ει. το θυ. αιτης (DA 1. 13. 28. 69. 225. 237. 253. 282. 346.
2. Pe al³ arm om, nec exprim it vg go etc) πν. ακ. (13. 28. 69. 346. εν
πνευματι ακαθαρτω) | ελθοισα (D* add και, d intravit et) .. Δ it^{pl}er
vg cop εισελθ. (al¹ προσελθ.)
26. η δε γυ. ην c. BDLA 1. 28. 33. 2. Pe al⁶ (ac plur) a cop syr pers^p ..
ε ην δε (itmu vged etedd pl enim) η (U al om) γυ. c. ABEFGHKMSUVXΓ al
pler it^{pl}er vg go syr^p | Δ ελληνη | σιγα φοινικισσα (EPH al - κησσα.
σιγα φοινικ. c. EFGHKMSUVXΓ etc; Gb σιγαφοινικ.) c. BEFGHKMSUVXΓ al
plus¹⁰⁰ Euth Thpb cat^{pos} txt; item U al pauc a σιγαφοινισσα .. AKL
smg^{wms} Δ al mu arm sl Bas συροφοινικισσα (Sz? Ln), item ε συρο-
φοινισσα c. minusc ut vdr pauc it^{pl} vg syr^p .. D i φοινισσα (*φοιν.) |
εκβαλλη (M al - λλει) c. BEFGHK* M al mu .. ADEK* LSVUXΓA al⁹⁰ fore
(mu - αλει) - αλη (Gb Sz Ln 49. :: at Mc adamat hunc in modum
praeteritum et praesens coniungere, ut 3, 12. 6, 8 et 12. Praeterea
in βαλλειν et similibus saepe alterum λ eiecerunt.) | εκ (D 115. απο,
item e ff²; it^{pl}er vg de) .. L 1. 13. 69. 2. Pe al⁶ om (Gb⁰⁰)
27. κ. ελεγ. c. BDLA 33. cop (it^{pl} vg qui dixit; et. syr aeth και retinet),
item D a g¹ και λεγει, d et dixit) .. ε ο δε ις ειπεν c. ABEFGHKMSUVXΓ
al pler go syr^p al | αυτη .. 1. 28. 90.* 209. c fu om | εστ. καλ. c.
BDLA 1. 124. 209. 48.^{ev} 49.^{ev} 2. Pe al⁵ it vg (eundem ord. test pl in
Mt tuentur, cf Mt) .. ε καλ. εστ. c. ABEFGHKMSUVXΓ al pler | ε. κυν.
βαλ. c. B 1. 28. 209. 49.^{ev} (ac plur) .. ε (Ln) βαλ. ε. κυν. c. ABEFGHK
LMSUVXΓA al pler it vg etc (: at ita Mt nec fluct)
28. και λεγ. αυτω .. D 69. a fin, item 1. al⁵ αυτω (1. al⁵ om) λεγουσα |
και .. D 13. 69. b e ff² i arm om

κίριε· καὶ γὰρ τὰ κινάρια ὑποκάτω τῆς τραπέζης ἐσθίουσιν ἀπὸ τῶν ψυχίων τῶν παιδίων. 29 καὶ εἶπεν ἀπὸ τῆς Διὰ τοῦτον τὸν λόγον ὕπαγε, ἐξεληλυθὲν ἐκ τῆς θυγατρὸς σου τὸ δαιμόνιον. 30 καὶ ἀπελθούσα εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς εὗρεν τὸ παιδίον βεβλημένον ἐπὶ τὴν κλίνην καὶ τὸ δαιμόνιον ἐξεληλυθός.

Mt 15, 29.

31 (74.10) Καὶ πάλιν ἐξεληθὼν ἐκ τῶν ὁρίων Τύρον ἦλθεν διὰ Σιδῶνος εἰς τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας ἀνὰ μέσον τῶν ὁρίων Δεκαπόλεως. 32 καὶ φέρουσιν αὐτῷ κωφὸν μογγιλῶν, καὶ παρα-

28. και γαρ (nam et afg¹⁻²-n vg; item go syrP) c. ΔΕΦΓΗΚΜΣΥΧΓ al pler itP¹ vg go syrP etc .. D bcff²-i αλλα και .. BHA 13. 28. 33. al⁵ om γαρ (: B et. in Mt om; sane et. Mt και et και γαρ) | ἐσθίουσιν c. BDLA 1. 13. 28. 33. 69. 346. 2. Pe c^{5ar} al⁶ (ac plur) .. ς -αι c. ΔΕΦΓΗΚΜΣΥΧΓ al pler (: ita Mt, nec nisi d al¹ -ιουσιw) | D ψυχων, cf ad Mt | D 122. παιδων (D πεδ.)

29. τον .. D om | υπαγε (et. ff³ vg go cop aeth syrP) .. D 1. 209. a b c f g¹-in syr persP ante δια pon | εκ τ. θ. σ. το δαιμ. c. BLa copedd² .. ς (Ln) το δαιμ. εκ (r al⁵ it^{allq} απο) τ. θ. σου c. ΔΕΦΓΗΚΜΣΥΧΓ al pler it vg etc

30. εις τον (D om) οικ. αυτης (D 1. 28. om, item itallq) | το παιδ. (ita BLa 33. 86. yscr 7. Pe 9. ev 10. ev 12. ev 49. ev, item puellam itP¹ vg cop al; D 1. 209. 2. Pe 18. ev 19. ev f syr al την θυγατ. sequente -μεινη) βεβλ. επι (L υπο) την κλινην (1. al pauc της -νης) και το (Δ om) δαιμ. εξελ. c. B(D)La al¹⁵ fere (yscr et. κ. την θυ. etc add) itP¹er vg cop syr sy^{hr} aeth perss arg .. ς το δαιμ. εξεληλυθος (x -θως, κ -θεται i. e. -θουα cum sq και) κ. την θυγατερα (yscr -ραν) βεβλημετην επι της κλινης (52. -ν -νη) c. ΔΕΦΓΗΚΜΣΥΧΓ al longe pl a n syrP go al (: quod primum erat, daem. exisse, antependendum videbatur. Ceterum grave est ad commendandam nostr lect παιδιον, nam θυγ. ad v. 29. conformarunt; nec επι την κλ. correctorem prodit, quemadmodum Mt 9, 2. Mc 4, 26. a nemine mutatum est βαλλ. επι c. gen.)

31. εξελθων .. GVXΓ 40. 69. 124. 238. 262. al⁵⁰ fere (evgat^{mu}) syr persP sl (c post ηλθ. omissis εξ. usq τυφ.) add ο ις | ηλθ. δια σιδ. (Gb¹) c. BDLA 38. 2. Pe it vg sax cop sy^{hr} aeth .. ς και σιδ. ηλθ. c. ΔΕΦΓΗΚΜ ΣΥΧΓ al pler sy^{hr} persP al | εις (Gb) c. BDLA 1. 13. 69. 124. 209. 282. 346. 2. Pe 7. Pe 20. ev sl .. ς προς c. ΔΕΦΓΗΚΜΣΥΧΓ al pler | εκκ al mu ανα μεσων | D της δεκαπ.

32. κωφ. μο. c. ΔΕΦΓΗΚΜΣΥΧΓ al fere omn cop go sy^{hr} al .. BDA 2. Pe it vg arm al Synops Vict^{ant} κωφ. και μο. (Ln) | μογγιλ. (m -lā- lon) c. AB²DGKMSUV 1. al sat mu .. B²*EFHΛΧΓΑ 28. 33. 131. 157. 262. 271. 346. al⁷⁰ fere μογγιλ. (x -γγ-) (Gb¹ 49. :: recipimus μογγιλ. pro maiore quae nunc innotuit testium auctoritate. Tamen μογγιλ. dubito an nil nisi „vitiosa forma“ sit; nec magis pro voce h. l. inepta habuerim. Ceterum ad interpretandum hunc locum plus valet ἐλελ. ὀφθῶς v. 35, quam τ. ἀλάλους v. 37.

καλοῦσιν αὐτὸν ἵνα ἐπιθῇ αὐτῷ τὴν χεῖρα. 33 καὶ ἀπολαβόμενος αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ὄχλου κατ' ἰδίαν ἔβαλεν τοῖς δακτύλοις αὐτοῦ εἰς τὰ ὦτα αὐτοῦ καὶ πτύσας ἤψατο τῆς γλώσσης αὐτοῦ, 34 καὶ ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν ἐστέναξεν καὶ λέγει αὐτῷ Ἐφφαθά, ὃ ἔστιν Διανοήθητι. 35 καὶ εὐθέως ἠροήγησαν αὐτοῦ αἱ ἀκοαί, καὶ ἐλύθη ὁ δεσμὸς τῆς γλώσσης αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει ὀρθῶς. 36 καὶ διωστεύατο αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ λέγωσιν· (76.9) ὅσον δὲ αὐτὸς αὐτοῖς διωστεύατο, αὐτοὶ μᾶλλον περισσότερον ἐκήρυσσον· 37 καὶ ὑπερ-^{Mc 15, 30 a.} περισσῶς ἐξεπλήρουντο λέγοντες (76.9) Καλοῦς πάντα πεποιήκεν, καὶ τοὺς κωφούς ποιεῖ ἀκούειν καὶ τοὺς ἀλάλους λαλεῖν.

VIII.

1 Ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις παμπόλλου ὄχλου ὄντος καὶ μὴ¹⁻⁰ ^{Mc 15, 32 - 30.} ^{Mc 6, 34 - 44.} ἔχόντων τί φάγωσιν, προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς λέγει αὐτοῖς

33. απολαβομενος .. E*Γ 131. 271. γ^{scr} al plus³⁰ επιλαβ., a al λαβου. | απο .. ΓΑ γ^{scr} al⁵ εκ (it^{mu} vg de turba) | πτυσας .. D abc i ante εβαλ., item minusc^{allq} ante εἰς τα vel post γλωσσ. αυτ. | γλωσσης (Δ δ χειρο-): ita unc omn et rell longe pl .. minusc non ita mu (ut pry^{scr}) -τι-, item vero Δ v. 35.
34. εστенаξεν .. D 13. 69. 124. 346. ανιστεναξ. (αναστεν. 8, 12. a pauciss. mutatum) | εφφαθα (Δ cor^{edd} επφ., al εφα.: -θα m atq unc et min pl; tamen passim ut r est -θα) .. D εφφεθα, item c vg^{edd} allq effeθα, b am ing al effeta, fi eppheta etc | D διαννηθητι (v pro eo hoc in verbo frequens)
35. ευθεως (Δ -θως) c. AEFHGKLMBSUVXΓΑ (sed LA ante ελυθη) al fere omn cf al vg go syr^{utr} al .. BD 33. 102. abff²-i cop om (49. Ln [ειθ.] :: cf ad 1, 29. 1, 31. 2, 2. 5, 13. 5, 36. 6, 25. et alibi) | ηροηγησ. c. BDA 1. item 124. 2.^{pe} διηροηγησ., L ηροηθησαν, c^{scr} ανοιθησ., 126. ανειωθ. .. ε διηροηθησ. c. AEFHGKMSUVXΓ al pler (: ista forma ad praegressum διανοηθ. accommodatum v^{dtr}) | αυτ. αι ακ. .. D (it vg etc) αι ακ. αυτ.
36. μηδενι (al pauc -δεν) .. D 28. 2.^{pe} add μηδεν | λεγωσιν c. BLD 28. 33. 2.^{pe} .. ε ειπωσιν c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler (: cf ad 7, 26.) | οσ. δε αυτος αυτοις (33. 346. d^{scr} -τοις -τος) διωστεύατο (xΔ al -στεύατο) c. EFGHKMSUVΓ al pler go syr^{utr} aeth .. ABLXΔ 1. 25. 28. 53. 102. 118. 209. 237. 259. 2.^{pe} c^{scr} it^{pl} vg cop om αυτος (Ln 49. prob Schu) .. D b cff²-i om | αυτοις (D* οσ δε αυτοις) c. BDLA 61. 2.^{pe} (ac plur) f cop go syr arm, item ad (ff²-at) illi b d ff²-i, illi vero c .. ε om c. AEF GHKMSUVXΓ al pler g² vg syr^p | περισσοτερον .. D 61. -ρωσ
37. D 1. υπερεπερισσως | και (28. 2.^{pe} syr al om) τους .. B cop praem ως | τους αλαλ. c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler .. BLD 33. om τοις (49.), 28. om τ. αλ.
- VIII. 1. εν εκειναις .. D 28. abcfff²-i go syr add δε | παμπολλου (x

2 Σπλαγγίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἦδη ἡμέραι τρεῖς προσμένουσίν μοι καὶ οὐκ ἔχουσιν τί φάγωσιν. 3 καὶ ἐὰν ἀπολύσω αὐτούς νήστευσι εἰς οἶκον αὐτῶν, ἐκλυθήσονται ἐν τῇ ὁδῷ· καὶ τινες αὐτῶν ἀπὸ μακρόθεν εἰσίν. 4 καὶ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι πόθεν τούτους δυνήσεται τις ὧδε χορτάσαι ἄρτων ἐπ' ἐρημίας; 5 καὶ ἠρώτα αὐτούς Πίπτος· ἔχετε ἄρτους; οἱ δὲ εἶπαν Ἑπτὰ.

- παντολου, al mu πανπολου) c. ΔΕΦΗΚΣΥΥΧΓ al longe pl sytr^{ur} peres (item alaliq πολλου, 124. c^{scr} παλιν πανπολλ.) .. ΒΔΓΛΜΔ 1. 13. 28. 33. 59. 61. 69. 73. 209. 242. 248. 253. 259. 346. 2.^{pe} it vg go cop argm aeth argt παλιν πολλου (Gb' Ln 49. :: at πανπολλ. vox dictioni Mei convenientissima et hoc solo loco per N. T. inventa vix alii quam ipsi Mcō debetur) | εχοντων .. D 2.^{pe} add αυτων | προσκαλεσαμενος (Gb Sz) c. ΑΒΔΚΛΜΔ 1. al²⁵ fere it (exc f) vg go cop sytr^{ur} aeth argm al mu .. ε add ο μ̄ c. ΕΡΓΗΚΣΥΥΧΓ al longe pl f | τ. μαθητ. (Gb'') c. ΔΛΑ 1. 28. 209. al plus⁵ it (exc g²) vg (exc emm) go cop sytr^{ur} al .. ε (Ln) add αυτου c. ΑΒΕΡΓΗΚΜΣΥΥΧΓ al pler g² emm syr al (: v. 4. αυτου non fluctuat, nec magis in Mt fluct). Praeterea Δ add παλιν
2. επι τ. οχλον (L al pauc it al mu add τουτου) .. D ε. του οχλου τουτου | ημεραι τρεις (Gb Sz) c. ΑΕΡΓΗΚΛΜΣΥΥΧΓ al pler .. D ημ. τρεις εισιν απο ποτε, item it^{pler} triduum est ex quo vel quod .. B ημεραις τρεις .. ε ημερας τρεις c. Δ al non ita mu (vg it^{al}q triduo) | προσμερουντων (49. παραμ.) μοι (B 49. om μοι: ita Ln 49. Sane μοι et. in Mt est) .. D it^{pler} οδε εισιν | εχουσιν .. ΛΧΔ al¹⁰ fere εχουσιν
3. και εαν (L καν, ε 157. om εαν) απ. αυτ. νηστευσι (Δ al²⁵ fere ac plur-στις. Lexic. ms. ap. Mithaeium: -- τὸ πληθυντικὸν τοῖς νήστευσι διὰ τοῦ ἰωτα. Cf et. Steph. Thes.) εις (al plus⁷ add του) οικ. αυτ. εκλυθωσιν. .. D 2.^{pe} και απολυσαι α. τ. ου θελω, μη (2.^{pe} add ποτε) εκλυθωσιν, item vel similiter a b ff²: i :: e Mt | και τινες c. ΒΛΑ 1. 13. 28. 33. 209. cop, item D οτι και τινες, bi quoniam quidem et (b om) aliqui, ac quoniam quidam, ff² quidam .. ε τινες γαρ c. ΑΕΡΓΗΚΜΣΥΥΧΓ al pler f vg go sytr^{ur} (al¹ g² τιν. δε) | αυτων .. D al²⁵ fere it^{pl} vg εξ αυτ. | απο μακρ. c. ΔΛΑ 1. 13. 28. 33. 69. 209. 346. 2.^{pe} alaliq .. ε (Ln) om απο c. ΑΒΕΡΓΗΚΜΣΥΥΧΔ al pler (: at cf Mt 26, 58. Mc 5, 6. 11, 13.) | εισιν c. ΒΛΑ cop .. ε (Ln) ηκασιν c. ΑΔ al plus²⁶, item ε^o ηκουσιν c. ΕΡΓΗΚ ΜΣΥΥΧΓ etc, item venerunt it vg go sytr^{ur} etc^o (: at [απο] μακροθεν verbum veniendi requirere sibi videbatur)
4. οτι c. ΒΛΑ .. ε (Ln) om c. ΑΒΕΡΓΗΚΜΣΥΥΧΓ etc (: cf ad 4, 21.) | οδε (al pauc vv pauc varie transp) .. ΔΗ 69. it^{pl} vgg^{ed} aliq go om | αρτων .. ΡΗΚΓ 1. al mu αρτων | επ ερημιας; c. ΒΔΕΡΓΗΛΜΣΥΥΧΓ al pler (it vg etc) .. ΔΚΑ al plus¹⁰ επ-μιας (al¹-μια)
5. ηρωτα c. ΒΛΑ (aliiq?) .. ε (Ln) επηρωτα (μ-τησεν) c. ΑΒΕΡΓΗΚΜΣ ΥΥΓ etc (x al pauc επηρωτα (: επηρ. multo usitatus est quam ερωτ., hinc pro hoc saepe illud testib placuit, cf 4, 10. Mt 21, 24. Lc 9, 45.) | εχετ. αρτ. (x om αρτ.) .. D 28. 33. 134. 181. al plus¹⁰ (it vg al) αρτ. εχ. | ειπαν c. ΒΑ .. ε (Ln) ειπον c. ΑΒΕΡΓΗΚΛΜΣΥΥΧΓ etc (L 282. il syr aeth add αυτω)

6 και παραγγελλει τῷ ὄχλῳ ἀναπεσεῖν ἐπὶ τῆς γῆς· και λαβὼν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους εὐχαριστήσας ἔκλασεν και ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἵνα παρατιθῶσιν· και παρέθηκαν τῷ ὄχλῳ. 7 και εἶχαν ἰχθυῖα ὀλίγα· και ταῦτα εὐλόγησας εἶπεν παρατιθέναι και αὐτά. 8 ἔφαγον δὲ και ἔχορτάσθησαν, και ἦσαν περισσεύματα κλασμάτων ἑπτὰ σπυρίδας. 9 ἦσαν δὲ ὡς τετραμισχίλιοι· και ἀπέλυσεν αὐτούς.

10 Καὶ εὐθὺς ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ Mc 15, 20.

6. παραγγελλει c. BDLA (cop) .. ε παραγγελλει c. ACEFGHKMSUVXΓ al ut vdr omn it vg (cop) etc | ευχαριστήσας c. ABEFGHKLMUXΓA al longe pl it^{pl} vg cop etc .. CDSV al⁴⁰ fere af go praem και (Ln [κ.]) | παρατιθωσιν c. BCLMA 13. 33. 69. 346. v^{scr} al plus⁵ .. ε (Ln) παραθωσιν c. ABEFGHKMSUVXΓ al pler (: cf ad 7, 26 et 36.)
7. εἶχαν c. BDA .. ε -χον c. ABEFGHKMSUVXΓ etc | ταῦτα εὐλ. c. AFX al²⁰ fere go syr^{ur} al, αὐτα εὐλ. M al¹⁶ fere, ἱρως benedixit it vg .. BCLA 6. 10. 28. 116. aeth εὐλογ. αὐτα .. EGHMSUVXΓ al pl εὐλογησας (ita ε 49.), item D ευχαριστήσας. Item και (v al¹⁵ syr om) αὐτα h. l. c. ABEFGHKMSU(V)XΓ al longe pl go syr^P aeth item syr .. BCLA 115. c^{scr} και ταῦτα (c^{scr} αὐτα) ante παρ., D και αὐτους ante εκλενυσεν (sic pro εἶπεν, item iussit it vg, dixit d) παρ. ... 1. 10. 28. 61. 67. 124. 209. 271. g^{scr} 2.^{pe} it vg om (Gb⁰ :: at qui h. l. om, ii omnes ante habent) (: turbae huius loci inde. ortae videntur tum quod offendebat duplex pronomen, praesertim quum εὐλογεῖν hac in re absque pron. adhiberetur plerumque [Mt 14, 19. 26, 26. Mc 6, 41.], tum quod ταῦτα certe magis ad παρατιθ. quam ad εὐλογ. quadrare videbatur. Hinc alteri alterutrum de pronomibus omiserunt, alteri certe ταῦτα et αὐτα transposuerunt) | παρατιθέναι c. BDLM^{**} Δ al³ (ac plur?) .. ε παραθεινας c. OM^{**} SUVX etc et -θηνας EFGK al pm .. C 33. aeth παραθετε .. Δ al³ παρατεθηναι (Ln), item apponi it vg. Praeterea m^{**} 48.^{ev} add τω οχλω
8. εφay. δε c. ABEFGHKMSUVXΓ al pler go syr^P al .. BCDLA 1. 28. 33. 40. 124. 2.^{pe} it vg cop syr aeth sax και εφay. (al¹ κ. εφ. δε) (Ln :: at sic lectione non fluctuante 6, 42. Mt 14, 20. 15, 37.). Praeterea (e ll. par.) al³ add παντες, quod idem KM al²⁰ fere post εχορτ. add | περισσευματα (Γ al -ισιν-; C cop τα περισσ.) κλασμ. (Δ om κλ.) .. D 2.^{pe} το περισσευμα των κλασμ. | επτα (D ζ) .. DL 2.^{pe} syr post σπυρ. | σπυρ. c. A^{**} BCEFGHKMSUVXΓA etc .. Δ^{*} D σπυριδ. (Ln). Praeterea al plus¹⁰ i add πληρεις :: e Mt
9. ησαν δε (Gb¹) c. BLA 33. 69. 18.^{ev} 19.^{ev} 49.^{ev} cop .. ε (Ln) add ο φαγοντες c. ACDEFGHKMSUVXΓ al pler it vg go syr^{ur} etc (: ut 6, 44. ubi nemo om) | ως .. M al⁷ (ac plur) ωσει | τετραμισχ. .. GA al pauc a b c syr (post ησ. δε) add ανδρες (: ut 6, 44.)
10. ευθυς c. BCLA 1. 13. 28. 69. 255. 346. .. ε -θεως c. ABEFGHKMSUVXΓ al pler .. D (8.^{pe}) b^{ff} i (vide post) om. Ponitur h. l. c. BCEFGHLSVXΓA al pler it^{pl} vg etc .. AKMU 1. 69. 124. al plus¹⁰ go al post εμβ. | εμβας .. B add αυτος, hinc Ln [αυτ.] .. DE^r αυτος ανεβη (2.^{pe} ενεβη), item b d i ipse ascendens (off² Iesus autem ascend.) | το .. L 1. 28. 33. 124.

¹¹⁻¹³
Mt 16, 1-4. ἦλθεν εἰς τὰ μέρη Δαλμανουθά. 11 (π.⁴) καὶ ἐξῆλθον οἱ Φαρι-
σαῖοι καὶ ἤρξαντο συνζητεῖν αὐτῷ, ζητοῦντες παρ' αὐτοῦ σημεῖον
ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, πειράζοντες αὐτόν. 12 (π.⁶) καὶ ἀναστεινάξας
τῷ πνεύματι αὐτοῦ λέγει Τί ἢ γενεὰ αὕτη ζητεῖ σημεῖον; ἀμὴν
λέγω ὑμῖν εἰ δοθήσεται τῇ γενεῇ ταύτῃ σημεῖον. 13 καὶ ἀφείς
αὐτούς πάλιν ἐμβὰς ἀπῆλθεν εἰς τὸ πέραν.

¹⁴⁻²¹
Lc 12, 5-12. 14 Καὶ ἐπελάθοντο λαβεῖν ἄρτους, καὶ εἰ μὴ ἓνα ἄρτον οὐκ
ἔχον μεθ' ἑαυτῶν ἐν τῷ πλοίῳ. 15 (π.²) καὶ διεστέλλετο αὐτοῖς;

209. yscr al¹⁰ go om | ἦλθιν .. D 2.P^o (vide ante) καὶ ἦλθ. | ε. τ. μερη
.. D ε. τ. ομια, cf in *spidus* | δαλμανουθα (r al -θα, B -ρουθα) (et.
fg¹⁻² vg cdd ap Aug cop syr^{utr}, et. syrP mg sr etc) .. D* μελεγαδα,
D** μαγαδα, 28. 2.P^o μαγιδα, d magidan, a b c ff²; i magedan (-da c,
-dam bi) .. 1. 13. 69. 209. 271. 347. μαγδαλα, go μαγδαλαr (Aug: Mc
- hoc idem subicit quod Mi, nisi quod Dalmanutha, quod in quibusdam
cdd legitur, non dixit Mi sed Magedan. Schol codicis 238: καὶ ὁ Μτθ.
μαγδαλὰ εἶπεν, ὁ δὲ Μκ. δαλμανουθά οὐ διαφωρίαν δὲ ἔχει τοῦτο·
ὁ μὲν γὰρ τὴν κωμόπολιν ἀνόμασεν, ὁ δὲ τὰ πόρρω τοῦ ἄστεος μέρη
ἀνεγράψατο· μαγδαλὰ γὰρ καὶ δαλμανουθά πλησιώχωροί εἰσαν.)
11. ἐξῆλθον (c⁸scr -λθον) .. D -λθασαν | συνζητ. c. ABCDE*GLFA al ..
ε. συζητ. c. E**FHKMUK (sv?) al pl | συνζ. αυτω .. Dsr συνζ. συν αυτω,
it (sed d haec om) vg *conquirere cum eo* | σημεῖον .. D praem το, 2.P^o
τε (2.P^o τε σημ. ante παρ pon)
12. ἀναστεινάξας .. M* al¹⁰ fere στεραξ. | αἰτιον (AL αἰτιου) .. DM*Γ 1.
282. al¹ bg²-il vg arr om | λεγει .. Γ al pauc ειπε, item dixit a al | τε
.. c Or σε; | ζητεῖ σημ. c. BCDLA 1. 28. 33. 118. 209. 2.P^o item *quaerit
signum* (hoc ordine: nam *quaerit* it vg etc et. in Mt) a bcil am fu-ing
tol al sax cop .. ε σημ. ἐπιζητεῖ (: at ita prorsus Mt) c. AEFQHKMSU
vxr al pler, item sign. *quaer.* ff² g¹⁻² vged emm al go syrP Or | ἦμιν
(et. Or) .. BL om | ε .. Δ 5. 13. 69. 124. 346. cop syr al ou (Or εἰ
δοθ. - - τοιτέστιν οὐ δοθ.) | ταυτη .. FLr al αυτη (sic)
13. πάλιν ἐμβ (D ενβ.) c. BCDLA 28. 33. 69. 346. 2.P^o dscr ai coped¹
arm .. ε ἐμβ. παλ. c. AEFQHKMSUVXR al pler ff² g¹⁻² vg go syrP ..
108. escr b c copedd² syr Thph om παλ. (yscr alaliq post απηλθ. pon).
Praeterea παλ. ἐμβ. sine additamento c. BCLA ff² g¹ am tol .. ε (Gb⁰⁰)
add εἰς το πλοον c. HKUR al mu, item (ita Ln) εἰς πλοον AEFQMSVX
al pl, item itP¹ vged etms pl go cop syr^{utr} etc (yscr 49.^{ov} al ἐμβας om
retanto ε. τ. πλ., item et. ε. τ. περ. omittitur)
14. ἐπελάθοντο (B* -θεντο) .. D al plus¹⁰ c add σε μαθηται, item U al²⁰
al σε μαθ. αυτον (: cf Mt) | και (D 49. om) εἰ με η. α. ουκ (D om)
εἶχον (ita accurate fg¹ vg, nisi quod fu om ουκ, go etc) .. c d ff²; i (a
g²) nisi unum panem (c *tanquam*) quom (ag² om) *habebant* .. 1. 13. 26.
69. 209. 346. 2.P^o arm ενα μονου (2.P^o om) αυτ. εχοντες (69. εχ. α.) |
D μετ αυτων (sic)
15. διεστέλλετο .. MF 13. 28. 69. 131. 346. al pauc -στελάτο, Δ εντετε-
λάτο, item *praecipit* itPler go al | ορατα .. D 1. 2. 118. 209. 2.P^o a b

λέγων Ὁρατε, βλέπετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ τῆς ζύμης Ἡρώδου. 16 (ἰῶ.ῆ) καὶ διαλογίζοσθε πρὸς ἀλλήλους οὐκ ἄρτους οὐκ ἔχετε. 17 καὶ γινώσκεις λέγει αὐτοῖς Τί διαλογίζεσθε ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχετε; οὐκ ἔφαθ' ἰδοὺ οὐδὲ συνίστατε; ἔτι πεπωρωμένην ἔχετε τὴν καρδίαν ὑμῶν; 18 ὀφθαλμοὺς ἔχοντες οὐ βλέπετε, καὶ ὅτι ἔχοντες οὐκ ἀκούετε, καὶ οὐ μνημονεύετε; 19 ὅτι τοὺς πέτρε ἄρτους ἔπλασα εἰς τοὺς πεντακισχίλιους, πόσους κορίνθους κλασμάτων πλήρεις ἦρατε; λέγουσιν αὐτῷ Δώδεκα. 20 ὅτι δὲ τοὺς

ff²; i tol arm om .. c 13. 28. 69. 124. 8.^{pe} al¹iq cfl v^ged etedd al¹q (at non am fu ing emm) ορατ. και (Ln op. [x.]) | Δ om βλέπ. | και (n om Btl teste) της (θα 1. 28. 124. 209. 346. it¹iq al απο της) ζυμ. (et. της vel του additur) ηρωδου (1. 13. 28. 69. 118. 209. 251. 346. 2.^{pe} i tol arm των ηρωδουανων)

16. διελ. (c dicebant) πυ. αλληλ. c. BD 1. 28. 209. 2.^{pe} a be ff² i .. ε add λεγοντες c. ACEFGHKLSUVXΓΔ al pler fg¹⁻² v^g go cop etc (: at ita prorsus Mt) | εχουσιν c. B 1. 28. 209. 2.^{pe} it (exc fg¹) (copodd² nullus raris iis), item D εχαν .. ε εχομεν (κ al -ωμεν) c. ACEFGHKLSUVXΓΔ etc (al⁴ ελαβομεν: ita Mt, ad quod et. εχομεν conformatum videtur)

17. κ. γινους c. BΔ¹ i cop .. ε (Ln) add o (A²² om) ις c. ACEFGHKLSUV XΓΔ²² etc; item post αυτοις add L c^{ser} b ff² v^ged etms al¹q (sed non am fu ing tol al) (: o ις in Mt non flect) | διαλογιζεσθε .. DU 28. 67. 124. 238. 271. c^{ser} 2.^{pe} arm aeth add εν ταις καρδιας υμων (: cf 2, 8.), item M 13. 61. 69. 346. 8.^{pe} εν εαντοις (: cf Mt). Insuperque 13. 28. 61. 69. 124. 271. 346. 2.^{pe} c^{ser} arm syrp c.² add ολιγοπιστοι (: e Mt. Syrp ms: „εν τ. καρδ. υμ. ολιγοπ. non inventum est in 2 exx Graecis neque in antiquo Syr¹) | εχετε .. Δ c^{ser} 7.^{pe} persp εχομεν | ετι c. ΔEFGHKLSUVXΓ al pler fg²⁻¹ v^g syrp aeth, item (confusis o et ε) 106. go οτι, item sic bed ff² i .. BCDE²LA 1. 28. 33. 124. 209. 225. 245. 2.^{pe} a cop om (Ln 49. :: at facillime excidit post εντ; poterat et. consulto omitti, quemadmodum it¹ma malebant sic.) | πεπωρωμ. (γ πεπορωμ.) εχ. τ. καρδ. υμων (et. fg²⁻¹ v^g caecatum habetis cor vestr.). .. D 2.^{pe} πεπηρωμενη (ita D² sed D²² 2.^{pe} πεπωρ., a obtusum) εστιν η καρδια υμων, item b c d ff² i οδτωα sunt corda vestra

18. ε (et. Gb Sz) βλέπετε; - - ακουετε (Wtst -ετε); - - μνημον.; .. Ln βλέπετε, - - ακουετε; - - μνημον. | και ον .. D 2.^{pe} ουδε

19. οτε (Δ al¹ οτι) .. 28. 60. be ff² ik cop al om (saedem vv οἷς ἔπλασα, item 13. 69. 346. 28. ? 60. ? D inepte, repetit τοις) | πεντακισχ. .. Δ it¹ al add ανθωπου; | ποσους (υ οσους) .. CDMA al plus¹⁰ fg¹⁻² l am fu emm ing (al) arm aeth και ποσ. (item εα quibus quot abei) | πληρεις (ΔFGM al -ρης, EHKLA al -ρις) h. l. c. BCLA 1. 20. 33. 124. 131. 300. 49. εν yser 2.^{pe} al¹iq v^g fg¹⁻² l cop (ηρατε ante κλασμ.) syrp .. ε c. ΔEFGHKLSUVXΓ al pler go syrp ante κλασμ., D²² 53. post ηρατε .. 13. 69. 237. 259. 346. a b c d ff² i om (: cf Mt)

20. οτε δε .. (C f add και) .. Δ g¹⁻² v^g οτε και, B c cop syrp και οτε .. L 2.^{pe} οτε | τοις .. Δ om

ἐπτά εἰς τοὺς τετρακισχίλους, πόσων σφυρίδων πληρώματα κλασμάτων ἤρατε; καὶ λέγουσιν αὐτῷ Ἑπτὰ. 21 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς Οὕτω συνίετε;

22^(81.10) Καὶ ἔρχονται εἰς Βηθσαϊδάν. καὶ φέρουσιν αὐτῷ τυφλόν, καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα αὐτοῦ ἄψηται. 23 καὶ ἐπιλαβόμενος τῆς χειρὸς τοῦ τυφλοῦ ἐξήνεγκεν αὐτὸν ἔξω τῆς κόμης, καὶ πύσας εἰς τὰ ὄμματα αὐτοῦ, ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτῷ, ἐπηρώτα αὐτὸν Εἴ τι βλέπεις; 24 καὶ ἀναβλέψας ἔλεγεν Βλέπω τοὺς ἀνθρώπους, ὅτι ὡς δένδρα ὁρῶ περιπατοῦντας. 25 εἶτα πάλιν

20. *επτα* .. CM** 13. 69. 124. 346. 48.^{6v} al¹⁰ fere it^m vg al add αργούς (Ln [αρτ.]) | *εις τους τετρακισχιλους* .. Δ it^{all}q add *ανθρωπους* | *ποσων σφυρ. πληρωματα* .. D 49. (2.P^o) it vg etc *ποσας σφυριδας* (49. 2.P^o σφυρ.), et 2.P^o post *κλασμ.* add *πληρεις*, item Δ *και ποσους κομινους κλασμ. πληρεις* | *και* (Δ g¹. k l syt om) *λεγ. αυτ.* (syt k om) c. BCLA 115. g^{1.2}. k l vg cop aeth (syt) .. ε (Ln) *οι δε* (Δ qm) *ειπον* c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler it^m go syrP al
21. *ελεγεν* c. ABCDEGHLMSUVXΓ al pl vg go cop syrP etc .. DFK al plus⁴⁰ it syt *λεγει* | *ουπω* (κ ουπως) c. CKLA 1. 25 114. 118. 127. 209. 220. 229.** yscr escr al k .. ADMUX al³⁰ fere it^{pl}er vg go syr^{utr} al Thph *πως ουπω* (Ln), 13. 61.** 69. 124. 346. f arm *πως ουν ουπω*, ε *πως ου* c. BEFGHNVΓ al pl bd cop al (: at *πως* ex Mt illatum varisque adhibitum est) | *συνιετε* (D .. *συννοετε*) .. BD** *νοετε* (: of Mt)
22. *ερχονται* (Gb^v prob Schu) c. BCDLA 13. 28. 33. 69. 92. 124. 198. 346. (aliisq ut vdr), item vel *veniunt* vel *venerunt* it vg sax go cop aeth arm arr .. ε *ερχεται* c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler syr^{utr} peras | *βηθσαιδαν* c. ABEFGHKLMSUVXΓ etc (b *bethsaidam*, vg^{od} *bethsaidam*) .. CA 1. 28. 33. al³⁰ fere ac plur e g². k am fu ing emm mt al cop *βηθσαιδα* (1. al^{pl} -δσ. Δ *βησσ-*, al *βησ- βηθσ-*, cop *βηδσ-*) .. D 262.* a fff² i go *βηθανιαν* | *τυφλον* .. Δ add *δαμονιζομενον*
23. D *λαβομενος την χειρα* | *εξηνεγκεν* (Δ *εξεν*) c. BCLA 33. .. ε (Ln) *εξηγαγεν* c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler | *επιθεις* .. G 1. 13. 28. 69. 124. 346. al pauc (et. bc al pauc) praem *και* | *αυτω* .. AKΛ 28. 2.P^o al¹⁰ fere fl vg go al (g² cop syrP al utroque coniuncto *illi et manus eius*) *αυτου* | D⁸⁷ *επειρωτα* | *βλεπεις* c. CD*Δ 2.P^o cop aeth (et^{rom} et^{pl}) arr persas .. ε (Ln) -*πει* c. ABD**EFGHKLMSUVXΓ al pler it vg syr^{utr} al (: at istum in modum facile vitari poterat et paulo insolentius in interrog. directa.)
24. *ελεγεν* c. ABEFGHKLMSUVXΓ al pler etc .. D 13. 69. 346. al pauc *λεγει*, item *αι* it^{pl} vg .. C al pauc *ειπεν*, item *διαι* c fff². k | *οτι ως δε ορον περ.* (et. ε Gb^v) c. ABC*EFGHKLMSUVXΓ al longe pl go Thph Euth .. ε^o (et. Gb Sz) *ως δε. πε.*, omissis *οτι* et *ορον*, c. C**D al non ita mu it vg cop etc
25. *ετα* .. D beff². i k aeth al *και* .. syr arm persP om | *επιθηνεν* c. ACEFGHKMSUVXΓ etc, item D 2.P^o *επιθεις* (D *επειθ.*) servato (2.P^o

ἐπέθηκεν τὰς χεῖρας ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ διέβλεψεν καὶ ἀπεκατέστη, καὶ ἐνέβλεπεν τηλαυγῶς ἅπαντας. 26 καὶ ἀπέστειλεν αὐτὸν εἰς οἶκον αὐτοῦ λέγων Μηδὲ εἰς τὴν κόμην εἰσελθῆς, μηδὲ εἰπῆς τι ἐν τῇ κόμῃ.

27 (no.1) Καὶ ἐξῆλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὰς ²⁷⁻³⁰ _{Mc 16, 13-20.} _{1c 9, 13-21.} κόμας Καισαρείας τῆς Φιλίππων· καὶ ἐν τῇ ὁδῷ ἐπιρώτα τὸς μαθητὰς αὐτοῦ λέγων αὐτοῖς Τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι;

omisso) και εϛ .. BL εθηκεν (49.) | κ. διεβλεψ. (c** ενεβλ.) c. BC*LA 1. 28. 209. 346. (aliisq ut vdr), item k cop aeth (etrom etppl) arg .. d b c g² ff² i vg pers^w κ. ηρξαστο αναβλεψαι .. ς (Ln) κ. εποιησεν αυτο, αναβλεψαι (al pauc βλεψαι) c. ΔΕΡΓΗΚΜΣΥΝΧΓ al pler (sed 13. 69. κ. επο. αυτ. αναβλ. additis και διεβλεψ., similiter arm et aperuū et vi-debat) af go syrP .. syr om plane (Gb^o), item persP omissis una κ. απ-εκατ. (: substituto εποιησ. αυτ. αναβλ. vel et. ηρξ. αναβλ. pro δε-εβλεψ. oratio rectius procedere visa est. A correctore alienissimum est ipsum διεβλεψ.) | απεκατεστη (B αποκ.) c. BCLA al pauc .. ΔΕΡΓΚ ΜΒΥΧΓ al pl απεκατεσταθη (Ln), item ς αποκατεσταθη c. DU 1. 126. al pm | κ. ενεβλεπεν (Δ 346. ανεβλ.) c. BLA 13. 28. 69. 346. (244. εβλεπ.) .. ς κ. ενεβλεψεν c. ΑΣΕΓΗΚΜ**ΣΥΝΧΓ al pm, item FM* al⁵⁰ fere Thrh catcomm κ. ανεβλεψεν .. d it vg pers^w Ps-Chrlat ωστε αναβλεψαι | τηλαιυγος c. ΔB(e sil.)ΔΡΓΗΚΜΣΥΝΧΓ etc (Hesych τηλαιγ. = λαμπρῶς) .. CLΔ δηλαιγ. (Hesych δηλαιγ. = ἄγαν φανερωῶς) | ἅπαντας c. AC**Ε ΡΗΚΣΥΝΧΓ al pler go .. d 2.P^o παντα, BC*LMA 1.13. al⁵ itpler vg cop syr^{utr} al mu Ps-Chrlat ἅπαντα (Gb'' prob Schu, Ln 49. :: non intel-lectum est ἅπαντας ad illud βλεπω τους ανθρ. etc respicere; multo aptius videbatur ἅπαντα substitui.) .. ck om

26. οἶκον (Gb Sz) c. ABCDEFHKLSVT al pl .. ς τον οικ. c. GMYKA al sat mu | λεγων .. d και λεγει αυτω | μηδ. εις τ. κω. εισελθ. μηδ. ειπης τις (Δ ειπης τω) εν τη κω. c. ACEFGHKMSYVXΓA al pler go syr^{utr} aeth al .. d υπαγε εις τον οικον σου και μηδενι ειπης εις την κομην, item 13. 28. 61. 69. 346. 2.P^o i (b f ff². g¹⁻². l vg) υπαγε εις τ. οικ. σου· και εαν εις την κομην εισελθης, μηδενι (28. 61. 346. add μηδεν) ειπης μηδε εν τη κομη (b f ff². g¹⁻². l vg om μηδ. ε. τ. κω.). Eadem omissis υπαγε usq σου syrP ms, item a vade domi apud te et ne in municipio intres nec cuiquam dicas .. BL 1.* 209. cop μηδε εις τ. κω. εισελθης rell omissis (49.), item c ne cui diceret in castellum, k nemini dixeris in castello (: lectio in textum recepta non poterat non offendere; at variantes lectt fere omnes ad eiusdem auctoritatem augendam faciunt. Lectio codicum BL etc si vera esset, additamentum tale quale in ple-risque testib est, oriri non poterat. Ceterum recepta lectio rationi Marci maiorem in modum conveniens est.)

27. ε. τ. κομη. καισαρειας (ACEFHLXA etc -ρειας, KMUT etc -ρειας) .. d a b ff² i (non e f g¹⁻². k) εις καισαριαν | αυτου sec .. Δ om | αυτους .. BLA al¹⁰ fere itPm tol al pauc om (: ut Mt) | τινα .. κ τς | ος ανθρ. εν. (et. b g². i k) .. d a f ff² (al) vg εν. ος ανθρ.

28 οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ λέγοντες ὅτι Ἰωάννην τὸν βαπτιστὴν, καὶ ἄλλοι Ἠλίαν, ἄλλοι δὲ ὅτι εἰς τῶν προφητῶν. 29 καὶ αὐτὸς ἐπῆρῶτα αὐτούς· Ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος λέγει αὐτῷ Σὺ εἶ ὁ Χριστός. 30^(89.2) καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ λέγωσιν περὶ αὐτοῦ. 31 Καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτούς ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ὑπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν γραμματέων καὶ

51-53
Mt 10, 21-22
Lc 9, 22

28. εἶπαν c. BC*et** LA cop syr k .. ε (Ln) ἀπεκριθῆσαν c. ADEFGHKMS UVXΓ etc it vg go syrP al. Praeterea αὐτῶ λέγοιτ. c. BC²DLA 13. 28. 69. 124. 282. 346. 2.P^o it (exc fk) vg cop, item αὐτῶ c** 33. 90. 6.P^o q**scr rscr atque (illi omnes) k, item λέγοντες f arm .. ε om c. AEFGHK MΣUVXΓ al pler go syr^{tr} al (: offendit omnino coniunctum, quod rarissime invenitur, εἶπαν cum λέγοντες. Hinc alii ἀπεκριθ. αὐτ. λέγ.. alii εἶπ. absque λέγ., alii ἀπεκριθ. omissis rell. Similiter offendit Lc 20, 2. εἶπ. πρ. αὐτ. λέγ. Habent ll. pp. οἱ δὲ εἶπ. et οἱ δὲ ἀπεκριθεν-τες εἶπ.) | σι c. B cop syr .. c*et**Δ 13. 69. 124. οἱ μὲν (e Mt) .. ε (Ln) plane om c. AC***DEFGHKLSUVXΓ al pler it vg go syrP etc (: cohaeret σι arcta cum lectione praecedenti. Qui substituerunt ἀπεκριθ., abiecerunt molestum σι, quemadmodum in Lc [et Mt] de-est; alii pauci ipsum tantum σι omiserunt, alii ad modum Mt¹ substituerunt οἱ μὲν. 28. 2.P^o ε. βαπτίζοντα | καὶ (va al pauc vg bc al om) ἄλλοι .. D 13. 346. 2.P^o escr a fk cop^{ed}1 ἄλλ. δε (: ut Mt et Lc) | ἤλιαν (ita et r) .. ε ἤλιαν: cf ad Mt 11, 14. 16, 14. | σι εἰς c. BC²L cop (item 2.P^o syr εἰς) .. D it vg ως εἶνα .. ε εἶνα c. AC***EFGHKMSUV XΓΔ etc

29. καὶ αὐτός (al¹ add δε) .. D al² fere a ff². αὐτ. δε .. b fi vg tunc .. 1. 28. al pauc om, k* om x. αὐτ. εἶπ. αὐτ. | ἐπηρώτα αὐτ. (Gb' prob Schu) c. BC²DLA 53. 2.P^o a c ff². cop .. ε λέγει αὐτοῖς c. AC***EFGHKMSUVXΓ al pler (al^{all}q ελεγ αὐτ.) it^{all}q vg etc (: at sic plane Mt) | ἀποκριθεὶς c. BL al pauc vg (et. it^{all}q?) cop syr Eus .. A 33. al² fere a bik aeth καὶ ἀποκρ. (Ln) .. ε ἀποκρ. δε (: ut Mt lectione non fuit, item test^{pl}or in Lc) c. CDEFGHKMSUVXΓ al pler ff². go syrP al | ο ἴσ' .. L 157., item 13. 69. 124. 346. b syr syr^{hr} pers^p Enth add ο υἱὸς τοῦ θεοῦ (insuper add τοῦ ζῶτος 13. etc) :: e Mt, quae quidem nec a Mc nec a Lc addi diserte testatur Or. Item Eus dem. ev. 3, 3. relatis ἀπο-κριθεὶς usq περι αὐτοῦ, addit de iis quae plus Mt habet: ταῦτα μὲν σὺν ὁ Ἰη. εὐκότως παρασιωπᾶσθαι ἤξλου· διὰ καὶ Μάρκ. αὐτὰ παρ-έλιπεν.

30. ἐπετίμ. (ita Mc scripsisse diserte monet Or) αὐτοῖς (D c αὐτῶ) .. M c add ο ἴσ' | λέγωσιν c. ABEFGHKLSUVXΓ al ut vdr̄t omn Or Eus .. CDB εἰπωσιν (Ln :: at cf ad 7, 36 et 26.)

31. ὑπο (Gb') c. BCDEKL al⁷⁰ (et. Iust² υπο) .. ε ἀπο c. AEFHMSUVXΓΔ al pler (: ita Lc atque et. Mt lectione tantum non fuit) | τῶν (D praem ἀπο sic) ἀρχ. (Gb 8s) c. BCDEHMUVX al plus⁷⁰ .. ε om τῶν c. AFGKLSΓΔ al sat mu. Item τῶν γραμματέων (ACRLX etc -ταιῶν) c.

ἀποκτανθῆναι καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστῆναι, 32 καὶ παρορησά-
 τὸν λόγον ἐλάλει. ^(84.6) καὶ προσλαβόμενος ὁ Πέτρος αὐτὸν ἤρξατο
 ἐπιτιμᾶν αὐτῷ. 33 ὁ δὲ ἐπιστραφεὶς καὶ ἰδὼν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ
 ἐπετίμησεν Πέτρῳ καὶ λέγει Ὑπαγε ὀπίσω μου, σαταῖα, ὅτι οὐ
 φρονεῖς τὰ τοῦ θεοῦ ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων.

34 ^(85.2) Καὶ προσκαλεσάμενος τὴν ὄχλον σὺν τοῖς μαθηταῖς <sup>Mt 16, 24-27.
Lc 9, 23-26.</sup>
 αὐτοῦ εἶπεν αὐτοῖς Ὅστις θέλει ὀπίσω μου ἀκολουθεῖν, ἀπαρη-
 σάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθεῖτω
 μοι. 35 ὅς γὰρ εἴαν θελή τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν. <sup>Mt 10, 39.
Lc 17, 33.</sup>
 ὅς δ' ἂν ἀπολέσει τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν ἔνεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ εὐαγγε-

BCDEFGHLMUVT al plus⁸⁰ .. ε om των c. ΛΓΚΣΧΔ al sat mu (: deest bis
 in Mt et Lc lectione tantum non fluct) | μετα τρ. ημερας .. 1. 13. 28.
 33. 69. 124. 2.^{pe} al plus^b d g¹ syr al (lust² Ath, non add nomen evgst)
 Irin^t τη (13. 28. al εν τη) τμητη ημερα :: ut Mt et Lc

32. B* παρησια. Ita B* solet. Cf Ioh 7. 11. 18. et alibi. | προσλαβομ.
 .. Γ προσκαλεσαμενος | αυτον h. l. c. BL (aliisq?) a .. D om (bcd ff² i
 quem suscipiens [d respic.] etc) .. ε ante ο πετρ. c. ACEFGHKMSUVXΓΔ
 al pler f k cop etc (: at ita prorsus Mt nullo teste variante)

33. ο δε c. BCDEFGHLMMSUVXΓΔ etc .. ΔΚ al plus¹⁰ f syrP (persP Christus)
 add ω | πετω c. BDL .. ε praem τω c. ACEFGHKMSUVXΓΔ etc (: at in
 Mt τω πε. non fluct, nec magis alibi fluctuare solet) | και λεγει (Δ k
 add αυτω) c. BCLΔ ff² k cop syr .. ε (Ln) λεγων c. ADEFGHKMSUVXΓ
 etc | αλλα τα (d sed quae sunt) .. 18^r 225. om τα

34. αυτοις (et. Or) .. ΔΧΔ it (exc f) om | οστις c. AC**EFGHKMSUVXΓ al
 pler go cop syr^{tr} al catt^{xt} et comm (Victant) .. BC*DLA 1. 13. 28. 33.
 61. 69. 124. 2.^{pe} al^b it vg syrP m^s Or Synops ει τις (Gb' prob Schu,
 Ln :: at ita lectione non fluct et Mt et Lc) | ακολουθειν (Gb Sz) c. C*
 DEFGHMSUVXΓ 1. 28. 108. 118. 131. 157. 209. al¹⁰⁰ fere a b f ff² in vg
 xo aeth al Or Victant^t Thph Amb .. ε (Ln) ελθειν (: e Mt, ubi non
 fluct) c. ABKL al mu eg¹ k cop syr^{tr} al. Utroque coniuncto Δ ελθειν
 και ακολουθειν | Δ επαρωτω | FLX etc ακολουθητω

35. γαρ εαν c. BCKMA 1. 28. 33. etc .. ε (Ln) γαρ αν c. ADEFGHLMUVX
 etc | τ. ψυχ. αυτου (et. D*) .. D** τ. ψ. αυτου, Or τ. αυτου ψ. (sed
 uterq post om) (Btl ex B αυτ. τ. ψυχ. per errorem afferre vdt, nam
 de sq. τ. ψ. αυτ. nihil habet invito Bch) | D* d* k om ος δ αν απ. τ. ε.
 ψυ. | απολεσει c. BCD**ΓΔ al³⁰ (ac multo plurib) .. ε (Ln) - λειψ c.
 ΛFGHKLMSUVX etc | τ. αυτ. ψυχ. (Gb Sz) c. BC***EFGHKMSUVX 13.
 28. 69. 108. 124. 131. 157. 282. 346. 435. al¹⁰⁰ fere (ac multo plur)
 .. ε (Ln) τ. ψυχ. αυτ. c. AC*LA (ita et. scripturus erat B*) al pm (: at ita
 Mt et Lc lectione tantum non fluct) .. D**Γ i* αυτην .. Or om (Gb^u)
 ενεκεν εμου και (Δ η, δ et) .. D a bi (k) n arm aeth^{rom} Or om εμου και
 (k post perdet illam pergit: propter eegll utem salvavit illam)

λίον, σώσει αὐτήν. 36 τί γὰρ ὠφελεῖ τὸν ἄνθρωπον κερδεῖσαι τὸν κόσμον ὅλον καὶ ζημιωθῆναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ; 37 τί γὰρ ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ; 38 (96.2) ὅς γὰρ ἐὰν ἐπαισχυθῆ με καὶ τοὺς ἐμοὺς λόγους ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ μοιχαλίδι καὶ ἀμαρτωλῶ, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυθήσεται αὐτόν, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων τῶν ἁγίων. IX. 1 (97.2) καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἰσὶν τινες ὧδε

35. σωσει (Gb Sz) c. ABC*DKLM*XA al¹⁵ fere it vg go cop syr^{tr} al Or .. ε praem οἴτος (: e Lc) c. C**EFGHM**SUVT al pler al al

36. ὠφελεῖ (L of.) c. BL a n go cop syr (item CD in Lc: e Mc?) .. ε (Ln) ὠφελῆσει (Γ al of.) c. ACDEFGHKMSUVXGA al ut vdr om it^{pl} vg syr^P al Or (: at futurum ad Mt accommodatum, ad quem sequentia a plurimis testib conformata esse dubitari nequit.) | τον ανθρ. c. AC*D 28. 124. 262. 435. a^{scr} al⁵ Or; item ε omisso τον c. BKSUV al pl .. C***E FGHLMXGA 1. 13. 33. 69. al²⁰ fere Pet^{alex} ανθρωπος (Gb' :: at cf Mt et Lc) | κερδῆσαι (L -σας vitiose) et ζημιωθῆναι c. BL (eandem lectionem ad Lc transtulere D it^{allq}) .. ε (Ln) εαν κερδηση (Γ al -σει, c 33. al⁴ syr Pet^{alex} post ολον) et ζημιωθη c. A(C)DEFGHKMSUVXGA' al ut vdr om it vg etc Or (: at ita prorsus Mt lectione non fluct) .. aeth ut vdr κερδῆσας et ζημιωθείς (: ut Lc)

37. τῆ γὰρ c. BL¹ 28. 2.^{pe} cop Or, item D η τῆ γὰρ .. ε (Ln) η τῆ c. ACD EFGHKMSUVXR etc (: at ita Mt lectione non fluct): ανταλλαγμα (LX al mu ανταλαγμα, Γ ανταλγμα) c. Δ (et. δ: quid enim commutabit pro anima tua) .. ε (Ln) praem θώσει (B θοι, L θω) ανθρωπος c. A(B)CDEF GHK(L)MSUVXGA etc (: at ita Mt lectione non fluct; revera lectio a nobis recepta tantopere ab aliena manu abhorret ut contra tot testimonium auctoritatem recte stare videatur. Grave est et. BL, quibuscum Δ τῆ γὰρ tuetur, paullulum certe recedere a plerorumque consensu. Quemadmodum autem η τῆ pro τῆ γὰρ tantum non certum est e Mt invectam esse, ita additamentum θώσει ανθρ. eiusdem originis perquam suspectum est.)

38. γὰρ εαν c. BCEFLMVXGA al pl .. ε γὰρ αν c. GHKSU al sat mu Clemi .. D δ αν, item it^{pl}, Δ γὰρ omisso εαν | ἐπαισχυθῆ με .. D ἐπαισχυθήσεται ἐμε | των αγιων .. 1. 209. vged om, al² αγιων idque ante αγγ., F al pauc emm al Clem Aug¹ αἱτοι, al¹ syr cop αυτου τ. αγι.

IX. 1. ὧδε των εστ. c. BD* k* (sunt hic quidam ex iis qui adstant) c (sunt hic quidam de hic stantibus) (d ff² sunt quidam hic circumstantium, a eu. quid. hic stantes) .. 1. cop Or των εστ. ὧδε .. ε (Ln) των ὧδε εστ. c. ACD**EFGHKLSUVXGA etc .. b (quid. de circumstantiis) i (quid. circumstantes) non exprim ὧδε. Praeterea D 2.^{pe} a b d ff² ad εσθη. add μετ ἐμου (mecum vel me). (: των ὧδε non potest non correctione ad Mt et Lc facta haberi, quemadmodum et. additum μετ ἐμου et transpositio adverbii post εσθη. sine dubio correctoribus debentur et nostrae lectionis auctoritatem augent.)

τῶν ἐσθηκῶτων οἵτινες οὐ μὴ γεύσονται θανάτου ἕως ἂν ἴδωσιν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ἐληλυθούσαν ἐν δυνάμει.

IX.

2 Καὶ μετὰ ἡμέρας ἕξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον ^{Mc 9, 1-8.} καὶ τὸν Ἰακώβον καὶ Ἰωάννην, καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν μόνους, καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν· 3 καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένοντο στίλβοντα λευκὰ ὡς λίαν, ὅσα γραφεὺς ἐπὶ τῆς γῆς οὐ δύναται οὕτως λευκᾶσαι. 4 καὶ ὤφθη αὐτοῖς Ἥλιος σὺν Μωϋσῇ, καὶ ἦσαν συναλαλοῦντες τῷ Ἰησοῦ. 5 καὶ

1. γεύσονται. c. ABCDE**FGMSUVTA etc Or¹ .. E*HKLX al mu Or¹-σονται | r om αν
2. μετὰ c. BC(vdtr)DLA etc .. ς μεθ c. AEFGHKMSUVXI al pler | Δ ο ε̄ παραλαμβ. | τον ιακ. c. ABC(vdtr)DEFGHKLSUV al pl .. ιγα al mu om τον | ιωαν. (Gb Sz) c. ABEFGHMSVTA al pl .. ς τον ιω. c. CDKLUX al sat mu | αναφερει .. D 2.P^o αραγει | κατ ιδιαν (52. 19.^{ev} λιαν, 124. λιαν κα. ιδ.) .. 255. sah syr al om | μονους (a d ff² g² l n gat ing mt emm tol solus) .. y^{scr} al⁵ syr arg om | μετεμορφ. (D τατεμορφ.) .. 13. 28. 69. 124. 346. c^{scr} 2.P^o praem εν τω προσευχεσθαι αυτων (-τον c 2. al, sed 124. al -τους), item Or^{dis}: κατὰ τὸν Μάρκον (: at ita Lc) | εμπροσθ. (D ενπρ.) αυτων: ita Or et Mt et Mc habere testatur.
3. ἐγένοντο c. ADGKLVXI 1. al⁵⁰ fere ac plurib (Or κατὰ τὸν Μάρκον γίνονται τὰ ἱμ. αὐτ. λευκά etc) Thph .. ς -νετο c. BCEFHMSUA etc | λευκα λιαν (Gb'') c. BCLA 1. d k sah cop^{ed} aeth arm (Δ b g² l go aethrom om λιαν, item Or libere) .. ς (Ln) add ως (κ al plus¹⁵ ωσει) χιων c. ADEFGHKMSUVXI al pler itpler vg gu cop^{edd} 2 al, item 48.^{ev} al³ Or ως το φως (: quemadmodum in Mt test mu maluerunt χιων pro φως [cf Mt 28, 3. ubi χιων non fluct], ita Mc test pl maluerunt ως χιων quam ως τ. φ. inferre.) | οια γραφ. (28. 124. 262. 271. y^{scr} al plus²⁰ Thph κναφ.: τὸ μὲν διὰ τοῦ γ κοινόν, τὸ δὲ διὰ τοῦ κ ἀπτικόν Suid) -- λευκαναι (-κᾶναι ut r etc; HM 1. aliiq mu -κᾶναι) .. x an om; d (similiter b1, item syr homines pro γραφ.) ως ου δυναται τις λευκαναι επι της γης, persP ut homines intuitum non possent ferre | οὕτως; c. BCLA 13. 28. 33. 69. 116. 124. 346. 48.^{ev} 49.^{ev} c^{scr} 2.P^o al pauc ff² k cop sah aeth arm arr Or .. ς (Ln) om c. ADEFGHKMSUVXI al pler it^{pm} vg al (: οὕτως prorsus est ab ingenio Mei; ut molestum et abundans abiectum est.)
4. ὤφθη .. EM 124. cop al -θησαν | ἡλιος (v -λει-, item A vv. 12 et 13.): cf supra ad 8, 20; item ad Mt 11, 14.: accedit h. l. H .. ς ἡλιος: cf ibidem | μωϋ- c. BDKA al pm, item v. 5. accedente m. Item cop sah itpler (ut a b c fi n) vg (et. fu ing emm etc, sed non am) .. ς μω- c. ACEFGHL(v. 4. et. M)UXI(sv?) al pl k am go etc. Porro -ση c. B*c HKUR al pm .. ς (Ln) -σει c. AB**DEFGLMSVXA etc. Item -ση v. 5. c. BEKUR etc; ς -σει c. ADEFGHLSXA etc | και ησαν (13. 48.^{ev} 49.^{ev} c sah

ποικιλοῖς ὁ Πέτρος λέγει πρὸ Ἰησοῦ Ῥαββί, καλὸν ἔστιν ἡμῶς
ὧδε εἶναι, καὶ ποιήσωμεν σκηνὰς τρεῖς, σοὶ μίαν καὶ Μωϋσῇ μίαν
καὶ Ἡλῆ μίαν. Ὅ τὼ γὰρ ἤδει τί λαλήσει· ἐκφοβοὶ γὰρ ἐγένοντο.

7 καὶ ἐγένετο νεφέλη ἐπισκιάζουσα αὐτοῖς, καὶ ἦλθεν φωνὴ ἐκ τῆς
νεφέλης. Οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἀκούετε αὐτοῦ.

8 καὶ ἐξάπινα περιβλεψάμενοι οὐκ ἔτι οὐδένα εἶδον ἀλλὰ τὴν

al om haec :: ut Mt) συναλαουτε. (συνλ. c. B*CHLA etc: ita et. Mt 17, 3.
scribendum erat accedente codicis B auctoritate; ε Lⁿ 49. συλλαλ. c.
AB**EFGKMSUVXΓ etc) .. D 1. 2.^{pe} aη κ. συναλαουτ

5. γ 253. om ὁ | λεγει .. D 2.^{pe} ειπεν, item dixit it^{all}q go al; 1. 13. 28.
124. 346. ελεγεν | ραββει c. ABCDEHX etc (alibi et. FKMPIΓΔΔ) .. ε (Ln
49). -ββι c. FGKLMVΓΔ(SV ut vdr; alibi η); και (x yscr copedd² om;
it^{all}q sah itaque) ποιησωμεν (v 13. 124. al¹⁵ fere -σωμεν) .. D 13. 28.
2.^{pe} al⁶ it^{pl}er (non k* al nec vg) θελεις (28. al it^{all}q ει θελ.) ποιησω
(-σω D bi; 13. etc -σωμεν) :: cf Mt. Praeterea c 2.^{pe} cπ² add οδε
:: ut Mt | σκην. τρ. c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler f go syr^p al .. BCLΔ al⁶
it^{pl}er vg cop al τρ. σκην. (Ln 49. :: at ita Mt lectione tantum non
fluctuante; in Lc vero pro σκ. τρ. similiter test pm substituerunt τρ.
σκ.) | μωυση .. ε (Ln) μωσει (μωυσαι): vide ad v. 4.

6. λαλησει (Gb'') c. ADEFGHKMSU**VXΓ al¹⁰⁰ ac plurib Vietant Thph Euth
catt; item ε (Ln) -ση c. C**Γ* al non ita mu Chr (69. -σαι); Or¹ ελαλει,
item it^{pl}er vg sah go etc .. BC*LA 1. 28. 33. 2.^{pe} k cop Or² αποκριθη
(Or² απκριθη) (49. Gb'') :: at unde λαλησει ortum sit [in Lc est μη
ειδωσ ο λεγει] vix dici potest; αποκριθη vero tum ad αποκριθεις v. 5.
conformatum esse potest, tum legis grammaticae causa substitutum
videtur.] εκφ. γ. εγεν. (Gb') c. BCDLA 33. 2.^{ev} 2.^{pe} it^{pl}er (timore enim
exterriti erant vel sunt; k in metu enim fuerat) cop sah etc Chr .. ε
ησαν γ. εκφορ. (Ku al pauc Chr^{cd} εμφορ.) c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler
f vg (erant enim timore exterriti) go syr^{utr} al

7. αιτους .. U 13. 28. 69. 108. 124. 48.^{ev} al plus¹⁵ αιτους | ηλθεν c.
ADEFGHKMSUVXΓ al fere omu (aliqu post φωση pon) it^{pl}er vg go sah
syrc^{edd} syr^p al .. BCLΔ item (item praemisso ιδου 300.?) cop arm syr^{sch}
syr^p m^s εγενετο (Gb' :: ut Lc lectione non fluct) .. c ecce (: ut Mt);
1. k om | Ουτος (Gb Sz) c. KCEFGHKMSUVXΓ al¹⁰⁰ fere k go cop al
mu (vide post syr^p) Thph .. ε (Ln) praem λεγουσα (: ut Mt et Lc) c.
ADL(Δ λεγων) al mu it^{pl}er vg sah syr syr^p c.* al pauc | ακου. (28.
-σατε) αιτ. c. BCDL 1. 28. 33. 209. 2.^{pe} it^{pl}er vg cop sah al .. ε αιτ.
ακου. c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler h f syr^{utr} go al (: ita Lc lectione
non fluctuante; in Mt vero ακου. αιτ. pariter atq in Mc a testib longe
pl cum αιτ. ακου. permutatum est) .. Δ εν ω ηυδοκησα omissis ακ.
αιτ. :: e Mt

8. εξαπινα .. D 28. 66. m^s 69. 2.^{pe} ευθως (cπ² repente, f confestim, k
subito: ad g¹⁻² in vg statim) .. b om | ειδον c. ADEFGHUR etc .. CKL
MVXΔ etc ιδον (Δ ante ουδενα) | αλλα c. ACEFGHKLSUVXΓA al pler ..
BD 33. 61. 48.^{ev} 3.^{pe} al³ ει μη (Ln), item nisi it vg cop go etc

Ἰησοῦν μόνον μεθ' ἑαυτῶν. 9 Καταβανόντων δὲ αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους, διεστείλατο αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ ἄ εἶδον διηγῶνται, εἰ μὴ ὅταν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ. 10 (88.10) καὶ τὸν λόγον ἐφάρτησαν πρὸς ἑαυτοὺς συνῴζουντες τί ἐστὶν τὸ ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι. 11 (89.9) καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν λέγοντες Ὅτι λέγουσιν ἡ Ἐβραϊστικὴ γράμματις ὅτι Ἡλίας δεῖ ἔλθεῖν πρῶτον; 12 ὁ δὲ ἐφη αὐτοῖς Ἡλίας ἔλθων πρῶτον ἀποκαθιστάνει πάντα· καὶ πῶς γέγραπται ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἵνα πολλὰ πάθη καὶ ἐξουδενωθῇ;

8. μονον (2.º c ante τ. ἰν) .. F om | μεθ (ε μετα) εαιτων .. B 33. c post ειδον pon, 61. a c f ff² | om
9. καταβαιν. (ε μεταρ.) δε ε. AEFGEHKMSUVXΓ al pler f go syrP al .. BCDLΔ 33. (8.ºº και κατα. δε) itPler vg cop syr aeth al και κατα. (Ln :: at ita Mt lectione non fluct) απο c. ACEFGHEKMSUVXΓA al pler .. BD 33. per (it vg de monte) ex. (Ln :: at ita rursus Mt lect tantum non fluct) | διεστείλατο .. c 1. διεστέλλετο, D παρεγγυειλεν (Δ om ἰνα) | α ειδον (ειδ. c. ABCFEFGHKMUΓA etc, D εἶδοσαν, KLVX al ἰδον) δηγησονται. (HKX al plus¹⁰ -σονται, 13. 28. 69. 346. εξηγ.) hoc ord. c. BCDLΔ 1. 13. 69. 2.ºº abg^{1.2} iklm vg .. ε δηγ. α ειδ. c. AEFGEHKMSUVXΓ al pler c f ff².
10. συζητ. c. ABCDGLA etc .. ε συζητ. c. EFGHKMSUVXΓ al pler. Item v. 14. (h. l. r scripturus erat συζητ.) et v. 16. (sed his duob vv a συζ) | τι εστιν .. M το τι εστ. | το (r τω) ε. v. (Δ om το ε. re.) αναστητας c. ABC EFGHKLSUVXΓA al pler cop go syrP al .. D 1. 18. 69. 118. 124. 209. 346. it vg syr perss Hier οταν ε. v. αναστη (Gb')
11. εφηστων (interrogabant itPl vg) .. A 1. 13. 28. 33. al^b -τησαν (interrogaverunt cg¹ go cop) :: ut Mt | Οτι (Ln "Ο τι, b d ff² i go quia; al pauc et vnalliq τε, πως, πως οιν, itPl vg quid ergo, copodd¹ quapropter, arm τι εστι τοιτο ο: 27. 60. copodd² aeth om) λεγ. (D a cop post γραμμ. pon) οι γρ. (L c κ¹ al? vg οι φαρισαιοι και οι γρ.: hinc Ln de cod. c falsus [οι φα. κ.] οι γρ.) οτι (DST 1. 108. al^b b ff² i k cop om :: at offendit propter antecedens οτι) ηλκων (de ηλ. et ηλ. vide ad v. 4., ad Mt 11, 14. 18, 14 et alibi) δ. ελθ. πρωτ. (n itPl vgnallq πρ. ελθ.) .. 2.ºº τε εστι το εκ νεκρων αναστηται.
12. εφη (Gb') c. BCCLA cop syr persP .. ε (Ln) αποκριθεις ειπεν c. ADEF EHKMSUVXΓ al ut vdr omn it (k respondit et dir.) vg go syrP al (: at ita Mt lectione non fluct) | αυτοις .. D add εσ (si d) | ηλκας (Schu „recte; ap Mc μεν rariiss., sed est ap Mt¹⁴) c. DL 1. 28. 209. 2.ºº it vg syr syrP ms perss aeth .. ε (Ln) add μεν c. ABCFEFGHEKMSUVXΓA al pler cop go (potius enim μεν quam δε exprimit) syrP al (: at ita Mt lectione non variante; praeterea vide supra | πρωτον .. DST Δ (non δ) p^{ser} -τος | αποκαθισταται (D αποκαταστ., B* αποκατωστ.) c. ABDLΔ 1. 28. 33. 118. (209, αποκαθινει) 2.ºº 8.ºº .. ε αποκαθιστα c. EFGHEKMSUVXΓ al pler .. c it vg (syrP ms vdr) αποκαταστησει (cop veniet - - restituet) | και πως c. BCDEFGLHSUVXΓ al pl it vg cop go al .. ΔMΔ al plus²⁰ syrP ms al⁷ Victant Euth καθως | εξουδενωθη c. ACEFGHEKMSU

13 ἀλλὰ λέγω ὑμῖν ὅτι καὶ Ἡλίας ἐλήλυθεν, καὶ ἐποίησαν αὐτῷ
ὅσα ἤθελον, καὶ οὐκ ἐγένετο ἐπ' αὐτόν.

14-20
Ms 17, 14-21.
Lc 9, 37-42.

14 (80.10) Καὶ ἐλθὼν πρὸς τοὺς μαθητὰς εἶδεν ὄχλον πολλὸν
περὶ αὐτούς καὶ γραμματεῖς συζητούντας αὐτοῖς. 15 καὶ ἐκείνους
πᾶς ὁ ὄχλος ἰδόντες αὐτὸν ἐξοθαμβήθησαν, καὶ προστρέχοντες
ἠσπάζοντο αὐτόν. 16 καὶ ἐπηρώτησεν αὐτούς τί συζητεῖτε πρὸς
αὐτούς; 17 (91.2) καὶ ἀπεκρίθη αὐτῷ εἰς ἐκ τοῦ ὄχλου Λιδάσαινα,

- νχια al pler (69. -θενωθη) .. BDL 2.P^o (al pauc?) εξουδενηθη (L
-θενηθη) (Ln 49. :: at quum satis frequens sit in N. T. εξουθεσειν
[2. Cor. 10, 10. -δειν], nusquam fere altera forma -δενουν substituta
est. In LXX quidem utraque frequens est. Hinc h. l. non temere de-
serenda est forma -δενουν, soli Marco probata.) Ceterum Ln interpx:
ανθρωπου; et εξουδενηθη.
13. και pr .. M⁺G 1. 28. 69. al²⁰ al vged cop go al om (: ita prorsus Mt)|
εληλυθεν (Δ -λυθει) .. c 1. 209. al pauc ηδη (ita et. al gat go al) ηλ-
θεν (et. 28. al) :: plane ut Mt | αυτω .. κλ 28. 299. al¹⁵ syr syr^p mg
en αυτω :: ut Mt | ηθελον c. BC⁺DL .. ζ (Ln) ηθελησαν (ita Mt lectione
non flect) c. AC⁺EFGEHKMSUVΓA etc (it vg voluerunt) .. X om αυτω οσα
ηθελ. | επ αυτον (10.P^o -τω) .. Γ εν αυτω, 13. 28. 69. 124. 346. al
pauc περι αυτου (item de eo it vg; d in cum)
14. ελθων et ειδεν (IKMV al pauc ιδεν) c. ACDEFGHIKMSUVXΓ al fere
omn it pler vg cop go syr^{utr} etc .. BLA k ελθοντες et ειδον (B⁺ -δαν, Δ
ιδον) | οχλ. πολ. (M al mu go al πο. οχλ.) .. 1. 28. 209. arm om πολ. |
περι (vg circa) .. D 28. προς, item it ad vel (k) apud | γραμμ. ... B113.
28. 69. 124. 2.P^o τους γρ. | συζητ. (accedit h. l. i): vide ad v. 10. |
αυτοις c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler (it vg conquirentes cum illis) .. BCU
ILA 1. 28. 118. 124. 209. (al ut vdr) προς αυτους (σ εαυτ.).
15. ευθυς c. BCILA 1. 13. 28. 69. 118. 209. .. ζ (Ln) -θειω c. ADEFGHIK
MSUVXΓ al pler | D πας οχλος | ιδοντες et εξεθαμβηθησ. (D εθαμ-
βησαν) c. (Gb⁺) BCDILA 1. 13. 27. 28. 33. 69. 124. 209. 346. 19.^{en}
y^{scr} a be f²: i go cop^{cd} 1 syr syr^p mg (M⁺ 70. 48.^{en} 49.^{en} cop^{odd} 1 ιδων
et -βηθησαν, 18.^{en} ιδοντες et -βηθη) .. ε ιδων et -βηθη c. ADEFGHKM
SUVXΓ al pler f k (g¹⁻² vg videns Iesum stupefactus est et [am fu om]
expaverunt; i videntes salutarerunt cum omissis rell)| αυτων .. D it pler
vg (sed am fu enu, item a) τον ιν | προστρεχ. (f g¹⁻² l vg accurrentes
[gat int occurr.]; AC προστρ.) .. D προσχεροντες, item gaudentes a c f²-k
(b cadentes)
16. αυτους (Gb) c. BDLA 1. 28. 209. 2.P^o it (exc a) vg sax cop arm aeth
.. ζ (Gb⁺) τους γραμματεις c. ACEFGHKMSUVXΓ al pler a go syr^{utr}
al | συζητ.: vide ad v. 10. | προς αυτους (αυτους [Gb⁺]: ita FHKΓ
124. al pm; ζ αυτ.: ita U l. etc) c. BC(vdr)EFHKLMSUVXΓA al pi go
syr al .. ΔGM 33. 157. 238. al²⁰ fere cat^{pos} πρ. αυτους (syr^p apud
ipso, al pauc πρ. αλληλους) .. D εν υμειν (it vg inter vos, item cop al)
17. Ad h. v. G in marg haec notata habet: τω καιρω ανθρωπιος τις προσ-
ηλθεν τω ιω γουριπτεω αυτω και λεγων· διδασκαλε: of Mt | απειρωθη

ἤνεγκα τὸν υἱὸν μου πρὸς σέ, ἔχοντα πνεῦμα ἄλλων· 18 καὶ ὅπου ἔαν αὐτὸν καταλάβῃ, ῥήσσει αὐτόν, καὶ ἀφρίζει καὶ τριζει τοὺς ὀδόντας καὶ ξηραίνεται· καὶ εἶπα τοῖς μαθηταῖς σου ἵνα αὐτὸ ἐκβαίωσιν, καὶ οὐκ ἴσουςα. 19 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτοῖς λέγει ᾧ γενεᾷ ἄπιστος, ἕως πότε πρὸς ὑμᾶς ἔσομαι; ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετε αὐτὸν πρὸς μέ. 20 καὶ ἤνεγκαν αὐτὸν πρὸς αὐτόν· καὶ ἰδὼν αὐτόν, εὐθύς τὸ πνεῦμα ἐσπάραξεν αὐτόν, καὶ πεσὼν ἐπὶ τῆς γῆς ἐκλίετο ἀφρίζων. 21 καὶ ἐπηρώτησεν τὸν πατέρα αὐτοῦ Πόσος χρόνος ἐστὶν ὡς τοῦτο γέγονεν αὐτῷ; ὁ δὲ εἶπεν Ἐκ

αὐτῷ c. BDLA 28. 33. a b c i k cop (ci post add *dicens*) .. ε ἀποκριθεὶς (c add αὐτῷ) et εἶπεν (l. 18. al add αὐτῷ) post οχλου c. ACEFGHKMS UNXIG al pler it^{all}q vg al

18. εαν c. ABKA al mu .. ε αν c. CDEFGHILMSUVXIG etc | ρησσει (Δ al ρησει) αυτου .. D ρασσει (ita et. 2.P^o) (d *apponit*) absque αυτου (et. k om αυτ., Δ om αυτ. prius) | και τριζει (al^o Thph τριζ.) .. X om | τοις οδοτ. (Gb^o) c. BC^oDLA 1. 13. 33. 59. 69. 73. 209. 2.P^o it^{pl} vg al .. ε add αυτου (Ln [αυτ.] c. AC^oEF^oG^oH^oI^oK^oM^oS^oU^oV^oX^oI^oG al pler bf cop go syr^{tr} al | ξηραίνεται: sed ACDILXA 124. al ξηραεται | εἶπα c. BFL 1. 28. 209. al pauc .. ε (Ln) εἶπον c. ACDEGHKMSUVXIG etc | αυτο: EFLUGA al αυτῷ | εκβαλωσιν .. 1. 131. 209. al^{all}q -λλ- | ουκ ισχ. .. D 69. 2.P^o ab arm add εκβαλειν αυτο (Schu: „ap Mc non ineptum; cf Lc et Mt“)

19. ο δε c. ABCEFGHKLMSUVXIG al pler go cop^{ed}1 syrP (syr *respondit Iesu*) al (g^{1.2} vg qui) .. D 1. 13. 28. 69. 209. 2.P^o 7.P^o c^{cor} (item al pauc) abefik cop^{odd}2 aeth kas (: in Mc toties repetitum kas haud improbable; tamen aliud suadet tum tanta testium qui contra sunt auctoritas, tum quod altera lectio non propius ad Mt et Lc: αποκριθεὶς δε ο ω, accedit.) | αυτοις (Gb Sz) c. ABDLA 1. 28. 33. al¹² it^{pl}er vg go cop al pl .. ε αυτῷ c. C^oEF^oG^oH^oI^oK^oM^oS^oU^oV^oX^oI^oG al pl g¹ syr^{sch} syrP mg .. c* 13. 40. 69. 124. al⁵ k sl om (Gb^o) | απιστος (13. 69. 124. 157. al plus⁵ Viciant add και διεστραμμενη :: e Mt et Lc) .. D -στε | F al^{all}q εσωμας et ανεξωμας | φερετε (post φε. κ scripturus erat μοι, item ita 142.* al :: ad Mt) αυτ. (142.* 2.P^o syrP c.* add ωδε :: ad Mt)

20. πρ. αυτου (47. εν τον ω) .. D it^{pl} vg om | ιδων .. c^o(^o*)sv al²⁵ fere ιδον | ευθυς c. BCLA 33. 2.P^o .. ε -θιως c. AEF^oG^oH^oK^oM^oS^oU^oV^oX^oI^oG al pler .. D ab ſ² i om. Praeterea hoc loco c. AEF^oG^oH^oI^oK^oM^oS^oU^oV^oX^oI^oG al pler (2.P^o ante ιδων) g¹ vg go .. BCLA 33. 7.P^o c g² k cop syr^{tr} arm al post το πν. (Ln 49. :: at est manifesta correctio) | εσπαραξεν c. AEF^oG^oH^oI^oK^oM^oS^oU^oV^oX^oI^oG al pler .. BCLA 33. συνεσπαραξ. (Ln :: at est e Lc, ubi συνε - non fuit), D εταραξεν (it vg *conturbavit*)

21. ως c. AC^oEF^oG^oH^oI^oK^oM^oS^oU^oV^oX^oI^oG al pler go al .. B εως, c^oLA 33. 2.P^o al εξ ου, 13. 40. 124. 346. αφ ου (it vg al ex quo) | τουτο .. Δ om

παιδιόθεν· 22 καὶ πολλάκις καὶ εἰς πῦρ αὐτὸν ἔβαλεν καὶ εἰς ὕδατα, ἵνα ἀπολέσῃ αὐτόν· ἀλλ' εἴ τι δύνῃ, βοήθησον ἡμῖν σπλαγχνισθεὶς ἐφ' ἡμᾶς. 23 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῶ τὸ Εἰ δύνῃ; πάντα δυνατὰ τῷ πιστεύοντι. 24 εὐθὺς κραζῶν ὁ πατὴρ τοῦ παιδίου ἔλεγεν Πιστεύω· βοήθει μου τῇ ἀπιστίᾳ. 25 ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἐπισυντρέχει ὄχλος, ἐπετίμησεν τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ λέγων αὐτῷ Τὸ ἄλλαιον καὶ κωφὸν πνεῦμα, ἐγὼ ἐπιτάσσω

21. *εκ παιδιοθεν* (I 1. 118. -δοθεν) c. BCGILA 1. 33. 118. 209. 262. c^{scr} al⁴, item D 2.^{pe} Chr *εκ παιδος* .. *ς παιδιοθεν* (x -ωθει, 2. 238. e^{scr} -δοθεν) c. AEFHKMSUVXΓ al pler
22. *και* (DI 1. 2.^{pe} al⁵ a b i k v g e d e r m a s a l i q [non am ing emm al] cop syr arm om) *εις* (c. BCDHILSCXA al sat mu; AEFHKMVG al⁵⁰ fere catp^o add το: ita Gb + Sz :: at ita Mt sequente κ. ε. το υδωρ, post paucias τα υδατα, catp^o το υδωρ) *πιπρ* | *αυτον* h. l. c. BC^oLA (a post *εβαλ.*) .. *ς* (Ln) post *πολλάκις* c. AC^oDEFHKMSUVXΓ (κ om και πολλ. αυτον) al pler (I 2.^{pe} αυτ. *εβαλ.* post *υδατα*) it^{pl}er vg go etc | *εβαλεν* .. d b i k *βαλλει* idque (item *μισει* c f g¹⁻² vg) post *υδατα* | *απολεση* (h al mu -σει) αυτον .. d 2.^{pe} it^{pl} (non afk) vg αυτ. *απολ.* | *αλλ* .. d -λλα | *ει τε* .. Δ *ει* | *δυνη* c. BDILA 1. 28. 118. 209. .. *ς δυνασαι* c. ACEFHGM MSUVXΓ al pler | *ημιν* .. *ν* 2.^{pe} it^{pl} add *κυριε*
23. *το* c. ABCEFGHMSUVXΓA al pl go; item interpretamento exprim a (*quid est si quid potes: si potes credere* etc) cop (*quid est hoc*) arr (*quid est hoc quod dicis*), arm (*dixisti*) aeth (*quoniam dixisti*) .. DKU 13. 28. 69. 124. 131. 2.^{pe} al plus²⁰ om, nec exprim it^{pl}er vg syr^{utr} perss | *Ει δυν.* (-νη c. BDA 1. 28. 118. 209.; *ς -νσαι* c. ACEFHGKLSUVXΓ al pl. Forma -νη et Polyb. Aelian Lucian aliiq usi sunt; cf Lob. ad Phryn.) c. (Gb^o) BC^oLA 1. 118. 209. 244. k^o (de a vide ante) cop aeth^o et^{pl} arm arr .. *ς* (Ln) add *πιστευσαι* c. AC^oDEFHKMSUVXΓ al pler it^{pl} vg syr^{utr} go al Chr (KHMΓ etc disting: αυτω· το ει δν. πιστευσαι· παντα etc, *ς* το, *ει* [1624. 1633. Το ει] δν. πιστ.· παντα etc, Ln Το ει δν. πιστ. παντα δ. τ. π. absq interp)
24. *ευθις* c. BIA c cop .. c^o fu aeth και .. *ς και ευθιως* (Ln [και] ευθ.) c. AC^oDEFHKMSUVXΓ etc (28. ευθ. δε) | *ελεγεν* c. A^oBC^oLA 28. (item al ut vdtr) k cop aeth^oom et^{pl} arm .. *ς* praem *μετα θαρρων* c. A^o c^oDEFHKMSUVXΓ al pler (124. post *κραξ.* pon) it^{pl}er vg go syr^{utr} al | *πιστευω* (Gb Sz) c. ABC^oDL 348. g¹-i k l am go syr^{utr} aeth arm al Victant .. *ς* add *κυριε* c. C^oEFHKMSUVXΓA al pler abcf¹² g² vg (et. fu ing al mu) al pauc Chr | *μου* (et. Chr, d it vg etc post τη *απιστ.* pon; Ks 299. y^{scr} al pauc *μου*) τη *απιστια* (-ια c. CGKMUA etc; ADEF LXΓ etc -ια)
25. *ιδων δε* c. ABCEFGHKLMSUVXΓA al ut vdtr omn cop go syr^{utr} al .. d it vg (aeth) και οτε *ειδεν* (et cum videret) | *οχλος* c. BCDEFHGKLSUVΓ al sat mu (1. add *πολις*) .. ALMKA al⁵⁰ fere u οχλ. | *λεγων* (D *ειπων*) αυτω (al pauc a al om) | *το αλαλ.* κ. *κωφ. πν.* c. BC^oDLA 1. 33. 73. 118. 2.^{pe} it vg (ek mute et surde spir., roll pler vg Vig *surde et mute spir.*) cop al Did Victant .. *ς* το πν. το αλαλ. κ. κωφ. c. AC^oDEFHKMSU

σαι, ἐξέλθε ἐξ αὐτοῦ καὶ μηκέτι εἰσελθῆς εἰς αὐτόν. 26 καὶ κράξας καὶ πολλὰ σπαράξας ἐξῆλθεν· καὶ ἐγένετο ὥστε νεκρός, ὥστε τοὺς πολλοὺς λέγειν ὅτι ἀπέθανεν. 27 ὁ δὲ Ἰησοῦς κρατήσας αὐτὸν τῆς χειρὸς ἤγειρεν αὐτόν, καὶ ἀνέστη. 28 ^(22.10) καὶ εἰσελθόντι αὐτὸν εἰς ὄκνον, οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ κατ' ἰδίαν ἐπιρώτων αὐτόν Ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐμβαλεῖν αὐτό; 29 καὶ εἶπεν αὐτοῖς Τοῦτο τὸ γένος ἐν οὐδενὶ δύναται ἐξελεθεῖν εἰ μὴ ἐν προσευχῇ.

vXr al pler go syr^{utr} al | επιτ. σοι c. BCLA 33. ff² k vged (itemmas pauc ut emm) cop syr^{utr} .. ε (Ln) σοι επιτ. c. ADEFGHKMSUVXr al pler itpl am fu ing tol go Vict^{ant} | ἐξ c. ABC^{***}DEFGHKLSUVXr al pler go cop Vict^{ant} .. c^a al^o (ac plur) item (ab eo, ab illo) it (et. d) vg al ap (Ln)

26. κραξας et σπαραξας (α - ξαν) c. (Gb) BC^{*}DL(α) (al ut vdtr pauc) .. ε - ξαν et - ξαν c. AC^{***}EFHGKMSUVXr al pler | και πολλα .. Δ 1. 2.^{pe} al¹⁰ fere syr πολλ. και (e^{scr} fu om πολλ.) | σπαραξ. sine αιτον c. BC^{*}DLA (al?) b ff²-i sl .. ε σπ. αιτον (Ln σπ. [αυτ.]) c. AC^{***}EFHGKMSUVXr etc | ἐξῆλθεν .. D(α) al pauc add απ αυτου (α επ αυτω), item ab vel de eo it (et. δ) vg | ωσει .. D ως | τους πολλ. c. ABLA 33. .. ε om τους c. CDEFGHKMSUVXr al pler | λεγειν .. D λεγοντας

27. αιτον της χειρ. (c^{*} syr^{utr} add αιτον) c. A(c^{*})C^{***}EFHGKMSUVXr al pler go (syr^{utr}) .. BDLA 1. 13. 28. 53. 69. 118. 209. yscr 2.^{pe} (e^{scr} αιτου της χ.) it vg cop al Vict^{ant} της χειρ. αιτου (Ln :: ex manifesta emendatione)

28. εισελθοντα αιτον c. ADEFGHKMSUVXr al pler .. BCDLA 1. 13. 28. 69. 118. 209. 246. 2.^{pe} -τος -του (Ln :: ex manif. emendatione) | οκνον (cf 7, 17.) .. ΔM al¹⁰ fere praem τον | κατ ιδ. επιρωτων (c - τον, x - τον, D al pauc ηρωτ., al pauc -τησαν) αυτ. c. BC^{*}DLA 1. 33. 209. al pauc it vg (121. c επιρ. αυτ. pon post οι μα. α. κ. ιδ.) .. ε επιρ. αυτ. κα. ιδ. c. AC^{***}EFHGKMSUVXr al pler cop go syr^{utr} (: cf. Mt, ad quem et. propius accedunt 13. 28. 69. 2.^{pe} al προσηλθον αυτω κα. ιδ. και επιρ. [ηρ.] α. λεγοντες) | Οτι (Ln^o τι) c. BCEFGHLMNSVXr etc .. ADK al plus⁹⁰ δια τι, U 131. 238. al¹⁰ fere οτι δια τι, al^o Thph^{ed} τι οτι (: Euth τὸ Ὅτι ἀντὶ τοῦ Διατί· οὕτω γὰρ εἶπεν ὁ ματθ. ἢ τὸ Ἐπιρώτων αὐτόν ἀντὶ τοῦ Ἐλεγον αὐτόν· πολλαὶ γὰρ τοιαῖτα καταχρησεις παρὰ τῷ μάρκῳ) | κ al pauc εδυνηθημεν | F e^{scr} ἐμβαλλεῖν (sic uterq, item haud dubie al) | αυτο .. κ (αὐτόν sic ut extrema pars litterae r una ad κ sequens pertineat) Δ 2.^{pe} αιτον (it vg eum vel illum)

29. αυτοις .. G g² add ο ιε̅ | εν ουδενι (c^{*} pro his ου) δυ. εξ. .. 33. yscr ουκ εκπορευεται | εν προσευχη c. B k .. ε (Ln) add και (α add τη) ησται c. ACDEFGHKLSUVXr etc (sed syr aeth pers^p arm εν ηστ. και προσευχ.) (: in Mt a nullo eorum testium qui versum habent και ηστ. omittebatur: inde huc translatum esse tot similibus ll. perquam probabile fit. Similiter ησται ad προσευχη aliena manu additum est 1 Cor 7, 5.)

30-31
Mt 17, 22 a.
Lc 9, 43-45.

30 (96.2) Κακείθεν ἐξελθόντες παρεπορεύοντο διὰ τῆς Γαλιλαίας, καὶ οὐκ ἤθελον ἵνα τις γνοῖ 31 ἐδίδασκεν γὰρ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ ἀποκτανθεὶς μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστήσεται. 32 οἱ δὲ ἠγροῦντο τὸ ῥῆμα, καὶ ἐφοβούντο αὐτόν ἐπερωτήσαι.

33-37
Mt 18, 1-5.
Lc 9, 46-48.

33 (94.10) Καὶ ἦλθον εἰς Καφαρναοὺμ. καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ γενόμενος ἐπιρώτα αὐτοὺς Τί ἐν τῇ ὁδῷ πρὸς ἑαυτοὺς διελογίζεσθε; 34 (96.2) οἱ δὲ εἰώπων' πρὸς ἀλλήλους γὰρ διελέχθησαν ἐν τῇ ὁδῷ τίς μειζών. 35 καὶ καθίσαις ἐφώνησεν τοὺς δώδεκα καὶ λέγει

30. κακειθ. c. BDLA .. ε κακ εκειθ. c. ACEFGHKMSUVXΓ etc | παρεπορευοντ. c. AB**CEFGHKLSMUVXΓA al ut vdr om (it^{pl} vg praeterygrediuntur vel (et. d) transiebant) .. B^oDE^r a c f επορευοντ. | γνοι c. BCDL .. ε γνω c. ΔΕFGHKMSUVXΓA etc (1633. τις ινα γν., non 1624. nec add post 1633.)
31. αυτοις .. B k om (κακ ελεγεν: k dicens) | ο .. D^o om | ανθρωπων .. DE^r - που | αποκτενοισιν .. DE^r - κτειροισιν | αποκτανθεις .. D^o x^{scr} y^{scr} ac g^l k cop arr om | μετ. τρ. ημ. (Gb^o) c. B^oDLA it^{pl} (post tertium diem a k, post tres dies bci, in tres dies d) cop syr^{ms} .. ε τη τριτη ημερα c. AC***EFGHKMSUVXΓ al ut vdr om f g^l l vg go syr^{tr} al (: : με. τρ. ημ. Marco frequentatum, cf 8, 31, 10, 34., solent test mu cum τη τριτ. ημ., quod est Mt^l et Lc^{as}, commutare.)
33. ηλθον (D -οσαν, 13. 69. 235. εισηλθ. item cop al) c. BD 1. 91. 106. 118. 209. 258. 282. 2.P^o 3.P^o al^o x^{scr} item ut vdr 13. 69. 235. it (exc f) vg syr pers^w .. ε -λθεν c. ACEFGHKLSMUVXΓA al pler f go cop syr^p al (: : incipit h.l. lectio eccles., quapropter passim o iō additur. Praeterea multo plus quae sequuntur ad mutandum ηλθον quam antecedentia ad mutandum ηλθεν valuisse putanda sunt.) | καφαρν. c. BDA it vg cop go sax arm (cf et. ad Mt 4, 13.) .. ε καπερν. c. ACEFGHKLSMUVXΓ etc syr^{tr} al | πρ. εαιτ. c. ΔΕFGHKMSUVXΓA (διαλογιζεσθ.) al ut vdr om (1. 2.P^o al^o post διελ.) f go syr^{tr} aeth al .. BCDL item (tractabatis, retract.) it^{pl} vg cop arr om (Gb^o Ln 49. :: at dialoγ. sine additamento alibi non offendit, nec cur πρ. εαιτ. potissimum addiderint patet. Contra videbatur abundare; eoque molestius esse poterat proxime πρ. αλληλ. sequente. Nonnulli: 1. 28. 209. in dialoγ. πρ. εαιτ. offendentes certe διελεχθητε pro διελογ. scripserunt.)
34. c εσιωπων | εν τη οδω c. BCEFGHKLSMUVXΓ al ut vdr om it^{ms} vg cop syr^{tr} al Or (libere; διελεχθ. absq πρ. αλληλ. habet) .. ADA ab fi go om: hinc Ln [ε. τ. οδ.] :: videbatur ex abundantia appositum | τις μειζων .. D 2.P^o τ. μειζωνηται αυτων, 13. 69. 346. τ. αυτων μει. εση, al^o τ. εση μειζ., item quis esset illorum maior vel similiter it vg cop go syr^{tr} etc
35. κας .. D italiq tote | ΔL καθισας, FHT al καθησας | κας λεγει - - θελει (FH^o al plures -λη) - - εσται (Δ al plus^o Or^{cd} semel εσται, al^o

αὐτοῖς Εἴ τις θέλει πρῶτος εἶναι, ἔσται πάντων ἔσχατος καὶ ^{10, 48.}
 πάντων διάκονος. 36 καὶ λαβὼν παιδίον ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ
 αὐτῶν, καὶ ἐναγκαλισάμενος αὐτὸ εἶπεν αὐτοῖς 37 Ὅς εἴαν ἐν τῶν ^{Mt 10, 40.}
 τοιοῦτων παιδίων δεῖξται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δεῖξται. ^{Lo 15, 20.} (90.1)
 καὶ ὅς εἴαν ἐμὲ δεῖξται, οὐκ ἐμὲ δεῖξται ἀλλὰ τὸν ἀποσταλιαντά
 με. 38 (97.8) Ἐφη αὐτῷ ὁ Ἰωάννης λέγων Διδάσκαλε, εἶδομέν ^{38-40.}
 τῶα τῷ ὀνόματί σου ἐβάλλοντα δαιμόνια, ὅς οὐκ ἀκολουθεῖ

fere estin, it^{pl} καὶ) -- διακονος (M⁺ al⁴ Chr δουλος) (passim variant
 al) .. d k om

36. παιδιον .. D praem to | αυτο pr .. D αυτον (d puerum statuit illum)
 (fortasse idem ex emendatione Δ) | ACI εμμεσω. Cf ad 6, 47. | c
 αναγκαλισαμ., L αναγκαλεσαμ., D* αρκαλισαμ., x εναγκαλησαμ., Δ
 εκαλισαμ. | αυτο .. Γ αυτω (ut supra)

37. ος εαν pr c. ΕΦΓΗΚΜΣΥΝΧΓ al pler .. ΑΒΟΔΛΑ 1. 13. 28. al pauc ος
 αν (Ln 49.) Item sec c. ΣΕΦΓΗΚΜΣΥΝΤ al pler .. ΑΒΔΛΧΑ al pauc ος
 αν (Ln 49. :: tum videtur εαν per N. T. ubicumque per testes licet
 praefendum esse; tum passim ut 9, 42. 10, 11. 15. Mt 18, 5. intel-
 legitur testib aliquot ex antiquiss inprimis αν placuisse.) | εν .. ΔΧΓ
 124. 32. εν 44. εν εscr yscr om, 13. 69. 346. 2. pe εκ, item εα b c ff²-i
 (it^{pl} vg unum εα; k tales pueros) | τῶν τοιοῦτ. παιδ. c. ΑΒΔΕΦΓΗΚΛ
 ΣΥΝΧΓ al pler Or² (alibi om τοιοῦτ.) .. CA al⁵ fere τ. παιδ. τούτων |
 ἐπι .. D 69. 73. 247. 44. εν εν | τῶ ον. μου (et. Or²) .. Δ Or τῶ ἐμῶ
 ον. | δεχεται (cscr - χεται) c. BL cscr 7. pe ac (antea a receperit, c ex-
 ceperit, h. l. a recipit, c excipit) .. ε δεξεται c. ACDEFΓΗΚΜΣΥΝΧΓΑ al
 pler (al pauc - ξεται) it^{pl}er vg (nec Mt 18, 5. nec Lc 9, 48. δεξητ. al-
 terum fluct. Similiter vero et. Lc 9, 5. pro δεχονται pleriq dederunt
 δεξωντ.)

38. εφη αυτω - λεγων (A cop syr om) c. ΒΛΑ (item c praemisso [e Lc]
 αποκριθεις δε et omisso λεγων) cop syr .. ε απεκριθη δε αυτω - λεγων
 (k om, D και ειπεν, 1. al bi και λεγει) c. ΑΕΦΓΗΚΜΣΥΝΧΓ al pler c ff²-
 go al, item (Ln) omisso δε (Ln [δε]) D al pauc abik vg syrP, et al-
 lter legitur (: : offendit, ut etiam alibi, εφη αυτω - λεγων, hinc alii ad-
 hibito Lucae αποκριθεις δε vario modo correxerunt, alii satis habue-
 runt deleto λεγων) | ο ω. c. ΒCΛΜΧΑ al sat mu .. ΑΔΕΦΓΗΚΜΣΥΝΤ al⁶⁰
 fere om ὁ (Gb Sz Ln) | εἶδομεν c. ΑΒCΦΓΗΜΥΡ etc .. D εἶδαμεν, ΕΚΛ
 νΧΔ al ἴδομ. | τῶ ονομ. (ita et. ε Gb Sz) c. ΑΕΦΓΗΚΜΣΥΝΧΓ al longe pl
 cati Thph .. ε^o (49.) εν τῶ ον. c. ΒCΔΛΑ 1. al ut vdr pauc (it vg is:
 at eodem modo Mt 7, 22. ubi Graece εν non legitur, U al plus³⁰ ἐπι
 τ. ον. (τῶ ον. et. Mt 7, 22. nec fluct; sed vix credibile εν, quod postea
 maxime usu venit, cf Mc 16, 17., a quopiam deletum, praesertim
 quum v. sq. nemo τῶ ον. legerit. Nec putandum est ab omnibus ἐπι
 ex v. 39. inferendum fuisse.) | ος ονκ ακολ. (2. pe ηκολ.) ημιν (D go ak
 μεθ ημων) c. ΑΔΕΦΓΗΚΜΣΥΝΧΓ al pler it^{pl}er vg go syrP al .. ΒCΛΑ
 10. 115. 346. 44. εν f cop syr aeth arr perss om (: : ut deest in Lc)

ἡμῶν, καὶ ἐκωλύομεν αὐτόν. 39 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν Μὴ κοιλύετε αὐτόν· οὐδεὶς γάρ ἐστιν ὃς ποιήσει δύναμιν ἐπὶ τοῦ ὀνόματι μου καὶ θνήσκειται ταχὺ κακολογήσαί με· 40 ὃς γὰρ οὐκ ἔστιν καθ' ἡμῶν, ὑπὲρ ἡμῶν ἐστίν. 41 (ῥ. 6) ὃς γὰρ ἂν ποτίσῃ ἡμᾶς ποτήριον ὕδατος ἐν ὀνόματι ὅτι Χριστοῦ ἐστί, ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ ἀπολέσει τὸν μισθὸν αὐτοῦ. 42 (ῥ. 2) Καὶ ὃς εἰς σκανδαλίση ἐνα τῶν μικρῶν τῶν πίστεν ἔχόντων, καλὸν ἐστίν αὐτῷ μᾶλλον εἰ

38. *εκωλύομεν* c. BDLA 1. 209. . . ζ (Ln) -*λύσαμεν* c. ACEFGHKMSUVXG al pler item *prohibuimus* (k *vetuimus*) it vg etc (: ita Lc dissentientib VL itAlIq) | *αὐτόν* (Gb'') c. DX 1. 13. 14. 28. 69. 106. 209. 251. 255. it (exc f: is ante solus ex it^{add} om os etc) vg (om et. antea os etc) arm (syrg vide post) sl^{1-p} .. ζ (Ln) add *οτι οικ ακολουθει* (BA ηκολ.) *ἡμῶν* (L q^{scr} r^{scr} et ut vdr al *μεθ ἡμῶν*) c. AEFQHKMSUVF al pl item (omittentibus os etc) BCLA al, item f go cop syr syrp c.* aeth al. Praeterea 237. om omnia post *δαίμονια*, 121.* 124. 131. 433. c^{scr} om inde a *και εκωλ.* (: Posset quidem utrumq a Mc scriptum putari nisi ratio testium aliud suaderet. Verba enim *οτι* etc omnino e Lc huc transisse videntur: quae quum multo aptiora quam *ος* etc videri deberent, prioribus modo deletis modo retentis inferebantur. Cui sententiae minime obstat quod plerumque *ἡμῶν*, non *μεθ ἡμῶν* scriptum est: hoc enim in Mc adscribentes ad ipsum Mc quam ad Lc, cuius dietio insolentior esset, conformare maxime consentaneum erat.)
39. $\bar{\alpha}$ (et. cf vg etc) .. D 2.P^o itP¹ *αποκριθεις* .. 1. 13. 28. 69. 118. 209. 346. arm om | *αὐτόν* (et. fff² vg; c eos) .. D 115. itP¹ om | *οὐδεὶς* .. r sv | *ποιήσει* .. Δ *ποιε* (it vg *faciat*) | *επι* .. 1. 18. 69. 346. al pauc *εν* | *ταχυ* (et. f vg etc: catt τὸ δὲ ταχὺ πρόσκειται δὲα τοὺς εἰς αἰρεσιν ἐκπεσόντας) .. F* 1. 28. 209. itPler (et. d) arm om
40. *ἡμῶν υπ. ἡμῶν* (et. ζ ^o prob Schu) c. BCA 1. 13. 209. al sat mu k cop (sic) syrp ms (item *ἡμ. υπ. ὑμ. L, ὑμ. υπ. ἡμ. UX* al plus¹⁰) .. ζ (Gb Sz Ln) *υμ. υπ. ὑμ.* c. ADEFGHKMSVXG al⁷⁰ fere itPler vg go syru^{tr} aeth al catt (: ut in Lc *υμ. bis*, ita in Mc *ἡμ.* legendum. Gravissimi test qui h. l. *ἡμ.* habent, iidem in Lc *υμ.* tuentur.)
41. *αν*: ita unc omn nec aliter ut vdr minusc | *ποτίση* .. HGA al aliq -*σει* | *εν* (Gb Sz) c. ABCDEFGKLSUVXG al longe pl .. ζ *εν τει* c. DEMA al mu | *ονοματι* (Gb Sz) c. ABC*KL 1. 229.* 238. 435. al⁵ syru^{tr} ar^o ar^o (arm *ον. τουτω*) .. ζ add *μου* c. C***DEFGHKMSUVXGA al pler it vg cop go syrp ms al | *οτι* sec c. BC*DLA al plus¹⁰ b fff². g². k l gat go cop syr al .. ζ om (Ln [οτι]) c. AC***EFGHKMSUVXG al pler aci vg syrp al | *απολεσει* c. BDE al²⁰ fere .. ζ -*ση* c. ACEFGHKLSUVXGA etc
42. *αν* c. ACEFGHKM(s?)UVXGA al pl .. ζ (Ln 49.) *αν* c. BDLV al mu | *σκανδαλιση* .. H al aliq -*σει*, DE^r -*ζη* | *των μικρ.* c. O*EFGHKM*SVXG al pl .. ABC*DLA 1. al pauc add *τουτων* (Ln), M** al mu praem, item vel add vel (ut pl) praem it vg cop go syru^{tr} etc (: e Mt, ubi *τουτων* non omittitur) | *πιστιν εχουσι*. c. C*D a, item (quod prope accedit) *πιστινοτων* sine *εις εμα* Δ b fff². ik cop^{od} 1 (item 256. *πιστων*: sine ϵ .

περίκειται λίθος μιλικός περι τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ βέβληται εἰς τὴν θάλασσαν. 43 (100.⁶) καὶ ἔὰν σκανδαλίῃ σε ἡ χεὶρ σου, ἀπό-^{Μτ 5, 30.} κωπον αὐτήν· καλὸν ἐστὶν σε κυλλὸν εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, ἢ τὰς δύο χεῖρας ἔχοντα ἀπελθεῖν εἰς τὴν γέενναν, εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον. 45 καὶ ἔὰν ὁ πούς σου σκανδαλίῃ σε, ἀπόκωπον αὐτόν· καλὸν ἐστὶν σε εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν χωλόν, ἢ τοὺς δύο

- εμ.?) .. ε (Ln) πιστενοτων εις εμε (: e Mt, ubi lectio non fluct) e. ABC⁺EFGHKLSUVXΓ al pler it^m vg cop^{edd} go syr^{utr} etc | εστιν αυτω (ita et. it^{pl} vg) .. A αυτ. εστιν .. U al pauc om αυτω, it^{aliq} om εστ. | περικειται .. D περικειτο (it^{pler} vg si circumdaretur, k ut suspensa esset) | λιθ. μιλικ. c. AEFGHKLSUVXΓ al pler cop syr^P al .. BCDLA al⁶ item (mola asinaria) it vg go syr aeth al μιλος ονικος (Gb' Ln 49. :: lectio et. in Mt et Lc variat; sed μιλ. ονικ. in Mt a paucissimis mutatum. Inde eo magis huc translatum videtur quum et. πιστενοτ. ε. εμ. et τοιτων Μτο debeantur.) .. 2.P^o al⁵ Thph μιλωνικος λιθ. | πεμ (b cff²: k circa collum) .. D al³ επι (ad fi vg collo, g² in collo) | βεβλ. εις τ. θαλ. .. D εις τ. θ. εβληθη (it vg in mare mitteretur)
43. σκανδαλιζ c. ACDEFGHKSUVΓ al pl (scandalizat bci) .. ΕΗΧ al aliq -ζει, BΛ al³ (item scandalizaverit a fff²: k al vg) -ση (255. -ζη σε post η χ. σου pon) | εστ. σε c. BCLA 13. 28. 69. 346. 2.P^o a .. D it^{pler} vg εστ. σοι .. ε σοι εστι (: ut Mt lectione non fluct) c. AEFGHKLSUVXΓ al pler go al | εις τ. ζ. εισελθ. c. EFGHKSUVXΓ 1. al fere om go .. ABCDLA 282. 2.P^o (al?) it vg cop syr^{utr} al εισελθ. ε. τ. ζ. (Ln 49. :: e Mt, ubi tantum non fluct, pariter ac σοι εστι esse iudicandum est. Accedit quod versu 45. eadem verborum collocatio paucissimos dis-sentientes habet.) | τας .. D om :: ut Mt (item y^{acr} al pauc. om τους v. 45.) | απελθειν .. D 12. 61. 8.P^o a fff²: k gat βληθηνας :: ut Mt | ε. την (al⁴ om) γεενναν .. 1. 28. 118. 435. om | εις (D b c fff²: i k οποι εστιν, 238. η εις) τ. π. το ασβ. .. F (cf ad v. 47.) gat syr^P του πυρο; (gat syr^P add του ασβεστον) .. LA 240. 244. 255. syr pers^P om (Gb^o)
44. ε (Gb^o) Ln ὅπου ὁ σκώληξ αἰτῶν οὐ τελευτᾷ καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέν- νυται c. ADEFGHKSUVXΓ al pler it^{pler} (f om και τ. πυ. ου σβ.) vg syr^{utr} go aeth (aeth^{rom} transp membra) al Aug („non cum riguit uno loco eadem verba ter dicere“) videtur et. huc alludere Ir^{int} (inustus autem et qui non faciunt opera iustitiae mittet in ignem aeternum, ubi vermis ipsorum -- extinguetur) .. om c. BCLA 1. 28. 118. 251. 255. (idem om vv. 45. 46.) 2.P^o (10.P^o?) k cop arm
45. και εαν .. D και | πους: ita h. l. et. r; cf ad Mt 18, 8. | σκανδαλιζη .. X al pauc -ζει, L -σει, 90.² -ση | αυτον .. A αυτην | καλον c. BCDE FGHKLSUVXΓA al pler it^{pler} vg cop go syr^{utr} etc .. AK al¹⁰ c add γαρ, hinc Ln | γαρ | εστ. σε (et. Sz) c. ABCDEFGHKLXΛ al²⁵ fere .. ε εστι σοι c. M^{ur} al ut v^{dir} pl it^{pler} (et. d) vg etc; item DM^{**}s al pl¹⁵ b σοι εστιν .. al^{aliq} εστιν | εισελθ. (al pauc απελθ., FG al¹⁰ fere post ζω.) ε. τ. ζω. (D abc g²: il vg arm add αωνιον) χωλ. (D 2.P^o a b e fff²: g²: ikl vg arm ante εισελθ.) | εις την (M²x 13. 28. al pauc om) γεεν-

Με ε, 20. πόδας ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν. 47 καὶ εἰς ὁ ὀφθαλμὸς σου σκανδαλίζη σε, ἔκβαλε αὐτόν· καλὸν ἐστὶν σε μονόφθαλμον εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, ἢ δύο ὀφθαλμούς ἔχοντα
 *Εσ 26, 24. βληθῆναι εἰς γέενναν, 48 ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελειῖται καὶ
 *Λον 9, 17. τὸ πῦρ οὐ σβέννεται. 49 πᾶς γὰρ πυρὶ ἀλισθίσεται, καὶ πᾶσα
 *Με ε, 12
 *Λε 14, 24. θυσία ἀλλ' ἀλισθίσεται. 50 (109.2) καλὸν ἐὶς ἅλας· εἰς δὲ τὸ ἅλας ἀναλον γίνεταί, ἐν τίνι αὐτὸ ἀρτύσεται; ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς ἅλα, καὶ εἰσηνεύετε ἐν ἀλλήλοις.

- ναν (ε al γεεναν, item x al v. 43., d al v. 47.) c. BCLA 1. 28. 118. 251. 10. P^o, porro 24. 237. 259. 11. P^o, item b k cop arm syr pers^o .. P add του πυρος, item e g² l vg syr^o του πυρ. του ασβεστου .. ε (Gb^o) add εις (a ff²-i ubi) το πυρ το ασβεστον, item Ln [εις -- ασβ.], c. ADBGHKMSVUX^o al pler f (a ff²-i) go aeth al
46. ε (Gb^o) Ln ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελειῖται καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννεται c. iisdem qui v. 44. habent (aeth^o om και το usq σβενη.) .. om c. iisdem atque v. 44. item 253. item, qui et. versum 45. om, 92. 218. 19. en c^{ser}
47. και εαν (241. ει) ο οφθ. σ. σκανδαλιζη (x al pauc -ζει) σε .. d^o x. ο οφθ. σ. ει σκανδαλιζει σε | εστιν (2. P^o om) σε (B ante εστ., 13. 28. 69. 346. post εισελθ.) c. BLA 13. 28. 69. 346. 2. P^o, item εστ. σοι m^o it vg al .. ε (Ln) σοι εστ. c. ACD^o EFGHKM²² SUVX^o al pler | εισελθειν .. A post ε. τ. β. τ. θεου | βληθηται .. d al¹⁰ απελθειν (di ire, c introire, k incidere) | εις (ita c. BL 28; ε Ln add την c. ACDEGHKMSVUX^o etc :: cohaeret cum του πυρος addito; praeterea similiter hoc versu duo οφθ. absq articulo, postquam antea bis την γεενν. pariter ac τας θυ. χειρ. atque τους θυ. ποδ.) γεεν. c. BCLA 1. 28. 118. 209. 2. P^o 8. P^o 10. P^o a b c ff²-k cop arm sl arg .. ε (Gb^o) ε. τ. γε. του πυρος (g² add του ασβεστου) c. ACDEGHKMSVUX^o al pler fg²-il vg go syr^o aeth al .. P εις το πυρ το ασβεστον
48. (versum istum nemo om) αιτων .. GSVX al²⁰ c om (al pauc italiq cop al post πυρ add αιτων)
49. πας (cop aeth arg και) γαρ (al^o add αρτος) πυρι (c al pauc εν πυρι, x πυρι αλι sic) αλισθ. (46. 52. δοκιμασθ., g¹ examinatur) .. d 64. 65.* a b c ff²-i tol pers^o om .. k omnia autem substantia consumitur (ἀναλωθήσεται igitur exprim pro αλισθ.) | και πασα (d b c ff²-i tol πασα γαρ, a πασα absq και) θυ. αλι (al¹⁰ a c g²-em harl ing gat mt tol al aeth om) αλισθ. c. ACDEFGHKMSVUX^o al pler it pler vg go cop^{ed1} syr^o aeth al Vict^{ant} Amb .. BLA 1. 61. 73. 118. 205. 206. 209. 229.* 251.* 258. 435. b^o ser c^{ser} 2. P^o 10. P^o k cop^{ed2} arm om (Schu „proseam olent“)
50. το αλας bis .. LA το αλα | δε (18. al γαρ) .. v om | γενηται (it [et. d] vg fuerit) .. d γενησεται | αυτο .. MG 1. 206. 209. 255. 299. c^{ser} f go al mu om | αρτυσεται (-τε BFGMSUX^o etc; ACDEL 126. al mu -σεται, A 28. -σεται) .. K 1. 14. 91. 118. 206. 209. 255. 299. c^{ser} αρτυθησεται, item condit^{ur} (vel condit^{ur} ut go) d f go al mu | L* al

X.

1^(100.6) Κάκειθεν ἀναστὰς ἔρχεται εἰς τὰ ὄρια τῆς Ἰουδαίας ^{Mc 19, 1-9.} ^{1-12.}
καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, καὶ συνηγοροῦνται πάλιν ὄχλου πρὸς
αὐτόν, καὶ ὡς εἰώθει πάλιν ἐδίδασκεν αὐτούς. 2 καὶ προσελθόν-
τες Φαρισαῖοι ἐπιρώτων αὐτόν εἰ ἔξεστιν ἀνδρὶ γυναικα ἀπο-
λῶσαι, πειράζοντες αὐτόν. 3 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς Τί ὑμῖν
ἐνετείλατο Μωϋσῆς; 4 οἱ δὲ εἶπαν Ἐπέτρεψεν Μωϋσῆς βιβλίον ^{Dent 24, 1.}
ἀποστασίῳ γράφαι καὶ ἀπολῶσαι. 5 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς ^{Mc 5, 31.}
εἶπεν αὐτοῖς Ἦρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἔγραψεν ὑμῖν τὴν
ἐπιτολὴν ταύτην. 6 ἀπὸ δὲ ἀρχῆς κτίσεως ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν ^{Gen 1, 27.}
^{6 ad.}
^{2, 24.}

- pauc εν αυτος | αλα c. Δ*BDLA 1. 28. 209. al pauc .. ε αλας (ὑ praem
το) c. Δ**CEFGHKMSUVXΓ al pler
- X. 1. κακειθεν c. ΔFGHKLMU(?)VXΓ al pler .. BCDEA al¹⁵ fere και
εκειθ. (Lu 49. :: cf ad Mt 18, 33. 28, 10. Supra 7, 24. και εκειθεν
non flect) | και περαν c. BC*L cop .. c**DEA 1. 13. 28. 69. 124. 209.
y^{scr} 2.P^o al²⁵ fere it vg go syr aeth al περαν (: ita Mt lectione non
flect) .. ε δια του περ. c. ΔΕFGHKMSUVXΓ al pl (47. δια το) syrP | συν-
πορ. c. ABCA etc .. ε (Lu) συμπορ. c. EFGHKLMUUVXΓ al pler | -ρει-
ονται (1. 13. 28. al plus² -εται) παλ. (13. 69. 124. 10.P^o b cff² i syr
arm al om) οχλος (x al pauc οι οχλ., 1. 13. etc οχλος vel ο οχλ. vel
οχλ. πολυς) .. d al συνερχεται παλ. ο οχλος, item convenit - turba it pler
arm | και ως ειωθει .. d b ff² i arg ως ει. και
2. προσελθ. φαμ. (φαρ. [et. Gb Sz] c. ΔEFGHKLMUUVXΓ al pl; ε οι φαμ.
c. CVX al sat mu, 1. al post αυτον pon; ff² quidam) .. d abk om |
επηρωτων (c^{scr} -ρωτων, item c επηρουν vitiose, Δ ηρωτ.) c. BCDEMA
al¹⁵ fere OΓ, item interrogabant it vg al .. ε -τησαν c. ΔEFGHKMSUVXΓ
al go al
3. 4. μωυσης c. BDKMA al pm etc (cf ad Mt 8, 4. 17, 3. Mc 1, 44.) .. ε
μωσης c. ACEFGHLSUVXΓ al pl
3. ενετειλατο .. d* 28. ετειλατο
4. ειπαν c. BCD (allisque ut vdtr) .. ε -πον c. ΔEFGHKLMUUVXΓA al
pler | επετρ. (inssit k cop aeth) μω. c. BCDEA 124. y^{scr} 48. ev al alii k
cop aeth .. ε μω. επετρ. (1. 118. 209. 299. c^{scr} ενετειλατο) c. ΔEFGHK
MSUVXΓ al pler f g² vg go al .. 2.P^o a cff² om μω., 131. b om επετρ.
μω. | γραψαι .. 61. b δουναι, d δουναι γραψαι, c d ff² dare scriptum
5. αλ αποκριθ. ο ις c. ΔEFGHKMSUVXΓ al ut vdtr omn it pler vg (a b
al vg quibus resp., k resp. autem, ff² resp. vero) go syr (om και) syrP al
.. BCLE cop ο δε ις (49.), item c ipse vero | αυτοις .. d 285. 252.*
om | εγραψεν .. d c g² k add μωυσης, item al aliq ante προς, b post
ταυτ., g¹ post υμιν | υμιν .. d 13. 28. 69. al⁵ b c g² k arm Quaest om
6. κτισεως (Γ al κτησ.) .. d 255. 36. ev b f ff² syr persP om (: ut Mt) |
d* θηλυν

αὐτοὺς· 7 ἔνεκεν τούτου καταλείπει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ
καὶ τὴν μητέρα, καὶ προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ,
8 καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. ὥστε οὐκέτι εἰσὶν δύο ἀλλὰ
μία σὰρξ. 9 ὁ ὄν ὁ θεὸς συνεζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωρίζεται.
10 (104.10) καὶ εἰς τὴν οἰκίαν πάλιν οἱ μαθηταὶ περὶ τούτου ἐπηρώ-
των αὐτόν. 11 (106.2) καὶ λέγει αὐτοῖς Ὅς εἰάν ἀπολύσῃ τὴν
γυναῖκα αὐτοῦ καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται ἐπ' αὐτήν· 12 καὶ
εἰάν γυνὴ ἀπολύσῃ τὸν ἄνδρα αὐτῆς καὶ γαμήθῃ ἄλλῃ, μοιχᾶται.

Mt 5, 32.
Lc 16, 18.

6. αὐτοὺς (D 86.² 219. b fff²-k⁴ fu go aeth persP Quaest om) c. BCLA e ff² cop cat^{ox} comm .. ε add ο θεος, Lu [ο θε.] c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler itP¹ vg go syr^{tr} al cat^{ross}
7. ενεκεν .. D 13. 28. 69. 124. 346. e^{scr} 2.P^o al⁶ b c ff²-g² harl gat mt fu sax aeth arm Quaest praem και εκεν (: ο Mt) | τον πατ. αυτου (DM^o om) κ. τ. μητ. (D add αυτου, M αυτου, item snam itP¹ go al) | και προσκολλ. προς την γυν. (ACLA 1. al⁵ a c fg² gat mt tol τη [C om] | γυναικα: ita Ln :: cf Mt) αυτου c. ACDEFGHKLSUVXΓA al fere omn vv fere omn (k corrupte et inprobita^s mulierem, fortasse ortum ex et ad-herabit ad mul.) .. B 48.^{ev} go om (49. :: gravibus rationibus omissio commendatur: at videntur verba salvo nexu vix abesse posse.)
8. μια σαρξ c. BDEGLM^oSVXIA al pl it vg etc .. ACFKM^oUG al plus²⁰ go cop al σα. μια (: at ita Mt paucissimis discedentibus)
9. ουν .. D⁸⁷ om | ὁ .. AG al pauc om | χωρίζετω .. Δ (sed non δ) -ζεσθω
10. εις την οικ. (Gb^o) c. BDLA 9.^{ev} 10.^{ev} 12.^{ev} 18.^{ev} 19.^{ev} 36.^{ev} 49.^{ev} y^{scr} al² vel² p^o b (in domum) .. ε εν τη οικια c. ACDEFGHKMSUVXΓ al pler item (in domo vel domi) itP¹er vg etc | οι μαθητ. c. BCLA 28. 18.^{ev} 19.^{ev} 36.^{ev} 49.^{ev} y^{scr} al⁶ vel plur a ck cop .. ε add αυτου (Lu [αυτ.] c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler itP¹ vg go etc | πε. τουτου c. ABC LMXΓA al²⁰ (2.P^o post αυτου pon) a (k de isto sermone) cop syr al .. ε περι του (124. al⁵ om) αυτου (D e ff²-g² add λογου) c. (D) EFGHSUV al pl (al² post αυτου pon) itP¹ vg go syr^P al .. κ 67. 116. 131. 346. 48.^{ev} e^{scr} harl^o om | επρωτων (C o^{scr}-τουρ, LA επερ.) c. BCLA al¹¹ ac plurib .. ε (Ln) -τησαν c. ADEFGHKMSUVXΓ al pl item interrogaverunt it vg al | αυτου .. M om
11. ος εαν c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler .. BCDLA al¹⁰ fere ος αν (Ln :: ita Mt paucissimis differentib) .. 1. 13. 28. 69. 124. 346. 2.P^o a am εαν (1. και εαν) ασηρ (2.P^o αν. post απολ.; 1. versum 12. ante v. 11. ponit) | απολυση .. HK al¹⁰ fere -σει. Item al pauc γαμησει | γαμ. αλλην .. D αλλ. γαμ., item it vg | επ αυτην (al pauc -τη) .. 1. 2. 28. 262. 2.P^o syr persP aeth arm Tert om
12. και εαν γυνη (cop αυτη) απολυση (18.^{ev} 19.^{ev} 49.^{ev} y^{scr} -σασα omisso και sq) τ. ανδρ. αυτης (eadem fere evgl¹ om; item vide post) και c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler fg¹ vg cop syr^P al .. BCLA (ita Gb^o 49.) και εαν αυτη απολυσασα τον ανδρ. αυτης (C αυτου, Gb^o) (Δ add

13 ^(106.2) Καὶ προσέφερον αὐτῇ παιδία ἵνα ἀψηται αὐτῶν· ^{Mt 19, 12-15. Lc 18, 15-17.} οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμων τοῖς προσφέρονσιν. 14 ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ἠγανάκτησεν καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρὸς μέ, μὴ καλύετε αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. 15 ἴμην λέγω ὑμῶν, ὅς ἐάν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ὡς παιδίων, οὐ μὴ εἰσελθῆ εἰς αὐτήν. 16 καὶ ἐναγκαλισάμενος αὐτά, εἰθεὶς τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτά, κατευλόγει αὐτά.

καὶ) .. D 13. 28. 69. 124. 346. 2.^{pe} it^{pler} go syr arm κ. γυνή εαν (vel si mulier) ἐξελεθῆ (relinquē, reliquerū, discesserū, ezeat) ἀπο του ἀνδρος καὶ | γαμήθη ἄλλω c. AC**EFGHKMSUVXΓ al pler .. BC*LA al¹⁰ fere (Ln 49.) γαμήση ἄλλον (Δ ἄλλη, minuscler ut vdr ἄλλω), D ἄλλον γαμήση, item alii (alio, b d alium) nupserū (k nubet, d duxerū) it vg | μοιχαταῖ .. a b c ff² g² k l add super illum (k illo). Praeterea a b ff² g² add similiter (ff² g² om) et qui dimissam (a add a viro) ducit, moechatur :: e Mt

13 sqq. De h. l. Or: σχεδὸν δὲ ταῖς αὐταῖς λέξεσιν (cum Lc comparat) καὶ ὁ Μάρκος μάλιστα τὰ τελευταῖα ὡσαύτως ἐξέθετο.

13. κα .. F ἴν' | ἀψητ. αὐτῶν c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler it vg al Or .. BCLA 124. 49.^{ev} y^{scr} al pauc αὐτ. ἀψητ. (: ut Lc) | μαθηταῖ .. D 406. 2.^{pe} acf go syr add αὐτου | ἐπετίμων c. ADEFGHKMSUVXΓ al ut vdr om it vg al .. BCLA cop go ἐπετίμησαν (: ita Mt; cf et. Lc) | τοῖς προσφέρ. (Γ add αὐτα) c. ADEFGHKMSUVXΓ al ut vdr omn (sed 1. 118. τ. φερουσιν, 255. τοὺς προσφέροντα; it^{pler} vg go syr^{utr} al .. BCLA ck cop αὐτοῖς (: ita Mt et Lc)

14. U om ὁ | εἶπεν .. 1. 13. 28. 69. 124. 346. 2.^{pe} syr^p m^g arm praem ἐπιτίμησας | παιδία .. D* παιδαρία | μη (Gb Sz) c. BEFGHKM*SUUVXΓA al¹⁰ fere cop sl Thph .. ζ (Ln) καὶ μη c. ACPLM** al mu it vg go al (: at ita Mt et Lc)

15. ος εαν c. ΔEFGHKMSUVXΓ al pler .. BCDLA 1. al pauc ος αν (Ln) | παιδίων .. y^{scr} 49.^{ev} al pauc praem το | εἰσελεθῆ ε. αὐτην (it vg non intrabit [k introitū] in illud) .. D^{sr} ε. αὐτ. εἰσελευσεται -

16. ἐναγκαλισάμενος (i. -λισάμενος, x -λήσαμενος) .. D bcf ff² προσκαλισάμενος | εἰθεὶς (1. 13. 28. 346. τιθων, 1. καὶ τιθ., D εἰθεῖ item it^{pl} al) τ. χεῖρ. ἐπ αὐτ. (D add καὶ item it^{pl} al) h. l. c. A(D)EFGHKMSUVXΓ al pler it vg go syr¹ syr^p ed al .. BCLA al¹⁰ fere cop syr^p ed aeth cat^{comm} (vdr) ad finem versus pon (49. :: at maluerunt participia seiungere et, quod aptius videbatur, εἰθεὶς ad κατευλόγ. adnectere, omisso una αὐτα tertio) .. 106. a om, syr^p habet c.* | κατευλόγει (L y^{scr} cat^{comm} κατηλ.) c. BCLA al¹⁰ fere cat^{comm} (sed isti test pler post ἐναγκ. αὐτα pon) .. ζ ηυλόγει c. Γ (?) al, item (Gb' Sz Ln) ΔE HK* MUVX al pl ευλόγει (κ -γη) .. FGK** al⁷ vel plur Thph ευλόγησεν (: κατευλόγειν hoc uno loco in N. T. habetur, item rarissimum est apud LXX) | αὐτα extr .. BCLA al¹⁰ fere om, transposito (vide ante) κατειλ. (ita 49. :: vitandum videbatur triplex αὐτα)

17—27
Mt 19, 16—26.
Lc 18, 18—27.

17 (206.1) Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ εἰς ὁδόν, προσδραμὸν εἰς καὶ γονυπετήσας αὐτὸν ἐπηρώτα αὐτὸν Διδάσκαλε ἀγαθέ, τί ποιῶ ἵνα ζῶν αἰῶνον κληρονομήσω; 18 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ Τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς εἰ μὴ εἰς ὁ θεός.

• E. 30, 12—16.

19 τὰς ἐντολάς οὐδας Μὴ μοιχεύσης, μὴ φονεύσης, μὴ κλέψης, μὴ ψευδομαρτυρήσης, μὴ ἀποστερήσης, τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα. 20 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ Διδάσκαλε, ταῦτα πάντα ἐφυλάξαμην ἐκ νεότητός μου. 21 (106.2) ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐμβλέψας

17. ἐκπορ. .. r fscr πορ. | προσδραμων (al προδραμ., itpl^r vg procrevens vel praecurr., al Clem προσελθ., al¹ δραμ.) εἰς (al mu Clem τις, al pauc syrp mss add πλουσιος) .. ΔΚΜ al plus²⁶ arm ἰδου τις (μ om) πλουσιος προσδραμ. | και .. Δ itpl¹ (k om προσδρ.) vg cop om | γονυπετήσας .. D 28. 69. 124. 346. -πετων | ἐπηρωτα (D ηρωτα) αυτον .. D al¹ b f ff²-k l go syr arm add λεγων

18. Exscripsit haec: 18—31. Clem; item uberius tractat Or, ratione habita Matthaei haec adnotans: ὁ δὲ μὴν. και λουκ. φασι τὸν σωτήρα εὐρηκέναι Τί με -- εἰς ὁ θεός· ὡς τὸ τεταγμένον ἀγαθὸς; ὄμοια ἐπὶ τοῦ θεοῦ μὴ ἂν ταχθῆναι και ἐφ' ἑτέρου τινός. Eadem narratione utuntur Homelem Iust² Marcossii (apud Ir) Naass (apud Hipp) Valent (apud Clem): de quibus vide ad Mt, ubi et. locum similem ex evgl Hebr adscripsimus. | r om ᾠ | εἰς ὁ θε. (et. Clem Or; alibi Or⁴ add ὁ πατηρ) .. D monos εἰς (b unus ac solus, c ff²-gat solus) θεος

19. μὴ φον. (DS^r k πορμενης, item r: vide post) h. l. (ut Lc) c. Α(Δ)ΒΓ ΔΕΖΗΘΙΚΜΣΥΧ pler itpl¹ vg go syrp aeth al Clem .. BCA 115. 240. 244. al pauc c cop ar ante μὴ μοιχευσης (κ -σις) pon (Ln :: ut Mt) .. r (vide ante) syr persP post κλειψ., 1. 118. 209. 300. f plane om (Gb⁰) | μ. κλειψ. (c πορν.) .. 300. ff²-om | ψευδομαρτυρησης .. D -σις | μὴ αποστερησης (itpl¹ vg ne fraudem feceris; ac non abnegabis, k ne abnegaveris) .. B*KA 1. 28. 69.* 118. 209. escr al¹⁵ fere arm Thph om | σου .. D Clem om | μητέρα c. ΑΒΔΕΘΗΚΜΣΥΧΓΑ al pler ff²-g¹⁻²-k l vg syrp al Clem .. CF 28. 124. 238. al¹⁰ ab cf go cop syr add σου (Ln :: cf Lc)

20. ο δε (Δ om ο δε, c b g¹-am int και) αποκριθεις (BA cop om :: ut Mt et Lc) ειπ. (c. ΑΔΕΦΘΗΚΜΣΥΧΓΓ rell ut vdr omn; BCA εφη :: cf ad Mt 19, 21 et 18; Clem λεγει) αυτω (κ al⁸ g¹-k am om) | διδασκαλε .. κ 1. 209. al⁵ Clem om (: ut Mt et Lc) | ταυτ. παντ. (ut Lc) c. ΑΒΣΕΦΘΗΚ ΜΣΥΧΓΑ rell ut vdr omn itpl^r vg (et. am mt emm al) go al cat^{ox} .. D bk fu ing al Clem Or πα. ταυ. (Ln, de c falsus :: ceterum ita Mt plurib dissentientib); εφυλαξαμην c. ΒΣΕΦΘΗΚΜΣΥΧΓΑ al fere omn catt .. AD 28. Clem Or -ξα (Ln :: ita in Mt et Lc legendum vdr), 1. 209. 2. P^o εποιησα | εκ νε. μου .. KM 13. 28. 69. 124. 346. 2. P^o al²⁶ fere a c arm syrp c.* vel mss add τι ετι υστερω (: e Mt)

21. ᾠ .. ΔΚΓ al¹⁰ om | D εβλεψ.

AD ARCENDAS CALUMNIAS.

Quem Sam. Prid. Tregelles nuper edidit librum, inscriptum: *An introduction to the textual criticism, etc. of the N. T., eum auctor non satis habuit utilibus laboribus insignire, sed plurimis mirae temeritatis obtreccionis perfidiae documentis deformavit. Cuius rei exempla pauca haec sunt.*

Pag. 184. circa editionem codicis Nitriensis haec habet: The intention of publishing the Nitrian fragments had been communicated by Tregelles to many, and amongst others to Prof. Tischendorf. After, however Tregelles had made all the arrangements for the publication, and just as he had completed a reexamination of the MS. for that purpose, he received a communication from Prof. Tischendorf, stating that it would be superfluous for an edition of it to appear in England, because he was about to bring one out at Leipsic." Quae res sic habet. D. 24. m. Aug. 1854. Tregelles mihi scripsit: „Mon sujet en venant à Londres est à collationner des fragmens Palimpsestes dans le Musée Britannique (les 45 feuilles que vous appelez B), qui sont trop considerable pour etre negligé dans mon N. T. qui est maintenant dans les mains des imprimeurs.“ Ego vero m. Mart. medio a. 1855. tertium in Angliam profectus sum ut labores antea nondum absolutos reciperem. In his non ultimum locum occupabat codex Nitriensis, quem quum S. V. Cureton edendi consilium abiecisset, indicatum a me a. 1850. in prolegg. ed. N. T. (p. XIV.: „Editionem parat S. V. Cureton.“), altero volumine Monumentorum Sacr. edere constitueram. Aliquot diebus postquam Londini incepissem codicem describere, bona fide ea de re certiore feci Tregellium, invitans ut et ipse Londinum veniret. D. 22. m. Mart. 1855. respondit ille his: „Il me semble que vous avez lu les Fragmens de S. Luc bien vite: ce palimpsest m'a occupé pour quelques semaines. Si vous le publiez, il faut que vous soyez fort exact, car il y a aussi des personnes qui examineront votre impression avec un rigueur severe. Il y a aussi des personnes qui ont proposé publier ce MS. en Angleterre il y a deux ou trois années. Dans votre edition du palimpsest qui contient une partie du N. T. il y a des lettres qui vous avez indiqué comme illisible qui je suis certain qu'on peut déchiffrer avec soin; mais pour cela il faut avoir une grande patience. En vérité vous avez fait beaucoup pour tous ceux qui sont occupés avec des choses critiques: il serait presque incroyable si il n'y avait pas quelque chose pour des autres à déchiffrer apres vous.“ Quemadmodum igitur anno 1854. ne

litterulam quidem ad me scripserat de edendo a se codice, ita nec tum quum ei significaveram secundo Monumentorum volumini a me editionem destinatam esse, aliud rescripsit nisi hoc: il y a aussi des personnes qui ont proposé publier ce MS. en Angleterre. Brevi post respondi inter alia ei haec fere: „Les travaux que je me suis efforcé, depuis presque une vingtaine d'années, d'exécuter pour la science sacrée, sont des plus consciencieux; je regarde toute ma vie comme un sacrifice pour la science sacrée. Il y a des amis reconnaissans dans le monde, j'aimais toujours à vous compter parmi eux. Quant aux ignorants, aux envieux, aux ingrats, le monde en est plein; j'en ai souffert depuis le commencement de ma vie littéraire: la grâce de Dieu nous les donne aussi bien que les amis; mais elle m'a aussi donné les moyens de poursuivre toujours avec succès mes entreprises, dont on s'est moqué assez souvent. . . . Je n'ignore point que je ne suis pas exempt de l'erreur, que mes travaux, tout consciencieux qu'ils soient, ne sont pas libres de fautes; mais je serai toujours heureux de trouver des personnes instruites et consciencieuses qui se mettent à me contrôler. La science n'y pourra que gagner; les sérieux amis de la science sauront toujours apprécier ce que j'ai fait, malgré les efforts des méchants et des envieux.“ Rursus die 31. m. Mart. Tregelles rescripsit: „Il faut que je vous dis que le palimpseste dans le Mus. Brit. est le MS. que j'ai eu l'intention de publier il y a quelques années, comme je vous ai écrit en 1853 (!!), et maintenant je trouve que le libraire qui avait l'expectation de le donner au public par mes soins desire le faire. . . . Ceux, pour lesquels je travail, me tiennent à mes promesses, et comme on a publié l'Homère en Angleterre, il me semble que le S. Luc doit être publié naturellement ici aussi. Vaudra-t-il mieux qu'il y aura ce MS. publié en deux éditions; le mien séparée, et le votre avec des autres monumens?“ Ad haec ego nihil respondi. Si enim verum erat quod — m. Mart. a. 1855 — scripserat: „Ceux, pour lesquels je travail, me tiennent à mes promesses,“ non erat quod expectaret alterum Monumentorum meorum volumen, quod circa initium a. 1857. prodiit. Cuius prospectum quum edebam exeunte fere anno 1855, Tregellio misi cum litteris, quibus ni fallor dicebam honarum litterarum non eam mihi rationem esse videri ut quae Lipsiae edantur, in Anglia pro peregrinis sint habenda. At quum jam m. Mart. a. 1855. proposuisset ille ut, quae cum aliis monumentis equidem coniuncta ederem, ipse singulari ederet libello, quid tandem impedit quominus textu 45 foliorum nulla mora edendo promissis suis satisfaceret? Quod utut est, ea quae nunc de eadem re scripsit eiusmodi sunt ut oblitus sit, mendacem oportere esse memorem.

Eadem vel peiore etiam fide circa codicem Claromontanum versatus est. Cuius edendi quae studia mea fuerint, plane expositum est in prolegg. cod. Clarom. p. XXXV sqq. In his eminet hoc quod, quum in paranda editione N. T. II. Lips. intellexissem, post curas meas intra annos 1840. 1841. 1842 bis iteratos quartam totius codicis retractationem valituram esse ad correctorum lectiones ex apographo meo recte edendas, hieme a. 1849. rursus Parisios repetii novumque intra aliquot menses totius codicis examen institui, unde exemplum meum quibuscunque locis opus erat emendatum est. Hoc quum optime sciret Tregellius atque in editione perscriptum videret, nihilominus et in libro suo: *An account of the printed text 1854.* p. 164. et in altero: *An introduction* p. 192. rem ita tradidit ac si ex meis et ipsius notis confecissem appendicam („sixty-two quarto pages“). Ac probaturus quantum ipse hanc ad rem valuerit, scribit: „whoever compares these corrections of D in Tischendorf's Gr. Test. with the Appendix to Cod. Clar., will see that many amendments have been introduced.“ Cautè igitur silentio praeteriens et hoc loco et in libro nuperrimo, ad emendandas correctorum lectiones, ut in apographo meo dudum notatae indeque ad N. T. 1849. adhibitae erant, eodem anno exeunte me repetisse iter Parisinum, finxit ex differentia apparatus Novi Test. 1849. et appendicis cod. Clar. 1852. disci posse studiorum ipsius gravitatem. Quum Tregellius Lipsiae me adisset a. 1850, sane die aliquo antemeridiano attulit libellum, unde coram mihi indicabat nonnullorum locorum lectiones quas in ed. Ni. Ti. mea a. 1849. non recte notatas deprehenderat. Quum vero brevi ante ad ipsum codicem diligentissime exegissem totum apographum meum, vix operae pretium erat. Id quod ipse videtur sensisse notans l. l. „sometimes indeed we differed as to which hand had made the correction, and then Tisch. has given simply his own opinion.“ Nihilominus eius rei, quoad aliquid momenti habere videbatur, fideliter in prolegg. p. XXXVII. rationem reddidi. At mirari satis non possum, re pessime depravata eo nunc Tregellium arrogantiae processisse ut appendicem ed. meae codicis Clar. „printed from his and my notes“ dicere auderet.

Anno 1855. in *Monum. sacr. ined. Nov. Coll.* volumine I. plura Novi Testamenti fragmenta edidi ex cod. palimpsesto antiquissimo, quem brevi ante secundo itinere orientali cum codicibus aliis pretiosissimis multis ex mille annorum tenebris protrahere contigerat. Quo de labore ille (*An introduct.* p. 186. item 184.) breviter sic: „In the printed edition there are oversights and omissions.“ Jam supra significavi consentire me Tregellio scribenti: „il serait presque incroyable si il n'y avait pas quelque chose pour des autres à déchiffrer après vous.“ Quam-

quam enim nulli unquam operae peperci, tamen facile credo atque scio in tot tantisque laboribus, quibus alios — summo Bentlejo non excepto, cf. *Anecd. sacr. et prof.* p. 213. — in legendis maxime iudicandisque veteribus codicibus saepissime erroris convincere debebam, me ipsum passim errasse. Tamen non possum quin, quod de editis meis fragmentis ille scripsit, pro audaci calumnia habeam, nisi vitiosos editionis locos luculenter docuerit.

Eiusdem libri pag. 139. de editione N. T. mea a. 1849. refert: „the readings of the versions are in general (with the exception of the Latin) taken entirely from others, and so too are the most part of the patristic citations.“ . . . „Omnia non possumus omnes.“ At vero ipse in prolegg. eius editionis pag. IX. sq. accurate exposui quantum consumpserim laboris quum in versionibus (praeter Latinam) tum in patribus ad apparatus criticum adhibendis. Ibi, ut nonnulla excerpam, est, evangeliorum versionem copticam sah. basm. e novissima ed. Schwartzii, ad actus epistolas apocalypsin copt. ex ed. Wilkinsii, sah. e Woidio, basm. ex Engelbretho me contulisse. Porro: „Ad actus epistolas apocalypsin diligenter contuli syr. Peschito ed. a Schaafo, syr. post. a I. White editam, item goth. ex ed. Loebii et Gabelentz, item aeth. et arab. ex polygl. Londin.“ „Ex patribus postquam per evv. Clem. et Orig. duce potissimum Griesb. (in *sympb. crit.*) denuo contuli, porro pauca antiquissima duorum priorum saec. monumenta et Iren. (ex Mass.), item pp. Lat. sat multos duce Sabatario: ad acta a prioribus inde capp. continuo contuli Chrys. Theophyl. Oec., ad epp. cath. Theophyl. et Oec., ad Paul. epp. Chrys. Theodoret. Jo. dam. Theoph. Oec., ad apoc. Andr. et Areth. Porro ad actor. et epp. locos permultos contuli, praeter eos quibus iam ad evv. utebar, Ath. Cyr. hier. Dial. c. Marc. item Hipp. et Dionys. alex. Passim vero etiam hos: Amphilochem, Anast. sin. Archel. Bas. M. Caesarium“ etc. (Sequuntur alii patres plus triginta.) Ad haec quomodo quadrat Tregellii nota?

Sed taedet id genus plura videre. Scilicet hominem praeevidiam caecutientem nihil pudere planum est. Quod paucis probandum duxi propter theologos Anglos eos, qui ex longo iam tempore mea circa textum sacrum studia magno favore ornarunt eaque re hos ipsos labores maiorem in modum promoverunt. Illos vero, qua sunt iustitia sinceritate verique amore, obtrectatorum iniurias pronis auribus accepturos numquam credam.

Dab. Lipsiae m. Apr. 1857.

C. T.

αὐτῷ ἠγάπησεν αὐτὸν καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἐν σε ὕστερεϊ ὕπαγε, ὅσα ἔχεις πώλησον καὶ δὸς πτωχοῖς, καὶ ἔξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ, καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι ἄρας τὴν σταυρὸν. 22 (100.2) ὁ δὲ στυγνάσας ἐπὶ τῷ λόγῳ ἀπῆλθεν λυπούμενος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά. 23 καὶ περιβλεψάμενος ὁ Ἰησοῦς λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ Πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελεύσονται. 24 οἱ δὲ μαθηταὶ ἐθαμβοῦντο ἐπὶ τοῖς λόγοις αὐτοῦ· ὁ δὲ Ἰησοῦς πάλιν ἀποκριθεὶς λέγει αὐτοῖς Τέκνα, πῶς δύσκολόν ἐστιν τοὺς πεποιθότας ἐπὶ χρήμασιν εἰς τὴν βασι-

21. *εἰπ. αὐτῷ* .. κμ 13. 28. 69. 124. 346. 2.^{po} y^{ser} al¹⁷ copedd² aeth syrP c.* add *εἰ θελεῖς τελειὸς εἶναι*, atque eadem post *υστερεῖ* add al¹⁵ fere arm Clem (: e Mt) | *σε* c. BCMA 28. 48.^{ev} y^{ser} al⁶ ac plurib .. *ς* (Ln) *σοι* c. ADEFGHKMSUVXΓ al pl Clem cat^{ox} (: Lc *σοι* *λειπει*, lectione non fluct) | *πτωχοῖς* (Gb^{''}) c. ADEFGHKMSUVXΓ al plus⁹⁰ go Clem cat^{ox} Thph .. *ς* *τοῖς* *πτωχ.* c. CD al mu | *ἔξεις* .. HKΓ al *ἔξης* | *ἐν οὐρανοῖς*, sed ipse* corr -*νω* | *ἀφ. τὸν σταυρ.* (13. 69. 124. 238. 346. al¹⁵ syr perss add *σου*, idem κ* additurus erat) c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler go copedd² syrP al, item ante *δεῦρο* G 1. 13. 28. 69. al⁵ a syr arm al IrInt .. BCDA 406. 2.^{po} itpler vg coped¹ Clem (Aug Amb Hil sine nomine evglstae) om, hinc Lu [*αφ. τ. στ.*] :: at desunt ap Mt et Lc lectione non fluct

22. *στυγνάσας* .. D *εστὺγνάσεν* addito *καὶ* ante *ἀπῆλθεν*. Similiter b c d ff² *contristatus est* (bd om) - - *et abiit* (c recessu) | *τῷ* *λογῷ* .. D 28. 124. 346. 2.^{po} itpler (non vg) al praem *τοῦτῳ* | *κτημ. πολλ.* (g¹ vg *possess. multas*, c mu. *poss.*) .. D *πολλά* *χρηματα* (b ff² d *multas pecunias* [b add *et agros*], a -*am -iam*, f *divitias mu.*, k mu. *div. et agros*). Ita et. go legisse vdr. Similiter in Mt lectio fluct

23. *λέγει* .. C *ελεγεν*, Δ al⁵ *ειπεν* | *τα* .. C om | *εἰσελεύσονται*: cf ad v. 25. quae h. l. D a b ff² add

24. *μαθηταί* .. D 1. al⁵ itpler add *αὐτῶν* | D *εθαμβ.* | *ἴσ.* .. A om | *πάλιν* .. Λ al pauc g² om (11. a post *ἀποκρ.*) | *λέγει* .. Δ 2.^{po} al pauc *ειπεν* | *τέκνα* c. BCDEFGHKMSUVXΓ al pler .. A 1. 299. 300. al⁵ Clem *τεκνια* (Ln, item *filioli* it (et. *δ*; d *fili*) vg .. EGK al²⁰ om (: forma *τεκνια* istum in modum magis quam *τεκνα* adhiberi solet, ut fit toties per 1. Ioh, item Ioh 13, 33. Gal 4, 19. Hinc et. *filioli* esse vdr; interpres vero Latinus, qui minime cum A discendentibus reliquis facere solet, vix *τεκνια* legit.) | *τοῖς* *πεποιθότας* (xg al -*θωτας*) *επι* (ita c. ACEFGHKMSUVXΓ al¹⁰⁰ fere Clem; *ς* [Gb⁹⁰] add *τοῖς* c. D al non ita mu) *χρημ.* (a *qui pecunias habent vel confidentes in eis*, c *divitem*) c. ACEFGHKMSUVXΓ rell ut vdr om itpler vg go copedd² syr^{utr} al Clem .. BA k coped¹ om (: ea verba salvo nexu vix possunt abesse. Omissis vero augeri videbatur sententiae vis.)

λείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν. 25 εὐκοπώτερόν ἐστιν κάμηλον διὰ τῆς τρυμαλίας τῆς ῥαφίδος διελθεῖν ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν. 26 οἱ δὲ περισσῶς ἐξεπλήρουντο λέγοντες πρὸς ἑαυτοὺς Καὶ τίς δύναται σωθῆναι; 27 ἐμβλέψας αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγει Παρὰ ἀνθρώποις ἀδύνατον, ἀλλ' οὐ παρὰ θεῶν· πάντα γὰρ δυνατὰ ἐστὶν παρὰ τῶ θεῶν.

26-27
Mt 19, 27-10.
Lc 18, 27-10.

28 Ἦρξάτω λέγειν ὁ Πέτρος αὐτῶ Ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφήκαμεν

25. εὐκοπῶτ. (Clem εὐκολῶτ.) .. Δ add δε, al¹⁵ fere γαρ | κάμηλον .. ἡ^{ser} syrP καμῖλον | της (c. BEGHMSVX al pl Clem; ACDFKMG al plus⁴⁰ om: ita Ln, Gb^o :: ut Mt et Lc) τρυμ. (13. al τρυπηματος) της (c. BE FHSVNX al pl Clem; ACDFKMG al³⁰ fere om: ita Ln, Gb^o :: ut Mt et Lc) ραφιδ. (13. al Clem βελονης) διελθ. (δι. c. BC[D]K 1. al sat mu, item *transpire* itPl vg cop syrP etc; AEFHMSVUXG al pl a k [ak alterum *εισελθ.* non exprim] go syr syrP^{ms} al Clem Thph *εισελθ.*: ita Gb^o :: uno certe loco διελθ. legendum, sed difficile dictu utro, quum in Mt Mc Lc pari fere auctoritate utatur. Sed cf ad Mt et Lc). Totum istum versum d a b ff² ante v. 24. transpon hunc in modum: ταχειον καμηλος δια τρυμαλιδος ραφιδος διελεισεται (a *ιστραβι*) η πλουσιος εις την βασιλειαν του θεου

26. περισσως .. F om | προς εαυτους (p^{ser} pr. αυτ., m² pr. αλληλων, 68. εν εαυτοις) .. BCA cop arP pr. αυτον .. 7.P^o ar^o ar^o Clem om (: ut Mt et Lc)

27. εμβλ. (d *εμβλ.*) c. BC²A 1. 18. ev 19. ev 49. ev (allisq ut vdir) go cop a (*quos intuens*) .. ε (Ln) εμβλ. δε (: at ita Mt lectione non fluct) c. AC²DFGHKMSVUXG al pler k syr^{utr} al (itPl^{or} vg et *intuens*. Clem o δε εμβλ. omisso o ω) | αυτοις (r post o ω, al post λεγ., al om) o ω ληγει (r Clem ειπει, al aliq εφη, a k *διξι*) | αδυνατον (r -τα) c. ABC²FGHMSVUXG al pler itPl^l vg go cop al Clem (*ειπει οτι*) .. C²D al¹⁰ h (g² *haec imposs. videntur*) syr arm praem τοιτο, Ln [τοιτ.] :: e Mt. Item d al pauc (it vg etc) add εστιν :: e Mt | αλλ ου πα. (Clem *οτι πα. ανθψ. αδ. πα.*) θεω (c. BCEFGHMSVUXG al plus⁶⁰ Clem; ε [Gb^o] Ln praem τω c. ADK al mu; Clem add *δυνατον*)· πα. γαρ (247. om) *δυν. εστιν* (n 124. al⁹ om; 90. q^{scr} add τω πιστεινοτι) παρ. (10. om) τω (124. om) θεω .. d 157. a ff²· k (bc) παρα δε (k om) τω (157. om) θε. *δυνατον* (bc *omnia possid. sunt*) .. Δ 1. al¹² arm om *παντα usq πα. τ. θε.* (Gb^o :: at sic ad Mt et Lc conformarunt)

28. ηρξάτω (Gb Sz) c. ABCEFGHMSVUXG al plus⁶⁰ cop¹ Clem .. ε και ηρξ. c. d al itPl^{er} vg syr^{utr} aeth al .. k al⁴⁵ fere f cop² go si catt^{ixt} ηρξ. δε, al¹ syrP^{ms} *τοτε ηρξ.*, 406. y^{scr} ηρξ. οιν | λεγ. ο πε. αυτω (28. 2.P^o cop ante ο πε., 1. 124. ante λεγ. pon) c. BCA item 28. 2.P^o cop item 1. 124. .. ε (Ln) o (d om) πε. λεγ. αυτ. (am ing b al ante λεγ., vg^{ed} ante ο πε., c syr om) c. ADEFHMSVUXG al pler vv pler Clem (: ηρξ. o ω λεγ. et similia non fluctuant Mt 4, 17. 11, 7. 16, 21; videnturque illa magis ex usu dicta esse. Contra paullo alia est ratio locorum 2, 23. 6, 2. — ad quem non conferri debebat 10, 28. — Lc 20, 9.) |

πάντα καὶ ἠκολουθήσαμέν σοι. 29^(110.7) ἔφη ὁ Ἰησοῦς Ἄμην λέγω ὑμῖν, οὐδεὶς ἐστὶν ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν ἢ ἀδελφούς ἢ ἀδελφάς ἢ μητέρα ἢ πατέρα ἢ τέκνα ἢ ἀγροὺς ἔνεκεν ἐμοῦ καὶ ἔνεκεν τοῦ εὐαγγελίου, 30 εἶν μὴ λάβῃ ἑκατονταπλασίονα νῦν ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ οἰκίας καὶ ἀδελφούς καὶ ἀδελφάς καὶ μητέρας καὶ τέκνα καὶ ἀγροὺς μετὰ διωγμῶν, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζωῆν

ἠκολουθήσαμεν c. BCD (al?) .. ε - θησαμεν c. ΔΕΦΓΗΚΜΣΥΝΧΓΑ (Δ* pergit σοι) al longe pler Clem (: at sic Mt et Lc) | σοι .. al² b gat add (e Mt) τι αρα εσται ημιν

29. εφη ο ιω c. βα cop .. ΔMSUX al plus²⁵ itpl vg go syr al αποκριθεις (go add αυτοις) ο ιω ειπεν (Gb Ln), item CEFGH al plus³⁰ syrp aeth και αποκριθ. ο ιω ειπ. (Sz), item ε αποκριθ. δε ο ιω (r om) ειπ. (D d om; Clem¹ λεγει, al add αυτοις) c. DK(r) al pl e ff² k q al Clem² (: cf 9, 38, 12, 24, 14, 29. quibus locis omnib pro εφη substitutum est a plerisq αποκριθ. ειπεν. Mt et Lc ο δε — ιω — ειπ. απτ.) | υμιν .. Δ c^{scr} add οτι | οικιαν (FM 92. cop syr aeth —ιας; ut Mt) .. D b om | η μητερα (cop² —ρας) η πατ. c. BCD 106. 2.P^o cf q am go cop¹(et²) .. ε η πατ. η μητ. c. ΔΕΦΓΗΚΜΣΥΝΧΓ al pler b (patr. aut mat. ante aut frat. aut sor.) g¹⁻² | vgd e[ms] pl sax syrt^r al (: ita Mt) .. D a ff² k har¹ om η πατ. | η τεκνα (r om haec) η αγρους (bk om η αγρ.) c. BDA 1. 66. 209. 2.P^o it (exc fq) vg sax cop arm Clem (libere, sed ita bis: ος αν αφη τα ιδια και γονεις κ. αδελφους κ. χηματα etc) Or (exscripto Mt 19, 29. insuperque ad πολλαπλ. collato Marci εκατοντ. addit: τηρει το σερμον της γραφης πολυπλασιασιμων και εκατονταπλ. υπισχρομενης αδελφων και etc. ου σιγκατηριθμηται δε τοιτοις γινη ου γαρ ειρηται Πας οστις αφηκεν αδ. η αδ. η γονεις η τε. η αγρ. η οικιας η γυναικα ενεκεν etc. Sed Lc addit. Thph ad Mc: αρα οιν και γυναικας εκατονταπλασιονα; ληψεται; και καν ο καταρατος Ιουλιανος εκωμωδει τουτο.) cat^{ox} comm (προστιθεικε δε ο Λουκ. και περι γυναικος etc) .. ε (Gb^o) praem η γυναικα c. ACEFGHKMSYUX al longe pler fq go syrt^r al Vict in catt | και (D 1. 118. 2.P^o η) ενεκεν (D alphaic —α) c. (Gb Sz) B**CDEFGHKMS**UYXGA al⁰⁰ fere itpl^{er} vg al pler Clem Thph .. ε om ενεκεν (Ln [ερεκ.]) c. AB³S* al mu c k

30. εαν (229. praem και) .. D ος αν, 28. 2.P^o ος ου (omisso μη?), item itpler (k* et nom) vg al mu qui | νιν .. D^{sr} 255. 406. a k q ar p om | οικιας (D a b ff² οικιαν) .. D a b ff² praem ος δε αφηκεν (vide post), c k om οικιας usque διωγμ. | αδελτους κ. αδελφας (M om κ. αδ.) .. D b ff² —λφας κ. —λφους | και μητερας c. BEFGHSUVTA al vg (et. am fu em etc) syr cop al cat^{ox} comm (test pauc vel add vel praem και πατερας) .. ΔOD al⁰ pauc it syrp arm κ. μητερα (Ln), item κκx 218. 220. p^{scr} al plus⁵⁵ go aeth al και πατερας κ. μητερας (218. 220. p^{scr} add και γυναικα) | μετα διωγμων (et. Clem²; D^{sr} 92. syr aeth —γμων), itpler vg cum (b in) persecutionibus .. 25. 114. y^{scr} 7.p^o** 47.0v al⁵ μετα διωγμων (q post persecutionibus sic) | και (D a**? b ff² om; vide ante) εν .. c k εν δε

αἰώνιον. 31 (^{111.2}) πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι καὶ οἱ ἔσχατοι πρῶτοι.

32-34
Mt 30, 17-19.
Lc 18, 31-33.

32 (^{112.3}) Ἦσαν δὲ ἐν τῇ ὁδῷ ἀναβαίνοντες εἰς Ἱερουσόλυμα, καὶ ἦν προάγων αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἔθαμβοῦντο, καὶ ἀκολουθῶντες ἐφοβοῦντο. καὶ παραλαβὸν πάλιν τοὺς δώδεκα ἤρξατο αὐτοῖς λέγειν τὰ μέλλοντα αὐτῶ συμβαίνειν, 33 ὅτι ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς Ἱερουσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ τοῖς γραμματεῦσιν, καὶ κατακρινούσιν αὐτὸν θανάτῳ καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν, 34 καὶ ἐμπαίζουσιν αὐτῶ καὶ μαστιγώσουσιν αὐτὸν καὶ ἐμπτύσουσιν αὐτῶ καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστήσεται.

30. αἰωνιον (B - ian) .. D abc ff² k add λημψεται (c accipit)

31. οἱ ἔσχατοι c. BCEFGHSTU al pm Clem² .. ADKLMVXΛ al²⁰ fere cop ἔσχατοι (Gb Ln :: at ita Mt paucis discedentib)

32 sqq. Or cum Mt comparans: πάντα τῇ τάξει τητήρηκε καὶ ὁ Μάρκος. | ἐν τῇ ὁδῳ .. κ supplet in mg | προαγων .. D⁸⁷ προσαγ. (d praecedens) | καὶ ἔθαμβ. .. al³ om | καὶ ἀκολ. (13. 124. 346. al fg¹ mt al add αὐτον) εφοβ. c. AEFGHMSUVXΓ al pler fg^{1.2} l q vg go syr^{utr} (syrp et sequebantur timentes) al .. BC*ΛΔ 1. 2. P^e cop οἱ δε (c** καὶ οἱ) ἀκολ. εφοβ. .. ck (omissis καὶ et εφοβ.) qui sequebantur eum (k illum) .. DK 11. 28. 61. 157. 251. 408. e^{scr} al plus⁶ ab (Chr?) om (: non dubito quin lectio καὶ ακ. εφ. omnes creaverit turbas. οἱ δε speciosa emendatio est; sed ita si scripserat Mc, quis tandem substituere poterat καὶ? Illud οἱ δε Mt 28, 17. nemo mutavit. Ad substituendum οἱ δε etiam ea quae sequuntur valuisse videntur, unde duodecim ab iis omnibus qui sequebantur distingui apparet.) | παλιν (testes^{all} q om) .. HG al (item evgg ineunte lectione) add ο ἱ | δώδεκα (2. P^e δεκα δυο) .. 124. al (inprimis evgg) add μαθητας αὐτου

33. παραδοθησεται .. κ παραδιδοται | καὶ τοῖς c. ΔBHLVA al sat mu cop .. CDEFGKMSVXΓ al plus⁶⁰ om τοῖς (Ln Gb⁰⁰ :: at ita Mt lectione non fuct) | D* θανατου

34. ἐμπαίζουσιν (CDLX ul ἐμπεξ.) .. Δ -ξωσιν | κ. μαστιγ. αὐτ. (haec om D 47. 115. 258. ff² g² k) κ. ἐμπτύσουσιν (VA al -σωσιν) αἰτω (Δ mt om, al¹⁰ fere αὐτον, al¹⁵ fere om κ. ἐμπτ. α.) hoc ord. c. AEFGHKMSUVXΓ al pler go syr^{utr} al (g¹?) .. BCLΔ 237. 259. 406. 2. P^e abcflq vg sax cop syr^{lhr} aeth κ. ἐμπτ. α. κ. μαστιγ. αὐτ. (Ln 49. :: at iste ordo rei gestae convenientior videbatur idemque in Lc est. Contra nulla idonea caussa inveniri potest cur quis ἐμπτ. ante μαστ. posuerit) | καὶ ἀποκτ. αὐτον (αὐτ. c. A*CEFGHKMSUVXΓ etc; BLΔ 1. 209. al pauc bc om; hinc Ln [αὐτ.]) .. A**D 157. al³ vel plur g² om | μετὰ τρ. ημερ. (Gb⁰⁰ prob Schu) c. BCΔLA (al?) itbl^{er} cop syr^{p ms} .. 5 τη (A* om) τριτη ημερα c. AEFGHKMSUVXΓ al longe pler fg² vg go syr^{utr} aeth al Or (: at ita Mt et Lc)

35 (118.6) Καὶ προσπορεύονται αὐτῷ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης 25-40
Mt 20, 30-33.
υἱοὶ Ζεβεδαίου λέγοντες αὐτῷ Λιδάσκαλε, θελομεν ἵνα ὁ εἶν αὐτί-
σωμέν σε ποιήσης ἡμῖν. 36 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς Τί θέλετε με ποιῆσαι
ὑμῖν; 37 οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ Λὸς ἡμῖν ἵνα εἰς σου ἐκ δεξιῶν καὶ εἰς
ἐξ ἀριστερῶν καθίσωμεν ἐν τῇ δόξῃ σου. 38 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν
αὐτοῖς Οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθε. δύνασθε πῶς τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ
πίνω, ἢ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθῆναι; 39 οἱ δὲ

35. Δ al pauc προσπορευοντ. | Μ ἰωανης | υιοι c. ακμυχ 28. 122. 157. 406.
433. 48.^{ev} al plus³⁰ .. ς (Ln) ος υιοι c. DEFGHLSVΓA al pl Or, item BC cop
οι δυο υιοι :: cf Mt 20, 21. | Γ ζεβεδδαιου | λεγοντ. (D 406. 2.^{pe} a syr
Or και λεγουσιν) αιτω c. BCDLA 2.^{pe} a cop syr arm Or .. ς om αιτω
(Ln [αυτω]) c. ACFGHKMSUVXΓ al longe pler it^{pl}er vg syrP go al
(: similibus locis αιτω abesse solet nec fere a testib additur, cf Mt
8, 25. 9, 14. 13, 36. 14, 15. 15, 1. 18, 1. etc) | ινα .. D^{er} al plus⁶ it^{all}q
om | ο εαν c. ABC^{***} EFGHKLSUVXΓA etc .. C^{*} στι αν, D al pauc ο αν |
απησωμην c. BEFGHKLSUVXΓA etc .. AC -σσιμεν .. D 1. 2.^{pe} (63.?)
ερωτησωμεν | σε c. ABCLA al aliq, item ante αντ. vel ερωτ. DK al aliq,
item vel post vel ante αντ. it^{pl} cop go syrP arm .. ς om c. BFGHMSU
VXΓ al longe pl ciq (k^{*} quot k^{**} quo te) vg al | Η 346. al pauc ποι-
ησαις

36. ειπεν .. D λεγει | τε θελετε .. D (et. d) om; de it vg vide post | με
ποιησαι c. BL, item omissio με post θελετε Δ 282. 29.^{ev} c^{scr} 7.^{pe},
item ς ποιησαι με c. ACFGHKMSUVXΓ al longe pl .. CD (vide ante) 1.
13. 69. 209. 2.^{pe} al^b ποιησω (Gb' Ln), item y^{scr} ποιησομαι, item
106. 251. ινα ποιησω (abi al quid faciam, vg f al quid vultis ut faciam,
q quid vultis faciam; d praestabo) (: tenenda est lectio με ποιησαι vel
ποι. με. Prius confirmant etiam testes qui με omittunt; omiserunt
enim propter θελετε praecedens. Praeterea postpositum pronomen
istud multo magis quam praepositum emendatricem manum prodit.
Altera vero lectio θελετε ποιησω minime est quae emendationem
provocarit, quemadmodum nec loci simillimi 10, 51. 14, 12. 15, 12.
Mt 20, 32. correctores experti sunt. Hinc potius hac lectione sub-
stituta usui consulerunt.)

37. ειπαν c. BC^{*}DLA (al) .. ς -πον c. AC^{***} EFGHKMSUVXΓ al pler | σου
εκ δεξ. c. BC^{*}LA .. ς (Ln) εκ δεξ. σου (at sic in Mt, nec ullus σου ε. δ.)
c. AC^{***} EFGHKMSUVXΓ al pler (vv aliq vel alterum vel utrumq σου
om) | εξ (L σου εξ) αμιστερ. c. BLA, item om σου it^{pl}er .. ς (Ln) εξ
ειρωνυμων σου (Ln [σου]) c. ACFGHKMSUVXΓ al fere om a f vg etc,
item absque σου D 2.^{pe} (: at εξ ειρων. σου, paucis omitterit σου,
Mt, nec ullus apud illum αμιστεμων. Neque magis infra ειρωνυμων
fluctuat) | Δ καθισωμεν, H^v*Γ al aliq καθησωμεν

38. ο δε ε̅̅ (Δ al pauc go syr om) .. D 1. 13. 28. 69. 91. 124. 346. 2.^{pe}
a b Π² ik q arm add αποκριθεις (: cf Mt) | πειν .. D πειν | Δ πεινω,
D πεινω | Δ om εν pr | η (Gb'') c. BC^{*}DLA 1. 13. 28. 69. 124. 346. al
pauc it vg cop syrP m^s al Or³ Rebapt .. ς και c. AC^{***} EFGHKMSUVXΓ
al pler go syr^{atr} al

εἶπαν αὐτῶ Ἀντίμεθα. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς Τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω πῖσαθε, καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθήσεσθε: 40 τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου ἢ ἐξ ἐνωμένων οὐκ ἔστι ἐμὸν δοῦναι, ἀλλ' οἷς ἠτοίμαστα.

41-45
Mt 20, 24-29.
Lc 22, 26-27.

41 (114.2) Καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα ἤρξαντο ἀγανακτεῖν περὶ Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου. 42 καὶ προσκαλεσάμενος αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς Οἴδατε ὅτι οἱ δοκῶντες ἀρχεῖν τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν καὶ οἱ μεγάλοι αὐτῶν κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν. 43 οὐκ οὕτως δὲ ἔστιν ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὅς ἐάν θέλῃ γενέσθαι μέγας

39. εἶπαν c. BDLA 29.0V (al?) .. ε -πον c. ACEFGHKMSUVXΓ al fere om̄ | αὐτω .. d 1. 28. al⁵ it (exc f) om | το ποτηρ. (Schu commend) c. BC²LA em gat iac cop (syr al?) .. ε (Ln) το μεν ποτ. c. AC²DFGHKMSUVXΓ al ut vdr̄ om̄ it vg sed vide ante etc (: at sic Mt lectione non fluct; ceterum cf ad 9, 12.)

40. εἶπε αὐτῶν | η εἶ (Schu commend) c. BDLA al⁴ vel plur it vg cop go .. ε καὶ εἶ c. ACEFGHKMSUVXΓ al pler syr^{utr} al | ἐνωμένων (Gb Sz) c. ABCDEFGHKLSUVXΓΔ (Δ εἶς ἐνωμ. ὡμων idque δ reddit ad sinistram vobis!) al¹⁰ fere ac plur it vg cop go al .. ε add σου c. minusc non ita mu syr al | ἀλλ' οἷς: ab d ff² k aeth al^{is} i. e. ἄλλοις (ita et. 225; in ABCDA ἄλλοις in utrumque sensum accipi potest) | ἠτοίμαστα .. 1. 209. al⁵ a syr^p mg catt^{comm} (sed Vict: ὁ Μάρκ. οἰδὲ εἶφηε τὸ ὑπὸ τ. π. μ.) add ὑπο (παρα) του πατρος μου (: e Mt)

41. καὶ pr .. δετ 64. om | οἱ δεκα .. d ab eff² i q cop¹ syr^{hr} οἱ λοιποὶ δεκ. | ηρξ. ἀγανακτ. (et. Or) .. Δ 1. al pauc g² q gat vgs^{sixt} ἠγανακτησαν (: e Mt) | περὶ (d add του) ιακ. κ. ιωανν. (et. Or; al pauc ιω. κ. ιακ.) .. Δ (91.?) περ. των δυο αδελφων (: e Mt)

42. κ. προσκ. αὐτ. ο ἰ̄ (Schu prob) c. BCDLA 2.P^o ab eff² k (bcd ff² quos cum advocasset Ies.) cop syr .. ε ο δε ἰ̄ προσκ. αὐτ. c. ΔEFGHKMSUVXΓ al pler fg¹ g² l q vg go syr^p al (: at ita Mt lectione non fluct) | οἴδατε .. 13. 69. 108. 124. 127. praem om̄ | εκγ al αρχην | ἐθνων .. Δ θειων (sed δ gentibus) | κατακυριεύουσιν (d² et d καὶ κατακ.) .. δετ al⁶ ac plur -σισιν | οἱ μεγάλοι (c² longius verbum habuerat) αὐτων .. 1. al¹⁰ fere om̄ αὐτ.

43. οὕτως (r ουτος) c. cdd unc om̄ item minusc pl .. ε ουτω c. minusc pm | δε (et. vg ck cop go syr^{utr} etc) .. d al⁵ fere it^{plor} om̄ | ἔστιν (Schu prob) c. BC²DLA it (exc q) vg .. ε ἔσται c. AC²DFGHKMSUVXΓ al ut vdr̄ om̄ q cop go syr^{utr} al (: ita Mt paucis discedentib) | ἐν .. al⁵ ac plur om̄ | ος (xγ ως) εαν c. ACEFGHKMSUVXΓ al fere om̄ .. BDLA 13. 299. ος αν (Ln) | θελη .. η al θελει, Δ θεληση | γενεσθ. μεγ. εν υμ. c. ΔEFGHKMSUVXΓ al pler cop go syr^p etc (vg fieri maior om̄missis εν υμ.) .. BCLA 1. 69. 124. al pauc μεγ. γεν. (hic ordo in Mc non fluct) εν υμ. (al pauc syr εν υμ. με. γε.) .. d μεγ. εν υμ. ειναι, k esse magnus in vobis, ff² q maior esse in vob., a b c in vob. maior esse (c esse. mai.), etc (g¹ l om̄ in vob.)

ἐν ὑμῖν, ἔσται ὑμῶν διάκονος, 44 καὶ ὅς ἐάν θέλῃ ὑμῶν γενέσθαι πρῶτος, ἔσται πάντων δούλος. 45 ^(115.4) καὶ γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθεν διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι καὶ δοῦναι τῆν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.

46 ^(116.2) Καὶ ἔρχονται εἰς Ἱερειχώ. καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἀπὸ Ἱερειχώ καὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ ὄχλον ἱκανοῦ ὁ υἱὸς Τιμαίου Βαρτιμαῖος, τυφλὸς προσαίτης, ἐκάθηντο παρὰ τῆς ὁδοῦ. 47 καὶ ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζαρηθὸς ἐστίν, ἤρξατο κραῖεν

46-52
Mt 20, 19-24.
Lc 18, 35-43.

43. *ἔσται* c. ABDEFGHKLMSTUVI al pler it vg .. CKA al¹⁰ fere *ἔστω* (: ita Mt ex multis idoneisque testib) | *ὑμῶν διακ.* (Gb Sz) c. ABCDEFGHKLMSTUVXGA al plus¹⁰⁰ it vg etc .. *ς διακ.* νμ. c. minusc non ita mu etc

44. *ος ἐάν* (Gb, improb Schu) c. ACEFGHKLM(S?)UVXG al plus⁷⁰ .. *ς* (Ln) *ος ἀν* c. BDA al non ita mu | *θέλη* .. x al *θέλει*, Δ *θέληση* (it^{pl} vg *voluerit*, et hoc versu et v. 43.) | *ὑμῶν γενέσθ.* (v 1. 118. 2.^{po} al pauc *ἐναι*, al¹⁰ fere *γεν.* ante νμ.) *πρωτ.* c. AEFGHKLMSTUVXG al pler go al, item d al .. BCLA 12. 28. 61. al pauc it vg cop al *ἐν ὑμῶν* (cop post *πρωτ.*) *ἐναι* (Δ it^{mm} vg post *πρωτ.*) *πρωτ.* (Ln :: e Mt) | *ἔσται* .. al pauc *ἔστω* (Hler Amb Hil sit) | *πάντων* .. d 40. 2.^{po} a g² *ὑμῶν* (al pauc syrp κα. νμ.)

46. *ἐρχονται* c. ABCEFGHKLMSTUVXGA al fere omn efkq al vg cop go syrutr al .. d 61. 258. a b ff² g² i Or² (arget quod Mc scripserit *ἐρχεται*, quam in Mt et Le Iesus dictus sit *ἐγγίξιν*) *ἐρχεται* (Ln) | *μερῶν* (FMG al -χῶ, cf et. ad Mt) c. BCFL (cf de testib qui alibi eandem scripturam tuentur ad Mt 20, 29.) .. *ς* (Ln 49.) *μερῶν* c. ADEGHKMSUVXGA etc. Ita bis (F sec. loc. -ριχοι). | *ἀπο μερ.* c. ABCEFGHKLMSTUVXGA al fere omn cg² (k ab *iericho* priore ad alterum transiuit) (item ut vdr g¹ l) vg cop syrutr aeth al .. d 2.^{po} a b ff² i q go Or² *ἐκεῖθεν* (Gb' :: απ. μερ. ex Mt huc illatum esse multo minus probabile est quam *ἐκεῖθεν* propter nomen modo praegressum substitutum esse. Iidem fere testes *ἐρχεται* ad subsequens *ἐκπορευομένου αὐτοῦ* accommodatum praebent) | *καὶ τῶν* (et. Or) .. d it^{pler} go *μετα τῶν* | ο (Gb +) *υἱος* (13. 28. 69. 124. 346. c^{scr} cfl Or *ἰδον ο υι.* :: cf Mt) c. BCDLSA al plus²⁰ item al⁶ Or .. *ς υἱος* c. AEFGHKLMSTUVXG al pl | *τιμαίου* (d -μῖου) .. b d ff² i q *timeas* | *βαρτιμαῖος*: hoc accentu EFGMVG (r al -μῖος) 1. al pm .. *ς* (Ln 49.) -*τῖμαιος* (Δ in indice et inscriptione *περι βαλτιμαίου*) .. d *παρτιμαίας*, b d *baritimeas*, q *baritimeas*, a ff² i *bartimeas* (ff² *barth.*), f *bartimacius*, c *barthimeus* | *τυφλός* c. BDLA 124. 49. cv 3.^{po} yscr al pauc cop Or .. *ς ο τυφλ.* c. ACEFGHKLMSTUVXG al pler | *προσαίτης* c. BLA k cop .. *ς* (Ln) *προσαίτων* idque post *οδον* c. AC^{**} EFGHKMSUVXG etc, item post *οδον* d 2.^{po} Or *επαίτων* .. c^{*} om

47. *ναζαρηθός* c. BLA 1. 118. 209. it^{pl} vg Or, item d l q^{**} *ναζορηθός* (D^{**} *ναζωρ.*, 28. *ναζωριος*) .. *ς ναζωραῖος* (EF al *ναζορ.*, al² ff² *ναζα-ραῖος*) c. ACEFGHKMSUVXG al pler go al | *ἔστιν* .. b post *ἰε*

καὶ λέγειν Ὁ υἱὸς Δαυεὶδ Ἰησοῦ, ἐλέησόν με. 48 καὶ ἐπετίμων
 αὐτῷ πολλοὶ ἵνα σιωπήσῃ ὁ δὲ πολλὰ μᾶλλον ἔκραζεν Τίε Δαυεὶδ,
 ἐλέησόν με. 49 καὶ στὰς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν Φωνήσατε αὐτόν. καὶ
 φωνοῦσιν τὸν τυφλὸν λέγοντες αὐτῷ Θάρσει, ἔγειρε, φωνεῖ σε.
 50 ὁ δὲ ἀποβαλὼν τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ ἀναπηδίσας ἦλθεν πρὸς
 τὸν Ἰησοῦν. 51 καὶ ἀποκριθεὶς αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν Τί θέλεις
 ποιήσω σοι; ὁ δὲ τυφλὸς εἶπεν αὐτῷ Ῥαββουνί, ἵνα ἀναβλέπω.

47. ο (D 409. Or om ὁ; item al pauc substituto κυριε vel ὦ) υἱος c. A(D) ΕΡΘΗΚΜ^{xt}ΣΥΝΧΓ al pler (Or) .. BCLM^{ms}Δ al plus⁵ υἱε (Ln :: ex sqq et ex Lc). Praeterea syrP^{ms}: „in 3 exx. Graec. fili filii Dav. inventum est.“ | δαυειδ .. ε δαβιδ, Gb Sz δαυιδ: cf ad Mt 1, 1. | ὦ .. L al¹⁵ fere (Or||bere) om, item al aliq itP^m vg^{ed} ei^{edd} aliq (sed non am fu ing al) syrP post λεγειν transp
48. ἐπετιμων (A επε. ? c^{scr} -μουν) αυτω .. B 52. 48. ev y^{scr} (semel) επ. αυτον | εκραζεν .. D^{sr} -ξεν | υἱε (test aliq praerpon κυριε vel ὦ vel χ^{ri}) .. DF al pauc Or υἱος, item 1. 118. ο υἱος | δαυειδ: ut v. 47.
49. εἶπεν Φων. αυτ. c. BCLΔ 7. 299. y^{scr} (semel) 3. P^o al^o k cop syrP^{ms} .. ε (Ln) εἶπεν (48. ev c^{scr} ἐκελευσεν, it iussit, vg praeccepti :: cf Lc) αυτον φωνηθησαι (1. 48. ev al φω. αυτ., 38. α. φωνησαι item Melic^{edd} c. voadre) c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler go syr^{utr} it vg al Or² (: lectio φωνησατε αυτ. egregie convenit Mco et a correctore alienissima est; altera vero lectio etiam ad Lc accommodata est.) | και φων. τ. τι. λεγ. αυτω (ε -τον) .. D 2. P^o a b ff² i q sax oi δε λεγονσιν (2. P^o ειπον, itP^l διζερυντ) τω τυφλω | θαρσει (υ -ση) .. 1. 13. 28. 209. 346. θαρσων vel θαρρ. | εγειρε (Gb²) c. ABCDEFGHKLM(S?)VXΓ al pP .. ε εγειρου c. U al mu 1. al plus⁵ εγειρου | φωνεῖ .. EGK al -η
50. αποβαλων .. Δ -βαλλων, 2. P^o επιβαλων | αναπηδησας c. BDLM^{ms}Δ 34. ev 48. ev 2. P^o it vg cop go syrP^{ms} Or (bis, sed altero loco libere ἀνεπήδησε και ἀνέστη) (confirmat idem Viet^{cat} libere describens voce ἐκπηδησας) .. ε αναστας c. ACEFGHKM^{xt}ΣΥΝΧΓ al pler syr^{utr} al (: αναπηδ. est a propria Mci ratione, quam, ut alibi toties, abstulit scriptorum ieiunitas αναστας substituto) .. γ persP plane om | πρ. τ. ἱ² (et, Or) .. D al pauc itP^l (non fq) vg (exc em) sax πρ. αυτον (238. add τον ἱ²)
51. αυτω ο ὦ εἶπεν c. BCΔLΔ 115. (al ut vdtv) g² i q tol cop arm (: αποκριθεις nulla interrogatione praecedente non solet dativum adiunctum habere, ut in Mc 9, 5. 11, 14. 12, 35.: hinc varie mutarunt) .. ε (Ln) λεγει αυτω (f al dixit illi) ο ὦ c. ADEFGHMSUVXΓ al pler a al; item κ al¹⁵ fere k vg al ο ὦ λεγει (k vg dixit) αυτω | θελ. (minus pauciss b c em al add ἵνα) ποιησω (γ -ησαι) σοι c. ADEFGHMSUVXΓ al itP^l (item g² k q am fu ing mt al θε. σοι ποι.) .. BCKLΔ al plus¹⁵ i vg^{ed} etimss aliq σοι θελ. ποι. (: ita Lc lectione tantum non fluct) .. Or om σοι | ραββουνη (Gb Sz) c. ABCE²FGHKLM^{sv}XΓ al¹⁰⁰ fere cop Or, item ε²U al plus⁴⁰ ραββουνη, item Δ ραββουνη .. D a b ff² i κυριε ραββει (38. g¹ k q syr ραββι, 409. κυριε) .. ε ραββουνη c. minus pauc cf vg (syrP raboni)

52 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ Ὁ Παῦλος, ἡ πίστις σου σέσωκέν σε. καὶ ἐνθὺς ἀνέβλεψεν, καὶ ἠκολούθει τῷ Ἰησοῦ ἐν τῇ ὁδῷ.

XI.

1 (117.2) Καὶ ὅτε ἐγγιζουσιν εἰς Ἱερουσόλυμα καὶ εἰς Βηθανίαν ⁱ⁻¹⁰ _{Mc 21, 1-11.} πρὸς τὸ ὄρος τῶν ελαιῶν, ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ^{1.c 19, 29-36.} _{Lo 12, 12-18.}

52. ο δε ιβ c. ACDEFGHKMSUVXR al fere omn itpler vg go syrP al .. BLA al pauc q cop syr και ο ιβ (: ita prorsus Le) | ειπεν .. κ al pauc λεγει, item αυ itmu vg | ειθης c. BLA (al?) .. ζ (Ln) -θεις (ita Mt lectione non fluct; cf ad Mc 1, 10.) c. ACDEFGHKMSUVXR al ut vdr omn Or | ηκολουθει (E* al -θη; itpler vg sequabatur) (et. Or² Vict^{catt}) .. B al³⁰ -θησεν (item q secutus est) (: hoc cum Mt, illud cum Le convenit) | τω π c. EFGHKM^{xt}et^{ms}**SUVXR al longe pl go syrP Or¹ Vict in catt .. ABC DLM^{ms}*A al³⁰ fere it vg cop arm syrP ^{ms} al Or¹ αυτω (Gb Ln 49. :: at recte iam Schu: „rec. defendi potest Mci usu.“ In Mt et Le αυτω non fluctuat. Quomodo tandem si αυτω scriptum erat, τω π substitui poterat?)

XI. 1. εγγιζουσιν (vg^{ed} et am ing al adpropinquarent, a -quassent; et. Or²) .. m 124. 346. 48.^{ev} al² ηγγισαν .. d al pauciss ηγγιζεν (al¹ vel² -σεν), item itpler em al cop² syr aeth, item addito ο ιβ evvg mu | ιεροσολυμα (prob Schu ex usu Mci) c. BCDLA 1. 13. 28. 69. 121. 124. 218. 346. 435. it vg (ut in Mc hanc formam, ita in Le alteram pariter ac Graeci codd tuentur Latini) sah Or .. ζ ιεροσολημ c. ADEFGHKMSUVXR al pler go (alibi etiam altera forma legitur) cop (ubique hanc formam habet) etc | και εις βηθαν. (Gb¹) c. d abc ff² g¹ ik l vg (nisi quod em om haec verba) Or² et quidem ^{diserte} (ιδωμεν δε περι της βηθφαγη μὲν κατα Ματθ., βηθανιας δε κατα τον Μαρκ., βηθφαγη δε και βηθανιας κα τον Λουκ.) Hier .. ζ (49.) εις (A 2.^{pe} praeem και, item 3. 76. 77. 218. και ηλθον et 49.^{ev} 3.^{pe} aliaque evvg similiterque cop και ηλθεν :: cf Mt) βηθφαγη (ita ACEGHEKMSVXΔ al pl; L βηθφάγειν, al -γην; B* βηθφαγη; B**FUR al⁷⁰ fere βηθσφαγη. -γη EFGKV etc, -γι U; -γη B**HG etc. Praeterea cf ad Mt) και (c add ει;) βηθαν. c. (A)B(C)EFGHKLSUVXΓΔ al pler fg² q go syr^{utr} aeth al (Or¹ ubi textus 1—12. exscriptus est. At quum alibi bis in commentario aliter habeat idque urgeat, Mc non scripsisse nisi Bethaniam, textus ille cum additamento non potest non corruptus haberi) .. yscr εις βηθσφ. (: ad lectionem κ. εις βηθ. tuendam gravissimum est Origenis testimonium; ad eandem commendandam valet etiam quod A και εις βηθφ. et c και εις βηθαν. habent. Praeterea Mci lectio debebat ex Le maxime emendanda i. e. amplificanda videri, qua re una dissensio Mtthi tollebat. Quod de omissione alterius membri propter similitudinem nominum βηθφ. et βηθ. prolatum est, parum valet, quemadmodum nec in Mc alterum membrum omissum est.)] των ελαιων .. B το ελαιων, ut etiam k ad montem cleon | αποστέλλει (et. ff² g¹ i k* q [mittet] vg Or) .. FH al⁶ abc fg² go sah απεστειλεν (ita Ln ex errore de c), c επεμψεν

2 καὶ λέγει αὐτοῖς Ἵπάγετε εἰς τὴν κώμην τὴν κατέναντι ὑμῶν, καὶ εὐθὺς εἰσπορευόμενοι εἰς αὐτὴν εὐρήσετε πῶλον δεδεμένον, ἐφ' ὃν οὐδεὶς ἀνθρώπων κεκάθικεν· λύσατε αὐτὸν καὶ φέρετε. 3 καὶ εἰάν τις ὑμῖν εἴπῃ Τί ποιεῖτε τούτο; εἶπατε Ὁ κύριος αὐτοῦ χρειὰν ἔχει· καὶ εὐθὺς αὐτὸν ἀποστελεῖ ὡδε. 4 ^(118.2) καὶ ἀπῆλθον καὶ εὗρον πῶλον δεδεμένον πρὸς θύραν ἔξω ἐπὶ τοῦ ἀμφοδῶν, καὶ

2. καὶ λέγει (et. itplor vg Or) .. D⁸⁷ κ. ειπεν, al pauc a sah λεγων | κατέναντι .. m al pauc απεναντι | ευθυς c. B¹LA Or .. ε (Ln) - θως c. ACDEFGHKMSUVXΓ etc | ες αυτην (et. Or) .. D a b c ff² i q sah om | ουδεις ανθρωπων c. DEFGHKMSUVXΓ al pl a c g¹⁻² k em cop² syr al Or¹ (libere) .. B¹LA b ff² i l q vg Or³ ουδ. ουπω (et Or¹ πω) ανθρ. (Ln), item ΔCK al plus³⁰ ουπω ουδ. ανθρ. (κ al pl) vel ουδ. ανθρ. ουπω (C al) vel ουδ. ποποτε ανθρ. (A: ita Lc) vel ουδεπω ουδ. ανθρ. (68. al) item unum ex quinque his cop¹ sah go syr^P al | κεκαθικεν (D⁸EMG al mu -θηκεν) c. ADEFGHKMSUVXΓ al pl .. B¹CLA al aliq Or² εκαθισεν (L al -θησεν) :: ut Lc | λυσατε (L -σαντες) αυτ. και φεριτε (Δ⁴-φαται) (Gb²) c. B¹CLA it (et. d) vg cop sah aeth Or (item syr^{utr} εολυτε, adducite cum) .. ε λυσαντες αυτον (n² 28. add και) αγαγετε (2.^{PO} απ-αγα., al αγαγ. μοι) c. ADB⁸⁷ EFGHKMSUVXΓ al pler go al (Ln e coniectura magis λυσατε αυτ. και αγαγιτε)

3. εαν .. D αν | τι ποιετε (BKX al mu ποιητε, Lr 131. al item 1. al² ποιετε) τούτο (1. al² τουτω, 209. al² om ποι. τουτ., 245. c k vg om τουτ.) (et. Or¹) .. D 28. 69. 124. 346. 2.^{PO} ab ff² i arm Or¹ τι λυετε τον πωλον (: cf Lc) | ειπατε (c² graem και) c. BA 239. 433. c⁸⁷ (al?) a b c i k .. ε add ουι c. ACDEFGHKLSUVXΓ al pl it^{all} q vg al Or (: at ita Mt et Lc lectione tantum non fluct) | ευθυς c. B¹CLA Or .. ε -θως c. ADEFGHKMSUVXΓ al ut v^{dir} omn | αποστελλει (Gb Sz) c. ABCD⁸⁷ EFG HKLSVXΓA al plus¹⁰⁰ b c g¹ em (al?) go .. ε αποστελει c. GU al mu a d f g² i k (diminuet) l q (et. d) vg cop sah al mu Or⁴. Praeterea BC²DL al plus¹⁰ (ex eod latinis unus d) Or² add παλιν (Schu: „Mco usitatisimum cave celerius cum Gb abiicias“) vario loco: η αποστ. παλ. αυτ., c² αυτ. παλ. αποστ., DL al Or² αυτ. αποστ. παλ., Δ αποστ. παλ. omissio αυτου, y^{scr} (idem semel αυτοις pro αυτου) παλ. pro ωδε (: παλιν fluxit ex eadem loci interpretatione ex qua ἀποστελεῖ et remittet [c - τί] a c q orta-sunt.)

4. και (38. 245. k arm om) απηλθ. c. B¹LA c (item al² k arm) Or¹, item D 2.^{PO} itplor vg cop syr al Or¹ και απηλθουτες (omisso και sq) .. ε απηλθ. δε c. ACEFGHKMSUVXΓ al pl go sah syr^P, item 1. 13. 28. 69. 91. 124. 299. 346. 433. απηλθ. ουν (: Mt παρευθεντ. δε, Lc απηλθουστ. δε) | πωλον (Gb Sz) c. ABDEFGHKLSUVXΓ al pl cop Or² .. ε τον πωλ. c. CA al sat mu sah Or¹ | προς θυραν c. B¹LA 2.^{PO} (?) cop sah Or² .. ε (Ln) πρ. την θυρ. c. ACDEFGHKMSUVXΓ al longe pler (: ut ἀμφοδων articulum habet, ita videbatur etiam ad θυραν appropinquandus. Praeterea appositi articuli ad πωλον et ad θυραν verba Chi certiora reddere videbantur.)

λύουσιν αὐτόν. 5 καὶ τινες τῶν ἐκτὸς ἐστηκότων ἔλεγον αὐτοῖς Τί ποιεῖτε λύοντες τὸν πῶλον; 6 οἱ δὲ εἶπαν αὐτοῖς καθὼς εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἀφῆκαν αὐτούς. 7 καὶ φέρουσιν τὸν πῶλον πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐπιβάλλουσιν αὐτῷ τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ ἐκάθισεν ἐπ' αὐτόν. 8 καὶ πολλοὶ τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἔστρωσαν εἰς τὴν ὁδόν, ἄλλοι δὲ στιβάδας, κόψαντες ἐκ τῶν ἀγρῶν. 9 ^(119.1) καὶ οἱ προ-

5. ἐστηκότων .. MT 238. 48.^{ev} al²⁰ Or ἐστῶτων

6. εἶπαν c. ALA 72. ^{yscr¹} (al?) .. ζ (Ln) εἶπον c. BCDFEGHKMSUVXR al pler Or | αὐτοῖς (et. Or) .. D al pauc b c ff²-i k om | εἶπεν (Gb') c. BCLΔ 28. 124. 209. al pauc Or, item dixit (k cop sah al) vel dixerat b c ff²-i k q cop sah arm al, item D εἰρηκεῖ .. ζ ἐρετειλατο (praecceptorat a df al vg) c. ΔΕΓΗΚΜΣUVXR al pler it^m vg syr^{tr} al. Praeterea DM 1. 13. 69. 124. 209. 2.^{pe} al¹⁰ it vg al pl Thph add αὐτοῖς

7. φέρουσιν c. BLA Or (cop sah et *ducunt* et *duxerunt* confirmant), item c 1. 13. 28. 69. 91. 124. 209. 299. 346. ἀγούσιν (Gb') .. a b ff²-i *ducere* (quod ab ἀφῆκαν pendet) .. ζ (Ln) ἡγαγον c. ΔΕΓΗΚΜΣUVXR al pl it^m vg go syr^{tr} al (: at ita et Mt et Lc; nec obliviscendum est Meo vel maxime praes. temp. in usu esse.) | ἐπιβαλλ. (Gb) c. BCDLA 1. 28. 91. 209. 299. 2.^{pe} b ff²-i vg cop Or .. ζ ἐπιβαλον c. ΔΕΓΗΚΜΣUVXR al pl (al pauc -βαλλον, ἐπηγαγον, ἐπεθηκαν) it^m sah go syr^{tr} al (: pendet ab ἡγαγον, de quo vide ante) | αὐτῶν (2.^{pe} ante τα) .. B εαυτῶν, D^{sr} 256. αὐτου .. 1. 28. 299. b ff²-i k q arm om | ἐκάθισεν (HK al -θισεν) .. D^{sr} 1. 28. 91. 209. 241. 299. 2.^{pe} καθίζει (d *sedebat*) | ἐπ αὐτον c. BCDLA 108. 238. 2.^{pe} al plus⁵ (al pauc sah ε. αὐτα, item ε. αὐτην?), item *super eum* (*illum*) it (exc c *supra*) vg sah .. ζ ἐπ αὐτω c. ΔΕΓΗΚΜΣUVXR al pler (al pauc sah Thph ε. αὐτῶν)

8. καὶ (L κα) πολλοὶ c. BCLΔ (al?) k q cop aeth .. ζ (Ln) πολλ. δ^r c. ΔΕΓΗΚΜΣUVXR al ut vdr om it^{pl} vg sah syr^{tr} al (: non obliviscendum est Me saepissime copula καὶ uti ubi Mt et Lc *de* malunt, a scriptoribus vero locis multis Marci copulam ad modum reliquorum mutatam esse.) | τα (al¹⁰ fere om) *ματ.* (al¹⁰ ac plur *τους χιτωνας*) αὐτῶν (B εαυτῶν: ut Mt, K αὐτου, L om | ἐστρωσαν (ut Mt) .. D 1. 28. 63. 91. 209. 241. 299. 2.^{pe} ἐστρωννυον (: cf Lc), item *sternebant* it^{pl} (f al vg *straverunt*, gat *straver.*) | εἰς τ. ὁδ. c. BCDEGLHSUVXRΔ al longe pl bi al cop .. AKM al²⁰ a cf k l q vg sah εν τη ὁδῳ (: ut Mt et Lc) | στιβαδ. (EG στιβ.) c. BDEGLMUA 13. 28. 69. 209. al plus²⁰ Or¹ .. ζ στοιβαδ. c. ACHSVXR al pl Or¹, item al alii στιβαδ. (syr^p mg στιβ. alii cdd στοιβ.) (: στιβάς a *στειβῶ* derivat Eustath. dicens proprie esse *εἰτελή καὶ καταπεπατημένην στρωμνήν*, Zonaras vero habet: *στοιβάς ἢ στρωμνὴ ἢ τριφυῆς θρύψις, παρὰ τὸ στοιβάς(ω) | κόψαντες* (c cop² sah *κοπτον*) *ἐκ τῶν ἀγρῶν* (εκ. τ. αγρ. Or²; sah *in agris*) c. BCLΔ sah cop² Or; sed cop Or add *ἐστρωσαν* (cop καὶ ἐστρ.) *εἰς τὴν ὁδόν* (Or vero ante omiserat *καὶ ἐκάθισεν usque τα μ. αὐτ. ἐστρωσ. ε. τ. ὁδόν*) .. ζ (Ln) *κοπτον ἐκ τῶν δένδρων* (syr^p mg *αγρῶν*, cop¹ *cecidērunt ramos arborum ex agris*) *καὶ ἐστρωννυον εἰς (D^{sr} om) τὴν ὁδόν* (KM al²⁰ fere it^m vg al εν τη ὁδῳ, k plane om) c. ΔΕΓΗΚΜ

είροντες και οι ακολουθούντες έκραζον Ώσαννά, εύλογημένος ό έρχόμενος έν όνόματι κυρίου· 10 εύλογημένη ή έρχομένη βασιλεία του πατρός ήμων Λαυείδ, ώσαννά έν τοίς ύψίστοις.

(Mt 21, 17.) 11 (120.6) Καί εισήλθεν εις Ίεροσόλυμα εις τὸ κέντρον και περιβλεψάμενος πάντα, όψίας ήδη ούσης τής ώρας, έξήλθεν εις Βηθανίαν μετά τών δώδεκα.

12 Και τῆ επάνριον έξελθόντων αυτών από Βηθανίας επει-

SUNXΓ al ut vdr om it vg cop¹ syr^{utr} go al (: lectio ζ' ad Mt maxime conformata est.)

9. και οι προαγ. (D8^r προαγ.) (r add δε, sah habet οι πυ. δε) | εκρα-
ζον (Gb) c. BCLΔ 115. 20.^{ev} cff² k cop sah Or .. ζ add λεγοντες (Ln
[λεγ.] c. ADEGHKMSUNXΓ al pler it^{pl} vg go syr^{utr} al (: at ita Mt
lectione non fluct) | ώσαννα: (L ωσανα, m al mu ώσαννά): hunc spir.
Latini (it am fu ing etc) commendant, osanna exhibentes, cf ad Mt ..
ς (49.) ώσαννά (13. 69. 2.^{pe} al k add τω νηπιστω, 28. al a arm εν
νηπιστω, 299. ci εν τοις νηπιστοις) .. D bff² om | x om o ερχομενος

10. εύλογημεη c. BCD**EGHLSUNXΓΔ al pler it (k qui venit in regnum
pat. nostr. Dav. pro o ερχομενος usque δαυειδ) vg go cop sah syr^p al
Or .. ΔD*KM al plus¹⁵ d syr aeth al και εύλογ. | η ερχομ. .. Δ 1. 209.
g^{scr} al⁴ a om | βασιλεία (Gb Sz) c. BCDLVA 1. 13. 69. 115. 124. 209.
288. 346. 20.^{ev} 48.^{ev} cscr y^{scr} 2.^{pe} 7.^{pe} it (exc q) vg cop sah syr arm
al Or² .. ζ add εν ονοματι κυριου c. ADEGHKMSUNXΓ al pler q syr^p go
al Hier Euth^{dis} cat^{ox}: τὸ δὲ και εύλογ. ή έρχ. βασ. έν όν. κυρ. του π.
ήμ. δ. άμματα έφηται· πολλαχού γάρ οι προφηται τήν κατά τόν κύρι.
ήμ. ώ χ^ρ βασιλείαν επ' όνοματι δαβιδ Ιηασκον Ιρχεσθαι, δαβιδ τόν
χ^ρν όνομάσαντες δια τὸ εκ δαβ. αυτών κατά σάμκα γνωρξεσθαι. |
δαυειδ: ζ δαβιδ, Gb Sz 49. δαυιδ: cf ad Mt 1, 1. | ωσαννα (cf ad v. 9;
D* οσαννα, **ωσσ.) ε. τ. νηπιστοις .. test alii εισηγη εν ουρανω και
δοξα εν νηπιστοις, alii eadem post νηπιστοις add, item 251. et syr^p c.*
ante ωσαννα, addita nota: „non in omnib. exx. Gr. invenitur, neque
in illo Mar Xenaisae; in nonnullis autem accuratis ut putamus in-
venimus.“ (: cf Lc)

11. εισηλθεν .. D εισελθων, it^{pler} (non q; k introiverunt) cum introisset,
εις ιεροσόλ. (Gb' prob Schu) c. BCDLΔ 1. 2.^{pe} al³ it^{pler} vg cop Or ..
ς add ο τς c. ADEGHKMSUNX al pler e (ante εις) q go al mu (test alii
vel post vel ante εισηλθ.) | εις το c. BCLMA 13. 28. 60. 69. 115. 225.
346. 2.^{pe} a^{scr} it (exc q) vg cop arm syr perss arr Or .. ζ και εις το
c. ADEGHKMSUNXΓ al pler q go syr^p al | και .. D it^{pl} om (it^{mu} cum in-
troisset - - circumspexi; d cum introisset - et in templum circumspexis-
set) | οψίας (Cl Or οψε, Δ οψε δε, 2.^{pe} οψινης) ηδ. οισα. της (D 245.
2.^{pe} om) ωρας (13. 28. 69. 124. 346. ημερας, B om τ. ωρ.) .. 40. et
72. (edd cum scholiis) in mg notant: αναξλων ήτων των Ιουδαίων, εν
άλλοις αντιγραφαις. | εξηλθεν .. H praem και | δωδεκα (ct. Or) .. D
y^{scr} al plus¹⁰ it^{pler} add μαθητων (al pauc itallq μα. αυτου)

12. εξελθόντων αυτων (13. 69. 48.^{ev} p^{scr} 2.^{pe} om αυτ.) .. D8^r εξελ-

νασεν. 13 καὶ ἰδὼν σκηὴν ἀπὸ μακρόθεν ἔχουσαν φύλλα, ἦλθεν εἰ ἄρα τι εὐρήσει ἐν αὐτῇ, καὶ ἐλθὼν ἐπ' αὐτὴν οὐδὲν εὗρεν εἰ μὴ φύλλα· ὁ γὰρ καιρὸς οὐκ ἦν σῆκον. 14 καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῇ Μηκέτι εἰς τὸν αἰῶνα ἐκ σοῦ μηδεὶς καρπὸν φάγοι. καὶ ἤκουον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

15 Καὶ ἔρχονται εἰς Ἱεροσόλυμα. ^(121.1) καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ ^{Mc 15, 19-26.} ^{Lc 19, 45-48.} ^{Io 2, 14-17.} ἱερόν ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς πωλούντας καὶ τοὺς ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολληβιστῶν καὶ τὰς καθέδρας τῶν πωλούντων τὰς περιστεράς κατέστρεψεν, 16 καὶ οὐκ ἤφιεν ἵνα τις διενέγκῃ σκεῦος διὰ τοῦ ἱεροῦ, 17 καὶ ἐδίδασκεν καὶ ἔλεγεν

Θοῦτα, γ -λθοντα αυτον, item itm^u mt al cum exisset | απ. βηθανιας (π -ρια) .. 1. 299. (al?) om

13. σκηνη (κμ al²⁰ syr add μιαν :: e Mt) .. d al pauc it^{pl}er (non k) vg al Or post μακροθ. | απο (Gb + Sz prob Schu) c. ABCDΔ al plus⁹⁰ Or Thph .. ε om c. BΘHKM²GSUVXΓ al longe pl | εἰ ἄρα τι ευρησει (x -ση. τι ευρ. c. ABCKLUA al²⁰ Thph; ε ευρ. τ. c. BΘHMBVXΓ al pl) .. d b c ff² g² i k gat ειδεν εν τι εστιν, 2.P^o afq Or² ως ευρησων τι (2.P^o pergit επ) | και ελθ. .. 2.P^o af Or ελθ. δε .. d b c ff² i k om ελθ. επ αυτ. | ουδεν (L add ουχ) ευρεν .. d 2.P^o a q Or μηθεν (2.P^o a q Or και μηθ.) ευρων omisso και ante αποκριθ. | φυλλα .. c⁺ 61. 69. 124. 2.P^o b c q arm Or add μονον (κ post φυλλ. habet μ erasum), item 13. 28. μοσα (Ln [μοσα] ex errore de c) :: e Mt | ο γαρ etc c. BC⁺LD cop syr .. ε (Ln) ου γαρ ην καιρος (d Or Chr Max^{cont} ο καιρ.: sic Ln) σικ. c. AC⁺DEΘHKMSUVXΓ al ut vdr om it vg al Or al

14. και .. d 2.P^o a q Or om: vide ante | αποκριθεις (it^{pl}er om) (Gb Sz) c. ABCDKLMA al³⁰ fere it vg cop go syr^{utr} al pl Or .. ε add o ι̅ c. EGH²SUVXΓ al pl | εις τ. αι. εκ σου (D⁺A εξου) c. BCDLA 1. 28. 209. 299. 2.P^o (it vg εκ σου post καρπ. vel post μηθεις) Or² .. ε εκ σου ε. τ. αιωνα c. AEGHKMSUVXΓ al pler | μηθεις (ε Gb Sz) c. ABCDEGHKLM SUVXΓ(Δ om) al pl Or² .. ε^o ουδεις c. minusc non ita mu | καρπον .. μ (aliter M²GS) ante εις, 1. al ante μηθεις pon | φαγοι c. ABCDEGHKLM SUVXΓ al pl .. DU 1. 13. 69. 91. 299. 346. al²⁰ fere Or² φαγη (: cf Mt γενηται)

15. ερχονται (ita et. Or²; c ηρχοντο) .. D⁸⁷ εσελθων, bi venit, item cop¹ .. evgg¹⁰ itm^u vgs^{ix} mt sax sl^{od} add παλιν | εσελθων (al pauc ελθων, D οτε ηρ) c. (Gb) BCDLA 1. 33. 91. 124. 238. 346. 2.P^o it^{pl}er vg cop arm aeth Or² .. ε add o ι̅ c. AEGHKMSUVXΓ al pler f q go syr^{utr} al | εις το ιερον (d in templum) .. D⁸⁷ εν τω ιερω | εκβαλλειν (x εκβαλειν, al pauc εκβαλειν) .. d b add κειθεν, item A και | τοις αγοραζ. c. ABC KLMU al²⁰ fere .. ε om τους c. DEGH²SUVXΓ al pl Or² (: ita Mt lectione non fluct) | εν τω ιερω (225. c haec om) .. A εν αυτω | κατεστρεψεν (c syr transp) .. d k Or om; sed Or post κολληβιστ. (Δ -βαστων) add ανεστρεψε, item test aliq εξεχεεν

17. και ελεγεν c. BCLA 6. 13. 69. 346. cop syr Or, et quidem absque αυτοις c. B, idem om 28. b (g¹) .. ε (Ln λεγ. [αυτ.]) λεγων αυτοις (124. c ff² αυτ.

²⁰Mc 56, 7.
¹¹1er 7, 11. Οὐ γέγραπται ὅτι ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς κληθήσεται πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν; ὑμεῖς δὲ πεποιθήκατε αὐτὸν σπήλαιον ληστῶν. 18 (¹².¹) καὶ ἤκουσαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς, καὶ ἐζήτουν πῶς αὐτὸν ἀπολέσωσιν· ἐφοβούντο γὰρ αὐτόν, πᾶς γὰρ ὁ ὄχλος ἐξεπλήσσετο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.

(Mt 21, 17.) 19 (¹².¹⁰) Καὶ ὅταν ὀψὲ ἐγένετο, ἐξεπορεύετο ἔξω τῆς πόλεως. ²⁰⁻²⁴
Mt 21, 20-22. 20 Καὶ παραπορευόμενοι πρῶτ' εἶδον τὴν συκῆν ἐξηραμμένην ἐκ ῥιζῶν. 21 καὶ ἀναμνησθεῖς ὁ Πέτρος λέγει αὐτῷ Ῥαββί, ἴδε ἡ συκὴ ἣν κατηράσω ἐξηραται. 22 (¹².⁶) καὶ ἀποκριθεὶς ὁ

- λεγ., g¹ doced. eos dicens) c. ADEGHKMSUVXΓ al pler vv pler (: λεγων αυτοις Lc, leges aut. Mt, lectione apud neutrum fluct) | Ου (et. Or; 69. arm στι, ff² scripti. est enim) .. d 1. 28. 2.P^o b c ik cop al om (: ita Mt) | σς c. ADEGHKLSUVXΓΔ al pler g¹ f al vg cop al Or .. cd 69. 251. 300. e^{30r} h^{2er} a c ff² ik q arm om (Ln :: at ita Mt lectione non fluct) | κτισθηκατε c. BLA Or .. 288. ποιετε .. ς (Ln) ποιησατε c. ACDEGH KMSUVXΓ al fere omn (: ita Lc lectione non fluct; cf et. ad Mt) | αυτον (D² αιτηρ) hoc loco c. BCDEGHKLSUVXΓΔ al pler i¹pl^{er} vg Or .. ΔM 1. 33. al¹⁵ fere a ante ποιησ. pon (: ita Lc et Mt)
18. ηκουσαν .. Δ ηκουσν | οι (Δ om) αρχ. κ. οι γραμμ. (Gb¹) c. ABCDELA al plus²⁰ it vg cop syr al Or .. ς οι γραμμ. κ. οι αρχ. (m^{ms} 48.^{ev} al φαρμασιοι, al add και οι φαφ.) c. EGHMSUVXΓ al pl go syr p al | και εζητ. .. d om και, item (και ηκουσ. quo audito reddentes) i¹pl^{er} vg | απολεσωσιν (Gb¹ prob Schu) c. ABCDEGHLM^{**}UVXΓ(Γ αυτον πως) al¹⁵⁰ fere Or .. ς -λεσωσιν c. KM^{*}(s?)Δ al mu | αυτον (et. Or; a porulism) .. ΔK al²⁰ fere c om (Ln [aut.]) | πας γαρ c. BCA 1. 13. 28. 69. 346. cop go .. ς (Ln) στι πα; c. ADEGHKLSUVXΓ al pler it vg al Or (: vitandum videbatur istud γαρ propter γαρ proxime praecedens) | εξεπλησσετο (et. Or²) .. MA 61. 91. 108. 299. 300. d^{scr} e^{30r} (al ut vdir) -σσαντο, item c cop³
19. σταν c. BCELA 28. 33. 48.^{ev} 2.P^o al¹⁰ .. ς (Ln) οτε c. ADEGHMSUVXΓ al pler (: cf Prol) | εγενετο c. BCDE^{*}KLSUV^{*}ΓΔ al pler (it vg vespera facta esset, seruum factum esset) .. ΔE^{**}GHV^{**}X 48.^{ev} al pauc εγενετο (Δ εγεν.) | εξεπορευετο c. CDE^{*}FGH(L om)M^{ms}SUVXΓ al pler (1. al pauc post πολ.) i¹pl^{er} vg go cop al .. ΔBKMA 124. 2.P^o al¹⁵ ed syr syr p ms arm -ρευοντο (Ln :: omnino ad seqq accomodat. Contra nulla causa est cur quis -eto substituerit.) | εξω .. d εκ (i¹pl^{er} vg de)
20. παραπορ. (D add το) πως c. BCDA 1. 28. 33. 209. y^{scr} al⁵ bi q (a ck om πως) cop .. ς πυ. παραπορ. c. ADEGHKMSUVXΓ al pler i¹aliq vg al | ειδον c. BDEGH(s?v?)PT al pl .. ACEL(πρωιδον sic)MX al pm ιδον (Δ ιδορτες)
21. αυτω .. m^{ms} 33. al τω ω | ραββις c. BCDEHX etc .. ς (Ln 49.) -ββι c. AGKLM(sv?)UGA al pler. Cf ad Mt 23, 7 et 8. 26, 25 et 49. Mc 9, 5. | ιδε (CΔ ειδε) .. d al aliq Or ιδον | η .. M 433. om | εξηραται (x al¹⁵ ac plur -ραται) .. DLA 1. 483. al¹⁰ Or -ρανθη (: ita Mt)
22. και .. v om | ο ω (Gb Sz) c. ACDEGHKLSUVXΓΔ al longe pl .. ς ω

Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς Ἔχετε πίστιν θεοῦ. 23 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι (Lc 17, 6.) ὃς ἂν εἶπῃ τῷ ὄρει τούτῳ Ἄρθητι καὶ βλήθῃ εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ μὴ διακριθῇ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ πιστεύῃ ὅτι ὁ λαλεῖ γίνεται, ἔσται αὐτῷ. 24^(125.4) διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, πάντα ὅσα προσεύχεσθε καὶ αἰτεῖσθε, πιστεύετε ὅτι ἐλάβετε, καὶ ἔσται ὑμῖν. 25^(126.4) καὶ ὅταν στήκετε προσευχόμενοι, ἀφίετε εἴ τι ἔχετε κατὰ Μι ε, 14. τινος, ἵνα καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀφῇ ὑμῖν τὰ παραπτώματα ὑμῶν.

c. B(?)S(?) al aliq | Ἐχετε π. (D add του) θε. (passim ut in cod. 9. et k^{scr} signum interrogationis adponitur) .. D 13. 28. 61. 69. 124. arm praem ε, item a b d i si habueritis etc

23. αμην c. BD 1. 28. 51. 106. 124. 157. 225. 251. 2.P^o c^{scr} it (exc q) vg syr (syrP vide post) arm al .. ε add γαρ c. ACEGHKLSUVXΓA al pler q cop go syrP c.* al | σι .. D 33. 2.P^o p^{scr} al³ g².k em tol go syr Aug om | αν .. A 1. al pauc εαν | αρθῃτι etc .. 1. 28. al αρθῃ-
ται κ. βληθῃται | πιστευη (Δ yscr² c^{scr} -ε) c. BLD 2.P^o hscr yscr² c^{scr} item al haud dubie .. ε (Ln) -ση c. ACEDEGHKMSUV al pl, item XR al mu -σει (it vg crediderit, sed iidem fere add dixerit pro λεγει vel λαλει quod sequitur) | ὁ c. B(D vide post) LA 33. 48.^{ov} (al?) f g¹.k (g² l?) vg cop go syr (D b c ff².i πιστ. το μελλον ο αν ειπη γενησεται αυτω) .. ε (Ln) α c. ACEGHKMSUVXΓ al pler a q syrP al | λαλει c. BL(δ λα, ommissa syllaba λι excunte versu) Δ 33. 48.^{ov} 2.P^o a (loquitur) k (locutus fuerit) .. ε λεγει c. ACEGHKMSUVXΓ al pler item (dicit, dixerit) it^{pl} vg; al pauc ειπη (: λαλειν saepe a test pler mutatum est: cf 12, 1. 14, 31.) | εσται (Δ k graem kas, D 2.P^o γενησεται) αυτω (Gb') c. BODLA 1. 28. 209. 346. g¹⁻². f vg cop .. ε (Ln) add ο εαν ειπη c. AEGHKMSUVXΓ al pler a k q, item (sed crediderit futurum, fiet quodcumque dixerit) b c (- dixeritis) ff².i, item syr^{utr} go al (: corruptus est locus maxime eo quod post πιστευη interpunxerunt ita ut σι usq γίνεται a λεγω ἡμιν pendere crederentur. Hinc ad εσται αυτω addenda videbantur ο εαν etc; hinc etiam kas ante εσται immiscuerunt. Similiter D et Latini ad πιστεῖη adposuerunt το μελλον, et quod sequitur plenius expresserunt scribentes ο εαν ειπη γενησεται. αυτ.)

24. οσα (Gb') c. BODLA 61. 157. 346. (al?) .. ε add αν c. AEGHMSUVXΓ al pler, item κ al pauc εαν (: cf Mt) | προσευχεσθε και (Gb') c. BODLA a c ff².k syr Cyr .. ε προσευχομενοι c. AEGHKMSUVXΓ al ut vdr omni it^{pl} vg go syrP (cop εν τη προσευχη ut Mt), απεισθε .. Γ al²⁵ Thph αιτησθε, al pauc αιτησεσθε | ελαβετε (Gb') c. BGLA cop .. ε λαμβανετε c. AEGHKMSUVXΓ al pler go syr al, item D 2.P^o it vg al Cyr ληψεσθε (D -θαι)

25. στηκετε (L εστηκ.) c. ACDBHLM²*VX 1. 124. al plus²⁰ .. ε στηκῃτε (κ al -κειτε, Δ εστηκηται) c. BEGKM²(S?)UGA al pl | αφιετε (ita etc²⁰) .. c² αφετε | ο (D add ων) εν τοις (κ al pauc om) ουρ. | αφη .. D 157. 346. yscr αφησῃ, x αφη | ἡμων .. D Cyr¹ om (al pauc a ff².i k om ἡμων)

27-33
Mt 21, 23-27.
Lc 20, 1-8.

27 (127.2) Καὶ ἔρχονται πάλιν εἰς Ἱεροσόλυμα. καὶ ἐν τῷ ἱερῷ περιπατοῦντος αὐτοῦ ἔρχονται πρὸς αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι, 28 καὶ ἔλεγον αὐτῷ Ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς; ἢ τίς σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἔδωκεν ἵνα ταῦτα ποιῆς; 29 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς Ἐπερωτήσω ὑμᾶς ἕνα λόγον, καὶ ἀποκριθήτε μοι, καὶ ἐρῶ ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα

26. ε (Ln) *es de vobis non auferet, unde o pater vobum o en vobis* (CDBKM 1. al mu om; 33. y^{scr} al plus¹⁰ om o ε. τ. ουρ., al² ο ουρανος) ουρανοσ αφησει (D al plus¹⁰ it^{pl} vg go al pm Cyp add υμιν) τα παραπτωματα υμων c. ACDBECHKMUNXΓ al pler it^{pl} vg go syr^{tr} al Cyp (ut vdr) .. om c. BLSA 2. 27.** 63. 64. 121.* 157. 258. f^{scr} p^{scr} g² k l arm cop (cop' supplet** in mg; cop' addit** in pag. vacua ipsum Mt 6, 15.) (: testis BLSA, qui toties soli fere veram lectionem conseruarunt, h. l. tot aliorum variorumq. testium auctoritate aucti eo pluris faciundi sunt quum accedat maxima suspicio, verba ista ex Mt 6, 15. huc illata esse. Contra quam suspicionem parum valet quod non ad verbum concinunt cum Mt¹ verbis: id ipsum enim eodem quo h. l. fit modo fieri solet; cf ad Mt 21, 44. Adde Mt 27, 35 et 49. Ceterum hunc Mei locum augmentis e Mto inprimis obnoxium fuisse, probant etiam additamenta codicis M et reliquorum.) Post ista verba m al²⁰ addita habent haec: λεγω δε υμιν· αυτειτε, και δοθησεται υμιν· ζητειτε, και ευρησετε· κρουετε, και ανοιγησεται υμιν· πασ γαρ ο αυτω λαμβανει, και ο ζητων ευρησκει, και τω κρουοντι ανοιγησεται (: e Mt 7, 7 sq.)

27. ερχονται .. dx al pauc (in evgg ερχεται ο ις) it^{mu} aeth al ερχεται | πάλιν .. F om | οι πρεσβυτεροι .. D add του λαου (: e Mt)

28. ελεγον c. BCLA 1. 209. item *dixerunt* (antea *tenerunt*) ab cf cop go .. ε (Ln) λεγουσιν c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler it^{pm} vg al (: non potest non ad ερχονται praecedens accommodatum credi) | η τις c. BLSA (c latet) 124. c^{scr} y^{scr} al⁵ (ac plur) cop syr^p ms .. ε (Ln) και τις c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler it^{pler} vg go syr^{tr} al (: ita Mt, ad quem etiam sqq conformata sunt) .. D 238. al⁶ k om η τις usq ποιησ, item 2. p^o a b f² i arm om ινα τ. ποσ. | την εξ. ταυτ. εδωκ. (UΓ al plus¹⁰ δεδωκ.) c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler i q go syr^p al .. BCLM²⁰ BLSA al¹³ fere it^{pl} vg al mu εδ. τ. εξ. ταυτ. (Ln :: at ita Mt lectione non fluct) | ποιησ c. ABFGMSVΛ al pl .. HKLUXΓ al pm ποιησ

29. ο δε ις (al pauc om ις) c. BCLA 33. g¹ k cop syr aeth .. ε (Ln) add αποκριθεις c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler it^{pl} go syr^p al (: est in Mt et Lc, nec fluct lectio) | υμασ c. n(c vdr e spatio) LΔ p^{scr} q^{scr} k cop .. ε υμασ καγω c. DGMSΓ al mu, et EPHVX al pm υμ. και (157. om) εγω, vos et ego it^{pl} vg al, item AK al⁵ fere g² go (syr) arm καγω υμ. (Ln :: ex Mt et Lc est, sive praeponitur sive postpon; apud horum neutrum omittitur; videbatur ad sensum loci aptissimum) | και prius .. D 28. it^{pler} cop arm om

ποιῶ. 30 τὸ βάπτισμα τὸ Ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν ἢ ἐξ ἀνθρώπων; ἀποκρίθητέ μοι. 31 καὶ διελογίζοντο πρὸς ἑαυτοὺς λέγοντες Ἐὰν εἰπώμεν Ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ Διὰ τί οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; 32 ἀλλὰ εἰπώμεν Ἐξ ἀνθρώπων; ἐφοβούντο τὸν λαόν· ἄπειρες γὰρ εἶχον τὸν Ἰωάννην ὅπως ὅτι προφήτης ἦν. 33 καὶ ἀποκριθέντες τῷ Ἰησοῦ λέγουσιν Οὐκ οἶδαμεν. καὶ ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῶν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

30. το βαπτ. . . a praem εἰ | το ω. c. ABCDLA 33. . . ε om to c. EFGHKM SUXIG al pler. Praeterea (: e Mt) c 299. 33. 77. 218. k syr aeth add (k ante το βαπτ.) ποθεν ην (77. 218. syr εστιν, 33. om), iidemque om ην seq (om etiam L; a om ἦ) | ουρανοῦ .. DST -των

31. διελογίζ. (Gb' prob Schu: „simplex λογίζ. nusquam sic“) c. BODGK LMA al plus⁵⁰ .. ε ελογίζ. c. AEFHSUXIG al pl | λεγοντες; .. D 13. 28. 69. 124. 346. 2.P^e itP^l (non fg¹ q) add εἰπώμεν (e quid ei dicentis, b quid ei responderent) | εἰπώμεν .. HΓ al aliq -πομην, item al aliq v. 32. | ἐρεῖ (DST b λεγει) .. DM 1. 13. 69. 124. 209. 225. 299. itP^l vgr¹ em tol mt gat cop al pl Bed add ημιν (DST 346. υμιν) :: e Mt | δια τα c. AC²LMXA al plus⁵⁰ it (exc f) tol al cop arm al mu .. ε add ουν c. BC²*DEFGHKSUVIG al pl f vg (et. am fu ing al) syrP al (go libere at cur, syr et cur) :: eo magis e Mt adsumptum dicendum est quum totus iste locus tam varie ex Mt interpolatus sit.

32. ἀλλὰ (-λλα c. ABCLA al; EFGHKMSUXIG al pl -λλ) c. ABCEFGHKLMS UYXIA al pl k go cop (syrP²?) Euth .. d al plus¹⁵ g² q vg εαν .. ε ἀλλ εαν (Gb⁰⁰ εαν) c. minusc non ita mu etc (b c si vero, f ff² si autem; i syr et εἰ) | ἐφοβουντο .. D²* (*φοβοιμεν) 13. 28. 124. 2.P^e cscr oscr al⁵ itP^m vged etms aliq (ut tol; sed non am ing em erl iac al) cop arm syrP al φοβοιμεθα :: e Mt | λαον .. BC 33. 106. syrP ms οχλον :: e Mt | απαντες .. CD 1. 28. 33. 299. al pauc παντες (Ln) εἶχον (28. -χουσαν) .. d 2.P^e it (exc g²) arm ηδισαν | οπως οτι πρ. ην c. BCL 13. 69. 346., item a οπως ως προφητην .. ε (Ln) οτι οπως πρ. ην c. AEFHKSUVXIG al pl afq al (sed bcff² i Ioh. vere prophetam fuisse) vg cop go al; item d οτι αληθως πρ. ην .. 1. 28. 124. 209. 299. yscr 2.P^e al plus¹⁵ ck aeth arm arg om οπως

33. τῷ ᾧ λεγ. c. BCLA 28. 33. 69. 124. 346. a (ad Ie. dixer.) ff² (responder. ad Ie. dicentes) mt (ut a) cop² persP .. ε (Ln) λεγ. τῷ ᾧ (59. 73. αυτω, non go) c. ADEFGHKMSUVXIG al pler itP^l (itP^l dixer. ad Ies.) vg go al | και .. d g². am em om | ο ᾧ (28. post αυτοις, al⁴ om) c. BCLGA 33. fscr 7.P^e a cf k cop persP (syr et και ο ᾧ et αποκριθ. om) .. ε ο ᾧ αποκριθεις c. EFGHSUVX al mu, item ADKM 1. al³⁰ fere bff² g¹ g² i q vg go syrP αποκριθεις ο ᾧ (Ln [αποκρ.] ο ᾧ) αυτοις .. DST αυτω, k om | DST εις ποιαν εξουσιαν

XII.

¹⁻¹²
Mt 21, 28-40.
Lc 20, 9-19.

1 (^{128.2}) Καὶ ἤρξατο αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς λαλεῖν. Ἀμπελώνα ἐφύτευσεν ἄνθρωπος, καὶ περιέθηκεν φραγμὸν καὶ ἄρουραν ὑπολήμιον καὶ ἐκδομάσεν πύργον, καὶ ἐξέδετο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησεν. 2 καὶ ἀπέστειλεν πρὸς τοὺς γεωργοὺς τῷ καιρῷ δοῦλον, ἵνα παρὰ τῶν γεωργῶν λάβῃ ἀπὸ τῶν καρπῶν τοῦ ἀμπελώνος· 3 οἱ δὲ λαβόντες αὐτὸν ἔδειραν καὶ ἀπέστειλαν κενόν. 4 καὶ πάλιν ἀπέστειλεν πρὸς αὐτοὺς ἄλλον δοῦλον· κἀκείνον λιθοβολήσαντες ἐκφαλαίωσαν καὶ ἀπέστειλαν ἠτιμωμένον. 5 καὶ

XII. 1. λαλεῖν c. BOLA 1. 13. 118. 124. 346. vg it (exc k; b add *ita dicens*, item c *dicens*) syt syrP^{ms} cop .. ε λέγειν c. ACDEFHKMSUVX al pler k go al, item r 126. λέγων (: h. l. ubi statim ipsa parabola sequitur — longe aliter habent loci 4, 33. Mt 13, 3. 10. 15. 34. — aptius videbatur λέγειν quam λαλεῖν, quemadmodum Mc 3, 23. nemo mutavit quod scriptum est: ἐν παραβ. ἤλεγεν αὐτοῖς. Substituto λέγειν pro λαλεῖν non opus erat ut adderetur λέγων ad modum loci Mt 13, 3. Praeterea locus Lucae geminus praebet ἤρξ. λέγειν τὴν παραβ. ταύτην.) | ἀμπελώνα (γ ἀμπελον) εφντ. ανθφ. c. ADEFHKMS UVXG al pler it (exc c) vg go syrP al .. BOLA 33. 262. ἀμπ. ανθφ. εφντ. (L ἐποίησεν) (49.), item 13. 69. 346. 433. 2.P^o c cop syt Or ανθφ. (346. 2.P^o al c syt Or add τις) εφντ. ἀμπ. | περιέθηκεν .. c** 28. 2.P^o al pauc syrP c.* al Or add αὐτῶ (: e Mt) | L* ut vdrt οικοδομήσειν | ἐξέδετο c. ACKL (al? In Mt et. B*) .. ε (Ln) -δοτο (P**H al -δοτο) c. B(**?)DEFHKMSUVXGA etc | γεωργοῖς .. D praem τοῖς .. e om κ. ἐξεδ. αντ. γε.

2. τῷ καιρῷ (it vg cop in tempore) δοῦλον .. κ al^o syt δοῦλ. τ. καμπ. | ἵνα παρὰ (Δ ἠαπῶ) τ. γεωργ. (33. 2.P^o παρ αὐτῶν, syt per^o om πα. τ. γε.) λαβ. απο των καμπ. (των καμπ. c. BOLA 33. 433. 49.^{ov} 11.P^o d f k syt; ε Ln τον καμπου c. ADEFGHKMSUVX [Γ om τ. καμπ.] etc :: e Lc, ubi lectio non fluct) τ. ἀμπ. .. d it^o 1° ἴνα απο του καμπου (vide ante) του ἀμπ. δωσουσιν αὐτῶ :: e Lc

3. οἱ δε c. ACEFGHKMSUVXG 1. 2.P^o al pler go sytr^{tr} al (itmu vg qui adprehensum etc, c quem illi) .. BOLA 33. 48.^{ov} 49.^{ov} yscr al^oνκ α b i k q cop και (Ln 49. :: ut hoc ex Mt, ita illud ex Lc illatum esse potest. Sed quum iste Mei locus magis cum Mt conveniat, potius ex hoc corruptus esse videtur. Accedit quod in sqq neutro loco ante κενον ex Lc οἱ δε adscriptum est) | εδειραν .. B**U al plus^o εδηραν | κενον (ACDEMX al καινον) .. D a b h² add προς αυτον

4. πάλιν .. x om | κενον .. Δα al pauc και κενον. | λιθοβολησαντ. (εφΓ al mu -λισαντες) εκφαλ. (L -λίσσαν) c. ACEFGHKMSUVXG al longe pler go sytr^{tr} aeth al .. BOLA 1. 28. 33. 91. 118. 299. 2.P^o (sed minus isti — et. 33. ? — κεφαλαίωσαντες omisso και) it vg cop artm om

ἄλλον ἀπέστειλον· κἀκείνον ἀπέκτειναν, καὶ πολλοὺς ἄλλους, οὓς μὲν δέροντες, οὓς δὲ ἀποκτείνοντες. Ἔτι ἕνα εἶχεν υἱὸν ἀγαπητὸν· ἀπέστειλον αὐτὸν ἔσχατον πρὸς αὐτοὺς λέγων ὅτι ἐντραπή-

λιθοβολ. (Gb⁰⁰ improb Schu, Ln 49. :: vide post) | κ. απεστειλ. (92. απειλυσαν) ητιμωμετ. (1. 28. 91. 118. 2.^{pe} ητιμασμ.) c. ACEFGHKMSU VXR al fere omn go syr^{utr} aeth al .. BDLA 33. it vg cop κ. ητιμωσαν (L -μασαν, Δ ητωμασαν) (Ln 49. :: cohaerent aretissime ητιμωσαν et omissum λιθοβολ. Quippe videbatur parum apte dici „dimissus esse“, ad quem λιθοβολ. εκεφαλ. pertinebat. Rursus hoc ipsum λιθυβ. εκεφ. ex pleonasmō eoq̄ue fortasse inepto laborare videbatur. Hinc alii λιθοβ. sustulerunt, alii omissis εκεφ. κ. substituerunt κεφαλωσαντες. Haec magis probo quam λιθοβ. ex Mt adscriptum esse: quod si esset, minime iidem testes απεστειλαν illatum haberent.)

5. και αλλον (Gb improb Schu) c. BCDLA 33. (10.^{pe}?) it (exc fq) cop aeth persP .. ε κ. παλιρ αλλ. c. AEFCKMSUVX (om αλλ.) Γ al pler f q vg go syr^{utr} al (: cur omiserint multo minus intellegitur quam cur addiderint. Neque ad retinendum satis facit Mei usus.) | απεστειλεν .. D 435. (om αλλ.) a b ff² i q add (ff² praem) δουλον | ους μεν et ους (D αλλους, item vg) δε c. BDLA 1. 11. 33. c^{scr} 2.^{pe} al²⁶ fere .. ε τοις μεν et τους δε c. ACEFGHKMSUVXR al pl | δεροντες .. 69. 157. al³⁰ fere δαιφ. | αποκτενοντες; c. ABCDEUVG al mu, item FGHKX al pm -κτενοντες, M -πταινοντες, 157. -κτεινοντες .. L al pauc -κτεινοντες, y^{scr} -κτεινοντες, al aliq -κτεινοντες .. ε -κτεινοντες c. B (?) al non ita mu, item Δ -κτεινοντες

6. ετι c. BLA 1. 33. 209. bi cop .. ε ετι ουρ (Ln ετ. [ουρ]) c. ACDEFG HKMSUVXR al pl q al vg syrP .. 13. 28. 69. 124. 346. c^{scr} 2.^{pe} syr υστερον δε ετι (2.^{pe} om ετ.), item ff² (a) al adhuc autem | εχειν c. BC²LA 33. 48.^{ov} b^{scr} (syr) .. ε εχων post υωρ c. EFGHKMSUVXR al pler, item AC^D it aliq vg ante υωρ (ita Ln) .. cop adhuc filium dilectum, qui erat sibi, misit ad postremum ad eos, k novissimum misit filium: simili licentia aliae vv utuntur | αγαπητον (Gb) c. BCDLA it vg al .. ε αγαπ. (1. 18. 28. 124. 299. praem τον) αυτου (251. αυτου) c. AEFCK MSUVXR al longe pler syrP al | αυτον c. BLX²A 13. a (al? vv mu libere) .. 1. 28. 91. 241. 299. 2.^{pe} om .. D καιειον ante απεστ. .. ε και αυτ. (Ln [και] αυτ.) c. ACEFGHKMSUVX*Γ al pl it aliq vg go al (: lectio ετι ουρ ενα εχων etc pluribus modis emendatorem prodit. εχων, vario illud quidem loco positum, aptissimum erat ut ad Mt exemplum απεστειλεν prae ceteris emineret; quemadmodum k simpliciter habet: novissimum misit filium, prope accedentibus vv aliis. και αυτον repetito καιειον, quod ipsum etiam h. l. in D legitur, accommodatum est. Contra non patet cur quis maluerit εχειν et αυτον, contrarium etiam suadentibus ll. pp.) | εσχατ. πρ. αυτ. c. BCLA 13. 38. al plus¹⁸ cop .. ε πρ. αυτ. εσχ. c. AEFCKMSUVXR al pl vg go syr^{utr} al .. D (2.^{pe}?) it om πρ. αυτ., al pauc om εσχ. | οτι .. L 33. al²⁶ fere it aliq al om, al pauc a b q al mu σωε

σονται τὸν νιόν μου. 7 ἐκείτοι δὲ οἱ γεωργοὶ πρὸς αὐτούς εἶπαν
ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε ἀποκτείνωμεν αὐτόν, καὶ ἡμῶν
ἔσται ἡ κληρονομία. 8 καὶ λαβόντες ἀπέκτειναν αὐτόν, καὶ ἐξ-
έβαλαν αὐτὸν ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος. 9 τί ποιήσει ὁ κύριος τοῦ ἀμ-
πελῶνος; ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργούς, καὶ δώσει τὸν
ἀμπελῶνα ἄλλοις. 10 οὐδὲ τὴν γραφὴν ταύτην ἀνέγνωτε Λίθον
ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν
γωνίας· 11 παρὰ κυρίου ἐγένετο αὕτη καὶ ἔστιν θαυμαστή ἐν
ὀφθαλμοῖς ἡμῶν; 12 ^(120.1) καὶ ἐζήτουν αὐτὸν κρατῆσαι, καὶ
ἐφοβήθησαν τὸν ὄχλον· ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτούς τὴν παρα-
βολὴν εἶπεν. καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἀπῆλθον.

¹⁰ 22.
*Ps 118, 22²².

¹²⁻¹⁷
Mt 22, 16-22.
Lc 20, 20-28.

13 ^(120.2) Καὶ ἀποστέλλουσιν πρὸς αὐτὸν τινὰς τῶν Φαρι-
σαίων καὶ τῶν Ἡρωδιανῶν, ἵνα αὐτὸν ἀγρεύσωσιν λόγῳ. 14 οἱ

6. εντρ. τ. υ. μου .. D abiq τ. ιν. μ. εντρ.

7. ειεν. δε οι γεωργ. (D itpl^{er} vg al oi δε γε.) .. al⁵ e persP add θεα-
σαμενοι (al³ ιδοντες) αυτον, item 13. 28. 69. 124. al²⁵ fere arm syrP
c.* velms θεασαμ. αυτον (2.P^o του) ερχομενον (al pauc add προς αυ-
τους) :: libere ex Mt et Lc | πρ. αυτ. (A al αυτ.) ante ειπ. c. BCL 1.
11. 33. 69. 209. 299. item (qui ante habent θεασ. αυτ. ερχ.) 13. 28.
y^{scr} al mu .. ε (Ln) post ειπ. c. ADEFGHKMSUVXΓ al pl it vg al |
επαν c. BCDLA 209. (al?) .. ε - πορ c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler | οτε ..
D 1. 28. 2.P^o it vg al mu om (: ut Mc et Lc) | ουτος .. Δ ο υος (con-
fusis τ et ε; δ hic filius) | ΜΓ al αποκτεινομεν (Γ et. γεωργοι)

8. απεκτ. αυτ. c. BCL 4 y^{scr} al³ (ac plur ut vdr) i k q .. ε (Ln) αυτ.
απεκτ. (x - κτενω) c. ADEFGHKMSUVXΓ al pl vg fl² al .. al aliq it^{all}
om αυτον, item cop al (ut etiam i q quem adprehensum occid. om) et
ad λαβ. et ad απεκτ. adponunt | εξεβ. (- λαν c. B: ε Ln - λον c. rell
ut vdr om) αυτον c. ABCDMΓ al plus²⁰ ac fl² q cop go al .. ε om
αυτον c. EFGHKLVSUXA al pl vg it^{all} al :: cf Mt et Lc

9. τι c. BE g² cop .. ε (Ln) add ουν c. ACDEFGHKMSUVXΓA al ut vdr
omn itpl^{er} (k om τι ποιησει) vg go al (: est in Lc similiterque in Mt,
nec fluctuat. Ex iisdem adscriptum est τουτους vel κειρους) | τ.
γεωργους .. σ⁴ 83. y^{scr} al plus¹⁰ add τουτους, item 1. 209. 299. al¹²
κειρους, item alterutrum vñ aliq (: vide ante)

10. εγενηθη .. L e^{scr} 433. - γενηθη | γωνιας .. E* K* X (X antea απωλεσει)
al γωνιας

11. καὶ ἔστιν (al mu εστη): ita cdd antiqui ut κμγ habere solent, non
καὶ ἔστι

12. τὴν παραβ. (al plus¹⁵ it^{all} vg al add ταυτην) .. Δ ante πρ. αυτ.
πον | απηλθον .. D (non item B) - λθων

13. ινα .. Γ ιν' | πρ. αυτον .. D ac i k q om | πρ. αυτον τινας: sic cdd
antiq ut κμγ, non - τον τινας (go τινεις) | αγρευσωσιν .. D 2.P^o παγι-
δευσωσιν

14. οι δε (ita c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler go syr^{tr} al; vg qm, abiq et

δὲ ἐλθόντες λέγουσιν αὐτῷ *Διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενός· οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων, ἀλλὰ ἐπ' ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ διδάσκεις· ἔξοιστε κήρσον Καίσαρι δούναι ἢ οὐ; δῶμεν ἢ μὴ δῶμεν;* 15 ὁ δὲ εἰδὼς αὐτῶν τὴν ὑπόκρισιν εἶπεν αὐτοῖς *Τί με πειράζετε; φέρετέ μοι δηράριον ἕνα ἴδω.* 16 οἱ δὲ ἤνεγκαν· καὶ λέγει αὐτοῖς *Τίνος ἢ εἰκὼν αὐτῆ καὶ ἡ ἐπιγραφή;* οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ *Καίσαρος.* 17 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν *Τὰ Καίσαρος ἀπόδοτε Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ.* καὶ ἐθαυμάζον ἐπ' αὐτῷ.

illi; BCDLA 38. c^{scr} c ff² k cop kas: ita Ln 49. at videtur ex Le ortum, ex quo et. alia huc translata, vide post; praetereaque kas aptius ad coniungenda sqq cum prioribus visum) *ελθοντ.* (c ff² k add *Pharisaei*) *λεγουσ.* αυτω (γ αυτων, α 1. 13. 28. al¹⁰ fere *ηφεατο ερωταν αυτων εν δολω λεγοντες*, item test^{all}q *επηρωτων αυτων εν δολω και λεγουσι vel similiter*; c^{scr} οι φαρισαιοι επηρωτων αυτων λεγοντες) .. D και επηρωτων αυτων οι φαρισαιοι | *μελει* .. M^{*}(ipse^{*} corr) *πεχ* al pm *μελε-* *λε* | *ανθρωπων* .. BK 1. 28. al¹⁰ fere b am - *που* .. 126. om | *αλλα* c. (B⁷)DLA al .. ε (Ln 49.) *αλλ* c. A(B⁷)CEFGHKM(SV[?])UXR al pler | *α τον οδον* | *εξεστιν* c. ABEFGHKLSUVXΓA al pl vg g¹ (1[?]) go cop syr al .. c (et^{*} et^{**})DM al¹² fere itpl gat tol syrP c.^{*} (sed in mg; „non invenimus in Graecis“) arm arr *επε* (c^{*} [vdtr] M al aliq *επιον*) *ουν ημων* ει (c^{**} M al mu vv aliq om: item Ln; 8.P^o k τi σοι δοκει) *εξεστ.* (: : e Mt) | *κηρσ.* *καισ.* *δουν.* c. ABEFGHKMSUVXΓ al pler .. vv pl libere .. BC(D)LA al plus¹⁰ *ιμα* vg al *δουν.* (D *ημας δουν.*, vg b *dari*, item q) *κηρσ.* (D 2.P^o *επιμεφαλαιον*, k *capitularium*) *καισ.* (Ln :: at ita Mt lectione non fluct) | *δωμ.* η μη *δωμεν* (ita et. q; k *dabimus aut non*: uterque om η ου) .. D itpl al om (: : ut Mt et Le), item 225. g² vg go al (*δωμεν* cum η ου coniungentes) om η μη *δωμ.*

15. ο δε .. DG 1. 13. 28. 69. 346. 2.P^o al⁴ itpler go arm add *ω* | *ειδωσ* .. D 13. 28. 69. 346. 2.P^o bc ff² i q go *ιδων* (Gb¹; cf add v. 28.) | *πειρα-* *ζετε* .. FG 1. 13. 28. 83. 2.P^o al² q syrP c.^{*} arm petrp add *υποκειται* (: : e Mt) | *δηραριον* .. EKL al *διν.* | *ιδω* .. CDA al *ειδω*

16. οε δε (et. c ff² q) sec loco .. AD abik al vg om (: : ut Mt; Ln [οε δε]) | *ειπαν* c. BCDLA al pauc .. ε - *πον* c. EFGHKMSUVXΓ al pler .. A vg b di q al *λεγουσιν* (: : e Mt) | *αυτω* .. 1. 13. 28. 69. 209. y^{scr} al pauc itallq om

17. ο δε *ω* c. BCLA 33. (cop *ipse vero*) .. ε και *αποκριθεις* (D 2.P^o itpl vg al *αποκρ.* δε) ο *ω* (al¹⁰ fere om) c. A(D)EFGHKMSUVXΓ al pler go syrP al .. k om (habet *Dicit illis*, item b *Aut illis et Ies.*, syr *Dixit eis Ies.*) | *ειπεν* c. BD .. ε (Ln) add *αυτους* c. ABEFGHKLSUVXΓA eto (: : in Le est nec fluct; nec magis in Mt om) | *τω καισ.* (2.P^o add *ουν*) *αποδ.* *καισ.* c. BCLA 28. 2.P^o cop (syr *αποδ.* post *καισαρι*) .. ε (Ln) *αποδ.* (x 13. 69. 124. 346. y^{scr} al plus¹² itpl^{er} vg al add *ουν*) *τα* (D add *του*) *καισ.* (D add *τω*) *καισ.* c. A(D)EFGHK(M)SUVXΓ al pler it vg al (: : cf Mt et Le) | *εθαυμαζον* (B *εξεθ.*, D^{*} - *ζοντο*) c. BDLA 2.P^o it (exo

16-17
Mt 22, 23-28.
Lc 20, 27-28.

18 Καὶ ἔρχονται Σαδδουαῖοι πρὸς αὐτόν, οἵτινες λέγουσιν
ἀνάστασιν μὴ εἶναι, καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν λέγοντες 19 Διδάσκαλε,
Μωϋσῆς ἔγραψεν ἡμῖν ὅτι εἰάν τις ἀδελφὸς ἀποθάνῃ καὶ κατα-
λίπῃ γυναῖκα καὶ μὴ ἀφῆ τέκνον, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν
γυναῖκα καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. 20 ἑπτὰ
ἀδελφοὶ ἦσαν· καὶ ὁ πρῶτος ἔλαβεν γυναῖκα, καὶ ἀποθνήσκων
οὐκ ἀφῆκεν σπέρμα. 21 καὶ ὁ δεύτερος ἔλαβεν αὐτήν καὶ ἀπέθα-
νεν, καὶ οὐδὲ αὐτὸς ἀφῆκεν σπέρμα· καὶ ὁ τρίτος ὡσαύτως 22 καὶ

k) vg cop .. ε εθαυμασαν c. ΔΕΦΓΗΚΜΣΥΝΧΓ al pler k go al (: ita Mt lectione non fluct) | επ αυτω .. D 28. al¹ P^o επ αυτων (κ -των, sed v cum sq x arctius iunctum)

18. σαδδ. (2. P^o al oi σαδδ.) πρ. αυτων .. D 28. 106. it^{PM} vg πρ. αυτ. σαδδ. | αναστ. μη ειναι .. 1. 18. 28. 69. 124. 346. cop αναστασις ουκ εστι | επηρωτων (ο -των) c. BODLA 33. 2. P^o al aliq it (exc e) vg al .. ε -ρωτησαν c. ΔΕΦΓΗΚΜΣΥΝΧΓ al pler e go al (: ita et Mt et Lc)

19. μωυσης c. ΒΔΚΜΑ al mu it^{pler} (et. q; b moyses) vg (sed non am) .. ε μωυσης c. ΔΟΕΦΘΗΛΣΥΝΧΓ al pl k am | εγραψ. ημων (et. ακη) .. D al pauc b^{ff} i vg ημ. εγρ. | οτι .. D al pauc om (It vg ut sit) | καταλιπη c. B(e sil.) GKL(S?) UVA al pl .. ΔΡΜΧ al mu -λεψη, BHT al pauc -λεπει (Γ -λεπει) .. C 433. -λεψει (433. -ληψ.) .. D 26. it εχη | γυναικα pf .. ορω -κων | μη αφη τεκνον (C 38. cop -κω; 1. al² vel plur ac^{ff} k -κων μ. αφ.) c. B(C) LA (al² ac plur it⁴ cop) .. ε (Ln) τεκνω μ. αφη (P* εχων) c. ΔΕΦΓΗΚΜΣΥΝΧΓ al pler bi q vg go al (: in Mt τεκνα non fluct) | την γυναικα (Gb') c. B(sic omnino vdr) CLA 1. 61. 209. 2. P^o 8. P^o k cop .. ε (Ln) add αυτου c. ΔΕΦΓΗΚΜΣΥΝΧΓ al pler it^{pler} vg al mu (: ita Mt lectione tantum non fluct) | εξαναστηση c. ΒΔΕΓΚΛΜΣΥΝΧΔ al pl .. ΔΧΗΓ al²⁰ fere εξαναστησει (Γ αναστ.) (P -στη) | σπ. τω αδ. αυτ. .. L τω α. α. σπ.

20. επτα αδ. ησ. (ε Gb Sx) c. ABC*EFGHKLS(vdrx)UVXΓA al longe pl k go al .. ε^o επτ. ουν (al pauc cop al δε) αδ. ησ. α. C**M al mu c (ff² ουν post ησαν) vg al (: e Lc). Praeterea 13. 28. 61. 69. al² e cop syr^P m^g add παρ ημων :: e Mt .. D it^{mu} ησαν ουν (a αυτω, q om) παρ ημων ζ αδελφ. | αποθνησκων .. D 1. 28. 2. P^o al² syr^P (sed syr^P m^g αποθνησκων) ff² i απεθανεν και, item bc q al vg mortuus est pergentes non relicto semine

21. και ουδε αυτος (x 28. 300. 435. ουδ. οιτος, ad go nec hic, q nec ille; al² b ff² nil nisi ονκ, D al² add ονκ) αφ. σπερμ. c. A(D)EFGHKMS UV(X)ΓA al pler it^{pler} (i om versum, k libere: et accepit eam sec. re-nuocare sem. fratri suo - similiter c - et ipse mortuus est etc) vg go syr^P al .. BCLA 38. e cop (syr similiter sed exprimit ουδε αυτος) μη καταλιπων σπ. (49. :: offendeat quod res secundi fratris tantopere urgetur. Hinc alii aliter temptarunt verba ουδε αυτος. Eadem sus-tulerunt μη καταλιπων substituentes, quod inter ουκ αφηκεν et ουκ αφηκαν positum loci naturae parum convenit.) | και ο τρις. ωσαιτ. .. D ff² i om (sed vide post)

οἱ ἐπὶ τὰ οὐκ ἀρῆσαν σπέρμα. ἐσχάτη πάντων καὶ ἡ γυνὴ ἀπέθα-
 ρεν. 23 ἐν τῇ ἀναστάσει, ὅταν ἀναστῶσιν, τίνος αὐτῶν ἔσται
 γυνή; οἱ γὰρ ἐπὶ ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα. 24 ἔφη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς
 Οὐ διὰ τοῦτο πλανᾶσθε μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς μηδὲ τὴν δύναμιν
 τοῦ θεοῦ; 25 ὅταν γὰρ ἐκ νεκρῶν ἀναστῶσιν, οὔτε γαμοῦσιν οὔτε
 γαμίζονται, ἀλλ' εἰσὶν ὡς ἄγγελοι οἱ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 26 περὶ δὲ

22. καὶ (c *deinde*; 28. om; Δ^{ms} add *ελαβον αυτην*) οἱ (ck *omnes*) *επτα*
 (M 13. 69. 346. c add *και*) *οικ αφ. σπ.* (k om o. *αφ. σπ.*) c. BCLMA 13.
 28. 33. 69. 346. ck cop .. *ς και* (i *similiter*, D *και ωσαντως*) *ελαβον*
αυτην (A al² add *ωσαντως και*, item vg go syrp *ωσαιπ.*) οἱ *επτα και*
οικ αφ. σπ. (q om κ. ο. α. *σπ.*) c. (AD)EFGHKM^{ms}SVUX al pler italiq
 vg go syr^{tr} al (Ln *και [ελαβ. αυτ.] οἱ επτ. και ο. αφ. σπ.*) | *εσχαση*
 (MU al syrp add *δε*) *παρτ.* c. ΔEFGMSUVX al pl vg g¹⁻² go syr^{tr} al ..
 BCΘHKL al plus¹⁵ it^{mu} (*postea*, q *novissime*) cop *εσχασον* (θ al mu b q
 cop add *δε*, Δ *γαρ*) *παρτ.* (it^{all} q, om) (Gb' Ln 49. :: at videtur ad
υστερον Mt¹ et Lc⁴⁰ accommodatum, quemadmodum it^{mu} id ipsam ex-
 primum) .. D om (nec exprimunt ck libere verba mutantes); 36.^{ev} om
 una cum sqq | *και η γυ. απεθ.* (Gb' c. BCDLA 1. 18. 28. 33. 69. 209. 399.
 346. yser 2.p^o a b ff² i .. *ς απεθ. κ. η γυ.* c. ΔEFGHKMSUVX al pler vg
 q al go cop syr^{tr} al (:: at sic Mt lectione non fluct; in Lc lectio fluct)
23. *εν τη αναστ.* (Gb'') c. BC*EFLSUVXΓA al pl k q go (θ cop add *δε*)
 (syrP vide post) .. *ς* (Ln) *εν τη οιν αναστ.* c. AC**EM al mu, item DG
 1. 28. al ε. τ. *αναστ. οιν*, item it^{mu} vg syrp c.* al (:: e Mt et Lc) |
οταν (*aeth* add *οιν* omissis *εν τ. αναστ.*) *αναστ.* c. ΔEFGHKMSUVX al
 pler it^{pler} vg go syrp al (13. 69. 346. *οτ. οιν αναστ.* ante *εν τη αν.*
πον) .. BCDLA 28. 33. 13.^{ev} 18.^{ev} (2.p^o?) c k cop syrp arP persP sax
 om (Gb^{oo} Ln [*οτ. αν.*] :: at nec Mt nec Lc habet, deletaturque
 propter pleonasmum) | *αυτων* (1. al pauc *των επτα*) .. Δ ck om | *εσται*
 .. E *εστω* | *γυνη* (c^{scr} om) .. AD* 13. *η γυνη*
24. *εφη αυτ.* ο *ω* c. BCLA 83. cop syrp (k *respondit illis*) .. *ς* (Ln) *και*
αποκριθεις (D 1. 13. 2.p^o al² a *αποκρ. δε*) ο *ω* *ειπεν αυτ.* c. Δ(D)EFGH
 KMSUVX al pler it^{pler} vg etc (:: cf Mt et Lc. Toties in Mc simplex
εφη cum *αποκριθεις ειπεν* commutarunt; cf 9, 12. et alibi) | *Ου* .. Δ a
 cik Thph om | *ειδότες* (ak vg *scientes*; q *ignorantes*) .. D Or *γενω-*
σκοτες (bcd ff² i *intelligentes*) | *του θεου* .. D add *οιδαστε* (d *scitis*)
25. *αναστῶσιν* .. D^{8*} *αναστησουσιν* (d *resurrexerint*) | *ουτε* pr (st. Or)
 .. D ou | *γαμίζοντ.* (D 2.p^o -ζουσιν, 239. 433. d^{scr} *ενγ.*) c. BC(D)GLVA
 1. 124. 209. al plus¹⁰ .. *ς γαμισκοται* c. EKMSVX al pl Or, item ΔFH
 al¹⁵ fere *ενγαμισκ.* (: cf ad Mt) | *αλλ* .. DA (al?) *αλλω* | *ως* (a *confusis*
 litteris *εις*) .. B Or *ως οἱ* | *οἱ εν ε.* c. ΔBEGHSVX al sat mu go syrp Or
 (13. 33. al¹⁰ fere vg^{six} al add *θεου* ante *οἱ*) .. CDFKLMTA al¹⁰ fere om
 οἱ (Gb Sz Ln: οἱ praecedente *αγγελος* multo facilius omittebatur
 quam addebatur. Praeterea ad *αγγελος* magis convenire videbatur
εν quam οἱ *εν*, quemadmodum B et Or οἱ retinentes etiam ante *αγγ.*
 articulum addere malebant. Cf et. Mt)

•**Σκ 1, 6.** τῶν νεκρῶν, οὗ ἐγείρονται, οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῇ βίβλῳ Μωϋσέως ἐπὶ τοῦ βᾶτον πῶς εἶπεν ἀντῶ ὁ θεὸς λέγων Ἐγὼ ὁ θεὸς Ἀβραάμ καὶ θεὸς Ἰσαὰκ καὶ θεὸς Ἰακώβ; 27 οὐκ ἔστιν θεὸς νεκρῶν ἀλλὰ ζώντων· πολὺ πλαναῶθε.

³⁹⁻⁴⁴
Mt 22, 29-40.

28 (^{131,6}) Καὶ προσελθὼν εἰς τῶν γραμματέων, ἀκούσας αὐτῶν

(Lc 20, 20.) συνζητούντων, εἰδὼς ὅτι καλῶς ἀπεκρίθη αὐτοῖς, ἐπηρώτησεν

^{29 6}
•Deut 6, 4 s.

αὐτόν Ποία ἐστὶν ἐντολὴ πρώτη πάντων; 29 ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς

26. βιβλῶ .. D βιβλῶ | μωυσεως c. BDKMA al plus³⁰ (qui notantur) .. ε μωυσεως c. ACEFGHLSUVXΓ al pl: cf ad Mt 8, 4 et alibi | τον βατον (Gb Ss) c. ABCEFGHKLSUVXΓA al pler .. ε της βατον c. D al non ita mu Or (: ita Lc) | πως (Schu: „rec. ap. Lc“) c. BCLA 108. 131. al²⁰ fere .. ε (Ln) ως c. ADEFGHKMSUVXΓ al pl Or (sed ως εἶπεν ante εἰς pon); item 28. 33. 299. ωσει (: cf 2, 26. 9, 12. πως in tali locutione minus usitatum) | Εγω (mu al aliq it vg al Or¹ add εἰμα) ο θεος (M o ω sed mms o θε.) .. B 18.^{ov} Or¹ om ὁ | θε. (282. om) ω. (D itmu ωω) καὶ θε. (131. 282. om) ιακ. c. BD Or¹ .. ε ο θε. ω. κ. ο θε. ιακ. c. ACEFGHKLMSUVXΓA al ut vdr omn cop Or² (: in Mt est ὁ, nec fluct; cf et. Lc. Similiter v. sq plerique ο θεος substituerant)

27. θεος c. BDKLMSXΓA al plus³⁰ Or² .. ε ο θε. c. ACEFGHMSUVXΓ al pl cop Or². Praeterea 13. 69. 108. 124. 346. al⁶⁰ fere Or¹ add θεος | ἀλλὰ ζωντ. (Gb Ss) c. ABCDFKLM³⁰SXΓA 1. 13. 33. al plus³⁵ itpler vg go cop syr^{utr} al mu Or² .. ε ἀλλ. θεος ζω. c. EGHMSVΓ al pm q | πολὺ πλαν. c. BCLA k cop .. ε (Ln) ἡμεῖς οὖν (G 1. 229. 299. 2.^{pe} c go δε) πολὺ (FH k^{scr} πολλοί, al pauc πολλῶν et πολλὰ, G c^{scr} om) πλαν. c. ADEFGHKMSUVXΓ al ut vdr omn itpler vg syr^{utr} al

28. τῶν γραμμ. .. F al⁵ ac plur γραμματεὺς | ἀκουσας .. κ ἀκούσας | αὐτῶν .. D B^{tr} αὐτῶ | συνζητ. c. ABCDGLA etc .. ε συνζητ. c. EFGHKMSUVXΓ al pler | εἰδως c. ABEFGHKMSUVXΓA al pler (67. om) cop .. CDL 1. 13. 28. al²⁰ it (sed k reddit ακουσας οτι, omissis αυτ. συνζ. εἰδ.) vg (gat om) go syr^{utr} arm al mu (D 28. al pauc ita¹⁴ vg al praem καὶ) ἰδων (Ln :: cf v. 34. ad quem iste locus correctus videtur; scilicet ἰδων aptius esse putabatur. Similiter supra v. 15. substituerunt ἰδων.) | ἀπεκρ. αυτ. (prob Schu) c. BCLA 1. 13. 28. 33. 69. al¹⁰ fere cop Thph .. ε (Ln) αυτ. ἀπεκρ. c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler it vg go al .. al⁶ om αυτοις (: ut h. l. ita 14, 40. in oratione indirecta αυτοις et αυτῶ dativi ante ἀποκριθῆναι in plerisque positi sunt: ex emendatione, ut videtur. Certe uterque locus et. pro testium ratione eodem modo constituendus est.) | ἐπηρ. αυτων (ita et. a q vg) .. D bc ff² g² i k (gat) add λεγων (gat om) διδασκαλε :: e Mt | ἐντολη πρ. πατρ. c. BCLVA 33. 108. 127. 131. cop syr^{utr}, item omisso πατρῶν. D 2.^{pe} ac ff² ik q .. ADEFGHKMSUVXΓ al plus¹⁰⁰ g¹ vg Euth Thph πρωτ. πατρ. ἐντολη (Gb Ss Ln), item ε πρωτ. πασων ἐντολη c. M al mu .. 1. al⁵ g² πρωτ. εντ.

29. ἀπεκρ. (syr dixit) ο ω c. BLA 33. cop (syr) .. ε (Ln) ο δε ω ἀπεκρ.

ὅτι πρώτη ἐστὶν Ἰουδα Ἰσραὴλ, κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν κύριος εἰς
 ἐστίν, 30. καὶ ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας ^{Le 10, π.}
 σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου καὶ
 ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου. 31 δευτέρα αὕτη Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον ^{Le 10, π.}
 σου ὡς σεαυτὸν. μείζων τούτων ἄλλη ἐντολὴ οὐκ ἔστιν. 32 ^(128. 10)
 καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ γραμματεὺς Καλῶς, διδάσκαλε, ἐπ' ἀληθείας

(al pauc k *ειπερ*) αὐτω c. ΔΟΡΦΘΗΚΜΣΥΝΧΓ al pler vg k go syr^P al
 Aug .. D itP¹ ἀποκριθεὶς δὲ ο ἰε̄ (a et Iesus) εἶπεν αὐτω (b π² i q ad
 eum) | οτι πρώτη ἐστ. c. BLA cop, item c *prim. mandatum est* .. 229.
 k plane om .. x 209. 299. οτι πρώτη πατρων (209. πασων), D 91. a b
 i arm πατρων πρώτη, I. 28. Mcelleus πρώτορ πατρων (28. πα. πρ.) ..
 Λ(σ)κμ²⁸(μ)U 33. 69. 181. al²⁵ fere it^{allq} vg go οτι πρώτη πατρων (μ
 πασων) ἐντολῆ (al pauc it^{allq} vg add ἐστι, item c ἐστιν αὐτη) (ita Gb;
 item Ln οτι πρ. πατρ. [ἐντολῆ ἐστιν]) .. ε (Gb¹) οτι πρώτ. πασων (ita
 c. minusc pauc; ΕΡΘΗΝΥΓ al⁶⁰ fere πατρων: ita Sz) των (v al aliq om)
 ἐντολων c. ΕΡΘΗΝΥΓ al⁶⁰ aliisq pauc syr | D ἰσραηλ, item a b k *israhel*
 (k *isdrl*) | ἡμων .. al plus¹⁰ i (al?) ἡμων, al⁵ e vg^{ad} (et. tol; sed cdd
 longe pler *nocter*, item sax) cop aeth al Ath Cyp^{saep} Hil al σου |
 κυριος; sec .. F y^{scr} al pauc a b k Hil² om (et. *deus legitur*)

30. και pr .. Δ x^{scr} 288. om | της .. D^x om prim, B om ter (vide ad
 Le 10, 27.) | και ε̄ ο. τ. ψυχ. σου .. x 157. al⁵ k om | x. ε̄ ο. τ. διαρ.
 σου (a b i et ex totis viribus tuis) c. ΒΕΡΓΚΛΜΣΥΝΧΓΔ al longe pler a b
 g²-i q (l?) vg cop go syr^{utr} aeth al Hil Aug; item A post καρδ. σου,
 218. post ισχ. σου .. D^H 157. 49. ev c ff²-g¹-k syr^{hr} arm Cyp³ Firm
 om (49. :: at nec h. l. nec Le 10, 27. cautum videtur membrum istud
 omittere, testibus quidem similibus utroq loco suadentibus. Eo mi-
 nus omittendum quod desunt in Deuteron.) | x. ε̄ ολ. τ. ισχ. σου (ff²-
 g¹-k et ex [k de] totis viribus tuis; a *fortitudinis*; b e d i Cyp Hil Firm
virtute; Aug om) c. BELA cop (a pergit statim: et *propinquum tuum* etc)
 .. ε (Ln) add αὕτη πρώτη (x al³⁰ fere add πατρων, item x^{scr} Vict^{cat}
 και μεγαλη) ἐντολῆ 28. 2. p^e (Mcelleus Vict^{cat} om, item k Firm addito
 est; 229. πατρων ἐντολων) c. ΔΟΡΦΘΗΚΜΣΥΝΧΓ etc it pler vg go syr^{utr}
 al Mcelleus Cyp Hil Firm Aug (: haec eo magis ex Mt fluxisse viden-
 tur si sequentia ex eodem in pler test corrupta esse recte statuimus)

31. δευτερα (Δ η δ., k *praem' deinde*) c. BLA s^{scr} b i (k) cop Hil .. ε και δ.,
 Ln [x.] δ. c. ΔΕΡΘΗΚΜΣΥΝΧΓ al pler c q go syr^{utr} Mcelleus Cyp Quaest;
 item D 33. 2. p^e x^{scr} al pauc vg ff² al Aug δευτ. δε, item r f^{scr} και
 δευτ. δε | αιτη c. BLA cop .. ε (Ln) ομοια αιτη (ε αὕτη c. ΕΡΘΗΚΜ
 ΥΝΓ al pl; sed 124. al mu it vg go syr^{utr} al pler αὐτη; ita Lū) c. Δ
 (Δ^x vdr al pauc cat^{ox} Vict^{cat} ομ. αυτης) ΕΡΘΗΚΜΣΥΝΧΓ etc, item D
 Mcelleus ταιτη (: in Mt ομοια certissimum, indeque Mc corruptus) |
 σεαυτον .. ΗΧ al plus⁵⁰ ταιτων | μειζ. (L b i Hil add δε) τ. αλλ. (b Hil
 om) εστ. (U 13. om; D εστ. αλλ. item it^{allq}) ονκ εστ. .. a (vide ante)
hoc est magn. mandatum

32. και .. B cop syr om | Δ om δ

εἶπας ὅτι εἰς ἔστιν καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλος πλὴν αὐτοῦ. 33 καὶ τὸ ἀγαπᾶν αὐτὸν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας καὶ ἐξ ὅλης τῆς συνείσεως καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος, καὶ τὸ ἀγαπᾶν τὸν πλησίον ὡς ἑαυτὸν πλεῖον ἔστιν πάντων τῶν ὀλοκαυτωμάτων καὶ θνησιῶν. 34 καὶ ὁ Ἰησοῦς, ἰδὼν αὐτὸν οὕτως ἀπεκρίθη, εἶπεν αὐτῷ Οὐ μακρὰν εἰ ἀπὸ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ. (12^a) καὶ οὐδεὶς οὐκέτι ἐτόλμα αὐτὸν ἐπερωτῆσαι.

Mt 22, 46.
Lc 20, 40.

35-37
Mt 22, 41-45.
Lc 20, 41-44.

35 (12^a) Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἔλεγεν διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ Πῶς λέγουσιν οἱ γραμματεῖς ὅτι ὁ Χριστὸς υἱὸς ἔστιν Δαυιδ; 36 αὐτὸς Δαυιδ εἶπεν ἐν τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ Λέγει ὁ κύριος

*Ps 110, 1.
Act 2, 34.

33. εἶπας c. ABΘKMSUVT al pl .. DEPHLX al mu εἶπες. Praeterea d itpl Hil post καλῶς pon | εἰς ἔστιν (Gb Sz) c. ABKLMSSUVXΓA al plus¹⁰⁰ l am fu ing em prag erl iac al go syr aeth al Thph .. ζ add θεός (DG 28. al⁷ cop al⁷ Mcell^{ens} o θε.) c. DEFGH al sat mu it (exc l; k domianus) vg^{od} (item tol al) cop syrP c.⁴ al Hil al | ἄλλος .. D a Mcell^{ens} om
33. τῆς prim .. BUX al pauc om | καρδίας .. L al pauc cop add σου | συνείσεως .. D 2.P^o ai q δυναμῶς, item b Hil; 1. 33. 118. 209. 299. cop arm ισχυος rursusque infra συνεισ. pro ισχ. .. eff² om | κ. ἐξ ὅλ. τ. ψυχῆς (D⁸⁷ add αὐτοῦ, al pauc d σου) c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler itpler go syr^{tr} al mu Hil .. BLA 1. 33. 118. 209. 299. al pauc a cop Mcell^{ens} om (49. item Ln [καὶ ψυχ.] | κ. ἐξ ὅλ. τ. ισχυος (LX al -ιως, item al pauc v. 30.) (vide ad συνεισ.) .. D b arm Hil om | τὸν πλησίον .. Δ (cop) add σου | ἑαυτοῦ c. BEFGHKMSUVXΓ* al pl It vg go syr^{tr} al .. ADLΓA** al plus¹⁰ (cop) σῶματὸν | πλεῖον .. BLA 33. περιισσοῦρον | καὶ θνησιῶν (Gb Sz) c. ABDEFGHKMSUVXΓ al pl .. ζ x. τῶν θησ. c. LMA al mu
34. ἰδὼν (H⁴ al εἰδὼν) .. H⁴ al plus³ εἰδώς | αὐτὸν .. DLA al¹⁵ fere om (nec exprimunt itpler vg al Hil) | εἰ .. Δ post βασιλ. pon, L om | οὐκ-εἰ (al² οὐκ, al pauc a post ἐτόλμα vel post ἐπερ. αὐτ. pon) .. D al⁶ cop (fu?) tol al om
35. ἔλεγεν (a vg dicebat) .. D b c q εἶπεν (dixit, c αὐ) post μερῶ, item i k dixit, ff² αὐ | ἔστιν δαυ. (de δαυιδ cf ad Mt 1, 1.) c. ADEFGHKMSUVXΓ al pl itpler vg go etc (et. Barn alludens) .. BDLMS²SA 1. 33. 69. 2.P^o al plus¹⁰ k cop δαυ. εστ.
36. αὐτός c. BLA 13. 28. 59. 69. 2.P^o a k cop .. ζ add γαυ, Ln [γ.] c. ADEFGHKMSUVXΓ al pl it^{ma} vg go syr^{tr} al Hil; item D arm καὶ οὗτος (d ipse), item eff² ipse autem (: cf ad Lc) | δαυιδ h. v. et sq: cf ad Mt 1, 1. | εἶπεν (et. q go al) .. x 282. bscr dscr al aliq itpler vg (Barn alludens) λεγεις (x al pauc it^{all}q post αγω) | εν .. B om | τῷ πν. τῷ αγω. c. BDLVA 2.P^o al ut vdr mu .. ADEFGHKMSUVXΓ al pl πν. αγω. (Gb Sz :: at nihil erat cur adderetur τῷ. Usus malebat locutionem abaque τῷ) | λεγεις (Gb Sz) c. ADEFGHKMSV 124. 131. 157. al plus⁶⁰ k q go .. τ (Ln 49.) εἶπεν c. BLM²SUVXΓA al sat mu it^{pl} vg al Barn al (: ita Mt et Lc et Act, item LXX sed Iust³ dial 83. λεγεις [εἶπεν quaeest 101.]

ἐφ' ἑαυτῶν μου Κάθισον ἐκ δεξιῶν μου ἕως ἂν θῶ τοὺς ἑχθρούς σου ὑποκάτω τῶν ποδῶν σου. 37 αὐτὸς Δαυεὶδ λέγει αὐτὸν κύριον, καὶ πόθεν αὐτοῦ ἐστὶν υἱός; καὶ ὁ πολὺς ὄχλος ἤμουν αὐτοῦ ἡδέως.

38 (136.²) Καὶ ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ ἔλεγεν Βλέπετε ἀπὸ τῶν ³⁸⁻⁴⁰ γραμματέων τῶν θελότων ἐν στολαῖς περιπατεῖν καὶ ἀσπασμούς ^{1. c. 20, 46} ἐν ταῖς ἀγοραῖς 39 καὶ πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ^{Mc 28, 9} πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις· 40 (136.³) οἱ κατέσθοντες τὰς οἰκίας ^{Mc 12, 33} Mc 12, 14.

item latvet. Quum in Mt *εἰπεν* non fluctuet nec nisi leviter in Le et Act, praestat h. l. *λέγει* tot gravibus testib probatum) ο κυριος c. ΔΕΡΘΗΚΛΜΣΥΝΧΓΑ al fere omn Barn (Instquaeest) al .. BD cser (Instdial² ex psalm) κυριος (Ln 49. :: cf ad Mt, ibique adde Inst² psalmi verba absque ὁ scripsisse) καθισον c. B .. ζ (Ln) καθου c. ΔΕΡΘΗΚΛΜΣΥΝΧΓΑ al ut vdr̄t omn (item etsl potius ex ipsis psalm. hausisse censiendi sunt Barn Inst al) (: nullo trium locorum pp. aliter quam καθου legitur: hinc codicis antiquissimi lectio in Mc saepe similiter a reliquis deflectente hand arcenda videbatur) αν .. D om | θω .. D* θωωω, **θηωω | D εκθουος (sic) | υποκατω c. BD 28. cop arr perss .. ζ (Ln) υποποδιον c. ΔΕΡΘΗΚΛΜΣΥΝΧΓΑ al pler it vg syrutr go al (: sic Le et Act pauciss fluct, item LXX: et. Clem^{rom} Barn Inst. Hinc υποποδιον maxime solenne fuisse censendum est, proptereaque in Mt et Mc praefendum υποκατω, quo Mc et. 6, 11. 7, 28. utitur.)

37. αυτος (r πως) c. BDLA 28. 106. 251. 2.P^o aik q (item cff² si David) cop syrP (vide post) Hil .. ζ add ουν, Ln [ουν] c. ΔΕΡΘΗΚΛΜΣΥΝΧΓ al pler vg it^{al}q (b si ergo) syr syrP c.² al (al¹ γαρ ουν, go enim) (: cf Mt et Lc) | λεγει .. M²BU 33. 2.P^o 48.σν al aliq c mt cop¹ syr al καλει (: e Mt et Lc) | ποθεν .. M (ποθ. M²U) 1. 13. 28. 33. 2.P^o al¹⁰ fere b (quomodo) πως (: e Mt et Lc) | αυτου εστ. vs. c. BL(Δ k εστ. αυτ. υ.) al? (7.P^o αυτ. vs. εστ., go ei jil. est) .. ζ (Ln) υ. αυτ. εστ. c. ΔΕΡΘΗΚΛΜΣΥΝΧΓ al pler b (: at ita Mt lectione non fluct; cf et. ad Lc); item D itpler vg Hil εστ. υ. αυτ. | ο πολυος .. D 2.P^o om ὁ | ημουν (M² al pauc vg [exc fu] -σεν, al aliq it^{ma} fu ημουον, go audiverunt) αυτ. ηδ. .. D bff² i q vg ηδ. (D* d* praem και) αυτου ημ.

38. και εν τ. δι. αυτ. ελεγεν (e doced., syr add αυτοις) c. BLA 33. ek cop syr .. ζ (Ln) x. ελεγ. αυτος (P al αυτους, 1. 28. 124. 299. om; go ad eos) εν τ. δι. αυτ. c. ΔΕΡΘΗΚΛΜΣΥΝΧΓ al pler vg q al go al .. D 2.P^o abi ο δε (d et ille) διδασκων (DE^r a add αμα) ελεγ. αυτοις (similiter cff²) | των θελοτων .. DE^r και των τελωνων (d et qui volunt) ! ασπασμους .. 11. 238. 346. al¹⁵ fere c (volunt) syr arm persP praem φολουπων (: e Lc) | εν τ. αγοραις .. D 2.P^o add ποιισθαι (d facitis)

39. πρωτοκλισιας c. B(e sil.) DEGM(εν?)A etc .. ΔΡΗΚΛΥΓ al pm -κλησιας

40. κατεσθοντες c. B (eadem forma. Le 7, 33. 34. 10, 7. 22, 30. εσθων, εσθοντες, εσθητε solos BD testes habet; quos si sequimur, nec h. l. solius B deserenda auctoritas est: apparet enim operam a scriptoribus datam esse ut ea forma cum similibus aliis exstirparetur. Acce-

τῶν χηρῶν καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι, οὗτοι λίμφονται περισσότερο κρῖμα.

⁴¹⁻⁴⁴
Lc 21, 1-4.

41 Καὶ καθίσας κατέναντι τοῦ γαζοφυλακίου ἐθεώρει πῶς ὁ ὄχλος βάλλει χαλκὸν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον· καὶ πολλοὶ πλούσιοι ἐβαλλον πολλά, 42 καὶ ἐλθούσα μία χήρα πτωχὴ ἔβαλεν λεπτά δύο, ὃ ἐστὶν κοδράντης. 43 καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγει αὐτοῖς Ἄμην λέγω ὑμῖν ὅτι ἡ χήρα αὕτη ἢ πτωχὴ πλείον πάντων βέβληκεν τῶν βαλλόντων εἰς τὸ γαζοφυλάκιον·

deret haud dubie et. h. l. d ad n, nisi part. cum verbo fin. mutatum haberet: vel potius nisi κατεσθότες [sic] Marci ad Lc et -θιουσαν Lucae ad Mc transtulisset) .. ε (Ln) -θιουσαν c. AEFQHKLSUVXΓΔ al pler .. d 1. 91. 299. οὐ κατεσθιουσαν (it vg qui deorant, qui comedunt) :: e Lc | τας (d 229. om) οὐκ. τῶν (d 229. om) χηρ. (KΓ al χηρ.) .. d 13. 28. 69. 124. 346. 2.º it (exc e k) syr^{hr} add και ορφανων | και (d it vg syr al mu om) προφασει μακρα (LΔ al pauc μακραν, KMG al mu μακρᾶ, similiter it^{mb}) προσευχ. (bl vg sub obtentu prolizae orationis; a e ff² q occasione longa orantes, i oratione longa utentes, d sub obtentu orantes; c oratione proliza orantes et haec in oratione faciunt, k ista faciunt in accusatione longa) .. 13. om | ουτος.. 13. 28. οικτιρες | λημφ. c. ABDLXA .. ε ληφ. c. EFGHKLSUVΓ al ut vdr̄t omn | Δ περισσον | κρῖμα: hoc acc. EKMUG item unc al item ut vdr̄t minusc longe pl (Ln 49. κρῖμα ut 1. al)

41. καθισας (1. 13. 28. 69. 91. 209. 299. 346. 2.º syr^p mg arm Or εστω) c. BΛΔ ak cop .. ε add ο ἱ, Lu [ο ἱ] c. AEFQHKLSUVXΓ al ut vdr̄t omn (sed 11. om ὁ) it^p vg syr^{tr} al Or, item post kar. τ. γαζ. d καθέζομενος ο ἱ | κατεναντι (et. Or) .. BU al²⁰ απεν., 13. 346. κερωπιον | γαζοφυλακιου c. AB (e sil.) DE (vdr̄t) KL (s?) UV*ΓΔ etc .. E (F hist) GNV**X al mu -κειου. Item bis -κειον (v -άκειον) EFGMVX (x v. 41. non 43.) al mu | βαλλει (Or¹ τινε τροπον πας ο λαος βαλλει χ., item¹ και πας εβαλλε χαλκος) .. 13. 69. 124. εβαλλε, item it^p vg (d ab εβαλλεν ad εβαλλον transiluisse vdr̄t; certe enim om βαλλει usq πλουσιωι) | εβαλλον c. ABDEGHKLSXΓΔ al pl it vg al Or .. FMUV al²⁰ fere Thph εβαλον

42. και ελθ. .. d 2.º it vg cop² Or ελθ. δε | πτωχη c. ABEFGHKLSUV XΓΔ al ut vdr̄t omn g² (item ut vdr̄t g¹-l) vg al mu Or .. d 2.º abc ff²-ik q arm om (Gb^o) | εβαλεν .. κ 13. 124. al pauc -λλεν

43. λεγει c. EFGHSMNVX 1. al pl syr^p Or¹, item αἱ it^p vg .. ABDKLUV al²⁰ fere ak syr al Or¹ Dam απεν (Gb Ln :: at ita Lc, ex quo et. εβαλεν. Praeterea cf ad 3, 32. 5, 7. 8, 20.) | αυτη η πτωχη (et. e ff²-g² al vg; k Cyp Amb om πτ.) .. d 2.º yscr al pauc a bi q Or² η πτ. αυτ. | πλειον .. υ 2. 53. 73. 245. 485. al pauc πλειω (: cf Lc) | βεβληκε. c. EFGHKM (suppletur in mg) SUVXΓ al pl .. ABDLX 33. al¹³ ac plur Or² εβαλεν (Ln :: e Lc) | τ. βαλλοντ. c. ABDEGHKLSUVXΓΔ al²⁰ ac plur Or² .. ε τ. βαλοιστ. c. FE (s?) al sat mu, item qui miserunt k vg .. 1. 13. 248. it^pler om

44 πάντες γὰρ ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον· αὕτη δὲ ἐκ τῆς ὑστερήσεως αὐτῆς πάντα ὅσα εἶχεν ἔβαλεν, ὅλον τὸν βίον αὐτῆς.

XIII.

1 (1st.²) Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἱεροῦ, λέγει αὐτῷ ^{Mt 24, 1-8.} ^{Lc 21, 5-11.} εἰς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ Διδάσκαλε, ἴδε ποταποὶ λίθοι καὶ ποταπαὶ οἰκοδομαί. 2 καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ Βλέπεις ταύτας τὰς μεγάλας οἰκοδομίας; οὐ μὴ ἀφελθῆ λίθος ἐπὶ λίθῳ, ὃς οὐ μὴ καταλθῆ. 3 (1st.²) καὶ καθήμενον αὐτοῦ εἰς τὸ ὄρος τῶν ελαιῶν κατέναντι τοῦ ἱεροῦ, ἐπηρώτα αὐτὸν κατ' ἴδιαν Πέτρος καὶ Ἰακώβος καὶ Ἰωάννης καὶ Ἀνδρέας 4 Εἰπὸν ἡμῖν, πότε ταῦτα ἔσται,

44. πάντες γαρ .. D 1. 83. al aliq (Cyp potius e Le) add ουτοι (: e Le) | περισσευοντος αυτοις .. υγα al mu Dam (Clem et Const liberrime) - ευματος αυτων (r al pauc -τοις) :: similliter aliq in Le

XIII. 1. εις εκ c. ADFXA 1. 13. 28. al²⁰ fere (item it vg cop unus ex [de]) .. ς (Ln ex ετρογε) c. BFGHKLSUVG al pl om εκ | οκοδομαι (et. ai vge^d am fu prag em ing al) .. D beff²-g²-klq gat mt tol add του ιερου

2. και ο ω̄ (e syr Ies. autem) ei. aut. c. VL 33. 115. 237. 255. e cop syr peraP .. ς και ο (al ο δε, al pauc om ὁ) ω̄ αποκρθεις ε. α. c. BFGHMS UVXG al pl q al, item ΔΚΑ 1. 28. 69. al plus²⁰ itmⁿ (abi om ο ω̄) vg syrP al π. αποκρθ. ο ω̄ ε. α. (sic Ln), item D x. αποκρ. ε. α. ο ω̄ (: αποκρθ. locis talibus saepe addiderunt; praeterea in Mt est, ubi ut minus aptum test mu elecerunt) | αυτω .. D al pauc it^{pl}er (fu al? non am em ing prag tol al) persP αυτος (: e Mt) .. 1. 118. e arm om | βλεπεις .. DMMS 48. ev al¹ it^{pl}er sax -πετε (: e Mt), praeterea 2.^{pe} beik* praem ου (nonne, k* non) | ου μη .. DG 1. 13. 28. 69. 2.^{pe} al¹⁰ fere it arm praem αμην (1. 299. om) λεγω υμιν (α 2.^{pe} 13. 28. arm σοι) οτι (α 1. 13. 69. 2.^{pe} al a al om) :: e Mt | αφελθη c. AEFHK mix¹svxg al pl ff²-i al vg (syrP vide post) al .. BDGLM²FGA al⁶⁰ fere a bg²-q (eek Cyp in [e add isto] templo) cop syr syrP c.* al add ωδε (Ln :: e Mt, ubi non flect) | επι λιθω c. ADEFHKSV al pl .. BGLMUYGA 1. 13. 28. 33. al plus²⁵ επι λιθον (: ut Mt), al pauc ε. λιθου | ος ου μη (L 106. 252.* om) καταλθη (13. 69. 106. 346. -θησεται) .. D ab ceff²-g²-ikn (non item q) Cyp add και δια τριων ημερων αλλος ανασθησεται ανευ χειρων

3. και (L om) καθημι. .. al pauc καθ. δε vel καθ. ουν | ιερου .. κ ὄρου (sic) επηρωτα c. VL 13. 28. 33. 49. 69. 229. 3.^{pe}? al? syrP ms cop² .. ς (Ln) επηρωτων (AEFGH επρωτ., α επρωτ.) c. ADEFHGMSUVXGA al pler it (eff²-ιατρογοναρωται) vg cop¹ al mu | β* καθ ιδιαν, κ και ιδια | D 2.^{pe} ο πετρ., 7.^{pe} ο τε πε.

4. ειπον (L 1. al ειπ.) c. BDL 1. 13. 28. 33. 69. 346. .. ς ειπε c. AEFHG KMSUVXGA al pler (: sic Mt, solis L 1. 33. ειπον praesentib) | γ π. ταυτα εστι

καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν μὲλλει ταῦτα συντελεῖσθαι πάντα; 5 ὁ δὲ Ἰησοῦς ἤρξατο λέγειν αὐτοῖς Βλέπετε μὴ τις ὑμᾶς πλανήσῃ. 6 πολλοὶ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματι μου λέγοντες ὅτι ἐγὼ εἰμι, καὶ πολλοὺς πλανήσουσιν. 7 ὅταν δὲ ἀκούετε πολέμους καὶ ἀκοὰς πολέμων, μὴ θροεῖσθε· δεῖ γενέσθαι, ἀλλ' οἴπω τὸ τέλος. 8 ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπὶ ἔθνος καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν, ἔσονται

⁹⁻¹⁸
Lc 21, 2-10.
Mt 10, 17-22.

4. ὅταν .. μα ὅτε (124. ὅτε) | μὲλλει c. DEMXGA 33. 69. 124. ^{yscr} al plus⁹⁰ .. ε (Ln 49.) -λλη c. ΔΒΓΘΗΚΛ(σ?)ΥΝ etc (: in Lc -λλη tantum non fuet; in Mc cf et. 3, 11. 11, 19 et 25. 13, 7.) | με ταυτ. (L τα. με.) συντελ. πα. c. BL .. ε με. πα. (c πα. με.) ταυτ. συντ. c. ΔΒΓΣΥΧ al pl acn al, item (Ln) ΔΓΗΚΜΓ al⁹⁰ itpl vg cop al με. ταυτ. πα. συντ. .. Δ 13. 229.* 435. ^{yscr} 2. p^o k om παυτ. (insolens separatio verbi πα. a ταυτ. omnes turbas creavit, aliis πα. ante τα. aliis post τα. transponentibus aliis ad modum Leae plane omittentibus)
5. ο δε ω̄ c. BL 38. cop syt persP arg .. ε (Ln) ο δε ω̄ (237. 238. om) αποκριθεις c. ΔΒΓΗΚΜΣΥΧΓΑ al pler π² (Resp. autem Ies.) sytP, item DG 13. 28. 69. 91. 124. 209. 299. (vdtr) 2. p^o itpl^{er} vg και αποκριθ. (vide post de autois h. l. posito) ο ω̄ (a kn om) (: αποκριθεις aliena manu illatum ut alibi toties; ceterum h. l. in Mt est nec fuet) | ηψ̄. λεγ. αυτ. c. BLU 11. 13. 33. 209. al⁵ ac plur b c ff² il (al vdtr) vg cop syt aeth .. ε αυτ. ηψ̄. λεγ. c. ΔΒΓΗΚΜ^{xt}ΣΥΧΓ al pl sytP, item αυτοις (^{yscr} om) inter αποκρ. et ο ω̄ G 1. al pauc; item ΔΜ^{ms} 124. 157. 346. 3. p^o ηψ̄. αυτ. λεγ. .. D 237. 2. p^o al⁵ a kn persP arg ειπεν αυτ. :: e Mt | πλανηση .. ΔΗΓ al⁵ ac plur -σει
6. πολλος c. BL aeth persP .. ε (Ln) add γαυ c. ΔΒΓΘΗΚΜΣΥΧΓΑ al ut vdtr omn it vg cop al (: γαυ in Mt non fuet; Mc vero etiam ablectis coniunctionibus scribere adamat, testib pler saepe substituentib quod aptum videbatur maxime ex ll. pp., ut 3, 35. 4, 28. 9, 24. 11, 23. 10, 28 et 39. 12, 36.) | εις (it vg it) .. G εγ | ος .. D 33. al³ ac plur italiq om (: ut Mt) | ειμς .. 18. 28. 69. 346. al⁵ ac plur italiq gat cop arm sax add ο ω̄ (: e Mt)
7. ακουετε c. B 124. (al ut vdtr) .. ε (Ln) ακουσητε c. ΔΒΓΘΗΚΜΣΥΧΓΑ etc (: at ita Lc lectione non fuet; accedit quod Mc passim ὅταν cum ind. praes. construit sed a plerisq scriptorib corr. est, cf 11, 25. 13, 4.) | μη (8. p^o praem ορατε) θροεισθε (al aliq -ησθε) .. D al⁴ με. θορυβεισθε, 245. με. πτοσηθητε | δει c. B cop .. ε (Ln) add γαυ c. ΔΒΓΘΗΚΜΣΥΧΓΑ etc (: at ita et Lc et Mt lectione non fuet; praeterea cf ad 13, 6.) | αλλ .. D αλλω
8. εις εθνος c. ΔΒΓΘΗΚΜΣΥΧΓ al pler .. ΚΛΑ (supra lineam) 1. 69. al³ ac multo plur cat^{p^osa} επ εθνος .. Δxt 2. p^o (?) αυτς εθνος | εσονται σσασμ. c. BDL 28. 124. 299. cop .. ε (Ln) και εσ. σ. c. ΔΒΓΘΗΚΜ(μ⁺ 122.* ab εσσετ. ad εσσυτ. transilnere) ΣΥΧΓΑ al pler it vg syt^{xt} al (: at sic Mt lectione non fuet, Mc vero adamat asyndeton) | εσονται λς. c. BL 28. (al?) cop .. ε (Ln) και εσσετ. (arg om utrumq) λς. c. ΔΒΓΘΗΚΜΣΥΧΓΑ al pler q syt^{xt} al .. D 2. p^o itpl^{er} vg και λς. (: vide ad

αὐτὰ. ^(120.1) Βλέπετε δὲ ὑμεῖς ἑαυτοὺς· παραδώσουσιν ὑμᾶς εἰς κ. κ. ο. συνέδρια καὶ εἰς συναγωγὰς δαρήσεσθε καὶ ἐπὶ ἡγεμόνων καὶ βασιλέων σταθήσεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. 10 ^(140.6) καὶ εἰς πάντα τὰ ἔθνη δεῖ πρῶτον κηρυχθῆναι τὸ εὐαγγέλιον. 11 ^(141.2) καὶ ὅταν ἄγωσιν ὑμᾶς παραδίδόντες, μὴ προμεριμνᾶτε τί λαλή- Lc 12, 11 a.
σητε μηδὲ μελετᾶτε, ἀλλ' ὃ ἐὰν δοθῇ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ᾠρᾷ,

ισοστ. pr) | καὶ ταραχᾶς c. ΔΕΡΓΗΚΜΣΥΝΧΓΑ al pler q syr^{tr} al .. BDL itpler vg cop aeth ar^e (Victest?) om (Gb^o Ln 49. :: at vix idoneis causis utuntur pro glossamate habentes. Nec Mt nec Lc habet, propter quod eo magis omissum esse videtur quum minus aptam haberetur. Statuentes ob seq αρχαι omissum non refutatur eo quod ipsi ead omittentes tuentur αρχη: quippe enim primum omissum esse credible est in exemplo illis multo antiquiore, in quo αρχαι erat, post a plurimis in αρχη mutatum.)

9. αρχαι c. ΔΕΡΓΗΚΜΣΥΝΧΓ al pl .. ΒΔΚΛΥΔ (item ita x^o scripturas erat) al²⁶ fere it vg cop syr^{tr} arm rell ut vdr omn αρχη (Gb' Sz Ln :: at sic Mt lectione tantum non - it vg al iustia - flect) | βλεπ. δ. υμ. εαυτους (Δ αυτους) .. d 1. 28. 91. 124. 2. p^o a ff² in arm om (: ut Mt) | παραδ. υμ. ε. βL cop aeth .. ε (Ln) παρ. γαρ υμ. (: ut Mt 10, 17. lectione non flect) c. ΔΕΡΓΗΚΜΣΥΝΧΓΑ al pler it^{mu} vg syr^{tr} al .. 1. 28. 124. 299. καὶ παρ. υμ., item d 2. p^o aff² i k n ετα (2. p^o add δε) υμ. αυτους παραδ. | καὶ εἰς συναγωγὰς (x^{scr} 3. p^o 10. p^o aliaq evn mē g² syr [similiter n syrP al] x. εν ταις συναγωγαις αυτων) non addita interpunctiōne (ita et. ε Gb Sz al), ut ΔΕΚΛΜ ac test ut vdr pler .. ε^o Wlat Ln συναγωγας (Ln -γας) c. Γ al et vñ mu | καὶ εκ. ηγεμ. (ΔΚΓ al¹⁵ ac plur add δε) x. βασ. σταθης. (GU 1. 13. 88. al²⁶ fere Thph αρχησεσθε :: cf Mt 10, 18.) .. x 435. om | ενεκεν .. β -κα

10. τα .. d^o om | δεῖ πρῶτ. c. ΔΕΡΓΗΚΛΜΣΥΝΧΓΑ al pler q cop syrP al .. BD 28. 299. 53. ev an vg syr al πρῶτ. δεῖ (Ln 49.); item 108. 124. 157. al pauc itpl arm verbis καὶ εἰς π. τ. εθν. ad praecedentia tractis pergunt (g² tol interponunt sed constantes estote [tol state], item k sed confortamini) πρῶτον δε δεῖ | ευαγγ. .. d ff² g² tol add εν πασι τοις εθνεσιν

11. καὶ ὅταν c. BDL 88. itpler vg cop .. ε ὅταν δε (: ut Mt 10, 19. Lc 12, 11.) c. ΔΕΡΓΗΚΜΣΥΝΧΓΑ al pler ff² q syr^{tr} al Or | αγωσιν (Gb Sz) c. ΑΒΔΓΚΛΜΥΧΑ al²⁰ fere (546. αγωσιν) Or Thph cat^{ox} .. ε αγωσιν c. ΕΡΗΣΥΓ al pm (it^{mu} perdauerint, vg i dauerint, k optulerunt; a q adducunt) | προμεριμνατε .. mΓ 11. 88. 181. al plus⁴⁰ μεριμνατε (: cf Lc 12, 11. Mt 10, 19.) | τι λαλησητε (u al³⁰ ac plur -σιτε) .. 28. 299. 433. 2. p^o an post μελετ. pon, Or om | μηδε μελετατε (28. 2. p^o al nt vdr Or προμελ., n praemeletare, a praemeditare) c. ΔΕΡΓΗΚΜΣΥΝΧΓΑ al pler a n syr^{tr} al Or .. BDL 1. 83. 69. 157. 209. 82. ev itpler vg cop ar^o arP (aeth vdr) Vig om (49. Gb^o Ln [μ. μ.] :: at pleonasmus talis ut est ex more Mci, ita offendit scriptores. Nec recte dicuntur ista ex ll. pp. adsumpta. Mc proprio modo coniuncta habet tum quod Mt tum quod Lc praebet.) | αλλ' .. d αλλα | ο

τούτο λαλεῖτε· οὐ γάρ ἐστε ἡμεῖς οἱ λαλοῦντες ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. 12 καὶ παραδώσει ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον καὶ πατὴρ τέκνον, καὶ ἐπαταστήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖς καὶ θανατώ-

Μτ 24, 9. 13. σουσιν αὐτούς. 13 καὶ ἔσεσθε μισούμετοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ
²⁴⁻²⁵ ὄνομά μου· ὁ δὲ ὑπομείναι· εἰς τέλος, οὕτως σωθήσεται. 14 (^{142.6})
 Μτ 24, 15-25. Ὅταν δὲ ἴδῃτε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως ἐστηκέναι ὅπου οὐ δεῖ,
 Λε 21, 20-24.

•Dan 9, 27. ὁ ἀναγινώσκων νοεῖτω, (^{142.3}) τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φεγγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη, 15 ὁ δὲ ἐπὶ τοῦ δώματος μὴ καταβάτω εἰς τὴν οἰκίαν μηδὲ εἰσελθᾶτω τι ἄραι ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ, 16 καὶ ὁ εἰς τὸν

εαν c. BEFGHKLMSSUVXGA al pler Or .. AD al pauc o an (Ln) | τούτο (it^{pl} vg hoc, id; 18.^{ov} om) .. D αὐτο (e ἑρμω; d hoc), 13. 28. 69. 91. 124. 299. 346. 2.P^o Or κεινω (k ūnu)! ἐστε (r γὰρ ἔστε, 1. γὰρ ἔστέ, similliter al mu) ἡμεῖς .. MU al²⁰ fere it^{allq} vg (sed non am fa ing prag al) ἡμ. ἐστ.

12. καὶ παραδ. c. BDL (al?) a c k n cop .. ε παρ. δε (: ut Mt 10, 21. lectione non fluct) c. AEFBHKLMSSUVXGA al pler (v^o o^{scr} nec nos nec δε) it^{pm} vg al Or | ἐπαταστήσονται .. B -σεται (cf ad Mt)

13. Δ^o δια τον | X^o οὕτως

14. το βδ. τῆς ἐρ. (Gb) c. BDL 2.P^o aff² g² in² q (item ut vdr g¹ l) vg cop arm sax Aug² (semel id ipsum dicit, verba ista a Mc non adscripta fuisse) (nec catt attingunt nec Thph) .. ε (Ln [το ρηθ. etc]) add το ρηθεν υπο (1. 28. 91. y^{scr} al⁵ δια) θανατ του προφητου c. AEFBHKM SSUVXGA rell fere om c k n²⁰ syr^{utr} aeth al (: e Mt, ubi nemo om) | ἐστηκον c. BL, ἐστηκος (Ln 49.) D 28. .. ε ἐστος (: ut Mt) c. AEFBHS (vdr)γα al pl, item ε^o ἐστος c. KMUX al mu, item 1. 13. 28. 69. 91. 299. 346. στηκον (: ἐστηκον a describentium ratione alienissimum non potest non pro antiquissima omnium lectione haberi. Inde tot turbae ortae, quarum nihil simile in Mt. A soloeicisms Mei ratio nec alibi abhorret. Fortasse erunt quibus ista dictio excusanda inde videatur quod τὸν ἀνδράντα τοῦ τότε τὴν πόλιν ἰλότος [catōx, similiter catpōs] antiqui τὸ βδελ. esse docuerunt. [ὁ καὶ μάλιστα μοι δοκεῖ λόγον ἔχειν Vict^{cat} et catōx.] Ut Le prophetiam Iesu verbis κικλ. υπο στρατοπ. etc interpretatus est, ita Mc τὸν ἀνδράντα etc in mente habere poterat, τὸ βδ. τῆς ἐρ. scribens mentione Danielis non sine consilio praetermissa.)! νοετω (r νοητω) .. D a g² n add τι αναγινωσκει (n dicō) | εἰς .. U 2.P^o 131. al pauc ἐπι

15. ο δε c. AEGKLMSSUVXGA al fere omu syrP .. D 2.P^o it^{pler} vg al καὶ ο .. BFH c cop (Or, sed non adscribit praecedentia) o (Ln :: at sic Mt) | ur al δωματος; | καταβατω (χα al -βητω) .. m al pauciss -βαινετω (: ut Mt) | ε. τ. οικίαν (Or add αὐτου, sed om sqq, item add 7.P^o) c. AEFBHKMSSUVXGA al pler it^{pl} vg syrP aeth al Or .. BL 61. (2.P^o 8.P^o?) c k cop syr persP om, hinc Ln [ε. τ. ο.] (: deest in Mt una cum μη εισελθ. Videbatur abundare propter sqq)! εισελθω c. ADLA 13. 28. 346. (al?) .. ε -θειτω c. BEFGHKMSSUVXG al pler | τ. αραι c. BKL 72. 253. (al) .. ε (Ln) αραι τι c. ADEFBHKMSSUVXGA al pler it vg al

ἀγρόν ὃν μὴ ἐπιστραψάτω εἰς τὰ ὀπίσω ἄραι τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ.
 17^(144.2) ὡσαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις
 ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. 18^(145.6) προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται
 χειμῶνος. 19^(146.2) ἔσονται γὰρ αἱ ἡμέραι ἐκεῖνα θλίψεις, οἷα οὐ
 γέγονεν τοιαύτη ἀπ' ἀρχῆς κτίσεως, ἧς ἔκτισεν ὁ θεός, ἕως τοῦ
 νῦν καὶ οὐ μὴ γένηται. 20^(147.6) καὶ εἰ μὴ ἐκολόρωσεν κύριος τὰς
 ἡμέρας, οὐκ ἂν ἐσώθη πῦσα σάρξ· ἀλλὰ διὰ τοὺς ἐκλεκτοὺς οὓς
 ἐξελίξατο ἐκολόρωσεν τὰς ἡμέρας. 21^(148.2) καὶ τότε εἰς τις Lc 17, 24.
 ὑμῖν εἴπη Ἴδε ὠδὲ ὁ Χριστός, ἴδε ἐκεῖ, μὴ πιστεύετε. 22^(149.6)

16. *ων* c. AEF GHKMSUVXΓ al pler it^{blor} vg (addunt enim est, erit, fuerit in Mc, non item in Mt; nec magis v. 15. addunt) al .. BDLA 1. 28. 209. 245. 299. c^{ser} 2. p^o q (ita et. d) cop om (Ln 49. :: vdr omissum ut in Mt deest, quemadmodum nec v. 15. legitur) | *εις* (μ *επι*) τα .. d al pauc om (: ut Mt)

17. *δε* .. d^{sr} om | *Α* *εγ* *γαστρι* | *θηλαζουσαις* .. d 28. -ζομενας, L *εν* *θηλαζουσαις*

18. *προσενχ. δε* (g^{ser} om) .. d an και *πρ.* | *γενηται* (d it^{pler} vg *γενων* *ταις*) *χειμωνος* (d it^{pl} vg arm ante *γεν.*), item *γενητ. ταυτα χει.* 13. 28. 299. 2. p^o vel *χει. ταυ. γενητ.* (L *γινετ.*, 262. ante *ταυ.*) L 50. 69. 262. an: igitur absque *η φν. υμ.* c. BDL al⁷ it^{pler} vg arm .. ε (G^{b00}) ante (cop post) *χειμ.* add *η φνγη υμων* c. AEF GHKMSUVXΓ al pler g² k gat cop syr^{utr} al (: e Mt ubi non fluct; ex eodem rell additamenta). In fine add L al²⁰ fere g² k n** gat pers^p η (al mu *μηδε*) *σχιβρατω* (al mu -*των* vel -*τω* vel *εν σαββατω*)

19. *εσονται: Γ* *εσται* | *αι ημερ.* *εκειναις* (Δ om). Γ *εν* *ταις* *ημεραις* *εκειναις*, item a b d k n q | *θλιψεις* (-(- et. γ, cf ad Mt 24, 9. ΔΔ al - *ψεις*) *ετω* .. d 299. 2. p^o y^{ser} it vg *θλιψεις* *οιαι* *οικ* *εγεγοντο* (y^{ser} *ον* *γεγοντα*, 2. p^o *ου* *γίγονασ* *ποτε*, et. an add *numquam*) *τοιαυται* -- *γενωνται* (ita certe d 2. p^o it vg; item 299. ? y^{ser}?) | *ης* (c. AC** EFGHKMSUVXΓ al fere omn; BC* L 28. ην: ita Ln 49.) *εκτ. ο* *θτος* .. d 27. 2. p^o ac ff² ik n arm om | *και* *ου* *μη* .. d *ουδε* *μη*, FG 1. 13. 69. 157. 253. 346. 2. p^o *ουδ* (157. -*δε*) *ου* *μη* (: cf Mt)

20. *εκολοβ. κυρ.* (ck *deus*) c. BL be ff² g¹ g² ik (item l vdr) vg aeth Promiss .. ε (Ln) *κυρ.* (al pauc o *κυρ.*, al¹⁰ fere arm o *θεος*, al pauc om) *εκολ.* c. ACDEF GHKMSUVXΓ al ut vdr omn a q cop al | *τας* *ημερας* .. EFGMA al²⁶ fere ita^{ll} q mt tol cop syr al Aug Op Promiss add *εκεινας* (: cf Mt), item d ab ff² iq arm add *δια* *τους* *εκλεκτους* *αυτου*

21. *και* .. υ 1. al plus¹⁰ syr om (: ut Mt) | *εαν* .. DL *αν* | *υμιν* *επη* .. η *επ.* *υμ.* (ita 49.; similiter in Mt fluct lectio) | *ιδε* *pr* c. BL .. ε (Ln) *ιδου* (: ut Mt lectione non fluct) c. ACDEF GHKMSUVXΓ etc | *ιδ.* (*ιδε* c. BDL 28. 2. p^o al?; ε *ιδου* c. AEF GHKMSUVXΓ etc) c. LU 40. 69. 131. 2. p^o al⁵⁰ ac plur kl vg (et. am em ing tol al) Cyr^{hr} Thph Promiss .. ε (Ln) *η* *ιδ.* c. ADEF GHKMSUVXΓ al sat mu it^{pl} syr^p al; item c 68. cop η omisso *ιδ.*; item B syr prag (al?) *και* *ιδ.* (: rursus offendit asynde-ton; corrigebatur a pler adhibito Mto, ex quo et. *ιδου* pro *ιδε*, item-

24-27
Mt 24, 29-31.
Lc 21, 25-28.

ἐγερθήσονται γὰρ ψευδοπροφήται καὶ ποιήσουσιν σημεῖα καὶ τέρατα πρὸς τὸ ἀποπλανᾶν, εἰ δυνατόν, τοὺς ἑλεγκτούς. 23 ἡμεῖς δὲ βλέπετε· προεῖρηκα ὑμῖν πάντα. 24 (180.2) Ἀλλὰ ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις μετὰ τὴν θλίψιν ἐκείνην ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς, 25 καὶ οἱ ἀστέρες ἔσονται ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πίπτοντες, καὶ αἱ δυνάμεις αἱ ἐν τοῖς οὐρανοῖς σαλευθήσονται. 26 (181.2) καὶ τότε ὄψονται τὸν νῶν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλαις μετὰ δυνάμεως πολλῆς καὶ δόξης. 27 καὶ τότε ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους καὶ ἐπισυναΐξει τοὺς ἑλεγκτούς ἐκ τῶν

que πιστεύητε pro -ετε| πιστεύετε (Gb Sz Schu prob) c. ACDFEH LVA al plus⁴⁰ itpler *nolite credere*, g² *ne credetis* .. ε πιστευοῦτε c. BG KMSUXI al sat mu, b i vg *ne credideritis* (: : ap Mt in paucis fuct)

22. γὰρ .. c δε | ψευδοπροφ. (Schu prob vdr) c. D 124. ik .. ε (Ln) praem ψευδοχριστοι και (: : e Mt petita cum tot aliis per hos vv.) c. ABCDFGHKLMBSUVXΓA etc | ποιησουσ. (Schu prob vdr) c. D 13. 28. 69. 91. 124. 299, 346. 2.P^o a sax Victmose .. ε (Ln) δωσουσι (al pauc -ωσι) c. ABCDFGHKLMBSUVXΓA etc (: : in Mt non fuct) | προς .. γ εις ! τους c. BDF^r .. ε (Ln) και τους (: : e Mt ubi non fuct) c. ACEFGHKLMBSUVXΓA etc (Or libere)

23. προειφ. (Schu prob vdr) c. BL 28. a cop .. ε praem (237. add) εδου, Ln [ιδ.], c. ACDFEGHKMSUVXΓA etc (: : cf Mt ubi non fuct) | παντα c. BCDFGHLBNXΓA al .. AKMU al³⁶ ac plur παντα (: : cf ad 5, 40.)

24. αλλα c. BCDA al .. ε αλλ c. ADFGHKLMBSUVXΓA etc | εν .. x om | lg φηγος

25. εσονται. εκ τ. ουφ. c. ABC al³⁰ fere a (item i stell. de caelo erunt cadentes, eg^{1.2} et cadent de caelo [e de c. ca.]) item syr syrP^{ms} cop al; item d eP² q oi εκ (quae sunt in) του ουφ. εσονται .. ε του (al mu praem εκ) ουφ. εσονται. c. EFGHKLMBSUVXΓA al pl vg go al (k om) | πιπτοντ. c. BCDL al mu it al .. ε εκπιπτοντ. c. ADFGHKMSUVXΓA al pl vg (decidentes) al Promiss (: : εκπιπτ. in Act et epp saepe legitur) | αι εν τ. ουφ. .. DK 115. itP¹ (contra k in caelis, q caelestes) al Thph Promiss των ουραων (: : e Mt)

26. εν νεφελαις (1. 13. 28. 69. al? k -λη) .. D επι των νεφελων (ad P² i q cum nubibus) .. X e g¹ om | δυν. πολλ. κ. δοξ. c. BCDFEGHKLSUVXΓI al pl it vg go cop syr .. AMA al⁶⁰ fere syrP aeth arm al δυν. κ. δοξ. (al pauc post πολλ., πολλ. (ita Ln ex errore :: e Mt)

27. αποστελει (vx -στέλει) .. LA 28. al pauc prag -στέλλει (item η -στέλλει) | τ. αγγελ. (Gb' Schu prob vdr) c. BDL a eP² ik q cop¹ .. ε add αυτου, Ln [α.], c. ACEFGHKMSUVXΓA al ut vdr om e g² (g¹ l?) vg cop² syr^{utr} go al Vig (: : e Mt ubi non fuct). Praeterea aJallq Vig add (ex eodem Mt) μετα σαλπιγγος φωνης μεγαλης | επισυναΐξει .. FLM al¹⁰ fere g² aeth -ξουσιν (: : e Mt), 28. επισυναΐξουσιν | τ. εκλεκτ. c. DL 1. 28. 91. 299. 2.P^o a eP² ik .. ε (Ln) add αυτου c. ABCDFGHKMSUVXΓA al pler itmu vg cop syr^{utr} go al (: : rursus e Mt, in quo lectio

επισάρων ανέμων ἀπ' ἄκρου γῆς ἕως ἄκρου οὐρανοῦ. 28 Ἀπὸ δὲ τῆς σπῆς μάθετε τὴν παραβολήν. ὅταν αὐτῆς ἦδη ὁ κλάδος ἀπαλὸς γένηται καὶ ἐκφύῃ τὰ φύλλα, γινώσκεται ὅτι ἐγγὺς τὸ θῆρος ἐστίν· 29 οὕτως καὶ ὑμῖς ὅταν ταῦτα ἴδῃτε γινόμενα, γινώσκειτε ὅτι ἐγγὺς ἐστὶν ἐπὶ θύρας. 30 ἀμὴν λέγω ὑμῖν οὐ μὴ παρελθῇ ἡ γενεὰ αὕτη μέχρις οὗ ταῦτα πάντα γένηται. 31 ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρελεύσονται. 32 ^(123.4) Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἢ τῆς ὥρας οὐδεὶς Μτ 24, 32. 26. Lc 21, 29-32.

non fluct) | απ ακρου (D al pauc -κρων) γης (U 1. 13. 28. 69. 2.ºº al¹⁰ της γης) ε. ακρου (1. al pauc -κρων) ουρανου (U 13. 28. 69. 2.ºº al¹⁰ fere του ουρ., 1. -κων) (: cf Mt)

28. αὐτῆς ἡδῆ (U al aliiq syr al om, s al post κλαδ.) ο (A om) κλαδ. c. EFGHKMXYΓA(SU) al pl .. ABCDL 13. al plus¹⁰ it vg al ἡδῆ ο κλαδ. αὐτῆς (Ln :: at ita Mt lectione non fluct) | ἐκφύῃ (ut et. 5º Gb Sz Wtst etc): ita FUR al mu .. ε Ln -φυῆ: ita EGMV al pm. Sine accentu h. l. LX .. vg aiq al c ff² nata fuerint (ff² nascuntur, c prodeunt) folia; go germinant fol., a fol. procreaverit, k germinaverit folia, cop produciū fol. Cf et. ad Mt. Post φύλλα D 28. 2.ºº al aliiq q arm add εν αὐτη | μαθετε .. v al μαθε | γινώσκεται (Schu prob) c. AB**DLA (sed lidem et. v. sq -ται) al mu cop¹ (cognoscunt) aeth (cognoscitur) .. ε (Ln) -αιετε c. B*CEFGHKMSUVXΓ al pl; it^{pler} vg cognoscitis vel -scitis, a scitote, item cognoscitis cop² go syr^{utr} | οτι .. D8^r add ἡδῆ | c εγγυ | το θηρος (κ τέλος) ἐστιν (al¹⁰ fere om) .. Γ 282. εστ. το θηρ.

29. οὕτως c. unc fere om al pl .. ε οὕτω c. M al | ταυτ. ἰδῃ. c. EFGHKMXYΓA al pler·a (om γινόμε.) .. ABCDLU al¹⁰ fere it^{pler} vg al pler ἰδῃ. (CD al εἰδ.) ταυτ. (D 86.ºº ἰ παντα ταυτ., off² q Promiss ταυτ. παντ.) (ita Ln :: cf Lc et Mt)

30. μέχρις (D 1. 13. 28. 2.ºº al¹² εως) ου (B ουου, 1. 13. 28. al² αν): Victimos μέχρις οὗ -- ἀπὸ τοῦ ἕως οὗ (: Mt et Lc εως αν) | ταυτ. παντ. (Schu prob) c. BCL 13. 69. 346. al²⁰ ac plur (28. ἰ πα. γε. τα.) d cop .. ε (Ln) παντ. τα. (: ut Mt) c. AD8*EFGHKMSUVXΓ al pl vg k** q al (ac g¹·k* om ταυτ.)

31. παρελεύσονται pr c. BDKUΓ 1. al pm (et. it^{pler} vg transibunt, item cop syr^{utr} al) .. A(C?)EFGHLMXYΓA al plus⁸⁰ ak -αιεται (Gb Sz :: e Mt ut vdr) | ου μη .. D* om μη, item B? | παρελεύσονται. sec (Schu prob vdr) c. BL y^{scr} 3.ºº 18.ºº 36.ºº 49.ºº .. ε (Ln) παρελθωσιν (: ita Mt lectione non fluct) c. ACDEFGHKMSUVXΓA al pler

32. ἡ (Gb Sz) c. ABCENKLMs**UVXΓA al¹⁰⁰ fere c ff² vg syr^p al Ath¹ Naz Bas¹ Cyr Euth Merc .. ε κας c. DFG al mu it^{pler} vg cop syr aeth al Ath¹ Irin¹ Hil Aug Promiss al (: in Mt non fluct) | της ωρας c. BODKLMU al mu Ath² .. AEFGBXY al⁸⁰ fere Bas al aliiq om της (Gb⁸⁰ :: ut Mt). Titulus huius capituli 43. ubique (ut in AKLM) scribi solet: περι της ημερας και ωρας

οὐδὲ ἄγγελος ἐν οὐρανῷ οὐδὲ ὁ υἱός, εἰ μὴ ὁ πατήρ.
 Mt 25, 13. 33^(153.0) βλέπετε, ἀγρυπνεῖτε· οὐκ οἴδατε γὰρ πότε ὁ κύριος
 (Mt 25, 14 ss. Lc 19, 12 ss.) ἔσται. 34^(154.2) ὡς ἄνθρωπος ἀπόδημος ἀφείλε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ
 καὶ δούλους τοῖς δούλοις αὐτοῦ τὴν ἐξουσίαν, ἐκάστην τὸ ἔργον αὐτοῦ,
 (Mt 24, 42. Lc 12, 36 ss.) καὶ τῷ θυρωρῷ ἐνετείλατο ἵνα γρηγορῇ. 35^(155.2) γρηγορεῖτε ὅτι·
 οὐκ οἴδατε γὰρ πότε ὁ κύριος τῆς οἰκίας ἔρχεται, ἢ ὑψὲ ἢ μεσο-

32. ἄγγελος c. v Aug .. DK²LU 11. 28. 80. 90. 115. 262. 299. 2.^{pe}
 yscr cscr escr a^{scr}. al¹² ac pluribus Ath² Caes¹ οἱ ἄγγελοι, item c
 (Ln) οἱ (fscr al? om) ἄγγελοι οἱ c. ACEFGHK²MSVXΓA al pl, item
 ἀγγελί τι vg cop syr^{utr} al Hil Promiss al (: in Mt οἱ ἄγγελοι non
 fuet, hinc vdr cum tot aliis horum vv. lectionibus et. haec ad Mc
 translata, quemadmodum rursus ex Mc ad Mt transtulerunt verba
 οὐδὲ ο υἱός. Codex B, qui comitantibus paucissimis toties summa
 cum probilitate verum tenere iudicatur, nec facile deserendum est ubi
 tantum non solus tale quid praebet quod propria critica ratione
 valeat. A Mco „nec angelum nec filium“ scribi non minus consentaneum
 dixerim quam quod Mt „angelos“ pluraliter dicit, non addito
 filio. Alterum vero locum ex altero corrigentes, ut plerisque ipsis
 qui describebant primis usu venisse videtur, maluerunt utroq loco οἱ
 ἄγγελοι. Nec mora negligentia factum videtur quod alteri [cum Mt]
 οἱ ἄγγ. vel et. ἄγγελοι, alteri [accuratius sequentia observantes] οἱ
 ἄγγ. οἱ scripserunt.) | εν (D. 2.^{pe} 90. 131. al²⁰ add τῷ οὐρανῷ (al pauc
 - τοῖς) .. U 28. al¹⁰ fere a g¹ syr al Caes Merc τῶν οὐρανῶν (ut Mt)
 .. Ath² Promiss al om; Aug neque virtus; Ir^{int} om οὐδὲ usq οὐρανῶν |
 οὐδὲ (L οἴτε) ο (y^{scr} om) υἱός (sax add hominis) .. x prag Bas om
 (edd^{sr} ap Amb spectant haud dubie ad Mt, ad quem vide) | ο πατήρ
 .. Δ c Aug praem μισός, idem add 13. 61. 124. 238. 262. 236. 2.^{pe} a
 k tol arm sax aeth pers^P Ir^{int} Hil (: e Mt)

33. βλέπ. (al⁴ om; D ff². g² i q add οὐν, c οὐν και, 13. 69. k και, 28. 299.
 346. 2.^{pe} aeth δε και) ἀγρυπν. c. BD 122. aok tol² .. ζ add και (al¹⁰
 ac plur om) προσειχισθε c. ACEFGHKLSUVXΓA It^{pl} vg al mu Vic¹mo^{sc}
 Euth^{dis} (: cf 14, 38. c. pp. ubi nemo om): ἔστιν (k veniet) .. D^{sr}
 a c om

34. ως .. 1. 13. 28. al¹² fere ωσπερ, iidem pler c mt syr add γὰρ | απο-
 δημος .. DX 1. 28. 209. 245. 299. 2.^{pe} cscr -δημων | αυτου .. B εαι-
 του | εκαστω c. BC²DL 238. 248. 2.^{pe} 8.^{pe} aceff². k (item g². vg et
 dedū servis suis potest. cuiusq. operis; dfq et [f om] data serv. su. po-
 testate cuiusq. op.) cop (aeth vdr) .. ζ και εκαστω c. AC²FGHKLSUV
 XΓA al pler i syr^{utr} al | D² θυρωρω | γρηγορη (r αγριπνη) .. HU al
 pauc -ρει

35. η οψε c. BCLA k syr^P ms² .. ζ (Ln) οψε c. ADEFGHKLSUVXΓ etc |
 μεσονυκτιον (B² μεσαν.) c. BCLA .. ζ (Ln) -κτιον c. ADEFGHKLSUVXΓ
 al pler; item 238. cscr Or -κτιω | αλεκτοροφωνας .. D -νιον, Δ -νια
 36. ελθων .. D^{sr} Γ εφελθ. | εφαιφνης (ita ADEFGUX etc) .. CDKLGa al
 εφεφνης

τύκτιον ἢ ἀλεκτοροφωνίας ἢ πρωί· 36 μὴ ἐλθῶν ἐξαίφνης εὐση
 ὑμᾶς καθέδοντας. 37 ἃ δὲ ὑμῖν λέγω, πᾶσιν λέγω, γρηγορεῖτε.

XIV.

1 (126.1) Ἦν δὲ τὸ πάσχα καὶ τὰ ἄζυμα μετὰ δύο ἡμέρας, Mt 26, 2-5.
 (127.6) καὶ ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς πῶς αὐτὸν ἐν
 δόλῳ κρατήσονται ἀποκτείνωσιν· 2 ἔλεγον γάρ Μῆ ἐν τῇ ἑορτῇ,
 μήποτε ἔσται θόρυβος τοῦ λαοῦ.

3 (128.1) Καὶ ὄντος αὐτοῦ ἐν Βηθανίᾳ ἐν τῇ οἰκίᾳ Σίμωνος
 τοῦ λεπροῦ, κατακειμένου αὐτοῦ ἦλθεν γυνὴ ἔχουσα ἀλάβαστρον
 μύροννάριον πιστικῆς πολιτελοῦς· συντριψάσα τὴν ἀλάβαστρον
 Mt 26, 6-12.
 Io 12, 1-8.
 (Lc 7, 36 ss.)

37. ἃ c. ΔΕΦΓΗΜΣΥΝΓ al longe pl q syrP Bas .. ΒΣΚΛΧΑ al¹⁶ fere itpm vg
 cop syr al Opt ὀ (Ln 49. Gb'') :: manifesta correctio, quae tantum non
 necessaria videbatur; hinc ab omnibus fere interpretibus recepta) ..
 D (similliter 2.P^o) a ff² i εγω (ff² i ecce) δε λεγω υμεις (ff² i τοδισ dico)
 pro ἃ usq πᾶσ. λέγω (κ om π. λε.) | υμιν λεγω .. U 1. al λεγ. υμ. |
 γρηγορετε .. κ al -ρητε

XIV. 1. το πασχ. και ε. αζυμα (k syr persP pascha azumorum; gat
 pascha et azumorum) .. D a ff². sax om κ. τα αζυμ. | και οι .. Δ 300.
 (al?) om οι | πως .. ΜΧ οπως | εν (Δ 1. 13. 28. al¹⁵ fere om) δολω (υ
 λογω) .. ΔΕ' ai (vgcod?) om | κρατησαντες (28. -σωσι και, item it vg)
 .. D⁴ Δ add και

2. γαρ c. BC^oDL it am em erl fu ing iac mt prag reg cop syrP ms .. ε
 δε (: e Mt ubi lectio non fluct) c. ΔC^oEFΓΗΚΜΣΥΝΧΓΑ al ut vdr omn
 vgd et tol syrP aeth (syr persP et dicebant) | μη .. D μηποτε (d ne) |
 μηποτε (ita et. f al vg; al pauc ινα μη, 2.P^o και) .. D a ff² i q om; c k
 ne cum veniet turba in (k ad) diem festum tumultus oritur (k fiat tum.)
 in populum (k populi) | εσται θορ. c. BC^oDL 2.P^o (al ut vdr) k (syr?) ..
 ε (Ln) θορ. εστ. c. ΔΕΦΓΗΚΜΣΥΝΧΓ etc, item M 28. al¹⁰ fere θορ. γε-
 νηται :: ut Mt (item itplor vg feret, oriretur, operetur vel similliter) ..
 Δ θορυβου οτος

3. ραδον πιστικη; (fg¹⁻² di gat tol pistici, k piscicae; cff² i q vg spi-
 cati; a optimi) πολιτελους (AGM^{ms} 1. 13. 28. 69. 2.P^o al²⁰ fere πολι-
 τιμου :: e Io; cf ad Mt) .. ΔΕ' om | συντριψασα c. BL cop .. ε (Ln)
 και συντριψ. (D 2.P^o θραυσασα) c. ΔCDEFΓΗΚΜΣΥΝΧΓΑ al ut vdr omn
 it vg syr^{utr} al (: asyndeton Marci, toties in cdd pler sublatum, et.
 b. l. agnoscendum tenendumque videbatur. Certe enim non posset a
 studio emendandi sed ab incuria describentium explicari: id quod in
 tali causa atque testib plerumq optimis statuere non cautum vide-
 batur.) | την αλαβ. c. BCLΔ .. ΔΕΦΓΗΚΜΣΥΝΧΓ al pl san^{ms} τον αλαβ.
 (Ln) .. ε το αλαβ. c. ΓΜ al mu (Phot^{lex} et Eust: λήκνθον δε ἀγγειον
 ρασιν Αττικη. ἐν ὅ τοις νεκροῖς; ἔφερον τὸ μύρον, τὴν ἀλάβαστρον.
 ἀρσενικῶς δὲ τὸν ἀλάβ. εἶπεν Ἡρόδοτος.)

κατέχευεν αὐτοῦ τῆς κεφαλῆς. 4 ἦσαν δὲ τινες ἀγαπᾶνκοῦντες πρὸς ἱαντούς· Εἰς τί ἡ ἀπόλαια αὐτῆ τοῦ μύρον γέγονεν; 5 ἠδύνατο γὰρ τοῦτο τὸ μύρον παραθῆναι ἐπάνω δηναρίων τριακοσίων καὶ δοθῆναι τοῖς πτωχοῖς· καὶ ἐνεβριμῶντο αὐτῇ. 6 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν Ἄφετε αὐτῆ· τί αὐτῇ κόπους παρέχετε; καλὸν ἔργον ἠγάσασα ἐν ἐμοί. 7 πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, καὶ ὅταν θέλητε δύνασθε αὐτοὺς εὐ ποιῆσαι, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε. 8 (150.4) ὁ ἔσχεν ἐποίησεν· προελαβεν μωρίσαι μου τὸ σῶμα

3. αὐτου της κε. c. BCLA 1. 28. 435. . . c αὐτου (et. post κεφ. ponitur) κατα της κε. c. AEPGHKMSUVXΓ al pler (k cum a capite) . . D 20.^{ev} ετα της κε. αὐτου (: cf Mt); item super caput eius itpler vg
4. ἦσαν δε τ. αγ. πρ. εαυτους (ita et. vg fg¹⁻² k q, item c [quo viso pro ησ. δε], sed ck om πρ. εαν.) . . D 2.P^o a ff²-i arm oi δε μαθηται αιτου διμπονου (2.P^o -νουτη) | πρ. εαυτ. c. BC²L cop item (om πρ. εαν. sed non add x. λεγ.) i . . c (Ln) add και (28. 299. y^{scr} al⁶ a c ff² om) λεγοντες c. AC²*EFGHKMSUVXΓA al pler (1. 209. ante πρ. εαν. pon) itpler vg, item D 2.P^o και ελεγον (: In Mt ηγαπακτησ. λεγοντες non flect) | εις τι . . U 127. τις | του μωρου . . 1. al it^{allq} om (: ut Mt) | γεγονεν . . D 64. a ff²-i om (: ut Mt)
5. ηδυνατο c. ABCDEFG(η ειδυν. M(s?)UVXΓA etc . . KL al aliq εδυν. (cf ad Mt) | γαρ . . D k om (in Mt quidem non flect) | τουτο το μωρ. (Gb Sz) c. ABCKLUA al³⁵ a go syr^p arm aeth; item D 13. 28. 2.P^o al plus¹⁰ it^p1 vg το μωρ. τουτο . . c τουτο c. EFGHKMSUVXΓ al pm ck syr pera^p al (: ita Mt quem cf) | παραθηται . . D al¹⁰ fere it^{allq} post ηδυν. | δηναρ. τριακ. c. CDL 2.P^o a c ff² g¹-i k q . . c τριακ. δηρ. (: ita Io testib Graecis non flect) c. ABEFGHKMSUVXΓA al pler fg²-i vg cop go al mu Amb | C² c^{scr} ενεβριμουτο | αυτη . . D* εν αυτη (it vg fremedant in eam)
6. ειπεν . . D 2.P^o it cop al add αιτοις (: ut Mt) | αυτη . . v⁺ al pauc c arm om (et. post παρηγ. ponitur) | καλον . . 13. 28. 69. 2.P^o al⁵ c cop¹ (go αρχαι fere expressisse dicitur) syr c.* arm add γαρ (: e Mt) | ηργασαστο c. B²D (al? neglexerunt Wist Bi Gb Sz etc). Ita B² et. Mt 25, 16. ubi supple . . c (Ln) εμγ. cum rell et unc et minusc ut vdr | εν εμοι (Gb Sz) c. ABCDEFGHKLSUVXΓA al¹⁵⁰ fere ac plur . . c εις εμοι c. minusc non ita mu (: e Mt)
7. μεθ εαυτων . . D 91. 299. (al?) μεθ υμων (it vg uobiscum) | θελητε . . B²x al aliq -λετε | αουτους c. AEPGHKMSUVX al longe pl . . BCDLGA al¹⁸ αουτοις (Ln 49. : at datus multo magis quam acc. manum alienam prodit. Ita Lc 6, 27. καλωσ ποι. τοις μισουσιν non flect; pariterque in additamento Mt 5, 44. cdd pler [unc om] datus tenent.) | εν . . BL cop praem παντοτε | ποιησαι . . D* (teste Wist) Δ al pauc ποιειν
8. εσχεν (Gb Sz) c. ABCDEFGHKLSUVXΓA al¹²⁰ fere . . c εσχεν c. minusc non ita mu | εποιησεν c. BL 1. 13. 28. 69. 209. 346. 2.P^o a l cop syr^{utr} (1 syr^{utr} hoc fecit) . . c αυτη, εποι. (Ln [αυτη] εποι.) c. AC (C² αυτη) DE

εἰς τὸν ἐνταφιασμόν. Ἡ ἀμὴν δὲ λέγω ὑμῶν, ὅπου ἂν κηρυχθῆ τὸ εὐαγγέλιον εἰς ὅλον τὸν κόσμον, καὶ ὃ ἐποίησεν αὐτῆ λαληθήσεται εἰς μνημόσυνον αὐτῆς.

10 ^(180.2) Καὶ Ἰουδας ὁ Ἰσκαριώτης ὁ εἰς τῶν δωδέκα ἀπ- ^{10 a.} ^{Mc 26, 14 - 16.} ^{Lc 22, 8 - 6.} ἦλθεν πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς ἵνα αὐτὸν παραδοῖ αὐτοῖς. Ἴ1 οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐχάρισαν καὶ ἐπιγγέλλαντο αὐτῷ ἀργύριον δοῦναι· καὶ εἶπεν πῶς αὐτὸν εὐκαιρῶς παραδοῖ.

FGHKMSUVXΓ al pler it^{pl} vg al (persP *haec mulier*); item Δ *εποι. αυτη* (: simili modo αὐτη Mt 26, 12.); L *προσελαβ. | μου το σωμα. c. ΔCΠP ΘHKM*ΣUVXΓA al pler k (meum corp.) .. BDLM** al¹⁸ ac plur it^{pl}er vg το σωμα. μου (Ln)*

9. δε c. BDEGLVΓA al²⁵ fere ac plur a .. ε om (Ln [δε]) c. ΔCFHMSUX al pl it^{pl}er vg cop go syrP al (syr persP *et amen*; 91. *αμ. γαρ*) (: Mc *αμην λεγω* tredecies habet, nec usquam fere [cf ad 11, 23.] testes δε aut γαρ aut simile quid interponunt. Hinc multo probabilius est δε hoc uno loco interpositum ad rell locorum rationem electum esse quam ipsam aliena manu illatum. Accedit quod deest in Mt, nisi quod duo edd ex Mc ut vdtr addunt.) | εαν (Gb'') c. ΔCFΘHKL (ε supra lineam prim manu) M(ε?)UVXΓA al ut vdtr longe pl .. ε (Ln 49.) αν c. BD al ut vdtr pauc (: eandem fere auctoritatem αν et. in Mt habet; ceterum cf ad 9, 37.) | το *εωαγγ. c. BDL 13. 28. 69. 2. P^o* (al ut vdtr) αF²-ik .. ε add *τουτο, Ln [τουτο] c. ΔCFΘHKMSUVXΓA al pler it^{mu}* (c f *hoc evang.*) vg cop go syrP (syr persP *meum hoc*) (: e Mt ubi non flect)

10. *ιουδας* (Gb'') c. ABCDELMΓA al⁴⁰ Or Eus Thph .. ε ο *ιουδ. c. FΘHKMS UVX al pl | ε *ισκαριωτης* (D it vg^{ms} pl *σααρ. ; c*?L - ωθ*) α. ΔC** εFΘHKLSUVXΓA al pler cop Eus Thph .. BC^dD al⁴ Or om ὁ (Ln 49. :: at magis usu venit absque articulo, ut nec Mt 26, 14. adest; nec magis Mc 3, 19. Lc 6, 16. intulerunt [quamquam nec offendit articulus Mt 10, 4.]. Cf et. ad 14, 43.) | ο *εις c. B(C*?)LM cop .. ε (Ln) εις c. C**εFΘHKMSUVXΓA al ut vdtr omn Or Eus ; D 2. P^o εις εκ .. Δ om ο εις τ. δωδ. (: ubi est εις τῶν δωδ., nusquam a testib ὁ prae-positum invenitur; hinc h. l. multo minus probabile a testib additum quam deletum esse. Cf et. ad 14, 30. εις ἐν τῶν et 14, 43. εις ὅν τῶν, quibus ll. pariter a multis vel plerisq testib εις τῶν restitutum est, ut habent Mt 42, 67. et Lc 22, 47.) | *απηλθεν .. L ηλθ., Or προσ-ηλθ. | αυτ. παραδ. c. BCLΔ 69. 346. f k q Eus¹ (ubi accurate) .. ε (Ln) παρ. αυτ. c. ΔεFΘHKMSUVXΓ al pler it^{pl} vg cop al Or Eus¹ (ubi minus accurate), item D *προδοι* (item *proderet* vg cik al; rell *trad.*) αυτ. (sed ex his multi om *αυτοις*, vide post). Ceterum -δοι c. BD .. ε -δω c. rell ut vdtr omn (in Mt -δω et. BD. Sed in Mc cf 4, 29. 14, 11.) | *αυτοις .. D 28. 91. 299. 2. P^o ac F² i Or Eus¹ (ubi minus accurate) om****

11. οἱ δε (et. Or Eus²) .. Δ *και* (: ut Lc) | *ακουσαντες .. D ac F² ik Eus¹ (ubi minus accurate) om | BE al *εχαρισαν | αγγυριον c. BCDεFG HLMΣVXΓA al pl (pecuniam it vg etc) Or Eus¹ (ubi accuratius) .. ΔΚΥΓ* (ponit post *διδουαι*: sic) al⁶⁰ fere Eus¹ (ubi minus accurate) -ρα (: in*

12-16
Lc 22, 7-13.
Mt 26, 17-19.

12 Καὶ τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ τῶν ἀζύμων, ὅτε τὸ πάσχα ἔθνον, λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ Ποῦ θέλεις ἀπελθόντες ἐτοιμάσωμεν ἵνα φάγῃς τὸ πάσχα; 13 καὶ ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ λέγει αὐτοῖς Ἰπάγετε εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἀπαντήσῃ ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὕδατος βαστάζων· ἀκολουθήσατε αὐτῷ, 14 καὶ ὅπου ἔαν εἰσέλθῃ εἴπατε τῷ οἰκοδεσπότην ὅτι ὁ διδάσκαλος λέγει Ποῦ ἐστὶν τὸ κατάλυμά μου, ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου φάγω; 15 καὶ αὐτὸς ὑμῖν δεῖξει ἀνάγειον μέγα ἐστρωμένον ἑτοιμον, καὶ ἐκεῖ ἐτοιμάσατε ἡμῖν. 16 καὶ ἐξῆλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ καὶ ἦλθον εἰς τὴν πόλιν καὶ εὗρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς, καὶ ἠτοίμασαν τὸ πάσχα.

17-21
Mt 26, 20-26.
Lc 22, 14.
21-23.

17 (261.4) Καὶ ὀψίας γενομένης ἔρχεται μετὰ τῶν δώδεκα.

Mt est *τριακ. αργυρια* | *αντ. ευκαιρ. c. ABCLEMA* al⁵ ac plur *it^{pl}er* vg Eus .. *ς ευκ. αντ. c. DEFGHKSUVXΓ* al *pler q* | *παράδοξ. c. BD* .. *ς -δω c. A* (C latet, neque magis v. 10. -δω certissimum) *ΕΡΓΗΚΛΜΣΥΝ ΧΓΑ* etc. Praeterea *Δ* al pauc add *αιτοις*

12. *οι μαθ. αυτου c. ABCDEFGHKLMSUVXΓΑ* al ut *vdtr* omn *fik q* cop *go sy^{gr}tr* al .. *D it^{pl} vg arm om αυτ. | E* al θελης | ετοιμασωμεν* (1. 11. 40. 69. al plus⁵⁰ -σωμεν) .. *Δα* al pauc *it^{mu} vg* al add *σοι* (: cf Mt) | *φαγης* .. *KL y^{scr} al pauc -γεις*

13. *δνο* .. *D* add *εκ*, item *it vg* | *και λεγει* .. *D 2.P^o a ff² i q λεγων* | *αυτοις* .. *D 2.P^o a ff² i q om* | *DE^r υπαγε*

14. *εαν c. CDEFGHKLMSUVXΓ* al *pler* .. *ABDA* al *αν* (Ln 49. :: cf ad 9, 87.) | *οτι* .. *Υ* (sed praecedente -σποτι) al *φερε³⁰ it^{mu} al Thph om* (: cf Mt et Lc) | *που εστιν*: hoc acc. antiquiores *mu* ut *GU* (Γ al *pm* *που εστι*: ita *ς Gb Sz Wist*; Ln 49. *που εστιν*) | *μου* *pr c. BCDLA* 1. 13. 28. 69. al⁹ *afq* | al *vg sy^{rp} ms sax* .. *om* (Ln [μ.] c. *DEFGHKMPB UVXΓ* al *longe pl c ff² i k* cop *go sy^{gr}tr* al (: in Lc deest) | *το πασχα* .. *D 2.P^o a fi q* (*syg φα. μ. τ. μ. το π.*) post *φαγ.* | *φαγω* .. *D 13. 69. 124. 209. 346. -γομαι*, item *G 28. -γωμαι*

15. *αναγειον* (*Gb Sz*) c. *AB* CDEFGHKL^{PN}* al *pm*, item *Δ* al *αγαγειον* .. *E** MSUX* al *pm sy^{rp} ms αναγειον* (49.), item *ς αναγειον c. Γ* al *mu*; al *mu αναγειων* | *μεγα* (91. 131. 229.* 299. 346. *y^{scr} c om*; *ff² i q* post *εστρ.*, item *α* post *εστρ. αναγ.*) *εστρ.* (*φ -ωμιμενον*) *ετοιμον* (*ετοιμ. c. BCEFG HKLM**SUVXΓ* al *longe pl it^{pl} go cop sy^{rp} c.* al*; *AM* Δ* al *φερε³⁰ a l vg sax arm Vict^{moso} [vdtr] Euth om*, hinc Ln [ετ.] :: ut Lc) .. *ο οικον εστρ. μεγαν ετοιμ.* | *και εκει* (*D 2.P^o κακει*, *8.P^o om εκ.*) c. *BODL 346. 2.P^o (8.P^o) fl vg cop² go aeth sax* .. *ς* (Ln) *εκει* (: ut Lc) c. *AEFGHKMPSUVXΓΑ* al *pler it^{pl} cop¹ al*

16. *οι μαθ. αυτου c. ACDEFGHKMPSUVXΓ* al *pler it vg sy^{gr}tr* al .. *BLA* 1. al *pauc cop om αυτου* (: ita Mt lectione non fluct) | *ειπον* .. *D a c ff² i q εποιησαν* (*k om και ευφ.*) :: *e Mt*

17. *και οψιας* .. *D it^{pl} vg sah οψ. δε* (: ut Mt)

18 καὶ ἀνακειμένων αὐτῶν καὶ ἐσθίωντων εἶπεν ὁ Ἰησοῦς ἄμιγν λέγω ὑμῖν ὅτι εἰς εἷς εἷς ὑμῶν παραδώσει με, ὁ ἐσθίων μετ' ἐμοῦ. 19 ^(182.1) ἤρξατο λυπεῖσθαι καὶ λέγειν αὐτῶ εἰς κατὰ εἰς Μήτη ἐγώ; καὶ ἄλλος Μήτη ἐγώ; 20 ^(182.2) ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς Εἰς ἐκ τῶν δωδεκα, ὁ ἐμβαπτόμενος μετ' ἐμοῦ εἰς τὸ τρίβλιον. 21 ὅτι ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει καθὼς γέγραπται περὶ αὐτοῦ· οὐαὶ δὲ τῶ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται· ^(184.6) καὶ ἄνθρωπος αὐτῶ εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἀνθρώπος ἐκείνος. 22 ^(185.1)

18. εἶπεν (D 2.º λέγει) u ᾧ c. ADEFGHKMPSUVXΓΔ al pler itpl (a c ff²-om o ᾧ) vg cop al mu .. BCL o ᾧ εἶπ. Ceterum al aliq vv aliq add αὐτοῖς | ο ἐσθίων .. B sah (similiter cop) τῶν ἐσθιοντων (Schu prob)
19. ἤρξατο c. BL cop (sah ἤρξ. δε) item (vdtr) Or .. c 238. aeth καὶ ἤρξ., item ε (Ln) οἱ δε ἤρξ. c. ADEFGHKMPSUVXΓΔ al pler it vg al (: rursus offendit Mci asyndeton) | αὐτῶ .. K al vv aliq om | εἰς κατὰ εἰς c. BΛΔ .. ε (Ln) ε. καθ εἰς (Or ενα) c. ADEFGHKMPSUVXΓ al pler (Or) (Γ εἰς καθεῖς, similiter cdd pm vel et. εἰς καθεῖς. Besa proposuit κᾶτα i. e. καὶ ἐτα quod non displicuit in Thes. Gr. Ling. III. p. 288. Schol [e Thoma?]: οὐ καθ' εἰς ἀλλὰ καθ' ἑκαστον χρῆ λέγειν. Sed καθ' εἰς et. Pint. Aem. 32. Eus-Cedren et alibi) .. c εἰς ἐκαστος :: e Mt | εγω pr .. Δ add εἰμι ραββί, item 13. 28. al pauc g² gat cop sah εἰμι (: c f Mt) | καὶ ἀλλ. μῆτ. εγω c. ADEFGHKMPSUVXΓ al pler a ff²-ik q syrP^{ms} Or (c aut alius. hoc singuli coeperunt dicere) .. BCLPA al²⁰ g²-l vg cop sah syr^{utr} aeth al om (Gb^o assentiente Schu :: at nihil simile in Mt; videbatur maxime abundare)
20. ο δε (Gb' prob Schu) c. BCDL itpl^{er} vg cop sah syr al .. ε add ἀποκριθεῖς (: ut Mt lectione non fluct; cf et. ad 9, 13, 15.) c. AEFHKMPSUVXΓΔ al ut vdtr omn k syrP aeth al | εἶπεν .. D 2.º λέγει, item k dicē (itpl^{er} [et. d] vg ait) | εκ .. BCL 38. 60. 78. 127. c^{ser} 8.º om (: cf ad v. 10.) | εἰς εκ τ. δωδεκα .. M om | ἐμβαπτομενος .. D ἐμβαπτίζομενος | μετ ἐμοῦ c. BCDEFHKLMPSUVXΓΔ al ut vdtr omn ik l am em erl harl^a iac ing prag reg tol (al mu) syr^{utr} al Or Const Bed .. Δ a c ff²-q vged etodd allq cop sah arr perss sax add τῆρ χειρα (Ln :: e Mt) | εἰς τὸ τρίβλιον (τρίβλ. hoc acc. M etc; ε Ln 49. τρίβλιον. D^a τριβαλιον) .. BC^a ε. τ. εν τριβλ. (an potius ετροιβλ.?)
21. οτι (Schu prob vdtr) c. BL cop sah (itpl^{er} vg syr^{utr} aeth et filius quidem etc, f persP verumtamen fil. etc) .. ε (Ln) om (: ita prorsus Mt lectione non fluct; ad οτι cf Lc) c. ACDEFHKMPSUVXΓΔ etc | υπαγει .. D aci παραδίδοται (Schu prob vdtr :: at est interpretamentum, quamquam non item in Mt adscriptum) | γεγραπται .. D εστιν γεγραμμενον (It vg scripsum est) | ο υι. τ. ανθρωπου (et. Ir^{int}) .. D a om (: ut Lc) | καλον c. BL cilq prag (al?) sah .. ε add ην, Ln (ην), c. ACDEFHKMPSUVXΓΔ al ut vdtr omn a ff²-g¹⁻²-k vg (sed am ut est) cop al Ir^{int} (: in Mt non fluct) | εἰ .. ALA al η | ἐγεννηθη .. ALΓA al (ut vdtr) mu ἐγεννηθη

- ²³⁻²⁵
Mt 23, 23-25.
Lc 21, 15-20.
1 Co 11, 23^{aa}.
- Καὶ ἐσθίωντων αὐτῶν λαβὼν ἄρτον εὐλογήσας ἐκλάσεν καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς καὶ εἶπεν· Λάβετε· τοῦτό ἐστιν τὸ σῶμά μου. 23^(106.2) καὶ λαβὼν ποτήριον εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς, καὶ ἔπιον ἐξ αὐτοῦ πάντες. 24 καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Τοῦτό ἐστιν τὸ αἷμά μου τῆς διαθήκης τὸ ἐκχυνόμενον ὑπὲρ πολλῶν. 25 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐκ ἔτι οὐ μὴ πῖω ἐκ τοῦ γενήματος τῆς ἀμπέλου ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης ὅταν ἀπὸ πίνω καιρὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ.
- ²⁶⁻³¹
Mt 26, 30-35.
Lc 22, 20.
Io 16, 22.
- 26^(107.0) Καὶ ὑμῶσαντες ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν ελαιῶν. 27^(108.4) καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς ὅτι πάντες σκανδαλισθήσασθε,

22. λαβὼν (Schu prob vdr) c. BD 2.P^e aff²-ik sah .. ε add o ὄ, Ln [ο ὄ], c. ACEFHKLMP SUVXΓA al fere omn (sed aliq post ἄρτον) it^m cop sy^{tr} al (: e Mt ut vdr) | ἄρτον (M al¹⁰ fere τον αἰρ. :: ut Mt) .. υ al fere³⁰ add καὶ (it^{mu} vg accerit - et benedicens, item al) :: ut Mt | εὐλογήσας .. D 50. εὐλογῆσεν καὶ, item a (accipiens - benedixit et) k (accerit - et benedixit et), υ εὐχαριστήσας (: ut Lc) | λαβετε (Gb Sz) c. ABCDKLM³FVA (Δ³ om, Δ^{ms} male supplet λαβων) 1. 2.P^e al¹⁶ it (exc ff²) vg cop sah sy^{tr} aeth arm al .. ε add φαγετε (: e Mt) c. EFHM³ SUVXΓ al longe pl ff² (et edite) | ταιτο .. D τοιτ (k post dedit illis pergit et manducaverunt ex illo omnes. et dixit illis. hoc est corp. meum. Ad corp. meum a add quod pro multis confringitur in remissionem peccatorum)
23. ποτήριον (Gb') c. BCDLXA 1. 11. 13. 28. al³⁰ fere .. ε το ποτ. c. AEF HKMPSUVT al pl (: cf ad Mt) | εὐχαριστήσας .. P post ἔδωκ. αυτ.
24. αἰτοῖς .. B om | ταιτο .. D τοιτ | το αἰμ. μου (Gb') c. CD³ELVX 11. 157. 2.P^e al⁸ cop sah .. ε add το, Ln [το], c. ABD³FHKMPSUTA al pler | τῆς διαθ. (Gb'') c. BCDL 2.P^e k cop .. ε (Ln) τ. καινης διαθ. c. AEFHKMPSUVXΓA al fere omn it^{pler} vg sy^{tr} sah (sy^{tr} sah testam. novi, ita et. in Mt) al .. ff² om | εκχ. h. l. c. BCL cop sah aeth .. ε (Ln) post πολλ. (: ita Mt lectione non funct) c. ADEFHKMPSUVXΓA al ut vdr omn it vg etc | εκχυνομ. (D εχχ.) c. ABCDLPA (al ut vdr . παuc) .. ε εκχυνομ. c. EFHKMSUVXΓ al pler | υπερ (Schu prob vdr) c. BCDLA 13. 69. 124. 2.P^e 8.P^e 18.^{ev} .. ε περ (: ut Mt) c. AEFHKMP SUVXΓ al pler. Praetera 9. 13. 18. 69. 13.^{ev} c^{scr} (al ut vdr) a g²-cop sah add εις αφισιν αμαρτιων
25. αμην (et. it vg cop sah sy^{tr} al) .. FVGA al plus⁵⁰ Thph add δε (: cf Mt λεγω δε υμιν) | ουκεις c. AEFHKMSUVXΓA al fere omn ff²-g¹⁻²-iq vg (Latini hi iam non) .. CDL bscr² a c f k em gat om (: ut Mt lectione non funct) | πω .. D 2.P^e a f προσθω πειν (2.P^e πειν) (Gb') | γεννηματ. (Gb'') c. ABCFHELMUVXΓA al⁴⁰ fere ac multo plur .. ε (Ln) γεννηματ. c. DE(ε?) al mu | ουτο (EFKΓ al αυτω) πινω (Δ πινω, x πω)
27. κας .. D c ff²- τοτα :: e Mt | πατες .. D 13. 38. 69. 124. 8.P^e it^{pl} gat al add υμεις :: e Mt | σκανδαλισθ. (Gb'') c. BC²DBLSVXΓA al fere⁶⁰ ff²-q cop² .. ε (Ln) add (: e Mt lectione non funct) εν εμοι (haec om et. al plus⁵ g¹-am em fu iac ing gat prag reg san al Bed) εν τη νικτε ταιτη (Ln [εν τη ν. τ.]: haec om et. G al³ a f i k) c. AC³EF(Γ)XMY al

ὅτι γέγραπται Πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ τὰ πρόβατα διασκορπισθήσονται. 28^(160.6) ἀλλὰ μετὰ τὸ ἐγερθῆναι με προάξω ἑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν. 29^(170.1) ὁ δὲ Πέτρος ἔφη, ἀντῶ Καὶ εἰ πάντες σκανδαλισθήσονται, ἀλλ' οὐκ ἐγώ. 30 καὶ λέγει ἀντῶ ὁ Ἰησοῦς Ἀμὴν λέγω σοι ὅτι σὺ σήμερον τάντη τῇ νυκτὶ πρὶν ἢ δις^{14, 72} ἀλέκτορα φωνῆσαι τρίς με ἀπαρνήσῃ. 31^(871.6) ὁ δὲ ἐκπερισσῶς ἐλάλει μᾶλλον Ἐάν με δέη συναποθανεῖν σοι, οὐ μὴ σε ἀπιωρήσομαι. ὡσαύτως δὲ καὶ πάντες ἔλεγον.

pl cg² vge^d tol (al; praeterea vide ante ad *εἰ μοι* et ad *εἰ τ. ν. τ.*) sah cop¹ syru^{tr} al | *οἱ* .. Δ add *ἴδου* | *τα προβ. διασκ.* hoc ord. c. hcdl 13. 115. 127. 346. 2.^{pe} ik q sah .. ε (Lh) *διασκ. τα πρ. c. ΔΕΦΘΗΚΜΣΥΝΧΓΑ* al pler itP¹ vg cop al (: at sic et Mt et LXX, vide post); *διασκορπισθήσονται* c. ΔCDFGKLA al mu .. ε -*σεται* c. ΒΕΗΜΣΥΝΧΓ al pl (: similiter in Mt lectio fluct). Praeterea post *διασκ. τ. πρ. ΕΦΚΜ* al plus³⁰ a c add (: e Mt et LXX) *της ποιμνης* (syg al *ουεσ εἰμα*). LXX λ *παταξον τ. ποιμ. και διασκορπισθησονται. τα πρ. της ποιμν.* (LXX^{ed} *πατάξατε τούς ποιμ. κ. ἐσπάσατε τὰ πρ.*) Item *lust* - - τὰ πρ. αὐτοῦ. Barn *ὅταν πατάξω τὸν ποι. τότε διασκορπισθήσεται τὰ πρ. της ποιμν.*

28. *ἀλλὰ μετὰ* (al mu *μετ. δε*) .. c *και μετὰ*

29. *εφη* .. d *λεγει*, 1. 13. 69. 124. 209. 346. 2.^{pe} *αποκριθεις λεγει* (item *αποκριθ.* praem ek sah) | *και εἰ* (d *και εαν*, 2.^{pe} *καν*) c. Δ(D)ΕΦΗΚΜΣΥΝΧΓΑ al pler it vg cop (*καν*) etc .. BCGL 1. 13. 39. al pauc *εἰ και* (49. : at maxime vdr̄ ex emendatione fluxisse, quemadmodum idem pro *εἰ* in Mt substituerunt) .. c^{ser} i sah al *εἰ* | *σκανδαλισθησονται* (d 2.^{pe} -*σθωσω*, itP¹ vg *scandalizati fuerint*) .. EGU al fere¹⁰ vge^d (et. tol, sed ead pler non add) add *εἰ σοι* :: e Mt | *ἀλλ οὐκ ἐγώ* .. d *οικ ἐγώ* ὅ ὁ (d *ego non*) *σκανδαλισθησομαι*, item it^{allq} aeth al

30. ο *ἄ* .. x om | *συ σημ.* (Gb Sz) c. ΔΒΕΦΘΗΚΜΣΥΝΧΓ al pl ck al vg cop sah al pl .. ε om *συ* c. ca al mu, item d a ff² i q om *συ σημ.* (*σημ.* om et. s 2.^{pe} arm) :: utrumq deest in Mt lectione non fluct | *τάντη τ. νυκτ.* c. BCDL 1. 69. al pauc a ff² i k q arm (cop sah *in hac nocte*) .. ε *εἰ* (al pauc om) *τη νυκτ. ταυτ.* (: *εἰ* omnino ex Mt adsumptum vdr̄; *τη νυ. ταυτ.* ad v. 31. apud Mt accommodatum est. Similiter supra v. 27. *εἰ τη νυ. ταυτ.* Meo intulerunt) c. ΔΕΦΘΗΚΜΣΥΝΧΓΑ al pler it^{allq} vg al | *η δις* .. d 238. om, c* om *δις* (2.^{pe} om η, 2.^{pe} al⁶ *δις* post *αλεκτ.*, c** post φω. pon), item om a c ff² i k prag tol* aeth al | *με* (L om) *απαρνηση* (fere nemo -*σει*, cf Mt) c. BCDA al aliq it vg .. ε *απαρν. με* (: ut Mt) c. ΔΕΦΘΗΚΜΣΥΝΧΓ al pler

31. ο *δε* c. ΒΒΕΦΗΚΛΥΧΓΑ al pl it vg cop al .. ΔCΘMSU al³⁵ fere syrp al add *πετρος* (: cf Mt) | *εκπερισσως* (Gb; Schu ut „inauditum plane misum facias“) c. BCD al⁴ vel⁶, item L 13. 69. 124. 209. 346. 2.^{pe} *περισσως* .. ε *εκ περισσων* c. ΔΕΦΘΗΚΜΣΥΝΧΓ al pler, item Δ *εκ περισσιας* (offendit insolitum *εκπερισσως*, hinc alii *περισσως* reposuere, alii *servato εκ* vel *περισσων* vel *περισσιας*. Cf et. 6, 51. 10, 26.) | *ελαλει* c. BDL

39-42
Mt 26, 36-46.
Lc 22,
Io 18, 1.

32 (172.1) Καὶ ἔρχονται εἰς χωρίον οὐ τὸ ὄνομα Γεθσημανεῖ,
(172.8) καὶ λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ Καθίσαιτε ὧδε ἕως προσ-
εύξωμαι. 33 καὶ παραλαμβάνει τὸν Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ
'Ἰωάννην μετ' αὐτοῦ, καὶ ἤρξατο ἐκταμβεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν,
34 (174.4) καὶ λέγει αὐτοῖς Περίλυτός ἐστιν ἡ ψυχὴ μου ἕως θανά-
του· μείνατε ὧδε καὶ γρηγορεῖτε. 35 (175.1) καὶ προελθὼν μικρὸν
ἐπιπῆεν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ προσήνετο ἵνα εἰ δυνατόν ἐστιν παρελθῆ

item loquebatur it vg .. ε ελεγε c. rell omn ut vdtr et unc et min (: of ad 11, 23.) | μαλλον c. ΑΕΦΓΗΚΜΣΥΝΧΓΑ al pl k (plura loquebatur ma- gis) syrp aeth (1. 13. al ante εκπερ. pon, al cum seqq conig.) .. BCDL 2. P^o itpler vg al mu om (Ln 49. Gb^o :: at prorsus abundare videbat- ur atque interpretibus ad reddendum parum aptum. Mc vero ad- amat similib. Cf 7, 36.) | με δεη c. CΕΦΓΗΚΜΣΥΝΧΓΑ (item D* μη δεη) al pler .. ΑΒΔ* L 1. al¹⁰ fere it vg Thph δεη με (Ln :: at ita Mt lectione non fluct) | απαρνησημαι (η αρηση.) c. ABCDEHLA al sat mu .. ΕΦΘΚΜ(S?) ΠΥΝΧΓ al⁵⁰ ac multo plur -σωμαι (: in Mt similiter fluct lectio) | δε (1. 209. al pauc i^{mu} om) και (D^{er} al pauc om) .. 67. 68. om ωσ. δε κ. πα. ελ.

32. ον το .. c 282. ω (282. add το?), item itpler (q quod dicitur) vg (Ln) | γεθησ- c. ΑΒ* CKLMΣΥΝΧΓΑ al pl item gethse- vg f al sah (B* γετση- ut a ff². gat getsa-) .. ΕFGHX al mu (item ci q gesse-) γισση-, d γησα- (prag gethsa-, k getha-, am gese-), 1. γηθησε- (item cop¹, γεθησε cop², syrp mg γεθησ-), al γηθηση- et γεθηση- | -μανει (-el B** FHM 1. etc; -ει v al; Gb') c. ABCDEFGHLMΣV al pl sah, item x -νεις .. ΚΥΓΑ al mu -μανι (item it vg cop) .. ε -μανη c. minusc non ita mu (syrp mg γεθησιμανη) | τοις μαθ. αυτου (A om) .. D a αιτοις | Δ καθι- σαι | ωδε (1. 209. αυτου) .. B* om | εως .. M al plus¹⁰ aeth add απ- ελθων, item U al plus¹⁵ αν (vel ον) απελθων, al pauc add αν (: cf ad Mc) | προσευξομαι .. DHX al plus⁸⁰ -ξομαι (: similiter lectio fluct in Mt)

33. τον .. pauci om | ιακωβον (Gb Sz) c. CDEFGHMSUVW^bΧΓΑ al pl .. ε τον ιακ. c. ABKL al sat mu | ιωαννην c. CDEFGHLSUVW^bΧΓΑ al pl .. ΑΒΚ al mu τον ω. | μετ αυτου c. BCD 57. 69. 346. 2. P^o item (hand dubie) al .. ε μεθ αυτου c. ΑΕΦΓΗΚΜΣΥΝΧΓΑ al pler | LS ημξαντο | αδημονειν .. D* ακηδεμονειν, vg f al laedere, c d ff² i q taediari, k taedium pati, a acediarie et deficere, e^{scr} ακηδιαν (pergens και αδημο- νων λεγει αυτ.)

34. και (D al⁵ a argm τοτε :: e Mt) λεγει .. FGH^a al³⁰ fere Thph κ. λεγειν | γρηγορετε .. G 1. 28. al pauc g² q gat add μετ εμου :: e Mt

35. προελθων c. BFKM al mu item cum processisset vel processit itpler vg cop etc .. ACD^{er}EGHLSUVW^bΧΓΑ al pl προσελθων (Gb'), item acce- dens ff² syrp^{tr} (: similiter lectio in Mt fluct) | επιπῆεν c. BL cop² .. ε (Ln) επισεν c. rell ut vdtr omn (: omnino e Mt ut vdtr ubi lectio non fluct; nec enim credible ad seq προσηυχ. accommodatum esse.

ἀπ' αὐτοῦ ἢ ὄρα, 36 καὶ ἔλεγεν Ἀββᾶ ῥ πατήρ, πάντα δυνατὰ σοὶ παρένεγκε τὸ ποτήριον ἀπ' ἐμοῦ τούτο· (176.1) ἀλλ' οὐ τί ἐγὼ θέλω ἀλλὰ τί σύ. 37 (177.2) καὶ ἔρχεται καὶ εὐρίσκει αὐτοὺς καθυπόδοντας, καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ Σίμων, καθυπέδεις; οὐκ ἴσχυσας μίαν ὥραν γρηγορῆσαι; 38 γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ ἔλθῃτε εἰς πειρασμὸν· (178.4) τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής. 39 (179.6) καὶ πάλιν ἀπελθὼν προσήξαστο τὸν αὐτὸν λόγον εἰπὼν. 40 καὶ ὑποστρέψας εὗρεν αὐτοὺς πάλιν καθυπόδον-

Ex eodem Mt adsumpserunt *ἐπι προσωπ.*. Praeterea DG 1. 13. al²⁰ itP¹ gat arm add *ἐπι προσωπον* (: e Mt) | *εἴ προσευχετο* | *ἴνα* .. DG 1. 13. 2.^{pe} c^{scr} al^b fere akq post *εἰ* (r al η) *θύν. ἐστ. pon* | *ἢ ὄρα* .. D add *αὐτῆ* (it^{mu} *hora haec vel illa hora*)

86. ἀββᾶ .. KR al ἀββᾶ | *πάντα θύν. σοι* (Or *θύν. σ. πα.*, item min pauc varie transp) .. D i *θύν.* (d si possib.) *πα. σοι εἰσω*, similiter 124. 346. al add *εἰσω*, similiter it^{mu} vg | *παρένεγκε* c. BDEFGHLM(S?)UVXΓA etc .. ΔCKWb al -*γκας*, d *transferre* | *το ποτ. απ εμ. τουτ.* c. EFHSVWb^r al pl (: horum testium auctoritas non est tam parva ut deseri debeat; lectio vero quam tuentur ut aliena est a suspitione emendationis et a ll. pp. ratione, ita reliquas ex ipsa ortas esse plane ostendit) .. ΔBCGLXΔ al¹⁵ fere fff² vg Or *το ποτ. τουτ. απ εμου* (Ln 49.), item D al pauc aq Hil *τουτ. το ποτ. απ εμ.*, item KM al aliq c prag al *απ εμ. το πο. τουτ.* (c *hinc calic.*) (: cf ad has lects et Mt et Lc) | *ἀλλ* (w^b -*λλω*) *ου τι* (D *ουχ ο*, 70. *ουπω ο*, 13. 346. 2.^{pe} it^{allq} *ουχ ως*) *εγ. θε. ἀλλα τι* (D 70. *ἀλλ ο*, G 1. al plus^b *ἀλλ οτι*, CU al⁹⁰ fere *ἀλλ εἰ τι*, 13. 346. 2.^{pe} al pauc it^{allq} *ἀλλ ως*) *σιν* (LX al *σοι*, D it^{mu} add *θελες*)

37. *και λεγει* .. Δ om *και* | *τω* .. Δ om | *ισχυσας* .. D 1. 69. 124. 209. 346. al¹¹ ff² k persP -*σατε* :: e Mt | *γρηγορησαι* (61. c^{scr} *αγρυπν.*) .. F al^b add *μετ εμου*

88. *προσευχεσθε* .. (B²?) w^b (?) -*χετε* | *ελθητε* c. B 346. (al?) q Cyp Paulin Fulg (in Mt et Lc nemo Graec *ελθητε*, item q in utroq *in-tretis* [b in Mt *veniat*], h. l. *hiat*]; hinc et. Cyp Paulin Fulg lectionem a Mc, non a Mt pendere statuendum est) .. ζ (Ln) *εισελθητε* (: ut Mt et Lc lectione non flect) c. ΔCDEFGHKLMSUVW^bXΓA al pler it^{mu} (sed c k *transcat a vobis*) vg etc (cop exprimit *veniat*], sed item in Mt et Lc)

39. *τον αυτ. λογ. ειπων* .. D a e ff² k om

40. *υποστρ. ε. α. παλ.* (Gb⁹⁰ *παλ.*, 90. 6.^{ev} persP om; x post *καθ.* item 2.^{pe} f g¹ g² l vg arm aeth post *υποστρ.* pon) 'c. ACEFGHKMSUVXΓA al ut vdr omn f g¹ g² l vg syr (et *revertus est rursum veniens invenit eos*) syrP al .. B(D)L (ae ff² k q) (cop) arP pers^w *παλιν* (D a e ff² k om, cop post *ελθ.*, q post *αυτ.*) *ελθων ευφ. αυτ.* (Ln 49. :: at omnino e Mt fluxisse vdr, ubi nemo *υποστρεψας* pro *ελθ. παλ.*, nisi quod *παλ.* passim transp; ex quo eodem *βεβαρημενοι* et *αυτ. οι οφθ.* hoc ipso versu petita sunt)

τας· ἦσαν γὰρ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν καταβαρυνόμενοι, καὶ οὐκ ᾔδεισαν εἰ ἀποκριθῶσιν αὐτῷ. 41 (180.4) καὶ ἔρχεται τὸ τρίτον καὶ λέγει αὐτοῖς Καθεύθετε λοιπὸν καὶ ἀναπαύσθε· ἀπέχε· ἦλθεν ἡ ὥρα, ἴδου παραδίδομαι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἀμαρτωλῶν. 42 ἐγείρεσθε, ἄγωμεν· ἴδου ὁ παραδιδούς με ἤγγικεν.

43 (181.1) Καὶ εὐθὺς ἐπι αὐτοῦ λαλοῦντος παραγίγεται Ἰούδας μαχαριὸν καὶ ξύλον παρὰ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν γραμματέων

40. οἱ οφθ. αὐτ. c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler (it vg, sed eodem ordine ap Mt habent) .. BCLA al⁵ αὐτ. οἱ οφθ. (: at sic Mt lectione tantum non fluct) | καταβαρυνομ. (M 56. βαρυνόμενοι, D 238. 253. καταβαρυνόμενοι) c. (Gb'') AB(D)KL(M)ΠA 1. 11. 13. 69. 106. al⁵⁵ fere .. ε βαβαρημένοι c. CEFHNSVXΓ al pl (: e Mt) | αποκρ. αὐτῶ c. ABCDLU** (sic: αὐτῶ αποκρ. αὐτῶ) al plus¹⁰ itpler vg cop al .. ε αὐτ. (al aliq om) αποκρ.θ. c. EFGHKMSU*VXΓA al pl f k (cf ad 12, 28.)

41. λοιπον (Gb'') c. ACDEFLSV**X al⁶⁰ fere Thph .. ε το λωπ. c. BHKMU v*ΓA al pm (: ita Mt sed fluct lectio) | αναπαυσθε: de signo interrogationis apponendo (ut habent F al aliq) cf ad Mt | απεχε (g¹⁻² l vg sufficū, f adest finis; 106. επεχ., 50. k cop aeth om) · ηλθεν (157. om) η ωρ. (k iam ora est, cop iamiam veni hora) .. D απεχε το τελος (το τελ. add et. 13. 69. 124. 2.P^o al⁵) καὶ η ωρα. Item eH² adest enim consummatio et (H² add veni) hora, d q sufficū finis et hora, a consummatus est finis. atheni hora et. Item syr^{ur} appropinquavit finis et veni hora. | τας c. BCDEGHLSUXΓA al pl .. AFKU 1. 11. 69. 2.P^o al¹⁵ (ex iis paucis om et. των) om (: ut Mt, sed is om et. των sq)

42. ο παραδ. με ηγγικεν (C - σεν) (et. vg g¹⁻² l syr^p al) .. D esbr 8.P^o a cf H² q cop syr ηγγ. ο παραδιδους (D - διδων) με (: ut Mt) .. k om

43. ενθους c. BCLA (al?) .. ε -θεως c. ADEFGHKMSUVXΓ al pler .. D 1. 13. 69. 346. 2.P^o et (exc f) vg al mu (non cop syr^p) om | ενθ. c. CDEFGH KLMSUVXΓA al ut vdr om Or .. A ο ενθ. (Ln 49.), item v omissio e ισακρ. sq | e (D al¹⁰ fere Or om) ισακρ. (D etc σκαφ.) c. ADEMU al plus⁴⁰ it vg syr^{ur} aeth arm al mu Or .. ε om c. BCEFGHLSVXΓA al pl cop sah (: at ita et Mt et Le lectione non fluct; Mc item habet 14, 10. 3, 19.) | εν c. EFGHMVXΓ 1. al pl .. ABCDKLSU al⁵⁰ fere (nec exprimunt it vg etc praeter syr^p) Or cati al om (Gb⁰⁰ Ln :: at om et Mt et Le nec additur a testib; eiectum est ut maxime abundans. Cf et. ad 14, 10.) .. A al pauc cop sah al (it vg ex vel de) εν | οχλος c. BL 13. 69. 2.P^o (item ut vdr al) a H² q emm prag san (al?) cop sah go syr^p arm .. ε add πολυς, Ln [πολ.] (: omnino e Mt, ubi lectio non fluct; et. in Le qui paullo aliter habet fuerunt qui adderent) c. ACDEFGHKMSUVXΓA al pl it^{mu} vg (et. am ing iac tol al) syr al Or | παρω (n al? απε :: e Mt; 1. al¹⁰ eH² g² l vg^{1x} gat mt sah praem απσταλμενοι [-τους]) των αρχ. κ. των (c. BEFGHLSUVXΓ al pl, item D απο των, sed ACKMA al fere²⁰ om) γρ. κ. των (AU al⁵ ac plur om) πρισβ.

43-50
Mt 20, 47-56.
Lc 22, 47-58.
Io 12, 1-12.

καὶ τῶν πρεσβυτέρων. 44^(183.2) δαδῶκει δὲ ὁ παραδιδούς αὐτὸν σύσσημον αὐτοῖς λέγων Ὅν ἂν φιλήσω, αὐτός ἐστιν κρατήσατε αὐτὸν καὶ ἀπάγετε ἀσφαλῶς. 45 καὶ ἔλθῶν εὐθὺς προσελθῶν αὐτῷ λέγει Ῥαββί ῤαββί, καὶ κατεφίλησεν αὐτόν· 46 οἱ δὲ ἐπέβαλαν τὰς χεῖρας αὐτῷ καὶ ἐκράτησαν αὐτόν. 47^(183.1) εἷς δὲ τῶν παρεστηκότων σπασάμενος τὴν μάχιραν ἔπαισεν τὸν

44. δαδῶκει (al pauc eded.) .. D edωκεν (: ut Mt), item ack *dedū* (contra vg it^m et. d *dederat*) | G (sic) ο παραδους; | συσσημον (FL al συσημ., Δ συσημ.) .. D 2.º al⁶ σημειον (: e Mt). Victmosc σύσσημον τουτέστι σημειον | αυτοις; (al pauc vv aliq vel post αυτον vel post λεγ. ρον) .. D 2.º it^{pl}er prag om | ον αν .. LA al pauc ον (Δ ο) εαν (: cf ad Mt) | απαγετε c. BDL 28. 40. 69. al⁶ vel⁴ .. ε απαγαγετε (F al¹⁵ fere αγαγετε, item it^{pl} vg *ducite*; q *adducite*, k *adducite*) c. ACE(F)GHEKMSUVXΓA al pler (: quamquam facillime ex απαγαγ. incuria describentium fieri poterat απαγετε, quemadmodum Mt 21, 2. αγετε ex αγαγετε fluxisse statuendum erat, tamen probabilius est απαγαγετε ad κρατησατε accommodatum esse. Similiter Mc saepe aor. et praes. componit, nec raro eiusmodi emendata reperiuntur, ut 11, 2. ubi pro λίσσατε κ. φερετε pleriq Mithaeo adhibito λισσατες αγαγετε repouuerunt. Ln post κρατ. αυτον considerate comma posuit, sed id pro loci natura et Mei usu non opus videtur). Ceterum D 13. 17. 157. 2.º cscr yscr itallq fu mt cop sah al add αυτον

45. ελθων .. D al¹² it^m al om | ευθους c. BCLA .. ε -θεως c. AEPGHKMS UVXΓ al pler .. D 251. 2.º acff²-kq om | αυτω λεγει c. ABCKLMUXA al sat mu f al vg cop sah syrP al .. DF 2.º 282. acff²-kq syr λεγ. αυτω .. EGHSTV 1. al⁶⁰ fere aeth αυτω λεγει αυτω | -ββει c. ABC (**, latet*) DEX etc (et. sah). Alibi et. ΓΚΜΡΑΔ .. ε (Ln) -ββει c. FGKLMUGA (av?) al pler (et. cop) | ραββ. ραββ. c. AE*FGHKSUVXΓ al longe pl syr^{utr} persP .. BC*DLMA al pauc it^{pl} am fu em ing prag (al mu) cop aeth sax pers^w ar^o ar^o ραββ. (Gb' Ln :: cf ad 23, 7.) .. c** 1. 13. 69. 124. 346. 2.º yscr al¹⁰ vg^{ed} a c sah syrP ms χαμρε ραββ. (al pauc χαμρ. ραββ. ραββ.) :: ut Mt

46. επεβαλ. (-λων c. B; ε Ln -λων o. rell ut vdtr) τ. χειρ. αυτω c. BDL 1. 11. 18. 69. 118. 346. 2.º akq .. CA (al?) επεβ. τ. χειρ. αυτων (-των Δ), item dff²-omisso αυτων .. M*^s 28. cscr 8.º al⁶ fere cf (al) vg go syr^{utr} επεβ. επ αυτον τ. χειρ. (f vg manus iniéc. in cum, c iniéc. man. in illumi) .. ε επεβ. επ (Ss male epa) αυτον (Gb^o επ αυτ.) τ. χει. αυτων c. EP**GHM**UVXΓ al pl, item AK al cop sah επεβ. τ. χ. αυτ. επ αυτ., Ln (e coniectura) επεβ. τ. χει. επ αυτ. (: e Mtⁱ επι τον ιψ fluxit επ αυτον, αυτων vero ex αυτω potissimum ortum) | Γ om κ. εκρατ. αυτ., F* om totum v.

47. εις δε τις c. CEFGEHKSUVXΓA al pler a (g¹-g³-1 vdtr) vg go syrP .. ABLM al¹⁰ vel¹¹ cff²-kq cop sah syr al εις δε (Ln 49. :: ut Mt ubi nemo τις add), D και (και et. 1. al ck q al) τις | των παρεστ. .. D a om | την .. D 1. 435. 2.º yscr (al ut vdtr) om | επαισεν .. CDLFGA al mu επισεν

δούλον τοῦ ἀρχιερέως καὶ ἀφείλεν αὐτοῦ τὸ ὠτάριον. 48^(184.1) καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς Ὡς ἐπὶ ληστήν ἐξήλθατε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων συλλαβεῖν με· 49 καθ' ἡμέραν ἤμην πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων, καὶ οὐκ ἐκράτετέ με· ἀλλ' ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαί. 50^(185.6) καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἔβηγον πάντες.

51^(186.10) Καὶ εἰς τις νεανίσκος συνηκολούθει αὐτῷ παρεβλημένος σινδῶνα ἐπὶ γυμνοῦ, καὶ κρατοῦσιν αὐτὸν οἱ νεανίσκοι· 52 ὁ δὲ καταλιπὼν τὴν σινδῶνα γυμνὸς ἔβηγεν ἀπ' αὐτῶν.

58 a.
Mt. 26, 67 a.

53^(187.1) Καὶ ἀπήγαγον τὸν Ἰησοῦν πρὸς τὸν ἀρχιερέα, καὶ

47. ὠταριον c. BD 1. syrp m8 (certe edd aliq) .. ε ωτιον c. ACDFGHKLMŠ UNXΓA al pler (: in Mt ωτιον non fluct; in Io quoque ὠταριον legendum, sed longe pler ωτιον substituere). Ceterum it vg autenticam ut et. in Mt habent.

48. καὶ ἀποκρ. ο ω̄ .. D a ff² q o δε ω̄ | ως .. D om | ἐξήλθατε c. ABCDE GHXΛ 13. 69. 124. 131. c^{scr} y^{scr} al .. ε -θετε c. ΓKMSUVΓ al pler Ln με; (ita et. F)

49. εν τ. ιερ. διδ. .. P c^{scr} e^{scr} 362. 435. al d f g cop al διδ. ε. τ. ω̄ | ο. εκρα- τετε c. B .. ε (Ln) ουκ εκρατησατε (L ου κρατησατε) c. rell ut vdr̄t om̄; et. it vg ἱερωνίαις (: ita Mt lectione non fluct; et. alibi imp. Mci pler c. aor. permutarunt ut 6, 10, 10, 10, 12, 18, 14, 51, 14, 70, 15, 4.) | αἱ γραφαί .. 13. 69. 124. 346. c^{scr} 2.^{pe} al⁶ sah al add των προφητων :: e Mt

50. κας .. 13. 69. 124. al aliq it^{all}q vg sah syr al τότε οι μαθηται (161.ª vñ pl add αυτου) :: e Mt | εφυγ. παντ. (435. απ.) c. BCL 61. 258. 435. go cop .. ε (Ln) πα. (al pauciss απ.) εφ. (: ita fore Mt) c. ADEFGHK MRSUVXΓ al longe pl vñ pl .. 13. 124. al plus¹⁰ syt om παντ.

51. κας εις τις νεαν. c. ADEFGHKMRSUVXΓA al fere om̄ go syrp .. BCL cop syt κας νεαν. τις (Ln), item D it vg sah νεαν. δε τις, 72. κας εις νεαν. | συνηκολουθει (prob Schu collato 5, 37.) c. BCL, item ε ηκολουθει c. D al mu, et sequeretur it vg, item Δ συνηκολουθησεν .. AEF GHKMRUVXΓ al plus¹⁰ go ηκολουθησεν (Gb¹⁰ 8x) | αυτω (28. -των) .. D 42. ff² αυτους | κ. κρ. αυτ. οι νεανισκ. (1. 13. 124. 346. 209. 2.^{pe} sah οι δε [209. κας] νεαν. [sah exprimit υπηρεται] κρ. αυτ.) c. AC²EF GKMRUVXΓ al ut vdr̄t om̄ q go syrp sah aeth .. BC²DLA it^{pler} vg cop syr perss agr Thph om οι νεαν. (Gb¹⁰ Lu 49. :: at quis tandem ipsam οι νεαν. apposuit? multo probabilius est ut parum aptum esse electum. Ex lectione των νεανισκων ortum esse, ut si habere traditur. minime credo.) .. si τον νεανισκων

52. καταλιπων .. DKPX al -λειπων | γυμν. εφυγ. (LA y^{scr} al cop sah c d k al εφ. γυ.) απ. αυτ. (237. q εφ. α. αυτ. γυ.) c. ADEFGHKMRSUVXΓA al pler it^{pl} vg syrp go al .. BCL ck cop sah syr aeth al om απ αυτ. (Gb¹⁰ Ln [α. αυτ.])

53. αρχιερα .. AKM 11. 13. 69. 124. 2.^{pe} al²⁵ sah syrp al add καισαρ, item praem syr al Or (: e Mt). Vict¹⁰ απηγαγον τον ω̄ πρὸς

συνέρχονται αὐτῷ πάντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ γραμματεῖς. 54^(180.4) καὶ ὁ Πέτρος ἀπὸ μακρόθεν ἠκολούθησεν αὐτῷ ἕως ἕως εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως, καὶ ἦν συγκαθήμενος μετὰ τῶν ὑπηρετῶν καὶ θερμαινόμενος πρὸς τὸ φῶς.

55^(180.2) Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ ὅλον τὸ συνέδριον ἐξήτουν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ μαρτυρίαν εἰς τὸ θανατώσαι αὐτόν, καὶ οὐχ ἠύρισκον· 56 πολλοὶ γὰρ ἐψευδομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ, καὶ ἴσαι αἱ μαρτυρίαι οὐκ ἦσαν. 57^(180.6) καὶ τινες ἀναστάντες ἐψευδομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ λέγοντες 58 ὅτι ἡμεῖς ἠκούςαμεν αὐτοῦ λέγοντος ὅτι ἐγὼ καταλύσω τὸν ναὸν τοῦτον τὸν χειροποιήτῳν καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν ἄλλον ἀχειροποιήτῳν οἰκοδομήσω. 59 καὶ οὐδὲ οὕτως ἴση ἦν ἡ μαρτυρία αὐτῶν. 60 καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς εἰς μέσον

ἀναν, ὅπου ἦσαν ἅπαντες συνηγμένοι. | αὐτῷ (1. 209. αὐτον, c προς αὐτον) .. DLΔ 13. 2. P^o 346. al³ it¹ vg aeth pers^w Or om (cop k ad pontificem et scribas et seniores) | καὶ οἱ πρ. κ. οἱ γραμμ. (x add συν-ετιμῶν αὐτῷ) c. BCEFGHLMPSUVXΓΔ al pler go cop sah syrP al .. ΔDK 2. P^o P^oer al pauc it vg syr Or κ. οἱ (D al Or om) γραμμ. κ. οἱ (D 72. Or om) πρeσβ. (Lu :: ut v. 43. lectione non fluct)

54. απο .. Δ item ut vdr L om | ἠκολούθησεν .. G 1. 13. 69. al⁵ ἠκολούθει, item sequebatur cff² k q al | ἕως .. D 1. 209. al om, item it¹ al⁴ am gat al | εἰς τ. αὐλην .. 1. 209. της αὐλης | συγκαθήμενος (σιγκ. EFGHKLMSUVXΓ al pler; AB? CPΔ al σινκ.) .. D καθήμενος | καὶ .. D al pauc it¹ om | CDKLEFA al θεμετιομενος | πρ. το (5° 1624. 1633. al om c. minusc ut vdr pauc; non s Wst Gb Sz etc) φως .. 1. al pauc om

55. μαρτυρίαν .. Δ al⁶ sah k ψευδομαρτ. (: e Mt) | εἰς το θανατώσαι .. D 2. P^o ινα θανατώσασιν (2. P^o -σωσιν) :: cf Mt | οὐχ .. ΛΔ οικ | ημισκ. (Δ ημισκ.) c. BDF^wLPΔ 1. e^oer al .. ε ημισκ. c. ACEGHKMSUVXΓ al pl

56. ἐψευδομαρτυροῦν .. D⁵ add καὶ (D⁵ om) ελεγον (it [et. d] vg falsum testim. dicebant) | ἴσαι: hoc acc. EKMΓ item similes etc .. ε (et. Wst Gb Sz etc) ἴσαι

57. καὶ τινες (sah syr τιν. δε) .. D 2. P^o 13. 69. 124. 346. a cff² k q καὶ ἄλλοι (2. P^o al⁴ c ἀλλ. δε) | εψ. κατ αὐτ. λεγοντες .. D εψ. καὶ ελεγον κ. α. (c ff² fals. testim. dicebant adv. eum)

58. λεγοντος (D λαλοῦντ.) .. VΓ -ντες | καταλύσω .. Δ 2. go vgcdd -λιω | τοῦτον .. D⁵ om (d hunc templum), item ff² substituto dei | ἀχειροπ. οικοδομ. (Or ανοικ. sed diff cdd) .. D a cff² k ἀσαστησω (pasciabo, k εσεῖ, c add illud pro ἀλλ.) ἀχειρ.

59. οἴδε (A⁵ κ al οὐδ, it¹ vg non) οἴτως (Δ -τω, it¹ vg om) ἴση ἦν (DL 1. al it vg εἰ ἦν ἴση)

60. εἰς μέσον (Gb Sz) c. ABCEFGHIKLP SUVXΓΔ al pl .. ε εἰς το μισ. c. DM al mu cop sah (: cf 3, 3.)

^{61 aa.} ^{Lc 22, 67 aa.} ἐπιρώτησεν τὸν Ἰησοῦν λέγων Οὐκ ἀποκρίσῃ οὐδὲν τί σοὶ σοὺ καταμαρτυροῦσιν; 61 ὁ δὲ εἰσῴπα καὶ οὐκ ἀπεκρίνατο οὐδέτις. πάλιν ὁ ἀρχιερεὺς ἐπιρώτα αὐτὸν καὶ λέγει αὐτῷ Σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ εὐλογητοῦ; 62 (^{11.1}) ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν Ἐγὼ εἰμὶ, καὶ ὕψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν καθήμενον τῆς δυνάμεως καὶ ἐρχόμενον μετὰ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ. 63 (^{12.6}) ὁ δὲ ἀρχιερεὺς διαρρήξας τοὺς χιτῶνας αὐτοῦ λέγει (^{12.6}) Τί ἐτι χρεῖαν ἔχομεν μαρτύρων; 64 ἠκούσατε τῆς βλασφημίας· τί ὑμῖν φαίνεται; οἱ δὲ πάντες κατέκριναν αὐτὸν ἕνοχον εἶναι θανάτου.

60. ἐπηρωτησεν .. al plus¹⁰ -ρωτα, item interrogabat it^{mu} | ἀποκρισῃ .. ni y^{scr} al -ρει | οὐδεν τι (B soti: notat Schu *forasan recte ap Mc*): absque interpret et. Ln et h. l. et Mt 26, 62.; ζ Wtst etc ουδεν; τι et Gb Sz ουδεν, τι. Favent nostrae rationi cdd antiquias (ut CDILF) quod nihil interptionis habent (non item εκμ etc) item interpretes Latini, habet enim vg non respondes quicquam ad ea quae tibi obiciuntur ab his? item a nihil respondes ad haec quae isti adv. te contestantur? similiterque rell. Non item vero cop sah syr^{utr} go | σου .. r e^{scr} σοι
61. ο δε (et. Or²) .. A al¹⁰ fere syr al add ἴ .. D κεινος δε (item it vg ille autem) | εισωπα .. D εισιγα | οικ απεκρι. ουδεν c. vcl 33. cop sah go al Or¹ .. ζ (Ln) ουδεν (al pauc οικ) απεκρινατο (D al -κριθη) c. Δ(D)ΚΡΘΗΚΜΡΒΣΥΝΧΓΔ al pler Or¹, item nihil respond. it vg al | παλω (r k add ουν, 1. 124. 2.^{pe} al syr al praem και) ο αρχ. επηρωτα (P^W e^{scr} 2.^{pe} al mu go sah al Or -ρωτησεν, Δ επηρωτα) αυτου .. D acff² q om | και λεγει αυτω .. D q add ο αρχιερευς | ο χ̄ .. r k om | του ευλογητου .. Δκ al¹⁵ fere ff² vg (et. em tol al, sed non am fu ing al) praem του θεου (: cf Mt). Item Euth testatur Mc habere του ευλογητου ἦτοι του θεου του ευλογ.
62. ο δε ἴ (Dg 1. 13. 69. 124. 346. 2.^{pe} a ff² k q sah arm al Or add αποκριθεις) εἶπεν (D 2.^{pe} Or λεγει, item D 2.^{pe} 1. 13. 69. 124. 346. 58. e^{scr} y^{scr} it^{pl} [non k] vg cop sah syr^{utr} al Or add αυτω) εγω (13. 69. 124. 346. 2.^{pe} arm Or praem σι εισπας οτι :: cf Mt) | εκ δεξ. καθημι. (Gb Ss) c. BCDEFGHKLMSVNXGA al longe pl am em fu ing mt prag reg tol a f l q go si sax Or¹ Thph Cassiod .. ζ καθ. εκ δεξ. c. LI 1. al sat mu it^{pl} vg^{ed} cop sah al Or¹ (: ut Mt lectione non flect) | της (D² om) διν. και (D om) ερχομ. (D⁵⁷ om) μετα (G 1. 11. 28. 33. al fere²⁵ a sah syr επ̄ :: e Mt)
63. διαρρηξε. (B² διαρηξε., 124. 2.^{pe} a Or add ειθως, item praem sah arm) τ. χιτωνας (B² κει., s syr persP τον χιτωνα) α. λεγει (D και λεγει, item praecedente διμμηξε 60. c d ff² k και ειπεν, et αῡ [k diru])
64. ηκουσατε .. G 1. 124. 2.^{pe} e^{scr} al¹⁰ fere d (omnes, pergens blasphemias) sah arm add παντες, item al⁷ παντως | της βλασφ. c. BCENIKL MSVNXGA al pler .. ΔG 1. 13. 2.^{pe} al⁵ την βλασφημιαν (Ln :: e Mt). Praeterea DGI al¹⁰ d q gat mt go aeth add αυτου, item 13. 61. 69. 346. syr arm syrP^{ms} (testib White et Adl) του στοματος αυτου, 124. 2.^{pe} sah syrP^{ms} (teste Birch) αυτου (sah om) εκ τ. στομ. αυτ. :: cf

65^(194.1) Καὶ ἤρξαντό τινες ἐμπτεύειν αὐτῶ καὶ περικαλόπτεται ^{Mt 26, 67 a.}
αὐτοῦ τὸ πρόσωπον καὶ κολαφίζειν αὐτὸν καὶ λέγειν αὐτῶ Προ- ^{Lc 22, 63 a.}
φήτευσον, καὶ οἱ ὑπηρεταὶ ῥαπίσμασιν αὐτὸν ἔλαβον.

66^(195.1) Καὶ ὄντος τοῦ Πέτρου κάτω ἐν τῇ ἀντῇ ἐρχεται ⁶⁶⁻⁷²
μία τῶν παιδικῶν τῶν ἀρχιερέως, 67 καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον ^{Mt 26, 69-75.}
θερμαινόμενον ἐμβλέψασα αὐτῶ λέγει Καὶ σὺ μετὰ τοῦ Ναζα- ^{Lc 22, 54-67.}
ρηνοῦ ἦσθα τοῦ Ἰησοῦ. 68 ὁ δὲ ἠρησάτο λέγων Οὐκ οἶδα οὔτε ^{Io 18, 15-18.}
ἐπίσταμαι σὺ τί λέγεις. ^(196.1) καὶ ἐξῆλθεν ἔξω εἰς τὸ προαύλιον, ^{et 25-27.}

Lc | φαίνεται .. D 28. 2.^{pe} δοκεῖ | οἱ δὲ παῖτες .. D πατ. δε (ckd omnes autem) .. 1. 13. 2.^{pe} al af² q και πατ. | ενοχ. ειναι c. BCLΔ 33. (al ut vdr) l q go .. ε (Ln) εν. ενοχ. c. AEGHKMSVXΓ al pler vg a c k al .. D ² om ειναι

65. εμπτευειν (DA επτ.) αιτω .. D (2.^{pe}?) af go sah syr arm ε. τω προσωπω (vv pler εις το προσωπον) αυτου :: cf Mt | και περικαλ. αιτ. το προ. (habent ista et. go sah syr arm) .. D af om :: cf Mt | αιτ. το προσωπ. c. BCLΔ 108. 127. (al haud dubie) cop sah .. ε (Ln) το προ. αιτ. c. AEGHIKMSVXΓ al pler it^{pl} vg etc | κολαφίζειν .. D a c k εκολαφίζον :: cf Mt | λέγειν .. D 2.^{pe} ck go ελεγον (a om και λεγειν usq ελαβ.) | προφητευσον .. additur νιν (a 1. 69. 118.), item ημιν (Fw al pauc cfk cop²), item ημιν (13. etc νιν) χριστε τις εστιν ο παισας (Δ πενφας, et. δ μιπύ) σε (UXA al mu gat cop sah al mu : ex his minusc aliq et vv vel ημιν vel χρ. om) :: cf Mt et Lc | οἱ υπηρεταί .. D om | αυτον (D cop post ελ.) ελαβον (DG 1. 13. 2.^{pe} al¹⁰ ελαμβανον, 9. κατελαβ.) c. ABCIKLSVΓA al fere¹⁰, item DG al¹³ item cop syrP .. ε εβαλλον c. H al ut vdr pm; item BMUX al¹⁵ fere εβαλον, item it^{pl} vg caedebant, k percutiebant, similiter sah syr gp al

66. και .. L om (c sah οντος δε) | κάτω ε. τ. αυλ. c. BCLU**x al¹⁰ fere syr aeth .. ε (Ln) εν τ. αυλ. κατ. c. AEGHKMSV*VΓA al pl fk vg syrP go al .. DI 2.^{pe} c^{ser} al pauc a cff² q cop sah Eus om κατω | ερχεται .. D a cff² k q Eus add προς αυτον

67. τον πετρον .. 1. 69. 346. 2.^{pe} c syr al Eus αυτον | ACDE*LGΔ etc θεμεμερι. | εμβλεψασα (D ενβλ.) .. κμα 33. 282. 435. - φας | αιτω λεγει (cop sah al add αυτω) .. D cff² q λεγ. αιτ. | Και .. D⁶⁷ om | μ. του ναζ. ησθ. του ω c. BCL (syr cum Ica. etas Naz.) .. DA al¹⁰ fere it vg go syrP al (cop sah) Eus μ. τον (Eus om) ω του ναζ. (D ναζορηου, Δ al Eus ναζωραιου) ησθ. (Eus ης, cop sah ante μετα) .. ε με. του ναζ. (EXΓ al mu ναζαριου) ω (al⁶ om ω) ησθ. (1. 2.^{pe} al pauc ης) c. AEGHKMSVXΓ al pler

68. ηρησατο .. M al³ add αυτον | οικ οιδ. ουτε c. CKGHVΔ 1. al³⁰ ac plur .. ε οικ οιδ. ουδε c. AKMXYΓ al pm (1 - οικ επιστ. sic, vdr in abscissa pariter οικ οιδ. scriptum fuisse) .. BDL 2.^{pe} (al?) Eus ουτε οιδ. ουτε (Ln 49.). It^{pl}er vg cop sah al neque scio (sah add cum; vgedd allq necscio, item k syr persP omissis neq. nov.) neque novi; go non scio, non novi (: incredibile est ex ουτε - ουτε fluxisse has variantes adhibitis ll. pp. Contra ουκ - ουτε ad emendandum vel hoc vel illo modo omnino incitavit.) | ου τ. c. BCLΔ 1. 33. 108. 209.

καὶ ἀλέκτωρ ἐφώνησεν. 69 καὶ ἡ παιδίσκη ἰδοῦσα αὐτὸν ἤρξατο πάλιν λέγειν τοῖς παρεστώσιν ὅτι οὗτος ἐξ αὐτῶν ἐστίν. 70 ὁ δὲ πάλιν ἤρνειτο. καὶ μετὰ μικρὸν πάλιν οἱ παρεστώτες ἔλεγον τῷ Πέτρῳ Ἀλιθῶς ἐξ αὐτῶν εἶ· καὶ γὰρ Γαλιλαῖος εἶ. 71 ὁ δὲ ἤρξατο ἀναθεματίζειν καὶ ὀμνῆσαι ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον
 14, 80. τούτων ὃν λέγετε. 72 καὶ ἐκ δευτέρου ἀλέκτωρ ἐφώνησεν, (177.2) καὶ ἀνεμνήσθη ὁ Πέτρος τὸ ῥῆμα ὡς εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὅτι

2.^{pe} (al?) .. ε̄ τι συ c. ΔΕΘΗΚΗΣΥΝΧΓ al pler go cop sah al Eus .. D al pauc it vg om su | και .. dst om | ε̄ξω (2.^{pe} post το, αἰ² om) ε̄ς το προσαυλιον (D την προσαυλην, 73. το προπουλον) .. 1. 209. εις την ε̄ξω αυλην, Eus ε. την ε̄ξω προσαυλιον | και (al¹ add ευθειας) ᾱλεκτ. ε̄φων. (sah ante exiit vero in atrium) c. ΔCDEΘΗΚΗΣΥΝΧΓΑ al fere omn it^{pler} vg go syr^{utr} al Eus .. B² 17.^{ov} c cop om, hinc Ln [x. α. ε̄φ.] (: ommiss est collatis Mt et Lc; hinc et. infra L c om ex deut.).

69. παλιν post η̄ρξ. c. CLA 108. 127. (131. post λεγειν) .. BM 50. cop sah arr om (49.) .. ε̄ (Ln) post ιδ. αυτ. c. ΔΕΘΗΚΗΣΥΝΧΓ al pl go syr^{utr} al (item 157. 245. ante αυτον) .. D 2.^{pe} it^{pler} vg Eus sic singula transp: παλιν δε ιδ. αυτ. η̄ παιδ. (c altera ancilla) (: tot turbae inde ortae quod παλιν c. η̄ρξ. λεγ. coniunctum non aptum videbatur; quum enim antea ipsum Petrum, postea τοῖς παρεστ. allocuta est [hinc fuere qui mallet omittere], tum vero ἰδοῦσα αυτον repetitum παλιν maxime sibi flagitare videbatur [hinc modo post ιδ. αυτ. modo post ιδ. positum est, modo quod aptissimum παλιν δε ιδ. etc scriptum. Interpretum nemo cum η̄ρξ. λεγ. coniunxit.]) η̄ (e^{scr} om, item syr^{P?}) παιδισκη .. cop² alia | η̄ρξ. λεγ. .. B ε̄πειν, item dicebat cop sah al | παρεστωσιν c. BCILKA al plus¹⁰ Eus .. ε̄ (Ln) παρεστηκοσιν c. ΔDEΘHMSU VHXΓ al pler (: cf ad Mt 27, 47.) | ο̄τι (Eus om; dst al¹ a cff². syr arm aeth add και) ο̄ιτος (dst αυτος)

70. ο̄ δε παλ. η̄ρνειτο (F^wGMXA 1. 13. 69. 124. 2.^{pe} al plus¹⁰ Eus η̄ρνησατο, it vg negavit) .. D ο̄ δε παλ. η̄ρνησατο inepte v. 69. post παλ. δε ιδ. α. η̄ παιδ. pon, pergens και η̄ρξ. | παρεστωτες (D -ηροτες) .. G 1. πιμωστ. | τω πετρω .. D a om (et αυτω et αυτω τω πετρ. legitur) και γαρ γαλ. ε̄ (73. 131. 142.^a a go haec om: Gb^o, 116. post ομοιαζει pon) c. (Gb^o Schu „recte, et λαλια et ομοιαζ. aliena a Mc“) BCDL 1. 118. 209. 2.^{pe} a cff². g¹⁻². kl cop sah Eus Aug .. ε̄ add και (c^{scr} add γαρ) η̄ (a om) λαλια σου ομοιαζει (aeth δηλον σε ποιει) c. ΔΕΘΗΚΗΣΥ VHXΓ al pler q go syr^{utr} al (116. ante και γα. γαλ. ε̄ pon) Euth^{dis} (: omnino ortum ex Mt; ipsum ομοιαζει glossatoris est, pervenitque e Mc glossato in ead aliq ad Mt)

71. κ. ομνυαι (Gb) c. ΒΗΗLSUVXΓ al⁸⁰ fere .. ε̄ κ. ομνυειν (Gb^o) c. ΔCG KMA al pm Eus .. D (a) q κ. λεγειν (a dicens), arm κ. ομν. κ. λεγειν | τούτων .. dstκ al⁵ om

72. εκ δευτερ. c. ΔCΘΗΚΗΣΥΝΧΓΑ al pler cop sah go syr^P al .. BDE al¹⁴ it^{pler} vg syr arm al Eus praem ευθειας (Gb+ S_ε; B -θους; ita Ln), item L c -θεις ommissis εκ deut. (: omnino e Mt [et Io] illatum vdr; de ommissis εκ deut. cf extrema ad v. 68.) | ανεμνησθη (al⁹ ε̄μν.) .. o

πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι δις ἀπαρήσῃ με τρίς· καὶ ἐπιβαλὼν ἔκλαιεν.

XV.

1^(106.2) Καὶ ἐνθὺς ἐπὶ τὸ πρῶτ¹⁻⁵ συμβούλιον ποιήσαντες οἱ ^{Mt 27, 1 s.} ἀρχιερεῖς μετὰ τῶν πρεσβυτέρων καὶ γραμματείων καὶ ὅλον τὸ ^{11-14.} συνέδριον, ^(100.1) θήσαντες τὸν Ἰησοῦν ἀπήρεγκαν καὶ παρέδωκαν ^{Lc 23, 1 ss.} Πιλάτῳ. 2^(200.1) καὶ ἐπιρώτισεν αὐτὸν ὁ Πιλάτος Σὺ εἶ ὁ βασι- ^{Io 16, 28 ss} λέυς τῶν Ἰουδαίων; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς ἀντῷ λέγει Σὺ λέγεις. 3^(201.4) καὶ κατηγοροῦν αὐτοῦ οἱ ἀρχιερεῖς πολλά. 4 ὁ δὲ Πιλά-
τος πάλιν ἐπιρώτα αὐτὸν λέγων Οὐκ ἀποκρίνη οὐδέν; ἴδε πόσα

13. 69. αναμνησθεῖς, item omisso καὶ sq 1. 209. | το φη. ως c. ABCLA al⁷ cop sah .. DEGHKSUVXΓ al¹²⁵ fere (itpler rememoratus est verbum quod) το φη. ο (Gb'' Sz) .. ε του νηματος ο· c. M al mu | αιτω .. DEΓ om | οτι - - φω. δις (φ. δ. c. AC**EGHKLSUVXΓ al pler g² vg go cop sah syr^{utr} al; BC*? 2. P^o k δις φω. : ita Ln 49; C*? Δ 251. eF² g¹ l q om δις) ἀπαρήσῃ (al pauc - σει) με τρίς (ΔΧΓΑ al τρίς : hoc ord. c. AEGHKMSUVXΓ al ut vdr̄ om̄ go cop sah syr^p al; BC* eI** LA itpler vg syr τρ. με απαρη. : ita Ln 49. : accommodarunt ad 14, 30.; ceterum idem ordo in Lc sed testib fluct) .. D 142.* a pers^p om | επιβαλων (Δ 247. -λαβων, c^{scr} -λαβόμενος) εκλαιεν (c εκλαισεν) .. D ηρξατο κλαιεν, item it vg go cop sah syr^{utr} al .. 37. eim̄ om

XV. 1. ενθυσ c. BCLA .. ε (Ln) -θως c. ADEGHKMSUVXΓ al ut vdr̄ om̄ .. itall^q al om | επι το (ε al pm τω) πρως c. AEGHKMSUVXΓA al fere om̄ .. BCDL 46. Or om επι το (Ln). It^p vg mane; a prima luce, c sah cum mane factum esset; go syr^p in mane, k* e mane | ποιησαντες (D al⁵ itpler sah Or εποισαν, iique pler postea καὶ θησαντες) .. CL ετοιμασαυτες, 13. ov λαβοτες | των πρεσβυτ. (C 47. ov γραμμ.) καὶ (D 1. 2. P^o al pauc Or add των) γραμμ. (C 47. ov πρεσβυτ.) : cf 14, 43. | απηρηγκ. c. ABGHKLSUVXΓA al pler .. CDG 1. 124. 2. P^o al⁴ Or απηραγον (it vg duzerunt, perdux., addux., item go al) :: e Mt; cf et. 14, 53. Praeterea D it^p l Or add εις την αυλην (k in praetorium :: ut Io) | πιλατω (AD πιλατ., ita D per totum caput, item A uno fere loco excepto : cf ad Mt 27, 13. ubi et. de accentu; r per hoc caput plerumq - α-) c. BCDLA 1. c^{scr} al pauc Or .. ε praem τω c. AEGHKMSUVXΓ al pler (: paullo saepius cum art. quam absque art. legitur)

2. ο δε .. D a aeth καὶ | αιτω λεγει c. BC (quamquam vox post αιτω legi nequit) D 1. (al λεγει αιτω, 2. P^o λεγει, c F² q ai, cop ει διει; sah respondit ei dicens, item a omisso dicens) .. ε (Ln) ειπερ αιτω c. AEG HKMSUVXΓA al pler k al vg go al

3. κατηγοροιν .. DEΓ -γοροισιν | πολλα .. VA 13. 33. 69. 124. 131. al⁴⁰ ac syr^p arm aeth Or add αυτος δε ουδεν απειρηματο (: cf Lc 23, 9.)

4. πάλιν (CD k q post αυτος) .. U 127. 131. 238. al pauc om (: ut Mt 27, 13.) | επηρωτα c. BC 13. 33. 69. 124. 2. P^o al¹⁰ fere a k syr^p ms .. ε (Ln) -τησεν c. ACDEGHKMSUVXΓA al pler it^p l vg al (: toties imperf. apud Mc c. aor. mutarunt ipso hoc in verbo) | αποκρηνη (BD -κρηνη, nl

σον κατηγοροῦσιν. 5 ὁ δὲ Ἰησοῦς οὐκέτι οὐδὲν ἀπεκρίθη, ὥστε θανατοῖεν τὸν Πιλάτον.

6-15
Mt 27, 15-26.
Lc 23, 17-25.
Io 18, 30 ss.

6 (302.2) Κατὰ δὲ ἑορτὴν ἀπέλκεν αὐτοῖς ἓνα δέσμον ὅπερ ἠτοῦντο. 7 (302.4) ἦν δὲ ὁ λεγόμενος Βαραββᾶς μετὰ τῶν συνστασιαστῶν δεδεμένος, οἵτινες ἐν τῇ στάσει φόνον πεποιήκεισαν. 8 καὶ ἀναβὰς ὁ ὄχλος ἤρξατο αἰτεῖσθαι καθὼς αἰεὶ ἐποίει αὐτοῖς. 9 ὁ δὲ Πιλάτος ἀπεκρίθη αὐτοῖς λέγων Θέλετε ἀπολύσω ἡμῖν τὴν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; 10 ἐγίνωσκεν γὰρ ὅτι διὰ φθόνου παραδῶκεισαν αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς. 11 (302.1) οἱ δὲ ἀρχιερεῖς ἀνέσεισαν τὸν ὄχλον ἵνα μᾶλλον τὸν Βαραββᾶν ἀπολύσῃ αὐτοῖς. 12 (302.1) ὁ δὲ Πιλάτος ἀποκριθεὶς πάλιν εἶπεν αὐτοῖς Τί οὖν θέλετε

pauc -νε) ουδεν (v supplet in mg) | κατηγοροουσιν c. BCD 1. 48.^{ev} (al ut vdr) item accusant it vg (nam καταμαρτυρ. reddunt adv. te testificauerunt vel similiter) cop al .. ε καταμαρτυρουσιν (: e Mt) c. ΔΕΘΗΚ ΜΒΟΥΧΓΔ al pler go al

5. απεκριθη .. G 1. 13. 69. al pauc -νατο

6. εορτην .. D praem την | οπερ (DG 2.^{pe} al pauc ον αν [13. εαν], 1. ον) ητοῦντο .. Δ ον παρητοῦντο

7. βαραββας .. de huius nominis scriptura cf ad Mt 27, 16. | συνστασιαστ. (σινστ. c. ΛΘΗΝΔ al mu; ε σιστ. c. ΕΜΣ? UXΓ al pl) c. ΔΕΓ ΗΜΒΟΥΧΓΔ al longe pl .. BCDK al¹² fere sah στασιαστ. (Schu plane prob Ln 49. :: at συστασιασται et. Ios. Antiqq 14, 2, 1., Herodot aliiq συστασιωται. στασιωται et στασιασται paulo magis in usu fuisse videntur. Certe improbable pro στασιαστ. emendatum esse σινστασ.) | φον. πεποιηκεισαν (F^w 61. επεπ., γ al - ηκασ, 28. - ηκασ, al - ηκεισαν) .. D8^t 2.^{pe} πεπ. φον., item [qui praecedit] itPler vg sah arm fecerat homicid. (a hom. fecerat)

8. αναβας (Schu „bene“) c. BD it (a accensa [ascensa?], k om) vg go cop sah (aeth ascendit et clamavit) .. ε αναβοησας c. ΔΕΓΗΚΜΒΟΥ ΧΓΔ al ut vdr om sy^{tr} al | ο οχλος .. D 299.^{ss} a k go praem olos | αιτεισθαι .. D k mt add αιτον | αι .. Δ om

9. απεκριθη αιτ. λεγων .. D 2.^{pe} αποκριθεις λεγει αιτοις (similiter itallq) | ημιν .. D om

10. εγινωσκεν c. ΒΣΕΓΗΚΜΒΟΥΧΓΔ al pler .. ΔΚ al⁵ επεγιν. .. D 1. 13. 69. 346. 2.^{pe} ηδει (: e Mt) | παραδεδωκεισαν (al pauc -κασιν) c. ΒΣΚΜΒΟΥΓ al pl (p^{scr} s^{scr} al pauc παρεδιδ.) .. ΔΕΓΥΧΔ al mu παρεδωκεισαν .. DH 1. 13. 69. al⁵ (a tradiderunt, k tradebant) παρεδωκαν (: ut Mt) | ο αρχιερεῖς .. B 1. 13.^{ev} 47.^{ev} cop om (: ut Mt)

11. ανεισαν (Euth ανεισι. ηγουν ανεκίνησαν) .. γ 131. 48.^{ev} al¹⁰ ανεπεισαν, D επεισαν (: ut Mt), item acP² k sah arm, al⁵ ανιστησαν | τον οχλον .. D⁴ τω οχλω (it^{edd} turbas, turbis, populo praecedente suaserunt vel persuas.) | τον (D om) βαρ. απολυση (ΗΧΓ al -σει)

12. αποκριθ. παλιν (h. l. c. ΔΕΓΗΚΜΒΟΥΧΓΔ al pler; BC 33. 2.^{pe} al⁵ c g¹⁻² l vg go sah syrP aeth sax ante αποκριθ. [Ln 49. at respiciant

ποιήσω ὃν λέγετε τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; 13 οἱ δὲ πάλιν ἔκραξαν Σταύρωσον αὐτόν. 14 ὁ δὲ Πιλάτος ἔλεγεν αὐτοῖς Τί γὰρ ἐποίησεν κακόν; οἱ δὲ περισσotέρως ἔκραξαν Σταύρωσον αὐτόν. 15 ^(306.1) ὁ δὲ Πιλάτος βουλόμενος τῷ ὄχλῳ τὸ ἱκανὸν ποιῆσαι ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν, καὶ παρέδωκεν τὸν Ἰησοῦν φραγγελλῶσας ἵνα σταυρωθῇ.

16 ^(307.4) Οἱ δὲ στρατιῶται ἀπήγαγον αὐτόν ἔσω τῆς αὐλῆς, ¹⁶⁻²⁰ Mt 27, 27-31. _{10 19, 2 s.}

ad v. 9. multo aptius videri debebat παλ. αποκρ.; quod cur quis mutaverit vix liquet.]; DR al¹⁰ ff². prag cop syr om :: cf Mt) εἰπ. (c. ADE GHEKMSUVXΑ al fere omn item αὐ [dirit k] it¹ pler vg go cop al mu; BC syrP ελεγεν :: ita 49. sed cum παλιν transposito cohaerere videtur, praetereaque v. 14. ελεγεν redit nec fluct; γ λεγει [ut Mt] post αιτοις. Praeterea 2. P^o απειρηθη pro αποκρ. εἰπ., item addito dicens c sah) αιτοις (r ante λεγει, item c; ff² om) | θελετε c. ADEGHEKMSUVXΓ al pler it vg go syr^{utr} al .. BCA 1. 13. 33. al pauc cop sah om :: ut Mt | ον (hoc solum om B) λεγετε c. (B)CEGHEKMSUVXΓΔ al pler go cop syr^{utr} al mu .. AD 1. 13. 69. 118. 13. ev 2. P^o c^{scr} it vg sah arm om (Schu prob, Ln) | τον βασ. c. ABCA 1. 13. 69. 229. ** 346. 13. ev 49. ev c e^{scr} 2. 3. 10. P^o cop sah, item D τω (* om) βασιλει .. ε om τον c. EGHEKMSUVXΓ al pler

13. παλ. (D post εκρ., a c ff² om) εκραξαν (G 1. 13. 69. al pauc it^{aliq} vg syrP εκραζον, 2. P^o c^{scr} εκραινιζαζον) c. BCEGHEKMSUVXΓΔ al pler k al vg go cop al mu .. ADEK al²⁵ fere a c ff² gnt sah add λεγοτες (Ln), item G 13. 69. 124. 346. c^{scr} syrP ms arm ανασειημετοι υπο των αρχιμετρων και ελεγον (arm om x. ελ.)

14. ποιησ. κακ. c. BCA 2. P^o 49. ev al aliq .. ε (Ln) κακ. επι. (: ita Mt lectione non fluct) c. ADEGHEKMSUVXΓ al pler it vg etc | περισσotέρως (al aliq -τερον) c. ERSUVXΓ al pl .. ABCDEGHEKMA 1. 13. 33. 69. 346. 2. P^o al³² fere περισσotως (Gb SE Ln 49. :: at περισσotερος hoc uno evglionum loco scriptum eo minus efficiendum quod loco Mtⁱ parallelo, unde vix unus huius loci versus non corruptus est, περισσotως legitur nullo prorsus teste fluctuante; nec magis Mc 10, 26. quisquam -τερος pro περισσotως substituit. Ad commendandos testes quos h. l. secuti sumus nonnihl facit quod hidem cum gravioribus aliis pauc et. εκραξαν retinuerunt, plerisque ipsis antiquissimis -ζον e Mt inferentibus.) | εκραξαν c. BCEKMSUVXΓ (A -ζαν, sed ex ζ emendatum esse vdr̄ ξ, δ vero clamabant) al pl go .. ADEKMP 1. 69. 346. al plus³⁰ (2. P^o εκραινιζαζ.) it vg cop sah al -ζον (Ln :: e Mt) | βουλ. τω οχλ. (r^{scr} post ποι.) το κ. ποιησαι (B ποιειν, C ποιη. το κ. τω οχλ.) .. D ff² k om (: nil simile in Mt) | και παρεδ. (B cop παρ. δε, r^w al syr add αιτοις; τ. ἰν φραγγελλωσ. (uxi al mu φραγγελωσ.) .. D k sah τον δε (k om) ἰν φραγ. (D* φλαγ.) παρεδ.

16. αιτον .. c³³ x^{scr} al c gat al τον ἰν | εσω (al⁶ εως, A δ εξω) της αυλης (237. add του καιαφα) .. DR 1. 13. al pauc εσω εις την αυλην, c³³ M al plus²⁰ εις την αυλην (M al mu sl² add του καιαφα); item vel

ὁ ἐστὶν πραιτώριον, καὶ συγκαλοῦσιν ὅλην τὴν σπεῖραν· 17 καὶ ἐνδιδύσκουσιν αὐτὸν πορφύραν καὶ περιτιθέασιν αὐτῷ πλεξάντες ἀκάνθινον στέφανον· 18 καὶ ἤρξαντο ἀσπάζεσθαι αὐτὸν Χαῖρε ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων· 19 καὶ ἐτυπτον αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν καλάμῳ καὶ ἐπέτνον αὐτῷ, καὶ τιθέντες τὰ γόατα προσεκύονον αὐτῷ. 20^(200.6) καὶ ὅτε ἐπέπαιξαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν πορφύραν καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια τὰ ἴδια.

Καὶ ἐξάγουσιν αὐτὸν ἵνα σταυρώσουσιν αὐτόν. 21^(200.1) καὶ ἀγγαρεύουσιν παράγοντά τινα Σίμωνα Κυρηναῖον, ἐρχόμενον ἀπὸ ἀγροῦ, τὸν πατέρα Ἀλεξάνδρου καὶ Ρούφου, ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ. 22^(210.1) καὶ φέρουσιν αὐτὸν ἐπὶ Γολγοθῆν τόπον, ὃ ἐστὶν

²¹⁻²⁶
Mt 27, 31-37.
²⁰
Lc 23, 30-31.
¹⁰
Io 19, 17 ss.

intro in atrium (ut g² su em erll ing gat mt prag san al) vel *in atrium* (vged am tol ck al) it vg al | *πραιτώριον* .. U 127. praem to | *οικηθῆναι*. (ΔΒ?CFA συνκ.) .. DE^r καλοῦσιν | *σπεῖραν*: hoc acc et. cdd unc secundi ordinis pler, sed Γ *σπεῖραν*

17. ἐνδιδύσκ. (D ἐνδιδύσκ.) (Gb¹ prob Schu) c. BCDFa 1. 13. 69. al pauc .. ε *ἐνδύουσιν* c. AEGHKMPSUVXΓ al pler | *περιτιθέασιν* (124. 346. -τιθεοῖσιν) .. D *ἐπιτιθ.* (it¹ pler vg [sah] *inponunt*, k *superpon.*) | *πλεξάντες* .. D om (cd ff² addito *factam* exprim sic: *coronam factam de spinis* [c *spineam*])

18. ἀσπαζ. αὐτον (Δ αὐτ. ἀσπ.) .. c^{**} U 11. 33. 346. al⁴⁰ fere arm catpos txt Thph add *καὶ λέγειν*, item M al⁷ c al *λέγοντες* | ο *βασιλεὺς* (Gb Sz) c. AC^{**} EFGHKYΓA al plus¹⁰ .. ε (Ln) *βασίλευ* c. BDMPSVX al mu (: *similiter test mu* [ipsi et. BD] in Mt substituerunt -λεν)

19. αὐτου την κεφ. (C al mu vg it^{all} q al τ. κεφ. αὐτ.) *καλάμῳ* .. D 2.P^o αὐτον καλ. εἰς την κεφ. (c ff² k d *illum de* [d om] *harundine in caput*) | καὶ ἐπέπνον (c^{*} v dtr -υσαν) αὐτω (M^{**} al aliq -τον [M^{**} -τω]) .. U om | καὶ τιθ. τ. γ. προσεκ. α. .. D 253. 32. v k om (: ut Mt)

20. ἐπέπαιξαν (ACMKa 1. al -πέξαν) αὐτω (al aliq -τον) .. D om | τα μ. (59. 251. add αὐτου) τα ἴδ. (382. τα ἴδ. μ., item c^{ae} addito αὐτου) c. AEFHKMPSUVXΓ al ut v dtr omn .. BCa τα μ. αὐτου: ita Ln :: e Mt (it vg etc *vestimentis suis vel eius*) .. DE^r τα μ. αὐτ. | *ἐξαγοῦσιν* .. Δ *αγοῦσιν* (cf Io 19, 16.), item *ducunt* prag, *ducent* cd ff² | *ἵνα σταυρώσουσιν* (-σουσιν c. ACDLEA al⁶; ε -σωσιν c. EFGHKMPSUVXΓ al pler) αὐτον (D 122. ^{**} ff² k om) .. I. 72. *ωστε σταυρωσῶσι* (72. add αὐτον ut v dtr), 28. 131. *ἵνα σταυρωθῆ* .. B om

21. ἀγγαρεύουσιν .. B^{*} εγγ., D *αγγαρ.*, al pauc *αγκ.* | *παράγ.* τινα (I. 209. post σμ.) σμ. (D τον σμ. *παράγ. τον* *κυρηναῖον* (Δ *κηριν.*, F al mu k al mt al cop *κυριν.*) .. 2.P^o σμ. τον κιν. *παρ.* | *απο* c. BDx 1. al .. ε απ c. ACEFGHKLMPSUVXΓA etc | *αγρου* .. Δ *ακρου* | *καὶ ρουφου* .. 47. al¹ (teste Erasmo) *τον ρουφου* .. ff² om | *ἵνα ἄρῃ* (al pauc *αρεῖ*) τ. στ. αὐτου .. M^{*} 6.P^o om

22. φέρουσιν .. D 13. 69. 346. 2.P^o *αγοῦσιν* | *ἐπὶ* c. AC^{**} DEFGHKMPSUVXΓ al pler .. BC^{**} FLA 13. 69. 124. 127. 131. 346. 2.P^o al⁶ fere *ἐπὶ* (13.

μεθερμηγευόμενον κρανίου τύπος. 23^(21.4) καὶ ἰδίδουν αὐτῶ
ἐσμερμηγευόμενον οἶνον· ὁ δὲ σὺν ἔλαβεν. 24^(22.1) καὶ σταυροῦσιν
αὐτόν, καὶ διαμερίζονται τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, βάλλοντες κλήρον ἐπ'
αὐτὰ τίς τί ἄρη. 25^(23.10) ἦν δὲ ὥρα τρίτη καὶ ἐσταύρωσαν
αὐτόν. 26^(24.1) καὶ ἦν ἡ ἐπιγραφή τῆς αἰτίας αὐτοῦ ἐπιγεγραμ-
μένη Ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων.

27^(25.1) Καὶ σὺν αὐτῶ σταυροῦσιν δύο ληστὰς, ἓνα ἐκ
77-83
Mt: 17, 36-44.
Lc 23, 32-43.
Io 19, 18.

69. al εις) τον, item al aliq ε. το | γολγοθαν (l. om γολ syllabam; -αν ut FM al mu; KUVT etc -ar) c. FGKLMVNTA al⁴⁵ ac plur (ex his fere nullus praem τον) k (culgotham) .. ε (Ln 49.) -θα (D post τον) c. ABCDEKH (h. l. -θα, cf ad Mt) P (S?) X al pm itpler vg etc (: -σαν tot perantiquis testib [LA in Mc toties c. B soli valent] fultum in Mc omnino recipiendum vdbtur pro -θα ex Mt [ubi ex edd unc unus κ -θαν] inveccto.) | μεθερμηγευόμενον c. CDEFGHKLMP SUVXΓA al ut vdrtr omn .. AB -μερος (: similiter -ος in Mt. Quod si Mc dedisset, certe ὅς pro ὁ passim correctum esset.)
23. εδίδουν (κ yscr -δου, m* -δων, 2.P^o δίδουσιν) αιτω (Schu prob vdrtr) c. BC^oLA n cop arm .. ε (Ln) add πειν (D πειν, X πειιν, al ποιειν) c. AC^oDEFGHKMP SUVXΓ al ut vdrtr omn itpler (i. e. c ff^o g¹⁻² k l) vg sah syr^{tr} go al (: ita Mt) | οἶνον .. syrP in cod Ridl οζος | ο (B 33. ος) δε (G add γενσαμερος) .. D 1. it vg και (1. add γενσαμερος)
24. και σταυροσιν (it⁴ cop sah aeth crucifixerunt, sed post et. dividerunt) αυτ. και (L d om) c. BL c d ff^o k cop sah aeth .. ε (Ln) και σταυρωσαντες αυτ. (: ut Mt lectione non fluct) c. ACDEFGHKMP SUVXΓA al ut vdrtr omn g¹⁻² l n vg go al | διαμερίζονται (Gh Sz) c. ABCDEFGHKLM P SUVXΓA al plus¹⁰⁰ (al pauc go -ζοντες vel -ζομενοι) .. ε διμεριζον c. minusc paucissim; item 69. 124. al¹⁵ fere -ζοτο, al plus⁵ -σατο. Item it vg al fere omn dividerunt | KLMV al¹⁵ βαλοντες (sed mu ut κ βάλοντ.) | τις τι αρη (HX al -ρει) .. D 157. ff^o kn om (: ut Mt)
25. δε .. F om | ὥρα τρίτη c. BC^oDEFGHKLP SUVXΓA al pler it vg cop sah go etc .. AC^oK al τριτ. ὥρα .. k^oscr syr ms aeth Hier ωρ. εκτη (aeth sext. ho.). Cf Act. Pil. B. pag. 283 sq ἔλαβον τὰ ἱμάτια αὐτοῦ οἱ στρατ. καὶ διμερίζασατο ταῦτα πρ. ἑαυτούς, αὐτῶ δὲ ἐπέθηκεσαν ῥάσον κόκκινον, καὶ ἀνέβιβασαν αὐτόν καὶ ἐκάρρωσαν ἐν τῷ σταυρῶ ὥρα ἕκτη τῆς ἡμέρας. Viet^{cat} τινὲς δὲ φασιν ὅτι ὁ μάρκ. μὲν τῆς τοῦ λαοῦ ἀποφάσεως ἐπιμνησθεὶς εἶπε τριτ. ὥραν αὐτὸν ἐσταυρωῖσθαι ὑπὸ τοῦ λαοῦ. τρίτη γὰρ ὥρα ἦν ὅτε αὐτόν ὁ Ἰουδαίων λαὸς κατέκρωε σταυρωθῆναι. οἱ δὲ λουποὶ τῆς ἕκτης ἐμνήσθησαν ὥρας, ἐν ἧ τὴν ὑπὸ Πιλ. ἀπόφασιν λαβὼν σταυροῦται παρὰ τῶν στρατ. (item cat^{ox}) Hier (brev. in ps. 77.) Error scriptorium - - multi ε πρωταυερunt esse r | ἐσταυρωσαν .. D ff^o kn φυλασσαν (Schu non vilipendit)
26. και ην η .. D ην δε, d k sah erat autem | ο βασιλευς .. D (item syr?) praem οιτος εστω, item c Iesus
27. σταυροσιν .. Δ (omissis συν αιτω) συνσταυρ. .. B itP go al mu (vide ante ad διαμερίζονται) ἐσταυρωσαν .. D σταυρουντα sequente D* β^o λησται (d crucifixerunt duo latrones) | ενα etc .. c unum a dextris

δεξιῶν καὶ ἕνα ἕξ ἐκ τῶν ἀντιῶν. 29^(217.6) καὶ οἱ παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν αὐτὸν κινούμεντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν καὶ λέγοντες Οὐαὶ ὁ καταλύων τὸν ναὸν καὶ οἰκοδομῶν τρεῖς ἡμέρας,

nomine zoathan et alium a sinistris nomine chammatha (idem codex isque solus in Mt zoatham et camma. Cf ad Lc. Cf et. nomina Γεσθᾶς et Δυσμᾶς (Δημᾶς) in Act. Pil. A. pag. 232 sq. et B. pag. 284. | αὐτων .. c^{***} d 1. 2. p^o 7. p^o g^{scr} al aliq itpl^{er} om (: ut Mt)

28. ζ (Ln) καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφή (π φωνή) ἢ λέγουσα (cop om, v al add to) Καὶ (al pauc om) μετὰ ἀνόμων (Hipp de antichr alludens ut vdr̄t καὶ ἐν νεκροῖς καταλογίσθη, Vig lib. 4. contra Eutychem tu (corrumpens) dixisti Et inter mortuos deputatus est.) ἔλογίσθη (: Lc 22, 37. *Es 53, 12.) c. ΕΡΓΗΚΛΜΡΣΥΝΥΓΑ al pl itpl^{er} vg cop syr^{nt} go aeth al (Or: ὁ παρὰ τῷ Κέλσῳ Ἰουδαῖός φησιν ὅτι δύναται ἄ τις ἁμάλως ἀνασχυντῶν καὶ περὶ ληστῶν καὶ ἀνδροφόνου κολασθῆναι ὅτι οὐκ εἶπεν ὅτι οὐτός γε οὐκ ἔστι ληστής ἀλλὰ θεὸς ἦν· προεῖπε γὰρ τοῖς συλλεστοῖς ὅτι πείσεται τοιαῦτα οἷα δὴ πέπονθε. -- ταῦτα λέγομεν ἐν τοῖς εἰσαγγ. προειρησθῆναι πως· ἐπεὶ μετὰ ἀνόμων ἔλογίσθη ὁ θεὸς παρὰ τοῖς ἀνόμοις, ληστὴν μᾶλλον -- βουλομένους ἀπολυθῆναι, τὸν δὲ ἰστανῶσαι, καὶ στανῶσαι αὐτὸν μεταξὺ ληστῶν δύναι. Haec immerito dicuntur de lectione Marci testari, quum potius ad Lc spectent. De Eus vide post.) .. om (Gb^{ou} Schu „ex McI genere non est; formulam citandi ex Io., locum e Lc cepisse videtur glossae auctor“) c. ΔΒC(et^{*}et^{***})DΧ al⁴⁵ fere (in his evgl̄l fere²⁰) k sah s¹² (Eus^{can} vdr̄t. In antiquiorib enim cdd aliquot qui ipsam versum habent, ut M, inde a Καὶ σὺν αὐτῷ v. 27. usque ἔλογίσθη notatur sectio σὺ' addito canone α', sequente inde a καὶ οἱ παραπορευ. sectione σὺς' cum canone ζ'. Quod si recte habet, nec Ammonius nec Eus legit versum 28., alioquin proprium ei numerum dedissent, quem revera in aliis cdd habet et Graecis [iam in P] et Latinis. Auget vero hac in re codicis M auctoritatem quod, qui versum non habent, A et C consentientes habet in numeris Ammonianis, codicem A et. in Eusebianis, quibus C abstinet. Atque et. in Lc numeros Amm-Eus aliena manu tactos esse idem cod M probat, in quo praeter morem inter numeros σὺς' et σοή' ipse is de quo quaeritur σὺς' cum canone suo [s? η?] desideratur.)

29. παραπορευόμενοι .. D Eus παραπορευ. | αὐτων .. D 59. kn om | οὐαὶ (-ā: ita KMG al mu; ζ Ln 49. -ā ut EF etc) .. L^a Δ d k om (al pauc Eus οὐαὶ) :: ita Mt | οἰκοδομῶν h. l. c. BDL 2. p^o kn cop sah syr .. ζ post ημερας c. ΔΣΕΡΓΗΚΛΜΡΣΥΝΥΓΑ al fere om̄n it^{mu} syr^p go al Eus (: ita Mt nec fluct lect) | τρεῖς (Schu prob vdr̄t) c. ADP al¹⁰ ck sah sl .. ζ εν τρ. c. ΒΣΕΡΓΗΚΛΜΡΣΥΝΥΓΑ al pier it^{mu} cop al Eus (: ita Mt)

30. καὶ (EF καὶ duplex habent) καταβα (P 1. al⁹ Eus -βηθι, quae forma in Mt) c. ΔΣΕΡΓΗΚΛΜΡΣΥΝΥΓΑ al pier (item al¹⁰) cdff² go syr utr al (Eus) .. BDL kn (g¹⁻² l?) vg cop (sah descende -- ut serves te) καταβα; (Ln 49. :: at ista lectio multo magis quam καὶ καταβα correctorem sapit; similiter interpre sah σωσον et καταβα aretius coniungenda duxit)

30 σώσον σεαυτὸν καὶ κατάβα ἀπὸ τοῦ σταυροῦ. 31 ^(218.2) ὁμοίως καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐμπαίζοντες πρὸς ἀλλήλους μετὰ τῶν γραμματέων ἔλεγον Ἄλλους ἔσωσον, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι· 32 ὁ Χριστὸς ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ, καταβάτω ἡν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεύσωμεν. ^(219.2) καὶ οἱ συνεσταυρωμένοι αὐτῷ ὠνεΐδζον αὐτόν.

33 ^(270.3) Καὶ γενομένης ὥρας ἕκτης σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην ⁸³⁻⁸⁰ τὴν γῆν ἕως ὥρας ἐνάτης. 34 ^(221.6) καὶ τῇ ὥρᾳ τῇ ἐνάτῃ ἐβόησεν ^{Mt 27, 45-54. Lc 23, 44-47.} ὁ Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ Ἐλωὶ ἔλωὶ λιμὰ σαβαχθανί, ὃ ἐστίν με- ^(Cp. 23, 2.)

31. ομοίως (Gb Sz) c. AC*EFGHKLM*PSUVXGA al plus¹¹⁰ it^{allq} vg al mu Eus al .. ς add δε c. BC***M** al mu sah :: ut Mt .. D 238. cff² kn om (Schu „rec. ap. Mt⁽⁴⁾) | DPA al ἐμπεζοντ. | προς (D 2.P^o Eus ei); ἀλλήλ. .. 13. 28. 69. al pauc ck om (:: ut Mt); 2.P^o (antea εις ἀλλ.) si² post ἔλεγον add | σωσαι·: similiter interpg ς Gb Sz; Ln 49. σῶσαι, ³² ὁ χρ. ὁ βα. Ἰσραήλ., ead mu (ut fgk m n^{scr}) σωσαι;

32. του ωρ. c. ACEFGHKMPSUVXG al pler cop sah Eus .. BDKLA al⁸ (ex his 6.P^o ει βα.) om του (Ln) | καταβατω .. L καταβα | πιστειν. c. ABC*EKL M**SUV*XA al pm g¹-g² vg (et. am em prag ing etc) go cop syr^p al .. C***DFGHPV**Γ al⁸⁰ ac plur cff² k ln fu gat sah arm al Eus add αιτω (Ln), item al¹⁰ fere syr al επ αιτω, εν αιτω, αυτον, εις αυτον (: cf ad Mt) | αιτω (D om) c. ACEFGHKMPSUVXGA al ut vdr om .. BL σιν αυτω (Ln) :: cf ad Mt ubi similiter soli b et DL σιν αυτω maluerunt | ωνεΐδζον .. F al aliq ονειδ.

33. και γενομ. c. BDGLMSA 1. 28. 69. al¹⁰ fere it vg go cop syr .. ς γενομ. δε c. ACEFGHKUVXG al longe pl syr^p al | εφ ολην τ. γην (ita et. Lc similiterque Mt) .. D al² Eus εφ ολης της γης | ενατης c. ACEFG HKLMVNA al pm; D *θ* .. ς ενατης c. XΓ al sat mn. Item post.

34. τη ωρ. τη εν. c. ACEFGHKMPSUVXGA al pler itpler (et. d; k vero om hora nona) vg cop syr^{utr} al .. BD⁸FL 1. al aliq c go Eus τη εν. ωρ. (Ln 49. :: similiter Mt lectione non fluct) .. 2.P^o c^{scr} al pauc τη ενατη | εβοησεν (M al aliq ανεβ. :: ut Mt) .. D ερωρησεν | ο τς .. DK om (item D solus om in Mt) | φω. μεγ. (Schu „rec. ap Mt⁽⁴⁾) c. BDL 2.P^o e^{scr} al aliq ff² kn cop .. ς (Ln) add λεγων (: ita Mt lectione non fluct) c. ACEFGHKMPSUVXGA al pler it^{allq} vg go syr^{utr} al Eus | ἔλωὶ (έ- ita ead mu, item, idque in tali re grave, heloi g¹ l am om fu ing gat mt prag reg san etc; ς έ- ita ead pl ut HKΓ, item vg^{ed} cop go al. -ωὶ P B [*?***] al pm, sed HKΓ etc -ωὶ absque punctis; 1. sec. loco -ωει; syr^p mg -ωη, item aeth go ελωε) c. ABCFGHKLMPSUVXGA al pler it^{mu} vg go cop al .. D 2.P^o 131. ci kn syr arm al Eus ηλιε vel ut 131. Eus^{edd} 2 et vv) ηλιε (cikn heli) :: ut Mt | λιμα (-μὰ EFGHKV al pl; -μὰ r al) c. AKMPUXΓ al¹²⁰ fere go al Ath al item λιμα EFG HGV al plus¹⁰ .. CLA 72. c g² em ing (laema) prag (leba) san sax cop al λιμα (Ln) .. BD 1. al ff² g¹-i (*Iamanai, **-na) n am gat reg syr^p Eus λαμα (49.), item ς λαμμα c. minusc pauc vg^{ed} (: cf ad Mt. Quam apud utrumq iidem fere test [in Mc et. plures] λιμα vel λιμ. tuan-

θερμηγνεύομενον Ὁ θεὸς ὁ θεός μου, εἰς τί ἐγκατέλιπές με; 35 *καί*
τινες τῶν παρεστηκότων ἀκούσαντες ἔλεγον Ἴδε Ἡλίαν φωνεῖ.
 36 ^{35. 1.} ^{10 19, 29.} ^{322. 1.} δραμῶν δὲ εἰς καὶ γριμίας σπύγγον ὄξους περιθεῖς τε
καλάμφ ἐπίτιζεν αὐτόν, λέγων Ἄφετε ἴδωμεν εἰ ἔρχεται Ἡλίας
καθελεῖν αὐτόν. 37 ^{323. 1.} ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀφείς φωνήν μεγάλην
ἐξέπνευσεν. 38 ^{324. 1.} καὶ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰς
δύο ἀπὸ ἀνωθεν ἕως κάτω. 39 ^{325. 1.} ἰδὼν δὲ ὁ κεντυρέων ὁ

tur, reliquis similiter in utroq discedentib, non cautum videbatur diversa edere.) *σαβαχθανι* c. EF (σαβαχθαχθανι) KLMF (σαβαχχανι) * UVΓ (Γ al mu *λειμῆς ἀβαχθανι*) Δ al longe pl cop syr^l (su? *sabachiani*, c al vg^{ad} am ing *sabacthani*, san al *sabactani*, em *sebactani*, prag *sabathani*), item CGH al aliq *σαβαχθανει* (G - *ει*, H - *ει*). Ita potius quam - *ει* in utroq evgllo edendum), Δ go *σαβαχθανει*, B i ζα;αχθανει (*zaraphiani*), D ³²² k reg ζαφθανει (d *zarphani*, k *zarphani*, reg *zarphani*, ³²² k *zarphani*?) | ο θε. ο θε. μου c. AEFCKPFA al⁶⁰ fero i (vg^{ed}?) Eus Thph Amb (: ita et. LXX. At quum in Mt duplex μου non fluctuat, in Mc c. testib tot egregiis alterum omittendum. Iust o θεος ο θεος; scribit; Valentt ap Ir o θεος μου ut B, sed ap Ir^{int} repetuntur) .. Ξ (Ln 49.) ο θε. μου ο θε. μου c. CDHLMUV al pm itPl vg go cop syr^l al .. B (al?) ο θε μου, item Tert | *εγκατ. με* c. BL al aliq ³²² al vg cop syr^l al Eus item Iust Valentt ap Ir .. ε με *εγκ.* c. ACEFGHKMPS UVXGA kn go al (Amb Tert e Mc?) (: at iste ordo in Mt non fluct; LXX vero plerumq *εγκ. με*) .. D ci *ωνιδισας με*. Praeterea *εγκατελιπες* (APA *εγκ.*) c. ABCFHMPSTUVGA al pl .. KGL al - *λειπες*, K al pauc - *λειπας* (-λειπ.)

35. *παρεστηκότων* c. CEFGHKLMPSUVΓ al pler .. B *εστηκότων*, Δ *επιεστηκότ.*, DU 33. 2.º al plus¹⁰ *παρεστωτων* .. Δ om κ. *τερ. τ. παμ. ακοισ.*, c om *ακουσαντες*, Eus sic: *και των των ακουσαντων* | *ιδε* c. BFLUA 1. 13. 33. al¹⁰ .. ε *ιδου* c. AEGHMPSUVΓ al pl; K al⁷ *οτι ιδου*, C 2.º al aliq *οτι* :: ut Mt .. D ck gat tol om | *ηλκας*: cf ad Mt 11, 14. 27, 47. Ad *ηλ* - accedunt h. l. FΓ; - *ει* - h. l. A solus, item v. sq P (nec CDLA; B?) | *φωνει* (K al - *ει*) .. D c add *οιτος*

36. *δραμ. δε* (D 1. 2.º itPl *και δραμ.*) *εις* (c. ACEFGHKMPSUVΓ al pler; BΛ *τις*: ita 49. :: at in Mt *εις* *εξ αυτ.* aliam rationem habet nec facile potest *εις* pro *τις* ex Mt correctum credi) *και* (c. iisdem qui *εις* tuentur item it^{aliq} vg go al; BΛ c cop om: ita Ln 49. :: at vdr̄ una cum *τις* substituto deletum esse; nec commendatur omissio eo quod rursus iidem fere *τε* om) *γεμ.* (D 2.º *πλησας*) *σπογγ.* (D *σφογγ.*) *οξ. περιθ.* (D *επιθεις*) *τε* (c. ACEFGHKMPSUVXGA al pler, 1. al *και* ante *περ.*, V *και περ. τε*; BDL 33. 67. 2.º cop go om: ita Ln 49. :: at id nec per se nec collato Mt correctorem tradit) *εποτ. αυτ. λεγ.* (D⁶⁷ male om *επ. αυτ. λε.*) .. 13. 69. 124. 346. *και δραμοντες εγριμσαν σπ. οξ. και περιθεις και. εποτιζον αυτ. λεγοντες* | *αφειτε* .. DV 1. 13. 2.º al plus²⁵ it^{aliq} go arm *αφεις* (: ut Mt) | Γ al *ιδωμεν*

38. *εις δυο* (D add *μερη*, item it :: pariter fit in Mt) .. 40. al pauc om |

παρεστηκώς ἐξ ἐναντίας αὐτοῦ ὅτι οὕτως κράζας ἐξέπνευσεν, εἶπεν Ἀληθῶς οὗτος ὁ ἄνθρωπος υἱὸς ἦν θεοῦ.

41) ^(226.6) Ἦσαν δὲ καὶ γυναῖκες ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι, ἐν αἷς καὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ Ἰακώβου τοῦ μικροῦ καὶ Ἰωσήφου μητέρα καὶ Σαλώμη, 41 αἱ καὶ ὅτε ἦν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ ἠκολούθουν αὐτῷ καὶ διεκόνουν αὐτῷ, καὶ ἄλλαι πολλαὶ αἱ συναναβᾶσαι αὐτῷ εἰς Ἱεροσόλυμα.

42) ^(227.1) Καὶ ἤδη ὀψίας γενομένης, ἐπεὶ ἦν παρασκευή, ὅ ἐστιν προσάβατον, 42 ἔλθων Ἰωσήφ ὁ ἀπὸ Ἀρμαθαίας, εὐσχή-

απο c. ACEGHEKMSVNG al fere omn .. BDL 48.ον απ (Ln 49. :: similiter in Mt lect fluct)

39. εἰ εἰσπ. αυτου .. D 2.ῖο in q̄ κες, item 1. al pauc (syr?) αιτω .. 72. 251. om | οτι ουτως (ita edd unc omn al pm; ε ουτω c. minusc pm; 2.ῖο cop arm ar om) κραζας (c. ACEGHEKMSVNG al it vg go syr^{utr} al; BL cop ar om: ita 49. :: at offendebat quod ad solum κραζας respiciebatur, aliud suadentibus ll. pp.) εξεπν. (k quia sic εωλοπασι) .. D ουτως αυτου κραζατα και εξεπνευσεν (d et exspirasse) | ιπεν .. D d (inepte) om | ουτ. ο ανθρ. c. BDLA 33. 282. 2.ῖο al ut vdtr c^{ff2}. kn q al vg^{ad} em al cop syr al .. ε ο ανθρ. ουτ. c. ACEGHEKMSVNG al pler am fu ing prag tol al syr^p al (: at sic Le lectione non fluct. Fraeterea cf Mc 7, 6. ουτ. ο λαός c. Mt 15, 8. ὁ λα. ουτ.) | ιν. ηρ θε. c. ACEGHEKMSVNG al fere omn c^{ff2}. go syr^{utr} .. BLGA al aliq n al vg ιν. θε. ην, item D 2.ῖο k q θε. ιν. ην

40. εν αις c. BL p^{scr} am prag tol .. ε (Ln 49.) add ην c. ACEGHEKMSVNTA al pler vv pler (: at ita Mt nemine omitente. Ex quo quum adsumpissent, pm omiserunt και ad modum M^l) | και c. ABC²EHKILMS v (x vdtr) Δ al pm am tol .. C^{***}DGUR al⁶⁰ fere it vg^{ed} et c^{dd} pl cop go syr^p al om (: vide ante). Ceterum syr pers^p aeth non exprim εν αις και | μαρια (BC 1. al aliq -ριαμ :: cf ad Mt; L μακαρια) η (D om) μαγδ. | μαρια (1. al -ριαμ) η ιακ. c. BCKUA 1. 11. 33. al⁸; item DF^WL 13. 28. 69. 2.ῖο al plus¹⁰ μαμ. ιακ. .. ε μαρ. η του ιακ. (: ut Mt) c. AEF^{**}WGHMSVNG al pl | μικρ. και .. B 131. add η | ιωσηφτος (Δ -σηβτος) c. BDLA 13. 33. 69. 346. 2.ῖο (item 1. ιωσηφτος) kn cop Hier¹ .. ε ιωσηφ c. ACEGHEKMSVNTA al pler go syr^{utr} aeth^{pp} al .. c^{ff2}. g¹⁻². l q vg aeth^{ro} Hier¹ ioseph, item sax iosepes (in Mt iosephes)

41. αι και c. DEGHKMSVNG al pler n syr^p .. ACLA al¹⁰ g¹⁻². vg go om αι (Bb⁰), item B 33. 131. c^{ff2}. k q cop syr al om και (Ln) | ηκολουθουν (d δεσμεδαιου) .. DF² 59. 245. go -θησαν :: ut Mt | και διηκ. αιτω .. 28. διακονησαι αιτω .. CDA al⁶ n Thrh om | αιλαι .. A αιτραι | αι .. L om

42. γενομένης .. Δ γενομ. | επει .. A επειδη | προσαββ. c. B^{*}CKMSUA 1. al pm .. AB^{**}EGHNLVΓ al plus⁵⁰ προσαβατον (vel προσαββ. ut KGU al vel πρὸς σάββ. ut HG al), Ln πρὸς σάββ. .. D πρην σαββ.

43. ελθων (Bb⁰) c. ABCKLMUGA al plus⁷⁵ go. cop arm Thdrt .. ε ηλθεν c.

μων βουλευτής, ὃς καὶ αὐτὸς ἦν προσδεχόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, τολμήσας εἰσῆλθεν πρὸς τὸν Ἰησοῦν καὶ ἤγειρεν τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. 44 ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐθαύμασεν εἰ ἔδει τέθνηκεν, καὶ προσκαλεσάμενος τὸν κεντυρίωνα ἐπρωτίτησεν αὐτὸν εἰ πάλαι ἀπέθανεν· 45 καὶ γινὼς ἀπὸ τοῦ κεντυρίωνος ἐδώρησάτο τὸ πτώμα τῷ Ἰωσήφ. 46 (2^{20.1}) καὶ ἀγοράσας σινδῶνα, καθελὼν αὐτὸν ἐνεέλιξεν ἐν σινδῶνι καὶ κατέθηκεν αὐτὸν ἐν μνημείῳ ὃ ἦν λελατομημένον ἐν πέτραις, καὶ προσεκύλισεν λίθον ἐπὶ τὴν θύραν τοῦ μνημείου. 47 (2^{20.2}) ἡ δὲ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ Ἰωσήτος ἐθεώρουν ποῦ τέθειται.

- DRGHSV al pm it vg al (sed vide ad τολμησας) | ιωσηφ .. k ioseph | o απο .. d al⁶ om δ | αφιμαθαιας (syg persP Rama) .. d yscr -θιας, item it vge^{dd} pler (non vge^d tol) sax. Cf ad Mt | ενσχημων .. L -μω-ρος | ος και αιτ. ην .. d 2.P^o c ff² kn q ος ην κ. αιτ. | τολμησας (syg^{hr} om) .. al⁶ ac plur q vg syr al catt^{ix} Euth praem και, item c ff² n hic | εισηλθεν .. d ηλθεν | τον c. BLA 33. .. ε (Ln) om c. ACEGΘKMSUV al fere omn (:: at ita Mt lectione non fuet) | σωμα .. d⁸ πτωμα
44. εθαυμασεν (et. n go cop al) .. d -μαζεν, item it^{pl}er vg mirabatur | τεθνηκεν .. d τεθνηκει (d⁸ praem ε), 49. ετεθνηκει (it vg mort. esset vel obisset) | επρωτησεν (L επιρ.) .. Δ al επρωτ. | ει παλαι c. ACEGΘKMSUV al fere omn .. BD al¹ (ap Erasm) Thph ει ηδη (item it vg go cop al): ita Ln .. Δ και ειπεν (et. δ et dixit, sed super απεθανεν habet si iam mort. esset) | απεθανεν .. d 6.P^o τεθνηκει (it vg mortuus esset; sed n ab mortuus esset priore ad alterum transiit)
45. απο .. d 124. 2.P^o al pauc παρα | d κεντοιριωνος, 47.^{ov} κεντοιριωνος | το πτωμα (D q syr add αυτου, cop Iesu) c. BDL 2.P^o .. ε το σωμα c. ACEGΘKMSUVXΓΔ al fere omn (it vg corpus, item vn rell) | B τω ιωσηφ
46. και .. d 33. 106. 435. 2.P^o it vg syru^{tr} syhr o δε ιωσηφ (k ioseph) vel, ut n syr, et ioseph | καθελων (D λαβων :: e Mt) c. BDL cop n (empta sindone acceptum eum involuit) (k emptā palla deponuit eum et involuit, c emens sind. dep. eum et invt.) .. ε praem και c. ACEGΘKMSUV (x vdr) ΓΔ al ut vdr omn vg (mercatus sindonem et deponens) etc | τη σινδωνι .. d εις την σινδωνα (d in sindonem, ff² n in sindone) | κατεθηκεν (Δ καθηκεν, Γ al κατεθεικεν, κ -καρ) c. AC⁸EGKMSUVXΓ al pler .. BC⁸DL al plus¹⁰ εθηκεν (Ln :: at ita Mt lectione non fuet) .. Δ om ενεελιξεν usq κατεθ. αυτον | αυτον .. ΔM 435. go αυτο (item al pauc go pro priore αυτου) | εν (D al pauc add τω) μνημειω (B μνηματι) | εκ (D al⁸ add της) πετρας | προσεκυλισεν (d⁸ 1. al¹ προσκυλισας) λιθ. επι (Δ εις) τ. θ. τ. μνημειου (G 1. 59. 209. add απηλθεν, item d 157. και απηλθεν :: cf Mt)
47. η δε μαρια (1. 33. al pauc? -ιαμ) η (D om :: cf d⁸ ad Mt) μαγδαληνη (Δ al mu -ληνη) κ. μαρια (1. al pauc? -ιαμ) η (c. ABCGΔ 1. al¹⁰; ε om c. DEKLM⁸SUVΓ al pler) | ιωσητος c. BLA 1. [vdtr e ex π restitu-

XVI.

1 ^(230.8) Καὶ διαγενομένων τοῦ σαββάτου Μαρία ἡ Μαγδα-^{Mt 28, 1-10. Lc 24, 1-10.}
ληνὴ καὶ Μαρία ἡ Ἰακώβου καὶ Σαλώμη ἠγόρασαν ἀρώματα, ἵνα
ἐλθοῦσαι ἀλείψωσιν αὐτόν. 2 ^(231.1) καὶ λίαν πρῶτῃ τῆς μῆρας σαβ-
βάτων ἔρχονται ἐπὶ τὸ μνημεῖον, ἀνατειλαντος τοῦ ἡλίου. 3 καὶ
ἔλεγον πρὸς ἐαυτάς Τις ἀποκλίσει ἡμῖν τὸν λίθον ἐκ τῆς θύρας
τοῦ μνημείου; 4 καὶ ἀναβλέψουσαι θεωροῦσιν ὅτι ἀνακεκλισται ὁ

tum esse; vide ad v. 40.] k cop Hier .. Δ 258. l vg *ωσηφ*; D ff² n q
ιακωβου; 13. 69. 124. 346. [2. p^o?] syrh^r arm *ιακωβου και ωσητος
μητηρ*, c g² gat *iacobi et [g² gat add maria] ioseph*; c^{scr} *ιακωβου και
σαλωμη* .. ε *ωση* c. CECKMSUV^r al pler (32. ev^r add *και μαρια ιακωβου
sic*) go syru^l al | *εθεωρουν* .. D *εθιασαντο*, item *πολαρευντι* cd ff² q,
videtur k n go | *που* (ita et. k n al vg) .. D *τον τοπον οπου*, cd ff² q
arm *locum ubi* | *τεθειται* (L c^{scr} *τεθηται*, Δ *τεθιται*) c. (Gb') ABCDLΔ
33. 131. 229. 238. 6. p^o c^{scr} o^{scr}, item k *positus est*, go *positus esset*,
cop *posuerant eum* .. ε *τιθεται* c. ECKMSUV^r al pler (it^{mu} vg *poneretur*)

XVI. 1. κ. διαγ. του (c^{***} om) σαββ. μαρια (1. - ριαμ, L tisch² * praem
η) μαγδαληνη (ΓΔ^{**} [* - λειη] al mu - λινη) κ. μαρ. (1. al pauc? - ριαμ)
η (Gb' c. CGMUVXΓ al²⁵ fere cop; E al⁷⁵ om; L 6. s^{cr} του; ε Ln 49. η
του c. ΔΒΚΣΔ al ut vdr non ita mu :: cf ad 15, 40.) ιακ. κ. σαλωμη
.. D κ n q και (k add διαγ. τ. σαββ.) πορευθισαι (sed q locum bis
habet, secundo loco cum vg consentiens) | ελθουσαι .. D c ff² k n q (q
ut ante) om | αυτου (D c ff² k n q^{ri} loc ante αλειψ.) .. κμχ 13. 69.
124. 346. al⁹⁰ fere vged (non sax) sl τον ω

2. λιαν (D c kn syr arm om) πρωι (c q om, k post σαββ. pon) | της (D
om) μιας c. ΔC(D)ECKMSUVXΓ al pler .. B 1. μια (Ln), item LΔ 33. 2. p^o
al pauc Eus Hesh^r τη μια (: ut Lc et Io) | σαββατων c. ΔCCKMSUV (x
vdr) ΓΔ^{xt} al longe pler .. BKLΔ^{supr} lln al cop Eus Hesh^r των σαββ.
(Ln :: ut Lc et Io) .. D al σαββατου, Eus¹ του σα. | ερχ. .. D k q post
και | μνημειον .. c* Ps-Nyss *μνημα* | *ανατειλαντος* (D Ps-Nyss *ανα-
τελλοντος*, item *oriente* c n q Tich^{dis} Aug) .. κ 2. p^o al¹⁰ fere Eus Hesh^r
(τό γάρ ἐτι τοῖς ἀκριβεστέρους τῶν ἀντιγράφων ἐμφέρεται) Ps-Nyss^{de}
resurg praem *ete*, item add *iam* g¹. (item g² ut vdr) vg Aug

3. πρ. εαυτας .. D πρ. εαυτους (d ad *invicem*) | αποκλισει (al aliq Eus
- λιση, go *revoivat*) .. D E^r* *αποκαλιψει* | ημιν .. D 2. p^o c ff² k n q post
τις pon | εκ c. ΔΒΕΚΚΛMSUVXΓΔ al pler .. CD al⁵ Eus Ps-Nyss *Sevant
apto* (item *ab ostio* it vg): ita Ln (: cf Mt et Lc)

4 και αναβλ. θε. οτι ανακεκλ. (ανακεκ. c. BL; ε Ln *αποκεκ.* c. rell ut
vdr omn :: at et Mt et Lc formam *αποκ.* tuentur lectione non fluct,
nec magis fluct v. 3.) ο λιθ. ην γ. με. σφοδρ. (syh^r ην - - σφοδρ.
ante και αναβλ. pon) .. D 2. p^o c ff² n Eus ην γαρ με. σφοδρ. και
(Eus^{ed} ox om) *ερχονται και ενφισκουσιν αποκεκλισμενον τον λιθον* ..
k *subito autem ad horam tertiam tenebrae diei factae sunt per totum
orbem terrae et descenderunt de caelis angeli et surgent* (corrigere - gen-

λίθος· ἦν γὰρ μέγας σφόδρα. 5 καὶ ἐλθούσαι εἰς τὸ μνημεῖον ἴδον νεανίσκον καθήμενον ἐν τοῖς δεξιοῖς περιβεβλημένον στολήν λευκὴν, καὶ ἐξεθαμβήθησαν. 6 ^(283.2) ὁ δὲ λέγει αὐταῖς Μὴ ἐθαμβεῖσθε. Ἰησοῦν ζητεῖτε τὸν ἐσταυρωμένον· ἠγγέθη, οὐκ ἔστιν ὧδε· ἴδε ὁ τόπος ὅπου ἔθηκαν αὐτόν. 7 ἀλλὰ ὑπάγετε εἰπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ καὶ τῷ Πέτρῳ ὅτι προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν 14, 21. Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε, καθὼς εἶπεν ὑμῖν. 8 ^(283.2) καὶ ἐξελθούσαι ἐκυγον ἀπὸ τοῦ μνημείου· εἶχεν δὲ αὐτὰς τρόμος καὶ ἔκστασις, καὶ οὐδενὶ οὐδὲν εἶπον· ἐφοβοῦντο γάρ.

tes?) in claritate vivi dei simul ascenderunt cum eo et continuo lux facta est Tunc illae accesserunt ad monumentum et vident revolutum lapidem fuit enim magnus nimis

5. ἐλθουσαι (Schlu „rec ap Le⁴) c. B 127. (go accedentes) .. ς (Ln) εἰσελθουσαι c. rell ut vdr omn (: ut Le non addito ε. το μν. Cf et. 14, 38. Le 8, 51.) | ἴδον c. ACGKLMVXΔ al pm .. ς (Ln 49.) ἴδον c. BΔ K(8?)TG al sat mu | νεανίσκον .. D8^r 2.P^o ante εἶδ. | ἐξεθαμβήθη. .. D εθανβήσαν
6. ο δε .. D efl² n kas (n et ille) | αὐταῖς (D8^r αὐτοῖς) .. D fl² add ο αγγελοῖς | μὴ ἐθαμβεῖσθε (al mu -βησθε) .. D μ. φοβείσθαι (d n nolite timere) :: ut Mt .. k quib² stupetis | ἴσ² .. D praem τος | τος τάζαρηνον (U al mu -ρινον, LΔ k τάζωμαιον) .. D om (d exit voce quaeritis; sequitur d³ ex vg) :: ut Mt | ἴδε ο τοπος .. D εἶδετε ἐκεῖ (** add τος) τοπον αὐτου (2.P^o similiter: ἴδε ἐκεῖ ο τοπ. αὐτου) .. efl² n q videle ecce (e om) locum (n q -cus) eius (n illius)
7. ἀλλα c. AB²CDGKLA al .. ς αἰλ c. B²EMU(sv?)XG al pl | εἰπατε .. c²D 33. 300. 2.P^o, k prag mt al go sl sax praem καὶ | οτι (2.P^o add ἴδου) προαγει .. D οτι ἴδου προαγω, item k p²uccedo | αὐτον .. D k με | καθ. εἶπεν (Δ εφηκεν) ὑμῖν .. D 40. 72. καθ. εφηκα (40. 72. εἶπον) ὑμῖν, item sicut dixi vobis (k vob. dix) a³ fl² k q
8. ἐξελθουσαι (2.P^o ακουσαυταις, syr syrp mg persP αι δε ακουσασαι) c. (Gh Sz) ABCDF²GKLMBSUVΓΔ al plus¹⁰ it vg go cop syr^{utr} syr^{hr} al pl .. ς add ταχυ (: e Mi) c. K al non ita mu | δε c. ACEGKLMBSUVΓΔ al ut vdr omn go al .. BD it vg cop syr^{utr} al γαφ (Ln) | τρομο: (k vg tremor) .. D φοβος, item timor efl² n q | εἶπον .. D -παν

9 — 20. Haec non a Mc scripta esse argumentis probatur idoneis.

1) omittunt B k²) armcdd ven ar²vat. Asterisco notant al, ut 137. 138.

*) Eorum loco haec habet: *Omnia autem quaecumque precepta erant et qui cum puero (corrige petro) erant breviter exposuerunt post haec et ipse ihesus adparuit. et ab orientem usque usque in orientem. (corrige occidentem) misit per illos sanctam et incorruptam (infra suppletur praedicationis, sed sub -omis videtur -onem latere) salutis aeternae. amen.*

2) L testatur antiquiores libros longe alia habuisse; quae ipsa*) quam afferat, apparet prorsus eadem esse quibus revera ia k

clauditur evangelium. Ceterum eadem et. 274.^{ms} ad v. 7. litteris unc. adnotat, item syr^p ^{ms} praemissa hac nota: *adduntur alicubi et haec.*

*) I. 274.^{ms} syr^p ^{ms} φερετε ποι και ταυτα+ (haec solus L) *Παντα δε τα παρηγγελμενα (syr^p ^{ms} imperata) τοις περι τον πετρον (syr^p ^{ms} qui cum Petro) συντομως εξηγγιλαν (274. -γειλαν): μετα δε ταυτα και (syr^p ^{ms} om) αυτος ο ιω̄ απο ανατολης (274. -λων) και αρχι δυστειως εξαπεστειλεν (274. -στειλε, syr^p ^{ms} promulgavit) δε αυτων το μρον και αφθακτον κηρυγμα+ (274. om signum) της αιωνιου σωτηριας+ (274. syr^p ^{ms} add αμην) Post ista L solus sic pergit: *εστην δε και ταυτα φερομενα μετα το εφοβουντο γαρ + Αναστας δε etc**

3) scholia permultorum codicum ut 22.*), 15., 1.**), 206. 209., 20.***) 300., similiterque al²⁵ fero evangelium Mci versu 9. in antiquioribus (et accuratioribus) edd. finem habuisse indicant. Quam rem praeter Sey^schol^a) Hes^hrs^b) Vicⁱcat^c) Euth^d) in primis confirmant Eus^e) et Hier^f).

*) *εφοβουντο γαρ + τελος: εν τισι των αντιγραφων εως ωδε πληρουται ο ευαγγελιστης· εν πολλοις δε και ταυτα φερεται Αναστας etc.* **) *εν τισι μεν των -- (ut ante) -- ο ευαγγελιστης· εως ου και εισεβιος ο παμφιλου εκαρτισεν· εν πολλοις δε -- ut ante.* ***) *επτευθεν εως του τελους εν τισι των αντιγραφων ου κειται· εν δε τοις αρχαιοις παντα απαραλειπτα κειται.*

a) in excerptis cod. Coisl. 23. saec. X. *εν μεν ουν τοις ακριβαστεροις αντιγραφαις το κα. μαρκ. ευαγγ. μεχρι του Εφοβ. γαρ εχει το τελος· εν δε τισι προσκειται και ταυτα Αναστας etc.* Eadem prorsus verba in orat. II. in resurr. habentur quam in Nysseni opp ediderunt, nuper vero Hesychiod^{rs} adscribere maluerunt. b) *μαρκος μεν εν επιτομω τα μεχρι του ενος αγγελου διελθων τον λογον κατεπαυσε.* c) Haec et in cat. Mosq. et in cat. Poss. Victori adscribuntur, non item in cat. Oxon. Leguntur vero etiam eadem in scholiis codicum modo priora modo quae sunt inde a verbis παρα πλειστοις. Habent autem sic: *επειδη εν τισι των αντιγραφ. προσκειται τω κα. μαρκ. ευαγγ. Αναστας etc, δοκει δε τουτο διαφωνειν τω υπο του ματθ. ιηρημενω, εροουμεν, ως δυνατον ην ειπειν, οτι νενοθενται το παρα μαρκω τελειωσιον εν τισι φερομενον. πλην να μη δοξωμεν επι το ετοιμον πεφυγεται, ουτως αναγνωσομεθα Αναστας δε, και υποστιξαντες επαγομεν Πρωι τη μια etc. παρα πλειστοις αντιγρ. ου κειται ταυτα τα επιφερομενα εν τω κα. μαρκ. ευαγγ.· ως νοθα γαρ ενομισαν αυτα τινες ειπαι· ημεις δε εξ ακριβων αντιγρ. ως εν πλειστοις ειηροτες αυτα κατα το παλαιστιναιον ευαγγ. μαρκου, ως εχει η αληθεια συντεθεικαμεν και την εν αυτω επιφερομενην δεσποτικην αναστασιω μετα το Εφοβουντο γαρ.* d) *φασι δε τινες των εξηγητων ενταυθα συμπληρουσθαι το κα. μαρκ. ευαγγ.· τα δε εφεξης προσθηκην εινα μεταγε-*

πιστερον. χρη δε και ταυτην ερμηνευσαι μηδεν τη αληθειν λιμνωρομενην.

- 9) ad Marinum (pp. nov. coll. ed. Mai. tom. IV.): τα γουν ακριζη των αντιγραφ. το τελος περιγραφει της κα. μαρκ. ιστοριας εν τοις λογους του ορθουτος νεανισκου ταις γυναιξι και ερη- κωτος αιταις Μη φοβεισθε· ιν ζητετε τον ναζαρηνον, και τοις εξης οις επιλεγει Και ακουσασαι εφισγον και ουδεν ουδεν ειπον· εφοβ. γαρ. εν τωτω γαρ σχεδον εν απασι τοις αντι- γραφ. του κα. μαρκ. εναγγ. περιγεγραπται το τελος· τα δε εξης σπανιως εν τωιν, αλλ ουκ εν πασι φερομενα περιετα αν ειη, και μαλιστα επειρ εχουιν αντιλογων τη των λοιπων εναγγελιστων μαρτυρια. Praeterea Eus in schol. catenae Mosq. scripsisse dicitur: κα. μαρκ. μετα την αναστασιν ου λεγεται ωφθαι τοις μαθηταις. 1) epist. ad Hedibiam (ep. CXX.) quaest. 8. *Aut non recipimus Marci testimonium, quod in variis fertur ev., omnibus Graeciae libris pene hoc capitulum in fine non habentibus, praesertim cum diversa atque contraria evangelistis caeteris narrare videatur: aut hoc respondendum quod uterque (Mt et Mc) verum dixerit.* Rursus idem Hier contr. Pelagian. scribit: *In quibusdam et maxime in Graecis edd iuxta Mc in fine eius evangelii scribitur Postea quum accubuis- sent undecim - - non crediderunt.*
- 4) nec Ammonii sectionibus nec Eusebii canonibus agnoscuntur. Codd enim plures gravissimi et Graeci*) et Latini**) ultra v. 8. vel 9. numeros Ammonii Eusebiique appositos non habent. Eide- dem rei (cf ante sub 3. not.**) testimonium perhibent Epiph (ancor. 50. τεσσαρα εισιν εναγγ. κεφαλαιων 1162) et Caesarius (D. 1, 39. τεσσαρα ημιν υπαρχει εναγγ. κεφαλαιων 1162): quippe enim summam capitulorum in 4 evv. 1162 dicentes, Mc non possunt plus 232 tribuere (Mt 355. Lc 342. Io 232.).
- *) Ultimos numeros AU habent 232, 2 ad v. 6; L 233, 2 ad v. 8; r 232, 2 ad v. 6. 233. ad v. 8. 234. ad v. 9; Δ 233, 2 ad v. 8. et 234, 10 ad v. 13. Similiter 127. 129. 132. 133. 134. 137. 169. 186. 188. 195. 371. aliique mu. Rursus alii pm post 233. addunt tantum numeros fere quattuor, ut tisch². 234, 2 ad v. 9. 235, 8 ad v. 12. 236 ad v. 13. 237 ad v. 15. Item tisch¹. 234, 8 ad v. 9. 235 ad v. 10. 236 ad v. 12. Plenum enim numerorum supplementum iam in edd habetur cækv, in quibus ad v. 20. appositus est num. 241. (x add canonem 2.), atque in MH, ubi 240 ad v. 19. notatur.
- **) Ita am fu, quorum uterque 233, 2 ad v. 8. habet. In ing quum ad v. 14. adscriptus esset 234, 10., rursus deletus est. Quae testimonia confirmantur etiam aliis argumentis, ut quod collatis prioribus v. 9. parum apte adduntur verba ἀφ' ἧς ἐκβεβλ. etc, item quod singula multifariam a Marci ratione abhorrent. De versi- bus 15—18. vide infra.
- Nihilominus supplementum istud perantiquum est atque ut vide- tur secundo iam saeculo vulgatum. Patrum qui agnoscunt antiquis- simi sunt Ir^{int} (adv. haer. III, 10, 6. avert 16, 19.) et Hipp (16, 17—18

affert *περὶ χαρισμάτων*), Const (eadem cum Hipp VIII, 1, 1. et 16, 16. VI, 15, 3.) Caes (16, 16.) Iac^{istib} (16, 16 — 18.). Scilicet frustra ad Clem^{tom} et Alex provocant, ad Amm et Tat in harmoniis (quae supersunt, vix quicquam cum Amm aut Tat commune habent), ad Cels ap Orig (utuntur Celsi verbis his: *τις τοῦτο [ὅτι νεκρὸς ἀνίστη καὶ τὰ σημεῖα τῆς κολάσεως ἔδειξεν] εἶδε; γινῆ πάροιστρος, ὡς φασί, καὶ εἴ τις ἄλλος etc.*) Paulo plus probabilitatis habet Iustini testimonium, qui verbis (Apol. 1, 45.) *ὃν ἀπὸ Ἱερουσαλήμ οἱ ἀππ. αὐτοῦ ἐξελεθόντες παρταχοῦ ἐκήρυξαν* ad v. 20. allusiose videtur. (Quod Christum ἀνεληλυθότα εἰς τοὺς οὐρανοὺς dicit, minus valet.) Praeterea ex edd et vv testes hi habent: ACDEKGH (a v. 14. inde) KL (vide supra) MΣΥNXXA etc cff². g¹⁻². l n q vg cop (ex sah^{askw} v. 20. satis a textu vulgato diversus affertur, vide post) go (deficit a v. 12.) syr^{act} syr^{hr} syr^{ou} (rursus incipit a v. 17.) aeth etc.

ς (Ln) textum sic exhibent:

9 Ἀναστὰς δὲ πρῶτῃ πρῶτῃ σαββάτου ἐφάνη πρῶτον Μαρία^{Io 20, 1. 14-16. Lc 24, 2.} τῇ Μαγδαληνῇ, ἀφ' ἧς ἐκβεβλήκει ἐπὶ δαίμονια. 10 ἐκείνη πορευθεῖσα ἀπήγγειλεν τοῖς μετ' αὐτοῦ γενομένοις, πενθοῦσιν καὶ κλαιούσιν. 11 κἀκεῖνοι ἀκούσαντες ὅτι ἤν καὶ ἐθεάθη ὑπ' αὐτῆς^{Lc 24, 10 a.} ἠπίστησαν. 12 Μετὰ δὲ ταῦτα δυσὶν ἐξ αὐτῶν περιπατοῦσιν^{Lc 24, 13 aa.} ἐφανερώθη ἐν ἐτέρᾳ μορφῇ, πορευομένοις εἰς ἀγρόν. 13 κἀκεῖνοι ἀπειθόντες ἀπήγγειλαν τοῖς λοιποῖς· οὐδὲ ἐκεῖνοις ἐπίστευσαν. 14 Ὑστερον ἀνακειμένοις αὐτοῖς τοῖς ἑνδεκα ἐφανερώθη, καὶ ἀνείδισεν τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν καὶ σκληροκαρδίαν, ὅτι τοῖς θεασαμένοις αὐτὸν ἐγγεγερμένον οὐκ ἐπίστευσαν. 15 καὶ εἶπεν αὐτοῖς^{[Mt 28, 16 s. Lc 24, 43 s. et 26.] Mt 28, 19 s. Lc 24, 47 aa.}

9. *αναστ. δε* (c⁺ vdr̄ *καὶ αναστ.*) .. F^w 13. 28. 69. 124. al⁶⁰ fere itmu (non n q) vg^{six} gat mt tol al (non sax) arm Thph add o *ῶ* | *πρωτη* (al mu vel *πρωτου* vel *-της*) *σαββατου* (κ 1. al⁶⁰ fere Ps-Nyss *-των*) | *εφ. πρωτον* .. d *εφανερωσεν πρωτοις* | *μαρια* .. c - *ιαμ* | *τη* .. d om | *αφ c. AC⁺EGKMSUVXGA* al fere om cdd ap Eus .. c⁺DL 33. *παρ* (Ln)
10. *εκεινη* .. c⁺ al pauc cff². g². q sl add *δε* (Ln) | *πορευθεισα* .. κ al⁵ *απειθουσα*, n *αδιῆ et*, Hier *αδιενς* | *τοις* .. d *αυταις τοις* (it vg *his [illis, eis] quib*)
11. *κακενοις* (d *κακειν.*) .. C⁺ cff². q cop sl *εκειν. δε* .. LU 127. c^{scf} *εκενοισ* | *εθ. υπ αυτης* .. Δ v. α. *εθ.* | *ηπιστησαν* .. d *και ουκ επιστευσαν αυτη* (D⁺ *-τω*; item fu sax Hier add *εἰ*)
12. *μετα δε* .. D⁺ *praem και*
13. *εκεινοις* (arm *εκεινω*) .. L *εκεινοισ*
14. *υστερον c. CDEKLSUVXGA* al pler ff². g². l vg (et. am fu em ing prag etc) (syrP vide post) .. AD al²⁰ fere eg¹. n o q vg^{six} mt cop syr syrP c.⁺ add *δε* (Ln) | *αυτοις* .. L 13. al pauc om (nec exprim cop syr^{act} syr^{hr}) | *απιστων c. CDGKLMUF* etc .. EXA al mu *-στειαν* | *εγγεγμ.* (EHKM al mu *εγγεγμ.*, x om) c. DEGHKLSUVT al pl it vg al mu .. AC⁺x(sic)A al²⁰ fere syrP arm al add *εκ νεκρων* (Ln)

Πορευθέντες εἰς τὸν κόσμον ἅπαντα κηρύξατε τὸ εὐαγγέλιον πάσης
 τῆ γῆς. 16 ὁ πιστεύσας καὶ βαπτισθεὶς σωθήσεται, ὁ δὲ ἀπι-
 στήσας κατακριθήσεται. 17 σημεῖα δὲ τοῖς πιστεύουσιν ταῦτα
 παρακολουθήσει· ἐν τῷ ὀνόματί μου δαιμόνια ἐκβαλοῦσιν, γλώσ-
 σαις λαλήσουσιν καιναῖς, 18 ὄφεις ἄρουσιν, καὶ θανάσιμόν τι
 πίωσιν οὐ μὴ αὐτοὺς βλάβῃ, ἐπὶ ἄρρώστους χεῖρας ἐπιθήσουσιν
 καὶ καλῶς ἔξουσιν. 19 ὁ μὲν οὖν κύριος μετὰ τὸ λαλήσαι αὐτοῖς
 ἀνελήμφθη εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ·
 20 ἐκεῖνοι δὲ ἐξεληθόντες ἐκάρουξαν πανταχοῦ, τοῦ κυρίου συν-
 εργούντος καὶ τὸν λόγον βεβαιούντος διὰ τῶν ἐπακολουθούτων
 σημείων.

Lc 24, 50^{BB}
 Act 1, 9

15 — 18. Cf ad haec Act. Pil. A. XIV. p. 243.

15. αυτοις .. D προς αυτοις | κοσμ. απαντα (c q al ante κοσμ. pon, D 225. gat cop sl^{cd} om) .. D add και (c q al *ie - - et*) | κτισει .. Hier (contr. Pelagian.) „in quibusdam exx. et maxime in Graecis add iuxta Me in fine eius evglia scribitur: *Postea quum accubissent undecim - - non crediderunt. Et illi satisfaciebant dicentes Seculum istud iniquitatis et incredulitatis substantia est, quae non sinit per immanes spiritus veram dei apprehendi virtutem. Idcirco iam nunc revela iustitiam tuam.*
16. o (q Amb Vocat et qui, item eddit³ in Act Pi; c qui autem) πιστευ-
 σας .. D^{***} 2.P^o 6.P^o praem οτι (item CE in Act Pi) | και (LA add o)
 βαπτ.
17. ταυτα (h. l. et. Hipp Const; AC^{et**}L 33. sl post παρακ. vel ακολ.
 pon: ita Ln; item c in Act Pi) παρακολουθ. (C²L ακολ. item c in Act
 Pi; Δ ρακολ.) | εν .. L επι | εκβαλοουσιν .. D^{***} - λλοουσ, item BC in
 Act Pi | λαλησουσιν (D^{***} - σωσιν) καιναις (o Hipp Const Iacⁿ¹
 καιν. λαλ., item syr^{ut} al) .. C²LA cop arm om καιν.
18. οφεις .. C²et^{**}LM^{mg}χα 1. 22. 33. 6. εν 2.P^o 6.P^o syr^p c.² (item syr^{cu}
 post αρουσιν) praem και εν ταις χειρω (syr^{cu} add αιτων, item in
 Act Pi c Ven addito αιτων | αρουσιν .. o non timebant | ου μη (C²
 ουδεν) αυτοις (Δ - τοις) | βλαψη (Gb Sz) c. AC^{D***}EF^wΘHKLM^{SUN}XΓA
 al longe pl Hipp .. ε - ψει c. minusc mu Const (- ψει in Act Pi c. BC;
 a - ψη). Iacⁿ¹ om οφ. αψ. et καιν θαν., sed tot. loc. libere affert
19. ουν .. C²L 90.^a arm sl¹⁻²⁻³ om (it vg et dominus quidem [o om], Ir^{int}
 et quidem dom., syr^{ob} et^{cu} sed dom.) | κυρ. (H al pauc *ω*) c. AC^{***}D^{***}
 KGM^{SUN}XΓ al pler g¹. d^{***} am ing prag .. C²KL A 1. 22. 33. 124. 2.P^o
 al^o c ff² no (Ies. Christ.) vg syr^{ut} syr^{cu} cop al Ir^{int} add *ω* | ανελημ-
 φθη (ita Ln c. AC^{D***}; ε - ληφθη c. rell) .. 36. 40. 68. ανεφερετο (68.
 ανελη. κ. ανεφερ.) | τον ουρανον .. 18. 69. 124. 346. τοις ουρανοις |
 εκηκ al mu εκαθησεν | εκ δεξιων .. ca al^o ac plur εν δεξια. Cf ad h.
 v. Act Pi l. 1., ubi haec respondent: *ετι του ω (ε και ετι αυτου) λα-
 λουτος (ε add ταυτα) προς τους μαθητας (c τοις μαθηταις, ε om)
 αυτου ειδημεν αυτον ανεληφθεντα εις τον ουρ.*
20. σημειων: ita C² (Ln) c. AC^{**}(s?) al mu q al vg^{cd} ing al syr^{ut} syr^{cu}

al .. ς add *αμην* c. C^d D⁺⁺⁺ ΕΓ^W ΓΚΛΜΥΝΧΓΑ al pl am prag gat al c o cop al .. l om totum versum .. sahd ask^v sic: *exerentes terni in quatuor climata caeli praedicaverunt evglum in mundo toto, Christo operante cum iis in verbo confirmationem cum signis sequentibus eos et miraculis. Atque hoc modo cognoverunt (cognitum est) regnum dei in terra tota et in mundo toto Israelis in testimonium gentium omnium harum quae existunt ab oriente ad occasum.*

Subscriptions: B *κατα μαρκον* .. ΑΒΗΚΛΥΓΑ *ευαγγελιον κατα μαρκον* .. D⁺⁺⁺ *ευαγγελιον κατα μαρκον ετελεσθη* αρχεται πραξις αποστολων .. al mu *τελος του κατα μαρκον [αγιου] ευαγγελιου* .. am *explicit* (in Mt nihil subscr. habet), v^gedd mu (et. syren) *explicit evang. secund. marcum*, ing *explicit evagelium secundum marcum* incipit argumentum evang secd incam, k *evangelium cata marcum exp. incip. cata mattheum feliciter* (sic), q *evangelium secundum marcum εβλιμητε φιλιμητε* .. αμην .. mx nil subscr. habent. Praeterea ΓΗΚΣ al pl versuum (στοιχοι) numerum notatum habent: ΓΗΣ al pl αχ', κ al αψ' (et. aeth voces 1700), al αχς', al β, al χιλ. περτακος. περτηκ. et aliter; item al pauciores et. ρηματα (αχοε' pl, al αχος', al α), κεφαλαια (σμοα' pl. Cf supra ad 9—20. ubi numerus capitulorum ad mg adscriptorum refertur. Ab Amm et Eus non facta videntur plus σλβ', ut ante expositum est, sed magnopere variant edd), τιτλους (μη). In cod. B evg Mc¹ 61 (teste Btl; 62 ap Bi) sectiones habet. Additamentorum, quibus sensim subscriptions auxerunt, exempla haec sunt: εκ (post *ευαγγ. κα. μαρκ.* addita habet) s al mu: *το κατα μαρκον* (G al add *αγιου*) *ευαγγελιον εξεδοθη* (G - δωθη) *μετα χρονους ι' (κ δεκα, al ιβ') της του χυ* (G al κυριου) *αναληψεως*. Praeterea in pauc aliquot adduntur *εγραφη ρωμαϊστι εν ρωμη* (ita 160. 161., aliunde affertur et. εν αιγυπτω. Cod^{par} ρονον *εγρ. εν τη ρωμη υπ αυτου εν ομοιωματι μοσχου*, ut idem ad Mt habet *και εστιν ανθρωπομορφον*). Similiter syz *fnitum est ev. sanctum praedicationis Mci, qui loquutus est ac praedicavit Latine Romae*, syzP *fnitum est ev. sanctum Mci, quod loquutus est Latine Romae* .. *υπηγορευθη* (q^{scr} r^{scr} *δηγορευθη δε*) *υπο πετρου* (q^{scr} r^{scr} add *εκ ρωμης* praetereaue nihil), item *επιδοθη μαρκω τω ευαγγελιστη και εκηρυχθη εν αλεξανδρεια και παση τη περιχωρω αυτης*. In nonnullis ut 262. 300. sic: *ευαγγ. κα. μαρκ. εγραφη και ατεβληθη ομοιος εκ των εσπουδασμενων*. Iidem similiter sub evgll rell, ita 262. 300. sub Mt -- *ατεβληθη εκ των εν μεροσολιμοις παλαιων αντιγραφων* (262. add insuper *των εν τω αγιω ορει αποκειμενων*).

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ.

I.

1 (1.¹⁰) Ἐπειδήπερ πολλοὶ ἐπεχείρησαν ἀνατάξασθαι διήγησιν περὶ τῶν πεπληροφορημένων ἐν ἡμῖν πραγμάτων, 2 καθὼς παρ-
 ἔδουσαν ἡμῖν οἱ ἀπ' ἀρχῆς ἀντόπται καὶ ὑπηρεταὶ γεγόμενοι τοῦ
 Act 1, 1. λόγου, 3 ἔδοξε καμὸι παρηκολουθηκῶτι ἄνωθεν πᾶσιν ἀκριβῶς
 καθεξῆς σοι γράψαι, κράτιστε Θεόφιλε, 4 ἵνα ἐπιγνῶς περὶ ὧν
 κατηχήθης λόγων τὴν ἀσφάλειαν.

* εὐαγγ. (BF om) κα. λοικ. c. A(B)CD (his compendlis εὐαγγελ κατ) E(I)KL
 MUXΓ (add sub hac inscriptione αἰου εὐαγγ.) Δ al pl .. Δ** (* nihil
 habet) λοικας .. ς το κα. λοικ. (ita ς^o cum minusc pm; ς add αἰου
 c. minusc mu) εὐαγγ. .. al aliq ex του κα. λοικ. εὐαγγ. (al αἰου εὐαγγ.,
 al om εὐαγγ.). Veterrimi ead lat etlt etvuls pleriq inscriptionibus
 praeponunt incipit, quemadmodum subscriptionibus postpon vel ante-
 pon explicitū. Pleriq vero consentientes c. ACD etc simpliciter habent
 evang. sec. luc. (similliter in rell evv), pauci utriusq generis om evan-
 gelium, ut e evangelium cata (cata et. gat) iohannem explicitū incipit cata
 lucan (vide k ad subscriptt ev Mci), item g¹ incipit secundum lucam
 (Et. syr^{ca} in margg singularum pagg ubique habet sec. luc. etc, non
 addito evang.). Formam lucam tuentur g¹⁻² am ing pe al, lucan bd
 ef q for gat al, lucanum a i ff².

1—4. 130.στ etlt² om hos versus

1. πολλοι (Γ - λλι) ἐπεχειρησαν (X al - μισαν, 1. επιχ.) αναταξ. (L αν-
 ταξ.) διηγ. περι (it, exc d e, vg al non exprim) τ. πεπληροφορ. (FG al
 πεπληρωφ., Δ πληροφορημ.) εν (F al²⁰ fere om) ημ. πρ.
2. καθω; .. Δ καθα | παρεδουσαν (AX al mu - δωσαν) .. X al⁷ παρεδω-
 καν | γεγόμενοι (c - von) .. XΓ 126. 435. 2.ρ^o om (al pauc post τ.
 λογ. pon)
3. εδοξε c. CDFLMFRUXΓA etc .. ΔΕΚΑ 1. etc - ξεν (49. Tale quid raris-
 simum; sed cf Mt 6, 24. Lc 16, 13.) | καμιοι (g¹ μιλι) .. X b g¹ bodl g^o
 add et spiritui (b - uo) sancto (: : cf Act 15, 28.)
4. ασφαλειαν .. CEU al - λιαν (49.ον ωφελειαν)

5 Ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡρώδου βασιλέως τῆς Ἰουδαίας^{1 Chr 24, 10} ἰερέως τις ὀνόματι Ζαχαρίας ἐξ ἐφημερίας Ἀριά, καὶ γυνὴ αὐτῶ ἐκ τῶν θυγατέρων Ἀαρών, καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς Ἐλισάβετ. 6 ἦσαν δὲ δίκαια ἀμρότεροι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, πορευόμενοι ἐν πάσαις ταῖς ἐντολαῖς καὶ δικαιώμασι τοῦ κυρίου ἀμεμπτοι. 7 καὶ οὐκ ἦν αὐτοῖς τέκνον, καθότι ἦν ἡ Ἐλισάβετ στείρα, καὶ ἀμρότεροι προβεβηκότες ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῶν ἦσαν. 8 ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἱερατικῷ αὐτῶν ἐν τῇ τάξει τῆς ἐφημερίας αὐτοῦ ἕνακι τοῦ θεοῦ, 9 κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἱερατείας ἔλαχεν τοῦ θυμῶσαι εἰσελθὼν εἰς τὸν ναὸν τοῦ κυρίου, 10 καὶ πᾶν τὸ πλῆθος ἦν τοῦ λαοῦ προσ-

5. βασιλεως c. BLR (al?) .. ε (Ln 49.) του βασ. c. ACDEFKMPRSUVXΓAA al ut vdr̄t omn (: Mt 2, 1. τον non fluct. Cf et. Act 7, 10. 10, 32. quamquam non eadem prorsus ratione sunt. In LXX ὡς βασιλ. τῆς βασίαν, σῶν βασ. τῶν ἀμφοτέρων frequens, sed ibi quoque passim a testib additur art. ad βασ.: cf Num 32, 33. Deut 1, 4. 3, 1 sq) | ης (258.* om) ιουδ. .. 28. 256. om | ονοματι .. ε -μα | γυνη (L praem η) αιτω (x -το) (Gb'') c. BC²DLX 1. 22.* 33. 73. 2.^{pe} cff². g¹. l q am em for fu iac ing mt bodl Aug Hier Bed .. ε η (c^{***} om?) γυ. αιτου c. AC^{***}EFHKMPRSUVXΓAA al pler be f g² vged (item gat tol) go cop syrutr al Amb | το .. A om | ελισαβετ .. b ελεισ.: ita semper, item h. v. d (non vv. 7. 13. 24. 36. 40. 41. 57.), item c v. 7. (non v. 5. 13 sqq) Reil omn ut vdr̄t ελισαβ. Porro -βετ c. unc et minusc tantum non omn ae am cop .. d -βεθ vv. 5. 36. 40. (-βεδ v. 13. [h. l. et. d; v. 41. d -βε] et bis v. 41., sed v. 57. -βετ), item -βεθ cf q (plerumque hēlis) for per go ambr^{resc} .. b (ubique) -bel
6. ενωπιον c. ADEFHKLMPSUVXΓAA al (e ante faciem, df Hier in conspectu) Or .. BCX 73. 239. Cyr² Resorthod (item ante b c ff². g¹. 2. q vg Iri^{nt}: at sic et. ενωπ. reddi poterat) εναντιον (49. :: saepius quidem legitur ενωπ. quam εναντ., tamen v. 8. unus tantummodo ενωπ. pro εναντι substituit; nec magis fere 20, 26. 24, 19. εναντιον fluct.)
7. ην sec h. l. c. BDLXA 33. 69. 239. 258. 44.^{ov} 53.^{ov} it vg go .. ε post ελισαβ. c. ACEFKMPRSUVXΓA al pler cop al. Praeterea B 69. 258. 435. y^{scr} 53.^{ov} om ἡ (Ln) | ησαν .. d e ante προβεβηκ. (d erant seniores, e erant progressi; vg it^{all}q processissent, cf progressi erant [f essent], b ff². g¹. q processi erant)
8. εναντι c. BDELPSUVXΓA al sat mu .. ACFMXA al⁸⁰ fere -ντιον (Gb') .. κ ενωπιον (d in conspectu)
9. ιερατειας: ita ADEFKLMXΓA etc .. CPBVA al -τιας | ελαχεν: ita ACE KLPRUXΓAA etc; DFM etc -χε (Ln) | του (C το) θυμῶσαι (ita et. Gb Sz Ln) c. ΓA al; KM -άσαι (ita ε Wtst etc) | εσελθων .. L -λθειν | κυριου .. C²DEΓ 59. 144. 254. 7.^{pe} petap θεου
10. ην του λαου (Gb Sz) c. BEF^wG^wLMPSUVXΓAA al⁷⁰ fere q am fu for ing go .. ε του λα. ην c. ACDE al sat mu efg². vged gat em al (bcff². g¹. Amb orabat)

ευχόμενον ἔξω τῆ ᾠρα τοῦ θυμιάματος. 11 ᾤφθη δὲ ἀπὸ ἄγγελος κυρίου ἐστὼς ἐκ δεξιῶν τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ θυμιάματος. 12 καὶ ἐταράχθη Ζαχαρίας ἰδὼν, καὶ φόβος ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτόν. 13 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτόν ὁ ἄγγελος Μὴ φοβοῦ, Ζαχαρία, διότι εἰσηκούσθη ἡ δέησίς σου, καὶ ἡ γυνή σου Ἐλισάβετ γεννήσει υἱόν σοι, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰωάννην· 14 καὶ ἔσται χαρὰ σοι καὶ ἀγαλλίασις, καὶ πολλοὶ ἐπὶ τῇ γενέσει αὐτοῦ χαίρισονται. 15 ἔσται γὰρ μέγας ἐνώπιον κυρίου, καὶ οἶνον καὶ σίκερα οὐ μὴ πῖνῃ, καὶ πνεύματος ἁγίου πλησθήσεται ἔτι ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ, 16 καὶ πολλοὺς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐπιστρέψει ἐπὶ κύριον τὸν ^{Mal 4, 5.}θεὸν αὐτῶν· 17 καὶ αὐτὸς προελεύσεται ἐνώπιον αὐτοῦ ἐν πνεύματι καὶ δυνάμει Ἡλίου, ἐπιστρέψει καρδίας πατέρων ἐπὶ τέκνα καὶ ἀπειθεῖς ἐν φρονήσει δικαίων, ἐτοιμάσει κυρίῳ λαὸν κατεσκευασμένον. 18 καὶ εἶπεν Ζαχαρίας πρὸς τὸν ἄγγελον Κατὰ τί γινώσκουμαι τοῦτο; ἐγὼ γάρ εἰμι πρεσβύτερος καὶ ἡ γυνή μου προβεβηκυῖα ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῆς. 19 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῷ

13. εἶπεν δε .. D bceff² mt syr καὶ εἶπεν | ζαχαρια .. R* -ριας | διος .. CA στι | AC DL al η δεησεις | ελισαβητ: cf ad v. 5. | υιον σοι (tibi filium it vg etc; Δ γεννη, σοι υιον) (et. Or² al) .. D⁶⁷ 1. sah al² Amb Aug om σοι | ΓA al καλεσης | D ιωαννη

14. χαρα σοι .. D go al σοι χαρ. | επι .. 69. 44.^{ev} (al pauc ut vdr) ερ (it vg in) | γενεσει (Gb Sz) c. ABCDEHKLSUVYAA al pm .. ε γεννησει c. GXR al pl ut vdr (: cf ad Mt 1, 18.) | VXA al χαρισουτε.

15. κυριου (Gb) c. ACLG al⁶⁰ ac plur Tit Cyr Ps-Chr cat²comm .. ε (Ln 49.) praem του c. BDEGHKMSUVYAA al pm cop (: saepe in Lc potissimum κυριος non fluctuante lectione; tamen multo saepius fuerunt qui adderent articulum quam qui delerent, cf 1, 17. 1, 25 et alibi. Omnino in Lc, qui praeter morem reliquorum non raro art. om, articulos supplendi studium fuisse videtur. Cf praeter ll. ll. 1, 5 et 25 ante σπειδος etc) | κυριου .. F^w 69. 124. 157. al¹⁰ Antioch Thph θεου | L πληθησεται

16. επι .. U 1. 22. 2.P^o al¹⁰ fere Or¹ (libere) Tit Thph cat²comm 259. schol προς

17. προελευσεται .. CLV al alii προσει. .. al alii προπορευσεται, F^w πορευσε. | αυτου .. Δ κυριου | ηλιου (ηλ-: ita LMUR al mu; ηλ- ut ε: ita κA al pl. Item -του: ita κK al mu; sed -ιωῑ ΜΟΥΓA al pl, al alii -ιου; cf ad 4, 25.) c. AB^{**} (ηλειου) CDEGHKMSUVYΓA al fere om .. B* ηλια, L 2.P^o** -ια | κυριω (et. Or al) .. AK al alii Tit praem τω | κατεσκευασμ. c. AB (e sil.) CDEHMS (e sil.) UVYX al pl .. BKΓA al mu κατασκευασμ.

18. πρ. τον αγγελον .. C* (vdr) πρ. αυτον | Δ* κατα ειρος

Ἐγὼ εἰμι Γαβριὴλ ὁ παρῆσθηκός ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, καὶ ἀπεστάλην λαλῆσαι πρὸς σὲ καὶ εὐαγγελίσασθαί σοι ταῦτα· 20 καὶ ἰδοὺ εἶμι σιωπῶν καὶ μὴ θανάμενος λαλῆσαι ἄχρι ἧς ἡμέρας γένηται ταῦτα, ἀπὸ ὧν οὐκ ἐπίστευσας τοῖς λόγοις μου, οἵτινες πληροῦθῃσονται εἰς τὸν καιρὸν αὐτῶν. 21 καὶ ἦν ὁ λαὸς προσδοκῶν τὸν Ζαχαρίαν, καὶ ἐθαύμαζον ἐν τῷ χρονίζειν ἐν τῷ ναῶ αὐτόν. 22 ἐξελθὼν δὲ οὐκ εἶδύνατο λαλῆσαι αὐτοῖς, καὶ ἐπέγνωσαν ὅτι ὀπτασίαν εἶδρακεν ἐν τῷ ναῶ· καὶ αὐτὸς ἦν διανεύων αὐτοῖς, καὶ διέμενεν κωφός. 23 καὶ ἐγένετο ὡς ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τῆς λειτουργίας αὐτοῦ, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. 24 μετὰ δὲ ταύτας τὰς ἡμέρας συνέλαβεν Ἐλισάβετ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ περιέκρυβεν ἑαυτὴν μῆνας πέντε, λέγουσα 25 ὅτι οὕτως μοι πεποιήμεν κύριος ἐν ἡμέραις αἷς ἐφείδεν ἀφελεῖν ὄνειδος μου ἐν ἀνθρώποις.

26 Ἐν δὲ τῷ μηνὶ τῷ ἕκτῳ ἀπεστάλη ὁ ἄγγελος Γαβριὴλ ἀπὸ

19. παρῆσθηκός .. D παρῆστος | πρὸς σέ: ita KMA 209. al, item πρὸς σέ KΓ 1. al mu; ε (Ln) πρὸς σε
20. ἀχρι (κ al pasc -ρις) ἧς ἡμερας .. D αχρισ ημερας ἧς (it vg usque in diem qua) | πληροῦθῃσονται .. D Or πλησθησονται. (Gb'': at toties πλησθησονται in Lc a testib non mutatum est)
21. προσδοκῶν .. D προσδεχομενος, 59. εκδεχ. | εν (D επι) τ. χρονιζ. (A -νιαζειν) εν τ. ναω (al' Thph om ε. τ. ν.) αυτοσ (h. l. c. BL 2. P^o; ε Ln 49. ante εν τ. ν. c. ACDEGHEKMSUVW^cΣΓΔΔ al pler)
22. εδυνατο c. AB^cK 33. 72. 253. o^{scr} al .. ε ηδυν. c. B⁺CDEGHLSUV W^cΣΓΔΔ al longe pl | επεγνωσαν .. w^c (origore scribae) ενεγνω. | εωρακεν c. ABCDKLUGA al pl .. EGHMVX al pm εωρακεν, w^cA ορακεν | διεμενεν (w^cA διαμενεν) .. D^B al⁶ Tit cat διεμεινε (al¹ επεμεινε); item pergamani it (exc d manebat) vg cop al mu
23. επλησθησαν (w^c επληθησ.) .. F^w 1. 91. 239. 248. 299. επληρωθησαν | LAW^c al λειτουργ. | απηλθεν .. D praem tote
24. μετα δε .. D και μετα | ταυτ. τ. ημερας .. DE 69. 435. c^{scr} (cop) τας ημ. ταυτ. | ελισαβετ: cf ad v. 5. | αυτου .. M^{WB} al⁶ item onv pm. al ζαχαριου | εαυτην .. L al⁶ αυτην
25. ουτως (A al -τος) c. ABCDEGKLMUXΓΔΔ etc .. ε ουτω absq cod unc ut vdir | κυριος c. CDL 33. (al?) .. ε (49.) ο κυρ. c. ABEGHKMSUVW^cΣΓΔΔ al pler (: cf ad 1, 15. Cf et. Mc 13, 20.) | εφειδεν (x c^{scr} εφιδεν) c. DW^cΣΔ 69. 73. c^{scr} (al ut vdir) .. ε (Ln 49.) επειδεν (c al επιδεν) c. AB(?) ΣΓΕΗKLSUVΓA al pler (: cf εφιδε Act 4, 29. ex AD^B; εφ ελπιδι Ro 8, 20 ex B⁺D⁺F^o) | ονειδος (AC ονιδ.) c. B⁺DL 1. (al ut vdir) .. ε (Ln 49.) praem το c. AB⁺CSEHKMSUVW^cΣΓΔΔ al pler
26. εν δε τω μηνι τω εκτω (D^B ε. δε τω εκτ. μην. item e in sexto autem mense) (in mense autem sexto et. dfg^{1.2} q vg Aug Max^{taur}) .. a b c ff². Irint Amb eodcm (Irint in ipso autem tempore | απο (Schu „bene ap Lc“) c. BLW^c 1. 69. 131. 2. P^o Cyr^{hr} .. ε (Ln) υπα c. ACDEGHEKMSUVX

ΜΙ 1, 14. 28. τοῦ Θεοῦ εἰς πόλιν τῆς Γαλιλαίας ἢ ὄνομα Ναζαρέθ, 27 πρὸς
 παρθένον ἐμνηστευμένην ἀνδρὶ ᾧ ὄνομα Ἰωσήφ, ἐξ οἴκου Δαυειδ,
 καὶ τὸ ὄνομα τῆς παρθένου Μαρίας. 28 καὶ εἰσελθὼν πρὸς
 αὐτὴν εἶπεν Χαῖρε κεχωριστομένη, ὁ κύριος μετὰ σοῦ. 29 ἡ δὲ ἐπὶ
 τῷ λόγῳ διεταράχθη, καὶ διελογίζετο ποταπὸς εἶη ὁ ἀσπασμὸς
 οὗτος. 30 καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος αὐτῇ Μὴ φοβοῦ, Μαρίας· ἐνέκε;

ΓΑΛ al pler Eus | της γαλιλαιας (B γαλειλ.) .. D γαλιλαιαν (et. d galilaeam) .. 255. ιουδα .. 248. om | η ονομ. (54. 5v om haec) ραζ. (habent et. Eus Cyr Cyr^{hr}) .. D 255. 259. om | ραζαρεθ (sic et. 5° 1624. 1633. c. CROHMUNΓA al pl b cf al vg cop al Eus Cyr^{hr}; item ΔΔ -ραθ .. 5 (Wst Gb Sz) -ρετ c. B(sed 2, 39. et 51. B* -ρεθ) KIX al pl e q al

27. ἐμνηστευμένην c. AB*L (2, 5. et. C*D*) .. 5 μνηστ. c. B**CEGHKMS UNWCHΓA al ut vdr om; item D μνηστειμένην | οικου .. CFL 1. 28. al³⁰ fere sl Eus Thaum Chr Chron^{alex} add και πατριας, item cat post δαυ. (: ex 2, 4. ubi non fuct) | δαυειδ: cf ad Mt 1, 1.

28. εἰσελθων (A* ελθων, L εισηλθεν non addito postea και) c. (Gb') BL 1. 131. cop (cop^{dx} ad εἶπεν αὐτῆ in mg adscriptum habet εἰ angelus) .. 5 (Ln) add ο ἄγγελος c. ACDEGHKMSUNWCHΓA al pler it^m vg go syr^p al, item post αὐτην F^wΔ 69. e ff²-l q syr arm sl | εἶπεν .. Δ 229. 262.* 2. Pe* 6. Pe b (similiter a e ff²-l) syr^p praem ευηγγελισσο αὐτην και , μετα σου (Gb' prob Schu) c. BL 1. 131. 44. 5v 2. Pe** cop sah arm syr^{hr} Dam cat^{comm} Promiss (Protev 11, 1. add εὐλογ. συ εν γυν. ex cdd pler, sed HK om) .. 5 (Ln) add εὐλογημένη συ εν γινωξιν (: e versu 42.) c. ACDEGHKMSUNWCHΓA al pler it vg go syr^{tr} al Eus al (47. gat Anderet praeterea add - ex eodem v. 42. - και εὐλογημενος ο καμπος της κοιλιας σου. Similiter cod L in Protev.)

29. η δε (Gb) c. BDLX 1. 131. 152. 184. 2. Pe** cop² sah arm Dam .. 5 (Ln) add ιδουσα c. ACDEGHKMSUNWCHΓA al pler it (a q ipa autem ut vidit, item addito cum b ff²-l Amb; illa autem cum vidisset angelum: c g¹ fu Aug quae cum vidisset) cop^w (add eum) go syr^{tr} al; item 130. lat vg (exc fu) pers^w Chron^{alex} add cum audisset (item δ quae haec audiens aut quae cum scivisset aut quae cum vidisset). Cf Protev 11, 2. η δε ακουσασα etc | επι τω λογω h. l. (Gb) c. BDLX 1. 131. 152. 184. 2. Pe arm Dam; non addito αυτου (Gb) cum iisdem et w^c cop sah .. 5 (Ln) επι τω λογω αυτου post διαταρ. c. AC**EGHKMSUNW^c (om αυτου) ΓΑΛ al pler cf vg cop sah (uterg om αυτου) syr^{tr} al .. a b ff²-g¹-l q go Amb in (go de) introitu (e ad introitum eius) .. c* plane om (Gb^{oo}) δι-εταραχθη .. D 44. 76. 225. 2. Pe* εταραχθ. | διελογιζετο .. D 28. 73. arm add εν εαυτη, item F^wX 33. 282. syr^p w^g εν εαυτη λεγουσα | πο-ταπ. (D ποδαπος αν) εη (L 13. 69. ει, 254. η, 1. c^{scr} om) ο ασπ. οιτ. (a b ff²-l q quod sic benedixisset eam) .. f g¹- go add quod (g¹- et quod) sic benedixisset eam („codex teste Harduino“ videtur Latinus potius quam Graec. esse)

30. ο αγγ. αὐτῆ (c al⁵ e go Chron^{alex} Cyp Amb προς αὐτην) .. D al¹¹ it^pl αὐτῆ ο αγγ. | μαριαμ .. D -ρια (it vg ubique maria)

γὰρ χάριν παρὰ τῆς Θεοῦ. 31 καὶ ἰδὼν συλλήμψῃ ἐν γαστρὶ καὶ ^{Ex 7, 14.} ^{Mt 1, 21 ss.} εἶξεν υἱόν, καὶ καλέσει τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν. 32 οὗτος ἔσται ^{Mtch 4, 7.} μέγας καὶ υἱὸς ὑψίστου κληθήσεται, καὶ δώσει αὐτῷ κύριος ὁ Θεὸς τὸν θρόνον Δαυεὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, 33 καὶ βασιλεύσει ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰακώβ εἰς τοὺς αἰῶνας, καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ οὐκ ἔσται τέλος. 34 εἶπεν δὲ Μαριάμ πρὸς τὸν ἄγγελον Πῶς ἔσται τοῦτο, ἐπεὶ ἄνδρα οὐ γινώσκω; 35 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῇ Πνεῦμα ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σέ, καὶ δύναμις ὑψίστου ἐπισκιάσει σοί· διὸ καὶ τὸ γεννώμενον ἅγιον κληθήσεται υἱὸς Θεοῦ. 36 καὶ ἰδὼν Ἐλισάβετ ἡ συγγενὴς σου καὶ αὐτῇ συνειληφῆσα υἱὸν ἐν γήρει αὐτῆς, καὶ οὗτος μὴν ἕκτος ἐστὶν αὐτῇ τῇ καλουμένῃ στειρῆ· 37 οὗτοι οὐκ ἀδυνατήσονται παρὰ τοῦ Θεοῦ πάν ῥήματα. 38 εἶπεν δὲ

31. συλλήμψῃ (D συνλ.): -μψῃ c. ABCDL .. ε -ψη c. EGHKMSUVW^oXΓΔΛ al ut vdt̄r om̄n
33. οὗτος .. x αὐτός | δαυειδ: cf ad Mt 1, 1.
34. εἶπεν δε .. D καὶ εἶπεν | μαριαμ (et. go cop) .. c* (**-ιαμ) D* -ρια | πῶς ἔσται c. AB^oC^oDEGHKLSUVΓΔΛ al sat mu it vg go syr al cal^ocomm ambr^ogascr Amb Vig Hier¹ (alibi unde mihi hoc) .. B^oC^o**E^oF^oW^oMx 1, 28.
33. 69. al⁹⁰ fere cop sah syrP aeth arm Thaum Nyss Cyrhr Chr al mu add μοι
35. διο .. A* διοτι | γεννώμενον (it vg IrInt Tert etc quod nascetur vel nascitur; U al γεννομ., xΓ 13. 124. al¹² fere γενομενον: ita cdd¹ in Protev) c. ABC^o**DEGHKLSUVXΓΔΛ al pl b fff² g² lq am em for ing iac harl (al ap Sanfl) go cop syrP al Dionalex Petralex Nyss Cyrhr Athallq OrInt (in Lcam) Tert¹ Amb¹ item cddallq ap Ephr (ἦνα τῶν ἀτιμωμένων οὐ περιμει τὸ ἐκ σοῦ, ταῖς αἰρέσεσι χαρίζόμενα) .. c* 1. 22. 33. 124. 2.P^o** al¹⁵ fere 130.l^{at} a c v^god perus gat (al) syr aeth arm art persP sax Valent (in Philosoph) Dial (τοῦ εὐαγγ. οὐ φήσατος διὰ σοῦ ἀλλ' ἐκ σοῦ) Ath (οὐχ ἀπλῶς δε τὸ γενν. φησὶν -- ἵνα μὴ ἔωθεν ἐπισταγόμενον αὐτῇ σῶμα νομισθῆ, ἀλλὰ ἐπήγαγεν τὸ ἐκ σοῦ, ἵνα ἐξ αὐτῆς φύσει τὸ γενν. εἶναι πιστευθῆ: eadem cat) Iust (alludens διὸ καὶ τὸ γενν. ἐξ αὐτῆς etc) Thaum Resporithod Ephr Chr Epiph Amphil Thdrt Dam Euth IrInt Cyp Tert² OrInt (in Rom) al pl add εκ σου (Ln [ε. σ.]). Protev add ex BEF² Pos; sed om ACD^oF^obHK
36. ελισαβετ: cf ad v. 5. | συγγενης (DA συνγγ.) c. BC^oKMU(SV?)XΓΔ al pl Ath .. AC^o**DEGHΛ al mu -νις (Ln 49). Eadem forma (συγγενίδα) in Protev | καὶ αὐτῇ (ita M etc, αὐτῇ EK al, it vg et ipsa) .. G al κ. αὐτῆς, item go etiam haec | συνειληφῆσα (C -φεινῆ) .. BL 2.P^o συνειληφει, item concepit it vg cop. al | γήρει (Gb Sz) c. ABCDEF^oGHKLMUVXΓΔΛ al plus¹²⁵ .. ε γήρα c. (s e sil.) al mu | μὴν .. A o μὴν
37. παρὰ του θεου c. BDL 2.P^o .. ε (Lu) παρ. τω (al pauc om) θεω c. ACBCKMSUVXΓΔΛ al pler .. al¹⁰ τω θεω, item deo b c e f f² φ^oAmb | παν ῥημα .. D ante παρὰ τ. θ. (cop ante improuidē)
38. εἶπεν δε (e om usq̄ kata τ. ρη. σου, item b sed habet ecce ancilla

Μαριάμ Ἰθὺν ἡ δούλη κυρίου. γένοιτό μοι κατὰ τὸ ῥῆμά σου. καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτῆς ὁ ἄγγελος.

39 Ἀνασταῖσα δὲ Μαριάμ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἐπορεύθη εἰς τὴν ὄρεινὴν μετὰ σπουδῆς εἰς πόλιν Ἰούδα, 40 καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον Ζαχαρίου καὶ ἠσπάσατο τὴν Ἐλισάβετ. 41 καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν τὸν ἀσπασμὸν τῆς Μαρίας ἡ Ἐλισάβετ, ἐσκίρτησεν τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς· καὶ ἐπλήσθη πνεύματος ἁγίου ἡ Ἐλισάβετ, 42 καὶ ἀνεφώνησεν κραυγῇ μεγάλη καὶ εἶπεν Ἐὐλογημένη σὺ ἐν γυναῖξίν, καὶ εὐλογημένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου. 43 καὶ πόθεν μοι τοῦτο ἵνα ἔλθῃ ἡ μήτηρ τοῦ κυρίου μου πρὸς μέ; 44 ἰδοὺ γὰρ ὡς ἐγένετο ἡ φωνὴ τοῦ ἀσπασμοῦ σου εἰς τὰ ὦτά μου, ἐσκίρτησεν τὸ βρέφος ἐν ἀγαλλίασει ἐν τῇ κοιλίᾳ μου. 45 καὶ μακαρία ἡ πιστεύσασα ὅτι ἔσται τελείωσις τοῖς λελαλημένοις ἀντὶ παραῖ κυρίου.

⁴⁶ aa.
1 Sam 2, 1 ss.

46 Καὶ εἶπεν Μαριάμ Μεγαλύνει ἡ ψυχὴ μου τὸν κύριον,

etc v. 34. pro πως εσται usq γνωσκ.) .. D a και εντ. | μαριαμ .. C^D -ρια | απηλθεν .. D απιστη (d recessit)

39. αναστασα δε .. ΔΚ al¹¹ και αναστ. | μαριαμ .. D -ρια (ut lit vg ubique) | εν τ. ημ. ταυταις .. Γ 255. om | ιουδα (a al vg iuda, cf mt iudae, b e ff² l q iudaeae) .. cod ap Stephanum dauid

41. η ελισαβ. (cf ad v. 5.) h. l. (Gb') c. BC^DL 1. 13. 69. 73. 124. 131. 346. 2.P^o 130. lat it vg arm Or Cyp Amb .. ε post ηκουσεν c. AC^{***}EG ΗΚΜΣΥΝΓΔΔ al pler go cop al | εσκιρτ. το βρεφ. (al⁶ gat syrp 259. schol add [praem 2.P^o**] εν αγαλλιασει: e v. 44.) e. τ. κοιλ. αιτης .. D εσκ. εν τη κοιλ. της ελισαβετ (d -bet) το βρεφ. αιτης

42. ανεφων. c. ABDEGHKMSYNGAA al pl Or⁵ .. CP 13. 28. 33. 69. al³⁰ fere Thph ανεβησεν | κραυγη c. BL 2.P^o Or⁵ (ter scripturam ανεφων. κραυγη testatur. Eodem fere loco habet μεγάλη φωνή γίνεται εν τη έλισ.) .. ε (Ln) φωνη c. ACDEFGHKMSYNGAA al pler, item voce it vg etc

43. προς με (MΓA al pler προς με) .. B Πρ. εμε

44. το βρεφ. εν αγαλλ. (Gb8z) c. AC^{***}EGHKMSYNGAA al¹²⁰ e go cop syrp Orca^t Chronalex Thph Orint¹ .. ε (Ln 49. Gb') εν αγαλλ. (33. om) το βρεφ. c. BC^DDFL 1. al it pler vg al Or Orint¹ (: nulla caussa erat cur εν αγαλλ. cum εν τη κοιλ. componeretur; contra cum minus eleganter iuxta posita videbantur εν αγ. et εν τη, tum εν αγ. cum εσκ. ad quod pertineret componere consentaneum erat)

45. και .. C* (ut vdr) om

46. μαριαμ (C^D -ια) .. a bl elisabet (b- bel, vide ad v. 5.) e dd ap Orint (invenitur beata Maria, sicut in aliquantibus eaz. reperimus. Non enim ignoramus quod secundum alios ead et haec verba Elisabeth vaticinetur.)

Πορευθέντες εἰς τὸν κόσμον ἅπαντα κηρύξατε τὸ εὐαγγέλιον πάσι
 τῇ κτίσει. 16 ὁ πιστεύσας καὶ βαπτισθεὶς σωθήσεται, ὁ δὲ ἀπι-
 στήσας κατακριθήσεται. 17 σημεῖα δὲ τοῖς πιστεύουσιν ταῦτα
 παρακολουθήσει· ἐν τῷ ὀνόματί μου δαιμόνια ἐκβαλοῦσιν, γλώσ-
 σαις λαλήσουσιν καιαῖς, 18 ὄφεις ἄρουσιν, κἄν θανάσιμόν τι
 πῖωσιν οὐ μὴ αὐτοὺς βλάβῃ, ἐπὶ ἄρρώστους χεῖρας ἐπιθήσουσιν
 καὶ καλῶς ἔξουσιν. 19 ὁ μὲν οὖν κύριος μετὰ τὸ λαλήσαι αὐτοῖς
 ἀνελήμφθη εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ·
 20 ἔκκειναι δὲ ἐξελθόντες ἐκήρυξαν πανταχοῦ, τοῦ κυρίου συν-
 ερχοῦντος καὶ τὸν λόγον βεβαιούντος διὰ τῶν ἐπακολουθούτων
 σημείων.

Lc 24, 50^{ab}
 Act 1, 9.

15 — 18. Cf ad haec Act. Pil. A. XLV. p. 243.

15. αυτοις .. D προς αυτους | κοσμ. απαντα (c q al ante κοσμ. pon, D 225. gat cop sled om) .. D add και (c q al ἕ - ε) | κτισει .. Hier (contr. Pelagian.) „in quibusdam exx. et maxime in Graecia edd iuxta Me in fine eius evglia scribitur: Postea quum accubissent undecim -- non crediderunt. Et illi satisfaciebant dicentes Seculum istud iniquitatis et incredulitatis substantia est, quae non sinit per immundos spiritus veram dei apprehendi virtutem. Ideirco iam nunc revela iustitiam tuam.
16. o (q Amb Vocat et qui, item eddlat³ in Act Pi; c qui autem πιστευ-
 σας .. D^{***} 2.P^o 6.P^o praem οτι (item ce in Act Pi) | και (Ld add o)
 βαπτ.
17. ταυτα (h. l. et. Hipp Const; AC^{*et**}L 33. sl post παρακ. vel ακολ.
 pon; ita Ln; item c in Act Pi) παρακολουθ. (C^{*L} ακολ. item c in Act
 Pi; Δ ρακολ.) | εν .. L ετι | εκβαλοουσιν .. D^{***} -λλουσι, item BC^o in
 Act Pi | λαλησουσιν (D^{***} -σωσιν) καιαυς (o Hipp Const Iac^{nls}
 καιν. λαλ., item syr^{tr} al) .. C^{*L}A cop arm om καιν.
18. οφεις .. C^{*et**}LM^{ms}κΔ 1. 22. 33. 6.^{ov} 2.P^o 6.P^o syr^p c.^{*} (item syr^{cu}
 post αρουσιν) praem και εν ταις χειρσιν (syr^{cu} add αιτων), item in
 Act Pi c Ven addito αιτων | αρουσιν .. o non timebunt | ου μη (C^{*o}
 ουθεν) αυτοις (Δ -τοις) | βλαψη (Gb 82) c. AC^{D***}KF^WGHKLM^{SV}XYZ
 al longe pl Hipp .. ε -ψει c. minusc mu Const (-ψει in Act Pi c. BC;
 o -ψη). Iac^{nls} om οφ. αμ. et καιν θαν., sed tot. loc. libere affert
19. ουν .. O^{*L} 90.^{* arm} sl¹⁻²⁻³ om (it vg et dominus quidem [o om], Ir^{int}
 et quidem dom., syr^{ch} et^{cu} sed dom.) | κηρ. (H al pauc ἕ) c. AC^{***}D^{***}
 EGM^{SV}XYZ al pler g¹. d^{***} am ing prag .. C^{*K}LA 1. 22. 33. 124. 2.P^o
 al^o c ff². no (Ies. Christ.) vg syr^{tr} syr^{cu} cop al Ir^{int} add ἕ | ανελημ-
 φθη (ita Ln c. AC^{D***}; ε -ληφθη c. tell) .. 36. 40. 68. ανεφερετο (68.
 ανελ. κ. ανεφερ.) | τον ουρανον .. 13. 69. 124. 346. τοις ουρανοις |
 EHKL al mu εκαθησεν | εκ δεξιων .. ca al³ ac plur εν δεξια. Cf ad h.
 v. Act Pi l. l., ubi haec respondent: ετι του π̄ (ε και ετι αυτου) λα-
 λουντος (ε και ταυτα) προς τους μαθητας (c τοις μαθηταις, ε om)
 αυτου ειδομεν αυτον αναληφθεντα εις τον ουρ.
20. σημειων: ita 5° (Ln) c. AC^{**}(6?) al mu q al vg^{ed} ing al syr^{tr} syr^{cu}

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ.

I.

1 ^(1.10) Ἐπειδήπερ πολλοὶ ἐπεχείρησαν ἀνατάξασθαι διήγησιν περὶ τῶν πεπληροφορημένων ἐν ἡμῖν πραγμάτων, 2 καθὼς παρέδωσαν ἡμῖν οἱ ἀπ' ἀρχῆς αὐτόπται καὶ ὑπηρέται γενόμενοι τοῦ ^{Act 1, 1.} λόγου, 3 ἔδοξε καί μοι παρηκολουθηκῶτι ἀνωθεν πῦσιν ἀκριβῶς καθεξῆς σοι γράψαι, κράτιστε Θεόφιλε, 4 ἵνα ἐπιγνώσῃ περὶ ὧν κατηχήθης λόγων τῆν ἀσφάλειαν.

* *εὐαγγ.* (BF om) κα. λουκ. c. Δ(B)CD (his compendiis *εὐαγγελ κατ*) E(F)KL MUXK (add sub hac inscriptione *αγιου εὐαγγ.*) Δ al pl .. Δ** (* nihil habet) *λουκας* .. ε το κα. λουκ. (ita ε^o cum minusc pm; ε add *αγιου* c. minusc mu) *εὐαγγ.* .. al aliq εκ του κα. λουκ. *εὐαγγ.* (al *αγιου εὐαγγ.*, al om *εὐαγγ.*). Veterrimi edd lat et^{it} et^{vulg} pleriq inscriptionibus praeponunt *incipit*, quemadmodum subscriptionibus postpon vel autepon *explicit*. Pleriq vero consentientes c. ΔCD etc simpliciter habent *evang. sec. luc.* (similiter in rell evv), pauci utriusq generis om *evangelium*, ut e *evangelium cata* (*cata* et. gat) *iohannem explicit incipit cata lucan* (vide k ad subscriptt ev Mcl), item g¹ *incipit secundum lucam* (Et. syr^{ca} in margg singularum pagg ubique habet *sec luc.* etc, non addito *evang.*). Formam *lucan* tuentur g¹⁻² am ing pe al, *lucan* bd efq for gat al, *lucanum* a i ff².

1 — 4. 130.^{sr} et^{lat} om hos versus

1. πολλοί (Γ - λλι) *επεχειρησαν* (x al - *μισαν*, 1. *εποχ.*) *αναταξ.* (L *ανταξ.*) *διηγ.* *περι* (it, exc d e, vg al non exprim) τ. *πεπληροφορ.* (FG al *πεπληρωφ.*, Δ *πληροφορημ.*) *εν* (F al²⁰ fere om) *ημ. περ.*

2. καθως; .. D καθω | *παρεδωσαν* (AX al mu - *δωσαν*) .. κ al⁷ *παρεδωκαν* | *γενόμενοι* (c - *νοι*) .. χΓ 126. 435. 2.P^o om (al pauc post τ. *λογ. pon*)

3. *εδοξε* c. CDFLMPKUXΓΔ etc .. ΔΕΚΑ 1. etc - *ξεν* (49. Tale quid rarissimum; sed cf Mt 6, 24. Lc 16, 13.) | *καί μοι* (g¹ *mihē*) .. κ b g¹ bodl go add *et spiritui* (b - *uo*) *sancto* (: cf Act 15, 28.)

4. *ασφάλειαν* .. CBV al - *λιαν* (49.^{ov} *ωφελειαν*)

5 Ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡρώδου βασιλέως τῆς Ἰουδαίας ^{1 Chr 24, 10} ἱερεὺς τις ὀνόματι Ζαχαρίας ἐξ ἑφημερίας Ἀβιά, καὶ γυνὴ αὐτοῦ ἐκ τῶν θυγατέρων Ἀαρών, καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς Ἐλισάβετ. ὤψαν δὲ δίκαιον ἀμώτεροι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, πορευόμενοι ἐν πάσαις ταῖς ἐντολαῖς καὶ δικαιώμασιν τοῦ κυρίου ἀμεμπτοι. 7 καὶ οὐκ ἦν αὐτοῖς τέκνον, καθότι ἦν ἡ Ἐλισάβετ στεῖρα, καὶ ἀμώτεροι προβεβηκότες ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῶν ἦσαν. 8 ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἱερατεῦσιν αὐτὸν ἐν τῇ τάξει τῆς ἑφημερίας αὐτοῦ ἔναντι τοῦ θεοῦ, 9 κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἱερατείας ἔλαχεν τοῦ θυμῶσαι εἰσελθὼν εἰς τὸν ναὸν τοῦ κυρίου, 10 καὶ πᾶν τὸ πλῆθος ἦν τοῦ λαοῦ προ-

5. βασιλέως c. BLR (al?) .. ε (Ln 49.) του βασ. c. ACDEFKMPRSUVXΓAA al ut vdr omn (: Mt 2, 1. του non fluct. Cf et. Act 7, 10. 10, 32. quamquam non eadem prorsus ratione sunt. In LXX ὡς βασιλ. τῆς βασάν, σῶν βασ. τῶν ἀμωραίων frequens, sed ibi quoque passim a testib additur art. ad βασ.: cf Num 32, 33. Dent 1, 4. 3, 1 sq) | τῆς (258.* om) ιουδ. .. 28. 255. om | ονοματι .. ε -μα | γυνη (l praem η) αιτω (x -το) (Gb'') c. BC*DLX 1. 22.** 33. 73. 2.^{pe} cff². g¹ l q am em for fu iac ing mt bodl Aug Hier Bed .. ε η (c^{***} om?) γυ. αιτου c. AC^{***} BFKMPRSUVΓAA al pler bef g². vg^{ed} (item gat tol) go cop syr^{tr} al Amb | το .. A om | ελισαβητ .. ε λειω.: ita semper, item h. v. d (non vv. 7. 13. 24. 36. 40. 41. 57.), item c v. 7. (non v. 5. 13 sqq) Rell omn ut vdr ελισαβ. Porro -βητ c. unc et minuse tantum non omn ae am cop .. d -βηθ vv. 5. 36. 40. (-βηθ v. 13. [h. l. et. d; v. 41. d -βη] et bis v. 41., sed v. 57. -βητ), item -beth cf q (plerumque helis.) for per go ambr^{resc} .. b (ubique) -βη
6. ἐνώπιον c. ADEFKLMPSUVΓAA al (e ante faciem, d f Hier in conspectu) Or .. BCX 73. 239. Cyr² Resporthod (item ante b c ff². g¹⁻². q vg Ir^{int}: at sic et. ἐνωπ. reddi poterat) ἐναντιον (49. :: saepius quidem legitur ἐνωπ. quam ἐναντ., tamen v. 8. unus tantummodo ἐνωπ. pro ἐναντ. substituit; nec magis fere 20, 26. 24, 19. ἐναντιον fluct.)
7. ην sec h. l. c. BDLXA 33. 69. 239. 258. 44.^{ov} 53.^{ov} it vg go .. ε post ελισαβ. c. ACEFKMPRSUVΓA al pler cop al. Praeterea v. 69. 258. 435. y^{scr} 53.^{ov} om ἡ (Ln) | ἦσαν .. d e ante προβεβηκ. (d erant seniores, e erant progressi; vg it^{all}q processissent, cf progressi erant [f essent], b ff². g¹. q processi erant)
8. ἐναντι c. BDELFRSUVΓA al sat mu .. ACFMXA al⁸⁰ fere -ντιον (Gb') .. κ ἐνωπιον (d in conspectu)
9. ἱερατείας: ita ADEFKLMXΓA etc .. CFRUA al -τίας | ελαχεν: ita ACE KLPRUXΓAA etc; DFM etc -χε (Ln) | του (c το) θυμῶσαι (ita et. Gb Sz Ln) c. ΓA al; KM -άσαι (ita ε Wtat etc) | εσελθων .. L -λθειν | κυριου .. α² D⁸ 59. 144. 254. 7.^{pe} περαθ θεου
10. ην του λαου (Gb Sz) c. BEFWG^wLMPSUVXΓAA al⁷⁰ fere q am fu for ing go .. ε του λα. ην c. ACDE al sat mu ef g². vg^{ed} gat em al (bc ff². g¹ Amb orabat)

ενχώμενον ἔξω τῆ ᾠρα τοῦ θυμιάματος. 11 ᾤφθη δὲ αὐτῶ ἄγγε-
 λος κυρίον ἑστῶς ἐκ δεξιῶν τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ θυμιάματος.
 12 καὶ ἐταράχθη Ζαχαρίας ἰδὼν, καὶ φόβος ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτόν.
 13 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτόν ὁ ἄγγελος Μὴ φοβοῦ, Ζαχαρία, ὅτι
 εἰσηκούσθη ἡ δεήσις σου, καὶ ἡ γυνή σου Ἐλισάβετ γενήσεται υἱόν
 σοι, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰωάννην· 14 καὶ ἔσται χαρὰ
 σοι καὶ ἀγαλλίασις, καὶ πολλοὶ ἐπὶ τῇ γενέσει αὐτοῦ χαρῆσονται.
 15 ἔσται γὰρ μέγας ἐνώπιον κυρίου, καὶ οἶνον καὶ σίκερα οὐ μὴ
 πῖνῃ, καὶ πνεύματος ἁγίου πλησθήσεται ἔτι ἐκ κοιλίας μητρὸς
 αὐτοῦ, 16 καὶ πολλοὺς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐπιστρέψει ἐπὶ κήριον τῶν
 *καί 4, 5. θεῶν αὐτῶν· 17 καὶ αὐτὸς προελεύσεται ἐνώπιον αὐτοῦ ἐν πνεύ-
 ματι καὶ δυνάμει Ἡλίου, ἐπιστρέψει καρδίας πατέρων ἐπὶ τέκνα
 καὶ ἀπειθεῖς ἐν φρονήσει δικαίων, ἐτοιμάσει κήριφ λαὸν κατεσκευ-
 ασμένον. 18 καὶ εἶπεν Ζαχαρίας πρὸς τὸν ἄγγελον Κατὰ τί γινώ-
 σμαι τοῦτο; ἐγὼ γάρ εἰμι πρεσβύτερος καὶ ἡ γυνή μου προβεβηκῆτι
 ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῆς. 19 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῷ

13. εἶπεν δε .. D b c eff²· mt syr καὶ εἶπεν | ζαχαρια .. R* -ρίας | ὅτι ..
 .. CA σε | ACDL al η δεήσεις | ελισαβετ: cf ad v. 5. | υἱον σοι (tibi
 filium it vg etc; ἁ γεννη, σοι υἱον) (et. Or² al) .. DEF 1. sah al²· Amb
 Aug om σοι | ΓΔ al καλεσης | D ιωαννη

14. χαρὰ σοι .. D go al σοι χαρ. | ἐπι .. 69. 44.^{8v} (al pauc ut vdr) εν
 (it vg tn) | γενεσει (Gb Sz) c. ABCDEHKLSUVXAA al pm .. ε γεννησει c.
 GXF al pl ut vdr (: cf ad Mt 1, 18.) | VXA al χαρισοντ.

15. κυριου (Gb) c. ACLG al⁶⁰ ac plur Tit Cyr Ps-Chr catcomm .. ε (Ln
 49.) praem του c. BDEGHKMSUVXAA al pm cop (: saepe in Lc potissi-
 mum κυριος non fluctuante lectione; tamen multo saepius fuerunt qui
 adderent articulum quam qui delerent, cf 1, 17, 1, 25 et alibi. Om-
 nino in Lc, qui praeter morem reliquorum non raro art. om, articulos
 supplendi studium fuisse videtur. Cf praeter ll. ll. 1, 5 et 25 ante
 ορειδος etc) | κηριον .. F^w 69. 124. 157. al¹⁰ Antioch Thph θεου | L
 πληθησεται

16. εἰς .. U 1. 22. 2.^{p6} al¹⁰ fere Or¹ (libere) Tit Thph catcomm 259. schol
 προς

17. προελευσεται .. CLV al aliq προσελ. .. al aliq προπορευσεται, F^w
 πορευσετ. | αὐτου .. A κυριου | ηλιου (ήλ-: ita LMUG al mu; ήλ- ut
 ε: ita ΚΑ al pl. Item -ου: ita ΚΚ al mu; sed -ου ΜΥΓΑ al pl, al
 aliq -ου; cf ad 4, 25.) c. AB^{**} (ηλειου) CDEGHKMSUVXAA al fere om
 .. B* ηλια, L 2.^{p6}** -ια | κηριω (et. Or al) .. ΔΚ al aliq Tit praem
 τω | κατεσκευασμ. c. AB (e sil.) CDEHMS (e sil.) UVXA al pl .. ΕΚΓΔ al
 mu κατασκευασμ.

18. πρ. τον αγγελον .. C* (vdr) πρ. αυτον | Δ* κατα τιος

Ἐγὼ εἰμι Γαβριὴλ ὁ παρεστηκὼς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, καὶ ἀπεστάλην λαλῆσαι πρὸς σὲ καὶ εὐαγγελίσασθαί σοι ταῦτα· 20 καὶ ἰδοὺ ἔσῃ σιωπῶν καὶ μὴ δυνάμενος λαλῆσαι ἄχρι ἧς ἡμέρας γένηται ταῦτα, ἀνθ' ὧν οὐκ ἐπίστευσας τοῖς λόγοις μου, οἴτινες πληρωθήσονται εἰς τὸν καιρὸν αὐτῶν. 21 καὶ ἦν ὁ λαὸς προσδοκῶν τὸν Ζαχαρίαν, καὶ ἐθαύμαζον ἐν τῷ χρονίζειν ἐν τῷ ναῷ αὐτόν. 22 ἐξελθὼν δὲ οὐκ ἔδύνατο λαλῆσαι αὐτοῖς, καὶ ἐπέγνωσαν ὅτι ὀπτασίαν εὐώρακεν ἐν τῷ ναῷ· καὶ αὐτὸς ἦν διανεύων αὐτοῖς, καὶ διέμενον κωφός. 23 καὶ ἐγένετο ὡς ἐπλησθησαν αἱ ἡμέραι τῆς λειτουργίας αὐτοῦ, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. 24 μετὰ δὲ ταύτας τὰς ἡμέρας συνέλαβεν Ἐλισάβετ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ περιέκρυβεν ἑαυτήν μῆρας πέντε, λέγουσα 25 ὅτι οὕτως μοι πεποιήκεν κύριος ἐν ἡμέραις αἷς ἐφείδεν ἀφελεῖν ὄνειδος μου ἐν ἀνθρώποις.

26 Ἐν δὲ τῷ μηνὶ τῷ ἕκτῳ ἀπεστάλη ὁ ἄγγελος Γαβριὴλ ἀπὸ

19. παρεστηκως .. D παρεστως | πρὸς σε: ita EMA 209. al, item πρὸς σε κΓ 1. al mu; ε (Ln) πρὸς σε
20. αχρι (κ al pauc -ρις) ἧς ἡμερας .. D αχρις ἡμερας ἧς (it vg usque in diem quo) | πληρωθησονται .. D Or πλησθησont. (Gb' :: at toties πλησθηται in Lc a testib non mutatum est)
21. προσδοκων .. D προσδεχομενος, 59. εκδεχ. | εν (D επι) τ. χρονιζ. (Α -νιαζειν) εν τ. ναω (al⁷ Thph om ε. τ. ν.) αιτουκ (h. l. c. BL 2. P^o; ε Ln 49. ante εν τ. ν. c. ACDEGHKMSUVW^cΧΓΔ al pler)
22. εδυνατο c. AB^{*κ} 83. 72. 253. οσερ al .. ε ηδυν. c. B^{**}CDEGHLM SUV W^cΧΓΔ al longe pl | επεγνωσαν .. w^c (ergote scribae) ενεγν. | εωρακεν c. ABCDEKLUGA al pl .. EGHMVX al pm εωρακεν, w^cΔ ορακεν | διεμενεν (w^cΔ διαμενεν) .. DE^r al⁸ Tit cat διεμεινε (al¹ επεμεινε); item permap-sit it (exc d manebat) vg cop al mu
23. επλησθησαν (w^c επληθησ.) .. F^w 1. 91. 239. 248. 299. επληρωθησαν | LAW^c al λιτουργ. | απηλθεν .. D praem tote
24. μετα δε .. D και μετα | ταυτ. τ. ημερας .. DE 69. 435. c^{ser} (cop) τας ημ. ταυτ. | ελισαβετ: cf ad v. 5. | αιτου .. M^{ms} al⁸ item ενν pm. sl ζαχαριου | εαυτην .. L al⁶ αυτην
25. ουτως (A al -τος) c. ABCDEGKLMUVXΓΔ etc .. ε ουτω absq cod unc ut vdr | κυριος c. CDL 33. (al ?) .. ε (49.) ο κυρ. c. ABEGHKMSUVW^cΧΓΔ al pler (: cf ad 1, 15. Cf et. Mc 13, 20.) | εφειδεν (x c^{ser} εφιδεν) c. DW^cΧΔ 69. 73. c^{ser} (al ut vdr) .. ε (Ln 49.) επειδεν (c al επιδεν) c. AB (?) CEGHKLSUVΓA al pler (: cf εφιδε Act 4, 29. ex ADE; εφ ελπιδι Ro 8, 20 ex B^{*D}*FG) | ονειδος (AC ουιδ.) c. B^{*DL} 1. (al ut vdr) .. ε (Ln 49.) praem το c. AB^{**}CEGHKMSUVW^cΧΓΔ al pler
26. εν δε τω μηνι τω εκτω (DE^r ε. δε τω εκτ. μην. item e in sexto autem mense) (in mense autem sexto et. d fg^{1.2} q vg Aug Max^taur) .. a b c ff² Ir^{int} Amb eodem (Ir^{int} in ipso) autem tempore | απο (Schu „bene ap Lc“) c. BLW^c 1. 69. 131. 2. P^e Cyr^{hr} .. ε (Ln) νηκ c. ACDEGHKMSUVX

Μτ 1, 14^{ns}. τοῦ Θεοῦ εἰς πόλιν τῆς Γαλιλαίας ἢ ὄνομα Ναζαρέθ, 27 πρὸς παρθένον ἐμνηστευμένην ἀνδρὶ φ' ὄνομα Ἰωσήφ, ἐξ οἴκου Δαυεὶδ, καὶ τὸ ὄνομα τῆς παρθένου Μαριάμ. 28 καὶ εἰσελθὼν πρὸς αὐτὴν εἶπεν Χαίρε κεχαριτωμένη, ὁ κύριος μετὰ σοῦ. 29 ἡ δὲ ἐπὶ τῷ λόγῳ διεταράχθη, καὶ διελογίζετο ποταπὸς εἶη ὁ ἀσπασμὸς οὗτος. 30 καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος αὐτῇ Μὴ φοβοῦ, Μαριάμ· ἐνός:

ΓΑΛ al pler Eus | τῆς γαλιλαίας (B γαλιιλ.) .. D γαλιλαιαν (et. d galilaeam) .. 255. ιουδα .. 248. om | ἡ ὄνομ. (54.^{ev} om haec) ναζ. (habent et. Eus Cyr Cyr^{hr}) .. D 255. 259. om | ναζαρεθ (sic et. 5^e 1624. 1633. c. CEGHMYNΓA al pl b ef al vg cop al Eus Cyr^{utr}; item ΔΔ -ραθ .. 5 (Wtat Gb Sz) -ρετ c. B(sed 2, 39. et 51. B* -ρεθ)ΚΛX al pl eq al

27. ἐμνηστευμένην c. ΔB*L (2, 5. et. C*D*) .. 5 μεμνηστ. c. B**CEGHKMS UNW^cΧΓΑΔ al ut vdr om; item D μεμνησμένην | οἰκου .. CPL 1. 28. al³⁰ fere sl Eus Thaum Chr Chron^{alex} add και πατριας, item cat post δαυ. (: ex 2, 4. ubi non fluct) | δαυειδ: cf ad Mt 1, 1.

28. εἰσελθων (A* ελθων, L εισηλθεν non addito postea και) c. (Gb') BL 1. 131. cop (cop^{ds} ad εἶπεν αὐτη in mg adscriptum habet εἰ angelus) .. 5 (Ln) add o ἀγγελος c. ACDEGHKMSUNW^cΧΓΑΔ al pler it^{mu} vg go syr^p al, item post αὐτην F^wΔ 69. e ff² 1 q syr^p arm sl | εἶπεν .. Δ 229. 262.* 2.P^e* 6.P^e b (similiter a e ff² 1) syr^p praem ευηγγελιστο αὐτην και | μετα σου (Gb' prob Schu) c. BL 1. 131. 44.^{ev} 2.P^e** cop sah arm syr^{hr} Dam cat^{comm} Promiss (Protev 11, 1. add εὐλογ. συ εν γυν. ex cdd pler, sed HK om) .. 5 (Ln) add ευλογημενη συ εν γυναιξιν (: e versu 42.) c. ACDEGHKMSUNW^cΧΓΑΔ al pler it vg go syr^{utr} al Eus al (47. gat And^{cret} praeterea add - ex eodem v. 42. - και ευλογημενος ο καρπος της κοιλιας σου. Similiter cod L in Protev.)

29. η δε (Gb) c. BDLX 1. 131. 152. 184. 2.P^e** cop² sah arm Dam .. 5 (Ln) add ιδουσα c. ACEGHKMSUNW^cΓΑΔ al pler it (a q ipsa autem ut vidit, item addito eum b ff² 1 Amb; illa autem cum vidisset angelum; c g¹: fu Aug quae cum vidisset) cop^w (add eum) go syr^{utr} al; item 130.^{lat} vg (ex fu) pers^w Chron^{alex} add cum audisset (item δ quae haec audiens aut quae cum scivisset aut quae cum vidisset). Cf Protev 11, 2. η δε ακουσασα etc | επι τω λογω h. l. (Gb) c. BDLX 1. 131. 152. 184. 2.P^e arm Dam; non addito αυτου (Gb) cum iisdem et w^c cop sah .. 5 (Ln) επι τω λογω αυτου post διεταφ. c. AC***EGHMSUNW^c (om αυτου) ΓΑΔ al pler ef vg cop sah (uterq om αυτου) syr^{utr} al .. a b ff² g¹ 1 q go Amb in (go de) introitu (e ad introitum eius) .. C* plane om (Gb^{oo}) | διεταραχθη .. D 44. 76. 225. 2.P^e εταραχθ. | διελογιζετο .. D 28. 73. arm add εν εαυτη, item F^wΧ 33. 282. syr^p MS ε εν αὐτη λεγουσα | ποταπ. (D ποταπος αν) ειη (L 13. 69. ε, 254. η, 1. c^{scr} om) ο ασπ. οιτ. (a b ff² 1 q quod sic benedixisset eam) .. fg¹: go add quod (g¹ et quod) sic benedixisset eam („codex teste Harduino“ videtur Latinus potius quam Graec. esse)

30. ο αγγ. αυτη (c al⁵ e go Chron^{alex} Cyp Amb προς αυτην) .. D al¹¹ ipi αυτη ο αγγ. | μαριαμ .. D -ρια (it vg ubique maria)

γὰρ χάριν παρὰ τῷ θεῷ. 31 καὶ ἰδὼν συλλήμψη ἐν γαστρὶ καὶ ^{Ev 7, 14.} ^{Mt 1, 21.} τεῆξιν υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν. 32 οὗτος ἔσται ^{Mich 4, 7.} μέγας καὶ υἱὸς ὑψίστου κληθήσεται, καὶ δώσει ἀντὶ κύριος ὁ θεὸς τὸν θρόνον Δαυεὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, 33 καὶ βασιλεύσει ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰακώβ εἰς τοὺς αἰῶνας, καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ οὐκ ἔσται τέλος. 34 εἶπεν δὲ Μαριάμ πρὸς τὸν ἄγγελον Πῶς ἔσται τοῦτο, ἐπεὶ ἄνδρα οὐ γινώσκω; 35 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν ἀπὸ τοῦ Πνεῦμα ἁγίου ἐπελεύσεται ἐπὶ σέ, καὶ δύναμις ὑψίστου ἐπισκιάσει σοί· διὸ καὶ τὸ γεννώμενον ἅγιον κληθήσεται υἱὸς θεοῦ. 36 καὶ ἰδὼν Ἐλισάβετ ἡ συγγενὴς σου καὶ ἀπὸ τῆς συνειληφνῆς υἱὸν ἐν γήτρῃ αὐτῆς, καὶ οὗτος μὴν ἔκτος ἐστὶν ἀπὸ τῆς τῆ καλουμένης στειρίας· 37 ὅτι οὐκ ἀδυνατήσῃ παρὰ τοῦ θεοῦ πᾶν ῥῆμα. 38 εἶπεν δὲ

31. συλλήμψη (D συλλ.): -μψη c. ABCDL .. ε -ψη c. EGHKMSUVW²XΓΔΔ
al ut vdr omn
33. οὗτος .. x αυτος | δαυειδ: cf ad Mt 1, 1.
34. εἶπεν δε .. D και ειπεν | μαριαμ (et. go cop) .. C* (**-ιαμ) D* -ρια |
πως εσται c. AB²C*DEGHKLSUVWΓΔΔ al sat mu it vg go syr al catcomm
ambr^{reser} Amb Vig Hier¹ (alibi unde mihi hoc) .. B**C**F²W²MX 1. 28.
33. 69. al⁶⁰ fere cop sah syrP aeth arm Thaum Nyss Cyr^{hr} Chr al mu
add μοι
35. διο .. A* διοτι | γεννωμενον (it vg Ir^{int} Tert etc quod nascetur vel
nascitur; U al γεννομ., xΓ 13. 124. al¹² fere γενομενον: ita edd¹ in
Protev) c. ABC²DEGHKLSUVW²XΓΔΔ al pl bff² g² lq am em for ing
iac harl (al ap Sanftl) go cop syrP al Dionalex Petr^{alex} Nyss Cyr^{hr}
Athallq Or^{int} (in Lcam) Tert¹ Amb¹ item eddallq ap Ephr (ἔνια τῶν
ἀγγελῶν οὐ περιέχει τὸ ἐκ σοῦ, ταῖς αἰρέσεσι χαριζόμενα) .. C* 1.
22. 33. 124. 2. P⁶ al¹² fere 130. lat ac vged perus gat (al) syr aeth
arm arg persP sax Valent (in Philosoph) Dial (τοῦ εὐαγγ. οὐ φήσαντος
διὰ σοῦ ἀλλ' ἐκ σοῦ) Ath (οὐχ ἀπλῶς δὲ τὸ γενν. φησιν - - ἵνα μὴ
ἔλωθεν ἐπεισαγόμενον αὐτῇ σῶμα νομισθῆ, ἀλλὰ ἐπήγαγεν τὸ ἐκ σοῦ,
ἵνα ἐξ αὐτῆς φύσει τὸ γενν. εἶναι πιστευθῆ: eadem cat) Inst (alludens
διὸ καὶ τὸ γενν. ἐξ αὐτῆς etc) Thaum Respothod Ephr Chr Epiph
Amphil Thdrt Dam Euth Ir^{int} Cyp Tert² Or^{int} (in Rom) al pl add ἐκ
σου (Ln [ε. σ.]). Protev add ex BEF²I Pos; sed om ACDP²BHK
36. ελισαβετ: cf ad v. 5. | συγγενης (DA συγγ.) c. BC*EMU(SV?)XΓΔ al pl
Ath .. AC²DEGHKLSUVWΓΔΔ al mu -νις (Ln 49.). Eadem forma (συγγενιδα) in
Protev | και αιτη (ita m etc, αιτη εκ al, it vg et ipsa) .. G al x. αιτηη,
item go etiam haec | συνειληφνικα (c -φνικα) .. BL 2. P⁶ συνειληφεν,
item concepit it vg cop al | γητρι (Gb Sz) c. ABCDEF²GHKLSUVW²XΓΔΔ
al plus¹² .. ε γηρα c. (s e sil.) al mu | μην .. A o μην
37. παρα του θεου c. BDL 2. P⁶ .. ε (Ln) παρ. τω (al pauc om) θεω c.
ACEGHEKMSUVT²ΔΔ al pler .. al¹⁰ τω θεω, item deo becf²q²Amb |
παν ψημα .. D ante παρα τ. θ. (cop ante impossibile)
38. ειπεν δε (e om usq kata τ. φη. σου, item b sed habet ecce ancilla

Μαριάμ Ἰδοὺ ἡ δούλη κυρίου. γένοιτό μοι κατὰ τὸ ῥῆμά σου. καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτῆς ὁ ἄγγελος.

39 Ἀναστᾶσα δὲ Μαριάμ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἐπορεύθη εἰς τὴν ὄρεινὴν μετὰ σπουδῆς εἰς πόλιν Ἰούδα, 40 καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον Ζαχαρίου καὶ ἠσπάσατο τὴν Ἐλισάβετ. 41 καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν τὸν ἀσπασμὸν τῆς Μαρίας ἡ Ἐλισάβετ, ἐσκίρτησεν τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς· καὶ ἐπλήσθη πνεύματος ἁγίου ἡ Ἐλισάβετ, 42 καὶ ἀνεφώνησεν κραυγῇ μεγάλη καὶ εἶπεν Ἐὐλογημένη σὺ ἐν γυναῖξιν, καὶ εὐλογημένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου. 43 καὶ πόθεν μοι τοῦτο ἵνα ἔλθῃ ἡ μήτηρ τοῦ κυρίου μου πρὸς μέ; 44 ἰδοὺ γὰρ ὡς ἐγένετο ἡ φωνὴ τοῦ ἀσπασμοῦ σου εἰς τὰ ὦτά μου, ἐσκίρτησεν τὸ βρέφος ἐν ἀγαλλίασει ἐν τῇ κοιλίᾳ μου. 45 καὶ μακαρία ἡ πιστεύσασα ὅτι ἔσται τελείωσις τοῖς λελαλημένοις αὐτῇ παρὰ κυρίου.

⁴⁶ 88.
1 Sam 2, 1 ss.

46 Καὶ εἶπεν Μαριάμ Μεγαλάνει ἡ ψυχὴ μου τὸν κύριος,

etc v. 34. pro πως εσται usq γνωσκ.) . . D a και εντ. | μαριαμ .. c^d -ρια | απηλθεν .. D απεστη (d recessit)

39. αναστασα δε .. AK al¹¹ και αναστ. | μαριαμ .. D -ρια (ut it vg ubique) | εν τ. ημ. ταινας .. r 255. om | ιουδα (a al vg iuda, e f mt iudae, b e ff² l q iudaeae) .. cod ap Stephanum daniel

41. η ελισαβ. (cf ad v. 5.) h. l. (Gb'') c. BC^{DL} 1. 13. 69. 73. 124. 131. 346. 2.P^e 130.^{lat} it vg arm Or Cyp Amb .. ε post ηκουσεν c. AC⁺⁺⁺εΘ ΗΚΜΣΥΝΓΑΛ al pler go cop al | εκιρτε. το βρεφ. (al⁹ gat syrP m⁶ 259. schol add [praem 2.P^e++] εν αγαλλιασει: e v. 44.) ε. τ. κοιλ. αυτης .. D εκ. εν τη κοιλ. της ελισαβεδ (d -bet) το βρεφ. αυτης

42. ανεφων. c. ABDEGHKMSYNTAA al pl Or³ .. CF 13. 28. 33. 69. al²⁰ fero Thph ανεβοησεν | κραιγη c. BL 2.P^e Or³ (ter scripturam ανεφων. κραιγη testatur. Eodem fere loco habet μεγαλη φωνη γινεται εν τη λισ.) .. ε (Ln) φωνη c. ACDEFGHKMSYNTAA al pler, item voce it vg etc 43. προς με (MGA al pler προς με) .. B πρ. εμε

44. το βρεφ. εν αγαλλ. (Gb Sz) c. AC⁺⁺⁺εΘΗΚΜΣΥΝΓΑΛ al¹²⁰ e go cop syrP Orca Chronalex Thph Orini¹ .. ε (Ln 49. Gb') εν αγαλλ. (33. om) το βρεφ. c. BC^dDFL 1. al it pler vg al Or Orini¹ (: nulla causa erat cur εν αγαλλ. cum εν τη κοιλ. componeretur; contra cum minus eleganter iuxta posita videbantur εν αγ. et εν τη, tum εν αγ. cum εκ. ad quod pertinere componere consentaneum erat)

45. και .. c³ (ut vdtr) om

46. μαριαμ (c^d -ια) .. a bl elisabet (b- bet, vide ad v. 5.) e dd ap Orini (invenitur beata Maria, sicut in aliquantis eez. reperimus. Non enim ignoramus quod secundum alios cdd et haec verba Elisabet vaticinetur.)

47 και ἠγαλλίασεν τὸ πνεῦμά μου ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ σωτήρι μου,
 48 ὅτι ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὴν ταπεινώσιν τῆς δούλης αὐτοῦ. ἰδοὺ γὰρ
 ἀπὸ τοῦ νῦν μακαρισοῦσίν με πᾶσαι αἱ γενεαί, 49 ὅτι ἐποίησέν μοι
 μεγαλεῖα ὁ δυνατός. και ἄγιον τὸ ὄνομα αὐτοῦ, 50 και τὸ ἔλεος
 αὐτοῦ εἰς γενεὰς και γενεὰς τοῖς φοβουμένοις αὐτόν. 51 ἐποίησεν
 κράτος ἐν βραχίονι αὐτοῦ, διεσκόρπισεν ὑπερηφάνους διανοία καρ-
 δίας αὐτῶν· 52 καθεῖλεν δυνάστας ἀπὸ θρόνων και ὕψωσεν
 ταπεινούς, 53 πτωχότητας ἐπέπλησεν ἀγαθῶν και πλουτησύντας
 ἐξαπέστειλεν κενούς. 54 ἀνταλάβετο Ἰσραὴλ παιδὸς αὐτοῦ, μη-
 σθῆναι ἔλεος, 55 καθὼς ἐλάλησεν πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν, τῷ
 Ἀβραάμ και τῷ σπέρματι αὐτοῦ εἰς τὸν αἰῶνα.

47. *επι* (itpler vg Ir^{int} al in deo, e super deo) .. D εν | τω σωτηρι μου ..
 it (exc d) vg Ir^{int} Or^{int} al salvatori meo

48. *επι την* .. D praem κυριος

49. *μεγαλεια* (-λια CD**E*KO^oCO^oCO^oU*Γ al mu, ex his -/α KO^oU*Γ al, o^o *megalia*) c. ACD**EFGHKMO^oBO^oCO^oCO^oSUVΓAA al ut vdr̄t omn Chron .. BD*L *μεγαλα*, item *magna* it vg (et. δ et 180.^{lat}) (ita Ln :: at aptius videbatur *μεγαλα* quam *μεγαλεια*, quod non cadit in Act 2, 11. aut Ps. 71 [70], 19. Hinc est et. quod interpretes plerique *magna* vel *magnitudines* reddiderunt.) | ο δυνατος .. D praem ο θεος | ο δυνατος. και αγ. το ον. αυτου.: ita et. Ln, sed ζ (1624. 1633 etc, et. Wst Gb Sz) ο δυνατος, και αγ. τ. ο. αυτου.: edd antiqui, ut GO^oCO^o paullo magis favent huic distinctioni; sed in multis, ut A^oKKL, eodem signo post *δυνατος* et post *αυτου* distinctis, ultra ratio valeat non satis liquet. Grave est quod cop syr P al habent *atque est sanctum*.

50. *εις γενεας κ. γενεας* c. BC*L am em fu for ing mt tol vat (gat in *progenie* [corrigenđum -*nies*] et *progenies*) Aug cop syr (cf et. infra τ. *γενεας και γενεων*) .. FMO^oBO^oCO^oCO^o 1. 13. 28. 69. 106. 124. al⁶⁵ fere f² g¹ l^q brevmo^z Isid Thph Euth *εις γενεαν και γενεαν* (Gb') .. ζ (Ln) *εις γενεας γενεων* c. A (in textu) C**DEGHKSUVΓA al pm bc go syr P al Chron, item A 3. 258.** ε. *γενεας και γενεων*, item e in *saecula*, a in *saecula saeculorum saecula* .. A (in fine psalterii) 2.P^o sah απο γε-
νεας εις γενεαν, vg^{ed} arm a *progenie in progenies*

51. *υπερηφανους* (FKU al υπερηφ.) .. 2.P^o 237. 258. 282. qscr rscr al pauc -φανων | διανοια .. EFB^oCO^o 209. 237. 258. 282. al plus¹⁰ -νοιας

52. *απο θρονων* .. itpler vg a sede | και .. o^o om

54. *ισραηλ* .. O^o ισραηλ, a b istrahel, e israhel, f sdrahel

55. *τω αβρααμ* (O^o αβρααμ) κ. τω σπ. .. al³ τω αβρ. κ. τω σπέρμα. Similiter syr^{utr} al | *εις τον αιωνα* (Gb') c. ABDEGHKLMUVΓAA al pl .. A (in fine psalt) CFMO^oBCDEG al⁶⁰ fere 258. schol Thaum εως (O^o** add του) *αιωνος* (Gb Sz :: at testium auctoritas contra est, nam praeter CFMS test unc omnes ad usum hymnorum liturg. pertinent. In LXX utrumq frequens; ubicunque vero similiter legitur cum „τω σπέρμ.

56 Ἐμεινεν δὲ Μαριάμ σὺν αὐτῇ ὡσεὶ μῆνας τρεῖς, καὶ ὑπέστρεψεν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς.

57 Τῇ δὲ Ἐλισάβετ ἐπλήσθη ὁ χόστος τοῦ τεκεῖν αὐτήν, καὶ ἐγέννησεν υἴον. 58 καὶ ἤκουσαν οἱ περίοικοι καὶ οἱ συγγενεῖς αὐτῆς ὅτι ἐμεγάλυνεν κύριος τὸ ἔλεος αὐτοῦ μετ' αὐτῆς, καὶ συνείχαρον αὐτῇ. 59 καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ ἦλθον περιτεμεῖν τὸ παιδίον, καὶ ἐκάλουν αὐτὸ ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ζαχαρίαν. 60 καὶ ἀποκριθεῖσα ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἶπεν Οὐχί, ἀλλὰ κληθήσεται Ἰωάννης. 61 καὶ εἶπαν πρὸς αὐτήν ὅτι οὐδεὶς ἐστιν ἐκ τῆς συγγενείας σου ὃς καλεῖται τῷ ὀνόματι τούτῳ. 62 ἐπέευσον δὲ τῷ πατρὶ αὐτοῦ τὸ τί ἂν θελοὶ καλεῖσθαι αὐτόν. 63 καὶ αἰτήσας πινακίδιον ἔγραψεν λέγων Ἰωάννης ἐστὶν τὸ ὄνομα αὐτοῦ. καὶ ἐθαύμασαν πάντες. 64 ἀνετίθηθη δὲ τὸ στόμα αὐτοῦ παρα-

αυτου", solet *ewos* *aiwos* poni. Cf Gen 13, 15. 1 Rgg 22, 51. Dent 28, 46. Ps 17, 51. 88, 1.). Praeterea *oc* add *αμην*

56. μαριαμ .. D -ρια | *ωσει* c. ACEFGHKMSUVΓΔΛ etc Chron, item VL 1. *ως* (Ln :: at *ωσει* fere proprium Lcaae idque plerumq^a a test aliq cum *ως* permutatur, cf 3, 23. 9, 14. 28. etc), item cf g². ambrescr vg go cop² al Pet^{cap} .. D 69. abeff². g¹. lq sah cop^w Or^{int} Amb om

58. *οι* (D om) *σιγγεν.* (DF *σιγγ.*, D et. v. 61.) *αιτης* (L om)

59. *και* *εγεν.* (r add *δε*) .. cop *εγ. δε* | *εν* .. DL 28. 33. 54.^{ev} e om | *τη ημερ. τη ογδ.* (Gb¹ prob Schu) c. BCDL 13. 28. 33. 69. 124. 237. 346. 2.P^o (item it vg cop go al) Chron .. *ς τη ογδ. ημ.* c. ABFGHKMSUVΓΔΛ al pler (: similliter 1, 26. 18, 33. Lcaae scripturam mutantur. Contra *τη τρετ. ημ.* 9, 22. 24, 7. non fluct. Nec magis vero *τη ημ. τη ογδ.* Act 7, 8. fluct) | *ηλθον* .. D^a -*λθαι*

60. *κληθησεται* (L 124. *κλησεται*) .. C^aD cop^w etds al² 3^a add *το ονομα αυτου* | D *ιωανης*

61. *ειπαν* c. DLΔ 1. (alilsq ut vdr) Chron .. *ς* (Ln) -*πον* c. ABCEFGHKMSUVΓΔ al pler | *εκ της σιγγ.* (Gb¹) c. ABC^aLΔΔ 11. 15. 28. 33. 65.^a 72. 181. 253. 262. 300. 2.P^o cop Chron .. *ς εν τη συγγενεια* c. C^aD^aDEFGHKMSUVΓ al pler it vg go al | *τω ονομ. τωτω* .. D *το ονομα τωτω* (*hoc nomen*)

62. *το τι* (D *οι* e, de *quid*, f *quomodo*, itP¹ vg *quem*) *αν θελοι* (v al *μη -λει*, d *ουκ*) | *αυτων* c. ACEHKLSUVΓΔΛ al it vg etc Chron .. BDFG al^o *αυτο* (Ln 49. :: at *αυτο* multo magis quam *αυτον* manum alienam prodit)

63. *πινακιδιον* .. C^a (vdr) D -*κιδια* | *λεγων* (et. Or) .. D e om | D *ιωανης* | *εστιν* (et. Or¹ Or^{int} etc) .. CU 1. al²⁵ fere syrp mg alian Or¹ *εσται* | *το* (L 2.P^o Or² om) *ονομ. αυτου* (L Or¹ *αυτω*)

63. 64. *και εθωμ. πατρ. ανεωχθ. δε* (F add *και*) *το στ. αυτ. παραχρ. κ.* (Chron add *ελυθη*) *η γλ. αυτου* (C^a 58.^{ev} cscr eq om *αυτ.*, al² add *διημθρωθη*, g^{scr} l om *παμ. κ. η γλ. α.* [Gb^o], item 245. om κ. η γλ.

χρῆμα καὶ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει εὐλογῶν τὸν Θεόν. 65 καὶ ἐγένετο ἐπὶ πάντας φόβος τοῦ περιοικοῦντας αὐτούς, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ὄρεινῃ τῆς Ἰουδαίας διελαλεῖτο πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα, 66 καὶ ἔθεντο πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν, λέγοντες Τί ἄρα τὸ παιδίον τοῦτο ἔσται; καὶ χεὶρ κυρίου ἦν μετ' αὐτοῦ.

67 Καὶ Ζαχαρίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐπλήσθη πνεύματος ἁγίου καὶ ἐπροφήτευσεν λέγων 68 Εὐλογητὸς κύριος ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσραὴλ, ὅτι ἐπεσκέψατο καὶ ἐποίησεν λύτρωσιν τῷ λαῷ αὐτοῦ, 69 καὶ ἤγειρεν κέρασ σωτηρίας ἡμῖν ἐν οὐκῶν Δαυεὶδ παιδὸς αὐτοῦ, 70 καθὼς ἐλάλησεν διὰ στόματος τῶν ἁγίων τῶν ἀπ' αἰῶνος προ-^{Act 2, 31.} φητῶν αὐτοῦ, 71 σωτηρίαν ἐξ ἐχθρῶν ἡμῶν καὶ ἐκ χειρὸς πάντων τῶν μισούντων ἡμᾶς, 72 ποιῆσαι ἔλεος μετὰ τῶν πατέρων ἡμῶν καὶ μνησθῆναι διαθήκης ἁγίας αὐτοῦ, 73 ὄρκον ὃν ὤμοσεν πρὸς^{Gen 22, 16.}

α., 1. 254. schol καὶ ἐλυθῆ ο δεσμος της γλωσσης αυτ. pro κ. η γλ. α.) .. D ab g¹ (ff² Amb) καὶ παραχρ. ἐλυθῆ η γλ. αυτ. καὶ εθανμασ. παντ. (b πα. εθ., ff² Amb κ. εθ. πα. ante κ. παραχρ.) ανεωχθ. δε (ff² Amb καὶ αν.) το στομ. αυτ.

65. καὶ ἐγενετο .. AK al⁵ εγ. δε | ἐπι παντ. φοβ. (et. Or) .. D 2.P^o al aliq it^{pler} vg al φοβ. (D 50. b c add μερας) ἐπι παντ. | αιτους .. D go αυτου, al⁵ αυτου | παντα .. L al⁵ syr sl² om

66. οἱ ἀκουσαντες (it^{pl} vg qui audierant, df - runt) .. CD al¹⁵ fere go οἱ ακουοντες (ff² qui audiebant) .. e om | ἐν τη καρδια .. DL 49. 254. e artm ε. ταις καρδιας | ἄρα: ut m etc; EKG al ἄρα | καὶ κ. AC^{***} (nisi forte C^{**} est) EFGHKMSUVW^oΓΔΛ al fere omn syr^{utr} (al?) Chron .. BC^{*} DL 2.P^o it (et. δ) vg go cop syr^p ing al add γαρ (Ln 49. :: at nimis manum emendatricem prodit; videbatur sensus postulare istud additamentum. Propter χειρ sq vix omissum credi potest.) | ἦν (b est) .. D 59. lq aeth om; 1. 131. ante χειρ pon

67. ἐπροφητ. c. ACL 1. 33.; w^o (B[?]) προφητευσεν; 124. ἐπροφητ.; ε προειφητ. c. B(?)EFGHKMSUVΓΔΛ al pler .. D ειπεν omisso λεγων sq

69. ἐν (Gb') c. BCDLMO^ae 1. 11. 28. 33. 69. 124. 300. 346. 2.P^o i^{scr} al cop Eus Cyr .. ε add τω c. ΔEFGHKOb^dRSUVW^oΓΔΛ al pler Chron | δαυειδ: cf ad Mt 1, 1. | παιδος c. BDL 2.P^o (al?) .. ε praem του c. ACEFGHKMO^ab^deRSUVW^oΓΔΛ al longe pler Chron

70. των (D om) αγιων (Ln αγιων,) | των (c. ACEFGHKMO^ab^deRSUVΓA al pler; BLW^oΔ 13. 33. 69. 346. Eus Chron om: ita 49.) απ αιων. προφ. (Eus post αυτ.) αιτου (Or libere alludens πάντων ὡν ἐλάλησε διὰ στόμ. τῶν ἁγ. ἐξ αἰῶν. προφ. αυτ.) .. D προφ. αυτ. των απ αιωνος, item it^{pler} I^rint al prophetarum suorum (b e su. proph., ff² om su.) qui ab aeno (a d f I^rint a saeculo, e a principio temporis, c a principio) sunt

71. D σωτ. εκ χειρ. εχθρ. ημ. και παντ.

72. και .. D om

73. Lo^{br} al ωμοσεν. Similiter v. sq. o^oEW^oΓ al αφοβος (237. -βους)

Ἄβρααμ τὸν πατέρα ἡμῶν, τοῦ δοῦναι ἡμῖν 74 ἀφύβως ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν ἰνσοθένειας λατρεύειν αὐτῷ 75 ἐν ὁσιότητι καὶ δικαιοσύνῃ ἐνώπιον αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέρας ἡμῶν. 76 καὶ σὺ δὲ παιδίον προφήτης ὑψίστου κληθῆσῃ· προπορεύσῃ γὰρ πρὸ προσώπου κυρίου ἐτοιμάσαι ὁδὸς αὐτοῦ, 77 τοῦ δοῦναι γνώσιν σωτηρίας τῷ λαῷ αὐτοῦ ἐν ἀρέσει ἀμαρτιῶν αὐτῶν 78 διὰ σπλάγγρα ἐλπίος Θεοῦ ἡμῶν, ἐν οἷς ἐπισκέψατο ἡμᾶς ἀνατολὴ ἐξ ὕψους 79 ἐπιφάναι τοῖς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου καθήμενοις, τοῦ κατενθῆναι τοὺς πόδας ἡμῶν εἰς ὁδὸν εἰρήνης.

2. 40. 80 Τὸ δὲ παιδίον ἤρξανε καὶ ἐκραταιούτο πνεύματι, καὶ ἦν ἐν ταῖς ἐρήμοις ἕως ἡμέρας ἀναδειξέως αὐτοῦ πρὸς τὸν Ἰσραήλ.

II.

Act 5, 27. 1 Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐξῆλθεν δόγμα παρὰ Καίσαρος Αὐγούστου ἀπογράφεσθαι πᾶσαν τὴν οἰκουμένην.

74. εκ χειρ. c. BDL 1. 13. 33. 69. Or .. ε add των c. ACEFGHKMO^ab^dDEBS UVW^cΓΔΛ al pler Chron, item κ παντων των | εκθρων (R εκθρων, D 69. εκθρων, A εκρων) c. BLW^c 1. 13. 33. (omnino vātr) 69. 2. Pe e Ir^{int} Or^{int} .. ε add ημων, Ln [ημ.] c. ACDEFGHKMO^ab^dDEBSUVW^cΓΔΛ al pler it^{pler} vg al pl Or Chron

75. πασας τας ημερας .. BL 2. Pe -σαις ταις -ραις, item it^{pler} [non a Ir^{int}] vg | ημων (Gb Sz) c. A(et^{xt}et^{pe}all)BCDFEKLQ^aORUVW^cΔ al plus^m it vg go cop syr^{utr} etc Ir^{int} Or^{int} .. ε praem της ζωης c. EMO^aDO^aΣΓΛ al pl Or Chron

76. και συ δε (Schu prob) c. BCCLR 33. 72. MS cop (cop¹ συ δε omissio και) .. ε (Ln) και συ c. AEFCHKMO^ab^dESUVW^cΓΔΛ al pler it vg go syr^{utr} al Or Chr Chron Ir^{int} Or^{int} (: και - δε ubicunque legitur, a testib mu vexatum est, cf Mt 10, 18. [nec ibi it vg exprim δε] Mc 4, 36. Lc 2, 35. 10, 8. Io 8, 51., unde liquet it vg aliosq interpr δε praeterire solitos esse) | o^{tr} al aliq κληθησει et προπορευσει | προ προσωπου (it vg ante faciem) .. B Or¹ (item Or^{int} coram) ενωπιον

77. αιτων (130. 5^r 2. Pe αιτων) c. BDEFGHKLO^aRSUVW^cΓΔΛ al pler it^{pler} vg (et. am ing for em al) cop¹ go syr^{utr} sax al Ir^{int} al .. ACM^abd^q 1. 28. 131. 209. c^{scr} al¹⁰ fere per (et al) sah sl²⁻³ ημων (item meorum su* mich g²) .. 122. 245. 246. 253. 300. 435. tol (et al) cop² om

• 78. δια σπλαγγρα (LG* -αγγρα, KR [vātr] al -αγρα) ελ. θε. ημων .. F om | επισκεψατο .. B επισκεψεται (item L επισκεψασται), item cop syr (it vg visitat; go visitat)

79. επιφαναι (EMΓA 1. etc -φαιαι) .. L επιφαναι, 36. επιφανει, item Ir^{int} et apparuit, Chron επιφανει .. D add φως | κατενθηναι (A -θησαι) .. EG etc -θηναι

80. ηρξανε .. D* -νετο

II. 1. δε .. A 28. (teste Wlat) 253. c^{scr} om | αιγουστον .. C* A q go

2 αὕτη ἡ ἀπογραφὴ πρώτη ἐγένετο ἡγεμονεύοντος τῆς Συρίας Κυρηνίου. 3 καὶ ἐπορεύοντο πάντες ἀπογράφεσθαι, ἕκαστος εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν. 4 ἀνὴρ δὲ καὶ Ἰωσήφ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἐκ πόλεως Ναζαρεθ εἰς τὴν Ἰουδαίαν εἰς πόλιν Δαυιδ ἧτις καλεῖται Βηθλεὲμ, διὰ τὸ εἶναι αὐτὸν ἐξ οἴκου καὶ πατριᾶς Δαυιδ, 5 ἀπογράψασθαι σὺν Μαριάμ τῇ ἐμνηστευμένῃ αὐτῷ γυναικί, οὕτως

αγοιστου | απογραφισθ. (1. 13. 69. 131. 132. Eus -γραψασθ., ita et. y^{ser} v. 3.) .. L Eus praeem του | e om πασ. τ. οικ. usq απογρα-
ρισθ. v. 3. | Cf Protev 17, 1. ubi pro πᾶσ. τ. οικ. est πάντας τοὺς
ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας (ita test pl, similiter al; duo tantum πᾶσ.
τ. οικ. substituere)

2. αὐτη (αὕτη ut ΕΓΚΜΓ[αὕτη]Α etc; L αὐτη omisso accentu ut saepe
habet; it vg etc haec, nusquam ipsa. In Triglott. et ed. acad. edidi
αὐτή, id quod certe non est contra antiquissimos edd. Gr. nondum
accentibus insignitos) η (B 131. p^{ser} 2.^{pe} Eus [sed cod. Par. add]
om: ita Ln απογρ. πρώτη (it vg go cop syr^{utr} etc prima, non aliter)
εγενετο .. D αὐτη εγεν. απογρ. πρωτ., a haec prima facta est professio
(professio a bcd ff² q Amb; descriptio f g¹⁻² vg) | Δ ἡγεμονου οικτος |
της συριας .. syr^{hr} om | κυρηνιον c. CDEFGHKLMRSUΓΔΔ al pler Iust²
Eus Chr al; cop Κυρίννεος, go Cyrenaeo; A al κηρυνιον, V al κηρη-
νιον, 13. 2.^{pe} al mu κηρυνιον .. B κυρεινον (hinc Ln Κυρηνιον edidit),
itpler vg (item Amb al) cyrino (d cyrenio, g cyreno). Huius versus
nihil Protevg habet. Iust: ἀπογραφῆ; οἴσῃς ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ τότε
πρώτης ἐπὶ Κυρηνίου, et alibi: πρὸ ἐτῶν ἑκατὸν πενήχοντα γεγε-
νησθαι τὸν ᾧ ἐπὶ Κυρηνίου. Chr ὅθεν δῆλον ὅτι κατὰ τὴν πρώτην
ἀπογραφὴν ἐτίχθη.

3. ἰδιαν c. ACEFGHKMRSUVIΓΔΔ al fere omn Chr .. BDL 2.^{pe} Eus εαντων
(Ln) | πολιν .. D πατριδα, c^o gat χωραν (regionem)

4. Γ πολεις | ναζαρεθ (ita et. c^o 1624. 1633.) c. DFGHMUVΓA al pl Eus
Chr, item (ita Ln) ACA -ραθ .. ζ (Wtst Gb Sz) -ρετ c. BEKL(s?) al pm
(: cf ad 1, 26. 2. 39. etc) | τὴν ἰουδαίαν .. D γην ἰουδα, item a e terram
iuda (a iudeam) | δαυιδ: cf ad Mt 1, 1. | δια το -- δαυιδ .. D post
οὕτω γκνω v. 5. pon .. 225. om

5. απογραψασθ. (Δ -ψεσθ.) c. BCEFGHKLMRSUVI(Δ)A al pler Eus Cyr^{hr}
.. AD al¹⁰ fere Chr Thph -ψεσθαι (Ln) | συν .. ΔΕΥΓΤ συμ | μαριαμ
.. D Eus² -ρια | ἐμνηστευμένη c. AB^oC^oD^oL .. ζ μεμνηστ. c. B^oC^o
D^oEFHGKMSUVIΓΔΔ etc | γυναικι c. A(C^o** vdr) EFGHKMSUVIΓΔΔ al pler
a b c ff² g¹⁻² l q^o vg (et. am fu ing em for etc) go syr^p aeth (a b c ff²
Amb al usque sua ommissis desponsata sibi) Eus^{ed} (in dem. evg. 7, 2.)
Chr² Cyr^{hr} (τί λέγει ἡ γραφή; ἀνὴρ -- τῆ μεμν. αὐτ. γυν. οὕσ. ἐγκ.
ἐγκως μὲν γὰρ ἦν. οὐκ εἶπε δὲ ὅτι τῆ γυν. αὐτοῦ, ἀλλὰ τῆ μεμν.
αὐτῶ. Ex appositis his dubium fit utrum Cyr γυναικι legerit necne.
Quod utut est, optime certe docet cur test mu omiserint.) al .. B(C^o
vdtr)DL 1. 131. 2.^{pe} e f q^o** per sax cop sah arm syr pers ar Eus¹ (et¹
ex edd²) Naz om (Ln 49. : at in promptu est cur omiserint, non item
cur addiderint. Ut alteri cum Cyr^{hr} sentiebant, ita alteris displice-

^{6 s.}
^{et 2, 1.} ἔγκυφ. 6 ^(2.5) Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺς ἐκεῖ ἐπλησθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ τεκεῖν αὐτήν, 7 καὶ ὄσκειν τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον, καὶ ἐσπαργάνωσεν αὐτὸν καὶ ἀνέκλιεν αὐτὸν ἐν τῇ φάτῃ, διότι οὐκ ἦν αὐτοῖς τόπος ἐν τῷ καταλύματι.

8 ^(2.10) Καὶ ποιμένες ἦσαν ἐν τῇ χώρα τῇ αὐτῇ ἀγραυλοῦντες καὶ φυλάσσοντες φυλακὰς τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὴν ποιμήν αὐτῶν. 9 καὶ ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου ἐπέστη αὐτοῖς καὶ δόξα κυρίου περιέλαμψεν αὐτούς, καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν. 10 καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἄγγελος Μὴ φοβείσθε· ἰδοὺ γὰρ εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην, ἣτις ἔσται παντὶ τῷ λαῷ, 11 ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον σωτήρ, ὃς ἔστιν Χριστὸς κύριος, ἐν πόλει Δαυεὶδ. 12 καὶ τοῦτο ὑμῖν τὸ σημεῖον, εὐρήσετε βρέφος ἐσπαργανωμένον κείμενον

bant coniuncta sponsa et uxor. Praeterea cf Protev 19, 1. εἶπον ἐγὼ Ἡ μεμνησθεμένη μοι. καὶ εἶπέ μοι Οὐκ ἔστιν σου γυνή; καὶ εἶπον αὐτῇ Μαριὰμ ἔστιν -- καὶ οὐκ ἔστιν μου γυνή, ἀλλὰ σύλληψαν ἔχει ἐκ πν. ἀγ.) | A(B?)D al ενκνω, EFGHKLMYΓAA al pler ενκ. (al aliq εγγ.)

6. εγενετο -- αὐτοὺς (be cum esset) ἐκεῖ .. D ως δε παργεινωστο | ἐπλησθησαν .. D ετελεσθησαν

7. αυτης .. b cff²-l Amb al om (Promiss nil nisi filium, ut Mt) | τη c. EFGHKMSYNTAA al pler Cyr^{hr} Chr² Eus^{ed} al .. AB DL al⁶ Eus (ex cdd² et alibi libere) Cyr (vdtr) om (Gb⁰ Ln 49. :: multo facilius omittebatur quam addebatur; ut nec v. 12., ubi et magis addendum videri poterat, multi [ex antiquissimis paucissimi] addiderunt.) Iust: ἐν σπηλαίῳ τινὶ σινεγγὺς τῆς κώμης κατέλυσε· καὶ τότε αὐτῶν ὄντων ἐκεῖ, ἐτετόκει ἡ Μαρ. τὸν ἡν καὶ ἐν φάτῃ (et. hoc probat τῇ a Mcopotius scriptum quam aliena manu illatum esse) αὐτὸν ἐτεθείκει. Protev 22, 2. (nexu diverso a Lc) ἔθηκεν ἐν φάτῃ βοῶν (ita cdd pler; al² ε. τη φα. τῶν βο., al¹ ε. τη φα.) | διοτι .. F⁶ στι

8. και ποιμ. .. D itpl^{er} syr ποιμ. δε | τη αυτη .. D⁶ c^{acr} ταυτη, item itpl^{er} cop syr (F 33. 69. εν τη αυτ. χ.) | φυλακας .. D 131. 242. praem τας | ἐπι την ποιμήνην .. KH al² ε. τη -μνη, 1. ε. της -μνης

9. ιδου (et. itpl^{er} vg cop sytr^{tr} al) .. BL e g¹ go sah syr^{hr} arm aeth Eus om | κυριου pr .. r y^{acr} e om | κυριου sec (Gb⁰) .. D 67. (antea η δοξα) 209. bff²-l om (item Or liberrime) .. ce vg syr^p ms pers sax Eus θεου | φοβον μεγαν .. B σφοδρα

10. φοβισθε (AUG etc -σθε) .. K al φοβησθε | γαρ .. F om | EK al ευαγγελίζομαι | εστας .. D add και

11. ος (F δ) εστ. (118. om ο. ε.) ἡν (Or¹ om ο. ε. χ.) κυριος (syr^{hr} -ου, d e Cyp Iesus [e add dominus], 71. g^{acr} om) | δαυειδ: cf ad Mt 1, 1.

12. το (B 180. om) σημειον .. D add εστω | ευρησετε (A -σθε): ΔΛΑ al mu -στας | κειμενον c. AEFHGKMUYTAA al pler a cop¹ .. BLP 1. 33. 122.* 254. 2. ps (al?) itpl^{er} vg go cop² sytr^{tr} al Eus Cyr Promiss al και κειμ. (Ln [και] κειμ.) .. D 68. om

ἐν φάτῃ. 13 καὶ ἐξαίφνης ἐγένετο σὺν τῷ ἀγγέλῳ πλῆθος στρα-
τίας οὐρανόθεν αἰνούσαντων τὸν θεὸν καὶ λεγόντων 14 Δόξα ἐν
ὑψίστοις θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνῃ ἐν ἀνθρώποις εὐδοκίας. 15 Καὶ
ἐγένετο ὡς ἀπῆλθον ἀπ' αὐτῶν εἰς τὸν οὐρανὸν οἱ ἄγγελοι, καὶ οἱ
ἀνθρώποι οἱ ποιμένες εἶπον πρὸς ἀλλήλους Διέλθωμεν δὴ ἕως
Βηθλεὲμ καὶ ἴδωμεν τὸ ῥήμα τοῦτο τὸ γεγονός ὃ ὁ κύριος ἐγγώ-
ρισεν ἡμῖν. 16 καὶ ἦλθαν σπεύσαστες, καὶ ἀνεύραν τὴν τε Μα-
ριάμ καὶ τὸν Ἰωσήφ καὶ τὸ βρέφος κείμενον ἐν τῇ φάτῃ· 17 ἰδόν-
τες δὲ διεγνώρισαν περὶ τοῦ ῥήματος τοῦ λαληθέντος αὐτοῖς περὶ
τοῦ παιδίου τούτου. 18 καὶ πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν περὶ

12. *ev* (Gb Sz) c. ABDEF^gGHLMP^hSUV^gGA al plus¹⁰⁰ Eus Cyr .. ζ add τη
c. F^g*K al aliq
13. AKLPA al ἐξεφνης | οὐρανοιου .. D^g* d -του
14. *ev* sec (et. Or^g Eus Ath Bas Cyr^h Cyr al mu, item g¹-d δ am ing for
harl Or^{int}¹ Hier¹, item go cop etc) .. eod ap Erasm it^{pl}er vgd
etms mu Ir^{int} Aug Hier¹ Hil Amb al mu om, nec exprim syr persP ..
cop syr persP arr syrP c. ob. practm και | εὐδοκίας c. AD it vg go sax
Cyr^h Ir^{int} Or^{int}² Amb Aug Hier Epiphcanc rell Lat omn .. ζ (49.)
εὐδοκία c. BEGHKLMPSUV^gGA al ut vdr omn (item in hymno matu-
tino A et o^d) cop syr^{utr} al Or^g Eus Ath Bas Cyr Chr al (: : incredi-
bile est εὐδοκίας a correctore profectum esse, εὐδοκία vero facile se
offerebat. Praeterea lectio a nobis recepta ab ipso sensu imprimis
commendatur; aptissime enim hymnus iste duobus membris absolvi-
tur, quorum alterum verbis δοξα usque θεω, alterum [KPA ante *ev*
non interpg] verbis και επι usque εὐδοκίας continetur.)
15. οἱ ἄγγελοι .. D (item sl²-pe) ante απ αιτων, item 13. 28. 33. 69.
c^{ser} al^g b c e ff²-l q (sed hi it^g angelω) ante εις, al⁷ om εις τ. ουρ., γ οἱ
εκ τ. ουρανων ἄγγελοι | και οἱ ἀνθρωπ. c. ADEGHKLMPSUV^gGA al
longe pler q go syrP aeth .. vl. 1. 130.στ et lat c^{ser} 2. pe al² it^{pl}er vg
cop sah arm syr perss arP sax Eus Aug om (Ln [και οἱ ἀνθρ.])! εἶπον
(L - παρ) πρ. ἀλλ. .. B 2. pe ελαλιον πρ. ἀλλ., item it^{pl} (non ceq) vg
loquedantur ad invicem (g¹- add dicentes, a b ff²-l et dicentur!) | τως .. P
245. 258. y^{ser} add εις (for al usque in) | ἴδωμεν (A eid.) .. MP al ἰδομεν
(P eid.) | γεγονος (D^g* h^{ser}* -τως) .. Eus γενομενον | ELG al ἐγνωρῆσεν |
ημιν .. Γ om
16. ἦλθαν c. B^g*L .. ζ (Ln 49.)-θον c. AB^g*DEGHKLMPSUV^gGA etc | σπει-
σαντες .. D 61. γδοντες | ἀνεύραν (-ραν c. B^g*L; ζ Ln -ρον c. rell ut
vdr omn) .. DL 1. 13. 69. 2. pe al¹⁰ Eus ευρον (L -ραν, c^{ser} ηρι.) | τε
.. D Eus om (item it vg etc) | μαριαμ .. D Eus^{cod}-ριαν | τη .. H c^{ser}
44. *ev* om
17. διεγνώρισαν (ELG al mu -ρησαν) c. AEGHKLMPSUV^gGA al pler .. BDL
al^g Eus γνωρισαν (Ln) | τούτου .. DA 1. al aliq a ef cop al om
18. ακουσαντες .. D (de audiebant) c^{ser} ακουοντες | ἐθαύμασαν .. DF
241. 2. pe -μαζον (et. K sub σ latentem habet ζ.)

τῶν κληθέντων ὑπὸ τῶν ποιμένων πρὸς αὐτούς· 19 ἡ δὲ Μαρίαμ πάντα συνετίθει τὰ ῥήματα ταῦτα συμβάλλουσα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. 20 καὶ ὑπέστρεψαν οἱ ποιμένες δοξάζοντες καὶ αἰνούντες τὸν θεὸν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἤκουσαν καὶ ἴδον καθὼς ἐλάληθῆ πρὸς αὐτούς.

- ^{•Lev 12, 3.} 21 Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν ἡμέραι ὀκτῶ τοῦ περιτεμεῖν αὐτὸν, καὶ ἐλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦς, τὸ κληθὲν ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου πρὸ τοῦ συλλημφθῆναι αὐτὸν ἐν τῇ κοιλίᾳ.
- ^{•Lev 12, 4.} 22 Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ καθαρισμοῦ αὐτῶν, κατὰ τὸν νόμον Μωϋσέως, ἀνήγαγον αὐτὸν εἰς Ἱερουσόλυμα παρα-
^{•Ex 13, 2.} στήγειν τῷ κυρίῳ, 23 καθὼς γέγραπται ἐν νόμῳ κυρίου ὅτι πᾶν
^{•Lev 12, 8.} ἄρσεν διανοῖον μήτραν ἁγίον τῷ κυρίῳ κληθήσεται, 24 καὶ τοῦ

19. *μαριαμ* c. AEGHKLMPSUVΓΔΔ al ut vdr om cop¹ .. BDR cop² Eus -*μα* (Ln) | *παντα* (2.P^o om) *συνετιθει* (et. Eus) .. DX a^{scr} 129. it vg al *σινετ. παντ.* | *ταυτα* .. B 77. 129. 225. a^{scr} om | DFX *συμβαλλουσα* .. K* al mu *συβαλουσα* | *αυτης* .. B 33. *εαιτης*
20. *υπεστρεψαν* (Gb Sz) c. unc om (R *υπετρεψ.*) et al¹⁵⁰ *ferē* .. ε *επιστρεψ.* c. minusc non ita mu | *ιδον* c. AD*HKLEUVXΓΔΔ al pm :: ista forma ubi tanta auctoritate excellit, quod maxime in Lc passim fit, omnino edenda est. Cf 5, 2 et alibi. Item Mc 16, 5. Io 9, 1. etc. .. ε (Ln 49.) *ειδον* c. BD**KGMPS?U al pl | *καθως* .. G add *και*
21. *επλησθησαν* (al pauc *επληρωθ.*) .. D *συντελεσθησαν*, item *consummati unti* it^{pl} vg | *ημεραι* (D al²⁵ *ferē* syrp^{ms} Eus praem ai) *οκτω* (D syrp^{ms} praem ai, Eus om) | *του* .. X το | *αυτον* (Gb Sz) c. ABF^wKLK SUXΔΔ al¹⁰⁰ *ferē* it^{pl} am fu for ing per mt al go cop syrp al Andre^{ret} Thph Orint .. ε *το παιδιον* c. DEGHMV al pm eg² vg^{ed} et gat ém al syr al, item Γ *αυτο το παιδ.* | *και* .. D 13. 69. 124. 346. it^{pl} (non e q nec Orint) vg cop² al om | *εκληθη* .. D *ωνομασθη* (d *nominatum est*) | *συλλημφθηναι* (D *σιπλη-*, L *σιλη-*) c. ABDLXΔ .. ε *συλληφθ.* c. EGH KMSUVΓΔ al ut vdr om | D *εν κοιλια μητρος*
22. *αι* (B 242. om) *ημερ. του* (B* om) | *αυτων* (et. ε Wist Gb Sz) c. ABE GHKLMRSUVXΓΔΔ al pler q go cop¹ syru^{tr} al Ath Cyr^{dis} Nyss Orint^{dis} Hier .. D al⁶ Ps-Ath *αυτου* (Gb'), item ε^o (1624, 1633. al) *αυτης* c. perpaucis minusc (ut 76.) ar^o ar^o cat al, item *eius* it^{pl}er vg (et. 130.^{lat}) pers^w Aug .. 436. x^{scr} y^{scr} cop² Amphil Ir^{int} om | *κατ. τ. νομ. μωυσεως* (*μου-* c. BDKRXΔ al pm; ε *μω-* c. AEGHLMRSUVΓΔ al pl; praeterea cf ad Mt 8, 4. Mc 12, 19 et 26. et alibi) .. Ir^{int} om | *αυτον* .. X al aliq (maxime evgl, et. slc^{dd}) Nyss *οι γονεις το παιδιον* ἱ (cf v. 27.) | *τω* .. D om
23. *νομω* c. ABEGHKLMRSUVXΓΔΔ al pler Ath Nyss .. DF^w praem *τω* (Ln ex errore de B) | *τω κυριω* .. D om *τω*
24. *του* .. A *το* | *εν νομ. κυρ.* .. Γ f^{scr} om | *νομω* c. AEF^gGHKMRSUVXΔ al pler Ath Nyss .. BDL 2.º 55.^{ev} praem *τω* (Ln 49.) | *νοστους* (Gb') c.

δοῦναι θυσίαν κατὰ τὸ εἰρημένον ἐν νόμῳ κυρίου, ζευγὸς τρυγόνων ἢ δύο νοσοῦσας περιστερῶν.

25 Καὶ ἰδοὺ ἦν ἄνθρωπος ἐν Ἱερουσαλὴμ ᾧ ὄνομα Συμεὼν, καὶ ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος καὶ εὐλαβής, προσδεχόμενος παρακλήσιν τοῦ Ἰσραήλ, καὶ πνεῦμα ἦν ἅγιον ἐπ' αὐτόν· 26 καὶ ἦν αὐτῷ κερημματισμένος ὑπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, μὴ ἰδεῖν θάνατον πρὶν ἢ ἰδεῖ τὸν Χριστὸν κυρίου. 27 καὶ ἦλθεν ἐν τῷ πνεύματι εἰς τὸ ἱερόν· καὶ ἐν τῷ εἰσαγαγεῖν τοὺς γονεῖς τὸ παιδίον Ἰησοῦν τοῦ ποιῆσαι αὐτοὺς κατὰ τὸ εἰδισμένον τοῦ νόμου περὶ αὐτοῦ, 28 καὶ αὐτὸς ἐδέξατο αὐτὸ εἰς τὰς ἀγκάλας καὶ εὐλόγησεν τὸν θεόν καὶ εἶπεν 29 Νῦν ἀπολύεις τὸν δούλόν σου, δέσποτα, κατὰ τὸ ῥημά σου ἐν εἰρήῃ, 30 ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν σου, 31 ὃ ἠτοίμασας κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν, 32 φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν καὶ δόξαν λαοῦ σου Ἰσραήλ.

ΒΕΡ^aΘΗΣΥΔ al¹⁰ fere .. ζ (Ln) νοσοσ. c. ΑΔΚΛΜΒΥΧΓΑ al pler Ath al (: Phryg νοσοσός, νοσοσόν, ἀμφοῖν λείπει τὸ ε· διὰ τοῦτο ἀδόκιμα. λέγει οὖν νοετόσ, νοεττόν, ἵνα ἀρχαῖος - et. additur Ἀττικὸς - φανή. Cf et. Lc 13, 34.)

25. ἰδοὺ .. D go syr aeth al aliq om | ἦν (F^w 243. om) ἀνθρωπ. c. ΑΔΕ ΓΗΚΛΜΒΣΥΝΧΓΑ al pler a c e q per go cop al .. B bfl vg al ανθρ. ην | σιμειων (et. it vg^{odd} pl cop go etc) .. B(? non item v. 34.) vg^{ed} et^{edd} aliq (et. v. 34. ubi accedit c) σιμειων | εὐλαβης .. ΚΓ al¹⁵ fere syr^P mg εὐσεβης | του .. L 1. 22. 243. 248. 44.^{ev} x^{cor} yscr Did τῶ | ἦν (1. 131. 10.^{pe} om) ἁγιον (Gb Sz) c. ΑΒΕΓΗΚΛΜΒΣΥΝΧΓΑ al pler e (sp. erat in eo sa.) sl (cop ην πν. αγ.) .. ζ αγ. ην c. D al pauc it^{pler} vg al Cyrhr Nyss

26. και ην αυτω κερμ. .. D κερημματισμενος δε ην, item b e ff² g¹ q re- sponsum autem (e enim) acciperat (b - p^{it}) | πριν η (al plus¹² om η) .. ΒF^w 36. Nyss Cyrhr cod πριν αν, LBK (33.?) πριν η αν (L ηνα) .. al aliq Did εως αν | ιδη (Γ ιδει) .. κ 69. 124. 2.^{pe}* al¹⁰ fere Cyrhr¹ (et alibi edd fluct) ιδειν | κυριου (27.^{**} om) .. Δ cop it^{aliq} -ριον (sig^{em} τ. $\overline{\chi\pi}$ και κυριον)

27. εἰσαγαγεῖν .. Δ d^{scr} al pauc εἰσαγεῖν | εἰδισμενον (ΑΥΧ al ηθισμ.) .. D εθος (it^{pler} vg consuetudinem, e legem)

28. αυτο .. ΜΥΓΑ 13. 69. 124. 131. 262. al plus⁸⁵ go (it vg al cum sed praecedente puerum, vel similiter) Cyrhr² Nyss αυτον | εις τ. ακαλα. c. BL 72. 229.* 2.^{pe}* a bl Or (vdtr, libere) Did Cyrhr¹ .. ζ add αυτου (Ln [αντ.]) c. ΑΒΕΓΗΚΛΜΒΣΥΝΧΓΑ al pler it^{pm} vg go cop al Cyrhr¹ Nyss Ir^{int} al | ευλογησεν .. ΔΓ al aliq Cyrhr¹ ηυλογ.

30. εἶδον c. ΒΔΕΓΗΜΟ^{bs}?ΥΓΑ al pl .. ΔΚΛΟ^{do}ε^{vx} al mu ἰδον

31. πατρων των λαων .. ο^d πατρος του λαου

32. εθνων .. b e Ir^{int}¹ (ex edd pler) oculorum .. D om | D ισραηλ (cf ad 1, 54.), item b d israhel, ef israhel

33 και ἦν ὁ πατήρ αὐτοῦ καὶ ἡ μήτηρ θαυμάζοντες ἐπὶ τοῖς
 λαλουμένοις περὶ αὐτοῦ. 34 καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς Συμεὼν καὶ
 εἶπεν πρὸς Μαριάμ τὴν μητέρα αὐτοῦ Ἰδοὺ οὗτος κεῖται εἰς πτω-
 σιν καὶ ἀνάστασιν πολλῶν ἐν τῷ Ἰσραὴλ καὶ εἰς σημεῖον ἀντι-
 λεγόμενον. 35 καὶ σοῦ δὲ ἀντὶς τῆς ψυχῆς διελύσεται ῥομφαία,
 ὅπως ἂν ἀποκαλυφθῶσιν ἐκ πολλῶν καρδιῶν διαλογισμοί. 36 Καὶ
 ἦν Ἄννα προφῆτις, θυγάτηρ Φανουὴλ, ἐκ φυλῆς Ἀσήρ· αὐτὴ
 προβαθηνκία ἐν ἡμέραις πολλαῖς, ζήσασα ἔτη μετὰ ἀνδρὸς ἐπιτά
 ἀπὸ τῆς παρθενίας αὐτῆς, 37 καὶ αὐτὴ χίρα ἕως ἑτῶν ὀγδοή-
 κοντα τεσσαράων, ἣ οὐκ ἀρίστατο ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ νηστείας καὶ δεύ-

33. ο (157. aeth praem ἰωσηφ) πατ. α. κ. η μητ. (L 181.? 157. cop sah al
 Cyr^{hr} add αὐτου) c. (Gb) BDL 1. 131. 157. g². vg 130.^{lat} sax cop sah
 arm syrP^{ms} (White notat pro ἰωσ. κ. η μητ. αυτ. parentes eius, sed
 cdd Adl pater eius pro ἰωσ.) aeth Cyr^{hr} (add: ὅπερ ἀρπάξουσιν αἰρε-
 σιωτῶν παῖδες, ἐξ ἀνδρὸς αὐτῶν καὶ γυναικῶς γεγενῆσθαι λεγόντες)
 Or^{nt} (addit: quae igitur causa exstitit ut eum qui pater non fuit patrem
 esse memoraret? Similia Or in cat^{ox} p. 26.) Hier (addit: licet tu [adv.
 Helvid. scribit] mira impudentia haec in Graec. edd. falsata contendas,
 quae non solum omnes praene Graeciae tractatores in suis voll. relique-
 runt, sed nonnulli quoque e Latinis ita ut in Graecis habentur assumpserunt.
 Nec necesse est nunc de exemplariorum varietate tractare, cum
 omne et V. et N. scripturae instrumentum in Lat. sermonem exinde trans-
 latum sit, et multo purior manere credenda sit fontis unda quam rivus.)
 Aug .. ε (Ln Gb'') ἰωσηφ (A al⁵ ο ἰωσ.) καὶ η μητ. αὐτου (38. al^{rom}
 om αυτ.) c. AEGHKMSUVΓAA al pler a b c f f² g¹ l q go syr perss arr
 Phot Thph Helvid (teste Hier, vide ante) Hil

34: Γ ηυλογησεν | μαριαμ .. D -ριαν | και αναστας. (et. Or Tert al) ..
 D it^{all}q vg (sed am fu ing em al mu om in) κ. εις αναστ.

35. και σου δε (et. a e go Or Chron) .. BL itP^l vg cop al om δε (Ln [δε])|
 ar (15. 435. 2.P^o om) αποκαλυφθωσιν .. D ανακαλυφθ. | εκ (et. vg e f
 al) .. D om, item (multorum cordium) itP^l gat syr al Hil al

36. ην .. D b syr om | προφητις .. EKLUT 1. al mu -της | αυτη .. D
 130. 254. praem και (similliter syr persP illa quoque) | ετη με. (124.
 229.** r^{cor} add του) ανθρ. επιτα c. EHMBSVTA 1. al pler bc .. BGLXA
 al⁶ itmu vg go cop syrP Nyss Amb μετ. (B? add του) ανθρ. (B** vν
 pm add αυτου) ετη επι. (Ln 49.), item ADK al⁷ f² syr ετη επι. (2.P^o
 επι. ετ.) με. (11. add του) ανθρ. | παρθενιας .. ADEMKA al -νιας

37. αυτη: ita vel (ut EHKΛ) αυτη EHKMUA tisch²² al pl, item e (et ipso)
 .. ε (Ln) αυτη: ita G tisch² al, item et haec itP^lvg | εως c. ABL 33.
 120. f f² g¹⁻² vg (et. δ) cop sah arP Aug .. ε ως c. EGHKMSUVΓAA al
 pler syru^{tr} al Nyss .. D abce l q go aeth ar^o ar^o al^{rom} Hier Amb
 om | ὀγδοηκοντα τεσσαρων: sic EKA etc; MΓ 1. al ὀγδοηκοντα τεσσα-
 ρων | αλω c. AEGHKMSUVXΓAA al ut vdr om Nyss, item (discedebat
 de templo vel similiter) it vg go etc .. BDEF^wL cop Const om (49. ::

οσον λατρεύουσα νύκτα και ημέραν. 38 και αυτη αυτη τη ωρα επιστασα ανθρωπολογειτο τω κυριω και ελαλει περι αυτου πασιν τοις προσδεχομενοις λτρωσιν Ιερουσαλημ.

39 Και ως ετελεσαν απαντα τα κατα τον νόμον κυριου, Μ. 1, 2, 21. υπεστρεψαν εις την Γαλιλαιαν εις πολιν εαντων Ναζαρεθ. 40 το 1, 10. δε παιδιον ηξσαν και εκραταιουτο πληρουμενον σοφιας, και χαρις θεου ην επ' αυτο.

-τατο απο) μερου .. D ναου | δεησεων: ita ΔΕΧΓΑΔ etc; ΔΚΛΜΥ etc
-σι (ita et. Ln) | Δ νυκταν, Η* νυκτας | ΔΓ al alii ημέρα

38. αυτη (ita prorsus vel αυτη ΕΗΚΜΥΓΑ, item vg itpl^{er} go; sed αυτη exprim e syr^{utr}) c. ΕΓΗΚΜΣΥΓΑ 1. al pler Nyss, item (et haec ipsa hora vg itpl^{er}; e et ipsa illa hora; c orans pro hora stans) it vg go (om και) syr^{utr} al .. ABDLXA 22. 27.** 33. 59.* 61. 114. 157. p^{scr} (sequente αυτη) cop aeth arr Thph om (Ln 49. :: at multo probabilius est ut molestum electum esse, passim et. ex incuria praetermissum, quam studioso illatum). Praeterea Δ om τη, k^{scr}** αυτη. | ΗΓ al mu (bdfh k^{xscr}) ανθρωπολογειτο | τω κυριω c. ΔΕΓΗΚΜΣΥΒΧ**ΓΑΔ al ut vdr omn itpl^{er} vg go syr^{utr} aeth al Const .. BDLX* a (vdr deum dominum habere) cop syr^p ms arr pers^p Nyss (Iri^{nt} libere alludens) τ. θεω (Ln 49. :: at θεω explicatius substitutum est pro κυριω) | F^w δεχομενοις | ιερουσαλημ (Gb' prob Schu) c. B 1. 72. 114. 229.* 6. pe (2. pe* om plane) bceff² g² lq am for fu em ing iac mt per tol (al pl, cf Sanfl) go cop sah syr arm sax Iri^{nt} Hier Ang Bed (similiter ed ap Lcbrus a g¹ vged arr pers^s του ισραηλ) .. ε εν μερουσ. c. ΔΕΓΗΚΛΜΣΥΒΧΓΑΔ al pler gat syr^p al Nyss (similiter al alii Const Phot 130. lat εν τω [et. omittitur] ισραηλ)

39. Η ετελεσαν | απαντα .. F^wLX al παντα | τα .. DLΑ 1. 13. 69. 2. pe al¹ om (it vg omnia secundum [a quemadmodum] legem, unde non satis appareret utrum τα expressum sit necne. Similiter go al) | κυριου (c^{scr} μουσεως) .. Γ 1. 131. Thph om | εις πολιν c. BD* 1. (al ut vdr; Wtst plane praetermisit) .. ε ε. την πολ. c. AD**ΕΓΗΚΛΜΣΥΒΧΓΑΔ al pler | εαντων c. ABDEGKLMVXΑ 1. 11. 33. 69. al plus⁶⁵ .. ε αυτων (sed Η etc αυτ.) c. (F^w e sil.) Ηs(e sil.)ΓΑ al pm | ναζαρεθ (et. c^o 1624. 1633. etc) c. B²DEGHMUVΓΑ al pl; item Δ -ραθ .. ε (et. Wtst Gb Sz Ln) -ρετ c. B²*KLS(e sil.)X al mu, item Δ -ρατ. Praeterea D a add καθως ερεθη (D^{**} ερηθη) δια του προφητου οτι ναζωραιος κληθησεται (: e Mt 2, 23.)

40. παιδιον .. D add ε | ηξσαν (D* -τετο) κ. εκρατ. (D bce εκρατ. κ. ηξε. :: 1, 80. ordo verborum non fluct) c. BDL itpl^{er} vg cop sah arm pers^w Cyralex (teste catox: ο ευαγγ. Ιηη ηξσαν και εκρατ., και τα εξης. δια τουτο περι τον κατα σαρκια χρη νοειν ταυτα· σωματικως γαρ ηξσαν κ. εκρ., των μελων συναδρνομενων τη αυξησει. Eadem Tit?, item 255. schol 256. schol) Geometr (in cat^{ra} singula illustrat) Ori^{nt} (De Iohanne: Puer autem crescebat et confortabatur, et tamen non additur: et replebatur sapientia, sed confortabatur spiritu. Hic

41 Καὶ ἐπορεύοντο οἱ γονεῖς αὐτοῦ κατ' ἔτος εἰς Ἱερουσαλήμ
τῇ ἑορτῇ τοῦ πάσχα. 42 καὶ ὅτε ἐγένετο ἑτῶν δώδεκα, ἀναβαινόν-
των αὐτῶν κατὰ τὸ εἶθος τῆς ἑορτῆς, 43 καὶ τελειωσάντων τὰς
ἡμέρας, ἐν τῷ ὑποστρέφειν αὐτοὺς ὑπέμεινεν Ἰησοῦς ὁ παῖς ἐν
Ἱερουσαλήμ, καὶ οὐκ ἔγνωσαν οἱ γονεῖς αὐτοῦ. 44 νομίσαντες δὲ
αὐτὸν εἶναι ἐν τῇ συνοδίᾳ ἦλθον ἡμέρας ὁδὸν καὶ ἀνεζήτουν αὐτὸν

vero de domino: Crescebat, inquit, et confortabatur, et replebatur sapientia, et gratia dei erat super eum.) Aug Amb Gaud .. ε (Gb⁹⁰) add πνευματι (: ex 1, 80.) c. ΔΕΘΗΚΜΒΟΥΧΓΔΑ al ut vdr omn fq go syr^{utr} al (aeth pers^p πν. αγω), item per syr^{hr} ηλκμα (ex 2, 52.) | σοφιας c. ΔΕΘΗΚΜΒΟΥΧΓΔΑ al pler Cyr^{alex} (ut ante) .. BL 33. 157. 44.^{ev} -φια (49. :: utraque constructio ex usu est Ni Ti; nec dat. ut Rom 1, 29. 15, 13. 2 Cor 7, 4., nec gen. ut Rom 15, 14. 2 Tim 1, 4. fluct solet. In Act quidem non legitur nisi gen. 5, 28. 13, 52. item 2, 28.) | επ αυτο c. ΔΒΕΓΗΛΒΥΓΔΑ al pl .. m al² επ αυτον, kux al plus⁵⁰ Sync επ αυτω, D al pauc εν αυτω, item it^{mu} vg in illo (b c d l q gat Amb Gaud cum eo [illo 1]; sed a e super eum [illum e]) .

41. και επορ. . . D επορ. δε και | οι γονεις αυτου (et. efg² q vg) .. a bc ff²·g¹·l ioseph et maria (c ff²· add mater eius) | τη εορτη . . D praem εν (item it^{pler} vg)

42. γενετο ετων . . DL ενεετο αυτω ετη, item et cum facti (a om) essent illi anni a bl q arm Amb | 1. 131. δεκαδυο | αναβαινοντ. (c. ΔΒΚΛΧ 33. 72. 114. 20.^{ev} 2. p^o c^{scr}, item ascendentibus illis vg fq al; ε αναβαυτ. c. ΕΓΗΜΒΟΥΥΓΔΑ al pler, item ascenderunt vel et ascendiss. it^{pl}) αυτων . . D e ανεβησαν οι γονεις αυτου (haec add et. c) εχορτες αυτου. Praeterea haec absque εις ιεροσολ. dedimus (Gb⁷ prob Schu) c. BDL 125. 219. 248. cop sah syr pers^p .. ε (Ln) add εις ιεροσολυμα c. ΔΒΕΘΗΚΜΒΟΥΧΓΔΑ al pler (218. post εορτης) it (e ante εχορτες αυτου) vg go syr^p al | της εορτης . . DX a c e add των αζυμων

43. τελειωσαντων . . D 6. p^o τελεισαντων | υπεμεινεν . . D 1. 33. al⁵ Cyr^{alex} cat ox Thph 237. schol απεμ., 254. επεμ., al² εμεινεν | εν .. r 47.^{ev} εις | ιερουσαλημ . . ε ισραηλ (confusis compendiis) | ο παις . . D it^{mu} vg cop al ante τῷ (et. alterutrum omittitur) | εγνωσαν οι γον. αυτ. (Gb⁷) c. BDL 1. 13. 33. 118. 131. 157. 209. c^{scr} a e vg 130. lat cop sah arm syr^{hr} syr^p ms Hier .. ε εγνω (a al pauc f ff²·g¹· go εγνωσαν) ιωσηφ και (g^{scr} ουδε) η μητηρ αυτου (l mater eius neque ios.) c. ΔΒΕΘΗΚΜΒΟΥ ΧΓΔΑ al pler it^{mu} go syr^{utr} al

44. νομισαντες (κα -ζορτες) δε . . D και νομ., hceff² go cop² om δε | αυτ. (y^{scr} om) εινας ε. τ. συνοδ. c. BDL 1. 33. 124. 209. item illum esse (a e esse cum) in comitatu it^{pler} vg .. ε αυτ. (al aliq post συνοδ. pon) ε. τ. συνοδ. εινας c. ΔΒΕΘΗΚΜΒΟΥΧΓΔΑ al pler. Item ev. Thom. Gr. A ἐνόμισαν αυτ. εν τ. συν. εινας. | ημερας οδον . . D οδ. ημερ., item it^{pler} (e sic: Venierunt autem domi et quaesierunt eum inter etc) vg al. Item ev. Thom. Gr. A οδον ημερ. μιᾶς (unius add et. d) | ανεζητουν . . MR

IV.

1 (15.²) Ἰησοῦς δὲ πλήρης πνεύματος ἁγίου ὑπέστρεψεν ἀπὸ Mt 4, 1-11. Mc 1, 12 s. τοῦ Ἰορδάνου, καὶ ἦγετο ἐν τῷ πνεύματι ἐν τῇ ἐρήμῳ 2 ἡμέρας τεσσαράκοντα πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ διαβόλου. (16.⁵) καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, καὶ συντελεσθεῶν αὐτῶν ἐπέιασεν. 3 εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ διάβολος Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, εἰπέ τῷ λίθῳ τοῦτῳ ἵνα γένηται ἄρτος. 4 καὶ ἀπεκρίθη πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς •Daut s, s.

teste 56 et Iac^{sa}rus 57 (addit numerari tantum 55 viderique unum [?] nomen a scribis praetermiss.); item Iac^{sa}rus a Chr. ad Nath. 42.

- IV. 1. πληρ. (F^w add ων) πνευμ. αγ. (Schu prob) c. BDEF^wKL 1. 11. 33. 131. 209. al plus³⁰ it vg cop syr^{tr} arm al Amb al .. ε πν. αγ. πληρ. c. AΘHKMSUVΓA al pl go al (: in Actis in similibus locutionibus ubique πλήρης ante gen. positum est, ut 6, 3. 5. 8. 7, 55. 9; 36. 11. 24.) | εν (e^{scr} om) τω (11. 225. Did om) πνευμ. (ac vg^{ed} a spirítu) .. 107. b Eus^hbere om (g^{scr} post εις τ. ερ.) | εν τη ερημω c. BDL abg¹ q em fu harl mt sah .. ε εις (Did επι) την ερημον (: ut Mt et Mc) c. AΘHKMSUVΓA al ut v^dtr omn e of g² l vg (et. am for al) al (Did) Eus^hbere
2. τεσσαρακοντα c. AB²LA .. ε (Ln) τεσσαρακ. c. B^{**}DΘGHKMSUVΓA etc. Praeterea γ g^{scr} 7.p^o aeth add και νυκτας τεσσαρακοντ. (: e Mt) | υπο (α⁺ απο) τ. διαβ. (D 243. e σατανα. Ita e et. v. 3.) | συντ. αυτων (Gb^w) c. BDL abceg¹⁻² l vg 130.1st sah cop arm aeth pers^w Cyr¹ (Nm in commun. ed. Mai. v^{scr}. habet) Bed .. ε add υστερον c. AΘHKMSUVΓA al ut v^dtr omn go syr^{tr} cop d² al (: at ita Mt lectione non fluct) | v verba κ. ουκ εφ. ουδ. supplet in mg; Eus^hbere κ. ουδεν εφ. εν etc
3. ειπ. δε c. BDL 1. 33. 67. 130.5^r itpl^{er} vg cop (for sah om δε) Amb .. ε και επι. c. AΘHKMSUVΓA al pler (157. και επι. δε) eq go syr^{tr} al Thdrt (: ita Mt nec fluct lectio) | τω λιθω (a lapídiu) -- γενητ. αρτος (a fiant panes) .. D 31.9^v tol Thdr^{mops} Cyr ινα οι λιθοι ουτοι αρτοι γενηται (: e Mt)
4. και (130.5^r sah om) απεκρι. (13. απ. δε) πρ. αυτ. (13. cop sah αυτω, 130.5^r om) ο (α om) ω (α eefg² add - et. Ln - λεγων, abñ² g¹ q et dicit) c. BL(Δ) 13. 33. 130.5^r (it) vg cop sah .. ε κ. απεκρι. ω (M 1. al²⁵ fere o ω) πρ. αυτ. (69. 124. 346. al αυτω) λεγων (al pauc om) c. AΘHKMSUVΓA al pler go syr^P (syr Beap. Ies. et dicit. ei) al .. D (tol) και αποκριθεις (tol add αυτω) ο ω ειπεν (: minus usitatum est αποκριθη c. πρ. αυτ. coní. Addi solet λεγων c. αυτ. vel πρ. αυτ., item και ειπεν, ac plerumque dicitur αποκριθεις ειπεν c. dat. vel etiam absque dat. Cf locos similes per totum Lc) | οτι .. D tisch 69. 124. al¹⁰ om (: ut Mt) | ο ανθρ. c. ABDEGLVA al pm cop sah .. F^wHKMSUVΓA al plus³⁰ om ó (Gb⁰⁰ :: cf ad Mt, ubi et. de LXX). Praeterea haec edidimus absque additamento c. BL cop^{schw} sah .. ε (Ln) add αλλ επι παντι ρηματι (al³⁰ cop d² al eiv¹ aeth ar^P Thph add εκπορευομενω δια στοματος) θιου c. ADEGHKMSUVΓA etc (: e Mt; cuius verba quod est in breuius contracta a plerisq. adscripta sunt, id prorsus ex more est

ῥήμα ὃ ἐλάλησεν αὐτοῖς. 51 καὶ κατέβη μετ' αὐτῶν καὶ ἦλθεν εἰς Ναζαρέθ, καὶ ἦν ὑποτασσόμενος αὐτοῖς. καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ διετήρει πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. 52 καὶ Ἰησοῦς προέκοπτεν σοφίᾳ καὶ ἡλικίᾳ καὶ χάριτι παρὰ θεῶν καὶ ἀνθρώπων.

III.

1 (a. 2) Ἐν ἔτει δὲ πεντεκαυδεκάτῳ τῆς ἡγεμονίας Τιβερίου Καίσαρος, ἡγεμονεύοντος Πορτίου Πιλάτου τῆς Ἰουδαίας, καὶ τετραρχούντος τῆς Γαλιλαίας Ἡρώδου, Φιλίππου δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ τετραρχούντος τῆς Ἰουραίας καὶ Τραχωνιτίδος χώρας, καὶ Λυσαιίου τῆς Ἀβιλιγῆς τετραρχούντος, 2 ἐπὶ ἀρχιερέως Ἄννα

51. καὶ ἦλθεν (h^{scr} - λθον, Did κατηλθ.) c. ABC**EGHKLSUVXΓΔΑ al fere om it vg syr^{utr} (et. syr^{cu}) go etc .. C^oDFW 28. cop persP arP om (Gb^o); aeth^{utr} et ab^{it} ante καὶ κατέβ., bl Amb om καὶ κατ. μετ αιτ. | ναζαρεθ (et. 5° 1624. 1633.) c. B^oDEGHMUNTA al pl, item C^o*A - ραθ .. 5 Wist Gb Sz Ln -ρετ c. B**KLS(e sil.)x al mu, item A - ροτ | καὶ η c. ABC^oKLSUVXΓΔΑ al pl it^{pl}er vg go syrP al .. C^o**DEGHM al⁴⁰ fere e cop syr^{sch} syr^{ou} η δε (Gb^o), item ev. Thom | πάντα τα ρημ. c. BCGE HLMUVXΓΔΑ al pler it^{pl}er vg syr^{utr} (syr^{ou} πα. ταυτα τα ρη.) al .. ADK 114. 253. 2.P^o a (go cop haec verb. omnia) τα ρημ. (a add εἰς) πάντα (AK 2.P^o απαντ., item al pauc; al² post ταυτ. pon) .. B 62. om τα ρημ. (ev. Thom. διετηρει πάντα τα γενομενα.) | ταυτα .. BDM a e om, hinc Ln [τα.]. Praeterea x al⁵ ac plur al add συμβαλλουσα (x -αλοισα), item sax post καφδ.

52. ἰδ .. Δ al⁵ ac plur Or² ο ἰδ | προεκοπτεν (-πτεν c. ACEKXΓΔΑ etc; D -πται, M^o -πτε, U al -πτε: ita et Ln): ita et. Amphil-Vict^{ant} Ath Thdr^t .. B add τη, L Or¹ εν τη | σοφια και ηλικ. (al pauc arm^{ed} om κ. ηλ.) c. ABCEGHKMSUVXΓΔΑ al ut v^{dr} omn fff² g¹⁻² vg go syrP al Or¹ al Aug al .. DL abce l q cop syr^{sch} et^{cu} et^{tr} al aliq Or¹ Eriph Ath Cyr Nyss Thdr^t ^{aepe} Amphil (προεκοπτεν οὖν κατὰ τὴν ἡλικίαν ἀνδρουμένον κατὰ φύσιν τοῦ σώματος· σοφία διὰ τοῖς παρ' αὐτοῦ τὰ θεῖα σοφιομένους· χάριτι, ἐφ' ἣ εὐφραινόμενοι προκόπομεν etc) Amb al ηλικ. κ. σοφ. | ἀνθρώποις (et. Or² al) .. D praem παρα

III. 1. δε (agnoscit et. Clem) .. HK^ox 28. 124. al²⁰ fere tol arm Eus² cat om | ηγεμονιας (AG -νεας) τερ. καισαρος .. X add αυγουστον | ηγεμονειουτος (et. Eus¹ etc) .. D Eus² Chron^{alex} επιτροπειουτος, it vg procuante | AD πιλατου | και τετραρχουτος (Eus tetr. δε, c ter τετραρχ. ut cop) της γαλ. ηρωδ. (AK ηρωδ. τ. γαλ.) .. D^{er} om και τετρ. τ. γαλ. (i. e. versus excidit in columna Graeca, postque pagina exeunte alteraque ineunte bis scriptum τετραρχ. τ. σοιρ.) | LA al ητουραιας .. cop ιδουμαιας | τραχωνιτ. .. K 48. ev ^{scr} τετραχων., e tetrachontidis, cop τετραχωνιτ. | αβιλιγης ut EGHKLS(e sil.)UNTA al pl q (abilaenae) em syr^{sch} et^{cu} al, item AB αβιλιγης, go abeloni .. CMVA

καὶ Καϊάφα, ἐγένετο ῥῆμα θεοῦ ἐπὶ Ἰωάννη τὸν Ζαχαρίου υἱὸν
 ἐν τῇ ἐρήμῳ. 3 (7.1) καὶ ἦλθεν εἰς πᾶσαν περιχώρον τοῦ Ἰουδαίου
 νου κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, 4 ὡς·
 γέγραπται ἐν βίβλῳ λόγων Ἠσαίου τοῦ προφήτου Φινὴ βοῶντος
 ἐν τῇ ἐρήμῳ Ἐκοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, ἐνθεῖας ποιεῖτε τὰς
 τρίβους αὐτοῦ· 5 πᾶσα φάραξ πληρωθήσεται καὶ πᾶν ὄρος καὶ

al mu Chron ἀβιλωνης, D** ἀβιλλωνης, e g¹⁻² vg (consentiunt cdd pler)
 cop syrP *abūlianae* .. D* ἀβιλλωνης, item a b e f f² *abūlianae* (e - *neae*),
 d *abillianensis*. Et aliter. | L τ. ἀβιλλωνης τε· reliquis tribus syllabis
 τραχυοντος ipsa prima ut vdr manu super lineam adscripta. | De
 Mcionis evglīi initio Tert: *anno quīntodec. principatus Tiberiani pro-*
ponit eum (al *deum*; Dial „κατήλθεν ὁ ἀγαθ. θεός“) *descendisse in*
cinuatam Galil. Capharnaum. Epiph: *En τῷ πεντεκαιδ. ἐτεῖ τιβερ.*
καισαρος (Dial *ἐπὶ τιβ. καισ. ἐπὶ τῶν χρόνων πύλατου*) καὶ τὰ ἐξῆς.
 Ir^{int} *dicens Iesum ab eo patre qui est super mundi fabricatorem deum,*
venientem in Iudaeam temporibus Pont. Pil. praesidis, qui fuit procurator
Tib. Caesaris. Hipp^{philos} *νομίζων χωρὶς γενέσεως ἔτι πεντεκαιδεκ.*
τῆς ἡμερ. τιβ. καισ. κατεληλυθότα αὐτὸν ἄνωθεν -- διδάσκειν ἐν
ταῖς συναγωγαῖς. Dial -- *ἐπὶ τιβερλου κατελθὼν ἐράνη ἐν κρημα-*
ταοίμ. Seqq usque 4, 16. praeterit Mcion

2. ἐπὶ αρχιερεως (Gb Sz) c. ABCDEF^w(testatur Wist tantum - *reως* pro
 -*reωv*) GHKLM^{suv}XΓΔΔ al pl be syrP sl Eus Epiph Th^{dr}c^{od} Syncell
 .. ε *ἐπὶ αρχιερεωv* c. minusc non ita mu it^{pl}er vg go cop al Chron |
 ανα .. H 28. 258. ανα | *καϊαφα* c. ABEGHKLM^{suv}XΓΔΔ al ut vdr omu
 q am fu go cop syr^{utr} al .. CD it^{pl}er vg *καϊαφα* (Ln :: at ita d it^{pl}er
 vg ubique) | *ἐπὶ* .. Δ 28. Or¹ *προς* | D *ιωαννην* | τον *ζαχ.* (Gb Sz) c.
 ABCDEFHKLM^{suv}XΓΔΔ al longe pl Clem Or Chron .. ε *τον του ζαχ.*
 c. G 2. P^o al Eus

3. *πασαν* c. ΔBL al pauc Or³ (: vdr comparandum cum 4, 37. *εις*
παντα τοπον της περιεχ. Alibi in simillima dictione artic. non fluct,
 cf 7, 17. 4, 14. Mt 3, 5. Mc 1, 28.) .. ε add *την* c. CDEFGHKLM^{suv}XΓΔΔ
 al pler Eus (it^{pl}er vg *omnem*; a *totam*)

4. ὡς .. C Eus καθως | βιβλω (et. Or Eus) .. B βιβλω | E* vdr *των*
λογων | *προφητου* (Gb") c. BDLA 1. 118. 124. it^{pl}er vg cop arm syr^{cu}
 Or Eus (: cf 3, 22.) .. ε add *λεγοντος* c. ACFGHKLM^{suv}XΓΔ al pler (13.
λεγων) f q syr^{utr} go al | *κυριων* (et. Or Eus Cyr) .. A al^b ac pler *του*
κυρ. | *αυτου* (et. Or collato eo quod habent LXX: *του θεου ἡμῶν*) ..
 DE^r *ημων*, syr^{sch} *etcu persp τω θεω ημων*, item (e Mt et Lc) Ir^{int} *dei*
 (edd³ *domini nostri*. Cyr: *τι δὲ βούλεται τὸ εὐθείας ποιεῖτε τὰς*
τρίβ. τοῦ θεοῦ ἡμῶν; Postea vero ὁ δὲ Ἰωάννης *εὐθ. ποιεῖτε τ. τρίβ.*
ἡμῶν· τοῦτο δὲ ἐστὶ τὸ εὐθείαν εἶναι τὴν ψυχὴν. Rursusque postea
πῶς εὐθείας αὐτοῦ τὰς τρίβ. ποιήσομεν;

5. *φαραγῆ*: ita BCD^fGKL^{**}MUXΓΔΔ etc .. AHL^{*X} al pm (aeflx^{scr})
 -*ραῆ* | *εὐθείας* c. BD 73. 258.* 32.^{ev} it^{pl} vg Or² (*ἀντὶ ἰσκού Εἰς*
εὐθείας [quod est LXX] *πληθυντικῶν εὐθείας*) Ir^{int} (*in directa*, sed
 cdd² *in directum*: hoc adhibe et. ad notam in Mt. Nimirum Ir sic: *de*

βουνοῦ ταπεινωθήσεται, καὶ ἔσται τὰ σχολὰ εἰς εὐθείας καὶ αἱ
 τραχεῖαι εἰς ὁδοὺς λείας· 6 καὶ ὄψεται πᾶσα σὰρξ τὸ σωτήριον
 Mt 3, 7-10. ⁷⁻⁹ τοῦ Θεοῦ. 7 ^(a.5) Ἔλεγεν οὖν τοῖς ἐκπορευομένοις ὄχλοις βαπτί-
 σθῆναι ὑπ' αὐτοῦ Γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φρεῖν
 ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς; 8 ποιήσατε οὖν καρποὺς ἀξίους τῆς
 μετανοίας, καὶ μὴ ἀρξήσθε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς Πατέρα ἔχομεν τὸν
 Ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι δύναται ὁ Θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων
 ἐργεῖραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ. 9 ἦδη δὲ καὶ ἡ ἀξίτη πρὸς τὴν ῥίζαν
 τῶν δένδρων κεῖται· πᾶν ὄν δένδρον μὴ ποιῶν καρπὸν καλὸν ἐκ-
 κόπτεται καὶ εἰς πῦρ βιάλλεται. 10 ^(9.10) Καὶ ἐπιρώτων αὐτὸν οἱ
 ὄχλοι λέγοντες Τί οὖν ποιήσωμεν; 11 ἀποκριθεὶς δὲ λέγει αὐτοῖς

quo [Ioh] iterum ait Mt, similiter autem et Lc Hic est enim etc, unde ad
 Mt eum [certe Ir^{nt}] quae Lucae sunt transtulisse apparet, quemad-
 modum et. in cdd Lat aliiq fit. Cf ad Mt) Leo .. ε εὐθεῖαν c. ΔCFGH
 KLMΣYXΓΔΔ al pler e f q cop syr^p (item al mu, sed pler liberius) | as
 (DKL ε) τραχεῖαι (D -ια) ε. ο. λείας (CXA al mu λιας)

6. του θεου (et. Or Ir^{nt} al) .. D κυριου. Syrcu pro hoc versu exhibit
 plene *Es. 40, 5.

7. ουν .. D 1. 13. 28. al⁵ e f go cop^{ds} δε | υπ αυτου (et. Or al) .. D be
 l q ενωπιον αυτου | x al pauc γεννηματα | υπεδ. υμιν .. DA ημ. υπεδ. |
 FL al μελουσης

8. καρπους αξιου; (B Or αξ. καρπ. urgetque Or pluralem a Lc posi-
 tum) .. D 106. e go cop syr^p (sed in mg -πους -ιους) -ριον αξιων |
 αρξησθε .. Δ 252. δοξησθε, L δοξητε (item Did Thdrt, nisi potius Mt
 3, 7—10. quam Lc 3, 7—9 laudant) | εν (Dgr^a 259. om) εαιτοικς (D^a L
 αυτουκς) (et. Or² al) .. it^{pl}er (non f q) vg arm aeth Or¹ Amb om | πα-
 τερα .. L 33. syrsch eteu syr^p c.^a arm Or² Did (ut anti) praeat οτι |
 x yser al εχομεν

9. ηδη (syr al ecce) δε και .. D it^{pl}er go cop syr al mu Did om και ..
 syrcu και ιδου, Orint saepe ecce, vg iam enim, a iam quid enim | δενδρον
 .. Δ om | καρπον καλον (D syrsch eteu -πους -λους) .. a ff². am for
 per Or (τὸ μὲν γὰρ μὴ ἔχον καρπὸν οὐδὲ καλὸν ἔχει καρπὸν) (Ir^{nt} ex
 cdd pler: potest quidem eodem iure ad Mt trahi, sed propter ipsos
 testes in Lc omittentes praestat Lc) om καλον, hinc Ln [καλ.], al^{rem}
 καρπους absque καλ.

10. επιρωτων (x -τοιων) .. D 244. -ωτησαν, item interrogaverunt b ce ff²
 q | ορν .. D al² b ce q cop^{ds} al om | ποιησωμεν (Gb¹ Sz) c. ΔBCDFHL
 MΣYXΓΔΔ al pl go .. ε -σομεν c. GKU al pm (it vg al facietus). Prae-
 terea D add ινα σωθωμεν, item ut vivamus b g¹. q gat syrcu

11. αποκριθ. δε .. U al pauc ο δε αποκριθ., ο ille autem, syrcu ille | λεγει
 c. ΔC²D²F²G²H²K²M²Σ²Y²X²Γ²Δ² al pler syr^{cu} syr^p etc .. BC²LX al⁶ f (dicebat,
 item θ) ελεγεν (Ln 49.), item dixit (ut vv. sqq.) it^{pl}er (et. d) vg go al

Ὁ ἔχων δύο χιτῶνας μεταδίδτω τῷ μὴ ἔχοντι, καὶ ὁ ἔχων βρώματα ὁμοίως ποιείτω. 12 ἦλθον δὲ καὶ τελῶναι βαπτισθῆναι καὶ εἶπαν πρὸς αὐτὸν Λιδάσκαλε, τί ποιήσωμεν; 13 ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς Μηδὲν πλέον παρὰ τὸ διατεταγμένον ὑμῖν πράσσετε. 14 ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν καὶ στρατενόμενοι λέγοντες Τί ποιήσωμεν καὶ ἡμεῖς; καὶ εἶπεν αὐτοῖς Μηδένα διασεῖσθε μηδὲ συνοφαντήσθε, καὶ ἀρκείσθε τοῖς ὕψωνις ὑμῶν. 15 Προσδοκῶντος δὲ τοῦ λαοῦ καὶ ^{15 aa.} _{10 1, 15 aa.} διαλογιζομένων πάντων ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν περὶ τοῦ Ἰωάννου, μήποτε αὐτὸς εἴη ὁ Χριστός, 16 ^(10.1) ἀπεκρίνατο ὁ Ἰωάννης ^{16 a.} _{Mc 3, 11 a.} ἅπανιν λέγων Ἐγὼ μὲν ὕδατι βαπτίζω ὑμᾶς· ἔρχεται δὲ ὁ ἰσχυρό-

11. μεταδοτω (U al -δωτω, L -δωτο, K -δότη) τω (KL om) μη εχ.
12. τελῶνας .. D add ὁμοίως | βαπτισθῆναι .. CKX al⁵⁵ fere syrP c. ob. cop^{dx} ms arg add ιη αυτου | εἶπαν c. C^bD (al ut vdr) .. ε (49.) - πορ c. ABC^{***}F^bG^bH^bK^bL^bM^bS^bU^bV^bX^bΓ^bΔ^b etc | ποιήσωμεν c. ABCDFHKLMSUVXΓΔΔ al pl go .. ε -σομεν c. GU al pm (it vg al faciemus). Praeterea D add ινα σωθωμεν (non item b etc, cf ad v. 10.)
13. προς αυτους (64. b om) .. D al¹ a e f q mt αυτους | μηδεν .. ΔΔ Const μηθεν | πλεον (c πλειον) .. V al^b om .. D add πρᾶσσετε (vide post) | πρᾶσσετε (itPl mt gat exigatis; itPl mt post πλεον) .. D πρᾶσσειν
14. ἐπηρωτων (x -των, CD b c g¹ h² q go -τησαν) δε (c fu om) αυτον (D om, item c) και (28. 118. 209. al¹⁰ go add ος) | ποιήσωμεν c. BC (et^{*} et^{***}) DFHKLMSUVXΓΔΔ al pl go .. ε (Lh) -σομεν c. ΔGKU al pm (it vg al ut vv. 10. 12.). Praeterea D (ut bis supra) add ινα σωθωμεν | και ημεις h. l. c. BC^{*L} 1. 69. 124. (al?) itPl^r vg syr^{sch} etcu al .. D 7. 9v om .. ε ante τι ποι. c. AC^{***}F^bG^bH^bK^bM^bS^bU^bV^bX^bΓ^bΔ^b al pler a go (cop quid nos quoque faciemus) syrP al | και (ante εἶπεν) .. D e o δε .. b q cop¹ syr^{sch} etcu om | αυτους c. BC^{*DL} 1. 33. it vg .. ε προς αυτους (: vdr ad vv. 13 et 12. accommodatum esse) c. AC^{***}F^bG^bH^bK^bM^bS^bU^bV^bX^bΓ^bΔ^b al pler go al | μηδεν .. Λ 12. 119. 229. ^{**} 8. p^o praem μηδεν αδικησθε | μηδε .. Η μηδεν
15. περι του (D 1. 69. al¹⁵ om) ιωαννου (D ιωανου) | ειη .. L 69. y^{sc} 258. 47. 9v ε, 239. 299. εστι
16. απεκριν. ο (ε al pauc om) ω. (124. a bl mt arm om) απασιν (ak^{*} al πασιν, γ om item syr persP) λεγων (κ q λεγ. απ.) c. ACEFGH(K)MSU V(Γ)ΔΔ al pl vg f^h (q) al .. BL e Or απεκρ. λεγ. πασ. (ε πασ. λεγ.) ο ω. .. D επιγνους τα νοηματα αυτων ειπεν .. differunt alii | μεν .. D om | υδατι βαπτ. υμ. c. ABCDFGHKLMSUVXΓΔΔ al pler h² al vg syrP Or .. D 1. 13. al υμ. βαπτ. εν (ita et. minusc al aliq) υδατι, a be q mt go vos [in q mt add] aqua bapt., f cop syr^{sch} etcu bapt. vos [in cop add] aqua (: cf ll. pp.). Praeterea CD itPl (non fg²-l) mt syrP ms (certe in cod. Ass. II.) add εις μετανοιαν (contra Or: μόνος ματθ. τοῦτω προστίθειτε τὸ εἰς μετάνοιαν) | ερχεται δε .. D l o δε ερχομενος (: e Mt) | ο (D om) ισχ. μου (c εμου) .. D l add εστιν, item L al⁶

τερὸς μου, οὐ οὐκ εἰμὶ ἰκανὸς λῦσαι τὸν ἱμάτιον τῶν ὑποδημάτων
αὐτοῦ, αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρὶ 17^(11.5)
οὐ τὸ πῦρον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ διακαθαρεῖ τὴν ἄλωνα αὐτοῦ,
καὶ συναΐξει τὸν σιτον εἰς τὴν ἀποθήκην αὐτοῦ, τὸ δὲ ἄχρον κατα-
καύσει πυρὶ ἀσβέστω.

18 Ἰολλά μὲν οὖν καὶ ἕτερα παρακαλῶν εὐηγγελίζετο τὸν
λαόν 19^(12.2) ὁ δὲ Ἡρώδης ὁ τετράρχης, ἐλεγχόμενος ὑπ' αὐτοῦ
περὶ Ἡρωδιάδος τῆς γυναικὸς τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ καὶ περὶ πάντων
ἧν ἐποίησεν πονηρῶν ὁ Ἡρώδης, 20 προσέθηκεν καὶ τοῦτο ἐπὶ
πᾶσιν καὶ κατέκλεισεν τὸν Ἰωάννην ἐν τῇ φυλακῇ.

21^(13.1) Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ βαπτισθῆναι ἅπαντα τὸν λαὸν καὶ
Ἰησοῦ βαπτισθέντος καὶ προσευχομένου ἀνεφοῦθῆναι τὸν οὐρανόν,
22 καὶ καταβῆναι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον σωματικῶς εἶδει ὡσεὶ περι-

syrg ed οπισω μου (e ll. pp.) | λυσαι (itpm arm portare) .. m al⁴ add
κνιφας (contradicente Or) | των υποδημ. αυτου (ita et. Or urgens nu-
merum pluralem) .. d του υποδηματος; (om αυτου et. it^{pl}; λ αυτων)|
αγω .. 63. 64. Tert Aug (Sicut enim Mt, ita et Lc dixit, et eodem or-
dine Ipse vos baptizabit in spiritu et igni; nisi quod Lc non addidit
sancto, sicut et Mt) om. Idem testari vdr Heracl ὁ ἰω. φησὶν ὅτι ἐγὼ
μὲν ὑμᾶς ἴδ. βαπτίλω, ληχεται δὲ μου ὀπίσω ὁ βαπτίλων ὑμᾶς ἐν
πνεύματι καὶ πυρὶ.

17. καὶ διακαθαρεῖ .. v a e cop Ir^{int} διακαθαρα (similiter Ir^{int}, ὡς
φησὶν Ἡρακλῶν, -- οὕτως ἀκούσαντες τὸ ἀποστολικόν Το γὰρ πῦρον
ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ τοῦ διακαθαρεῖ τὴν ἄλω, καὶ συναΐξει -- ἐπιθήκη
-- ἄσβ. cf ecl. proph. ap. Clem) | συναΐξει (d post σιτον) .. n e συν-
αγαγεῖν | DEGA al⁶ ac plur τον μεν σιτον | εἰς την (d 13. 69. om)
αποθ. αυτου (d 13. 69. e cop² om)

18. παρακαλῶν .. d παραιων

19. c τετραρχης (ut cop): cf ad 3, 1. | υπ αυτου .. f cop syg al υπο
ιωαννου (similiter m^{ms} initium lectionis eccles. notatum habet: τω
καιρω ηρωδ. ο τετρ. ελεγχ. υπο του ιω. περι ηρ. Item al) | του αδελφ.
αυτ. (Gb Sz) c. BDEFONHLSUVYGA al¹²⁰ fere it vg go arm al Thph
Euth Leif .. ς praeem φιλιππου (: e Mc ubi non fluct) c. ACKX al mu
cop syg^{ulr} aeth al | πονηρ. ο (x al pauc om) ηρωδ. (e l syg persp om)
.. v 127. 132. 234. 235. ο ηρωδ. παν.

20. και pr .. v 251. 258. abl mt Leif om | και sec .. d be om (cop
adiuersus -- proiecit) | κατεκλεισεν .. d ενεκλισε (it vg inclusit), 2^{po}
απκλ. | d ιωαννην | τη c. ACEFGHLSUVYGA al pl .. BDKLMA al¹² (Eus
libere) om (Ld 49. :: et. in Mt et Mc fluctuat: in Mc omnino delen-
dum erat; in Mt c. pauc test [B²*z etc, dele x] edidimus; in Lc igitur
multo plus quam alibi auctoritatis habet)

21. ανεφοθησθαι .. d ανοιχθ.

22. σωματικῶς (κ 254. c^{act} -κως) εἶδει (254. εν εἶδει) ὡσει (254. ἴσω)

στειρὴν ἐπ' αἰλόν, καὶ φωνὴν ἐξ οὐρανοῦ γενέσθαι Σὺ εἶ ὁ υἱός, καὶ μου ὁ ἀγαπητός, ἐν σοὶ εὐδόκησα.

23 (14^s) Καὶ αὐτὸς ἦν ὁ Ἰησοῦς ἀρχόμενος ὡσεὶ ἐτῶν τριάκοντα, ὃν υἱός, ὡς ἐνομίζετο, τοῦ Ἰωσήφ, τοῦ Ἡλεὶ 24 τοῦ

περιστερων (254. -ρας) | ὡσεὶ c. ΔΕΓΗΚΜΣΥΝΧΓΑΛ al fere omn .. BDL 33. Or ως (Ln 49. :: at solet pro ὡσεὶ a test mu nec ultimis substitui ως, cf Mt 9, 36. 14, 21. 28, 3. Lc 1, 56. 3, 23. etc. In Mc l. p. ως scriptum est paucis [e ll. pp.] ὡσεὶ substituentibus; in Mt pariter ac nostro loco ὡσεὶ tenendum uno D ως praebente.) | εἰ .. D εἰς (itpler vg in ἱρσm, f super ἱρσm) :: cf ll. pp. | εἰ .. Δ απ, D εκ του | γενέσθαι (Gb'') è. BDL a b c e g¹ l vg cop Amb .. ε add λεγουσας c. ΔΕΓΗΚΜΣΥΝΧΓΑ al pler f ff² g² q go syr^{utr} al, item Δ 13. al⁶ προς αιτον λεγ. (: deest et. in Mc, tamen potius e Mt [et. in ev. Ebion. legitur, cf ad Mt] invecum est. Cf et. 3, 4.) | συ ει -- εν σοι (x al aliq ω, cf pp) ευδοκησα (c. BFWKMUΔ 1. 11. 33. 127. 346. al⁴⁰ ac multo plur; ε ηυδοκ. c. ΔΕΓΗΛΣΥΝΧΓΑ al pm :: similiter lectio fluct in pp) .. D a b c ff² l υιος μου ει συ, εγω σημερον γεγεννηκα σε. Eandem lectionem testantur [Clem? Method?] Aug (*Illud vero quod nonnulli cdd habent sec. Lc, hoc illa voce sonuisse quod in ps. scriptum est Filius meus es tu, ego hodie genui te: quamquam in antiquiorib. cdd. Gr. non inveniri perhibeatur, tamen si aliquibus fide dignis eoz. confirmari possit, quid aliud etc*) Faust ap Aug (*Illic dicit - factum aliquando esse filium dei post annos duntaxat secundum Lcae fidem ferme triginta, ubi et vox tunc audita est dicens ad eum Filius meus es tu, ego hod. gen. te*) Iuv (*Ab- hulumque undis Chm flatuque perunctum Alloquitur: Te nate hodie per gaudia testor Ex me progenitum etc*). De ev. Ebion. Iust etc cf ad Mt 23. x. α. ηρ (13. 69. 124. 346. it vg al post o ω pon) o (LUX al aliq om) ω .. D Ath Epiph⁴ ην δε (Epiph¹ add o) ω, cop Ir^{int} Iesus autem erat | αρχ. ὡσεὶ ετ. τρ. c. BLX 1. 33. 118. 131. 209. e^{scr} bc g¹⁻² l q vg Or Eus Ath² Amb Quaest Vict^{cap}, item 13. 69. 346. Epiph⁴ αρχ. ειναι ως (Epiph¹ ὡσεὶ) ετ. τρ. .. ε (Ln) ὡσεὶ (D al aliq Clem libere ως, r om) ετ. τριακ. (M^{ms} add ω) αρχ. (124. ef mt syr al om, syrP^{ms} ειναι αρχ.) c. ΔΕΓΗΚΜΣΥΝΧΓΑ al pl a go al Cyr | ων υιος (Or vi. ων) ως ἐνομίζ. (Epiph¹ add ειναι) c. BL 1. 33. 118. 131. 209. a (*filius ut existimabatur*) Or Eus Epiph⁴ Ath Cyr (vide post) Quaest .. ε ων (x ων) ως ἐνομίζ. vi. c. ΔΕΓΗΚΜΣΥΝΧΓΑ al pl vg (*ut putabatur filius*) syrP etc .. D ως ἐνομίζ. ειναι υιος, item itpler Aug Amb quod (ita b c ff² g¹ q; qui Amb Aug; sicut ef) putabatur etc | του ω, c. BHR 1. 33. 118. 131. 209. c^{scr} Eus² Ath (serm. mai. de fid.) Epiph⁴ (h. 10, 29. h. 31, 10sq) Cyr (ad 4, 22. εὶ καὶ υἱ. ἦν ὡς ἐνομίζ. τοῦ Ἰωσ.) .. ε (Ln) om του c. ΔΕΓΗΚΜΣΥΝΧΓΑ al pler Or | του ηλει -- τον ναθαν (v. 31.) .. D ratione Mt¹ a v. 16. ad v. 10. ad Lc translata του ιακωβ τ. μαθθαν τ. ελεαζαρ τ. ελιουδ τ. ιαχειν τ. σαδαικ τ. αλωρ τ. ελιακειμ τ. αβιουδ τ. ζαροβαβελ τ. σαλαθιηλ τ. μεχονιοι τ. ιακειμ τ. ελιακειμ τ. ιωσηια τ. αμως τ. μαρασση τ. εξεκεια τ. αχας τ. ιωαθαν τ. οζεια τ. αμασιου τ. ιωας τ. οχοζιου τ. ιωραμ τ. ιωσαφαδ τ. ασαφ τ. αβιουδ τ. ραβοαμ τ. σολομων. In κ aliisq mu singulorum nominum ordo perturbatus est inde quod

Μαθθαί τοῦ Λευὶ τοῦ Μελχὶ τοῦ Ἰανναὶ τοῦ Ἰωσήφ 25 τοῦ
Ματταθίου τοῦ Ἀμώς τοῦ Ναὺμ τοῦ Ἐσλὶ τοῦ Ναργαὶ 26 τοῦ

¹ Chr 9, 17.
² Bar 3, 2.

Μαῦθ τοῦ Ματταθίου τοῦ Σαμμεὶν τοῦ Ἰωσήφ τοῦ Ἰωδὰ 27 τοῦ

scriptores in columnis describendis errarunt. Hinc in κ (fol. 165. vers. fol. 166. rect. et vers.) ordinis restituendi causa ita legendum est ut ab του ηλει, cui perperam addit (cum g^{scr}) του ιαωβ, et τ. μαθθατ ad alterius col. priora nomina tria transeat, tum rursus ab ιωσηφ priore col. posito pergatur usque ad μαθατ (fol. seq.). Inde transeundum est ad alterius col. nomen quartum τ. λευι usque θαμ. lam sequitur pri. col. ραχωρ usq ρωε, indeque λαμεχ usque τ. θιου. | ηλει (ήλ - ita ελ et pl ut vdr item it^{pler} vg heli; b e eli, item κ 12. etc ήλ-) c. ABECHMSΓΔ al pl .. ς (Ln 49.) ηλι c. ΚΛΥΧΑ al pm

24. μαθθατ c. B* (ita vdr, quemadmodum v. 29. certum est. Similiter D μαθθαν. Nimirum ut in Mt μαθθατος et μαθθαν edidimus cum solis BD, ita in Lc cum B [textum mutante D] solo edendum videtur μαθθατ bis.) .. ς (Ln 49.) μαθθατ c. AB**EGHM^{ms} SVA al pl (c^{scr} - τταθ) vg cop syr (-τθαθ) go; item κλμ^κιυχα al pm syrP -τθαν (minusc alii μαθαν); beq a matthei (a -cae), f mathi, ff² g¹ l mathiae. (Aug „sec. Mt Mathan est avus Ioseph; sec Lc vero non Mathan sed Mathat. Quod si quisquam putat esse tantam similitudinem nominis, ut ab scriptoribus in una littera erratum sit -- quid de istorum patribus dicturus est? Nam sec. Lc Mathat filius fuit Levi, sec. Mt autem Mathan ex Eleazar genitus“) | λευει c. BEΓΔ al mu (go *leuveis*) .. ς (Ln 49.) λευι c. ABEKLMBSVXΔ al longo pl; cf ad v. 29. | μελχει c. ABECHLMSΓΔ al mu .. ς (Ln 49.) -λχι c. ΚΥΧ al pl | ιαννας c. BLA 33. al (1. ιωαννας) item (ιαπναε, ιαπνε, απνε α, απναε ο, etc) it vg go cop (cop^{dx} anne) al (syr iani) Naz .. ς ιωαννα c. AB**GKMSUV al pl syrP, item x αννα, η ιωαννα .. E* al ιωαννα et Γ al -ννατ. Ceterum Afric, teste Eus h. e. 1, 7., om τ. μαθθατ τ. λευει (- κατά λουκᾶν ὁμοίως τρίτος ἀπὸ τέλων; μελχι, οὗ υἱὸς ὁ ήλὶ ὁ τοῦ Ἰωσήφ πατήρ. Totus iste Eus vel potius Afric locus de genealogia Chⁱ classicus.) Eus (ad Steph. qu. 3. et textum affert του ηλι τ. μελχι et accuratius tractat Naz (?) Irini (vdr certe inde quod habet: „Lc genealogiam quae est a generatione domini nostri usq ad Adam LXXII generationes habere ostendit“) Amb (lib. 3. in Lc: „Lc vero Ioseph filium Heli, Heli autem filium Melchi esse descripsit“ etc)

25. ματταθιον c. ABEKLMBSVYΓΔ al pl cop; B* μαθθαθιον, B** ματθ., X al pauc ματαθιον, item malmathiae (q matthiae) vel similiter it^{ms} (sed ab eel* om τ. ματτ. τ. αμωσ) vg go al .. G al pauc ματθαιον, H al pm ff² syrP ματθιον | εσλει c. ABECHMSΓΔ al mu .. ς (Ln 49.) -λι c. ΚΥΧ al pm .. L al mu f go cop aeth Naz -λιμ (b^{scr} 7. P^o -λεμ). Ceterum esli (έσλ. et E cum unc et minus pler) cg² q am em for ing mt al; hesli g¹ vgd; b ff² sedí, a seddi, e aedi | παργαι (A al παγαι, U 126. al παγγε) .. F^w al mu αγγαι

26. ματταθιον c. ABECHKMSVYXΓΔ etc, L al pauc ματαθιον, h^{scr} 49. ov 3. P^o 10. P^o μαθθαθιον, al alii μαθθαθιον, μαθθιον, μαθθαιον etc | σεμειν c. BL (al?) item semein be go cop .. ABECHMSXΓA al pm

Ἰωανᾶν τοῦ Πρωτοῦ τοῦ Ζοροβάβελ τοῦ Σαλαθιήλ τοῦ Νηρηίου
 28 τοῦ Μελεχίου τοῦ Ἀδδῆ τοῦ Κωσάμ τοῦ Ἐλμαδάμ τοῦ Ἡρ
 29 τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ἐλιέζερ τοῦ Ἰωρεὶμ τοῦ Μαθθαὶ τοῦ Λευι
 30 τοῦ Συμεὼν τοῦ Ἰούδα τοῦ Ἰωσιφ τοῦ Ἰωνάμ τοῦ Ἐλμακείμ
 31 τοῦ Μελεὰ τοῦ Μεννὰ τοῦ Ματταθαὶ τοῦ Ναθαν τοῦ Δαυεὶδ *2 Sam 5, 14.

σεμεει, item ε (Ln 49.) σεμεῖ c. KUYA al pm | ἰωσηχ c. BLX 1. 33. 131. 209. 346. tisch** al⁵ ac plur bc e ff²-g¹⁻² am cop arm Naz .. ε (Ln) -σηφ c. AEGHKMSUVXAA al longe pl afq vg (for mt *ioseth*) go syr^{utr} al | ἰωδα c. BLX (ιωδ) Γ (ιωδᾶ) 22. 69. 106. 131. 346. tisch** g^{scr} al¹⁰ fere (1. *ιωδαῖ*) g¹ am em for harl ing mt (δ *ιωδα αυτ ιωδα*) cop^{ds} .. ε (Ln) *ιωδα* c. AEGHKMSUVAA al pl it^{pl}er vged *ermas* aliq go cop² syr^{utr} al

27. *ιωαναν* (LXGV tisch al cop syrP - *ρναν*) c. ABEGLVXΓAA al pl vgedd (ap Ln) cop syrP; item U al mu b (*ionae*) *ιωαναν*, H al *ιωαναν* (-*ραν*) pler ut VA; ΓU al mu -*ραν*) .. ε *ιωαννα* c. KMS al mu it^{pl}er vg go al | ρησα: -*σα* EKMΓA ac pler; pauc -*σα* ut Ln 49. | AA 42. *ζορομβαβελ* (A -*βελ*) | *νηρη* c. ABEGHLMΓAA al pl .. ε (Ln 49.) -*ρη* c. KUVX al pm

28. *μελεχι* c. ABEGHLMΓAA al pl .. ε (Ln 49.) -*χι* c. KUVX al pm | *αδδῆ* c. ABEGHMSΓA al pm .. ε (Ln 49.) -*δῆ* c. KUVX al pm, item L *ανδῆ* | *ελμαδαμ* (ε- ita EKG A ac pler a e f q em go cop syr^{utr}; Ln 49. ε-: ita minusc ut vdr non ita mu bc g¹⁻² am ing for fu) c. BL 33. al (item al aliq *ελλαδαμ*) a (*elmadan*) b (*hermadam*) e (*etmadam*) c (*helmadam*) g¹ (*helmadan*) vg (vged fu ing for al -*adan*; am em harl -*adam*) cop .. ε *ελμωδαμ* c. AEGHKMSUVXAA al pl f q go (*ermodam*) syr^{utr}, item Γ al g². -*ωδαν* | ἦρ: ita EHKΓA ac pler it^{pl}er em for harl δ cop syr^{utr} etc; Ln ἦρ: ita k^{scr} al f vg go

29. *ηησον* c. BL 13. 33. 69. 346. al (item Γ 1. 131. al *ηησω*), item it^{pl}er (ff² *ioses iōsu*) vg cop arm .. ε *ιωση* c. AEGHKMSUVX (*ιωσηχ*) AA al pl q go (*ioscz*) syr^{utr} al | *ιωρεμ* .. UV al mu -*ριμ*, Γ al f g² syr al mu -*ραμ*, syrP -*ρια* | *μαθθαὶ* (cf ad v. 24.) c. B* 346. al .. E al *μαθθα*, AK al mu *ματταθ*, L *ματτθ*, X al *ματταθιον*, ε (Ln 49.) *ματθαὶ* c. B**GHMUVAA al pl, Γ al q syrP *ματθαν* | *λεγι* c. ABGHΓA al mu (go ut supra) .. ε (Ln 49.) *λεγι* c. EKMUX (-*με*)A (sv e sil.) al pl

30. B *σιμεων*, item ae vged (non am fu for ing al) | *ιωραμ* c. BG 1. al¹⁵ ac longe plur ce cop^{ds} syr syrP mg arm .. ε (Ln 49.) *ιωαναν* c. ADGHLMSUVX al pm cop² syrP .. it^{pl} vg *iona* vel *ionae* .. EKAA al mu go *ιωαναν* (X al -*ρναν*)

31. *μελεὰ*: hoc acc. c. EK tisch al mu, MU al -*λεα*, ε (Ln 49.) -*λεᾶ* c. minusc | *μεννα* c. BLX 33. al (137. al *μενα*) c g¹-g² vg cop¹ arm, item Γ 1. 131. al q *μεναν*, cop² vgedd *μεναν* (ae *enam*, b *enam*, ff² *cenam*) .. ε *μαϊναν* c. EGHKMSUVAA al pl f (*maïnan*) go al .. A 49. 51. om, hinc Ln [μῆ.] X al *ματταθα* | *ναθαν* (hoc acc. GKMA al; EΓ tisch al *νάθαν*) .. B ce *ναθαμ* | *δαυειδ* c. ABDG (δαειδ)HLA 1. al go .. ε *δαβιδ* et Gb Sz 49. *δαυιδ*: -*υιδ* c. EKMUXA al, Γ al δᾶδ, -*βιδ* c. minusc

- 32 τῶν Ἰεσσαὶ τοῦ Ἰωβὴδ τοῦ Βοὸς τοῦ Σαλμων τοῦ Ναασσῶν
 33 τοῦ Ἀμειναδάβ τοῦ Ἀδμειν τοῦ Ἀρρεὶ τοῦ Ἐσρων τοῦ Φάρες
 τοῦ Ἰούδα 34 τοῦ Ἰακώβ τοῦ Ἰσαὰκ τοῦ Ἀβραάμ τοῦ Θάρα τοῦ
 Ναχώρ 35 τοῦ Σερονὺχ τοῦ Ραγαῶ τοῦ Φαλέκ τοῦ Ἐβερ τοῦ
 Σαλά 36 τοῦ Καϊνὰμ τοῦ Ἰρφαζὰδ τοῦ Σήμ τοῦ Νῶε τοῦ
 Λάμεχ 37 τοῦ Μαθουσαλά τοῦ Ἐνώχ τοῦ Ἰάρεδ τοῦ Μαλελεὶλ
 τοῦ Καϊνὰν 38 τοῦ Ἐνὼς τοῦ Σήθ τοῦ Ἀδάμ τοῦ Θεοῦ.

32. ωβηδ c. ΔΒΡ^WΛΜΥΧΓΑ 33. 346. al plus¹⁵ cδ cop aeth .. ε ωβηδ c.
 (D^{BT} ωβηλ d obed) ΕΓΗΚΣΥΑ al pl (et. carp^{OV}) it¹ler vg go syr^{tr} al |
 βοος c. ΔΒΔΛΜ¹²Χ 33. 40. 69. al (et. carp^{OV}) a b e cop (βοος) aeth (βοος)
 .. ε -οζ c. ΕΓΗΚΜ²⁶ΣΥΝΓΑΑ al pl i¹mu vg go syr^{tr} al | σαλμων (L^{MG}
 al -μων, non item ΕΚΑ pl) .. β σαλα | ναασσων .. x al ναασων, i¹mu
 vg^{all}q cop passon
33. αμειναδαβ c. β (ut Mt 1, 4.) D .. ε (Lⁿ 49.). αμειναδαβ c. ΔΕΓΗΚΛΜ²⁶
 ΣΥΝΓΑΑ etc .. Μ¹²Χ 1.* 28. 69. 126. 131. 209. al plus⁴⁰ syr^P -δαμ | τ.
 αδμειν (r al αλμειν, 1. al αλμει, x al αδμη, 1. al praem ε. αραμ) τ.
 αρρεϊ (L^X al -ρη) c. ΒΛΧΓ al mu cop syr^P ²⁶Ε (certe in edd³ Adleri) .. ε
 (Lⁿ) τ. αραμ c. ΔΕΓΗΥ al non ita mu it¹ vg go syr^{al}; item al ε. ωραμ
 .. κμβνλα al⁷⁰ ac plur be syr^P (sed diff edd) aeth al τ. αραμ τιν
 ωραμ (al pauc b ωαραμ, e ἰραμ) | εσρων (D ασρ.) c. ΒD yscr b al vg
 (et. tol, sed non am for fu em ing al) syr pers^P .. ε εσρωμ (ut Mt, nec
 huct) e. ΔΕ (εζρ.) ΓΗΚΛΜΣΥΝΓΑΑ al pler it¹ vg^{edd} pl cop syr^P al (go
 Δίωρ) | τ. φαρες .. Δ om
34. D abce go ισακ | θαρα (-άρα: ita ΕΚΡ al ut vdr pl; ΓΜΑ al mu
 -αρά) .. x 1. al plus⁶⁰ cop² syr^P θαρρα
35. σερονυχ (G^b S^z) c. unc omn al longe pl it am fu em ing for tol al
 go cop etc (D b -ροικ, item go al) .. ε σαροικ c. minuse ut vdr pauc
 vg^{ed} al | φαγαυ (M al -γαύ) .. LV al pm -γαβ | φαλεκ (φάιλ -: ita κ
 carp^{OV} al mu; ΕΩΜΥΓΑ al pl -λέγ vel -λέκ) c. ΒΔΛΥΧΑ al pm be e^{ff} q
 am for cop² etc .. ΔΕΓΗΚΜΣΥΓΑ al pl vg go -λέγ, a f g¹ cop¹ -lech |
 ἔβερ: hoc acc. et spir. ΕΗΚΜΓΑ ac pler item it¹ler am em for ing etc
 (al pauc ἔβ. et f² vg^{ed} ei^{edd} aliq heber) .. ε ἔβηρ: ita G (ni fallor)
 al ut vdr non ita mu | σαλά: ita ΓΚΜΑ al pl .. r al mu σάλα (Lⁿ 49.)
36. καιναμ c. ΒL 1. 33. al aeth (: eadem forma cod A Gen 10, 24. bis)
 .. D om .. ε (Lⁿ) -ων c. ΔΕΓΗΚΜΣΥΝΓΑΑ al pl (al aliq -να) it vg go
 cop al | ΔΜΧ λαμεκ, item q lamec a -eci
37. μαθουσαλά: hoc acc. ΕΓΚΑ al pm .. ΜΓ al mu -σάλα (κ μασαλά) |
 ωρεδ (-ά- hoc acc. ΕΗΚΛΜΥΓΑ al pl; ε ιαρίδ: ita G al) .. ΑΚ al aliq b
 c ιαρεθ (Lⁿ) Δ cop¹ μελελελ (al² μελεηλ) | L f² cop¹ καιναμ
38. σηθ .. Δ σηθ | θεου: post hanc vocem harl additum habet (litteris
 paullo minoribus) generationes LXXV. Ceterum Bas (εὐρήσεις κατὰ
 τὴν τοῦ Ιουδα γενεαλογίαν τῆ ἑβδομηκοστῆ ἑβδόμη διαδοχῆ γεννη-
 μένον τὸν κύριον) Naz Nyas Aug Op generationes numerant 77 - tot
 in textu nostro legantur - Ir^{int} (vide ad v. 24.) 72; Aug generationes
 55 ab Abr. usq Joseph (a Domino ad Dav. 43.) item codd. syr. Barsalib.

IV.

1 ^(15.2) Ἰησοῦς δὲ πλήρης πνεύματος ἁγίου ὑπέστρεψεν ἀπὸ ¹⁻¹⁸ τοῦ Ἰορδάνου, καὶ ἦγετο ἐν τῷ πνεύματι ἐν τῇ ἐρήμῳ 2 ἡμέρας ^{Mt 4, 1-11. Mc 1, 12 a.} τεσσαράκοντα πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ διαβόλου. ^(10.5) καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, καὶ συντελεσθεῖσών αὐτῶν ἐπέειπεν. 3 εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ διάβολος Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, εἰπέ τοῦ λίθου τούτου ἵνα γένηται ἄρτος. 4 καὶ ἀπεκρίθη πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς ^{Dent 8, 2.}

teste 56 et Iac^{sa}rus 57 (addit numerari tantum 55 viderique unum [?] nomen a scribis praetermiss.); item Iac^{sa}rus a Chr. ad Nath. 42.

- IV. 1. πληρ. (F^w add ων) πνευμ. αγ. (Schu prob) c. BDF^wKL 1. 11. 33. 131. 209. al plus⁹⁰ it vg cop syr^{tr} arm al Amb al .. ς πρ. αγ. πληρ. c. ΛΕΗΚΗΣΥΝΓΑΛ al pl go al (: in Actis in similibus locutionibus ubique πληρης ante gen. positam est, ut 6. 3. 5. 8. 7. 55. 9. 36. 11. 24.) | εν (eser om) τω (11. 225. Did om) πνευμ. (ac vged a spiritu) .. 107. b Euslberre om (g^{ser} post εις τ. ερ.) | εν τη ερημω c. BDL ab g¹ q om fu harl mt sah .. ς εις (Did επι) την ερημον (: ut Mt et Mc) c. ΛΕΗΚΗΣΥΝΓΑΛ al ut vdr om cefg² 1 vg (et. am for al) al (Did) Euslberre
2. τεσσαρακοντα c. AB^{LA} .. ς (Ln) τεσσαρακ. c. B⁺DEGHKMSYNTA etc. Praeterea Γ g^{ser} 7.^{pe} aeth add και νυκτας τεσσαρακοντ. (: e Mt) | ιητο (A^o απο) τ. διαβ. (D 245. e σατανα. Ita e et. v. 3.) | σιντ. αιτων (Gb^o) c. BDL a b c e g¹ 2 1 vg 130. lat sah cop arm aeth pers^w Cyr¹ (nam in comun. ed. Mai. utr. habet) Bed .. ς add υστερον c. ΛΕΗΚΗΣΥΝΓΑΛ al ut vdr om gn cop syr^{tr} copd² al (: at ita Mt lectione non fluct) | B verba x. οικ ερ. ουδ. supplet in mg; Euslberre x. ουδεν ερ. εν etc
3. ειπ. δε c. BDL 1. 33. 67. 130. 5^r it pler vg cop (for sah om δε) Amb .. ς και ειπ. c. ΛΕΗΚΗΣΥΝΓΑΛ al pler (157. και ειπ. δε) e q go syr^{tr} al Thdrt (: ita Mt nec fluct lectio) | τω λιθω (a lapidibus) -- γενητ. αρτος (a fiant panes) .. D 31. 5^v tol Thdrmpors Cyp ινα οι λιθοι ουτοι αρτοι γενητασ (: e Mt)
4. και (130. 5^r sah om) απεκρ. (13. απ. δε) πρ. αυτ. (13. cop sah αιτω, 130. 5^r om) ο (Δ om) ω (A cefg² add - et. Ln - λεγων, a b g² g¹ q et diatē) c. BL(A) 13. 33. 130. 5^r (it) vg cop sah .. ς κ. απεκρ. ω (κ 1. al²⁵ fere o ω) πρ. αυτ. (69. 124. 346. al αυτω) λεγων (al pauc om) c. ΛΕΗΚΗΣΥΝΓΑΛ al pler go syr^p (syr Resp. Ies. et dix. ei) al .. D (tol) και αποκριθεις (tol add αιτω) ο ω ειπεν (: minus usitatum est αποκριθη c. πρ. αυτ. coni. Addi solet λεγων c. αυτ. vel πρ. αυτ., item και ειπεν, ac plerumque dicitur αποκριθεις ειπεν c. dat. vel etiam absque dat. Cf locos similes per totum Lc) | οτε .. D tisch 69. 124. al¹⁰ om (: ut Mt) | ο ανθρ. c. ABDEGLVA al pm cop sah .. F^wHKMSYNTA al plus⁹⁰ om δ (Gb⁰⁰ :: cf ad Mt, ubi et. de LXX). Praeterea haec edidimus absque additamento c. BL copschw sah .. ς (Ln) add αλλ ειπ παντι ρηματι (al²⁰ copd² et^w 1 aeth ar^p Thph add εμπορευομενω δια στοματος) θεου c. ΛΕΗΚΗΣΥΝΓΑΛ etc (: e Mt; cuius verba quod in brevius contracta a plerisq. adscripta sunt, id prorsus ex more est

Γέγραπται ὅτι οὐκ ἐπ' ἄρτων μόνῳ ζήσεται ὁ ἄνθρωπος. 5 καὶ ἀναγαγὼν αὐτὸν ἔδειξεν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τῆς οἰκουμένης ἐν στιγμῇ χρόνου. 6 καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολος Σοὶ δώσω τὴν ἔξουσίαν ταύτην ἅπασαν καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν, ὅτι ἐμοὶ παραδίδεται καὶ ἡ εἰς ἐὰν θέλω δίδωμι αὐτήν· 7 σὺ δὲ οὐκ εἶς προσκυνήσεις· 8 καὶ ἀποκριθεὶς αὐτῷ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς Γέγραπται Προσκυνήσεις κύριον τὸν θεόν σου καὶ αὐτῷ

¹)Deut. 6, 13.

interpolatorum. Exx. locorum parall. liberius textui illatorum vide ad Mt 21, 44. 27, 35. Mt 27, 49. Lc 2, 39.)

5. αναγ. (s al aliq αγαγων) αυτον (Gb'') c. BDL 1. 36. 40. 259. 260. a e cop sah arm .. ε (Ln) add ο διαβολος c. ΔΕΓΗΚΜΣΥΝΓΑΔ al pler (et ante αυτον ponitur) it^{pler} vg go syr^{utr} al. Item absque ε. or. vψ. c. BL b g¹⁻². am em fu for inε iac harl mt tol al pl sax cop sah Vig Bed .. ε (Schu „rec. ap. Mt'') add εις ορος υψηλον (Ln [ε. or. υψ.]) c. ΔΕΓ ΗΚΜΣΥΝΓΑΔ al pler it^{mu} v g^{ed} go syr^{utr} al, item addito λων d 13. 69. 124. 346. l δ; supra montem e, hierusalem et statuit eum supra pinnaam templi et (quae eadem iterum postea leguntur) a (: : quod Mt habet εις or. vψ. λ., id Lc satis habuit verbo αναγαγων expressisse.) | της οικουμένης .. d 5. 245. f του κοσμου, item Or^{comm} :: e Mt | στιγμή .. ε -γμα, 1. alius -γματι

6. αυτω .. d it^{pler} Hil προς αυτον | αυτων .. d τωτων (d εορων) | παραδιδεται .. m 217. -δεδοται, r e^{scr} -διδοται, s p^o -διδοται | ω εαν c. ΔΕΓΗΚΜΣΥΝΓΑΔ al ut vdr omn .. BD ω αν (Ln 49.)

7. εαν .. 1. al plus²⁰ it^{pl} am v g^{elx} Ir^{int} Amb al add (: : e Mt) πτωων | προσκυνησης .. ΗΛΑΔ al pm -σεις | εμου (Schu prob) c. ΒΔΕΓΨΗΝΓΑΔ 1. al⁵⁰ ac plur .. ε μου c. ΑΓΚΛΜΣΥ al pm | σου (σου m etc; al¹⁵ fere sah σοι) πασα (Gb Sz) c. ΑΒΔΕΓΨΓΗΚΛΜΣΥΝΓΑΔ al⁵⁰ ac plur e cop sah syr^{utr} eto .. ε σου παντα c. minusc non ita mu, item tua omnia (sed it^{mu} v g iam antea do illa) it^{pler} vg

8. αποκρ. αυτω ειπ. ο (B om) ω (DA al aliq go syr^p ο ω ειπ.) c. ΒΚΩΝΣ ΠΥΓΑ al pl, item DA al aliq go syr^p .. ΔΚΜ^{xt} al¹⁵ a b c q αποκρ. ειπ. αυτω ο ω (Ln), item FL^{ms} 1. 13. 33. 69. 124. al plus¹⁰ it^{pm} (e cop^{dx} omisso αυτω) vg cop syr al αποκρ. ο ω ειπ. αυτω .. et aliter (al pauc c sah om καω) | γεγραπται (Gb prob Schu) c. BDL 1. 8. 22. 33. 118. 131. 251. 34. ^{ov} a c f f² g¹⁻² v g go cop sah syr arm aeth al (Or 3, 540. urgens quod diabolo a Cho dictum sit υπαγε σατανα absque additamento οπισω μου, Mt quidem spectat, sed id urgere non poterat si in Lc scriptum habebat υπαγε οπ. μ. σατ.) Amb Vig Bed .. ε praem υπαγε οπισω μου σατανα, item Ln [υπ. ο. μ. σατ.] c. ΔΕΓΦΓΗΚΜΣΥΝ ΓΑΔ al pler belq syr^p cop^{dx} ms et cop^{wi} al Thph. Item γεγρ. sine γαρ (Gb Sz prob Schu) c. ΑΒΔΕΓΦΓΗΚΛΜΣΥΤ al longe pl it^{pler} vg go al pl Thph Amb al .. ε add γαρ c. UAL al mu b q :: utrumq e Mt | προσκυνησεις (r al -σης) κυρ. τ. θ. σ. c. ΔΕΓΗΚΜΣΥΝΓΑ al longe pl sah al .. ΒΔFLA al³⁶ fere it vg go cop syr^{utr} al (et. Or et Or^{int} ut vdr) κυρ. τ. θε. σ. προσκυνησ. (Ln :: e Mt ubi lectio non fluct)

μόνον λατρεύσεις. 9 ἤγαγεν δὲ αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ καὶ ἕστησεν ἐπὶ τὸ πτερόνιον τοῦ ἱεροῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, βάλε σεαυτὸν ἐντεῦθεν κάτω· 10 γέγραπται γάρ· ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ τοῦ διαφυλάξαι σε, 11 καὶ ὅτι ἐπὶ χειρῶν ἁγῶσίν σε μήποτε προσκύψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου. 12 καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ὅτι εἴρηται· Οὐκ ἔκπειράσεις κύριον τὸν θεόν σου. 13 καὶ συντελέσας πάντα περασμὸν ὁ διάβολος ἀπέστη ἀπ' αὐτοῦ ἄχρι καιροῦ.

14 (17.1) Καὶ ὑπέστρεψεν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ δυνάμει τοῦ πνεύματος εἰς τὴν Γαλιλαίαν· καὶ φήμῃ ἐξῆλθεν καθ' ὅλης τῆς περιχώρου περὶ αὐτοῦ. 15 καὶ αὐτὸς ἐδίδασκεν ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, δοξαζόμενος ὑπὸ πάντων.

16 (18.10) Καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Ναζαρέθ, οὗ ἦν τεθραμμένος, καὶ εἰσῆλθεν κατὰ τὸ εἰωθὸς αὐτῷ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων

9. ηγαγ. δε c. BL cop sah syrP mE Or^{int} .. ε (Ln) και ηγαγ. c. ADEFG HKMΣYVΓΔΛ etc (e Iterum duxit, f go Deinde duxit) | ιεροισαλημ .. mms 1. al ιεροσαλιμα | εστησεν (Schu prob vdr) c. BL e Or^{int} .. ε (Ln) add αυτον (: ut Mt lectione non fluct) c. ADEFGHKMΣYVΓΔΛ etc | επι .. λ υπο | αυτωι (ita et. in Mt) .. L e Or^{int} om | υιος (Gb Sz) c. ADEFG HKMΣYVΓΔΛ al¹⁰⁰ fere .. ε ο υιος c. (B? deest Wo. Ceph.) al non ita mu (: apud Mt quidem deest artic., item antea v. 3.) | εντευθεν (al pauc ενθεν, al aliq post κατω pon) .. EGH al plus¹⁵ vg^{od} (?) Or^{int} Amb om (: ut Mt); 251. abl Amb¹ om κατω

11. και (ace ff² om) οτι c. ABKLM 1. al pm ce ff² g¹⁻² q vg go syrP al Or (in schedis Grab. et Combef.) .. DEFGHKMΣYVΓΔΛ al pl abl sah al mu Thph Or^{int} om οτι (Gb⁰⁰ :: at ita Mt lectione non fluct)

12. ειπ. αυτω ο ω̅ .. D al aliq it^{mu} vg cop al ο ω̅ ειπ. αυτ. | οτι (a habet) .. D itpl^{er} vg al om | ειρηται (ita g² vg) .. D itpl^{er} persP γεγραπται. Ceterum b c f g¹ l q e d d i a t a p F a b r^{stap} Amb al vv. 5—8. post v. 12. pon (: ut Mt)

13. αχρι καιρου .. D αχρ. χρονου

14. ο c. ABDELMΣΥΓ al pl Or .. EFGHKVΔΛ al⁴⁰ fere om | της .. Δ om

15. αυτος .. A 11. P^o e om | αυτων .. D abl om | υπο .. κ al mu παρα

16. και ηλθεν .. D ελθων δε, e cum venisset autem .. FG al aliq (item mms ubi initium lectionis eccl. notatur) add ο ω̅ | εις την c. ADEFGHKM ΣYVΓΔ al pl^{er} Eus al .. BDL al plus¹⁰ Or om την (Gb⁰ Ln), item Δ om εις την | ναζαρεθ (et. ε^o 1624. 1633. etc) c. EFGHKMUYΓΔ al pl it^{pl} vg cop go al Eus al .. ε (et. Wtst Gb Sz Ln) -μετ c. BKL (s vdr) al pm a .. A -ρατ, Δ -ραθ, D (et. d) -ρεθ, 33. Or e -ρα | ου .. D 1. 13. 69. 124. 346. οπου (Mcion om ου ην τεθρ.) | τεθραμμ. (Δ τεθραμμ., FL 1. 13. 69. 124. 131. 157. 346. Eus Cyr ανατεθραμμ., q¹ enutritus) και (d om) εισηλθεν .. DST om | αυτω (et. Or Eus al) .. D om (acd cop^{dz} sec. consuetudinem sine suam; e haec om)

εἰς τὴν συναγωγὴν, καὶ ἀνέστη ἀναγνῶναι. 17 καὶ ἐπεδόθη αὐτῷ βιβλίον τοῦ προφήτου Ἡσαίου, καὶ ἀναπτύξας τὸ βιβλίον εὗρεν
 *Es. 61, 1 s. τὸν τόπον οὗ ἦν γεγραμμένον 18 Πνεῦμα κυρίου ἐπ' ἐμέ, οὗ εἵνεκεν
 ἔχρισέν με εὐαγγελίσασθαι πτωχοῖς, ἀπέσταλκέν με 19 κηρῶσαι αἰχμάλωτοις ἄφασιν καὶ τυγλοῖς ἀνάβλεψιν, ἀποστεῖλαι τεθροασ-
 μένους ἐν ἀφῆσει, κηρῶσαι ἐναντὶν κυρίου δεκτόν. 20 καὶ πτύξας τὸ βιβλίον ἀποδοὺς τῷ ὑπηρέτῃ ἐκάθισεν, καὶ πάντων ἐν τῇ συ-
 ναγωγῇ ἦσαν οἱ ὀφθαλμοὶ ἀτενίζοντες αὐτῷ. 21 ᾤξαστο δὲ λέγειν

16. καὶ ἀνίστη ἀναγν. (1. 22. 131. 9.P^o syrhr arm post προφητου v. 17. pon) .. 416. xscr 3.P^o 10.P^o 48.5v alevn⁴ (sed 44.5v add ἀναγνώσαι post προφ.) om. Item Mcion om una c. vv. 17—19.

17. βιβλ. του προφ. (q profetae) ησαι. c. BL 33. 69. 346. a b q am fu for ing per al, item D o προφητης ησαιας .. ε βιβλ. ησαι. του προφ. c. ΔΡΦΗΚΜΣΥΝΓΑΛ al pler itmu vgd etmas aliq go cop al (: ησ. του προφ. maxime ex usu est nec fere fluctuat, cf Mt 2, 17. 3, 3. 4, 14. 8, 17. Lc 3, 4. 4, 27. Mutat vero Lc ordinem ut h. l. ita Act. [2, 16.] 8, 28. fluctuantib. testib.) | ἀναπτύξας (hoc uno Ni Ti loco legitur) c. D (*ἀπτύξας) ΕΡΦΗΚΜΣΥΝΓΑΛ al pler it vg go al Eus .. ΔΒΙ 33. 440.* ανοιξας (Ln), item cop² syr^{utr} al Hier | το βιβλιον .. D alevn⁵ om | τον (L 33. om) τοπον .. 40. 259. 260. om. Eus totum loc. sic habet: -- ὅτε ἐλθὼν εἰς τὴν ναζ., οὗ ἦν ἀνατεθρ., εἰσῆλθεν κατὰ τὸ εἰ. αὐτῷ ἐν τ. ἡμ. τ. σαββ. εἰς τὴν συναγ., ἀναστάντι δὲ αὐτῷ ἐπεδόθη ἡσαίας ὁ προφήτης, οὗ καὶ ἀναπτύξας τὴν βιβλιον ἀνέγνω τὸ ἐγγεγραμμ. (dem. 9, 10.)

18. εἰσέκεν (Gb Sz) c. ΔΒΔΕΡΦΗΚΛΜΣΥΝΓΑΛ al pl Eus al mu .. ε εσκεν c. minusc non ita mu Or (ita certe editum) | εὐαγγελίσασθαι (Gb Sz) c. ΔΒ (ita certe vdr̄ ex ed. Wolf. Cephal.) ΔΕΡΦΗΚΛΜΣΥΝΓΑΛ al pler Or² Eus al mu .. ε -ξισθαι c. minusc aliq | ἀπεσταλκέν με (D^{sc} ἀπεσταλμαι) c. (Gb prob Schu) BDL 13. 33. 69. it (exc f) am ing harl for per mt tol sax cop aeth Or² (item Or^{int}) Eus² Ath Cyr al Hier Amb al .. ε add ιασασθαι τους συνετετριμμενους την καρδιαν (al²⁰ fere τη καρδια), item Ln [ιασ. τ. σ. τ. καρδ.] c. ΔΡΦΗΚΜΣΥΝΓΑΛ al pler f vgd etmas aliq (ut em gat) go syr^{utr} al Ir^{int} Hil¹ (alibi post εχρισεν με pergit κηρῶσαι) (: e LXX adsumptum)

19. κηρῶσαι (-v̄- ut E al; sed ΕΗΚΜΥΓΑ al pl -i-) .. F al aliq καὶ κηρ. | τεθραυσμένους .. D²* τεθραυμ. (teste Kipl.), D²* τεθραυμιστισμένους | δεκτόν .. 229.* it vg sax ar^{ro} Petr Hil¹ Amb Aug Bed, item 234. 413. 6.P^o syrP arP Hier¹ add (: e LXX) καὶ ἡμεραν ἀναποδοσῶσι; (254. etc praeterea add τῷ θεῷ ἡμῶν)

20. ΕΚ al ἐκάθισεν | πάντων ε. τ. σ. ἦσαν οἱ οφθ. c. AK 72. 118. 209. 253. 2.P^o (vdr̄) c^{scr} b go cop .. ε πα. ε. τ. σ. οἱ οφθ. ἦσαν c. ΔΕΓΗ ΜΣΥΝΓΑΛ al pler itP¹ vg al .. BFL al⁵ (c) q Eus² πα. οἱ οφθ. εν τ. σ. ἦσαν (c ante εν pon)

πρὸς αὐτοὺς ὅτι σήμερον πεπλήρωται ἡ γραφή αὕτη ἐν τοῖς ὡσὶν ὑμῶν. 22^(19.1) καὶ πάντες ἐμαρτύρουν αὐτῷ καὶ ἐθαύμαζον ἐπὶ τοῖς λόγοις τῆς χάριτος τοῖς ἐκπορευομένοις ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ ἔλεγον Οὐχὶ νῦν ἐστὶν Ἰωσήφ οὗτος; 23^(20.10) καὶ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς Πάντως ἐρεῖτέ μοι τὴν παραβολὴν ταύτην Ἰατρί, θεράπευσον σεαυτὸν ὅσα ἠκούσαμεν γέγονε εἰς τὴν Καφαρναοὺμ, ποιήσον καὶ ὧδε ἐν τῇ πατριδί σου. 24^(21.1) εἶπεν δὲ Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς προφήτης δεκτός ἐστιν ἐν τῇ πατριδί αὐ-^{Io 4, 44.} τοῦ. 25^(22.10) ἐπ' ἀληθείας δὲ λέγω ὑμῖν, πολλοὶ χῆραι ἦσαν ἐν^{*1 Reg 17, 1. Iac 5, 17.} ταῖς ἡμέραις Ἡλίου ἐν τῷ Ἰσραήλ, ὅτε ἐκλείσθη ὁ οὐρανὸς ἐπὶ ἔτη τρία καὶ μῆνας ἕξ, ὡς ἐγένετο λιμὸς μέγας ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν, 26 καὶ πρὸς οὐδεμίαν αὐτῶν ἐπέμφθη Ἡλίας εἰ μὴ εἰς Σάραπτά^{*1 Reg 17, 9.}

21. *οτι* .. D om, item (liberius) Or. Ceterum Mcion et verba πεινας usq ueρηετη v. 20. et *οτι σήμερον usq ωσιν υμων om*
22. *ουχι* c. BDL item ut vdtr 69. 346. .. *ς ουχ* c. AEFHGKMSUVXAA al pler Cyr (: cf Mt 13, 55. Mc 6, 3.) .. *γ om | υ.* (B Cyr¹ o υ: ita 49.) *εστ.* (a non exprimit, d epost. ωσ. pon) *ωσ.* (Cyr¹ του ωσ.) *ουτ.* c. BDL 69. 346. *ae Cyr²* .. *ς (Ln) ουτ. εστ. ο υ. ωσ.* (: cf Mt et Mc ll. ll.) c. AEFHGKMSUVXAA al pler it^{pl} vg go cop al. Mcion nonnullis vdtr omisisse *εμαρτυρ. αυτω και,* item *της χαριτος;* item om ut vdtr *και ελεγον usq finem.*
23. *γεγονετα* .. D *γενομ.* | *εις την* (: ita nuspiam alibi; confirmatur vero ista lectio eo quod pl habent *εν τη.* Similiter *την* ante *καταραζεθ* offendit v. 16.) C. B, item (ita Gb Ln) DL 13. 33. 69. 124. 346. *εις* .. *ς εν τη* c. EFGHMSUVXGA al pl; item ΔKA al plus¹⁰ Epiph *εν | καταραζουμι* c. BDX 69. (al?) it vg sax go cop arm Epiph (cf et. alibi) .. *ς καταραζουμι* c. AEFHGKLSUVXGA etc. Mcion omisisse consensus est *εν τη πατρ. σ. una c. v. 24. atque etiam ut vdtr vv. 25. 26.*
24. D al pauc Cyr *αμην αμην | λεγω υμιν* .. AENVG tisch¹ al²⁵ fere go *συγ υμ. λεγ. | αυτου* .. D *εαυτου*
25. *δε (συγ γαρ)* .. DK it (exc f) vg al mu Amb om | *υμιν* .. LXA 1. 13. 33. 69. al plus²⁵ fl go al Bas add *οτι | ηλιου* .. *ηλ-* ut EGHKLMGA al pm plerumque, passim et. F ut Io 1, 25., item *he-* it^{pl} ut a d fl¹ q (e *helias*, v. sq. *elias*), item am fu for ing per al go; *ς ηλ-* ut v al pm b c al. .A -*λε-* h. v., item DU²² v. sq. . . MVGA al pl -*λιου*, *καλ-λιου*: at id ex usu LXX fluxisse videtur, apud quos *ηλιου* est nomen prophetae indeclinabile. Cf et. ad 1, 25. | D b *ισραηλ*, e *israhel*. Item b de v. 27. | *επι ετη* c. ACEFGHKLMSUVXGA al pler a (*per triennium*) go *συγ* .. BD 37. 225. 235. 245. om *επι* (Ln), nec exprim it^{pl} vg cop *συγ al | πασαν* .. Γ 111. 50. *εν xscr 2. p^o om;* praeterea Γ *επι της γης*
26. *σαραπτα* (A al mu for b q -*ραπτα*) c. AB²CDEFGHUVXGA al pl it vg go cop (cop g¹ *secepta*) etc .. B²²KLMS 1. al⁴⁰ arm Or^{ca} *σαραφθα* (Or-*θα*, L al mu *αρεφθα*, item al *αρα; θα, αρεπτα, αραπτα*: omisso σ

27 ^{rog 5, 14.} τῆς Σιδωνος πρὸς γυναῖκα χήραν. 27 καὶ πολλοὶ λεπροὶ ἦσαν ἐν τῷ Ἰσραὴλ ἐπὶ Ἐλισσαίου τοῦ προφήτου, καὶ οὐδεὶς αὐτῶν ἐκαθερίσθη εἰ μὴ Ναϊμάν ὁ Σύρος. 28 καὶ ἐπλήσθησαν πάντες θυμῶ ἐν τῇ συναγωγῇ ἀκούοντες ταῦτα, 29 καὶ ἀναστάντες ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω τῆς πόλεως, καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἕως ὄρους τοῦ ὄρους ἐφ' οὗ ἡ πόλις ᾠκοδόμητο αὐτῶν, ὥστε κατακηρυχθῆναι αὐτόν· 30 αὐτὸς δὲ διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν ἐπορεύετο.

31 ^(29.5) Καὶ κατήλθεν εἰς Καφαρναοὺμ πόλιν τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἦν διδάσκων αὐτοὺς ἐν τοῖς σάββασις· 32 ^(30.3) καὶ ἐξεπλήσσαντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ ἦν ὁ λόγος αὐτοῦ.

31 a.
Mc 7, 29 a.
Mc 1, 21 a.

ob σ praecedens :: ita 49. | σιδωνος c. ΕΡΘΗΚΗΣΥΔΑ al pl .. ABCD (L)XΓ al²⁰ fere σιδωνιας (L -νας, item γμανu recenti al σιδωνιας), nec aliter it vg go cop syr^{utr} al Or (Gb' Ln 49. :: at ubique in evn et act forma σιδωνος; hinc της σιδωνιας h. l. ex LXX, ubi lectio tantum non fluctuat, vel maxime orta videtur)

27. εν τω (Λ al aliq om) ισρ. h. l. c. BCDLX 1. 13. 33. 69. 118. 130. cscr gscr al aliq it vg cop arm syr aeth al Or^{int} .. ε post προφητου (:: ut v. 26.) c. ΔΕΡΘΗΚΗΣΥΔΑ al pler go syr^p al .. 56. 58.* Mcion^{ephr} (sed non^{tertull}) Or om (similiter 36. 360. 18.^{ev} al tol om v. 25.) | ελι .. Or Mcion^{tertull} εν ημεραις | ελι-: ita Λ al et heli- a q am fu for ing al go; sed ελι- (ita ε 49.) unc et minusc pl it^p etc. Item -σσαιου c. ΒΣΕΡΘΗΚΗΧΓΛ(σ?) al pl f q .. ADGLUVA al mu it^{pm} vg go cop al -σαιου (Ln) | εκαθερισθη c. ACLX 2. xscr yscr al (cf Mt 8, 3. B*ELX etc, item Mc 1, 42. ΔB*CGLA etc) .. ε (Ln 49.) εκαθαρισθ. c. ΒΔΕΡΘΗΚΗΣΥΔΑ al pler | νειμαν (D* d -μας) c. ABCDKL 1. al mu go, item x al aliq νειμαν et (Neman) a (naineman) e f². g¹. am for ing gat al cop .. ε νειμαν c. ΕΦΜ(σ?)ΥΥΔ carp^{ev} al pl (et. Or), item Naeman fq, Δ al ναιεμαν, GHΓ al νειμμαν, h c al vged et^{ms} aliq syr^{utr} Tert Amb Naeman

28. κας .. D e ος δε (illi autem) | ακουοντες .. D 1. al aliq Thph -σαντες, item (cum haec audissent) e (non d) syr

29. οφριος (Gb Sz) c. ABCEFGHKLSUVXΓΔ al longe pl Or .. ε (βn ex errore) praem της; c. D* al non ita mu, item D** 13. 124. 346. του | x 44.^{ev} εφ ω, oscr εφ ο | οικοδομητο (EK al οκοδ., Δ -μειτο, X -μηθη, D οκοδομηται) αιτων h. ord. c. DL 13. 33. 346. ace .. ε (Ln) αιτ. οκοδ. c. rell et unc et minusc it^p vg etc (et. Or) | ωστε (Gb) c. BDL 1. 13. 22. 33. 61.^{ms} 69. 118. 131. 237.^{scholl} cop Or .. ε εις το c. ACE FGHKLSUVXΓΔ al pler go | BC*(vitr)FVΓΔ al mu κατακηρυχθαι, KM al -ημνησαι. Mcion (teste Tert) vv. 16—30. transposuit post vv. 31—39.

31. κατηλθεν .. GHΓ al mu add ο ω (item m^{ms} lectio eccl.: τω καιρω ηλθεν ο ω, ut et. evn.) | καφαρναουμ ut v. 23. (sed x h. l. καπερναουμ) .. ε καπερναουμ ut ibidem (accedit h. l. ο) | γαλιλαιας .. D add την παραθαλασσιον εν οριος ζαβουλαν και νεφθαλειμ | αυτοις .. ε 1. 28. al² αυτοις, al¹⁰ fere om | Δ om εν τοις

32. xΔ al εξεπλησαντο | εν εξουσια .. v al εξουσια

33 Καὶ ἐν τῇ συναγωγῇ ἦν ἄνθρωπος ἔχων πνεῦμα δαιμονίου ³⁵⁻³⁷ _{Mc 1, 25-26.} ἀκαθάarton, καὶ ἀνέκραξεν φωνῇ μεγάλη 34 Ἐα, τί ἡμῖν καὶ σοί, Ἰησοῦ Ναζαρητέ; ἤλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς; οἰδᾶ σε τίς εἰ, ὁ ἅγιος τοῦ θεοῦ. 35 καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς λέγων Φιμώθητι καὶ ἐξέλθε ἀπ' αὐτοῦ. καὶ ῥίψαν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον εἰς μέσον ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ, μηδὲν βλάψαν αὐτόν. 36 καὶ ἐγένετο θάμβος ἐπὶ πάντας, καὶ συνελάλον πρὸς ἀλλήλους λέγοντες Τίς ὁ λόγος οὗτος, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ καὶ δυνάμει ἐπιτάσσει τοῖς ἀκαθάarτοις πνεύμασιν καὶ ἐξέρχονται; 37 καὶ ἐξεπορεύετο ἦχος περὶ αὐτοῦ εἰς πάντα τόπον τῆς περιχώρου.

38 ^(38.2) Ἀναστάς δὲ ἀπὸ τῆς συναγωγῆς εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν Σίμωνος. πενθερὰ δὲ τοῦ Σίμωνος ἦν συνεχόμενη πυρετῷ ^{38.1} _{Mc 1, 14 s.} ^{38.2} _{Mc 1, 29-31.} μεγάλῳ, καὶ ἤρώτησαν αὐτόν περὶ αὐτῆς. 39 καὶ ἐπιστάς ἐπάνω

33. και εν τ. σ. ην (157. abf syg x. ην εν etc) .. d e ην δε εν τ. σ. | d 29. y^{sc} πνευμα (29. y^{sc} om) δαιμονιον ακαθααρτον (y^{sc} om), item *daemonium inmundum* (im^{m.}, c om) it vg al

34. φων. μεγαλη (v. 33.) c. BLV* cop Or (affert 31 — 35) .. ε (Ln) add λεγων c. ACDEFGHKMSUV**XΓΔΛ al ut vdtr omn it vg go al mu Ath (: additur in Mc lectione non fluct; cf et. ad 3, 4, 3, 22, 4, 4, 8, 9 et 50. etc) | εα c. ABCDEFGHKLMQSVUXΓΔΛ al pler g¹⁻² vg go al mu Or Ath .. d 33. al² it^{pl}er cop syr^{br} arg aeth Tert om (: iidem fere test in Mc om) | σοι .. AFHX al sv|ναζαρητε (d* ναζορ. d** al¹ e q go ναζωρ.) .. Mcion om (Schu „rec. sonat Mei formam 1, 24, 14, 67, 16, 5.“) | απολ. ημας (Ln 49. ημας;) .. d 68. ημας ουδε απολ. | τον θεου .. Archel *deus, c dei filius*

35. απ (Gb'' prob Schu ex usu Lca^e a Mc diverso) c. BDLV 1. 13. 22. 108. 124. al plus²⁵ it vg al Or .. ε εξ c. ACEFGHKMQSVUXΓΔΛ al pl go al (: ut Mc) | ριψαν (sed εκμηΓ etc ριψαν) .. d* ρειψας | εις μεσον (Gb) c. DEFGHKMSUVΓΔΛ al¹⁰⁰ fere Or .. ε (Ln 49.) ε. το μεσ. c. ABCL MQX al pm (: at usitatius est εις το με. cf Mc 14, 60. ubi test mu substituerunt το, item ubi lectio tantum non fluct Mc 3, 3. Lc 5, 19. 6, 8. Ioh 20, 19 et 26.) Praeterea d add ανακρανησασαν τε (d om τε) | απ .. mg al pauc εξ | d* βλαψας

36. θαμβος .. d 253. b g¹ gat per cop³ add μερας | τις .. u add εστιν, item it vg etc | πνευμασιν .. γ 7. 61. δαιμοσιν

37. εξεπορευετο ηχος .. d εηλθεν η ακοη

38. απο (Gb'' prob Schu) c. BCDLQ 1. 13. 22. 33. 69. 118. 124. 131. 209. 346. Or (d a) .. ε (Ln) εκ (: ut Mc lectione non fluct) c. AEFQHK MSUVXΓΔΛ al pler (it vg δε) go etc | εισηλθεν (d al²⁰ fere ηλθεν :: cf Mc) .. ΛM al plus¹⁵ vv aliq praem (al pauc add) ο ιδ̄ | σιμωνος .. d it^{pm} Amb add και ανδραιον (: e Mc) | πενθερ. δε (Gb Sz) c. ABDEFG HKLMQSVUXΓΔΛ al longe pl .. c al plus⁵ η δε πενθ. .. ε η πενθ. δε c. minusc ut vdtr non ita mu | συνεχομενη .. d κατεχομενη (it vg detinebatur, tenebatur)

ἀντὴς ἐπετίμησεν τῷ πυρετῷ, καὶ ἀρῆκεν αὐτὴν· παραχοῆμα δὲ ἀναστῆσα διηκόνει αὐτοῖς.

40 a.
Mt 8, 16.
Mc 1, 33-34.

40 Δύνοτος δὲ τοῦ ἡλίον πάντες ὅσοι εἶχον ἀσθενούντας τόσους ποικίλαις ἤγαγον αὐτοὺς πρὸς αὐτόν· ὁ δὲ ἐνὶ ἐκάστῳ αὐτῶν τὰς χεῖρας ἐπιτιθεὶς ἐθεράπευσεν αὐτούς. 41 (71.9) ἐξήρχετο δὲ καὶ δαιμόνια ἀπὸ πολλῶν, κραυγάζοντα καὶ λέγοντα ὅτι σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ. καὶ ἐπιτιμῶν οὐκ εἶα ἀντὰ λαλεῖν, ὅτι ᾔδεισαν τὸν Χριστὸν αὐτὸν εἶναι.

42-44
Mc 1, 35-39.

42 (72.9) Γενομένης δὲ ἡμέρας ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἔρημον τόπον, καὶ οἱ ὄχλοι ἐπεζήτουν αὐτόν· καὶ ἤλθον ἕως αὐτοῦ, καὶ κατείχον αὐτὸν τοῦ μὴ πορεύεσθαι ἀπ' αὐτῶν. 43 ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς ὅτι καὶ ταῖς ἑτέραις πόλεσιν εὐαγγελίσασθαι με δεῖ τὴν βα-

39. παραχρ. δε c. ABFGHKMQRSUVXΓΔΔ al pler go cop syrP al .. CL itPl vg syr al και παραχρ. .. D 254. e παραχρ. (et. Cyr παρ. c. praecedd conjg), posteaque D ὡστε αναστασαν αυτην διακονειν α., 254. η δε αναστ. etc, e et surgens etc | Δ αναστας

40. δυνοτος (ad occidente) .. UA al³⁰ fere δυνατος, D δυσατος, Or δυνοτος (itpler vg cum occidisset) | c 1. 131. απαρτες | σοοι .. DBT⁹ ος (italiq vg qui) | D ειχαν | Η ποικιλοις | ηγαγον (A praem και) .. D εφερον (: e Mc), Or ηγον| αυτων .. D al pauc (itpm vg singulis) om | τας χ. (b q manus) επιτιθεις (itpler vg inponens) c. BDQ al plus¹⁰ itpler vg Or .. ε τας χ. επιθεις (a manib. inponitis) c. ABFGHKLMRSUVXΓΔΔ al pler a, item C cop επιθ. τ. χ. | εθεραπεισεν (ita et. Mc) .. D Or cod -πειν, item curabat it vg

41. εξηρχετο c. ABDEFGHKLMQRSUVXΓΔΔ al pler .. CX 1. 33. al¹⁰ fere Or -ρχετο | κραυγάζοντα (q al κραυαζ.) c. ADEGHQUVΓΔ al plus⁵⁰ Or .. ε κραζοντα c. BCFKLMRSXA al pl | και λεγοντα .. L² om | ο υιος τ. θε. (Gb) c. BCDFLX 33. 180. 220. itpler vg cop arm arP Or Tert Victorin .. ε praem ο χ̄ι c. AFGHKMQRSUVXΓΔΔ al pler f q go syr¹⁶ al (: cf Mt 16, 16. 26, 63. Io 6, 69. 11, 27. etc) | τον χρ. αυτ. ειρ. (et. Or) .. D b f q al vg αυτον χρ-ειναι (italiq vg esse Chr)

42. ημερας .. Γ praem της | επορευθη .. κ al³⁰ fere επορευετο, item idai itmu vg | επιζητουν (Gb Sz) c. ABCDFLMQRSUVXΓΔΔ al plus¹¹⁰ Vict al, item requirēbant (e inquir.) it vg (sed d for quareb.) | .. ε εξητουν c. EGHK etc κατειχον .. D επιειχον

43. ο δε .. A add ο̄ | ταις ετερ. πολεσιν .. D e εις τας αλλας πολεις | με δεi c. ACEFGHKLMQRSUVXΓΔΔ al pler .. B δεi με (Ln), item post οτι D, item ante ευαγγ. it vg | οτι ε. τ. .. D e ε. τ. γαρ | επι c. BL 13. 67. 124. 346. a (ob hoc), item ideo itpm vg .. ε εις (: cf Mt) c. ACEFGHKMQRSUVXΓΔΔ al pler Vict^{ca} (de in hoc, f q ad hoc) | απεσταλην c. BC DLX 1. 12. 13. 33. 69. 111. 124. 131. (-λει) 346. .. ε απισταλμας c. AFGHKMQRSUVXΓΔΔ al pler Vict^{ca} (: similliter in Mc substituerant εεληλιθω et εληλιθω)

οιλίας τοῦ θεοῦ, ὅτι ἐπὶ τοῦτο ἀπεστάλην. 44 καὶ ἦν κηρίσσον εἰς τὰς συναγωγὰς τῆς Γαλιλαίας.

V.

1 (39.10) Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν ὄχλον ἐπικεῖσθαι αὐτῆ καὶ ἀκούειν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, καὶ αὐτὸς ἦν ἐστὼς παρὰ τὴν λίμνην Γεννησαρέτ, 2 καὶ ἶδεν δύο πλοίαμα ἐστῶτα παρὰ τὴν λίμνην· οἱ δὲ ἄλμεις ἀπ' αὐτῶν ἀποβάαντες ἀπέπλυναν τὰ δίκτυα. 3 ἐμβὰς δὲ εἰς ἓν τῶν πλοίων, ὃ ἦν Σίμωνος, ἠρώτησεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς γῆς ἐπαναγαγεῖν ὀλίγον· καθίσας δὲ ἐδίδασκεν ἐκ τοῦ πλοίου τοῦς

44. εἰς τὰς συναγ. c. BDQ 13. 69. y^{scr} al¹⁰ fere .. ε (Ln) εν ταις συναγω-
γαις (: cf ad Mc, ubi pler idem tenent) c. ACEFGHKLMSUVXΓΔΛ al
pler (item it vg, at ita pariter in Mc) | της γαλιλ. c. ABDEFGHKMSUVX
ΓΔΛ al pler it vg go cop^{d2*} syr syrp^{ms} al .. CLQR 1. 22. al¹⁸ cop syrp
τ. ιουδαιας (item ενν² τοις ιουδαιοις, 18. εν των ιουδ.) .. 34. εν 48. εν
αυτων

V. 1. κας ακουειν c. ABLX 1. 131. c cop³ agm .. ε (Ln) του ακ. c. CDEF
GHKMQRSUVΓΔΛ al pler it^{pl}er vg cop¹ go syru^{tr} al (: κας incommodum
videri poterat, non item τοι) | και αιτος ην εστως (c^{***}FGHX al add
o iε, item m^{ms} in lectione eccl. et ενν) .. D εστωτος αυτοι, item (cum
καταειρησε) e | γεννησαρετ c. ABCGQRSUVΓΔΛ al pl a be al .. FL al mu
per γεννησαρετ .. ΗΗΚΜ al mu q for ing (am al genesareth) cop (-ς- pro
-σ- exc cop^{d2*}) al γεννησαρεθ .. D (nec aliter d) γεννησαρεθ .. X a
λιμνην ad λιμν. transiluit

2. κας (al aliq it^{pl} om) ιδ. .. γ ειδ. δε | ιδεν c. ACDEKLQRYA al .. ε (Ln
49.) ειδε (-εν) c. BEFGHMUGA al pl | πλοιαμα c AC³LQR 1.* 33. 40.
53. 237. 259. item navi^{culas} a f .. ε (Ln) πλοια (: cf vv. 3 et 7.) c.
BC^{***}DEFGHKMSUVΓΔΛ al pler item naves it^{pl} vg. Praeterea b a e cop
duo post πλ. pon | ΔCLQ αλειες. Cf ad Mc 1, 16 sq et ad Mt 4, 18 sq |
απ αυτων h. l. (Gb²) c. BC³DL 33. (a de quibus piscatores egressi) .. ε
(Ln) post αποβαντ. c. AC^{***}EFGHKMQRSUVXΓΔΛ al pler c f (g¹?) go
al .. e b ff²l q vg amb^{rescr} om, item e om απ αυτ. αποβ. | απεπλυ-
σαν (al⁵-νον, 7. εν επεπλ.) c. AC^{***}EFGHKMSUVΓΔΛ al pler .. C³LQX
239. 299. επλυναν, item BD 91. επλυσαν (Ln 49. :: at απ facilius omitte-
batur quam addebatur; illud hoc tantum loco legitur, hoc et. Apoc 7,
14. 23, 14.)

3. εμβ. (D ενβ.) δε .. x add o iε | των πλοίων (359. c^{scr} πλοιαριων) ..
D πλοιοι, item it (a f navi^{culam}) vg | σιμωνος c. BDL .. ε praem τοι
c. ACEFGHKMQRSUVXΓΔΛ etc (: 4, 38. nec οικ. σιμωνος nec πενθ. δε
του συμ. fluct. Infra v. 4. πρ. τον συμ. non fluct, nec magis τω συμ. et
του συμ. v. 10. Contra potius invec^ti quam omissi videntur articuli
praeter nostrum locum v. 5. bis v. 7. v. 8 v. 10. Etiam alibi saepe
tantum non certum est nominibus propriis articulum post additum
esse.) | επαναγαγειν (A al aliq επαναγειν) .. D it^{pl} go cop al amb^{rescr}
Amb ante απο pon | ολιγον .. D οσον οσον | καθισ. δε c. BLQ a cop ..

ὄχλους. 4 ^(80.0) ὡς δὲ ἐπαύσατο λαλῶν, εἶπεν πρὸς τὸν Σίμωνα Ἐπιανάγαγε εἰς τὸ βῆθος, καὶ χαλάσατε τὰ δίκτυα ὑμῶν εἰς ἄγραν. 5 καὶ ἀποκριθεὶς Σίμων εἶπεν αὐτῷ Ἐπιστάτα, δι' ὀλης νυκτὸς κοπιῶσαντες οὐδὲν ἐλάβομεν· ἐπὶ δὲ τῇ ῥήματί σου χαλάσω τὸ δίκτυον. 6 καὶ τοῦτο ποιήσαντες συνέκλεισαν πλῆθος ἰχθῶν πολὺ· ^(10 21, 6.) διεμήνυτο δὲ τὸ δίκτυον αὐτῶν. 7 καὶ κατένευσαν τοῖς μετόχοις ἐν τῷ ἑτέρῳ πλοίῳ τοῦ ἐλθόντος συλλαβίσθαι αὐτοῖς· καὶ ἦλθον, καὶ ἔπλισαν ἀμφοτέρα τὰ πλοῖα, ὥστε βυθίζεσθαι αὐτά.

ς (Ln) και καθισ. c. ACDEFGHKMRSUVXΓΔΑ etc (:: offendit de saepius repetitum) | ἐδιδασκ. εκ (1. 13. al απο) τ. πλ. c. ACEFGHKLMQBSUV XΓΔΑ al ut vdr om it^{pl}er vg al pl .. b εκ τ. πλ. ἐδιδασκ. (49.), item δστ'ε εν τω πλοιω εδ. (d in nave turb. doceb.)

4. ὡς (it^{pl} vg ut cessavit) .. d οτε (a cumque desit, e cum cessaret) | Α επαγαγε

5. και αποκρι. σιμων (c. BLA; ς Ln ο συμ. c. ACEFGHKMRSUVΓΑ etc; x ο πετρος post αὐτω) ειπ. αυτω (b cop om, item e) .. d ο δε σιμ. αποκρι. ειπ. αυτ., e simon autem dixit | επιστατα (it^{pl}er vg praecceptor) .. d διδασκαλε (a d magister) | ολης c. ABL 131. (al?) Cyt .. ς add της c. CDEFGHKMRSUVXΓΔΑ al pler Tit (:: minime ad tenendum artic. satis est quod facile post λης omitti potuerit; saepissime enim ολης της, ολην την, ολον τον legitur nulla inde turba orta; contra cf Act 5, 19. ubi pler pro δια νυκτος substituerunt δι. της νυ.) | Α ελαβαμεν | χαλασω (κ al -σομεν, 1. al -σωμεν, item go cop² al) το δικτ. (BL 1. 209. al pauc e go cop arm Amb τα δικτινα) και τουτο ποιησαντες .. d e ον μη παρακουσομαι (item d praeteribo; δστ'ε²-σομεν, e intermittenus) και ειθυς χαλασαντες τα δικτυα

6. πληθ. ιχθ. πολ. (Gb Sz) c. ACEFGHKLMRSUVXΓΔΑ al longe pl cop go arm Thph .. ς (Ln 49.) ιχθ. πλ. πολ. c. BD al it vg | διεμήνυτο (-ερη- c. A g^{scr} al, item BL; ς -ερη- c. EFGHKMRSUVXΓΔΑ al pler, item c) δε το δικτ. (BL 1. al pauc it^{pl} go cop al τα δικτυα, item d: vide post αυτων c. ADEFGHKMRSUVXΓΔΑ al pler it^{pl} vg cop syp² al; item B(C)L 6. διερησατο (6. -ρη-; c διερηητο) δε etc (:: ita 49. Legitur -ηγηνοσθαι hoc uno loco; -ρηηται Mt 26, 65. Mc 14, 63. Act. 14, 14. -ρησων Lc 8, 29.). Praeterea s 28. al¹⁰ fere add ὥστε μη δυνασθαι απαγαγειν (al alii απαγειν) αυτο .. d ὥστε τα δικτυα ρησασθαι, item e (ut retia dirumperebunt eorum) f (ita ut rumpantur retias eorum) go syp

7. κατενευσαν .. d a e gat -νευον (fortasse et. Eⁿ) | τ. μετοχοις c. BDL 259. (al?) a .. ς add τοις, Ln [τοις] c. ACEFGHKMRSUVXΓΔΑ etc (:: quum nec alibi desint exempla articuli similiter omissi, potius ex emendatione additus quam ex incuria praetermissus pro illorum testium auctoritate censendus est) | ελθοντας (v -ντα) .. κ al alii -ντος | συλλαβισθαι .. d βοηθειν (it vg adiuvarens) | αυτοις .. Δ* 245. 435. -τοις | και ηλθον (L 435. -θαν) και .. d e ελθοντες συν (e cum venissent iaque), b om κ. ηλθ. | επλησαν (A εμπλησ.). .. b al⁶ επλησθησαν, al¹ -σθη | αμφοτερα .. m p^{scr} -ρος | οιστε .. c² add ηδη, d add παρα τς, item (ita ut pene o e g² vge^d) it^{al}iq vg (invitis am fu for

8 (21.10) ἰδὼν δὲ Σίμων Πέτρος προσέπεσεν τοῖς γόνυσιν Ἰησοῦ λέγων Ἔξελεθε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι ἀνήρ ἁμαρτωλὸς εἰμι, κύριε. 9 Θάμβος γὰρ παρεσχεν αὐτὸν καὶ πάντας τοὺς σὺν αὐτῷ ἐπὶ τῇ ἄγρα τῶν ἰχθύων ἣ συνέλαβον, 10 ὁμοίως δὲ καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην υἱοὺς Ζεβεδαίου, οἳ ἦσαν κοινοὶ τῷ Σίμωνι. (32.2) καὶ εἶπεν πρὸς τὸν Σίμονα Ἰησοῦς Μὴ φοβοῦ· ἀπὸ τοῦ νῦν ἀνθρώπους ἔσῃ ζῶγων. 11 καὶ καταγαγόντες τὰ πλοῖα ἐπὶ τὴν γῆν, ἀφέντες ἅπαντα ἠκολούθησαν αὐτῷ.

12 (32.2) Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν μιᾷ τῶν πόλεων, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ πλήρης λέπρας· καὶ ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν, πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον ἐδεήθη αὐτοῦ λέγων Κύριε, ἐὰν θελήσῃς, δύνασαι με καθαρίσαι. 13 καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἤψατο αὐτοῦ εἰπὼν Θέλω, καθαρισθῆτι. καὶ εὐθέως ἡ λέπρα ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ. 14 καὶ

per ing iac al, non tol) cop (inciperent mergi) syr syrp^{ms} al | αὐτα .. D om (ut it vg)

8. ἰδὼν δε (D o δε) συμ. (106. syrp^{xt} sax om) πετρ. (13. 69. a b e syr ar^c ar^p om: Schu „hauud inepre“) | τοῖς γον. (1. al³ c cop syr ποσῶ) ι' (c. BHKSVYΓA al⁷⁰ fere; 5 [Gb⁰⁰] praem του c ACFLMKA al mu) .. D e αιτου τοῖς ποσιν (d e ad ped. eius) | λέγων (e add ad iherim) .. D c e f go syr add παρακαλω (oro te vv)

9. καὶ παντ. (359. om) τ. σὺν αὐτω .. D 47. ev om | ἐπι τη .. κλ 300. 2. p^o al aliq εν τη, item in it^{pl} or (e super) vg | η .. BDX go Thph ων (item l?) | συνέλαβον .. s e ff² -βεν

10. ὁμοιος - - υ. ζεβ. (C* ar^m? om υ. ζεβ.) - - τω σιμωνι (a b c ff² q similitur autem [a om] iacobus et iohannes filii etc.) .. D ἦσαν δε κοινοῦς αὐτου ἰακωβος καὶ ἰωαννης υιοι ζεβ., item e similitur fuerunt socii iac. et ioh. filii zeb. | καὶ εἶπεν - - ἴω (ἴω c. BL; 5 Ln o ἴω c. ACEFHKMSVYΓAΛ etc) - - ζῶγων .. D o δε εἶπεν αὐτοις· δεῖτε καὶ μὴ χεῖρεσθε ἀλλεῖς ἰχθυων· ποιησω γαρ υμῖς ἀλλεῖς ἀνθρωπων, item e Qui aut ad simonem ihesus nolite esse piscatores piscium faciam enim vos piscatores hominum.

11. καὶ καταγαγ. - - ἅπαντα (c. ACEFHKMSVYΓAΛ al pler; B[D]L 131. al? παντα: ita Ln) ἠκολ. αὐτω .. D οἱ δε ἀκουσατες παντα κατελειψαν ἐπι της γης καὶ ηκ. αὐτ., item e illi autem cum audissent omnia dimiserunt super terram et etc

12. Γ om καὶ ἐγένετο usq πόλεων | καὶ ἰδὼν .. C**al vnal^{iq} om καὶ | πληρ. λέπρας .. D λεπρος | καὶ (19. 124. syr ar^m om) ἰδὼν (B e cop ἰδ. δε) τον ἴω .. a b c ff² l Δmb et ipse (Schu „καὶ αὐτος a Le non alienum“) | πῶσων .. D e εἶπεν, omissis ἐδεήθη αυτ. | θελήσῃ .. Γ al pauc -λεις

13. καὶ ἔκτειν. .. D εκτ. δε | εἰπων c. ΔΕΗΚΜΒΥΥΓΑΛ al pler .. BCDLX 13. al⁵ Cyp^{act} λέγων (Gb¹ Ln :: e Mt) | ἡ λέπρα. ἀπῆλθ. ἀπ αὐτου (min aliq singg transp) .. D e καθαρισθη, 46. 126. καθαρισθη η λεπρ. απ (46. om) αυτ. (: cf ll pp)

αὐτὸς παρήγγειλεν αὐτῷ μηδεὶ εἰπεῖν, ἀλλὰ ἀπελθὼν δεῖξον σε-
αυτὸν τῷ ἰατρῷ, καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου καθὼς
προσέταξεν Μωϋσῆς εἰς μαρτύριον αὐτοῦ. 15^(34.1) διήρχετο δὲ
μᾶλλον ὁ λόγος περὶ αὐτοῦ, καὶ συνέρχοντο ὄχλοι πολλοὶ ἀκούειν
καὶ θεραπεύεσθαι ἀπὸ τῶν ἀσθενειῶν αὐτῶν· 16^(35.2) αὐτὸς δὲ
ἦν ὑποχωρῶν ἐν ταῖς ἐρήμοις καὶ προσευχόμενος.

17-28
Mt 9, 1-8.
Mc 2, 1-12.

17^(36.2) Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν καὶ αὐτὸς ἦν δι-
δάσκων, καὶ ἦσαν καθήμενοι Φαρισαῖοι καὶ νομοδιδάσκαλοι, οἱ
ἦσαν ἐληλυθότες ἐκ πάσης κόμης τῆς Γαλιλαίας καὶ Ἰουδαίας καὶ
Ἱερουσαλὴμ· καὶ δύναμις κυρίου ἦν εἰς τὸ ἰᾶσθαι αὐτούς.
18^(37.1) καὶ ἴδον ἄνδρες φέροντες ἐπὶ κλίνης ἄνθρωπον ὃς ἦν
παραλελυμένος, καὶ ἐζήτουν αὐτὸν εἰσενεγκεῖν καὶ θείσειν ἰσθμῶν
αὐτοῦ. 19 καὶ μὴ εὐρόντες ποίᾳ εἰσενέγκωσιν αὐτὸν διὰ τὸν ὄχλον,
ἀνυβάντες ἐπὶ τὸ δῶμα διὰ τῶν κεράμων καθήκαν αὐτὸν σὺν τῷ

14. αἰτω .. σ al αἰτων | ἀλλὰ (x 1. al ἀλλ) ἀπελθων .. d a e ἀπελθε
δε και, item it^hu vg omisso και | προσενεγκε (L al mu -γιας) .. x syr
Epiph (vult ld Meionem omisisae) add το δωρον :: e Mt | μωυσης c.
BCDRLXΓ al pm .. ε μωυσης c. ΔΕΗΜΣΥΝΔΑ al pl. Praeterea cf ad 2,
22. et alibi | εἰς μαφρ. αἰτωῖς (ita et. ll pp) .. d a b e e ff² l q Meion
(vdtr ex Epiph et Tert) Epiph Tert Amb ινα εἰς μαρτυριον η (d^o ηγ.
iPler et pp post ινα pon) ιμειν τουτο. Praeterea d add ο δε εξελθων
ηξετο κηρυσσειν και διαφημειζειν τον λογον· ωστε μηκει δυνασθαι
αυτον φανερωσ εις πολιν εισελθειν· ἀλλὰ εξω ην εν ερημοις τοποις·
και συνηρχοντο προς αυτον· και ηλθεν παλιν εις καφαρασαμ (: e Mc
1, 45.)

15. μᾶλλ. ο λόγος .. DMU al go ο λογ. μᾶλλ. | ακουειν .. κ al aliq cop
syr al add αυτου | θεραπευεσθαι (Gb') c. BC^oDL 1. 22. al¹⁰ fere it vg
cop syr arm aeth al .. ε add υπ (A 2, g^{ser} απ) αυτου c. (A) C^o*KHKM
ΣΥΝΧΓΑΔ al pler go syrp al | E^oL^oΔΔ al ασθενων

17. A^o om και εγεν. ubq ημερων | και αυτ. ην διδασκ. (C^o*HΛM^{ms} in lect
ecll al mu add ο ιδ) .. d c e αυτου διδασκοντος | και ησ. καθ. φαφ.
(c. ACBHKLMUVXΓΔΔ al pler cop²; B^o cop¹ praem oi: ita Ln) κ. νο-
μοδ. .. d e σινελθειν τοις φαρισαιου και νομοδιδασκαλουσ|οι ησαν
.. d e ησ. δε | εληλυθοτες c. A^o*BCBHKLMΣΥΝΧΓΑΔ al pler iPler vg
cop syru^{tr} al .. Λ^oD 1. 13. al⁷ a go συνεληλυθ. (ita Ln), item al³ συν-
ελθοντ. | πασης .. B (al?) add της | η om και ιουδαιας, d om και
ιερουσ. και θυν. κυρ. ην, item x om και θυν. κυρ. ην | εις το .. d τοι
| αυτουσ .. vl αυτον, κ Cyr παντας, 11.^{ov} τοις ασθενουντοσ

18. κλινης .. κ al aliq praem της | αυτ. εισενεγκ. .. D 47.^{ov} a c e ισ.
αυτ. | θεισαι (vl syrp c. * add αυτον) .. ΣΜΥΔ al mu θηραι

19. ποιας (Gb Sz) c. ABODEKLMΣΥΝΧΓΑΔ al²⁰ fere .. ε praem δια c. mi-
nusc non ita mu, al²⁵ fere πωσ, al plus¹² ποθεν | αναβαιντες -- δια τ.
κειραμ. (b et discoperuerunt tectum et) καθηκ. -- κλινδιω .. d αντιθη-

κλινίδιόν εἰς τὸ μέσον ἔμπροσθεν τοῦ Ἰησοῦ. 20 καὶ ἰδὼν τὴν πίστιν αὐτῶν εἶπεν Ἄνθρωπε, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου. 21 καὶ ἤρξαντο διαλογίζεσθαι οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι λέγοντες Τίς ἐστὶν οὗτος ὃς λαλεῖ βλασφημίας; τίς δύναται ἁμαρτίας ἀφεῖναι εἰ μὴ μόνος ὁ θεός; 22 ἐπιγινούς δὲ ὁ Ἰησοῦς τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν ἀποκριθεὶς εἶπεν πρὸς αὐτούς Τί διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; 23 τί ἐστὶν ευκοπώτερον, εἰπεῖν Ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου, ἢ εἰπεῖν Ἐγειρε καὶ περιπάτει; 24 ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐξουσίαν ἔχει ἐπὶ τῆς γῆς ἀφεῖναι ἁμαρτίας, εἶπεν τῷ παραλελυμένῳ Σοὶ λέγω, ἔγειρε καὶ ἄρας τὸ κλινίδιόν σου πορεύου εἰς τὸν οἶκόν σου. 25 καὶ παραχρῆμα

σαν ε. τ. δ. και αποστειγασαντες τους κεραμους οπου ην καθηκαν τον κρηβαττον σιν τω παραλυτικω | εμπρ. (D ενπρ.) τ. ω̄ .. β ε. πατων

20. και ιδων (D ιδ. δε, e ille autem cum vidisset) .. CDS al⁶ ff² syr persP add o (D om) ω̄ | ειπεν (D λεγει) c. (Gb) VL 33. 130. ff² g² vg persW .. ς add αιτω c. ΔΕΚΜΣΥΝΧΓΑΛ al longe pl syrP, item CD al pauc f cop go syr aeth al Cyr τω παραλυτικω (ut ll pp), item 1. 118. 131. itP¹ τω ανθρωπω omisso ανθρωπε sq | σοι αι αμ. σου .. D⁶⁷ F^W al⁷ σου αι αμ. (al⁴ add σου)

21. οι γραμμ. .. Γ add αιτων | λεγοντες .. D itP¹ praem (e add) εν ταῖς καρδιαῖς αιτων | τῆς εστ. ουτος ος .. D τ. οητος | αμαρτ. αφειναι (L 1. Cyr αφειναι) c. BDL 1. c e Cyr Amb .. ς αφειναι αμαρτ. (: ut Mc) c. ΔΕΚΜΣΥΝΧΓΑΛ etc | μονος (A -νον) .. C^{***} D⁶⁷X al⁷ a go syrP ms Cyr εις (: e Mc), cop utrumq conj | o (D* om) θεος

22. αποκριθεις c. ΔΒΕΚΛΜΣΥΝΧΓΑΛ al pler e f g² q vg go cop syrP al .. CD 98. 32.^{ev} abc ff² g¹ l syr aeth om (Ln Gb⁰) | εμπ. πρ. αιτους (al pauc αυτοις) .. D λεγει αυτοις | ε. τ. καρδ. υμων .. D add ποηρα, item praem c e l aeth syr^{hr} Cyr Amb

23. εΓ al ευκοποτερ. | σοι αι αμ. σου (al aliq e f g² vg go Aug om σοι) c. ΔΒΕΚΛΜΣΥΝΓΑ etc .. D 48.^{ev} σου αι αμ., CF^WX al⁷ σοι αι αμ. σου | εγειρε (Gb Sz) c. ABCDEF^WKLMΣΥΝΓΑ al pl .. ς -ραι c. UXA al mu

24. ειδητε .. ALU al ιδητε | εξουσ. εχ. h. l. c. BKL al⁶ ae plur b f g¹ l q .. ς (Ln) post οτι (: at ita Mt et Mc lectione non fluct) c. ACDEMSY VHXΓΑΛ etc | επ. τ. γης (Meion post αφ. αμ.) .. D* al aliq Cyr επι γης | αφειναι (αφειναι) c. D*L* (vide ad v. 21.) .. ς (Ln 49.) αφειναι (: ut ll pp lectione non fluct) c. AB?CD^{**}EKL^{**}MSYVHXΓΑΛ etc | ειπεν .. D al aliq λεγει :: ut Mt et Mc | παραλελυμενω c. ΔΒΕΚΣΥΝΓΑΛ al pl .. CD F^WLMX al pm Cyr Thph παραλυτικω (Gb'' Ln :: at ita Mt et Mc) | σοι .. Γ add δε | εγειρε (Gb Sz) c. ABCDEF^WKMSYXAA al pl .. ς -ραι c. LUG al mu | και αρας .. D 157. itP¹ler (e om αφ. τ. κλ. σου) vg και (157. [tmu vg om] αρον, addito και ante πορευου | το κλινιδιον .. D τον κρηβαττον

ἀναστάς ἐνόπιον αὐτῶν, ἄρας ἐφ' ὃ κατέκειτο, ἀπήλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ δοξάζων τὸν Θεόν. 26 καὶ ἐκστασις ἔλαβεν ἅπαντας καὶ ἐδόξαζον τὸν Θεόν, καὶ ἐπλήσθησαν φόβου λέγοντες ὅτι ἴδομεν παράδοξα σήμερον.

27-28
Mt 9, 9-12.
Mc 2, 13-17.

27 (26.2) Καὶ μετὰ ταῦτα ἐξῆλθεν καὶ ἐθεύαστο τελώνην ὀνόματι Λευεὶν καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἀπολόυθει με. 28 καὶ καταλιπὼν ἅπαντα ἀναστάς ἠκολούθει αὐτῷ. 29 (26.2) καὶ ἐποίησεν δοχὴν μεγάλην Λευεὶς αὐτῷ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ· καὶ ἦν ὄχλος τελωνῶν πολλὸς καὶ ἄλλων οἱ ἦσαν μετ' αὐτῶν κατακειμένοι. 30 καὶ ἐγόγγυζον οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς αὐτῶν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγοντες Διὰ τί μετὰ τῶν τελωνῶν

25. εφ (u* ev) o (Gb'' c. ACEKLMBSYXGA al plus⁶⁰; ε Lm ω c. B7RUA al pm) κατ. (243. it^{all}q al το κλεινῶν, grabatum, praem ante εφ) .. D τηρ κλεινῆν, item (grabatum omitt) e syr persP

26. και εκστ. - - απαντ. (142. εξιστατο δε απαντες) κ. εδ. τ. θε. (Δ κ. εδ. τ. θε. post φοβου; ista om et. 19.* a) .. DMEX 13. 69. 124. al¹² e om | φοβου .. D θαμβου (** -βους) | οτι .. D om | ἴδομεν (c ἰδαμ., R ἰδαμ.) c. ACEKLMRVX al .. ε (Ln. 49.) εἰδομ. c. BDES7UGAA al pl

27. και μετ. τ. εξηλθ. (Δ al b c al add ο ἱε, item al mu post εθεασ.) .. D και ελθων παλιν παρα την θαλασσαν τον ακολουθοντα αυτω οχλος εδιδασκην :: e Mc | κ. εθεασ. (Δ al ειδεν, κ al ιδεν) τελ. ον. λευεω (c. ABCLMRG al; ε Ln 49. λευῖν c. BS7UNXAA al pl; κ al λευῖ, al -εα. Praeterea c 157. add καλομενον) .. D και παραγων ειδεν λευει τον του αλφαιου :: e Mc | εἶπεν .. D al⁵ λεγεις

28. καταλιπων c. B(vdtr)CDEKMS7UV?X al pl .. ANETAA al mu -λειπων (sed EΓA al πῶν: cf ad Mt 4, 13. 21, 17. et alibi) | απαντα (κ απαν) c. ΔEK(M)SUVXGAA al pler .. BC** (C* -τα); DLR al⁶ παρτα (Ln) | ηκολουθει c. BDL 69. (al?) a .. ε -θησεν c. ACEKMSUVXGAA al pler itpler vg etc (: at sic Mt et Mc)

29. λευεις (c. ABCLRX al go; ε Ln 49. -υῖς c. EKMSUVGAA al pler; D λευει, al -υῖ) absq. art. (Gb Sz) c. ABCDEF^wKLMRSUVXGAA al longe pl. .. ε ο λευεις c. min non ita mu | δοχ. μεγ. λευ. αυτω (Δ al aliq e for amb⁷scr om; et. transponitur) .. D λευ. δοχ. αυτω μεγ. | κ al aliq εν τω οικω | ην .. F^w om | τελων. πολ. c. ΔEKMSUVXGAA al pler go .. BCDL R al⁶ it vg cop al πολ. τελ. (Ln) | αλλων .. X al αμαρτωλων | οι ησ. μ. αυτε. κατακειμενοι (Δ ανακ.) .. D e ανακειμενων

30. εγογγυζον (R -ζαν) .. D c e ante προς pon | οι φαρ. κ. οι γραμμ. αυτων (αυτ. c. ABCDEKLMRSUVGAA al pler itpler vg go al; DF^x al³ f e vgeod cop syr sax al mu om: Gb^u) c. BC(D)LE 1. 33. 131. 157. it vg cop syr^{hr} arm al .. ε οι γραμμ. αυτε. (vide ante) κ. οι φαρ. (: hoc ordine Mc) c. ΔEFKMSUVXGAA al pler go syr^{ur} al | αυτοι: (18.97 -των) .. C* om | των (Gb Sz) c. ABCDEFKLMRSUVXGAA al pl .. ε om c. sv al mu | τελωνων c. C*^d h^{acr}g^{scr} (al nt vdtr) Cyr (ad h. l. Mai. p. 180.) .. ε (Ln) add και αμαρτωλων (: ita ll pp lectione non fluct) c. ABC**

των ἐσθίετε καὶ πίνετε; 31 ^(40.9) καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτούς Οὐ χρεῖαν ἔχουσιν οἱ ὑγιαίνοντες ἰατροῦ ἀλλὰ οἱ κακῶς ἔχοντες· 32 οὐκ ἐλήλυθα καλέσαι δικαίους ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν.

33 Οἱ δὲ εἶπαν πρὸς αὐτόν Οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου νηστεύουσιν πυκνὰ καὶ δεήσεις ποιῶνται, ὁμοίως καὶ οἱ τῶν Φαρισαίων, οἱ δὲ σοὶ ἐσθίουσιν καὶ πίνουσιν. 34 ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς Μὴ δύνασθε τοὺς υἱοὺς τοῦ νυμφῶνος, ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ' αὐτῶν ἐστί, ποιῆσαι νηστεύειν; 35 ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι, καὶ ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, τότε νηστεύσουσιν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. 36 Ἐλεγεν δὲ καὶ παραβολὴν πρὸς αὐτούς ὅτι οὐδεὶς ἐπιβλήμα ἀπὸ ἱματίου καιροῦ σχίσας ἐπιβάλλει ἐπὶ ἱματίων παλαιῶν· εἰ δὲ μήγε,

EFKLMRSUVXΓΔΔ etc | εσθ. κ. πιν. (κ om κ. πιν.) .. itl¹ (go? cf Gab. et Loeb.) aeth Amb manducat (edit) et bibit :: e ll pp

31. και αποκρ. .. D e αποκρ. δε | B om δ | πρ. αυτους .. L 33. al cop al αυτους | αλλα οι c. ABX? al .. ε αλλ οι c. tell

32. εληλυθα .. C***D 1. 28. al⁵ Thph ηλθον (: ut ll pp) | αλλα .. 1. al mu αλλ

33. ειπαν c. CDLE (al?) .. ε -πον c. ABEFKMRSUVXΓΔΔ al longe pler | Oī c. BL 33. 157. cop .. ε (Ln) praem δια τι (: ut ll pp lectione non funct) c. CDEPKMRSUVXΓΔΔ al pler it vg copd²*al | οι μαθ. ω. (D ωανου) .. D 91. add και οι μαθηται των φαρισαιων | ΚΑ al ποικνα | ομοιως (ff² om) και οι των φαρ. .. D 19.* 77. 108. 244.* om; abcq¹ et (b om) pharisaeorum ante και (b om) δεησ. ποιουντ. | οι δε σοι (vnp¹ add μαθητ.) .. D οι δε μαθηται σην (: ut Mt) | εσθ. κ. πινουσιν .. D e ουδεν ταιτων ποιουσιν

34. ο δε .. CDLX al¹⁵ fere f cop syrP m⁵g aeth arg add ω̄ (: cf ll pp) | μη δυνασθ. τ. υιους .. D abce g¹ gat* μη δυναται οι υιοι (: e Mc) | εν ω ο νυμφ. μ. αυτ. εστιν .. D e εφ οσον εχουσιν τον νυμφιον μεθ αυτων (: cf Mc) | ποιησαι νηστευειν (BX 28. -ευσαι) .. D a b c e g¹ gat* om ποιησαι (: e Mc)

35. και οταν c. ABDEHKM⁵RSUVXΓΔΔ al longe pl a em for ing go .. CFLM¹xt 1. 13. 69. al²⁵ fere itpleryg cop al mu om και, hinc Ln [και] | τοτε .. FM 1. 13. 69. al²⁰ fere vv mu praem και (: e ll pp) | νηστευσουσιν (ΔΔ al -σωσιν) .. EHKU al¹⁰ fere -ειουσιν | εν .. X om

36. δε και .. X al mu e e cop al om και | παραβ. πρ. αυτ. .. X πρ. αυτ. παρ. | απο (Gb „bene“) c. BDLX 1. 13. 22. 33. 69. 124. 131. 157.* 346. itpleryg cop syr¹ persP al Amb .. ε om (Ln [απο]) c. ACEFKMRSUVXΓΔΔ al pler a go Ir^{int}. Item σχισας (Gb „bene“) c. BDL 1. 22. 33. 131. 157. 251. cop syr persP .. ε Ln om c. ACEFKMRSUVXΓΔΔ al pler it vg syrP go al Ir^{int} Amb (: similitudo ll pp fecit ut vel utrumq vel alterutrum omitteretur. Cf Meion) | επι ματιων παλαιων .. MΓ al aliq Thph επι ματιω παλαιω. Item (liberius et ex ll pp corruptum)

καὶ τὸ καινὸν σίσει καὶ τῶ παλαιῷ οὐ συμφωνήσει τὸ ἀπὸ τοῦ καινοῦ. 37 καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκὸς παλαιούς· εἰ δὲ μίγῃ, ῥίξει ὁ οἶνος ὁ νέος τοὺς ἀσκούς, καὶ αὐτὸς ἐκγυθῆσεται καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολούνται· 38 ἀλλὰ οἶνον νέον εἰς ἀσκὸς καινοὺς βλητέον. 39 καὶ οὐδεὶς πινὼν παλαιὸν θελεῖ νέον· λέγει γάρ Ὁ παλαιὸς χρηστός ἐστίν.

VI.

1¹⁻⁵ Mc 2, 23-26. Mt 12, 1-8. 1 (41.2) Ἐγένετο δὲ ἐν σαββάτῳ δευτεροπρώτῳ διαπορεύεσθαι αὐτὸν διὰ σπορίμων, καὶ ἔτιλλον οἱ μιθιταὶ αὐτοῦ τοὺς στάχνας

Mcion ap Eriph et in Dial: οὐδεὶς ἐπιβ. ἐπιβλημα ῥάκκος ἀγάφου ἐπι (Dial om) ἱματίῳ παλαιῷ. | σχίσει (Schu „bene ap Lc“) c. BCDLX 5. 36. 40. 60. 239. 259. 19. ev 36. ev 49. ev yser 3. P^o a e; item συμφωνήσεις c. ABCDLX 5. 33. 36. 40. 53. 57. 60. 91. 157. 234.* 239. 259. 299. 410. a e Mcion (ap Eriph εἰ δὲ μίγῃ, καὶ τὸ πλήρωμα αἴρει, καὶ τῶ παλ. οὐ συμφωνήσει· μείζον γὰρ γινῆσεται σχίσμα: rursus ex ll pp mutationem passa) .. ε σχίσει et συμφωνήσει c. (A vide ante) ΕΦΗΚΜΒΣΥ ΝΓΔΔ al pler itpler vg go etc | το απο c. ΑΕΦΗΚΜΒΣΥΝΓΔ al longe pl go sl Thph .. ε (Gb^{oo}) Lu praem επιβλημα (CLX al mu το επ.) c. B (CLX etc) al pm itpler vg cop al mu, item D επιβλημα add post καινοῦ.

37. βαλλει .. c επιβαλλ. | ρίξει .. cΓA al aliq f q am go al ρησει (r ρησει) :: e Mc | ο οιν. ο νε. c. BCDLMBYXΔ al plus²⁰ it vg cop syru^{tr} al .. ε ο νε. οιν. c. ΑΕΦΗΚΒΣΥΝΓΔ al pl go | τ. ασκους .. D cop add τους παλαιους

38. αλλα c. ΑΕΦΗΚΒΣΥΝΥΧΓΔ al pl .. BCKMA 1. al αλλ | βλητεον .. D itpler go cop al βαλλουσιν (item Mcion in Dial λέγει γάρ πάλιν ὁ σωτήρ Βάλλουσιν οἶν. νέ. εἰς ασκ. νέους καὶ ἀμφότ. συστ.) :: e Mt | βλητ. absq additamento c. BL 1. 33. 131. 157. 209. 301. cop .. ε (Gb^o prob ut vdr Schu) Ln add καὶ ἀμφοτεροι σιντηρουνται (D a e τηρουνται) c. ΑΕΦΗΚΜΒΣΥΝΥΧΓΔΔ al pler it vg go cop^{da**} syru^{tr} al (Mcion vide ante) :: e Mt ubi nemo om; cf et. ad Mc

39. D a b c e ff^{2*} l om versum (nec Eus habuisse videtur quod non addidit huic versui canonem decimum, in quo quae cuique propria sunt posuit) :: deest Mt et Mc | καὶ .. B om | θελει c. BC^{*L} 1. 118. 131. 157. 209. 11. P^o cop arm aeth .. ε (Ln) praem ευθεως (x al -θως) c. AC^{o*} ΕΦΗΚΜΒΣΥΝΥΧΓΔΔ al pler f g^{1-2*} q vg go syru^{tr} al | γαρ .. K 157. add οτι | χρηστος c. BL 157. 225. cop .. ε χρηστοτερος (Bx al χριστ.) c. ΑΕΦΗΚΜΒΣΥΝΥΧΓΔΔ etc (:: et ευθειως et χρηστοτερος emendatorem prodit)

VI. 1. γεν. δε .. D a e go καὶ γεν. | δευτεροπρωτῳ (RΓ 13. 117. 124.* 235. -ρω πρωτω) c. ACDEHKMBΣΥΝΥΧΓΔΔ al pler a f^o ff^{2*} g^{1-2*} vg go syru^{tr} t^{xt} al Caesar (Mtθ. [corrige Λοικ.] δευτεροπρ. φησι σαββ. τήν ἡμέραν δηλῶν τήν μετὰ τὸ κύριον σάββ. αἰτοῖς δι' ἰσότης ἀργουμένην)

καὶ ἥσθιον ψάλλοντες ταῖς χεραῖν. 2 τινὲς δὲ τῶν Φαρισαίων εἶπον

Epiph (explicat ἐνα δεξι) σάββ. πρῶτον εἶναι τὸ ἀπ' ἀρχῆς ὁρισθῆναι κ. ῥηθῆν ὑπὸ κυρ. ἐν τῇ κοσμοποιίᾳ κατὰ περίοδον ἀπὸ τότε ἄχρι τοῦ δευρο κατὰ ἑπτὰ ἡμέρας ἀνακυκλοῦμενον, τοῦτο εἶναι πρῶτον. δευτερον δὲ σάββ. τὸ ἀπὸ τόμου ὁρισμένον. -- δευτ. καλεῖται σάββ. μετὰ τὸ σάββ. ἢ τοιαύτη ἀγία [τοῦ προσαββ.] ἡμέρα εἰς σάββ. ἀγίασθεῖσα, κἄν τε κυριακὴ εἴη κἄν δευτέρα κἄν τε τρίτη κατατήση. εἰς δὲ ἑπτὰ ἡμέρας πάλιν ἀνακυκλοῦμενον δευτερον καλεῖται πρῶτον: haer. 30, 31.) Chr (explicans hom. 40. in Mt ὅταν διπλῆ ἡ ἀγία ἢ καὶ τοῦ σαββάτου τοῦ κυρίου καὶ ἑτέρας ἰουρῆς διαδεχομένης. Similiter 237. schol ὅταν μετὰ τὴν τοῦ σαββάτου ἀργίαν ἑτέρα διαδέξηται πάλιν ἰουρῆ.) Isid (esp. 3, 110. δευτερόπρωτ. εἴρηται ἐπειδὴ δευτερον μὲν ἦν τοῦ πάσχα, πρῶτον δὲ τῶν ἀζύμων. ἰσπίρας γὰρ θύοντες τὸ πάσχα τῇ ἐξῆς τῆν τῶν ἀζύμων ἐπανηγυρίζον ἰουρῆν, ἣν καὶ δευτερόπρωτον ἐκάλου. Addita explicatione ulteriore pergit: εἰ δὲ σαββάτω εἴρηται, μὴ θαυμάσης· σάββατον γὰρ πᾶσαν ἰουρῆν καλοῦσι· etc. Eadem fere exscripta habent 239. schol 255. schol 256. schol) Thph Euth Amb („secundoprimum, non primosecundum dixit, δευτεροπρωτον enim scriptum est. Praeferri enim debuit quod praecessit. Secundum ideo quia primum ante ex lege praecessit, in quo etiam poena praescripta est si quis operetur; primum autem ideo, quia sabbatum illud ex lege solutum est quod erat primum: et hoc primum factum est quod secundo est constitutum.“) Conferri praeterea possunt Eustath. vit. Eutych. nr. 95. μέχρως ἰβδόμης ὥρας τῆς δευτεροπρωτῆς κυριακῆς (i. e. dominica prima post pascha); item δευτεροδεκάτη Hier. in Ezech. 45. et δευτερόεσχατος Heliod. ap. Chirurg. vett. p. 94. Facit huc etiam Clemstrom. 6, 5. (ex Praedicat. Petri) -- ἐὰν μὴ σελήνη φανῇ, σάββατον οὐκ ἄγοισι τὸ λεγόμενον πρῶτον etc. . . vl. 1. 22. 33. 69.* 118. 157. 209. (item vgll ut x^{scr} y^{scr}, ubi est επορευετο ο ἰ τοις σαββασιν etc) b c e f* l q cop syr syr^p mg („non in omni exemplari est“) aeth ar^p (ar^{er} et ar^{ro} δευτερω) perss om (Schu „recte“, 49. Ln [δευτ.] : : at ut ab additamenti ratione alienum est, ita cur omiserint in promptu est. Ceterum nec simile quid Mt nec Mc adscriperunt.) | διαπορευεσθαι . . c*x al pauc πορ. | αυτον . . d ante εν σαββ. | δια c. ABLAA* 1. h^{scr} al plus¹⁰ . . ε add των (: : at ita et Mt et Lc) c. CDE HKMBSUVXΓ al longe pl cop | και ετ. οι μαθ. αυτ. . . d e οι δε μαθ. αυτ. ηρξαντο τιλλειν (e vellebant) : : cf ll pp | τ. σταχ. (bc*LR post ησθ. pon) κ. ησθ. (κ. ησθ. a q post χερσ. pon, item ησθ. d e f arm) ψυχ. τ. χερσ. (cm* al aliq b c e cop al Amb add αυτων: hinc Ln [αυτ.])

2. ειπον (x -παρ) c. bc*lx 1. 118. 131. 157. 209. a c e cop . . ε add αυτος c. AC**EHKMBSUVΓΔ etc (254. go πορ. αυτους), item Ln [αυτ.] . . d ελεγον αυτω ειπε (: : protsus ut Mc) | τι ποιειτε . . d τι ποιουσιν οι μαθηται σου : : e ll pp | ο οικ εξεστ. c. BD(L)R 69. 274. mg it^plervg arm perss . . ε add ποιειν c. ACEHKMBSUVXΓΔ al pler q go cop al (item L syr post σαββ.) : : vdr magis e Mt illatum, quocum et. σαββ. eodem loco ponitur, quam c. Mc omissum esse. Ex eodem Mt addiderunt εν | τοις σαββ. c. BDLE 1. 22. 124. 131. al it^plerv (d e ante ο pon) . .

¹ Sam 21, 6. **Τί ποιεῖτε ὁ οὐκ ἔξεστιν τοῖς σάββασιν; 3 καὶ ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς εἶπεν ὁ Ἰησοῦς Οὐδὲ τοῦτο ἀνέγνωτε ὁ ἐποίησεν Δαυεὶδ, ὅποτε ἐπέπασεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ὄντες; 4 ὡς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔλαβεν καὶ ἔφαγεν καὶ ἔδωκεν καὶ τοῖς μετ' αὐτοῦ, οὓς οὐκ ἔξεστιν φαγεῖν εἰ μὴ μόνους τοὺς ἱερεῖς; 5** ^(48.3) καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὅτι κίριός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.

⁶⁻¹¹ Mc 5, 1-6. ^{Mt 12, 9-14.} **6 Ἐγένετο δὲ ἐν ἐτέρῳ σαββάτῳ εἰσελθεῖν αὐτὸν εἰς τὴν συναγωγὴν καὶ διδάσκειν. καὶ ἦν ἄνθρωπος ἐκεῖ καὶ ἡ χεὶρ**

ἐν τοῖς (Δ* om) σαββάσιν (13. al εν σαββατω) c. ACENKMSUVXΓAA al pler g¹⁻² vg al (: : e Mt; cf et. ad Mc)

3. καὶ ἀποκρ. . . D απ. δε | πρ. αυτ. ειπ. (a b g¹ dix. illie) o (B om) ῑ (33. al go o ῑ ειπ.) c. BC²ENHSUVΓAA al pl a b g¹ go al . . AC³(D)K (L)MEX al pm i^{mu} vg cop al o ῑ ειπ. (D⁵⁷ ελεγεν) πρ. αυτ. (L al vg al πρ. α. ειπ.): ita Ln . . e dix. ad illos sine o ῑ | ουδε (D ουδεποτε) τουτο . . HL ουδεποτε : : e Mc | οποτε c. AENKMSUVΓA al pler . . BCDLXA al plus¹⁰ οτε (Ln) | μετ αυτου (ita et. Mt et Mc) . . D συν αυτω | οντες c. ACENKMSUVΓAA al pler (124. 6.P^o παντες) . . BDLX al fere¹⁰ om οντες (Ln : : at ita et Mt et Mc)

4. ως c. ACENKMSUVΓAA al pler (item LX al¹⁰ πως: ita Ln ex errore de c : : e ll pp) item *quomodo* (*quemadmod.* Ir^{int}) it^{pler} vg go cop al pl Ir^{int} . . BD c (sed habet et) Mcion ap Epiph (sed vv. 3 et 4. post 9, 44. affert) om (49. : : at quum iidem BD cum 102. soli πως in Mc omittant, nec faveat glossae quod in pler ως [inter ες et εις facile omis. ut al² om εσ-], in pauc πως [c. Mt et Le ubi nemo ως] legatur, praestat servare) | εισηλθεν . . D εισελθων | προθεσεως . . D⁵⁷ προσθ. (item D⁵⁷ ll pp; supple ad Mt) | ελαβ. και c. AC³ENKMSUVΓAA al pl it vg go al; item BC²LX 33. cop syr Thph^{ed} λαβων (ita Ln) . . DK 1. 13. 69. 124. 131. 157. 209. al²⁵ fere syr^p syr^{hr} arm aeth Ir^{int} Thph^{ed} om (Gb^o : : at ita ll pp) | και εδ. και c. ADEHKMSUVXΓAA al pler syr^p aeth al Thph^{ed} . . BL 1. 112. it vg go cop syr al Thph^{ed} Ir . . Amb om και sec (Ln 49. : : at testes similes et. in Mc om: abundare videbatur, hinc tot interpr consentiunt invitis cdd Gr pler) | ους . . ος | εξεστιν . . DM εξον ην, item *licebat* it^{pl} gat Ir^{int} Amb : : Mt, unde κ etiam add αυτω (gat eis) | μονους (BA al mu syr^p μονον, ita^{llq} vg tantum; D al μονοικς τους μερικς (D al τοικς μερευσιν). Post haec D (quos Wechelius „cdd 2 vetustissimos“ laudat, sunt Steph. β et Cant. i. e. ipse D) addita habet: τη αυτη ημερα θεασαμινος τινα εργαζομινον τω σαββατω ειπεν αυτω ανθρωπε ει μεν οιδας τι ποιεις μακαριος ει ει δε μη οιδας επικωταρατος και παραβατης (εραδαρικατορ) ει του νομου.

5. αυτοικς . . X 299. add o ῑ | οτι . . B 1. 131. arm om | ο υι. τ. ανθρ. (Δ* haec omnia om exeunte columna) . . B cop syr pōst και (syr al om) τ. σαββ. : : ut Mt

6. εγεν. δε usq ξηρα . . D και εισελθοντος αυτου και εν την συναγω-

αὐτοῦ ἡ δεξιὰ ἦν ξηρά· 7 παρατηροῦντο δὲ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι εἰ ἐν τῷ σαββάτῳ θεραπεύει, ἵνα εὗρωσιν κατηγορίαν αὐτοῦ. 8 αὐτὸς δὲ ἴδεις τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν· εἶπεν δὲ τῷ ἀνδρὶ τῷ ξηρᾷ ἔχοντι τὴν χεῖρα Ἔγειρε καὶ στήθι εἰς τὸ μέσον. καὶ ἀναστὰς ἔστη. 9 εἶπεν δὲ ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτοὺς Ἐπερωτῶ ὑμᾶς εἰ ἔξεστιν τῷ σαββάτῳ ἀγαθοποιῆσαι ἢ κακο-

γην σαββάτω εν η ην ανθρωπος ξηραν εχων την χειρα | δε και c. ΔΕΗ ΚΜΡΣΥΥΓΑΔ al longe pl g² q vg go (et factum est autem) .. BLX al¹⁰ it^m (e et factum est) cop al pl Cyr om και (Ln) | ανθρ. ενει c. BLR 1. 33. 131. 157. 209. 239. 299. (al?) cop Cyr .. ε (Ln) ενει ανθρ. (:: ita Mc) c. ΔΕΗΚΜΣΥΥΓΑΔ al pler it^{pl}er (b om) vg go al

7. παρατηρουντο (Gb') c. ΑΒΔΛΜΡΧΑ al fere²⁰ Cyr .. ε -ρων c. ΕΚΣΥ ΥΓΑ al pl (H 17.^{ov} -ρων τε, et. και παρ. legitur) :: cf ad Mc | δε absq αυτον (Gb Sz) c. ΔΕΡ^wΗΚΜΡΣΥΥΓΑΔ al plus¹⁰⁰ it vg go al Thph Tert .. ε (49.) add αυτον c. ΒΔΛΧ al mu cop syr^{utr} al Cyr amb^{roscr} :: e Mc | εν .. ΔΚ al plus¹⁵ it^{pl} am om :: cf ll pp | θεραπευει c. ΑΔΛ 2.º al aliq .. ε -πεισει c. ΒΗΚΚΜΣΥΥΧΓΑΔ al pler (:: ita Mc, Δ al¹ -πεισει praebentibus) | ευρ. κατηγοριαν αυτου (Δ αυτω) c. ΔΕΗΜΟΥΥΓΑΔ al pl f (occasionem accusandi illum) go (facultatem ad accusand. cum), item εν. κατηγ. κατ αυτ. Ρ^wΚΛΕ al fere⁶⁰ cop syr^p ms arm al Cyr Thph .. Β(Δ)ΣΧ al¹⁰ g¹ q am for gat syr^{utr} ευρ. κατηγορειν (D -φσαι) αυτου (49), al pauc κατηγορησασιν αυτ., a e invenirent et accusarent cum, b e Π² vg^{ed} ing em al in. unde (quemadmod. b) accusarent cum (:: insolitum ευρ. κατηγοριαν αυτου vario modo temptarunt)

8. ηδεις .. D γεωωσιων, item b sciens | εκπ. δε c. BLX 1. 13. 33. 69. 91. 157. 209. a .. ε (Ln) και εκπ. c. ΔΕΗΚΜΣΥΥΓΑΔ etc; D λεγει (c e et dicit) | τ. ανθρ (Gb'') c. BL 1. 33. 91. 131. 209. 239. 299. 237.schol Cyr .. ε (Ln) τ. ανθρωπω (:: ut ll pp lectione non flect) c. ΔΕΗΚΜΣΥΥΧΓΑΔ etc (it vg hominis) .. D om (e om τω ξηρ. εχ. τ. χ.) | τω (Δ add τηρ) ξηραν (ΚΗ al¹⁰ εξηραμμενην) εχ. τ. χειρα (c^{scr} e^{scr} -ραν) .. D τω τ. χειρ. εχ. ξηρ. | εγειρει (Gb'') c. ΔΒΕΡ^wΚΛΜΟΥΥΓΑΔ al pl .. ε -ρας c. s? Γ al .. D -ρον | και .. Δ om | εις το μεσον .. D εν τω μεσω, item it^{pl} in medio | και αναστ. c. ΒΔΛΧ 1. 33. c^{scr} (al?) it vg cop (syr) (go time etc) Cyr 237.schol .. ε ο. δε αναστ. c. ΔΕΚΜΣΥΥΓΑΔ al pler syr^p al | εστη .. D εσταθη

9. δε c. ΒΔΛ 13. 33. 69. 124. 346. it vg go .. ε οιν c. ΔΕΚΜΣΥΥΧΓΑΔ al pler syr^p al .. ε cop (syr) om | ο (B om) ω .. Κ al plus¹⁵ it^{mu} vg al post πρ. αυτ. | περιρωτω c. BL 157. e fg²-l vg go cop .. ε (Ln) περιρωτησω c. ΑΔΕΚΜΣΥΥΧΓΑΔ al pler a b c Π² g¹ q syr^{utr}al (:: cf 20, 3. c. ll pp, ubi -τησω non flect) | υμας ει (Schu prob) c. ΒΔΛ 157. it^{pl}er^{vg} cop Cyr schol Mcion ap Tert .. ε υμας τι c. minusc q syr^p, item ΔΕΚΜΣΥΥΓΑ al fere¹⁰⁰ go syr al υμας τι (Gb Sz), item altertrum ΟΥΧΑ (:: et. in Mc fuerunt qui et inferrent) | τω σαββ. c. ΒΔΛ it^{pl} am for em (cop flect) Ang .. ε τοις σαββασιν (:: ut ll pp) c. ΔΕΚΜΣΥΥΧΓΑΔ al longe pler a f al vg^{ed} ειμας aliq Mcion ap Tert | η κακοποιησαι .. Mcion ap Tert η ου

ποιῆσαι, ψυχὴν σώσαι ἢ ἀπολέσαι; 10 καὶ περιβλεψάμενος πᾶν-
τας αὐτοὺς εἶπεν αὐτῶ Ἔκτεινον τὴν χειρὰ σου. ὁ δὲ ἐποίησεν,
καὶ ἀπεκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ ὡς ἡ ἄλλη. 11 αὐτοὶ δὲ ἐπλή-
σθησαν ἀνοίας, καὶ διελάλων πρὸς ἀλλήλους τί ἂν ποιήσειαν τῷ
Ἰησοῦ.

^{19 a.}
Mc 9, 13-15.

12 (^{43.2}) Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἐξῆλθεν εἰς τὸ
ὄρος προσεύξασθαι, καὶ ἦν διανυκτερεύων ἐν τῇ προσευχῇ τοῦ
θεοῦ. 13 (^{44.2}) καὶ ὅτε ἐγένετο ἡμέρα, περισεφώνησεν τοὺς μαθητὰς
αὐτοῦ, καὶ ἐκλεξάμενος ἀπ' αὐτῶν δώδεκα, οὓς καὶ ἀποστόλους

9. απολεισαι (Gb'' Schu prob) c. BDLX al it^{pl}er vg go cop syr syrp^{ms}
al Mcion ap Tert .. ΔΕΡ^WΚΜΣΥΝΓΑΔ al¹³⁰ ac plur e syr^{cd} syrp al Thph
αποκειναι (Gb Sz) :: e Mc. Praeterea DA tisch** al²⁰ arg add οἱ δὲ
εσωπων (Δ-ποιων) :: e Mc

10. περιβλεψ. παντ. αυτ. (DX al aliq bef^{ff} q al αυτ. πα.) . . DX 1.
11. 22. al¹⁰ add εν οργη, 13. al⁴ μετ οργης, item it^{pl}m syrp sax :: e Mc
| ειπεν . . D λεγει :: ut li pp | αιτω (Gb Sz) c. ΔΕΡ^WΚΜΣΥΝΓΑΔ al pl
go syr syrp^{lx} arm al Thph . . ζ (Gb') τω ανθρωπω (: e li pp) c. DLX
al mu it (c. hom. illi, e illi hom.) vg cop syrp^{ms} al | Δ* χειρα | επoi-
ησεν (Gb) c. ΔΕΡ^WΛΜΣΥΝΓΑΔ al plus⁸⁰ (syrp add ουτως c. ob.) Thph..
ζ (Ln 49. prob Schu) επ. ουτως (ζ-τω c. min) c. BK al mu . . DX 1.
13. 69. al mu it vg go cop syr syrp^{ms} al mu εξετεειν (Gb' :: e li pp)
| απικατεστ. (Gb'') c. ADEKLMΣVXΓAΔ al pl . . ζ αποκατεστ. c. BU al
mu (1. al αποκατεστη) | η χειρ αυτ. (Gb Sz) c. ADBKΛQUXA al plus²⁰
it vg go cop syr^{utr} arm aeth al Thph . . ζ add υγιης c. KMSVΓA al pl |
ως (D 1. al add και) η αλλη c. ADEKMQΣVYXΓAΔ al longe pler b c f
g¹⁻² q go syr^{utr} al mu . . BL 33. 34.* 63. a e ff² l 130. lat vg sax cop
om (49. item Ln [ω. η αλλ.] :: at multo probabilius est ως η αλλη ut
abundans et absq υγιης minus aptum ab alteris esse deletum, ab al-
teris praemisso υγιης ad M^l modum completum esse. Cf ad Mc, ubi
unus 131. cum paucis interpr verba ως η αλλ. sola habet). Praeterea
h. l. D add (cf supra ad v. 6.) και ελεγεν αυτοις οτι κινωσ εστιν ο υιος
του ανθρωπου και του σαββατου.

11. διελαλων (KY al plus¹² ελαλων) . . D διελογζοντο | πρ. αλληλους . .
AM syrp c. ob. add λεγοντες | τι αν ποιησειαν (QX al -σιαν: c. KMKQΣV
VXΓA al pler, item A al⁶ -σειεν; BLA 1. 13. 69. al⁵ -σαιεν: ita Ln) . .
D πας απολειωσιν αυτον :: e li pp

12. ταυτας . . D cop εκιναις (it vg illis) | εξηλθεν c. EKMKQΣVYΓAΔ al
pler it^{pl}er vg Cyp al . . ABLD(X) 33. al⁵ fere e εξελθειν αυτον (X om)
(Schu „bene,“ 49. :: utraque ratio frequens; at vdr iste locus ad v.
6. correctus esse, ubi εισελθειν αυτον non flect) | προσευξασθαι . . D
και προσειχισθ. | του θεου (et. Or Cyp Amb) . . D om (Tert paullo
liberius affert locum e Mcione, sed inde vix concludere licet omissum
fuisse του θε.)

13. προσφ. . . D 1. 22. 131. 157. Eus εφωνησεν | Γ h^{scg} τοις μαθηταις |

ωνόμασεν, 14 Σίμωνα ὃν καὶ ὠνόμασεν Πέτρον, καὶ Ἀνδρέαν τὸν
 ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην καὶ Φίλιππον καὶ Βαρ-
 θολομαῖον 15 καὶ Μαθθαῖον καὶ Θωμᾶν, καὶ Ἰάκωβον Ἀλφραῖον,
 καὶ Σίμωνα τὸν καλούμενον ζιλωτὴν, 16 καὶ Ἰούδαν Ἰακώβου, καὶ
 Ἰούδαν Ἰσκαριώθ, ὃς ἐγένετο προδοτὴς, 17 ^(45.1) καὶ καταβάς μετ'
 αὐτῶν ἐστὶ ἐπὶ τόπον πεδινῶν, καὶ ὄχλος μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ πλη-
 θος πολὺ τοῦ λαοῦ ἀπὸ πάσης τῆς Ἰουδαίας καὶ Ἱερουσαλὴμ καὶ τῆς
 παραλίου Τύρου καὶ Σιδῶνος, οἱ ἦλθον ἀκούσαι αὐτοῦ καὶ ἰαθῆναι
 ἀπὸ τῶν νόσων αὐτῶν, 18 καὶ οἱ ἐνοχλούμενοι ἀπὸ πνευμάτων

14-16
 Mc 3, 16-19.
 Mt 10, 2-4.
 Act 1, 13.

17-19
 Mc 3, 7 ss.
 Mt 4, 24 s.

- απ .. 28. al²⁰ fere Eus εξ, item it (sed non d) vg al | ωνομασεν (x⁺
 g al ονομασ.) (et. Eus) .. d al⁶ εκαλεσεν
14. σιμωνα .. d praem πρωτον (: cf Mt) | ωνομασεν (r al ονομ., yscr post
 πε.) πετρ... d πετρ. επωνομασεν (it vg cognominariū petr.) | και ιακ. c. BDK
 LΔ al²⁰ fere a b c v g^{cd} syr arm persP .. s om και c. AEMQSUUVXΓΛ al pl itPm
 vg go cop al (: valuit huc et ad sqq̄tia locus Mt¹ [non paullo dissi-
 millior Mc¹] ubi apporum nomina bina proponuntur) | ιωαννην .. d
 ιωαννην τον αδελφον αυτου· ους επωνομασεν βασηργγε; ο εστιν υιος
 βρονητης :: e Mc | και φιλ. c. BDL 33. 157. 244. a b c l syr arm aeth
 persP Eus .. s om και c. AEMQSUUVXΓΔ al pler itmu vg go cop al
15. και μαθηθ. (-θθ- c. B⁺d item go et h.l. et in Mt, non item in Mc;
 s 49. -τθ- c. tell ut vdr̄r) c. BDL 13. abel q oop syr arm aeth persP
 arr Eus .. s om c. AEMQSUUVX (x v g^{ed} θωμ. x. ματθ.) ΓΛ (Δ om x.
 μαθθ. x. θω.) al pler itmu (sed e iac. ioh. phil. bart. math. thom. iac.
 ubique omisso et) vg go al | θωμιαν .. d add τον επικαλουμενον διδου-
 μον :: ex Ioh 11, 16. etc | και ιακ. c. D⁺L 13. 33. c^{scr} a b c d l cop²
 syr arm aeth persP arr .. s (Ln) om και c. ABD⁺EMQSUUVXΓΔ al itmu
 vg go cop¹ syrP al | αλφραου c. BL 1. 13. 33. 69. 131. 346. .. s (Ln)
 praem τον (485. add υιον) τον (b^{scr} om) c. ADEKMQSUUVXΓΔ etc (:
 ita Mc [et Mt] lectione non fluct)
16. και pr c. BDF^wLQ al⁶ a b c ff² l v g^{ed} d e t m s allq cop syr arm aeth
 persP arr .. s om c. AEMKSUVXΓΔ (Δ om x. iouδ. ιακ.) al pler e f g¹ q
 am em ing for per tol go syrP sax | ισκαριωθ (d itP¹vg σκαριωθ, d
 inscarioth; c scariotha, a b om) c. BDL 33. it vg Mcion ap Epiph¹ ..
 s ισκαριωτην c. AEMQSUUVXΓΔ etc (Mcion ap Epiph¹) :: alterum e.
 Mc alterum c. Mt convenit, sed et. in Mc pler -ωτην substituerunt,
 pauci (c solus Graecorum) in Mt -ωθ | ος c. BL 53. 112. it vg cop
 syr aeth arr perss Mcion ap Epiph² .. s add και c. ADEKMQSUUVXΓΔ
 al pler go syrP al (: at ita et Mt et Mc)
17. καταβας μετ αυτων .. Epiph urget quod Mcion acrisperit κατεβη εν
 αυτοις; | Δ om εστη | τοπου .. εσνΔ al plus¹² του (al¹ τοπ. του) | οχλος
 .. BL 1. 118. add πολυς | του λαου .. 1. 118. 131. al² l om (: ut Mc)
 | πασης της .. DF^w om της | ιερουσαλημ usq σιδωνος (c e go add et
 aliarum civitatum) .. d αλλων πολειων | οι ηλθον (L -θαν) .. d εληλυ-
 θωτων
18. ενοχλουμ. c. ABL 1. 157. al ut vdr̄r (7.P^o?) .. s (Ln) οχλουμ. c. DEK

ἀκαθάρτων, καὶ ἐθεραπεύοντο· 19 καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐζήτουν ἄπι-
σθαι αὐτοῦ, ὅτι δύναμις παρ' αὐτοῦ ἐξήρχετο καὶ ἴατο πάντας.

^{20 a.}
Mt 5, 2-4.

20 ^(46.5) Καὶ αὐτὸς ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τοὺς
μαθητὰς αὐτοῦ ἔλεγεν Μακάριοι οἱ πτωχοί, ὅτι ὑμετέρα ἐστὶν ἡ
βασιλεία τοῦ Θεοῦ. 21 ^(47.5) μακάριοι οἱ πεινῶντες νῦν, ὅτι χο-
ρτασθήσεσθε. ^(48.5) μακάριοι οἱ κλαίοντες νῦν, ὅτι γελᾶσθε.

²²⁻²⁶
Mt 5, 11 a.

22 ^(49.5) μακάριοί ἐστε ὅταν μισήσωσιν ὑμᾶς οἱ ἄνθρωποι, καὶ
ὅταν ἀφορίσωσιν ὑμᾶς καὶ ὀνειδίσωσιν καὶ ἐβλάβωσιν τὸ ὄνομα
ὑμῶν ὡς πονηρὸν ἕνεκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. 23 γάρητε ἐν
ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ καὶ σιωπήσατε, ἰδοὺ γὰρ ὁ μισθὸς ὑμῶν πολλὸς ἐν
τῷ οὐρανῷ· κατὰ τὰ ἀντὶ γὰρ ἐποίουν τοῖς προφίταις οἱ πατέρες;

MQSUVXΓAA al pler (: : quum simillimo loco Act 5, 16. οχλουμενοι non fluctuet, isque ipse ad nostrum varie mutandum valuisse videatur, ετοχλ. praestat, quamvis in universonum ετοχλ. frequentius sit quam οχλ. Similiter Tob. 6, 7. ἐάν τινα ὀχλῆ δαυμόνον. In N. T. Heb 12, 15. ἐτοχλῆ legitur.) | απο (Gb Sz) c. ABDEF^WLMQSVΓAA al pl .. ε πτο c. KUX al pl (: : cf Act 5, 16.) | και εθεραπ. c. EKMSUVXΓAA al pler go syr^{tr} al .. ABDLQ 83. 85. 240. 244. 254. 6.P^e** it vg cop aeth arm al Euth om και (Ln 49. : : manifesta correctio; και vero a correctore alienissimum)

19. ἐζήτουν c. BL (al?) b e f am go syr .. ε (Ln) ἐζητε c. ABDEKMQRSUV XΓAA al ut vdr̄t om̄n it^m vg cop syr^p al | D αφασθε

20. αυτοσ .. D e om | επαρασ .. D^e ετιαρασ (confusis π et τα) | μαθ. ατουσ (et. Or¹) .. D 67. 91. ff² perap Or¹ Thph om αυτ. | ελεγεν (et. Or¹) .. X Or¹ λεγει | οσ πτωχοσ c. ABDEKLMRSUVXΓAA it^p vg cop syr^{tr} al Mcion^{tertull} Or Cyr^{diserte} Ens Amb^{comm} al .. qX 1. 13. 33. tisch¹ al²⁵ a c f gat go cop^{da}** syr^{hr} arm arr al¹ mar sax Amb¹xt¹ add τω πνευματι (: : e Mt) | του θεου .. x¹ al¹⁰ e go Amb¹ των οσραων :: e Mt

21. χορτασθησεσθε .. x al pauc it^p al Mcion ap Tert Amb -σθησονται :: ex Mt (Passim et., ut Mcion^{tert}, antea αυτων pro υμετερα, item postea γελασονται) | μακ. οσ κλασ. - - γελαστε (syr^{hr} ante μακ. οσ πειν. pon) .. D om

22. δεξα μισησωσισιν, item x ονειδισουσιν | υμασ sec .. D om | οσειδ. x. εβαλ. (et. Chr Mcion ap Tert) .. D it^p (non e f g²) Cyp⁴ εβφ. x. οσειδ. | ενεκα .. DF^WFR al aliq Chr -κεν

23. γαρητε (Gb Sz) c. ABDEF^WHKLMQRSUVXΓAA al¹⁵⁰ fere .. ε γαρητε c. min pauc Chr³ | ιδου γαρ (x al aliq om γαρ) .. D 6.P^e go syr^{tr} :: e Mt | πολυσ .. κ πολλοισ, al (item x v. 35.) πολλυσ | τω ουρανω .. R 13. 69. al fere¹⁰ e f go al Thph^{ed} Cyp al τοισ ουρανοισ :: e Mt | x. τα αυτα (Schu commend) c. BD (d sic) qX 33. (al ut vdr̄t) c e (c sec. eadem, e per ead.) a (similiter) Mcion^{epiph} .. ε x. ταυτα (Gb¹ ε² αυτα: at in edd accentu praeditis facile om̄n, ut EKLMΓA, ταυτα est) c. AE HKLMR (plane vdr̄t, sed vide post) SUVXΓAA al pler it^p (sec. haec) vg go cop (sed go cop vide post) etc (Mcion^{tertull} secund. haec vix valet

αὐτῶν. 24^(50.10) Πλὴν οὐαὶ ὑμῖν τοῖς πλουσίοις, ὅτι ἀπέχετε τὴν παράκλησιν ὑμῶν. 25^(51.10) οὐαὶ ὑμῖν οἱ ἐμπεπλησμένοι, ὅτι πενθήσετε. οὐαὶ οἱ γελῶντες νῦν, ὅτι πενθήσετε καὶ κλαύσετε. 26 οὐαὶ ὅταν καλῶς ὑμᾶς εἰπωσιν πάντες οἱ ἄνθρωποι· κατὰ τὰ αὐτὰ γὰρ ἐποίουν τοῖς ψευδοπροφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν. 27^(52.5) Ἀλλὰ ^{μι 5, 20-22} ὑμῖν λέγω τοῖς ἀκούουσιν· ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, καλῶς ποιεῖτε τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς, 28 εὐλογεῖτε τοὺς καταραζόμενους ὑμῖν, προσεύχεσθε περὶ τῶν ἐπηραζόντων ὑμᾶς. 29^(53.5) τῷ τύπτοντι

contra Mcionepiph) | γαρ .. d8r 64. (Mcionepiphert, sed non una cum praecedentib affertur) a Amb (ut Mcion) om | αυτων .. 49. al' barb Mcionepiph (invito Tert) υμων, 10. P^o των ιουδαιων

25. οἱ ἐμπεπλ. (DEPA επ., F^w 124. vν aliq τοις -νοις) c. ADEHKMPBURY al pl itpler vg syr (syrP vide post) al catox Mciontertall Ir^{int}al .. B1Q BXA (vν, sic) Δ 1. 13. 22. 33. al¹⁵ f go cop arm aeth syrP c.* al Thphed add vν | μ πεινασητε | οναι c. BK (ὄ pro οί) Ls(om et. οσ γελ. vν)X 1. 13. 69. 157. 209. al aliq Or² (semel add γαρ) Ir^{int} (Vae vobis qui sat. estis, quon. esur. : et qui ridetis nunc etc) (Mciontert Ingerit vae etiam saturatis, quia es., etiam [cod et] rid. nunc, quia iugebunt.) .. ε (Ln) add υμων c. ADEHKMPBURYΓΑΔ al pler it vg etc | και κλαυσετε (et. Or²) .. x (Mciontert vdr; vide ante) om (29.* Ir^{int} Hil om πενθ. και)

26. οναι (Gb Sz) c. ABEF^wHKLMFQRSUVXΓA al pler itplervg go al Mciontert Bas Chr¹ catox al .. ε add υμων c. da al mu b cop syr al Chr² Ir^{int} | και. υμιας (d 28. dser υμων, item itpm vged etms pler) επ. c. DEHKMPQRSUVXΓAΔ etc (et. Chr² cat^{ax}) .. AEL al aliq vged etms mu (sed non am ing al) Chr² Ir^{int} και. επ. υμ., B e q υμ. και. επ. | παρτες c. ABEHKMPQRUX alpm it am fu for em iac ing per mt (almu) go cop syrP arm sax al Tit Chr⁵ (et¹ ονκ ειπεν - - οἱ ανθρ. αλλ' οταν παρτες) catox Ir^{int} al .. DF^wLSVΓAΔ al fere¹⁰⁰ 239. schol 259. schol vged syr aeth pers arP Mac al aliq Mciontertull om παρτ. (Gb Sz) | x. τα αυτα (Schu ut supra) c. BDK (q hiat h. l.) BX dser al fere¹⁰ item (ut supra) c e a go cop .. ε (Gb ut v. 23.) x. ταυτα c. ABEHKMPBURYΓAΔ al pler itplvg etc (Mciontert rursus sec. haec; cf ad v. 23.) | γαρ (et. Ir^{int}) .. d 29. it am fu for em iac ing mt per tol (al) sax Mcionepiph ettert Ang om | τ. ψευδοπρ. (b Ir^{int} Mciontert praem et) .. 243. f g¹-l am for ing em mt per tol al sax Mcionepiph (uberius tractat Epiph; at item Tert lectionem et pseudoprophetia) Bed τοις προφηταις (243. τοις -τας) | οι πατ. αυτων (142.* 251. c^{ter} Ir^{int} υμων, 435. om) .. B om

27. αλλα c. ABDEKLMFRA al pl (edd¹⁴ ap solum Scriv) .. ε αλλ c. HX item ut vdr SUV, item al pl | B εκχθρους | Δ ποιητε

28. υμων c. BEHLSVAA al pl (item c f al vg Amb maledic. vobis) Iust (libere: εγω δε υμων λεγω Ευχεσθε υπερ των εκθρ. υμ. και αγαπατε τους μισ. υμ. και ειλ. τους καταραμ. υμων και ευχ. υπερ τ. επηραζ. υμ.) Or .. ADEKMPRX al¹⁶ (itpl) Eus Thph υμιας (Gb Sz 49. :: at hoc multo usitatus; hinc ap Mt υμιας, non υμων in textum illatum est)

σε ἐπὶ τὴν σιαγόνα πάρεχε καὶ τὴν ἄλλην, καὶ ἀπὸ τοῦ αἵροντός σου τὸ ἱμάτιον καὶ τὸν χιτῶνα μὴ κολύσης. 30 παρτί δὲ τῷ αἰτούντι σε δίδον, καὶ ἀπὸ τοῦ αἵροντος τὰ σὰ μὴ ἀπαίτει.

Μτ 7, 12. 31^(54.5) καὶ καθὼς θέλετε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὡς 32^(55.5) καὶ εἰ ἀγαπᾶτε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστίν; καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τοὺς ἀγαπῶντας αὐτοὺς ἀγαπῶσιν. 33 καὶ ἐὰν ἀγαθοποιεῖτε τοὺς ἀγαθοποιούντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστίν; καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τὸ αὐτὸ ποιῶσιν. 34 καὶ ἐὰν δανίζετε παρ' ὧν ἐλπίζετε λαβεῖν,

προστυχ. (Gb Sz) c. ABDEHKLMFRSUVXΓΔΛ al longe pl vv pl Aug . . ε praem και c. min ff² vged (non am fu for em ing iac per al, nec sax) syr al Iust (vide ante) (Mcion^{dial} -- και ευχεσθε υπ. των δικωνοι. υμ. liberrime) Mcion^{tert} Amb Adim | περι c. BL (al ut vdtr, nam Wtst Gb plane non attenderunt) . . ε (Lu) υπερ c. unc rell et min haud dubie pler Chr (ευχεσθε bis) (: at υπερ ex Mt, ubi lect non fluct. Ap Le περι et. Act 8, 15. Ap Paulum utrumque saepius; sed Col 1, 3. περι a pm in υπερ mutatum, non item 1, 9 υπερ in περι) | ΔΛΧ al mu επερασ., d⁺ επηρησ. | υμας . . Δ υμων, 235. υμιν

29. επε c. ABDEHKLMFRSUVXΓΔΛ etc . . D Clem Or εις (it vg in maxillam) :: e Mt | σιαγορα (xγ al mu -γωρα) . . ε* 28. (106.) Or¹ praem δεξιασ (106. add την δεξ.) :: e Mt | παρεχε (13. 69. 124. 346. σρεφον) . . D 13. 28. 69. al⁵ fere itPl vgsxt etedd aliq al Amb add αυτω :: e Mt | τον χιτωνα . . ΑΓ al aliq cop al add σου :: cf Mt. Praeterea itmu (Irint libere, item Mcion^{tert}) transpon το ματ. (palleum) et τ. χιτ. (tunicam) :: ad Mt¹ modum

30. δε c. ADEHMFRSUVXΓΔΛ al pler itPl vg (et. am em ing for al; per enim) go cop syrP c.* al Chr . . BKLE al plus¹² b ff² l syr arm om (Barn Clem alique omittentes nil valent quum non afferant nisi sententiam παρτι τω etc). Item τω c. unc omn exc B, item Clem² Const (Iust alludens παρτι τω αυτ. διδοτε) Chr al . . B Barn om. Hinc Ln [δε τω]

31. ποιωσιν υμιν . . Δ ποιουσιν (ut c⁺L in Mt) υμας | και (72.* 253. 2. p^o e q om) υμεις (q post αυτ., item κ. υμ. b cop; Clem post πο.; Mcion^{tert} ιτα ετ vos, alibi Tert et vos ιτα omissio ομοιωσ) . . B a ff² l Irint (affert v. 29 usq 31.) om (: sane est in Mt), hinc Ln [κ. υ.] | ομοιωσ (52. 258. ante αυτ., a sic post homin. :: ut Mt) . . D 248. e Clem Irint om (praeterea vide ante)

32. τοις (D praem τουτο ποιουσιν) αγ. αυτ. αγαπωσιν . . 209. το αυτο ποιουσιν (: e Mt), item 1. omissio toto v. sq. | οε . . Δ om

33. και (B add γαρ) εαν (D al¹ εε) | αγαθοποιετε c. DEHPΓΔΛ 33. al⁵scr al haud dubie pm (s?) . . ε (Ln 49.) -οιητε c. ABKKLVX al pl | υμιν (D post γαρ., c om) γαρ. (P itPM vg post εστ.) εστ. | και γαρ (BA om; al pauc add και) οε (Δ om) αμαρτ. το (Δ 262. om) αυτο (το αυτο, e id ipsud: D a ff² vg δ τουτο, 180.στ b c f q τωτω)

34. και εαν . . D και | δανιζετε (Gb¹) c. ADEF^WHKLPRXΔ al pl . . ε -ζητε

ποία ὑμῶν χάρις ἐστίν; καὶ ἁμαρτωλοὶ ἁμαρτωλοῖς δανίζουσιν ἵνα ἀπολάβωσιν τὰ ἴσα. 35 Πλὴν ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν καὶ ἀγαθοποιεῖτε καὶ δανίζετε μηδὲν ἀφελπίζοντες· καὶ ἔσται ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς, καὶ ἔσεσθε υἱοὶ ὑψίστου, ὅτι αὐτὸς χρηστός ἐστίν ἐπὶ τοὺς ἀχαρίστους καὶ πονηροὺς. 36 γίνεσθε ὅν οἰκτιρμοὶ, καθὼς ^{Mc 6, 40.} καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν οἰκτιρῶν ἐστίν. 37 ^(Mc 2) καὶ μὴ κρίνετε, καὶ ^{Mc 7, 12.}

c. MSUV^r al pm (de - s - et - ei - vide infra) .. B 157. -σητε (Lu) .. b f ff² g¹⁻² q vg Amb si malum dederitis, e Mcion^{tert} feneraveritis, c d feneratis, a feneretis. Iust: εἰ γὰρ δανίζετε παρ' ὧν ἔλπ. λαβεῖν, εἰ καιρὸν ποιεῖτε; τοῦτο καὶ οἱ τελῶναι ποιοῦσιν. | λαβεῖν c. BL 237. Iust .. ε (Lu) ἀπολαβεῖν c. ADEHKMPSUVXΓAA al longe pler etc (: ἀπολαβῶσιν non fluct) | υμ. χαρ. . . D e χα. υμ. | ἐστίν .. B e om (b l om v. 32.) | καὶ c. BL 157. cop (b q nonne εἰ) .. ε (Lu) add γαρ c. iidem unc qui ἀπολ. al pler it^{pl} vg al | ἁμαρτωλοῖς c. ABDELMP^rSUV ΓAA al pl .. ε (Gb⁰⁰) praem os c. HK al mu cop | A om ἁμαρτωλοῖς (H al -λοῖς) | δανίζουσιν c. AB²DLPA al, item et ante et post (A δανίζουσιν hoc tantum loco, E² δανίζ. primo et tertio loco) .. ε (Ln 49.) -ει- c. B²HKMS(vdtr)UVXΓ(A) al longe pl | τα ἴσα (i- EKMA etc; Γ al i-) .. D a b c e ff² l q Amb om (non item f g¹⁻² vg)

35. πλὴν .. U add λεγω υμῶν (: e Mt) | A ἐχθροὺς | ἀφελπίζ. c. DP e^{ser} 6, P^o (et al sine dubio: nec Wtat nec Gb nec Sz attendit) .. ε (49.) ἀπελπ. c. ADEHKLMPSUVXΓAA etc (: cf ad 1, 25.). Accurate a b d e f ff² g¹ q for tol nihil desperantes (c al vg^{ed} et am em ing al nihil, inde sprer.) Contra syr^{utr} syr^p ar^p (exprimentes μηδενος ἀπελπίζ.) neminiis sprer praescidentibus | πολὺς .. A y^{ser} al¹ c add ἐν τοῖς οὐρανοῖς, hinc Ln [ε. τ. ουρ.], item a l (al?) sax Amb in caelo (: cf v. 23. et Mt 5, 12.) | ὑψίστου (Gb Sz) c. ABDEHKMPSUVXΓAA al pl .. ε praem του c. min non ita mu | χρηστός: ita unc om etc .. e^{ser} f^{ser} χριστ.

36. γιν. οὖν c. ADEHKMPSUVXΓAA al pler f g¹⁻² vg syr^{utr} al .. BDL 1. 33. 131. 157. a b c e ff² l q go cop arm (Mcion^{tert} ex contextu om, item Iust Clem Or Chr⁷ Cyp al non afferentes quae praecedunt coniunctionem negligunt) om (Gb⁰⁰ Ln 49. : e Mt 5, 48. eo minus adsumptum credi potest quod iidem fere test om καὶ sq a Mt alienum. Contra videbatur minus apte adpositum praecedentibus καὶ ἔσεσθε υ. υφ. οσι αιτος etc) | καθ. καὶ c. AD⁵E²HKMP^rSUVXΓAA al pler it^{pl} vg go syr^{utr} al Iust² Or (Iust et Or ως καὶ) Cyp al .. BL 1. 131. 262. ed cop Clem² Chr⁷ (Clem¹ Chr⁷ ως) Mcion^{tert} om καὶ (49. Ln [καὶ]: at multo saepius καθως non addito καὶ legitur, idque multo facilius omittebatur quam addebatur) | ο πα. υμ. . . 13. 69. al⁶ ac plur Iust¹ Chr² Amb Chrom add ο ουρανοῖς (item y^{ser} Chr¹ ο ἐν τοῖς ουρ.) : e Mt. Iust² sic: Γίνεσθε (add¹ δε) χρηστοὶ καὶ οικτιρμ. ως καὶ ο. πα. υμ. ο ουρ. (Ita¹, item¹ ο πα. υμ. χρηστός ἐστὶ κ. οικτιρμ., καὶ τον ἡλιον αιτου ἀνατελλει etc)

37. καὶ .. D 1. 131. 157. al¹⁰ fere it vg cop syr al mu Thph Mcion^{tert} Cyp al om :: ut Mt | F κρινεται|καὶ οὖν c. BDEHKLMPSUVXΓAA al pler b ff² g¹⁻² q vg cop syr^{utr} al .. AD q^{ser} r^{ser} (et al ut vdtr) a cef go

οὐ μὴ κριθῆτε· καὶ μὴ καταδικάζετε, καὶ οὐ μὴ καταδικασθῆτε.
 Mc 4, 24. ἀπολύετε, καὶ ἀπολυθήσεσθε· 38 δίδοτε, καὶ δοθήσεται ὑμῶν·
 μέτρον καλὸν πεπισμένον σεσαλευμένον ὑπερεκχυντόμενον δάουσαι
 εἰς τὸν κόλπον ὑμῶν· τῷ γὰρ αὐτῷ μέτρῳ ᾧ μετρεῖται ἀντιμετρη-
 Mc 15, 14. θήσεται ὑμῖν. 39 (37.5) Ἐπεὶν δὲ καὶ παραβολὴν αὐτοῖς. Μήτι
 δύνανται τυφλοὺς τυφλοὺν ὁδηγεῖν; οὐχὶ ἀμφοτέρω εἰς βάθυνον ἐμ-
 Mt 10, 24. πεσοῦνται; 40 (38.5) οὐκ ἔστιν μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον αὐτοῦ·
 10, 12, 16. κατηγιασμένος δὲ πᾶς ἔσται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ. 41 (39.5) τί
 25, 20. δὲ βλέπει τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ
 41 a. Mt 7, 2-5.

aeth persP Mciontert Cyp Amb isa (Ln :: e Mt) | καὶ μὴ καταδικάζετε
 (xa al aliq -ζητε, A 262. -σητε, B δικάζετε) c. BLSX al¹⁵ fere syr² .. ε
 (Ln) om καi c. ACDBHKMPYVAA al pler vv pler (: ut in sqq nulla ad-
 est copula, ita et. h. l. otiosa videbatur; quid quod et. ineunte versu
 et Graeci aliquot et interpr fere omn abiecerunt) | καὶ οὐ .. D a e e
 ff² aeth persP Bas isa | B δικασθητε. Γ om κ. μὴ καταδ. usq καταδ.

38. καλ. (v al² v^ged et²dd aliq [non am ing for al] go syr al add καi
 πεπισμ. (absq καi c. BDL 1. 69. 131. it¹pl^{er} cop arm Dial^{libere} Cyp
 Amb²; ε add καi c. ACEHKMPYVUXΓAA al pler f^g2- v^g go al mu Clem^{lib}
 Cyp) σεσαλ. (D 1. 131. 157. Dial Or^{libere} ante πεπ. [157. καi πεκ.];
 48. ^{av} g^{scr}2 syr al Cyp Mciontert om; absq καi c. BDL 1. 69. 131. it¹pl^{er}
 cop arm Clem^{lib} Dial^{lib} Or^{lib} Amb²; ε add καi c. iisdem quibuscum
 ante et Mciontert) | ὑπερεκχυντομ. c. ABCDE**LPVA f^{scr} (et al ut v^{dr})
 .. ε ὑπερεκχυντομ. c. E*HKMS(v^{dr})v(v^{dr})XΓA al pler | κόλπον .. D
 κολμων | τῷ γὰρ (13. 69. 34. ^{av} a b l q arm Mciontert Amb om) αὐτῷ
 (x al⁵ om) με. ω c. ACEHKMPYVUXΓAA al longe pler it¹pl^{er} v^g etc .. BD
 L 1. 33. 131. 209. c e (cop mensura enim qua) ω γὰρ μετρεῖ (Ln :: e
 ll pp) | ἀντιμετρηθ. (it¹ v^g remetietur) .. B*P al pauc b e q μετρη-
 θησ. (metietur)

39. επειν .. D 13. 69. 91. 124. ελεγεν (item dicebat it v^g) | δε καi c. BC
 DF²LX al plus¹⁰ it v^g 130. ^{1st} Thph^{ed} .. ε om καi c. AEBHKMPYVUXΓAA al
 pler v^g cop al | μητι .. x al pauc μη | D οδαγειν (ut D et. in Mt)
 | εμπισοιουτ. c. BDLF 1. 13. c^{scr} g^{scr}er y^{scr}er al⁹ a (incident, item d) .. ε
 πεσοιουτ. (cadent) c. ACEHKMSUVXΓAA al pler v^g (: ita Mt, quem vide)

40. διδασκ. αυτου c. ACEHKMPYVUXΓAA (vide post) al pler cop go syr²
 al .. BDLX al plus¹⁰ it v^g Or Ir^{int} Mciontert lib om αυτου (Gb² vix
 prob Schu, Ln 49. :: at verisimillimum est deletum esse ad exempl
 Mt¹; ap quem qui αυτου add [nullus antiquis cdd], ii ipsi ex Lc ha-
 bere v^{dr}) | κατηγρ. (H καταγρ.) δε (A al pauc om) π. εσται (et. Nyss;
 F² al pauc Or Const Thph^{ed} εστω) ως ο δε. αυτ. .. ΓA* (una c. αυ-
 του priore) 48. ^{av} om

41. το sec (XΓA al τῷ, item XΓA al v. 42. bis, E sec. loco) .. D al aliq
 om (nec exprim it [exc e] v^g cop) | δοκ. ε. τ. ιδιω (D σω, it v^g tuo post
 oculis) οφθ. .. P 13. 69. 124. 346. ε. τ. σω οφθ. δοκ. (: e Mt)

δοκὸν τὴν ἐν τῷ ἰδίῳ ὀφθαλμῷ οὐ κατανοεῖς; 42 πῶς δύνασαι λέγειν τῷ ἀδελφῷ σου Ἀδελφέ, ἄφες ἐμβάλω τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου, αὐτὸς τὴν ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου δοκὸν οὐ βλέπων; ἵποκριτά, ἐββαλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ τότε διαβλέψεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου ἐμβαλεῖν. 43 ^(60.5) Οὐ γὰρ ἐστὶν δένδρον καλὸν ποιοῦν καρπὸν σαπρὸν, ^{Mt 7, 16 a. et 17, 32.} οὐδὲ πάλιν δένδρον σαπρὸν ποιοῦν καρπὸν καλόν. 44 ἕκαστον γὰρ δένδρον ἐκ τοῦ ἰδίου καρποῦ γινώσκειται· ^(61.5) οὐ γὰρ ἐξ ἀκαθῶν συλλέγουσιν σῦκα, οὐδὲ ἐκ βάτου σταφυλὴν τραγωῶσιν. 45 ^(62.5) ὁ ^{Mt 12, 34 a.} ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ προσφέρει τὸ ἀγαθόν, καὶ ὁ πονηρὸς ἐκ τοῦ πονηροῦ προσφέρει τὸ πονηρόν· ἐκ γὰρ περισσεύματος καρδίας λαλεῖ τὸ στόμα αὐτοῦ.

42. πως (Schu commend vdr) c. v e ff² .. 251. g¹⁻² am em for ing per tol sax praem και .. ς (Ln) praem η c. ACDEHKLMPSUVXΓΔΔ etc (: : at ita Mt lectione non fluct; ex eodem alia quoque locus noster passus eat) | αδελφε .. d 157. a b c e ff² l q arP om (: : ut Mt) | το εν τ. οφθ. σου .. d 33. it vg cop εν (33. απο) του οφθαλμου σου | αυτος -- ου βλεπων (γ ουκ εμβλ.) .. d abceff² l q και ιδου η δοκος εν τω σω οφθαλμω υποκειται (d e est) :: ad Mt¹ modum | την sec .. c 69. al om | εμβαλειεν h. l. (Schu prob vdr) c. v 13. 69. 124. 346. .. L 1. post το καρφ. pon .. ς (Ln) post διαβλεψ. c. ACDEHKMSUVXΓΔΔ etc (: : at ita Mt lectione non fluct) | το εν τ. οφθ. .. d it vg cop syr εν του οφθαλμου (et. L² pro το iam scripserat εν) :: ut Mt
43. ου γαρ (et. itpler vg cop syrP al) .. d a syr aeth al (ClemHb) οικ, 346. al¹ ουδε | καρπον σαπρον etc .. d itpler²vg -πους; -προν; item d itpler² καρπους καλους :: e Mt 7, 18. | παλιν c. VL 1. 13. 69. 124. 131. 157. 346. b g¹ q cop arm (Clem μην) .. ς om (Ln [πα.]) c. ACDEHKM SUVXΓΔΔ etc (: : at sic Mt lectione non fluct). Dial² (ex Mt corrupta) haec habet: οὐ δύναται δένδρ. σαπρ. καρπούς καλοῖς ἐνεγκεῖν (alibi προσεν.) οὐδὲ δένδρ. καλ. καρπούς κακοῦς ἐνεγκεῖν (alibi προσεν.). Similiter Mcion¹philos οὐ δύν. δένδρ. καλ. καρπούς πονηρ. ποιεῖν.
44. γαρ (γ δε) .. d g^{scr} al⁶ abceff² l q tol om | ιδιου (v al⁵ om) καρπου .. d καρπ. αυτου, item fruct. suo it vg | εφ ακ. συλλεγ. .. d εκλεγονται (et. e leguntur, item go) εφ ακ., item itpm legunt (colligunt) de spin. | συκα (γ al σικ.) .. 28. ροδα | βατου .. u al⁵ ao plur -των| σταφυλην (L 13. 69. 346. -λας, item ce cop go syr^{utr} al Tert; κ -λης) την. c. BCDLX y^{scr} al fere¹⁰ syrP .. ς (Ln) τηνγ. σταφ. c. ABEHKMSUV XΓΔΔ al pler it (e vendemiantur) vg al (: : accommodatum ad σικλ. συκα)
45. της καρδ. αυτ. (d αυτ. τ. καρδ.) (et. Or) .. 69. om, v om αυτ. | προσφριε .. Lg al aliq προσφ. item pr. loc. v | ο πονηρος (Gb' commend Schu) c. BDL 1. 130^{scr}at^{1st} 131. abg¹ l cop arP .. ς add ανθρωπος item Ln [ανθρ.] c. ACEHKMSUVXΓΔΔ etc (et. Dial :: ut Mt lectione non fluct) | πονηρου (Gb') c. BDL 1. 69. 131. a ff² g¹ am for tol cop arm (item b vg 130.^{1st} arr Dial add tantum θησαυρου) .. ς add θη-

- Μτ 7, 21. 46^(83.5) *Τί δέ με καλεῖτε Κύριε κάρτε, καὶ οὐ ποιεῖτε ἃ λέγω;*
 47^(84.5) *πᾶς ὁ ἐρχόμενος πρὸς μὲ καὶ ἀκούων μου τῶν λόγων καὶ ποιῶν αὐτούς, ὑποδείξω ὑμῖν τίνι ἐστὶν ὁμοίος. 48 ὁμοίος ἐστὶν ἀνθρώπῳ οἰκοδομῶντι οἰκίαν, ὃς ἔσκαψεν καὶ ἐβάθυνεν καὶ ἔθηκεν θεμελίον ἐπὶ τὴν πέτραν· πλημμύρης δὲ γενομένης προσέειπεν ὁ ποταμὸς τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἴσχυσεν σαλευθῆαι αὐτήν διὰ τὸ καλῶς οἰκοδομῆσθαι αὐτήν. 49 ὁ δὲ ἀκούσας καὶ μὴ ποιήσας ὁμοίος ἐστὶν ἀνθρώπῳ οἰκοδομήσαντι οἰκίαν ἐπὶ τὴν γῆν χωρὶς θεμελίου, ἣ προσέειπεν ὁ ποταμὸς, καὶ ἐνθὺς συνέπεσεν, καὶ ἐγένετο τὸ ῥῆγμα τῆς οἰκίας ἐκείνης μέγα.*

σαντρον της καρδιας αιτουι, item Ln [θ. τ. κ. α.], c. ACENKMSUVXΓAA etc (: : θησ. add Mt lectione non fluct; της καρδ. α. ex prioribus adsumenda videbantur) | *πεμισσειμ.* (XΓ al *περσειμ.*) c. ABDEHKVXAA al²⁰ fere .. ε praem του c. CLMSUR al longe pl Dial | *καρδιας* c. ABD al plus¹⁰ .. ε praem της c. CEHKLMΣUVXΓAA al pler Dial | *λαλει* (DE^r *καλει*) το στ. αιτουι (CFW al plus¹⁰ vg cop syr aeth al Dial om, hinc Gb⁰⁰ :: ut Mt) hoc ord. c. ABDKHKLMΣUVXΓAA al pler (e *loquitur malum*) go syr^{utr} al .. c al pauc it^{pler} vg cop al Dial (Clem al ex Mt potius) το στομ. [αιτουι vide ante] λαλ. (ita Lu :: at est e Mt)

46. Δ με δε | *καλετε* .. D 28. *λεγετ.*, κ *λαλειτ.* (d Ir^{int} Gaud *mihī dicētiē*) :: cf Mt | ἃ .. B e go syr o (*quod*)

47. πας .. Δ και | *των λογων* .. CF^wMX al¹⁰ *τους λογους* (x b q add *τοις* :: ut Mt) :: ut Mt, item κ* al pauc *των λογον*

48. ος .. Δ y^{ser} 3.^{pe} al aliq add και | *πλημμυρης* c. B*L 33. (al? nec Wtst nec Gb attendit) .. ε (Ln 49.) *πλημμυρας* (DE^r al *πλημυρ.*, Δ *πλημυρ.*) c. AB**DEHKMSUVXΓAA etc | *προσεειπεν* c. B*DL (al *vdtr*) .. ε (Ln 49.) -*ειρηξεν* c. AB**CEHKMSUVXΓAA etc | ο *ποταμος* .. Γ om | *δια το καλ. οικ. αιτ.* c. BL 33. 157. cop syr^p ms aeth (*quoniam supra petram aedificata fuit ac bene aedificata fuit*) .. ε (Ln) *τε θεμελιωτο* (F^w *εθιμ.*) *γαρ επι την πετραν* (Γ ε. τη -ρα) c. ACDEHKMSUVXΓAA al pler it vg go etc (: : at sic Mt lectione non fluct)

49. *οικοδομησαντι* c. ABDKHKLMΣUVXΓAA al pler cop syr^{utr} al .. c 13. 69. c^{ser} al pauc *οικοδομοιυτι* (Ln) .. it vg go *aedificanti* (ita et. d et δ; nec *vdtr* statuendum ita non potuisse nisi *οικοδομοιυτι* reddi) | *οικιας* .. V al¹⁰ fere praem *την* | ἥ .. D abceff² g¹ q om (sed abff² g¹ q post add *domui illi*, e in *dom. illam*) | *προσεειπεν* (D *συνηξεν.*, b d ff² q al *allisit*, c e *impregit*, a *impulit*, f g² vg *inlatus est*) e. B*DL (al *vdtr*) .. ε (Ln 49.) *προσειπη.* ut v. 48. | *ειθους* c. BCL 83. y^{ser} al¹⁰ fere .. ε (Ln) -*θιως* c. ABHKMSUVXΓAA al pler .. D ac om :: ut Mt | *συνειπα.* (*concidit b del q tol*) c. (Gb' commend Schu) DLE 1. 13. 33. 69. 124. y^{ser} al¹⁰ b e l q tol .. ε (Ln) *επεισεν* c. ABCDEHKMSUVXΓAA etc (it^{pm} vg *cecidit*) :: e Mt

ικανός εἰμι ἵνα ὑπὸ τὴν στέγην μου εἰσελθῆς· 7 διὸ οὐδὲ ἔμμαντὸν ἤξιῶσα πρὸς σὲ εἰσελθεῖν· ἀλλὰ εἶπε λόγῳ, καὶ ἰαθήτω ὁ παις μου. 8 καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἑξουσίαν τασόμενος, ἔχων ὑπ' ἔμμαντὸν στρατιώτας, καὶ λέγω τούτῳ Πορεύθητι, καὶ πορεύεται, καὶ ἄλλῳ Ἔρχου, καὶ ἔρχεται, καὶ τῷ δούλῳ μου Ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ. 9 ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Ἰησοῦς ἐθαύμασεν αὐτόν, καὶ στραφεὶς τῷ ἀκολουθοῦντι αὐτῷ ὄχλῳ εἶπεν Λέγω ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὔρον. 10 ^(88.5) καὶ ὑποστρέψατε; οἱ πεμφθέντες εἰς τὸν οἶκον εὔρον τὸν ἀσθενοῦντα δούλον ἡγαινοντα.

11 ^(89.10) Καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἑξῆς ἐπορεύετο εἰς πόλιν καλου-

Mt 8, 8. in test pl et. sqq interpolata | ὑπο τ. στ. μου c. ABBGHKSV VAA al pl (it vg etc) :: CDLMRXΓ al plus²⁵ μου ὑπ. τ. στεγ. (Gb" :: at Mt lectione tantum non fluct)

7. διο ο. εμ. ηξ. πρ. σε ελθ. (Δ προσελθ. omisso πρ. σε, item δ advenire) .. D al² abceff²·l om :: ut Mt | ἄλλω c. ABCDELEA etc .. DKMXY ΓA al pl ἀλλ | εἶπε .. c q^{scr} 13. 69. 90. 124. 346. syr⁶ c.³ praem μορον :: e Mt | λογῳ .. Γ al¹⁰ -γον (item g¹ go *dic verbum*) | ἰαθήτω c. BL .. ε (Ln) ἰαθήσεσθαι (: at ita Mt lectione non fluct) c. tell ut vdrtr omn

8. υπο .. DY al ὑπ | ὑπ ἔμμαντων .. Y 13. 69. -του | e τους στρατ. | πορευθητι .. DX 309. πορευον. Valenti ap Ir: εν τῷ ευαγγελιω -- Και γαρ εγω υπο την εμμαντου εξουσι. εχω στρατιωτας και δουλοις, και ο εαν προσταξω ποιουσι.

9. ταυτα ο ἰω .. C 157. ο ἰω ταιτ. | αυτων (et. q go cop syr^{utr} al) .. DR x al⁵ itpler vg arm om :: ut Mt | τῷ ἀκολ. αυτ. οχλ. εἶπ. .. D e εἰπ. τῷ ακ. (e add αυτω) οχλ. | λεγω (DX al⁷ itpl vg go cop^{da} ms al praem αμην :: e Mt) ἡμιν (ΔΥ al¹⁵ fere cop syr add στ) .. Mcion^{epiph} λεγω δε | οἶδε (c. ABCKLMRXΓ al sat mu, D ουδεποτε, EFGHSUVAA al⁷⁰ fere οἶτε: Gb' commend Schu; sane commendationem inde habet quod in Mt οἶδε est nec fluct) s. τ. ἰσρ. (D haec post ενφ.) το. πι. ευφορ (Mcion^{epiph} το. πι. οἶδε ε. τ. ἰσρ. ενφ., sed postea Epiph εἰ οἶδε ε. τ. ἰ. το. πλ. εἴμην etc, item Tert adv. Mcion. professus est talem se fid. nec in Isr. invenisse) .. a b c ff²·g¹·l q in nullo tantam fid. inveni in Isr., item Amb (sed add iuxta Graccos Nec in Isr. tant. fid. inv.)

10. οἱ πεμφθ. εἰς τ. οικ. c. ACEGHMRSUVΓAA al longe pl f ff²·g²·l vg go syr^{utr} al .. 2. g¹·q (sl?) om ε. τ. οικ. .. BDFKLX al¹⁵ fere a b c e cop εἰς τον (D³ om) οικ. οἱ πεμφθ. (Ln) Praeterea D add δουλοι | τον ασθενοντα. (c. ACDEFQHKMRSUVYΓAA al pler f g²·vg go syr^{utr} al; BL 1. 157. 309. a b c e ff²·g¹·l q cop om: ita Ln) δουλον (D om)

11. γενετο .. D e om | εν (D c e om) τη ἑξῆς c. BCDKMS al pm c e f go cop syr^{utr} al mu .. AEFQHLRUVYΓAA al⁷⁰ fere itpl vg pers^w Thph εν τῷ εξ. (Gb' improb Schu :: 8, 1. εν τῷ καθ'εξ. non fluct; 9, 37. est τη εξ. ημερα, ter in Act τη ἑξῆς 21, 1. 25, 17. 27, 18.) | ἐπορευετο

μένη Ναΐν, καὶ συνεπορεύοντο αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἱκανοὶ καὶ ὄχλος πολὺς. 12 ὡς δὲ ἤγγισεν τῇ πόλει τῆς πόλεως, καὶ ἰδοὺ ἐξεκομίζετο τεθνηκώς υἱὸς μονογενῆς τῇ μητρὶ αὐτοῦ, καὶ αὐτὴ χήρα, καὶ ὄχλος τῆς πόλεως ἱκανὸς σὺν αὐτῇ. 13 καὶ ἰδοὺ αὐτῆν ὁ κύριος ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτῇ καὶ εἶπεν αὐτῇ Μῆ κλαῖς. 14 καὶ προσελθὼν ἤψατο τῆς σοροῦ, οἱ δὲ βιαστάζοντες ἔστησαν, καὶ εἶπεν Νεανίσκα, σοὶ λέγω, ἐγάρθῃσι. 15 καὶ ἀνεκάθισεν ὁ νεκρὸς καὶ ἤρξατο λαλεῖν, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν τῇ μητρὶ αὐτοῦ. 16 ἔλαβεν δὲ φόβος ἀπαντας, καὶ ἐδόξαζον τὸν Θεὸν λέγοντες ὅτι προφήτης μέγας ἐγήγερται ἐν ἡμῖν, καὶ ὅτι ἐπεσκέψατο ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ.

- (idat it vg; BE 13. 69. 346. -ρευθη) . . C***UKA al mu a c add o iē | καιν c. ABCDFHKLMBUUA al pler .. EOGA al aliq καιν (1. 18. al -ειμ, it^{pl} vg Naim) | αὐτῷ c. BCDEFHKLMSVTA al longe pl it vg etc .. ARU XA al¹⁵ om | ἱκανοί c. ACEFHKMRBSUVXΓΔ al pler b c q go syrP al .. BDFL 130.87 et^{lat} 157. it^{pl} vg cop syr syr^{hr} cop al om: hinc Gb^o et Ln [ικ.] | πολὺς .. κ al fere¹⁵ add της πολως
12. ὡς δὲ ἤγγισεν .. D it^{pl} ἐγενετο δε (b c ff² q et fact. est) ὡς ἤγγιζεν (teste Kipl. -ξεν)! και (1. al vv aliq om) ἰδοὺ .. D^{er} om (d om tantum id.) | τεθνηκώς (122. νεκρός) .. A 54. c om, hinc Ln [τεθν.] | υἱ. μονογ. c. ACEDFHKLMSVUΓΔ al ut vdr omni it (exc c) vg go cop etc .. BLX (alpe?) c μον. υ. (49. :: 8, 42. θινγ. μονογ., Io 1, 18. ο μον. υ. item 3, 18.) | και αυτη (αὐτῇ: ita M al pl [al¹⁵ ap. Mthae. et al¹⁰ ap. Scriv.] item, quod ex usu horum edd vix differt, αὐτῇ EFGHKGA al mu [al aliq αὐτῇ χηρα], item go syr^{utr}; ε Ln 49. αὐτῇ: ita v al non ita mu, item et haec it^{pl}er vg cop :: at και αυτος in Lc frequens nec raro a testib mu cum οίτος; commutatum, cf inprimis 8, 41. 17, 16. 19, 2.; videtur και αὐτη lectio arcte cum ἦν addito cohaerere) absq ἦν (ita et. ε Wtat Gb Sz) c. ABDFHKLMSUXΓΔ al pl go syrP .. ε^o Ln add ἦν c. CLV al¹⁵ fere it (e quae erat vidua) vg cop syr syrP ms al .. D οιση (d cum esset) post χηρ. | οχλ. (A add πολυς retento et. καιν.) τ. πολ. καιν. (absq ἦν, ut et. ε Gb^o, c. ACEFHKLMS[vdtr]UVXΓΔ al pl it^{pl}er vg go syr^{utr} Thph Amb; ε^o Gb Sz add ἦν c. BL al non ita mu cop) σ. αυτ. (x om σ. αυτ.) .. D πολυς οχλ. τ. πολ. συνηληθη αυτη (d cum ea erat), e multa turba consequebatur illam
13. και ιδ. αυτην .. D e syr ιδ. δε (e syr add αυτην) | ο κυριος .. D 1. al⁶ f for gat sax cop syr al mu Chr ο ιησους (go ο κυρ. ιησ.) | κ εσπλαγχνισθη, ε* εσπλαγν. | επ αυτη c. ABCDEFGHLSVAA al pl .. KRXUΓ al²⁰ fere επ αυτην (it^{pl} vg super eam; f am super ea; a d ei)
14. κ al σωρου | D a ff² νεανισκε νεανισκε | σοσ .. EA al συ
15. ανεκαθισεν (EMA al -θησεν) (it^{pl} vg resedit, conseedi) .. B εκαθισεν (c e Ir^{int} edidit) | εδωκεν .. A 33. απεδωκ. (c al reddidit), 50. εν παρειδ. (e et coepit loqui ad matrem suam omissis edωκ. αυτ.)
16. απαντας c. ABCFLRG al mu .. DEGHKMSUVXAA al plus¹⁰⁰ παντας (Gb Sz) | εγηγερται (EFG al εγεγερετ.) c. EFGHKMRBSUVXΓΔ al pler

17 ^(88.10) καὶ ἐξῆλθεν ὁ λόγος οὗτος ἐν ὅλη τῇ Ἰουδαίᾳ περὶ αὐτοῦ καὶ ἐν πάσῃ τῇ περιχώρῳ.

¹⁸⁻²³
Mt 11, 2-6.
Deut 18, 15. 18 ^(80.5) Καὶ ἀπήγγειλαν Ἰωάννῃ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ πάντων τούτων. 19 καὶ προσκαλεσάμενος δύο τιτῶς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ὁ Ἰωάννης ἐπεμψεν πρὸς τὸν κύριον λέγων Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν; 20 παραγνύμεντι δὲ πρὸς αὐτὸν οἱ ἄνδρες εἶπαν Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς ἀπέσταλκεν ἡμᾶς πρὸς σὲ λέγων Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν; 21 ἐν ἐκείνῃ τῇ

Chr .. ABC(D)L 1. 13. 118. 131. *ηγερθη* (D *εξηγ.*): ita Ln 49.; at saepius perf., quod Lc adamat, test mu ac boni cum aor. mutarunt, cf ad 9, 7. item infra vv. 20. 24-26. Item sq *επισκεψαστο* valuisse vdtr ad *ηγερθη* substituendum) | ο θεος . . Γ 1. 131. al aliq e κυριος | ε. λα. αυτου (et. f g² vg go cop syr al Mcion¹⁰ert) .. MxL 13. 69. 124. a1²⁶ fere add εις αγαθον, item in bonum (-no a b ff² g¹ l q) a b c e ff² g¹ l q for al syrP al

17. ο λογ. οντ. (e^{scr} om οντ.) .. D b οντ. ο λογ. | εν sec c. ADEFGHKMRSU VXΓΔΔ al longe pler a f ff² g¹ 2. q vged etmas aliq go cop al .. BFL 1. al aliq b c am for fu ing al om, hinc Ln [ερ]. Sed FL al (non 1.) b c περ. αυτ. (ff² om) post περιχωρ. (56. e om και usq περιχ.) pon

18. και απηγγελ. (ΓΔ απηγγ.) ιωαννης (-ε c. AB²; ε Ln 49. -η [ε -ηρ] ε. B²*EFGHKLMRSUVXΓΔΔ etc :: quum Δ et B² h. l. et v. 22., ubi et. L accedit, in forma -ε consentiant, non magis arcenda est quam alia eiusmodi. Ceterum similis est forma μωυσαι, cf Mt 17, 4. et alibi. In Mt 11, 4. ιωαννης DA; contra Act 3, 4 et Apoc 1, 1. -νη non fluct) οι μαθ. αυτ. περ. πα. τοιτων .. D e εν οις και (d e om; sed e add ad-νπιανενυη) μεχρι ιωανου (e -ην-) του βαπτιστου

19. και .. D e ος και | τινας (et. a e) .. D c^{scr} x^{scr} 2. p^o (al ut vdtr) i^upler vg go cop al Amb om (e om δυο) | ο (1. al aliq om) ιωαννης (L -ανης) .. D e (vide ante) om | επεμψ. πυ. τ. κυρ. (κυρ. c. BLR 13. 33. 69. [κυρ. αυτου] 157. a ff² g¹ am fu tol arm aeth cat; ε Ln ιησουν c. ADEFGHKMSUVXΓΔΔ etc) λεγων .. D e λεγει πορευθεντες ευπατε αυτω (e inq^uit^e dicentes pro ε. a.) | αλλον c. ADEFGHKMSUVXΓΔΔ al pl .. BLRX al plus¹⁶ cat Cyr ετερον :: ut Mt lectione non fluct; iidem fere v. sq. mutarunt (Dial ex Mt et Lc mixtum habet: ἀκούσας γὰρ ἐν τ. δεσμ. τὰ ἔργα τ. ᾧ ἔπεμψε τοὺς μαθ. αὐτ. πρ. αὐτὸν λέγων Σὺ εἶ ὁ ἐρχ. ἢ ἕτερ. προσδοκ.)

20. B 239. q^{scr} x^{scr} g¹ l fu om versum (:: cf Mt) | παραγεν. δε .. D e e syr και παρ. | πρ. α. οι ανδρ. .. D 33. a οι ανδρ. πρ. αυτ. | ειπαν c. BDL .. ε -πον c. ADEFGHKMSUVXΓΔΔ al ut vdtr omn | δ ιωαννης | απεσταλκεν .. B Tisch⁸ al¹⁰ Cyr απεστειλεν :: cf ad v. 16. πρ. στ .. K 38. 243. a Cyr om

21. εκεινη c. BL 1. 33. 69. 157. y^{scr} al plus⁵ e e q cop Cyraet Bas^{ae}l .. ε (Ln) αιτη c. ADEFGHKMRSUVXΓΔΔ etc (:: multo significantius est si in ipsa hora miracula accidisse dicuntur, hinc αυτη correctorem prodit) | τη c. BLX 1. 33. 69. 157. y^{scr} 48. ev (al?) a b c ff² l cop Cyraet Bas^{ae}l

ὠρα ἐθαράπευσεν πολλοὺς ἀπὸ νόσων καὶ μαστίγων καὶ πνευμά-
των πονηρῶν, καὶ τυφλοῖς πολλοῖς ἐχαρίσατο βλέπειν. 22 καὶ ἀπο-
κριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς Πορευθέντες ἀπαγγεῖλατε Ἰωάννῃ ἃ εἶδετε
καὶ ἤκουσατε, ὅτι τυφλοὶ ἀναβλέπουσιν, χωλοὶ περιπατοῦσιν, λεπροὶ
καθαρίζονται, κωφοὶ ἀκούουσιν, νεκροὶ ἐγείρονται, πτωχοὶ εὐαγγε-
λίζονται. 23 καὶ μακαρίως ἐστὶν ὅς ἐάν μὴ σκανδαλισθῆ ἔν μοι.

24 Ἀπελθόντων δὲ τῶν ἀγγέλων Ἰωάννου ἤρξατο λέγειν πρὸς
τοὺς ὄχλους περὶ Ἰωάννου Τί ἐξεληλύθατε εἰς τὴν ἔρημον θεάσα-
σθαι; κάλαμον ὑπὸ ἀνέμον σαλευόμενον; 25 ἀλλὰ τί ἐξεληλύθατε
ἰδεῖν; ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς ἱματίοις ἡμεροσμένον; ἰδοὺ οἱ ἐν ἱμα-
τισμῷ ἐνδόξῳ καὶ τυφῇ ὑπάρχοντες ἐν τοῖς βασιλείοις εἰσίν.
26 ἀλλὰ τί ἐξεληλύθατε ἰδεῖν; προφήτην; καὶ λέγω ὑμῖν, καὶ πε-

.. ε δε τη c. ADEFGHKMRSUVΓΔΔ etc | ωρα .. L 69. Cyr^{act} ημερα |
εθαραπευσεν (Γ al aliq add o ω) .. D⁸⁷ a b ff² q -πειειν|κ. πνευμ. πορ.
(D c e πορ. πν.) .. B 28. 71. g^{scr} om | τυ. πο. εχαρ. .. D c e τυφλους
εποιε (D* εποιε) | βλεπειν (Gb') c. AB(D)EGHKMRSVXΓΔ al⁴⁵ ac multo
plur .. ε praem το c. FLUA al pm

22. αποκριθ. (Gb'') c. BD tisch 157. a b ff² g¹⁻² l vg cop arm Cyr Thph^d
.. ε add o ω, Ln [o ω], c. ADEFGHKMRSUVXΓΔΔ al longe pler c f q go
synt^{tr} al (: ut Mt lectione non fuct) | απαγγειλατε .. D syr ειπατε |
ιωαννη c. AB*L .. ε (Ln 49.) -νη (D ωαρη), ut v. 18. | α ειδετε (ειδετε.
c. BRFGLMRS?UAA al pl; HKVXΓ al mu ιδετε, A ιδαστε, q^{scr}* οιδαστε)
κ. ηκ. (X om κ. ηκ.) .. D e α ειδον υμων οι οφθαλμοι (d e oculi vestri)
και α (e om) ηκουσαν υμων τα ωτα (d e aur. vestri.) | οτι c. ADEFGHK
MRSUVΓΔΔ al pler efg¹⁻² vg go etc .. BLX al plus¹² a b c ff² l q (Or^{lib})
Amb om (Ln :: ut Mt) | χωλοι .. 69. 157. 346. al aliq e em synt^{tr} και
χω. (pauci ex his et. και λεπρ.) | κωφ. c. AEGHKLMRSUVXΔ** al pler it
vg cop go al mu .. BDFΓΔ*Λ al mu syr και κω. | νεκρ. εγειρ. .. X 485.
om | πτωχοι .. FX 1. 13. 69. al fere¹⁰ e syr praem και (: cf ad
haec Mt)

23. ος εαν .. D al ος αν

24. αγγελων .. KM⁸⁵X 1. 131. al plus³⁰ syr syrp txt arm arr al μαθητων
| d ωανου | πρ. τ. οχλ. c. ABKLMBSUX al pl it vg go al .. DEFGHNΓΔΔ
al⁸⁰ fere cop al Thph τοις οχλοις (Gb' improb Schu:: e Mt) | περιωαν-
νου (D -ανου) .. D it^{pm} vg (vg^{ed} ante λεγ.; am fu for ing al post λεγ.)
ante τοις οχλ. (πρ. τ. οχλ.) pon | εξεληλυθατε c. EFGHMSUVXΓΔΔ al pl ..
ABDL al aliq εξηλθατε (Ln Gb''), item κ al³⁰ fere -λθετε (: e Mt)

25. εξεληλυθ. c. EFGHMSUVXΓΔΔ al pl .. ABDL al aliq εξηλθατε (Ln Gb'')
item KM al³⁰ fere -λθετε (: ut ante) | υπαρχοντες .. DK al¹⁵ Clem
διαγορτες

26. εξεληλυθ. c. ADEFGHKMRSUVXΓΔΔ al pl .. BDL al aliq εξηλθατε (Ln
Gb''), item al mu -λθετε (: ut ante). Or (3, 472) περι ου ο σωτηρ
λεγει Αλλα τι εξεληλυθατε; προφ. ιδ.; και usq προφ. (in his ut εξεληλ.
25*

·^{Mal 8, 1.} ρισότερον προφήτου. 27 (^{70.2}) οὐτός ἐστιν παρὶ οὗ γέγραπται Ἰδοὺ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ πρόσωπόν σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδὸν σου ἔμπροσθέν σου. 28 (^{71.5}) λέγω γὰρ ὑμῖν, μείζων ἐν γεννητοῖς γυναικῶν προφήτης Ἰωάννου οὐδεὶς ἐστίν· ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ μείζων αὐτοῦ ἐστίν. 29 (^{72.10}) καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀκούσας καὶ αἱ τελῶναι ἐδικαίωσαν τὸν Θεόν, βαπτισθέντες τὸ βάπτισμα Ἰωάννου· 30 οἱ δὲ Φαρισαῖοι καὶ οἱ τοιμοὶ τὴν βουλὴν τοῦ Θεοῦ ἠθέτησαν εἰς ἑαυτούς, μὴ βαπτισθέντες ἐπ' αὐτοῦ. 31 (^{73.5}) Τίτι οὖν ὁμοιάσω τοὺς ἀνθρώπους τῆς γενεᾶς

ex Le ita προφ. ὡδ. ex Mt fluxisse vdr) | ραι .. η γ^{scr} και | προφητου ..
D add οτι ουδεις μειζων εν γεννητοις γυναικων προφητης ωσανου του βαπτιστου (item a post λεγω υμιν inepte add nemo maior in natis mulierum amplior est iohannem baptista) :: cf ad v. 28.

27. οτιος .. U 1. 13. 33. al plus³⁰ b e (de eo enim) cop add γαρ | θεου (Schu prob) c. BDL 1. 131. 209. 243. 346. it vg cop arm Mcion^{epiph} e¹tert add Ored .. ς add εγω c. AEGHKMSUVXΓAA al pler go syr^{utr} al Mcionepiph¹ e¹tert ad Ored (:: cf ad Mc 1, 2.) | πρ. προσ. σου .. δε^r 57. om σου | την (D του) οδ. σου (x om) | εμπρ. σου (st. Or al) .. D 122.* a | Mcion^{tert} (Epiph non affert nisi usq προ πρ. σου) om

28. λεγω γαρ c. AEGHKMSUVΓAA al pler f g² q vg go syr^p al .. D al pauc a b c e f² g¹ l λεγ. δε, LX 157. syr^{hr} arm pers^p αμηρ λεγ. (: : ut Mt) .. v 33. syr^p al³ cop syr arr pers^w λεγω (49. : : at nisi conjunctio adscripta fuisset, vix tam varie legeretur. Videbatur γαρ minus aptum, hinc al δε substituerunt, al om, al omissum adscripto e Mt αμηρ compensarunt) | υμιν .. D c e add οτι | D om μειζων εν usq οιδ. εστ. | προφητ. c. A (et. D, vide ad v. 26.) EGHSUVΓAA al pl f g¹⁻² q vg go syr syr^p t^{xt} al Clem Mcion^{tert} (vdr ex verbis - - qui sit maior tanto propheta) Amb Quaest. . . BKLX al²³ a b c e f² l cop syr^{hr} syr^p m^s aeth ar^p ar^o Or³ Euth Thph^{ed} om (Gb^o Ln :: at id omnino e Mt fluxit ubi nemo propheta add) | ωσανου (Gb¹) c. BL 1. 131. 157. al pauc (iidem pler antea om προφ.) cop arm syr^{hr} Or¹ (Mcion^{tert} vdr, certe enim Tert uberius istum locum tractans nusquam baptistam add ad Ioh) .. ς (Ln) add του (Δ om) βαπτιστου c. A (D vide ad v. 26.) EGHKMSUVX ΓAA al pler it vg go syr^{utr} al Or¹ Amb Quaest (: : at ita Mt lectione non flect) | m (per incuriam) om οιδ. εστ. | ο δε .. D (vide ante) οτι ο | μικροτερος .. D add αυτου

29. ο λα. ακουσας (7. p^o a e -σαντες) κ. οι τελωναι .. M 71. g^{scr} o οχλος (ita et. Chr^{hb} 254.) κ. οι τελ. ακουσαντες | D* εδικαιωσας (d iustificabit) | D*d ωσανου. Ceterum Mcion^{tert} om ut vdr vv. 29—35.

30. εις εαυτους .. D 60. 243. om (nec exprim aeth)

31. τους ουν (F^w al pauc om ουρ) c. (Gb 8s) ABDEF^wGHKLSUVXΓAA al¹⁸⁰ fere ac plur it^{pler} am for fu em harl iac ing gat mm mt per tol (al) sax go cop syr^{utr} arm aeth arr pers^p al Euth Thph Bed .. ς praem

ταύτης, και τίνι εἶσιν ὅμοιοι; 32 ὅμοιοί εἰσιν παιδίσι τοῖς ἐν ἀγορᾷ καθήμενοις και προσφωνοῦσιν ἀλλήλοις λέγοντες Ἠὲλῆσαμεν ὑμῖν και οὐκ ὠρχήσασθε, ἐθρηγήσαμεν ὑμῖν και οὐκ ἐκλαύσατε. 33 ἐλήλυθεν γὰρ Ἰωάννης ὁ βαπτιστής μήτε ἐσθων ἄρτον μήτε πίνων οἶνον, και λέγετε Λαιμόσιοι ἔχει. 34 ἐλήλυθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθων και πίνων, και λέγετε Ἰσοῦ ἀνθρώπος φάγος και οἰνοπότης, φίλος τελωνῶν και ἀμαρτωλῶν. 35 και ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν τέκνων αὐτῆς πάντων.

36 ^(14.1) Ἡρώτα δέ τις αὐτὸν τῶν Φαρισαίων ἵνα φάγῃ μετ'

επει δε ο κυριος c. min pauc (m^{ms} et evgl^l initio pericopae habent
Εἶπεν ο κυρ.) f g¹ v g^{ed} perg^w | και τιη .. η κ. τιες

32. παιδίσις .. d* praeft τοις | εν (d add τη) αγορα .. f^wΔ εν αγοραις
:: e Mt | λεγοντες c. DL 13. 69. 124. 346. item (sedentib. - et loquentib. - dicentes) ff² q, (sedentib. - et loquentes - dicentes) b, (qui - sunt et adclamant - dicentes) e, (sedentib. qui clamant - dicentes) a, item l, cop (arg^o) .. 157. λεγοντα, B 1. al¹ α λεγει, Δ 262. οι λεγουσιν .. ζ (Ln) και λεγουσιν c. ΔΕΓΗΚΜΡΣΥΝΧΓΑ al pler item (loquentib. - - dicentibus) f^{ms} (st. d) vg go al (: tot variantes non possunt nisi a lectione a nobis recepta explicari) | φα al μη ηλισαμεν | Lx al ορχησασθ. | εθρ. υμιν c. ΔΕΓΗΚΜΡΣΥΝΧΓΑ al pler a b f ff² q go syr^{ant} al .. DL 13. 346. yser^o ceg¹⁻² l vg cop arm Amb Aug om υμιν (: ut Mt) | εκλαυσατε (ε - σιτε) .. m^{ms} 13. 69. 346. εκοψασθε :: e Mt

33. γαρ .. f^w al⁶ ac arm (Or sine prioribus) om (l autem) | d* d ωσωνς (Or praeft ὁ omissis ὁ βαπτ.) | μητε (B 157. μη) εσθ. (εσθων c. BD, cf ad Mc 1, 6. 12, 40; ζ - θων c. ΔΕΓΗΚΜΡΣΥΝΧΓΑ etc) αρτ. μητε (157. μηδε) πιν. οινον: hoc ordine c. BL 157. (item π. οιν. 243. 48. εν) f g¹⁻² vg cop arm syr .. ζ μ. αρτ. εσθ. μ. οσ. π. c. ΔΕΓΗΚΜΡΣΥΝΧΓΑ al pler go syr^p .. D 1. 13. 69. 129. 151. 18. εν a b c e ff² l q aeth Or om αρτ. et οιν. (: ut Mt lectione non flect) | λεγιτε .. A g^{scr} 7. p^o 262. al² - γουσιν :: ut Mt

34. ἐληλυθεν .. x ηλθεν :: e Mt | εσθων c. D (B?) .. ζ (Ln) ut v. 33. (: aut utroq versu εσθων aut neutro legendum esse apparet) | φιλ. τελω. (Gb Sz) c. ΔΒΔΕΓΗΚΜΡΣΥΝΧΓΑ al longe pl it^{pl}er (180. στ b q φιλ. post αμαρτ., 142. * a om κ. αμαρτ.) vg go cop syr^{ant} etc .. ζ τελ. φιλ. (: ut Mt) c. (f^w e sil.) ηκ al non ita mu

35. ἐδικαιωθη: Thph^oomm τοιςτεσιν ετιμηθη | παντων (Γ απαντ.) h. l. c. ΔΕΓΗΚΡΣΥΝΧΓΑ al pl go cop syr^p al; item B al¹ vel² it vg syr Amb (bene ab omnib, quia circa omnes iustitia servatur, ut susceptio fiat fidelium, reiectio infid. Unde pler Graeci - - ab omnib operib suis, quod opus iustitiae sū circa uniuscuiusq meritum servare mensuram.) post απο (Ln 49. :: at iste ordo multo magis ex usu est et correctorem prodiit) .. DF^wLMX 1. 13. 28. al fere³⁰ syr^{cu} arm om (Gb^o)

36. ηρωτα .. D it v g^{edd} all^q (sed non am for em ing per tol al) Amphil - τησεν | τις αυτεν .. D 1. al pauc it vg (sed tol quidam illam) etc αυτ. τις | τον φαρσ. (v b^{scr} 246. m^{ms} ιουδα· οιν) .. GH al add τον f^w (ut de-

αὐτοῦ· καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Φαρισαίου κατεκλίθη.
 37 καὶ ἰδοὺ γυνή ἦτις ἦν ἐν τῇ πόλει ἀμαρτωλός, καὶ ἐπιγροῦσα
 ὅτι κατάνηται ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Φαρισαίου, κομίσασα ἀλάβαστρον
 μύρον 38 καὶ στάσα παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ ὀπίσω κλαίουσα,
 ἤρξατο βρέχειν τοὺς πόδας αὐτοῦ τοῖς δάκρυσι καὶ ταῖς θριξίν
 τῆς κεφαλῆς αὐτῆς ἐξέμασεν, καὶ κατεφίλει τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ
 ἤλειφεν τῷ μύρῳ. 39 ἰδοὺ δὲ ὁ Φαρισαῖος ὁ καλέσας αὐτὴν εἶπεν
 ἐν ἑαυτῷ λέγων Οὗτος εἰ ἦν προφήτης, ἐγνώσκεν ἂν τίς καὶ πο-
 ταπή ἢ γυνή ἦτις ἄπτεται αὐτοῦ, ὅτι ἀμαρτωλός ἐστιν. 40 καὶ
 ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτὸν Σίμων, ἔχω σοί τι εἰπεῖν.

lendum sit autem, quemadmodum in evgl scriptum est) | τον (1. την)
 οικον c. BDL 1. 33. 69. 124. 131. Mcion^{epiph} Amphil .. ε την οικιαν
 (: ista forma v. sq. non fluct) c. ΔΕΘΗΚΜΡΣΥΝΧΓΑΔ al pler | κατεκλιθη
 c. BDLX 1. 33. 131. Mcion^{epiph} .. ε ανεκλιθη (εΓ al mu -κλιθη) c.
 ΔΕΘΗΚΜΡΣΥΝΧΓΑΔ al pler Amphil

37. ητις ην h. l. c. BL 346. et barb¹ c f π². g¹⁻² l vg pers^w cat^oomn¹
 Amb, item (sed αμαρτ. ante εν τ. π.) 1. 118. 131. 209. syr^{ca} (ητ. ην
 non exprim) cop Tit, item (sed γυνη τις pro γυνη ητις) 13. 69. (346?)
 syr aeth pers^{arr} .. ε post πολει c. ΔΕΘΗΚΜΡΣΥΝΧΓΑΔ al pler (126.
 τις pro ητις) a beq go syr^p Amphil .. d om | και επιγν. (d γουουσα)
 c. ΔΒΦΜΡΣΥΧΑ al plus³⁰ go cop syr^{utr} arr Antioch .. ε om και c. ΔΕΘ
 ΗΚΛΥΓΑ al pl it vg syr^{ca} al | κατακειτ. (d ce post φαρισ.) c. ΔΒΔΛΧΑ
 33. Tit Antioch .. ε ανακειτ. c. ΗΘΗΚΜΡΣΥΝΧΓΑ al pler | αλαβ. (v praem
 το) μυρον .. d μυρ. αλαβ.

38. οπισω h. l. c. ΔΕΦΘΗΚΜΡΣΥΝΧΓΑ al longe pl go syr^p al .. BDLX al¹⁰
 fere it (sed q om, item Amphil) vg cop syr^{sch} et^{ca} aeth arm al
 Mcion^{epiph} (sed libere, vide post) Antioch Amb post στασα (Gb Sz
 Ln 49. :: at videbatur arcte c. στασα coniungdum; inde seiungi a
 correctore non potuit) | αυτου (κ τουτου sic) .. ΔΚ al²⁵ fere τοι α,
 47. 17. ev om (Mcion^{epiph} η δε γυνη στασα οπισ. η αμαρτωλ. παρ. τ.
 ποδας εβρεξε τοις δακρ. τοις πο. και ηλειψε και κατεφίλει etc) | κλα-
 ουσα .. F 157. 235. b g¹ l q vg Amb om | ηρξ. βρεχ. τ. ποδ. α. τοις
 δακρ. c. ΔΕΦΘΗΚΜΡΣΥΝΧΓΑΔ al fere om go cop syr^p aeth al Amphil
 .. BDL 33. it vg syr^{ca} (similiter syr^{sch}) arm τοις δα. ηρξ. βρε. (d
 εβρεξε, item it^p) τ. πο. α. (Ln 49. :: accommodarunt ad v. 44.) | δα-
 κρυσι et θριξιν: ita ΔΕΘΚΛΡΧΓΑΔ etc .. DMU etc -σι et (ita Ln) -ξι
 (d -ξι) | εξεμασεν (π² al -μασεν) c. ΒΕΦΘΗΚΜΡΣΥΝΧΓΑΔ al pler it vg
 etc .. ΔΒΛΧ al³ go cop -μαξεν (: cf Io 12, 3.)

39. ο καλεις αυτον .. d e παρ ω κατεκειτο .. syr^{hr} om | λεγων .. ΔΧ al⁴
 e syr^p t^{xt} arm Amphil Aug³ om | e om ει | d ποδαπη | ητις απτεται
 .. d Οη η απτομενη

40. πρ. αυτον .. X al αυτω | ειπε .. d -πον | φησιν h. l. c. BIL 1. 131.
 .. ε (Ln) post o δε c. ΒΦΘΗΚΜΡΣΥΝΧΓΑΔ al pler Amphil, item ΔD al²
 εφη, item it vg etc

ὁ δὲ Διδάσκαλε εἰπέ, φησίν. 41 Δύο χρεοφειλέται ἦσαν δανιστῆ
 τινί· ὁ εἰς ἄφειλεν δηράρια πεντακόσια, ὁ δὲ ἕτερος πενήκοντα.
 42 μὴ ἐχόντων αὐτῶν ἀποδοῦναι, ἀμφοτέρους ἐχαρίσατο. τίς οὖν
 αὐτῶν, εἰπέ, πλείον αὐτὸν ἀγαπήσει; 43 ἀποκριθεὶς ὁ Σίμων
 εἶπεν Ἰπολαμβάνω ὅτι ᾧ τὸ πλείον ἐχαρίσατο. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ
 Ὁρθῶς ἔκρινας. 44 καὶ στραφεὶς πρὸς τὴν γυναῖκα τῷ Σίμωνι
 εἶπεν Βλέπεις ταύτην τὴν γυναῖκα; εἰσῆλθόν σου εἰς τὴν οἰκίαν,
 ὕδαρ μοι ἐπὶ πόδας οὐκ ἔδωκας· αὕτη δὲ τοῖς δάκρυσιν ἔβρεξεν μου
 τοὺς πόδας καὶ ταῖς θριξίν αὐτῆς ἐξέμαξεν. 45 φίλημά μοι οὐκ
 ἔδωκας· αὕτη δὲ ἀπ' ἧς εἰσῆλθον οὐ διελίπεν καταφιλοῦσά μου

41. δυο .. dx praem o de εἶ (D om) εἶπεν. Similiter al aliq itpm syr^{utr}
 et^{cu} cop al mu | χρεοφειλέτ. c. ABDEFGHIKL**MPSVXΓΔΔ capr etc .. ζ
 χρεωφ. c. L* (sed ipse* correxit) U al pm (-φίλειτ- AB*DLPA al; -φίλειτ-
 B**EFGHIKMXΓA al pl) | δανιστῆ c. AB*DILPAA al .. ζ (Ln 49.) δανει-
 c. B**EFGHKMXY (r praetermitt δανε) al pl (: : cf ad 6, 34.) | L al
 οφειλεν | πενήκοντα .. D 69. a c syr^{sch} et^{cu} pers^p praem δηραρια
42. έχοντων (Gb') c. BDLF al² a ff² g² l vg Or Amphil Aug al (e e syr^{sch}
 et^{cu} et cum non habent) .. ζ add δε c. ΔEFGHIKMSUVXΓΔΔ al pler b f
 g¹ q go cop al | αυτων pr (Amphil²) .. decr g^{scr} 8,pe al aliq Amphil²
 Dam om | αυτων sec .. DI 69. 157. 262. it^{pl}er (non f e) vg (exc tol)
 pers^w Aug Amb om | ειπε (A επι, K ειπε) c. ΔEFGHIKMSUVXΓΔΔ al
 pler go syr^p (add c.* μοι) .. BDL al² it vg cop syr^{sch} et^{cu} al mu Aug
 al om (Gb' Ln :: videbatur molestum et abundans) | πλείον (ΔP πλιον)
 αυτ. αγαπ. c. ΔEFGHIKMSUYA al pler f tol go; item D al aliq it^{pl}er vg
 pers^w Aug Amb αυτον πλ. (D πλειον) αγαπ. .. BFLX 33. 157. arm πλ.
 αγαπ. αυτ. (Ln 49.) .. ΓA al aliq auct^{novat} πλ. αγαπ. omisso αυτον
43. αποκριθ. ο (L om) σιμ. c. BDL** 22.εν b c e ff² g¹⁻² l vg cop syr^{sch}
 arm .. ζ αποκριθ. δε ο (L Γ om) σιμ. (Ln α. [δε] ο σι.) c. ΔEFGHIKL**MPS
 UVXΓΔΔ al pler a f q go syr^p al Amphil (aeth auct^{novat} et resp. Sⁱ.) ..
 I 1. 131. al aliq syr^{cu} (non exprim δε) arm ο δε σιμ. | D πλειον (ΔP
 rursus πλιον)
44. τω σιμ. εφη .. D it vg al pl ειπεν τω σιμ. | L 47.εν om την | υδαρ
 .. D 157. praem και | μοι (D a ff² g¹ q post ποδ., L cop μου) επι (x
 cat add τους, sed id om et. I* 131.) ποδ. (go add μου) c. BDLX 33.
 (al?) a e ff² g¹ q go cop cat Aug² .. ζ (Ln) επι τους (I* om) ποδ. μου
 c. ΔEFGHIKMSUVXΓΔΔ al pler b c f g² vg al Amphil | θρηξεν (A θρηξ.,
 et. v. 38.) c. (Gb Sz) ΔBDIKLPX al plus²⁰ it vg go cop syr^{sch} syr^p al
 mu 237.^{schol} Aug al .. ζ add της κεφαλῆς c. EFGHMSUYΓΔΔ al longe
 pl syr^{cu} al pauc
45. φιλ. μοι .. Δ 184. 262. 346. 8,pe add αγαπης | εισηλθον (et. b c f l
 q go syr^{sch} et^{cu} syr^p mg al mu Amb) .. L* 13. 69. 157. 184. 262. 346.
 y^{scr} 8,pe al plus¹⁰ a e ff² g¹⁻² vg cop syr^p txt Amphil Aug Viet^{tan}
 εισηλθεν (Gb') | διελιπεν: ita DFGRPUG etc; ΔEIKLMXAA al mu Amphil

τοὺς πόδας. 46 εὐαίρ τὴν κεφαλὴν μου οὐκ ἤλειψας· αὐτὴ δὲ μίρω ἤλειψεν τοὺς πόδας μου. 47 ὃν χάριον, λέγω σοι, ἀφένεται αἱ ἁμαρτίαι αὐτῆς αἱ πολλαί, ὅτι ἠγάπησεν πολὺ ᾧ δὲ ὀλίγον ἀφίεται, ὀλίγον ἀγαπᾷ. 48 εἶπεν δὲ αὐτῇ Ἀφένεταιί σου αἱ ἁμαρτίαι. 49 καὶ ἤρξαντο οἱ συνανακειμένοι λέγειν ἐν ἑαυτοῖς Τίς οὗτός ἐστιν, ὃς καὶ ἁμαρτίας ἀφίησιν; 50 εἶπεν δὲ πρὸς τὴν γυναῖκα Ἡ πίστις σου σέσωκέν σε, πορεύου εἰς εἰρήνην.

VIII.

1 (75.10) Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ καθεξῆς καὶ αὐτὸς διώδενεν κατὰ πόλιν καὶ κώμην κηρύσσων καὶ εὐαγγελιζόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, καὶ οἱ δώδεκα σὺν αὐτῷ, 2 καὶ γυναῖκίς τινες αἱ ἦσαν τεθροασυμέναι ἀπὸ πνευμάτων πονηρῶν καὶ ἀσθενειῶν, Μαρία ἡ καλουμένη Μαγδαληνή, ἀφ' ἧς δαιμόνια ἑπτὰ ἐξεληλύθει, 3 καὶ

-λειπεν | μου τ. ποδ. c. ABDEFGBHKLSUVXΓΔΑ al fere om (d mlii ped.) Amphil .. F al pauc τ. ποδ. μ. (Ln), item it vg etc

46. τ. ποδ. μου (L ante ηλειψ., al pauc om μου) c. ABFGHLPVVT al pl .. ς μου τ. ποδ. c. KMSXAA al sat mu .. DI al² vel³ b c q om (Gb^o) item (sed antea habent pedes meos pro carnis meum) a e ff² l auct^o non ai

47. Gb Sz ου χαρ. λεγ. σοι· | ου χαριον .. DEΓ add δε (itpler vg propter quod) | F αφιενται | ας αμ. αυτ. ας πολλ. c. BEGHILMSUVXΓΔΑ al pler q go Amphil Bas Amb¹; item ΔFK al pauc αυτης ας αμ. ας (κ om) πολλ., item F auct^o non ai αυτη ας αμ. αυτης ας πο. et itPl vg Aug al ei pecc. multa (g¹ om mu.): hinc Ln αυτη ας αμ. ας πο. .. D ff² l αυτη πολλα | οτι ηγ. πολυ (Γ πολλυ, F -λλος, arm add οτι ω πολυ αφεται πολυ αγαπα, item Amb² [non item alibi])· ω δε ολεγ. αφιεντ. (F 28. aeth αγαπα, arm om, B add και) ολ. αγαπ. (F 28. aeth αφιεντ., arm om): ita omnia et. Bas .. D om. Spectat huc et. Cyp: in ev. οσα Lucam Cui plus dimittitur plus diligit, et cui minus dimittitur modicum diligit. Item Ir^{mt} (213.) cui omnia plus dimittitur plus diligit.

48. σου .. F al^o itpler vg al σοι

49. ουτ. εστ. c. ABFGHKLSUVXΓΔΑ al pler go al .. DF 1. 13. 69. 157.

346. εστ it vg cop al εστ. (131. om) ουτ. (Ln :: ita 5, 21. lectione non fluct)

50. εις ειρηνην .. D εν ιρηνη, item in pace it (exc g¹ in pacem) vg al

VIII. 1. καθεξῆς .. Δ εξῆς | κ εδωδενεν, al alii δωδενεν | ος δωδ. (g¹ discipuli) .. al alii add αποστολος, item itPl discipuli | συν αυτω .. D μετ αυτου

2. ADFVXA al ασθενων | μαρια c. BDEFGHKLSUVXΓΔΑ al pler .. ALP 1. 33. 131. -ριαμ (: cf ad Mt 27, 56.) | FXA al μη μαγδαληνη | αφ .. D εξ, item itPm δαιμονια (κ om α extrem) επτα (H al^o πολλα, D vg^{ed} etiam alii ante θαμ., F om) εξελ. .. c daem. exierant duodecim

Ἰωάννα γυνὴ Χουζᾶ ἐπιτρόπου Ἡρώδου καὶ Σουσιάννα καὶ ἕτεροι
πολλοί, αἵτινες διεκόνουν αὐτοῖς ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐταῖς.

4 ^(⁴⁻⁸ M¹ 13, 1-9. Mc 4, 1-9.) ^(⁴⁻⁸ M¹ 13, 1-9. Mc 4, 1-9.) Συνιόντος δὲ ὄχλου πολλοῦ καὶ τῶν κατὰ πόλιν ἐπι-
πορευομένων πρὸς αὐτὸν εἶπεν διὰ παραβολῆς 5 Ἐξῆλθεν ὁ σπει-
ρον τοῦ σπείραι τὸν σπῆρον ἑαυτοῦ. καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτὸν ὁ
μὲν ἔπασεν παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ κατεπατήθη καὶ τὰ πτερινὰ τοῦ
οὐρανοῦ κατέφαγεν αὐτό· 6 καὶ ἕτερον κατέπεσεν ἐπὶ τὴν πέτραν,
καὶ φθὲν ἐξηράθη διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἰμῶδα· 7 καὶ ἕτερον ἔπασεν
ἐν μέσῳ τῶν ἀκανθῶν, καὶ συμφρεῖσαι αἱ ἀκανθαὶ ἀπέπνιξαν
αὐτό· 8 καὶ ἕτερον ἔπασεν εἰς τὴν γῆν τὴν ἀγαθὴν, καὶ φθὲν ἐποί-
ησεν καρπὸν ἑκατονταπλασίονα. ταῦτα λέγων ἐφώνη· Ὁ ἔχων
ὄτα ἀκούειν ἀκούετω.

3. D *ιωαα*, item syrp^{ms} *gr* | *χουζᾶ*: hoc acc unc (ut m) et min pl; κ (al ut vdr) -ζᾶ | *σουσαα* .. *mg* al *ferē*⁶⁰ Or Thph *σωσαα* (aeth *Sosena*) | *ετρα* .. Δ *εταρα* | *αιτινες* .. D al⁵ it^{mu} Mcion^{tert} (sed li- bere) add *και* | *αιτοις* (Gb' Sz) c. vDE⁺FGHKSVYΓAA al⁹⁰ *ferē* cef^{ff} g¹ am for iac em gat san albrug go syrsch et^{cu} syrp^{ms} sax pers^w Aug .. ζ (Ln ex errore) *αυτω* c Δ (ε?) LMX al pm a b g² l v^{gd} etedd (ut fu ing per) cop syrp^{txt} al Mcion^{tert} | *εκ* (Gb') c. ABDKL 1. 69. 124. al¹⁵ Or (it vg *de*) .. ζ *απο* c. ε⁺FGHMSVYΓAA al longe pl | *αυταις* (H -τοις) .. D *αυτων*. Ceterum ε^{*} (inde ab -οι; in *αιτοις*) 229.* om *εκ* (*απο*) τ. *νπ. αυτ.*

4. *σινιοντος* (γ -λοιτος, al aliq *σινιοντος*) .. D *σινελθοντος* (a c *conve- niente*, similiter it^{pler} vg; d *congregato*) | D *κατα την πολιν* | *δια πα- ραβολης* .. D 39. b c e g¹ q *παραβολην τοιαυτην* (cg¹ om) *προς αυτους*, item a e (?) *parabolam talem* (c om), similiter *vv* al

5. *του σπ.* (it vg *seminare*) (et. Tit Cyr al) .. DK al⁶ om *του* (cf ad Mt) | τ. *σπορ.* *εαιτ.* (I Amb *agrum suum*) .. c syrc^u om | *εαιτου* c. AMSVYΓA al⁸⁵ ac plur (Tit^{dis} τ. *ιδιον σπορ.*) .. ζ (Ln 49.) *αυτου* (ζ *αιτ.*, Ln 49. *αιτ.*) c. vDEFGHKLR (vdr) VYX al pl (: at solet a testib modo plur modo paucior *εαιτου* c. *αιτου* commutari, cf ad 2, 39. 12, 17. 21. 36. 47. 14, 26. 15, 5. etc) | *αυτον* .. D om | β α *μεν* | *του ουραου* .. D a b e ff² l q syrsch et^{cu} pers^p om :: e ll. pp. | *αυτο* (F -τον) .. β *αυτα*

6. *ετερον* .. D *αλλο* :: e ll. pp. | *κατεπεσεν* c. BLR (al? nec Wtat nec Gb attendit) .. ζ (Ln) *επασεν* (: ut ll. pp. lectione non fluct) c. ADEFGHK MSVYXΓAA etc | L *εφηνεν*

7. *ετερον* .. D *αλλο* :: ut ante | *εν* (ALP εμ) *μεσω* .. D *μεσον* (d in medio) | *συμφρεσαι* (ADL *συμφ.*) .. x d^{scr} y^{scr} om *συμ*, L -σαν | *αι* .. G om

8. *ετερον* .. D 282. *αλλο* :: ut ante | *ες* (Gb Sz) c. ABEF^wGHKLMRSUVYΓ ΔA al. pler b e ff² g¹⁻² l q vg .. ζ *επι* c. D al non ita mu, item *super* a c d Amb | τ. *αγαθην* .. D ace syrsch et^{cu} arm add *και καλην* (: e ll. pp.) | *φθεν* (L *εφηνεν*) .. DE^r add *και* | *ταυτα* etc : cf ad v. 15.

^{9 a.}
Mt 13, 10 a.
Mc 4, 10-12.

^{9 a.}
Mt 13, 10 a.
Mc 4, 10-12.

¹¹⁻¹⁵
Mt 13, 18-22.
Mc 4, 10-20.

9 Ἐπερωτων δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες τίς ἐστὶ ἡ παραβολὴ αὕτη. 10 ὁ δὲ εἶπεν Ἰμῶν δέδοται γινῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, (7^a) τοῖς δὲ λοιποῖς ἐν παραβολαῖς, ἵνα βλέποντες μὴ βλέπωσιν καὶ ἀκούοντες μὴ συνῶσιν. 11 (7^a) ἔστιν δὲ αὕτη ἡ παραβολή. ὁ σπόρος ἐστὶν ὁ λόγος τοῦ θεοῦ. 12 οἱ δὲ παρὰ τὴν ὁδὸν εἰσὶν οἱ ἀκούοντες, εἴτα ἔρχεται ὁ διάβολος καὶ αἶρει τὸν λόγον ἀπὸ τῆς καρδίας αὐτῶν, ἵνα μὴ πιστεύσαντες σωθῶσιν. 13 οἱ δὲ ἐπὶ τῆς πέτρας οἱ ὅτιαν ἀκούσωσιν μετὰ χαρᾶς δέχονται τὸν λόγον, καὶ οὗτοι ῥίζαν οὐκ ἔχουσιν, οἱ πρὸς καιρὸν πιστεύουσιν καὶ ἐν καιρῷ πειρασμοῦ ἀφίστανται. 14 τὸ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας πρῶν, οὗτοί εἰσιν οἱ ἀκούσαντες, καὶ ὑπὸ μαρμαρῶν καὶ πλοῦτου καὶ ἡδονῶν τοῦ βίου πορευόμενοι σιτηνίζονται καὶ οὐ τελεσφοροῦσιν. 15 τὸ δὲ ἐν τῇ καλῇ γῆ, οὗτοί εἰσιν ὅτινες ἐν και-

9. αυτου .. v a b c ff^a om | λεγοντες (c. AEGHKMSUVXΓΔΔ al pler f q go syrP aeth al; BDL 1. 83. 157. 346. it^l vg 130.^{lat} cop syr^{sch} eteu arm al om; Ln 49. Gb^o prob Schu) τις ειη (κ ει, al alii qη vel η, f q est, Lr al² om, v 33. 131.? 209.? post αυτη pon) η (v p^{scr} om) παρ. αυτ. .. r περι της παραβολης, cf ad Mc 7, 17. (: apparet multos offendiasse in eo quod λεγοντες cum τις ειη etc coniunctum est; hinc alii alio modo emendarunt)

10. γνωσαι .. d post τ. θεου, a (vobis traditum est mysterium regni dei) om | εν παραβολαις .. Δ 13. 262. 346. 8.^{pe} b add λαλω (g¹ non est datum nisi in parabolis dicitur, similiter syr^{sch} eteu pers^d): ut Mt 13, 13. | μη βλέπωσιν .. DL 1. 131. μη ιδωσιν (D ειδ.), r βλέπωσιν και μη ιδωσιν | ακουοντες .. Δ -σαντες | μη σιτηνωσιν (-ωσιν KLMΓ etc, EGV vλ etc -ωσιν, 1. al -ωσιν, d audiant) .. r 13. 69. 124. ακουωσων (13. 69. -ωσιν teste Wtat) και μη σιτη. r^w gat cop syrP^{ms} μη ακουωσαι μηδε σιτη. (: cf ll. pp.)

11. D ο λογ. ο τοι

12. εσ. (A om) οι ακουοντες (c. AEGHKMRSVXΓΔΔ al pler; BLU d^{scr} 3.^{pe} al⁴ -σαντες. x 124. c^{scr} b c e syr^{sch} eteu al Zen add τον λογον vel ut b syr^{ca} τ. λ. του θεου) .. D εσ. οι ακολουθουντες | εστα .. D εν (d quoum) | τον λογον (e om) .. D it^{pl} post καρδ. αυτων

13. επι της πετρας .. DF^wx 48.^{ov} Or επι την πετραν (: ll. pp. επι τα πετρωδη) | ουτοι .. D e (item vv al) om | πιστειουσιν : -σιν AELKUX ΓΔΔ etc; -σι (ita Ln) DM etc

14. πεισον (al ut vdr mu -σων) .. Δ 13. 262. 8.^{pe} εμπισον, 6.^{pe} εκπ.; οι ακουσαντες .. κ (sic) 33. 131. p^{scr} al⁷ -οντες item qui audiant it^{mu} go cop | μερ. (I add seculi) και πλουτ. (st. Or Bas) .. D 64. 69. c^{scr} e e f μερ. (c^{scr} add του) πλουτου | και (Δ 251. add υπο) ηδωνων | σιτηνι. (Δ-πνιγ.) c. ABDEBA etc .. ε (Ln 49.) συμπν. c. GHEKLMUXΓΔ (sv?) al pler

15. εν τη καλη γη .. D 157. Or εις την καλην γην, item in (Amb sup^rc)

διὰ καλῆ καὶ ἀγαθῆ ἀκούσαντες τὸν λόγον κατέχουσιν καὶ καρποφοροῦσιν ἐν ἵπομονῇ. 16 ^(79.2) Οὐδεὶς δὲ λύχρον ἄψας καλύπτει ^{11, 23. Mc 4, 21. Mt 5, 16.} αὐτὸν σκεύει ἢ ὑποκάτω κλίνης τίθησιν, ἀλλ' ἐπὶ λυχρίας τίθησιν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι βλέπωσιν τὸ φῶς. 17 ^(80.2) οὐ γάρ ἐστιν κρυπτόν ὃ οὐ φανερόν γενήσεται, οὐδὲ ἀπόκρυφον ὃ οὐ γνωσθήσεται καὶ εἰς φανερόν ἔλθῃ. 18 ^(81.5) βλέπετε ὅν πῶς ἀκούετε· ὅς γὰρ εἰν ἔχη, δοθήσεται αὐτῷ, καὶ ὅς εἰν μὴ ἔχη, καὶ ὃ δοκεῖ ἔχειν ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.

19 ^(82.2) Παρευγόντου δὲ πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ ^{19-21. Mc 3, 31-35. Mt 12, 46-50.} αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἠδύναντο συντυχεῖν αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον. 20 καὶ ἔπιη-

doman terram (vel terr. bon., f add occidit) it vg Amb | καλῆ καὶ .. υ ab cef²-1q Amb om | τ. λόγον .. d add του θεου | καρποφορ. .. l τελεσφορ. | εν υπομονη .. k** (additamentum non plene scriptum habet) f**g**hmkla al⁸⁰ fere (ex his minusc nonnulli eadem v. 8. om) ac (iisdem v. 8. omissis) evgll pler sl add ταυτα (h add δε) λεγων εφωρει (al pauc εφη) Ο εχων οτα ακουειν (a** al mu om) ακουειτω (49.9v hanc notam habet: οὕτως μὲν ἀναγινώσκειται καὶ τελειοῖ εἰς τὰς κξο ἐκκλησίας. εἰς δὲ τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν τὸ Ταῦτα λεγων ἐφωρει, οὐ λέγεται, ἀλλὰ μετὰ τὸ ἐν ἵπομονῇ προστίθεται ταῦτα Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς usq καὶ τὰ τοῦ θε. τῷ θε. 20, 21—25.)

16. δε .. al²⁵ fere item evgll cop al mu Thph om | αλλ c. ab (e sil.) EG HKMS(e sil.)UV(e sil.)XΓΔΔ etc .. DL (al?) αλλα | επι λυχρίας c. ABEFG HLBVΓΔΔ al pl .. DKMUX al⁸⁰ fere επ. εην (υ al om) λυχριαν (: : at ita ll. pp. omn tres) | τιθησιν (d τιθε) ινα c. BDLFLA al plus¹⁰ .. ε επι-τιθησιν c. ABEFGHKMSUVXΓΔ al longe pl (: : cf ad Mc 4, 21.) | ινα οι εισπορ. (A εκπορ.) βλεπ. (-σιν ΔΕΧΓΔΔ etc; -σι ut Ln DKLMU etc; 18. 346. c^{scr} g^{scr} al -πουσιν) το φως .. B om .. c e ut omnibus luceat (e Mt)

17. εστιν (-εν ΔΕΛΧΓΔΔ etc; -ι ut Ln DKMU etc) .. UX 8.P^o al add τα (a e etc nihil est enim) | φανερ. γενησ. (D εσται) .. 1. 131. 157. al⁵ φανερωθησεται | ο ου (φ ου μη) γνωσθησεται c. ABEFGHKMSUVXΓΔΔ etc .. BL 33. ο ου μη (sed L μη supra lineam) γνωσθη (ita Ln), D 157. αλλα (157. ει μη) ινα γνωσθη. Item it^{pm} vg quod non cognoscatur, a b ff²-q nisi (a add ut) cognoscatur

18. γαρ εαν c. ABEFGHMVΓA 1. al⁵⁰ ac longe plur (: : cf ad Mc 9, 37.) .. ε (Ln) γαρ αν c. DKSUXA al mu, item BL 157. αν γαρ (49.); al pauc om αν | εχη pr .. HΓA al mu εχει | ος εαν (Ln ex ετρορε) c. BEFGHMUV XΓΔΔ al pl .. ε (49.) ος αν c. AB(?)DELS al mu | μη .. A ουκ | εχη .. HMA al mu εχει | και (e om) ο δοκει (v -ειν) εχεν .. D e post αρθ. α. αυτου

19. παρευγοντο .. DX 50. 71. (al ut vdr) -γενετο | η μητηρ .. D c^{scr} yscr 69. al⁶ c e cop syr^{sch} eteu al Epiph add αυτου (sed c^{scr} al? c e om αυτου post). Melon^{epiph} ettert om η μητ. και οι αδ. αυτου (non recte enim conciliunt totum vers. a Melione omissum esse) | ηδυναστο

γῆλη αὐτῶν λεγόντων Ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἐστίημεν
ἔξω ἰδεῖν σε θέλοντες. 21 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν πρὸς αὐτούς
Μήτηρ μου καὶ ἀδελφοί μου οὗτοί εἰσιν οἱ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ
ἀκούοντες καὶ ποιῶντες.

⁹⁻²⁵
^{Mc 4, 35-41.}
^{Mt 8, 18.}
^{23-27.} 22 (23.24) Ἐγένετο δὲ ἐν μαῖ τῶν ἡμερῶν καὶ αὐτὸς ἐνέβη εἰς
πλοῖον καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς Διέλθωμεν
εἰς τὸ πέραν τῆς λίμνης· καὶ ἀνήχθησαν. 23 πλεόντων δὲ αὐτῶν
ἀφ' ὧπωνσεν· καὶ κατέβη λαίλαψ ἀνέμου εἰς τὴν λίμνην, καὶ συνε-
πληροῦντο καὶ ἐκινδύνεον. 24 προσελθόντες δὲ δῆγγεραν αὐτὸν
λέγοντες Ἐπιστάτα ἐπιστάτα, ἀπολλύμεθα. ὁ δὲ διεγεροθεὶς ἐπετί-

(L -νοτο) c. AB (e sil.) DFHLM(e sil.)XTA etc .. κεκυνα tisch** al pm
(10 ap solum Scr) εἰδυατο

20. καὶ ἀπηγγελη (F al -ελλη, al mu -ελη, syr^{sch} etcu dizeerant) c. AEF
GHKMSVNTAA al pler (251. καὶ απ. δε) ef g³. vg go syr^{utr} syr^{cu} al Bas
.. BDLX 38. 69. 157. 346. al^p a b c ff². g¹. l q cop ἀπηγγελη (x cop
γγελασ) δε (c ergo) : ita Ln 49 (: idem test h. l. plura libere mu-
tarunt) | λεγοντων c. AEFGHKMSVNTAA al pler syr^p .. BDL 1. 22. 33.
131. 157. 209. al? it vg 130. lat go cop syr^{sch} etcu al Bas om (Ln) | η
μητηρ .. DLX 1. 131. 157. 251. y^{scr} it^{pler} go al Bas praem σε | εστ.
εξω .. D 130st et lat 131. ce Bas Meiontert lib εξ. εστ. | ιδ. σε (B post
θελ.) θελ. (Meiontert quaerentes pro θελ.) .. D ζητουντες σε (: cf II.
pp.)

21. πρ. αυτους .. D 127. 7^p c e αυτοις (Ln ex errore) | μητ. (DXA al
mu praem η) μ. κ. (DXA al mu add οι) αδ. μ. .. Meiontert ante Μητηρ
intulit (ut legitur ap Mt) τις εστι η μητηρ μου και τινες εστιν οι αδελ-
φοι μου. Spectat huc et. quod Apelles (teste Tert de carne Chi 7.)
ad Chi verba provocavit Quae mihi mater et quae mihi fratres. | πο-
ουντες (Gb) c. ABD(η** vide post) LV*(vide post) A 1. 22. 33. al²⁰ it vg
go syr^p al Tit Thph Amb .. ε add αυτον c. EFGH(vide ad γ) KMSVNT**
(additum habet post notam τελ i. e. τέλος. Similiter η post ποιουντες
punctum habet, ita ut αυτον improbatum videatur) XTA al pl cop
syr^{sch} etcu al Cyr Meiontert (: cf simillimum locum 11, 28.)

22. γεγρ. δε c. ABDKLMU 1. 38. 69. al²⁰ it vg go cop syr^{sch} al .. ε και
εγ. c. EFGHVSXATA al pl syr^{cu} syr^p al | κ. αυτ. (F add ο ιδ) ερεβη (c.
ABEFGHVSXATA al pl; FLM 13. 69. 124. al⁵⁰ fere [it vg ascendit] Thph
αρεβη : ita 49; sed cf ad Mt 14, 32. Praeterea GH al mu add ο ιδ, item
pro αυτος syr^{sch} etcu) .. D αναβηνας αυτον (d corrupte ascendere
cum) | πλοιον .. HNV al mu praem το (: ut Mt)

23. λαίλαψ: λαῖ- MA al pl; ηΓ al λαῖ-; DFKA al mu λῆ- vel λῆ-. τ
-λαμ, p^{scr} -λαμψα [potius -μψ?]; ανεμου (D add πολλη) .. B a post
ε. τ. λιμν. (haec it^{mu} om) pon

24. προσελθ. (Δ ελθ.) δε .. κ al mu syr^{sch} etcu και πρ. | επιστ. επιστ.
(XΓ al fere²⁰ it vg go cop syr^{cu} al Cyr^{act} om alterum) .. D κηρε κη-
ρι, item syr^{sch} et (om alterum) syr^{cu}. Praeterea V al aliq add αυτον

μισον τῷ ἀνέμῳ καὶ τῷ κλύδωνι τοῦ ὕδατος· καὶ ἐπαύσατο, καὶ ἐγένετο γαλήνη. 25 εἶπεν δὲ αὐτοῖς· Ποῦ ἢ πίστις ὑμῶν; φοβηθέντες δὲ ἐθαύμασαν, λέγοντες πρὸς ἀλλήλους· Τίς ἄρα οὗτός ἐστιν, ὅτι καὶ τοῖς ἀνέμοις ἐπιτάσσει καὶ τῷ ὕδατι, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ;

26 Καὶ κατέπλευσαν εἰς τὴν χώραν τῶν Γερασηνῶν, ἧτις ἐστὶν ἀντίπερα τῆς Γαλιλαίας. 27 ἐξελθόντι δὲ αὐτῶ ἐπὶ τὴν γῆν, ἰπήρησεν αὐτῷ ἀπὸ τῆς πύλωος ὃς εἶχεν δαιμόνια ἐκ χρό-

(: e Mt; Titcat miscens aperte Lc et Mt: πιστατα, σωσον, απολλ.) | διγεροθ. c. BL 13. 33. 106. 124. . . ε (Ln) γεροθ. c. ADEFGHKMUVXΓΔΔ al pler (: γεροθ. et ηγερο. in Mt non fluct; contra in Mc quoque et διεγερο. et διεγεροθ. fluct. Et. in Lc al fere¹⁰ Meione⁹epiph lib ηγεροαν pro διηγ.) | τῷ κλυδωνι (xr** al -δωνι) του υδ. (D om τ. υδ.) .. Meione⁹epiph τη θαλασση :: e Mt | επαυσατο .. EFGH 1. 13. 28. al¹⁶ it^{PM} vg cop¹ Cyrac¹ -σατο | γαλήνη .. KA 1. 28. al²⁶ ac plur b f* g² mm cop² syrP c.* (syrP ms „non in omnib. exi“) al add μεγαλη :: e ll. pp.

25. εἰπ. δε . . L 33. al aliq cop al και εἰπ. | που (Gb') c. ABXL 1. c^{ser} p^{ser} al¹⁰ fere . . ε add εστιν c. DEFGHKMUVXΓΔΔ al pler (item it vg etc) | φοβ. δε . . L 33. 157. syr^{sch} eicu syrP (sed ip¹ c.*) cop oi δε φοβ., item qui timentes g¹ vg | λεγ. πρ. αλλ. . . L 33. 157. al aliq it^{pler} v^{ged} e^{ms} aliq syrP πρ. αλλ. λεγ. | ἄρα: sed EKMG etc ἄρα | και υπακ. αυτω (v αυτου) .. B om (: in Lc abundare videbatur; aliter Mt et Mc); e sic: quod et ventis imperat et aquae obaudiunt illi

26. και καταπλευσαν (L καταπλευσαν, 13. 69. 124. 346. καταπλευσαντες, x m^{ser} -πλευσαν, item addito o i⁵ c^{ser}) . . D it^{pl} (non b e) am fu for em al κατ. δε | των . . Δ* om | γερασην. (Gb') c. BC* (nam non aliter h. l. ac versu 37., quem vide, habuisse statuendum est) D it vg (et. 130lat et d) syrP ms sah (ex v. 37. nam h. l. hiat) Amb . . ε γαδαρην. (KA al -ρωων) c. ADEFGHKMUVXΓΔΔ carpov al pler go syr^{sch} eicu syrP txt al . . LX (C**P e versu 37.) 1. 33. 118. 131. 157. 251. cop syr^h aeth arm arr Cyrac¹ γεργεσηνων. Cf ad ll. pp. Praeterea cf Epiph haer. 45, 33. εις τα μέρη των γεργεσηνων, ως ο μάκρ. λέγει, ἢ ἐν τοῖς ὄρεισις τ. γεργεσηνων, ως ο λουκ. φησιν, ἢ γαδαρηνων, ως ο ματθ., ἢ γεργεσαλων, ως ἀντίγραφα τινὰ ἔχει. των γάρ τρωων κλήρων ο τόπος ἀνά μέσον ἦν, (quaeritur an nomina in ipso Epiph fideliter conservata sint). | εστιν . . υ ην | αντιπερα (-λεμα EPHK al ut vdrtr pl; v al -πέρα: ita Ln 49.) c. (Gb') ADEFGHKUVXΓΔ al²⁰ ac plur . . ε οπιτερωαν c. BLA al ut vdrtr mu; item ms al plus¹⁰ πικραν (: e ll. pp.)

27. ἐξελθ. δε αυτω (B τω ω, ut m^{ms} eccles et evgl¹ τω καιρω ελθοντι τω ω vel -τος του ω etc) . . D και εξελθον (it^{pl} vg al et cum egresius esset vel similiter) | υπηρησεν (r al p^{anc} απηρη.) . . D praem και | αυτω . . BE 1. 33. 157. al²⁰ fere om | τας (B ante σημη pon) . . D y^{ser} a tol² aeth al om | εκ τ. πολεως . . a ff² g¹ 2² | vg om :: ut ll. pp. | ος ειχεν . . BL 157. εχων | εκ (D απο, it^{pler} vg temporibus nullis) χρ. κ. και (D oc) ιματ. ουκ ενεδιδυσκ. (A εδεδυσκ.) c. ADEFGHKMUVXΓΔΔ al pler it

των ικανῶν, καὶ ἰμάτιον οὐκ ἐνεδιδύσκετο, καὶ ἐν οἰκίᾳ οὐκ ἔμενεν ἀλλ' ἐν τοῖς μνημασίῳ. 28 ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἀνακραξάσας προσέειπεν αὐτῷ καὶ φωνῇ μεγάλῃ εἶπεν Τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ υἱὲ τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου; δέομαί σου, μὴ με βασανίσῃς. 29 παρῆγγελλεν γάρ τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ ἐξελεθεῖν ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου· πολλοὺς γὰρ χρόνους σινηροπάκει αὐτόν, καὶ ἔδραμετο ἀλύσειν καὶ πέδιαις φυλασσόμενος, καὶ διαρήσων τὰ δεσμά ἡλάνετο ὑπὸ τοῦ δαίμονος εἰς τὰς ἐρήμους. 30 ἐπιρῶτήσεν δὲ αὐτόν ὁ Ἰησοῦς λέγων Τί σοὶ ἐστὶν ὄνομα; ὁ δὲ εἶπεν Λεγσών, ὅτι δαιμόνια πολλὰ

vg al pm .. BL 1. 33. 131. 157. cop syr^{hr} syr^p ms al και χρονω ικανω (1. 131. πολλω) ουκ ενεδυσαστο ιμαστ. | εν οικια (EU al -κεια) .. D e. οικω, 13. 69. 346. εις οικιασ | εμενεν .. AL 1. εμενεν | αλλ (E αλλα, L 33. arm add ην) e. τ. μνημασιων (D al aliq -μειοις) .. x⁶⁴. add και εν τοις ορεισιν ην κραζων και κατακοπτων εαυτον λιθοις :: e Mc

28. και ανακραξ. (E κραξας :: e Mc) c. AEPFGHKMRSUVTAA al pler go syr^p .. BLX 33. 157. al aliq om και (Ln 49. :: at est aperta correctio, και enim h. l. non participia connectit sed apodosi inseruit, quemadmodum libere expresserunt interpretes pler, vide post) .. D ανεκραξεν omisiss προσεπ. αυτω και, sed D⁸⁷ postea και ειπεν. Libero it vg al prociidit ante illum et exclamans voce magna etc (vel similiter) | ιησου (: : est in Mc paucis omittentibus, deest in Mt sed test pl add. Per totum loc. istum Le cum Mc multo magis consentit quam cum Mt) c. ABCDEFGHKLMRSUVXTAA al pler itpler vg (et. am fu for etc) go syr^{ch} etcu syr^p al Cyr Cyr^{hr} .. DR 1. yser 8. De al¹⁰ e vgo^d (teste Gb) cop om (Gb⁹) | του θεου .. D 1. al⁸ g¹ l vg^{6d} (teste Gb) om (Gb⁹)

29. παρηγγελλεν (GX al -γγελεν) c. ACEGHEKLEUVXTA 1. 33. al mu, item praecipienda itpler vg etc; item D e ελεγεν (: : e Mc) .. ε παρηγγελε c. BFMSA al pl Cyr^{hr}, item go cop etc | γαρ .. x⁶ om (sed ipse* supplet), πνευματι .. D e δαιμονιω | εξελθεν .. D e εξελθε | απο τ. ανθρ. .. L 33. απ αυτου | αυτον .. Γ al aliq αυτω | και εδραμ. .. D itpler εδραμ. γαρ | εδραμειτο c. ACDEFGHKMRSUVTAA al longe pler .. BLX 33. -ραμειτο (49. :: at δραμεινυ mellioris notae quam δραμειν videtur; Moeridi enim δρῶσιν magis est atticum quam δραμεινυσιν, alibi vero habet: δρῶ ἀττικῶς, δραμῶ ἑλληνικῶς.) | διαρησων (D διερησε) c. AB⁶CDBUA 1. e⁸⁷ h⁸⁷ p⁸⁷ etc .. ε διαρησων c. B⁶⁷EFGHKLMRSVXTA al pl | ηλαινετο (A ελαιν.) .. D ce add γαρ | υπο .. B ακο | του δαιμονος c. AB C⁶⁷DE⁶⁷X τ. δαιμονιου (Ln), item a (e om) daemonio (H⁶ om) itpl vg .. A al pauc syr^p ms των δαιμονων | τας ερημους .. D 49. c. mm al την ερημω

30. F επιρωτησεν | λεγων .. B 1. 56. 58. a b c e H² l q syr^{ch} para^p om (Ln :: ut Mc) | σοι εστ. ον. c. AC⁶⁷EFGHKMRSUVXTAA al pler Dial .. BDL 1. 33. 131. 157. 309. σοι ον. εστ. (Ln), item it vg (al paullo liberius) .. C⁶ ονομ. σοι (: : ut Mc) | λεγων (D⁶⁷ -γαων, D⁶ L cop [sed cop¹² -γαων] -γων, item it vg al (: : ut Mc) .. D 74.⁶⁷ c syr^{hr} aeth add ονομα μοι :: ut Mc | οτ. δαιμ. πολλ. εισηλθεν (CF al aliq -λθον,

εἰσῆλθον εἰς αὐτόν. 31 καὶ παρεκάλει αὐτόν ἵνα μὴ ἐπιτάξῃ αὐ-
τοῖς εἰς τὴν ἄβυσσον ἀπελθεῖν. 32 ἦν δὲ ἐκεῖ ἀγέλη χοίρων ἰκανῶν
βοσκομένων ἐν τῷ ὄρει· καὶ παρεκάλεσαν αὐτόν ἵνα ἐπιτρέψῃ αὐ-
τοῖς εἰς ἐκείνους εἰσελθεῖν· καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς. 33 ἐξεληθόντα
δὲ τὰ δαμόνια ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου εἰσῆλθον εἰς τοὺς χοίρους, καὶ
ᾤκησαν ἢ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν λίμνην καὶ ἀπεπνίγη.
34 ἰδόντες δὲ αἱ βόσκοντες τὸ γεγονός ἐσθγαν καὶ ἀπήγγελλαν εἰς
τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς. 35 ἐξῆλθον δὲ ἰδεῖν τὸ γεγονός, καὶ
ἦλθαν πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ εὗραν καθήμενον τὸν ἄνθρωπον, ἀπ’
οὗ τὰ δαμόνια ἐξελλύθει, ἱματισμένον καὶ σωφρονοῦντα παρὰ

L -ελθειν vitiose) s. a. c. ACEFGHKLMSUVXΓΔΔ al pler a f (a f -
erant in illo) go syr^{sch} syr^p al .. b it^{allq} vg cop ot. εισηλθ. δαυμ. πο.
(cop δαυ. πο. post ε. α.) ε. αυτ. (Ln 49.) .. d c ff² (al liberius) πολλα
γαυ ησαν δαυμ.

31. κ. παρεκαλες c. ABEGHKMPRVXΓΔΔ al pl go cop¹ al .. CDFLSU 1. 13.
28. 33. 69. 124. al plus¹⁵ it vg (et. 130^{lat}) cop² syr^{utr} (syr^{cu} praem os
δαιμονες) syr^p al Cyr κ. παρεκαλου (D παρ. δε) : ita Gb' Ln (: ad
sqq accommodatum et ad ll. pp.) | επιταξη .. ΔΓ al mu -ξει

32. ικανων (x πολλων :: ut Mt, a [similiter al] magna :: ut Mc) .. d c 49.
om | βοσκομενων c. ACEFGHKLMPRVXΓΔΔ al longe pl it^{pler} (et. d) vg
go cop syr^{cu} syr^p al .. BDE^{TKU} al²⁵ fere a syr aeth -μενη (Ln :: e ll.
pp.) | κ. παρεκαλεσαν c. BC^L 1. 33. 124. 243. item (rogaverunt) a b c f
ff² q go etc .. ε κ. -καλου (D παρ. δε) c. ΔC^{***} DEGHKMPRVXΓΔΔ
al pler g¹⁻² vg cop etc (: : ita Mt lectione non flect; in Mc vero
-λεσαν a test mu bonis in -λουν mutatum est) | ινα (Δ add μη) επι-
τρεψη (Δ al mu -ψει) αυτοις (LR 33. α. επ.) ε. εκ. εισελθ. (e al fere¹⁰
απελθ., Δ* ελθ.) .. d a b c ff² l q ινα εἰς τοὺς χοίρους (a b ff² l q εἰς
εκεινους) εισελθωσιν | και (D o δε) επετρ. αυτοις (C* add o ις, item
delato αυτ. παρ)

33. εισηλθον (Gb') c. ABCDEHKLMFRVXΓΔΔ al longe pl .. ε -λθεν c. s
(e sil.) U al mu .. D ωρησαν | και ωρμ. (D ωρμ. δε) .. x add πασα ::
e Mt | ΕΓΔ al mu κρημου | απεπνηη .. s al³ -γησαν, ο -γοντο (: : cf Mc)

34. γεγονός (Gb Ss) c. ABCDEKLPRU al²⁵ fere .. ε γεγενημενον c. EGHMS
VXΓΔΔ al pl | εφυγαν c. DA .. ε Ln 49. -γον c. tell ut vdr | απηγγελλαν
(Gb Ss) c. unc omnib (nec enim dubito quin et. b ita habeat; deest
enim απελθ. in ed. Wolf. Ceph.) al fere¹⁴⁰ it vg go cop al pler Euth
Thph .. ε praem απελθοντες (: : e Mt) c. min pauc aeth al

35. εξηλθ. δε (C* 1. 131. syr^{sch} et^{cu} aeth και εξηλθ.) ιδεν (C** add τι
εστιν :: e Mc) το γεγ. κ. ηλθω (-λθω et ευφαν c. B* ; tell -λθον et
-ρον, ut ε Ln 49.) - καθημ. τ. ανθρ. (P 1. 124. 131. 157. 209. it^{pler}
vg cop τ. ανθρ. καθ., 243. mm om καθ.) -- εξελληλυθει (b εξηλθει) --
του (b om; cf. v. 41.) ιω και εφοβ. .. d παρωγενομενων δε εκ της πο-
λειως και θεωρησαντων καθήμενον τον δαιμονιζομενον σωφρονουντα κ.
ιματισμενον καθήμενον παρ. τ. ποδ. τ. ιω εφοβ.

τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἐφοβήθησαν. 36 ἀπήγγειλαν δὲ αὐτοῖς καὶ οἱ ἰδόντες πῶς ἐσώθη ὁ δαίμονισθεὶς. 37 καὶ ἤρώτησαν αὐτὸν ἅπαν τὸ πλῆθος τῆς περιχώρου τῶν Γερασσητῶν ἀπαλθεῖν ἀπ' αὐτῶν, ὅτι φόβῳ μεγάλῳ συνείχοντο· ^(36.3) αὐτὸς δὲ ἀμβλῆς εἰς τὸ πλοῖον ὑπέστρεψεν. 38 εἶδετο δὲ αὐτοῦ ὁ ἀνὴρ ἀπ' οὗ ἐξελθόντα τὰ δαιμόνια, εἶναι σὺν αὐτῷ· ἀπέλυσεν δὲ αὐτὸν λέγων 39 Ἵπὸ στρεφε εἰς τὸν οἰκόν σου, καὶ διηγοῦ ὅσα ἐποιήσεν σοι ὁ θεός. καὶ ἀπήλθεν, καθ' ὅλην τὴν πόλιν κηρύσσων ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς.

36. απγγ. δε (c syrsch etca και απγγ., d e απ. γαρ) αυτος (π^o[sed ipse* corr]r al cop om, item b illi pro illis) | και οι c. ΔΕΘΗΚΜΡΣΥΓ ΔΑ al pler vg go syrP al .. BCDLPX 83. 69. al⁵ it cop syrsch (syra om και οι ιδ.) al aliq om και (Gb^o Ln :: at ita Mc lectione non flucti o δαίμονισθ. (a is qui a daemōnīs erat vexatus, item b qui a daem. vexabatur) .. D** o ληγαιων (d legion), DE* λιων .. f π²-g¹⁻²-lq 130^{ia} vg a legione .. c om (Gb^{oo})

37. και ηρωτ. .. D a sah ηρ. δε | ηρωτησαν c. ΔΕΘΗΛΣΥΝΥΓΑΔ 1. al pler. item (rogaverunt illum omnis multitudo) it^{pl}er vg cop sah, item (-- omnes incolas) go .. ΔΒΣΚΜΡΧ al¹⁰ a ηρωτησεν (x επηρ.): ita Ln | αυτου .. D e τον εν | απαν τ. πλ. τ. περιχωρου .. D πατες και η χωρα γιρασση. c. BC^d it vg (et. 130^{ia} et d) sah .. ε γαδαρην. c. ΔΒΘΗΚΜΡΣΥΓ ΔΑ al pl go etc ut v. 26. .. C**LFX 1. 13. 22. 33. 69. al⁵ cop aeth arm arg 237. schol (item in aliis) γεγισησων | στο φοβω .. D e go φοβ. γαρ | αυτος δε (A 19.^{ov} om) εμβ. .. D εβ. δε | εις το πλ. c. ΔΒΘΗΚΜΡΣΥΝΥΓΑΔ al pler pl .. BCLFX al¹⁵ fere εις πλ. (Ln 49. :: similiter in Mc abiecerunt το) .. D l Amb om

38. εδειτο c. C^oΡΘΗΚΜΡΣΥΝΥΓΑΔ al ut vdr omn .. BC**LX Cyract εδειτο (: Phryn. εδειτο, ἐπλέετο, ἰσικὰ ταῦτα· ἡ δὲ ἀντικὴ συνήθεια στυαίρει εἰδειτο etc. Item Thom.) .. ΑΡ εδεικο (Ln) .. D ηρωτω, pergens δε αυτον | εξελ. τα δαιμ. .. CEX 1. 13. 124. al⁵ it^{pl}er vg go sah al τε δαι. εξελ. | ειναι .. Ρ ινα η (item it vg cop) :: ut Mc | απελισεν .. l syrP ms Cyract απιστευεν | λεγων (Gb^o) c. BDL 1. 131. 157. b e g¹ l cop sah aeth arm Cyract .. ε praem o ω, Ln [o ω], c. ΔΒΘΗΚΜΡΣΥΓ ΔΑ al pler a (Ies. illum) f π²-g¹-q vg syrsch etca syrP al Vig (: similiter in Mc intulerunt test pl)

39. υποστρεφε .. D πορευου (c d vade) | οικ. σου .. x add προς τους σου :: e Mc | και διηγου .. D διηγουμενος | εκοιησ. σοι ο θε. c. ΔC**XEB KMSYVΓΑΔ al pler go cop (sah syra o θε. επ. σοι) syra^{it} .. B(c^o)D LP(B)X 1. 131. 251. 435. it vg Tit Vict Cyract σοι (x σου) εκοιησ. (x Cyract πεποιημεν) ο θε. (D b f o θε. εκοι., c^o o κυριος πεποιημεν) :: ita Ln 49; at vario modo ad Mc accommodatum est, in quo quidem nemo σοι post πεποιηκ. transp. Praeterea c^o 1. 124. add (e Mc) και ηλησεν σε | απηλθεν x. ολ. τ. πο. κηρυσσων .. D απελθων κατα την πολιν εκηρυσσειν | ο ω .. 1. al plus¹⁰ g² for mm Cyract o θεος

40 (85-2) Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ὑποστρέψαι τὸν Ἰησοῦν ἀπεδέξαστο ^{Mc 8, 21-24. Mt 9, 18-22.}
 αὐτὸν ὁ ὄχλος ἦσαν γὰρ πάντες προσδοκῶντες αὐτόν. 41 καὶ
 ἰδοὺ ἦλθεν ἀγὴρ ὃ ὄνομα Ἰάειρος, καὶ αὐτὸς ἄρχων τῆς συναγω-
 γῆς ὑπῆρχεν· καὶ πεσὼν παρὰ τοὺς πόδας Ἰησοῦ παρακάλει αὐτὸν
 εἰσελθεῖν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, 42 ὅτι θυγάτηρ μονογενῆς ἦν αὐτῷ
 ὡς ἐτῶν δώδεκα καὶ αὕτη ἀπέθνησκεν. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ πορευέ-
 σθαι αὐτὸν οἱ ὄχλοι συνέπνιγον αὐτόν. 43 καὶ γυνὴ οὖσα ἐν ῥύσει
 αἵματος ἀπὸ ἐτῶν δώδεκα, ἣτις ἰατροῖς προσαναλώσασα ὄλον τὸν
 βίον οὐκ ἴσχυσεν ἀπ' οὐδενὸς θεραπευθῆναι, 44 προσελθοῦσα
 ὀπισθεν ἤψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, καὶ παραχρῆμα

40. *γεν. δε εν τ. υποστρεψαι* (28. 157. al pauc -φειν) c. ACDEGHEKMP5U
 VHXΓΑΔ al pler it vg go syrp al (sah εν τω ποιω τον ιω δε υποστρε-
 φεισθ.) .. BLR 1. 33. 118. 131. cop al mu εν δε τω υποστρεψαι (BE
 -φειν) | απεδ. (x al aliq vπεδ.) α. ο (c om; corr vdrtr addidisse) οχλ.
 .. D αποδεξασθαι α. τον οχλον | παντες .. F^WL 1. 33. απαντ.

41. *ιδου ηλθεν* (et. it^{pl}er vg go al) .. D c ελθων .. VV mu libere | ιαι-
 ρος: B εαιειρος, K² ιαιρος, DE² αιρος, sah ιαιρος | κ. αυτ. c. Δ(c vdrtr)
 EGHKLMF5UVXΓΑΔ al pler it^{pl}m vg syrp etc .. BDR al⁹ a f cop (go hic-
 que, ut et. 17, 16. et alibi) κ. ογτος (Ln) .. c syrsch et^{cu} non exprim
 αυτ. | υπηρχεν (K al pauc sah υπαρχων, 28. ηη) κας .. D c syrsch om
 | παρα .. D υπο (sub) | ιω c. BF cser (al?) .. ε (Ln 49.) του ιω c. rell ut
 vdrtr omnib (: cf ad 1, 15.) | εισελθειν .. C² (vdrtr) ινα εισελθη | τον
 οικ. .. D ετη οικιασιν (litteris οικια abscissis)

42. *οσι* etc .. D ην γαρ (ita et. go al) θη. αυτω μονου. | ως c. ABCDEG
 HMPRSUVΓΑΔ etc .. ELX al⁷ ωσει | δωδεκα (D ιβ, infra βι) .. 1. 131.
 209. δεκαδυο. Item v. sq. | κας αυτη (EMΓ αυτη, K αιτη, Δ αυτη)
 απεθν. .. D (DE² om -σα) αποθνησκουσα | κ. *γεν. εν τω* c. C²DF
 251. it^{pl}er vg (et. 130.^{lat} et δ) Meion^oriph .. ε εν δε τω c. ABC²EGH
 KLMRSUVXΓΑΔ al longe pler f go cop etc | πορευεσθαι c. C²DF .. ε
 υπαγειν c. iisdem qui εν δε τω, item 251. et Meion^oriph (: cf 17, 11
 et 14.) | αυτον (it^{all}q cop al τον ιω) .. Eriph αυτους urget contr
 Meion: οικ ειπεν εν τῷ ὑπ. αυτον, ινα μη τερωσ αυτον σχηματισει
 παρα την των οδοπορουτων ακολουθειαν (schol 14.) :: cf αυτους 17,
 14. | συνεπνιγον (D -γαν) .. CLU 13. 28. 33. 69. 157. al plus¹⁰ (a ff² l
 iia comprimebatur ut suffocarent eum; sed it^{pl}m vg premebat eum vel
 comprimebatur) συνεθλιβον (U -γον) :: e Mc

43. *ητις* (B vgm om ιατροις usq βιον) ιατροις (ita [et. Gb Sz] c. ACEFG
 HKLMF5RSUVXΓΑΔ etc; ε εις ιατρους c. min aliq Or^{lib}, item it^{pl}er vged
 et^{ms} pl) ηη. τ. βιον (c. ΔBGHKLMF5RSUVXΓΑΔ al pler har¹; CX al
 pauc it vg al mu add αυτης: ita Ln) ουκ ισχ. απ (c. ABB 254.; ε υπ
 c. C[υπο]BEGHKLMF5RSUVXΓΑΔ al pler; 69. παχ) ουδ. θεραπευθησαι .. D
 sah ην ουδε εις (sah ητω) ισχυεν θεραπευσαι

44. *προσελθ.* (C² al plus⁶ add δε) οπισθ. (κ post ηψ., D 258. om) | τ.
 κρασπ. .. D a ff² om | Δ² om αυτου

και φαγειν. 56 και εξεστησαν οι γουεις αυτης· ο δε παρηγγελεν αυτοις μηδενι ειπειν τὸ γεγονός.

IX.

1-9
Mc 6, 7-13.
Mt 10, 1-5^{aa}.

1 (^{aa.2}) Συγκαλεσάμενος δὲ τοὺς δώδεκα ἔδωκεν αὐτοῖς δύναμιν καὶ ἐξουσίαν ἐπὶ πάντα τὰ δαιμόνια καὶ νόσους θεραπεύειν. 2 καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς κηρύσσειν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καὶ ἰᾶσθαι, 3 (^{aa.2}) καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς Μηδὲν αἴρετε εἰς τὴν ὁδόν, μήτε ῥάβδον μήτε πήραν μήτε ἄρτον μήτε ἀργύριον, μήτε ἀνά δύο χιτῶνας ἔχειν. 4 καὶ εἰς ἣν ἂν οἰκίαν εἰσελθῆτε, ἐκεῖ μένετε καὶ ἐκεῖθεν ἐξέρχεσθε. 5 (^{aa.2}) καὶ ὅσοι ἐὰν μὴ δέχονται ὑμᾶς, ἐξέρχόμενοι ἀπὸ τῆς πόλεως ἐκεῖνης καὶ τὸν κοινορτὸν ἀπὸ τῶν ποδῶν

56. κ. εξιστ. (a odatur. autem, e admirati sunt autem) α. γ. α. αυτης (syrc^{aa} α. γ. α. ante εξιστ.) .. D c οι δε γου. αυτ. θεωρουντες (c om) εξιστ. | ο δε παρηγγελεν (κ* γγγελεν, ** γγγελεν) .. D παρηγγ. δε | μηδεν .. δετ* μηδε

- IX. 1. *συγκαλ.* (DR *συγκ.*) δε .. C***FH al aliq (item evgl) e vg^{six} al add ο ιε (omisso δε C***H al) | ε. *δωδεκα* (Gb Sz) c. ΔB(omnino vdr; deest enim ed. Wolf. Ceph.) ΔΚΜΒΣΥΓΑ al¹⁰⁰ fere syrc^{aa} εἰsch sah arm al Dial al .. ε (Ln) add *μαθητας αυτου* c. C***FPHU al mu h ff² g¹ l q, item C*LXA al⁹ a c e f g² vg go cop syrp al mu αποστολους | αυτ. *δυν.* .. B *δυν.* αυτ. | D *πασαν* (**παντα, d omne) *δαιμονιον* | κ *νοσους*
2. *ιασθαι* (F 226.* *ιασασθ.*) c. B syrc^{aa} Dial (totus locus 1-2. *συγκαλ.* usq *ιασθ.* affertur) .. ε add *τους ασθενουντας* c. CEFHKMSUVΓΑΑ al pler (sed 407. 435. go praem *πατας*, 20.^{ov} habet *τους νοσουντας*, f *omnes infirmitates*), item ADL al⁶ add *τους ασθενεις* (Gb¹ Ln 49.), item alterutrum itpler vg al pl
3. *την* .. CXA 69. g.^{ser} al pauc om :: ut Mc | *ραβδον* (Gb Sz) c. C*DE* FLM(x *ραβδ(ον)*) 1. 11. 13. 22. 28. 33. 69. al fere³⁰ it vg cop sah syromn aeth arm al mu Cyr Thph .. ε -βδους c. ABC***E**HKMSUVΓA(non δ) al pl go (: at id omnino ex Mt fluxisse et ad Mc¹ locum minus quadrare vdr) | X al *πειραν* | αα c. ΔC***DENKMSUVΓΑΑ al pler syrp .. BC*FL 254. 48.^{ov} om, nec exprim it (d vero αα) vg al pler | *εχει* (et. d go) .. F^wL 33. 157. *εχει*, item it vg al pler
4. *και εις ην* (MXI al add δ') αα (al fere¹⁵ om, nec exprim go al) | *και εκειθεν* (D *κακειθ.*) .. 38. al¹ bodi c vg peras Aug Bed add *μη*. Similiter f mm cop sax *donec exeat*; aeth et ne *exeat inde usque dum extiterit*)
5. *εαν* c. CEFHM(S?)VXΓA al⁹⁰ ac multo plur (14 ap. sol. Scriv.) .. ε (Ln 49.) αα c. ABDKLUΔ al mu (: cf ad Mc 9, 37.) | *δεχονται* (Gb¹) c. ABC*KLUM al fere¹⁵ go .. ε *δεξονται* c. C***DEFBVXΓA al pl, item HA al²⁰ fere -ξονται, item *receptum* it vg etc (: ex II. pp.) | ααο τας .. D 28. 6.P* al *εα τας*, item *δε* it vg | *και τον* c. ΔC***EFGHMSUVΓΑΑ

ὁμῶν ἀποτινάξατε εἰς μικτόριον ἐπ' αὐτούς. 6^(90.9) ἐξερχόμενοι δὲ διήρχοντο κατὰ τὰς κώμας εὐαγγελιζόμενοι καὶ θεραπεύοντες πανταχοῦ.

7^(90.9) Ἦκουσεν δὲ Ἡρώδης ὁ τετράρχης τὰ γινόμενα πάντα, καὶ διηπόρει διὰ τὸ λέγεσθαι ὑπὸ τινῶν ὅτι Ἰωάννης ἐγγήγεται ἐκ νεκρῶν, 8 ὑπὸ τινῶν δὲ ὅτι Ἡλίας ἐφάνη, ἄλλων δὲ ὅτι προφήτης τις τῶν ἀρχαίων ἀνέστη. 9 εἶπεν δὲ Ἡρώδης Ἰωάννην ἐγὼ ἀπεκεφάλισα· τίς δὲ ἐστὶν οὗτος περὶ οὗ ἐγὼ ἀκούω τοιαῦτα; καὶ ἐξήτει ἰδεῖν αὐτόν.

al longe pler it^{pl} vg go syro^{mn} al Amb . . BC^{*}DLX 1. 124. a e f cop sah om καὶ (49. et Ln [x.] : : at ita ll. pp. lectione non fluct) | ἀπο (L 33. praem τῶν) . . DU al plus¹⁵ schol^{cdd} allq c vg cop sah om (q etiam *plurimum vestium excutite*) | ἀποτινάξατε (D εκτειν. idque ut et. c ff² ante τον κοινοστ. pon : : e ll. pp.) . . B 131. 157. -ρασσειε (131. -ρασσειε) | ἐπ αὐτούς . . X al¹⁰ schol^{220-220*} ἐπ αὐτοῖς, al fere¹² a f αὐτοῖς (: : ut Mc) . . syr^{br} om (item videri potest Mcion^{tert}, at'affert libere)

6. διηρχ. (A add ἀπο της πολειως εκεινης) κατ. τας (al⁶ Dial^{ed} om) κωμ. (X πολεις, it^{mu} al mu Dial πολεις κ. κωμ. vel κω. κ. πο.) . . D κατὰ πολεις και ηρχοντο (d circ. civit. transibant)

7. ηκουσεν . . D ακουσας | C τετραραρχης, ut iam supra | τ. γινόμενα (LX 1. 69. 346. al¹⁵ fere τ. γεν., item b q quaeacimq. erant facta) absq vp αιτ. (Gb²) c. BC^{*}DL 69. 157. 6. 9° a b e (antea faciebant, corrige vebant) ff² l cop sah syr^{cu} arm . . ζ add υπ αιτου, Ln [v. α.] c. AC^{***} ΕΓΗΚΜΣΥΝΧΓΑΔ al pler c f g¹⁻² q vg go al mu | παντα (157. απ.) . . DG al² tol om | και διηπορει . . D ηπορειτο | ὑπό τινῶν : hoc acc. cdd antiquiss ut κμΓΑ etc, non (ut Ln 49.) ὑπό τινῶν | ἐγγηγεστ. (ενηχ al εγγεγ.) c. ΔΕΓΗΚΜΣΥΝΧΓΑΔ al pler . . BCL al⁶ ηγεθη (Ln 49. : : e ll. pp.; ceterum cf ad 7, 16, 7, 24 sqq 8, 46. etc), D αειστη post ex (al allq απο, x al mu add τῶν) νεκρ.

8. ἦλ. (ita et. ΓΑ) . . ζ ἦλ. : cf ad Mt 11, 14. et alibi | ἄλλων . . D ἄλλοι (ut antea 69. pro υπ. τινῶν) | τις (Schu commend vdr) c. BCLX 1. 13. 33. y^{ser} al¹² go cop syr^p al (Mcion^{tert} lib unum aliquem ex etc) . . ζ (Ln) εις c. ΔΕΓΗΚΜΣΥΝΧΓΑΔ al pl it^{pl} vg sah al (: : Mt 16, 14. Mc 8, 28. ετα τ. προφ. plane non fluct, nec magis Mc 6, 15. εις τ. προφ. nisi quod 33. Lc⁹⁰ textum ut apparat intulit. Confirmat Lc⁹⁰ dictionem versus 19.) . . D 69. 346. a e syr^{sch} om | αειστη . . A cser εστιν

9. ειπ. δε c. BCDLX 1. 13. 33. 69. 124. 131. 157. 346. it cop sah . . ζ και ειπ. c. ΔΕΓΗΚΜΣΥΝΧΓΑΔ al pler vg syro^{mn} al (: : και c. Mt, δε c. Mc convenit. Ter praegresso δε aptius videbatur και.) | ηρωδης (Gb 8z) c. ACDF^WΓΗΚΜΣΥΝΧΓΑΔ al longe pl . . ζ ο ηρ. c. B(? deest ὁ ed. Wolf. Ceph.) LX 1. al (: : ita Mc lectione satis fluct; similitur intulerunt ὁ Mt 14, 1.) | Ἰωάννην (D -ανην) . . CD praem σι, item cop sah | εγω sec . . BC^{*}L al⁶ vel⁷ e f ff². cop sah al allq om | τοιαυτα . . D(ante

10-17
Mt 8, 30-44.
Mt 14, 12-21.
Io 6, 1-12.

10^(91.6) Καὶ ὑποστρέψαντες οἱ ἀπόστολοι διηγήσαντο αὐτῷ ὅσα ἐποίησαν. ^(92.3) καὶ παραλαβὸν αὐτοὺς ὑπεχώρησεν κατ' ἰδίαν εἰς πόλιν καλουμένην Βηθσαϊδά. 11 οἱ δὲ ὄχλοι γνόντες ἠκολούθησαν αὐτῷ, καὶ ἀποδεξάμενος αὐτοὺς ἐλάλει αὐτοῖς περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, καὶ τοὺς χρεῖαν ἔχοντας θεραπείας ἴατο. 12 ^(93.1) ἡ δὲ ἡμέρα ἤρξατο κλίειν· προσελθόντες δὲ οἱ δώδεκα εἶπον αὐτῷ Ἀπόλυσον τὸν ὄχλον, ἵνα πορευθῆντες εἰς τὰς κώμας καὶ τοὺς ἀγροὺς καταλύσωσιν καὶ εὐρωσῶσιν ἐπισιτισμὸν, ὅτι ὠδε ἐν ἐρήμῳ τόπῳ ἐσμέν. 13 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτοὺς Ἄστε αὐτοῖς φαγεῖν ὑμεῖς. οἱ δὲ εἶπαν Οὐκ εἰσὶν ἡμῖν πλεῖον ἢ πέντε ἄρτοι καὶ

ακουω)X al aliq e sah al ταυτα | ιδ. αυτ. . . D al pauc b l q go αυτ. ιδ. (al ιδ.)

10. ἐποίησαν . . . A (item scho|edd aliq) add (: e Mc) καὶ ὅσα ἐδίδαξαν | D yscr al aliq ἀνεχώρησ. (274. ἀπεχ.) | πόλιν καλουμ. c. BLX 33. cop sah, ar⁹, similiter D κωμην λεγομένην . . . ε (Ln) τοπον ερημον (A 13. 346. a^{scr} cscr al ερ. το., 1. 131. 209. om ερ., arP om τοπ.: Gb⁹ το. ερ.) πολεως (13. 69. 157. 346. g^{scr} it vg syr^{cu} etsch perss arP om : Gb⁹⁰) καλουμένης (13. 69. 157. 346. oscr [g^{scr} -ρη] syr^{cu} etsch al om ; it^l vg qui [quod] est, sed a e f qui vocabatur [e appell., f dicitur] : Gb⁹⁰) | βηθσαϊδα (L al pauc βηθσ., D cop¹ βηθσ., a b sah βετ., e ff² βετ.; -δα c. BCDEGHKMSX al pl it vg cop sah al ; ΔΡ^WHLUVΓΑΛ al plus⁵⁰ go -δαν. Cf et. ad 10, 13.) . . 13. 69. 157. 346. syr^{cu} om (: cf Mc)
11. XΓ al γνωστες | αποδεξ. c. BDLX 1. 11. 13. 22. 33. cscr al¹⁰ . . ε δεξ. c. ACDEGHKMSUVΓΑΛ al pler (Schu: αποδ. bene ar. Le qui unus hoc verbo usus est : 8, 40. Act 2, 41. 15, 4. etc. δεξασθαι toties adhibitum minime c. αποδ. commutari solet, nec Lc 9, 51. Io. 4, 45. ft. Passim vero αποδεξ. displicuit.) | περι . . MU 13. 33. al¹⁸ praem τα | τ. χρ. εχ. θεραπ. (D add αυτοι παντας) ιατο (CL al¹⁷ sah ιασατο)
12. η (60. ηδη) δε (sah om ; f l add iam ; go tunc -iam) . . ε e syr^{cu} ηδη . . X καὶ | οἱ δωδ. . . U om | εμπον (chiat) . . L -παν | πορευθ. (Gb) c. ABCDLR al¹⁰ fore (it vg cuntes) . . ε (Gb') ἀπελθοντες c. KΘHKLMSUVΓΑΛ etc (: e ll. pp.) | κα τους c. ACDGHEKLMRSUVΓΑΛ al pler . . BEX 1. 13. 69. 181. 346. 436. om τους (: cf Mc) | c* vdr om καταλ. καὶ, nisi forte αγορασασιν εαυτους βρωματα (e Mc) pro καταλ. usq επισιτ. habuit | κα (syr^{cu} η ιω ut vdr.) ευρ. επισ. (f go et emanē eidi eocac ; g^l inspeniant eocac ante et reficiant se pon) . . D om | Γ om εν
13. πρ. αυτους . . C add ο εἰ, item g^l syr^{sch} eteu | αυτους . . v al -τοις | υμεις h. l. c. ε b . . a c om, itallq vg ante δοτε pon, 74. 243. 7pe (al ut vdr) post δοτε, ε ante φαγειν c. ACDGHEKLMRSUVΓΑΛ etc (: ita prorsus et Mt et Mc, apud quos nemo nostrum ordinem habet ; D unus in Mt δε. υμ. φ. αυτ. non plane [corrigere notam] c. Lc consentiens) | επαν c. BCDE . . ε -πον c. ADEGHKLMRSUVΓΑΛ al ut vdr omn | πλεον . . DΓ 1. 131. πλεον . . v^W al³ πλειους | πεντε (C επτα ex manifesto

ἰχθύες δύο, εἰ μῆτι πορευθέντες ἡμεῖς ἀγοράσωμεν εἰς πάντα τὸν λαὸν τοῦτον βρώματα. 14 ἦσαν γὰρ ὡσεὶ ἄνδρες πεντακισχίλιοι. εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ Κατακλίνατε αὐτοὺς κλισίας ἀνὰ πενήκοντα. 15 καὶ ἐποίησαν οὕτως καὶ ἀνέκλιαν ἅπαντας. 16 λαβὼν δὲ τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγησεν αὐτοὺς καὶ κατέκλασεν, καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς παραθεῖναι τῷ ὄλῳ. 17 καὶ ἔφαγον καὶ ἔχορτάσθησαν πάντες, καὶ ἤρθη τὸ περισσεῦσαν αὐτοῖς, κλασμάτων κόφινοι δώδεκα.

18^(94.1) Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν προσευχόμενον κατὰ¹⁸⁻²² μόνας συνῆσαν αὐτῷ οἱ μαθηταί, καὶ ἐπηρώτησεν αὐτοὺς λέγων^{Mt 16, 18-23. Mc 8, 27-33. (10 6, 68 ss.)}

errore; infra recte πεντ.) αρτοι.. β αρτ. πε. | ιχθυες (μ -ας) δυο (Gb Sz) c. ABCDEF^WGHIKMSUVXΓΔΔ al longe pl a go cop sah al .. ε δν. ιχθ. c. DLR al mu itpl^{er} vg al mu (: ut ll. pp.) | μητι (εγ μιτι) .. Α 1. 131. 262. μη | ποφ. ημ. .. D 157. it (q om ημ.) vg go cop (cop¹ om ημ.) sah al ημ. ποφ. | αγορασσωμεν .. 1. 11. 22. al plus⁴⁰ -σωμεν | μ al pauc απαντα

14. γαρ .. L a e vg cop δε | ωσει ανδρες .. D 1. al it^{alliq} al ανδρ. ως (1. al ωσει) | κλισιας (αχ al κλησ.) c. ΔΚΓΗΚΜΣΥΝΧΓΔΔ al longe pler .. BCDLE 33. 157. e (item a ut vdr) sah Or add ωσει, Ln [ω.]

15. κ. επ. ουτως (nullus ut vdr ex unc -τω, v om) .. 240. 244. om | κ. ανεκλ. (L 1. 13. 83. al³ κατεκλ., 59. εκλ.) απαντ. (L 13. 33. al παντ., 1. 131. αυτους) .. dx om .. a b c ff² g¹ q vgcdd allq et discubuerunt omnes (q om) (item g² et ita disc. et fecer. omnes)

16. ευλογ. (ΔF^WΓ al fere¹⁰ Mcion^{epiph} et Epiph ηνλ., d praem προσ- ηξατο και) αιτους (x syrsc^h al om; d itpl¹ Mcion^{epiph} et Epiph επ αιτους) | και κατεκλ. .. D om | τ. μαθηταις .. LE al aliq vv aliq add αιτου| παραθειναι (x al³ -θηναι) c. BCX 1. al plus¹⁰ (69. -τεθηναι) .. ε (Ln) -τεθηναι c. ADEGHKLMRSUVNΓΔΔ al pler (: cf ad Mc 8, 7.) | τω οχλω .. D itpl¹ vg cop al τοις οχλοις

17. παντες .. 13. 69. al aliq it^{alliq} vg al post εφαγ. pon (: ut Mc); a b c ff² g¹ l q om | ηρθη (s cop sah al ηραν :: ut ll. pp.) το περισσευσαν (al -ειον) αυτοις (D al το περισσευμα των) κλασμ. κοφ. (μΓ al κοφ., M al mu post δωδ.) δωδ. (D δεκαδυο). Coniunximus κλασμ. c. sqq ut κ al; ε c. antecedd coni. ut εM al. Ceterum syr^{ca} addit ex Mt (et Mc) clausulam hunc fere in modum: και οι ανδρες οι φαγοντες τ. αρτ. ησ. ωσει πεντακισχ. χωρις γυν. κ. παιδ.

18. εν τω (Δ haec om) εν. αυτον (Γ add εκει και) προσευχ. (a c e om πφ.) .. D ε. τ. εν. αυτους| συνησαν .. 245. συνηγησαν, 17.^{8v} συνηχ- θησ., f oocurruerunt | οι μαθ. .. MU 1. 13. 69. al¹⁵ vv mu add αυτου| επηρωτ. (x επρω.) αυτ. (x add ο ιω) | οι οχλ. λεγ. εν. c. BLR 1. al aliq item cop sah (: iste ordo pro testium gravitate praefendus videtur quum et Mc et Mt alterum. teneant lectione vix fluct) .. ε (Ln 49.) λεγ. οι οχλ. (Δ al⁵ g¹ al Dial Synops οι ανθρωποι :: e Mt) ειναι (Dial

Τίνα με οἱ ὄχλοι λέγουσιν εἶναι; 19 οἱ δὲ ἀποκριθέντες εἶπαν Ἰωάννην τὸν βαπτιστὴν, ἄλλα δὲ Ἡλίαν, ἄλλοι δὲ ὅτι προφήτης τις τῶν ἀρχαίων ἀνέστη. 20 εἶπεν δὲ αὐτοῖς Ἰησοῦς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; Πέτρος δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν Τὸν Χριστὸν τοῦ Θεοῦ. 21 ^(96.2) ὁ δὲ ἐπιτιμῆσας αὐτοῖς παρήγγειλεν μηδενὶ εἰπεῖν τούτου, 22 εἰπὼν ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων, καὶ ἀποκτανθῆναι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστῆναι.

23-27
Mt 16, 24-26.
Mc 8, 24-9, 1.

23 ^(96.2) Ἔλεγεν δὲ πρὸς πάντας Εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἔρχεσθαι, ἀρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ

τον υ. τ. ανθρ. [e Mt] pro εν.) c. (A)DEGHKLMRSUVXΓΔΔ al pler it vg al (sed iϰῶν vg go al dicunt esse turbae)

19. εἶπαν c. BD .. ς -πον c. ACEGHKLMRSUVXΓΔΔ etc | D ιωαννην | ἡλ. et ς ἡλ. cf (ut v. 8.) ad ll. pp. D -λειων et v. 8. -λειας ut solet. | ἄλλοι (1. al fere¹⁰ syrP c.* praeem ἄλλοι [ετεροι] δε ιερειμων e Mt) δε οτι -- ανεστη (al² εστιν) .. D e η ενα των προφητων (: e Mt) .. syr^{cu} om

20. πετρ. (syr^{cu} praeem Simon) δε (sah syr^{cu} om) αποκριθ. c. BCL 1. cop sah syr^{cu} .. ς (Ln) αποκρ. δε ο (EGHNVΓΔΔ al⁵⁰ fere om : Gb⁰) πετρ. (italiq vg Sim. Petr.) c. ADEGHKLMRSUVXΓΔΔ etc (: ut ll. pp.) | τον υν (D 28. e Or^{cod} add υιον) τ. θε. .. f l go sax arr tu es Chr. filius dei; syr^{cu} tu es Chr.; cop persP tu es (cop² om) Chr. deus (sah vero dei). Or (3, 533 sq) οἱ γουν ἀναγράφαιτες Μάρκ. κ. Λουκ. ἀπακριθέτω τὸν Πέτρον εἰρηέναι Σὺ εἶ ὁ χς, καὶ μὴ προσθέντες τὸ παρὰ τῆ Ματθ. κείμενον („ὁ υἱ. τ. θε. τοῦ ζῶντ.“) - -

21. παρήγγειλεν (MX -γγελεν) .. κ al⁰ vv aliq (syrP c.*) add αυτοις;| εἰπω c. EGHKRSUVXΓΔΔ al pl .. ABCDLM al plus²⁰ Or λεγειν (Gb Ln 49. :: at istud omnino substitutum vdr̄t propter subsequens εἰπων, quemadmodum Mcion^{epiph} [priora non afferantur] λεγων pro εἰπων habet. In pp. quidem utrumq; : Mc λεγωσιν, Mt εἰπωσιν)

22. απο (D 1. al Thph υπο) τ. πρεσβ. κ. αρχ. (69. 124. 346. al g¹ q Or αρχ. κ. ante πρεσβ.) κ. γραμμ. (1. 131. 209. Or om κ. γρ.) | τη τριτη ημ. (et. Or) .. D itpm Mcion^{epiph} et^{tert} Dial μεθ ημερας τρεις (sed Mcion^{ep} μετα τρ. ημ., a al Mcion^{tert} post tertium diem) :: e Mc | αναστην. (Gb¹ c. ACDF^w*κ 1. 69.* 116. 131. 157. al²⁰ Or (cf 24, 7 et 46. unde Lcaē usus discitur) .. ς εγερθησαι (: ita Mt; αναστ. Mc) c. BEF^w*GHLMRSUVXΓΔΔ al longe pl

23. ερχεσθαι (Gb) c. ABC⁰DKL al plus²⁰ Or .. ς ελθειν (: e Mt) c. c²²² EGHMRSUVXΓΔΔ al pl | αρνησασθω (Gb) c. ABDEL al⁰ Or .. ς (Gb¹) απαρηγο. (: e Mt et Mc) c. CEHMRUVXΓΔΔ al pler| και αρ. τ. σταυρ. αυτ. (et. Or Chr Cyr al Hier Amb al) .. D a l om (Gb⁰; Schu „hab. Mt et Mc“) | καθ ημεραν c. ABKLMB 1. 13. 33. 69. 124. 131. al f g¹⁻² vg (et. am em fu for al; tol post αυ. μοι pon) go cop sah syr^{cu} εμσh syrP c.* aeth al (Mill 876. „exstabat in cod. Ptol“??) Cyr Hier et edd^{vet} ap Hier (ut asserit in ep. ad Principiam; in comm. vero ad

ἡμέραν, καὶ ἀκολουθεῖτω μοι. 24 ὃς γὰρ ἐὰν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, σῶσει αὐτήν. 25 τί γὰρ ὠφελείται ἄνθρωπος κερδήσας τὸν κόσμον ὅλον, ἐαυτὸν δὲ ἀπολέσας ἢ ζημιωθείς; 26 (77.3) ὃς γὰρ ἂν ἐπαισχυνθῇ μὲ καὶ τοὺς ἐμούς, τοῦτον ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ καὶ τοῦ πατρὸς καὶ τῶν ἁγίων ἀγγέλων. 27 (80.3) λέγω δὲ ὑμῖν ἀληθῶς, εἰσὶν τινες τῶν αὐτοῦ ἐστώτων οἳ οὐ μὴ γένωνται θανάτου ἕως ἂν ἴδωσιν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ.

- Mt 10, 38sq testatur sic: „in alio evglgio scribitur Qui non accip. cruc. suam quotidie“) .. CDPEW^{ms}ΘΗΣΥΝΧΓΑΛ al¹²⁰ fere (72. ms: ἐν ἄλλῃ τὸ καθ' ἡμ. οὐκ ἦν) a b c e ff² l q vge^d sax syr^{ms} „non in omnib. exx invenitur“ Or Chr (sed praecedat δεῖ - πρὸς σφαγὰς εἶναι ζῆτομον καὶ θάνατον καθημερινόν, ut textus male exscriptus videatur) Euth Thph Amb om (Gb⁰⁰ Sz Ln; volunt ex 1 Cor 15, 31 venisse. At multo magis ob ll. pp. omissum vdr) | κ⁰KLKΓ al mu ἀκολουθήτω
24. εαν c. CGH(ipse* εαν ex αν)ΘΥΝΧΓΑΛ al pl (13 ap. solum Scr) .. ε (Ln 49.) c. ABDEKLM(S?) al mu αν (: cf ad Mc 9, 37.) | θελή .. ηΓΛ al mu -λει|τ. ψ. αιτ. pr.. Or την εαντου (excidit ψυχ. vel ante vel post) | απολεσει.. x al -ση| απολεση .. xλ al mu -σει|τ. ψ. αιτ. (κ εαντου) sec .. F^wτ. αιτ. ψ. | ουτος (et. Or Cyp al) .. κ 63. 116. 253. 253. αιτος (Schu „a Lc usu non alienum“) .. 56. it^{mu} vg go al Mcion^{tert} om
25. γαρ .. x om | ωφελείται (c -λει, γλ al οφελ.) ανθρωπος .. d ωφειλει ανθρωπον (** -πος), it^{pl} Cyp prode est (al prodest) homini (q al vg proficiū homo) | κερδήσας -- απολεσας η ζημιωθείς .. d -σαι (** εαν -ση) - - -λεισαι η -ωθηραι (** -λεση η -ωθη), item a c Cyp lucrari (c lucrum facere, Cyp lucrifac.) - - perdere aut damnum facere (a aut facturam faciat, Cyp haec om)
26. αν c. ABDEGHKREBYNΧΓΑΛ al pl .. CLM al mu εαν ut Mc | με .. d Or¹ εμε | και (go ἦ) τ. εμοις c. d a e l syr^{ca} Or¹ (: 24, 51 eq sfniles test sequimur. In Or quidem 1, 298. dubitari potest an recte τοὺς ἐμοὺς legatur, quum praecedat οἷτε ἐπαισχυντίον αὐτῶν ἢ τοὺς λόγους αὐτοῦ. Sed continuo pergitur: καὶ ὁ ἰσ -- καὶ οἱ μιμηταὶ δὲ αὐτοῦ --. Atque quo ante loco [1, 296.] τοὺς ἐμ. λόγους invenitur, contextu certe non requiritur λόγους.) .. ε (Ln 49.) add λογους (: ut Mc lectione non fluct) c. ABCDEGHKLMESYNΧΓΑΛ etc (Mcion^{tert} om καὶ τ. ἐμ. libere) | αιντου και (syr^{ca} eis^{eb} om α. κ.) τ. πατρ. (d 65. 125.* cop sah add αυτου) .. persP om
27. αληθως: KMB al plus¹⁰ add στι, item εθ etc post αληθ. Interpg, item a b e (veritatem autem dico vobis) al go cop sah syr^{omn} al .. d al¹ vel plur praem στι, item ABHLSUAA al f am al al. c. εσ. conjg, item Or | αυτου (Gb¹) c. BL 1. Cyp^{cat} .. ε (Ln) ωθε (: ut Mt et Mc lectione non fluct) c. ACDEFVGHKMPBSYNΧΓΑΛ al pler Or Caesar Phot | εστωτων (Gb Sz) c. ACDEFVGHKMPBVAA al plus¹⁰⁰ Or Eus .. ε εστηκωτων (: ut Mc lectione tantum non fluct; Mt εστωτ. multis differentib. Cf ad

28-36
Mt 17, 1-8.
Mc 9, 2-8.

28 Ἐγένετο δὲ μετὰ τοὺς λόγους τούτους, ὡσεὶ ἡμέρη ὄκτω, καὶ παραλαβὼν Πέτρον καὶ Ἰωάννην καὶ Ἰάκωβον ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι. 29 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ προσεύξασθαι αὐτὸν τὸ εἶδος τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἕτερον καὶ ὁ ἱματισμὸς αὐτοῦ λευκὸς ἕξαστραπτῶν. 30 καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο συνελάλουν αὐτῷ, οἵτινες ἦσαν Μωϋσῆς καὶ Ἡλίας, 31 οἱ ὀφθέντες ἐν δόξῃ εἶπρον τῆν ἔξοδον αὐτοῦ ἣν ἔμελλεν πληροῦν ἐν Ἱερουσαλήμ. 32 ὁ δὲ Πέτρος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἦσαν βεβαιοημένοι ὑπὸν διαγρηγορήσαντες δὲ ἴδον

Mt 27, 47.) c. BLRUIF al mu Cyr Phot | οἱ . . ΔΚ al¹⁰ fere Or Caesar Phot οἰκνεις :: e ll. pp. | γεῖνωτε. (Gb Sz) c. ABCDEFLMPSUVXΑ al fere¹⁰⁰ Cyr . . ε -σονται c. GHRΓΑ al mu Or (om μη) Caesar Phot (: item in ll. pp. lectio fluct, sed ubique -σωντε. edendum vdbtur). It et vg ubique *gustabunt* | τ. βασ. τ. θεου (76.* 242. 53.^{ev} add *εληλυθιας εν δυναμει, syr^{cu} add ερχομενον εν δοξη*) . . D Or (ad ipsum Lc referens) Caesar (sed alibi τ. β. τ. θ.) τον υιον του ανθρωπου ερχομενον εν τη (Caes om) δοξη αυτου (: similiter Mt, ad quem vide Valent)

28. εγενετο .. F -νοτο | ωσιε .. HLMΓ al plus²⁰ ως | και παραλ. c. ACD EFGKLMPSUVXΓΔΑ al fere om̄ itP¹ vg (et. am em al) syr^{cu} al.. BE 28. a b g¹ l for (al) go cop sah al om και (Ln [και]) πετρον (Gb Sz) c. unc om̄ al pl. . ε τον πε. c. (amg eccles) min non ita mu (: e ll. pp.) | κ. ω. κ. ιακ. c. ABC*EGHKPFSUVΓΔΑ al longe pl itP¹ vg (et. am em al) sah syrP al .. C^{***}DLMX al plus¹⁵ ff². g¹ for (al) ga cop syr^{cu} et^{sch} al mu κ. ιακ. κ. ιωαννην (D -ανην) : ita 49. at item et Mt et Mc; cf et. 8, 51. | ανεβη .. G al aliq praem και (amg eccles - - παραλαμψασαι - - και ανεβη) | προσευξασθαι .. L om

29. το ειδος .. D Or η ιδεα .. a effigies, e figura, b c d f ff². g¹⁻². vg *species, Arn aspectus* (sequitur *vultus eius* a c e f g¹⁻². vg Arn; b ff². *aspectus eius*) | ετερον (Or -ρω) και (syrP c.* arm Or add *ηλλωσθη*) .. D cop *ηλλωσθη και*. Similiter (antes *et factum est dum orat* a f, *et dum orat* ff²-g¹. q Arn, *et in orando* c e) itP¹ Arn *facta* (Arn -ctus, f *visa*) *est - alia* (ff². *altera, e commutata alia, Arn immutatus*) *et, item sah*

30. συνελαλουν (ita et. Mcion^{epiph}) . . Mcion^{tert} *συμνεστησαν* (ut vdtr : *noīuit eum colloquentem domino sed stantem - cum illo*) | οἰκνεις (C^o ω) ἦσαν .. D a Arn ην δε, item itP¹er vg ἦσαν δε .. syr^{cu} Mcion^{epiph} om̄ | μωυσης c. BCDELEXA al pm itP¹er vg (sed non am) cop sah Or Eus Cyr Epiph et Tert cum iisque Mcion .. ε μωυσης c. ABGHPFSUVΓΑ al pl etc | ηλ. et ηλ. ut 9, 8.

31. οἱ (et. Or²; D it vg arm Or³ Arn om) σφθ. (C^{***}M al mu add αυτω) .. Mcion^{epiph} (nec contra est Tert) om | εν (A add τη) δοξη (et. Mcion^{epiph}) .. a e Mcion^{tert} *in gloriam* (Mcion^{tert} add *ipsum, item Epiph in refut. scribit εν τη ιδεα αυτου δοξη*) | ελεγον c. ABEGHKLES UVXΓΔΑ al pler a cop go syr^{cu} al Or^{all} .. r sah praem οἱ, item C^{***}M al¹² b f ff². g¹⁻². l q vg arm Arn και .. C^oD al¹⁰ c e *syps^{sch} syrP ελεγ. δε, hinc Ln et. [δε]* | εμελλ. c. BEGHKLMPSUVXΓΔΑ al ut vdtr *ozan* .. ΔC ημελλ. (Moer. et Thom. ημελλ. Αττιμοι) .. D μελλεις | εν .. D ετε

τὴν δόξαν αὐτοῦ καὶ τοὺς δύο ἄνδρας τοὺς συνεσιώτας αὐτῷ. 33 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διαχωρίζεσθαι αὐτοὺς ἀπ' αὐτοῦ εἶπεν Πέτρος πρὸς τὸν Ἰησοῦν Ἐπιστάτα, καλὸν ἔστιν ἡμᾶς ὅδε εἶναι, καὶ ποιήσωμεν σκητὰς τρεῖς, μίαν σοὶ καὶ μίαν Μωϋσεὶ καὶ μίαν Ἑλλά, μὴ εἰδὸς ὃ λέγει. 34 ταῦτα δὲ αὐτοῦ λέγοντος ἐγένετο νεφέλη καὶ ἐπεσκίαζεν αὐτούς· ἐφοβήθησαν δὲ ἐν τῷ εἰσελθεῖν αὐτοὺς εἰς τὴν νεφέλην. 35 καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῆς νεφέλης λέγουσα Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἐκλεκτός, αὐτοῦ ἀκούετε. 36 καὶ ἐν τῷ γενέσθαι 2 Pe 1, 17. τὴν φωνὴν εὐρέθη Ἰησοῦς μόνος. καὶ αὐτοὶ ἐσέγησαν καὶ οὐδενὶ ἀπήγγειλαν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις οὐδὲν ὧν εἶρακαν.

32. ἴδαν c. LR, item ἴδον ACDEKX al mu .. ε (Ln 49.) εἶδον c. BEFGHMF S? UΓΔΔ etc

33. διαχωρίζεσθαι .. D -ρισθῆναι | απ .. ΔΔ υπ | εἶπεν .. Ε ελεγεν? | πέτρος (Gb') c. AEGHPSUVΓA al⁹⁰ fere ac plur .. ε (Ln 49.) ο πε. c. BCDEKLMRX al pm (: ita ll. pp., cf et. ad 1, 15. 5, 3.) | πρ. τ. ἰν .. D τω ἰν .. a b ff² om | ἐπιστάτα .. x 157. διδασκαλε | ὧδε .. c¹¹¹ al¹⁰ प्राथम प्रायतते (: cf 1 Thess 4, 17.) | κας (mu al fere⁹⁰ l sah om; x κα, ff² αὶ νῶ) ποιήσωμεν .. D θελεις ποιησω (d vis faciō) :: similiter Mt | σκ. τρ. c. ABCEGHMPSUVXΓΔΔ etc .. DF^WKL al mu itP¹ vg al τρ. σκ. (: ut Mt; cf ad Mc) | μωυσεε (μωυ- et [h. l. et. c] μω- ut v. 30; -σει c. ABCDEGLMSV al pl Eus Cyr; F^WHKFPUXΓΔΔ al pm -ση : hoc in Mc, illud in Mt recepimus) post μίαν (Gb Sz) c. unc omn al pl it vg go cop syrP al mu .. ε ante μωυ (ut ll. pp.) c. minusc syr^{sch} etcu (sed in utroq. et. σοι μ. et ἡλ. μ.) al | ὃ (et. Or^{al}iq) .. D α, al aliq τε

34. λέγοντος .. κ al pauc λαλοῦντος (: e Mt) | ἐπεσκίαζεν c. BL 47.^{6v} x^{6r} al (nt 1, P^o 10, P^o?) a .. ε (Ln) -ασεν c. ADEFGHKMPSUVXΓΔΔ al pler itP^{1er} vg etc (: ita Mt) | εἰσελθ. αυτ. (o 157. 435. α. ε.) c. BCL al aliq cop .. ε (Ln) ἐκεινους εἰσελθ. (s ελθειω, al⁸ ac plur itm^u vg ante εκειν.) c. ADEFGHKMPSUVXΓΔΔ etc (syr^{sch} persP cum viderent Moysen et Eliam ingredientes. Ut ab istis interprr perspicinitatis causa ipsa nomina adscripta sunt, ita substituto εκεινους provisum est ne ipsi discipuli in nubem intrasse crederentur)

35. ἐγενετο (al¹⁰ fere ante φω.) .. D ἦλθεν (: e Mc) .. κ om (: cf Mt) | λέγουσα .. al pauc italiq om | ο υι. μου (et. Or) .. P μου ο υι. | ο εκλελεγμ. (Gb'; Schu „non alienum a Lc vdr, cf 2, 15. 27. 8, 34 sqq. 23, 22.⁴¹) c. BL 274.^{wg} (item 1. ο εκλεκτος) a ff² l gat sah cop syrP mg aethP¹ (aeth¹⁰ ο αγαπητος ο εκλελεγμ.) .. ε (Ln) ο αγαπητος c. ACD EGHKMPRSUVXΓΔΔ al pler itP^m vg go etc (: at ita et Mt et Mc lectione non fluct). Praeterea c¹¹¹DM al⁹⁰ add εν ω ευδοκησα (: e Mt; cf et. 3, 22 cum ll. pp.) | αυτ. ακου. .. D c e cop sah ακ. αυτ. (: cf ll. pp.)

36. φωνην (υ νεφελην) .. x add ταυτην | ἱς (Gb'') c. ABO^{*}DEGHRSUVWΓA al plus⁹⁰ .. ε ο ἱς c. C¹¹¹*KLMX al pl | κας αυτοος (st. Or) .. D e sah αυτ. δε | ουδεν (et. it exprim) .. D al¹ om | εορασαν (εορ. c. C^{*}et¹¹L^{**}X

77-43
Mt 17, 14-22.
Mc 9, 14-20.

37 (90.2) Ἐγένετο δὲ ἐν τῇ ἐξῆς ἡμέρᾳ κατελθόντων αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους συνήτησεν αὐτῷ ὄχλος πολὺς. 38 καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ἀπὸ τοῦ ὄχλου ἀνεβόησεν λέγων Διδάσκαλε, δέομαί σου, ἐπιβλεψαὶ ἐπὶ τὸν υἱόν μου, ὅτι μονογενὴς ἐστίν μοι, 39 καὶ ἰδοὺ πνεῦμα λαμβάνει αὐτὸν καὶ ἐξαίφνης κραεῖ καὶ σπαράσσει αὐτὸν μετὰ ἀφροῦ, καὶ μόγις ἀποχωρεῖ ἀπ' αὐτοῦ συντρίβον αὐτόν. 40 καὶ εἰδένθη τῶν μαθητῶν σου ἵνα ἐκβάλωσιν αὐτό, καὶ οὐκ ᾔδονήθησαν. 41 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν Ὡ γενεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμμένη, ἕως πότε ἔσομαι πρὸς ὑμᾶς καὶ ἀνεξομα ὑμῶν; προσ-

- al, item B? certe alibi ut Io 9, 37. 20, 25., item EGHV^a al mu; 5 Ln 49. εωφ. c. AB?KL*MRUGAA etc): -καρ c. BO*^aLX 47.ε^v 50.ε^v 1.ρ^a .. 5 (Ln) -κασιν c. AC*EHKMRUVW*ΓAA al pl; item G al aliq -μισαν .. D* εθισσαν, ** -σαντο
37. εν τ. εξ. ημ. c. ACEGHKMRUVW*ΣΓAA al pler it^{mu} vg etc .. BLS l. 59. q om εν (49. :: at alibi et. test similes abiecerunt istud εν at l. 59.) .. D a b e ff² l sah δια της ημερας (per diem) | κατελθόντων αὐτων -- συνήτησεν (R -τησαν) α. οχλος πολυς (L al πολλυς) .. D κατελθοντα αυτον -- συελθειν α. οχλον πολυν | απο .. Γ εκ
38. ανεβοησ. c. AEGHKMRUVW*ΣΓAA al pler (it [et. d] vg exclamativè) .. BCDL al⁵ εβοησ. (Ln 49. Schu „bene, ἀναβοᾶν non hab. Lc“. At similliter Mt 27, 46., quo loco solo αναβ. legitur, BE al substituerunt βοαν; item Act 25, 24. επιβοαν AB al c. βοαν commutarunt. Lc quinque βοαν habet, ubi αναβ. parum aptum.) | επιβλεψας (GHK al mu -εψας, go respicere) c. ABCGHKLMRSUVGA al pl Thph .. 5 (Ln) -εψον c. DEW*XA al pm | εστ. μοι c. EGHKMRUVW*ΓAA al longe pl it^{plur} vg .. ABCDLX al fere³⁰ a e go cop sah μοι εστ. (Gb' Ln 49. :: at hoc, non illud alienam manum prodit; testaturque Lcae usum 8, 42.)
39. κ. ιδ. πν. λαμβ. (R -βαννι) α. κ. εξαίφν. (ABKLEW^a al εξεφν.) κραεῖ .. D e λαμβανει γαφ αυτον εξαφν. πν. και ρησσει | κ. σπαρασσ. (x ρησσει) .. l. al it^{mu} vg cop al praem και ρησσει | μογις (L μογγις) c. ACDEGHK(L)MSUVW*ΣΓAA al pler .. BR al⁵ μολις (Schu „recte ap. Lc. immo in N. T.“ Cf de utraq forma Steph Thea. Gr. Ling. Cdd saepe fluct.) | συντριβον (Γ al mu -βον) .. D και συντριβει (item e ommissis κ. μογ. αποχ. α. αυτ.)
40. εκβαλωσιν (Gb Sz) c. ABCEGHKLMRSUVW*ΣΓAA etc .. 5 -αλλωσιν c. min non ita mu .. D απαλλαξωσιν | αυτο .. D al³⁰ fere αυτον (it vg i^{hanc} praecedente επι.) | K al aliq εδινηθ., C*** ισχυσαν (: e Mc) .. Mcion^{epiph} add εκβαλειν αυτο
41. αποκριθ. δε .. C* om (supplet C**); | ειπεν .. Mcion^{epiph} add προς αυτους | απιστος .. D -στε. Mcion^{epiph} bettert non add και διεστραμμ. | EX al εσωμαι et ανεξομαι | και .. EX al³⁵ fere e tol sah syr^p m⁵ Mcion^{tert} (item Mcion^{epiph} sed ommissis ex incuria ut vdr̄t εως πο. εσ. πρ. νμ.) εως (e sah praem και) ποτε (tol add ε) :: e Mc | προσαγαγε (D 33. προσεγεγε) .. LW^aX 53. al pauc syr^{cu} syr^p c.* aesth add μοι :: e Mt |

ἀγαγε ὧδε τὸν υἱὸν σου. 42 ἔτι δὲ προσερχομένου αὐτοῦ ἔρρηξεν
αὐτὸν τὸ δαιμόνιον καὶ συνεσπάραξεν· ἐπετίμασεν δὲ ὁ Ἰησοῦς τῷ
πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, καὶ ἴασατο τὸν παῖδα καὶ ἀπέδωκεν αὐ-
τὸν τῷ πατρὶ αὐτοῦ. 43 ^(100.8) ἐξεπλήσσοιτο δὲ πάντες ἐπὶ τῇ ⁴³⁻⁴⁵
μεγαλειότητι τοῦ Θεοῦ. ^{Mc 9, 30-32. Mt 17, 22.}

^(101.2) Πάντων δὲ θαυμαζόντων ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐποίησεν, εἶπεν
πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ 44 Θεόθε ὑμεῖς εἰς τὰ ὅσα ὑμῶν
τοὺς λόγους τοῦτους· ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει παραδίδο-
σθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων. 45 οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα τοῦτο, καὶ
ἦν παρακεκαλυμμένοι ἀπ' αὐτῶν ἵνα μὴ αἰσθῶνται αὐτό, καὶ ἐφο-
βούντο ἐρωτῆσαι αὐτὸν περὶ τοῦ ῥήματος τοῦτου.

46 ^(102.2) Εἰσήλθεν δὲ διαλογισμὸς ἐν αὐτοῖς, τὸ τίς ἂν εἴη ⁴⁶⁻⁴⁸
μεῖζων αὐτῶν. 47 ὁ δὲ Ἰησοῦς ἰδὼν τὸν διαλογισμὸν τῆς καρδίας ^{Mc 9, 32-37. Mt 18, 1-5.}

ὡδε h. l. c. BLX 1. al mu it vg syr^{sch} al . . D am per om :: ut Mc
.. ΔΣΕΓΗΚΜΒΣΥΝΩ²ΓΔΔ al longe pl go cop syr^{cu} syrP al post τ. ιη. σου
(Gb Sz :: at similiter Mt)

42. συνεσπαραξ. (κ al¹⁰ νν^{allq} add αἰτον) . . D al³ συνεσπαραξ. | τῷ πρ.
τῷ ακαθ. . . D e (c om τ. ακαθ.) syr^{cu} τῷ ακαθ. πρ. | ιασατο τ. παιδ.
κ. απεδ. αυτον . . D e αφηκεν αυτον κ. απεδ. τον παιδα (e illum)

43. εξεπλ. δε πα. . . D e (syr^{cu}) πα. δε (syr^{cu}) (και πα.) εξεπλ. | CDK
w²σΔΔ al μεγαλιότης | επ. πασιν . . U om | εποιεσεν (Gb) c. ABCDLW²
al plus¹⁰ it vg al . . ε ποιεσεν c. ΕΓΗΚΜΒΣΥΝΧΓΔΔ al pler go al. Item
non addito ο ω c. (B? certe sic ed. Wo. Ceph.) DL 1. 131. 157. 209.
m^{scr} it pler vg cop syr^{cu} arm . . ε (Gb⁹) Ln add ο ω c. Α (B vide ante)
CΣΕΓΗΚΜΒΣΥΝΩ²ΣΓΔΔ al pler q go syr^{sch} etP al. Praeterea c e f ff²
(et. corrector. bibl. teste Wtst; sed quale?) go add dixit ei (ef go om)
Petrus Domine quare (c propter quid) nos non potuimus eicere illud (e
ff² illum, f eum)? Quibus (f Ad ille, go Ad Iesus) dixit quoniam huius-
modi (ff² eiusm.) orationibus (ff² -one) et ieiuniis eicitur (e -citur, ff²
eicitur et ieiunio) (f go dix. Hoc genus non exiet [go exi] nisi in etc) ::
cf ll. pp. | ειπεν . . η add δε, similiter b (om antea δε) c e f ff² cop²
| αυτου . . w² c om

44. ανθρωπ. (al aliq syrP add αμαρτωλων) . . ν αμαρτωλων

45. παρακεκαλυμ. . . D κεκαλυμ., x παρακεκρυμ. | απ . . M 127. ηπ,
157. επ, al aliq παρ | ΕΗ al aliq αισθονται | ερωτησαι c. ΔΒΕΓΦΗΛΒ
VW²ΧΓΔΔ al pler . . CDKM al¹² fere επρωτ. (Ln :: e Mc) | αυτον (69.
124. al vgsd ετ^{ms} aliq al ante ερωτ.) . . D e om | του ρημ. . . F om

46. εισηλθ. δε (F om) διαλ. εν (η al om) αυτ. (κ al εαντ.) . . D om (exci-
dit verbus). Or: κατα μέτρος τ. λουκ. διαλογισμός εις τούς μαθ. οἱκ
αναβίβηκεν ἀλλ' εισήλθε περὶ τοῦ τίς αὐτῶν εἴη μεζ. (it^{mu} vg quia
eorum maior esset)

47. ιδων . . ΓΚΑ al plus²⁰ αγ^{omn} aeth al ειδως, itam 1. al γρους (: c f

αὐτῶν, ἐπιλαβόμενος παιδίον ἔστησεν αὐτὸ παρ' ἑαυτοῦ, 48 καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ὅς εἰὰν δεξῆται τούτο τὸ παιδίον ἐπὶ τῶ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· καὶ ὅς εἰὰν ἐμὲ δεξῆται, δέχεται τὸν ἀποστολελάτῃ μὲ ὁ γὰρ μικρότερος ἐν πᾶσιν ὑμῶν ὑπάρχων, οὗτός ἐστιν μέγας. 49 (103.9) Ἀποκριθεὶς δὲ Ἰωάννης εἶπεν Ἐπιστάτα, εἶδομέν τινα ἐπὶ τῶ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα δαιμόνια, καὶ ἐκώλυσαμεν αὐτὸν ὅτι οὐκ ἀκολουθεῖ μεθ' ἡμῶν. 50 καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς Μη κηλύετε· ὅς γὰρ οὐκ ἔστιν καθ' ὑμῶν, ὑπὲρ ὑμῶν ἔστιν.

51 (104.10) Ἐγένετο δὲ ἐν τῶ συμπληροῦσθαι τὰς ἡμέρας τῆς

49—50
Mc^h, 39—40.

5, 22, 6, 8.) | τηρ καρδ. (r 28.255. c^{scr} l om) αυτ... D 546. αυτ. τ. κα. | παιδιου .. CD 28. c^{scr} 2, p^o al^o -διον | αυτο (A 262. -τον) .. D a b e ff² q om | παρ εαυτω (et. Or) .. D παρ εαυτον

48. αυτοις .. D 157. it^{pl} syr^{cu} om | εαν c. ACEFGHKMSUVXΓΔΑ al pler Or .. BDL al av (Ln :: cf ad Mc 9, 37.) | x δεξεται, ita editum in Cyr | τουτο τ. παιδ. (et. Or Cyr) .. D al aliq it vg al Cyr το παι. τοιυ. | ος εαν (U al pauc av) εμ. (A post δεξ.) δεξεται (x -χεται) δεχετω .. D 71. om | παισιν .. E syr^{cu} Cyr¹ om | υπαρχ. (et. Or) .. D om (sed d est) | εστιν (Gb²) c. BCLX 1. 33. al¹⁰ fere it vg syr^{cu} cop al (go ff) Or² .. 5 εσται (H post μεγ.) c. ADEFGHKMSUVΓΔΑ al pler syr^{sch} et^{pl} al edd ap Or (ἀνέγνωμεν δὲ καὶ ἐν ἄλλοις καὶ ἔσται μέγ.) Cyr² :: cf Mc

49. αποκρ. δε (syr^{cu} et^{sch} και αυ.) .. C² om δε ? | ιωαννης (D -ανης) c. ac²(vdtr) D 28. 69. 346. c^{scr} al aliq .. 5 ο ω. c. AC²*PFGHKLMBSUVXΓΔΑ al pler (: ap Mc o ω. recipiendum vābatur; certe utroq loc codicem B secuti sumus) | επιστατα (et. C²*) .. O²L al syr^p ms διδασκαλε :: e Mc | εδομεν c. BC(certe**)DEFGHMS?UR al pl .. A(C²?)KXΓΔΑ al ιδου. (A ιδουμ.), item L ιδουμ. | επι (et. Cyr) .. BLXA al¹⁰ cop εν (it vg ες nomine, item al) :: ita Mc; in Le cf 9, 48. 21, 8. et al | εκβαλλοντα .. VA al -βαλοντα (sed v al -βάλ.) | δαιμονια (Gb² Sz) c. unc om al pl .. 5 praem τα c. min non ita mu | εκωλυσαμεν (it^{pl} vg proliuimus) .. BL a b e -λιωμεν (: ita ex BDLA al in Mc recipimus) | μεθ ημων (: cf Phryg. Epit. p. 353.) .. F 28. 69. al⁴ ημιν :: ut Mc

50. και εστ. c. ADEFGHKMSUVXΓΔΑ al pler it^{pl} vg go syr^p (syr^{cu} et^{sch} om κα) al .. BCDELX al⁵ a c e cop (cop² o δε ω etc ut Mc) syr^p ms εστ. δε (Ln 49. :: at id aptius videri debebat, ut et. in Mc est) | πρ. αυτου (al b c e al mu -τους) .. D tol² om | ο .. B om | μη κωλ. c. ABFGHKMSUVXΓΔΑ etc .. CDPLMX al aliq em tol (al) cop al mu add αυτου (x al -τους) :: e Mc. Praeterea L 33. al⁹ schol cop syr^p c.* (sed syr^p ms „non in omnib. exx. est“) add ου γαρ εστιν καθ υμων | οικ .. X om | καθ υμ. υπ. υμ. (Gb Sz) c. BCDELM al²⁵ ac plur it vg go cop syr^{om} al mu Synops cat al Amb al .. 5 κα. ημ. υπ. ημ. c. EFGHMSUVΓA al mu (: ut in Mc recipimus), item ΔXA al κα. υμων υπ. ημων, al pauc κα. ημ. υπ. ημ. | εστιν .. a b e l go add (: libere e Mc) nemo est enim qui non faciat virtutem in nomine meo (a b add et poterit male loqui de me)

51. συμπληρ. (KA al συμπλ.) .. D πληροῦσθαι | τας .. A τῆς | απαιλημφ.

ἀναλημφθεως αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐστήρισεν τοῦ πορεύεσθαι εἰς Ἱερουσαλήμ, 52 καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸ προσώπου ἑαυτοῦ. καὶ πορευθέντες εἰσῆλθον εἰς κώμην Σαμαρειτῶν, ὥστε ἐτομαίασαι αὐτῶν· 53 καὶ οὐκ ἔδειξαντο αὐτόν, ὅτι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἦν πορευόμενον εἰς Ἱερουσαλήμ. 54 ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης εἶπαν Κύριε, θέλεις εἰπωμεν σοῦ καταβῆναι ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἀναλῶσαι αὐτούς; 55 στραφείς δὲ ἐπετίμησεν αὐτοῖς. 56 καὶ ἐπορεύθησαν εἰς ἑτέραν κώμην.

- c. ABCDLX . . ε ἀναληψ. c. EFGHKMSUVΓΔΑ al ut vdr̄t omn | το πρ. αὐτου (s εαυτ.) . . BL 1. al c om αὐτ., hinc Ln [αὐτ.] | ἐστήρισεν c. BCLVX al pauē (eadem forma Iud. 19, 5. Ier. 3, 12. Prov. 15, 25. et alibi) . . ε (Ln) -ξεν c. ADEFGHKMSVΓΔΑ al pler. Praeterea LX al a cop al Hier ante το πρ. pon | εις . . A c^{scr} εν
52. εαυτου c. AEGSVΛ al fere⁵⁰ . . ε (Ln 49.) αὐτου c. BCDPEHKLMUXΓΑ al pl Bas (: : cf ad 8, 5.) | κώμην (viculum Mclon^{tert}) . . Γ 28. 69. 124. 262. al fere⁵⁰ it^{pl} vg al Thph Tert πολιν | ΛΟΛΓΛΑ al σαμαρειτων (γ-ρρι-, η-ρη- superscripto ε) | ὥστε (st. Bas) . . B ως, quasi b e l q, ταρμασ α
53. πορευόμενον (a tendens, c perygens, Hier vadens) . . b f l q al vg Amb euntis, e euntibus
54. αὐτου (st. Bas) . . B 1. 118. 131. 157. e om | D ιωαννης | ειπαν c. BCL (al ?) . . ε (Ln) -πον c. ADEGHKMSUVXΓΔΑ etc | ειωμεν (κΥΓ al mu -πομεν) . . it (st. d) vg dicitus | απο του (L al απ, Cyr απο) c. ABVEHKLMUVXΓΔΑ al pler . . CD 1. 118. 131. go (item de caelo it vg) Bas Chr εκ του (Ln; ita et. LXX Βασ. δ' 1, 10. 12.) | κ. αναλ. αὐτ. (l om haec) c. BL 71. 157. e l vg (et. am fu for em ing gat mm etc, item sax) syr^{om} cop^{da} arm pers^w Hier (vdr̄t certe; cf ad Algas. 5.) . . ε (Gb^o) Ln add ως και (g^{scr} e q cop² Gaud Quaest om) ηλιας εποιησεν [* 2 Reg 1, 10. 12.] c. ACDEGHKMSUVXΓΔΑ al pler it^{pler} syr^{sch} et^p go cop² al Cyr (vide post) Chr (alludens τῶν μαθ. ἀξιούτων κατενεχθῆναι πῦρ ὡς ἐπὶ Ἡλιοῦ) Gaud Quaest (Tert adv Mclon 4, 23. vdr̄t agnoscere et haec et illa : και ειπεν Οὐκ οιδατε etc; Mill vero 418. verisimile duxit „a Tert aliisq ad h. l. notatum occasionem dedisse huic interpolationi“.)
55. στραφ. δε . . κ al⁵⁰ fere f (q post αὐτοις) al add ο ις | ειπε. αὐτ. (Gb^o) c. ABCEGHLVXK tisch^o 28. 33. 71. 157. al⁵⁰ fere g^l l fu gat edd^{vot} ap Stapul cop^{da} aeth sax Bas Cyr (post ἀναλῶσαι αὐτ. pergit: πρ. αὐτούς δὲ πάλιν ὁ σωτήρ Ἄφειτε αὐτούς. ἢ οὐκ οἰδατε ὅτι θύναμαι παρακαλῆσαι τὸν πατ. μου καὶ παραστήσει μοι ἄρτι δῶδ. λεγεῶνας ἀγγέλ. in Io. XI. p. 1017.) cat (vdr̄t certe, vide post) Hier (? l. l. increpat eos quod non meminerint doctrinae suae et bonitatis eglīcae, in qua dixerat Mt 5, 30 et Lc 6, 35.) . . ε add και ειπεν Οὐκ οιδατε οσου (D al plus^o Clem? Chr Antioch ποιου) πνευματος εστε υμεις (DE^w ΓΑ al mu it vg go al Chr² Antioch om υμ.) c. DE^wΚΜΥΓΑ al pm it^{pl} vg go cop² syr^{om} al Clem? ap Mac Chrysoceph (vehementer dubito an Mac iste [saec. XIV.] libro suo 8. in Mt locum de quo quaeritur

57-60
Mt 9, 10-22.

57 (105.⁵) Καὶ πορευομένων αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ εἶπεν εἰς τοὺς ἀκούσαντες αὐτοῦ ἄκολοθήτω σὺν ὅποιον εἴαν ἀπέρχη, κίριε. 58 καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Αἱ αἰλώπενες φραλεοὺς ἔχουσιν καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις, ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει πῦν τῆν

ex Clem hauserit) Did (vdtr alludere his: οὐκ οὐδ. οἱ. πν. εστιν ο υι. του ανθρωπ.) Eriph², 21. (vdtr allud.) Chr⁴ Ps-Dionar ap Thdorostad (app. l. 2, 156. Theophilo: καθά φησιν Διονύς. πρ. τινε Δημόφιλον Οὐκ ἀποδεξόμεθα σου τὰς ἀσθλιώτους ὁρμάς, κἄν εἰ μυριάκις ἵπαραλάβοις τὸν Φινίε κ. τὸν Ἕλλησ. ταῦτα γὰρ ἀκούοντα τὸν ἰῶ οὐκ ἤρεσκον οἱ τοῦ πρῶτος τοῦτου καὶ ἀγαθοῦ πνεῦμ. ἀμτέχοι μαθηταί.) Antioch Thph Meion^{tert}? Cyp^{vdtr} Op Aug Amb Quaest (: vide post)

56. και etc (Gb Ss) c. ABCDEGHLSVXA atque hancem testib qui om και ειπ. etc item 59. g² Chr. . ε praem ο γαρ (υγα l. 11. 13. 22. 69. tisch^{**} al fere³⁰ a e vg al Antioch Cyp om; b quia) υιος του ανθρωπου ουκ ηλθε ψυχας (r-χηρ) ανθρωπων (c e vg go syr^{cu} etsch paras om) απολασαι (υr al^o αποκτειναι) αλλα σωσαι (: cf similia 19, 10. Mt 18, 11.) c. F^wKMUGA al pm vv pl (ut ante) Cyp Amb Quaest. Cat (eadem in schol. habentur atq. etiam Titi esse dicuntur) ειπεντων ει των μαθ. Κιριε - αναλωσαι αυτους; επιτημην αυτους; περιστillion θεωρηπως την δευθυμλιαν και πεθων ανεξικανιων - ειδιναι γαρ χρηθαι ως μηπως της νεας κενρατηκότες χαριτος, αλλ' ει της προτερα; εχόμενοι συνηθειας τουτο ειπον, τον Ἕλλησ ἀφορωτες τον πυρὶ καταφλέξαντα δις τοις πετιήκορτα κ. τοις ηγουμένους αυτων. (: locus est ad iudicandum perdifficilis. At cur quis deleverit verba ως κ. Ἕλλ. ἐπολ. ad excusandos app. idonea vix dixeris; quae eadem cur quis addiderit planum. Eidem vero interpolatori debentur quae επιτημ. αυρ. sequuntur, quibus επιτημῶν istud non acrius redditur sed lenitur. Denique gravissimum facile est, tertium additamentum: ὁ γὰρ etc minime posse solum pro spurio haberi; cohaeret enim cum duobus prioribus arctissime cum pro argumento tum pro auctoritate testium.) | κ. εκορευθησαν (al aliq e al -θη) ε. ετ. κωμ. (Δ^{**} b al πολων, Λ^{***} reposuit κωμ.) .. Λ^{*} c cop^{petr} om

57. και (Gb^{''}) c. BCLX 33. 69. 121. 124. cop syr^{cu} etsch arm aeth paras, item addito εγενετο D 346. a c e .. ε (Ln) εγενετο δε c. ADEGHKMSV ΓΑΑ al pler it^{pm} vg go syr^p al (c^{***} lectionis eccl. initium sic habet: τω καιρω εκεινω εγενετω πορευομενου του ἰω, item M^{ms} eccl) | πορευομενων (ε-ρον) αυτων .. α (ut c^{***}) al πορευομενου του ἰω (al αυτου) | εαν c. ABCCKLU al pl Ath² .. ε αν c. DEGHMSV^{''}ΓΑΑ etc | απιρχη (H al -ρχησ) (ita et. Mt) .. D 157. υπαρχεις (it vg ieris) | κυριε (b syr^{cu} ante ακολ., 32.^{ov} post σοι) c. ACEGHKMSUV^{''}ΓΑΑ al longe pler b f g go syro^{mn} al .. BDL 1. 28. 64. 131. 157. it^{pm} vg cop arm Ath (vdtr) Meion^{tert} (vdtr) Aug om (Gb⁰⁰ Ln 49. :: at facillime excidere poterat κἔ sequente και; neque suavit additionem M^t loc. parall. Videtur Le omnino ter posuisse κίριε his vv.)

58. ο ἰσ. . v om ὁ (item v. 50. et passim solus. In Mt quidem ὁ nou

κεφαλῆν κλίην. 59 εἶπεν δὲ πρὸς ἕτερον Ἀκολουθεῖ μοι. ὁ δὲ εἶπεν Κύριε, ἐπίτρεψόν μοι ἀπελθόντι πρῶτον θάψαι τὸν πατέρα μου. 60 εἶπεν δὲ αὐτῷ Ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς ἑαυτῶν νεκροὺς, σὺ δὲ ἀπελθὼν διάγγελλε τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. 61 (108.10) εἶπεν δὲ καὶ ἕτερος Ἀκολουθήσω σοι, κύριε· πρῶτον δὲ ἐπίτρεψόν μοι ἀποτάξασθαι τοῖς εἰς τὸν οἶκόν μου. 62 εἶπεν δὲ ὁ Ἰησοῦς Οὐδεὶς ἐπιβαλὼν τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπ' ἄροτρον καὶ βλέπων εἰς τὰ ὀπίσω εὐθετός ἐστιν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ.

fuct) | κλην .. GMXΛ** al mu -νει, Λ¹ 126. al Valentt ap Ir (e Lc an e Mt?) Did (unde?) -vai .. l om που τ. κηφ. κλ.

59. κυριε (et. it vg go cop syro^{mn} etc) .. Β*DN 57. (item Or παρα- πλησιῶν τι ποιήσωμεν τῷ λέγοντι Ἐπίτρεψον - - πατ. μου, similiter Thdrt) om (:: in Mt quidem non fluctuat; hinc in Lc omittendum putassem, nisi pro testium ratione cum isto κυριε etiam prius omitti deberet.) | ἀπελθοντι (D -οντα) πρωτ. (BD πρ. απ.) c. BCDEGHKMSUVX ΓΑΛ al pler (al³ πρ. post θαψ.) .. ΛΚ al²⁵ ἀπελθειν πρ., 300. 346. v^{scr} al³ Thdrt πρ. (al³ Thdrt om) ἀπελθειν, item 1. it vg (al) Or πρ. ἀπελθειν και; hinc Ln πρ. ἀπελθειν (:: in Mt πρ. ἀπελθειν και non fuct)

60. εἶπεν δε (D o δε ειπ., e et dix., c dix. ergo, vg dixitque cop^{dx} syr^{sch} om δε, item syr^{cu} Ies. dix. et) αυτ. (am om) c. BDL 33. a cop .. ε add o ω, Ln [o ω] c. ACEGHKMSUVXΓΑΛ etc (47.6v o κυριος) | ἀπελθων .. D Valentt ap Ir πορευθεις (it vg vade, vadens, vade et) | αχρ al mu διαγγελε

61. κυριε .. Valentt ap Ir om | πρ. δε (Or αλλα πρ., b f g¹ q. al sed prim.) επιτρ. μοι .. D (cop) Valentt ap Ir επιτρ. δε (cop om) μοι πρωτ. (Irnt om πρωτ., praetereaue idem atque a syr^{cu} etsch ire et, g¹ ire, Or εις τον οικον μου απελθειν και, Bas απελθειν και) | τοις (v al⁶ cat τοις) εις τον (D om) οικ. (1. al aliq cat Valentt εν τω οικω)

62. ειπ. δε o ω c. B .. Δ ε. δ. προς αυτον .. ACEGHKMSUVX al longe pl q syr^p ε. δ. o ω πρ. αυτ. (Ln), ε ε. δε (syr^{sch} om) πρ. αυτ. (c cop illi) o ω c. LX al c go cop syr^{sch}; D e syr^{cu} o δε (syr^{cu} om) ω ειπ. αυτω (d illi) | ουδ. επιβαλων (c. BCEGHKMSUVXΓΑΛ al fere om cop Bas al item Valentt ap Ir, item al Or³ Cyr Chr βαλων; contra ADL e^{scr} Clem επιβαλων [e^{scr} -ων] : ita Ln) τ. χ. αυτου (ita et. Clem Bas¹ Chr al Cyp al; sed B al⁵ a b q arm Valentt ap Ir Or³ Cyr Bas³ Tert Hier al om) ε. αμοτρ. (Valentt εν αρ. τ. χειφ. επιβ.) και βλεπ. (al¹⁴ Or³ Cyr Chr cat al στραφεις) ε. τ. οπ. (D a b c e q Clem Cyp³ Hil Prom Zen εις τ. οπ. βλεπ. ante και επιβ. usq αροτρ. pon) | τη βασ. (Schu prob) c. BL 1.33. al ut vdr³ 237. schol al Clem Or³ al, item aptus est regno itpler vg Cyp al; similiter 131. (al?) Valentt ap Ir Bas^{cod} Chrmontif εν τη βασ. item q (habilis est in regno) cop .. ε εις (Δ om) την βασιλειαν c. ACEGHKMSUVXΓΑΛ al pler (d aptus est in regnum) Bas aliq Cyr Chr^{savil} cat (:: cf 14, 35. et Heb 6, 7. item Diosc. 2, 65.

X.

1 (101.10) Μετὰ δὲ ταῦτα ἀπέδειξεν ὁ κύριος καὶ ἑτέρας ἐβδομήκοντα, καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς ἀνὰ δύο πρὸ προσώπου αὐτοῦ εἰς
 Mt 9, 37 a. πᾶσαν πόλιν καὶ τόπον οὗ ἤμελλεν αὐτὸς ἐρχεσθαι. 2 (108.5) ἔλεγεν
 δὲ πρὸς αὐτοὺς Ὁ μὲν θερισμὸς πολὺς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι· δεύ-
 σθητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ ὅπως ἐργάτας ἐκβάλλῃ εἰς τὸν
 Mt 10, 16. θερισμὸν αὐτοῦ. 3 (109.5) ὑπάγετε· ἰδοὺ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς ἄρνας
 9, 3-5. ἐν μέσῳ λύκων. 4 (110.2) μὴ βαστάζετε βαλλάντιον, μὴ πήραν μηδὲ

εὐθ. εἰς ἀπόθεσιν Diod. 2, 57. πηγὰς εἰς λουτρὰ εὐθέε. Stob. flor. 1. p. 331. εὐθετον τῶ πράγματι, atque et. sequente ἐν inventitar.)

- X. 1. μετα δ. ε. ανεδ. ο κυρ. (al aliq f syr^{sch} ο ω, syr^{cu} om) .. d a b c e
 (l) απειδειξ. δε (b add Iesus, l add dominus postea) | και (BL 3. cop om)
 ετερ. εβδομ. c. ΔΣΘΗΚΛΣΥΝΧΓΔΔ al pler b f q go cop syr^{sch} ετρ aeth
 al Eus² (ad Mar. 10. et alludendo h. e. 1, 13.) Nyss Cyr Tit^{ca} (com-
 parat 70 στελέχη φρονίκων in Elim) al Ir^{int} (p. 146. de numeri 70.
 typo disserit) Mcion^{tert} (Tert „quo enim 12 secundum totidem fontes
 in Elim, si non et 70 sec. totidem arbusta palmarum?“) Amb al .. z
 DM (item v vdr ex indice capp) 43. it^m vg (et. 130.1st) syr^{cu} arm
 perss sax Dial² Epiph (alludendo) (Tit??) Recogn^{cl} („postmodum
 alios 72 probatiss. discip., ut vel hoc modo recognita imagine Moysis
 crederet multitudo quia hic est quem praedixit Moyses venturum
 proph.“) Hil Aug al add δυο, hinc Ln [δυο] | αιτους .. z om, item
 Eus^{11b} (d. c. 3, 2, 25.) | ανα δυο (et. Eus³) .. BK 13. 69. 300. 346. al
 plus⁹⁰ syr^p c. ob. (syr^{cu} δυο δυο) ανα δυο δυο | αυτου .. H 1. al aliq
 αυτου | πασ. πολ. κ. τοπον .. d a b c e l q syr^{cu} ετεsch Eus (praep.
 ev. 1545. p. 72. l. 10.) παντα τοπ. κ. πολιν (Eus χωρον) | ημελλ. (c.
 ΔΒΣΘΗΜΥΝΧΓΔΔ al pl; ζ εμ. c. ΔΚΛΣ? al pm) αιτ. (d it^m syr^{cu} ετεsch
 om) ερχ. (et. Eus; A al⁴ a e syr^p ms Thph εισιρχ., al plus¹⁰ διορχ.)
2. ελ. δε (Gb') c. BCDL 1. 13. 33. al¹ ac plur a c e q go cop^{ds} syr^p ms
 sl .. it^m vg syr^{sch} aeth al mu και ελ. (7.9^e κ. ελ. δε), syr^{cu} cop² sine
 copula .. ζ ελ. ουν c. ΔΘΗΚΜΣΥΝΧΓΔΔ al pler syr^p it¹ | μεν (et. He-
 racl ap Or κατὰ τό Ὁ μὲν - ὀλίγοι) .. d it^{aliq} al mu om | γ al πολλυς |
 ουν .. D5^r om | οπως .. KM al mu add αν | εργ. εμβ. (-αλλη c. BΓ [Γ
 al -λλει] al mu; Gb Sz Ln -αλη c. ΔCDEGKLMΣΥΝΧΔΔ al pl :: ut Mt;
 x al εμβ.) hoc ord. c. BD e .. ζ (Ln) εμβ. εργ. c. rell ut vdr (: at ita
 Mt nec fluct)
3. εδον c. ΔB al² a e l (item vg^{ms}?) arm .. ζ add εγω (: ita Mt nec
 fluct) c. CDEGKLMΣΥΝΧΓΔΔ etc | αφνας .. AM al¹⁵ fere προβατα (: e
 Mt) | εν μεσω (ΔLE al εμμεσω) .. d μεσον
4. κ βασταξαυτε | βαλλαυτ. c. ABCDEF^wGKLRUVΔ al pl .. ζ βαλαντ. c.
 ms^pχΓΔ al pm | μη (M al it^p vg al Amb μητε) πηρ. μηδε (M al it^p vg
 al Amb μητε, DL al mu c e μη) υποδ. | και (Δ^o 38. 38. om) μηθετα
 (Δ^o -σαν)

ὑποδύματα, καὶ μεδένα κατὰ τὴν ὁδὸν ἀσπάσασθε. 5 (111.5) εἰς ⁴⁻¹² Mt 10, 9-12.
 ἣν δ' ἂν εἰσέλθῃτε οἰκίας, πρῶτον λέγετε Εἰρήνη τῷ οἴκῳ τούτῳ.
 Ὅ και εἰν ἣ ἐκεῖ υἱὸς εἰρήνης, ἐπαναπαύσεται ἐπ' αὐτὸν ἡ εἰρήνη
 ὑμῶν· εἰ δὲ μὴγε, ἐφ' ὑμᾶς ἀνακάμψει. 7 (112.2) ἐν αὐτῇ δὲ τῇ
 οἰκίᾳ μένετε, ἔσθοντες καὶ πίνοντες τὰ παρ' αὐτῶν· ἄξιός γάρ ὁ ^{1 Tim 5, 16.}
 ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ. (112.10) μὴ μεταβαίνετε ἐξ οἰκίας εἰς
 οἰκίαν. 8 και εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν εἰσέρχησθε καὶ δέχωνται ὑμᾶς,
 ἑσθίετε τὰ παρατιθέμενα ὑμῖν, 9 και θεραπεύετε τοὺς ἐν αὐτῇ
 ἀσθενεῖς, καὶ λέγετε αὐτοῖς Ἠγγικεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ
 θεοῦ. 10 (112.2) εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν εἰσέλθῃτε καὶ μὴ δέχωνται
 ὑμᾶς, ἐξελθόντες εἰς τὰς πλατείας αὐτῆς εἴπατε 11 Καὶ τὸν κο-

5. δ' αν .. D* αν δε | εἰσελθῃτε (Gb') c. BCDF^wLX 1. 13. 69. al⁴ (it vg intraveritis vel introieritis, item v. 10. atque et. v. 8.), idque post αν c. BD e (Mcion^{tert} in quam introissent domum, pacem ei dicere), Ln post οικ. .. ε εἰσερχησθε (κ al -εσθε) post οικ. c. AEGKMRSUVΓΔΔ etc (: εἰσερχησθ. v. 10. tantum non fluct) | πῶτον .. D8^r ante οικ., similiter a b q (et. copp^{tr}) domum primum (a pr. do.) intraveritis, e quamcumq. primam (ita et. syr^{cu}) dom. intr. sed addit et. primum dic. .. D** d (Aug?) om, item (sed libere, vide ante) Mcion^{tert}. Const: λέγετε δὲ ὁ κύριος. Ὅταν εἰσέρχησθε εἰς οἶκόν τινος, λέγετε etc

6. και εαν (D κασ) c. (Gb Sz) ΔB(sic enim Wo. Ceph.)CDEF^wGKLMRSUVXΓΔΔ al pl (item it vg [ita^{llq} vg Mt 10, 13. exprim μεν] go cop al) Or¹ Const Bas%. ε add μεν c. min non ita mu (Or¹) | η (A al aliq ε) εκει (et. Or¹ Const Bas) .. B al pauc It^{pl} (non e) vg εκει η | υιος (et. ε Gb Sz) c. ΔB(rursus ita Wo. Ceph.)CDEF^wGKLMRSUVXΓΔΔ al pl Or Const Bas .. ε⁹ o vs. c. min pauc (nullis?) | L om ερηνης | εφ (al pauc προς :: ut Mt) υμ. ανακαμψ. (al επικακ. vel αναστρεψει, e cop syr^{ach} Or² praem η ερηνη υμων :: ut Mt) .. D ε. υ. επιστρεψει η ερηνη υμων
 7. εσθοντες c. BD .. ε εσθιοιτ. c. rell ut vdr | τας .. GA al aliq om | αυτων .. U αυτοις | τ. μισθ. αυτ. c. BDLX 248. (: ita et. Mt et 1 Tim, sed pariter in Mt pl add εστιν) .. ε add εστι c. ACEGKMRSUVΓΔΔ etc (it vg dignus est enim etc | μη .. r^w μηδε | L μεταβεννεται, e μεταβεννεται | εξ (it vg δε; D8^r απο) οικιας (XΔ -ιαν)

8. και ε. ην δ (U om ην δ) αν c. ABKLX al sat mu .. CDEGMRSVΓA al⁷⁰ fere (nec exprim It vg al) om δ' (Gb⁰⁰ Ln :: in Mt est δ' sed sine και) | εἰσερχησθε .. e cscr yscr al aliq -εσθε | δεχωνται (L praem μη) .. E*KL*MBUXΓA al plus³⁶ -οται

9. τοις (D8^r οις, d qui sunt etc) ε. α. ασθενεις; (D 2.^{pe} -ρουνας) | εφ υμας .. Γ fscr e om

10. εις (M και εις) ην δ (al aliq om) αν | εἰσελθῃτε (Gb'') c. BCDL 1. 13. 33. 69. 131. 157. 346. (it vg vide ad v. 5.) .. ε εἰσερχησθε (: at istud nemo mutavit v. 8.) c. AEGKMRSUVXΓΔΔ al pler Eus | δεχωνται (it vg receperint, item v. 8. vel suscep., accorp.) .. UΓA al²⁵ fere -χονται, D -ξωνται (d accipient), al pauc -ξονται

πορτὸν τὸν κοληθέντα ἡμῖν ἐκ τῆς πόλεως ὑμῶν εἰς τοὺς πόδας ἡμῶν ἀπομασσομένη ὑμῖν· πλὴν τοῦτο γινώσκετε ὅτι ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. 12 λέγω ὑμῖν ὅτι Σοδόμοις ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀνεκτότερον ἔσται ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ. 13 (118.5) Οὐαὶ σοι Χοραζαῖν, οὐαὶ σοι Βηθσαϊδά· ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἐγενήθησαν αἱ δυνάμεις αἱ γινόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ καθήμενοι μετετόθισαν. 14 πλὴν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν τῇ κρίσει ἢ ὑμῖν. 15 καὶ σὺ Καφαρναούμ, ἣ ἕως οὐρανοῦ ὑψώ-

11. ἡμῶν .. δε¹⁵⁻¹⁶ α al¹⁵ ὑμῖν | εἰς τ. ποδ. ἡμῶν (BDR al² it^{pler} [non f] mm sax om; hinc Ln om) c. ABCDKLMRUX al⁵⁰ fere (al aliq τῶν ποδ. ἡμῶν vel similliter) it go cop syromn (syrcu om εκ τ. πολ. ἡμ.) al mu .. ε om c. EGSVΓΔΑ al pm vg al pauc | ἤγγικεν (D pergitt ηη pro η) (Gb) c. BDL 1. 13. 131. 157. 209. y^{scr} it (exc fl) vg (exc mm) go cop syrcu arm pers^w Thph Mcion^{tert} (etiam adicit - - Scitote tamen appropriatae regnum dei) .. ε add εφ ἡμῶν; (:: e v. 9.) c. ACEGKMRSUVXΓΔΑ al pler (118. post θεοῦ) f l mm syr^{sch} etP al
12. λέγω, (Gb Sz) c. Δ(η? deest certe Wo. Ceph.)CEGKLRUXΓΔΑ al⁵⁰ fere b c e i vg go syromn al mu .. ε add δε et Ln [δε] c. (B?)DMV al mu it^{aliq} cop al (115. l γαρ) | x al ἀνεκτώτερον, item A al v. 14. | ἐν τῇ ἡμ. ἐκείνῃ (A al⁵ cop syrcu et^{sch} arm haec post αν. εσται pon) .. D e ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ eaque post αρ. εστ., item a b in regno ante αν. εστ.
13. χοραζαῖν (KVR al mu χωρ.) c. ABCGKLMRSVW^αΧΓΔ al pm (et. go) .. ε (Ln) χοραζαῖν (al mu cop² Caesar χωρ.) c. UL etc (et. cop) .. D χοραζαῖν, a b i q am al corasain, c f al vg corozain (e capharnaum) | βηθσαϊδα (A a βηθσ., D βεθσ., b e bet., B^{**} βησσ.) .. EUR 1. al mu go -δασ| ἐγενήθησ. c. BDL 13. 33. 69. 346. .. ε γεγοντο (:: ita Mt) c. ACEGKMRSUVXΓΔΑ al pler | ἐν (U om) σακκ. κ. σποδ. (a l in cinere et cilicio) .. F om κ. σπ. | καθήμενοι c. ABCFLRW^αXI¹ al⁶ ac plur .. ε -μενας c. DRGKMSVΔΑ al longe pl (al pauc vv aliq om ut Mt)
14. ἐν τῇ κρίσει (I. 131. a b q ante ανεκτ., 13. 69. 346. c f go al mu ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως) .. D 63. 253. caer e (item vgm^s?) om
15. καφαρν. c. BCDE it (exc q) vg cop go al, w^a καφαρναοῦμ .. ε καπιρν. c. AEGKLMRSUVXΓΔΑ al ut vdr om q syromn al Caes. Cf et. alibi | ἣ et ὑψώθησα c. ACEGKMRSUVXΓΔΑ rell ut vdr om c f g¹ q vg go syr^{sch} etP al mu Caes Aug. .. BDL a b e i l (numquid [a d; b i l quid] usq. - exaltaberis [a d; i l -tata es] etc; e vero ne dum usq. in caelum exaltata es usq. ad inferos deprimaris) syrcu cop aeth (et^{ro} etP^{pl} vide-risne exaltata esse) μη et ὑψώθηση (Ln 49.) .. I. 237. schol al ἣ et ὑψώθηση (:: -οιμ μη [ex -οιμ η facile ortum] a loci natura allentum vdr; ac vix credibile est ab altero evglista ἣ etc, ab altero μη etc scriptum esse). | οὐρ. c. B^{**}CD al aliq Caes .. ε (49.) τοῦ οὐρ. c. AB^{**}EGKLMRSUVW^αΧΓΔΑ al pler (:: eadem fere testium ratio in Mt) | εω; του (του c B^{**}W^α 157. 36. 87 88. 87 [al?]; ε Ln om [: at ita Mt lectione non flect] c. ACDEGKMRSUVXΓΔΑ al pler Caes) αδου (w 88. 87 αδη) ..

θεῶσα, ἕως τοῦ ἄδου καταβιβασθήσῃ. 16 ^(116.1) Ὁ ἀκούων ὑμῶν <sup>Mt 10, 40.
1o 18, 20.</sup> ἐμοῦ ἀκούει, καὶ ὁ ἀθετῶν ὑμᾶς ἐμὲ ἀθετεῖ· ὁ δὲ ἐμὲ ἀθετῶν ἀθε-
τεῖ τὸν ἀποστειλαντά με.

17 ^(117.10) Ἐπέστρεψαν δὲ οἱ ἐβδομήκοντα μετὰ χαρᾶς λέγον-
τες Κύριε, καὶ τὰ δαιμόνια ὑποτάσσεται ἡμῖν ἐν τῷ ὀνόματί σου.
18 εἶπεν δὲ αὐτοῖς Ἐθεώρουν τὸν σατανᾶν ὡς ἀστραπὴν ἐκ τοῦ
οὐρανοῦ πεσόντα. 19 ἰδοὺ δέδωκα ὑμῖν τὴν ἐξουσίαν τοῦ πατεῖν
ἐπάνω ὕδατων καὶ σκορπίων, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἐχ-
θροῦ, καὶ οὐδὲν ἡμᾶς οὐ μὴ ἀδικήσει. 20 πλὴν ἐν τούτῳ μὴ χαί-
ρετε ὅτι τὰ πνεύματα ὑμῖν ὑποτάσσεται, χαίρετε δὲ ὅτι τὰ ὀνόματα
ὑμῶν ἐγγίγραπτα ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

- CDP^t 1. 237^{schol} al a b d i l praem ἡ (αὐ) | καταβιβασθ. c. ACEGK
LMRSUVW^αΧΓΔΛ rell fere omn it^{pl}er vg (demergeris, e deprimaris) go
cop al pler Aug .. BD syrc^u (ut et. in Mt) Caes καταβηση (d descen-
det) :: ita in Mt edidimus ex iisdem testib, sed accedentibus it vg go
16. ακουων υμων .. AK al pauc it^{pm} vg Igu^{nterpol} Ir^{int} υμ. ακ. | ακουει
.. W^a Igu^{nterpol} add και ο εμου ακουων ακουει (Ign οικ ακ. εμου
αλλα) του πεμφαρτος με (item 88.^{ov} sed omisiss sqq ut vdr; Ign add
πατρος) | ο δε (a b praem et cum qui me misit) εμε - αποστ. με .. D a
b i o δε (i om) εμου ακουων ακουει του αποστειλαρτος με, e Ir^{int} nil
nisi et cum qui me misit .. B^{ms}* 13. 124. 346. syrc^u et^{hr} et^p al add και
ο ακουων εμου (ε εμ. ακ.) ακουει του αποστ. με (Iust^{ap^{ol}} ὡς και αυτος
ο κυρ. ημων ειπεν Ὁ εμου ακ. ακουει του αποστ. με. Similiter Hipp)
17. οι εβδομ. (vide ad 10, 1. Accedit h. l. M^w* i syrc^u) .. BD it^{pm} vg
syrc^p m^s arm pers^p add δυο, Ln [δυο]. Praeterea Δ 124. add μαθητας
| μετ. χαρ. .. AK al pauc ante οι εβδ. | υποτασσ. ημων .. Δ 1. al aliq
ημ. υποτασσ. (Δ επστ.)
18. ως αστρ. εκ τ. ουρ. (c^{ser} Caes Ath Epiph Did ε. τ. ο. post πεισ.)
πεσοντα (et. Or Bas al) .. B 254. εκ. τ. ο. ως αστρ. πεισ. (Hom^{cl} ὅτι
ἐώρακεν τὸν ποτηρὸν ὡς ἀστρ. πεισ. εκ. τ. οὐρ. ἐδήλωσεν.)
19. δεδωκα c. BC^{LX} 1. al pauc b e f g^l. i l q vg go (cop et δεδωκ. et
διδ. exprim) syrc^p m^s al Or² Caes³ Bas Cyr Epiph al Lucif Hil al .. ε
(Ln) διδωμι c. AC^{***} DEGKMSUVW^αΧΓΔΛ al pler c (al?) syrc^u et^{sch} al Iust
Eus Ir^{int} | την (et. Eus¹ al; Iust Or⁴ [aed¹ hab] Caes³ al om) εξουσ. του
(et. Eus¹ Epiph al; 1. Iust Or⁵ Caes³ Bas¹ al om) πατειν (Iust κατα-
πατ.) | οφειων (et. Iust Or^{sa^{ope}} Caes³ Eus Bas al) .. D Or¹ των οφ. |
Iust post σκοπτ. (D των σκ.) sic perg^t : και σχολοπεινδρων και επανω
πασσης δυναμι. του εχθρ. | την (et. Or^{sa^{ope}} Caes² al; Caes¹ om) δυναμι.
(B add την) | ου μη .. D om | αδικησει (et. ε^e) c. ABDEHLMΓΔ al mu
Or al .. ε Gb Sz -ση c. CFGKMSUVW^αΧΔ al pl Thph
20. εν τούτω .. W^a al aliq εν τούτω | πνευμαστ. (b spir. maligni) .. D 1.
131. 157. 2. pe 237^{schol} al fe syromn al Bas Cyr Thdr^t Amb al δαι-
μονια | L Cyr υποτασσ. υμων | χαρ. δε (Gb Sz) c. A (b ex ed. Wo.
Ceph.) CDEGHEKLMUVW^αΓ: A al pl it vg al pler Eus (Const αλλα χαρ.)

21-22
Mt 11, 26-27.

21 (11a.5) Ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἠγαλλιάσατο τῷ πνεύματι καὶ εἶπεν Ἐξομολογήμαί σοι πάτερ, κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις· καὶ ὁ πατήρ, ὅτι οὕτως εὐδοκία ἐγένετο ἡμικοροστέν σου. 22 (11b.5) καὶ στεραφεῖς πρὸς τοὺς μαθητάς εἶπεν Πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρὸς μου, καὶ οὐδείς γινώσκει τίς ἐστίν ὁ υἱὸς εἰ μὴ ὁ πατήρ, καὶ τίς ἐστίν ὁ πατήρ εἰ μὴ ὁ υἱὸς καὶ ὃ ἐὰν βού-

Bas al Amb al .. ε add μᾶλλον c. sx al mu Cyr (Aug¹⁰) | γγγεγραπτ. c. BLX 1. 38. Eus Bas¹ Cyr (157. ενεγραφη. Or Bas¹ Const cat γεγραπται) .. ε (Ln) εγραφη c. ΔCΘΓΗΚΜΣΥΝW*ΓΑΔ al pler (it vg scripta sunt etc) | τοις ουρ. (et. Or Cyr al) .. D It al Const Hil al τω ουρανω. Hom^{cl} κᾶν πάντες δαίμονες μετὰ πάντων τῶν παθῶν ἡμᾶς φείγωσιν, οἳκ ἴσθιν ἐν τοῖσι μόνω χαίρειν, ἀλλ' ἐν τῷ δε' εὐαριστίαν τὰ ὀνόμ. ἡμῶν ἐν οὐρανῷ ὡς αἰε ζώντων ἀναγραφῆται.

21. εν αυτη (ΔΔ go cop ταυτη, e in illa die) .. DA al fere¹⁰ add δε | τω c. ΔΒCΘΓΗΚΜΣΥΝΓΑΔ al pler fal vg (et. am fu em al mu) go al cat .. D F^wL^wA^x 33. it^p1 vg^slx cop al Clem εν τω | πνευματι absq o ω c. BD 157. a b i l vg 130. lat syr^{cu} cop al; item absq τω αγνω c. ΔΓΗΜΣΥΝ W*ΓΑΔ al pler f q go al Clem cat .. ε add o ω (sed Lx al c e al ante εν τω pon; CK al syrP al praem τω αγ.) c. ΔCΘΓΗΚΛΜΣΥΝW*ΧΓΑΔ etc; item BCDKLLX al⁸ it^pler vg al pm add τω αγνω (Ln) | εξομολογουμ. (A Mcos ap Ir [unde?] - γησομαι) σοι (et. Hom^{clem} al) .. Mcion^{ep}iph ενχαριστω σοι, Mcion^{tert} gratias ago et confiteor | πατερ κυριε (et. Mcos ap Ir [unde?]) Or al; al pauc it^p1 for κυρ. πατ., Clem πατ. ο θεος, Hom^{clem} om κυρ. sed alibi alludendo om πατ.) .. F^w Mcion^{ep}iph et^{tert} om πατ., item Mcion^{ep}iph et^{tert} om και της γης. Eriph^{bis} : οἳκ εἶχε δε και τῆς γῆς, οἳτε πατερ εἶχεν. ἐλέγχεται δε· κάτω γάρ εἶχεν Ναι ὁ πατήρ. | Hom^{cl} εκρυψας ad Mt traximus | σοφ. κ. συνετ. (Hom^{cl} σοφ. πρεσβυτερων, e om κ. συν.) .. D συν. κ. σοφ. | w^a οικτω | ευδ. εγεν. c. BC²LX 33. b c e ff² l q (a al vg πλασιώ) (item Mcos ap Ir, cf ad Mt, ubi adde quod Ir^{int} μοι om) .. ε εγεν. ευδ. c. AC^{***}DEΓΗΚΜΣΥΝW*ΓΑΔ al pler go al (: ita Mt paucissimis fluct)

22. κ. στεραφ. (w^a στρ. δε) πρ. τ. μαθ. (c^{**}vdr Γ al fere¹⁰ vv alii add αυτοι) ευκ. c. Δ(β?)C²EGHKMSYNW*ΧΓΑΔ al longe pl c ff² q go cop syr^{ch} etP al .. (β certe ex ed. Wo. Ceph.) DLM 1. 13. 22. 33. al¹⁵ fere it^p1 vg cop syr^{cu} aeth arm pera^w om (Gb :: tum propter sqq v. 23. tum propterea quod in Mt desunt [ubi nemo addidit] eiecta sunt) | μοι παρεδοθη (κ al² παραδεδοται, item [unde?]) Iust) c. (Gb Ss) ΔΒCΘΓ ΗΚΛΜΣΥΝW*ΧΓΑΔ al pl (item mihi tradita sunt it vg go etc) .. ε παριδ. μοι c. min ut vdr pauc (: consentiunt Mt et Lc) | υπο (: et. Mt) .. D απο | μου (: et. Mt) .. D a c l am for per arm Iust [unde?] Mcos ap Ir^{int} [unde?] Mcion^{tert} lib om | γινωσκει .. CF^wHA al²³ fere επιγινωσκ. (: ut Mt, ad quem vide pp) | τις εστ. ο υι. (U a b o πατηρ) - - ο πατ. (U a b o υιος) και τις ε. ο πατ. (U b o υι., a om και τις usq 14.) - - ο υι. (U b o πατ.) | ω (w^axr al mu ὁ) εον c. ΔCΘΓΗΚΛΜΣΥΝΓΑΔ al pler

λέγει ὁ ὕψος ἀποκαλύψαι. 23^(130.5) Καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς μαθητάς κατ' ἰδίαν εἶπεν Μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ βλέποντες ἢ βλέπετε. 24 λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι πολλοὶ προφήται καὶ βασιλεῖς ἤθελσαν εἶδεν ἃ ὑμεῖς βλέπετε, καὶ οὐκ εἶδαν, καὶ ἀκούσαι ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤκουσαν.

25^(131.2) Καὶ ἰδὼν νομικός τις ἀνέστη ἐκπειράζων αὐτὸν καὶ λέγων Διδάσκαλε, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; 26 ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτὸν Ἐν τῷ νόμῳ τί γέγραπται; πῶς ἀναγνώσκεις; 27 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν Ἀγαπήσεις κύριον τὸν Θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου, καὶ τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. 28 εἶπεν δὲ αὐτῷ Ὁρθῶς ἀπεκρίθης· τούτο ποιεῖ, καὶ ζήση.

.. BDW* al pauc an (Ln 49.) | βουληται .. ΔW*XL al -λεται. Ceterum cf de h. l. ad Mt

23. καὶ στραφ. . . D e στρ. δε | μαθητας . . . U vñ aliq add αυτου | κατ' ιδιαν (test pauc transp) . . . D (item barb unus) itpl̄er (non fq) vg 130.1at om | εἶπεν . . . D l. 131. 209. cop al add αυτοις | βλέπετε . . . D add και ακουοντες α ακουετε, item cef tol et aures quae audiunt (tol add quae auditis) :: cf Mt

24. γαρ (al aliq δε) . . . U om, nec exprim syr^{ca} | και βασιλεις (b q et iustē) . . . D a e ff^a i Meth Mciontert lib om | ειδαν (c ιδ.) c. BCL 33. . . ε (Ln) ειδον (KXX al ιδ.) c. ADEΘHKMSUVXΓΔΔ al pler | και ακουσαι (b add μου) α (D it^{nu} al add υμεις) - - ηκουσαν . . . a i om

25. καὶ ἰδων (itpl̄ et haec eo dicente ecce, similiter syr^{ca}) νομικ. τις (It vg quidam legis peritus) ανεστη . . . D e ανεστ. δε τις νομ. (d e legis doctor) | και λεγων . . . BL e cop om και (49. :: at istud και, quod rationem aliquam expegeticam habet, minus elegans videbatur. Cf Mt 3, 2. Iidem testes, qui h. l. και om, in Mt και λεγ. abiecerunt.) | διδασκαλε (M cser** add αγαθε) . . . D Mciontert om | αιωνιον . . . g² Mciontert om (Tert adv Mcion : „In haeretico vita solummodo posita est sine aeternae mentione, ut doctor de ea vita videatur consuluisse quae in lege promittitur a creatore longaeua, et dominus ideo illi sec. legem responsum dedisse Dilliges“ etc)

26. τι . . . DεΓ* sscr om

27. τον θε. σου . . . B*H om σου | εξ ολ. της (b cser om) καρδιας . . . D l. 131. 157. 209. itpl̄er (non e f) aethutr εν ολη τη (l. 209. om) καρδια | εξ ολ. τ. ψυχ. σ. κ. εξ ολ. τ. ισχ. σ. (U al aliq om και usq ισχ. σ.) κ. εξ ολ. τ. διαν. σ. (DΓ itpl̄er [non e f] Mciontert om membr. quart.) . . . BDL l. 131. 157. 209. itpl̄er (non e f) aethutr εν ολη τη (l. 209. om) ψυχη - εν ολη τη (l. 209. om) ισχυι - εν ολη τη διαν. σ. (Ln) | σεαυτον . . . ΔVX al plus⁵⁰ Or¹ εαυτον

28. εἰπ. δε αυτω . . . F^WMX al pauc vñ aliq add ο εε | απεκριθης . . . L al aliq εκρωος . . . Mcionterph εειπες, item syr^{ca} et^{sch} al | ζηση (st. Or Mcionterph al) . . . D ζησεις

29 (12^a.10) ὁ δὲ θέλων δικαιοῦσαι ἑαυτὸν εἶπεν πρὸς τὸν Ἰησοῦν
 Καὶ τίς ἐστὶν μου πλησίον; 30 ὑπολαβὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν Ἄν-
 θρωπὸς τις κατέβαινον ἀπὸ Ἰερουσαλήμ εἰς Ἱερειχὸν καὶ ληστὰς
 περιέπεσον, οἱ καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν καὶ πληγὰς ἐπιθέντες ἀπήλ-
 θον, ἀφέντες ἡμιθανῆ τυγχάνοντα. 31 κατὰ συγκυρίαν δὲ ἱερεῖς
 τις κατέβαινον ἐν τῇ ὁδῷ ἐκείνῃ, καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἀντιπαρήλθεν.
 32 ὁμοίως δὲ καὶ Λευεῖτης γενόμενος κατὰ τὸν τόπον, ἐλθὼν καὶ
 ἰδὼν ἀντιπαρήλθεν. 33 Σαμαρεῖτης δὲ τις ὁδὸν ἦλθεν κατ'
 αὐτὸν καὶ ἰδὼν ἐσπλαγχνίσθη, 34 καὶ προσελθὼν κατέδησεν τὰ
 τραύματα αὐτοῦ ἐπιχέων ἔλαιον καὶ ὄνον, ἐπιβιάσας δὲ αὐτὸν
 ἐπὶ τὸ ἴδιον κτήνος ἤγαγεν αὐτὸν εἰς πανδοχεῖον καὶ ἐπεμελήθη
 αὐτοῦ. 35 καὶ ἐπὶ τὴν αὔριον ἐξελθὼν ἐκβαλὼν δύο θηρία εἶω-

29. δικαιοῦσαι (D e e Cyr Isid post eaut.) c. BC^oDLX 157. 346. Cyr Isid
 cat . . ε δικαιοῦν c. AC^oEGHKMSUVΓAA al pler

30. υπολαβ. δε (BC^o? om, syr^{cu} et^{sch} om υπ. δε) ο ἰς εκπ. (DG cop² syr^{cu}
 et^{sch} add αυτω) | C^o καταβαινει | μεριχω c. BL go (: ita constantiae
 causa edendum, nam alibi eandem formam tuerent BCDFLFGZA
 quamquam non omnes sibi constant) . . ε (Ln 49.) μεριχω c rell pler
 και ληστ. . . C^o om και | εκδυσαντες . . EGHSVAA 1. al plus³⁰ it^{dm} vg
 go εξεδυσαν | αυτον . . D 54. om | επιθεντες . . H περιθ. | αφεντες
 . . C^o αφενικαν | τυγχανοντα (C^o -νταν) c. ACEGHKMSUVΓAA al longe
 pler cop Chr¹ . . BDL 1. 33. 131. 209. Chr¹ Vict^{cat} mai om (Ln), nec
 exprim it vg al

31. κατα συγκυρ. (A συνκ.) . . D καταστιχα (d forte) | δε . . D it^{pl} om
 (syr^{cu} et^{sch} exprim και κ. σ.) | A καταβεινεν, D καταβαινων | εν . . B
 1. om, item eadem via fl q vg; c ff² eandem (illam e) viam

32. λευεετης c. BD (: ut leues ab antiquis pler scribi solet) . . ε (Ln 49.)
 λευετης c. rell ut vdr om. Praeterea γ praem ὁ | γενομενος (Bx 1.
 33. 118. om) κ. τ. το. ελθων (D al¹⁰ Chr Thph om: Gb^o) (q cum esset
 secus locum veniens; e haec omnia om) . . it^{pl}er vg al pl aut γενομ. (c
 cum venisset, item al mu) aut ελθ. tantum exprim | και (Chr om) ιδων
 c. BCEGHKLSUVXIA al longe pl Chr . . ADΓA al fere¹⁵ it vg al pler
 Thph add αυτον (Ln)

33. CDL al σαμαρετης | ιδων c. BL 1. 33. 254. bcil q cop² . . ε add αυ-
 τον, Ln [αιτ.] c. ACDEGHKMSUVXΓAA etc (et. Chr, sed antea ελθων εις
 τ. τοπον) | D εσπλαγχισθη, Γ ευσπλαγγν.

34. A(B?)CDLΓA al ελεον | επιβιβ. δε (cop¹ om δε) . . D al³ it vg syr^{cu}
 et^{sch} και επιβ. (Ln, ex errore de c) | ηγαγ. αυτον . . 1. 209. al pauc
 it vg (et. am al, non for al) Chr om αυτ. | OLA al πανδοχειον

35. A al pauc επι τη αυριον | εξελθων (C^o 239. add και) c. AC^o et Co
 vel²² EFGHKMSUVXΓAA al pler syr^P al . . BDL al³ it vg cop syr^{cu} et^{sch}
 aeth arr perss Vict^{cat} mai Chr om (Gb^o Schu „vox molestias.“ Ln
 49. : at vdr ut molestum electum esse; hinc est etiam quod interpr

και τῷ πανδοχεῖ και εἶπεν Ἐπιμελήθητι αὐτοῦ, και ὁ τι ἂν προσ-
 δαπανήσῃς ἐγὼ ἐν τῷ ἐπανάρχεσθαι με ἀποδώσω σοι. 36 τίς τού-
 των τῶν τριῶν πλησίον δοκεῖ σοι γεγονέναι τοῦ ἐμπροσθέντος εἰς τοὺς
 ληστές; 37 ὁ δὲ εἶπεν Ὁ ποιήσας τὸ ἔλεος μετ' αὐτοῦ. εἶπεν δὲ
 αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Πορεύσου και σὺ ποιεῖ ὁμοίως.

38 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτοὺς και αὐτὸς εἰσῆλθεν ^{10 11, 1 ss.} _{12, 1 ss.}
 εἰς κώμην τινά· γυνή δὲ τις ὀνόματι Μάρθα ὑπεδέξατο αὐτὸν εἰς
 τὸν οἶκον αὐτῆς. 39 και τῆδε ἦν ἀδελφὴ καλουμένη Μαρία, ἣ και
 παρακαθεσθεῖσα πρὸς τοὺς πόδας τοῦ κυρίου ἤκουεν τὸν λόγον

longe pler om; al aliq om *εμβαλ.*) | δυο δην. (D c e δη. δυ.) εδωκ. (B ante δυο) | D* πανδοκει | και ειπεν (al¹⁰ fere Chr Thph *ειπων* pro his) c. BDL al¹⁰ fere it^{pl} vg cop syr^{cu} arm Chr Amb . . ε add αὐτω, Ln [αὐτ.] c. ACSEFGHKMSUVXΓΔΔ al pler a f q syr^{sch} etP al | και ο (x al⁸ ε) τι αν (B εαν, K al pauc δ αν) προσδαπανήσης (DΓ 1. al pauc -ησεις) εγω (D c e post επαν. με, 1. 118. arm Chr Amb Aug om) | με . . ηΓ al aliq μοι | σοι (it^{mu} ante αποδ.) . . D om

36. τίς c. BL 1. 118. 209. it^{pler} vg cop^{etr} syr^{cu} . . ε add οιν, Ln [οιν] c. ACSEFGHKMSUVXΓΔΔ al pler c e cop³ syr^{sch} etP al Chr², item D e τωα οιν | τούτων (aliq om vel post τριων pon) των (B om?? vdr error ex ed. Wo. Ceph. fluxisse; r om, sed praecedit τούτων) τριων . . D om | πλησ. δοκ. σοι γεγ. (Gb Sz) c. ABCEFGHKLSUVXΓΔΔ al longe pl Chr¹ (et¹ πλ. γεγ. σ. δοκ.) . . ε (Ln ex errore de B) δοκ. σοι πλησ. γεγ. c. min non ita mu, item it vg . . D e (similiter cop) δοκεις πλησ. γεγον. (e non exprim)

37. ειπ. δε (Gb) c. BC²DFLXA al mu a e cop syrP mg sl . . ε ιπ. οιν c. AC³EGHKMSUVΓA al pl q syrP txt . . al² it^{all}q vg aeth και ειπ., al³ c (cui dixit) syr^{cu} et^{sch} al om copulam (Gb') | αὐτω . . D x cop² om | ομοίως . . x ούτως (Ln sic interp: πορ. x. σν, ποι. ομ.)

38. εγεν. δε εν τ. πορ. αυτους (1. 157. 209. gat mm syr^{hr} αυτον, D om) . . BL 33. 69. cop syr^{cu} al εν δε (syr^{cu} al και εν) τω πορ. αυτ. | και (BL 69. item 33.? a cop al om) αυτος εισηλθεν (x ηλθεν, FH al add ο ω) . . D αυτον εισελθειν | εις τον οικον (C²L 33. την - κιαν) αυτης (P εαιτης, C²[** add] L 33. om) . . B om (** supplet?)

39. μαρια . . C²LP 1. 33. cop^{etr} μαριαμ (: collatis Mt 27, 56 et 61. iatorum testium auctoritas hac in re suspecta redditur; prae ceteris enim istam formam adamasse videntur) | και . . D it^{pl} om | παρακαθεισθ. c. ABC²L Mac . . ε (Ln) παρακαθισασα (r al mu -θησασα, K -θησα) c. C³DEFGHKMSUVXΓΔΔ al ut vdr omn (: Phryn. Epit. *καθίσθη, καθισθεις, καθισθήσομαι και τα πληθυντικά καθισθήσονται* *ἐκφυλα* etc. Sed cf ed. Lob. p. 269.) | προς c. BC²L 33. 44. Mac . . ε (Ln) παρα c. AC³DEFGHKMSUVXΓΔΔ etc | τ. κηρ. c. BC²DL 7. P^o it (exc b) vg cop syr^{cu} et^{sch} syrP mg aeth arm al . . ε τ. ω c. AC³EVΘHKMSUVXΓΔΔ al fere omn b syrP txt al (: ω̄ et ω̄ facillime confundebantur, item οἶξ et οἶ v. 41. Praeterea Lc adamat nomen istud,

αὐτοῦ· 40 ἢ δὲ Μάρθα περιεσπᾶτο παρὶ πολλῶν διακονίαν· ἐπι-
στᾶσα δὲ εἶπεν Κύριε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἡ ἀδελφή μου μόνη με
κατελείπει διακονεῖν; εἰπὼν οὖν αὐτῇ ἴσα μοι συναυτιλάβηται.
41 ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν αὐτῇ ὁ κύριος Μάρθα Μάρθα, μερμηγῆς
καὶ τυρβαλῆ παρὶ πολλά, 42 ἐνὸς δὲ ἔστιν χρεία· Μαρία δὲ τὴν
ἀγαθὴν μερίδα ἐξελέξατο, ἣτις οὐκ ἀφαιρεθήσεται ἀπ' αὐτῆς.

XI.

1 (120.5) Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τόπῳ τινὶ προσ-
ευχόμενον, ὡς ἐπαύσατο, εἶπέν τις τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς αὐτόν
Κύριε, διδάξον ἡμᾶς προσεύχεσθαι, καθὼς καὶ Ἰωάννης ἐδίδαξεν

- idque passim cum Ihesous a testib commutatum, cf ad 13, 15. 22, 61.)
| ηκουεν .. L al pauc ηκουσεν | τον λογον .. UR al⁶⁰ fere e syro^{ca} et sc^h
al aliq των λογων | αυτου .. D om
40. επιστασα .. D επισταθεις | δε .. σ* τε | μελει .. vgm al pl (10 ap.
sol. Scriv.) μελλει | μονην με .. D it vg με μονην idque post καταλ.
pon | κατελειπεν c. ABCDEHKLMFGAA al pm .. ε (Ln 49.) -λιπε (-ε)
c. DFG?UV al pl | ειπον c. DL 1. 33. (al?) .. ε (Ln) ειπε c. rell ut
vdtr omn (: ubicumque ειπον edendum videtur, test pler ειπε substi-
tuere ut Mt 22, 17. Mc 13, 4. Lc 20, 2, 22, 66.; ubi vero ειπε tenen-
dum est, plerumque non fluct) | μοι (G al μη) συναυτιλαβ. .. D μου
αυτιλαβ.
41. ο κυρ. c. BL 157. (al?) a i l al vg syrP m^s Amb³ Aug .. ε (Ln) ο ὡ
c. ACDEFGHKMPSUVTA etc, sed c⁺⁺⁺DKU al plus⁹⁰ cop al pon ante
ειπεν | D Bascat mai Clem^{lib} Aug² om μερμηγας και, item a b e ff² i l
Amb³ om μερμηγ. usq πολλα (habet et. Hier) | τυρβαλη (ΓΑ al -ζη) c.
AEFGHKMPSUVTA al pler Clem Bas Cyr Chr Dam al .. BCD(om
περὶ πολλ.) L 1. 33. Bascat mai Evagr^{monachio} θορυβαλη (Ln)
42. ενος δε εστ. χρ. c. AC²et⁺⁺⁺FGHKMPSUVTA al pler f g¹ q al vg syr^{ca}
et sc^h et P t¹ pers¹ al Chr Bas¹ (2, 535.) Dam al Aug² .. BC⁺⁺L 1. 33.
38. cop syrP m^s aeth arm arr (Or certe ex cat. Corder.) Bas¹ (2, 365.
ὀλγων μὲν δηλονότι τῶν πρὸς παρασκευῆν, ἐνὸς δὲ τοῦ σκόπου) Cyr
(et saemel teste Sz e catenis? ενος δε εστ. χρ. ητος ολων) Olympiod
Ioseph Hier Aug¹ ολων δε (arm add ωδε) εστιν χρεία η ενος (38. arm
arr om η ενος) .. D a b c e ff² i Clem^{lib} Amb³ om | B 1. μαριαν | δε
c. ACDEFGHKMPSUVTA al pler f g¹ q (al) mt mm cop³ syr (sed syr^{ca}
sine copula) syr¹ al Chr Bas¹ .. BLA al⁵ cop¹ al^{cod} Bas² Antioch Dam
γαρ .. D 262. a b c e ff² i vg Hier Amb³ om | ητις .. D η | απ c. AC
EFGHKMPSUVTA rell ut vdtr omn (c d f al vg aufertur ab ea) Bas²
Dam al .. BDL om (Gb⁰ Ln [a.]); a b e ff² q illi (a ei)
- XI. 1. και εγεν. (et. Or²) .. Δ al⁵ e syr^{ca} εγ. δε | προσευχ. ... P Or¹ ante
εν τοπ. τιν. | ως επαυσ. (P 60. om) .. DM al⁶ it^{pl}er praem και | καθ.
και .. Δ 1. al aliq it^{ca} for al cop syr^{ca} Amb om και | D ιωαννης

τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ. 2 εἶπεν δὲ αὐτοῖς· Ὅταν προσεγγέσθε, λέγετε Mt 6, 9-13.
 Πάτερ, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου· ἐλθάτω ἡ βασιλεία σου· 3 τὸν
 ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δίδου ἡμῖν τὸ καθ' ἡμέραν· 4 καὶ ἄφες
 ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, καὶ γὰρ αὐτοὶ ἀφίωμεν παντὶ ὀφειλῶντι
 ἡμῖν· καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν.

2. εἰπ. δε αυτοις . . D e o δε εἰπ. (e add αυτ.) | προσευχεσθε c. ACBMP
 ΓΑΔ 1. 33. 69. 124. al⁶ ac plur Ath² (ex cdd pl) . . ζ (Ln 49.) -χησθε
 c. BDEFGKLSUVX al pl Or (ex ed.) . . D add μη βαττολογειτε ως (d sicut
 et) οι λαοι· δοκουσι γαρ τινες οτι εν τη πολυλογεια αυτων εισακου-
 σθησονται· αλλα προσευχομενοι (: ad Mt conformata) | πατερ (L a^{scr}
 add ημων) c. (Gb) BL 1. 22. 33. 57. 130.8r etlat 346. a^{scr} vg (exc per
 gat harl*) Or (idque ipsi Lcae tribuit) Mcion^{tert} (vdtr. „Cui dicam
 Pater? ei qui me omnino non fecit, a quo originem non traho, an ei
 qui me faciundo et instruendo generavit?“) scholaliq edd (Lc ἐσώπησε
 τὸ Ἐν οὐρανοῖς: cf ed. Matth. III. p. 504 sq) . . ζ (Ln) add ημων (a c
 ff² i mm sancte) o (13. om) εν τοις ουρανοις c. ACDFGHEKMP SUVX ΓΑΔ
 al pler it per gat harl** mm cop syr^{omn} al mu (Or¹ a Mt pendere
 censendus est) Ath (vdtr) | αγ. το (DKU om) ον σου (D add εφ ημας)
 | ἐλθαιτω (c. CPB 13. 346. al?; ζ Ln 49. ἐλθετω c. rell ut vdtr omn) η
 βα σου (D 57. σου η βασ. : ita Gb) . . Nyss „Lc ἀντι τοῦ Ἐλθέτω ἡ
 βασ. σ., Ἐλθέτω, φησί, τὸ ἅγιον πνεῦμά σου ἐφ' ἡμᾶς καὶ καθαρ-
 σάτω ἡμᾶς, idem testatur Maxim hunc in modum : „ἐλθ. σου τὸ πρ.
 τὸ ἅγιον κ. καθαρ. ἡμ. (cf de utrisq ed. Matth. III. p. 507 sq) Idem in
 Mcione^{tert} quae vivere, ubi est : *A quo spiritum sanctum postulem?* At
 ea potius ad ἁγιασθήτω etc spectant; sequitur enim paullo post:
Eius regnum optabo venire quem nunquam regem gloriae audisi? | Prae-
 terea η βασ. σου absq additamento (Gb Sz) c. BL 1. 22. 130.8r etlat
 346. ff² vg (exc per tol harl sax) syr^{cu} arm Or (bis; semel id ipsum
 testatur, Lcam rell omittere) Mcion^{tert} (nec quicquam contra dicit ipse
 Tert) Hier Aug^{di} Bed . . ζ (Ln) add γενηθητω το θελημα σου ως (a
 b e l om) εν ουρανω και επι της (ACDMPA al aliq om) γης (Ln [ως ε.
 ουρ. κ. επι γης], haec om et. a harl vgcod mosq) c. ACDFGHEKMP SUVX
 ΓΑΔ al pler it^{pler} per tol harl sax syr^{sach} etP cop aeth al

3. ημων . . Mcion ap Or^{cat} Masar. d^{serte} σου | ἐπιούσιον (cf ad Mt)
 . . Cyr^{omn} οι μὲν εἶναι φασὶ τὸν ἕξοντά τε καὶ δοθασόμενον
 κατὰ τὸν αἰῶνα τὸν μέλλοντα - - ἀλλὰ - - διὰ τί προσεπάγουσι τὸ
 Δίδου ἡμ. τὸ καθ' ἡμ. ; ἴσται γὰρ ἔτι διὰ τούτων ἰδεῖν ἅτι τῆς ἐφημέρου
 τροφῆς ποιούνται τὴν αἰτησιν, ὡς ἀκτέμωρες δηλονότι· ἐπιούσιον δὲ
 τὸν αὐτάρκη νοεῖσθαι χρή. Cf reliqua sp. Mai. p. 265 sq Victorini
 (adv. Ar. 2, 8.) „ex eadem substantia“ „ουσια“ | δίδου (e didouς) . . D
 al¹⁵ dos (: ut Mt) | το (Or² ita, sed alibi³ om) καθ' ἡμεραν . . D al
 fere¹⁰ it (exc g² q) vg (et. for al, sed non am em gat mt per al mu)
 syr^P t^{xt} sax σημερον (: e Mt)

4. τας ἁμαρτίας (et. Or² saepe ac d^{serte} Cyr Mcion^{tert} etc) . . D 131. b
 c ff² per tol (e debita et peccata) τα ὀφειληματα (: e Mt) | και γαρ
 αυτοι . . D it^{pm} mm ως και ημεις (: e Mt) | αφιωμεν c. ABCDEGHKFG

5 (134.10) Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς Τίς ἐξ ὑμῶν ἔξει φίλον, καὶ πορεύεται πρὸς αὐτὸν μεσονυκτίου καὶ εἶπη αὐτῷ Φίλε, χρῆσόν μοι τρεῖς ἄρτους, 6 ἐπειδὴ φίλος μου παραγένετο ἐξ ὁδοῦ πρὸς με καὶ οὐκ ἔχω ὃ παραθήσω αὐτῷ· 7 κάκεινος ἔσωθεν ἀποκριθεὶς εἶπη Μὴ μοι κόπους πάραχε· ἤδη ἡ θύρα κέκλεισται, καὶ τὰ παιδία μου μετ' ἐμοῦ εἰς τὴν κοίτην εἰσὶν· οὐ δύναμαι ἀναστὰς δοῦναί σοι. 8 λέγω ὑμῖν, εἰ καὶ οὐ δώσει αὐτῷ ἀναστὰς διὰ τὸ εἶναι αὐτοῦ φίλον, διὰ γε τὴν ἀναίδειαν αὐτοῦ ἐγερθεὶς δώσει αὐτῷ ὅσον χρεῖζει. 9 (135.5) Καὶ γὰρ ὑμῖν λέγω, αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν·

9-13
Mt 7, 7-11.

ΔΑ al¹⁵ fere . . ς αφημεν c. FLMSUVX al pl Or² (sed alibi! αφημεν e Mt) | παντι (LX al mu Or¹ add τω) οφ. ημιν .. d itP^m mm Amb τοις οριμλειταις ημων (: e Mt) | εις περασμα. absq additamento (Gb Sa) e. BL 1. 22. 57. 130. 57 et^{lat} 131. al⁵ vg arm Or (praeterea bis id ipsum dicit, verba αλλα ρησαι etc a Lc omitti) Cyr (vide post) Mcion^{tert} Hier Aug^{diserte} schol^{edd} allq (ὁ μιν δουκ. μέχρι τοῦτον τὴν προσευχὴν ἴστησιν, ὃ δὲ Ματθ. εἰρλεκεται προσευγκῶν Ἀλλὰ ζῦσαι etc. Eadem Cyr^{comm}) .. ς (Ln) add αλλα ρησαι ημας απο του πορηρου c. ACDFEGHKMSUVXΓΔΔ al pler it (e hiat) syr^{omn} cop al mu Thph

5. πρ. αιτους (st. Or.) .. d Mcion^{epiph} om, item e addens Iesus | εξει (M al εξη) .. 240. itP^m per gat al cop χει πορευεται. (K πορρευεται sic) P al plus¹⁵ πορευεται (b abūt) | μεσονυκτιου (D² μεσαν.) .. Δ Or -πιου, c^{scr} Bas -τιω | ειπη (FGXΓ al -πει) c. BCEFGHLSUVXΓΔΔ al pl Or .. ADKMP al⁴⁰ fere Bas Dam (item dicit vel dicūt it vg) ερει (Gb¹ Ln). Mcion^{epiph} αἰτῶν τρ. ἄρτ. pro κας ειπη etc (libere)

6. μου c. ΔBLX al mu itP^{ler} vg cop syr^{cu} etP al mu Or; item M al¹⁰ e μοι, item μοι sed omisso πρ. με d 7. P^o Bas .. CEFEGHKMSUVXΓΔΔ al¹⁰⁰ fere P² sah syr^{sch} al Thph Euth om (Gb^o 49. :: at nulla causa addendi erat; potius videbatur vel maxime abundare) | παρεγεν. εξ οδου (st. Or Bas al) .. d παρεστην απ αγρου (i b quoniam amicus meus [b add videtur veni] de via et non etc; a e hiant). Praeterea L add μακραν

7. κακεινος (Δ κας εκ.) .. d sah εκου. δε | ειπη. (GXΓ al mu -πει, Δ -πιν) .. d ερει (d q dicūt, b dicit) | ηδη .. P 13. 346. al cop Bas ηδ. γαρ (similliter syr^{cu} et^{sch} praeem quia) | μου .. c² M 1. al aliq itP¹ syr^{cu} etP om | εις την κοιτην .. d 57. itP^{ler} vg sah Bas εν τη κοιτη | εσιν .. d εστιν

8. λεγω υμιν .. itP¹ (non b g¹ q; a e hiant) vg (st. am em 130. lat al, sed non for per al) Amb Aug Bed (de Tert non satis liquet) praeem et (at ille si perseveraverit pulcans | ες και .. d om (sah syr^{cu} et^{sch} om και) | αυτου (al² -τω) φιλον (13. al -λος) c. BEFGHKMSUVXΓΔΔ al pler, item φιλ. αυτ. CLX al it vg al Or Bas Chr Mac .. AR al fore¹⁵ αυτον φιλον, item d αυτον φιλ. αυτου | CDEKLEBU² XΓΔ al mu αναιδειαν | δε σ. αυτω .. D⁸ Or¹ om αυτ. | οσων c. ABCME al sat mu itP¹ (quantos) vg et it^{alln} (quotquot) cop sah syrP al Or¹ Bas² .. D⁸ FGHLSUVXΓΔΔ al pl syr^{cu} et^{sch} (ita vdr) Or¹ Bas^{cod} Mac Thph οσον (Gb¹)

ζητεῖτε, καὶ εὐρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοιχθήσεται ὑμῖν. 10 πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὐρίσκει, καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιχθήσεται. 11 τίνα δὲ ἐξ ὑμῶν τὸν πατέρα αἰτήσῃ ὁ υἱὸς ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; ἢ καὶ ἰχθύν, μὴ ἀντὶ ἰχθύος ὄφιν αὐτῷ ἐπιδώσει; 12 ἢ καὶ ἐὰν αἰτήσῃ ὄφιν, μὴ ἐπιδώσει αὐτῷ σκορπίον; 13 εἰ οὖν ὑμεῖς ποτηροὶ ὑπάρχοντες οἴδατε δόματα ἀγαθὰ δίδουσι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσω μᾶλλον ὁ πατὴρ ὁ ἐξ οὐρανοῦ δώσει πνεῦμα ἅγιον τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν.

9. ἀνοιχθῆσ. c. DEFGHSUVΓA al⁵⁰ fere . . ζ (Ln) ἀνοιγησεται (: e Mt) c. ABCKLMRΞΔ al pm
10. ἀνοιχθῆσ. (Gb') c. AEPFGHSUVΓAA al⁶⁰ fere . . ζ ἀνοιγησ. c. CLMRΞ al pm BAs (: ut v. 9) . . BD ἀνοιγεται (d aperietur) : cf ad Mt
11. τίνα (DLX al⁶ c al? vg syrP mg Or Cyr^{ixt} cat τις) δε ἐξ (ita et. Gb† Sz: c. ABCDKLMRΞ al⁶⁰ fere Or Mcionepiph Dial item it vg etc; ζ om c. EFGHSUVΓAA al pl) ὑμ. τον (M 1. 131. dscr g^{scr} om) πατ. (48.^{ev1} b syr^{cu} Dial om ε. πατ., B 254. post aut. pon) αἰτησῃ ο (1. Or Mcionepiph om) υωσ (L 157. c al? vg [sed non gat mm] om; 1. 124. cscr al⁴ itmu gat syr^{cu} etich al Dial add αἰτου; D al² syr^{cu} etP mg Or ante αἰτησ. pon | αρτον usque η και (et. Dial) . . B ff². i l sah Or Mcionepiph (Mcion^{tert} non satis clarum est) om (: : potuerint e Mt illata credi) | επιδ. αυτω . . D αυτ. επιδ. | η και (Gb Sz) c. ACEFGHKLMRSUVXΓAA (L al mu om και) al pl (q vel etiam; Dial η εαν, itP¹ am per al item vv al mu αυτ σι, syrP αυτ σι [c. obelo] et; d vged et^{mas} allq αυτ) . . ζ ε και c. min non ita mu | ιχθυν (ΓA al mu -ιν, KM al pl ἴν) . . D al aliq itP¹ (sed vide ante) Dial add (a c Dial praem) αἰτησῃ | μη (r add και) αυτ. ιχθ. (et. Or Dial, sed Dial om α. ε.) . . B 234. Mcionepiph και α. ε., sah om | αυτ. επιδωσει (x ter -δωση. g primo loc. -δω) c. BDL al? itallq . . ζ επιδ. α. c. ACEFGHKMRSUVXΓAA etc (et. Or Mcionepiph Dial)
12. c versum istum ante η και ιχθυν usq επιδ. αυτ. pon, 157. 31.^{ev} plane om | η (c syr^{cu} etich om) και (al pauc it vg om) εαν (ΔA al αν, BL 1. 13. al⁵ fere Dial om, 33. cop sah om κ. εα.) . . D εαν δε και | αἰτησῃ (et. ε^o) c. AB(ex ed. Wo. Ceph. et Oxon.) CDHKLΓAA al pl Dial . . ζ (Ln) -ση c. EFGMSUVX al pl | ωσ . . DU tisch^{**} al c fu Aug¹ (non item²) ante αυτ. pon | μη . . BL sah om | επ. αυτ. σκ. (et. Dial) . . D σκ. αυτ. επ.
13. ὑπάρχοντ. ABCEFGHLSUVXΓAA etc . . DKMX al plus²⁵ Dial Mcionepiph Cyr al οτις (: e Mt) | δομ. αγαθ. (Gb Sz) c. ABCDEFGHKLMRSUVXΓAA al longe pl cop al Dial Mcionepiph al . . ζ αγ. δομ. c. min non ita mu it vg al Hil | υμων . . κ ημων | ο πατηρ . . CU al¹⁰ (tisch ημων) itP¹ vg al mu Epiph unaq Mcion Cyr Did^{int} Hier al add υμων (Ln :: e Mt) | ο (LX 33. om, item itP¹er vg al) ἐξ ουρ. (Epiph cum Mcione ο επουρανος, Cyr ο ουρ.) | πν. αγ. (agnoscit et. Mcion^{tert}, Did^{int} item¹ spir. snum sanct. al) . . L al⁵ vg (et. 130.^{lat}) syrP mg πρ. αγαθον, D ead

14^a. Mt 9, 33-34. 14^b. 12, 22^{aa}. 14^c. Mt 2, 23. 14^d. Mt 12, 26. 14^e. Mt 1, 1. 14^f. Mt 2, 11. 14^g. Mt 12, 26-29. 14^h. Mt 2, 23-27.

14 (126.^b) Καὶ ἦν ἐκβάλλων δαιμόνιον, καὶ αὐτὸ ἦν κωφόν· ἐγένετο δὲ τοῦ δαιμονίου ἐξελθόντος ἐλάλησεν ὁ κωφός. καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι· 15 (127.^a) τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπαν Ἐν Βεελζεβοὺλ τῶν ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια· 16 (128.^b) ἔτεροι δὲ πειράζοντες σημεῖον ἐξ οὐρανοῦ ἐζήτουν παρ' αὐτοῦ. 17 (129.^a) αὐτὸς δὲ εἰδὼς αὐτῶν τὰ διανοήματα εἶπεν αὐτοῖς Πᾶσα βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν διαμερισθεῖσα ἐρημοῦται, καὶ οἶκος ἐπὶ οἶκον πίπτει. 18 εἰ δὲ καὶ ὁ σατανᾶς ἐφ' ἑαυτὸν διμερισθῆ, πῶς σταθίσει αὐτῶν; ὅτι λέγετε ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλειν με τὰ δαιμόνια. 19 εἰ δὲ ἐγὼ ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ

nonnulli ap Amb b c ff² i l Or² αγαθον δομα (106. arm δοματα αγαθ.)

14. καὶ ἦν (F add o ω) ἐκβ. δαιμ. κ. αὐτ. ἦν (A⁴vdtr BL al⁷ cop om κ. α. η.)
 .. D ταυτα δε εικοντος αινου προσφερετε αιτω δαιμονιζομενο; κωφος.
 Similiter b f haec cum (f cum autem haec) dixisset, offerunt illi (f adduxer. ad eum) unum daemoniacum surdum et mutum (f om su. et mu.)
 et erat dum eiciebat (f et eiecit) daemonium, id ipsum fuit (f et illud erat) mutum | εγ. δε τ. δαιμ. ἐξελθοντ. (c. BEFGHKMRSUVΓAA al pler syro^{om} cop² al; ACLX al⁶ cop¹ ἐκβληθεντ. ita Ln) ελ. ο κωφ. κ. εθαιμ. οι οχλος .. D και εκβαλοντος αυτου (ita et. it vg) παντες εθανυμαζον (similiter b)
15. των. δε .. D c syro^{cu} και τιν. | ειπαν c. B .. ε (Ln 49.) -πον c. rell ut vdrtr omn | βεελζεβοουλ ut Mt 10, 25. (adde h. l. AHBKΓA); item βεελζεβ. (exc x) et βεεζεβ. ut Mt l. l. | τω (A των) c. (Gb†) ABCLEML al³⁰ .. ε om c. DEFGHKMRSUVΓAA al pl (: at quum in Mt desit articulus lectione tantum non fluctuante, hoc loco tenendus vdrtr) | τα δαιμονια .. ADE MX al fere⁴⁰ syrp aeth^{utr} add ο δε (κ al aeth και) αποκριθεις ειπεν Πως δυναται σατανας σαταναν εκβαλλειν (DX al εκβαλειν) (: e Mc)
16. εε ουφ. εζητ. παρ αυτ. (x om; 69. εζ. αυτω) c. ABCDLX l. 13. 33. 69. 124. 131. 157. yscr ipl^{er} vg .. ε παρ αυτ. εζ. (κ επεζητ.) εε ουφ. (q de celo quareb.) c. EFGHKMRSUVΓAA al pler b q syrp (al liberius)
17. ειδως (AB ειδως) .. x al⁵ it vg ιδων (: cf Mt 9, 4) | αυτ. τα διαν. c. BCDEFGHLMRSUVXΓAA al pl cop .. AK al plus¹⁰ it vg τα δι. αυτ. (Ln) | διαμερισθ. (ADL al pauc cop Promiss ante εφ εαυτ. :: alt. ad Mt, alt. ad Mc accedit) .. CFMXΓ al fere³⁰ μερισθ. (: ut Mt) | επι οικον c. AB DEGHUVΓAA(?) al pl .. CFKMX al mu επ οικ. | πωτες .. D πωσται (f i q vg [et. am for per al; sed cdd aliq cadit] cadet, sed c d vg^{od} etms aliq et. antea desolabitur)
18. εε δε και .. γ om και | διμερισθη .. CA al plus¹⁰ εμερισθη, γ al aliq μερισθη (: cf Mt et Mc) | πως .. D ου | ε οτι λεγεται οτι (sic) | βεελζεβοουλ : vide ad v. 15. | εκβαλλειν .. x (item F² vdrtr) al pauc -βαλειν | F om με
19. βεελζεβοουλ : ut ante | x al pauc εκβαλω | ος .. ADF om (Ln) | εκβαλλουσιν .. MEX al mu -βαλοισιν (passim -βαλωσιν, sed pler ut

ἡμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσιν; διὰ τοῦτο κριταὶ ἡμῶν αὐτοὶ ἔσονται. 20 εἰ δὲ ἐν δεκτύλῳ θεοῦ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ' ἡμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. 21 Ὅταν ὁ ἰσχυρὸς καθοπλισμένος φυλάσῃ τὴν ἑαυτοῦ αὐλήν, ἐν εἰρήρῃ ἐστὶν τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ. 22 Ἐπᾶν δὲ ὁ ἰσχυρότερος αὐτοῦ ἐπελθὼν νικήσῃ αὐτόν, τὴν παροπλίαν αὐτοῦ αἴρει ἐφ' ἣ ἐπεποιθεῖ, καὶ τὰ σκῦλα αὐτοῦ διαδίδωσιν. 23 ὁ μὴ ὂν μετ' ἑμοῦ κατ' ἑμὸν ἐστίν, καὶ ὁ μὴ συν- 9, 50. Mc 9, 40. 24-26 Mt 12, 43-45.
 ἀγων μετ' ἑμοῦ σκορπίζει. 24 (120.5) Ὅταν τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι' ἀνδρῶν τόπων ζητούντων ἀνάπαυσιν, καὶ μὴ εὐρίσκον λέγει Ἰησοῦς εἰς τὸν οἶκόν μου ὅθεν ἐξῆλθον. 25 καὶ ἐλθὼν εὐρίσκει σεσαρωμένον καὶ κκοσμη- μένον. 26 τότε πορεύεται καὶ παραλαμβάνει ἕτερα πνεύματα

ΜΓΑ -βαλοῦσιν), d eiciēnt, γ* εκβαλλουσιν, ** -βαλωσιν|κριτ. νμ. αυτοι (al¹⁰ fere α. υ.) εσοτ. (8¹⁰² εσ. αυτ., 113, om αυτ.) c. ΕΡΦΓΗΒΝΥΧΓΔΔ al pl .. BD c αυτος νμ. κρ. εσ. (Ln 49.), item ACKLMU al fere³⁰ itpler vg al αυτ. κρ. νμ. εσ. (it^{pl} erunt vestri) (:: in Mt αυτοι prim. loc. ob- tinet nec fluct)

20. εἰ δε . . D al⁶ vv aliq Bas (praem ὁ δὲ λουκ.) Mciontert Aug al add εγω, item CLR al pauc vv aliq Amb' ante εκβαλλω (X al -βαλω) (:: est e Mt)

21. ΗΡΓΑ al καθοπλισμ. | φυλασση c. ABCFGHKLRSUVΔ etc .. ΔΒΜΧΓΑ al -σσει | τ. εαυτ. αυλ. . . D την αυλ. αυτ. (it vg atrium suum, regiam suam) | εστιν .. B al aliq εστα

22. επαν . . D al εαν | ο ισχυροτ. c. ACEFGHKMRSUVXΔΔ al longe pler .. BDLG 248. cop om ὁ (Ln) | αυτου . . D om | νικηση .. ΕΗΜΕΧΓΑ al mu -σει (D om νμ. αυτου, sed d antea υπερυψηλῆ) | επεποιθει . . D πεποιθειν | σκυλα (Γ al -ύ-, Λ al -ῦ-) .. FK al mu syrp ιατ σκευη

23. σκορπιζει . . L 33. add με (gat dispergit a me, item cop dispergit mihi vel me : cf Schwa.)

24. οταν . . DUX al plus¹⁰ vv aliq add δε (:: ut Mt) | δε αυδρων . . DEΓ δια των υδρων | ζητουν . . Γ 13. 69. -των|ευρισκον .. Γ* ὄησι' al fere³⁰ ΟΓκατ -σκων. Praeterea BLX al⁴ b cop syrp add τότε (Ln ευρισκον [τοτε]) :: e Mt | η εις την υμων (sic)

25. ελθων (B 13. εξελθ.) c. (B? certe ita Wo. Ceph.) CDΘΗΚΕΣ*ΥΓΑ al pm (8 ap solum Scriv) .. ζ (Ln 49.) -λθον c. ΔΕΛΜΣ**ΥΓ?Α etc|σεσα- ρωμ. και (DLG al cop al om, sed L κκοσμη.) κκοσμη. . . BCLRF al fere¹¹ f l cop syrp c.* al Viet^{tan} praem σχολαζοντα (al³ syrp σχ. και) :: e Mt

26. τότε . . D om (et. syrcu) | παραλαμβ. . . CX al pauc add μεθ εαυτου :: e Mt | ετερα (D αλλα) πν. (Δ* ante ετερ.) πονηροτερα (L al -ρωτερα) εαυτ. (EΓ** vdr al aliq αυτου) επτ. (h. l. c. BL 13. 69. 124. 157. 346.; ζ Ln ante ετερα c. ACENHKMRSUVXΓΔΔ etc :: ut Mt; DG p^{er} it^m post

πονηρότερα ἑαυτοῦ ἐπτά, καὶ ἐλθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ, καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χεῖρονα τῶν πρώτων.

27^(121.10) Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ λέγειν αὐτὸν ταῦτα ἐπάρασα τις φωνὴν γυνῆ ἐκ τοῦ ὄχλου εἶπεν αὐτῷ Μακαρία ἡ κοιλία ἡ βαστάσασά σε καὶ μαστοὶ οὓς ἐθήλασας. 28 αὐτὸς δὲ εἶπεν Μενοῦγγε μακάριοι οἱ ἀκούοντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ φυλάσσοντες.

²⁰⁻²² Mt. 12. 30-32. 29^(122.5) Τῶν δὲ ὄχλων ἐπαθροῦζομένων ἤρξατο λέγειν Ἡ γενεὰ αὕτη γενεὰ πονηρὰ ἐστίν· σημεῖον ζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ. 30 καθὼς γὰρ ἐγένετο Ἰωνᾶς τοῖς Νινευταῖς σημεῖον, οὕτως ἔσται καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου¹ ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ. 31 βασίλισσα νότου ἐπερθῆσεται ἐν τῇ κρίσει

ετερ. [αλλα]; 28. post πνευμ., 57. om) | ἐλθόντα (G al² ἐλθων, al¹ -ον) c. (Gb) ΕΘΜΣΥΝΓΑΛ** (*om) al plus⁶⁶ Euth .. ε (Ln) εἰσελθόντα (: : ut Mt lectione in paucis fluct) c. ABCDHLKRX al pm it vg etc | ἐκεῖ (118.^a αιτου) .. c^d al pauc it^m om | x al χερωνας

27. εγ. δε (syrcu etsch al et -) .. Δ om δε | επαρ. τις φων. γυν. c. BL, item (cum levi eaque perspicua correctoris mutatione) ε επ. τις γυν. φων. c. ACEGHMRSUVXΓΔΛ al pler cop, item sed φωνην post εκ τ. οχλ. posito κ 1. p^{er} al .. D e γυν. τις επαρ. φων., it^{pl}er vg extollens vocem (a levata voce) quaed. mulier (: : omnia ad commendandam lectionem a nobis receptam faciunt) | μαστοι. . . DG al mu (3 ap Wist, 3 ap Scriv) μασθοι

28. αιτος δε .. c και αιτ., D ο δε, a qui | μενουγγε (μενοῦγγε : sic antiquiss ut KMΓA ac pler edd, non μὲν οὖν γε) c. B**CDEGHKMSUVXΓA al pler .. ΔB*LA al pauc μενουρ | φυλασσ. (Gb) c. ABCDLA al fere⁶⁶ it am for (al) syrP al Mcion^{ort} Aug .. ε add αυτον c. EGHKMSUVXΓA al longe pl vged et^{mas} aliq al Lcif (: : cf ad 8, 21.)

29. γενεα sec c. ABDLX al fere²⁰ it vg (et. 180^{las}) cop syrcu etP c.^a arm al Amphil (post πονηρα εστιν textum Mt¹ affert) Amb .. ε om c. CEH HKMSUVXΓA al longe pl syrsch al | ζητες c. ΔBL al plus¹² .. ε (Ln) επιζητες (: : ut Mt; cf et. Mt 16, 4 c. pp.) c. CDEGHKMSUVXΓA etc (Eriph de Mcione : περιέκοπται τὸ περὶ ἰωνᾶ τ. προφ. εἶχε γάρ Ἡ γενεὰ αὕτη, [ita bis, sed postea σημεῖον αὐτῆ, καὶ] σημ. οὐ δοθ. αὐτῇ. οὐκ εἶχε δὲ περὶ Νινευῆ καὶ βασιλεωςης νότου κ. Σαλομῶνος.) | ἰωνα (Gb) c. BDL it^{pl}er am fu for em iac mt per san (al) cop syr^{br} (syrcu om ει μη το ση. ω. ut Mcion^{er}iph) arm sax Bed .. ε add του προφητου (: : E Mt ubi lectio non fluct) c. ACEGHKMSUVXΓA al ut vdr omni f q vged ay^{sch} etP al

30. ιωνας .. BA c^{er} al aliq praem δ | τοις νινευτ. (ita et. ABCDEHKLMSUVXΓA etc non -εν., D νινευταῖς) σημ. c. BCLX 33. al aliq .. ε (Ln) σημ. τ. εν. c. ADEGHKMSUVXΓA al pler it vg al mu | τη γεν. ταυτη (pro his i in corde terrae) .. D a ff² add και καθως ιωνας εν τη κοιλια του κητους εγενετο τρις ημερας και τρεις νυκτας (εφ. ημ. κ. εφ. σ. om ff²), οιτως (a e add εν) και ο υιος του ανθρωπου εν τη γη (ff² in

μετὰ τῶν ἀνδρῶν τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινεῖ αὐτούς· ὅτι
 ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκούσαι τὴν σοφίαν Σολομῶνος,
 καὶ ἰδοὺ πλείων Σολομῶνος ὤδε. 32 ἄνδρες Νινευὴ ἀναστήσονται * Ιου 3, 5.
 ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινούσιν αὐτήν· ὅτι
 μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ, καὶ ἰδοὺ πλείων Ἰωνᾶ ὤδε.
 33 (133.2) Οὐδεὶς δὲ λύγρος ἄψας εἰς κρήπτην τίθεισιν οὐδὲ ὑπὸ τὸν ^{15. 16.} _{11 5, 15.}
 μῶδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυγρίαν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι τὸ φέγγος βλέ- _{Mc 4, 21.}
 πωσιν. 34 (134.5) ὁ λύγρος τοῦ σώματος ἐστὶν ὁ ὀφθαλμὸς σου. _{11 6, 22.}
 ὅταν ὁ ὀφθαλμὸς σου ἀπλοῦς ᾖ, καὶ ὅλον τὸ σῶμά σου φαιενόν
 ἐστὶν· ἐπὰν δὲ ποτηρὸς ᾖ, καὶ τὸ σῶμά σου σκοτεινόν. 35 σκόπει
 ὄν μὴ τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ἐστίν. 36 εἰ ὄν τὸ σῶμά σου ὅλον

corde terrae, e in cor terrae), quae eadem e in locum versus 30. sub-
stituta habet. (: e Mt)

31. Ε*ΧΓΑ al βασιλευσσα | εν τη κρισει .. D ff² om | των ανδρων .. c al⁴
 syr^{cu} aeth persP om (: ut Mt) | την σοφιαν .. x της σοφιας | σολο-
 μωρος (Gb Sz) c. ABDEFGHMSVXΔΔ al pl (MVA al σολόμωρος;) .. ε σολο-
 μωρος c. CKLUG al mu | πλειων .. D πλειον
32. νινευη (ς -ει⁴) c. Ε*ΗΚΣΒΑ al pm syr^{cu} syrp txt cop (-ειη κ*ΗΣΒΑ al
 mu, κ al -ει) .. ABCΕ**GLMUXΓΑ al³⁰ fere it vg syr^{sch} syrp mg νινευι-
 ται (GUA al pl -ται, M al -ιται, Ε**Γ al -ηται, BL -ιται): ita Gb' Sz
 Ln 49. :: at sic Mt lectione non fluct | MU al pauc μετ. των ανδρων
 της γε. ταυτ. | D om totum versum
33. δε .. CDUG al¹⁰ itpm vg cop^{ptr} syr^{cu} ε^{sch} om | κρηπτην (et. 5° 1624.
 Gb Sz) c. unc omn et min pl (κρήπτην hoc acc. r al; cdd pl -πτήν:
 ita 5 Ln 49.) .. 5 (item 5° 1633. al) κρηπτον c. 1. 28. al non ita mu cat
 Thphcod | ουδε (al fere¹⁵ η, 90. και, 251. om) υπ. τ. μωδιον .. Lr al⁶
 arm om | αλλ (ita 5 Gb Sz) c. unc et min pler .. 5° (Wtst etc) αλλα
 c. D al non ita mu | το φεγγ. c. ABEGHKLMΣVYΓΔΔ al longe pl .. CDX
 al plus³⁰ Thph το φως (x al mu post βλεπ. pon): ita Ln :: ex 8, 16.
34. του σωματος .. D itpl^{er} (non i q) vg cop syr^{sch} al Hier add σου|σου
 pr (Gb†) c. ABCDM al pauc it vg cop syr^{sch} etP al .. 5 om c. EGHKLS
 UVXΓΔΔ etc (: in Mt deest nec add nisi pauc; ab isto σου ortum etiam
 est alterum post σωματος) | οταν (Gb') c. BDLA 435. (al?) It vg cop
 al .. 5 add οιν (: ut Mt lectione non fluct) c. ACEGHKMSVYXΓΑ al pler
 syromn al | η .. D b e q al ante ο οφθ. | και ολον (D παν, al pauc om)
 .. CDΓ al fere³⁰ it vg al om και (Ln :: ut Mt) | εστιν .. KLMX 1. 13. 28.
33. al plus²⁰ italiq vg al εσαι (: ut Mt) | επαν (D al aliq οταν) δε .. x
 a syr^{cu} add ο οφθαλμος σου|και .. x 1. al⁴ cop syr^{cu} Hier (cop Hier
 om και) add ολον | σκοτεινον .. KMUX al fere³⁰ it vg al mu (syrP c.*)
 add εσαι (: ut Mt), item D al mu εστιν (D* εστιν ante σκοτ.)
35. Versum totum om 57. 239. 453. (Gb⁴) | σκοπει etc .. D a b e ff² i
 syr^{cu} Aug ει ονν το φως το εν σοι σκοτος, το σκοτο; ποσον (: e Mt),
 omisso v. sq
36. D a b e ff² i syr^{cu} Aug om (vide ante) versum (Gb⁰) | μη (x praem
 Tischendorf. N. T. Edit. 7.

φωτεινόν, μὴ ἔχον μέρος τι σκοτεινόν, ἔσται φωτεινόν ὅλον ὡς ὅταν ὁ λύχνος τῆ ἀστραπῆ φωτίῃ σε.

37^(135.5) Ἐν δὲ τῷ λαλήσαι ἐρωτᾷ αὐτὸν Φαρισαῖος ὅπως ἀριστήσῃ παρ' αὐτῷ· εἰσελθὼν δὲ ἀνέπεσεν. 38 ὁ δὲ Φαρισαῖος ἰδὼν ἐθαύμασεν ὅτι οὐ πρῶτον ἐβαπτίσθη πρὸ τοῦ ἀρίστου.

Μτ 23, 25. 39 εἶπεν δὲ ὁ κύριος πρὸς αὐτόν Νῦν ὑμεῖς οἱ Φαρισαῖοι τὸ ἐξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τοῦ πίνακος καθαρίζετε, τὸ δὲ ἔσωθεν ὑμῶν γέμει ἀρπαγῆς καὶ πονηρίας. 40 ἄφρονες, οὐχ ὁ ποιήσας τὸ ἐξωθεν καὶ τὸ ἔσωθεν ἐποίεισεν; 41 πλὴν τὰ ἐνόντα δότε ἑλεημοσύ-

Μτ 23, 26. 39η, καὶ ἰδοὺ πάντα καθαρὰ ὑμῖν ἐστίν. 42^(136.5) ἀλλὰ οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαῖοις, ὅτι ἀποδεματοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ πῆγανον καὶ πᾶν λάχανον, καὶ παρῖρχεσθε τὴν κρίσιν καὶ τὴν ἀγάπην

30, 42. Μτ 23, 6. τῷ θεοῦ· ταῦτα ἴδει ποιῆσαι κακῆϊνα μὴ παρῖραι. 43^(137.3) οὐαὶ

εἰ [ῆ?] ἔχον (GHMKΓA al mu -χων) μερ. τι (μερ. τι c. ABCKX al²⁰ fere f al; ε τι μερ. c. EGHUVZAA al pl c vg al; CLG om τι) σκοτ. . . 73. om | τῆ ἀστραπῆ . . v praem εν | φωτιζῆ . . EXΓ al aliq -ζει | σε . . x om. Totum versum q sic habet: si ergo corpus (uam lucernam non habens lucidam obscurus est· quanto magis cum lucerna luceat inluminat te. Similiter (corrupte) f ad v. 36. add: si enim corpus quod in te est lucernam non habuerit lucentem tibi tenebrosa est· quanto magis autem lucerna tua fulgens lucebit tibi.

37. εν δε τω λαλ. (A add αυτον, item b cop: ita Ln, 1. al plus¹⁵ f i add αυτον ταυτα, it^{allq} ταυτα) ερωτα (c. ABM al⁵ ac plur e [petū]; ε ηρωτα c. EGHKLSUVXΓAA al pler it^{pl}er vg) α. φαρισ. (ita c. BL 1. 13. 69. 118. 131. 157.; ε Ln φαρ. τις c. ACEGHKLSUVΓAA etc; x 130.στ et^{lat} it^{allq} vg τις φαρ.) οπως . . D syr^{cu} sax εδεθη δε (syr^{cu} και εδ.) αυτου τις φαρ. ενα | παρ αυτω . . D a ff² q μετ αυτου

38. ιδων εθαυμασεν οτι . . D 251. it (exc f) vg (et. 130^{lat}) syr^{cu} Ang (item Tert libere) ηρξατο διακρινομενος εν αυτω λεγειν δια τι (251. οτι)

39. ο κυριος . . U al aliq vn aliq ο ω | ος φαρισαιοι . . D b add υποκριται: το δε . . U yscr τα δε

40. ουχ ο . . AB² οικ ο | το εξωθ. κ. το εσωθ. (et. Cyr Mcion^{tert} Ang) . . CD al⁷ a c e sax Tit Cyp² το εσωθ. κ. το εξωθ.

41. τα ενοντα (L οντα) . . b d q quae sunt, it^{pl} vg quod superest, f ex his quae habetis, Mcion^{tert} quae habetis . . e Cyp Amb al om | παντα . . LXΓ 13. 35. 69. 346. yscr al aliq παντα | εστιν (et. Bas² Cyp² al) . . DXΓ al plus¹⁵ a al Bas² cdd² Mcion^{tert} εσται (D al ante υμων)

42. αλλα c. DGHUVZAA al pm . . ε (Ln) αλλ c. ABCKM al pm | παν . . v²² το | A παρερχετε | κρισιν . . Mcion^{epiph} (diserte) et^{tert} κλησιν | του θεου . . B² om | ταυτα (CKLMX al plus²⁰ it^{allq} [sed e f q enim] vg syr^{cu} et^{sch} syr^p c.² cop² al add δε, hinc Gb† Ln [δε] :: at eat e Mt) εδει (A a δε) ποιησαι (A 362. ποιειν) κακεινα (AA κακεινω sic) ηη

ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι ἀγαπᾶτε τὴν πρωτοκαθεδρίαν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ τοὺς ἀσπασμούς ἐν ταῖς ἀγοραῖς. 44 ^(138.5) οὐαὶ ^{Μτ 23, 27.} ὑμῖν, ὅτι ἐστὲ ὡς τὰ μνημεῖα τὰ ἀθλήα, καὶ οἱ ἄνθρωποι περιπατοῦντες ἐπάνω οὐκ οἶδασιν. 45 ^(139.5) Ἀποκριθεὶς δὲ τις τῶν νομικῶν λέγει ἀντῷ Λιδάσκαλε, ταῦτα λέγων καὶ ἡμᾶς ὑβρίζεις. 46 ὁ δὲ εἶπεν Καὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς οὐαὶ, ὅτι φορτίζετε τοὺς ἀνθρώπους φορτία δυσβάστακτα, καὶ αὐτοὶ ἐνὶ τῶν δακτύλων ὑμῶν οὐ προσψάυετε τοῖς φορτίοις. 47 ^(140.5) οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι οἰκοδομεῖτε ^{Μτ 23, 29 - 31.} τὰ μνημεῖα τῶν προφητῶν, οἱ δὲ πατέρες ὑμῶν ἀπέκτειναν αὐτούς. 48 ἄρα μάρτυρες ἐστε καὶ συνευδοκεῖτε τοῖς ἔργοις τῶν πατέρων ὑμῶν, ὅτι αὐτοὶ μὲν ἀπέκτειναν αὐτούς, ὑμεῖς δὲ οἰκοδομεῖτε. 49 ^(141.5) διὰ τοῦτο καὶ ἡ σοφία τοῦ Θεοῦ εἶπεν Ἀποστελῶ εἰς ^{Μτ 23, 34 - 36.} αὐτούς προφήτας καὶ ἀποστόλους, καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκτηνεύσιν καὶ

παρενοῖαι (c. v²L 13. 346., y^{scr} 57. αφειναι, Δ παφαμειναι, ς αφειναι
c. v²*CKEΓHKMSYVXΓAΛ al pler :: cf ad Mt) .. d b om

43. τοῖς φαρισαίοις .. d it^{pl}er syrcu φαρισαιοι (syrcu praem γραμματεῖς
καὶ) | κ. τοις (Δ om) ασπ. εν τ. αγορ. .. cp 13. 64. 66. mg 69. 124. 346.
b q add (124. 346. praem) καὶ τας (d om) πρωτοκλισιας (13. 69. 124.
346. την -σιαν) εν τοις δειπνοις, hinc Ln [κ. τ. πφ. ε. τ. δ.] :: e Mt

44. ου. υμιν (Gb) c. vcl al⁹ a c e ff² g¹⁻² l vg syrcu cop arm Aug .. ς
et Ln [] add γραμματεῖς καὶ φαρισαιοι υποκριται (d i Lcif om) c. ΔD
EΓHKMSYVXΓAΛ al pler b f i q em syrc^{sch} etP al Cyr Lcif :: e Mt | ως τας
μνημεια (Δ 262. μνηματα) τα .. d it^{pl}er Lcif μνημεια | περιπατουντες
(d post επανω) c. (Gb²) ΔΒDEΓHKMSYVXΓAΛ al pl Thph .. ς praem oi
c. CLM al pm

46. καὶ υμιν .. x add λεγω | τ. νο. οναι .. d ου. τ. νο. (syrcu οναι, οι
νομικοι) | δυσβαστ. .. cx al plus¹⁰ syrp mg praem βαρεια καὶ (: e Mt)
| αυτοι .. b add ημεις | ενι (c 1. 209. επι) των δακτ. .. x al aliq τω
δακτυλω, item g ενι τω δακτυλω | Δ προσψαισετε | τοις φορτιοις (a
syrcu ea) .. d b q om

47. οι δε .. c Mcioneriph καὶ οι (a nam; syrcu et^{sch} al quos)

48. μαρτυρες εστε c. vL Or .. ς (Ln) μαρτυρειτε (: ut Mt lectione non
flect) c. ΔCDEΓHKMSYVXΓAΛ al ut vdr om (item it vg al) Chr | καὶ
συνειδοκετε .. d e μη συνευδοκειν (non placere vobis e), item a b q
Lcif non consentientes | οικοδομετε (e gloriatiūni) c. vDL a b e i l .. ς
(Gb⁹⁰) add, item Ln [], αιτων τα μνημεια c. ΔCEΓHKMSYVXΓAΛ etc;
item 1. 131. 157. 209. c^{scr} Chr Lcif τοις ταφους (c^{scr} τα μνημεια,
Chr τα μνηματα) αιτων, item 13. 69. 124. 346. τ. ταφ. αυτ. (13.
αυτ. τ. ταφ.?) ante οικοδ. Loco verborum οτι αυτοι usq finem ver-
ba syrcu καὶ ημεις εστε οι υιοι των φονεων αιτων (: ad Mt accom-
modatum)

49. καὶ (Δ cop^{petr} om) η σοφ. τ. θ. επ. .. d b Lcif om | αποστελω (x -στέ-
λω) .. d b q Lcif -στέλλω | καὶ εξ .. ΔΚΥ al¹⁰ d om καὶ | CLX al¹² Thph

ἐκδιώξουσιν, 50 ἵνα ἐκζητηθῇ τὸ αἷμα πάντων τῶν προφητῶν τὸ ἐκχυννόμενον ἀπὸ καταβολῆς κόσμου ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης,

* Gen 4, 8.
* 2 Chr 24, 21.

51 ἀπὸ αἵματος Ἄβελ ἕως αἵματος Ζαχαρίου τοῦ ἀπολομένου μεταξὺ τοῦ θυσιαστηρίου καὶ τοῦ οἴκου· καὶ λέγω ὑμῖν, ἐκζητηθήσεται ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης. 52 (142.5) οὐαὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς, ὅτι ἴρατε τὴν κλεῖδα τῆς γνώσεως· αὐτοὶ οὐκ εἰσέλθατε καὶ τοὺς εἰσρχομένους ἐκωλύσατε.

Mt 23, 13.

53 (143.10) Κάκειθεν ἐξελεύσεται ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ αἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι δεινῶς ἐνέχουσιν καὶ ἀποστοματίζουσιν αὐτὸν περὶ πλειόνων, 54 ἐνεδρεύοντες αὐτόν, θηρεύσαι τι ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ.

διωξουσιν (: cf Mt). Ceterum Meion teste Eriph (item Tert e sil) om 49—51.

50. ἐκζητηθῇ .. L al⁵ syrp m⁸ ar⁹ εκζητηθῇ | το αἷμα παντων (258. 2. pe vgedd aliq om, Δ om των sq) .. Lcif sanguis omnis | εκχυννομενον c. AC DEGLUA al .. ε εκχυννομ. c. HKMS?VXΓA al pl .. B 33. 69. εκκεχυνμεινον | απο sec .. D a b c e i l q (e om απ. τ. γε. ταντ.) syrc^a Lcif εως (Schu „haud inepte“), d^{scr} μεχρη

51. απο (Gb') c. BODLX 1. 33. (al aliq vdr) .. ε add του c. ΔΕΟΗΚΜΒΥ VΓΔA al pler (: e Mt) | αβελ .. KM al³⁰ fere c e i em syrp m⁸ al add του δικαιοι (: e Mt) | εως c. BDLX 1. 33. (al?) .. ε add του c. o iisque qui ante (: rursus e Mt) | ζαχαριοι .. D al² cop² syrc^a ar⁹ add ιου βαραχιοι (: e Mt) | του απολ. μεταξυ .. D a or εφορευσαν ανα μεσον | οικου .. D al aliq γαου (d templi, item e; sed it^{pl}er vg aedem)

52. ηρατε (et. Or² Cyr Amb Aug al) .. D 157. a b c e q εκριψατε (b e q absconditis [b obsc.]), aeth ηρατε και εκριψ. | κλειδα .. D κλειν | αυτοι .. D al⁵ a b c e i l q Amb και αυτοι, M al⁶ αυτ. γαρ | εισηλθατε (Gb') c. ABC* (*latet) DE* HLMΓA al mu .. ε εισηλθατε (Δ επηλθ.) c. E* OKET VXA al pm | εστιρχομ. .. D εισπορευομενοις | εκωλυσατε .. G εκωλυετε, c Hier prohibetis

53. κακειθ. εξελθ. αυτ. c. BCL 33. cop syrp m⁸ (sed pergit elere ταυτα πρ. αυτους ενωπ. παντ. του λαου, και κατησχυνθησαν· και ηρξ.) .. 69. και (Gb'') .. ε (Ln) λεγοντος δε αυτου (al⁴ om, 48.ον του ιω) ταυτα (18. add παυτα, al aliq post αυτους vel post δε pon) προς αυτους (DX 157. it syrc^a add ενωπιων παντος του λαου [x oχλ.], item 254. arm insuper additis κατησχυνθησαν και) | οι γραμμ. κ. οι φαρ. (243. om οι γρ. και : Gb⁶) .. D it^{pm} vg οι φαρ. κ. οι νομικοι, item 1. al i syrp m⁸ οι νομ. κ. οι φαρ. | ενεχειν (1. al⁶ add αυτω) .. c επεχειν, H al plus²⁰ συνεχειν, al pauc ανεχ. vel ελεγχ., DS al⁶ εχειν (121. add αυτω) .. a b c e i q habere (a praem se) praecedente male vel grauius, l grauius ferre, f contristari, vg grau. iniuriere | αποστοματιζ. (LBN* a al⁶ αποστομιζ., al² επιστομιζ.) αυτον .. D 69. συνβαλλειν (69. συμβ.) αυτω, b d i l q committere cum illo (d illi), c e conferre illi (c cum eo), a comminare illi, f altercari cum illo, vg os eius opprimere

XII.

1 Ἐν οἷς ἐπισυναχθεῖσάν τῶν μυριάδων τοῦ ὄχλου, ὥστε κατα-^{Mc 16, a.}
 πτεῖν ἀλλήλους, ἤρξατο λέγειν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ πρώτον
 (144.²) Προσέχετε ἑαυτοῖς ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων, ἣτις
 ἐστὶν ὑπόκρισις. 2 (145.⁵) οὐδὲν δὲ συγκεκαλυμμένον ἐστὶν ὃ οὐκ ἀπο-^{2, 17.}
 κλυφθήσεται, καὶ κρυπτόν ὃ οὐ γνωσθήσεται. 3 ἀνθ' ὧν ὅσα ^{Mc 4, 22.}
 ἐν τῇ σκοτίᾳ εἶπατε, ἐν τῷ φωτὶ ἀκουσθήσεται, καὶ ὃ πρὸς τὸ οὐδ'
 ἐλάλησατε ἐν τοῖς ταμείοις, κηρυχθήσεται ἐπὶ τῶν δωματίων.
 4 Λέγω δὲ ὑμῖν τοῖς φίλοις μου, μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτε-^{Mc 10, 28-31.}
 νόντων τὸ σῶμα καὶ μετὰ ταῦτα μὴ ἐχόντων περισσύτερόν τι ποιῆ-

54. ενεδφ. αυτων (al⁶ αυτοι, γ αυτωρ, x 130.στ om) .. d 17. al² a b c e i
 l q syrc^a arm om (Gb⁰⁰), sed 17. al³ una cum περ. πλειον. | θημενσαι
 (Gb⁷: c. BL 1. 118. 131. 209. 239. cop; ε praem και ζητουντες c. su?
 al mu vg al, item ACDEGHEKMNΧΓΔΔ etc ζητουντες: ita Gb Sz Ln)
 (243. Thphcomn θηρασαι τι, κ al aliq τι θημεν., al² om τι) εκ τ.
 στροι. αυτου .. d αφορημν τινα λαβειν αυτου, item occasiōnem ali-
 quam invenire de illo (c e) vel similiter a b c e i l q .. haec omnia Gb⁰
 | εκ τ. στ. αυτ. absq additamento c. BL cop aeth^{utr} .. ε (sed Gb⁰⁰)
 Ln add ινα κατηγορησωσιν (ΑΧΔ -σουσιν, d ειρωσων κατηγορησαι) αι-
 του (f ut occasiōnem invenirent accusare eum) c. ACDEGHEKMSUNΧΓΔΔ al
 ut vdr om vν pler (: : cf Mt 12, 10. Mc 3, 2.)

XII. 1. εν οἷς usq οχλου .. d πολλων δε οχλων συνπεριχορτων κυκλωι,
 item itpler vg multis autem turbis circumstantibus (vel similiter), syrp mg
 multis autem myriadibus congregatis in circuitu | καταπατ. αλλ. (it vg
 se invicem conculcar.) .. d αλλ. συνπιρειν (alterutros suffocarent d) | ηρ-
 ξατο .. Λ 69. add δε | αυτου .. d a i q om | πρωτον c. antecedentib
 conl. (ut et. ε Gb Sz Ln) ACDEHK al pl (14 ap. sol. Mtthaeium) syrp
 etc .. ε⁶ (et. Wtst Mtth etc) c. sqq: ita GLA al mu f i q syrc^a et^{sch}
 Cyr Lcif etc .. BMΓ al (item vν mu) nec ante nec post πρωτ. distingu
 .. b l vg (et. 130.1st) om | εαυτοις (z al pauc αυτοις) .. 253. 435.
 Eriph⁰⁰⁰ om | των φαρ. .. BL e post υποκρ. pon
 2. δε .. d a syrc^a syrp mg al γαρ (: : ut Mt) .. 13. 69. al aliq em al om
 | συγκεκ. (pc^{***} al συνκ.) εστιν .. c⁶ cop εστιν κεκαλυμμ. (: : ut Mt) |
 ουκ αποκαλ. .. d ου φανερωθησεται (d revelabitur) item Meion^{tert} non
 patefiet
 3. εν τη (Δ om) σκοτια (DE^{*}Χ al -τια) | ταμειοις .. ΛΓ al -μιοις, κ al
 plus¹⁰ -μιοις
 4. μου .. x a om | γ al οἷς | μη φοβ. etc : Or τὸ Μὴ φοβ. ἀπὸ τῶν
 ἀποκτειν. τὸ σῶμα αὐταῖς λέξιαι ὑπὸ Ματθ. κ. Λουκ. εἰρημνον. |
 ἀποκτενοντ. c. AEBKLUVΓΔ al plus²², item (Gb Sz) DGHX al plus⁶⁰
 ἀποκτενοντ. .. ε ἀποκτενοντ. c. β al mu (item in Or² Eriph al edi-
 tum), M ἀποκτανοντ., Or¹ ἀποκτενοντ. | και μετ. τ. μη εχουτ. .. D

σαι. 5 ὑποδείξω δὲ ὑμῖν τίνα φοβήθητε· φοβήθητε τὸν μετὰ τὸ ἀποκτείναι ἔχοντα ἐξουσίαν ἐμβαλεῖν εἰς τὴν γέενναν. καὶ λέγω ὑμῖν, τοῦτον φοβήθητε. 6 οὐχὶ πάντε στρονθία πωλοῦνται ἀσασρίων δίο; καὶ ἐν ἑξ αὐτῶν οὐκ ἔστιν ἐπιλελυσμένοι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. 7 ἀλλὰ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς ὑμῶν πᾶσαι ἰσθίμαται. μὴ φοβείσθε· πολλῶν στρονθίων διαφέρετε. 8 λέγω δὲ ὑμῖν, πᾶς ὅς ἂν ὁμολογήσῃ ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁμολογήσει ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ· 9 (141.2) ὁ δὲ ἀρρησάμενός με ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων ἀπαρηθίσηται ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ. 10 (141.2) καὶ πᾶς ὅς ἔρει λόγον εἰς τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἀρεθίσηται αὐτῷ· τῷ δὲ

Mt 12, 22.
Mc 9, 20.

την δε ψυχην μη δυναμενων αποκτειναι μηδε εχοντων, item 157. omisais μηδε εχ. περ. τε ποσ. (: : e Mt) | περισσοτερ. e. BEGHLSUVX ΓΑΔ al pl (LX al post τα, 1. al post ταυτ. pon) Or⁴ al .. ADEK al fere³⁰ περισσον (Gb' Ln). Cf ad Mc 15, 14.

5. φοβήθητε .. D al⁷ a syr^{sch} pers^p om | εχοντ. εξουσ. (Gb') c. ADEK LXK al fere³⁰ it vg cop syr^{cu} etw al Or³ Meion^{epiph} .. ε. εξ. εχ. c. EGH MEUVΓΑΔ etc (et. Meion^{tert}) | ἐμβαλεω (D al pauc Meion^{epiph} Thdotallud βαλεω) e. την (DE Iustallud Thdtallud Or Meion^{epiph} om) γε. (D Thdotallud e. γε. ante βαλ. item Iustallud ante εμβ.)

6. Epiph de Meione: οὐκ εἶχε δὲ Οὐχὶ πάντε usq ἐνώπ. τ. θε., nec Tert ex eo affert vv. 5 et 6. | πωλοῦνται c. B 13. 69. 346. Epiph .. ε (Ln) πωλεται (A al mu -τε) c. ADEGHELMRSUVXΓΑΔ al pler Or Cyr (: : ut Mt uno D discedente)

7. ας τρχ. τ. κεφ. νμ. πασ. ηρθμ. (et. Cyr) .. D ας τρ. νμων πασαι τ. κεφ. ηρθμημεναι εισιν (ηρ. εωσ. et. al aliq Clem¹ : : e Mt) | μη c. BLR 157. a b ff² i l cop sah Amb .. ε (item Ln []) add ουτ (: : ut Mt) c. ADEGHEKMSUVXΓΑΔ etc (et. Or) | φοβείσθε (KX al -ησθε) .. D al Or φοβήθητε; πολλων (al⁷ a πολλω, D syr^{cu} et^{sch} al mu add γαρ) στρονθιων (Ld al -θειων) διαφερ. (DFGKM al plus⁹⁰ a e vg al mu add ημεκ : : e Mt)

8. νμιν .. D add οτι | αν .. F al pauc Clem εαν | ομολογηση c. BEGHK LMQUVXHA al pl (it vg confessus fuerit) Or Bas .. ADEGA al mu -γησει (: : cf Mt) | ομολογησει .. FGHMVΛ al mu -γηση | εν αυτω .. H 157. om | των αγγελων .. 259. om. Epiph de Meione: ἀρτι τοῦ Ὁμολογήσει (Meion^{tert} confitebor : ut in Mt) ἐνώπ. τῶν ἀγγ. τ. θεοῦ, ἐνώπ. τοῦ θεοῦ λέγει (et. Meion^{tert} coram deo, item v. 9.) : : ut Mt

9. ενωπ. pr c. BEGHLMRSUVXΓΑΔ al pler Clem Or Bas al .. ADEK al plus¹⁵ ἔμπροσθεν (D ενπρ. ut solet) : ita Ln : : e Mt | ἀπαρηθίσηται (D h^{scr} αρν.) .. X ἀπαρηθωμαι καγω αυτον, item b (: : cf Mt) | ενωπ. sec .. D al pauc Clem ἔμπροσθεν (D ut ante)

10. ος .. D al pauc add αν | ερει .. it^{pl} dixerit, b f q vg dixit | τω δε (A κας ο, 262. και τω) ε. τ. αγ. (X 2.P^o om) πν. (69. 124. al aliq τε πν.

εἰς τὸ ἅγιον πνεῦμα βλασφημίσαντι οὐκ ἀφεθήσεται. 11 ^(148.2) ὅταν δὲ φέρωσιν ὑμᾶς ἐπὶ τὰς συναγωγὰς καὶ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας, μὴ μεριμνᾶτε πῶς ἢ τί ἀπολογίσησθε ἢ τί εἰπήτε· 12 τὸ γὰρ ἅγιον πνεῦμα διδάξει ὑμᾶς ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἃ δεῖ εἰπεῖν.

11 a.
Mt 10, 19 a.
Mc 13, 11.

13 ^(149.10) Εἶπεν δὲ τις αὐτῷ ἐκ τοῦ ὄχλου Λιδάσκαλε, εἰπὲ τῷ ἀδελφῷ μου μερίσασθαι μετ' ἐμοῦ τὴν κληρονομίαν. 14 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ Ἄνθρωπε, τίς με κατέστησεν δικαστὴν ἢ μεριστὴν ἐφ' ὑμᾶς; 15 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς Ὁρατε καὶ φυλάσσεσθε ἀπὸ πάσης πλεονεξίας, ὅτι οὐκ ἐν τῷ περισσεύειν τινὶ ἢ ζωῇ αὐτοῦ ἐστὶν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ. 16 Εἶπεν δὲ παραβολῆν πρὸς αὐτούς λέγων Ἄνθρώπου τινὸς πλουσίου εὐφόρησεν ἡ χώρα. 17 καὶ διε-

το αγ.) βλασφ. (69. om, al pauc a e syr^{cu} cop al Epiph [-μουντι] Lcif ante εἰς το, c e ff² i q Mcion^{tert} Amb qui dixerūt :: ut Mt) . . d εἰς δε το πν. το αγ. (omisso βλασφ. : Gb^o) | ἀφεθήσεται . . ga al pauc Epiph⁴⁶⁴ (it^{pl} Mcion^{tert} Aug) add αἰτω, item d c e (item Lcif Hier) αὐτω οὔτε ἐν τῷ αἰωνί τούτῳ οὔτε ἐν τῷ μέλλοντι (: e Mt)

11. φέρωσιν (ducunt b q) c. d b q (syr^{cu}?) Clem Or Cyr^{hr} . . BLX al⁹ f ff² i vg cop Lcif ἐσφειρωσιν (in^{ducunt}, Schu „bene“), ε Ln προσφειρωσιν (B³A al aliq -ρωσιν) c. AEFGEHKMQRSUVΓΔΔ etc (a d adduc., c perduc.) | εἰς (et. Or Cyr^{hr}) . . DE al¹¹ Clem εἰς (it^{pl} vg Lcif ἐν συναγωγᾷ [-σίᾳ], a e ad syn.) | μεριμνᾶτε (DE^r Clem προμεριμν.) c. A(D)EFGEHKMSUVΓΔΔ al pler (Clem) . . BLQEX al¹² Or Cyr^{hr} μεριμνησητε (: ita Mt lectione non fluct) | πῶς ἢ τί c. ABEFGHKLMSUVVΓΔΔ al fere omn f vg cop (sed cor^{pe} om η τ εἰπ., item cor^{de} η τ απολ.) syr^p al mu Lcif (om η τ εἰπ.) . . d 157. it^{pl}er syr^{cu} et^{sch} pers^p (sah τ εἰπ. πῶς απολ.) Clem Or Cyr^{hr} Amb om η τ (49. :: at omissis istis oratio elegantior vdbatur. Ex Mt non apte adsumptum dici potest.) | η τ εἰπ. . . al pauc (Lcif cop¹ vide ante) om (x^{scr} om απολ. η τ)
12. διδάξει . . AL al -ξη | ε. α. τ. ωρ. (et. Clem Cyr^{hr}) . . 33. Or om
13. αὐτω ἐκ τ. οχλ. c. ADEGHEKMSUVVXΓΔΔ al pler vg (it^{pl} αἰτω τις ἐκ etc) . . BFLQ 33. ε. τ. οχλ. αὐτ. | εἰπε . . d -πων
14. δικαστ. (c. AEFGEHKMQRSUVVXΓΔΔ al pler; BDL 1. 13. 33. al³ sah 239. schol κριτην : Ln 49. :: at dik. nusquam nisi Act 7, 27. 35.) η μεριστ. (d 28. 33. a e syr^{cu} Mcion^{tert} om; Aug om dik. η, c^{scr} μερ. η ante dik. pon) . . 157. αρχοντα και δικ., 69. κριτ. η δικ.
15. φυλάσσεσθε . . (G?)H 157. -ξασθε | πασης (Gb^o) c. ABDKLMQRUX al plus³⁶ it vg al pler Clem Bas al mu . . ε της c. EFGHSVΓΔΔ al pl | η ζωη αὐτου c. ABFKLQRT⁸UXΔΔ al pl Clem Cyr al . . EGHMSVΓ al plus³⁰ Antioch η ζ. αὐτω . . d syr^{cu} et^{sch} al om αὐτ. | εστιν . . d c ante η ζω., κ al post ονκ, 28. post υπαρχ. αὐτ., 157. ε^{scr} al aliq om | αὐτω c. BDFQRT⁸ al³⁰ fere Bas Tit Cyr al . . ε αὐτου c. AEGHEKLSUVVXΓΔΔ al pl
16. δε . . x οιν | παρ. παρ. αὐτ. . . d sah πυ. αὐτ. παρ. | ευφορ. c. BEFHMQS²T⁸VVXΔΔ al pl Bas^{odd} . . ADGKLEA al mu Bas^{ed} ηυφορ. (Ln 49. :: cf Mt 3, 17. 12, 18. 17, 5. Lc 3, 22 etc)

λογιζέτο ἐν ἑαυτῷ λέγων Τί ποιήσω, ὅτι οὐκ ἔχω πῶς συνάξω τοὺς καρπούς μου; 18 καὶ εἶπεν Τοῦτο ποιήσω· καθελῶ μου τὰς ἀποθήκας καὶ μείζονας οἰκοδομήσω, καὶ συνάξω ἐκεῖ πάντα τὰ γενήματα μου καὶ τὰ ἀγαθὰ μου, 19 καὶ ἐρῶ τῇ ψυχῇ μου Ὑψηλὴ, ἔχεις πολλὰ ἀγαθὰ κείμενα εἰς ἔτη πολλά· ἀναπαύου, φάγε, πίε, ἐνφραΐσου. 20 εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ θεὸς Ἄφρων, ταύτη τῇ νυκτὶ τῆν ψυχὴν σου ἀπαιτοῦσιν ἀπὸ σοῦ· ἃ δὲ ἠτοίμασας, τίνι ἔσται; 21 οὕτως ὁ θησαυρίζων ἑαυτῷ καὶ μὴ εἰς θεὸν πλουτῶν.

22^(150.5) Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ Διὰ τοῦτο ὑμῖν λέγω, μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ τί φάγητε, μηδὲ τῷ σώματι τί ἐνδύ-

22-31
Mt 6, 25-33.

17. *εν εαυτω* .. BL* *εν αυτω* | *συναξω* .. A 13. 69. 131. 346. -*ξασ*
18. *μειζον. οικοδ.* (it^{pl} vg Amb *maiora faciam* [m q add ea], f mai. *aedificabo*) .. D e *ποιησω αιτας μειζον.* | κ. *σιν.* *εκει* .. D 157. it vg Amb *κακει* (157. και εκ.) *σιν.* | *τα γενημ.* (ς Gb Sa) c. ADEFGHMQ(S?)UVΓAA al longe pl (15 ap. sol. Scriv, 19 ap. Mtthae.); item *ςο τ. γενημ.* c. κ al .. BLT^sx al¹⁰ cop sah syr^{sch} arm *τον σιτον* (sl *τα σιτα*) | *μου* sec .. T^s 131. 157. om | *και τα* (T^s om) *αγ. μου* (et. f al? vg etc) .. D al⁴ a b c e ff² i l q syr^{cu} Amb om
19. *κειμενα* (al² Clem² Bas *αποκ.* [sah syr^{cu} Clem¹ add σοι], 10.P^o om) *εις εκ. πο. αναπ.* (36. Clem² cat^{comm} om; 433. *αναστα οιν*) *φαγ. πιε* c. ABDEGHKMQSUUVXΓAA al ut vdr omn fg^{1-?}g²q (l m nil nisi in *multos annos* [m *ann. mu.*]) cop sah syr^{omn} al mu Or Cyr cat Amb Aug .. D a b c e ff² i Leo om (*ειφφ.* : a b d ff² m Leo *epulare*, c e i *incundare*)
20. ο (T^s om) *θεος* .. A Cyp¹ ο *κνριος* | *αφρων* (et. *ς*) c. ABDEGHILQT^x AA al mu .. *ςο* (Gb Sz) *αφρον* c. KMUV (s?) al pm | *απαιτουσ.* (it^{pl} vg *repetunt* [-*ent*], a Mciontert *reposcunt* [-*ent*], Irint al *expostulabunt*, Cyp² *expostulatur*, e Hier² *auferetur*) c. ADEGHKMSUVXΓAA al fere omn Clem Or² Bas al (sed D c i cop sah syr^{cu} Clem Or² Irint Cyp al ante *την pon*) .. BLQT^s 33. d (*petunt* *αυτουσιν* | α *δε* (et. Clem Or Irint al mu) .. D it^{all}q Cyp α *οιν* | *τωσ.* .. D Clem¹ Antioch *ενωσ*, item *cuiss* it^{pler} (ff² i *cu*) vg Irint Cyp Mciontert etc
21. D a b om *versum* (nec attingunt 237.schol aliorumq) | *εαυτω* (*ειδι* it^{pler} vg) c. ADEGHKMQSUUVXAA etc .. B 44.^{ov} *αυτω*, L *εν αυτω*, FG al pauc *εν εαυτω* | *πλουτων* .. *εμσφμσγμσβυμσγμσ* al⁶⁰ ac plur add (multi rubro) *ταυτα λεγων εφωσες ο εχων οσα ακουειν ακουετω* (α⁶⁶ al non plene adscripta habent)
22. *αυτου* .. B c e om, hinc Ln [α.] | *υμων* *λεγ.* c. ABDEGHKMQST^sUVΓAA al pl a b c e syr^{utr} al .. BDLX al plus²⁰ f l q al vg cop sah syr^{cu} al *λεγ. υμ.* (49. :: at ita Mt, nec aliter solet dici) | *τη ψυχη* (Gb¹) c. ABDLQ al fere¹⁰ it^{pl} am fu for em tol al syrP arm Amb .. *ς* add *υμων* (: e Mt) c. EGHKMS^tUVXΓAA al pler a e g² vged syr^{cu} et^{sch} cop sah al Clem² | *τω σωματι* .. BT^s al³⁰ fere a cop sah syr^{sch} al Clem¹ add *υμων*, Ln [υμ.] (: e Mt)

σησθε. 23 ἡ ψυχὴ πλείον ἐστὶν τῆς τροφῆς καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐν-
δύματος. 24 κατανοήσατε τοὺς κόρακας, ὅτι οὔτε σπείρουσιν οὔτε
θερίζουσιν, οἷς οὐκ ἐστὶν ταμείον οὐδὲ ἀποθήκη, καὶ ὁ θεὸς τρέφει
αὐτοὺς· πόσῳ μᾶλλον ὑμεῖς διαφέρετε τῶν πετεινῶν. 25 τίς δὲ ἐξ
ὑμῶν δύναται ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ προσθεῖναι πῆχυν; 26 εἰ οὖν
οὔτε ἐλάχιστον δύνασθε, τί περὶ τῶν λοιπῶν μεριμνᾶτε; 27 κατα-
νοήσατε τὰ κρίνα, πῶς οὔτε σῆθαι οὔτε ὑφαίνει· λέγω δὲ ὑμῖν, οὐδὲ
Σολομῶν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἐν τούτων. 28 εἰ

23. η ψυχ. c. AEGHKQUGAA al pl it^{pl} vg al. . . BDLMBSVX al²⁵ fere b c e
cop al mu (syrr γαρ c.*) Clem² η γαρ ψυχ., Ln η [γ.] ψ., τ⁸ sah praem
σι, al plus²⁰ syrr ms ed praem ουχι (37.^{**} μη) :: e Mt | πλείον (al²⁰
fere Clem² al -ωρ) . . d πλειον | της τροφης (s τριφ.) . . λ του σωματος
24. τ. κορακ. (Eus κατά τ. λοικ. λέγων Κατ. τ. κόρ. πλείον τι ἔμφανει·
τοῖς μὲν γὰρ σπερμολόγοις τῶν πετην. κοιμιστέρα ἴσθ. τροφή, τοῖς δὲ
σαρκισφόροις ὥσπ. εἰ κόρ. δυσχερεστέρα) . . d e f l for mt τα πετεινα
του οφρανον (f for om τ. ουρ.) :: e Mt | ουτε σπ. ουτε θερ. c. DLQ (al
vdtr) e . . ς (Ln) ου σπ. (λ -ρωσιν) ουδε (x al pauc ου, τ⁸ ουχε) θερ.
c. ABEFGHKMSUVXGAA al pler it^{pl}er vg etc (: : at ita Mt lectione tan-
tum non fluct) | ταμειον (MFU al fere²⁵ Clem -μειον) ουδε . . d ουτε
ταμ. ουτε | αυτους . . d 253. 346. αυτα (vide ante) | ποσω μαλλον . . d
c e mt ουχι :: e Mt
25. δυναται c. d 64.^{*} 225. Tert (alludit his: *quia nemo potest adicere cu-
bitum unum ad stat. suam*) . . ς (Ln) praem μεριμνων c. ABEFGHKMQST⁸
UVXGAA etc (c postpon) :: ut Mt lectione non fluct; nimirum facile
intellegitur versum istum aut cum Mt consentientem edendum esse
aut ex auctoritate testium paucorum probatissimorum tribus locis
differentem. Vide sqq) | επι τ. ηλικ. αυτ. . . d ad aetatem αυτα, e ad
statum aetatis αυτα, b q ad statum αυτα; it^{pl} vg (item cop sah syromn
al) ad staturam αυτα | προσθειρας (EHXGA al mu -θηρας) h. l. c. b . .
ς (Ln) post δυναται c. test rell ut vdtr (: : ut Mt lectione non fluct,
vide ante) | πηχυν c. BD i l cop sah . . ς (Ln) add ετα c. test rell ut
vdtr omn (: : ut Mt lectione non fluct, vide ante)
26. εἰ οὖν (x sah om; syrcu etsch δε) ουτε (c. AEGHKMSUVXGAA al pler;
Ln 49. ουδε c. BLQT⁸ al⁵ :: mihi non dubium videtur quin fatiscente
Graecitate et. ουτε pro ουδε sit dictum; hinc videndum est ne emen-
dationem paucorum testium sequamur. Quod si stat, quaeritur an
recte ediderimus οὐδέ Mc 5, 8 et 3, 20. Cf et. Mc 14, 68.) ελαχ. δι-
νασθε . . d it^{pl} om | τι περι τ. λοιπ. . . d it^{pl} και πε. τ. λοιπ. τ.
27. τα κρίνα . . x al plus¹⁰ it^{mu} syrcu Aug add του αγρου (: : e Mt) | πως
ουτε σθηθ. ουτ. ιφ. c. d a syrcu Clem (plene affert v. 37. et sq). Con-
sentit et. ut vdtr Mcion^{tert}: *cuius et lilia et foenum non texunt nec nent*)
. . ς (Ln) πως αυξανει (F -γοισιν, e crescut et floresscut)· ου κοπια
(F -ωσιν) ουδε σθηθει (F -θουσιν, it^{pl} add ουδε υφανει) c. ABEFGHK
LMQST⁸UVXGAA etc :: ut Mt | ουδε c. BEFGHKQST⁸UVGAA al pl a al vg
etc . . ADLMSX al fere²⁰ it^{pl} al mu Clem Hier praem σσι, Ln [σσι] :: e

δὲ ἐν ἀρχῇ τὸν χρόνον ὄντα σήμερον καὶ αἰῶνον εἰς κλίβανον βαλόμενον ὁ θεὸς οὕτως ἀμφιέξει, πῶσω μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι. 29 καὶ ὑμεῖς μὴ ζητεῖτε τί φάγητε καὶ τί πίητε, καὶ μὴ μετεωρίζεσθε· 30 ταῦτα γὰρ πάντα τὰ ἔθνη τοῦ κόσμου ἐπιζητοῦσιν· ὑμῶν δὲ ὁ πατὴρ οἶδεν ὅτι ζητεῖτε τούτων. 31 πλὴν ζητεῖτε τὴν βασιλείαν αὐτοῦ, καὶ ταῦτα προστεθήσεται ὑμῖν. 32 (151.10) Μὴ φοβοῦ, τὸ μικρὸν ποίμνιον· ὅτι εὐδόκησεν ὁ πατὴρ ὑμῶν δοῦναι ὑμῖν τὴν βασιλείαν. 33 (152.2) Πωλήσατε τὰ ὑπάρχοντα ὑμῶν καὶ ὄστε ἐλεημοσύνην· (153.5) ποιήσατε ἑαυτοῖς βαλλάντια μὴ παλαιού-

83 a.
Mt 6, 19-21.

Mt | σολομων : Δ -μῶν, Γ -μῶν, V -λόμων. Ceterum cf ad Mt | x al mu περιβαλλετο (it^{pm} vg vestiebatur)

28. εν (absq τω c. ABLMQT⁵UA al⁷; ε add τω c. EFKSVΓA al pl Clem) αγρω h. l. c. BL 157.; ΔΕΚΜQΤ⁵U al¹⁰ it^{pl} vg (vg^{ed} hod. est in agro) al mu Clem inter σημ. et ort. (ita Ln); ε ante σημειρ. ort. (Δ 262. ο. σ.) c. ESVΓAA al pl .. DG^{***}HX al¹⁵ του αγρου post τ. χορτ. (: : ut Mt) .. Amb om | οντα σημ. c. BLΔ 262. (al? nec Wlat nec Gb attendit) .. ε σημ. ort. (ita praeter notatos et. DGEX etc : : e Mt), item Ln interpositis εν αγρω : vide ante | ἀμφιέξει c. DLT⁵, item B -ιάζει (ita Ln) .. ε μν-νυσι (: : ut Mt lectione non flect) c. ΔΕΓ^{***}ΗΚΜQSVUVΓAA etc (: : gramm. in Cram. anecd. Ox. ἀμφίση σημαίνει τὸ ἐνδίοση - - τὸ μὲν ἀμφιέω ἐστὶ κοινῶς, τὸ δὲ -ιάζω δοκίμῶν, ὥσπερ τὸ ἵποπιέζω κ. -ιάζω. Cf. Steph. Thes.), Epiph de Mcione : οὐκ ἔχει τὸ Ὁ θεὸς ἀμφιέν. τὸν χρόν.

29. και τι c. BLQT⁵ al plus¹⁰ e cop² syr^{cu} etsch aeth^{utr} Bas .. ε (Ln) η τε (: : ut Mt) c. ΔΕΓ^{***}ΗΚΜQSVUVΓAA al pler it^{pler} vg sah cop^{dx} syr^p al 30. του κοσμου. (Γ post επιζ.) .. al¹³ l om : : ut Mt | επιζητουσιν c. BLT⁵X 13. 33. 69. 124. 346. .. ε (Ln) επιζητε c. ΔΕΓ^{***}ΗΚΜQSVUVΓAA al pler, item D Clem ζητεε, it^{pl} vg Mcion^{tert} quaerunt (sed ff² l inquir., f Tert requir.) : : similiter inter -ει et -ουσιν lectio in Mt flect | υμων δε etc .. D it^{pler} οιδεν γαρ (f q autem) ο πατ. υμ. | τουτων (Mcion^{epiph} add των σαρκικων?) .. X al plus¹⁰ it^{allq} al add απαντων (226.* παντ.) : : e Mt

31. πλην ζητ. .. D a Mcion^{epiph} ζητ. δε | αιτου (Gb^{''}) c. BDE⁵L a e cop (cop¹ male eius dei) sah aeth ar⁶ .. ε του θεου (: : e Mt) c. ΔD^{**}EG^{***}ΗΚΜQST⁵UVVΓAA al ut vdtr omn d it^{pl} vg syr^{omn} al Mcion^{tert} et^{epiph} al | ταυτα (Gb^{''}) c. BEHLQSVAA al plus³⁰ a e syr^{cu} sah arm Mcion^{tert} Tert .. ε add παντα, Ln [π.], c. ΔDG^{***}ΗΚΜT⁵UVX al pl it^{pl} vg syr^{sch} syr^p c.* al Mcion^{epiph} Amb (: : e Mt)

32. οτι (D add εν αυτω) ειδοκ. (DG carp al mu ηυδ.). Sic e : nolite metuerе pusillum gregem (ita et. i) in quo bene sensit pat. vest. dare etc! δοῦναι .. v tisch^{**} al aliq praem του | υμων (Mcion omislaae dicitur ab Epiph consentiente Tert) et υμων .. G^{***} al aliq ημ. (ημων et. cop^{dx}) et ημ.

33. εαυτοις .. Δ al αυτ. | ραλλαυτ. (Gb^{''}) c. ABDEKQT⁵UVVX al pm (et.

μετα, θησαυρόν ἀνέκλειπτον ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ὅπου κλέπτῃς οὐκ ἐγγίξει· οὐδὲ σὴς διαφθείρει. 34 ὅπου γὰρ ἐστὶν ὁ θησαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ καὶ ἡ καρδία ὑμῶν ἐσται. 35 ^(154.10) Ἔστωσαν ὑμῶν αἱ ὀσφύες περιζωσμένοι καὶ οἱ λόγχοι καιόμενοι· 36 καὶ ὑμεῖς ὄμωκοι ἀνθρώποις προσδεχομένοι τὸν κύριον ἑαυτῶν, πότε ἀναλύσῃ ἐκ τῶν γάμων, ἵνα ἔλθόντος καὶ κρούσαντος εὐθέως ἀνοιξώσιν αὐτῶν. 37 ^(155.5) μακάριοι οἱ δούλοι ἐκεῖνοι, οὓς ἔλθῶν ὁ κύριος εὐρήσει γρηγορούντας· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι περιζώσεται καὶ ἀνακλιθεὶς αὐτούς καὶ παρελθὼν διακοπήσει αὐτοῖς. 38 καὶ ἐὰν ἔλθῃ ἐν τῇ δευτέρῃ φυλακῇ καὶ ἐν τῇ τρίτῃ φυλακῇ ἔλθῃ καὶ εὐρὴ οὕτως, μακά-

262.) .. ε βαλαστ. c. G***HLMSTGA al pl | ανεκλειπτ. (qx al -λιπτ., L -λιπον) .. D ανεγλιπτον | διαφθειρει .. DETA -φθειρει

34. ὑμων pr (e l 130.1st timis) .. G*** al ημ. | εκ. και η (T^a om) καρδ. υμ. (G*** al ημ., e l 130.1st timis) εσται (LA al εστιν, al om) .. D a b e f al (cop sah εστ. εκ. etc) εκ. εστ. κ. η κα. υμ. (DE² ημ.)

35. εστωσαν (D εστω) υμ. (G*** ημ., h. l. c. BDEG***HLMPSUVXΓΔA al pler Clem; AKQ al mu Or Const Bas al item it vg al Ir^{int} al post oscr.: ita Ln) αι οσφυες (Γ G^{scr} -υαι, P -υαις; D η οσφινς) περιζωσμ. (D -μην)

36. Δ προσδεχόμενοι | εαντ. (et. Or^{cat} Const Cyr Bas) .. D l. 13. 33. al mu Clem Or Meth αυτων | αναλυση c. ABDEHLMPSUVA al pm Meth (postea : καν τη δευτ. καν τη τρ. φυ., μακαριοι) .. ε -σει c. GKXΓA al pl Bas | κρουσ. .. Δ 251. add αυτου | D ανηξουσιν | αυτω .. Γ 28. αυτον

37. ελθων .. LQ post o κυρ. | ευρησει (d q Ir^{int}1 inveniet) .. D Clem ευρη (Clem ερηγοροτας ευρ.), item invenerit ipler vg Ir^{int}1 Cyp Amb

38. και εαν (Γ κ. ar, cop sah καν) ελθ. εν τ. δευτ. φυλ. (cop om) και (cop καν, sah η, P** al¹⁵ fere add εαν) εν τ. τρ. φυ. ελθῃ (Γ -λθειν inepte, sah om φ. ε., al⁴ om ε.) και (AK al⁷ φυ. κ. ελθων) ευρη (P al pauc -ρησει) οιπ. (ε -τω sine cod unc) c. AEG***HKMPQSUVΓΔA al pler f q al vg cop sah syrP (syr et si in vigilia sec. aut tert. venerit et inv. ita) al .. BLT^x 33.

131. Cyr καν εν τη δευτ. καν (BT³ και) εν τη τρ. φυ. (syr^{cu} post δευτ.) ελθ. κ. ευρ. οιπ., item 1. 118. 209. syr^{cu} c ff² i l mm Ir^{int} sed praemissis his : και εαν ελθῃ τη εσπερινῃ (syr^{cu} τη πρωτῃ) φυλακῃ και ευρη οιτοις ποιουντας (syr^{cu} γρηγορουντας, ff² i l mm Ir^{int} πο. non exprim), μακαριοι εισιν (syr^{cu} μακ. εκεινοι)· οτι ανακλιθει αυτους και διακονησει αυτοις .. (eadem b nihil praeterea addens; c ff² i l reliqua sic: et si [c add in] sec. et si [c add in] tertia, Ir^{int} licet sec. et licet tert., sed mm et si venerit in sec. vig. et si in tert. et ita inv.); item e sic: et si venerit vespertina vig. et invenerit sic faciet (cf D) quia recumbere eos faciet et ministravit: et si in secunda vel tertia .. D και εαν ελθῃ τη εσπερινῃ φυλακῃ και ευρησει οιτως, ποιησει· και εαν εν τη δευτερα και τη τριτη. Epiph de Meione: ἀπὲ τοῦ δευτέρου ἢ τρίτης φυλακῆς εἶχεν ἰσπερινῆν φυλακῆν. | εκεινοι (Gb') c. BDL e ff² i l mm gat Ir^{int} Niceti (e grumi illi, mm gat non exprim εκ., roll kmi) syr^{cu} cop^{ds}

³⁰ Mt 24, 43 a. ροί εἰσιν ἐκεῖνοι. 39 (^{156.3}) τοῦτο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ἦδει ὁ οἰκο-
δεσπότης ποία ὥρα ὁ κλέπτης ἔρχεται, ἐρηχόρησεν ἂν καὶ οὐκ
ἀφῆκεν διορυθῆναι τὸν οἶκον αὐτοῦ. 40) καὶ ὑμεῖς οὖν γίνεσθε
ἔτοιμοι, ὅτι ἡ ὥρα οὐ δοκεῖτε ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.

41 (^{157.5}) Ἐἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Πέτρος Κύριε, πρὸς ἡμᾶς τὴν πα-
⁴²⁻⁴⁶ 124, 45-51. ραβολὴν ταύτην λέγεις ἢ καὶ πρὸς πάντας; 42 εἶπεν δὲ ὁ κύριος
Τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς οἰκονόμος ὁ φρόνιμος, ὃν καταστήσει ὁ
κύριος ἐπὶ τῆς θεραπείας αὐτοῦ τοῦ διδόναι ἐν καιρῷ τὸ σιτομέ-
τρον; 43 μακάριος ὁ δούλος ἐκεῖνος, ὃν ἐλθὼν ὁ κύριος αὐτοῦ εὐ-
ρήσει ποιοῦντα οὕτως. 44 ἀληθῶς λέγω ὑμῖν ὅτι ἐπὶ πᾶσιν τοῖς

Cyrcomm³⁰² .. ς (Ln) οἱ δούλοι ἐκεῖν. c. AEG***HKMPQSTUVXΓAA al ut
vdtr om c f q al vg cop² syr^{sch} etp al

39. D 69. e i sah syr^{cu} arm om ἐρηγ. αν και, item D 69. om (per incu-
riam) αφηκεν δ. τ. οικ. αυτ. | ουκ ε. BKLP 1. 13. al plus¹² .. ς (Ln)
add αν (: ut Mt ad quem et. Or spectat) c. A(D)EG***HKMQTUVXΓAA al
pl | διορυθ. c. BL 33. 157. . . ς (Ln) διορυγ. (: ut Mt sed similiter
lectio fluct) c. rell ut vdtr

40. και υμ. ουν (DE^r δε) c. A(D)EG***HKMPUVXΓAA al pler d (cop² et eos
σοχη) .. BLQT⁸ al⁵ it vg cop¹ sah al mu om ουν (Ln 49. : at corrector
potius dedisset δια τούτο κ. υμ. ut Mt) | DE^r ηωρα η ου. Ceterum 1.
118. 209. om versum

41. ειπ. δε .. D και ειπ. | αιτω c. AEG***HKMPQSTUVXΓAA al longe pler
f g² q vg cop sah syr^{omn} al .. BDLX 83. 124.* al aliq it^{pl} sax persP
om (Ln 49. : at post tam longam orationem molestum et sequente
κυψε abundans vdbtur) | λεγεις .. D it vg al ante την, A post παντ.
| η και (x al¹⁰ it^{pl} am al Or^{int} om) πρ. παντας .. D om

42. ειπ. δε c. AEG***HKMPQRSTUVXΓAA etc .. BDL al⁶ l cop² και ειπε
.. cop^{dx} syr^{cu} et^{sch} sine copula | εστιν .. AK al aliq (item Ir^{int} in Mt)
εσται | ο φρον. (Gb¹) c. BDEG***HKPQST, VAA al mu sah .. ς και φρον.
c. ALMUR al pl vv pler Or Amb al. Praeteres D 157. 60.^{ev} 63.^{ev}
add ο αγαθος, item et bonus (Ir^{int} bon. et ante sapiens, sed potius ad
Mt spectat) c e syr^{cu} | καταστησει (L -ση, M καταστησει) .. t⁸ sah
καταστησει, it^{pl} vg (non am) al constituūt, Ir^{int} (ut ante) praerouūt
| ο κυρ. .. L κυρ. | τη; (D την) θεραπειας (PQRA al -πιας, D -πιαν)
.. 1. 124. Or¹ τ. οικειας, 131. Or¹ τ. οικιας (: cf Mt) | του δω. c. AB
EG***HKMPRSTUVXΓAA al pler Or¹ .. DLQX 60.^{ev} 63.^{ev} Or¹ om του
(Ln 49. : at praecedat του similiterq lectio in Mt fluct). Praeterea
R al aliq vv pl Ir^{int} al add αυτοις (item Or² τους συνδουλους [¹δουλ.]
εαυτου [¹αιτ.]) :: e Mt | το σιτομ. c. AEG***HKLMFQRSTUVXΓAA etc
(et. cop sah Or) .. BD om το (49.)

43. ευρησει .. D add αυτον (eum) | ποι. οπως .. LT⁸X al aliq it (non d)
vg al Ir^{int} al οπως (L -τω) ποι. (: e Mt)

44. αληθως; (e om αλ. λε. υμ.) .. D al pauc e αμην (: e Mt) | αιτων ..
PTGA 157. 63.^{ev} al pauc αιτω

ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν. 45 (156.5) ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ δούλος ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ Χρονίζει ὁ κύριός μου ἐρχεσθαι, καὶ ἄρξῃται τύπτειν τοὺς παῖδας καὶ τὰς παιδικὰς, ἐσθίειν τε καὶ πίνειν καὶ μεθύσκεισθαι· 46 ἦξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκεῖνον ἐν ἡμέρᾳ ἣ οὐ προσδοκᾷ καὶ ἐν ὧρᾳ ἣ οὐ γινώσκει, καὶ διχοτομήσει αὐτόν καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀπίστων θήσει. 47 (156.10) ἐκεῖνος δὲ ὁ δούλος ὁ γνούς τὸ θέλημα τοῦ κυρίου ἑαυτοῦ καὶ μὴ ἐτοιμάσας μηδὲ ποιήσας πρὸς τὸ θέλημα αὐτοῦ θαρῆσεται πολλάς· 48 ὁ δὲ μὴ γνούς, ποιήσας δὲ ἄξια πληγῶν, θαρῆσεται ὕληγας. παντὶ δὲ ᾧ ἐδόθη πολὺ, πολὺ ζητηθήσεται παρ' αὐτοῦ, καὶ ᾧ παρέθεντο πολὺ, περισσύτερον αἰτήσουσιν αὐτόν. 49 (156.5) Πῦρ ἤλθον βαλεῖν εἰς τὴν γῆν, καὶ τί θελω εἰ ἤδη ἀνήφθῃ. 50 βάπτισμα δὲ ἔχω βαπτισθῆναι, καὶ πῶς συνέχομαι ἕως ὅτου τελεσθῆ. 51 δο-

51-58
Mt 10, 34 n.

45. ο (Mx al¹⁰ cop² al aliq Or Ir^{int}¹ add κακος :: e Mt) δουλ. εκ. | ε. τ. καμδ. αιτ. . . λ (sed servat αιτου) 435. om, Caes εν αιτω post ειπη | ο κυρ. μου . . κ al aliq Or¹ μου ο κυρ. (: e Mt) | ερχισθ. . . κM al¹⁰ Caes ελθειν (Caes praem του) :: e Mt | D τυπειν | Dετ εσθιων τε κ. πινων μεθυσκομετος, item e manducans et bibens et inebrietur
46. τ. δουλ. εκεινον (ita et. Mt) . . D e Ir^{int}¹ αιτου | μετ. τ. απιστ. (x 1. al mu Ir^{int}¹ υποκριτ. :: e Mt) θησ. . . D Θησ. μ. τ. απ. (Caes Θησ. ante το μερ., item Dial : scilicet Dialogi locus, quem ad Mt traximus, potius pertinet ad Lc, quamquam ibi est : ὁ κύρ. τοῦ κακοῦ δούλου)
47. εαιτου c. Δε²*G³*H⁴M⁵R⁶S⁷U⁸V⁹ΓΔΔ al pm . . BDE*KL²*X al⁹⁰ fere αιτου (Ln 49.) | μη ετοιμ. μηδε (BT³ 33. η) ποιησας . . D 96. sax Or^{lib} Dial^{liberrime} Ir^{int}^{lib} (om et. πρ. το θελ. α.) Amb ὅη ετοιμ. μηδε, item L 13. 8. P² b f P² i syrcu et^{sch} persP om μηδ. ποιησ. . . c e l q Cyp Ambrst (pergit ei pro προς etc) et non paruit (paruerit) | πολλας . . Δ Dial πολλα
48. εδοθη . . D εδωκα² | πολυ ζητηθησ. (sax requirunt) παρ (1. 64. 131. 209. απ) αιτου . . D ζητησουσιν απ αυτου περισσοτερον | περισσοτερ. (R -σωτερον, D πλεον) αιτησ. (DU al p^{us}³⁰ Clem^{liberrime} Const Bas Mac Eriphanc²⁰ [ω δίδεται περισσοτ., περισσοτ. απαιτ. αιτ.] απαιτ.) αιτον (Const παρ αυτου). Ceterum ad vv. 47-56. respicit libere Pist. Item ad 48. Iust: ᾧ πλέον ἔδωκε ὁ θεός, πλέον καὶ ἀπαιτηθήσεται παρ' αὐτοῦ.
49. πυρ . . x b e ff² praem οικ οιδατε οτι | εις c. DEG³*H⁴R⁵S⁷U⁸V⁹ΓΔΔ al pl . . ΔBKLM²*UX al plus¹⁰ Clem Or⁶ Euss^{saere} Bas Vict^{ant} al (cop sax) επι (Gb' Ln :: at ut per se alienam manum prodit, ita e Mt, ubi επι non fluct, fluxisse probabile est) . . it vg Mcion^{ort} al in terram, Hil Hier super terram
50. δε . . L al plus¹⁰ it^{al}q al om | στον (Gb' prob Schu) c. ΔBKLM²*U⁸ al plus³⁰ Or . . ε ου c. ΕG³*H⁴R⁵S⁷U⁸ΓΔΔ al pl. Cf hac et. Eriph⁷⁶⁴ πο-

καίτε οὐκ εἰρήνην παρεγερόμην δοῦναι ἐν τῇ γῆ; οὐκὶ λέγω ὑμῖν
ἀλλ' ἢ διαμερισμόν. 52 ἔσονται γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν πέντε ἐν οἴκῳ
ἐνὶ διαμερισμένοι, τρεῖς ἐπὶ δυοῖν καὶ δύο ἐπὶ τρισίν 53 διαμε-
ρισθήσονται, πατὴρ ἐπὶ υἱῶν καὶ υἱὸς ἐπὶ πατρὶ, μήτηρ ἐπὶ τῆν θυ-
γατέρα καὶ θυγάτηρ ἐπὶ τῆν μητέρα, πενθερὰ ἐπὶ τῆν νόμφην
αὐτῆς καὶ νόμφη ἐπὶ τῆν πενθερὰν αὐτῆς.

⁵⁴⁻⁵⁶
Mt 16, 2.

54 (161.5) Ἔλεγεν δὲ καὶ τοῖς ὄχλοις Ὅταν ἴδῃτε τὴν νεφέλην
ἀνατέλλουσαν ἀπὸ δυσμῶν, εὐθέως λέγετε Ὅμβρος ἔρχεται, καὶ
γίνεται οὕτως 55 καὶ ὅταν νότον πνεύοντα, λέγετε ὅτι καύσων
ἔσται, καὶ γίνεται. 56 ὑποκριταί, τὸ πρόσωπον τῆς γῆς καὶ τοῦ
οὐρανοῦ οἴδατε δοκιμάζειν, τὸν δὲ καιρὸν τοῦτον πῶς οὐ δοκι-

τήριον ἔχω πνεῖν, καὶ τί σπεύδω ἕως οὗ πῶς αὐτό. καὶ βάπτισμα ἔχω
βαπτισθῆναι, καὶ τί θέλω εἰ ἤδη ἔβαπτισθῆν.

51. δοῦναι .. d e syr^{cu} ποιῆσαι, i^{tmu} Mcion^{tert} cop sah (sed var. lect.)
mūtere, 63.^{ev} βαλεῖν | ἀλλ ἡ .. d al⁵ ἀλλα (nec exprim ἡ it vg al)

52. πέντ. εν οικ. ενι c. AEGHKMST⁵UVXΓAA al pler it^{pl} vg cop sah syro^{mn}
al Eus .. BD^εTL c e Hil πε. (sed d e post οικ., e post διαμεμ.) εν ενι
οικ. : ita Ln | διαμεμερισμ. (τ⁵x al aliq διαμερισμ.) .. d post τρεις.
c om | επι bis .. d εν, item in it vg (Hil in duo et super tres), sed ita
et. in sqq | διοισιν : LU al mu -σι (sed LU τρισιν). H om τρ. επ. δι-σ.
κ. δ. επ. τρ.

53. διαμερισθησοτας c. BDLT⁵U 59. 157. 18.^{ev} 48.^{ev} 63.^{ev} it vg cop
Eus Hil Amb Eucher .. ζ (post τρεις puncto posito) -σθησεται c.
AEGHKMST⁵UVXΓAA al pler sah syro^{mn} al Mcion^{tert} | επι υιω (Gb⁵) c. BE
GHMST⁵UVXΓAA αβ pl Eus .. ζ (Ln) εφ υιω (κ p^{scr} ante πατ.) c. ADKL
al pm | επι (A εν) πατρι .. d c e i q Amb add αυτον (Amb om) δια-
μερισθησοτας (c e i q dividetur) | επι την θυγατερα c. BLT⁵ 1. 131.
157. 209. Eus, atque (ita Ln) omisso την d; item επι την (τ⁵ om) μη-
τερα c. BDLT⁵ 1. 124. 131. 157. 209. Eus .. ζ επι θυγατρι et επι μη-
τρι c. AEGHKMST⁵UVXΓAA etc | επι την (x al aliq om) νυμφ. αυτης (τ⁵
63.^{ev} εαιτης, Δ⁵ cop⁵ Eus Mcion^{tert} om) κ. ρ. επ. την (x al aliq om)
πενθ. αυτης (αυτ. c. AEGHKMST⁵UVXΓAA al pler vv pler; BDL
coppeir 157. Eus Mcion^{tert} om : ita 49.)

54. Α ιδετε, al pauc ειδητε | την c. DEGHKMT⁵UVΓAA al pler .. ABLKX
al⁵ om (Ln) | x al ανατελουσαν | Ομβρος c. BDEGHMST⁵VΓAA al longe
pl it^{pl} vg .. AKLUX al plus²⁰ c e Bas praeem στι (49. et Ln [στ.]) | οι-
τως c. unc omn (exc r) aliisq pl .. ζ -τω c. r etc

55. d πνεοντα | στι .. DL 157. 48.^{ev} 63.^{ev} vv aliq (sed non it vg) om

56. το .. d y^{scr} al pauc b q cop add μεν (: ut Mt) | τ. γης κ. τ. ουρ. c.
AEGHKMST⁵UVΓAA al longe pl am harl al syrP .. DKLT⁵x al²⁵ fere it vg^{ed}
etedd pl cop sah syr^{cu} et^{sch} al του ουρ. κ. τ. γης (In a vdr scriptor
της γης καὶ addidisse quum iam του ουρ. scripsisset) | τον δε (s post
καιρ., l om; d 157. πλην τον, c e verum, d verumiamen) καιρ. τ. πως

μάζετε; 57 Τί δὲ καὶ ἀφ' ἐαυτῶν οὐ κρίνετε τὸ δίκαιον; 58 (168.5) ὡς γὰρ ὑπάγετε μετὰ τοῦ ἀντιδίου σου ἐπ' ἄρχοντα, ^{88 α.} _{κτ η, 25 α.} ἐν τῇ ὁδῷ δὸς ἐργασίαν ἀπηλλάχθαι ἀπ' αὐτοῦ, μήποτε κατασύρη σε πρὸς τὸν κριτὴν, καὶ ὁ κριτὴς σε παραδώσει τῷ πράκτορι, καὶ ὁ πράκτωρ σε βαλεῖ εἰς φυλακὴν. 59 λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν ἕως οὗ καὶ τὸν ἐσχατον λεπτὸν ἀποδοῖς.

XIII.

1 (168.10) Πιερῆσαν δέ τινες ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ ἀπαγγέλλοντες αὐτῷ περὶ τῶν Γαλιλαίων ὧν τὸ αἷμα Πιλᾶτος ἔμειξεν μετὰ τῶν θουσιῶν αὐτῶν. 2 καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς Δοκεῖτε ὅτι οἱ Γαλιλαῖοι οὐτοὶ ἀμαρτωλοὶ παρὰ πάντας τοὺς Γαλιλαίους ἐγένοντο,

(D c e i om) οὐ δοκιμ. (BLT^s 33. ff². cop sah syrp m^s aeth ουκ οδατε δοκιμαζειν [T^s -ζεται inepte]) .. x om

57. τι δε .. D b (vdtr)-syrcu om

58. σου .. K om | D εν τω οδω | απηλλαχθαι .. ΔΧΔ c^{scr} απαλλαχθ. (x -αλα-), D απαλλαγης | απ (c^{scr} ιπ) .. B Bas om | κατασυρη .. D b ff². i l q syrcu Amb¹ κατακρεινη, condemnēt (item it^{allq} for gat mm al Aug Bed tradat, Ir^{int} det) | σε παραδωσει (D 157. παρ. σε) c. ABDT^s al⁵ Mcionepiph .. ε σε παραδω (it vg tradat te) c. EGHKLMBSUVXΓΔΛ etc | πρακτορι .. Α παρκτ., Ε -τωρι | σε .. D al mu it vg al post βαλ. pon | βαλε: c. BDXΓ 28. 33. 63. εν y^{scr} al aliq .. AEGHKLMBSUVΔΔ al longe pl Bas βαλη (Gb Sz) .. ε βαλλη c. τ^s al mu (157. al βαλλει)

59. λεγω .. L al pauc syrcu Ir^{int} praem αμην :: e Mt | U* om εκειθ. | εως ου (Α του) .. BL 1. εως, T^s εως αν :: e Mt | και τον (c. AEGHKLVU XΔΔ al plus⁴⁵ Or; ε Ln το c. BMS?T^{sr} al pm) εσχ. (Δ om) λεπτ. (vg minutum; it Ir^{int} Mcion^{tert} Amb Aug quadrante) αποδ. (x ante και τον pon) .. D αποδοικ τον εσχατον κοδραντην atque eodem ordine it^{allq} syrcu etsch Ir^{int} Aug :: e Mt

XIII. 1—9. Mcion om teste Epiph nec dissentiente Tert (Epiph : ἦν παρακεκομμένον ἀπὸ τοῦ Ἡλθόν τινες ἀναγγέλλοντες αὐτῷ - συνμίξει Πιλ. μετὰ τ. θυ. αὐτῶν, ἕως ὅπου λέγει περὶ τῶν ἐν τῷ Σιλ. δέ κ. ὅπτ. ἀποθανόντων ἐν τῷ πυργῷ· καὶ ὅτι ἐὰν μὴ μετανοήσῃτε· καὶ ἕως τῆς παραβ. τῆς σικῆς, περὶ ἧς εἶπεν ὁ γεωργός - κόπρια, καὶ ἐὰν μὴ ποιή- σε, ἔκκοψον.

1. εν .. D al pauc a e g² om | x al απαγγελοισ. | AD πειλατος (h. l. et. H -ā-, cf ad Mt 27, 13.)

2. αποκριθεις c. BLT^s 157. a b e i l al vg cop^{dz} sah .. ε add o ω [Ln [o ω]] c. ADEGHKMBUVXΓΔΔ al pler c ff². q cop² syromn al | ο: γαλ. ουτ. .. D 69. 346. al it vg al ουτ. ο: γαλ. | αμαρτ. .. D it vg al post (vged etedd aliq ante) εγενοισ. pon

ὅτι τοιαῦτα πεπόνθασιν; 3 οὐχὶ λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοήσητε, πάντες ὡσαύτως ἀπολεισθήε. 4 ἢ ἐκείνοι οἱ δέκα καὶ ὀκτώ, ἐφ' οὓς ἔπεσεν ὁ πύργος ἐν τῷ Σιλωὰμ καὶ ἀπέκτεινεν αὐτούς, δοκεῖτε ὅτι αὐτοὶ ὀφείλεται ἐγένοντο παρὰ πάντας τοὺς ἀνθρώπους τοὺς κατοικοῦντας ἐν Ἱερουσαλὴμ; 5 οὐχὶ λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοήσητε, πάντες ὡσαύτως ἀπολεισθήε.

6 ^(104.10) Ἐλεγεν δὲ ταύτην τὴν παραβολήν. Συνῆν εἶχέν τις πεφουτευμένην ἐν τῷ ἀμπελωνι αὐτοῦ, καὶ ἤλθεν ζιτῶν καρπὸν ἐν αὐτῇ καὶ οὐχ εὗρεν. 7 εἶπεν δὲ πρὸς τὸν ἀμπελοφυγόν Ἰδοὺ τρία

2. οτι (τ^s 13. om) τοιαυτα (DL al² e ταυτα, al² τα τοι., al² τοςαυτ.) πεπονθ... g^{scr} e om
3. αλλ .. L αλλ η, D αλλα | μετανοησητε (Gb') c. ADMXΓ al plus²⁵ (346. -σετε) Chr² Bas Antioch cat, item *raenitentiam habueritis (egeritis)* itP¹ vg Vict^{tan} al .. ε μετανοητε (-σιτε BY al¹⁰) c. BEG(H)KLS^TU(V)ΔΔ al pl, item *raenit. habeatis* b q. Praeterea vide ad v. 5. | πωρετε .. MA al⁵ 237. schol -τως (ff². l om et h. l. et v. 5.). Item aliq ex his (aed non MA) v. 5. | ὡσαυτως c. AEGHKMSUVXΓΔΔ al pler Chr¹ .. BDLT^s al⁸ 237. schol al syrp^{ms} Chr¹ cat ὁμοιως (Ln). Item it vg *similiter*. Cf et. ad v. 5.
4. ἦ .. x εε | και οκτ. c. AEGHKMST²UVXΓΔΔ al ut vdr omu Chr Epiph cat (item it vg, nisi quod XVIII b e fu) .. BDST^L sah (cop εη) Cyr om και, Ln [κ.] | επεσ. ο πργ. .. LX (Cyr^{11b}) ο πργ. επ. | εν τω σιλ. (Δ° haec om) .. DFT του σιλ. | αυτοι c. ABKLT^sx 33. 69. 157. al fere¹⁰ it vg sah (οτι εγεν. αμαρτιας αυτοις) syrp Chr .. D al² syrsch etca auct¹⁰vat om .. ε οιτοι c. EGHMSUVΓΔΔ al pl cop al | τοις ανθρ. c. ABDLMT²A al⁸ Bas .. ε om τοις c. EGHKSUVXΓA al pl .. 1. 63. 131. al plus⁵ gat mm 130^{lat} al Chr om | κατοικ. .. D ενοικ. (d *inhabit.*) | εν c. AEGHKMST²UVXΓΔΔ al pler it pler vg cop sah .. BDLX al⁸ e Chr om (: : utraq ratio in Lc frequens; sed cf ad Act 13, 27. ubi similiter test aliq boni εν eiecerunt)
5. λεγω .. D add δε, item e enim | αλλ .. κT⁸ αλλα, L αλλ η, D οτι (13. itP¹ non exprim, item 433. itP¹ v. 3.) | μετανοησητε (346. -σετε) c. (Gb') ADLMT²UX al²⁰ it vg Epiph Chr Antioch al .. ε -ροητε (H al -ροειτε) c. BEG(H)KSVΓΔΔ al pl | ὡσαυτως c. BLM al¹¹ syrp^{ms} Bas Chr .. ε (Ln) ὁμοιως c. ADEGHKST²UVXΓΔΔ etc. Item *similiter* it vg
6. ταυτ. τ. παραβ. .. κ al τ. παρ. ταυτ. | εχ. τις .. DK al pauc e Amb τις εχ. | πεφουτευμ. h. l. c. BDLX al¹⁰ it vg cop sah syrsch (syr^{ca} non exprim) syrp arm al Cyr Petr Bas al .. ε post ε. τ. αμπ. αυτ. c. AEG HKMST²UVXΓΔΔ al pler | ζητ. καρπ. (Gb Sz) c. unc omu allisq pl itP¹er vg al mu Petr Bas al .. ε καρπ. ζητ. c. min non ita mu e i | εν αυτῃ .. DFT απ αυτης | κ. ουχ ευρεν. εικ. δε προς .. D 157. e l και μη ειρων επ. πρ.
7. ειπεν .. M al pauc ελεγεν | τρια ετη (D itP¹ [a e trienn.]) vg et. τρ. c. AEGHKMSUVXΓΔΔ al pler sah syrsch etP al Or Petr² Bas Vict^{ant} al Ir^{int} ..

ἔτη ἔρχομαι ζητῶν καρπὸν ἐν τῇ συνῆ ταύτῃ καὶ οὐχ εὐρίσκω· ἔκκοψον αὐτήν· ἵνα τί καὶ τὴν γῆν καταργεῖ; 8 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς λέγει αὐτῷ· Κύριε, ἄφες αὐτήν καὶ τοῦτο τὸ ἔτος, ἕως ὅτου σκάψω περὶ αὐτήν καὶ βάλλω κόπρια, 9 κὰν μὲν ποιήσῃ καρπὸν· εἰ δὲ μὴγε, εἰς τὸ μέλλον ἐκκόψεις αὐτήν.

10 Ἦν δὲ διδάσκων ἐν μιᾷ τῶν συναγωγῶν ἐν τοῖς σάββασι. 11 καὶ ἰδοὺ γυνὴ πνεῦμι ἔχουσα ἀσθενείας ἔτη δέκα καὶ ὀκτώ, καὶ ἦν συγκόπτουσα καὶ μὴ δυναμένη ἀνακάνῃ εἰς τὸ περτελεῖς. 12 ἰδοὺν δὲ αὐτήν ὁ Ἰησοῦς προσεβόησεν καὶ εἶπεν αὐτῇ· Γύναι, ἀπολλεῖναι τῆς ἀσθενείας σου, 13 καὶ ἐπέθηκεν αὐτῇ τὰς χεῖρας· καὶ παραχρῆμα ἀνορθώθη, καὶ ἐδόξαζεν τὸν θεόν.

BDLT^s al⁴ it vg cop syr^{cu} arm al Petr¹ al Amb add αφ ου (item 157. αφ ης) | ουκ .. d ουκ | εκκοψον (d praeem φειρε την αξεινην) c. BDEKH KMSUVΓΑΛ al pler e syr^{cu} et^{sch} al .. ALT^{sx} al⁶ it^{pler} vg cop sah syrP al Or add ουν (Ln) | την γην .. v* 80. τον τοπον | καταργει .. Hsx al fore³⁰ Bas (var edd) Thph -ρη

8. και τουτ. τ. ετος (Hier et istum adhuc annum) .. d εις τουτον τον εναυτον | σκαψω .. τ* Petr add τα|κοπρια (ς^o 1624. 1633. al -πρια, sed Gb Sz κόπρια) c. ABELMST⁴UVXΓΑΛ al longe pl (vg stercora, e Hier stercus) Or Ath Cyr Petr al mu .. ς (et. Wlat sed commend -πρια) -πριαν c. ΘΗΚ al mu (1. 13. al κοριον) .. d κοριον κοριων, it^{pler} Aug Amb cof^{num} (squalum) stercoris

9. καν (Δ κα) .. τ* και, d c^{ser} και εαν, 1. 118.* 209. om καν μ. π. κα. | ποιηση .. Δ al -ησει | ει δε μηγε, εις το μελλ. c. ADRΘHKMSUVXΓΑΛ al pler it vg syrP (similiter syr^{cu}; item syr^{sch} sed εις το μελλ. reddid ad quid videret?) al Petr .. BLT^s 33. 69. cop sah arr Cyr εις το μελλον (τ* sah add αφησεις)· ει δε μηγε | εκκοψεις (Γ al mu -ψης) αυτην .. Γ al (evgll) add ταυτα λεγων εφωρη (-σει)· ο εχων οτα ακουειν ακουετω. Praeterea ad istum locum alludit Hipp ex Docetar. libris 8, 8. p. 362. καρπος εφ' ον ηλθεν ο ζητων, φησι, τρις και ουχ εις ετε

10. διδασκ. .. ΘΗΓ al mu (et. evgll) syr^{sch} persP add ο ω | συναγωγων .. Η 13. 346. ημερων | εν .. DT^s al aliq it vg al om | τοις σαββ. .. d cop² sah τω σαββατω

11. γυνη c. BLT^{sx} 33. 157. al aliq it^{pler} vg cop sah syrP. . ς add ην c. A(D)EΘHKMSUVΓΑΛ al pler e syr^{sch} et^{cu} (d sic: γυν. εν ασθευεια ην πνευματος) | δεκ. και οκτ. (d cop εη, XVIII b e fu) .. BT^s al⁵ sah al om και, Ln [κ.] | συγκυπτ. (La συνκ.) .. x συγκυμπτ., d** συγκαμπτουσα (* om -μ-) | ΔΧ ανακινυμαι

12. προσεφων. και .. d e om | της ασθ. c. BEGHKLMST⁴UVΓΑΛ al pler Or Cyr .. ADX al fore¹⁰ praeem απο (Ln). It vg dimissa es vel liberata es ab

13. αυτη τ. χειρας .. d cop sah syr^{sch} et^{cu} τ. χ. αυτ. | ανορθωθη c. ABDG**HELMXΓΑΛ al .. ς ανωρθ. c. EG*KS?T⁴UV? al pl | εδοξαζεν .. d c -ασιν

14 (105.3) ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος, ἀγεννακῶν ὅτι τῷ σαββάτῳ ἐθεράπευσεν ὁ Ἰησοῦς, ἔλεγεν τῷ ὄχλῳ ὅτι ἐξ ἡμέραι εἰσὶν ἐν αἷς δεῖ ἐργάζεσθαι· ἐν αὐταῖς οὖν ἐρχόμενοι θεραπεύεσθε καὶ μὴ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου. 15 ἀπεκρίθη οὖν αὐτῷ ὁ κύριος καὶ

14, 5.
Mt 13, 11.

εἶπεν Ἰσραηλιταί, ἕκαστος ὑμῶν τῷ σαββάτῳ οὐ λύνει τὸν βῶν αὐτοῦ ἢ τὸν ὄνον ἀπὸ τῆς φάτνης καὶ ἀπαγαγὼν ποτίζει; 16 ταύτην δὲ θνητέρα Ἀβραὰμ οὖσαν, ἣν ἔδισεν ὁ σατανᾶς ἰδοὺ δέκα καὶ ὀκτὼ ἔτη, οὐκ ἔδει λυθῆναι ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ τούτου τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου; 17 (106.10) καὶ ταῦτα λέγοντος αὐτοῦ κατασχέοντο πάντες οἱ ἀντικείμενοι αὐτῷ, καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἔχαιρεν ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ἐνδόξοις τοῖς γινόμενοις ὑπ' αὐτοῦ.

10 a.
Mc 4, 30-32.
Mt 13, 31 a.

18 (107.3) Ἔλεγεν οὖν Τίνι ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, καὶ τίνι ὁμοιώσω αὐτήν; 19 ὁμοία ἐστὶν κόκκῳ σινάπεως, ὃν λαβῶν ἄνθρωπος ἔβαλεν εἰς κήπον ἑαυτοῦ, καὶ ἠῤῥῆσεν καὶ ἐγένετο

14. ο ἰ̅ . . D om ὁ | ελεγ. τω οχλω . . D a e post αγανακτ. pon | οτι c. BL gat mm (cop sah ubiquo : hinc corrigo Mt 26, 65.) . . ζ (Lm) om c. ADEFGHKMST²UVXΓΔΔ etc | εργαζεσθαι (it vg operari) . . d carati | αυταις c. ABLT²X al⁹ . . ζ ταυταις c. DEFGHKMSUVXΓΔΔ al pler (it vg in his etc) | ουν . . U p^{scr} om, item Δ sed pergit συνεχου.

15. ουν c. ADEFGHKMST²UVXΓΔΔ al pler q syrP . . BDL 1. 69. 124. 131. 209. 346. it^{pl}er vg al mu δε (Ln 49. :: at vdr ουν istud propter ουν modo praegressum cum δε mutatum, quod optime quadrare videbatur) . . d^{scr} om, 16. aeth και (ante απικρ.) | ο κυρ. . . DE²FGT al plus² for al syr^{cu} etsch al ο ἰ̅ | υποκρας (Gb'' Sz) c. ABEFGHKLMST²ΓΔΔ al plus⁷⁰ it^{pl}er vg cop sah syrP al mu I^{int} al . . ζ -τα c. DVX al mu f syr^{cu} etsch al | υμων . . T⁸ ημων | τω σαββ. . . AT⁸ al pauc cop sah praem εν | ἡ . . D και | ΔV 86. την ονον | απαγαγων (Δ² αγαγων) . . B² 1. απαγων

16. δε . . F al pauc om | θιγατερα . . κxr*Λ 209. al mu (7 ap. sol. Scriv) -ραν | αβψ. . . D praem του | δεκ. και οκτ. (cop sah it^{all} q ut supra) ετη (et. Eus) . . D ετη εη | απο . . Δ Or^{cod} εκ

17. ταυτ. λεγ. αυτου . . D e om | κατασχινουτο . . DE² e sah κατασχινουθησαν | παρτες . . D b e q om | Δ οι αυτω. αυτου (it^{pl} vg al aduersarij eius) | οχλος . . GL al λαος | εχαιρεν . . Λ 262. -ρον | επι πασιν (κ al pauc om) τ. ενδ. τ. γινου. (T⁸ γιγου. Δ γειν., B γερομ.) υκ αυτου (ita et. a g² vg) . . D it^{pl} εν πασιν (it^{pl} om exc e f) οισ εθεωρουν (f quae videbantur) ενδοξοι; υκ. αυτ. γεινομενοις (fieri)

18. ουν c. BL 1. 13. 69. 157. 346. it^{pl}er vg cop sah syrP ms . . ζ (Ln) δε c. ADEFGHKMST²UVXΓΔΔ al pler e q syr^{sch} syrP xti al (syr^{cu} aeth και ελεγ.) | του θεου . . U al pauc aeth των ουρανων

19. εις . . D al fere¹⁰ add τω | εαυτου c. ABEGHMST²UVXΓΔΔ al pl . . DF KLX al mu αυτου | ηυξησεν . . Η -ξανεν | εις (al³ ως) . . D al aliq om (it^{pl} facta est arbor; sed e al vg fact. est in arborem) | μεγα c. ADFGH

εἰς δένδρον μέγα, καὶ τὰ πεταυὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκήνωσεν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ. 20^(169.5) Καὶ πάλιν εἶπεν Τίνι ὁμοιώσω τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ; 21 ὁμοία ἐστὶν ζύμη, ἣν λαβοῦσα γυνὴ ἐκρυψεν εἰς ἀλεύρον σάτα τρία, ἕως οὗ ἐζυμώθη ὅλον.

22^(169.2) Καὶ διαπορεύετο κατὰ πόλεις καὶ κώμας διδάσκων καὶ πορείαν ποιούμενος εἰς Ἱερουσαλὴμ. 23^(170.5) Εἶπεν δὲ τις αὐτῷ Κύριε, εἰ ὀλίγοι οὐ σωζόμενοι; ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς 24 Ἀγωνίζεσθε εἰσελθεῖν διὰ τῆς στενῆς θύρας, ὅτι πολλοί, λέγω ὑμῖν, ζητήσουσιν εἰσελθεῖν καὶ οὐκ ἰσχύσουσιν. 25^(171.5) ἀφ' οὗ ἂν ἐγερθῇ ὁ οἰκοδεσπότης καὶ ἀποκλείσῃ τὴν θύραν, καὶ ἄρξῃσθε ἔξω ἐστάναι καὶ κρούειν τὴν θύραν λέγοντες Κύριε ἄνοιξον ἡμῖν,

- ΚΗΣΥΝΧΓΑΔ al pler c f q al vg cop² et cop^{ds} mg syr^{sab} et P al . . BDL T^s 251. a b e ff² i cop^{ds} txt syr^{cu} et hr arm Amb om, Ln [με.] :: ut Mt | κατασκηνοσεν (υ κατασκ.) . . DG 21.^{ov} -σαν (γ κατασκ.), A 13. 69. 346. κατασκηνουν | εν (cop super) τ. κλ. . . D sah υπο τοις κλαδοις
20. και (c. BDLT^s al mu it vg cop syr^{sab} syr^P c. ob. al; AEFHMKHSYVXΓAΔ al longe pl sah syr^{cu} al Thph om : ita Sz 49. et Gb⁰⁰. Cf Mt 13, 45. 47. ubi nemo και παλιν substituit) παλιν etc . . D η τινι ομοια εστιν η βασιλεια του θεου και τινι ομοιωσω αυτην
21. εκρυψ. (Gb' prob vdr Schu) c. BKLU al⁷⁰ fere Thph . . ζ (Ln) ενεκρ. c. ADFGHMST^oVXΓAΔ al pl Eus (: similitur in Mt fluct lect, sed ibi b ενεκρ. Altero loco ab evglsta omnino scriptum vdr εκρ.) | εζυμωθη (it^{pl} d Amb fermentatum est) . . DE^r ζυμωθη, a vg Aug fermentatur, e fermentetur
22. διεπορευ. (a circumdat, e perambulab.) . . H al pauc επορευ. (it^{pl} vg idat) | κατα . . LT^sX 157. add τας | AELT^sU al πορειαν | εις . . K al aliq εν | ιεροσολημ (et. it^{pl}er vg) . . BL ιεροσολυμια (a hierosolymia)
23. ολιγοι (et. Or) . . D al⁴ add εισω (item it vg al) | ειπ. πρ. αυτους (al aliq syr^{cu} al πρ. αυτον, 13. 69. om) . . D αποκριθεις ειπ.
24. θυρας (Gb) c. BDLT^s (δ. τ. θυρας στηνης πυλης : sic) 1. 131. Or („ἐν τῷ κα. λουκ. οὕτως ἔχον.“ Alibi πυλης ad Mt spect), item ostium a e ff² i q Lcif Faust (ianuam d) . . ζ (Gb') πυλης c. AEFHMKHSYVXΓAΔ al pler, item portam b c f al vg sah al (: in Mt lect non fluct) | οικ ισχυσουσιν (Δ -σωσιν, T^s ισοισιν) . . D ουχ ειρησουσιν (: cf Mt)
25. αφ ου (D ουου) αν (T^s al Bas εαν) . . Ln 49. haec usq ανοξ. ημιν prioribus annexa habent, puncto posito ante και αποκριθεις. Inter ισχ. et αφ plene interpγ AΕΚΛ(non item M)ΔΔ etc, item (Cum autem intraverit) it^{pl} vg Faust, nec aliter (Ex quo surrexerit) b q (non item e). Accedunt ut vdr vv rell item Bas Lcif Amb | εγερθη (al² ελθη, 13. 346. it^{pl} vg Bas Faust Amb εισελθη [intraverit]) ο οικοδεσπ. (κ al οικωδ.) . . D ο οικωδ. εισελθη | αποκλειση . . r al mu -κλεισει (Δ al -κλησει) | την θυραν (υ bis -ρα) sec . . D c^{act} b q Lcif Faust om, a om κ. κρου. τ. θυρ. | κρουε c. BL 157. a c e vg cop sah (et. Pist) sah

καὶ ἀποκριθεὶς ἔρει ὑμῖν Οὐκ οἶδα ὑμᾶς πόθεν ἐστέ. 26 τότε ἀρξασθε λέγειν Ἐργάζομεν ἐνώπιόν σου καὶ ἐπιόβην, καὶ ἐν ταῖς
 Mt 7, 28 πλαταιαῖς ἡμῶν ἐδίδαξας. 27 καὶ ἔρει Λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα πόθεν
 ἐστέ ἀπόστριτε ἀπ' ἐμοῦ πάντες, ἐργάζεται τῆς ἀδικίας. 28 ἐκεῖ
 Mt 8, 11 ἔσται ὁ κλανθμὸς καὶ ὁ βρογμὸς τῶν ὀδόντων, (172.6) ὅτι οὐ ψήσθη
 Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ καὶ πάντας τοὺς προφῆτας ἐν τῇ
 βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ, ὑμᾶς δὲ ἐκβαλλομένους ἔξω. 29 καὶ ἤξουσιν

Faust .. ε κυριε κυριε, Ln κυρ. [κυρ.], c. ADEGHKMT^sUVXΓΔΔ al fere
 omni ItP¹ syromn al mu Bas Lcif (Amb om utrumq) :: e Mt 25, 11. ubi
 nemo alterum om; nec magis Mt 7, 21. 22. Lc 6, 46. | Bas και τοτι
 αποκριθεις | ερ. υμιν .. u add oti

26. αρξασθε c. BEGHBUVA al pl (it vg incipitit) .. ADKLMT^sXΓΔ al plus²⁰
 αρξασθε | λεγειν .. d add κυριε | ενωπιον σου: ita in edd; Ln 49.
 ενωπ. σου invitis edd

27. λεγω (s add δε) .. BT^s λεγων .. 225. it vg cop sah syr^{sch} (non syr^{cu}
 necP) al Lcif Faust om | οικ οίδα c. BLRT^s 157. 346, b i tol (item san
 vdrtr) Lcif Amb (uterque affert et. v. 25. sed addito eov; ibi non om
 nisi c) Faust Op .. ε add υμας, Ln [υμ.] c. AEGHKMSUVXΓΔΔ etc .. d
 e ουδεποτε ειδον υμας (e vos vidi) pro o. o. πο. εστ. (πο. εστ. om et.
 al³ Cyr Hier; Or^{lib} ουκ οιδ. υμ. οτι εργ. εστε ανομιαι) | αποστριτε ..
 m g^{scr} al (Iust^{lib}) αποχωριτε :: e Mt | παντες .. Clem^{rom} lib Iust^{lib}
 Or^{lib} (ter : οτι εργατ. εστε [1 εστ. εργ.] αδικ. [1 ανομ.]) Epiph¹⁰⁰ et², 26.
 Cyr om | εργαται (Gb) c. (B? ex ed. Wo. Ceph.) DEGHLSBVXΔΔ al
 fere¹³ Cyr cat (Clem^{rom} Iust Or Epiph¹ libere) .. ε (Ln) ος εργ. c. Δ(B?)
 KMT^sUV al pl Epiph¹ (: coniungenti arcte παντες c. εργ. videbatur ος
 necessarium) | της αδικ. (d x^{scr} Or¹ Epiph² al ανομιαι :: e Mt) c. AE
 GHKLMST^sUVXΓΔΔ al ut vdrtr omni Epiph² Cyr al .. BDLR cat (Or al
 libere) om της (Ln 49. :: ut al ος addiderunt, ita al non addentes om
 της). Cf huc et. Clem². ad Cor ἐρω ὑμῖν Ὑπάγετε ἀπ' ἐμοῦ, οὐκ οἶδ.
 ὑμᾶς πόθεν ἐστέ, εργ. ἀνομιαι. Item Pist (antea v. 26. καὶ λιθοί σί
 μοι pro τοτε αρξ. λεγ., ἐλάβομεν ἐκ μυστηρίων σου καὶ ἐπληρώθημεν
 πάση τῇ διδαχῇ σου pro επαγ. εν. σου κ. επιομ.): καὶ ἀποκριθεὶς ἐρω
 αὐτοῖς Οὐκ οἶδα ὑμ. τίνες ἐστέ, ἐργαζόμενοι τῇ ἀνομίᾳ καὶ τὸ κακὸν
 ἔως νῦν διὰ τοῦτο ἀπέχριστε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐκτός. καὶ ἐν τῇ ᾠρῇ
 ἐκείνῃ ἀπελεύσονται εἰς τὸ σκότος τὸ ἐκτός.

28. οψησθε .. DX al²⁰ -εσθε (Lcif cum videbitis; contra it [et. d] vg
 Irnt al cum videbitis) | DL ItP^m ισαι | του θεου .. Α αυτου, 86. 7. pe
 Irnt¹ Amb των ουρανων (: e Mt) .. 59. om. Epiph de Mcione : παρι
 κοπι πάλιν Τότε ἤψ. ἀβρ. κ. ισ. κ. ιακ. κ. πάντ. τ. προφ. ἐν τ. βασ. τ.
 θεοῦ. ἀντί δὲ τοῦτου ἐποίησεν Ὅτε πάντας τ. δικαίους ἴδητε ἐν τ.
 βασ. τοῦ θε., ὑμᾶς δὲ ἐκβαλλομένους ἔξω. ἐποίησε (altero loco προσα
 ἔθηκε) δὲ κρασουμένοις ἔξω. καὶ (alt. loc. om) ἐκεῖ ἐστὶν (alt. loc.
 ἔσται) ὁ κλ. κ. ὁ βρ. τ. ὀδ. Confirmat Tert his : cum videbant iustos
 introcuntes [introcuntes add et. ItP¹ Lcif al] in regnum dei (similiter

ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν καὶ ἀπὸ βορρᾶ καὶ νότου, καὶ ἀνακλιθίσονται ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ. 30^(178.2) καὶ ἰδοὺ εἰσὶν ἔσχατοι οἱ ἔσονται πρῶτοι, καὶ εἰσὶν πρῶτοι οἱ ἔσονται ἔσχατοι.

Mc 19, 30.
30, 16.
Mc 10, 31.

31^(174.10) Ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ προσήλθαν τινες Φαρισαῖοι λέγοντες αὐτῷ Ἐξέλθε καὶ πορεύου ἵνα τεύθῃ, ὅτι Ἡρώδης θέλει σε ἀποκτεῖναι. 32 καὶ εἶπεν αὐτοῖς Πορευθέντες εἶπατε τῇ ἀλόπεκι ταύτῃ Ἰδοὺ ἐκβάλλω δαιμόνια καὶ ἰάσεις ἀποτελῶ σήμερον καὶ αὔριον, καὶ τῇ τρίτῃ τελειοῦμαι. 33 πλὴν δεῖ με σήμερον καὶ αὔριον καὶ τῇ ἐχομένῃ πορεύεσθαι, ὅτι οὐκ ἐνδέχεται προφήτην ἀπολλέσθαι ἔξω Ἱερουσαλὴμ. 34^(178.5) Ἱερουσαλὴμ Ἱερουσαλὴμ, ἡ ἀποκτείνουσα τοὺς προφήτας καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν, ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυνάξει τὰ τέκνα σου ὃν τρόπον ὄρνις τὴν ἐαυτῆς νοσσοῖαν ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠθέλησατε. 35 ἰδοὺ

Mc 24, 31 - 30.

Amb¹ cum videritis iustos intrare in regnum caelorum, se vero detineri foris.

29.—35. Mcion om teste Epiph singula percensente, nec contradicente Tert

29. καὶ (τ¹ om) απο c. BLRT⁵ al mu a d f q al (syrc^u etsch quater απο) Amb (item quamquam libere Irin^t Hier al) . . ΔΒΕΘΗΚΜΒΣΥΝΧΓΔΔ al⁹⁰ ac plur b e e ff² i l vg cop sah syrP al om απο (49. Gb⁹⁰ Ln [απ.]) | ΚΜΒΧΓΔ al mu ανακληθῆσ. | H^o om του Θεου?

30. ἰδοὺ εἰσὶν et καὶ εἰσὶν : hic acc. ΚΜΓΑ 1. atq haud dubie pl; non (ut Ln 49.) ἰδοὺ εἰσὶν et καὶ εἰσὶν | x πρωτ. οὐ εσ. εσχ. κ. ε. εσχ. οὐ εσ. πρ.

31. εν αυτη (Gs al pauc b e f add δε) c. ΔΒΕΘΗΚΜΒΣΥΝΧΓΔΔ al pler it vg syrc^{omn} al . . ΔΚΜΤ⁵ al¹² cop sah ε. ταιτη (157. cop add δε) | ωρα (Gb¹ Schu „bene ap Lc⁴) c. ΔΒ²ΔΛΒΧ al fere¹⁵ syrP m⁵ . . ζ (Ln 49.) ημερα c. Β²ΕΘΗΚΜΒΤ⁵ΥΝΧΓΔΔ al pl it vg al mu (cop^{ds} syrc^{on} diebus etc) | προσηλθαν c. DL . . ζ (Ln 49.) -λθον c. rell ut vdt. Praeterea d al aliq Thph add αυτα, sed d al om post λεγ. | φαρισαῖοι . . d it vg των φαρισαιων | θελει . . ε 31.^{ov} μελλει (sed ε μελει), d al⁵ sah ζητει

32. καὶ (M 7.^{pe} a e o δε) ειπ. αυτ. (κ al om) | L τα δαιμονια | αποτελω c. BL 33. 124., item d αποτεινουμεναι . . ε επιτελω c. ΔΒΕΘΗΚΜΒΣΥΝΧΓΔΔ etc (al² τελω) | τη τριτη . . B al pauc it vg (sed non am san al) al add ημερα, hinc Ln [ημ.]

33. αυριον . . syrc^{sch} arP persP Thph^{comm} add εργαζεσθαι | εχομενη (cf Act 20, 15. et alibi) . . ΔΑ al plus¹⁵ ερχομ. (et. cop exprim ερχ.) | απολλεσθαι (BL al απωλ.) . . D ante προφ. pon

34. μρ. bis . . B ter ut vdt, sed semel in mg additum | αποκτενουσα (LR al -κτιν-) c. ΒΔΕΘΗΚΜΒΣΥ²ΝΧΓΔ al pl . . ΔΚΥ² al plus¹⁵ αποκτενουσα, ΧΑ al plus⁵⁰ αποκτενουσα (Gb¹) | d ορνιξ | την εαυτ. νοσσοιαν (HL al mu νοσοια) c. ΒΕΘΗΚΜΒΣΥΝΧΓΔΔ al pler item nidam omnia a b vg

ἀφίεται ἑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν. λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ ἰδῆτέ με ἕως
 P. 118, 28. ἧξει ὅτε εἶπητε Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου.

XIV.

1 (176.10) Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς οἶκόν τινος τῶν
 ἀρχόντων τῶν Φαρισαίων σαββάτῳ φαγεῖν ἄρτον, καὶ αὐτοὶ ἦσαν
 παρατηρούμενοι αὐτόν. 2 καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπός τις ἦν ὑδρωπικός
 Mt 12, 10. ἔμπροσθεν αὐτοῦ. 3 (177.2) καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς
 τοὺς νομικοὺς καὶ Φαρισαίους λέγων Ἔξεστιν τῷ σαββάτῳ θερα-
 पेῦσαι ἢ οὐ; οἱ δὲ ἠνόησαν. 4 καὶ ἐπιλαβόμενος ἰάσατο αὐτόν

cop . . ADKM al plus²⁵ τα εαιτ. (D αυτης post ροσσ.) ροσσια (Ln :: e Mt), item pullos suos (:: at ita poterat et. την ροσσιαν vertit) itPler sah syromn al IrInt al

35. ὑμῖν . . x al fere¹⁰ 237. schol al Chr om | ο οικ. νμ. (Gb Sz) c. ΔΒΚΛ RSVΓA al fere⁹⁰ e ff². g². i am for fu em san tol bodi iac trevir al sax cop²⁵ sah arm Or² Epiph al Cyp Bed . . ζ add ερημος (: : e Mt) c. DE ΘΗΜΥΧΑ al pm a b c f g¹. l vg^{ed} cop² syromn al (Eus IrInt cum aliis ex Mt non Lc afferre censendi sunt) | λεγ. δε (Gb Sz) c. unc omu (exc L) et al pl f q al vg al pl, item L al itm^u al omisso δε (a e ενίμ) . . ζ αμην δε λεγ. c. min mu | οτι c. ΔΕΓΚΜΣΥΝΧΓΑΑ al pler a f ff². g¹⁻². vg . . ΒΔΗΛΒ al⁶ b c e i l q gat mm om (Ln [ot.] :: at deest in Mt) | εδητε (ε al ιδετε) με c. ΔΒΚΜΒ al plus¹⁰ a f i l al vg cop sah syromn al Epiph . . ζ με ιδ. (: ut Mt) c. ΔΕΘΗΛΣΥΝΧΓΑΑ al pl b c e q. Praeterea a add απ αρτι. e Mt, item sah | εως (ΑΥΑΑ al fere²⁶ add α : ita Ln, sed vide post ubi om et. ΒΚΛΡ al; ceterum est in Mt) ηξεε οτε εαι. c. D item ΑΥΑΑ al fere²⁶; similiter ζ εως αν ηξη οτε (η οτι) εαι. c. ΕΘ ΗΣΥ al pl; nec aliter itP¹ (c donec veniam et dicatis) vg syr^{cu} etP al . . BLR 79. item mx 1. 69. al aliq εως (αφ add mx 1. etc) εαπητε, κ εως οτε ειπητε, item quoadusq. (donec, cum) dicatis e i mm gat cop sah syr^{sch} arm :: ut Mt

XIV. 1. ελθειν (DM al mu [item evgll] it vg al mu εισελθ.) αιτων (r om) εις (A add τον) οικ.

2. τις . . D 1. 131. itP^m mt om | ην . . A al aliq om | χιλ al (mu ut vdr) υδροπικ.

3. λεγων . . D 15. ev a b e q am om (sed b q ειπεν h. l. pou), Ln [λεγ.] (ex errore de A). Similiter 57. al? λεγεις omisso εαι. | Εξεστιν (Scha „recte ap Lc“) c. ΒΔΛ 59. 15. ev (al ut vdr) f am cop² al cat . . ζ (Ln) p^{raem} ε (: : e Mt) c. ΔΕΓΗΚΜΣΥΝΧΓΑΑ al pler itP¹er vg (et. fu for san al) cop²⁵ sah al | θεραπευσαι c. ΒΔΛ 1. 124. 131. 209. 254. schol cat . . ζ -πειπει (: : e Mt) c. unc iisdem qui modo εα al pler | η ου c. ΒΔΛ 1. 13. 69. 124. 131. 157. 209. 346. 253. schol b e f q mm cop sah syr^{cu} syr^{hr} syrP c. aeth cat Cyr . . ζ (Ln [η ου]) om (: : ut Mt) c. nuc iisdem qui et -πειπει et εα al pler itP^m vg sah^{woid} syr^{sch} al

καὶ ἀπέλυσεν. 5 καὶ ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτούς εἶπεν Τίνος ὑμῶν
 υἱὸς ἢ βοῦς εἰς φρέαρ ἐμπασεῖται, καὶ οὐκ εὐθέως ἀνασπᾶσει αὐτὸν
 ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου; 6 καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἀνταποκριθῆναι
 αὐτῷ πρὸς ταῦτα.

7 (178.10) *Ἐλεγεν δὲ πρὸς τοὺς κεκλιμένους παραβολῆν, ἐπείχων
 πῶς τὰς πρωτοκλισίας ἐξελέγοντο, λέγων πρὸς αὐτούς 8 Ὅταν
 κληθῆς ὑπὸ τίνος εἰς γάμον, μὴ κατακληθῆς εἰς τὴν πρωτοκλισίαν,
 μήποτε ἐντιμωτέρός σου ἢ κεκλιμένος ὑπ' αὐτοῦ, 9 καὶ ἐλθὼν ὁ
 σὲ καὶ αὐτὸν καλέσας ἐρεῖ σοι Δὸς τούτῳ τόπον, καὶ τότε ἄρξῃ
 μετὰ αἰσχύνης τὸν ἕσχατον τόπον κατέχειν. 10 ἀλλ' ὅταν κληθῆς,

15, 15.

4. καὶ ἐπιλαβ. (1. 13. 69. 124. al aliq it^{pm} al add αὐτου, a manum illius,
 f gat mt hominem, mm Iohannem) ιασατο αυτ. (69. al? gat om) x. απελ.
 .. D κ. επιλαβ. αυτον και ιασαμενος απελυσεν

5. αποκριθεις c. AEGHMSUVXΓΔΔ al longe pl f vg (et. am fu for em san
 al) syr^p al .. BDKL al fere¹⁵ itpler gat mm cop sah syr^{sch} etcu al mu
 om (G^b Lⁿ :: at deest in Mt nec inprimis aptum videbatur) | πρ.
 αυτ. (x al add ο υ) ειπ. .. ADK al⁶ it cop sah al ειπ. πρ. αυτ. (Lⁿ ::
 at hoc usitatus est praeterea que cum αποκρ. omissio cohaeret) | υμων
 .. D cop¹ sah praem εξ | υιος (G^b S^x) c. ABEGHMSUVXΓΔΔ (AU ο υ.) al
 fere¹⁵⁰ scholl e f q sah syr^{omn} (sed syr^{cu} post βοις add η ονος) al Cyr
 (μῆ φροντισῆς υἱοῦ κινδυνεύοντος ἐν σαββ.) Tit al .. ε ονος (: cf 13,
 15.) c. KLX al it^{pl} vg cop al; item D προβατον (: ut Mt) .. 52. ar^p
 om υ. η | ἐμπασεται (DEG επκ.) c. BDEGHMSUVXΓΔΔ al longe pl ..
 ΔL al³⁰ πεσεται (L πισηται) : ita Lⁿ 49. :: videri potest εμπει. ex
 Mt fluxisse, sed et. apud Mt lectio fluct; praeterea it vg al (ceciderit
 vel similiter) nihil contra εμπ. valent, certe enim nec in Mt aliter ha-
 bent. | αυτον .. Δ αυτο | εν c. BEGHMSUVXΓΔ al longe pl ..
 ΔDKLX al fere²⁰ b e l vg om, hinc Lⁿ [ε.] :: in Mt τοις σαββασι
 non fluct) | τη ημ. τ. σαββ. .. D syr^{cu} etechu al ante και ουκ pon

6. κ. ο. ισχ. ανταποκριθ. (A 1. al aliq αποκριθ.) .. D 47. ε οι δε ουκ απε-
 κριθησαν (e protulerunt respond.) | αυτω c. AEGHMSUVXΓΔΔ al pler
 itpler vg al pl .. BDL 124. 157. 209. e l om (49. :: molestum erat
 propter πρ. ταυτα : hinc alteri om αυτω, alteri [1. 118. 131.] pro
 αυτ. πρ. ταυτ. reposuerunt προς αυτον. Quod it^{pm} vg ita transp :
 ad haec respondere illi, id non valet ad eiciendum αυτω)

7. ελεγ. δε .. D it^{aliq} (non b c e f i q) vg add και | AΕ*ΗΚΛΙΓΔΔ al mu
 πρωτοκλισιας, item v. 8. AΕ*ΧΛ al -κλησιαν et ΜΧΛ al κατακληθης

8. κληθης υπο τινος (ita et. b f q, D it^{aliq} vg 130. lat om; item alludens
 Clem ὅταν κληθῆς, εἰς τὸν ισχ. τόπ. ἀνάπτετ) .. a c ff² il cum inuicia-
 tus quis (aliquis; i plane om) fuerit etc | γαμους .. D 17. ^{ov} -μον | ΗΧΓ
 al εντιμωτερος | η κεκλημ. υπ αυτ. (L om ενπ, item vv mu om ενπ
 αυτ.) .. D ηξει

9. αρξη (Δ -ηται) .. D⁸⁷ εση (d inoiciens) | μετα c. ABDEGLMVAA al mu
 .. ε μετ c. ΗΚΒ?UXΓ al pl | τον .. D* om

πορευθεὶς ἀνάπεσε εἰς τὸν ὄχρατον τόπον, ἵνα ὅταν ἔλθῃ ὁ κλη-
κός σε ἐρεῖ σοι Φίλε, προσανάβηθι ἀνώταρον· τότε ἔσται σοι δόξα
18, 14.
Με 23, 12. ἐνώπιον τῶν συνακακισμένων σοι. 11 (179.8) ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἐαν-
τὸν ταπεινωθήσεται, καὶ ὁ ταπεινῶν ἐάντων ὑψωθήσεται.

12 (180.10) Ἔλεγεν δὲ καὶ τῷ κληρῳτῷ αὐτὸν Ὅταν ποιῆς ἄρι-
στον ἢ δειπνῶν, μὴ φῶναι τοὺς φίλους σου μηδὲ τοὺς ἀδελφοὺς σου
μηδὲ τοὺς συγγενεῖς σου μηδὲ γείτονας πλουσίους, μήποτε καὶ αὐτοὶ
ἀντικαλῆσωσίν σε καὶ γένηται ἀνταπόδομά σοι. 13 ἀλλ' ὅταν
ποιῆς δοχὴν, κἀκεῖ πτωχοὺς, ἀναπήρους, χωλοὺς, τυφλοὺς, 14 καὶ
μικάρους ἄση, ὅτι οὐκ ἔχουσιν ἀνταποδοῦναί σοι· ἀνταποδοθήσεται
γάρ σοι ἐν τῇ ἀναστάσει τῶν δικαίων.

10. κληθης .. B^a al -θεις | πορευθεῖς .. D al pau e om | ἀναπίσει (Gb'
Sz Schulzio „scribendi errore ortum“ vdr̄ pro -σαι) c. ΔΕ*ΗΚΗΣΥΝΓ
al fere¹⁰⁰ .. B**ΕΛΜΧΑΔ al plus²⁰ (idem editum in Antioch) -πεσαι
(Gb :: quum saepissime in N. T. πεσῖν c. compos., nusquam vero
πεσασθαι sit adhibitum, -πεσαι scriptura tantum a -πίσει differre
censendum, quemadmodum innumeris locis ai et ε promiseue in ead
posita sunt. Eandem prorsus rationem habet 17, 7. quo loco paullo
pauciores -σαι pro -σει scriptum exhibent) .. D ἀναπίπτει (D e post
ε. τ. εσχ. το. pon) .. ε -πεσον c. min pau | σε .. Ε σοι | ἐρεῖ c. ΒΛΧ
al aliq .. ε (Ln) ἐπέη (εχ al mu -πει) c. ΔΕΓΗΚΗΣΥΝΓΑΔ etc (: ex
emendatione fluxit, ut saepe να c. fut. vel ind. praes. emendatricem
manum invenit) | τότε .. D cop praem καὶ (similiter syr^{cu} εἰς^{ch} sed
non exprim τότε) | τῶν συνακακ. (κ al aliq ἀνακακ.) c. ΔΕΓΗΚΗΣΥΝΓ
ΔΔ al pler it vg al .. ΔΒΛΧ al¹⁰ cop sah syr^{omn} aeth^{utr} perap praem
παντων (Ln) | σοι .. D al it vg om
11. ταπεινωθήσεται et υψωθήσ. (st. Clem Or) .. D⁸⁷ ταπεινῶνται et
υψοῦται | καὶ ο .. x 69. 118. al sah o δε :: ex 18, 14.
12. καὶ .. v al fere¹⁰ vñ aliq om | Ἀ κληρῳτοι | σου prim .. D a Ir^{int}
om | μηδ. τοὺς ἀδελφ. σου (b q Cyp om) .. L al plus¹⁵ Ir^{int} (libere
sic: noí voc. dívites neq. amicos et vicin. et cognat.) om | μηδ. τ. συγγ. σου
(itmu vg Ir^{int} om) .. D 48.9v a e Cyp om (Gb⁹) | μηδε (B μη, D add
τοὺς) γειτον. (XΓ al γειτων., D itP¹ Cyp add μηδε) πλουσ. (D τοὺς πλ.)
| ἀντικακ. σε c. ΒΔΛΧ 1. 69. 346. 48.9v e f mt go cop arm syr^{omn}
Ir^{int} Cyp .. ε σε ἀντικ. c. ΔΕΓΗΚΗΣΥΝΓΑΔ al pler itP¹er vg | γενήσται
.. Δ al¹⁰ γενήσεται, fiet vel erit b e f i l | ἀνταποδ. σοι c. ΒΔΛΕ a e
cop syr^{cu} .. ε (Ln cum eitorib.) σοι ἀνταπ. c. ΔΕΓΗΚΗΣΥΝΓΑΔ al ut
vdr̄tr om̄n itP¹er vg go syr^{sch} etP Cyp
13. D y^{scr} ἀλλὰ | ποιῆς (HUG al aliq -εις, M -ησης) .. B post δοχ. pon |
ἀναπήρους c. B**ΓΗΚΗΣΥΝΓΑΔ etc .. ΑΒΔΕ*LR 157. y^{scr} -πιφενς
(Ln). Cf et. ad v. 21.
14. ἀνταποδοῦνας .. Δ -διδοναι | γὰρ .. 1. 69. 124. 157. 346. itP^m mt
Cyp Aug δε

15 Ἀνοίας δέ τις τῶν συνανακειμένων ταῦτα εἶπεν αὐτῷ
Μακάριος ὃς φέρεται ἄρτον ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. 16 ^(181.5) ὁ
δὲ εἶπεν αὐτῷ Ἄνθρωπός τις ἐποίει δεῖπνον μέγαν, καὶ ἐκάλεσεν ^{16^{aa}}
πολλούς, 17 καὶ ἀπέστειλεν τὸν δούλον αὐτοῦ τῇ ὥρᾳ τοῦ δεῖπνου
εἰπεῖν τοῖς κεκλημένοις Ἔρχεσθε, ὅτι ἤδη ἕτοιμά ἐστιν πάντα.
18 καὶ ἤρξαντο ἀπὸ μᾶς παρακίσθαι πάντες. ὁ πρῶτος εἶπεν
αὐτῷ Ἄρτον ἠγόρασα καὶ ἔχω ἀνάγκην ἐξελεῖν ἰδεῖν αὐτόν·
ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρητημένον. 19 καὶ ἕτερος εἶπεν Ζεύγη βοῶν
ἠγόρασα πέντε καὶ πορεύομαι δοκιμάσαι αὐτά· ἐρωτῶ σε, ἔχε με
παρητημένον. 20 καὶ ἕτερος εἶπεν Γυναῖκα ἔγγραμμα καὶ διὰ τοῦτο
οὐ δύναμαι ἐλθεῖν. 21 καὶ παραγετόμενος ὁ δούλος ἀπήγγειλεν

15. ος c. ADEGHKMSUVΓΔΔ al pler (it vg qui) Clem Epiph⁶⁵² .. BLPBX
1. 13. 69. al^o cop (ος οω) syrP^{msg} (quicumque) οοτς (: : hoc nexu nimis
prodit emendatricem manus, etsi alibi passim οστ. in ος a testib mu
mutatum est, cf Mt 12, 50. 19, 29. 25, 3.) | φαγεται .. Δ φαγται, 346.
al -γηται | αρτον c. ABDE^oGH^k*LHXAA I. al mu it vg go cop sah
syr^{sch} etP al Epiph Bas^od Or^{int} .. E^{**H**}(sed in utroq ipse v^dtr
correxisse)κ^{**}MSUVΓ 11. 13. 69. 124. 127. 130.6^r 131. al plus¹³⁰ syr^{cu}
arm sl Clem Bas^{cod} Cyr^{ist} (in cod. Vat. catenae Maianae) Thph
Euth αριστον (Gb')
16. αυτω (U c αυτοις) .. D al pauc a b e al om | τις .. F Or¹ om | εποιει
c. BE 1. 209. Or¹ .. ς (Ln) εποιησεν c. ADEGHKLMPSUVXΓΔΔ al pler
(it vg fecit) Or¹ Bas (: : ut alibi saepe aor. pro imperf. repererunt) |
μεγαν c. B(sed supra lineam ac punctis notatum)ΔΔ al plus²⁰ 237, schol
Clem .. ς μεγα c. ADEGHKLMPSUVΓΔ al pl Or (X arm om)
17. τον δουλον .. F c^oστ τους δουλους | τη ω. τ. δειπνου .. F om | ερχεσθε
(13. 346. praem οτι. It go syr^{sch} etP al venite) .. ADKLPX al -σθαι,
item ut venirent vg syr^{cu} cop Promiss | ετομα (b c ff² i l q p^oratim)
εστιν (LR εσιν) παντα (D a e m cop syr^{cu} et^{sch} ante ετομ. pon) ..
BLR b c ff² i l q om παντα (agnoscit et. Eus Bas), hinc Ln [πα.]
18. παρω. παντ. c. ADEGHKMSUVΓΔΔ al pler go cop syrP Bas .. BDLEX
1. it vg syr^{sch} (syr^{cu} om παντ.) arm παντ. παρ. (Ln) | ο πρωτος ..
P c e praem και, hinc Ln [κ.] | αυτω .. D 1. 118. 209. itPl go al Bas
om | εχω αναγκ. c. ADEGHKLMPSUVXΓΔΔ al ut v^dtr omn etc (et. Bas)
.. DF (item necesse habeo it vg) αναγκ. εχ. (Ln) | εξελθειν ιδειν c. BGE
cop syr^{cu}, item DL εξελθων ιδειν .. ς (Ln) εξελθειν και ιδειν c. AENK
MPSUVXΓΔΔ etc (et. Bas)
19. ερωτω σε (e Or¹lib om) εχε με παρητημ. (et. e f al vg etc) .. D itPl
διο (e ff² i q et idee, b et) ου δυναμαι ελθ. (it ante ou pon). Or : In
τισιν αντι του Ἐρωτω σε Και δια τουτο ου δυναμαι ελθειν.
20. ετερος .. D allos (it vg alius) | εγγραμμα (et. Clem Or) .. D ελαβον (it
[et. d] vg dicit) | και δια τουτο (157. a b c e i q Clem om δι. το.) ..
D διο .. syr^{cu} om
21. ο δουλ. (Gb' prob v^dtr Schu) c. A(B ex ed. Wo. Ceph.)DKLPX al

τῶ κυρίῳ αὐτοῦ ταῦτα. τότε ὀργισθεὶς ὁ οἰκοδοσπότης εἶπεν τῷ δούλῳ αὐτοῦ Ἐξέλθε ταχέως εἰς τὰς πλατείας καὶ ῥίμας τῆς πόλεως, καὶ τοὺς πτωχοὺς καὶ ἀναπήρους καὶ τυφλοὺς καὶ χωλοὺς εἰσάγαγε ὧδε. 22 καὶ εἶπεν ὁ δούλος Κύριε, γέγονεν ὡς ἐπέταξας, καὶ ἔτι τόπος ἐστίν. 23 καὶ εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τὸν δούλον Ἐξέλθε εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ φραγμαῖς καὶ ἀνάγκασσον εἰσελθεῖν, ἵνα γεμισθῇ μου ὁ οἶκος· 24 λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων τῶν κεκλημένων γεύσεται μου τοῦ δείπνου.

25 ^(192.5) Συνεπορεύοντο δὲ αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, καὶ στραφεὶς εἶπεν πρὸς αὐτούς 26 Εἴ τις ἔρχεται πρὸς μὲ καὶ οὐ μισῇ τὸν πατέρα ἑαυτοῦ καὶ τὴν μητέρα καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα καὶ τοὺς ἀδελφοὺς καὶ τὰς ἀδελφάς, ἔτι τε καὶ τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν, οὐ

plus¹⁰ it vg go cop arm Bas . . ς add *εκείνος* c. B⁷FGHMSUVXΓAA al pler syro^{mn} al | αὐτου . . γ al pauc *εαυτου* | ταῦτα (346. al *παντα*, b c e om) . . d al pauc *παντα ταῦτα* (d *haec omnia*) | *τοτε* . . d e κα; *εἶπεν* . . d post τ. δ. αὐτου | *τους* . . d om | *αναπηροὺς* . . ABDFP 157. h^{scr} y^{scr} -πειροὺς (PB -πρ.) : ita Ln. Cf et. ad v. 18. | *τυφλ. κ. χωλ.* c. BDFKLMFU al²⁵ fere it vg go cop syrP aeth al Bas . . ς *χωλ. κ. τυφλ.* c. EGHRSVXΓAA al pl syrcu *εἰsch* al . . Δ al² syrb^r om κ. *χωλ.* | *εἰσαγαγε* . . d *ενεχε*

22. *εἶπεν* (Δ add αὐτω) ο δούλος . . d e ο δουλ. *εἶπ.* | *κύριε* . . d e om | *ὡς* (Δ *καθὼς*) *ἐπέταξ.* (1. al aliq *προσετ.*, Δ *ἠπετ.*) c. A⁷FGHKMPSUVXΓ AA al fere omn itpler vg al mu Bas . . BDL 1. al? e cop syrcu syrP^{ms} arm Aug¹ ο *επεταξ.*

23. *πρ. τ. δούλον* . . d al pauc it^{al}iq al Bas add αὐτου | *μου* (b om) ο οικ. (e *mihi domus*) c. A⁷D⁷K⁷L⁷R⁷X 157. e cop . . ς (Ln) ο οικ. *μου* c. EFG HMP⁷SUV⁷ΓAA al fere omn itpler vg etc (et. Bas)

24. *τ. ἀνθρώπων ἐκείνων* (Bas add om των *κεκλ.*) . . d e m τ. *ανθρώπων* (d *illor. hom.*, e m *ex hominib. illis*) | *μ. τ. δείπνου* . . E⁷M⁷P⁷S⁷U⁷V⁷X⁷ΓAA al pl (maxime evgll) al add *πολλοὺς γὰρ εἰσιν κλητοὶ, ολίγοι δὲ ἐκλεκτοὶ*

25. αὐτω . . EGH al aliq τῶ *ᾧ* | *πολλοὺς* . . d it^{pl} syrcu om | *πρ. αὐτους* . . d αὐτοῖς

26. *πατ. εαυτου* c. BLE⁷R⁷ al mu . . A⁷D⁷E⁷F⁷G⁷H⁷K⁷M⁷S⁷U⁷V⁷X⁷ΓAA al plus⁶⁰ *πατ. αὐτου* (Gb⁷ Ln 49. :: at ut toties, ita hic quoque *εαυτ.* c. *αυτ.* mutatum vdt. Nec aliter v. sq. Contra τ. *εαυτ. ψυχ.* a minusc tantum pauc mutatum est, quippe quo loco [*μισῇ τ. ε. ψ.*] *εαυτου* [Clem *την ἰδιαν ψ.*] satis emineret.) | *μητέρα* . . d add αὐτου (item cop syrc^{ch} et^{cu} et h. l. et in sqq) | *ἔτι τε καὶ* c. BLEA, item *adhuc etiam et d ff²* Hil Amb. *etiam et b q, adhuc et e Aug¹, insuper et a Hier Aug¹* . . ς *ἔτι τε καὶ* c. A⁷D⁷E⁷F⁷G⁷H⁷K⁷M⁷S⁷U⁷V⁷X⁷ΓAA etc (et. Cyr Bas); e f al vg *adhuc autem et*, item go cop syrP (non item syrc^{ch} et^{cu}) | *τ. εαυτ. ψυχ.* (d *suam animam*) . . b 69. al it vg τ. ψ. *εαυτου* (69. al αὐτου) | *εἶναι μου μαθ.* c. BLM RSX g^{scr} al aliq fu Aug¹ . . ς (Ln) *μου μαθ. εἶν.* c. A⁷D⁷E⁷H⁷S⁷UV⁷ΓAA al pl

δύναται εἶναι μὲν μαθητής. 27 καὶ ὅστις οὐ βασιλεύει τὸν σταυ-
ρὸν ἐάντι καὶ ἔρχεται ὀπίσω μου, οὐ δύναται εἶναι μὲν μαθητής.
28 (18a.10) Τίς γὰρ ἐξ ὑμῶν θέλων πύργον οἰκοδομῆσαι οὐχὶ πρῶ-
τον καθίσας ψηφίζει τὴν δαπάνην, εἰ ἔχει εἰς ἀπαρτισμὸν; 29 ἵνα
μήποτε θέντος αὐτοῦ θεμέλιον καὶ μὴ ἰσχύοντος ἐκτελέσαι πάντες
οἱ θεωροῦντες ἀρξῶνται αὐτῷ ἐμπαιζειν, 30 λέγοντες ὅτι οὗτος
ὁ ἄνθρωπος ἤρξατο οἰκοδομῆσαι καὶ οὐκ ἴσχυσεν ἐκτελέσαι. 31 Ἡ
τίς βασιλεὺς πορευόμενος ἐτέρῳ βασιλεῖ συμβαλεῖν εἰς πόλεμον οὐχὶ
καθίσας πρῶτον βουλευέται εἰ δυνατός ἐστιν ἐν δέκα χιλιάσιν ὑπαν-

itP1 (e discens meus esse) go .. κ al fere³⁰ it^{allq} vg Cyr Bas Hil al μου
ειν. μαθ. (Clem^{bis} εμος ειν. μαθ.), F μαθ. ειν. μου (?)

27. m^{rg} al mu om versum | και (L cop om) οστις; (D Ir ex Valentt os)
.. B oστ. ουν, 157. οστ. γαρ | εαυτου c. ABL^{**}M^{**}Δ al fere¹⁰ .. ζ αυ-
του c. DEFGBKL^{*}SUYA al pler :: ut Mt | ερχεται .. κ al aliq Bas ακο-
λουθει :: e Mt (libere Ir ex Valentt ax. μοι pro ερχ. οπ. μ.) | ειν. μου
μαθ. c. BEFGHNLVXAA al fere³⁰ b e f q am^{**} for fu (vdtr) al go Bas
Tert .. D (a Ir^{int}) μου μαθ. (a Ir^{int} disc. meus) ειν. .. ζ (Ln) μου ειν.
μαθ. c. AKM^{**}SU al pl c al vg^{ed} et am^{*} al Cyr. Libere Ir ex Valentt
μαθ. εμος ου δυν. γενεσθαι. Toto isto loco Clem Or Pist al libere
usi sunt.

28. θελων c. AEDFGKLRXA al pm (Or βουλομενος) .. EHM^{SUV}ΓA^{**} (sed
ipse^{*} corr. vdtr) al⁶⁰ fere o θελων (simili modo artic. positus est Gal
1, 7. Col 2, 8. Ro 3, 11. sed ibi nusquam flect) | XΓA al mu καθησας
(A καθισης), item ΔA al mu v. 31. | εις απαρτ. (Gb Ss) c. BDLE g^{scr}
225. (al?) Item itP1 vg sumptus qui necessarii sunt, si habet (vg^{ed} ha-
beat) ad consummandum (perficiend), e sumptum, si habet ad consum-
mationem .. AEGHKMSUGAA al plus⁶⁰ Ephr Thph τα εις (Ln Gb'), item
a impendia, si habeat quae opus sunt ad consummandum eam, item f ..
ζ τα προς c. VX al pm Cyr Bas²

29. αιτου .. U om | και μη ισχυοντος (LXUA al fere¹⁰ Petr -σατος, s al
add αιτου) εκτελεισαι .. D a b c e Aug μη ισχυση οικοδομησαι (a b
consumm., c explicare) και | αρξωνται (ERUXΓ al aliq -ξονται) α. εμ-
παιζ. (α. ε. cum BELRUX al mu Bas¹; ζ εμπ. [E al ενπ.] α. c. AEGHMS
VΓAA al pl f vg al Bas¹) ⁸⁰ λεγοντες .. D e Aug μελλουσις (incipient)
λεγειν, similiter a b c ff² i l dicent vel dicant

30. οτι (et. Bas²) .. D al⁸ itpler om

31. ετερω (R εταρω, syr^{sch} cum rege iocio suo) βασι. συμβ. (DL συνβ.) c.
ABDLRX 33. 157. al aliq .. ζ συμβ. εε. βασ. c. EGHKMSUVΓAA al pler
Bas, item a committere cum alio rege bellum, e comm. ali regi ad bellum,
sed itP1 vg comm. bellum adv. alium reg. | ουχι .. D ουκ ενθως | βου-
λευεται .. B a b ff² q -σεται | δυνατος .. U al aliq -τω | υπαρτ. (D
post επ αιτ. pon) c. ABDRXA al aliq .. ζ απαρτ. c. EGHKMSUVΓA al
pler Bas

τήσαι τῶ μετὰ ἑξοκί χιλιάδων ἐρχομένων ἐπ' αὐτόν; 32 εἰ δὲ μήτε, ἐπι αὐτοῦ πόρρω ὄντος πρεσβείαν ἀποστείλας ἐρωτᾷ τὰ πρὸς εἰρήνην. 33^(186.5) οὕτως οὖν πᾶς ἐξ ὑμῶν ὃς οὐκ ἀποκρίσεται πᾶσαν τοῖς ἐαυτοῦ ὑπάρχουσιν οὐ δύναται μὴ εἶναι μαθητής. 34^(185.2) Καλὸν οὖν τὸ ἄλλας· εἰαν δὲ καὶ τὸ ἄλλας μορανοθῆ, ἐν τίνι ἀρτυθήσεται; 35 οὔτε εἰς γῆν οὔτε εἰς κοπρίαν εὐθετόν ἐστιν· ἔξω βάλλουσιν αὐτό. ὁ ἔχων ὅτα ἀκούειν ἀκούετω.

XV.

^{1 p.} ^{Mc 9, 30.} 1^(186.2) Ἦσαν δὲ αὐτῶ ἐγγίζοντες πάντες οἱ τελῶναι καὶ οἱ ἁμαρτωλοὶ ἀκούειν αὐτοῦ. 2 καὶ διεγόγγυζον οἱ τε Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς λέγοντες ὅτι οὗτος ἁμαρτωλοῦς προσδέχεται καὶ συνεσθίει αὐτοῖς. 3^(187.5) εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς τὴν παραβολὴν ταύτην λέγων 4 Τίς ἄνθρωπος ἐξ ὑμῶν ἔχων ἑκατόν πρόβατα καὶ ἀπολέσας ἐξ αὐτῶν ἓν οὐ καταλείπει τὰ ἐνενηκόντα ἐνταῦθα ἐν

32. εἰς αὐτ. πορρω c. BDLX al mu, it^{pl} vg *adhuc illo longe agente* .. ΔΕΘ ΗΚΜΡΣΥΝΥΓΑΔ al⁶⁰ ac plur Bas Dam εἰς (Δ al om) πορρ. αὐτ. (Gb' :: manifesta correctio) | πρεσβ. αποστ. .. D e cop go al αποστ. πρ. | τα πρὸς εἰρ. c. ADEGHLMRBSUVXΓΔΔ al pler Bas .. BK al plus¹⁰ τα (B om) εἰς εἰρ.

33. οὐν .. Λ 237. om | πᾶς (Γ add ο) ἐξ ὑμῶν .. D κα-εξ ὑμ. πᾶς (b e ff² i q sic [e quis] *ergo ex vobis qui*) | πασιν .. DR 47. 57. 251. om | τ. εαυτ. υπαρχ. .. DKM al minus¹⁰ τ. υπαρχ. αυτου | μου εἰν. μαθ. c. AEGHKMSU⁺ VYXΓΔΔ al pler Bas², item meus esse disc. f al vg pplat allq (et. Arche^{int}) .. BLR al fere⁵ a go εἰν. μου μαθ. (Ln) .. DU⁴ b c e i q μου μαθ. εἰν.

34. Γ om καλ. ο. τ. αλας | οὐν c. BLX 69. 124. 346. cop³ cat item (*quia bonum*) sah .. ς (Ln) om (: ut Mc) c. ADEGHKMRBSUYΔΔ al pler it vg cop^{dz} al pl | D το αλα bis | δε και c. BDLX al⁶ it^{pl} vgedd pler syr^{cu} et^{sch} .. ς δε (: ut Mc) c. AEGHKMRBSUYΓΔΔ al pler e f ff² (f ff² *quodsi sal*) vged cop syrP al Bas | μορανοθη (a d e *infatuatum fuerit*, it^{pl} vg *evanierit*) .. 56. 58. 69. μορανοθη

35. εἰς (D 69. add τῆν) γῆν | Η om ευθ. εστ. | αυτο .. ELΓ al αυτω

XV. 1. αυτω εγγ. παντ. (LB πα. εγγ., 237. 251. it^{pm} vg 130. ^{lat} syr^{cu} et^{sch} al Hier om πα.) c. ABKLMRU al plus¹⁰ go cop Bas .. ς εγγ. αυτ. πα. c. DEGHNVYΓΔΔ al pler a e f ff² i | και οι .. DU al fere²⁵ om ο | αυτου .. Γ αυτω

2. τε c. BDL .. ς om c. AEGHKMSUVYXΓΔΔ etc | φαρ. κ. οι γραμμ. .. Δ al pauc syr^{cu} et^{sch} Bas γρ. κ. οι φαρ.

3. λεγων .. D al⁴ b e syr^{cu} et^{sch} argm om

4. εχων et απολεσας .. D ος εξει (it^{pl} vg *qui habet*) et (ita et. B⁺) απο-

τῇ ἐρήμῳ καὶ πορεύεται ἐπὶ τὸ ἀπολωλός, ἕως εὗρη αὐτό; 5 καὶ εὐρών ἐπιτίθειν ἐπὶ τοὺς ὄμους ἑαυτοῦ χαίρων, 6 καὶ ἔλθων εἰς τὸν οἶκον συγκαλεῖ τοὺς φίλους καὶ τοὺς γείτονας, λέγων αὐτοῖς *Συγγαριτέ μοι, ὅτι εὗρον τὸ πρόβατόν μου τὸ ἀπολωλός.* 7 λέγω ὑμῖν ὅτι οὕτως χαρὰ ἔσται ἐν τῷ οὐρανῷ ἐπὶ ἐνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι ἢ ἐπὶ ἐνεγκόντα ἐννέα δικαίους οἵτινες οὐ χρειᾶν ἔχουσιν μετανοίας. 8 (188.10) *Ἡ τίς γνήθ δραχμᾶς ἔχουσα δέκα, εἰάν ἀπολέσῃ δραχμὴν μίαν, οὐχὶ ἄπτει λόχρον καὶ σαροῖ τὴν οἰκίαν καὶ ζητεῖ ἐπιμελῶς ἕως ὅτου εὗρη;* 9 καὶ εὐρούσα συγκαλεῖ τὰς φίλας καὶ γείτονας λέγουσα *Συγγαριτέ μοι, ὅτι εὗρον τὴν δραχμὴν ἣν*

λεση (vg *perdiderit*, it^{pl} *erraverit*, a *perierit*) | εἰς αὐτ. εν c. BD⁸⁷ 1. 69. 131. 157. 346. e .. ς (Ln) εν εἰς αὐτ. (: ut Mt lectione non fluct) c. AEGHKLMBSVXΓAA etc (et. Meth) | ου (L al⁷ ουχι :: ut Mt) καταλείπει (AL al -λείπει, EA al -λείπη) .. D Meth *ουκ αφησι* | *ενεγκοντα* c. unc om alii⁹ pl .. ς *ενενηκοντ.* c. min non ita mu | *πορ.* *επι το απολωλος* .. D *απειθων το απολωλος ζητει* (a c *vadit ad illam quae perit* [e *perierat*] *quaerens*; f *vadit quaerere eam quae erravit*) | εως c. BDEGHK LSVXΓA al pl Meth .. AMVA al *fore*⁴⁰ arm Bas add ου, item 254. *στον*

5. *εαυτου* c. AEGHMSVVA al pl .. DFKLXΓA al⁵⁰ *ferē Meth αυτου*

6. *και ελθων* .. D sah *ελθ.* δε | D* Meth *εις οικον* (itpler vg *veniens domum*) | *συγκαλει* .. DFA al *ferē*⁵⁰ Meth Bas Bas^{sel} Meth -*λειται* | Γ al *γειτονα*; item v. 9. Cf ad 14, 12. | *αιτους* .. Γ 7. p² cop² Bas^{sel} Meth *Oriente* pist ad Symm om | Δ *συγγαριητε* | U *την προβ.*

7. *λεγω* .. D al pauc *syr^{cu}* add δε, e *ergo* | *ουτως* .. ς -*τω* sine cod unc | *χαρ.* *εστ.* (e Cyp Hier al *erit gaud.*) ε. τ. ουρ. c. ADEFGHKMSVXΓAA al pler it vg go al pl Amb al .. BL 33. 157. χα. ε. τ. ουρ. *εστ.* (49.) | *ενενηκοντα* (F al *praem* τοις) : ut v. 4. | *δικαιοις* .. x -ων, 131. -ους | ου χρ. εχ. .. D ουκ *εχουσι* (** -*σιν*) χρ.

8. AFLX 157. al aliq *δραγμας*, item FX al *δραχην* (sed F non v. 9.), A bis *δραχην*. Item *dragmas* et *dragmat* f i (semel *dragmat*) q al vg (et. am al); b al *dract.*, c al *dracht.* (a *drachmas* et *dractam*); e *denarios* et -*ium*. | *δρ.* *εχ.* *δεκα* .. D it vg al *εχ.* *δρ.* *δε.*, 157. *εχ.* *δε.* *δρ.* | *εαν* (L add *αν*) *απολεση* (E al -*σει*) .. D 157. *και απολεσασα* | *δραχην* .. D 157. it^{pl} al aliq om (sed a *syr^{cu}* et^{sch} cop sah *unam ex illis*) | *λοχρον* .. Γ 239. -*τιαν* | *στον* .. BLX al *ferē*¹⁰ ου (LX *σον*) .. D 69. sah om

9. *συγκαλει* c. BELUXA al *ferē*²⁵ .. ς (Ln) -*λειται* c. AEGHMSVΓ al pl item (qui et. v. 6.) DA al mu (F hiat) :: cf 9, 1. 23, 13. Act 10, 24. 28, 17. ubi *συγκαλεσαμενος* et -*σασθα* non fluct; contra Act 5, 21. pro *συγκαλεσαν* D *συγκαλεσαμενοι*. Hinc ut v. 6. ita et. v. 9. -*λειται* ab emendatore esse vdr, nec pro testium auctoritate aliter iudicandum. τας subsequens et ad omittendum et ad addendum τας facere poterat. | *και γειτ.* c. BL al pauc, accedente insuper D (τας *γειτ.* και

ἀπαύεσα. 10 ^(180.5) οὕτως, λέγω ὑμῖν, γίνεται χαρὰ ἐνώσιον τῶν ἀγγέλων τοῦ Θεοῦ ἐπὶ ἐνὶ ἁμαρτωλῶ μετανοοῦντι.

11 ^(180.10) Ἔλεον δὲ Ἄνθρωπος τις εἶχεν δύο υἱούς. 12 καὶ εἶπεν ὁ νεώτερος αὐτῶν τῷ πατρὶ Πάτερ, δός μοι τὸ ἐπιβάλλον μέρος τῆς οὐσίας. καὶ διεῖλεν αὐτοῖς τὸν βίον. 13 καὶ μετ' οὐ πολλὰς ἡμέρας συναγαγὼν ἅπαντα ὁ νεώτερος υἱὸς ἀπεδήμησεν εἰς χώραν μακρὰν, καὶ ἐκεῖ διωκόρπισεν τὴν οὐσίαν αὐτοῦ ζῶν ἀσώτως. 14 θαυμάσαντος δὲ αὐτοῦ πάντα ἐγένετο λιμὸς ἰσχυρὰ κατὰ τὴν χώραν ἐκείνην, καὶ αὐτὸς ἤρξατο ὑστερεῖσθαι. 15 καὶ πορευθεὶς ἐκολλήθη ἐνὶ τῶν πολιτῶν τῆς χώρας ἐκείνης, καὶ ἐπαμψεν αὐτὸν εἰς τοὺς ἀγρούς αὐτοῦ βόσκειν χοίρους· 16 καὶ ἐπεθύμει γεμῆσαι τὴν κοιλίαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν κερατίων ὧν ἤσθιον οἱ χοῖροι, καὶ οὐδεὶς ἐδίδου αὐτῷ. 17 εἰς ἑαυτὸν δὲ ἐλθὼν ἔφη Ἰησοῦ μίσθωμι τοῦ πατρὸς μου περισσεύονται ἄρτων· ἐγὼ δὲ ὡδε λιμῶ ἀπάλλομαι.

φιλ.) . . ε κ τας (M al⁵ ac plur τους) γεστ. c. ΔΕΓΗΚ(Μ)ΣΥΝΥΓΓΑΛ al pler | ΔΔΑ συγκαλ. et σινχαμ. | D e ην απωλεσα (ΕΡΚΧΓ al απολεσα) δη.

10. γιν. (erit syr Vict) χαμ. c. BLX cop syr^{sch} Victian (ap Amb) . . ε (Ln) χαμ. γιν. (D al⁴ it vg al pm Hier al erit) c. A(D)ΕΡΓΗΚΜΣΥΝΥΓΓΑΛ etc | των (B om) αγγελων . . 49. 71. 235. g^{scr} Mciontert om | επι . . E al pauc ep

11. ειπ. δε (a dix. ergo, b et ait, sah om δε, liberius paullo al pauc syr^{ca} et^{sch} al) . . ε 24.² 69. om. Mcion testo Epiph (πάλλιν ἀπέκοψε πάσαν τὴν παραβολὴν τῶν δίο υἱῶν etc), nec contradic Tert, om 11—32.

12. το επιβαλλον (ΓΑ al -λλων) . . D al⁷ add μοι (it^{pl} vg q¹ ac me con-tingit, item al) | και sec c. ΔΕΓΗΚΜΣΥΝΥΓΓΑΛ al ut vdrtr omn it vg go syro^{mn} al mu . . ΔΒΛ cop (sah divisit autem) o δε (Ln 49.)

13. μετ ου . . D 157. ου μετα (it vg non post multos) | ἅπαντα c. ΔΕΡΓΗ ΚΛΜΣΥΝΥΓΓΑΛ al pler . . BDP al pauc παντα (Ln) | και εκει . . D al pauc κακει | την ουσ. αυτου . . D⁸⁷ εαιτου τον βιον

14. ισχυρα (Gb¹) c. ABDLR 1. 33. 131. . . ε -ρος c. ΕΓΗΚΜΡQSΥΝΥΓΓΑΛ al pler (: similitur lectio fluct Act 11, 28.) | υστερεισθαι c. ΒΔΕΓΗΚΛQ BΥΝΧΔ etc . . ΔΜΒΓΑ al¹⁵ fere Nyss praem tou

15. επιμψ. αυτον . . A 262. 6.P^o add ο πολιτης | τους αγρους . . al pauc vν pler (non cop^{peir}) Hier τον αγρον | αυτου . . D 34. syr^{ca} et^{sch} om

16. γεμισ. τ. κοιλ. αυτ. c. ΔΕΓΗΚΜΡQSΥΝΥΓΓΑΛ al pler it^{pl}er (a saturare ventr. suum) vg cop (implere se) syr^{sch} et^{pl} al . . BDLR al⁶ e f go sah syr^{ca} Tit Cyr Chr cat 237. schol et aliorum χορτασθησαι | αλο c. iis- dem unc qui γεμισ. etc (item Cyr) . . BDLR al cat εκ

17. εφη c. BL 13. 69. 124. 346. . . ε (Ln) ειπεν c. rell ut vdrtr omn | ποσος (L syr^{ca} et^{sch} add αρτι) . . x al²⁰ πως οι | πειμισινοντ. c. ABR 1. al pauc Tit Theopheeram cat 254. schol aliorumq (: multo usitatius erat -εινν quam -εισθαι. Posterius Nonn 6, 50. ὅσσα πειμισινοντο.

18 ἀναστὰς πορεύσομαι πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ ἔρῳ αὐτῷ Πατέρα, ἡμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιον σου, 19 οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱὸς σου· ποιήσόν με ὡς ἓνα τῶν μισθίων σου. 20 καὶ ἀναστὰς ἦλθεν πρὸς τὸν πατέρα ἑαυτοῦ. ἔτι δὲ αὐτοῦ μακρὰν ἀπέχοντος, ἴδεν αὐτὸν ὁ πατήρ αὐτοῦ καὶ ἐσπλαγχνίσθη, καὶ δραμῶν ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν τραχήλον αὐτοῦ καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. 21 εἶπεν δὲ ὁ υἱὸς αὐτῷ Πατέρα, ἡμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιον σου, οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱὸς σου. 22 εἶπεν δὲ ὁ πατήρ πρὸς τοὺς δούλους αὐτοῦ Ἐξενέγκατε στολὴν τὴν πρώτην καὶ ἐνδύσατε αὐτόν, καὶ δότε δακτύλιον εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ

Nec absimile vdr Mt 13, 12. 25, 29. Eundem usum confirmat περυσσεύειν τε ut 2 Cor 4, 15. . . ε (Ln) -σεινοισιν c. DEGHKLMQRSUVX ΓΔΔ al pler | ωδε λιμω (Gb† Sz) c. DRU 1. al fere¹⁰ it vg item (sed ex vv his mu libere collocant ωδε) al pl Chr³ . . BL al e syrP λιμω ωδε (Ln) . . ε om ωδε c. AEFGEHKMPQSVXΓΔΔ al pler go (excidit post εγωδε)

18. πορεύσομαι . . γ al -σομαι, β -ομαι

19. οὐκέτι (Gb Sz) c. ABDEHKLQRSUVXΓΔΔ al³⁵ fere (ac plur) it vg^{ed} eicdd aliq (ut em gat) go cop sah al Hier Amb . . ε praem κας c. GMP al pl am fu for mt al syromn al Aug | υ. σου (DST σου υ.) : ab his vocibus κ transiit ad easdem voces v. 21. exeunte. Omissa manu saeculi fere 9. in mg suppleta sed ex parte abscissa sunt.

20. πατέρα ἑαυτοῦ c. ABEGSVYΔ al pm . . DEHKLMRQXΓΔ al plus⁴⁰ αὐτοῦ (Ln) | μακρὰν (px praem ου :: praecedit αὐτοῦ) απεχ. (Δ εχ.) | ἴδεν c. ΔKLPQVX al mu (cf ad 2, 20. 5, 2 et 26. atq alibi) . . ε (Ln 49.) εωδ. c. BDEGHMUGΔΔ al pl | γ al aliq εσπλαγχν. (ε* -αχρησθ.) | ἐπέπεσεν (e superieciit se, it^{pl} vg cecidit super) . . D ενπεσειν (a d Hier incubuit), al⁴⁰ fere Thph cat επεσειν | κας (ante κατεφ.) . . D* om

21. επ. δε ο υ. (D o δε υ. επ., syr^{ca} et fil. eius dix.) αιτω c. BDL 1. 151. 157. 209. cop syr^{ca} . . ε (Ln) επ. δε αιτω (Α -του) ο υ. c. ΔEG HKMPQR^{**}SVXΓΔ(Δ) al pler it^{pl} vg al (sed mu libere var) :: iste ordo usitatissimus | κας . . ρ om | οικετι c. ABDEK 1. al aliq it vg go cop sah al aliq . . ε praem κας c. EGHMPQR^{**}SVXΓΔΔ al pler syromn al Const | υ. σου (DST σου υ.) c. AEGHKLMRQR^{**}SVTAA al longe pl it vg (et. am fu for al) cop sah syr (syr^{ca} hiat) al Aug („nec dicit omnia quae dicturum se esse promiserat, sed usq. ad illud : Non sum - fil. tuus“ - „non addit - Fac me - de mercen. tuis“ etc) al . . BDUX al plus¹⁵ gat mm tol bodl Tit cat Vict^{un} add ποιησον με ως ἓνα τῶν μισθίων σου

22. ἔξενεγκατε (A 50.^{ov} -γκαντες omisso κας sq) c. AEGHKMPQRSUVTAA al longe pler sah syr al Amb . . BDLX al³ it vg cop go aeth arm Hier praem (Ln) ταχv (Dal³-χεως), item syrP c.* add post εξενεγκ. (: plane prodit alienam manum; tale quid ut omitteret consilio fieri nequibat) | στολην (Gb') c. ABD*K*LPQ al pauc . . ε praem τηv c. D**EΘH

- καὶ ὑποδήματα εἰς τοὺς πόδας, 23 καὶ φέρετε τὸν μόνον τὸν
 σκευτὸν, θύσατε καὶ φαγόντες εὐφρανθῶμεν, 24 ὅτι οὗτος ὁ υἱὸς
 μου νεκρὸς ἦν καὶ ἀνέζησεν, ἦν ἀπολωλὸς καὶ εὐρέθη. καὶ ἤρξαντο
 εὐφραίνεσθαι. 25 ἦν δὲ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ πρῶτος ἐν ἀγαθῷ· καὶ
 ὡς ἐρχόμενος ἤγγισεν τῇ οἰκίᾳ, ἤκουσεν συμφωνίας καὶ χορῶν,
 26 καὶ προσκαλεσάμενος ἕνα τῶν παιδῶν ἐπυθάνετο τί εἶη ταῦτα.
 27 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἦκει, καὶ ἔθυσεν ὁ πατήρ
 σου τὸν μόνον τὸν σκευτὸν, ὅτι ὑμνῶντα αὐτὸν ἀπέλαβεν.
 28 ὠργίσθη δὲ καὶ οὐκ ἤθελεν εἰσελθεῖν· ὁ δὲ πατήρ αὐτοῦ ἐξελ-
 θὼν παρεκάλει αὐτόν. 29 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν τῷ πατρὶ Ἰδοὺ

κ**MRBSYVΓΑΔ al pler | εἰς τὴν .. v om τὴν | πόδας c. ABEHKLMQBSYV
 ΓΑΔ al longe pl itm^u am fu for al Aug .. DGRX al plus²⁶ vv pl Hier
 add αὐτου

23. φερετε c. BLRX item *adducite* (supra *portate* pro *εξεργα.*) it vg sah
 (cop φερ. vel *εργκατε*) .. ε (Ln) *εργκατες* (Qa al *εργκοντες*, al¹⁰ fere
εξεργκατες vel *-γκοντες*) c. AEGHKMPBSYVΓΑ(QA) al pler, item D *εργ-*
κατε | τον μωσχ. τον σκ. . . D e τον σκευτ. μωσχ. | θύσατε .. DX it
 vg praem και | φαγοντες .. D it vg cop (item sah ap. Woid.) *φαγω-*
μεν και
24. ουτος (κ al⁶ al post μου) ο υ. μου (Δ μ. ο υ.) | ανεζησεν .. v εξησεν.
 cf ad v. 32. | ην ante απολ. c. ABL al pauc .. ε post απολ. c. KGHKM
 PYSYVYVΓΑΔ al pl cat .. DQ al¹⁰ fere 237.^{schol} aliorumq om (it vg *pe-*
rierat). Haec absq και praemisso (Gb⁷) c. ABDLRQBX al fere³⁰ it vg
 cop arm Tit Dam Thph cat Hier al .. ε praem και c. EGHKMSYVYVΓΑΔ al
 pl sy^utr al | απολωλως .. KMEKΓ al pm (14 ap. sol. Scriv.) -λος | ει-
 ρεθη (c. BDKLMOYXΓA al pl; AEGHPVA al mu ημεθ.) .. D praem *αρτ:*
25. και ως ερχομενος .. D ελθων δε και (libere e : *Cum maior autem filius*
eius qui in villa erat venisset et adpropriasset) | ηγγισεν (AM al aliq -ζειν)
 .. D εγγισας | τη .. X 44.^{ev} praem εν | DE συμφ. (κ συμφ.) | Δ* *χορων*
26. παιδων .. ε (non ε^o Gb Sz) add αυτου c. minusc aliq sah | τς c. AD
 (sed vide sqq) EGHKMSYVYVΓΑΔ al longe pl; item L al aliq τισα, item
 it^{pl} vg *quae* vel *quasnam* (contra a *quidnam essent haec, e f quidnam*
 [f add hoc] *esset*) .. BRQBX al¹⁰ fere τς αν (Ln) | ειη (EPΓ ει) ταυτα (KM
 praef τοιτω, vide ante e f) .. D 42.^{ev} *θειλει τοιτω ειραι*
27. αυτω .. D om | τ. μωσχ. τ. σκ. (sah his praem αυτω) .. D τ. σκευτ.
 μο. αυτω
28. ηκ al οργισθη | ηθειλεν (*nolebat* b e f al vg Hier) c. BDEGHKMSYVYV
 ΔΔ al pler .. ALRQBX al⁶ *ηθειλησεν* (*noluit* b e ff² i q) :: vdr omnino
 ad *ωργισθη accommodatum esse* | ο δε c. ABDLRX 1. 33. 131. 157 ^{scr}
 it go cop sah al Hier .. ε ο οιν c. EGHKMPQBSYVYVΓΑΔ al pler vg sy^{tr}
 (syg και ο) al (: toties repetitum δε vdr *offendisse*) | παρεκαλει (d e
 rogabat) .. Dε^r ηρξαντο (sic omisso *παρακαλειν*), it^{pl}er vg Hier *coerpi*
rogare
29. τω πατρι c. EHKLMQSYVYVXΓ al longe pl go sy^{tr} .. AHDGPRAA al³⁰ fere

τοσαῦτα ἐτεθουλεύω σοι καὶ οὐδέποτε ἐντολήν σου παρήλθον, καὶ ἔμοι οὐδέποτε ἔδοκμας ἔριπον ἵνα μετὰ τῶν φίλων μου εὐφρανθῶ·
 30 ὅτε δὲ ὁ υἱὸς σου οὗτος ὁ καταφαγὼν σου τὸν βίον μετὰ τῶν πορνῶν ἦλθεν, ἔθυσας αὐτῷ τὸν σικευτὸν μόσχον. 31 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ Τέκνον, σὺ πάντοτε μετ' ἐμοῦ εἶ, καὶ πάντα τὰ ἐμὰ σὰ ἐστίν· 32 εὐφρανθήσῃ δὲ καὶ χαρῆναι ἔδει, ὅτι ὁ ἀδελφός σου οὗτος νεκρὸς ἦν καὶ ἔζησεν, καὶ ἀπολωλὸς καὶ εὐρέθη.

XVI.

1 Ἐλεγεν δὲ καὶ πρὸς τοὺς μαθητὰς Ἄνθρωπός τις ἦν πλούσιος ὃς εἶχεν οἰκονόμον, καὶ οὗτος διεβλήθη αὐτῷ ὡς διασκορπίζων τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ. 2 καὶ φωνήσας αὐτὸν εἶπεν αὐτῷ Τί τοῦτο ἀκούω περὶ σοῦ; ἀπόδος τὸν λόγον τῆς οἰκονομίας σου· σὺ γὰρ θυ-

it vg cop sah syr al add αὐτου (Δ αὐτω) : ita Ln (: v. 28. nemo om αὐτου) | ἰδου .. x om | ἐντολ. σου παρήλθον (al⁵ Thrh παρεἰδον) .. D παρεβην σου εντ., item e d al praeteriori mandatum tuum | ἐμοι (κ* om) ουδεπ. (H al pauc i ουκ) εθυσ. .. D ουδ. εθ. μοι, item it^{pm} vg | εριπον (D add εξ αγωγῶν) .. B εριφιον, item sah pullum haedi | ευφρανθω .. D αφιστησω (it^{pl} vg go al epularet)

30. σὲ δε ο (σ om) υι. — σου τον βιον .. D e τω δε υιω σου τω καταφαγοντι παντα (e omnia tua) | των c. ADLQRX cop sah .. s om c. BR GHKMPBSYNGAA etc | ηλθεν .. D e και ελθοντι | αὐτω (al aliq -τον) .. D a e om | τον σικ. μοσχ. e. BDLQR e .. s (Ln) τ. μοσχ. τον σικ. (: ut vv. 28 et 27.) c. AEGHKMPBSYNGAA al ut vdr̄t omn it^{pl}er vg al pl

31. αὐτω .. e om | τεκνον .. D a om

32. ευφρ. δε (H δεi) κ. χαρηνας (κ αγαλλιαθηνας item 42. -σθηνας) εδει (DK a e f Const Hier post δε pon; HL b e f ff² i l q tol mm sah Hier Victun dei) .. e iocundatus sum αὐτεν et gavisus sum | εζησεν c. BLRA cop sah .. s (Ln) ανεζησ. (: ut v. 24.) c. ADEGHKMPBSYNGAA etc (it vg revizit) | και (DX al²⁰ it vg cop sah al Antioch Hier al om, Gb⁹) απολωλος (MKXΓ al pm -λωλος, B -λολος) c. ABDLX al¹³ go Const Ephr Dam .. s (Gb⁹⁰) add ην c. EGHKMPBSYNGAA al longe pl cop sah .. it vg perierat | ευρεθη .. AEGHPVA al aliq ημεθ.

XVI. 1. δε και .. sv al²⁰ fere b d f i go cop Hier om και | μαθητας c. BDLR al pauc e arm .. s (Ln) add αὐτου c. AEGHKMPBSYNGAA etc

2. αὐτον .. DER f⁹er om | σου sec c. BEGHMSYNGAA al pler it vg cop¹ go syr^{utr} al .. ADKLPR al fere¹⁰ cop³ om (Gb⁹ :: praecedit σ et sequitur ου. Tamen inde et. oriri poterat additamentum) | θυνηση (A al -σει) c. AEGHKLMBSYNGAA al pler item poteris it^{pl}er vg cop syr^{pl} al Hier .. BDF al plus¹⁰ θυνη item potes e ff² go syr Aug (: fut. vdr̄t alienum a correctore; altera forma δυνασαι non substituta est)

νήση ἐτι οἰκονομῶν. 3 εἶπεν δὲ ἐν ἑαυτῷ ὁ οἰκονόμος *Τί ποιῶσα, ὅτι κίριός μου ἀφαιρεῖται τὴν οἰκονομίαν ἀπ' ἐμοῦ; σπάπτειν οὐκ ἰσχύω, ἐπαιτεῖν αἰσχύνομαι.* 4 ἔγνω τί ποιῶσα, ἵνα ὅσα μετασταθῶ τῆς οἰκονομίας δεξωνταί με εἰς τοὺς οἴκους ἑαυτῶν. 5) καὶ προσκαλεσάμενος ἕνα ἕκαστον τῶν χροσθιλετῶν τοῦ κυρίου ἑαυτοῦ ἔλεγεν τῷ πρώτῳ *Πόσον ὀφείλεις τῷ κυρίῳ μου;* 6 ὁ δὲ εἶπεν *Ἐκατὸν βάτους ἐλαίου.* ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ *Δεξίμ σου τὰ γράμματα καὶ καθίσας ταχέως γράψον περτιήκοτα.* 7 ἔπειτα ἕτερος εἶπεν *Σὺ δὲ πόσον ὀφείλεις;* ὁ δὲ εἶπεν *Ἐκατὸν κόρους σίτου.* λέγει αὐτῷ *Δεξίμ σου τὰ γράμματα καὶ γράψον ὕθοιήκοτα.* 8 καὶ ἐπήρσεν ὁ κίριος τὸν οἰκονόμον τῆς ἀδικίας, ὅτι φρονημένος ἐπέβησεν ὅτι οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου φρονημώτεροι ὑπὲρ τοὺς υἱούς

3. τ. οικ. (L it^m post απ εμ. pon, e om απ εμ.) απ εμον . . D τ. οικ. μου (item 258. a sed addito απ εμ.) . . κ al^b με της οικονομιας | επαιτειν . . B cop praem και

4. της οικονομ. c. ΔΕFGHKMPRSUVΓΑΑ al longe pl . . BD al¹⁵ (et. a go cop) praem εκ (Ln [εκ]); item LX al pauc (et. it^{pl} vg) απο | δεξωντας . . X al aliq -φορτας | εαυτων c. BFGX al aliq . . ε (Ln) αυτων c. ADEF GHKLSUVΓΑΑ al pler

5. χροσθ. c. ABDFGHEKLMPSUVXΓΑΑ al pl . . ε χροσθ. c. U al mu (-φιλετ- ΔB[vdtr])OKLPXΓΑ etc, -φιλετ- ΕFGHMΥΝΑ etc. Cf et. ad 7, 41.) | εαυτου c. ABHEKLPBSUVΓΑ al pl . . DFGMΧ al⁵⁰ fere αυτου | ελεγεν . . κ al mu ειπεν (item dixit go Hier)

6. βατους (item go, ff² q gat *batos*, a *catos*, b *vathos*) . . LX al¹⁵ fere *βαδους* (idem in Or editum) . . D³ (D²² 48.^{ov} *καθους*) al⁵ Ch⁴⁴ e f vg Gaud *καδους* (*cadus*). Hesyeh: *βάθος*, ὁ και βάτος, ὃ ἔδωται ἦρον· λίτραι μῆ' (50 sextariorum sive 48 librarum). Est Hebr. *ra*. Cf et. Eriph. de pond. et mens. p. 178. *βάθος* ἀπό τῆς ἰβραϊκῆς διαλέκτου παρήκται, συνωνύμως τῷ ἐλαιομετρίῳ καλούμενον βίθ. βάδου γάρ ἰρημεύεται ἐλαιομετρίῳ etc | ο δε ειπ. c. ABLE al⁶ cop Thph, item D a b e f q ειπεν δε . . ε και ειπ. c. ΕFGHKMPRSUVXΓΑΑ etc | τα γραμματα c. BDL (et. E v. sq), item *litteras* b c ff² q go cop Gaud (item vg v. sq) . . ε το γραμμα c. ΔΕFGHKMPB(certe hoc versu)SUVΓΑΑ etc, a f vg Hier *cautionem*, e *chirografum*, X Chr *το γραμμασιων* | καθισας (455. om) ταχ. (60. om; B c^{scr} e arm syr^p c.* post γραφ. pon) . . D 36.^{ov} om

7. ετερω (157. *δευτερ.*) . . D 157. al² praem τω | συ δε usq o δε ειπεν . . D⁵⁷ om | λεγει c. BLE 13. 69. 71. 157. 346. c^{scr} g^{scr} b c e ff² q (b q *ait* et) al vg cop syr . . ε praem και c. ΔΕFGHKMPRSUVXΓΑΑ etc; item D o δε (a *dixit* αυτου et) | τα γραμματα c. BDL, item *litteras* b c f ff² q vg go cop Gaud . . ε το γραμμα (A -μμω) ut v. 6., item X a e Hier ut ibidem

8. οτι: sec (et. f q al vg Hier Gaud) . . D δυ λεγω ιμισιν, a b c e ff² l

τοῦ φροῦδος εἰς τὴν γενεὰν τὴν ἑαυτῶν εἰσίν. 9 καὶ ἐγὼ ὑμῖν λέγω, ἑαυτοῖς ποιήσατε φίλους ἐκ τοῦ μαμωνᾶ τῆς ἀδικίας, ἵνα ὅταν ἐκλείπῃ δέξωνται ὑμᾶς εἰς τὰς αἰωνίους σκηνάς. 10 ὁ πιστὸς ἐν ἐλαχίστῳ καὶ ἐν πολλῷ πιστὸς ἐστίν, καὶ ὁ ἐν ἐλαχίστῳ ἀδικὸς καὶ ἐν πολλῷ ἀδικὸς ἐστίν. 11 εἰ οὖν ἐν τῷ ἀδίκῳ μαμωνᾷ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ἀληθινὸν τίς ὑμῖν πιστεύσει; 12 καὶ εἰ ἐν τῷ ἀλλοτριῷ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ὑμέτερον τίς ὑμῖν δώσει; 13 ^(191.5) οὐδεὶς οἰκίτης δύναται δυοὶ κυρίως δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει, ἢ ἐνὸς ἀνθεξέσται καὶ τοῦ ἕτερου καταφρονήσει. οὐ δύνασθε θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ.

gat mm mt dixit autem ad discipulos (e discentes) suos (ff^a om ad disc. su., a add dico vobis, item mt quia) | οι (Λ al⁷ ac plur om) υιοι

9. καὶ ἐγὼ c. BLR 1. al (: quum alibi ex BL maxime recipiendum sit visum καγω, κακει ut Mt 18, 33. 28, 10., idem nec ubi contrarium tenent negligendi sunt) . . ζ (Ln) καγω c. ADEFGHKMPRSUVXΓΔΔ etc | ὑμιν λεγω . . DM al pauc itallq al λεγ. υμ. | εαυτοις (H al -τοις) ποιησ. c. BLR . . ζ (Ln) ποι. εαυτ. (: dictione ad usum revocata) c. ADEFGHK MPRSUVXΓΔΔ etc (it vg pp^{lat} facite vobis) | του μαμωνα της αδικιας (it^{pl} vg mamona iniuquitate, Tert ma. iniustitiae) . . D a Hier Amb^{allq} (sed alibi^{allq} ut vg) Paulin τ. αδικου μαμωνα (iniquo ma.), Meth της αδικιας του μαμωνα | εκλειπη (-λειπ- b^oDLR 1. al : ita Ln Sz) c. ABDLRX al plus⁵, item defecerit (e -riut) a e l^a cop syr syrp^{ms} arm aethutr persP item 237. ^{schol} aliorumq (, ὅταν αὐτοὺς ὁ ἐπίγειος ἐκλείπῃ [-λειπ-] πλοῦτος, item 254. ^{schol} ὅταν αὐτοὺς ἡ ἐπίγειος ἐκλείπει ζωή : eadem cat^{ox} habet) . . ζ (et. Gb, non Sz) εκλειπητε c. FPU al mu Meth Bas Chr¹, item κρηκμενγδα al pl Chr¹ -λειπητε (Λ -πετε). Accedit defeceritis it^{pm} vg go syrp^{txt} al Hier (et. Ir^{int} quando fugati fueritis) | σκηνας c. ABDEFGHKLMPSUVXΓΔΔ al ut vdr om it^{per} vg go cop syrp al Meth Cyr¹ Chr¹ Ir^{int} al . . P b syr aeth arr persP Cyr¹ Chr³ cat^{ox}. (ad Mc 10, 24.) Amb add (cat praem) αυτων, hinc Ln [αιτ.]

10. ἐλαχιστω (et. Clem² cor) . . 131. d e f syr al Hier ολωω, item sec. loco d 1. 69. 118. b c e f q al vg syr al (Dion^{areo} epist ad Demophil.)

11. Cf huc Clem² cor (praemissis λέγει γὰρ ὁ κύριος ἐν τῷ εὐαγγ.) εἰ τὸ μικρὸν οὐκ ἐτηρήσατε, μέγα τίς ὑμῖν δώσει (tum adduntur illa : λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι ὁ πιστὸς ἐν ἐλαχ. κ. ἐν πολλ. πι. ἐστ.) Item Ir^{int} : si in modico fideles non fuistis, quod magnum est quis dabit vobis?

12. εἰ . . Λ al om | ὑμετερον c. ADEFGHKMPRSUVXΓΔΔ etc (et. Cyr Or^{int} Cyr al) . . BL 21. ^{ev} Or Thph Euth ημετερον, item 157. i l Mcion^{tert} 2 εμων | ὑμιν δώσει . . DR 33. it vg cop Or Cyr Mcion^{tert} Ir^{int} Cyr al δωσ. υμ.

13. δυοι c. ABDEFGHKLMFRUA etc . . ΧΓΔ etc -σιω | ενος . . 86. 243. al² (ap Scr) et al ut vdr praem του | F om ου δυ. usq μαμ. | D^a μα-

14 (192.10) Ἦμιονον δὲ ταῦτα πάντα καὶ οἱ Φαρισαῖοι φιλάργυροι ὑπάρχοντες, καὶ ἐξεμκτιρίζον αὐτόν. 15 καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ἰημεῖς ἐστὲ οἱ δικαιοῦντες ἑαυτοὺς ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, ὁ δὲ θεὸς γνωσκει τὰς καρδίας ὑμῶν· ὅτι τὸ ἐν ἀνθρώποις ὑψηλὸν βδελύγμα ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. 16 (193.5) ὁ νόμος καὶ οἱ προφήται μέχρι Ἰωάννου· ἀπὸ τότε ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ εὐαγγελίζεται καὶ πᾶς εἰς αὐτὴν βιάζεται. 17 (194.5) εὐκοπώτερον δὲ ἐστὶν τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν παρελθεῖν ἢ τοῦ νόμου μίαν κεραίαν πσεῖν. 18 (195.2) πᾶς ὁ ἀπολλών τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ γαμῶν ἑτέρας μοιχεύει, καὶ ὁ ἀπολελυμένην ἀπὸ ἀνδρὸς γαμῶν μοιχεύει 19 (196.10) Ἄνθρωπος δὲ τις ἦν πλούσιος, καὶ ἐνεδιδύσκετο πορφύραν καὶ βύσσον εὐφραυνόμενος καθ' ἡμέραν λαμπρῶς. 20 πτωχὸς δὲ τις

μονα, item v. 11. (non item v. 9.) Habet totum vers. et. Dial sed absque οικετ. ut Mt

14. πάντα (κ 116. it^{allq} vg ante ταυτ.).. d al⁵ i Or¹ om | και (DLRX al aliq it vg cop al Or Cyp Hier om) οἱ φαρ. (a yscr add οἱ)
15. αυτοῖς .. γ προς αυτοῖς | B* εν ανθρωπων | ερωπ. (al pauc Ignitp^{ol} Const Thph παφα του (B om) θεου (B κυριου, lidem qui παφα habent τω θεω vel θεω) absq εστιν (Gb Sz) c. ABDKLPRSV** (vdtr) Δ al plus⁷⁰ go Ignitp^{ol} Const cat .. ς add (vv pl praem) εστιν c. ΕΡΓΗΜΥΝ* ΧΓΑ al pm vv pler
16. μέχρι c. BLRX al⁷ Clem Or¹ 237. schol aliorumq .. ς (Ln) εως (: ut Mt lectione non fluct) c. ADEFGHKMPSUVΓAA al pler Or¹ Mcionep^{iph} | ιωαννου (D -αου) .. d 13.^{ov} 17.^{ov} mm add επροφητευσαν (al² προεφ.) :: e Mt | ευαγγελιζεται .. Δ -ζορται, item a g² gat mm (regnum dei praecedit) evangelizantur | και πας ε. α. βιωζ. .. G al aliq om
17. E* k al ευκοποτερ. | μιαν κεραϊαν (AB*DLRXGA al κερσαν) .. B sah κερ. μ.
18. μοιχευει .. KMX al fere²⁰ μοιχευαι :: e Mt | και ο (Gb¹) c. BDL 67. 69. 157. 248. 252.* it vg cop sah arm aeth al Tert Amb .. ς και πας o c. ADEFGHKMPSUVXΓAA al pler sy^{utr} go al (: multo probabilius est pro ratione locorum horum additum esse ad exemplum prioris membri quam eiectum ad exemplum Mt¹) | Δ απολελυμενην | απο ανδρος (x post γαμων) .. d 28. 64. go syr arm pers sax om (: ut Mt). Iust huc alludere vdtr his: ος γαμει απολελυμενην αφ' ετερου ανδρος μοιχευται | μοιχευει .. U al¹⁰ -χεται
19. ανθρ. δε (DXA it^{pm} vg al om) .. d bodl praem επτεν δε και ετεραν παραβολην. Similiter m^{ms} eccl et evgl^l επτεν ο κυμος την παραβ. ταυτην. Scholiasta (in cdd 36. 37. aliisq) : ἡ τοῦ πλουσ. καὶ τοῦ λαζ. πιμοχῆ παραβολή ἐστὶ καὶ παραβολικῶς εἰρηται, εἰ καὶ ὁ εὐαγγ. μὴ προσέθῃται ταύτην τὴν προσηγορίαν τῷ διηγήματι. Idem : εἶπον δὲ τινες καὶ τοῦ πλουσ. Ἐν τισιν ἀντιγράφοις τοῦνομα νινειῆς λεγόμενον. Ac revera sah add ad πλουσ. : cuius nomen erat Ninive. | x βισον |

ὀνόματι Λαζάρου ἐβέβλητο πρὸς τὸν πτωχὸν αὐτοῦ εἰλωμένους
 21 καὶ ἐπιθυμῶν χορτασθῆναι ἀπὸ τῶν πιπτότων ἀπὸ τῆς τρα-
 πέλης τοῦ πλουσίου· ἀλλὰ καὶ οἱ κύνες ἐρχόμενοι ἐπέλειχον τὰ εἶλα
 αὐτοῦ. 22 ἐγένετο δὲ ἀποθανεῖν τὸν πτωχὸν καὶ ἀπενεχθῆναι
 αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀγγέλων εἰς τὸν κόλπον Ἀβραάμ· ἀπέθανεν δὲ καὶ
 ὁ πλούσιος καὶ ἐτάφη. 23 καὶ ἐν τῇ ἄδη ἐπάραις τοὺς ὀφθαλμοὺς
 αὐτοῦ, ὑπάρχων ἐν βασάνοις, ὅρα Ἀβραάμ ἀπὸ μακρόθεν καὶ
 Λαζάρου ἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ. 24 καὶ αὐτὸς φωνήσας εἶπεν
 Πάτερ Ἀβραάμ, ἐλέησόν με καὶ πέμψον Λαζάρου ἵνα βάψῃ τὸ
 ἄκρον τοῦ δακτύλου αὐτοῦ ὕδατος καὶ καταψύξῃ τὴν γλῶσσάν μου,
 ὅτι ὀδυνῶμαι ἐν τῇ φλογὶ ταύτῃ. 25 εἶπεν δὲ Ἀβραάμ Τέκνον,

ευφραν. .. DE^r go praem και (it vg et epulabatur [e iucund. Irmt delectab.])

20. τις absq ην c. BDLF*x 33. 157. 237. 251. 47.^{ev} 6.p^a e f i cop (et. sah arm, vide post) Clem (vv. 19-21 fere totos exscriptos habet) Dial (totam parabolam exhibet a v. 19 usq 30.) . . ε add ην, Ln [ην], c. ΔΕΦΓΗΚΜΡ**SUVΓΔΑ al pler it^{PM} vg syr^{utr} al Chr (: : ad priora conformatum, quamquam ὅς, quod aptius erat, non καὶ sequitur); ἐβέβλητο c. BDLX 33. 157. a e f i (sic) cop (sah arm erat proiectus) Clem Dial . . ε praem ος, Ln [ος] c. ΔΕΦΓΗΚΜΡSUVΓΔΑ al pler it^{PM} vg syr^{utr} al Chr | προς .. FG 131. c^{sc} al Clem Dial Chr εἰς | εἰλωμένος (α ἔλα., FHA al -κομένος) c. ΑΒΔΕΦΓΗΛΡΧΔΑ al mu . . ε ηλωμ. c. ΚΜSUVΓ al pl
21. και (it^{PI} vg al Clem om) ἐπιθυμῶν (x 44.^{ev} ἐπιθυμῶν) | τὸν πιπτόν. c. BL b c e ff² i l m q sah cop² syr^{hr} Clem Dial Amb Gaud . . ε praem των ψυχῶν, Ln [τ. ψ.], c. ΑΔ(τ. ψυχῶν)ΕΦΓΗΚΜΡSUVΓΧΔΑ al ut vdr om (sed 1. ψυχῶν idque post πιπτ. add) a f g¹ vg cop^{wi} syr^{utr} al Ephr Chr (: : cf Mt 15, 27.) | πλουσιον . . al⁶ l vge^d tol syr^{hr} ms add και ουδεις εδιδου αιτω :: e Mt 15, 16. | ἐπέλειχ. c. ΑΒΛΧ go (vdr) . . ε απελειχ. (FX al mu -λιχον) c. ΕΦΓΗΚΜΡSUVΓΔΑ etc (et. e) . . 157. Chr περιελειχ., D 1. 181. Dial Ephr^{lib} 255. schol aliorumq ελειχον, it^{PI} vg lingeabant, e adling., d eling., a lambes.
22. υπο (Or απο) τ. ἀγγέλων . . D 142. post αρβ. | αβρααμ (Gb Sz) c. unc omnib (nec enim propter silentium collator. exceperim b) al⁷⁰ ac plur Or Dial Meion^{ep}rh¹ Ephr al . . ε praem του c. min non ita mu (Meion^{ep}rh¹)
23. υπαρχ. εν βασ. (syr ante εν τω, Or²lib ante επαρ.) . . syr^{hr} om | αβρααμ c. BDLX Or¹ Dial . . ε praem του c. ΔΕΦΓΗΚΜSUVΓΔΑ al ut vdr om Or¹ Ephr | x al α. μακρωθ. | εν τοις κολποις (DE^r it^{PI} pler vg cop sah al τω -πω) (et. Or Dial) . . D b c e m q add αναπαυομενον (item Hil²allud, similiter et. Orallud)
24. φωνησας (it^{PM} exclamans) . . DE^r εφων. (d excl.), 157. εφων. | καταψιξη . . FX al -ξει | Λ* om οτι | η*F al οδυρομαι, L οδυραμαι
25. αβρααμ (Γ αβραμ) . . Λ al⁴ it^{PI} vg sah al Ephr praem αυτω

μνήσθητι ὅτι ἀπελαβες τὰ ἀγαθὰ σου ἐν τῇ ζωῇ σου, καὶ Λάζαρος ὁμοίως τὰ κακὰ· νῦν δὲ ὧδε παρακαλεῖται, σὺ δὲ ὀδυνᾷσαι. 26 καὶ ἐπὶ πᾶσιν τούτοις μεταξὺ ἡμῶν καὶ ὑμῶν χάσμα μέγα ἐστὶν ῥηται, ὅπως οἱ θέλοντες διαβῆναι ἐνθῶν πρὸς ὑμᾶς μὴ δύνανται, μηδὲ οἱ ἐκείθεν πρὸς ἡμᾶς διαπερῶσιν. 27 εἶπεν δὲ Ἐρωτῶ σε οὖν, πάτερ, ἵνα πέμψῃς ἀντὸν εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς μου· 28 ἔχω γὰρ πέντε ἀδελφούς· ὅπως διαμαρτύρηται αὐτοῖς, ἵνα μὴ καὶ αὐτοὶ ἔλθωσιν εἰς τὸν τόπον τούτον τῆς βυσάνου. 29 λέγει δὲ αὐτῷ Ἀβραάμ· Ἐχουσι Μοῦσῆα καὶ τοὺς προφήτας· ἀκούσάτωσαν αὐτῶν. 30 ὁ δὲ εἶπεν Οὐχί, πάτερ Ἀβραάμ, ἀλλ' εἰάν τις ἀπὸ νεκρῶν πορευθῆ πρὸς αὐτούς, μετανοήσουσιν. 31 εἶπεν δὲ

25. ἀπελαβες (Gb Sz) c. BDGHL al fere⁹⁰ it (exc b) vg cop sah syr arm aeth al Cyr Ephr Ps-Athqu ad Ant al Cyr al mu . . ζ (Ln ex errore de b) add *su* c. ΕΦΚΜΣΥΝΧΓΑΑ al pl b syrP Dial (omisso σου pr, quod et. om it vg al) Chr¹; item Δ post τα αγ. σου, 245. ante ἀπελ. | ὧδε (Gb' Sa) c. unc omnib al¹⁰⁰ fere vv pler (it vg hic, quo et ὧδε et οδε redditur) cat² pp mu (Chr ουτος ὧδε) . . ζ οδε c. min non ita mu (et. in Dial editum)

26. καὶ . . Δ om | ἐπι (et. a *super omnib. istis, e super ista omnia*, in Aug¹ *super haec omnia* [Aug om], Dial al) . . BL εν, item in *his omnib. itP¹* vg cop | πασιν: ita ΔΕΧΓΑΑ etc; πασι (ita et. Ln) ΔΚΛΜΥ (ε?) etc . ενθεν (Gb Sz) c. ΔΕΦΓΗΚΜΣΥΝΧΓΑΑ al¹²⁰ fere (69. 157. ante διαβ.) pp mu . . ζ ἐπειθεν c. κ al non ita mu . . d e e om (Dial sic: ὅπως οἱ ἐπειθῆ διαβ. πρὸς ὑμ. μὴ δύν. μηδὲ οἱ ἐκείθ. ὧδε διαπερῶσιν) Ε²ΗΧ al δυνανται | μηθε . . d μητε | οἱ ἐκείθ. c. ΔΕΦΓΗΚΜΣΥΝΧΓΑΑ al ut vdr omn cop syrP Ephr . . BD ἐκείθεν (Ln :: at aperta correctio est), item inde it vg syr al | πρ. ἡμ. (ε al ὑμ.) διαπερῶσιν (L διαρῶσιν) . . d it vg syr^{utr} arm al ὧδε διαπερῶσαι. Libere m: ut qui veniunt ad nos transire non possint ad vos.

27. σε οὖν c. ΔΒD al aliq Thph . . ζ οὖν σε c. ΕΦΓΗΚΜΣΥΝΧΓΑΑ al pler itP^m vg al Dial Ephr . . al pauc e f cop al om οὖν | πάτερ (ε² om) . . ΔΧ mt Aug add ἀβρααμ | αὐτον . . al⁹ itP¹ cop om

28. ἵνα . . d Dial om | ε al διαμαρτυρεται | τον τον. τουτον . . d it^{al}q Dial Aug¹ τουτ. τον τον.

29. λεγει (D a ειπεν) δε (c. ΔΒΔΚΛΥΝΧΑ al pl a l cop syrP arm Ephr; ζ om c. ΕΘΗΜΣΓΑ al pm e syr al Dial; itP¹ vg καὶ λεγ.) αιτω (c. ΔΔΕ²ΕΦ ΘΗΚΜΣΥΝΧΓΑΑ al ut vdr omn it [exc d] vg cop syr^{utr} al Dial; BL d Ephr om: ita 49. at cf vv. 27 et 30. ad quorum exemplum omisam vdr) | αβρ. . . e Dial om | εχουσιν: ita ΔΕΛΙΓΑΑ etc; εχουσι (ut Ln) ΔΚΜΥ etc | μωσσεα c. ΒΔΚΛΧ al (de vv et pp cf ad 9, 30. et alibi) . . ζ μωσσεα c. ΔΕΦΓΗΜΣΥΝΧΓΑΑ al pl

30. πατερ . . d -τηρ | Dial rursus om αβρ. | d αλλα | απο (et. e a port.) . . ΔF al plus¹³ Dial Thph cat εν, item ex itP¹er vg Ir^{int} Aug. Praeterea al minus¹⁰ add των | μετανοησουσιν . . ΜΧΓ¹ al aliq -σωσιν

αὐτῶ Εἰ Μωϋσέως καὶ τῶν προφητῶν οὐκ ἀκούουσιν, οὐδὲ ἐάν τις ἐκ νεκρῶν ἀναστῆ πεισθήσονται.

XVII.

1 (171.2) Ἐλεπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς Ἀνένδεκτόν ἐστιν τοῦ ^{Mc 16, 7.} τὰ σκάνδαλα μὴ ἔλθειν, οὐαὶ δὲ δι' οὐ ἔρχεται· 2 λυσιτελεῖ αὐτῶ ^{Mc 16, 8.} εἰ λίθος μωλικὸς περικείται περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ ἔρριπται εἰς τὴν θάλασσαν, ἢ ἵνα σκανδαλίση τῶν μικρῶν τούτων ἓνα.

31. μωυσεως (et. Ir^{int}) et ε μωσειως : cf ad 29. | ουδε εαν c. EFGHKLSM UVXΓΔΔ al pler .. ABD g^{scr} (al?) ουδ εαν (Ln 49.), Dial ουδ αν|νεκρων .. v al pauc praem των | αναστη (et. d f g¹ vg Aug) .. D αναστ. και απελθη προς αυτους, Ir^{int} resurgens ad illos eat, Ephr αναστας πορευθη πρ. αυτους .. 225. 245. πορευθη, Dial 237.schol απελθη, itpl ad illos abiitū (-rūt, ierit) | πεισθησονται (m al aliq -σονται) .. D Ephr πιστευουσιν. Item itpler vg Ir^{int} Aug al credent (f -dunt; c i l m Ir^{int} add ei); e persuadentur. Dial extrema sic : ε Μωυσ. κ. τῶν προφ. οὐκ ἤκουσαν, οὐδ' ἂν τις ἐκ νεκρ. ἀπέλθη ἀκούσασιν αὐτοῦ. Mcion^{ephr} post ἀκουσάτωσαν αὐτῶν pergit : ἐπει οὐδὲ τοῦ ἔγειρομένου ἐκ (ἀπὸ) νεκρ. ἀκούουσιν.

XVII. 1. μαθητας c. EG⁺*HKSVΓΔΔ al pl e (ac vide syrP) Tert (adv Mcion: *Conversus ibidem ad discipulos Vae dicit auctori scandalorum* etc) .. ABDFLMUX al plus²⁵ vv longe pl (sed syrP c.*) add αυτου (Ln 49.). Ceterum G* om επ. δ. πρ. τ. μαθ. | του (et. ε Gb Sz) c. ABDEFGHK LMSUVXΓΔΔ al longe pl (17 ap. sol. Scriv) Or al .. ε* om c. min pauc | Or : παρὰ τῶ λουκῆ Ἀνένδεκτον - ἀντὶ τοῦ Ἀδύνατον | τα σκ. μη ελθ. c. BLX (al?) e .. ε (Ln) μη ελθ. τα σκ. c. ADEFGHKMSUVΓΔΔ al pler vv pler (cop αναγκη ελθ. τα σκ. plane ut Mt) Or al (: in Mt ελθ. τα σκ. non fluct) | οἱαι δε c. ADEFGHKMSUVXΓΔΔ al pler f al vg syr^{ant} al .. BDL al⁸ itpl cop syrP m⁸ al πλην οἱαι (Ln :: e Mt)

2. λυσιτελεῖ (itpler vg *utilius est [fueras]*; it^{mu} add autem) .. D e σιν-φρεῖ (e expedit, d -diebat) δε (e om) | εἰ (e f al vg Hier) .. a b c i ff² l q Mcion^{tert} Dial (utrumq vide post) Or^{int} (*melius fuerat homini illi non nasci aut molam - -) ne nasceretur aut* (cf Mt 26, 24.). Similiter Hil al mu | λιθ. μωλικ. (*lapis molaris, lap. molaris*) c. (Gb¹) BDL al¹⁸ fere it vg cop syrP m⁸ arm al (13. λιθ. μωλωνικ.) Mcion^{tert} (*molin. sax.*) Hier .. ε μυλος ονικος (: e Mt vdr ubi tres tantum edd mutarunt e ll. pp. Similiter in Mc fecimus.) c. ADEFGHKMSUVXΓΔΔ al pl (157. λιθ. ονικ.) syr^{ant} al Dial | περικειται et ερριπται (*inponatur et proiciatur*) .. D a e περικειτο (*inpositus fuisset a, circumiectus sit e*) et ερριπο (** ερριπετο, a proiect. esset, e pr. sit) | ερα h. l. c. BL .. ε (Ln) ante των μι. τουτ. c. rell ut vdr (: ita Mt et Mc lectione non fluct). Cf huc Dial συμφρεῖ (praecedit : οἱαὶ τῶ ἀρθ. δι' οὐ ὁ νί. τ. ἀρθ. παραδίδοται, cf Mt 26, 24.) αὐτῶ εἰ μὴ ἐγενήθη, ἢ γενηθέντα μίλιον ὀκτώ πρῶστεθῆναι καὶ καταποτισθῆναι ἐν τῶ βάθει τῆς θαλ. Accedit Tert adv Mcion ad hunc ipsum locum : *Vae dicit auctori scan-*

- ^{8 s.}
Mt 16, 15.
21, 22.
- 3 (190.5) προσέχετε ἑαυτοῖς. ἂν ἁμαρτή ὁ ἀδελφός σου, ἐπιτίμη-
σον αὐτῷ, καὶ ἂν μετανοήσῃ, ἄφες αὐτῷ. 4 (190.5) καὶ ἂν ἐπτά-
κις τῆς ἡμέρας ἁμαρτήσῃ εἰς σέ καὶ ἐπτάκις ἐπιστρέφῃ λέγων Με-
τανοῶ, ἀφίσεις αὐτῷ.
- Mt 17, 20.
21, 21.
- 5 (300.5) Καὶ εἶπαν οἱ ἀπόστολοι τῷ κυρίῳ Ἰησοῦτες ἡμῖν
πίστιν. 6 εἶπεν δὲ ὁ κύριος Εἰ ἔχετε πίστιν ὡς κόκκον σιναίπεως,
ἐλέγετε ἂν τῇ σνικαμίνῳ ταύτῃ Ἐκκλιζώθητι καὶ φυτεύθητι ἐν τῇ
θαλάσσῃ, καὶ ὑψήσονται ἂν ὑμῖν. 7 (301.10) Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν δοῦλον

dalorum, expēdisse ei si natus non fuisset, aut si molino saxo ad collum deligato praecipitatus esset in profundum, quam unum ex illis modicis utiq. discip. eius scandalizasset. Cf et. Clem¹-cor ad Mt 26, 24.

3. *καίτοις* . . γ al -τους | *εἶν* (L add *ον*, item Δ^o *εἶν* post *εἶν* δε) c. (Gb^o) BDLX 33. al¹⁰ it vg go cop syr al mu . . ς add δε c. AEPFGHKMSU VΓAA al pler (235. γαφ) syrp (: cf Mt) | *ἁμαρτή* (DIA al¹⁰ -τηση [al² -σει]) absq *εἰς* σε c. ABL 1. 42. 131. 209. 254. 346. (6. p^o 11, p^o?) a b f ff² g¹⁻² i l am fu for em gat mt iac tol al pl (19 theologi Lovan. notarunt) go cop syr syrp (exc cod Barsalib.) pers^p sax Clem Bas Ant et Max Dam Bed Mciontert (vdtr; *Peccantem fratrem iubet corrigi*) . . ς add *εἰς* σε c. DEFGHKMSUVXΓAA al pler c e q vgd^d syrp cod al (: ex v. sq et Mt 18, 15. ortum vdtr) | *αἰτω* . . γ 28. *αἶπον* | *καὶ εἶν* . . Δ al² add *μεν* (item 1. 209. μη) | *μετανοση* . . Η al mu -ησει
4. *ἁμαρτηση* (al aliq -σει) c. (Gb^o) ABDLXA al fere²⁵ . . ς *ἁμαρτη* c. FGHKMSUVΓA al pl Clem Or al | *εἰς* (145. *επι*) σε . . 28. al² i vgd^d aeth^{utr} om | *καὶ* (AK al² b add *εἶν*: Ln [εἶν], item D Clem add το) *επι*. absq additam c. BDLX al pauc a b c i l q mt cop syrb^r arm al Clem Or Amb Vict^{tan} . . ς add *της* *ημερας* c. AFGHKMSUVΓAA al pler itm^u vg syrb^{utr} al (x al a priore *της* *ημερας* ad posterius transiliunt) | *επι*-*στρεψη* (HXΓ al -ψει) c. (Gb Sz) EFGHKMSUVΓA al plus¹⁰⁰ f i mt go aeth sl (sed non ap. Mur.) Or Dam . . ABDLXA alⁿ Clem add *προς* σε (Ln Gb^o), al² Thph *εἰς* σε, ς *επι* σε c. min non ita mu, item *ad te* itpl^r vg cop syrb^{utr} al | *αφησεις* . . DHA al *αφες* (*dimitte* it vg cop^{dx} al). Cf huc Naass (In Hipp p. 102.) τὸ εἰρημένον ἐν τῇ γραφῇ Ἐπτάκις πισίται ὁ δίκαιος καὶ ἀναστήσεται.
5. *εἶπαν* c. BDLX 209. . . ς -πον c. AEPFGHKMSUVΓAA etc
6. *εἰπ.* δε ο κυρ. . . D itpl¹ al o δε (itm^u *εἰ*) *εἰπ.* αυτοῖς | *εἰ* *εχετε* (ita et. Mitthael) c. ABFKLUVXΓAA al plus⁴⁰ (item ut vdtr cop) cat, item M al² *εἶν* *εχετε* . . ς (Ln 49.) *εἰ* *εχετε* c. DEGHs al pl (: pro hac testimonio ratione *εχετε* non potest non pro emendatione haberi. It vg *si habueritis* (c d f am Ang *haberetis*), *diceretis* (a i vgd^d etodd mu *dicetis*, e *dicitis*, d *dicebatis*). Item go al | F al *κοκον* | *ελεγετε* *αν* . . D add *τω* *ομει* *τοιτω* *Μεταβα* *εντευθεν* *εκει*, *και* *μετεβαιωνεν* *και* :: e Mt 17, 20. | *ταιτη* . . DLX cop om | *εκκλιζ.* *και* . . D om | *φυτευθητι* . . D *μεταφυτ.* (item itpl¹ vg *transplantare*) | *εν* *τη* *θαλ.* . . D *εἰς* *την* *θαλασσαν*, item *in mare* it vg | *αν* . . Δ om

ἔχων ἀροτριῶντα ἢ ποιμαίνοντα, ὅς εἰσελθόντι ἐκ τοῦ ἀγροῦ ἔρει αὐτῶ Εὐθείως παρελθῶν ἀνάπεσε; 8 ἀλλ' οὐχὶ ἔρει αὐτῶ Ἐτοίμασον τί δειπήσω, καὶ περιζωσάμενος διακόνει μοι ἕως φάγος καὶ πῖω, καὶ μετὰ ταῦτα φάγεσαι καὶ πίεσαι σύ; 9 μὴ ἔχει χάριν τῷ δούλῳ ὅτι ἐποίησεν τὰ διαταχθέντα; οὐ δοκῶ. 10 οὕτως καὶ ὑμεῖς, ὅταν ποιήσγητε πάντα τὰ διαταχθέντα ὑμῖν, λέγετε ὅτι δούλοι ἀρχεῖοί ἐσμεν, ὃ ἀφειλομεν ποιῆσαι πεποιήκαμεν.

11 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ

7. εἰ . . δεῖτL om, item it (exc d ex vestris) vg *vestrum*. D sic: *ἐχων ἡμῶν δούλον* | ἦ . . x καὶ | *εἰμι* . . D e l praem *μη* (d *numquid dicat*, e l non *dicat*) | *αὐτῶ* c. BDLX al¹⁰ it vg cop syr syrP c.* al Aug . . ε om (Ln [αἰτ.]) c. ΔΕΦΓΗΚΜΣΥΝΓΑΛ al pl go al Cyp | *εὐθείως* (x b ff² i l q om) : coniunctim c. sqq ut ELA (et ante et post interpog sed *gravius* ante) etc; contra c. praecedentibus coniung (ita ε Wtst Gb, non Sz) ΔΚΜΥΑ etc (et. a [satis *dicet*] cop go al ut vdtr pl) | *ἀναπέσε* (Gb') c. ΒΔΕΓΗΚΜΣΥΝΑ al plus⁷⁰ . . ε -*πέσαι* (L *ἀναπέσαι*, x *ἀναπαύσαι*) c. ΔΛ ΜΧΑ al mu . . Γ al fere¹⁰ -*πέσον*. Cf ad 14, 10. | F om *παρ. ἀναπ.* ἀλλ ουχ. ερ.
8. ἀλλ ουχε (Δ al ουχ, 1. 131. 209. al ουκ) . . D a b c e f ff² i l q Cyp Amb ἀλλα (contra g^{1.2} vg Aug et non) | *εως* c. ΒΔΕΦΓΗΚΜΣΥΝΓΑΛ al pl . . ΔΚΛΜΧ al fere²⁰ add *ατ*, al³ *ου* | *σιν* (itpler vg ante *φαγ.*, D post *φαγ.*, 1. 124. 346. al *και σιν*, item cop syr ante *φαγ.*) . . 433. e om
9. *εχει χαρ.* c. BDL 124. a e cop Cyp . . ε *χαρ. εχει* (x al -*χη*) c. ΔΕΦΓ ΗΚΜΣΥΝΣΓΑΔ etc | *τω δούλω* (Gb') c. ABDLX a b c ff² i l q cop Amb . . ε add *εκεινω* (κ ante *τω δουλ.*) c. ΕΦΓΗΚΜΣΥΝΓΑΔ italiq vg go al Cyp Aug | *τα διαταχθ.* (Gb Sz) c. ΔΕΦΓΗΚΜΣΥΝΓΑΔ al¹⁰⁰ fere e vgeod (sp Wtst) go syrP al Antioch Thph . . ε add *αιτω* c. DX al non ita mu itpler vg cop syr al Cyp al | *ου δοκω* c. ΔΕΦΓΗΚΜΣΥΝΓΑΔ al pler itpler vg go syr^{utr} al . . BLX 1. 28. 118. 131. 157. 209. a e cop aeth arm (sed odd var) Cyp om (49. Ln [o. δ.] :: at parum vdtr alienam manum prodere)
10. *οιτως* . . ε *οιτω* sine cod unc (nam vdtr et. sv) | *παντα* (it^{mu} Cyp om; Δ al⁵ syr add *ταυτα*) *τα διατ. υμῶν* . . D *οσα λεγω*, Ambrst *quae dico vobis* | *οτι*. c. ΒΔΕΦΓΗΚΜΣΥΝΓΑΔ al pler gat (et. δ) go (cop ut semper) al Or Bas¹ Ps -Athv^{it} syncliet Philast . . ΔΧ al⁴ it vg al mu Bas¹ Cyp al om (Ln) | *αρχεῖοι* (ΔDLX al -*ρῖοι*) . . δερ 220. Ign^{int}pol Philast post *εσμεν*, υ al mu Epiph ante *δουλ.* | ὃ (Gb') c. ABDL al⁵ it vg cop al Or Epiph Bas¹ (alibi ἂ γὰρ) Antioch Thph Cyp al . . ε *οτι* o c. ΕΦΓΗΚΜΣΥΝΣΓΑΔ al pler syr^{utr} al (go *nam quod*) | *ωφειλ.* c. Δβ^{**} δε^{**} LUX¹ al pl item (quod hac in re grave est) it vg go (cop *debitum nostrum facere*) syr^{utr} al Epiph Bas¹ Cyp al . . β^{*ε}ε^{*ε}Γ^{*ε}ΗΚΜΣΥΝΑΔ al pm aeth arP ar^o Or Chr Bas¹ (sed in pp. gr. rursus res talis pendet tota a codd) *οφειλομεν* (ε^{*} -*λαμεν*). Epiph de Mcione: *παρέκοψε τό Λίγγεε ὅτε (altero loco om) ἀχρ. δουλ. εσμεν ὃ ὀφειλ. ποι. πεποιή.*
11. *αυτον* (syr *Isuim*) . . BL om

αὐτὸς διήρχετο διὰ μέσον Σαμαρείας καὶ Γαλιλαίας. 12 καὶ εισερχομένου αὐτοῦ εἰς τινα κώμην ἀπήνησαν αὐτῷ δέκα λεπροὶ ἄνδρες, οἱ ἔστησαν πόρρωθεν, 13 καὶ αὐτοὶ ἦσαν φωνῆν λέγοντες·
 *^{Lev 14, 2.} Ἰησοῦ ἐπιστάτα, ἐλέησον ἡμᾶς. 14 καὶ ἰδὼν εἶπεν αὐτοῖς Πορευθέντες ἐπιδειξάτε ἑαυτοὺς τοῖς ἱερεῦσιν. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὑπάγειν αὐτοὺς ἐκαθαρίσθησαν. 15 εἷς δὲ ἐξ αὐτῶν, ἰδὼν ὅτι ἰάθη, ὑπέστρεψεν μετὰ φωνῆς μεγάλης δοξάζων τὸν θεόν, 16 καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ εὐχαριστῶν αὐτῷ· καὶ αὐτὸς ἦν Σαμαρεῖτης. 17 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν Οὐχὶ οἱ δέκα

11. καὶ αὐτ. διηρχετο (Δ^Δ διερχ., M^{gscr} ἢν διερχομενος) .. X om | δια μεσον c. ΔΕΦΘΗΚΜΣΥΝΧΓΔΔ al pler (al pauc δια μεσης, δια της, δια) .. BL δια μεσον (Ln), item per medium d e, D μεσον, 1. 13. al alii ανα μεσον (: : cf 4, 30. δια μεσου αυτων, frequentissimum est εν μεσω, passim et. εκ μεσου) | σαμαρειας (ΔΒ^ΔΗΦΛΧ al -ριας) κ. γαλ. .. a b c e ff² i l q add et hiericho (iev.), similiter 28. post δηρχ. add την ιερχω και
12. εισερχομενου αυτου .. X εισελθων, item a ingrediens autem | εἰσα .. LA 157. την | απηνησαν (L al¹⁵ fere Bas Dam υπηνη.) αυτω (BL om : ita Ln) .. D e οπου ησαν .. a b c ff² i l q et ecce | λεπρ. ανδρ. .. D 157. it vg al ανδρ. λε. | οἱ .. D cop² και .. a b c e ff² i l q cop¹ om | εστησαν .. BF 157. ανιστησαν
13. αυτοι .. D it vg om | ησαν φων. λεγοντες .. D e εκραξαν φωνη μεγαλη (e add dicentes)
14. ιδων .. D al⁶ itpler (a et cum audisset illos) vg al add αυτοις | εἰπ. αυτοις .. D add τεθεμαπνευσθε (** -πεινσθε), d curati estis | και εγενετο (D cop² εγ. δε) .. Δ^Δ om εγ. | εκθαρισθησαν (et. B) .. ΔX al alii εκθαρισθη. (Vide et. ad 17.) Cf huc Epiph de Meione : οτε συνητησαν οι δέκα λεπροι. απεκοψε δε πολλα, και εποίησεν Ἀπιστευειν αυτοις λεγων Δειξατε ἑαυτους τοις ιερ. και ἄλλα αὐτ' ἄλλων εποίησε. λεγων οτι πολλοι λεπροι ἦσαν ἐν ἡμέραις Ἐλισσαίου τοῦ προφ., και οὐκ εκθαρισθη εἰ μη Νεεμάν ὁ Σύρος. (Quae postrema intrusa fuisset et. Tert haud obscure significat.)
15. εις δε .. Δ add εις | ιαθη .. D al⁶ itallq vg go al mu Vig εκθαρισθη | φων. μεγ. (D it^{mu} vg cop al μεγ. φων.) .. Γ φοβου μεγαλου
16. παμα .. D προς | αυτου (et. του κυριου et του ω legitur) .. Δ αυτω | ευχαριστ. αυτω (A it^{pm} vg Vig om; 242. τω θεω) .. D om | και αιτηη .. D ην δε | σαμαρειτης (et. B) .. ΔΒ^Δ al -ριτης
17. αποκριθε ο (A om) ο ω εἰπ. (D add αυτοις) | ουχι ος c. ΔΕΘΗΚΜΣΥΝΧΓΔΔ al fere omn, item nonne itallq vg (et. Vig Cassiod) go cop syr¹ al; item BL 131.⁴⁵ (*ου ος) gscr ουχ ος (Ln :: similiter lect fuet Mt 13, 55.) .. D a b c e ff² i q οἱτοι (item A al alq post ος δεκα add ουτοι) | ΑΛΑ al alii εκθαρισθησαν. Cf ad v. 14. | δε c. ΒΘΗΚΛΜΣΥΝΧΓΔΔ al pler go syr¹ al (f ff² al vg et nosem) .. ΔΔ al⁶ it^{pl} cop syr Vig om (Ln)

ἐκαθαρίσθησαν; οἱ δὲ ἐννέα πού; 18 οὐχ εὐρέθησαν ὑποστρέφοντες; δούναι δόξαν τῷ θεῷ εἰ μὴ ὁ ἀλλογενὴς οὗτος; 19 καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἀναστάς πορεύου· ἡ πίστις σου σέσωκέν σε.

20 ^(20a.5) Ἐπερωτηθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν Φαρισαίων πότε ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ἀπεκρίθη αὐτοῖς καὶ εἶπεν Οὐκ ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ μετὰ παρατηρήσεως, 21 οὐδὲ ἐροῦσιν Ἴδου ὧδε ἢ ἐκεῖ· ἰδοὺ γὰρ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἐντὸς ὑμῶν ἐστίν.

22 ^(20b.10) Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς Ἐλεύσονται ἡμέραι ὅτε ἐπιθυμήσετε μίαν τῶν ἡμερῶν τοῦ νιῶν τοῦ ἀνθρώπου ἰδεῖν, καὶ οὐκ ὄψεσθε. 23 ^(20a.3) καὶ ἐροῦσιν ὑμῖν Ἴδου ἐκεῖ, ἰδοὺ ὧδε· μὴ Mc 13, 21.
Mt 24, 23. 25.

18. οὐχ εὐρέθησαν etc .. D εἰ αὐτῶν οὐδεὶς εὐρεθῆ ὑποστρεφῶν ος δώσει δόξαν τῷ θεῷ. Similiter a b c ff² i l q ex illis (a his) non est (ff² erat) inventus (b ff² i q om; l?) qui rediret et gratias ageret (a qui reversus honorem daret) deo (nec fere differunt Amb Vig al); item e et nemo ex cis reversus est qui daret claritatem deo; f al 130.^{la} vg non est inventus qui rediret (f reverteretur) et daret glor. deo

19. η (D it^{pl}er vg praem οτι) πιστ. σ. σεσ. σε (x add πορευου ει; ειρηνη) .. B om

20. ἀπεκρίθη .. B praem καὶ | του θεου sec. loco .. I a om | παρατηρήσεως .. Γ παρηρησιας

21. η ἐκεῖ c. BL 157. 14.^{ov} e ff² g^{1.2} i l cop Cyrallud .. ζ (Ln) η (syg Hil et, al fere²⁵ Tert adv Mcion om) ἰδου ἐκεῖ c. ADEGHKMSUVXΓΔΔ al pler a b e f q go al Or (pergit ἀλλὰ ἢ et ἢ γὰρ) al (: cf v. 23. c. II. pp.). Praeterea D add μη πιστευσητε :: cf Mt 24, 23. Mc 13, 21. | του θεου .. Or εἰ δὲ ταυτῶν ἴσταν ὑποστάσει, εἰ καὶ μὴ ἐπινοῖε, βασ. οὐρανῶν καὶ βασ. θεοῦ, δῆλον ἔστι, πρὸς οὐ; λέγεται ἡ βασ. τοῦ θεοῦ ἐντὸς ὑμῶν ἴστέ, πρὸς τούτους ἂν λέγοιτο καὶ τὸ Ἡ βασ. τῶν οὐρ. (sic ipse Or affert locum 8, 243.) εἴτ. ἡμ. ἐστ.

22. εἰπ. δε (it^{pl}er vg al et αὐτ) .. D 157. εἰπ. οὖν | μαθητα; c. BDEGHK LMSUVXΓΔΔ al longe pl e f al am for al go .. Δx al mu it^{pl} vge^d e²⁵ms allq cop al mu add αὐτων (Ln) | οτε (L al aliq Mcion^{ep}iph οταν) ἐπιθυμησετε (μα 1. 209, al Mcion^{ep}iph -σητε) .. D al⁴ it^{pl} arm του επιθυμησαι νμας | μίαν τ. ημερ. .. D go add ταυτων | ἰδου (it^{pl}er vg al Mcion^{ep}iph¹ ante μίαν pon) .. D mt Mcion^{ep}iph¹ Vig¹ om | οικ .. Δ ουχ⁷

23. καὶ (et. it vg cop al) .. Γ καν, al³ καὶ εαν, item syg syrp c. ob. al | ἰδ. ἐκεῖ ἰδ. (cop ἦ) ὧδε c. BL cop .. ζ (Ln) ἰδ. ὧδε η (Gh^o; dx al plus⁴⁰ am al Thph om, m al⁷ it^{al}iq vg al καὶ) ἰδου (al praec om) ἐκεῖ (km al fere²⁶ syrp c.³ add ο χ;) c. ADEGHKMSUVXΓΔΔ etc | μη ἀπειθήτε. (209. syrp^{ms} πιστευετε) μηδε (e μη, B 13. 69. al arm om απ. μηδ.) διωξτε (LΔΔ al -ξετε, syrc^{ch} om μηδ. διωξ., item syrc^u sed ante μηδε ἀπειθήτε add ne decipiamini) .. I. 118. 181. (vdtr) 209. haec cum prioribus sic : ἰδου ὧδε, μη διωξτε· ἢ ἰδου ἐκεῖ ο χ;, μη πιστευσητε

Μτ 24, 27. ἀπελθίητε μηδὲ διώξητε. 24 ^(306.5) ὡσπερ γὰρ ἡ ἀστραπή ἡ ἀστράπτουσα ἐκ τῆς ὑπὸ τὸν οὐρανὸν εἰς τὴν ὑπ' οὐρανὸν λάμπει, οὕτως
 ρ. 22. ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτοῦ. 25 ^(306.2) πρῶτος δὲ δεῖ αὐτὸν πολλὰ παθεῖν καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῆς γενεᾶς
 Μτ 24, 27-30. ταύτης. 26 ^(307.5) καὶ καθὼς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Νῶε, οὕτως
 *Gen 7, 1. ἔσται καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου· 27 ἦσθιον, ἔπινον, ἐγάμων, ἐγαμίζοντο, ἀχαι ἧς ἡμέρας εἰσηλθεν Νῶε εἰς τὴν κιβωτόν, καὶ ἦλθεν ὁ κατακλισμός καὶ ἀπώλεσεν ἅπαντας.
 *Gen 19, 30. 28 ^(308.10) ὁμοίως καὶ ὡς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Λὼτ· ἦσθιον,
 *Gen 19, 31. ἔπινον, ἠγόραζον, ἐπόλων, ἐφύτενον, ἀκοδόμουν· 29 ἧ δὲ ἡμέρα ἐξῆλθεν Λὼτ ἀπὸ Σοδομων, ἐβρεξεν πῦρ καὶ θεῖον ἀπ' οὐρανοῦ καὶ ἀπώλεσεν ἅπαντας. 30 κατὰ τὰ αὐτὰ ἔσται ἡ ἡμέρα ὁ υἱός

24. η (B 245. 48.^{ev} 49.^{om}) αστρ. η (LXΓ al¹² om) αστραπτ. | εκ της υπο τον (c. ABDKE al aliq; ε υπ [ε² υπο] c. EGHLMRSUVXΓAA al pler) οινρ. (U ουρανων) εις τ. υπ (al pauc υπο τον) οινρ. (D 71. 241. om εις τ. υ. οινρ.) λαμπει (a italiq ante εις την, D αστραπτει) .. 69. υπο των απ ουρανων λαμπει .. c ff² de sub caelo, f in his quae sub caelo sunt fulget, e de caelo in parte (cod. patre) quae sub caelum est .. a om ista omnia | εσται (Gb Sz) c. Δ(β? certe sic Wo. Ceph.)EGHKLMSUVXΓAA al longe pl a f ff² q al vg go cop al mu .. ε add και, Ln [και], c. (B e sil.) D al mu itm^m (: similitur in Mt lectio flect) | εν τη ημερ. (248. παροισια) αυτ. c. AEGHKLMSUVXΓAA al fere omn q al vg go cop al (f Vig adventus filii hom. in die sua) .. BD 220. a b e i om (Ln); nec exprim (habentes adventus filii hom. pro fil. hom.) c l mm gat Amb
25. αυτον (x supra lineam habet) πολλ. παθ. (Γ κα. πο.) .. ΔK p^{scr} e πο. παθ. αυτ.
26. και .. Δ al om | ημε (Gb Sz) c. unc omnib allisq longe pl Clem al .. ε του ημε c. min non ita mu | και .. Γ al pauc b al om
27. εγαμιζ. c. BDLVX al fere²⁰ (Chr εγαμισκ.) .. ε εξεγαμιζ. c. AEGHKMRSUVΓAA al pl (: cf Mt) | ηλθεν ο κατ. ... D e ηγενετο κατ. | ΜΓΑ² al απολεσεν, item B al v. 29. | απαντ. c. AEGHKMRSUVΓAA al ut vdr omn .. BDLX παντας (Ln)
28. ομοιως και ως .. LEX al aliq ομ. καθως, item italiq (ut i) vg similitur sicut, b ff² q similitur; a e similitur et, f et sicut, IrInt et quomododum | B οικοδομου
29. η δε ημερα (syrcu et qua die) .. D a e cop² om δε, item IrInt (quoad-uocue) | εξηλθεν ut AD²HKLRUXΓAA etc, item εβρεξεν ut AELKRXΓAA etc; sed D²M etc εξηλθε (Ln) et DMU etc εβρεξε (Ln) | πινρ και θειον c. EGHLMRSUVXΓAA al pler vv pm (sed itm¹ syrcu IrInt om και θειον, item p^{scr}) .. ADKM al plus¹⁰ go syr^p θει. και πινρ :: e LXX | απαντας c. AEGHKMRSUVXΓ al pler .. BDLAA al pauc παντας (Ln)
30. κατ. τα (B om) αυτα (Schu commend) c. BDK(R)X al fere¹⁰ cop, item similitur a, sic IrInt syrcu etsch .. ε κατ. ταυτα (Gb' prob Schu ταυτα

τοῦ ἀνθρώπου ἀποκαλύπτεται. 31 ^(300.7) ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὅς ^{με 14, 17.} ἔσται ἐπὶ τοῦ δόματος καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ, μὴ καταβάτω ἄραι αὐτά, καὶ ὁ ἐν ἀγρῷ ὁμοίως μὴ ἐπιστρεψάτω εἰς τὰ ὀπίσω. 32 ^(210.10) μνημονεύετε τῆς γυναικὸς ^{107.} Λωτ. 33 ^(211.8) ὅς <sup>Gen 10, 26.
9. 24.
Mc 8, 35.
Mt 10, 39.
Io 12, 25.</sup> εἰς ζήτησιν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ περιποιήσασθαι, ἀπολέσει αὐτήν, καὶ ὅς εἰς ἀπολέσει αὐτήν, ζωογονήσει αὐτήν. 34 ^(212.5) λέγω ὑμῶν, ταύτῃ τῇ νυκτὶ ἔσονται δύο ἐπὶ κλίνης μιᾶς, εἷς παραλημφθήσεται καὶ ὁ ἕτερος ἀφεθήσεται. 35 ἔσονται δύο ἀλύθουσαι ^{Mc 24, 40.} ἐπὶ τὸ αὐτό, μία παραλημφθήσεται, ἡ δὲ ἕτερα ἀφεθήσεται.

:: invitis edd) c. AEGHLSUVYΓAA al pler, item secundum haec itpler vg go syrP al (: cf ad 6, 23.) | η ἡμερᾶ ο ιι. τ. ανθρ. αποκαλυπτεται (B -λυπτηται, L -λυπται) . . D c ff² i l? (item b q Aug) εν τη ημερα (b q Aug dies) του υιου του ανθρωπου η (d qui) αποκαλυφθη (revelabitur)

31. καταβάτω . . M al pauc -βαινωτω | εν αγρω c. BL 13. 69. 346. (al ut vdt) . . ε (Ln) ε. τω αγρ. (: ut Mt lectione non fluct) c. ADEGHKMRB UVXΓAA al pler | εις τα . . B* om

32. λωτ (et. d) . . δετ λωθ, item lotl b i q am fu for san al. Item (exc b) et. vv. 28 et 29.

33. ος εαν . . D al aliq ος αν | ζητηση (xg al aliq -σει, u al ζητη) . . D θεληση | τ. ψ. α. περιποιησασθ. (liberare b c i q) c. BL b c i q . . ε (Ln) τ. ψ. α. σωσαι c. AEGHKMRB UVXΓAA etc (itpm vg salvam facere, salvare) . . D ζωογονησαι (vivificare) τ. ψ. α. (: cf ll. pp. quorum nullo περιπ. legitur) | απολεσει (B bis απωλ.) . . EH al -λεση | και ος εαν (al aliq αν) . . BL al² ος θ αν :: ut 9, 24. (x om και ος εαν usq ζωογ. αυτ.) | απολεσει c. ALRΓAA al mu . . ε (Ln 49.) -λεση c. BDEGHKMSUV al pl | αυτην sec (A itpl mt add ενεκεν εμου :: e ll. pp.) . . BDR 1. 131. a arm om (49. et Ln [αυτ.] :: at potius ut molestum electum est quam additum. In pp. est τ. ψυχ. αυτ. nec fere fluct) . . 13. 28. 69. 346. την ψυχην αυτου :: ut ll. pp. | ζωογονησει . . v al fere²⁰ ζωοποιησει, 1. al⁴ σωσει. Item salvam faciet itpl mt go; inseniet l syr^{cu} (: cf ll. pp.)

34. λεγω . . A al mu e g¹ for al syr^{cu} add δε, al pauc a γαρ | εσονται δυο c. BEGHLVXYΓAA al itpler vg cop etc (D 11. 80. dser εσ. επ. κλ. μι. δυο) . . AKMRU al²⁰ fere q go δυ. εσ. | μιας . . B c om, hinc Ln [μι.] | εις (Gb Sz) c. unc omnib (exc B? e sil.) al pl Bas Thph . . ε ο εις c. (B?) min non ita mu cop | παραλημφθ. c. ABLQ(ex v. sq.) EXA (non item v. sq.) . . ε παραλημφθ. c. (D v. sq) EH(GK v. sq) MSUVTA al pler . . δετσκ 116. al⁴ go παραλαμρανται :: ut Mt | αφιθησεται . . DK 116. go αφηται :: ut Mt

35. εσονται δυο c. BDL a cop Maxtaur . . ε (49.) δυ. εσονται. c. AEGHKMRB UVXΓAA al pler f vg al . . b c e ff² i q (al?) Amb om εσονται. | επε το αυτο . . K* εν τω μωλωι :: e Mt | μια (et. ε Gb') c. AEGHKMQSUVX ΓAA al longe pl . . ε^o (et. Sz) Ln η μια c. B (e sil.) DR al non ita mu cop¹ | παραλημφθ. et ε παραλημφθ. vide ad v. 34. | η δε ετερ. c. BLR

κα κ, κ, 37 (212.5) και ἀποκριθέντες λέγουσιν αὐτῷ Ἰησοῦ, κύριε; ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς Ὅπου τὸ σῶμα, ἐκεῖ καὶ οἱ ἄετοι ἐπισυναχθήσονται.

XVIII.

1 (214.10) Ἐλεγεν δὲ καὶ παραβολὴν αὐτοῖς πρὸς τὸ δεῖν πάν-
τοτε προσέχεσθαι αὐτοῖς καὶ μὴ ἐγκακεῖν, 2 λέγων Κυρίως τις
ἦν ἐν τινὶ πόλει τὸν θεὸν μὴ φοβούμενος καὶ ἄνθρωπον μὴ ἐντρέ-
πόμενος. 3 χήρα δὲ ἦν ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ, καὶ ἤρχετο πρὸς αὐτὸν
λέγουσα Ἐκδίκησόν με ἀπὸ τοῦ ἀντιδίκου μου. 4 καὶ οὐκ ἤθελεν
ἐπὶ χρόνον· μετὰ ταῦτα δὲ εἶπεν ἐν ἑαυτῷ Εἰ καὶ τὸν θεὸν οὐ

13. 69. 346. . . ζ (Ln) και η (s al pauc om) ετερ. c. ADEGHKMQRSVXΓΔ al pler it vg al mu (cop om copulam) :: at ita et v. 34. et ll. pp. Ce-
terum 209. al aliq vg^{edd} (ap Ln) om versum.

36. Non damus versum c. (ζ Gb) ABEGHKLMQRSVXΓΔ al longe pl g^t
go cop aethur sims Bas al Op Max^{tur} . . ζ^o (et. Sz) sic habet : *διο*
ισονται (d al aliq it^{pler} vg om) *εν τω* (d om) *αρχω*· ο (du al om) *τις*
παραληφθησεται και ο ετερος αφεθησεται (e om και o et. αφ.) c. D^t
al pm it^{pler} (i ante v. 35. pon) vg (in editione ad v. 35. trahuntur.
tum sequitur v. 36. usq *κυριε*, tum v. 37.) syro^{mn} al Victorin Amb
Aug al (: : e Mt)

37. *λεγ. αυτω* (e ff². *illi dixer.*) . . d om αυτω | *το σωμα* . . EGH al *ferē²⁵*
e (*cadaver*) syrp^{ms} al Thph *το πτωμα* :: e Mt | *εκει και* (e. BLCA al
plus³⁰ b d vg^{ed} cop syrp arm Bas Thph Amb²; Ln [και], ζ om c. ADF
EGHKMQRSVXΓΔ al pl it^{pl} vg^{edd} pler go syrcu etsch al :: ut Mt) *οι αει.*
επισυναχθ. (*επισυν.* c. BLQ 19.^{ev}; ζ Ln *συναχθ.* c. ADEGHKMQRSVXΓΔ
etc :: ut Mt lectione non fluct, A Amb¹ om; posuimus h. l. c. BL 13.
69. 300. 346. y^{scr} arm persP; ζ Ln post *εκει* c. rell :: ut Mt lectione
non fluct)

XVIII. 1. *δε και* e. ADEGHKMQRSVXΓΔ al pler it^{pl} vg go al pl . . BLA
al *ferē¹⁰* a b c q cop Or¹ *δε* (Or¹ *γαρ*) : ita Ln | *αυτους* c. ABKLMQRT
VXΓΔ al plus⁵⁵ Or¹ . . ζ om c. DEGHSA al pl Or¹ | *ενκακειν* (*ενκ.* c. AB^t
DEKQ al; B²*LUA al *ενκ.* : ita Ln 49.) c. ABDEKLQVA al . . ζ *εκακ.* c.
EGMRVXΓΔ al pler Or

2. *λεγων* (et. Or¹) . . d l. al⁴ syrcu etsch persP Or¹ Bas om (Gb⁰) . *τις*
c. ADEGHKMQRSVXΓΔ al pler it vg al mu Or Ath (pergit *χωρα*) al . .
DLX 33. 126. 254. τη

3. *χηρα δε* (ζ Gb Sa) c. unc omnib (exc A) aliisq longe pl e go syrp al
Bas Chr Dam . . ζ^o add *τις* c. A 1. al mu it^{pler} vg cop al

4. *ηθελεν* (Gb) c. ABDLQBXA al *ferē⁴⁰* (Item *nolebat* it vg) Hipp Chr
Dam . . ζ *ηθειλησεν* c. EGHKMSVXΓA al pl | *χρονον* . . d add *ταυτ.*
ταυτ. δε c. BLQ (it^{pl} vg cop post *haec autem*, b c d ff² om *autem*) . . ζ
(Ln 49.) *με. δε ταυτ.* c. ADEGHKMQRSVXΓΔ etc (: : at iste ordo ubi est
non fluct : 10, 1. Mc 16, 12. Ioh 19, 38. Lc 1, 24.) | *επι. εν ταυτω* . .

φοβοῦμαι καὶ ἄνθρωπον οὐκ ἐντρέπομαι, ὅ δια γε τὸ παρέχων
μοι κόπον τὴν χηραν ταύτην, ἐδικήσω αὐτήν, ἵνα μὴ εἰς τέλος
ἐρχομένη ὑποπιάξῃ με. 6 εἶπεν δὲ ὁ κύριος Ἀκούσατε τί ὁ κριτὴς
τῆς ἀδικίας λέγει· 7 ὁ δὲ θεὸς οὐ μὴ ποιήσῃ τὴν ἐδικήσιν τῶν
ἐκλεκτῶν αὐτοῦ τῶν βουόντων αὐτῷ ἡμέρας καὶ νυκτός, καὶ μακρο-
θυμεῖ ἐπ' αὐτοῖς; 8 λέγω ὑμῖν ὅτι ποιήσει τὴν ἐδικήσιν αὐτῶν ἐν
τάχει. πλὴν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔλθων ἄρα εὐρήσει τὴν πίστιν
ἐπὶ τῆς γῆς;

9 Εἶπεν δὲ καὶ πρὸς τινὰς τοὺς πεποιθότας ἐφ' ἑαυτοῖς ὅτι

D ἦλθεν εἰς εαυτον και λεγει, item Vig in se autem reversus dix. intra
se | ει και .. D it^{pl}er om και | και ανθρ. ουκ c. ADEGHKMQRSUVΓAA al
pler q go .. BLX 157. it^{pl}er vg (sed b Ir^{int} Vig ita et. v. 2.) cop ουδε
ανθρ. (Ln)

5. δια γε .. x δια δε | κοπον .. K^oAB 1. 131. 209. 346. al mu κοπους |
κ^oux al την χηρα | εκδικησω .. D praem απελθων | υποπιαξη c. ABD
G^o*LQa al pm, item suggillet it^p1 vg (e molestior sit mihi, permoletet me
go cop; l invidiam mihi faciat) .. EG^o*HKMRSUVXΓA al pl (12 ap. sol.
Scriv) υποπιαξη (Gb') et al fere²⁵ υποπιαξη, item constingat me b ff^o
q (: Etymolog. ὑπόπια τα ὑπὸ τοῖς ὀφθαλμο. περιώματα, item Pollux
τά ὑπὸ τοῦς ὀπας τῶν πληγῶν ἔχρη. Suid : υποπιαζω ἐκθλιβω, ὑπο-
πιαζω δέ. Sic. In edd υποπιαξ. υποπιαξ. υποπιαξ. non raro confusa.
Cf et. ad 1 Cor 9, 27.)

6. ακουσατε (A^o om) .. r f^{scr}* y^{scr} ηκουσατε, item e audistis

7. ποιηση c. BDGMQVUXΓA al⁵⁰ fere cat .. ε -ησει c. AENKLEBA al pl
Antioch al (: in tali interrogazione facile magis se commendabat
-ησει quam -ηση. Auctoritatis plus a testibus hoc quam illud habere
clarum est) | των βουοντ. αυτω c. BLQ (D^{sr} βουοντων αυτων, quod inde
ortum vdr); a b ff^o i l q clamantium sine αυτω .. ε (Ln) των βουοντ.
προς αυτον c. AEGHKMRSUVXΓAA etc | ημερ. x. νυκτ. .. D c^{scr} Antioch¹
νι. x. ημ. | και μακροθυμει (Gb') c. ABDLQR(vdtr)x 1. 157. 209. c^{scr}
al aliq e (et patiens est in illis) go cop sl item (ut putant) aeth arr
porsa, item Chr Antioch²; accedunt 254. f al vg syr^{cu} et^{sch} x. μακρο-
θυμηση (et patientiam habebit in illis, g² add diebus) .. ε και (80. 88.
a b c ff^o i l q om; syr^p exprim etiamst) μακροθυμων c. EGHKMSUVΓAA
al pler it^{pm} syr^p (Ir^{int} om x. μακρ. ε. αιτ.) | επ (D^{sr} 157. εν, item in
illis it vg; d super eos) αυτοις (al aliq -τους) .. 64. Antioch² om. Ce-
terum 13. 69. pro και μακροθ. etc libere sic : και λεγω, μακροθυμων
επ αυτοους ποιησει τηρ εκδικ. etc

8. λεγω .. GMB 28. 124. 346. al¹² fere em cop arm arr Mac Antioch²
Ir^{int} Aug al praem νασ | σεις .. DG al aliq it^{pm} tol² Mac Ir^{int} Aug om
| αρα .. D post πλην | την πιστ. (et. Clem Or Epiph Const al) .. D
al² om την

9. δε και c. BDLMQRXA al sat mu it^{pm} vg al .. AEGHKMSUVΓA al plus⁹⁰
b c l q fu^{**} cop sah go syr^p (syr^{cu} et^{sch} και ειπεν sine δε) al Bas

εἰσὶν δίκαιοι καὶ ἔξουθενούντας τοὺς λοιποὺς τὴν παραβολὴν ταύτην. 10 Ἄνθρωποι δύο ἀνέβησαν εἰς τὸ ἱερόν προσέξασθαι, εἰς Φαρισαῖος καὶ ὁ ἕτερος τελώνης. 11 ὁ Φαρισαῖος σταθεὶς πρὸς ἑαυτὸν ταῦτα προσήγγετο Ὁ θεός, εὐχαριστῶ σοι ὅτι οὐκ εἰμι ὡσπερ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, ἄρπαγες, ἀδικοὶ, μοιχοί, ἢ καὶ ὡς οὗτος ὁ τελώνης· 12 ἠγασέω δις τοῦ σαββάτου, ἀποδεκατῶ πάντα ὅσα κτώμαι. 13 καὶ ὁ τελώνης μακρόθεν ἑστὼς οὐκ ἤθελεν ὑπὸ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπάραι εἰς τὸν οὐρανόν, ἀλλ' ἔτυπτεν εἰς τὸ στήθος αὐτοῦ λέγων Ὁ θεός, ἰλάσθητί μοι τῷ ἁμάρτωλῳ. 14 λέγω ὑμῖν, κατέβη οὗτος δεδικαιωμένος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ ἢ γὰρ ἐκεῖνος· (115.6) ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, ὁ δὲ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.

14, 11.
Mt 23, 12.

- Thph om καὶ (Gb⁰ Ln [κ.]) | κ πρ. τινος τοις πεποιθόσιν | Δ α1 εφ εαιτους | εξουθενουντας .. B al⁵ ac plur -τες | τ. λοιπους (BLX λιπ.) .. D add ανθρωπους | την παραβ. ταιτην .. D om
10. ανθρ. δυο (et. e Cyp) .. D itpler vg Aug δυ. ανθρ. | εις c. BDRX g^{scr} .. ε ο εις c. ABEHKLMQSUVTGA al pler | ο ετερος .. D it^m Cyp Opt εις | φαρ. et τελω. (et. Cyp Aug Opt) .. it^{pl} τελ. et φαρ.
11. ο (qx 157. cop add δε) φαρισ. (syro^m Or καὶ ο φα.) σταθ. (e Cyp cum stetisset) .. a b c ff² i q *mans itaque phar.* | προς (D καθ) εαιτων .. BL 1. 131. 209. e al vg cop arm sl Or Bas Cyp post ταυτα (e Cyp *ταυτα*; it^{pl} sic) pon; it^{pl} sah om | προσηγγετο .. Δ 1. al⁵ -ηιξατο | ωσπερ c. ABEHKMSUVXGA al pler .. DLQ al pauc Or³ ως (Ln) | οιτ. ο τελ. .. AK al fere¹⁰ e Cyp Aug³ Viet^{tan} ο τελ. οντ.
12. αποδεκατω .. B -κατεινω
13. καὶ ο τελ. c. ABEHKMQSUVTGA al pler it^{pl}er vg go syrp al .. BGL al⁶ e cop sah syrc^u et^{sch} Cyp Aug al ο δε τελ. | εις τον ουρ. (Δ ε. τοις -ροις) h. l. c. BLQX 33. al b o q go cop sah syrc^u et^{sch} .. ε (Ln) ante επαραι (MΓA al επαρ.) c. ABEHKMSUVTGA al pler it^m (sed aliq libere) vg syrp al Cyp al mu .. 40. i l Or (item bis alludens) om | εις το στήθος c. ABEHKMSUVTGA al longe pl go cop syrc^u et syrp .. BDKLQX al fere¹⁵ it vg arm sl Or Cyp Antioch Cyp al om εις (Ln 49. :: at omissio omnino a correctore est) | αιτου (Q Or εαιτου) .. B 1. 118. yscr om
14. λεγω .. A al add γαρ (it^m add itaque; et. amen praemittitur) | κατεβη c. ABEDEGHLMPSVXGA al pler e al vg go al Cyp Cyp al .. KQU al mu it^{pl} al Antioch Thph Hil al praem οτι, Ln [στ.] | εις τ. οικ. αιτου (BL²⁰ εαιτ.) .. D sah om | η γαρ εκεινος (Gb 8z) c. ABEHKMQSUVTGA al¹⁵⁰ fere go (*quam quidem ille*) syrp (accurate η γαρ εκ.) Cyp Bas^{edd} Thph (ἢ γὰρ ἐκ. ἀντι τοῦ παρ' ὁ ἐκεῖνος. Addit Euth: ἡρῶν οὐκ ἐκεῖνος) (157. Bas ηπερ εκ., Dorothe υπερ εκεινον) .. ε η εκεινος c. min pauc .. BL 1. 22. mg 94. 209. cop sah (παρα τουτου) Or¹ (et¹ μαλλον αιτου) Naz 256. schol παρ εκεινον (Ln), item D μαλλον παρ (d praeter) εκεινον τω φαρισαιων (et. syrc^{sch} persP add Pharis.). Cf et. it vg : a

15 ^(216.2) Προσέφερον δὲ αὐτῶ καὶ τὰ βρέφη ἵνα αὐτῶν ἀπ-
τηται· ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ ἐπετίμων αὐτοῖς. 16 ὁ δὲ Ἰησοῦς
προσκαλεσάμενος αὐτὰ εἶπεν Ἄφστε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρὸς μὲ
καὶ μὴ κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.
17 ^(217.2) ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅς ἐάν μὴ δεξιῆται τὴν βασιλείαν τοῦ
Θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσελθῇ εἰς αὐτήν.

18 ^(218.2) Καὶ ἐπηρώτησέν τις αὐτὸν ἄρχων λέγων Διδάσκαλε ¹⁸⁻²⁷
ἀγαθέ, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομίῃσω; 19 εἶπεν δὲ αὐτῶ ^{Mt 19, 16-24.}
ὁ Ἰησοῦς Τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς εἰ μὴ εἰς ὁ Θεός.
20 τὰς ἐντολάς οἶδας, Μὴ μοιχεύσης, μὴ φονεύσης, μὴ κλέψης, μὴ ^{Ex 20, 12-16.}

prae illum Pharis., vg ab (mm magis ab) illo (tol add Pharis.); sed b
e e f ff² i l q mt Cyp Aug al magis quam ille Phar. (: ἡ γὰρ ἐκ. inso-
lenter dictum tot lectionis turbas creavit) | εαυτον pr . . D^o αυτον | ο
δε e. vD8^oEGHIKLMRQSUVXΓΔΔ al pler go cop sah syrg^o al . . Δ al⁶ it vg
syrg^o et sch (Or και πας ο, ως πας ο) Cyp al και ο (Ln :: ita 14, 11.
et Mt 23, 12.)

16. και . . D al aliq a b go cop syrg^osch om | τα (1. 13. 69. al cop Or om)
βρεφη (Ordinserta) . . D παιδια (idem x pro τα βρ. scripturus erat) : : e
ll. pp. | αυτων (in b additum supr. lin.) απηται (et. Or; p αφητ. : :
e Mc) . . IX al απητ. (x αφητ.) αυτ. (: e Mc) | επιμων c. vDul 1.
13. 69. 118. 209. fscr item increpabant it vg . . ε -εμνησαν c. ΔΕΦΘΙΚΜ
PSUVXΓΔΔ al pler go (: -ησαν Mt paucis fluct. -ων Mc sed test gra-
ves substituerunt similiter -ησαν) | αυτοι; . . Γ αυτους

16. προσκαλεσ. αυτα ειπ. (al pauc eλεγεν vel λεγει) . . BL a cop προ-
εκαλεσατο αυτα (n imperavit eis, b om αυτ.) λεγων, item DG 1. 118.
131. 209. προσεκαλειτο αυτ. λεγ. | κωλυετε . . D κωλυσθαι | του θεου
. . Δ^o 157. al itbm syrg^o et sch των ουρανων : : e Mt

17. αμην . . D 11.P^o add γαμ|ος εαν c. ΔΕΦΘΘΙΚΜΡSUVXΓΔΔ al pler . . vD
LX al pauc Or ος αν (Ln 49. : : ita iidem fere test et. in Mc)

18. τις αυτον . . G 1. al aliq αυτ. τις, item cum quidam it vg etc | λεγων
. . D am al (ap Wtst) sax om

19. ειπ. δ. α. ο (Dial om α. ο) ὡ . . DG ο δε ειπ. αυτω|τι με λεγεις etc :
ad locos veterum in Mt adscriptorum accedunt : Hipp (p. 254.) ex
Mcione τί με λέγετε ἀγαθόν; εἰς ἐστ. ἀγαθός. Sed ad verbum c.
nostro textu consentit Dial τί με usq ὁ θε. (nisi quod alibi est λέγον-
τος τοῦ Χρ. Οὐδεὶς ἀγ. εἰ μὴ εἰς ὁ πατήρ.) Epiph⁷⁴² ex Ario sic : πῶς
εἶπεν ὁ κύριος Τί μ. λ. ἀ. εἰς ἐστ. ἀγαθ. ὁ θε. Or consensionem Marci
et Lucae testari vide ad Mt (nihilominus Or alibi² scribit εἰ μὴ εἰς ὁ
θε. ὁ πατήρ). Epiph de Mcione : μὴ με λέγε (alt. loc. -γτε) ἀγαθ. εἰς
ἐστ. ἀγ. ὁ θε. προσέθηκε ἐκείνος Ὁ πατήρ (alt. loc. ἀγαθός. προσέθηκε
τό ὅτι ὁ πατήρ.)

20. Epiph de Mcione : ἀντι τοῦ Τὰς ἐντ. οἶδας λέγει Τὰς ἐπ. οἶδα. Id
non agnoscit Tert (Or ex Mac. Chrysoceph. 3, 980. vix huc valet), nec
magis Dial, nisi quod verba ὁ δὲ ἔφη, in Dial praemissa verbis τὰς

ψευδομαρτυρήσης, τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου. 21 ὁ δὲ εἶπεν Ταῦτα πάντα ἐρύλαξαι ἐκ νεότητος. 22 (219.2) ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ Ἔτι ἐν σοὶ λείπει πάντα ὅσα ἔχεις πώλησον καὶ διάδος πτωχοῖς, καὶ ἔξεις θησαυρὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς, καὶ δεῦρο ἀκολουθεῖ μοι. 23 (220.2) ὁ δὲ ἀκούσας ταῦτα περιλυτός ἐγενήθη ἦν γὰρ πλούσιος σφόδρα. 24 ἰδὼν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς εἶπεν Πῶς δύσκολος οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσπορεύονται· 25 εὐκοπώτερον γάρ ἐστιν κάμηλον διὰ τῆ-

- εἰτ. οἶδας, Eriphanii testimonium confirmare vdrtr. | οἶδας .. D add ο θε εἶπεν ποιῆς. εἶπεν δε ο ὤ το (: e Mt) | μη μοιχεύσεις etc (e^{scr} al -σεις, item bis vel ter in sqq; M quarto tantum loco -σεις, item Dial μηθε -σεις) .. D ου μοιχεύσεις· ου φονεύσεις· ου κλεψεις· ου ψευδομαρτυρήσεις | μητερ. σου c. ΕΡΓΗΣΥΝΓΑΛ al longe pl a b c cop syr^{ca} et^{sch} al Dial (τιμαζον τον etc) Orallud (καὶ ὁ σωτήρ δι γησι Γέγραπται ἐν τ. νόμ. Τίμα τ. πατ. σου κ. τ. μητ. σου) .. ΑΒΔΙΚΛΜΡΧ al²⁰ it^{pl} vg go syr^P arm μητερα (Ln Gb" :: at σου nec in Mt nec in Mc est, ad quos vide paucitatem testium qui addunt. Fluctuat et. LXX: B add, A om)
21. ταυτ. παντα .. ΔΙΚ al fere⁵ e πα. ταυτ. (: ut Mt; nonnulli et. in Mc) | ἐρύλαξα c. ΑΒΛ 1. 209. al Dial .. ε -ξαμην c. ΕΡΓΗΣΥΝΓΑΛ al pler (: -ξαμην in Mc, -ξα in Mt edidimus, sed et. in Mt test pler -ξαμην nec nemo in Mc -ξα. Hinc defendi potest si quis -ξαμην ut rarius ubique servat.) | εκ νεοτ. c. ΒΔ I Dial Mcion^{tert} .. ε (Ln) add μου c. ΑΕΡΓΗΚΛΜΡΣΥΝΧΓΑΛ al ut vdrtr omn it^{pl}er vg et rell (: at ita Mc lectione non fluct; cf et. ad Mt)
22. ακουσ. δε c. ΒΔΛ 1. 33. 69. 131. 209. al cop syr^{ca} et^{sch} perss Thph .. ε add ταυτα c. ΑΕΡΓΗΚΛΜΡΣΥΝΧΓΑΛ al pler syr^P, item it vg go τοιτο, item 157. αυτου | ετι .. ΕΒΥ al fere¹⁰ οτι | διαδος c. ΕΡΓΗΚΡΣΥΝΧΓΑ al pl (et. go cop syr^P distribue) .. ΑΔΙΛΜΡΔ al fere⁴³ (it vg al da) Dial Bas Thph δο; (Gb' Ln :: at ita et Mt et Mc) | πτωχοις .. D al pauc praem τοις (e ll. pp.) | εν τοις (ALR al⁶ om :: ita Mt) ομιασις c. ΑΒΔΙΛΡ al plus¹⁰ a e cop .. ε εν ουρανω c. ΕΡΓΗΚΛΜΡΣΥΝΧΓΑΛ al pler it^{pl} vg go al Dial al (: ita Mc lectione tantum non fluct)
23. ταυτα .. Γ add παντα | ἐγενήθη c. ΒΛ (: cf ad Mt 28, 4.) .. ε (Ln) ἐγενετο c. rell ut vdrtr omnib (et. Cyr)
24. ο (B om) ὤ εἰπ. c. ΒΛ 1. 131. 157. 209. cop. .. ε (Ln) ο ὤ (al pauc om vel ante αυτου pon) περιλυπον γενομενον εἰπ. c. ΑΕΡΓΗΚΛΜΡΣΥΝΧΓΑΛ etc, item D b e i al περιλ. γενομ. εἰπ. (e add illi) ο ὤ | εκ τ. β. τ. θ. εισπορευοιτ. (DR 124. 157. it^{pl}er vg εισειλευσοτα, go introcunt in regn. d., item cop difficile ut intrent) c. ΒΛ (go cop), item DR al it^{pl}er vg .. ε (Ln) εισειλευσονται εκ τ. β. τ. θ. (KM al mu των ουρανων :: e Mt) c. ΑΕΡΓΗΚΛΜΡΣΥΝΧΓΑΛ etc (: cf Mt et Mc)
25. Γ al ευκοποτερ. | καμηλον (it^{pl} for al camellum) .. s 59. 124. 130. 239. 433. e^{scr} y^{scr} καμιλον (239. -μιλλον). Cyr (apud Mai. p. 380.) καμηλον ου το ζωον αλλα το εν τοις πλοιοις παχι σχοινον (transiit et. in scholia). Ceterum cf ad Mt ad quem adde: καμηλον et. syr^P (pariter

ματος βελόνης εισελθεῖν ἢ πλοῦσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ
εἰσελθεῖν. 26 εἶπον δὲ οἱ ἀκούσαντες Καὶ τίς δύναται σωθῆναι;
27 ὁ δὲ εἶπεν Τὰ ἀδύνατα παρὰ ἀνθρώποις δυνατὰ παρὰ τοῦ
Θεοῦ ἐστίν. 28 Εἶπεν δὲ Ἰησὺς Ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφέντες τὰ ἴδια ἡμο-
λουθήσμεν σοι. 29 ^(221.2) ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι
οὐδεὶς ἐστίν ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν ἢ γυναικᾶ ἢ ἀδελφούς ἢ γονεῖς ἢ
τέκνα ἕνεκεν τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, 30 ὃς οὐχὶ μὴ ἀπολάβῃ

28-30
Mt 19, 27-29.
Mc 10, 28-30.

- in Mt atque in Mc, non item in Lc). Contra Amb: „camelus in typo
populus gentilis accipitur, quem leo ille quaerens quem devoret onu-
stum thesauro prophetis agitatur spaciabus in desertum“ etc | *τηρηματος*
c. BD 49. (sic v. et. in Mt) .. LR 157. 242. 31. ^{ev} 32. ^{ev} *τηρηματος* (:
ita Mt) . . *ς τηρηματος* (: ut Mc) c. AEFHGKMPRSUVXΓΔΛ etc (it vg
foramen acus [e cavernam] ubique) | *βελόνης* (Gb²) c. BDL 1. 13. 69.
124. 157. 209. 251. 346. . . *ς ραφιδος* (: ut Mt et Mc) c. AEFHGKMPR
SUVXΓΔΛ al pler | *εισελθ.* pr c. BEFGHKLSUVXΓΔΛ al longe pl e cop
syrsc^h syr^p mg . . ADMP al plus²⁰ item (*transire*) it^{pl} vg go syr^{cu}
syr^p ^{txt} sl *διελθεν* (: ut in Mc edidimus; cf ad Mc et Mt) | *εισελθ.*
sec (a e ff² i syrsc^h non exprim) . . d it^{pm} vg syr^{cu} ante *εἰς τὴν* pon
26. *οἱ ἀκούσαντες* (d gl¹ *qui audierunt*) . . DE^r L al aliq go *οἱ ἀκουοντες*,
item it^{pl} vg *qui audiebant*
27. ο δὲ . . Λ al aliq add *ᾧ* (similiter italiq) | *τω* c. ABEFGHKLMRSUVXΓ
ΔΛ al longe pler . . DP 157. ^{scr} *Iust* (*τα αὐτ. πα. ανθρ. δι. πα. θε.*)
Thphil (*τα γαρ πα. ανθρ. αὐ. δι. εστ. παρ. θε.*) om (Ln :: cf II, pp.) |
εἰσεν h. l. c. BDL 1. 28. 118. 131. 157. 209. al pauc a e Hier . . *ς* post
δύνατα c. AEFHGKMPRSUVXΓΔΛ al pler it^{pl} vg (sed in his Latt pler
quae imposs. sunt ap. de. poss. sunt etc, item Ir^{int}² [alibi¹ om *εστ.*]) go
etc (: in Mc *δύνατα εστ. πα. θε.* non fluct)
28. *πετρος* (Gb¹) c. AEFHGKMPRSUVXΓΔΛ al longe pl (18 ap. sol. Scriv.) . . *ς*
(Ln) ο *πετρ.* (: ut Mt et Mc lectione tantum non fluct) c. BDLRUX al
mu | *αφέντες* (D 1. 69. 118. 131. 209. post τ. ιδ.) *τα* (1. 13. 69.
118. 131. 209. 346. it^{mu} *παντα τα*) *ιδια* c. BDL 157. al⁷ cop
syr^p mg it^{pl} (*relictis rebus* [b *relihus*, a l *omnibus*, c q *omnib. reb.*]
postea a b e ff² i l q; e *remisimus omnia nostra et*) item ut vdtr
syr^{cu} (simili modo quo e) . . *ς αφηκαμεν παντα και* c. AEFHGKMP
RSUVXΓΔΛ etc (f al vg *dimisimus omnia et*) :: at ita et Mt et Mc | *ηχο-
λουθησαμεν* (R -*καμεν*, ut in Mc edidimus, item v⁸ in Mt) *σοι* . . x
cscr e^{scr} (al?) l add (: o Mt) *τα αρα εσται ημιν*
29. *οι* . . ΔΔ al⁷ pauc it (exc f) vg (sed non Hier) om (: ut Mc) | *οικιαν*
.. DR al aliq syrsc^h pers^p -*ιας* (: ut Mt) | *η γυναικ. η αδ. η γορ.* c.
BL cop . . *ς* (Ln) *η γορ. η αδ.* (Dxα al⁸ sl Cyp¹ add *η αδελφας* :: ut
Mt et Mc) *η γυναικ.* c. *rell* ut vdtr omnib (et. Cyp Hier al) (: vdtr
γυναικ. cum *τεκν.* consilio compositum esse; quamvis et. dici queat
alioa manu composita esse singulariter dicta. Cf eosdem test vv sqq)
| *ερεκεν* (U al -*κα*) . . B *ερεκεν*
30. *ος ουχι μη* c. BL 1. 124. 209. al ut vdtr . . *ς* (Ln) *ος ου μη* c. AKGN
KMPRSUVXΓΔΛ al pler; sed D (: e Mc) *εαν μη* (it^{pm} *nisi ut*, f al vg

πολλαπλασίονα ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ
ζῶν αἰώνιον.

31—34
Mt 20, 17—19.
Mc 10, 32—34.

31 (22.2) Παραλαβὸν δὲ τοὺς δώδεκα εἶπεν πρὸς αὐτούς Ἴδοὺ
ἀναβαίνομεν εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ τελεσθήσεται πάντα τὰ γεγραμ-
μένα διὰ τῶν προφητῶν ἐν τῷ νῶφ τοῦ ἀνθρώπου· 32 παραδοθή-
σεται γὰρ τοῖς ἔθνεσιν καὶ ἐμπαιχθήσεται καὶ ὕβρισθήσεται καὶ
ἐμπτυσθήσεται, 33 καὶ μαστιγώσαντες ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ
τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ἀναστήσεται. 34 (23.10) καὶ αὐτοὶ οὐδὲν τού-
των συνήκαν, καὶ ἦν τὸ ῥῆμα τοῦτο κεκρυμμένον ἀπ' αὐτῶν, καὶ
οὐκ ἐγίνωσκον τὰ λεγόμενα.

35—43
Mt 20, 29—34.
Mc 10, 46—52.

35 (24.2) Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἐγγίζειν αὐτὸν εἰς Ἱερουχὼ τυφλός

Cyp al et non) | ἀπολαβη c. AEGHEKLPRESUVXΓAA etc .. BDM al¹⁰ λαβη
(: ut Mc, similiter Mt) | πολλαπλασ. .. D it^{pl}er (non f et ut vdr g¹⁻²)
sy^{rp} m⁸(in cod. Bar.) Cyp al mu επταπλασ. (sed Hier sic : Ιουδαίαν.
in alio evgl. centies in alio septies - - sciat in Mt et Mc apostolis qui
universa dimiserant centuplum repromissum, in evgl. autem Lucae multo
plura, πολλαπλασ., et penitus in nullo evgl. pro centum scriptum esse
septem, seque aut falsarii aut imperitiae reum teneri.) | et τῷ καιρ. τοιούτῳ
.. X praem nun (: e Mc)

31—34. Epiph de Meione: παρέκοψε τό Παραλαβὸν τ. δώδ. ἤλεγεν Ἴδοὺ
ἀναβ. εἰς Ἱεροσολ. καὶ τελεσθ. πάντα τὰ γεγρ. ἐν τοῖς προφ. περὶ τοῦ
νῶ. τ. ἀνθρ.· παραδοθήσεται (alt. loc. add γὰρ καὶ), ἀποκτανθήσεται,
καὶ τῇ τρ. ἡμ. ἀναστήσ. (alt. loc. ἐγερθήσ.) ὅλα ταῦτα παρέκοψε.

31. δωδεκα (Or δεκαδυ) .. ε* itallq add μαθητας | πρ. αὐτούς .. D it^{mu}
vg αὐτοῖς | Γ αναβαινωμεν | Ἱερουσαλημ c. BDLR y^{scr} e cop go Or ..
ς (Ln) Ἱεροσολυμια (: ut Mt et Mc lectione non fluct) c. AEGHEKMPRESUV
XΓAA al longe pler it^{pl}er vg al | τελεσθησεται .. al¹⁰ Or^{lib} τελειωθησ.
| τῷ καιρ. .. D 13. 69. 124. al⁶ Epiph (item de filio it vg go ac rell)
περὶ του υιου (Schu „bene“), Δ του υιου

32. παραδοθ. γαρ. . D e οτι παραδ. | ΑDEP ενπαιχθ. (ΔX al -εχθ.; K
-χθισσεται) | και υβρισθ. (al pauc post κ. εμπτ. pon; 130.5^r et^{1a} f
vg κ. μαστιγωθησεται) .. DL al¹¹ it^{mu} al (sy^{rp} c.*) om (: nec Mt nec
Mc habet) | κ. ἐμπτυσθ. (D επτ.) .. FR al⁷ arm om (: om et. Mt, non
item Mc)

33. ἀποκτενοῦσιν (et. d) .. D⁵⁷ αποκτεινουσιν | τη ἡμ. τ. τριτη .. XA 1.
13. 69. al plus⁴⁰ vv aliq Epiph τη τρ. ἡμ. (: ut Mt) | ἀναστησεται ..
L al fere¹⁰ Epiph¹ (vide ante) ἡγερθησ. (: ut in Mt edidimus)

34. και αυτοι .. DU al pauc e sy^{rch} aeth αυτ. δε | ουδ. τοιούτων .. D τούτ.
ουδ. | και ην .. D 1. al it^{pl} sy^{rcu} et^{sch} περσρ αλλ ην | τούτο .. D 1. al²
i^{pl}er cord^s sy^{rcu} arm om | κεκρυμμενον .. GR al pauc κικαλυμμενον
| απ. .. Δ επ

35. μεμικω (ΓΑ -χῶ cf ad Mt) c. (B?)DPQ (cf multo plur ad Mt et Mc)
go .. ς (Lu 49.) μεμικω c. AEGHEKMPRESUVXΓAA etc

τις ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν ἐπαυῶν. 36 ἀκούσας δὲ ὄχλον δια-
πορευομένου ἐπυθάνετο τί εἶη τοῦτο. 37 ἀπήγγειλαν δὲ αὐτῷ ὅτι
Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος παρέρχεται. 38 καὶ ἐβόησεν λέγων Ἰησοῦ
νιὲ Δαυεὶδ, ἐλέησόν με. 39 καὶ οἱ προάγοντες ἐπετίμων αὐτῷ ἵνα
σιγήσῃ· αὐτὸς δὲ πολλῶ μᾶλλον ἐκραζεν Ἰὲ Δαυεὶδ, ἐλέησόν με.
40 σταθεὶς δὲ Ἰησοῦς ἐκέλευσεν αὐτὸν ἀχθῆναι πρὸς αὐτόν. ἐγγί-
σαντος δὲ αὐτοῦ ἐπηρώτησεν αὐτόν 41 Τί σοι θέλεις ποιῆσαι; ὁ
δὲ εἶπεν Κύριε, ἵνα ἀναβλέψω. 42 καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ Ἀνά-
βλεψον· ἡ πίστις σου σέσωκέν σε. 43 καὶ παραχρῆμα ἀνέβλεψεν,
καὶ ἠκολούθει αὐτῷ δοξάζων τὸν θεόν. καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἰδὼν
ἔδωκεν αἶνον τῷ Θεῷ.

35. ἐπαυῶν (D e Dial ante ἐκαθῆτο) c. BDL Or Dial .. ζ προσαυῶν (cf ad Mc) c. AEGHKMPQRSUVNIGAA etc
36. διαπορ. (et. Or Dial) .. DX (go vdt) παραπορ. (it^{pl}er vg praeter-
euntem, e transientes) | τι εἶη (Γ ε, L εη) τ. c. ABEHGPSUVNIGAA al longe
pl; item it^{pl}er vg quid hoc esset (e quid esset illud) .. DEKLMQEX al plus²⁰
Or² Dial τι αν ε. τ. (a d quidnam etc), hinc Ln τι [αν] etc
37. Dial ἀπηγγελη | ο (Δ om) ναζωραῖος (κ c cop²¹ ναζαρηος) .. DE^r 1.
al pauc a al (sed e i l nazoreus) vg Or ο ναζαρηος .. Dial om
38. και .. D e go ο δε | εβόησεν (Eriph ex Mcion^{ll}bero εβου) .. F εκμηξεν
| ω .. ΔEK al fere¹⁰ s^lcod Or om | δαυειδ (et. v. sq) et δαυιδ, δαβιδ
cf ad Mt 1, 1.
39. Om versum al⁶ b Dial (propter ὁμοισίλ.) | και οι .. D e Mcion^{ter}
οι δε | προαγοντ. .. ΔK al² a παρωγ. (qui praeteribant), 32.^{ev} παρα-
πορευομενοι | ΔΓ al ἐπετιμων | σιγηση (Schu „recte ap. Lc qui unus
ex evglst hoc verbo utitur) c. BDLFX al pauc Or¹ .. ζ σιωπηση (: ut
et Mt et Mc) c. AEGHKMPQRSUVNIGAA al longe pler Or¹ | πολλω .. D c
om | εκραζεν (al pauc am go Or -ξεν) .. EGHM al fere¹⁵ al add λεγων |
ιμε (D al aliq ιμοσ, d φίλιμο) .. U 1. al¹² praem ω
40. ω (c. BD; ζ Ln 49. ο ω c. EGHKLMQRSUVNIGAA etc) .. A 68. Dial om
| πρ. αυτον .. D 1. 63. 131. 209. al pauc a e π² i l Dial om | επηρ.
αυτον .. QX al aliq add ο ω
41. τ. c. BDLX 57. (al?) e cop Dial .. ζ (Ln) praem λεγων c. AEGHKMP
RSUVNIGAA etc, item Or εκπων | ειπεν .. R syrc^u syrp^{ms} add αιτω
42. ο ω (1. al pauc ο κυρ., al² om) ειπ. αιτω .. D it^{pl} Or αποκριθεις
ειπ. αιτ. (Or it^{pl} add ω, item e omīssis ειπ. αιτ.), item Dial απυ-
κριθ. ειπ. ο ω
43. Dial exscriptis 35 usq 43. non add και ηκολ. usq τω θεω | δοξ. τ.
θειον : Or de Lc : πλειον τε ειχε παρὰ τοις λοιποισ· ηκολ γαρ, φησι.
αὐτῷ δοξ. τ. θε. | λαος (et. Or¹) .. Q al plus²⁰ Or¹ Thph οχλος | ιδων
.. κ al² 237. schol aliorumq om | αυνον (et. Or²; it vg laudem) .. D
δοξαν (d gloriam)

XIX.

1 (225.10) Καὶ εἰσελθὼν διήρχετο τὴν Ἱερουσόλ. 2 καὶ ἰδὼν ἀνὴρ ὀνόματι καλοῦμενος Ζακχαῖος, καὶ αὐτὸς ἦν ἀρχιτελώνης, καὶ οὗτος ἦν πλούσιος· 3 καὶ ἐζήτησε εἶδέν τον Ἰησοῦν τίς ἐστίν, καὶ οὐκ ἠδύνατο ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ὅτι τῇ ἡλικίᾳ μικρὸς ἦν. 4 καὶ προδραμῶν ἔμπροσθεν ἀνέβη ἐπὶ συκομορέαν, ἵνα ἴδῃ αὐτόν, ὅτι ἐκεῖνός ἦμελλον διαρχεσθαι. 5 καὶ ὡς ἦλθεν ἐπὶ τὸν τόπον, ἀντιβλέψας ὁ Ἰησοῦς εἶδεν αὐτόν καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν Ζακχαῖε,

XIX. 1. διήρχετο (Δ διερχετο) .. MA al plus¹⁰ vñ aliq praem o τῷ, item add Γ al mu | τὴν .. M al aliq (cop ambulabat in Ier.) sl praem εἰς | Ἱερουσόλ c. (B?)DQA (: cf ad 18, 35. c. 11. pp.) .. ε (Ln 49.) ἐμχῶ c. ΛΒΓΗΚΛΜΝΞΥΦΑ etc

2. καλοῦμενος (et. e go cop syrP) .. DG al⁷ itpl^{er} vg al mu om (Schu „sic ubique locorum ap Lc“) | καὶ αὐτός (69. fscr itpm vg cop al οὐτός) .. D e i go οὗτος | καὶ οὗτος. ην c. ΛΒΓΗΚΜΝΞΥΦΑ al pler f (et iste erat) syrP m⁸ .. BK 1.13. 42. 69. 131. fscr p⁸or itpl¹ vg al καὶ αὐτός (item υ? c f² mt addito ην), L 245. go cop syr^{ca} καὶ ην, 108. 157. syrP ixt (syr^{sch} paullo liberius) οὗτος ην, 25. καὶ οὗτος, al² αὐτός .. D e om : Ln καὶ αὐτός [ην]

3. B* K al aliq εδύνατο (Δ οὐκ δύνατο, uti Mt 22, 46.)

4. προδραμῶν c. ΛΒΚΜΝΞΥΦΑ etc (itpl¹ vg praecurrrens, e praecessit, a procurr.) .. (E?)FGHΛVΓ al fere²⁵ προσδρ., 42. αποδρ., al plus²⁵ δραμῶν (q outrens), D προλαβῶν (d antecedens) | ἔμπροσθ. (D ενπρ. ut solet) .. BL fscr praem εἰς το, item 157. εἰς τα .. itpl^{er} vg non exprim (d ad ante, e in priorc) | συκομορέαν c. BDQ 1. 131. al¹⁵ fere, item (et. ε) -μοραῖαν c. E* GKU al pm (similiter Δ Naz^{cod} Cyr συκομοραῖαν) .. ε^o (Gb Sz) -μορεαν c. LA al mu, item -μοραῖαν (et. in Zonara editum) E** FHMΣVΓA al pl (et. B, nam -μορ- clarum est et reliqua potius -αῖαν quam -εαν esse vdr) (: in usu sunt συκομορέα et magis etiam μορέα. Passim vero in libris invenitur μω-, ut editum est in Galeno. Hinc nostro loco pro auctoritate testium tenenda vdr forma συκομορεα.) | ἔα εἶδη | ἐκεῖνός (Gb Sz) c. ΛΒΕFGHΚΛΜΝΞΥΦΑ al pl .. ε δὲ ἐκεῖνός c. Δ 1. al mu .. D ἐκεῖνη (itmu [et. d] vg inde, b c f² i q Amb illa parte, a per illa parte) | ἡμελλ. .. ΚΥΑ 1. al³⁰ fere ἡμελλ. | διαρχ. .. Δ εἰσερχ., 1. al παρερχ.

5. κ. ως ἦλθ. επ. τ. τοπον .. υ⁷ 157. a b c e f² i l q κ. εγνετο εν τω διαρχεσθαι αυτον (157. it τον υ⁷) | αναβλεψας (syr^{sch} et^{ca} peraP om) o (B om) τῷ εἶδεν (ΚQVA al εδ.) αυτ. και (BL 1. 131. cop argm om εἶδ. αυτ. και, sed habent ΛΕFGHΚΜΝΞΥΦΑ al pler f al vg go syrP. Item q respiciens vidit illum et, e respexit et vidit illum, c f² i l vidit illum sursum aspiciens et) .. D εἶδεν και .. 157. εἶδεν αυτον· αναβλεψας δε ο τῷ, item a vidit illum et respiciens (atque b vid. illum respicientem et) | πρ. αυτον .. D al a e cop αυτω | σπενσας (et. Valent ap Ir et Epiph)

σπεύσας κατάβηθι· σήμερον γὰρ ἐν τῷ οἴκῳ σου δεῖ με μῆναι. 6 καὶ σπεύσας κατέβη, καὶ ὑπεδέξατο αὐτὸν χαίρων. 7 καὶ ἰδόντες πάντες διεγόγγυζον, λέγοντες ὅτι παρὰ ἁμαρτωλῶν ἀνδρῶν εἰσῆλθον καταλῦσαι. 8 σταθεὶς δὲ Ζακχαῖος εἶπεν πρὸς τὸν κύριον Ἰδοὺ τὰ ἡμίσειά μου τῶν ὑπαρχόντων, κύριε, τοῖς πτωχοῖς δίδωμι, καὶ εἴ τινός τι ἐσονοφάρτησα, ἀποδίδωμι τετραπλοῦν. 9 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς ὅτι σήμερον σωτηρία τῷ οἴκῳ τούτῳ ἐγένετο, καθότι καὶ αὐτὸς υἱὸς Ἀβραάμ ἐστιν· 10 ^(220.5) ἦλθεν γὰρ ὁ υἱὸς ^[Mt 18, 11.] ^[Tim 1, 16.] τοῦ ἀνθρώπου ζητῆσαι καὶ σῶσαι τὸ ἀπολωλός.

11 ^(227.10) Ἀκούοντων δὲ αὐτῶν ταῦτα προσθεὶς εἶπεν παρα-

.. DE^r e q cop σπευσον (sed e pergīt descendere) | σημερ. γαρ (π* al⁵ om γαρ) .. d it vg al Valentt ap Ir et Epiph Amb στι σημ.

7. ἰδόντες .. κμ al³ ac plur add αὐτον | πάντες c. ABDEFONLQREUVΓAA al¹⁰⁰ fere .. ζ απαρτ. c. KMS l. al non ita mu | λέγοντες (et. b e f q al vg) .. d a e π* i l syr^{ca} om

8. ζακχ. . . d al⁶ o ζακχ. | κυριον .. GK al²⁵ fere e vg^{sic} (Le Brug „nos audistiūas Iesum pro dominum“) syr^{sch} syr^p ms al ἰπ | τα ημισια (q 382. -σια, Δ -σηα) c. BLQ 382. (al ut vdrtr) item a .. ΔBA al τα ημισιν (et d* τα ημισιοι), ζ τα ημιση c. D**EFGHKMSUVΓ. al longe pl (8. P^o -σια : ita Ln ex errore de q) Bas .. 69. al aliq το ημισιν (: τα ημισια, ut et. Antonin. Liberal. c. 2. p. 16. et bis Cleomed. Theor. cycl. 1, 5. p. 23. [cod. unus -σια] editum est, pro auctoritate ipsorum testium nostrorum insolentius quidem sed non vitiose dictum vdrtr. Etiam τὰ ἡμιση [ap Philon. Aelian. aliosq inventum] improbant Phrym. et Herodian. pro τὰ ἡμισια.) | μου των υπαρχ. c. BLQ 1. al pauc cop .. ζ (Ln) των υπαρχ. μου (d* al plus³⁰ Bas^{add2} μοι) c. ADE FGHKMSUVΓAA etc | τοις (B 248. g^{scr} om : ita 49. at cf Mc 10, 21. ubi ab evglsta πτωχοις scriptum cd aliiq auxerunt articulo, Mt 19, 21. ubi τοις πτ. ab evglsta scriptum vdrtr sed pleriq abiecerunt art. Similiter fit Mt 26, 9. et ll. pp.) πτωχ. διδ. c. BDLQ 1. 33. 209. al .. ζ (Ln) διδ. τ. πτωχ. c. AEFONKMSUVΓAA al pler it vg go al Bas Ir^{int} Cyp al (: Mt 19, 21. 26, 9. Mc 10, 21. 14, 5. Lc 18, 22. Io 12, 5. δεδοναι ante πτωχοις positum est nec fluct) | εἰ τινος .. B om εἰ (cop et huic cui etc)

9. πρ. αυτ. (d e Cyp om, B πρ. αυτους) o (B om) ἰδ .. d it^{plor} vg al o ἰδ πρ. αυτον (ita et. f q al vg, sed it^{pl} syr^p ms πρ. αυτους) | τω (et. Tit Naz Cyp al) .. ΔD cop^{dx} syr^{ca} εν τω | τοιτω .. Γ B^{scr} x^{scr} (al ut vdrtr) τοῦτο | ἀβρααμ (L αβραμ) εστιν .. LB om εστ.

10. Laudant vel respiciunt versum Clem Or Const (— σωσ. κ. ζήτ. τὸ πεπλαγημενον). Respicit totam narrationem et. Hom^{cl} 3, 63. ζακχ. πρὸς ὃν καὶ ὁ κύριος ἡμῶν (Cotel. om) εἰσιῶν ἀνεπαύσατο, τοῦ σώζεσθαι κηρίνας ἄξιον εἶναι.

11. εγγ. εν. κρ. αυτον c. BL 157. 209. (nisi est εγγ. ε. αυτ. εν.) al?, item (ita Ln) q εγγ. εν. αυτ. κρ: .. ζ εγγ. αυτ. (sed l. 131. al αυτ.

12 ad.
Mt 25, 14-20.
Mc 13, 34.

βολήν, διὰ τὸ ἐγγὺς εἶναι Ἱερουσαλὴμ αὐτὸν καὶ δοκεῖν αὐτὸς ὅτι παραχρῆμα μελλεῖ ἢ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἀναφανεῖσθαι. 12 ^(120.2) εἶπεν ὁν Ἄνθρωπος τις ἐπηγείνη ἐπορεύθη εἰς χώραν μακρὰν, λαβεῖν ἑαυτῷ βασιλείαν καὶ ὑποστρέψαι. 13 ^(120.5) καλέσας δὲ δέκα δούλους ἑαυτοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς δέκα μνᾶς, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς; Πραγματεῦσασθε ἐν ᾧ ἔρχομαι. 14 οἱ δὲ πολῖται αὐτοῦ ἐμίσησαν αὐτόν, καὶ ἀπέστειλαν πρεσβείαν ὀπίσω αὐτοῦ λέγοντες Οὐ θελωμεν τοῦτον βασιλευῖσαι ἐφ' ἡμᾶς. 15 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐπιανελεῖσθαι αὐτὸν λαβόντα τὴν βασιλείαν, καὶ εἶπεν φωνηθῆναι αὐτῷ τοὺς δούλους τούτους οἷς ἔδωκεν τὸ ἀργύριον, ἵνα γνοῖ τίς τί διεπραγματεύσατο. 16 παρεγένετο δὲ ὁ πρῶτος λέγων Κύριε, ἡ μνᾶ σου δέκα

εγγ., 50. om αυτ.) εν. (al mn add εις) μερ. c. AEPGHKMSUVΓAA etc .. d εν. αυτ. εγγ. μερ. (It vg eo quod esset prope Hier.) | δοκ. αυτους (al² -τοις) .. d om αυτ. | παραχρ. (e om) μελλει (e incipit) .. d μελλ. παρ. (itpl² vg confestim - - manifestaretur) | αναφανισθ. . . g αναφαισθ.

12. εν. αυτ. DL 247. go δε, 252.* e cop^{ds} αυτ^u om; συρ^{sch} και ante εν.) .. g 285. om | επορευθη (et. Or) .. DH 157. επορευετο (d abis) | αυτω (et. Or⁴) .. d itpl¹ cop Lcif Amb om

13. καλ. δε (L 69. al pauc om) .. ΔA 124. al aliq it^{pm} (e et vocatis autem) συρ^{sch} ετ^u Lcif και καλ. | αυτου. . . DG al¹⁰ fere αυτον . . it^{pm} Or Lcif om | πραγματευσασθε (ABDELΓ etc -σθαι) .. DA 1. al²⁰ Or -τευσθε (U -τευσθε) | εν ω (Gb²) c. ABDELE al fere²⁰ Or (itpl² vg dnm, a dnoec) .. ε εως c. EFGHMSUVΓAA al longe pl (al pauc add αυτ) s al pauc ερχομαι

14. DEFG al πολιταις | αυτον .. d 254. b ff² | Lcif om | απιστελλαν .. d επιμψαν (D² ενεπεμψ.) | ηηλ al θελωμεν | τουτον .. Δ² add λαβοντα την βασιλειαν (sed ipse² ve corr.) | κ 124. εφ ημας

15. εν τω .. DA om (item e ut vdr, nam pro revertenti corrigendum vdr reverti) | επανελε. αυτ. λαβοντα .. M 29. 71. g^{scr} λαβειν αυτον | και .. al fere⁴⁰ vⁿ aliq Thph om | αυτω .. DG αυτον .. Δ om, item itpl² (non e; a ut d sero. suos) vg al | τουτους .. d al⁵ (sed d^{scr} αυτοι) itpl² vg al Or Lcif om | εδωκεν (itpl² vg Lcif cop go al dedid) c. ΔEFGHKMSUVΓAA al pler (al² deduxit) itpl² vg etc .. BDL al⁴ a e δεδωκε (ita Ln), Or εδεδωκε | γνοι c. BDL .. ε γνω c. AEPGHKMSUVΓAA al ut vdr omn | τις τι διεπραγματευσαστο (π -σαντο, Δ πραγματευσαστο) c. ΔEFGHKMSUVΓAA al fere omn itpl² vg go συρ^{sch} συρ^p al .. BDL 157. e συρ^u cop τι διεπραγματευσαστο (157. -σαντο?)

16. κυριε .. κ om | η μνα σου .. EPHKMR 1. 18. 33. 157. 209. al fere⁴⁰ η μνας (ita et. συρ^{sch} m² gr) σου. Item (exc κ) vⁿ. 18 et 20. | δεκ. προσ. μν. c. BL 1. 131. 209. (al?) a e .. ε προσ. δεκ. μν. c. ΔEFGHKMSUVΓAA al pler go cop συρ^u συρ^p al, item d itpl² vg συρ^{sch} δεκ. μν. προσ. | προσηγγασ. c. AB²DE²LE al aliq .. ε προσεγγ. c. B²E²FGHKMSUVΓAA al pler

προσηγάσαστο μνάς. 17 καὶ εἶπεν ἀπὸ τῶ Εὐγγε, ἀγαθὲ δοῦλε, ὅτι ἐν ἐλαχίστῳ πιστὸς ἐγίνου, ἴσθι ἐξουσίαν ἔχων ἐπάνω δέκα πόλειων. 18 καὶ ἦλθεν ὁ δεύτερος λέγων Ἡ μνά σου, κύριε, ἐποίησεν πέντε μνάς. 19 εἶπεν δὲ καὶ τούτῳ Καὶ σὺ ἐπάνω γίνου πέντε πόλειων. 20 καὶ ὁ ἕτερος ἦλθεν λέγων Κύριε, ἰδοὺ ἡ μνά σου, ἣν εἶχον ἀποκειμένην ἐν σουδαρίῳ· 21 ἐφοβούμην γάρ σε, ὅτι ἄνθρωπος ἀσπίτηρός εἰ, αἴρει; ὁ οὐκ ἔθιμας, καὶ θερίζεις ὁ οὐκ ἔσπειρας. 22 λέγει ἀπὸ τῶ στόματός σου κρινῶ σε, ποιηρὲ δοῦλε. ἦθεις ὅτι ἐγὼ ἄνθρωπος; ἀσπίτηρός εἰμι, αἴρων ὁ οὐκ ἔθιμα, καὶ θερίζων ὁ οὐκ ἔσπειρα; 23 καὶ διὰ τί οὐκ ἔδωκάς μου τὸ ἀργύριον ἐπὶ τράπεζαν; καὶ ἐγὼ ἐλθὼν σὺν τόκῳ ἂν ἔπραξα

17. κας .. D e o δε | εινγε c. BD al³ ac plur Or, item (sed ita et. Mt 25, 21 et 23.) it (a solus tanto melior) vg Lcif Amb .. ε εν (: ut Mt quem cf) c. AEPFGHKLMSUVΓΔΔ etc (ita et. syrP 𐐪𐐩 57) | αγ. δουλε .. M. 1. 13. 69. al fere¹⁵ itmu cop syrsc̄h etP δουλ. αγ. (: ut Mt)
18. ηλθ. ο δευτ. (157. τετ., a e alius) λεγ. (et. a e), itPler vg Lcif alter veni dicens .. D o ετερος ελθων ειπεν | κρινε (H² om) h. l. c. BL .. ε (Ln 49.) ante η μν. σου (: at ita et ante et post, nec aliter Mt lectione non fluct) c. rell ut vdr̄t | εκος. πε. μνας .. D πε. επ. μν.
19. γνου (AD γενο, L 433. γενοι) h. l. c. BL 1. 131. 157. 209. (al ut vdr̄t) .. D cop ante κας σιν .. ε (Ln) ante επωνω c. AEPFGHKLMSUVΓΔΔ etc (et. Or¹ addens: ουδὲ τὸ ὄνομα τῆς ἐξουσίας ὡς ἐπὶ τοῦ προσέφρου ὠφίσαστο, tamen alibi² ipse dat ἴσθι ἐξουσίαν ἔχων ἐπάνω, ut et. q^{acr} r^{scr} item a) | πετε .. r δεκα
20. ο ετερος c. BDLR 69. 247. oscr yscr syrP (sed ó c.^a) .. ε ετερος c. AEPFGHKLMSUVΓΔΔ al pler (: at articulus male positus videri debebat). ItPler vg alter, a d e alius
21. εφοβοιμ. γαρ .. D itP¹ gat mm Lcif uti εφοβηθην (a d e timedam) | οτι ανθρ. .. D e go ανθρ. γαρ | αιστ. ει (κ η) .. D e ει αιστ. | εσπειρας .. UA al fere¹⁵ aeth add κας συναγωγεις οθεν ου διεσκορπισας (: ex Mt fluxit)
22. λεγει (Gb¹¹) c. B(ex ed. Wo. Ceph.)E*GLMRS*UA 1. 28. 69. 124. 131. 157. al plus⁶⁰ a al vg cop syromn (syr^{cu} praem ó κίρ. αὐτοῦ) al Thph .. ε (Ln) λεγ. δε c. A(B??)E**FHKS**VΓΔ al pl q .. D o δε ειπεν, b c e f i go Lcif et dicit, H² tunc dix. | κρινω: ita ENKMG al pl a d cop syrsc̄h etcu al .. B**A al itPler vg go syrP Lcif κρινω | αιρων .. DF itP¹ cop Lcif Amb αιρω (Lcif et tollo) | θεριζων .. D itP¹ cop Lcif Amb -ζω | εσπειρα .. UA al fere¹⁵ aeth add κας συναγων (υ -γω) οθεν ου διεσκορπισα (: cf ad v. 21.)
23. κας (al aliq cop syr^{cu} etsch al om) δια τι .. D e pers^w δια τι οιν | μου το αγγ. c. ABL 83. 157. 48. ev fscr al .. ε το αγγ. μου c. DEFGHKMSUVΓΔΔ etc | τραπεζαν (Gb¹¹) c. ABDEFGHKLMSUVΓΔΔ al pl .. ε praem την c. K al mu | κας εγω ελθ. (al¹ ac plur ελθ. εγ.) c. AEPFGHKLMSUVΓΔΔ etc .. BD καγω ελθ. (Ln 49.) | αν (a e non exprim) επραξ. (254.

αὐτοῦ. 24 καὶ τοῖς παρεστῶσιν εἶπεν Ἄρατε ἀπ' αὐτοῦ τὴν μᾶν
καὶ δότε τῷ τὰς δέκα μναῖς ἔχοντι. 25 καὶ εἶπεν αὐτῷ Κύριε, ἔχει
δέκα μναῖς. 26 (230.2) λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι παντὶ τῷ ἔχοντι δοθήσε-
ται, ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.
27 (331.5) πλὴν τοὺς ἐχθρούς μου τούτους τοὺς μὴ θελήσαντάς με
βασилεῦσαι ἐπ' αὐτοὺς ἀγάγετε ὧδε καὶ κατασφάζετε αὐτοὺς ἐμ-
προσθέν μου.

h, 18.
Mt 13, 12.
Mc 4, 25.

28 - 29
Mt 21, 1 - 9.
Io 11, 1 - 10.
Io 12, 12 ss.

28 (332.2) Καὶ εἰπὼν ταῦτα ἐπορεύετο ἔμπροσθεν, ἀναβαίτων

εἰσπηρ.) αὐτο c. DEFHKMRSUVΓΔΑ al fere omn it^{pler} vg go etc (et. Lcif
al) .. BL f αν αὐτο επρ. (Ln 49.), item A αν αὐτο ανεπραξα .. c fser
εμοισαμην αν το εμον συν τοκω :: e Mt

24. κας τ. παρ. επρ. (et. Or Lcif) .. D επρ. δε τοις παρ. (a circumstanti-
bus autem dix.) | την μναν (b Lcif talentum ut et. supra ubique, item
l^a) .. D a e om | δοτε .. D απενεκατε

25. κ. εἶπεν (c. BL g^{acr}; ε εἶπον c. AEFHGKMR SUVΓΔΑ etc) α. κηρι (B
supra lineam habet) εχ. δ. μνας .. D al¹⁰ b e g² syr^{cu} Lcif om (:: ut
Mt)

26. λεγω γαρ c. ADEFGHKMRSUVΓΔΑ al pler go syr^{cu} syrP al .. it^{pler} vg
dico autem; i syr^{sch} syrP edd³ aeth al et (syr^{sch} al om; persP arr
Christus vel ille) αῡ illis Dico autem (ita i, syr etc om) .. BL 1. 131.
209. al aliq a cop arm Thph^{ed} om γαρ (ita 49. et Ln [γαρ] :: at omis-
sum ab aliis mutatum esse una cum v. 25. propter insolentiam ser-
monis clarum est) | δοθησεται (al fere¹⁰ vg^{ed} etedd aliq syr^{cu} [et ad-
iicietur ei] aeth add και πμισσευθησεται :: e Mt) .. D προστιθεται
(d adicietur) | εχει .. al⁷ syr^{cu} syrP c.* Mcion^{tert} (alluditer his: anfe-
rentem quod quis videtur habuisse) δοκει εχει :: cf ad Mt | απ αυτου
c. ADEFGHKMRSUVΓΔΑ al pler it vg (it vg: ab eo autem qui - auferetur
ab eo. Aliter in Mt) go syr^{omn} al Ephr .. BL 36. 53. 63. 77. 108.
253. 259. Lcif om (49. et Ln [α. α.] :: ut abundans molestumque
omissum est, nec vero ex Mt, quem vide accuratius, huc adscriptum)

27. B εχθρους | τουτους c. BKLM al⁶ cop Did .. ε κεινονς c. ADEFGH
RSUVΓΔΑ al longe pl it vg go al Or Lcif (sed d e al ante τ. εχθρ.) ..
al⁷ syrP om | θελησαντας (it vg qui noluerunt, λ -ντες) .. DR al¹⁰ e θε-
λοτας (qui nolunt) | βασилευσαι .. D -λευει | D αγαγατε | κατασφαζει
.. MS al pauca -ξετε | αυτους c. BFLB 33. 53. 157. yscr al aliq cop syr^{cu}
et^{sch} syrP c.* Chr .. ε (Ln) om c. ADEGHKMR SUVΓΔΑ al pler it vg go
al | εμψ. (D επψ.) μου .. D add (:: e Mt) και τον αχρειον δουλον εκ-
βαλετε εις το σκοτος το εξωτερον· εκει εσται ο κλαιθμος και ο βρυγ-
μος των οδοντων

28. εμπροσθεν .. D 40. a c e ff² i l q om | αναβ. εις ιεροσολυμα (et.
Or) .. D e αναβ. δε εις ιερουσαλημ (-ουσαλημ et. 145.)

29—46. Eriph de Mcione: παρῆκοψε τὸ κεφάλαιον τὸ περὶ (alt. loco om
τὸ περ.) τῆς ὄνου καὶ Βηθφαγή, καὶ τὸ περὶ τῆς πόλεως καὶ τοῦ ἱεροῦ·
ὅτι (alt. loco διότι) γυγγωμμένον ἦν ὁ οἶκ. μου οἶκ. προσειχῆς (alt.
loc. add κληθήσεται), καὶ ποιεῖτε αὐτὸν σπῆλ. ληστῶν.

εἰς Ἱεροσόλυμα. 29 καὶ ἐγένετο ὡς ἤγγισεν εἰς Βηθφαγή καὶ Βηθανίαν πρὸς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον ἔλαιων, ἀπέστειλεν δύο τῶν μαθητῶν 30 εἰπὼν Ἐπάγετε εἰς τὴν κατέναντι κώμην, ἐν ᾗ εἰσπορευόμενοι εὐρήσετε πῶλον δεδεμένον, ἐφ' ὃν οὐδεὶς πάποτε ἀνθρώπων ἐκάθισεν, καὶ λύσαντες αὐτὸν ἀγάγετε. 31 καὶ εἰάν τις ὑμᾶς ἐρωτᾷ Λιὰ τί λύετε; οὕτως ἐκρίτε αὐτῷ Ὅτι ὁ κήρυξ αὐτοῦ χρεῖαν ἔχει. 32 (^{38.2}) ἀπελθόντες δὲ οἱ ἀπεσταλμένοι εὗρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς. 33 λύντων δὲ αὐτῶν τὸν πῶλον εἶπαν οἱ κήρυξ

29. και εγεν. ως (Eulog οτε) ηγγισεν (ita et. D) .. e fuit' βηθφαγη (-γη) ΕΓΗΚΜΥΑ al pl; -γη B** al mu : ita Ln 49.) c. ADEFGHKLMRSVΓΔΔ al longe pl; c q al vg (et. am etc) bethfage, a d f i ff² bethphage, for bethphage, e betharagae, gat bethphaguae; item cop al .. BUT al pm go βηθφαγη (r al -γηr) | DEΓ* 131. βηθανια, item d e (sed praecedit fuit in-) am bethania | προς .. u εις | το καλ. (al add των) ελαιων (-ων) ΕΩΜΥΑ al pl [ut et. σολομων in iisdem fere libris scribitur]; al mu [4 ap Mtthaeium] -ων) .. κ al aliq e των ελαιων (e olivei) .. d των ελαιων καλουμενον (d olivei qui vocatur). Itpler vg qui vocatur (a appell.) olivei (c q al -tum). Cf ad 21, 37. | των μαθητ. c. BL al³ e l Or Amb .. ς (Ln) add αυτων (: ut Mc lectione non fluct; Mt¹ ratio paullulum differt) c. ADEFGHKMRSUVΓΔΔ etc (et. Eulog)

30. ειπον c. ADEFGHKMRSUVΓΔΔ al pler .. BDL al pauc Or λεγων (Ln :: e Mt et Mc) | εη η (D και, similiter syr^{cu} εισπορ. (κ πορ.) .. Eulog και εισερχομ. εις αυτην (cf Mc) | πωλον (itpler vg pullum asinac) .. a asinam cum pullum. Eulog ορον και πωλ. | δεδεμενον .. d Eulog om | εφ ον .. r al pauc Eulog εφ ω (c ff² i q in quo) | ποιποτε (m al post ανθρ., al pauc aliter) .. DH 245. a c e f ff² i l q (sed a c ff² i q Amb om et. ανθρ.) Or¹ Eulog Amb om (: ut Mc) | κρη al εκαθισεν, l. 131. 157. al aliq κεκαθικεν (: e Mc) | και c. BDL 157. cop^{petr} .. ς (Ln) om c. ADEFGHKMRSUVΓΔΔ etc (et. Or Eulog :: at ita et Mt et Mc lectione non fluct) | αυτων (DLV* al⁵ om :: ut Mt lectione non fluct; AK al⁵ e syr^{omn} al post αγαγ. pon) αγαγετε (D αγαγατε) .. G 130.ετ et^{lat} al aliq Eulog add μοι

31. εαν .. d αν | δια τι λυετε (et. Or) .. d c e ff² l om (: similiter Mt) | αυτω c. AEGHKMRSUVΓΔΔ al pler a f al vg go syr^{cu} etsch al .. BDFLR 27. 28. 243. it^{pl} cop syr^p aeth pers^p Or om (hinc Gb^o Ln [α.] :: at deest et Mt et Mc)

32. 33. 34. Hos versus (propter ὁμοιοτέλ.) G* om | ἀπελθοντες δε — — ειπαν .. d και ἀπελθοντες ἀπεκριθησαν, item e et abierunt et sic invenerunt stantem, et cum solverent aiunt. Similiter syr^{cu} et abierunt et invenerunt sic. Et cum illi interrogabant eos, responderunt ad eos hoc

32. ενρ. καθ. εισ. αυτος (it^{pm} add Iesus) .. u al aliq itpler vg syr^p aeth arm Or¹ (non alibi²) add εστωτα (u om) τον (157. om) πωλον (il q om)

33. ειπαν c. BL Or² .. ς ειπον c. ADEFGHKMRSUVΓΔΔ etc

αὐτοῦ πρὸς αὐτοῦς *Τί λέετε τὸν πῶλον;* 34 οἱ δὲ εἶπαν Ὁ κήρυξ αὐτοῦ χεῖρας ἔχει. 35 καὶ ἤγαγον αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐπιρρίψαντες ἐαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐπὶ τὸν πῶλον ἐπεβίβασαν τὸν Ἰησοῦν. 36 πορινομένου δὲ αὐτοῦ ὑπεστρώσαντες τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἐν τῇ ὁδῷ. 37 (224.1) ἐγγίζοντας δὲ αὐτοῦ ἤδη πρὸς τῇ καταβάσει τοῦ ὄρους τῶν ελαιῶν ἤρξαντο ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν χαίροντες αἰνεῖν τὸν Θεὸν φωνῇ μεγάλη περὶ πασῶν ὧν εἶδον δυνάμεων, 38 λέγοντες *Ἐυλογημένος ὁ ἐρχόμενος βασιλεὺς ἐν ὀνόματι κυρίου ἐν οὐρανῷ εἰρήνη, καὶ δόξα ἐν ὑψίστοις.* 39 (226.5) *Καί τινες τῶν Φαρισαίων ἀπὸ τοῦ ὄχλου εἶπαν πρὸς αὐτὸν Διδάσκαλε, ἐπιτίμησον τοῖς μαθηταῖς σου.* 40 καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν *Λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν οὕτω σιωπήσουσιν, οἱ λίθοι κηρύξουσιν.*

33. αἰτοιῖ (g^{scr} αὐτῶν) .. L om

34. εἶπαρ c. BL Or .. εἶπον ut v. 33. | ο κυρ. αιτ. c. KFGHRSUVΓΔΔ al longe pl c e i l go al .. ABDKLM al fere³⁶ it^{pm} vg al Or praem om. (Ln 49. :: ex v. 31. adsumptum vdr ubi non fuet)

35. καὶ ἤγαγ. αιτ. πρ. τ. ἰν καὶ .. D καὶ ἀγαγοῦτες τον πωλον, item e et adduxerunt pulvum et .. F om usque ἰν | ἐπιρριψαντ. c. AB²EGHLEA o^{scr} etc; item D ἐπιρριψαν, l. 131. 209. ἐπιρριψ. .. ε ἐπιρριψ. c. B²F KMSUVΓ al pler | αἰτων (A post τα) c. AEFGHKMSRSUVΓΔΔ al pler .. HDL al¹⁰ fere Or αὐτων (D al aliq post ἱματια, item it vg etc) : ita Ln | ἐπι τον πωλον .. D c e ff² i syr^{cu} επ αυτων | περιβιρ. .. D l. 131. 209. praem καὶ

36. αὐτων .. ΔK l. al aliq ταυτ. .. 243. 245. al om | ε. τ. οδω .. D 229. om

37. ἐγγίζοντας δε αιτοιῖ .. D aeth -των δε αυτων | ηδη (et. Or) .. D^{MG} al⁸ a e syr^{sch} etc^u aeth al om | πρ. τη καταβασει (et. Or) .. D 115. πρ. την καταβασειν | ηρξαντο c. ABEGHKMSΓA al longe pl it^{pler} et vg (coeperunt omnes turbae) go syr^{omn} (et go et syr coeperunt - turbae) etc .. DLBUVA al fere³⁵ Or ηρξαντο, item coepit omnis turba (a multitudo) a e cop etc | απαν .. D al aliq παν | φω. μεγ. .. D l om | πασων (in πατων : ita Ln, cop^{ret} om) ων (Γ om) ειδον (ELV al ιδον) δυναμ. (D γενομενων, 13. 69. 346. γενομενων δυναμ.)

38. ο ερχομ. (haec om H 69. 258. e l Or) βασιλ. (B o βασ., D^Δ al⁸ it^{pm} [non e f g¹⁻² q] aeth Meth Eulog om) ε. ον. κυρ. (e om ε. ο. κυρ., D 157. it^{pm} [ut ante] aeth syr^P c.* [in mg : „non in omnib exi⁴“] add ειλογημενος ο [157. om] βασιλ. [157. aeth syr^P c.* add ισραηλ]) :: cf Mt et Io | εν ουρ. εφ. c. BL Or .. ε (Ln) εφ. εν ουρανω (A -ρος) c. ADEGHKMSRSUVΓΔΔ etc (80. pergīt x. εν νψ. δοξ.)

39. καὶ τινες .. D e τιν. δε | εἶπαρ c. ABDL f^{scr} Or .. εἶπον c. EGHKMSUVΓΔΔ al longe pler

40. καὶ ἀποκριθ. (it^{pl} vg non exprim) .. D απ. δε | ειπερ (D^{ET} λεγες, it^{ma} vg αἰ, a c d e al διά.) c. BL cop arm Or .. ε (Ln) add αυτος c. ADEG HKMSRSUVΓΔΔ al ut vdr omn it vg al; praeterea q e add αφην | οτι

41 ^(286.10) Καὶ ὡς ἤγγισεν, ἰδὼν τὴν πόλιν ἐκλαυσον ἐπ' αὐτήν, λέγων 42 ὅτι εἰ ἔγνων καὶ σὺ καίγε ἐν τῇ ἡμέρᾳ σου ταύτῃ τὰ πρὸς εὐερίην σου· νῦν δὲ ἐκρύβη ἀπὸ ὀφθαλμῶν σου. 43 ὅτι ἤξουσιν ἡμέραι ἐπὶ σέ, καὶ περιβαλῶσιν οἱ ἐχθροὶ σου χάρακά σοι καὶ περικυκλώσουσίν σε καὶ συνέξουσίν σε παντοθεν, 44 καὶ ἔδαφιοῦσιν σὲ καὶ τὰ τέκνα σου ἐν σοί, ^(287.2) καὶ οὐκ ἀφήσουσιν ἐν σοὶ λίθον ἐπὶ λίθῳ, ἀνθ' ὧν οὐκ ἔγνων τὸν καιρὸν τῆς ἐπισκοπῆς σου.

45 ^(288.1) Καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ ἱερόν ἤρξατο ἐβάλλειν τοὺς ^{45 B.} ^{Mc 11, 16-17.}

.. B* al aliq itm^u Or om .. 1. καὶ | σιωπήσουσιν c. ABLRA al^b, D σιωγήσουσιν (254. σιγησουσιν), item tacebunt e i fu Amb¹ .. ε σιωπήσωσιν c. EGHKMSUVGA al pler (157. σιωπώσω), item tacerint itP¹ vg Amb¹ | κραξουσιν (18.σν κκραξ.) c. BL 13.σν Or¹ (sed fluct ead) .. ε (Ln) κκραξοῦται (κ al fere^m -ξοῦται) c. AEGHKMSUVGAA al longe pler Or² (et¹ ex codice), D b^{scr} κραξοῦται (: nec κραξουσι nec κκραξοῦσι. alibi in N. T.; sed in LXX quum frequentissimum sit κκραξοῦται, nusquam legitur κραξουσι, quae forma alibi quoque rarissima, cf Steph Thes. Gr. Ling. Quae quum ita sint, nostro loco κραξουσι non potest ad correctorem referri)

41. ἐπ αὐτήν c. ABDHLEGA al plus⁸⁰ Or³ Ir (ex Valentt) Bas Thph .. ε ἐπ αὐτῆ c. EGHKMSUVA al pl Or¹ Cyr

42. εἰ ἔγνων καὶ (a e om, Eus^{h. e.} καίγε omisso καίγε. sq) σὺ (syrc^u om κ. σ.) καίγε (157. e f q go cop al om : Ln [καίγε]) ἐν τῇ ἡμ. σου (A 1. 157. al fere¹⁰ e f i q cop al Eus h. e. Bas om : Gb^o) c. AEGHKMSUVGAA al pler it vg go cop syrsch etP (syrc^u satis libere) al .. BDL Or¹ εἰ ἔγν. ἐν τῇ ἡμ. ταύτῃ (D ε. τ. η. τ. post σὺ) καὶ σὺ, Ir cum eoque Epiph ex Marcos εἰ ἔγν. καὶ σὺ σημεῖον et Eusⁱⁿ psalm εἰ ἔγν. καὶ σὺ, Or¹ εἰ ἔγνων καὶ σὺ | τὰ πρὸς (et. Ir et Epiph ex Marcos Or¹ Eus¹ al; Or¹ Ath eis) ἐμ. σου (BL 259. Ir et Epiph ex Marcos Or¹ om; D al⁴ itpler [non a] vg Eus¹ σοι : Ln [σου]) | δε .. Δ δ' | ἀπο .. al¹⁰ Eus¹ add τῶν

43. ἐπὶ σε (28. syrc^u om) καὶ περιβαλ. (c²L 33. 255. ehol παρεμβαλ., e al pauc επιβαλ.) .. D καὶ βαλοῦσιν ἐπὶ σε | καὶ περιβ. οἱ ἐχθρ. (κ ἐχθρ.) σ. χαρ. σοι (D a e ff² om, 28. ἐπὶ σοι, Eus post περιβ.) .. 259. Or om, item syrc^u et^{sch} nisi quod οἱ ἐχθρ. σου ad περικυκλ. σε transferunt | συνέξουσιν .. κ 13. 61. ms 69. al? συναξουσιν | παντοθεν .. γ παντες

44. ἐν σοι pr .. D Or Eus om | ἐν σοι (D 1. 124. 209. c ff² i arm ἐν ολη σοι, e in tota terra) sec h. l. c. ACEGHKMSUVGAA al pler f al vg go syrom^u al .. BDL 1. 124. 131. 157. 209. y^{scr} itP¹ cop aeth Or post λιθ. ἐπ. λιθ. (Ln 49.) | ἐπὶ λιθ c. ACEGHKMSUVGAA** al pler (r ε. λιθων) .. BDLA* 1. 124. 131. 209. y^{scr} al aliq Or ἐπὶ λιθον (: ita Mt 24, 2. lectione tantum non fluct; contra et. in Mc 13, 2. et Le 21, 6. pro -θων a mu -θων substitutum est) | τῶν (D εἰς, c om) καίγε. τῆς (D om)

45. καὶ εἰσελθ. (al² ελθ., E al pauc syrg add o ω) .. D e ελθων δε | ἐκβάλλειν (κ -λλειν) .. Δ al aliq εμβαλλειν

XXI.

1-4
Mo 19, 41-44.

1 Αναβλέψας δὲ εἶδεν τοὺς βάλλοντας εἰς τὸ γαζοφυλάκιον τὰ δῶρα αὐτῶν πλουσίων. 2 εἶδεν δὲ τινα καὶ χήραν πενιχρὰν βάλλονσαν ἐκεῖ δύο λεπτά, 3 καὶ εἶπεν Ἀλιθῶς λέγω ὑμῖν ὅτι ἡ χήρα ἢ πτωχὴ αὕτη πλείω πάντων ἔβαλεν· 4 ἅπαντες γὰρ οὗτοι ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον εἰς τὰ δῶρα, αὕτη δὲ ἐκ τοῦ ὑστερήματος αὐτῆς ἅπαντα τὸν βίον ὃν εἶχεν ἔβαλεν.

XXI. 1. αναβλ. δε... x 157. syr^{sch} persP add o $\bar{\omega}$ | εἶδεν c. ADEGHSUXΓA al pl.. KLMPQVA al non ita mu *ιδεν* (eiusmodi locis utrum praestet dictu perdifficile) .. Or *εις* (ita ter) omisso *δε* v. sq (similiter syr^{sch} et persP *intuitus* pro *αναβλ.*) | *εις*; τὸ γαζοφυλάκιον (EGHA al aliq -*λακειον* et quidem GHA al -*κειον*) h. l. c. BDLX 1. 33. 69. 124. 131. 157. 209. 248. 346. e syr^{sch} Or² (et alibi *πλουσ.* ante τα δ. α. posito) .. ε (Ln) post τα δ. αυτ. c. AEGHKMPQSUVΓAA al pler vñ pl

2. εἶδεν et *ιδεν* iidem qui v. 1. (nisi quòd x h. l. *ιδεν*) | δε... s al aliq *itmu* syr^{sch} et^{cu} (c $\bar{\omega}$ ² i q syr et *vidi* [c -*del*]) om | *τινα* (Δ *τινας*) και c. AEGHSUVΓAA 1. 13. 69. 108. 131. 209. 262. 346. al⁸⁰ *fore* .. ε και *τινα*, Ln [και] *τινα* c. DP al ut vdr non ita mu *itmu* (item c $\bar{\omega}$ ² i q in quibus est et *vid.*) vg cop al (syr^p, sed και c.*) (Or^{1b} *ὄρα* και *τῆν πενιχρ.* etc) .. BKLMQX 33. 124. 157. al plus³⁰ Or om και (G^b) | *πενιχρ.* (EKLA al mu *πεινηχρ.*) .. x 299. om | *βάλλονσαν* .. q 1. 209. al aliq Or^{cod} *βαλουσαν* | *ἐκεῖ* .. d 44. it^{pler} (non f q) vg al Or² om (: ad modum Mci) | *δύο λεπτά*. c. ADEGHKMPQSUVΓAA al pler a e syr^{cu} etP al .. BLQX al⁴ it^{pl} vg cop syr^{sch} Or *λε. δι.* (: ut Mc lectione non fluct) Praeterea d add o *εστιν κοδωντης* (: e Mc)

3. ἡ πτωχ. (243. e Cyp Amb om) αυτ. c. AEGHKMSUVXΓAA al pler a syr^p Or² (syr^{sch} cop *haec vidua pauper*, syr^{cu} *haec paup. vid.*) .. BD LQ al⁵ it^{pl} vg arm *αυτη η πτωχ.* (Ln :: ut Mc) | *πλειω* c. DQX al⁷, item L *πλειονα* .. ε *πλειον* (243. *πλειον*) c. ADEGHKMSUVXΓAA al pler Or (: ita Mc paucis nec antiquis [e Lc?] *πλειω* praebentibus) | *εβαλεν* .. x⁸ 131. *εβαλλεν*

4. *απαντες* c. AEGHKLMQSUVXΓA al ut vdr om .. BDA Or *παντες* (Ln :: ut Mc) | *περισσευοντος αυτου* .. L 13. 33. 69. al⁵ -*σειματος αυτων*, itam 1. 118. al⁴ -*σειματος αυτου* (: similiter lectio in Mc fluct) | *εις* (L om) τὰ δῶρα (syr^{omn} in locum *oblationis*) c. BLX 1. 118. 131. 209. cop syr^{cu} syr^{hr} .. ε (Ln) add του θεου c. ADEGHKMQSUVXΓAA al pler it (m in *dono dei*) vg syr^{sch} etP al (persP *iniecunt* absq *εις* etc, *meth obtulerunt domino*) Or² Cyp Hier (: vdbtur *εις τὰ δῶρα* nimis nude positum : hinc mox fuit qui addito τοῦ θεοῦ explicatius redderet; fuit etiam qui alia ratione utens deleto *εις* ad v. 1. accommodaret.) | *υστερηματος* .. Δ -*ρησαντος* | *απαντα* c. AEGHKMSUVXΓAA al pler .. BDLQX al pauc Or² *παντα* (Ln) | *εβαλεν* (v al *κατεβαλ.*) .. E^(**), certe rubro) G^{HM}(**, certe rubro) (certe*) ΓA al pm (itemq evglitaria) si add ταυτα λεγων εφωρει· ο εχων οτα ακουειν ακουετω (sed nonnulli ut v istius clausulae initium tantum appositum habent)

5. ^(246.2) Καὶ πῶς λεγόντων περὶ τοῦ ἱεροῦ, ὅτι λίθοις καλοῖς καὶ ἀναθήμασιν κακώσμηται, εἶπεν ὁ Ταῦτα ἃ θεωρεῖτε, ἐλεύσονται ἡμεῖς ἐν αἷς οὐκ ἀφελήσεται λίθος ἐπὶ λίθῳ, ὃς οὐ καταληθήσεται. 7 ^(249.3) ἐπιρροήσαν δὲ αὐτὸν λέγοντες Διδάσκαλε, πότε οὖν ταῦτα ἔσται; καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν μὲλλῃ ταῦτα γίνεσθαι; 8 ὁ δὲ εἶπεν Βλέπετε μὴ πλανηθῆτε· πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες ὅτι ἐγὼ εἰμι καὶ ὁ καιρὸς ἤγγικεν· μὴ οὖν παρευθῆτε ὀπίσω αὐτῶν. 9 ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέμους καὶ ἀκαταστασίας, μὴ πτοηθῆτε· δεῖ γὰρ γενέσθαι ταῦτα πρῶτον, ἀλλ' οὐκ εὐθὺς τὸ τέλος. 10 τότε ἔλεγεν αὐτοῖς Ἐγερθήσεται ἔθνος ἐπὶ ἔθνος καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν, 11 σεισμοὶ τε μεγά-

5-11
Mt 24, 1-7.
Mc 3, 1-8.

5. καὶ ἀναθήμασιν c. ADX 1. al aliq syrP ms sr (ex cod uno) (: Moer. ἀνάθημα ἀπικῶς, -θημα ἑλληνικῶς. Thom. -θημα, οἶμ -θημα, εἰ καὶ Φιλόστρατος λέγει) .. ς (49.) καὶ ἀναθημ. c. BEGHKLMQSUYNFA al pler syrP ms sr (ex cdd aliq). Praeterea d haec post κικωσμ. pon
6. ἃ .. DL a e ff² i q om (l aeth nonne videtis haec : cf ll. pp.) | λιθος (x 1. 33. al² e syr^{cu} arm aeth praem ωδε) ἐπὶ λιθῷ (LX 1. 13. 33. al plus⁸⁰ -θον :: e Mt ubi lectio non fluct; cf et. ad Mc; VL al⁴ cop add ωδε : ita Ln; item d a e ff² i l q add ἐν τοίχῳ ωδε [it^{pl}er hie in pariete]) :: ωδε ex Mt fluxit, unde et. in testes pl Mci transit.
7. αὐτον .. D al² add οὐ μαθηται (al¹ add αὐτον) :: cf Mt | οὖν .. D al² it vg cop syr^{cu} etsch al (sed non syrP) om :: cf ll. pp. | οταν (l. al pauc οτε) μελλῃ (r 1. al aliq -λλει) ταυτ. γεν. .. D l της σης ἐλευσεως (adventus hui) :: cf Mt τ. σ. παρουσιας
8. βλέπετε etc .. Piat προσεχετε απο των διδασκαλιων πλανης, item postea οτι εγω εμι, εγω ουκ εμι. Spectant ista certe huc vel ad ll. pp. | ἐπι (it vg in nomine, ut et. in Mt et Mc) .. KM al aliq ἐν | οτι c. ADRGHKMSUYNFA etc .. BLX 50. ev c Mcion^{tert} Hb om, hinc Ln [or.] (: deest in Mt, D etc om et. in Mc) | εγω εμι .. 157. it^{pl} gat mm syr^{sch} persP Mcion^{tert} Amb add ο χς (: e Mt) | οὖν c. ΔΕΟΗΚΜΣΥΝΓΑΑ al pler f g¹⁻² l q vg syrP al .. BDLX 157. 346. a e e ff² i cop syr^{cu} (syr^{sch} δε exprim) al om (Gb^o Ln 49. :: at vix additum est, potius omissum ut molestum. Similiter factum est v. 7.)
9. πτοηθητε (XA al mu πτωθ., it^{pl}er vg nolite terreri, e nol. εσπρavescere) .. D q φοβηθητε (q nol. timere), item syr^{cu} etsch | γεν. ταυτ. πρ. c. ADX al aliq .. ς (Ln) ταυτ. γεν. πρ. c. BEGHKLMQSUYNFA al pler a e cop al (sed it^{pl} al ταυτ. πρ. γεν., vg πρ. τα. γε.)
10. τότε ελ. αὐτοις (Knapp. ad praecceptum Besae et Casaub. τότε, ελ. αὐτ., : id alienum ab usu Ni Ti) .. D (al?) a e ff² i l syr^{cu} etsch persP om (: ut ll. pp.) | ἐγερθησεται .. D 74. 346. a c e ff² i l syr^{cu} etsch persP add γαρ (: ut ll. pp.). Item evglstaria exclusis antea libere aliis. | ἐπι εθν. c. BEGHKMSUYNFA al longe pler .. ADLX 1. 209. al ἐπ εθν. (Ln 49. at ista ratio simili auctoritate et. in Mt et Mc utitur, videturq elegantiam causam habere)

λοι καὶ κατὰ τόπους λοιμοὶ καὶ λιμοὶ ἔσονται, φόβηθρά τε καὶ σήμεια ἀπ' οὐρανοῦ μεγάλα ἔσται. 12 ^(250.1) Πρὸ δὲ τούτων πάντων ἐπιβαλοῦσιν ἐφ' ὑμᾶς τὰς χεῖρας αὐτῶν καὶ διώξουσιν, παραδίδόντες εἰς συναγωγὰς καὶ φυλακὰς, ἀπαγομένους ἐπὶ βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνας ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός μου· 13 ἀπυθίσεται δὲ ὑμῖν εἰς μαρτύριον. 14 ^(251.2) Θίετε οὖν ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν μὴ προμελετᾶν ἀπολογηθῆναι· 15 ἐγὼ γὰρ δώσω ὑμῖν στόμα καὶ σοφίαν, ἣ οὐ δυνήσονται ἀντιστῆναι ἢ ἀστειπεῖν ἅπαντες οἱ ἀντακείμενοι ὑμῖν.

11. τε .. AL al aliq d om | και κατα τοπ. c. BL 33. (al?) item cop arm aeth^{tr} .. ε (Ln) κατα τοπ. και c. ADEGHKMSUVXΓΔΔ al longe pler it vg etc (: at et in Mt et Mc κα. τοπ. aretlius cum sism. iunctum lectione tantum non fluct) | λοιμ. κ. λιμ. c. B 130.5r et^{lat} 157. (al?) it^{pler} vg syr^{cu} Mc^{intert} (et pestem et fames terrae. motus) .. ε (Ln) λιμ. (AD λιμ.) κ. λοιμ. (x y^{scr} om κ. λοιμ.) c. ADEGHKLSUVXΓΔΔ al pler e cop syr^{sch} etP al (: at idem ordo in Mt, ad quem alterum ordinem transferentes ex Le pendisse vdr). Ad κ. ταραχα: in Mc adde quod Or^{int} testatur in comm. ad Mt: „Mc eadem, addit autem: et turbelas.“ | φοβηθρα c. BD (ut μαθθ. et similia ex solis vel fere solis BD) .. ε (49.) -τρα c. AEGHKLSUVXΓΔ al ut vdr omn .. Δ φοβοι τερατα τε' απ ουμ. h. l. c. AEGHKMSUVXΓΔΔ al pler, item cum σμη. μεγ. coniung cop (post εσται pon) arm syr^{sch} etP al Mc^{intert} (prodigia de caelo); B ante σμη. (ita Ln), L 13. 33. 69. al⁵ post μεγ. (vide antea cop etc) .. D it vg Or^{int} Amb post φοβ. τε pon
12. παντων (Gb Sz) c. ABDEGHKLSUVXΓΔΔ al longe pl .. ε απαντων c. min non ita mu | επιβαλοισιν (γ -λλοῦσιν, item al) .. γ c^{scr} add γαυ (in evglat: Εἶπεν ὁ κύριος τοῖς ἑαυτοῦ μαθ. Προσέχετε ἀπὸ τῶν ἀνθρ. ἐπιβ. γὰρ etc) | εις .. D 157. d^{scr} add τας | απαγοιμενους c. BDL 1. 131. 209. (al ut vdr) e (abducentes; d ducentur) .. ε (Ln) αγομενους c. AEGHKMSUVXΓΔΔ etc (it^{pler} vg: at alibi quoque απαγειν reddunt ducere cf ad Mc 14, 44.) | ενεκεν .. D g^{scr} (al?) -κα
13. δε (c ff² i q enim; a ut sit etc) .. D om
14. θετε c. AB⁴DLMRX 33. p^{scr} .. ε θεσθε c. B²EGHKSVXΓΔΔ al pler Or Cyr al | εν ταις καρδ. (Gb') c. ABDLX 1. 33. 157. Cyr item in cordibus it vg cop al Did^{int} .. ε εις (al fere¹⁰ om) τας καρδιας c. EGHKMSUVXΓΔΔ al pler Or | προμελεταν (Or μελεταν) .. D -τωντες
15. δωσ. υμιν .. D υμ. δωσ. | η̄ .. L ος | απτιστ. η (B arm ουδε: ita Ln, vg g¹⁻²? et) απτειπ. c. BL 13. 69. 124. 157. 346. e vg arm ar² arP al Or Did^{int} (ed¹ contradic. aut responderi) .. ε απτειπ. ουδε (AEMR al fere²⁰ f Cyr η: ita Gb) απτιστ. c. AEGHKMSUVXΓΔΔ al pler f (l?) syrP al Cyr .. D5r a c ff² i q cop syr^{cu} et^{sch} persP Cyp Aug απτιστηναι, item d contradicere (: απτειπ. alteris abundare, alteris certe iustiore loco ponendum vdbtur. Praeponendum vero duxere απτειπ. ut quod minus esset quam απτιστ., nisi forte ad ordinem verborum στομα και σοφ. respectum est.) | απαντες a. BL .. ε (Ln) παντ. c. ADEGHKMSUVXΓΔΔ al ut vdr omn Or (itP Cyp Aug om)

16 παραδοθήσεσθε δὲ καὶ ὑπὸ γονέων καὶ ἀδελφῶν καὶ συγγενῶν ^{16 sq.} Mt 10, 21 sq. καὶ φίλων, καὶ θανατώσουσιν ἐξ ὑμῶν, 17 καὶ ἔσσηθε μισούμενοι διὰ τὸ ὄνομά μου ὑπὸ πάντων. 18 καὶ θοῖξ ἐκ τῆς κεφαλῆς ὑμῶν οὐ μὴ ἀπόληται· 19 ἐν τῇ ὑπομονῇ ὑμῶν κτήσεσθε τὰς ψυχὰς ὑμῶν. 20 ^(252. 10) Ὅταν δὲ ἴδῃτε κυκλομένην ὑπὸ στρατο- ^{20 sq.} πίδων τὴν Ἱερουσαλήμ, τότε γινώτε ὅτι ἤγγικεν ἡ ἐρήμωσις αὐτῆς. 21 ^(253. 2) τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη, καὶ οἱ ἐν μέσῳ αὐτῆς, ἐκχωρείτωσαν, καὶ οἱ ἐν ταῖς χώραις μὴ εἰσερχέσθωσαν εἰς αὐτήν, 22 ὅτι ἡμέραι ἐκδικήσεως αὐταὶ εἰσιν τοῦ πλησθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα. 23 ^(254. 2) οὐαὶ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις·

16. καὶ ἀδελφῶν .. EHVΓAA al fere⁹⁰ Or post φίλων, x al aliq post συγγεν. pon, 157. a om | κ. συγγεντων (A 1. -των) .. 13. 157. 209. al aliq e om

17. δια το ον. μου h. l. ε. KMYVTA al mu syrP .. ε (Ln 49.) post υπ. παντ. pon (: : at ita Mt et Mc item Mt 10, 22. lectione nusquam fluct) c. ABDEGHLRX al pl it vg al mu .. SA 11. 122. * 219. 229. * 243. k^{scr} om

18. Epiph de Mcione : πάλιν ἀπίκοις τό Θοῖξ ἐκ - - ἀπόληται. Deest versus in Mt et Mc | αποληται (EG al απωλ. ut κ passim) .. G add εις τον αιωνα

19. κτησεσθε (Gb') c. AB 1. 13. 33. 124. 346. al⁵ ac plur it (q *adquiritis*, e *possiditis*; i teste Altero *adquirite*, nisi *rectius* Blanch. *adquiretis*) vg cop (sed cdd² *possiditis*) syro^{mn} aeth arr Or Mac¹ Mcion^{tert} auc^t mans .. ε κτησασθε c. D (d *adquirite*) EGHKLMRSUVXΓAA al pler arm (e sil. collator.) persP (ut certe editum) Const Bas Mac¹

20. την μεφ. c. AEGHKLMRSUVXΓAA al ut vdtr omn Or² (et¹ lib; alibi² vero alludens libere om την) Eus² .. BDR om την (Ln). Praesterea D al pauc pon ante υπο στρ., item cop syro^{mn} al ante κυκλ. v. στρ. | γνωτε (et. Or¹ Eus¹) .. B 1. 131. 209. (al ut vdtr) γνωσκετε (x -ται), DX al pauc e Or¹ Eus¹ γνωσεσθε | ηγγικεν (et. Or¹ Eus²) .. A 1. 209. al Or¹ (et alibi libere², item¹ επιστη) -ισεν

21—22. (item ut vdtr suadente Tert 23. 24.) Mcion om, testante Epiph: πάλιν παμέκοις ταῦτα Τότε οἱ ἐ. τ. Ιουδ. φ. εἰς τ. ὄρη, καὶ τὰ ἐξῆς, διὰ τὸ ἐπιφερόμενον (alt. loc. τὰ -μενα ἐν τῷ ῥητῶ) Ἔως πληρωθῆ πάντα (alt. loc. om) τὰ γεγραμμ.

21. εις τα .. B 49. 9^v επι τα (: : ut Mt) | και οι (Γ om) εν μεσω (ΔCLR ut solent εμμεσω) αιτ. (D tol sax sleod add μη) εκχωρειτ. (HX al -ρητ.) .. A 262. a^{scr} om | η εισιμχτωσαν

22. αυται .. B αιτα | του .. L το | πλησθη. (Gb Ss) c. ABDEGHLKMR SUVA al longe pl (Γ om του πλ. πα. τ. γεγυ.) Eus Thph .. ε πληρωθηαι c. CX al mu

23. οιαι c. BDL it^{pler} arr Thph^{ed} .. ε add δε (: : ut Mt et Mc) c. ACEGH KMR SUVXΓAA al ut vdtr omn f vg cop syro^{mn} al Eus | A εγ γαστρι θηλαζουσας .. L ενθηλ., D^E (d *quae lactant*; e *quae mammant*) θηλαζο-

(^{25b.2}) ἔσται γὰρ ἀνάγκη μεγάλη ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ὄρη τῶ λαῶ
 τούτων, 24 (^{25a.10}) καὶ πεσοῦνται στόματι μαχαίρας καὶ αἰχμηλω-
 πισθησονται εἰς τὰ ἔθνη πάντα, καὶ Ἱερουσαλὴμ ἔσται πακουμένη
 ὑπὸ ἔθνων, ἄχρι οὗ πληρωθῶσιν καιροὶ ἔθνων. 25 (^{25a.2}) Καὶ
 ἔσονται σημεῖα ἐν ἡλίῳ καὶ σελήνῃ καὶ ἀστροῖς, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς
 συνοχὴ ἔθνων ἐν ἀπορία ἤχους θαλάσσης καὶ σάλου, 26 ἀπονη-
 χόντων ἀνθρώπων ἀπὸ φόβου καὶ προσδοκίας τῶν ἐπιερχομένων
 τῇ οἰκουμένῃ· αἱ γὰρ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται.
 27 (^{25a.2}) καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν
 νεφέλῃ μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς. 28 ἄρχομένων δὲ τού-
 των γίνεσθαι ἀνακύνετε καὶ ἐπάρατε τὰς κεφαλὰς ὑμῶν, ὅστι

25 aa.
 Mt 24, 29 a.
 Mc 13, 24-26.

μεναις (item D et L in Mt et Mc) | τῶ λαῶ (Gb Sz) c. ABEDKLMRX al²⁰
 it vg cop arm Eus¹ .. ε praem εν c. EGHSEVYΓAA al pl (46. επε, syroem
 super) Eus¹

24. στόματι .. DR al fere¹⁰ (item it vg cadent¹ in ore) Eus² εν στόμ. (ita
 LXX Iud 4, 16. item π/πτ. εν ῥήμφ. vel μαχ. Hos 7, 16. 13, 16. Am
 7, 17. item πατάσσειν εν στόμ. μαχ. vel ῥήμφ. Ios 8, 24. 10, 37. 19,
 47. Iud 1, 8. etc) | μαχαίρας .. D ῥομφαίας | τὰ ἔθνη. παντ. c. BLR
 124. (al?) a-cop .. ε παντ. τα ἔθνη. c. ACDEGHKMSUVYΓAA al pler it pler
 vg al Eus² | ἀχρι (-ρι c. BL ut in N. T. ubiq. et. ante vocalem ex opti-
 tim. edd; CDB etc -ρις : ita Ln) ου c. BCDE al²⁰ fere Eus¹ .. ε αχρη
 (absque ου) c. AEGHKMSUVYΓAA al longe pl Eus¹ | καιροὶ (ε praem και
 εσοται, item L cop syrP^{MS} in cod. Assem. 2. καιροὶ και εσοται)
 εθνων c. ACEGHKMSUVYΓAA al ut vdr omn it vg syroem al Eus
 Tert al; item BL etc .. D om

25. εσοται c. BD 229.** (al?) cop .. ε εσται c. rell ut vdr omn Eus (::
 21, 11. σημ. εσται a Le scriptum non fluct) | και επε... Δ om και | εν απο-
 ρια (harl¹ et confusione) .. D και απορια (d et aporia sonante mare et
 salo). Similiter syr^{cu} (et confusio [ad verbum complosio manuum] na-
 tionum, praecedit : afflictio in terra) et syr^{sch} (et complosio manuum,
 pergens praec stupore sonitus maris; syr^{cu} pergit και ἤχος ὡς) item persP
 | ἤχους (Gb¹) c. ABOLMEX al¹² fere it (f ut sonitus) vg (san for al soni-
 tus et) cop syroem al Mcion^{tert} (-nationum obstupescantium velut a sonitu
 maris fluctuantis-) Tert (cum stupore sonitus maris et motus) .. ε ηχοι-
 ση; c. DEGHKMSUVYΓAA al pler Eus | x σαλους

26. κx al αποφυγόντων | τῶν (L praem αι) ουρανῶν .. D αι (*η) εν τῶ
 ουρανω (d itP¹ Amb quae sunt in caelo, e in caelo)

27. εν νεφέλῃ .. C al plus¹⁰ c e f i l q syroem Tert Amb εν νεφέλαις (::
 ut Mc itemque Mt) | μετὰ δυν. κ. δόξ. πολλ. (al² it pler vg al Tert πολλ.
 κ. δόξ. :: e Mc) .. D e και δυναμεις πολλη κ. δόξη

28. αρχομένων .. DST 13. ερχομι. | ανακύνετε. (κ -κινησατε, quamquam¹
 scripturus erat -κινψ.) κ. επαρ. .. c f² - i l m q Hesych (ap Aug)
 Mcion^{tert} Tert respirabilis (Mcion et Tert erigetas) et levabilis (item e
 nisi quod om respit.) | υμων pr .. D om

ἐγγίζει ἡ ἀπολότρωσις ὑμῶν. 29 Καὶ εἶπεν παραβολὴν αὐτοῖς. ²⁹⁻³³
 "Ἴδετε τὴν συκὴν καὶ πάντα τὰ δένδρα· 30 ὅταν προβάλλωσιν ἤδη, ^{Mt 24, 28-32.}
^{Mc 13, 28-31.}
 βλέποντες ἀπ' ἑαυτῶν γινώσκετε ὅτι ἤδη ἐγγὺς τὸ θέρος ἐστίν.
 31 οὕτως καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἴδῃτε ταῦτα γινόμενα, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς
 ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. 32 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ παρελθῇ
 ἢ γενεὰ αὕτη ἕως ἂν πάντα γένηται. 33 ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρ-
 ελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρελεύσονται. 34 ^(250.10) Προσ-
 ἔχετε δὲ ἑαυτοῖς μήποτε βαρῆθῶσιν ὑμῶν αἱ καρδίαι ἐν κραιπάλῃ
 καὶ μέθῃ καὶ μεθιμναῖς βιωτικαῖς, καὶ ἐπιστῇ ἐφ' ὑμᾶς αἰφνίδις
 ἢ ἡμέρα ἐκείνη· 35 ὡς παγὶς γὰρ ἐπισελεύσεται ἐπὶ πάντας τοὺς

29. D εἶδετε

30. στ. προβαλ. (A al pauc προσβαλ., al mu -βαλλωσιν) ἡδη (syr^{sch} et^{cu} perss aeth arr om; 157. b^{scr} arm praeem vel add τον καρπον αυτων, similliter syr^{cu} aeth perss) βλέποντ. (syr^{sch} et^{cu} perss aeth om) αφ (F al εφ) εαιτων (L 69. 157. cop [cop^{Petr} post add et. ex volis] syr^{sch} arm arr pers^w απ αυτων, syr^{cu} aeth persp om, syr^p m^s απο των καρπων αυτων) γινωσκετε .. D στ. προβ. τον καρπον αυτων γεινωσκετε ηδη (sed dE^{**} om ηδ.), e cum coeperint mittere fructus suos, agnoscite; f cum incipient ostendere fructum, scitis; it^p vg Aug al cum produciunt (b canē) iam ex se (i om) fructum (i -ctus); contra a cum floriet a se scitis | στι .. A διοτι | ηδη .. DLR 33. al pauc post εγγ. pon, kx al¹⁰ fere it^pler (non b q) vg cop syr^{cu} et^{sch} al om

31. οὕτως c. unc pler al pl .. ε οὕτω c. mΓα etc | DE al εἶδητε | ταυτα .. Δ 69. 124. (al?) e Mcion^{tert} Cyp add (e Mcion praem) παντα :: cf Mt | γινομι. (Δ γειν.) .. D a om | εστιν .. Δ om

32. αν .. D ταυτα, al aliq | cop syr^{cu} et^{sch} al mu add ταυτα vel h. l. vel post παντ. (: e ll. pp.)

33. κ. η γη παρελευσοιτ. (al aliq σαλευθησοιτ.) c. ABDEFGHLMRSUVXΓ ΔΔ etc .. CK 1. al²⁵ fere a e q Thph κ. η γη παρελευσεται (: ut in Mt edidimus; test pl et. in Mc) | ου μη παρελευσοιτ. c. BDL 13. 33. 157. .. ε ου μη παρελωσι (: ut Mt lectione non fluct; in Mc invitis pl edidimus παρελευσ.) c. ACEFGHKMRSUVXΓAA al pler

34. δε .. D al¹⁵ om, item Ir^{int} al | εαιτοις .. c^{*L} al pauc αιτοις .. Meth om | βαρῆθωσιν (Gb Sz) c. ABCEFGHLMRSUVXΓAA al longe pl Bas Cyr al .. ε βαρῆθωσιν c. d al mu | υμων ας καρδ. c. CDEFGHLMRS UVXΓAA al pler Meth Epiph⁴⁰¹ .. ABX al⁶ (item it vg al) αι καρδ. υμ. (Ln) | ALMEXΓ al κραιπαλη | επιστη ε. υ. αφρ. (Meth om αφρ.) c. BD LR 77. 157. (al?) it vg Meth Mcion^{tert} .. Δ al aliq cop syr^{sch} (syr^{cu} η ημεφ. εκ. επιστ. ε. υ. αφρ.) Ir^{int} αφρ. επιστ. ε. υμ. (Ln), item ε αφρ. ε. υμ. (x om ε. υ.) επιστ. c. CEFGHKMSUVXΓAA al pler syr^p al | αφρῆδιος .. ACD(*εμφρῆος, **εφρῆος)FKLMEXΓA al mu εφρ., BG 1. 33. 69. al²⁶ fere Bas al -διωσ (item repente cop al Ir^{int}) | ἡ .. DKV om

35. εκεινη³⁵ ως παγ. γαρ επ. c. ACEFGHKMRSUVXΓAA al fere omn f q al vg syr^{omn} al Ir^{int} .. BDL 157. it^p cop Meth Cyr^{lib} Mcion^{tert} εκεινη³⁵

καθημένους ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς. 36 ἀρροπνεῖτε δὲ ἐν παντὶ καιρῷ δόξομεν ἵνα καταξιωθῆτε ἐπαργεῖν πάντα ταῦτα τὰ μέλλοντα γίνεσθαι, καὶ σταθῆναι ἐμπροσθεν τοῦ τῆς τοῦ ἀνθρώπου.

57 a.
Mc 21, 17.
Lo 7, 1 a.

37 Ἦν δὲ τὰς ἡμέρας ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων, τὰς δὲ νόκτας ἐξερχόμενος ἠύλιζεν εἰς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον Ἰλαιῶν. 38 καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἄφθριζεν πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ ἀκούειν αὐτοῦ.

XXII.

1 a.
Mc 14, 1 a.
Mc 20, 1 a.

1 (380.1) Ἠγγίζεν δὲ ἡ ἑορτὴ τῶν ἀζύμων ἢ λεγομένη πάσχα, 2 (381.1) καὶ ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τὸ πῶς ἀπέλωσιν αὐτόν· ἐφοβούντο γὰρ τὸν λαόν.

ως (Cyr *ωσπερ*) παρὶς· επ. γαρ (d *autem*): ita Ln | *επισειλευσετ.* (a *intrabū*, d e *introuidū*) c. BD a e . . . ε *επελευσεται* (*superueniet* itPl vg IrInt) c. ACEFGHKLMSUVXΓΔΔ al pler (al aliq *ελευσ.*, 382. *παρλεισ.*, 157. *επιστησεται*) | *παντας* . . d persP om, al aliq om επ. πα. τ. καθ. | *πασης* . . AKU** al pauc post τ. γης, 1. 108. 131. 57^a int syr^cu persP IrInt om

36. LXA al *αγγιπνητε* | δε c. BD a e copp^{tr} . . ε οιν c. ACEFGHKLMSUVXΓΔΔ etc | *καταξιωθητε* c. ACDEFHGKLMRSUVXΓΔΔ al pler it vg syr^{omn} al . . BLX 1. 33. 36. 57. 131. 157. 209. cop aeth^{utr} arP *κατωχυσητε* | *παντ.* ταυτα c. AC*M al aliq a e i aeth Tert; item ε (Ln) ταυτ. πα. c. BDLX al itm^u vg cop al (cf ad Mt 13, 56. 19, 20. 24, 2. ubi similes test ταυτ. πα. pro πα. τα. substituere) . . C***EVGHKRSUVXΓΔΔ al plus¹⁰⁰ syrP Thph om ταυτα (Gb^o :: potius delendi quam addendi caussa fuisse vdr. Accedit quod facile descriptentium negligentia omittebatur), item syr^cu et^{sch} om παντ. | τα . . U al om | *σταθηται* (et. f al vg) . . d itPl (Tert) *στησεθε* (*stabitis*, Tert *stetis*)

37. επ τ. ιερ. διδασκ. (G om διδ.) c. ACDEFHKLMSUVXΓΔΔ al ut vdr omn a syrP al Mcion^{tert} . . BK (item lectio eccles. incipiebat : τῷ καιρῷ ἧν διδάσκ. ut in GM al videre licet) itPler vg cop syr^{sch} et^{cu} διδ. ε. τ. ιερ. (49. :: ex lectione eccles. discitur uter ordo magis se commendaverit. Mc 12, 35. διδ. ε. τ. ι. non fluct, sed Mc 14, 49. ε. τ. ι. διδ. a multis temptatum est.) | D om τας δε νικτ. εξερχ. (:: excidit versus. Eadem praetermittere Tit in 237. schol. refert Matthaei.) | *ἠυλιζεντο* (A *δεηλιζ.* sic) ε. τ. ορος . . D ε. τ. ορ. *ἠυλιζεντο* (**-ζεντο, d *habūabat*). Similiter 157. *εις ορος εξερχ. ἠυλ.* | *το καλουμενον* . . X**(*το καλ. των) Γ 1. 131. 209. al των | *Ἰλαιῶν* (Tert adv Mc *in elaeonem secedebat*): ita Λ al mu, sed EHKMU (et. XΓ) al pl *Ἰλαιῶν* (cf et. ad 19, 29.)

38. EP*HMKΓA al aliq *ορθριζεν* | ε. τ. ιερω (C*P U al ορει) . . D e post ακ. αιτ. Praeterea 13. 69. 124. 346. h. l. add καὶ ἀπήλθεν Ἰκαστος· ελξ etc Ioh 7, 53 usq 8, 11. (pericopa de adultera; cf ad Ioh 1. 1.)

XXII. 1. *ἠγγιζεν* (et. Philopon) . . DL b e g¹ i q -ισεν | δε . . K om

3 (202.º) Εἰσῆλθεν δὲ σατανᾶς εἰς Ἰούδαν τὸν καλούμενον ⁸⁻⁹ Ἰσκαριώτην, ὅστις ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν δώδεκα· 4 (203.º) καὶ ἀπελθὼν συνελήσεν τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ στρατηγοῖς τὸ πῶς αὐτοῖς παραδῶν αὐτόν. 5 καὶ ἐλάρησεν, καὶ συνέθεντο αὐτῷ ἀργύριον δοῦναι· 6 καὶ ἐξωμολόγησεν, καὶ ἐζήτει εὐκαιρίαν τοῦ παραδοῦναι αὐτὸν ἄτερ ὄχλου αὐτοῖς.

7 Ἦλθεν δὲ ἡ ἡμέρα τῶν ἀζύμων, ἐν ἣ ἔδει θύεσθαι τὸ πάσχα· ⁷⁻¹² ^{Mc 14, 10.} ^{Io 13, 2. 37.}

2. καὶ εἰ. οἱ αρχ. κ. οἱ γε. . . D e (syrcu) οἱ δε (syrcu καὶ οἱ) αρχιερ. καὶ γγαμμ. εἴητ. | το . . . D 254. om | ἀπελθὼν (interficere) . . . D cop ἀπολεισῶσιν (d perderent) | εφοβ. γὰρ (et. a e f cop syromn al; D al³ itpl vg al δε) τ. λαον . . . G om

3. Hunc versum, ut ex Epiph et Tert conici potest, ita adulteravit Mcion ut auferret Satanam. Itaque scripsit fere: ἀπελθὼν δὲ Ἰούδας -- συνελήσεν etc | σαταρας (Gb Sz) c. ABCDEFGHKLMPRSVXΓΔΔ al longe pl . . . ε σατ. e. v al mu Eus | τ. καλουμ. c. BDLX al⁶ cop al (d am qui vocatur; it vg qui cognominabatur vel -natur) . . . ε (Ln) τ. επικαλομ. c. ACENKMPRSUVXΓΔΔ etc Or Eus . . . G om | ισκαριωτην (et. Eus, m⁴ ισκαμ.) . . . δετ -ωδ, Or ισκαριωθ . . . vgd⁴ cop syrsch etp ischariotes, e schariotes, a d syrcu ischarioth, itpl am fu for san gat mm al acariotth, c Hil scariottha | εκ του αριθμου (itpl^{er} vg al του αρ. non exprim; δετ^o pergit εκ των) . . . x εις τους αριθμους

4. τοῖς αρχ. c. ABDEGHKLMR(vdtr)SUVXΓΔΔ al pler f al vg cop Or Aug . . . CP al¹⁰ itpl syromn arm aeth al Eus³ add καὶ τοις (P al Eus² om) γραμματευσιν (Ln) | καὶ (absq τοις c. ABDEGHKLMR?VXΓΔ al fere⁷⁰ Or Eus¹; ε Ln add τοις c. CSUA al mu Eus¹) στρατηγ. (CP al⁹ syrsch etp persP Eus² [non Mcion^{er}lyh] add του μνον :: ut 22, 52.) . . . D 31.^{ev} a b e e ff² i l q syrcu aeth om (: ut ll. pp.) | το (D om) πῶς . . . 13. 69. 124. 246. arm Or Eus¹ (et¹ ινα) οπως | αιτοις (D a om) παραδω (D -δοι) αυτ. c. BC(D)GKL al pauc . . . ε αυτον παραδ. αιτοις (: ut Mc) c. AENHMPRSUVXΓΔΔ al pler it^{mu} (et e ff² i l omisso αυτος) vg Or Eus² Mcion^{er}lyh

5. κ. εχαρησ. (: idem in Mc) . . . 1. 118. 131. 209. b ff² i l q om | ἀργυριων c. BDEGHKLMPSUVXΓΔΔ al pl Eus², item pecuniarum it vg cop (argentum) etc . . . ACUX al⁷⁰ fere Eus¹ Thph αργυρια (Gb' :: ita similes test et. in Mc, quem cf), aeth τριακοντα αργυρια :: ut Mt

6. καὶ ἐξωμολογ. (HUG al mu [8 ap. sol. Scriv] εξομολ., d ωμολογ. P ωμολογ., 57. συνεξωμολ.) c. ABDEGHKLMPSUVXΓΔΔ al pler e f g¹⁻² vg cop syromn al mu . . . c 31.^{ev} 48^{ev} semel a b e ff² i l q Eus om (Ln) :: ut ll. pp. | του παραδουν. αυτον . . . P 36.^{ev} (item itpl¹ vg ut eum traderet [tr. illum]) ινα παραδω αυτον (36.^{ev} α. π.) :: e Mt | αυτος h. l. c. ABC 157. b i . . . ε ante αυτη c. ENHMPRSUVXΓΔΔ al pl it^{mu} cop al Eus . . . D al⁷ a e l al vg persP om (: ut ll. pp.)

7. δε . . . G al add καὶ | η ημερα . . . ACA^{10cr} om η | των αζυμων . . . D a b e ff² i l syrcu του πασχα . . . Amb om (similiter a om εν η usq πασχ.) | εν η c. AENHMPRSUVXΓΔΔ al pler (item it vg etc in qua vel in quo) . .

8 καὶ ἀπέστειλεν Πέτρον καὶ Ἰωάννην εἰπὼν Πορευθέντες ἐτοιμάσατε ἡμῖν τὸ πάσχα, ἵνα φάγωμεν. 9 οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ Ποῦ θέλω; ἐτοιμάσωμεν; 10 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς Ἴδὸν εἰσαλθόντων ὑμῶν εἰς τὴν πόλιν συναγέσθαι ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὕδατος βασιτάζων· ἀκολουθήσατε αὐτῷ εἰς τὴν οἰκίαν οὗ εἰσπορεύεται. 11 καὶ ἐρεῖτε τῷ οἰκοδεσποτῇ τῆς οἰκίας Λέγει σοι ὁ διδάσκαλος Ποῦ ἔστιν τὸ κατάλυμα ὅπου τὸ πάσχα μετ' τῶν μαθητῶν μου φάγω; 12 κἀκεῖνος ὑμῖν δεῖξει ἀνάγειον μέγα ἐστρωμένον· ἐκεῖ ἐτοιμάσατε. 13 ἀπελθόντες δὲ εὗρον καθὼς εἶρηκεν αὐτοῖς, καὶ ἠτοιμάσαν τὸ πάσχα.

14^{aa}.
Mt 26, 20^{aa}.
Mc 14, 17^{aa}.

14 Καὶ ὅτε ἐγένετο ἡ ὥρα, ἀνέπεσαν, καὶ οἱ ἀπόστολοι σὺν

BODL al pauc om εν (49. :: at cf ad 9; 37. 1, 59. 14, 5. 13, 10.) | εδει (69. 346. al δει) .. η ἴστιν

8. πετρον .. d τον πε. | d (ut solet) ματην | Mc ion^{epiph} (utroque loco sic testatur Epiph): καὶ εἶπε τῷ πετροῦ καὶ τοῖς λοιποῖς Ἀπελθόντες ἐτοιμάσατε ἵνα φάγωμεν το πάσχα.

9. γ om versum | εἶπαν c. BCDL .. ε ἔπρον c. AEGHKMFRSUVXAA al ut vdr omn | ἐτοιμάσωμεν (v 1. 106. 209. 262.^{aa} al²⁰ fere -σωμεν) c. AC EOHLMRSUVXAA al pler it^{pl} vg cop sy^{omn} al .. B syrP (in edd Bars et Bodl, non item in tell) add σοι φαγεῖν το πάσχα (: e Mt), item dr al pauc c e ff² gat sah add σοι, hinc Ln {σοι}

10. αυτοῖς .. d e om (: ut Mt) | εἰσαλθόντων .. d εισερχομένων (it vg introeuntibus vel intrantibus) | συναγέσθαι c. ABEGHKMFRSUVXAA al pler .. CLX al pauc υπαγέσθαι, d al⁵ απαντήσαι | κερ. vδ. βασταξ. .. d βαστ. κερ. vδ., e fereus amphoram (d bascellum) aquam portans | ον (d vδ) c. DEHGSUVXAA al longe pl (157. οπου), item AKMPK al¹⁵ fere ον τας .. BCL εις ην (Ln), x εν η, item it^{pler} vg in quom, am fu san in qua (q in quo), a qua | PX al aliq εισπορευηται

11. c οικοδεσποτη | σοι .. DUX al fere¹⁰ q syr^{sch} eton persP om (: ut ll. pp.) | ἔστιν: ita ACELPXGAA etc .. DKMU etc εστι: (ita et. Ln) | το κατάλυμα .. c 124. sah add μου (: ut Mc)

12. κἀκεῖνος .. d κεινος | κ al pauc υποδειξει (sed κ om υμιν) | ἀνάγειον (Gb Sz) c. ABDEGHKLMFRS^{msva} al pl, item c al ἀναγειν .. ε ἀνωγειον c. xg al mu; item SUA al mu ἀνωγειον, 157. al ἀνωγειν .. d q superiorum locum, e e ff² i in superioribus locum, (l ostendet, et in superiorib. magnam stratum parate), a maedianum, b pede plano locum, f al vg caenaculum. Praeterea d sah add οικον omisso (om et. e^{scr}) μεγα | ἐστρωμ. .. x 69. add ἐστρωμον :: e Mc | κει .. x 131. κει :: cf Mc

13. εἶρηκεν c. AEGHKMFRSUVXAA al pler (it^{pler} vg dixit) .. BCDL 69. (a dicitat) εἶρηκε (Ln) .. x al plus¹⁰ εἶπεν :: ut Mc

14. sqq. Laudat Epiph ex Mcione: καὶ ἀνέπεσε καὶ οἱ δωδ. απ. σὺν αὐτῷ. καὶ εἶπ. Επειθ. επεθ. -- παθην. Tum pergit: παρίκοψε τό Λεγω γαρ (alt. loc. om) υμιν, ου μη φαγ. αυτο απαρτε εις αν (alt. loc. om) πλ. εν τ. β. τ. τε.

αὐτῶ. 15 ^(204.10) καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς Ἐπιθυμία ἐπεθύμησα
 τούτο τὸ πάσχα φαγεῖν μεθ' ὑμῶν πρὸ τοῦ με παθεῖν 16 ^(205.2)
 λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ φάγω εἴξ' αὐτοῦ ἕως ὅτου πληρωθῆ
 ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. 17 καὶ δεξιόμενος ποτήριον εὐχαριστήσας
 εἶπεν Λάβετε τούτο καὶ διαμερίσατε εἰς ἑαυτούς 18 λέγω γὰρ <sup>Mt 26, 29.
Mc 14, 25.</sup>
 ὑμῖν, οὐ μὴ πῖω ἀπὸ τοῦ γενήματος τῆς ἀμπέλου ἕως ὅτου ἡ βασι-
 λεία τοῦ θεοῦ ἔλθῃ. 19 ^(206.1) Καὶ λαβὼν ἄρτον εὐχαριστήσας <sup>19 a.
Mt 26, 26 ss.
Mc 14, 22 ss.
Co 11, 22-25.</sup>
 ἔκλασεν καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς λέγων Τούτο ἐστὶν τὸ σῶμά μου τὸ
 ὑπὲρ ὑμῶν διδόμενον· τούτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἑμὴν ἀνάμνησιν.

14. οἱ αποστ. c. BD 157. itpler syr^{cu} sah . . LX 6.^{ev} οἱ δωδεκ. (: ut ll. pp.), ε οἱ δωδεκ. αποστ. c. ΔΣΕΘΚΜΡΣΒΥΝΓΑΔ al pler f l q vg cop syr^{sch} etP al Eriph
15. Cf locum ev. Hebr. huc spectantem ad Mt 26, 17. | πρ. αυτοις . . L itpler (non a e) vg al αυτοις
16. οτι (et. it vg etc) . . DX (item c* vdr) om | ουκεις. c.**ΔΡΕΘΚΜΡΣΒΥΝΧΓΑΔ al pler itpler (ex hoc vel iam ut c d e vel ultra ut f) vg (ex hoc) syr^{omn} al . . AB(C*)HL al¹ a cop sah om (Eriph απαρι, vide ante); hinc Ln [οικ.] et Schu ex Mc 14, 25. illatum putat. At cf v. 18. | ου μη φαγω . . D μη φαγομαι | εξ αυτου c. ΔΣ**ΕΘΚΜΡΣΒΥΝΧΓΑΔ al pler f syrP ¹⁴ i, item (ex v. 18.) D al¹ απ αυτου . . B(C*)L 1. 118. 131. 209. 239. itpler vg cop sah syr^{cu} et^{sch} syrP mg Eriph αυτο (Ln 49. : at id ex v. 15. fluxisse vel maxime vdr) | πληρωθη (ie adimplear) . . D καινον βρωθη (: cf Mt 26, 29. Mc 14, 25.)
17. 18. Hos versus 32.^{ev} b e syr^{cu} et syr^{edd} aliq (ut guelph. et heidelberg.) om (sed vide ad vv. 19. 20.)
17. ποτηριον c. ΒΣΕΘΗΛΣΥΝΓΑΔ al longe pl . . ΔΘΚΜΥ al fere²⁵ το ποτ. (Ln : fluxit ex v. 20 et ll. pp.) | τούτο . . 13.^{ev} e (infra) al vg om | και . . ΔΕΓ e syr^{cu} om | εις εαυτοις (L aut.) c. (B vdr ex ed. Wo. Ceph.) CLM 1. 13. 42. 69. 118. 124. 131. 346. fscr pscr, item inter vos vel (ut a) in vobis it vg cop syr^{cu} et^{sch} . . ε (49.) εαυτοις (vobis d) c. ΔΡΕΘΚΜΡΣΒΥΝΧΓΑΔ al pler syrP (: διαμ. εαυτοις Mt 27, 35. Joh 19, 24. non fluct; cf et. Act 2, 45.)
18. ημιν absq oti c. ΒCDGL 1. al⁷ e mt aeth al . . ε (Ln) ημιν οτι c. ΔΕΗ ΚΜΣΒΥΝΧΓΑΔ al pler itpler vg syr^{omn} al : ex Mc ut vdr; cf et. ad Mt | ου μη πιω c. ΛΣΕΘΣΥΝΧΓΑΔ al pler it vg syr^{sch} al . . ΒΚΛΜ al fere¹⁵ syrP mg (syrP ¹⁴ i add ττι) add απο του ενω, item eadem praem DG 1. al aliq cop sah syr^{cu} arm al, 225. add απ αρτι | γενηματος c. ABCDE ΘΗΛΜΣ?ΒΥΝΧΓΑΔ al longe pl (14 ap. sol. Scriv) . . ε γεννημ. c. K al mu | οταν (c* om vdr) . . BC**FL 1. 157. 209. al³ ου | ελθη . . D ante η βασ. τ. θ. pon
19. 20. D a b e ff² i l om το υπερ ημων usq εκχιντρομενον eorumque loco b e versus 17. 18. exhibent. Similiter syr^{cu} om versum 20. eiusque loco vv. 17. 18. ponit.
19. λεγων . . A add λαβετε (: e ll. pp.) | ημων . . Γ al ημων | διδομενον . . syr^{cu} om (: ut 1 Cor 11, 24.)

20) (:^{67.2}) καὶ τὸ ποτήριον ὡσαύτως μετὰ τὸ δειπῆσαι, λέγων
 Τοῦτο τὸ ποτήριον ἢ καινὴ διαθήκη ἐν τῷ αἱματί μου, τὸ ὑπὲρ
 ὑμῶν ἔχυνόμενον. 21 (^{208.2}) Ἦλθὼν ἰδοὺ ἡ χεὶρ τοῦ παραδίδόντος
 με μετ' ἐμοῦ ἐπὶ τῆς τραπέζης. 22 ὅτι ὁ υἱὸς μὲν τοῦ ἀνθρώπου
 κατὰ τὸ ὀρισμὸν πορεύεται, πληρὸν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι
 οὐ παραδίδεται. 23 (^{269.1}) καὶ αὐτοὶ ἤρξαντο συζητεῖν πρὸς ἑαυ
 τοὺς τὸ τίς ἄρα εἶξ' αὐτῶν ὁ τοῦτο μέλλων πράσσειν.

21^{nr}.
 Mt 26, 21^{nr}.
 Mt 14, 18^{nr}.
 Lc 13, 21^{nr}.

9, 46.

25^{nr}.
 Mt 20, 25^{nr}.
 Mc 10, 42^{nr}.

24 (^{270.2}) Ἐγένετο δὲ καὶ φιλονεικία ἐν αὐτοῖς, τὸ τίς αὐτῶν
 δοκεῖ εἶναι μείζων. 25 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς Οἱ βασιλεῖς τῶν ἐθνῶν
 κυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ ἐξουσιάζοντες αὐτῶν ἐυεργέται καλοῦν
 ται· 26 ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως, ἀλλ' ὁ μείζων ἐν ὑμῖν γενέσθω ὡς ὁ
 νεώτερος, καὶ ὁ ἡγούμενος ὡς ὁ διακωνῶν. 27 (^{271.10}) τίς γὰρ μεί

20. και το πο. ωσαντ. c. vl cop sah . . ς (Ln) ωσαντ. κ. τ. πο. (: : ut
 1 Cor lectione non fluct) c. AEFGHKMSUVXΓΔΛ etc | η καινη διαθ. (et.
 itpler vg cop sah syrP) . . e g² gat mm syr^{sch} aeth^{utr} persP nori testa
 menti (c pergit sanguinis mei) . . U al mu add εστιν (similiter it^{mu} vg
 al). Or: ἐν εὐαγγελίῳ γέγραπται ποτήριον καινῆς διαθήκης | το . . Λ^o
 τω vel aliter | εχυννομι. c. ABKLA al aliq . . ς εχυννομι. c. FGHKMSV
 XΓΔ al pler

21. μετ εμου (et. Or) . . D 57. syr^{sch} persP om

22. οτι c. BD⁸⁷L 157. cop sah . . a d Or om . . ς (Ln) και c. AEFGHKMSV
 VXΓΔΛ al longe pler it^{pler} vg syro^{mn} al (: : similiter a test pler in Mc
 eiectionum est ors, Mt om lectione non fluct) | ο υ. μεν c. nl item (et
 filius quidem) a c d e (cop syrP) . . D⁸⁷ μεν ο υ. item et quidem filius
 it^{pl} vg . . ς (Ln) ο μεν υ. (: : ita Mt et Mc lectione non fluct) c. AKI G
 HKMSUVXΓΔΛ etc (syr^{cu} et^{sch} μεν non exprim) | Δ al ομωμενον | πορευεται.
 h. l. c. BDGL 13. 69. 124. 157. 346. 48. ev¹ itpler vg arm Or . . ς ante
 κατα (: : similiter ll. pp.) c. AEFHKMSUVXΓΔΛ al pler f cop syro^{mn} al
 τω ανθρωπω . . D e syr^{cu} om

23. και αυτοι . . D e sah aut. δε | συζητη. c. ABDGL etc . . ς συζητ. c.
 EFGHKMSUVXΓΔ al certe pler | το . . DL 254. Or om, item cop sah. αρα
 . . Γ sah om | εη . . I. 131. 157. 209. al εστιν, al aliq ην | εξ αυτων
 (et. Or) . . D 142.* itpler om | τοιτο μελλον . . D al aliq Or μελλ. (al
 post πρως.) τοιτ. (it^{mu} vg - qui hoc facturuss esset; ff² i q al quis esse
 hoc fact.)

24. και . . 127.* fscr it^{plm} Or om | ADF al φιλονεικία | τις αυτων δοκει
 ειναι (Or ἢ) μεζων . . D a τις αν (quoniam) εη (esset) μεζων, item f Hier
 quis eorum esset maior (Hier illor. ma. ess.), q quoniam mai. eorum est

25. ο δε . . Λ al aliq syr^{sch} (syr^{cu} dominus noster) persP add ω | κυριευ
 οισιν . . UX 13. 69. 124. al¹⁵ Or¹ κατακυρ. (: : ut ll. pp.)

26. γενεσθω c. ABEFGHKMSUVXΓΔΛ al pler . . DL 1. al aliq γενεσθ. (n
 γεν.) | ο νεωτερο. (iunior e f al am fu san al, adolescentior b q) . . D a
 c ff² i l auctbapt vg^{ed} sah coppetr syr^{sch} et^{cu} al μειωτερος (minor.

ζων, ὁ ἀνακείμενος ἢ ὁ διακονῶν; οὐχὶ ὁ ἀνακείμενος; ἐγὼ δὲ εἶμι ἐν μέσῳ ὑμῶν ὡς ὁ διακονῶν. 28 ὑμεῖς δὲ ἐστε οἱ διαμμενηκότες μετ' ἐμοῦ ἐν τοῖς πειρασμοῖς μου. 29 καὶ γὰρ διατίθειμαι ὑμῖν καθὼς διέθετό μοι ὁ πατήρ μου βασιλείαν, 30 ἵνα ἐσθίητε καὶ πίνητε ἐπὶ τῆς τραπέζης μου ἐν τῇ βασιλείᾳ μου, (272.5) καὶ καθίσσθε ἐπὶ θρόνων κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραὴλ. 31 (273.10) Σίμων Σίμων, ἰδὼν ὁ σατανᾶς ἐξηγήσατο ὑμῖς τοῦ σκιάσαι ὡς τὸν σίτον· 32 ἐγὼ δὲ εἰδείθην περὶ σοῦ ἵνα μὴ ἐκλίπῃ ἡ πίστις σου.

d minus | ο διακονων (Or -νονμετος) . . D ο διακονος, item it^{mu} vg ministrator (f minister)

27. τις γὰρ μεν. (v al add εστιν) usq ουχι (κμ* 1. al aliq Bas ουχι) ο ανακ. (pro ουχι etc a e ff² i l mm in gentibus quidem qui recumbit: in vobis autem non sic sed qui ministrat; syrc^u om, pergens ponne ego etc) . . D (nec aliter d) μαλλον η ο ανακ. . . x om | εγω δε εμι εν μεσω (AL εμμεσ.) etc . . D εγω γαρ (d autem) εν μεσ. υμ. ηλθον (d sum in ped. vestrum veni sic; ηλθον et. Or¹ libere) ουχω; ο ανακειμενος (ουχω ως ο ανακ. et. c Ambrst Sedul add) αλλ ως ο διακ., Or¹ καγω εγεομην εν μεσ. υμ. ουχω ως ο ανακ. (haec et. alibi add) αλλ ως ο διακ.

28. υμ. δε ε. οι διακειμ. . . D και υμεις ηξηθητε εν τη δακονια μου ως ο διακονων οι διακειμ.

29. διατιθειμαι (A 1. al fere¹⁰ διατιθημι, Or θησομαι) υμιν (κ ante διατ., A al aliq syrp cop^{trasm} void Or schol²³⁷. et²³⁸. add διαθηκην, sed Or om καθως usq βασ.) | μου . . DΓ al aliq e om

30. εσθητε c. RD² . . ζ εσθητε c. AD²*EFGHKLMQSVNXTAA al ut vdr omn (sed al pauc -ιστε; item A al pauc πινετε [A -τας]) Eus | μου pr . . Or^{lib} του πατρος | εν (Ath επο) τ. βασ. μου (D e l am for tol syrc^u om μ.) c. AHDKLMQVXAL al pl it vg cop sah (agnoscit et. Pist) syromm al Ath cat . . EFGHNVGL al fere⁶⁰ Eus Ps-Ath (II. p. 523.) Euth Thph om (Gb^u) . . Or^{lib} εν τη αληθεια | καθισσεθε (AB²*GLQ al mu καθησθαι . . AL -σθαι) c. (Gb^u) AB²*EFGKLMQSVNXTAA al, item b d q sedebitis (e sedentes) . . B²*A καθησθε (A -σθαι), D⁶⁷ καθεζησθε . . ζ καθισησθε c. H al mu (it^{pl} vg sedeatie) | επο . . DX al plus²⁰ it^{pl} (non e i al) mm syrc^u syrp c.* arm Pist Athep. fest. cat Tert add (8. P^o al c al post θρον.) δωδεκα (D ut solet εβ) :: e Mt | θυονων . . D 13. 69. 124. 346. 433. cat -νους :: e Mt | κρινοντες . . B i post φυλας | τας; . . D² om

31. συμ. συμ. c. BL cop sah . . ζ (Ln) praem επε (-πεν) δε ο κυριος c. AD EFGHKMQSVNXTAA etc (e ille autem dixit petro quoniam satanas, g² i ait autem dom. simoni petro Simon ecce, similiter it^{mu} et vgedd, item Cyp dix. autem dom. ad petr., syrc^u et dom. noster dix. Simoni Simon ecce, syrsch et dix. Iesus Simoni. Similiter al) | υμας (Bas post τ. αν.) του αν. (it^{pm} ut vos ventilet; Cyp ut vos vezaret, Tert Hil ut vos cerneret [Tert cern. vos]; a vg vos ut cribaret [a scrib.]: σκιάσαι (ab -άζω) ut EKM al; sed ΓA 1. al σκιάσαι (ab -άω). Praeterea r al aliq add σε (Chr εξηγησ. αν. σε ως)

32. εγω δε . . γ^{scr} al syrsch (sah ego etiam) Bas Chr κγωω | εκλιπη (Gb^u)

(^{274.9}) καὶ σύ ποτε ἐπιστρέψας στήρισον τοὺς ἀδελφοὺς σου.
 33 (^{275.1}) ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ Κύριε, μετὰ σοῦ ἔτοιμός εἰμι καὶ εἰς
^{29 a.} Mt 26, 33-35. ^{29 b.} Mc 14, 29-31. ^{29 c.} Io 15, 26-28.
 φυλακὴν καὶ εἰς θάνατον πορεύεσθαι. 34 ὁ δὲ εἶπεν Λέγω σοι,
 Πέτρε, οὐ φωνήσει σήμερον ἀλέκτωρ ἄνωγός σου μὴ εἰδῆ-
 ται μὲν.

35 (^{276.10}) Καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ὅτε ἀπίστευτα ὑμᾶς ἄτερο βαλ-
 λαντίου καὶ πήρας καὶ ὑποδημάτων, μὴ τινος ὑστερήσατε; αἱ δὲ
 εἶπαν Οὐθενός. 36 εἶπεν οὖν αὐτοῖς Ἀλλὰ τὴν ὃ ἔχον βαλλάντιον
 ἀράτω, ὁμοίως καὶ πήραν, καὶ ὃ μὴ ἔχον πωλησάτω τὸ ἱμάτιον
 αὐτοῦ καὶ ἀγορασάτω μάχαιραν. 37 (^{277.8}) λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι ἐπι-

c. BDKLMUX al⁸⁰ fere cat .. ε (49.) εκλειπη c. AEGHQSC(= sll.)VTΓAA al
 pl | και συ ποτε επιστρεψας .. D e sah (ex cdd²) συ δε (ita et. Amb¹;
 επιστρεψον και | στηρισον (x επιστ.) c. ABEKLMQX 1. al .. ε -ισον c.
 DEGHBSUVTΓAA al pler|σον .. it¹pler (non f g¹) Vocat Leo add et rogat^r
 (l Vocat orate, Leo om haec) ne (Leo ut non) intretis in temptationem
 (a -one)

33. ο δε ειπ. αυτ. . . Α ειπ. δε αυτ. (item a b f ff² i q dixit autem ei Pe-
 trus. Similliter syr^{sch} al

34. ο δε . . x add ω (similliter syr^{cu} etsch persD) | ου c. BLQX al pauc ..
 ε (Ln) ου μη (ut Ioh lectione non flect) c. ADEGHKMSUVTΓAA al pler |
 φωνησει .. VT al fere⁷⁰ -ση (: cf Ioh) | τως (KMX al fere¹⁵ add ου ::
 ut Ioh, item D στον) c. BL 60. 124. 157. 346. item DKMX al mu, item
 it vg cop sah syr^{sch} syrP ms⁸ al .. ε πριν η (q al pauc om) c. AEGHQ
 SUVTΓAA al longe pl syr^{cu} syrPtxt aeth al (: cf Mt et Mc; item infra
 v. 61.) | QUXA al aliq τρεις | απαρνηση (r al aliq -σει, h add τον, v
 al praem με servato et. με sq) μη ειδ. (et. itP^m [non a b e al] vg ex-
 prim) με c. ADEGHBSUVTΓAA al pl .. BLMQX al mu με (q al post απ.,
 mx al post ειδ. pon) απαρν. ειδ. (Ln)

35 sqq. Eriph de Mcione: παμίκουσι τό ὅτε απιστ. υμας, μη τινος
 υστηρησατε, και τα ξεης· δια τό και τοιτο το γεγραμμ. δει τελεσθ.,
 το και μετα αυ. συνελου.

35. βαλλαντιου c. ABDEFGHKLMQSC**UVX**ΔΛ** al pl .. ε βαλαντιου c.
 B*X*ΓΛ* al pl (idem in Or editum) | ειπαρ c. BDL .. ε ειπον c. AEFGBH
 KMQSUVXTΓAA al ut vdr omn | ουθενος c. ADEFGHKMQSUVXTΓAA al⁸⁰ fere
 .. ε (Ln ex egr.) ουθενος c. DLUA al pl Or

36. ειπ. ουν c. AEFGBHKMQSUVXTΓAA al pler it¹pler vg al .. BL al³ cop sah
 ειπ. δε, D e ο δε ειπ. | αυτοις .. D 1. al a b e ff² i om | βαλλαντ. et
 ε βαλαντ. plane ut v. 35. nisi quod ut vdr s βαλαντ. | αφανω (tollet
 it vg) .. D αφω (tollet). Bas: ἀράτω ἦτοι ἀρεῖ· οὐτω γὰρ καὶ τὰ πολλὰ
 τῶν ἀντιγράφων ἔχει - - ὡς μὴ εἶναι πρόσταγμα ἀλλὰ προφητεία.
 πήραν (it¹pler vg d peram) .. e chilotrum | πωλησάτω c. ABFKLMQX
 al sat mu Or Chr^{cat} .. EGHBSVΓAA al plus¹²⁰ Chr al πωλησαι, item D
 πωλησαι (vendat) | το .. Δ και το | αυτου .. U αυτου | αγορασάτω c.
 ABGKLMQXA al sat mu Or Chr^{cat} .. DEFGHSUVTA al longe pl Chr al
 αγορασει (d emel)

τοῦτο τὸ γεγραμμένον δεῖ τελεσθῆναι ἐν ἐμοί, τὸ Καὶ μετὰ ἀνόμου *E. 55, 12.
 ἐλογίσθη· καὶ γὰρ τὰ περὶ ἐμοῦ τέλος ἔχει. 38 (28.10) οἱ δὲ εἶπαν
 Κύριε, ἴδὸν μάχαιραι ὠδε δύο. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς Ἰκανόν ἐστιν.

39 (29.1) Καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη κατὰ τὸ ἔθος εἰς τὸ ὄρος ^{Mt 26, 30.}
 τῶν ἐλαιῶν ἠκολούθησαν δὲ αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταί. 40 (29.2) γε- ^{Mc 4, 26.}
 νόμος δὲ ἐπὶ τοῦ τόπου εἶπεν αὐτοῖς Προσεύχεσθε μὴ εἰσελθεῖν ^{Io 18, 1.}
 εἰς πειρασμόν. 41 (29.1) καὶ αὐτὸς ἀπεσπίασθη ἀπ' αὐτῶν ὡσεὶ ^{40 an.}
 λίθον βολήν, καὶ θεῖς τὰ γόνατα προσήχετο 42 λέγων Πάτερ, εἰ ^{Mc 14, 22 an.}
 βούλει παρενεγκεῖν τοῦτο τὸ ποτήριον ἀπ' ἐμοῦ· (29.3) πλὴν μὴ

37. ἡμιν .. d b om | ετι c. EFGHKMSUVΓΔΔ al longe pl itpler vg syrP (item
 syr^{cu} et sch etiā) Amb .. ABDHLQX al fere¹⁰ b (om et. τοιτο) f cop
 sah aeth al om (Ln prob Schu) | τελεσθ. .. λ al⁶ πληρωθηνας | το και
 .. λ a c d e ff² i Amb οτι και, item g² am em for gat mt al et quod,
 sah cop οτι vel το | μετ. (d add των) ανομων (it vg iniustus, iniquis,
 secleratis): Hier: licet in Latinis codd. propter simplicitatem interpretum
 male editum sū Et cum iniquis reputatus est, tamen sciendum aliud apud
 Graecos significare ανομος quod hic scriptum est, aliud αδικος quod in
 Lat. voll. habetur : ανομος enim dicitur ille qui sine lege est - αδικος
 vero iniquis. | και γαρ (it^{mn} vg etenim) .. BD a e ff² i syr^{cu} και, q
 nuc: hinc Ln και [γαρ] | τα e. ΔEFGHKMSUVXΓΔΔ al pler itpler vg
 al .. BDLQ 1. b cop sah syr^{cu} et P το

38. εἶπαν c. BDLQ .. ε εἶπον c. ΔEFGHKMSUVXΓΔΔ al ut vdr omn | κυριε
 ἴδου .. d ἰ. κυρ. | μαχ. ὠδε δυο (ita et. q) .. d vg^{ed} em cop aeth δυ.
 μαχ. ὠδ. (d om ὠδ.), itpler am fu al glad. duo hic | καν. εστ. (it^{pm} vg
 satis [sat] est) .. d αρκει (sufficit b d f)

39. ἐπορευθη (a c f abūū) .. d al⁷ ἐπορευετο (it^{pl} vg ἰδαι) | εθος .. F εω-
 θος | των .. λ om | οἱ μαθηται c. λ (B ex Wo. Cep.) DLM^{**} Δ^{**} 1. 13.
 131. 209. al aliq q al vg cop syrP arm .. ε (Ln) add αιτου c. (B vide
 ante) EFGHKM^{*} QSVUXΓΔ^{*} A al pler it^{pl} sah syr^{cu} et sch al

40. του .. d om | εσελθειν (et. Or; Δστ ελθειν) .. d vsct εσελθητε (it
 vg ne intretis) :: ut ll. pp.

41. Eriph ex Mcione affert απεσπασθη usq προσηχετο | και αιτος ..
 d sah αυτ. δε, cop² και αυτ. δε | απεσπασθη (it^{pm} vg aculus est) ..
 d απεσταθη, G 157. απεστη, item (recessu recess. discess.) c d f l, re-
 cedebat sah; similiter cop syro^{mn} al | x σταθεις (sed punctis notatur)
 θεις | d προσεχετο, r 124. al προσηξατο

42. πατερ .. η κυριε | ει (κ ει ου) βουλει (FGBXΔΔ al aliq -λη, 1. 22.
 118. 131. 209. al (ut vdr) a om ε. β., fu syr^{cu} ei possibile est) - - απ
 εμου' .. d a c e ff² post μη (omisso πλην) το - - γνεσθω ποη | παρ-
 ενεγκειν c. ΔEFGHQSUVXΓΔΔ al longe pl d i Bas (al aliq Const παρελ-
 θετω) .. Bδστ al fere²⁵ itpler vg syr^{cu} syrP aeth Or Dam Amb (Tert^{lib})
 παρενεγκε (Ln) et (imper. an inf.?) KLMB al aliq -γκαι, item praeterito
 (παρελθατω) syr^{sch} sah cop al :: cf ll. pp. | τοιτε. το ποτ. c. BDLQ
 157. 48. ov al f ff² .. ε (Ln) το ποτ. τουτ. (: cf ll. pp.) c. ΔEFGHKMSU
 VXΓΔΔ al pler itpler vg Bas

τὸ θέλημα μου ἀλλὰ τὸ σὸν γινέσθω. 43 ^(268.10) ἔφθη δὲ αὐτῷ

42. γινέσθ. (AA γιν.) c. A(B e Wo. Ceph.)ΘΗΚΛΜΩΒΥΠΓ(νδτ)Δ 1. 13. al²⁵ fere Bascd² .. ζ (Ln 49.) γινέσθ. c. (B?)DESXA al pl Const Nysa Based

43. 44. ωφθη -- γην c. ΔΦΘΗΚΛΜΩΥΠΓΑ al pler (item habent asteriscis notata ESVΔ al⁵ syrP cod [est cod. Assem. 2. cf Adler p. 183.] et obelis al⁴) itPler vg cop² syromn (sed vide ante et post) aeth arm (S: „arm^{ms} ap. Lacroz. et Zohrab. in fine v. 44. habet tantum: et fuerunt ab eo sudores tanquam stillae sanguinis, in al. cdd. plane desunt, sed arm^{ed} addit grumi grumi effusi in terra, et ed. Zohrab. ex cod. rec. 12. integrum versum exhibuit.“) al Iust (dial. c. Tr. ἐν γὰρ τοῖς ἀπομνημονεύμασιν -- ὅτι ἰδῶς ὡσεὶ θρόμβοι κατεχεῖτο αὐτοῦ εἰσχυροῖ) Ir (3, 22. 2. οὐδ' ἄρ ἰδῶσι θρόμβους αἱματος: nec sudasse flos sanguinis) Hipp (contr. Noet. c. 18.) Caes (Gall. VI. p. 16 sq) Epiph (p. 742. ex Ario ὅτι ἐφάνη ἄγγελ. κυρ. ἐισχύων αὐτὸν etc rursusque p. 785. etiam explicatius; item ancor. 31. ἀλλὰ καὶ ἔκλεισι. κείται ἐν τῷ κα. λουκ. εὐ. ἐν τοῖς ἀδιορθώτοις ἀντιγράφοις· καὶ κερχεται τῇ μαρτυρίᾳ ὁ ἄγ. Εὐαγγελῶς ἐν τῷ κα. αἰείσ. πρὸς τοὺς δοκίμοι τὸν ἡ' πεφηνίαι λέγοντας, ὁρθόδοξοι δὲ ἀφιέλιοντο τὸ ἄπτόν, φορθέτες καὶ μὴ νοήσαντες αὐτοῦ τὸ τέλος καὶ τὸ ληχυώτατον· Καὶ γινόμενος ἐν ἀγωνίᾳ ἰδῶσι, καὶ ἐγένετο ὁ ἰδῶς αὐτοῦ ὡς θρ. αἰμ. κα ἔφθη ἄγγ. ἐισχύων αὐτόν.) Naz (ἡγωνίασι, item -- σώζειν αὐτὸν ἢ θανάτου κ. ἀγωνίας κ. θρόμβων κ. προσειυχῆς) Did (contr. Manich. ap. Canis. I, 394.) Chr (hom. 84. in Mt καὶ ἀγωνιῶν ἐφάνη κ. ἰδῶν κ. ὑπὸ ἀγγέλων ἐισχυόμενος) Thdret (λέγοντος [Λουκᾶ] ὅτι δειλιάσαντα παρὰ τὸ πάθος κ. ἰδῶσαντα θρόμβους αἱματος ἄγγελο; προσελθὼν ὑπεστήμειεν [-ωσι] haeret. fab. comp.] interp. in ps. 15. item haer. fab. comp. 5. et demonstr. per syll. 8.) Dionareop (de cael. hier. 4. περὶ τοῦ ἄγγ. τοῦ τὸν ἡ' ἐισχύσαντος) Cosm (ex Theodosio episc. Alex. Gall. XI, p. 564 sq) Leont (contr. Nest et Eutych. Gall. XII, p. 688 et 691. Theodorhaeret) cat al (afferuntur Titcat p. 803. Athan in anathematism. vol. 6. de beatit. fil. dei. Item Eusebian: quod ut convenit codd ML ac pl in quibus isti versus adscriptum habent σπγ' cum can. ε' [eosdem numeros cod. A ad πλην etc male habet], ita abhorret a cod. L ubi σπγ' cum can. α' ad και θεις τα etc et σπδ' c. can. β' ad και αναστας etc adposita sunt. Similiter Q σπγ' ad verba πατιει βουλει et σπδ' ad και αναστας addit.) Hil Hier Aug Facund (Gall. XI. p. 693.) Bed . . contra om (Ln [ωφθη -- γην]) LBR 13.* (habet tantum ωφθη δε, rell supplet**) 69. (sed add ut evglstria post Mt 26. 39.) 124. (adde ESVΔ al⁵ syrP cod qui asteriscis et al⁴ qui obelis notata habent) f cop^{dz} sah (de arm vide ante) syrP ms (est idem cod. Assem. 2., ubi notatur: Haec pericope non reperitur in evangelis ap. Alexandrinos, proptereaue posuit [non posuit?] eam Cyrill. in hom. sua 18. ad [nomen deest]) cdd^z et^{lat} pl ap Hil („, nec sane ignorandum a nobis est et in Gr. et in Lat. cdd. complur. vel de adveniente angelo vel de sudore sanguinis nil scriptum reperiri“). item ap Hier (nam ait: „in quibusdam exx. tam Gr. quam Lat. invenitur scribente Luca“) 34. schol (ιστίον ὅτι τὰ περὶ τῶν θρόμβων τινὰ τῶν ἀπτι-

ἄγγελος ἀπ' οὐρανοῦ ἐνισχύων αὐτόν. 44 καὶ γενόμενος ἐν ἀγωνίᾳ ἐκτενέστατον προσήχητο. ἐγένετο δὲ ὁ ἰδρώς αὐτοῦ ὡσεὶ θρόμβοι αἵματος καταβαίνοντες ἐπὶ τὴν γῆν. 45 ^(284.2) καὶ ἀναστὰς ἀπὸ τῆς προσευχῆς, ἔλθων πρὸς τοὺς μαθητὰς εὗρεν κοιμωμένους αὐτοὺς ἀπὸ τῆς λήπης, 46 καὶ εἶπεν αὐτοῖς *Τί καθεύδετε; ἀναστάντες προσεύχεσθε ἵνα μὴ εἰσέλθῃτε εἰς πειρασμὸν.*

47 ^(285.1) *Ἐπι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδὼν ὄχλος, καὶ ὁ λεγόμενος;*

47-58
Mt 26, 47-58.
Mc 14, 43-52.
Io 14, 1-12.

γράφων οὐκ ἔχουσιν· πλήν μαρτυρεῖ τῇ χρησίμῃ ταύτῃ ὡς κειμένη καὶ Λιον. Ἀρεοπ. καὶ Γεννάδ. ὁ Κωνστ. κ. Ἐπιφάν. ὁ Κύρι. κ. Ἰεροκ. πατέρ. ἄγ.). Evglstria om in lectione quae est a 22, 39—23, 1. sed habent in lectione Mt 26, 2—27, 2. ubi post v. 20. Ioh 13, 3—17. et post v. 39. Lc 22, 43—45. leguntur. Ath quum saepe adhibere posset non adhibuit: cf I. p. 456. 463. 709. 817. Cyr et Amb in comm. certe praetereunt. Anast (in Hodego) testatur: ἐπεχίρῃσαν περιπέρας τοὺς θρόμβους τοῦ αἵματος τοῦ ἰδρώτος ᾧ. Item Syri a Photio (epist. 138. ad Thodorum *μηκέτι οὐν σοι τοῦ εὐαγγ. τοῦτο τὸ χωρίον περιμικροφθασί, κἄν τις τῶν Σύρων ὡς Ἰφρι δοκί, εὐπεριεπὶ θόμβε*), Armeni a Nicone (cf Gall. III. p. 250. *περὶ τῆς δυσσεβήτους θρησκείας τῶν κακίστ. Ἀρμενίων: περιεῖλον δὲ καὶ ἀπὸ τῶν ἱερ. εὐαγγ. τὴν λέγουσαν φωνὴν ὅτι καὶ ἐγένετο ὁ ἰδρῶς αὐτοῦ ὡσεὶ θρόμβ. αἵματος καταβαίνοντες ἐπὶ τὴν γῆν. Addit vero etiam ἀλλὰ καὶ τὴν ἱστορίαν τὴν διδάσκουσαν ἡμᾶς ὡς προσήχηθη τῷ ἰω γυνῆ etc)*) ab Isuaco Catholico (οἱτοὶ οἱ χριστομάχοι ἀρμένιοι τοὺς ἰδρώτας αὐτοῦ ἐκ τοῦ εὐαγγ. ἀπαλείψαντες) aliiq (ut in Collectan. anni 881. ap. Canisium) ista delevisse arguuntur; contra Io. Armenus (nomen et verba ex Wlst sumo): *καὶ ἐν ταῖς θεταῖς γραφαῖς προσεθεῖ ὁ Σατουρνῆλος πολλὰς αἰρέσει; ὡς καὶ εἰς τὸ κα. Λουκ. εὐαγγ. Ἰφθη δὲ etc.* Ceterum Meion an hos versus legerit non satis constat tacentibus Epiph et Tert.

43. αλ ουφ. c. EGHKLMNVXΓΔΔ al pler Cosm (vide ante) .. dqu 67. 69. 191. 6. pe al copdx απο του ουφ. (Ln) | ενισχυων .. L επησχυων
44. εγεν. δε .. vx 1. 118. 131. 157. 209. cscr al ut vdtr it vg copdx syrca etsch al Epiph Nicon (vide ante) Facund και εγεν. | ωσει .. D ως, Λ ως αι et al² ως οι | καταβαινοντες .. x al pauc a c ff². g¹.st (q decurgens -βαινων) vg (et. am em san gat ing mt al, non item fu? for mm al) copdx al Facund -βαινοντος | επι την γην (et. Cosm Nicon) .. qu al pauc επ. της γης
45. προς .. d al pauc επι | τ. μαθητας (et. c Gb Sz) c. ABDEGHKLMQR SUVXΓΔΔ etc .. c⁶ add αυτου c. 1. 209. al non ita mu itpler vg al mu | κοιμωμ. αυτ. c. BDL 69. 346. al .. c (Ln) αυτ. (c om) κομι. (: idem ordo in ll. pp. non fluct) c. AEGHKMQR SUVXΓΔΔ al pler itpler vg etc
46. τε .. d om | εισελθ. (Bas εμπειστη) ε. πειφ. .. d ε. πειφ. εισελθ.
47. ετι (Gb') c. ABGKLMVXIA al plus¹⁵ | q al vg copdx sahtat wold syrP perap .. c ετι δε c. DEHSVΓA al pl itmu (sed a f cop² syrca etsch aeth et adheue) sahfragm wold al | οχλος .. d al pauc syrca add πολυς :: e ll. pp. | ο λεγομενος (Cyrdiserte) .. d 1. 131. al ο κολουμενος, item

Ἰούδας εἰς τῶν δώδεκα προήρχετο αὐτούς, καὶ ἤγγισεν τῷ Ἰησοῦ φιλεῖν αὐτόν. 48 ^(286.2) Ἰησοῦς δὲ εἶπεν αὐτῷ Ἰούδα, φιλέματι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου παραδίδως; 49 ^(287.1) ἰδόντες δὲ οἱ περὶ αὐτόν τὸ εἰσόμενον εἶπαν Κύριε, εἰ πατάξομεν ἐν μαχαίρῃ; 50 καὶ ἐπάταξεν εἰς τις εἷξ αὐτῶν τοῦ ἀρχιερέως τὸν δούλον καὶ ἀφείλεν τὸ οὖς αὐτοῦ τὸ δεξιόν. 51 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν Ἐὰν εἴωθαι τούτου, ^(288.10) καὶ ἀψάμενος τοῦ ὠτίου ἰάσατο αὐτόν. 52 ^(289.1) εἶπεν δὲ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς παραγενομένους ἐπ' αὐτόν

qui vocabatur (vocatatur d) it vg al | ιουδας . . d add ισακωρθ (corr. εισκ., d -iot), item 157. (καὶ ιουδ. ο καλοῖμι. ισακωρθης) | προσηχ. (HΓ al aliq προσηχ.) . . d l. 22. 69. al plus⁹⁰ προσηχ | αυτοις (Gb δx) c. ABDEGHEKLMRSUVXΛ al longe pl .. ΓΛ al fere¹⁰ αυτοις .. ς αυτων c. min pau | ηγγισεν -- αυτων (Γ αυτω) . . d a b c e ff² i cor³ ηγγισα; εφιλησεν τον ιβ, similiter vv al. Epiph de Mcione: καὶ ἤγγισεν καταφιλησας αὐτόν Ἰούδας (alt. loc. om) καὶ εδερ. Praeterea DEEX al fere⁶⁰ b c syr^{ch} etP aeth arm al add in fine τοιτο γαυ σημειον δεδωκει (κ δεδοκει, η δ δωκεν) αυτοις Ον αν φιλησω αυτος εστιν (x b c [om αυτ. εστ.] arm persP [ut c] aeth add κρατησατε αυτων) :: e ll. pp. fluxit

48. ἰς δε c. BLX 157. . . ς (Ln) ο δε ἰς (: Mt 26, 50. non fluct) c. ABDEGHEKLMRSUVXΛ al pler (itP dixit autem illi. Iesus; sed e om Iesus et syrP ad ο δε add ἰς c.*) | αυτω [a om] Ιουδα . . d τω ιουδα

49—51. Epiph de Mcione: παμκοψε ὁ ἐποίησε πέτρος, ὅτε ἐπάταξε καὶ ἀφείλετο τὸ οὖς τοῦ δούλου τοῦ ἀρχιερέως.

49. το εσομενον (sah τα -ρα) . . d 106. ff² cor syrP mg pers^w arg το γινομενον . . 71. 248. g^{scr} b e i l q aeth om | ειπαν c. BDLX . . ς ειπον c. AEGHEKLMRSUVXΛ al ut vdr om | κριμε c. BLX 71. 240. 244. 248. g^{scr} (al?) i l q cor sah, item d τω κρω . . ς (Ln) αυτω Κριμε c. AEGHEKLMRSUVXΛ al pler itP^l vg syrogn al | παταξομεν . . (b in altera Btlji collatione) ΘΗΓΛ 71. 131. 346. al¹⁵ ac plur -ξωμεν | μαχαιρη c. B²DL . . ς (Ln 49.) -ρα c. AB²E²GHEKLMRSUVXΓΛ al ut vdr om

50. τις . . Γ al¹⁰ om, item vv pm | του αρχ. τον δουλ. c. BL 69. 346. . . ς (Ln) τον δουλ. του αρχ. (: ut ll. pp. lections non fluct) c. ABDEGHEKLMRSUVXΓΛ etc | αφειλεν . . d -λατω | το ους αυτου c. BL 69. 346. β^{scr} (item it vg al, in quibus idem ordo et. ap Mt et Mc) . . ς αυτ. (124. om) το ους (dx al itP^l vg ωτιον :: cf ll. pp.) c. iisdem unc ac rell fere iisdem qui τ. δ. τ. αρχ. (: at idem ordo ap Mt et Mc in Graecis non fluct)

51. αποκρ. δε (A sahfragm woi syr^{ch} om; syrP et respond., syr^{ch} Ies. resp. ac dix.) ο (b om) ἰς εἶπ. (itP^l dix. autem Iesus) κ. αφαμ. τ. ωτιον (absq αυτ. c. BLB 1. 131. al?, ς Ln add αυτου c. AEGHEKLMRSUVXΓΛ etc) ιασ. αυτον . . d a e ff² i l (sed i l ista post v. 53. pon) κ. εκτενας την χερα (it add suam) ηψατο αυτου και απεκατεσταθη το ους (d αυτιςα) αυτου, item 157. κ. αφαμ. του πληγμετος και το ους αφηρημενον ιασατο

ἀρχιερεῖς καὶ στρατηγούς τοῦ ἱεροῦ καὶ πρεσβυτέρους Ὡς ἐπὶ λυστήν
ἐξεληλύθατε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων· 53 καθ' ἡμέραν ὄντος
μου μεθ' ὑμῶν ἐν τῷ ἱερῷ οὐκ ἐξετείνετε τὰς χεῖρας ἐπ' ἐμέ. ἀλλὰ
αὕτη ὑμῶν ἐστὶν ἡ ὄρα καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ σκότους.

54^(200.1) Συλλαβόντες δὲ αὐτὸν ἤγαγον καὶ εἰσήγαγον εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἀρχιερέως·^(201.1) ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει μακρόθεν.

55 περιαιρῶντων δὲ πῦρ ἐν μέσῳ τῆς αὐλῆς καὶ συνκαθισάσαντων
ἐκάθητο ὁ Πέτρος μέσος αὐτῶν. 56 ἰδοῦσα δὲ αὐτὸν παιδίσκη τις
καθήμενον πρὸς τὸ φῶς καὶ ἀτενίσασα αὐτῷ εἶπεν Καὶ οὗτος σὺν
αὐτῷ ἦν. 57^(202.1) ὁ δὲ ἠρνήσατο αὐτὸν λέγων Οὐκ οἶδα αὐτόν,

52. ᾠ c. AB .. ς ο ᾠ c. ΕΓΗΚΛΜRΣΥΝΧΓΑΔ al pler (Or) . . d 1. 131. cscr
e syrc^u om | επ .. GHΔ al⁵⁰ fere syrp^{ms} (in cod Bars) προς | ιερου ..
D87 λαου | εξεληλυθατε c. ΑΕΘΗΣΥΝΓΑΔ al pl .. BDLR al¹⁰ εξηλθατε
(Ln) item KMX al fere⁹⁰ Or εξηλθετε :: e Mt et Mc | ξυλων .. x al
fere³⁰ vν mu add συλλαβειν με :: e ll. pp.

53. καθ ημεραν .. d praem το | μεθ. υμ. (59. 18. ev 19. ev sahxt wol om)
ε. τ. ιερω .. d 157. 248. hscr sahfragm wol ε. τ. ιεφ. μεθ υμ. | αλλα c.
DEGL(R vdr)UAA al pl (nam 11 ap. sol. Scriv.) .. ς (Ln) αλλ c. ABHK
MXP(sv?) etc | υμων (49. ev om) εστ. (H om ε.) c. ΑΕΣΥΝΓΑΔ al pler ..
BDGKLMRX al¹⁰ a (itpl¹ vg haec est hora vestra [b ve. ho.]) εστ. υμ. (Ln)
| ἡ sec .. d gscr 7. p^o om | του σκοτους .. d το σκοτοφ (et. d tenebrae)

54. d συναβ. | και εισηγαγ. (219. προσηγ.) c. ΑΒΕΘΗΚΛΜRΣΥΝΧΔΔ al pler
c cop sah syrp al Or Thph .. dg al¹⁵ itpler vg syrcu etsch aethiur
perss arr Eus^{11b} om. Non addidimus αυτον c. ΑΒΕΚΛΜR al plus³⁰ it vg
al mu Or Eus Thph .. ς (Gb⁰⁰) add c. ΕΘΗΣΥΝΧΓΑΔ al pl syrc^u syrp
c. ob. al | τηρ οικιαν c. BKLM 1. 124. 131. 157. 209. pscr al³ Or Eus
Thph .. ς (Ln) τον οικον c. ΑΒΕΘΗΣΥΝΧΓΑΔ al pler | ηκολ. (d al
plus¹⁵ itpm vgsxt em cop sah [eos] al mu add αυτω :: ut ll. pp.) μα-
κροθ. (DA al alii praem απο :: ut ll. pp.)

55. περιαψ. c. BL Eus² .. ς (Ln) αφαντων c. ΑΒΕΘΗΚΜRΣΥΝΧΓΑΔ etc |
πιψ .. 1. 118. 209. al¹⁰ fere πιψαν | ΑΛR εμμισω | συναθισαντ. (σινκ.
c. ΑΒ^{*}LRA al; ς Ln 49. σινκ. c. Β^{**}ΕΗΚΜRΣΥΝΧΓΑ etc; LRU al -θησαντ.)
c. ΑΒΕΗΚΛΜRΣΥΝΧΓΑΔ al pler a (concedentiō). syrp .. DG 1. 118. 131.
209. al pauc itpler vg syrcu etsch περιαθω. (Ln :: ex optore, 142. ms
επικαθ., cop sah καθω. (: mutato περιαψ. cum αψ. multi transtule-
runt περι ad καθω. quod aptius vdbtr). Praeterea non addidimus αυ-
των c. BDKL(R vide post)Δ 157. itpler cop sah (item Eus sed non add
και συναθ.) .. ς add αυτων c. ΑΕΘΗΣΥΝΧΓΑ al pler f al vg; item B
al alii post αψ. δε | εκαθητο .. d it^{mu} cop add και | μεσος c. BL .. ς
(Ln) εν (AR EM) μεσω c. ΑΕΘΗΚΜRΣΥΝΧΓΑΔ eto (et. it vg in medio) .. d
μετ | αυτων .. d add θιρμαιομενος (: e Mc)

57. αυτον pr c. ΑΔ^{*}ΕΘΗΥΔΔ al pl d vg (g^{1. 2. ?}) item (neganē ei dicens)
e p^o i q .. BD^{**}ΚΛΜΧ al plus⁴⁰ vν pler om (Gb⁰⁰ Ln :: ut ll. pp.)

γυνα. 58 καὶ μετὰ βραχὺ ἕτερος ἰδὼν αὐτὸν ἔφη Καὶ σὺ εἶ ἀν-
 τῶν εἶ. ὁ δὲ Πέτρος ἔφη Ἄνθρωπε, οὐκ εἰμί. 59 καὶ διαστάσης
 ὡσεὶ ὄρας μίας ἄλλος τις δι᾽αγρυῖζετο λέγων Ἐπ' ἀληθείας· καὶ
 οὗτος μετ' αὐτοῦ ἦν· καὶ γὰρ Γαλιλαῖός ἐστιν. 60 εἶπεν δὲ ὁ Πέ-
 τρος Ἄνθρωπε, οὐκ οἶδα ὃ λέγεις. καὶ παραγῆμα ἐστὶ λαλοῦντος
 αὐτοῦ ἐφώνησεν ἀλέκτωρ, 61 (200.2) καὶ στραφεῖς ὁ κύριος ἐπέβλε-
 ψεν τῷ Πέτρῳ, καὶ ὑπεμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ λόγου τοῦ κυρίου,
 ὡς εἶπεν αὐτῷ ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι σήμερον ἀπαρνήσῃ με
 τρίς. 62 καὶ ἐξελθὼν ἔξω ὁ Πέτρος ἔκλαυσεν πικρῶς.

63 a.
 M1 20, 67 a.
 Mc 14, 67.

63 (200.1) Καὶ οἱ ἄνδρες οἱ συνέχοντες αὐτὸν ἐνέπαιζον αὐτῷ

57. γυναίαι h. l. c. BLX cop sah arm . . d persP om . . ς (Ln) ante Οἱ x c.
 ΔΕΘΗΚΜΣΥΝΓΑΛ al ut vdr om it vg syr^{om} al (: Io 4, 21. similiter
 test pl γυναίαι auteposuerunt; contra non fluct ab evglsta antepositum
 Io 19, 26. 20, 13. 15.)

58. εφη Καί usq εἰ (b e f ff² i l q dixú Homo [om ανθρ. sq] et tu cum
 illo eras semper [e om]. Var al) . . d syr^{cu} ειπεν το αυτο | ο δε πετρ.
 . . d om πετρ. (b ff² i q qui respondit; a [: e M1] et tuquis negavit
 cum iureiur.) | εφη sec c. BKLM al plus¹⁵ . . ς (Ln) ειπεν c. ΔΕΘΗΚΜΣΥ
 ΝΧΓΑΛ al longe pl

59. διαστασ. (d intercesso) . . d -στησας | ωσει . . Δ 142. 8. P^o h^{scr} (al?) om
 | διμαχ. λεγων (itP¹ contendens dixú) Επ αληθ. . . d διασχ. επ αληθ. λεγω

60. ὁ . . d al τε, item it vg [sed san al quod] sah al quid | ετι (v al om)
 λαλ. (U l. al post αυτ.) αυτ. (km al¹⁵ του [κ om] πετρον, syrP αυτου
 addito c. 9 τ. πετρ.) | αλεκτ. (Gb Sz) c. ΑΒΕΘΗΚΛΜΣΥΝΧΓΑΛ al longe
 pl . . ς ο αλεκτ. c. min non ita mu

61. και στραφ. . . d sah στρ. δε | ο κυριος . . d al¹² cop² syr^{sch} etP txt al
 ο ιω | ο πετρος . . d 157. gat om (sah ante υπεμν.) | τ. λογου . . BLX
 al² τ. ρηματος (: e ll. pp.), 243. om | οτι . . d itP¹ om (: iidem test ac
 plur in Mt om) | πρην . . b add η (: item in Mt Δ al; ceterum cf v. 34.)
 | σημερον c. BKLMX al²⁶ ac plur (69. 124. ante φων. pon) cop sah^{12t} woi
 syrP c. 9 aeth arr sax item (post negadiv) b ff² i fu . . ς (Ln) om (: ut
 ll. pp. lectione non fluct) c. ΑΒΕΘΗΚΜΣΥΝΓΑΛ al longe pl itP¹ vg sah^{1r} woi
 syr^{cu} et^{sch} al | απαρηση (r al -σει, x -σαι) με (Δ om) τρις (DΧΓΑ al
 τρεις) . . d it vg τρ. απ. με (it vg μ. α.), praetereaque d^{sr} 71. g^{scr} add
 μη ειδεκα με (g^{scr} om), item it^{allq} (: e v. 34.)

62. Versum om a b e ff² i l | ο πετρ. c. ΔΕΘΗΚΜΣΥΝΓΑΛ al pl c f g¹⁻² q vg
 syr^{sch} (Simon, item persP) syrP al . . BDKLMX al⁴⁵ fere vg^{cod} sah cop
 syr^{cu} arm al om (ita Gb :: at ita ll. pp.)

63. 64. Epiph ex Meione adnotat: οἱ συνέχοντες ἐνέπαιζον, δὲ φωνεῖς
 τύποντες καὶ λέγοντες (alt. loc. δέψ. καὶ τί. λέγον) Πρῶφῆταισσορ
 τῆς - - σε. Haec libere exscripsit, urgens tantum de quibus dicturus
 esset.

63. και οι . . d e sah οι δε | αυτου (Gb") c. BDLM 157. al pauc (124. αυ-
 του τον ιω) it (i om) vg (ot. 130.1a^t) cop sah syrP m^g (et syrP cod) arm

δρόντες, 64 και περικαλύψαντες αὐτὸν ἐπιρώτων λέγοντες Πρω-
φήτευσον, τίς ἐστὶν ὁ παῖσας σε; 65 και ἕτερα πολλά βλασφη-
μοῦντες ἔλεγον εἰς αὐτόν.

66 (206.2) Καὶ ὡς ἐγένετο ἡμέρα, συνήχθη τὸ πρεσβυτέρειον τοῦ ^{10 18, 24.}
λαοῦ ἀρχιερεῖς τε καὶ γραμματεῖς, και ἀνήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ συν-
εδριον ἐαυτῶν, λέγοντες Εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός, εἰπὸν ἡμῖν. 67 (206.10)
εἶπεν δὲ αὐτοῖς Ἐάν ὑμῖν εἶπω, οὐ μὴ πιστεύσητε· 68 ἐάν δὲ ἐρω- ^{67 aa.}
τήσω, οὐ μὴ ἀποκριθῆτε. 69 (207.1) ἀπὸ τοῦ νῦν δὲ ἔσται ὁ υἱός ^{Mt 21, 63 aa.}
^{Mc 14, 61 aa.}

.. ε τον ιβ c. AEGHKΣYVXΓΔΔ al pler syr^{cu} et^{sch} syr^p txt al mu | ΔΥΧ
al ενεπέζον | δεροντες; (et. Mcionεpiph; al⁴⁰ fere δαιω.) .. D 69. itpl
(non f al vg) syr^{sch} al om

64. περικαλυψ. αυτων c. BKLM i ff² (velaver. eum et perc. tiēd. eum [an-
tea om διρ.] et illudēb. eum dicentes) cop, item 1. 209. p^{scr} al² fu sah
syr^{cu} arg² περ. αυτων το προσωπορ atque item sed additis επιπτορ
αυτων και d 131. a q arm .. ε add επιπτορ αυτων το προσωπορ και,
item Ln [ετυπτ. -και] c. AEGHΣYVXΓΔΔ al pler f (et velantes caput eius
percutiebant faciem eius, pro his c et vlligatum eum caedebant) vg syr^{sch}
syr^p aeth al .. b e om (b sic : includebant eum dicentes, e includ. illum
et interrogab. eum dic. omissis mediis omnibus) | επρωτ. λεγοντες c.
BKLMX p^{scr} al aliq; item d syr^{sch} et^{cu} ελεγον (syr^{cu} add αυτω), item
b ff² q dicentes, e interrogantes eum .. ε (Ln) επηρ. αυτων (433. αυτων)
λεγ. c. AEGHΣYVΓΔΔ al pler it^{mu} vg al mu | προφητευσον (x 131.
sah txt wol add ημιν γε, item al¹⁰ it^{mu}. sahr wol cop al ημιν :: e M6) ..
κ om | παισας .. L πταισας

65. ετερα (127. ετεροι) .. D αλλα (it vg αλία) | εις (131. προς) αυτων ..
δετ ε. εαυτους .. S al αυτω

66. ν πρεσβυτέρειον | αρχιερ. τε (EGSUGΔΔ al fere⁵⁰ a om) .. D 116. και
αρχιερ., item it^{pler} vg etc .. HV al om | απηγαγ. c. AEGHLMΣYVXΓΔΔ
al longe pl etc (e d addux.) .. BDK al fere²⁵ a (dedux.) syr^p mg Or
απηγαγ., 28. ηραγον, it^{pl} vg duxer. | εαυτων c. A(B?)Δ al mu .. B(e
Wo. Ceph.) DEGHKLMΣYVXΓΔΔ al longe pl (17 ap Scriv, 20 ap Mith)
Or αυτων (Gb² Sz :: at saepe a test pler αυτ. pro εαυτ. repositum
est) | Ει .. DL 80. 142. om | εειπον c. BL .. ε (Ln) ειπε c. AEGHKMΣYV
XΓΔΔ al pler .. D 61. om

67. ειπ. δε .. D ο δε ειπ.

68. εαν δε c. BL al⁶ Cyract (p. 52.), item omisso δε d a b ff² i q Amb¹
(alibi¹ sed et si), item και εαν 243. f^{scr} c syr^{cu} et^{sch} pers^p, aeth sine
(praecedente et. sine) .. ε εαν (59. ει) δε (sah om) και c. AEGHKMΣYVX
ΓΔΔ al pler f al vg cop (sah) syr^p al (e mt non creditis mihi neque
demititit [mt dimittitit] omissis rell) | ου μη αποκριθ. c. BL cop Cyract
(l. l.), item addito μοι 22. 131. 157. 209. for (fu?) sah Amb² .. ε (Ln)
add μοι (243. om) η απολυσητε (x 245. 300. e^{scr} -στετε, al pauc a i
[mihi] syr^{cu} et^{sch} add με) c. ADEGHKLMΣYVXΓΔΔ al pler vv pler. Tert
adv. Mcion. praeterit versum exscriptis 67. et 69.

69. δε c. ABDLX (6.εν post απο) it (exc e enim) vg cop² arm aeth syr^p

τοῦ ἀνθρώπου καθήμενος ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως τοῦ θεοῦ.
70^(200.10) εἶπαν δὲ πάντες Σὺ οὖν εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ; ὁ δὲ πρὸς
αὐτοὺς; ἔφη Ἰησοῦς λέγετε, ὅτι ἐγὼ εἰμὶ. 71^(200.7) οἱ δὲ εἶπαν Τί
ἐστὶ ἔχουμεν μαρτυρίας χρειαῖν; αὐτοὶ γὰρ ἠκούσαμεν ἀπὸ τοῦ στό-
ματος αὐτοῦ.

XXIII.

^{1 ss.} 1^(200.1) Καὶ ἀναστὰν ἅπαν τὸ πλῆθος αὐτῶν ἤγαγον αὐτὸν
Μτ 27, 2. ἐπὶ τὸν Πιλάτων. 2^(201.10) ἤρξαντο δὲ κατηγορεῖν αὐτοῦ λέγοντες
^{11-14.} Τούτων εὗραμεν διωστρέφοντα τὸ ἔθνος ἡμῶν καὶ κωλύοντα φόρους;
Mc 15, 1 ss. 10 16, 28 ss.

c.* Cyr²⁰¹ (l. 1.) Amb (Or απο γαρ etc item syr^{cu}) . . s om c. ΕΘΗΚΜΒ
UVΓΔΔ al fere omn s-h cop^{ds} syr^{sch} al (et. Mcion^{tert} sed poterat libere
omitti)

70. εἶπαν c. BL²⁰⁷ . . s (Ln) -πον c. ΑΔΕΓΗΚΜΒΣΥΝΓΔΔ al pler | εἰπ. δε
(itPl et dix.) . . ΔΚΜ 1. 69. 124. 209. al¹⁰ mm εἰπ. οὖν | οὖν (et.
Mcion^{tert}; mm autem) . . ΔΚΑ 69. 124. 209. 262. al aliq a e sah^{fr} woi
syr^{cu} om | εἰ . . r al aliq tol om | πρ. αὐτ. εφη . . d f εἰτεν αἰτος; (itPl
αὐτ αὐτεῖς illis; v; qm aii)

71. εἶπαν c. ΒΔΛΗΧ . . s -πον c. ΑΕΓΗΚΜΒΣΥΝΓΔΔ al ut vdr omn | ἐχομ.
μαρτ. χρ. c. BL . . s (Ln) χρ. ἐχομ. (ΕΗΧΓ al ἐχομεν, al ante χρ. pon)
μαρτυρίας (d al fere¹⁵ sah al mu Thph Amb -τυρων :: e ll. pp.) c.
ΑΔΕΓΗΚΜΒΣΥΝΓΔΔ al ut vdr omn :: ut ll. pp. lectione non suet |
αὐτ. γ. ηκούσαμεν (κ -σατεν sic, 56. -σατε) . . d itPl al ηκουσ. γαρ

XXIII. 1. ἀναστὰν (d al^s sah -στατεῖς) ἅπαν (π παν, λ ολον) το πλ.
αὐτ. (69. 142.* al om; d om απ. το πλ. α.) | ἤγαγον (Gb Sz) c. ΑΒΔΕ
ΘΗΚΛΜΒΣΥΝΓΔΔ al longe pl it vg al pler . . s ἤγαγεν c. min aliq ἐπι
. . L 157. al πρὸς | τον . . d 157. om | ΔΔ πειλατος, item vv. 3. (d* πιλ.)
4. 6. (et. r h. l.) 11. 12. (d πιλ.) 13. 20. 24. 52. Cf et. ad Act 4, 27.

2. εἰψαμεν c. Β*ΛΧ 1. Mcion^{epiph}1 (ηψαμ., alibi ηψομ. et εψ.) cat^{ox}
(ad 20, 20.) . . s (Ln 49.) εἰρομεν c. ΑΒ**d (d*ετ εἰφορ) ΕΘΗΚΜΒΣΥΝΓΔΔ
al pler | το εθρ. (157. Epiph Cyr al τ. λαον) ημων c. ΒΔΗΚΛΜΒ al²⁰
it vg cop sah syr^{omn} al omn Euth . . s om ημων c. ΑΕΓΒΣΥΝΓΔΔ al pl
Eus Mcion^{epiph} et Epiph Cyr Thdret. Praeterea b c e ff² i l gat mm
Mcion^{epiph} add και καταλυοντα τον νομον και τους προφητας, et sol-
ventem legem novam (c om) et prophetas | φησους (syr^{sch} persP -φου)
καισ. διδου. (d it vg Cyr διδ. καισ.) c. ΒΔΛ it vg syr^{sch} persP Conat
(και φησους καισ. διδου. κωλυει) Cyr (Mcion^{epiph}2 κελειοντα φησους
μη δουναι) . . s καισ. (Eus praem τω) φησους (ΔΚΜΒ al cop syr^{cu} etP
al Eus Thdret² -φου) διδουαι (al aliq δουν.) c. ΑΕΓΗΚΜΒΣΥΝΓΔΔ al
pler syrP (cop syr^{cu} διδ. φο. και.) Eus Thdret. Praeterea Mcion teste
Epiph ad haec add και αποστρεφοντα τας γυναικας και τα τεκνα.
Contra scribit Epiph. | λεγοντα (ita et. a c l cop sah Thdret al) . . BL
106. itmu vg syr^{omn} al και λεγ. (Ln [κ.] λεγ.), d λεγ. δε | εαυτον . . ΒΘ

Καίσαρι δίδουαι, λέγοντα ἑαντὸν Χριστὸν βασιλέα εἶναι. 3 (202.1) ὁ δὲ Πιλάτος ἠρώτησεν αὐτὸν λέγων Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ ἔφη Σὺ λέγεις. 4 (202.9) ὁ δὲ Πιλάτος εἶπεν πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ὄχλους Οὐδὲν εὐρίσκω αἵτων ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ. 5 (204.10) οἱ δὲ ἐπίσχυον λέγοντες ὅτι ἀνασείει τὸν λαόν, διδάσκων καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἕως ὧδε. 6 Πιλάτος δὲ ἀκούσας Γαλιλαίαν ἐπηρώτησεν εἰ ὁ ἀνθρώπος Γαλιλαῖός ἐστιν, 7 καὶ ἐπιγινούς ὅτι ἐκ τῆς ἐξουσίας Ἡρώδου ἐστίν, ἀπέπεμψεν αὐτὸν πρὸς Ἡρώδη, ὅσα καὶ αὐτὸν ἐν Ἱερουσολύμοις ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις. 8 ὁ δὲ Ἡρώδης ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν ἐχάρη λίαν· ἦν γὰρ θέλων εἶδε ἰκανοῦ ἰδεῖν αὐτὸν διὰ τὸ ἀκούειν περὶ αὐτοῦ, καὶ ἠλπίζεν τι σημεῖον ἰδεῖν ὑπ' αὐτοῦ γινόμενον. 9 ἐπηρώτα δὲ αὐτὸν ἐν λόγοις ἰκανοῖς· αὐτὸς

αὐτον. Ceterum Act. Pil. A (Ev. apocr. p. 207.) accusatio sic habet : Τοῦτον οἶδαμεν ὅσα υἱὸν Ἰωσήφ τοῦ τέκτονος ἀπὸ Μαρίας γεννηθέντα, καὶ λέγει ἑαυτὸν υἱὸν θεοῦ καὶ βασιλέα· ἀλλὰ καὶ τὰ σάρβρατα βεβηλοῖ καὶ τὸν πάτριον νόμον ἡμῶν βουίλεται καταλιῦσαι.

3. ηρωτησεν c. BE 48.^{ev} (al?) .. ε (Ln) επηρωτ. (: at ita et Mt et Mc lectione non fluct; nec fluct v. 6.) c. ADEGHKLMRSUVXΓΔΔ al pler| αποκριθ. α. εφη .: D 1. 209. (al?) a cop³ απεκριθη α. λεγων (1. 209. a om λε.)

5. επισχυον (L -σχυον) .. DH 69. ερισχ. | οτι .. D itpler vg om | ARX al ανασειει | ιουδαιας .. D γης| και c. BL am fu em ing al cop² syro^{mn} al .. ε (Ln 49.) om c. ADEGHKLMRSUVXΓΔΔ etc (: at omnino abundare vdbitur, habet vero rationem expegetic.) | εως ωδε .. c e add et filios nostros et uxores advertit a nobis; non enim baptizantur (c -atur) sicut et (c om) nos nec se mundant (c om nec se mund.) Cf quae Mcion v. 2. add

6. πιλ. δε ακουσ. .. D c ακουσ. δε ο. πιλ. | γαλιλαιαν (D sah την γαλ., c syro^a a galilaea) .. BL cop om | ο (B* e^{cor} al om) ανθρ. γα. εστιν .. D itP¹ syro^a απο της γαλιλαιας; ο ανθρ. (syro^a non exprim) εστ. (a hom. iste esset; c est ipse hom.)

7. και επιγν. .. D επιγν. δε | προς (B solus add τον: ita Ln) ηρωδη .. υ τω ηρωδη| οσα και (al pauc om) αυτον (a f al vg qui et ipse etc) .. D οτι ειπω, item it^{mn} | ταυταις .. D κειναις, item itPler vg al | x ab αυτον ad αυτον transiit

8. εξ ικανον c. ARGKRSUVXΓΔΔ al pl; item addito χρόνον HMX al plus²⁵ itP¹ vg al pl .. BDL 157. c sah εξ ικανων χρονων (Ln). Hoc loco c. testib pler .. BX 13. 69. 124. al pauc c ante θελων (L om θελ.): ita Ln; D itP¹ (a om) cop sah al post ειδειν αυτον (vel illum videre) | ακουειν (Gb'') c. BDKLM al plus¹⁵ cop sah syro^a aeth arP .. ε (Ln) add πολλας (a arm frequenter, υ αυτον πολλα, al⁵ post πτ. αυτ. pon) c. AR GHRSUVXΓΔΔ al longe pl it vg syro^{sch} etP al | υχ (B ιπο) .. L al aliiq schol παρ | γινόμενον (al pauc γεν.) .. BX al⁴ syro^{sch} om

δὲ οὐδὲν ἀπεκρίνατο αὐτῷ. 10 ^(306.9) εἰστήκεισαν δὲ οἱ ἀρχιερεῖς
καὶ οἱ γραμματεῖς ἐτόνος κατηγοροῦντες αὐτοῦ. 11 ^(306.10) ἐξου-
θενήσας δὲ αὐτὸν ὁ Ἡρώδης σὺν τοῖς στρατεύμασιν αὐτοῦ καὶ
ἐμπαίξας, περιβαλὼν ἐσθῆτα λαμπρὰν ἀπέπεμφεν αὐτὸν πρὸς Ἡ-
λᾶτον. 12 ἐγένετο δὲ φίλοι ὃ τε Πιλάτος καὶ ὁ Ἡρώδης ἐν αὐτῇ
τῇ ἡμέρᾳ μετ' ἀλλήλων· προὔπρηχον γὰρ ἐν ἐχθρᾷ ὄντες πρὸς
ἑαυτούς.

13 ^(307.9) Πιλάτος δὲ συγκλησαμένος τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς
ἀρχοντας καὶ τὸν λαόν 14 εἶπεν πρὸς αὐτούς Προσηγέγκατέ μοι
τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ὡς ἀποστρέφοντα τὸν λαόν, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ
ἐνώπιον ὑμῶν ἀνακρίνας οὐδὲν εἴρων ἐν τῷ ἄνθρωπῳ τούτῳ αἴτιον
ὧν κατηγορεῖτε κατ' αὐτοῦ. 15 ^(306.10) ἀλλ' οὐδὲ Ἡρώδης· ἀν-
έπεμψα γὰρ ὑμᾶς πρὸς αὐτόν, καὶ ἰδοὺ οὐδὲν ἄξιον θανάτου ἐστίν

9. ἐπηρωτα . . ο (om δε εϛ) 28. sah -τησεν | αὐτον . . γ add λεγων ,
ουδεν (p^{scr} οικ).απεκρ. (L -κρινετο) αὐτω (Γ αὐτον) . . D sah οικ απεκρ.
α. ουδεν

10. ΔΕΧΑ αὶ ἰστηκεισαν, Α αὶ -κησαν | και οι . . Α αὶ pauc om οἱ

11. ἐξουθενησας . . x -ρωσας | ο ηρωδ. . . LX αὶ pauc a d cop² praeem
και | περιβαλων c. vl 52. b^{scr} a b αὶ vg . . ς add αὐτον, Ln [αὐτ.]
c. ΔΒΕΓΘΗΚΕΜΝΧΑΑ αὶ pler it^{pl} αὶ mu, item R^{scr} αὶ² αὐτω | απεμψ.μψ.
(it^{pl}er vg *remisiu*, M απεπεμψαι) . . LR c^{scr} c επεμψ. | τω . . ΔM αὶ
pauc om

12. εϛ. δε φα. ο τε πιλ. x. ο (H^u αὶ¹⁵ fore om) ηρ. (hoc ordine c. Δ[D]ΕΓΓ
ΗΚΜΣΥΝΧΓΑΑ αὶ pler [c] cop syg^{sch} etp pers^p αὶ; vl 124. 48.^{ev} αὶ aliq
it vg sah syg^{cu} [libere] aeth ηρωδ. x. ο πιλ. :: praeposito regis no-
mine) ε. α. τ. ημερ. (o^{scr} αὶ mu a syg^p ms ωρα) με. αλληλ. (Γ x^{scr} αὶ it
vg αὶ om) . . D c ορτις δε εν αηδια ο πιλατ. και ο ηρωδ. εγτροστ. φελ.
εν α. τ. ημ. | προυπ. γαρ - - εαυτους . . D om

13. πιλ. δε . . D ο δε πιλ. | συγκαλεσαμενος (συγκ. ΔΒ**ΕΓΗΚΜΣΥΝΧΓΑ
ete; Β*ΓΔ αὶ συγκ.) . . D συγκαλεσας | τον λαον . . D c syg^{cu} praeem
παντα

14. Γ πρ. εαυτους | προσηγυκ. (*optulisti* it^{pl}er vg) . . D και ηγυκ. (a *de-
tuliisti*, d *adduxisti*) | αποστρεφ. . . 1. 13. 69. 124. αὶ fore²⁰ διαστρεφ.
| και ιδ. εγω (H^g 1. αὶ sah om εϛ.) . . D καγω δε | εν. νμ. ανακρ. . . D
cop syg^{cu} etech αὶ ανακρ. (c om) ερωπ. νμ. | B 1. ουδεν | εν (Α επι)
τ. ανθρ. τουτ. αιτιον (ΕΓΓ** y^{scr} αιτιον, 157. post αιτοι, 1. 131. 209.
αὶ om) . . D αιτων εν αιτω, item syg^{cu}. It vg *nullam causam* (c *nihil
causae*; a *nihil inueni dignum*) *inuenio* (*inueni*) *in homine isto* (a b hoc:
e om) | ων κατηγο. κατ (ΔΛΑ 1. 28. 131. 209. 262. αὶ aliq om) αιτοι
. . D 59. 274.** om

15. απεμψα (H 47.^{ev} -ψεν) γ. νμα; (274. x^{scr} syg^{cu} etech arm pers^s
αὶ sah αιτων) πρ. αιτων c. ΔΒΕΓΓ(Η)ΣΥΝΧΓΑΑ αὶ longe pl it^{pl}er vg syg^p
(item syg^{cu} etc vide ante) . . 71. 248. gat mm syg^p ms (in edd aliis

πεπραγμένον αὐτῷ. 16 ^(300.2) παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω. ^{Io 19, 1.}
 18 ^(310.1) ἀνεκράγον δὲ παραλθεὶ λέγοντες Ἄρε τοῦτον, ἀπολύ- ¹⁸⁻²⁵
 σον δὲ ἡμῖν Βαραββᾶν. 19 ὅστις ἦν διὰ στίαν τινὰ γενομένην ἐν ^{Mc 15, 7-15.}
 τῇ πόλει καὶ φύρον βληθεὶς ἐν τῇ φυλακῇ. 20 ^(311.1) πάλιν οὖν ὁ ^{Io 18, 40 ss.}
 Πιλάτος προσεφώνησεν, θέλων ἀπολύσαι τὸν Ἰησοῦν. 21 οἱ δὲ
 ἐπεφώνουν λέγοντες Σταύρου σταύρου αὐτόν. 22 ^(312.9) ὁ δὲ τρί-
 τον εἶπεν πρὸς αὐτούς Τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν οὗτος; οὐδὲν αἴτιον

syrP (xt) απεπεψα γ. αυτου πρ. ημας .. BKLM al¹⁸ f 130. lat bodl cop
 sah syrP mg cod arg απεπεμφεν γ. αυτου προς ημας (B syrP mg cod
 ημας) : Gb' .. aeth om | ιδου .. D e^{scr} om | εστ. πεπραγμ. (x -αχμ.)
 .. D πεπρ. εστ., item it vg | αυτω .. DXΓ al plus³⁵ c (invenimus in illo)
 cop al Thph εν αυτω

17. Om versum c. ABKL a fu cop^{dx} sah; D syrcu aethutr post v. 19. pon
 .. ς (Gb⁰⁰) αναγκην δε εχειν (syrcu *Ei Pilatus habebat consuetudinem*)
 απολιειν αυτους (al pauc em om) κατα (Δ al kat) εορτην (D al liq
 aeth arm ante απολ., 255. ante αναγκ., al syrsch etcu al post ερα pon;
 a¹² kat εναιετορ, b sec. consuetud.) ερα (al¹² fere c q syrP c. ob. al
 add δεσμων, e^{scr} δεσμ. ον ηθειλων, similiter l) c. (D)EFGHMSUVXΓΔ
 al ut vdr omn it^{pl}er vg cop² syrsch etP (syrcu aethutr) al Eusc^{ca} (vdtr
 certe; canon enim 2. continet Mt 322. Mc 202. Lc 309.) :: vdr om-
 nino ex ll. pp. Mt 27, 15. Mc 15, 6. Io, 18, 39. fluxisse.
18. ανεκραγον c. BL 124. 157. Cyr .. ς (Ln) ανεκραξαν (quae forma
 fluctuare non solet, cf Mc 1, 23. 6, 49. Lc 4, 33. 8, 28. Mt 8, 29. etc;
 εκραγον hoc solo loco) c. ADEFGHKMSUVXΓΔ al pler | πανληθ. c.
 A(h vdr)DEHMA 124. 131. al aliq .. ς (Ln 49.) παμπλ. c. FGKLSUVXΓΔ
 al pler; -θι: ut EKM al pl; ΓΔ al -θι:; G al -θη: | αυμε τουτων .. D
 (et. d) bis habet | βαραββαρ c. ADEFGHK(S vdr)UVΓΔ al longe pl
 (18 ap. nol. Scriv.) .. ς (Ln 49.) praem τον c. BDLX al pauc Cyr (: at
 ita plerumque lectione tantum non fluct, cf Io 18, 40. etc; contra Mt
 27, 21. similiter atq nostro loco BL aliq pauc articulum ingesserunt)
19. βληθεις (x βεβλημετος, 243. βεβλημεν.) εν τη φυλ. c. BLX 243. .. ς
 (Ln) βεβλημετος εις (1. 131. al add την) φυλακην c. ADEFGHKMSUVXΓΔ
 al pler :: cf v. 25.
20. οιν c. BEFGHKMSUVXΓΔ al pler syrP (syrcu aeth persP και παλ.) ..
 ADL 124. 157. it vg cop² sah syrsch δε (Ln) .. 252. tol cop^{dx} aum
 pers^w om | προσεφωρ. (locutus est, adloc. est, advocavit) c. ADEFGHKMS
 UVXΓΔ al pler .. BL 124. 157. add αυτους (Ln), item d 13. αυτους,
 69. προς αυτ., item (it^{pl}er vg ad illos, a eis, d eos) it vg cop sah syr^{omn}
 etc | τον τω .. H 1. 131. 209. al αυτω
21. εκραξουν (b e q al vg subclama. vel succi., a proclamab.) .. D
 εκραξαν (c d clamarer., f clamab.) | σταυρου bis (Gb'') c. HRP² Or²
 Cyr (in Sophon. 619.) schol .. ς σταυρωσον bis (aed u 157. it^{mu} aeth
 semel om) c. ADEFGHKLMPSUVXΓΔ al ut vdr omn (: ut Mc 15, 13.
 Io 19, 6 et 15. lectione non fluct)
22. ουδεν (1. al² b e l q add γαψ) αυτων (L al aliq a c syrP ms al [et.

θανάτον εὔρον ἐν αὐτῷ· παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω. 23^(212.1)
οἱ δὲ ἐπέκειντο φωναῖς μεγάλαις αἰτούμενοι αὐτὸν σταυρωθῆναι,
καὶ κατίσχουν αἱ φωναὶ αὐτῶν καὶ τῶν ἀρχιερέων. 24^(214.1) καὶ
Ἡλιᾶτος ἐπέκρινεν γενέσθαι τὸ αἶτημα αὐτῶν· 25 ἀπέλυσεν δὲ τὸν
διὰ στάσις καὶ φόβος βεβλημένον εἰς τὴν φυλακὴν, ὃν ἤτυόντα, τὸν
δὲ Ἰησοῦν παρέδωκεν τῷ θελήματι αὐτῶν.

Με 27, 28.
Με 16, 31.
Ιο 19, 17.

26^(216.1) Καὶ ὡς ἀπήγαγον αὐτόν, ἐπιλαβόμενοι Σίμωνά τινα
Κυρηναῖον ἐρχόμενον ἀπ' ἀγροῦ ἐπέθηκεν αὐτῷ τὸν σταυρὸν φέ-
ρειν ὀπισθεν τοῦ Ἰησοῦ. 27^(216.10) ἠκολούθει δὲ αὐτῷ πολὺ πλῆ-
θος τοῦ λαοῦ καὶ γυναικῶν, αἱ καὶ ἐώπτοντο καὶ ἐθώγγον αὐτόν.
28 στραφεῖς δὲ πρὸς αὐτὰς Ἰησοῦς εἶπεν Θνηταίρες Ἰερουσαλήμ.

syrcu etsch similitur] αξιορ) . . D ουδεμιαν αυτιαρ, item itpler vg al!
ειψον . . D 243. itpler vg (exc gat) ειρωστω | αυτ. (al pauc om) απελ.
. . D cop sah απολ. αυτ.

23. αυτ. σταυρωθηται (D στ. αυτ.) . . B αυτ. σταυρωσαι . . italiq sah
cruisifige illum | 1. κατισχυονν : cf ad v. 5. | και τ. αρχιερ. c. ADEFGH
KMPBCVXGAA al pler c f syrcu aeth al . . BL 1308^r etiā al¹ itpler vg
cop sah om, hinc Ln [κ. τ. α.]

24. και (157. add ὁ) πιλ. επ. c. BL 157. it (exc c : iudicanti itaque Pil.)
vg cop syrcu aeth . . ε ο δε πιλ. (: : cf Mc) επ. c. AEPGHKMPBCVXGAA
al pler sah syrcu etP al Philop; item D επικρ. δε ο πειλ.

25. απελ. δε (Gb Sz) c. ADEFGHLPBCVXGAA al longe pl a cop sah al
. . ε add αυτος; item Ln [αυτ.] c. KM al non ita mu itpler vg syrcu
(sed syrP c. ob.) al (: : e ll. pp.) | τον δια . . 1. 13. 69. 124. al plus^m
arm praem τον (al om) βαραββαν (: : e ll. pp.) | δια στασ. κ. φορον
(K^oLM al φων.; it vg cop syrcu aeth al propr. homicid. et sedition.) . . D
ενικα φρονου | βεβλημ. (Or^{lib} βληθητα) . . Δ om | εις την c. ACEGHL
PBCVXGAA al pler (al² εν τη -κη) . . BDFK al⁷ (Or^{lib}) om την (Ln 49.
: : at facilius omittebatur quam addebatur, quemadmodum et. v. 19. a
plerisq εις φυλ. pro εν τη φ. substitutum est)

26. και ω; . . D ως δε | απηγαγον . . B cscr fscr απηγον | σιμωνε τινα
(CD ante συμ., L 13. om) κυρηναιον ερχομενον c. BCDLX 13. 33. 124.
346. 7.ον (et 69. -τα -τα -αιον του -νου) . . ε σιμωνος τινος (al om)
κυρηναιον (FA al mu κυριον., Δ κημιν.) του (Gb Sz om c. unc omnib
aliiq longe pl) ερχομενον (κ al altq -ρον) c. AEPGHKMPBCVXGAA al
pler | απ . . D (al pauc?) απο (Ln : : ex errore de c) | οπισθεν (D
οπισσοθεν) . . al aliq οπισω

27. αυτω πολυ (itpler sah syrcu etsch al om; 69. 124. al post πληθ.
pon) πληθ. . . D το πληθ. αυτω | γυναικων . . D 243. c f sah (et. cop ut
vdtr) syrcu etsch al mu -και | και c. O^oEPGHKMPBCVXGAA 1. al pler
(28. om εκοπτ. και) syrP . . ABC^oDLX 33. al¹² it (c και omissio ω) vg
cop sah syrcu etsch al Thph om και (Gb^o Ln : : at και tale plane ex
usu est Lcae) | αυτον (b e ff² om) . . D post εκοπτ. pon

28. φρ. αυτ. ω (ita c. BL; ε Ln ο ω c. tell pler; γ om) ειπεν . . c 157.

μη κλαίετε ἐπὶ ἐμῆ· πλὴν ἐφ' ἐαντὰς κλαίετε καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν, 29 ὅτι ἰδοὺ ἔρχονται ἡμέραι ἐν αἷς ἐροῦσιν Μακάριαι αἱ στεῖραι, καὶ κοιλία αἱ οὐκ ἐγέννησαν, καὶ μαστοὶ οἱ οὐκ ἔδρασαν.

30 τότε ἄρξονται λέγειν τοῖς ὄρεσιν *Πέσατε ἐφ' ἡμᾶς, καὶ τοῖς βουνοῖς Καλύψατε ἡμᾶς*· 31 ὅτι εἰ ἐν τῷ ὑγρῷ ξύλω ταῦτα ποιοῦσιν, ἐν τῷ ξηρῷ τί γένηται; 32 ἤγγοντο δὲ καὶ ἕτεροι δύο κακοῦργοι σὺν αὐτῷ ἀναιρεθῆναι.

33 Καὶ ὅτε ἀπῆλθον ἐπὶ τὸν τόπον τὸν καλούμενον Κρανίον, ἐκεῖ ἐσταύρωσαν αὐτὸν καὶ τοὺς κακοῦργους, ὃν μὲν ἐκ δεξιῶν, ὃν δὲ ἐξ ἀριστερῶν. 34 ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔλεγεν

υ^{scr}ετ ο ιε̄ πρ. αυτ. ειπ., D c^{scr} ο ιε̄ ειπ. πρ. αυτ. | B*XR θιγατριαις | μη κλαι. επ (D itPl om) εμε (al aliq εμοι, item postea s εφ ταυτας) .. D add μηδε πενθειτε | πλην .. D αλλ, item it vg al sed (a verum) | εφ et επι .. D itPl om

29. ἰδου .. D al³ a b e ff². Leo syr^{cu} om | ερχοντ. (D al⁴ it vg [non mm Leo] syr^{cu} aeth ελευσοντ.) ημερ. . . CX 157. g^{scr} ημ. ερχ. | και κοι- λια c. ADEFGHKLMRPSUVΓΔΔ al pler .. BCX 1. 28. 69. 124. al³ και αι καιλ. (49.) | A εγενησαν | D*FG (vdtr) c^{scr}ετ μασθοι, c μαζοι | εδραση. (c**D 1. 118. 209. εξεδραση.) c. BC*et**DL 1. 118. 131. 209. itPler (b e ff² l Leo nutrierunt, d enutr., c nutricaverunt, a educaverunt) syr^p ms sah cop Leo .. ε εθηλασαν (f al vg lactaver.) c. ADEFGHKLMRPSUVXΓΔΔ al pler f al vg syr^{cu} etsch etP txt al

30. αρξονται .. AFA al -ξωνται | πεσατε c. C (certe** nisi ipse*) LQXA 157. g^{scr} al .. ε (Ln) πεσατε c. ADEFGHKMPSUVΓA al pler

31. ει (E s^{scr}ετ οε) .. L X^{scr} y^{scr} om | τω πρ c. ADEFGHKLMRPSUVXΓΔΔ al ut vdtr omn Cyr .. BC om | ταυτα .. C Amb² τοιτο | γενηται (et. Cyr) .. DKA al fere³⁵ γενησεται (it vg fct [item cop sah al] vel facient) .. EFS y^{scr} al¹⁰ γινεται

32. ηγ. δε .. c*** (deletis σ. αυτω) E** 33. 69. al add συν τω ιω | δυο κακουργ. (l add Joathas et Maggathas. Cf ad Mc 15, 27.) .. D cop sah κακ. δυο

33. Eriph ex Mcione : και ελθόντες εις τόπον λεγόμενον κρανίου τόπος ἐσταύρωσαν αὐτόν, και διμερίσαντο τὰ ἱμάκ. αὐτοῦ (alt. loc. om αὐτ.), και ἐσκοτίσθη ὁ ἥλ. | ἀπῆλθον c. ADEFGHKMSUVXΓΔΔ al pler syr^p txt .. BC^{DLQ} al³ it vg al pl (Mcione^{eriph} vide ante) ἡλθον (D -θαν): ita Ln (: cf Mt) | καλουμ. c. ADEFGHKLMQSUVTΓA al pler .. CGX al mu Mcione^{eriph} (vide ante) Thph λεγομενον | τοις κακουργ. .. D add ομου | μεν .. Γ om | αριστερων c. ABC***DEFGHKMSUVXΓΔΔ al pler .. C^{LQ} al¹⁰ ευωνυμων (: ut Mt et Mc)

34. ο δε -- ποιουσιν ε. ACD**EFGHKLMQSUUVXΓΔΔ al longe pler itPl vg cop³ syr^{omn} al mu Const³ Euscan Chrsaepe al Ir^{int} Hil Amb Aug Hier al. Alludit et. Homclem (11, 20.) αὐτός γάρ ὁ διδάσκ. προσηλωθεὶς ἤχετο τῷ πατρὶ τοῖς αὐτὸν ἀναιροῦσιν ἀφεθῆναι τὸ ἀμάρτημα, εἰπὼν Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς τὰς ἀμαρτίας αὐτῶν· οὐ γὰρ οἶδασ

Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς· οὐ γὰρ οἶδασιν τί ποιοῦσιν. ^(221.1) διαμεριζόμενοι δὲ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἔβαλον κλήρους. 35 καὶ εἰστήκει ὁ λαὸς θεωρῶν· ^(222.2) ἔξεμνηκτίζον δὲ καὶ οἱ ἄρχοντες σὺν αὐτοῖς λέγοντες Ἄλλως ἕωσεν, σωσάτω ἑαυτὸν, εἰ οὗτός ἐστιν ὁ Χριστὸς τοῦ Θεοῦ ὁ ἐκλεκτός. 36 ^(223.2) ἐνέπαιζον δὲ αὐτῷ· καὶ οἱ στρατιῶται προσερχόμενοι, ὄξος προσφέροντες αὐτῷ 37 καὶ λέγοντες· Εἰ σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, σῶσον σεαυτὸν. 38 ^(224.1) ἦν

τί ποιοῦσιν. Habent et. Act. Pil. A X. p. 233. . . 2D* 38. 435. a b d cop^{dx} (in textu; man. recent. suppl in mg) sah om (De Mcione non satis constat.) : hinc Ln [ο δε - - ποι.] : : nihil simile in ll. pp. | εἰ . . q syr^p m^g κυριος | ελεγεν . . AKM al fere¹⁰ ειπεν | πατερ (D** πατω) . . A om | τι . . Const² ὁ | διαμεριζομενοι δε et εβαλον (FX al fere¹⁰ εβαλλον, a mittebant) : ita diserte Aug Lcam scripsisse testatur . . D c διμεριζοντα δε et βαλοντες : : cf ll. pp. | κληρους (Gb') c. AX 1. 33. 131. 209. c^{scr} al⁵ itpler vg 130. lat syr^{cu} syr^p txt sl Aug (Lc dicendo sortes pluralem pro singulari posuit - - quamvis nonnulli ead sortem reperiuntur habere, non sortes) . . ε (Ln) κληρον (: : ut Mt et Mc) c. BCD EFGHKLMQSUUVΓAA al pler b c syr^{sch} syr^p m^g aeth perss al. De Mcione testatur Tert: Vestitum plane eius a militib. diuisum, partim sorte concessum Mcion abstulit etc, sed contra est Epiphanii locus supra exscriptus.

35. ACΦHΛQA al ιστηκει | θεωρων . . D ορων | D εμνηκτιζον | δε και . . D 1. 118. 131. 209. 239. p^{scr} itallq omisso και (Ln om ex errore de c) add αυτον, item al fere³⁰ δε αυτον και, item (et deridebant eum, Eus και εξεμ. αυτον, vel similiter) it^{mu} vg syr^{omn} al Eus add αυτον | οι αρχοντες . . D om | σιν αυτοις c. AEFHGKMSUVΓAA al pler f al vg (item a intra se; tol al cum Pharisaeis, gat mm cum Sadducaeis) syr^{cu} etp pers^m al Eus . . BCDLQX al⁶ b c e ff². l cop syr^{sch} aeth pers^p ar^p ar^c om (Gb⁰ 49; Ln [σ. α.]) | λεγοντες . . D c και ελεγαں αυτω (c om) | εωσεν . . E**M* al aliq σεωκεν . . D c εωσας, pergentes σεαιτον σωσον | ει ουτ. (B υος) εστ. ο χρι (13. 69. 126. 131. 346. c^{scr} cop sah syr^p argm Eus add o [c^{scr} om] υος) τωι θε. ο (126. om) εκλεκτ. (ita c. BL 1. 118. 209. itpler vg dei electus [e om], c c ff². elect. dei; ε Ln ο του θε. εκλ. c. AEFHGKMQSUUVΓAA etc) . . D ες υος ες του θεου, ες χρι, ες ο εκλ., c si tu es Chr. elect. dei

36. ενεπαζον (ACDMX al -πεζον) c. ACDEFGHKMQSUUVXΓAA al ut v^{dtr} omn it vg cop etc . . BL sah -παιξαν (49.) | αυτω . . E* (v^{dtr}) 28. c^{scr} al αυτον . . K* om | οξος προσφ. c. ABC*L a cop, item D οξ. τε προσφερον, it^{pm} et acetum offerebant . . ε praem kas, Ln [και] c. C**EFGHKMQSUUVXΓAA al ut v^{dtr} omn f al vg sah al (syr^{cu} om of. προσφ. αυτ. additque post λεγοντες : paz tibi)

37. και . . D it^p vg cop^{dx} sah al om | ει (A 1. 131. 209. 239. 243. al² a e om, hinc Ln [ει]σιν ει etc . . D c χαμε ο βασ. τ. ιουδ. (c add σωσ. σεαυτ.), περιτεθετες (sic, c impositum autem) αυτω και ακανθινον στεφανον. Similiter syr^{cu} post σωσ. σεαυτ. add και επιθηκαν τη πε-φαλη αυτου στεφ. ακανθ.

δὲ καὶ ἐπιγραφὴ ἐπ' αὐτῶ Ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων οὗτος.
 39 (285.2) Εἰς δὲ τῶν κρεμασθέντων κακούργων ἐβλασφήμη αὐτὸν ^{Mc 17, 44.}
^{Mc 16, 32.} Οὐχὶ σὺ εἶ ὁ Χριστός; σῶσον σαυτὸν καὶ ἡμᾶς. 40 (285.10) ἀπο-
 κριθεὶς δὲ ὁ ἕτερος ἐπιτιμῶν αὐτῶ ἔφη Οὐδὲ φοβῆ σὺ τὸν Θεόν,
 ὅτι ἐν τῶ αὐτῶ κρῖματι εἶ; 41 καὶ ἡμεῖς μὲν δικαίως, ἄξια γὰρ
 ὧν ἐπράξαμεν ἀπολαμβάνομεν· οὗτος δὲ οὐδὲν ἄτοπον ἐπραξεν.
 42 καὶ ἔλεγεν Ἰησοῦ, μνήσθητί μου ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ βασιλείᾳ σου.

38. ην δε (sah om) και (Δ al e om) . . b q et erat | επιγραφη c. ABEHKL
 MΩNΧΓΔΔ al longe pl cop sah syrcu etc . . CDGSU al²⁵ η επιγραφ. :: ut
 Mc | επι αιω c. BL cop sah . . ε γεγραμμενη ε. α. c. AC***EGHKMSUVT
 ΔΔ al pler itpler vg (sed b q al am for san al *inscripta*) syromn (sed
 syrcu atque etiam erat scriptus titulus et posuit super eum) al; item C* x
 13. 33. 69. 124. 346. tisch** ε. α. γεγ., item (ita Ln) ADQ 47.^{9v} επιγε-
 γραμμενη ε. α. (: cf ll. pp.). Praeterea non addidimus γραμμασιν etc
 c. BC*L a cop sah syrcu; ε vero add γραμμασιν ελληνικοις και (DH fscr
 b f om) ρωμαικοις και (D fscr om) εβραικοις, item Ln [γρ. ε. κ. ρ. κ.
 εβρ.] c. AC**DEGHKMQRSUVXΓΔΔ al ut vdr om itpler vg syrcu eip al
 mu (sed syrcu aeth arr habent ελληνιστι κ. ρωμαιστι και εβραιστι, c
 litteris hebraicis graece et latine) :: quae quamquam nec in Mt aut Mc
 sunt, tamen potius ex Ioh fluxisse quam a Lc scripta vdr. Ceterum
 habent et. Act. Pil. A X. 1. p. 232. | Ο βασι. τ. ιουδ. οιτ. (c c abs-
 que ουτ., D 124. e ff² οιτ. εστιν) c. BL a, item c c, item D 124. e ff²
 (Ln O βα. τ. ι. [οιτ.]) . . ε Οιτος εστιν (x 1. 33. 118. al sah add τῷ) ο
 βα. τ. ιουδ. c. AEGHKMQRSUV(X)ΓΔΔ al pler itPl vg cop (sah) syromn al
39. κρεμασθεντων (κ* al κρεμασθ.) . . D 26.^{9v} om | αιτων (κ al plus¹⁰
 αιτω) . . B om? | ουχι c. BC*L a b ff² cop sah syrcu aeth^{utr} arm (sed
 C* et vv praem λεγων) . . ε (Ln) λεγων Ει c. AC***EGHKMQRSUVXΓΔΔ
 etc; D e om Ουχι (vel λεγων Ει) usq ημιας, l vero eorum loco habet:
 qui destruebas templum et in trib. dieb. reaedificabas illum, saluum te fac
 nunc et descende de cruce (: e ll. pp.)
40. επιτιμ. α. εφη c. BC*LX cop item (respondit alter dicens increpans
 eum) sah et (atque increpavit eum et dix. ei) syrcu et^{sch} . . ε (Ln) επε-
 τιμα (κ* -τιμησεν) α. λεγων c. AC***DEGHKMQRSUVΓΔΔ al ut vdr om
 it vg al. Item Act. Pil. l. l. | ουδε (itPl vg nec; sed c f Oriut Aug
 Victun non) . . D οτι ου | ελ . . C* cop sah syrcu ethr Chrallq εσμεν
 (syrcu nos quoque sumus); item D ει (sed d om) και ημεις εσμεν (non
 mutatis sqq). Ceterum cf ad omnes hos versus Act. Pil. l. l. sect. 2.
41. και . . iidem om qui antea εσμεν habent exc syrcu | απολαμβανομεν
 . . c απελαβαμεν, item (recepimus, percep.) a b c am syrcu et^{sch} al
 Victun | ατοπον . . D πονηρον (it vg nihil mali [male], d nihil inicum)
42. και . . D add στραφεις προς τον κυριον (item Act. Pil. B p. 286. και
 στρ. πρ. τον κυριον etc) | ελεγεν . . D ειπεν, item b f dixit | ω c. BC*L cop
 sah, item Or post μρ. μου . . ε (Ln) τω κυριου c. AC**EGHKMQRSUVXΓΔΔ al
 ut vdr om it vg syromn al, item D αιτω | μνησθ. μου c. BC*DLM*
 15. 42. 300. pscr a cop sah syrcu Or¹ (et¹, ut iam notatum, add ω)

43 και ελεην αυτω' Αμην σοι λεγω, σημερον μετ' εμου εση εν τω παραδεισω.

44 (327.2) Και ην ηδη ωσει ωρα εκτη και σκοτος εγενετο εν' ὄλην τήν γήν ἕως ὥρας ἐνάτης, 45 και εσκοτίσθη ὁ ἥλιος, (328.2) και εσχίσθη τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ μέσον. 46 (329.1)

Or^{int} Aug. . . ε add κυριε, Ln [κυρ.] c. AC**EGHKM**RSUVXΓΔΔ it^{pm} vg al Eus^palm Amb Hil¹ al, item q c f ff² syr^{cu} Hil¹ Vic^{it}un ante μνηθ. μ. (Act. Pil. l. l. cum ε consentiunt) | οταν ελθης . . DQ c^{ser} om (ita edldi Act. Pil. l. l.) | εν τη βασ. (et. Or² Eus^palm al) . . BL ως την βασιλειαν, item it^{pl} (non a b q) vg al Hil Amb al . . D εν τη ημερα της ελεισεως. Ceterum Descens. Chr. ad infer. (Evv. apocr. p. 310.) verba latronis sic habet: Κύριε, δε βασιλεύσεις, μη μου ἐπιλάθου.

43. Hunc versum Mcion abstulit Epiph teste. Or (4, 455.) οὕτω θ' ἐτάραξέ τιςας ὡς ἀσύμφωνον τὸ εἰρημένον ὥστε τομῆσαι αὐτοὺς ἵππονοῆσαι προσεθεῖσθαι τῷ εὐαγγ. ἀπό τινων ῥαδιουργῶν τὸ Σήμερον μ. ἰ. γ. ἐ. τ. παρ. τοῦ θεοῦ. Chr (IV. p. 680. serm. 6. in Gen.) οἱ Μαριχαιοι ἐπιλαθόμενοι τοῦ τόπου τοῦτου φασίν εἶπεν ὁ κύριος Αμην κτλ. οὐκοῦν ἀπίστος ἦδη γέγονε τῶν ἀγαθῶν και περιτετῆ ἢ ἀνάστασις; - - εἰ γὰρ ἦν σωματικῶν ἀνάστασις, οὐκ ἂν εἶπε Σήμερον κτλ. etc) | και ειπ. αυτ. (αυτω c. BL 26. 27 e^c-cop sah; ε Ln add ο ω c. acx GHEKQRSUVXΓΔΔ etc) . . D αποκριθεις δε ο ω ειπ. αυτ. τω επιλαθ-σορι (*επλησονται, d qui obliuergabat eum) | αμ. σοι λεγ. c. BC*L . . ε (Ln) αμ. λεγ. σοι (: uti solet dici) c. AC***EGHKQRSUVXΓΔΔ etc . . D θαρσει|σημερον (L praem οτι, item Act. Pil. a p. 233.) . . Hezechiel (quaest. 49.) τις μὲν οὕτως ἀναγινώσκουσιν Αμην λεγω σοι σημερον, και ὑποστίθουσιν· εἶτα ἐπιφέρουσιν ὅτι μετ' εμου εση etc (ita reuera habet syr^{cu}). Similiter habet schol aliquot codicum (ap. Matthaei: Lc p. 474 sqq.): ἄλλοι - - τὸ ῥητὸν ἐκβιάζονται· λέγουσι γὰρ θεῶν ὑπιστίζοντας (al. -ξαρτας) ἀναγινώσκουν Αμην λεγ. σοι σημερον, εἶθ' οὕτως ἐπιφέρουν τὸ Μετ' εμου etc. Eadem Theoph^oeram hom. 27. et Thph ad h. l. (Augustini explicationem verborum: Hodie mecum eris etc vide ep. 187. ad Dardanum). In eundem vero modum interpuncta exhibet Descens. Chr. 10. (Evv. apocr. p. 310.): ὅτι ἀμην ἀμην σημερ. λεγω σοι, μετ' εμ. εση εν τ. παρ. | c* εση μετ εμ. | παραδεισω . . Or^{int} etc του θεου (non item Ath Epiph 2, 58.)

44. και ην c. C*DL a b e ff² q cop Or^{int} . . B sah pers^w Or^{int} ην . . ε ην δε c. AC***EGHKQRSUVXΓΔΔ etc | ηδη c. BC*L cop syr^p ar^p Or^{int} . . ε om c. AC***DEGHEKQRSUVXΓΔΔ al ut vdr omn it vg al mu Or^{int} | και σκοτος usq ενατης . . syr^{hr} om, in mg vero haec adscripta habet: et luna amisit lumen suum, et stellae deciderunt, et petrae disruptae et sepulchra aperta sunt, et corpora multorum sanctorum surrexerunt et apparuerunt multis. | ενατης c. unc pler allisq longe pl . . ε εννατης c. LΓΔ al | εκτη . . ad Mc 15, 25. adde quod de permutatione numero- rum ε et r ab Eus (in quaest. ad Marin.) explicatur. Locus ex Cor- der. cat. in Ioh. p. 436. exscriptus legitur ap. Mai. IV, 299 sq. Vide- tur hinc Hier ex Eus hausisse.

καὶ φωνήσας φωνῇ μεγάλῃ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν Πάτερ, εἰς χεῖράς σου ᾠ. 20 (21), 6.
 παρατίθεται τὸ πνεῦμά μου. τοῦτο δὲ εἰπὼν ἐξέπνευσεν. 47 (20.2)
 ἰδὼν δὲ ὁ ἑκατόνταρχος τὸ γενόμενον ἐδόξαζεν τὸν Θεὸν λέγων
 Ὅντως ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος ἦν. 48 (21.10) καὶ πάντες οἱ
 συναπαρθενομένοι ὄχλοι ἐπὶ τὴν θεωρίαν ταύτην, θεωροῦσάντες τὰ

45. καὶ (a b c e arm om) εἰσοτ. (D εσχ. δε) ὁ ἡλιος (syRP του ηλ. σκο-
 τισθετος, ut et. Act. Pil. A) c. AC***DEGHKMQRSUVXΓΔΔ al fere omn
 itmu vg syrcu eisch (syRP txt) al mu Mcion^eEpiph (vide ad v. 33.) Orint
 (3, 923. „Lc secundum pleraque exx“) . . BC*L evgl¹¹ (sed semel tan-
 tum 48. ev et 49. ev) cop sah syRP mg Or² Orint¹ (3, 56) et cdd ap Orint
 (3, 923. „in quibusdam exx.“ „Et forsitan ausus est aliquis quasi ma-
 nifestius aliquid dicere volens pro *Et obscuratus est sol*, ponere *Defi-
 ciente sole*, existimans quod non aliter potuissent fieri tenebrae nisi sole
 deficiente. Puto autem magis quod insidiatores ecclesiae Chi muta-
 verunt hoc verbum - ut verisimiliter evglia argui possint secundum
 adinventiones volentium arguere ea.“ Cf huc Act. Pil. A XI, 2. „ἡλι-
 ψις ἡλιου γέγονεν κατὰ τὸ εἰωθός. Item v p. 288.) του ηλιου εκλε-
 ποτος (L al Or εκλιποτος) . . C** (vdtr) 33. om (Gb^o) | καὶ (cop sah
 om) εσχ. (BC*L 1. 33. 131. εσχ. δε) το κατ. τ. ν. μεσον (consentiunt
 Act. Pil. A) . . D καὶ το κατ. τ. να. εσχισθ. post εξεπνευσεν v. sq. pon

46. φων. μετ. ο ἰς (c d cop syrsch ante φων., eser Mcion^eEpiph om) . . DER
 ο ἰς μετ. φων., item (sed ο ἰς ante φωνησας) sah syrcu | χεῖρας . . A al
 Epiph¹ (certe ita ed. p. 771.) -ρα | παρατιθεται (Gb^o) | καὶ (cop sah
 al²⁰ fere Iust (Dial. e. Tryph. 105. καὶ γὰρ ἀποδοῖς τὸ πν. ἐπὶ τῷ
 σταυρῷ εἶπε Πάτερ - - μου, ὡς καὶ ἐκ τῶν ἀποσημονιμασιων καὶ
 τοῦτο ἔμαθον) Thdot Or Eus³ Cyrhr; item DE al³⁰ fere Ath Bas Nyse
 Const² Epiph⁷¹ Thdret Cyract al (et. Act. Pil. A) παρατιθεται (B et
 D** -τιθεται). Item commendo it vg cop syromu al Orint al . . ε παρα-
 θησματος (et. Act. Pil. B) c. EGHLSVΓΔΔ al pl (: ex LXX ut vdtr).
 Respicit huc et. Iustenost ap Hipp. p. 157. αὐτός δὲ εἰς χεῖρας παρα-
 τίμενος τὸ πν. τοῦ πατρὸς ἀνήλθεν πρὸς τὸν ἀγαθόν. Item Valent
 (exc. ex Theod. 62.) et Iudaens ap Or contr. Cels. 2, 55. | τοῦτο δε
 c. BC*D al³ c cop¹; KMP al³ b d e l q cop³ Amb (et. Act. Pil. A) καὶ
 τοῦτο (Ln); L 22. p^{scr} sah syrsch perss τοῦτο . . ε καὶ ταῦτα c. AC***
 EGHQRSUVXΓΔΔ al pler f al vg syRP al . . a syrcu καὶ omissis τοῦτο εἰ-
 πων, x 29. 64. 247.* om τοῦτο δε εἰπ. εξεπν.

47—49. an habuerit Mcion, tacentibus Epiph et Tert non liquet.

47. ἰδ. δε ὁ ἑκατόνταρχος (B 1. 131. 209. al? -ρχος) το γενομ. (C^o το
 γηγοτος, B al Orint τα γενομενα) . . D καὶ ὁ εκατ. φωνησας|εδοξαζεν
 c. BDLX c e ff² q cop³ Cyr . . ε -ασε c. ACGHMKPQRSUVXΓΔΔ al ut vdtr
 omn a f al (b magnificat) vg cop¹ sah al (et. Act. Pil. A) | οτως (Cyr
 praem oti) . . x (confuse) οτως | ὁ ανθυ. ουτ. δμ. ην . . D δμ. ην ὁ
 ανθυ. ουτ.

48. συναπαρθεν. c. AB^oCDELFPQA 209. al aliq . . ε (Ln 49.) συμπ. c. B**
 GHEKMUVXΓA al pler | πα. οἱ συ. οχλ. ἐπὶ τὴν θεωρ. . . D e πα. οἱ συ.
 ἐπὶ θεωρία οχλ. | θεωροῦσαντ. (c. BCDE^oLVX 33. c cop; ε θεωροῦντ.

Io 19, 25. γενόμενα, τύπτοντες τὰ στήθη ὑπέστρεφον. 49 εἰστήμεισαν δὲ πάντες οἱ γνωστοὶ αὐτῷ μακρόθεν, καὶ γυναῖκες αἱ συνακολουθοῦσαι αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, ὁρῶσαι ταῦτα.

50—54
Mt 27, 57—60.
Mc 15, 43—46.
Io 19, 25—28.

50 (222.1) Καὶ ἶδόν ἀγὴρ ὀνόματι Ἰωσήφ βουλευτῆς ἰπάρχων, ἀγὴρ ἀγαθὸς καὶ δίκαιος, 51 οὗτος οὐκ ἦν συναστατεθεμῖνος τῆ βουλή καὶ τῇ πράξει αὐτῶν, ἀπὸ Ἀρμαθαίας πόλεως τῶν Ἰουδαίων, ὃς καὶ προσεδέχετο καὶ αὐτὸς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. 52 οὗτος προσελθὼν τῷ Ἰησοῦ ἤτησεν τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ, 53 (222.1) καὶ καθελὼν αὐτὸ ἐνετόλιξεν αὐτὸ σινδόνι, καὶ ἔθηκε

c. ΕΓΗΚΜΡΦΣΥΝΓΑΔ al pler itpler vg al, et. Act. Pil. Δ) τα γεν. (al mu γεν.) .. Δ 226. x^{scr} om | τα στηθη (Gb¹¹) c. ABC²DL 1. 131. 209. al⁴ for al arm (et. Act. Pil. B p. 288.) .. ε (Ln) praem ταιτων (et. Act. Pil. Δ) c. C²ΕΓΗΚΜΡΦΣΥΝΓΑΔ al pler et (τα εαντ. στ.) P 124., item ΕΓΓ al mu αυτων, item (sed post στηθη) it vg etc. Praeterea D add κα τα μετωπα (c frontes suas pro τα στηθ.) | D υπεστρεφον. In fine add g¹ dicentes *Vae vobis, quae facta sunt hodie propter peccata nostra: appropinquavit enim desolatio Hierusalem.*

49. ΔΗΡΩΡΑ al ιστημεισαν | δε .. Δ sah om | αυτω c. ΔBLP 33. 64. .. ε αυτου c. CDEGHKMRΣΥΝΓΑΔ al pler (et. Act. Pil. Δ) | μακροθ. c. ΔC ΕΓΗΚΜΡΦΣΥΝΓΑΔ al pler .. BDL al¹⁰ (et. Act. Pil. Δ XI, 3.) απο μακρ. (Ln :: ut ll. pp.) | και .. B (item cod¹ Act. Pil. Δ) add ας, item sah syr^{cu} | συνακολουθουσαι c. BCLRX al pauc .. ε (Ln 49.) -θησαι c. ADEGHKMRΦΣΥΝΓΑΔ al pler item quae secutae erant (fuerant) it vg etc 50—53. Epiph ex Meione: και (alt. loc. om) ιδου αγηρ ον. ιωσφ. καθελων το σωμα ενετιλ. σινδονι (alt. loc. deest) κ. εθηκ. εν μηνιατι (alt. loc. -μειω) λαξευτω.

50. αγηρ (c praem και ο, item LX al και) sec .. DF a b e ff² q om | και sec .. B sah om

51. σινναστ. c. Δ(B vdttr)CDHLP al .. ε (Ln 49.) συγκ. c. ΕΓΚΜΥΧΓΔ (sv vdttr) al pler | -τεθειμενος (AP -θιμεν.) c. ADEGHKMRΦΣΥΝΓΑ al pler .. CDLX al plus¹² -τιθειμενος | αρμαθαιας (vg^{ed} etodd pauc) .. D it am fa for ing san al -θιας | ος και προσεδ. και αυτ. (: ex ingenio Leae) c. AEGHBYAA al pl syrP, item 1. 33. 131. 209. al³⁰ fere f ff² al vg al ος πρ. και αυτ., item (: ut ll. pp.) ΚΜΡΥΧ al¹⁵ fere arm ος και αυτ. προσεδ., item r 13. 127. 346. al q (item syr^{cu} et sch omisso ος) ος και προσεδ. .. BCDL 69. a b e l cop al ος προσεδ. (Gb¹ Ln 49. :: at ex hac lectione non poterant tot variae lectiones oriri. Potius pleonasmum qui vdbtur esse vario modo correxerunt ratione etiam ll. pp. habita.

52. ουτος (al aliq και ουτ., οιτ. ουν, αυτος, ος, EL al οιτωσ) .. DE² om; d D²² και | του ω .. G τ. κυριου

53. και καθελ. αιτο (c. AEGHKMRΦΣΥΝΓΑΔ al pler b, u e^{scr} fscr 157. q αυτου; BCDL al² itpler vg Ln 49. om) ενετ. αιτο (HXG al¹⁵ itpler vg om; e^{scr} fscr al a αυτου, D το σωμα του ω) .. c P¹atus autem cum

αὐτὸν ἐν μνήματι λαξευτῷ, οὗ οὐκ ἦν οὐδεὶς οὐπω κείμενος.
54^(394.10) καὶ ἡμέρα ἦν παρασκευῆ· σάββατον ἐπέφωσκεν.

55 Κατακοιλοῦθῆσασαι δὲ γυναῖκες, αἵτινες ἦσαν συνελθῆ-<sup>Mt 27, 61.
Mc 16, 47.</sup>
θῆναι αὐτῷ ἐκ τῆς Γαλιλαίας, ἐθεάσαντο τὸ μνημεῖον καὶ ὡς ἐτέθη
τὸ σῶμα αὐτοῦ, 56^(398.8) ὑποστρέψασαι δὲ ἠτοίμασαν ἀρώματα^{*Ex 30, 10.}
καὶ μύρα· καὶ τὸ μὲν σάββατον ἤσυχυσεν κατὰ τὴν ἐντολήν.

audisset quia exspiravit, clarificavit dominum et donavit corpus Ioseph. Ioseph autem deponit corpus et involvit. (: cf Mc) | σινδορι (H al praem τη) .. D εν σινδ., item itpl in sindone [vel -nem] | αυτον c. BCD fser (al?) it (exc c) vg cop (sah et αυτον et αυτο exprim) .. ε αυτο c. AEG HKLMPSUVXΓΔΔ etc .. al¹⁰ fere om | μνηματι .. D al μνημειω :: ut ll. pp. | ουδ. ουπω (D Or ουπ. ουδ.) c. ABL 1. 118. 209. item D Or .. ε ουδεπω (Δ ουδεποτε) ουδ. (: ut Io lectione non fluct) c. KΘHSVXΓΔΔ al pl (al⁴ c nil nisi ουδεις); item CKMPU al plus¹⁰ ουδ. ουδεπω. Ipler vg pondum quiesquam (aliquis a), d adhuc nemo | κειμενος .. D c sah add kai θεντος αυτου επεθηκεν τω μνημειω λειθον ον μοις (sah om) εικοσι εκυλιον. Item (ex ll. pp.) U 13. 69. 124. al¹⁵ cop και προσειν- λισε λειθον μεγαν επι την (al mu τη) θυραν (al mu -ρα) του μνημειου

54. και ημ. ην .. D c ην δε ημερα | παρασκευη c. AC²*EGHKMPSUVXΓΔΔ al pler f ff² al am^{**} al .. BC^{*}L 13. 346. itpl vg cop sah al -σκευης (Ln :: ab eodem profectum vdr qui και addidit; utrumq enim iidem fere test. tuentur) .. D προ σαββατον | σαββατον (r -τω) επεφ. (κ al pauc απεφ.) (Gb'') c. unc iisdem qui -σκευη aliisque fere¹²⁰ (qui notati sunt) sah Eus Thph .. ε (Ln) praem και c. BC^{*}L 1. 13. 209. 346. al itpler vg cop al pl (sed syr^P c. ob.) .. D c om

55. κατακοιλοῦθῆσασαι .. D c ff² κατακοιλουθησαν | δε (Gb') c. ACEFG HKMUVΓΔΔ al fere¹⁰⁰ Eus^{ess} al Thph, item BLPX al plus¹⁵ cop sah syr^{cu} al δε αι (L δε ε, p^{act} δαι αι): ita Ln (: fluxisse vdr inde quod de illis feminis iam v. 49. dictum est, praeterea que sequente αιτιεις articulus facillius addebatur quam omittebtr. Hinc et. v. 49. erat qui adderet.). Item absque και it vg al .. ε δε και c. (s?) al pauc .. D 29. 33. a b e ff² q (Eus vdr, ad Marin. IV, 3.) δε δυο (: fluxit e Mt et Mc) | αυτω c. AC²*EFGHKMPSUVXΓΔΔ al ut vdr om item itpler vg al pl, item BL Eus^{ess} ai post γαλιλ. .. C^{*} (omnino vdr) D c om | εκ (itpler vg δε) .. D al απο (item c f a gal.) | εθεασ. .. D c ff² praem και (vide ante) | μνημειον .. D μνημα | και ως - αυτου .. D om

56. υποστρ. δε (C^{*} om δε) .. C^{**} al pauc itpler (exc a) vg syr^{cu} etsch al Mcion^{ep}iph και υποστρ. | και μυρα v. 1. 131. om | και. την ενταλ. (Mcion^{ep}iph τον ρομον) .. D om. Epiph ex Mcione sic : και υποστρ. αι γυν. (alt. loc. om) ησυχασαν το σαββ. κατ. τον ρομον.

XXIV.

1 ^(200.1) Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων ὄρθρου βαθύως ἦλθον ἐπὶ
 τὸ μνήμα φέρουσαι ἃ ἠτοίμασαν ἀρώματα. 2 εὗρον δὲ τὸν λίθον
 ἀποκεκλισμένον ἀπὸ τοῦ μνημείου, 3 εἰσελθούσαι δὲ οὐκ εὗρον
 τὸ σῶμα. 4 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἀπορεῖσθαι αὐτὰς περὶ τοῦτου, καὶ
 ἰδοὺ ἄνδρες δύο ἐπέστησαν αὐταῖς ἐν ἐσθήσεσιν ἀστραπτούσαις·
 5 ^(201.2) ἐμφράβων δὲ γενομένων αὐτῶν καὶ κλινοῦσῶν τὰ πρόσωπα

- XXIV. 1. τη δε μια .. d μια δε | γ σαββατων, item 23, 56. σαδωντον |
 βαθεως c. ABCDGHLMXΓAA al pl (9 ap. sol. Scriv) Eus (certe dem. 10.)
 .. ς -θεος c. EKPΥV(s?) al pl | ηλθον (d ηρχοντο, GH al aliq item
 evgl II EusP^s add γυναικες) .. BL Dionalex EusP^s pon post μνημα, dP
 itP I Eusdem post σαββ. | μνημα .. C*FXA al mu Dionalex Eus μνη-
 μειον :: ut Mc et Io | αρωματα (d itP I sah syr^{cu} om) absq additamento
 (Gb'') c. BC^oL 33. 124.* itPler vg cop aeth^{ro} Dionalex EusP^s Aug .. ς
 add και τινες (syr^{omn} al et alias feminae) συν αυταις c. AC^oDRFGH
 KMSUVXΓAA al pler f q sah syr^{omn} aethP^{pp} arm al Eusdem. Praeterea
 q d e sah add (: cf Mc) ελογζοντο δε εν αυταις τις αρα αποκειλιω-
 τον λιθον
2. ευρον δε (itP I vg syr^{cu} etsch al et inuenerunt) .. D c sah ελθουσαι δε
 ευρον | απο .. C*H al pauc Eusdem ex
3. εισελθ. δε c. BC^oDL 1. 33. 118. 209. a b c e P² I cop sah Eus^o .. ς
 και εισελθ. (: ut Mc) c. AC^oDRFGHKMSUVXΓAA al pler f q al vg syr^{omn}
 al | C* οικ ευρον | το σωμα absq κυρ. w c. D a b e P² I Eusdem, item
 absq κυρ. c. 42. f sah syr^{cu} etsch persP arP sax .. ς (Lu) add του κ-
 ρου w c. ABCDFGHKLSUVXΓAA al fere omni c q al vg cop syrP al
 EusP^s
4. και ευ. .. c cop^{ds} sah ευ. δε | απορεισθ. c. BC DL (11.P^o?) .. ς διαπορεισθ.
 (1. 22. 131. 209. al -ρειν) c. AEGHKMSUVXΓAA etc (: διαπ. ter in Act
 nec fluct; Le 9, 7. unus d ηπορειτο pro δηπορει. Tamen nec απο-
 ρεισθ. quod quater legitur [Io Act 2 Co Gal] fluctuare solet) | πι.
 τουτου .. c πε. αυτου | και ιδου .. c al pauc itP I (non b e q) vg al om
 και | ανδρ. δυο (Gb Sa) c. ABCDFGHKLSUVXΓAA al longe pl a f cop sah
 al Eus Thph .. ς δυ. ανδρ. c. D al non ita mu itPler vg al | επιστη-
 σαν .. C* παρειστημεισαν :: cf Act 1, 10. | ε. εσθησει. αστραπτουσ.
 (L λεικασ) c. ACEGHKLSUVXΓAA al ut vdr omni cop sah syrP aeth al
 .. BD it vg syr^{cu} etsch al Eus εσθηει αστραπτουση (Mcion^{ep}iph λαμ-
 πρα) :: ita Lu
5. εμφραβων (B^oDL al εμφ. sed v. 37. ex his d tantum accedente for-
 tasse B^o; x al aliq εν φοβω) δ. γεν. α. κ. κλινοσων (A κλειν.) .. D c
 (similiter a, item syr^{cu}) εφοβοι δε γενομεται ενεικαι εκλεισαν | τα
 προσωπα (C* al pauc d cop sah al add αυτων) c. BC^oDGLX 1. 33. 42.
 157. al aliq sah syr^{omn} al (aeth oculos suos) .. ς (Lu) το (A om) προσ-
 ωπον c. AC^oDRFGHKMSUVXΓAA al pler it vg cop al | εις .. x ειπ | ειπασ
 c. BC DL (A ?) Mcion^{ep}iph .. ς ειπον c. ADFGHKMSUVXΓA etc (BA al aliq

εις τήν γῆν, εἶπαν πρὸς αὐτάς Τί ζητεῖτε τὸν ζῶντα μετὰ τῶν νεκρῶν; 6 οὐκ ἔστιν ὧδε, ἀλλὰ ἠγέρθη. μνήσθητε ὡς ἐλάλησεν ὑμῖν ἔτι ὢν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, 7 λέγων τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ὅτι δεῖ παραδοθῆναι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων ἀμαρτωλῶν καὶ σταυρωθῆναι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστῆναι. 8 καὶ ἐμνήσθησαν τῶν ῥημάτων αὐτοῦ, 9 ^(388.2) καὶ ὑποστρέψασαι ἀπὸ τοῦ μημείου ἀπήγγειλαν πάντα ταῦτα τοῖς ἑνδεκα καὶ πᾶσιν τοῖς λοιποῖς. 10 ^(389.10) ἦν δὲ ἡ Μαγδαληνὴ Μαρία καὶ Ἰωάννα καὶ Μαρία ἡ Ἰακώβου καὶ αἱ λοιπαὶ σὺν αὐταῖς αἱ ἔλεγον πρὸς τοὺς ἀποστόλους ταῦτα. 11 καὶ ἐφάνησαν ἐνώπιον αὐτῶν ὡσεὶ λῆρος τὰ ῥήματα αὐτῶν, καὶ ἠπίστον αὐταῖς.

ειπε); sed d c praem oi δε (item syr^{cu} eth^r illi viri). Epiph ex Mcione haec affert: εἶπαν οἱ ἐν ἰσθῆτι λαμπρῶ Τί - - νεκρῶν; ἠγέρθη· μνήσθητε ὅσα ἐλάλησεν ἔτι ὢν μεθ' ὑμῶν (alt. loc. om μ. ὦ.), ὅτι δεῖ τὸν υἱ. τ. ἀ. πολλὰ (alt. loc. om) παθ. καὶ παραδοθῆναι.

6. οὐκ ἐστ. ὦδ. ἀλλὰ (c. BLX al cop sah; γ Ln ἀλλ c. ΛC^{***} ΕΡΘΗΚΗΣΒΥ ΝΓΔΔ etc; C* g² syr^{sab} pers^p om) ἠγέρθη .. d a b e ff² l om | μνήσθη. (e praem κα) .. d add δε | ὡς (et. Eus Cyr; d c ff² syr^{cu} eth^s al Mcionepiph et^{tert} σαα) ἐλ. νμιν (x al ημιν, al pauc om)
7. λέγων .. d c ff² om | τον ια. τ. ανθρ. οτι δεῖ (a quoniam fil. hom. oportet) c, BC^{*L} a syr^{cu} .. γ (Ln) οτι δεῖ τον ια. τ. α. c. AC^{**} DEFGHKM SUVXΓΔΔ etc (it^{pler} vg quia [quon.] oportet fil. hom. etc; item Mcion^{tert} quod oport. tradit fil. ho. etc | εις χειρ. ανθρ. (36. 127.* 254. tol s^{cod} om) αμαρτ. (d b e ff² l om) κ. σταυρ. ... a om | αναστ. ... Δ 33. εγερωθηραι
9. απο τ. μνημ. (et. Cyr) .. d a b c e ff² l arm om | παντ. ταυτ. c. DEFGHKUVXΓΔΔ al plus²⁰ c .. γ (Ln 49.) ταυτ. πα. c. ΔBGLMS al pl it^{pler} vg al Cyr (sed 242. 262. syr^{cu} sah aeth pers^p om παντ., e^{scr} om ταυτ.) :: cf ad Mt 13, 56. | πασιν .. x om
10. ην δε (Gb; Sz ex incuria ut vdr) c. B(e Wo. Ceph. κϛ 1.22.69.131. 300. al¹⁰ ac plur Cyr, item erat autem (constat vero etiam pro ipso ησαν passim ην positum esse, cf Steph. Thes. sub ειμ p. 262.) a b f ff² q al vg cop^{dx} sah al^{pler} .. γ (Ln 49.) ησαν δε c. (B?) ΕΡΘΗΛΜΣΒΧ ΔΛ al pl c (al?) syr^{sab} et syr^p c.* al .. ΔDR al fere⁴⁰ cop² syr^{cu} aeth om (Gb⁰) | η μαγδαληνη (xλ al mu cop sah -ληνη) μαρια (1. al -ριαμ, item post) .. d al it vg cop sah al μαρ. η μαγδ. | DL ιωανα | ἡ c. ΔB DH^{*} KMSUVXΓΔ al fere⁴⁰ sah Thph filia syr^{cu} eth^r, mater syr^{sab} eth^r pers^p .. γ om c. ΕΡΘΗ^{**} ΛΛ al pl Cyr | Ε^{*} ΧΓ al aliq λοιπα; | α c. ΚΜ SUVXΛ al pl a c f al vg cop syr^{sab} syr^p c.* al Cyr .. 157. κα, al α κα .. ΒΕΡΘΗΛΛ al mu item ΔDR al pm b e ff² q (b e q haec diceb. ad apost.) sah (diceb. autem) syr^{cu} (haec dicebant) al om (Gb⁰ Ln) | d ελεγαν
11. ερωπ. (1. om) αυτων (l apostolis) .. x al² om | αυτων sec c. ΔΕΡΘΗΚ ΜΣUVXΓΔΔ al ut vdr om f syr^p (sed cod. Bars. in mg) .. BDL it^{pler}

[Mc 16, 12 a.] 13 Καὶ ἰδοὺ δύο ἐξ αὐτῶν ἦσαν πορευόμενοι ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ εἰς κώμην ἀπέχουσαν σταδίους ἐξήκοντα ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ, ἣ ὄνομα Ἑμμαούς, 14 καὶ αὐτοὶ ὡμίλουν πρὸς ἀλλήλους περὶ πάντων τῶν συμβεβηκότων τούτων. 15 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὄμιλεϊν αὐτοῖς καὶ συζητεῖν, καὶ αὐτὸς Ἰησοῦς ἐγγίσας συνεπορεύετο αὐτοῖς· 16 οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν ἐκαταῦντο τοῦ μὴ ἐπιγῶναι αὐτόν. 17 εἶπε δὲ πρὸς αὐτοὺς Τίνας οἱ λόγοι οὗτοι, οὓς ἀντιβάλλετε πρὸς ἀλλήλους περιπατοῦντες καὶ ἔστε σκυθρωποί; 18 ἀποκριθεὶς δὲ εἶπ.

vg (similiter it^m gat v. 8. verborum horum pro τ. ημ. αυτου) cop sah syr^{sch} al ταυτα (Ln)

12. Versum non dedimus c. d a b e l syr^{br} txt¹ Euscan (nec magis Amn legisse vdr; nec enim antiqui edd. Gr. aut Lat. post v. 10., ubi est 339, 10., numerum Ammonianum appositum habent) .. ε (sed G^b) ο δε πετρος αναστας εδραμεν επι το μηριων, και πακακινφας βλεπαν τα οθονια αυμενα (B al^b cop sah syr^{cu} Thph^{com} om, L it^m vg al post μονα, 58.^{ev} Thph^{txt} ante τα hab) μονα (AK al⁴ am harl mt om, και απηλθεν (Α -λθον) προς αυτον (BL πρ. αυτου, it vg secum idque ut vn pler cum θαυμ. coniung) θαυμαζων το γιγονος, item Ln [ο δε -γεγορς] (: cf Io 20, 5 sa.) c. ABEFGHKLMSUVXΓAA al ut vdr omⁿ it^m vg syr^{cu} et^{sch} etP syr^{br} txt¹ et^mg¹ aeth al

13. κ. ἰδ. δυ. ἐξ αυτ. ησαν (B post ημερ., X ante ἐξ) πορ. .. D e ησαν δι δυ. πορ. ἐξ αυτ. Libere syr^{cu}: atque apparuit duobus ex iis illa ipse die quando erant euntes etc | εν α. τ. ημερ. (Α ωρα) .. a om | εζηκοντα .. ικ*κ* al^b g¹ syr^{br} syr^{cu} cod (in aliis edd syr^{cu} m^g) arm schol²⁴ et¹ (ἱκανὸν ἐξήκ. λεκτίον, οὕτως γὰρ τὰ ἀκριβῆ περιμέχει καὶ ἡ [194. add Ἰερογέρονς] τῆς ἀληθείας βεβαίως) εκατον ἐξηκ. .. e septem | η ορου. (a cui nomen, it^{pl}er vg nomine) εμμαους (c f al vg [et. am for al] cop sah syr^{cu} ammaus; vgc^{ed} syr^{sch} etP cmaus, a l ammaus; d οἰλομαουοις, sl¹ ελμαουοις) .. e ff² nomine ammaus et cleopas (ff² -phas), b clefas et ammaus. Cf huc quod Or^b duorum illorum nomina dicit Σίμων et Κλεόπας, item m^gs (ad v. 18.); v^ms (ad eund. v.): ὁ μετὰ Κλεόπᾳ Ναθαναὴλ ἦν, ὡς ἐν παραροις ὁ μέγας Ἰφῆ Ἐπιφάνιος. Κλε. ἀνηψιὸς ἦν τοῦ σωτήρος, δεύτερος ἐπίσκ. ἰεροσολίμων. Locus Epiph est haec. 28, 6. (p. 67.). Schol²³ (ad v. 18.): ὁ δὲ μετ' αὐτοῦ ὁ Ναθαναήλ, ἢ ὡς τινες, ὁ εὐαγγελιστὴς οὗτος Λουκᾶς. Apud Amb vero saepius adiunt Ammaon et Cleophas.

14. και αυτ. (sah isti vero) ωμιλ. .. D c e ωμιλ. δε | προς αλληλ. (D αι- ταις) .. A om, item a b ff² | των (D* om) συμβ. (D συνβ.)

15. ηΓ al ωμιλειν | συζητ. c. ABDGLNFA al? . : ε συζητ. c. EFGHKSUVX ΓA al certe pler | και αυτος .. B* om και, D a om αυτος, c e sah syr^{cu} om utrumq | ω c. ABL cop sah .. ε (Ln) ο ω c. DEFGHKNPFSUVXIA al ut vdr omⁿ

17. ειπ. δε (it^m vg et αυ) .. D c e Or ο δε ειπ. | πρ. αυτ. (et. Or) .. D om | πρ. αλληλ. (et. Or) .. D πρ. αυτους | εX al αντιβαλλετε | περιπατ. .. a b c e ff² l non exprim | και εστε (κM al και εστε) c. A**εΓΦΘΙΚΞ

ἢ ὄνομα Κλεόπας, ●πεν πρὸς αὐτόν Σὺ μόνος παροικεῖς Ἱερουσαλήμ καὶ οὐκ ἔγνων τὰ γενόμενα ἐν αὐτῇ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις; 19 καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ἰησοῦς; οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ Τὰ περὶ Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου, ὃς ἐγένετο ἀνὴρ προφήτης δυνατὸς ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ ἐναντίον τοῦ Θεοῦ καὶ παντὸς τοῦ λαοῦ, 20 ὅπως τε παρέδωκαν αὐτόν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ἀρχόντες ἡμῶν εἰς κρῖμα θανάτου καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν. 21 ἡμεῖς δὲ ἠλπίζομεν ὅτι αὐτὸς ἐστίν

ΝΡΒΥΝΧΓΔΔ al ut vdr̄ omn̄ itpl̄er vg syrP (nec ita differre videntur syzsch cum arP et ar̄e : syr^{cu} *dum estis*, quod si rell non satis exprimunt, non tam defuisse in Graecis *καὶ ἐστε* quam libere vertisse interpretes existimo. Syr^{br} vero om̄ plane κ. ἐστ. σκυθρ.) al .. Δ⁺(vdr̄)B καὶ ἐσταθῆσαν, L ἐστησαν, item *et steterunt* e cop sah aeth .. D Cyr (τί ποτέ ἐστιν ὃ διαλέγεσθε πρ. αλλ. περιπατοῦντες σκυθρ.) (Or *περιπατοῦντε*; non additis rell, unde certe probatur eum non legisse *περιπατ. σκυθρ.*) om̄ (49. :: at satis molestum erat illud *καὶ ἐστε*, hinc varie temptatum est)

18. εἰς c. B(e Wo. Ceph.)DE*(I periit)LNPA 1. 13. 28. 69. 124. 131. 157. 209. 244. 346. 382. 435. cop sah Cyr; item x τις .. ς ο εἰς c. Δ(B??) E**FGHKMSVNGA al pler. Praeterea IP 13. 28. 33. 69. al aliq it^{pm} gat sah cop³ syro^{mn} al Cyr add *ἐξ αὐτῶν*, hinc Ln [*ε. αυτ.*] | ω ὄνομα (I latet) .. ΒLNX b ὀνοματι | κλεωπας .. K al plus³⁰ sah (non item cop) κλεωπας (κ -πᾶς) | ιεροισ. c. ΑΒΔΕΡΦΓΗΚΛΜΝΡΒΥΝΧΓΔ al fere¹²⁰ Cyr .. ς (Ln) εν ιερ. c. Α al aliq Or Severian (Item it^{pl} vg al *peregrinus es in Hier.*, e e *peregrinarius ab Hier.*) .. 28. al⁵ al εἰς ιερ. (G^b) | καὶ οὐκ .. D it^{pl} om̄ καὶ
19. καὶ εἶπεν αυτ. .. D c e Aug ο δε εἰπ. αυτω (c e Aug *illis*); it^{allq} vg *quibus ille dix.*, a *qui ait illis*, sah *dix. vero illis* | οἱ δε εἶπαν (-παν c. BI; ς Ln 49. -πον c. rell ut vdr̄ omn̄) αυτω (1. it vg al om̄) .. D om̄ (Or *εἰποτος δε -- ἀπεκρινοτο* [ed. Huet. *ἀποκρινοται*]) | π̄ .. Δ *πραειν του* | ραζωραίου c. ΔΒΕΓΗΚΜΝΡΒΥΝΧΓΔ al ut vdr̄ omn̄ (f *na-zoreno*, b ff² *nazaraeo* b -reo; sah *nazoraeo*, cop *incola Nazareth*) .. ΒIL (-ρινον) it^{pl} vg al Orhuet (sed -ζωραι. Or^{uae}) ραζαρηου (: in Act ubique *ραζωραιος*, item Lc 18, 37. D c. al test *ραζαρην*. substituente; praeterea *ραζαρην*. ubique [ter] in Mc et Lc 4, 34.) | ος .. κ al³⁰ ως | εν εργ. κ. (Δ c syr^{cu} etsch add εν, hinc Ln [*εν*] λογ. .. D Severian εν (Severian om̄) λογ. κ. εργ. | *εναντιον* .. D *ερωπιον* (c e Aug *in conspectu*)
20. οπως τε (it^{pl} τε non exprim) .. D οἰς | παρεδ. αυτ. c. ΒΕΓΗΛΜΝΒΥΝΧΓΔ al pler (240. I om αυτ.) for Or al .. ΔΔΚΡ al aliq it vg Aug αυτῶν (D e ff² Aug *τουτου*) παρεδ. (Ln) | ημων .. LU al ημων | κρῖμα : sic ΕΚΜΥΓΑ etc, non (ut Ln 49.) κρῖμα
21. ἠλπίζομεν (B⁺ -ζαμεν, x al -ζωμεν) : ita et. Or Severian (urget : οὐ λέγει προσδοκῶμεν ἀλλὰ προσεδωκῶμεν) cat^{mal} (*ἀπηλπικιστόν ἢ φωνή ἠλπίζομεν γάρ φησιν, οὐκ ἐλπίζομεν*. Eadem in schol) .. ΡΑΔ al e ff² sah ἐλπίζομ. | ἐστιν (ff² *quia ipse incipit liberare*) .. D ην (c e Aug *quia*

ὁ μὲλλον λυτροῦσθαι τὸν Ἰσραὴλ· ἀλλὰ γὰρ καὶ σὺν πᾶσιν τοῖτοις·
 πρῆτιν ταύτην ἡμέραν ἄγει σήμερον ἀφ' οὗ ταῦτα ἐγένετο. 22 ἀλλὰ
 καὶ γυναῖκες τινες ἐξ ἡμῶν ἐξέστησαν ἡμᾶς, γενόμεναι ὀρθριναὶ
 ἐπὶ τὸ μνημεῖον, 23 καὶ μὴ εὑρούσαι τὸ σῶμα αὐτοῦ ἦλθον λέ-
 γουσαι καὶ ὀπτασίαν ἀγγελῶν εἰρακέναι, οἱ λέγουσις αὐτὸν ζῆν.
 24 καὶ ἀπηλθόν τινες τῶν σὺν ἡμῶν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ εἶπον
 οὕτως καθὼς καὶ αἱ γυναῖκες εἶπον, αὐτὸν δὲ οὐκ εἶδον. 25 καὶ
 αὐτοὶ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς Ἴη ἀνόητοι καὶ βραδεῖς τῇ καρδίᾳ τοῦ πι-
 στεύειν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐλάλησαν οἱ προφηταί. 26 οὐχὶ ταῦτα εἶδει
 παθεῖν τὸν Χριστὸν καὶ εἰσελθεῖν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ; 27 καὶ
 ἀρξάμενος ἀπὸ Μωϋσέως καὶ ἀπὸ πάντων τῶν προφητῶν διε-

ipse fuit [Aug erat] qui redempturus erat [Aug es: set red., f al vg quin
ipse esse redempturus, a b ipsum esse qui redempturus esset.] | *αλλὰ γι*
 καὶ c. BDL 1. 33. 229.** syrp mg. . . ε om καὶ c. AEGHKMPSUVXΓΔΛ etc
 (i:pler vg al et nuc) | *σὺν πασιν* c. AB(e sil)DHKPUΔΔ al pler . . EGLM
 XΓ al *σὺμ πασιν* | *ταύτην* . . D al aliq om (nec exprim it vg al) | *ἡμε-*
ρον . . Δ* om | *σημερον* (et. it vg sah al; D *σημεραν* ante αγει) . . B 1.
 om nec exprim vv mu | *γενετο* . . D *γεγονετ*

22. *ἐξ ἡμῶν* (sah αὐτῶν) . . D om (nec exprim aeth persp) | *γενόμεναι* c.
 B fscr . . ε (Ln 49.) *γενομ.* c. rell ut vdr | *ὀρθριναι* c. ABDK*LA 1. al?
 . . ε *ὀρθριαι* c. εGHK**MPSUVXΓΔ al pler (: : Phryn. eclog. ὀρθριῶς
 οὐκ, ἀλλ' ὀρθριῶς. Cf quae adnotat Lobeck. p. 51.)

23. *ἦλθον* c. B* . . ε (Ln 49.) -*λθον* c. rell ut vdr | *καὶ οπτ.* . . D c e
 (item cop al) om καὶ | *εἰρακέναι* c. ABDKM(ε?)ΥΓΛ al pl . . εGHLPVXΔ
 al pm *ετορ.*

24. *ἀπηλθον* (L -*θον*) . . Δ *ἀπελθοντες* (omisso καὶ εἰ) | *τινες* . . D add *εκ*,
 item (*ex nostris* itPl vg, c e *de nobis*) it vg | *οὐτως* (ita c. unc pler
 aliisq pl; ε οὐτω c. Γ al) *καθως* (D ως) καὶ (c. AEGHKLMPSUVXΓΔΔ al ut
 vdr omn cop syrp al; BD it vg sah syrcu etsch al om: ita Ln) *καὶ γιν-*
ειπ. (D c e *ειπ. καὶ γιν.*) | *εἶδον* (KLX al *εἶδον*) . . D e *εἶδομεν*

25. *καὶ αὐτος* . . D c e ο *δε* (sah dixit vero) | Δ *πρ. εαυτοὺς* | *τοὺ πιστ.*
 (syrcu cum priorib. coniungit, ita ut *ἐπι πασιν* etc excipiantur a ver-
 bis *οὐχι ταῦτα* etc) . . D om (Schu „haud inepte“) | *ἐλάλησαν* οἱ προ-
 φηταί . . Meion diserte testante Epiph pro his scripsit *ἐλάλησα* (urget
 Epiph -*σα*) *ἡμῖν*, teste vero Tert *locutus est vobis*. Habet vero Epiph
 sic: *παρέκοψε τὸ ἐλημέον πρὸς Κλεόπαν καὶ τὸν ἄλλον, ὅτε συνήρ-
 τησεν αὐτοῖς, τὸ Ἴη ἀνόητ. κ. βρ. τοῦ πιστ. πᾶσιν οἷς ἐλ. οἱ προφ. οὐχὶ
 (alibi οὐ habet) ταῦτ. ἴδει παθεῖν; καὶ ἀντι τοῦ Ἐφ' οἷς ἐλάλ. οἱ πρ.,
 ἐποίησεν Ἐφ' οἷς ἐλάλησα ἡμῖν. Eundem locum Dial sic: ω αρ. κ. βρ.
 τη καθδ. τοῦ πι. ἐπι πασ. οἷς ἐλάλησα πρὸς ἡμᾶς, οτι εδει ταῦτα παθ.
 τον χι'.*

26. *οὐχι* (Severian οἱ) . . D Dial *οτι*.

27. *ἀρξάμενος* . . D itPl gat mm Aug praem *ηρ.* posteaque D *εφημεριουε*,
 itPl gat mm Aug *interpretans* (e praem et) | *Μωϋσέως* (Severian *τοι-*

μίρνευεν αὐτοῖς ἐν πάσαις ταῖς γραφαῖς τὰ περὶ αὐτοῦ. 28 καὶ ἤγγισαν εἰς τὴν κόμην οὗ ἐπορεύοντο, καὶ αὐτὸς προσεποιεῖτο πορρωτέρου πορεύεσθαι· 29 καὶ παρεβιάσατο αὐτὸν λέγοντας Μείνον μεθ' ἡμῶν, ὅτι πρὸς ἑσπέραν ἐστὶν καὶ κέκλικεν ἡ ἡμέρα. καὶ εἰσῆλθεν τοῦ μείναι σὺν αὐτοῖς. 30 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κατακλιθῆναι αὐτὸν μετ' αὐτῶν, λαβὼν τὸν ἄρτον εὐλόγησεν καὶ κλάσας ἐπέδιδον αὐτοῖς· 31 αὐτῶν δὲ διηροίχθησαν οἱ ὀφθαλμοί, καὶ ἐπέγνωσαν αὐτόν· καὶ αὐτὸς ἄφαντος ἐγένετο ἀπ' αὐτῶν. 32 καὶ εἶπαν πρὸς ἀλλήλους Οὐχὶ ἡ καρδία ἡμῶν καιρομένη ἦν ἐν ἡμῖν, ὡς

- ρομου) c. BK LX al .. ζ μωστωσ c. ADEGHMPSUVXΓΔΔ al longe pl (de vv vide alibi) | καὶ ἀπο .. D 28. it vg al om ἀπο (item om Severian ἀπο πα.) | διεμνηνευσεν c. AGRXΓΔΔ al mu, item BLU al διεμνηνευσεν, μ διεμνηνευσεν .. ζ διεμνηνευσεν c. EHK(S?)V al pl (de D etc vide ante) | ἐν .. L 1. 33. τι ἦν ἐν, item cop quae sunt haec quae in | πασαις .. D g¹ cop¹ om | τα .. L y^{ser} om | αὐτου (c^o Gb Sz) c. B(?)DEHLMPSVX al pl .. ζ αὐτου c. AGRFUDΔΔ al pl (15 ap. sol. Scr.) .. itpler vg de ipso, de se, de semetipso, de se ipso: d e de eo
28. ἤγγισαν .. B -ικαν | προσεποιεῖτο c. EGHKMP SUVXΓΔΔ al pler (a adiectabat se) .. ABDL al pauc (itpler vg *hinc* se, e *similavit* se etc) προσεποιησατο (Ln) | πορρωτερον c. AB 382. (al?) .. ζ πορρωτερον (P al πορρωτ.) c. DEGHKLMPSUVXΓΔΔ al pler (: -τερον multo usitatus quam -τερον. Cf Steph. Thes. p. 1505.)
29. παρεβιάσατο (D* παραβ.) .. MP al aliq -αζοντο | ἐστιν καὶ .. D itpler (non f al) for mm tol (non am san em ing al) om (similiter sed paulo liberius syr^{ca} quia est prope ut tenebrescat, syr^{sch} quia dies nunc inclinat se ut tenebrescat) | κέκλικεν (GHKP al mu -ηκεν, D καινικωμεν) c. ADEGHKMP SUVXΓΔΔ al pler c gat^a ash syr^{ca} aeth al .. BL al⁷ itpler (sed pl ante κέκλικεν.) vg cop syr (vide ante) syrP c. ob. (sed ante πρ. εσπερ., in cod. Bars. deest obelus) al add ηδη (49. et Ln [ηδη]) | D εισηλθεν μιναι μετ αυτων
30. κατακλιθηναι (π -κλισθηναι, κμ al mu -κλιθηναι) .. L ανακλιθ. | μετ αυτ. .. D e syr^{ca} om | τον (et. Or Mcion^{epib}) .. D 131. om | ευλογ. c. BEGHKLMPSUVXΓΔΔ al pler .. AD 243. 346. ηυλογ. (Ln) | κλασ. επιδιδ. (et. Or) .. D προσεδιδου
31. αυτ. δε διηροιχθ. οι οφθ. .. D e e Or λαβορων δε (Or δ') αυτων τον αρτον απ αυτου (Or om) ηρηγησαν (Or διηροιχθ.) οι οφθ. αυτ. (Or α. οι οφθ.). Epiph de Mcione: *ἐλέγχεται δὲ (de „ἀλλάγησά ἡμῖν“ loquitur) ὅτι ὅτε ἔκλασε τὸν ἄρτ. ἠροίχθησαν αὐτ. οἱ ὀφθ. καὶ ἐπέγν. αὐτόν.* Tert quidem ex vv. 26—35. nil affert, sed Ir (3, 14. 3.) testatur: (notatis variis rebus a Le solo relatis) *et alia nulla sunt quae inventi possunt a solo Le dicta esse, quibus et Mcion et Valentinus utuntur.*
32. καὶ .. D c e οἱ δε | εἶπαν c. BL al pauc .. ζ (Ln) -πον c. ADEGHKMP SUVXΓΔΔ al pler | πρ. ἀλλήλ. .. D πρ. εαιντους | η κα. ημ. καιρομένη (a b f post εν ημ.) ηνεν ημ. (tol^a vg^{cod} Or³ om ε. η., sed Or³ habet) .. D η κα. ην

ἐλάλει ἡμῖν ἐν τῇ ὁδῷ, ὡς διήνοιγεν ἡμῖν τὰς γραφάς; 33 Καὶ ἀνασταίντες αὐτῇ τῇ ὁδῷ ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ εἶπον ἡθροισμένους τοὺς ἑνδεκα καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς, 34 λέγοντας ὅτι ἠγγέρθη ὁ κύριος ὄντως καὶ ὤφθη Σίμωνι. 35 καὶ αὐτοὶ ἐξηγοῦντο τὰ ἐν τῇ ὁδῷ καὶ ὡς ἐγνώσθη αὐτοῖς ἐν τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου.

Io 20, 19 n.
[Mc 16, 14.]

36 (240. 9) Ταῦτα δὲ αὐτῶν λαλούντων αὐτοὺς ἔστι ἐν μέσῳ αὐτῶν. 37 ποιηθέντες δὲ καὶ ἔμποδοι γενόμενοι ἐδόκουν πνεῦμα θεωρεῖν. 38 καὶ εἶπεν αὐτοῖς Τί τεταραγμένοι ἐστέ, καὶ διὰ τί διαλογισμοὶ ἀναβαίνουνσιν ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν; 39 ἴδτε τὰς χεῖράς;

ἡμῶν κεκαλυμμενη, c e l cor nostr. fuit exoacatum (ita c; e exterminatum, l odiumem), item nostr. cor (sah add nobis) gravatum erat sah syr^{cu} | ὡς ἐλάλει (A -λησεν, κμ al aliq -λη) ἡμῖν (ita et. f ff² al vg Hier) .. a b e l Amb Aug syr^{cu} Or³ (ibidem ubi ἐν ἡμ. om) om | ὡς διήνοιγ. (B* A al διήνοιγ., D ἡνοιγ.) c. BDL 33. (item qui modo ὡς ἐλ. ἡμ. om) item exphicans cop sah .. c και ὡς (K* scripturus erat πως, f ff² al vg syr^{sch} aeth al om) διην. c. ΔΕΓΗΚΜΡΣΥΝΧΓΑΔ al pler f ff² al vg syr^{sch} syrP al

33. ἀνασταίντες .. D c e sah add λυπούμενοι (tristes c e sah) | ἡθροισμ. (hoc solo loco legitur) c. BD 33. .. c σινηθροισμ. (: Act 12, 12, 19, 25. non fluct) c. ΔΕΓΗΚΛΜΡΣΥΝΧΓΑΔ al pler Cyr (: LXX utramq; saepius, sed frequentius σιναθρ. quam αθρ.)

34. λέγοντας .. D -ντες | ἡγ. ο κυρ. οντ. c. ΔΕΓΗΚΜΡΣΥΝΧΓΑΔ al pler ff² al vg syrP al .. BDLP 1. 25. 131. a c f cop sah syr^{cu} etsch aeth al ort. ἡγ. ο κυρ. (Lb) .. 258.* b e l Cyr libere om οντ. | Δ* οφθη | Δ σημων. l σημων

35. ὡς .. D e e οτι

36. αὐτος (al fore⁴⁰ l Thph praem και) c. (Gb) BDL al^b a b e 130^{lat} sah syr^{cu} Cyr cat^{ox} Amb .. c add o (x om) ἰς (P ff² vged post εστη, π 157. c ο κυριος) c. ΔΕΓΗΚΜΡΣΥΝΧΓΑΔ al pler itm^u vg cop syr^{sch} etP al (sed ff² al vg syr^{sch} om αὐτος) Eus | εστη .. D εσταθη | ALMP al εμμεσω | αυτων (r 28. 7. p^o al των μαθητων αυτου [28. om], 255. ως το μεσον omisso αυτων) absq; additam (Gb') c. D a b e ff² l .. c (Lb) add και λεγει αυτοις Εψηγη υμων (A* υμων) c. ΔΕΓΗΚΛΜΡΣΥΝΧΓΑΔ etc (et. Eus), praeterea que GP 88. 127. 130. gr et^{lat} c f g¹⁻² vg cop² (non cop^{ds} nec sah) syr^{sch} (non syr^{cu} nec syrP) aeth arin arr pers al¹ Amb Aug add εγω εμμε, μη φοβεισθε (127. 130. gr φοβεισθε), hinc Ln [ε. ε. μ. φ.] :: illa ex Io 20, 19. haec ex Io 6, 20 fluxere

37. προηθετε. (B θροηθετε.) δε .. D αυτοι δε πε. | DM εμφοβ. | πνευμα .. D Apell (ap. Hipp. p. 260.) Mcion^{tert} φαντασμα (item Dial φαντασιων). Hier (in Esai. 18. prol.) Quam enim app. cum putarent spiritum, vel, iuxta evg. quod Hebraeorum lectitant Nazaraei, incorporeale daemonium, dixit eis Quid turbati etc. Cf ad v. 39.

38. και επεν .. D c e o δε επεν. (b dix. autem, sah dix.) | και δια τι c. ΔΕΓΗΚΜΡΣΥΝΧΓΑΔ* al pler itpler (quid turbati estis et [e om] quare, item

μον καὶ τοὺς πόδας μου, ὅτι ἐγὼ εἰμι ἀντὸς· ψηλαφήσατέ με καὶ ^[10 20, 20.]
 ἴδετε, ὅτι πνεῦμα σάρκα καὶ ὀστέα οὐκ ἔχει καθὼς ἐμὲ θεωρεῖτε
 ἔχοντα. 41 ^(241.9) ἔτι δὲ ἀπιστούντων αὐτῶν ἀπὸ τῆς χαρᾶς καὶ
 θαυμαζόντων, εἶπεν αὐτοῖς Ἐχετε τι βρώσιμον ἐνθάδε; 42 οἱ δὲ
 ἐπέδωκαν αὐτῷ ἰχθύος ὀστέου μέρος καὶ ἀπὸ μελισσίου κηρίου·
 43 καὶ λαβὼν ἐνώπιον αὐτῶν ἔφαγεν.

Amb) syromn Thdrt; item DL 382. Dial κ. ινα τι . . βα** (cop ut
 vdr) Mcion^{tert} και τι (49.), vg Aug Vig et | H 382. λογισμοι | εν τη
 καρδια c. BD a b c e ff² l gat mm sah aeth persP Vig, item εις την
 καρδιαν Dial . . ε εν ταις καρδιας c. AEGHKLMBSUVXΓAA al ut vdr omn
 f al vg cop syromn pers^w al Thdrt Mcion^{tert} Hil Amb Aug

39. εγω ειμ. αυτ. c. BL 33. a b f l Dial Amb; item D c e ff² vg Mcion^{tert}
 Aug εγ. αυτ. ειμι, 300. cop sah syr^{eu} et^{sch} al om αυτ. . . ε αυτ. εγ.
 ειμ. (: : solet autos εγω componi, ut Rom 7, 25. 9, 3. 15, 14.) c. AEGH
 KMSUVXΓAA al pler syrP EusP^s Thdrt Hil | με (et. Ath Cyr^{hr} al) . . D
 it^{pler} (c post ιδετε habet) vg 130.^{lat} syr^{eu} (pon οτι εγ. ειμι post ιδετε)
 syr^{hr} (syrP c. ob.) Hil Hier al om; Dial om ψηλ. με κ. ιδ. | L al¹ ιδατε
 | οτι (d quoniam; 130.^{gr} om) . . D το | σαρκα (n praem και) κ. οστεα
 (n 33. οστα) ο. εχ. . . D οστα οικ εχ. και (d nec) σαρκας, Dial οστεα
 και σαρκας ο. εχ., sah non habet ossa et carn., Ir^{int} neg. ossa neg. car-
 nes hab., Mcion^{epiph} et^{tert} οστα οικ εχ. | θεωριτε . . D βλεπετε. Huc
 conferendus Ign (ad Smyrn. 3.) -- ὅτε πρὸς τοὺς περὶ Πέτρον ἦλθεν,
 ἔμῃ αὐτοῖς λέβετε, ψηλαφήσατέ με κ. ἴδετε, ὅτι οὐκ εἰμι δαιμόνιον
 ἀσώματον. Eadem Domini verba exscripsit ex Ign Eus nesciens unde
 ille hausisset (οὐκ οὐδ' ὀπόθεν h. e. 3, 36.), item Hier ex evg. Hebr.
 sumpta esse significans (de vir. illustr. 16.). Adde quod Or^{int} de princ.
 1, 8. habet : „Si vero quis velit nobis proferre ex illo libello qui Pe-
 tri Doctrina appellatur, ubi Salvator videtur ad discipulos dicere:
 Non sum daemonium incorporeum.“ Epiph ex Mcione haec : τί τε-
 ταραγμα. ἰστέ; ἴδετε τὰς χ. μ. κ. τ. πόδ. μου (alt. loc. μου utrumq om),
 ὅτι πν. ὀστέα (alt. loc. οστεα) οὐκ ἔχ. καθ. ἐμὲ θεωρ. ἔχ. Cf et. Iust
 (de resurr. 9.) -- ἴδετε ὅτι ἐγὼ εἰμι. καὶ ψηλαφᾶν αὐτὸν ἐπέτρηκεν
 αὐτοῖς καὶ τοὺς τύπους τῶν ἤλων ἐν ταῖς χερσὶν ἐπέδεικνυε.

40. Versum non dedimus c. D a b e ff² l syr^{eu} . . ε (Ln) sic : και τοιτο
 ειπων επεδειξεν (BGHLX al³⁶ fere Cyr al εδειξεν : ita Ln) αυτους τας
 χειρας και τους ποδας (: : e Io 20, 20.) c. AEGHKLMBSUVXΓAA al ut
 vdr omn c f q al vg cop sah syr^{sch} etP al Ath Cyr Dam al

41. αυτων . . A αυτω | απο τ. χαρ. h. l. c. BDEGHKLMNSUVXΓAA al pler
 f gat cop sah syromn al Cyr^{hr} (p. 210.) Chr. . . A 130^{gr} et^{lat} 382. it^{pler}
 vg Cyr^{alex} Aug post θαιμαζ. (Ln) | αυτοις . . D a b l al vg om

42. οἱ δε (D e syr^{eu} aeth και) επ. αυτω (Γ αυτον) | και απο μελισσιου
 (H -λισσιου, al plus³⁰ -λισσιου, Δ -λισσου, a b q om) κηριου (E²X 382.
 οσορ 6. pe al Cyr^{hr} -ριον, 124. 131.² -ριον, it^{pl} vg fatum [mellis]) c.
 EHKMNSUVXΓAA al ut vdr omn it^{pler} vg cop³ syromn (sed syrP c.²)
 aeth al mu Iust (de resurr. 9. καὶ ἔφαγ. κηρίον κ. ἰχθύνη) Ath (orat. 4.

27. 30.

44^(342.10) Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτοὺς Οὗτοι οἱ λόγοι μου, οἷς ἐλά-
λησα πρὸς ὑμᾶς ἔτι ὡν σὺν ὑμῖν, ὅτι δεῖ πληρωθῆναι πάντα τὰ
γεγραμμένα ἐν τῷ νόμῳ Μωϋσέως καὶ προφητείας καὶ ψαλμοῖς περὶ
ἐμοῦ. 45 τότε διήνοιξεν αὐτῶν τὸν νοῦν τοῦ συνιέναι τὰς γραφάς,
46 καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὅτι οὕτως γέγραπται παθεῖν τὸν Χριστὸν καὶ
ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, 47 καὶ κηρυθῆναι ἐπὶ τῷ
ὀνόματι αὐτοῦ μετάνοιαν καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν εἰς πάντα τὰ ἔθνη,
ἀρξάμενον ἀπὸ Ἱερουσαλῆμ. 48 ὑμεῖς μάρτυρες τούτων· 49 καὶ

contr. Arian. 35.) Cyrhr (bis; p. 210 et 341) Procl (Galland. IX, 633.
σημαίνοντες ἐν τῷ ἰχθῦνι -- ἐν δὲ τῷ κηρω --) al Aug Vig . . ABDL
e cop^{ds} Clem Or Eriph¹⁴³ Ath (in fragm. in Lc ap. Mai.) Cyr (ap.
Mai. p. 442. ἤτησί τι τῶν ἰθαδίμων· ὀπτοῦ δὲ ἰχθ. μέρος ἦν· καὶ λα-
βῶν etc) om (Ln)

43. εν. αυτ. (Α πατων) εφαιεν .. κ 13. 42. 88. 130. 161. 207. 278. 283
300. 346. e l vg cop^s syr^{ca} syr^{hr} syr^p c. ob. aeth arm arr pers^w Ath
(ll. ll.) Eriph¹⁴³ (habet tantum εφαιεν. και εδ. τοις μαθητ.) Aug Vig add
και λαβων (habet et. Ath, sed κ al aliq vn aliq om) τα επιλωπα (88.
περισσειματα, 130. το επαναλειφθεν) εδωκεν (Ath απεδ.) αυτοις

44. εντ. δε .. d it vg syr^{ca} etsch al και (b om) εντ. | πρ. αυτους c. BLX
33. al pauc it^{pl} vg . . ε (Ln) αυτοις c. ADEHKMNSUVΓAA al pler a e
μου c. ADKLMX 33. 157. al pauc cop^s aeth^{utr} Hil . . ε om (Ln [μου]) c.
BEHKMSUVΓAA al pler it vg cop^{ds} syr^{utr} al Ir^{int} Aug al (it^{pl} vg pp^{lat}
add εντ post εντ. vel λογ.) | ετι εν .. d εν ω ημην (it vg Ir^{int} etc cum
adhuc [d om] esset) | πληρωθησαι .. d* πλησθ. | β απαρτα | μωυσεως
c. BDKLMVX al ma it vg (non tamen am fu) cop al Ir^{int} Cyr Hil al ..
ε μωσεως c. AEFHNSUVΓAA etc | προφηταις .. b praesem τοις, L εν τωις
(c Hil et in proph. et in ps.) | και ψαλμ. .. f 1. 22. al pauc om

45. b τ. σινησας, H* τ. σινησας (A om τ. σιντ τ. σιντ.)

46. γεγραπται (Gb') c. BC^oDL a b c e ff² l gat mm cop aeth^{utr} arr Ir^{int}
Hil Aug¹ . . ε add και ουτως εδει et Ln [κ. ο. ε.] c. AC^o*FHKMNSUVX
ΓAA al pler (al⁴ arm Eriph⁶⁷. οτι εντ. εδει omissis εντ. γεγγ. κ.) f q
vg syr^{utr} al Cyr Aug al | παθ. τ. χρ .. d it vg al Eriph⁶⁷. Ir^{int} Cyr
Aug al τ. χρ παθ. | εν νεκρ. .. d al⁴ om | τη τρ. ημ. .. b ff² l gat mm
Ir^{int} om

47. μετανοιας και (et. Eus ap. Mai. p. 310. Cyr Hil) . . b μετ. εις ..
Ir^{int} om | εις (c e Cyr usque in) .. d ως επι (d super) | A om τα | αρχαι-
μενον c. AC^o*FHKMNSUVΓAA al pler item (incipiens) a c e l Aug¹ syr^{sch}
(ut - - et incipiam fieri) syr^p al, b al⁶ -μενος, l. -μενη .. BC^oLMX 33.
cop syr^p 38 (in cod Ass. 2., ubi est : inveni in uno cod. Gr. incipientes
aeth^{utr} al -μενος, item d αρχαιμενων (d incipientium) et (incipientibus)
b f ff² q al vg Aug^{2a} 49. -μενοι :: habet revera quo se commen-
det; at quum L et cop c. seqq. coniunctum praebent, vereor ne ex
ista coniunctione ortum sit, tam facili illa quidem si recte statui-
mus υμεις absq δε vel και a Lc scriptum esse.)

48. υμεις c. BC^oL ut cop . . ε (Ln) υμ. δε c. AC^o*FHKMNSUVXΓAA it^{pl} vg

ἰδοὺ ἐγὼ ἐξαποστέλλω τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρὸς μου ἐφ' ὑμᾶς· ὑμεῖς δὲ καθίσατε ἐν τῇ πόλει ἕως οὗ ἐνδύσησθε ἐξ ἕνδρους δύναμαν.

50 Ἐξήγαγεν δὲ αὐτοὺς ἔξω ἕως εἰς Βηθανίαν, καὶ ἐπάρας ^{Act 1, 12.} τὰς χεῖρας αὐτοῦ εὐλόγησεν αὐτούς. 51 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εὐλο- ^{Act 1, 9 ss. [Mc 16, 19.]} γεῖν αὐτὸν αὐτοὺς διέστη ἀπ' αὐτῶν. 52 καὶ αὐτοὶ ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ μετὰ χαρᾶς μεγάλης, 53 καὶ ἦσαν διὰ παντός ἐν τῷ ἱερῷ αἰνούντες τὸν θεόν.

syrr Aug¹; D καὶ υμ. δε; c e syrr^{sch} aeth perss al Aug¹ καὶ υμ. | μαρ-
τυρες c. BD aeth Aug¹ .. ε (Ln) praem εστε c. AC^{***}FBHKLMNSUVXΓΔΛ
etc; item add c^{*} vge^d al

49. καὶ ἰδου (D itpl^r vg cop syrr^{sch} al om; 1. post εγω pon) εγω .. L 33.
καγω | ἐξαποστέλλω (L -ελω) c. BLKA 33. 157. .. ε (Ln) αποστέλλω
(al¹⁰ fore -ελω) c. ACDFHKMNSUVΓA al pler: a g². vgsixt etedd mu cop
al mu Aug Hier Vig *mittam* | AB^{*FL} al *επαγγελίαν* | τον πατρος .. D
e om (a om μου) | πολει (Thdrt³ add ταιτη) c. (Gb) BC^{*DL} itpl^r vg
130.^{1a} cop pers^w Thdrt³ Hier Amb Aug Mamert al .. ε add *εμουσα-*
λημ c. AC^{***}FBHKMNSUVXΓΔΛ al ut vdr omn f q syrr^{tr} aeth al Chr cat^{ox}
| ου .. D 1. 157. οτου, Eus^{ssai} αν (εως αν λαβητε) | εξ υψ. διν. c.
BC^{*L} 33. Eus^{ssai} (item Eusmarcell ad Act 1, 8. trahente) .. ε (Ln) διν.
εξ υψ. c. AC^{***}DFHKMNSUVXΓΔΛ al pler it vg al Chr cat^{ox}

50. εξηγ. δε .. L καὶ εξηγ., Γ εξηγ. τε, cop^{dx} syr aeth perss et *eduxit* |
εξω c. AC^{***}DFHKMNSUVXΓΔΛ al pler itpl^r vg syrr aeth al .. BC^{*L} 1. 33.
157. a e cop syr Aug om, hinc Ln [ε.] | εως ες c. AC^{***}FBHKMNSUVXΓΔΛ
al pler (b c f l q al vg in *Bethaniam* [f -nia], a usque ad *Be.*, gat usque
in *Be.*, Aug usque *Be.*, e quasi *Bethaniam*), 237. 15.^{ov} om ες .. BC^{*L}
1. a Cosm εως προς (Ln), item D 33. προς | καὶ επαρ. .. D επ. δε | τ.
χ. αυτου (D om αυτ.) .. x add ες τον ουρανον | D ηυλογησεν

51. διεστη (D απιστη, d *discessit*) α. αυτ. (Gb' prob diserte Schu) c. D a
b e ff² l Aug .. ε (Ln) add καὶ ανεφειρτο ες τον ουρανον c. ABCFBHK
LMSUVXΓΔΛ al ut vdr omn c f q al vg cop syrr^{tr} al Cyr Cosm al. Cf
ad Act 1, 9.

52. καὶ αυτοι (Gb' prob Schu) c. D a b e ff² l Aug .. ε (Ln) add προσ-
κυνησαντες αυτον (243. c. vg om) c. iisd unc et min atque vv qui-
buscum καὶ ανφ. ε. τ. ο. | B^{*} om μεγάλης

53. εν τ. ιερω .. A^{*} om | αινουντ. c. D a b e ff² l gat bodl cop (sic) Aug ..
BC^{*L} arP ευλογουντες .. ε (Ln 49.) αινουντ. καὶ ευλογουντες (F -ντας) c.
AC^{***}FBHKMNSUVXΓΔΛ al ut vdr omn itallq vg syrr^{tr} al (aeth εβλ. κ. αν.)
| τον θε. absque αμην c. c^{*}(vdr)DL 1. 22. 33. 130. al aliq a b e
ff² l vge^{dd} pl (ut bodl em for fu gat harl iac mm trevir etc) cop syrr^{tr}
arm al Euth Hier Bed .. ε add αμην, Ln [αμ.] c. ABC^{***}FBHKMNSUVXΓΔΛ
al pler c. f al vge^d et am ing tol al syrr^{tr} al

Subscriptions: B κατα λουκαν .. A^{**}CKLSΥΔΔ ευαγγελιον κατα λουκαν ..
D ευαγγελιον κατ λουκαν πληρωθη αρχεται κατ μαρκον .. H al mu
τελος του κα. λουκ. [al add αγιου] ευαγγελιου .. a b d f *euangelium* [b om
secundum lucan [a *lucanum*, d *lucan*] *explicit incipit* [d f add *evang*]

secundum marcum [idem ordo evgg in e], item q *evangelium secundum lucam* *επιλιπνιτ. ιωκπιπνιτ secundum marcum* .. for ff² *evangelium secundum lucanum explicit* [ff *exp. ev. s. l.* et pergit incipiunt *capitula evangelii secundum marcum*] .. gat *finitum evangelium cata lucan* item *incipit evangelium secundum marcum* .. contra in g aliique vg edd *explicit evangelium secundum lucam* (haec sola am), *incipit prologus secundum iohannem*) .. Δ⁸FMXΓ nihil subscriptum habent. Praeterea add ΗΚΣΑ al pl versuum (στιχοι) numerum notatum habent : ΗΚΣ al pl βω', Δ al μυ βχο^ω, al βχ', βηζ', βηη', δισχιλιοι οκταχοσιοι (ut 246.) et aliter; item alii pm κεφαλαια (τμη', ut Δ al pl; usque ad eundem numerum notatio marginalis codicum LM etc procedit; in C vero usque ad τμθ'; al τμη'). item al τιτλοι (πγ'), aliquot et. ρηματα (,γ vel ,γογ vel ,γωγ vel ,γωτ etc. Aeth: *voces evangelii Lucae* 2800.) In B numerantur sectiones 152. Praeterea multi (ut iam ΚΣ) subscriptiones auctas habent his : [επ. κ. λουκ. vel quod frequentius το κα. λουκ. εν.] εξειδοθη μετα χρονοις δε τρι τοι χι αναληφτως. Notabilis etiam est ratio haec (ex Δ 262. 300. et aliis) : *ειωγγ κατ. λουκ. εγραφη και αντεβληθη ομοιωσ εν στιχοις βχο^ω κτθα. τμη'* (262. τμθ', 300. τμη'). Denique in paucis notantur haec et similia : *εγραφη ελληγιστι εις αλεξανδρειαν την μεγαλην* (9. 29. 124. 161. 163. 174. 346.) .. *εν τη ρωμη .. ιταλικου χαρακτηρος υπαρχων .. εν τη αττικη τικ ρωμωταια και επιδοθη τω κρατιστω θιοφιλω επισκοπω γινομενω μετα τοι θειου βαπτισματος, υπαγορευσαντοσ αιτω ταυτα τοι μεγαλον αποστολου παυλου* (293.) .. *υπηγορευθη υπο παυλου εν ρωμη* (5. 29.) .. d⁸er (et 18.) sic : *κοσμα ιωδικοπλ. εις λουκ. παραγραφη ιστιον* (ab hoc inc. 18.) *οτι το κα. λουκ. εν. υπηγορευθη υπο πετροι* (18. παυλου) *εν ρωμη* : *ατι δε ιερατικοι χαρακτηρος υπαρχοντοσ* (18. -ρχων) *απυ ζαχαριου τοι ιερωσ θυμωντοσ ηρξατο .. συγρ. finitum est ev. sanctum Lucae quod loquutus est Graece .. ar⁸ finitum est exemplar evang. αγωστ. Lucae medici, quod scripsit Graece in urbe aliqua Macedoniae post ascensionem D. N. Iesu Chri ad coelum XXII. anno, XIV. Claudii Caesaria.*

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ.

I.

1 (1.^a) Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεόν, καὶ Θεὸς ἦν ὁ λόγος. 2 οὕτως ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν Θεόν. 3 πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἓν ὃ γέγονεν. 4 ἐν

* *εὐαγγ.* κα. 101. ut ACEFGHKLMTXAA al pl; item (omisso *εὐαγγ.*) BD κατὰ *ιωαννην* (B -*αννην*) .. ε το κατ. 101. (ita 5^e c. min pm; ε add *αγιον* c. min mu) *εὐαγγ.* .. al pauca (ut 178. 259.) εκ του κα. 101. (178. add *αγιου*) *εὐαγγελιστοι*. De edd^{it} (ordinem vv ad fin. Mt notavimus) et vs cf ad Lc. Syr^{ca} *evangelium Iohannis*; syrP (et. cod. antiquiss. Assem. 1.) *sanctum evangelium* (vel *ev. sa.*) *Iohannis*; syr^{sch} (ut certe editum est) *evg. sanct. praedicationis Iohannis praeconis* (praeterea subiicitur: *quod locutus est ac praedicavit Graece Ephesi*: go *evang. per Ioh.*; cop *evang. sec. Ioh.* Valent ista de edd syr go cop et. ad Mt Mc Lc.

1-2. habent Valent^{ap} Ir⁴¹ Peratae ap Hipp¹³⁴ Ign^{intpl} 300 Orsaepe Dial Eusdem ter item Eus^{1ue} Epiph²⁷⁹ 374. 465. 600. etc Cyrhr aliq Thdt¹ Eunom al mu Ir^{int} Cyp Tert Hil Amb etc (v. 1. et. Clem et Thdot ap Clem Ign^{intpl} 300 etc) | L και ο (ita scriptum esse negat Or^{1.50}) *θης ην*, item Nyss (3,696. adv. Apoll. ὁ γὰρ λόγος - καὶ ὁ θεός καὶ πρὸ τῆς τοῦ θεοῦ μορφῆς καὶ μετὰ ταύτην ὁ θεός ἐστι. Sed alibi ut 2, 50. 2, 107. *θεός* habet)

3. *οὐδὲ ἐν*: ita et. Valent^{ap} Ir Naass ap Hipp¹⁰⁷ Peratae ap Hipp Ign^{intpl} Clem^{saepe} Orsaepe Dial Eus Epiph^{saepe} Cyrhr^s Eunom⁶¹⁰ Nyss^{1.495} etc . . D 209. 47. *εν* g^{ner} al² ald Ptolem (ap Epiph²¹⁷) Heracl ap Or Clem^{aliq} Or² Eunom⁶²² Thdr^{ted} 1,621 (sed cod¹ *οὐδὲ ἐν*, et¹ *οὐδὲ ἐν ο γηγ.*) *οὐδεν* | *οὐδὲ ἐν ο γηγ.*: haec coniunximus c. (certe enim in his perspicuum est) c^{***EG**} ΗΚΜΥΧΑ al ut vdr longe pl c al vg syr^{sch} etp cop al Ign^{intpl} 300 Dial¹⁰⁷ Chr (ὁ γὰρ δὴ τὴν τελείαν στί; μὴν τῶ) (οὐδὲ ἔν ἐπιθήσμεν κατὰ τοῖς αἰρετικοῖς. ἐκείνοι γὰρ βουλόμενοι τὸ πνεῦμα κτιστὸν εἶναι etc vide ad h. l. p. 40.) Epiph³⁷⁹ 600- 770. (h. l. adv. Arianos id ipsum docet, sententiam: *χωρ. αὐτ. ἐγ. οὐδὲ ἐν* continuandam esse usque ad verba δ γέγ. Hinc nihil valet quod alibi, ut 304. 465. etc non affert cum οὐδὲ ἐν et. id quod sequitur) Thdr^{1.608} (sed^{4.102} *ἐγ. οὐδὲ ἐν, καὶ τὰ ἐξῆς*) Thdr^{mop} (*εἰπὼν γὰρ ὅτι πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο, ἐπήγαγε Καὶ χωρὶς αὐτοῦ οὐδὲ ἓν ὃ γέγονεν, τοῦτ'*

αὐτῶ ζωὴ ἦν, καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων. Ὡς καὶ τὸ φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει, καὶ ἡ σκοτία αὐτὸ οὐ κατέλαβεν.

Mc 3, 1. 6 (2.3) Ἐγένετο ἄνθρωπος, ἀπεσταλμένος παρὰ Θεοῦ, ὄνομα
Mc 1, 4. Lc 3, 2. αὐτῶ Ἰωάννης· ὁ οὗτος ἦλθεν εἰς μαρτυρίαν, ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ

ἔστι καὶ συντόμως εἰπεῖν Οὐδὲν τῶν γεγονότων ἄνευ αὐτοῦ γιγνέται) Nonn (οὐδὲν ἔφην τόπιερ ἔσκε) Thph Euth „Alexandrini et Aegyptii“ item „plerique docti et fideles“ ap Amb (cf in ps. 36 et de fide 3, 6. Hier (in Es. 44., sed alibi non affert nisi et sine ipso factum est nihil, quod libertati scriptoris tribuendum vdtr, non diversitati textus vel distinctionis: id quod et. in alios quadrat eadem in his brevitate nos) al .. contra maxima auctoritate valet distinctio haec: οὐδὲ ἔν. ὁ γιγνομεν (ita et. Ln): ita enim non modo c⁴v(6⁴vdtr)L al a b e f ff² em „cod veterr. unc.“ ap Sab. sah syr^{cu} sl¹; sed et. Naass ap Hipp (p. 107. ὁ δὲ γέγονεν ἐν αὐτῶ, ζωὴ ἐστίν) Peratas ap Hipp (p. 134. pergentes ἐν αὐτῶ δέ, φησί, ἡ εἴα γέγονεν, ἡ εἴα ζωὴ) Valentt ap Ir (p. 41. ἀλλὰ ὁ γέγ. ἐν αὐτῶ, φησί, ζωὴ ἐστίν. τὰ μὲν γὰρ ὅλα ἐστὶ δὲ αὐτοῦ γεινήσθαι, τὴν δὲ ζωὴν ἐν αὐτῶ.) Heracl (3, 68. ὁ γέγ. ἐν αὐτῶ ζωὴ ἦν ἐξείληφεν ἀντὶ τοῦ ἔν αὐτῶ, εἰς τοὺς ἀνθρ. τοὺς πνευματικούς) Clem^{ss} et Thdot ap Clem Or^{ss} Eus^{al} Cyr (et. οἱ περὶ τὸν Μακιδόνιον teste Harmenopulo de sectis, ut est ap Wtat) al mu (et. ap Thdor^{mp} τωίς. Ap multos, ut Ptol ap Epiph Cyr^{hr} aliq., certe inde vdtr quod non afferunt ὁ γέγ. una cum οὐδὲ ἔν) Irlnt Tert Hil Amb (in ps. 36. „ego non vercor legere Quod factum est in ipso, vita est“) al pm. Praeterea ab aliis ante εν αὐτῶ, ab aliis post εν αὐτῶ (ita et. f) interpunctum est teste Inprimis Aug (tract. 1. in Ioh) „potest enim sic dici Quod factum est in illo, vita est.“ „Non te abdicant“ (Manichaei); „pronuncia sic Quod factum est, hic subdiastiguae et deinde infer In illo vita est.“ (Cf et. Amb de fide 3, 6.) Denique testatur Or², 60. Heracleonem ad οὐδὲ ἔν addidisse (ἀναδείξασθαι ἰσταμένος πρὸς τὸ καὶ χωρ. αὐτ. ἐγ. οὐδ. ἔν): τῶν ἐν τῶ κόσμῳ καὶ τῇ κτίσει.

4. ην pr: et. Clem¹ et. Thdot ap Clem Or Chr Thdrt al Irlnt^{ss} Cyp al .. d cdd ap Or (τὴν τῶν ἀντιγράφων καὶ τάχα οὐκ ἀπιθάνως 4, 72. itpler (non item g) gat mm (non item vged am fu san etc) sah syr^{cu} Naass et Perat ap Hipp (ll. ll.) Valentt ap Ir⁴ Clem¹ Hil Amb Vig Quaest (Aug et Victorin utrumque habent) ἐστίν (ita Ln). Ceterum nonnulli ex his testib, ut b „cod veterr. unc.“ ap Sab. syr^{cu}, et. postea ἐστίν pro ην tumentur. | καὶ ἡ ζωὴ (et. Or²) .. Clem^{ll} boro (στὲ ζωὴ ην τὸ φῶς) Or² ald om ἡ | τῶν ἀνθρ. (illustrant Ir⁴ Or al) .. ista s suppleta habet in mg

5. αὐτῶ (et. Or⁴ Eus^{dom} Epiph^{ss} al Irlnt Cyp al) .. s (αὐτῶ) 13. al⁴ (Thdot οὗτος ἐστὶ τὸ φῶς τῆς ἐκκλησίας -- καὶ ἡ σκοτία αὐτῶν οὐ κατέλαβεν) αὐτῶ, item e et lux -- et tenebrae cum non congruenter.

6. θεου .. d² κημιον (d hiat usq ad 3, 16.) | ὄνομα αὐτῶ .. d² ην ον. αὐτῶ, Irlnt erat ei nom., 433. 60. εν ω ον. αὐτῶ, Or¹ ω ὄνομα, it vg cui nom. erat | ἰωαννης (d² -νην) .. s -νης: ita ubique

τοῦ φωτός, ἵνα πάντες πιστεύσωσιν δι' αὐτοῦ. 8 οὐκ ἦν ἐκεῖνος ἐν φωτός, ἀλλ' ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός. 9 (A²) Ἦν τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον, ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον. 10 ἐν τῷ κόσμῳ ἦν, καὶ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ ὁ κόσμος αὐτὸν οὐκ ἔγνω. 11 (A¹⁰) εἰς τὰ ἴδια ἦλθεν, καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ παρέλαβον. 12 ὅσοι δὲ ἔλαβαν αὐτόν, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα θεοῦ γενέσθαι, τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, 13 οἱ οὐκ ἐξ αἱμάτων οὐδὲ ἐκ θελήματος σαρκὸς οὐδὲ ἐκ θελήματος ἀνδρὸς ἀλλ' ἐκ θεοῦ ἐγεννήθησαν. 14 (A²) καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ πατρός, πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας.

7. μαρτυρησῃ .. H al aliq (c e y ap Scriv) -σει | ἵνα πα. πιστεύσωσιν (D -σουσιν) δ. αυτ. .. 235. aldPrinus Cyr² IrInt¹⁸⁹ Hil om

8. μαρτυρησῃ .. U al aliq (c e y ap Scriv) -σει

9. ἐρχόμενον : cum ἄνθρωπον coniung (venientem) it vg syr^{omn} cop al, item Eusdem et theoph¹⁸⁴ Cyr Epiph²⁰¹ al; aliter Thdormop: εἰπὼν τό (male cat^{ox} τὸν cum ερχ. coniunctum) Ἐρχόμενον εἰς τ. κοσμ. περὶ τοῦ δεσπότου π̄ν καλῶς ἐπήγαγε τό Ἐν τῷ κόσμῳ. ἦν, ὥστε δεῖξαι ὅτι τοῦ Ἐρχόμενον πρὸς τὴν διὰ σαρκὸς εἶπεν φανέρωσιν.

12. όσοι δι' (et. Or Cyrhr Epiph²⁵⁴ al IrInt Lcif Hil²²⁰ al) .. D Cyr¹ Tert al om δε (Iovin enim) | ελαβαν c. B* .. ε (Ln 49.) -βον c. rll ut vdr

13. οἱ οὐκ ἐξ usq ἐγεννήθησαν : ita prorsus et. Ath⁴¹⁷ Cyrhr¹⁵⁸ Thdrt 3,174 al Hil Amb² Aug² al (nisi quod Hil Aug¹ al sanguine pro sanguinis) | οἱ et ἐγεννήθησαν (AB* a al ἐγεννήθησ.) .. b IrInt² (vide post) Tert (rectissime vidit Sabatier, invitis editionibus, οἱ et -θησαν ab Tert tribui Valentinianis adulteratoribus" cf de carne Chr. 19.) Amb¹ Aug¹ Ps-Ath^{int} ος et ἐγεννήθη (IrInt²⁰⁸ non enim ex voluntate carnis neque ex vol. viri sed ex vol. dei verbum caro factum est. 212. „is qui non ex voluntate carnis - natus est filius hom. hic est Chr. fil. dei vivi. Similiter alludit²¹⁷) | οἱ .. D* a om | ἐξ αἱμάτων (italiq al Tert al mu sanguine, item Epiph²⁵⁴ αἱματος) οὐδε : Epiph²⁵⁰ om (item libere²⁵⁴ et²⁵⁶ sic: οἱ οὐκ ἐξ αἱματος οὐδε [ε. αἱμάτων καὶ] ἐκ σαρκὸς ἀλλ ἐκ θε. εγ.) | οὐδε (Δ οὐδ) ἐκ θελ. σαρκ. .. E* (sed ipse* ut vdr in mg suppl) al² fu om; similiter B* (habet suppl in mg) 17.* Eus²⁵¹ Ath²⁵⁸ lib Chr²¹⁴ (habet ad h. l. sed exponendo non agnoscit) Cyr¹ om οὐδε (Δ οὐδ) ἐκ θελ. ἀνδρ. (Hil Aug haec ante o. ε. θ. σαρκ. pon) | E ἐκ του θεου

14. πλήρης (ita et. Or Eus Thdrt² al mu, item a e Novat plenus praecedente verbum) .. D 5. (Valentt ap Ir⁴² non satis clarum est) Cyr²¹⁴ (sed²⁵⁰ πλήρης) Max in 249. schol Thph^{com} πληρη (Aug¹ pleni ad unigeniti respiciens, it^{pl} vg plenum praegresso verbum) | καὶ .. n suppletum habet supra lineam

- 15 (6.¹) Ἰωάννης μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ καὶ κέραγεν λέγων Ὁτός
 1. 20. ἦν ὃν εἶπον Ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι
 πρῶτός μου ἦν. 16 (7.¹⁰) ὅτι ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς
 πάντες ἐλάβομεν, καὶ χάριν ἀντὶ χάριτος· 17 ὅτι ὁ νόμος διὰ
 Μωϋσέως ἐδόθη, ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγένετο.
 18 (8.³) θεὸν οὐδεὶς ἑώρακεν πώποτε· ὁ μονογενὴς υἱὸς ὁ
 6. 20. ὢν εἰς τὸν κόλπον τοῦ πατρὸς, ἐκεῖνος ἐξηγήσατο.
 19 (9.¹⁰) Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ Ἰωάννου, ὅτε ἀπέ-
 στείλαν οἱ Ἰουδαῖοι ἐξ Ἱερουσαλὴμων ἱερεῖς καὶ Λευεῖτας ἵνα ἐρω-

15. λεγων (et. Or Epiph al mu) .. d b om | ον εἶπον (c^{***} ελεγον. D^{***} X f am fu aeth Epiph⁴³⁶⁻⁷³⁶ [et⁷⁶³ ex vv. 15 et 30] add υμιν) .. B^{*C*} (item Or¹ ut certe editum est 4, 107.) ο εἶπον | a om ὁ (vel potius o quod sequitur)
16. οτι c. BC^{DLX} 33. al (ap Mur ut vdtr) a b e ff² q cop aeth^{utr} arm schol²⁹⁷. et al Or³ Eus Cyr² al Hil Aug .. ε (= Gb) και c. AC^{***} ΕΓΓΗ ΚΜ(ε vdtr)ΥΥΔΔ al pler italic vg syro^{om} al (sah om) Or² Chr^{al} | και .. i[mu] vg edd mu (sed non am san al) arm al mu (sed non syro^{om} etc. Quaest om
17. μωυσεως c. BC^{KLX} al mu .. ε μωσσεως c. ΔΕΓΘΗΜΣΥΝΑ al pl (De vv et pp vide alibi.)
18. εωρακ. c. ABC^{LMUΔ} al pl .. ΕΓΘΗΚΧ al mu εωρακ. | ο μονογ. .. BC[°] L om ὁ | υιος c. AC^{***} ΕΓΘΗΚΜΣΥΝΧΔΔ al fere omn itpler vg syro^{ca} et p it¹ aethPP al Or¹ et¹ cod Eus (sed Eus^{marc} „ὁ μονογ. υἱὸς ἢ μονογ. θεός“) Ath²⁹⁶ (ut p. 172. 178.) Thdr⁴ (1, 1392. 3, 733. 4, 20 et 383.) Naz (1, 535. orat. theol. 3, 17.) Bas³ (sed vide post) Chr Nonn Ir^{int²} Tert Hil al .. BC[°] L 33. cop sy^{sch} et p ms aeth^{ro} Thdot Clem Or² Did Bas¹ (3, 12. de sp. sa. 6, 15. collato 3, 14. „μονογενῆ θεόν“) Cyr^{al}iq (ad h. l. ἐπιτηρητέον δὲ πάλιν ὅτι καὶ μονογενῆ θεὸν ἀποκαλεῖ τὸν υἱόν) Epiph^{al}iq al pm (sed al pler quos adscripsere Wist etc, alizdendo tantum testantur, ut Arius ap Epiph⁷³¹ „πλήρης θεὸς μονογενής“ Ign^{int¹} 282 „ἕαν τις - ὁμολογῆ δὲ καὶ ᾠ̄ ἰϛ̄ - οὐχὶ θεὸν μονογενῆ“ Const 5, 20, 5. et 3, 17. „ᾠ̄ς ὁ μονογ. θεός“) Ir^{int²} 286 Fulg²⁹⁶ Op al mu θεος .. etiam υἱος θεος (ita in Or⁴ 102 editum, sed cod habet υἱος του θεου), υἱος του θεου (ita q Or¹ loc. laud. Ir^{int¹} 287 Or^{int¹}), θεου (ita persp) legitur .. plane om (Gb⁰) gat Ign^{int¹} 284 (εἰς δὲ καὶ υἱὸς λόγος θεός· ὁ μονογενὴς γὰρ, φησίν, ὁ ὢν εἰς τοὺς κόλπ. τοῦ πατρ.) Or⁴ 102 (τὸν μονογενῆ εἰς τὸν κόλπον ὄντα τοῦ πατρὸς τὴν ἐξηγήσαν - παραδεικνύεται) Epiph² 7. (ἰϛ̄ ᾠ̄ τίνα; ἀληθινὸν θεόν. εἰ δέ[?] θεὸν ᾠ̄ ἰϛ̄, ὡ; λέγει περὶ αὐτοῦ ὁ ἰω. Ὁ μονογενὴς ὁ ὢν εἰς τὸν - ἐξηγήσατο: at in his contextus ut θεός addatur postulare vdtr) Cyr^{al} 117 (ὃν ἀνθρώπων μὲν οὐδέτις ἑώρα, ὁ μονογενὴς δὲ νόμος ἐξηγήσατο) Amb¹ et Victorin¹ (sed alibi uterque add filius)
19. οτι .. K οτι, Or⁴ 110 τότε (prioribus omissis; alibi⁴⁸⁹ οτι agnoscitur) | απεστειλαν c. C^{***} ΕΓΘΗΚΛΜΣΥΝΔΔ al pler Or^{al} q al .. BC[°] al² a b c

τήσωσιν αὐτόν Σὺ τίς εἶ; 20 καὶ ὁμολόγησεν καὶ οὐκ ἠρνήσατο, καὶ ὁμολόγησεν ὅτι οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ὁ Χριστός. 21 καὶ ἠρώτησαν αὐτόν Τί σὺν; Ἡλίας εἶ σὺ; καὶ λέγει Οὐκ εἰμὶ. Ὁ προφήτης εἶ σὺ; καὶ ἀπεκρίθη Οὐ. 22 εἶπαν οὖν αὐτῷ Τίς εἶ; ἵνα ἀπόκρισιν δοῦμεν τοῖς πέμψασιν ἡμῶς· τί λέγεις περὶ σεαυτοῦ; 23 ^(10.1) ἔφη Ἐγὼ φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ Εὐθύνετε τὴν ὁδὸν κυρίου, καθὼς εἶπεν Ἡσαΐας ὁ προφήτης. 24 ^(11.10) καὶ οἱ ἀπεσταλμένοι ἦσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων, 25 καὶ ἠρώτησαν αὐτόν καὶ εἶπαν αὐτῷ Τί σὺν βαπτίζεις, εἰ σὺ οὐκ εἶ ὁ Χριστός οὐδὲ Ἡλίας οὐδὲ ὁ προφήτης;

- syr^{cu} et^{sch} et^{hr} cop arm arr aeth Chr (et.mosc⁶) add προς αυτον (Ln), atque eadem AX al³⁰ aldin e f ff² l q vg syr^p post λευιτας add | λευιτας c. B (item BD Lc 10, 32. Act 4, 36.) . . ε (Ln 49.) λευιτας c. rell ut vdtr (sed D hist) | ερωτησωσιν . . LA 33. -σουσιν
20. HK al aliq ὁμολογησεν bis | και tert . . c^{***}L 1. a l b f om (e syr^{cu} om και ὁμολ. see, foss Promiss *dicens*; syr^{cu} et dixit pro x. οὐκ ἠρῶν.) | οὐκ εἰμι εγω c. c^{***}εφGHKMSVNA al fere omn e f al vg syr^p Cyr^{xt} Aug . . ABC*LXA 33. a b e q foss cop arm Or³ (et¹ om εγω) Cyr^{com} Chr (sed var odd) εγω οὐκ εἰμι (Gb' Ln 49. : ad nec h. l. nec 3, 28. cum B similibusq faciendum ad consuetudinem dicendi revocantibus exquisitè dictum)
21. τι οὐν; ηλ. εἰ σὺ c. AC^{***}εφGHKMSUVXAA al fere omn b c f q al vg (et. am san al) syr^p (syr^{sch} om σὺ, syr^{cu} Et dixer. ad eum Et es tu propheta ommissis τι οὐν ηλ. εἰ σὺ etc. Similiter syr^{hr} om ο προφητ. usq επ. ο. αυτω) etc; item omisso σὺ L a sl²⁻³. Cyr . . c^{*} 33. e ff² l for (al) Or³ (et² omisso τι οὐν, item cop σὺ εἰ ηλ. omisso τι οὐν) τι οὐν σὺ ηλ. εἰ (e quid ergo es tu . helias es . for quid ergo tu es . helias .); B σὺ οὐν τε; ηλειας εἰ | x. λεγ. Οὐκ εἰμι . . B om | οὐκ εἰμι: sic EKM etc, non οὐκ εἰμ.
22. εἶπαν (-παν c. BC^{*Δ}; ε -πον c. rell ut vdtr) οὐν (B c syr^{cu} om : ita Ln; italiq et dixer.) αυτω (1. 209. b om) . . 59. om; itmu add dic ergo nobis | M ανακρισιν
23. ευθυνετε - - κυριου (ita Or³sep⁶, testans etiam non habere Iohannem plura [male quidem semel 4, 126. additum habet ὅπερ παρεθιτο ὁ Μάρκος]; item Epiph¹⁴⁶ etc) . . Cyr om (quod libere ille aut negligerter fecit)
24. οἱ απεστ. ηστ. c. A^{**}C^{***}εφGHKMSUVXAA al ut vdtr omn it vg (qui missi fuerant erant; q foss qui missi erant [foss fuerant] — interrogaverunt, item qui venerant — interr. gat mm) syr^{sch} et^p al Or¹ lb Cyr Chr al . . A^{*}BC^{*L} (Dop et miserant; syr^{cu} et erant mittentes et dicentes ad eum Quid igitur ommissis rell) Or¹ lb Nonn (και χορὸς ἄλλος ἄπιστος ἀμαρτανιῶν φαρισαίων πέμπτετο) om οἱ (49.)
25. εἶπαν c. BC^{*LX} 33. Or . . ε -πον c. AC^{***}εφGHKMSVNA al longe pler | ουδε bis c. ABC 1. 33. 124. 209. osc^r al Or⁶ . . ε ουτε c. εφGHKMSV XAA al pler (Or¹ μητε) | BL ηλειας | ο προφητης . . CA (al ut vdtr) om ὁ

Mt 3, 11.
Mc 1, 7 s.
Lc 3, 16.
Act 18, 25. 26 (12.1) ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰωάννης λέγων Ἐγὼ βαπτίζω ἐν ὕδατι· μέσος ὑμῶν ἔστηκεν ὃν ὑμεῖς οὐκ οἰδατε, 27 ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος, ὃς οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ἄξιος εἶνα λύσω αὐτοῦ τὸν ἱμάντα τοῦ ἰποδήματός. 28 (18.10) ταῦτα ἐν Βηθανίᾳ ἐγένετο πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ὅπου ἦν Ἰωάννης βαπτίζων.

26. ἀπεκρίθη .. LU 83. al³ Or -κριναιτο | ὁ .. Λ al aliq om | ἐν ὕδατι: Or⁴, 135³ μόνος ματθ. τοῖτη προστίθειμι τὸ Εἰς μετόνοιαν | μέσος c. BC⁴L ff² arm Heracl Or¹⁰ .. ς (Gb⁹) Ln add δε c. AC³EFGHKMSUVX ΔΛ al ut vdr om vv pler Or¹ Chr al | ἔστηκεν c. AC³EFHKMSUVXΔΔ al longe pler (c vg statū, quod nimiam accuratorem vententis ἔστηκεν prodit) Or³ et Heracl ap Or (ὁ Ἡρακλίων τὸ Μέσος ἱμῶν ἔστηκεν, φησὶν Ἀπὸ τοῦ ἤδη πάρεστι etc) Cyr Chr al .. 49. στηκει c. BGL 1. (itpler Cyr al stat, sed ita et. ἔστηκεν. reddebatur, item al) Or¹ (et¹ ἔστηκει) (: Mc 11, 25. στηκειν in paucissimis mutatur, item alibi)

27. ο (et. Or⁴; B Or² om) οπισω c. BC⁴L 1. 22. 33. a syr^{ca} cop aeth^{ur} ar⁶ arP Or⁶ Cyr² Amb .. ς (= Gb) praem αυτος εστιν, Ln [α. ε.] c. AC³EFHKMSUVXΔΔ al pler b c f q vg syr^{sch} etP al Or¹; item g al Chr (et.mosc⁹) αυτος εστιν, item s e ff² l Cyr aut. εστ. ον εἰπον | ἐρχομενος c. BC⁴L 1. 13. 22. 33. 19. ev 20. ev b l syr^{ca} cop aeth^{ro} arm al Or⁴ Cyr² Nonn Chr^{mose} 1 Amb .. ς (= Gb) add ος (60. ev a e Cyr om) εμπροσθει μου γεγονη (28. perg οτι πρωτος μου ην) c. AC³EFGHKMSUVXΔΔ al pler itpler vg syr^{sch} etP aeth^{pp} al Chr (et.com) al Cyr (al confundunt similes locos) | εγω h. l. c. BX 13. 69. 118. al Or⁴ (et¹ post αἰσιος Aug¹ .. ς (Ln) ante ονκ c. AEFGHKMSUVXΔΔ al pl itpler vg al Gaud al .. CL al²⁰ fere q cop arm sl² al Heracl Clem Or¹ Chr² Cyr Aug¹ al om : Gb⁰⁰ et Ln [εγω] | εFG al plus¹² aeth^{pp} sl² add in fine κεινος υμας βαπτισει εν πνευματι αγιω και πνευ (: cf Mt 3, 11. Lc 3, 16.)

28. βηθανια (Gb Sz) c. ABC⁴EFGHKMSUVXΔΔ al longe pl aldin it vg cop sah syr^{sch} etPkt ethr arg perss t¹²⁻⁸⁻¹⁰. sax (aeth^{ur} ἐν βηθανίᾳ ἐν βηθαράβα sic) „σχεδὸν πάντα τὰ ἀντίγραφα“ ap Or Heracl edd ap Eriph (486. ταῦτα ἐν βηθαβαρά ἐγένετο. ἐν ἄλλοις δὲ ἀντιγράφοις ἐν βηθανίᾳ) Cyr Chr (sed notat : οσα δὲ τῶν ἀντιγράφων ἀκριβέστερον ἔχει, Ἐν βηθαβαρά φησὶν Nonn (βηθανίης πέλι ταῦτα) Quaest .. ς βηθαβαρα (Gb) c. c²²ku (βηθαβηρα) Λ (βηθεβαρα, ut et. 262. 346.) 1. 22. 33. 69. al plus³⁰ (sed multi in mg tantum) syr^{ca} syr^p ms (sed habet βηθαβαβα) arm al^{rec} etod edd „accratorores“ ap Chr (vide ante) ap Thph ap Euth Or (certe sic voluit legi : ἐπισθηνειν δὲ δεῖν ἀναγνωσκειν βηθαβαρά) Eriph (vide ante) Eus-Elier (de situ et nom. loc. hebr. p. 182. additis his : καὶ δεῖκνται ὁ τόπος ἐν φ̄ και πλείους τῶν ἀδελφῶν εἰς ετι νῦν τὸ λουτρον φιλοτιμοῦντα λαμβάνειν.) Suid (ἑσαλιμῶος γέγραπται - - βηθανία) scholod^d multorum cat | ἐγένετο .. Δ 262. -νοτο | ιωανν. c. AEFGHKMSUVXΔΔ al fere om Chr al .. Ln ο ιωανν. c. BC 44. ev (: sed v. 26. paucissimi abiecerunt ὁ,

- 29 Τῆ ἐπαύριον βλέπει τὸν Ἰησοῦν ἐρχόμενον πρὸς αὐτόν, καὶ λέγει Ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου. 30 (14.1) οὗτός ἐστιν ὑπὲρ οὗ ἐγὼ εἶπον Ὅπισθι μου ἔρχεται ἀνὴρ ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι πρῶτός μου ἦν. 31 καὶ γὰρ οὐκ ᾔδειν αὐτόν, ἀλλ' ἵνα φανερωθῆ τῷ Ἰσραὴλ, διὰ τοῦτο ἦλθον ἐγὼ ἐν τῷ ὕδατι βαπτίζων. 32 (15.1) καὶ ἑμαρτύρησεν Ἰωάννης λέγων οὕτως τεθέσθαι τὸ πνεῦμα καταβαῖνον ὡς περισσεράν ἐξ οὐρανοῦ, καὶ ἔμεινεν ἐπ' αὐτόν. 33 καὶ γὰρ οὐκ ᾔδειν αὐτόν, ἀλλ' ὁ πέμψας με βαπτίζειν ἐν ὕδατι, ἐκεῖνός μοι εἶπεν Ἐφ' ὃν ἂν ἴδῃς τὸ πνεῦμα καταβαῖνον καὶ μένον ἐπ' αὐτόν, οὗτός ἐστιν ὁ βαπτίζων ἐν πνεύματι ἁγίῳ. 34 καὶ γὰρ εἶώρακα, καὶ μεμαρτύρηκα ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. 35 (16.10) Τῆ ἐπαύριον πάλιν εἰστήκει ὁ Ἰωάννης καὶ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο, 36 καὶ ἐμβλέψας τῷ Ἰησοῦ περιπατοῦντι

- rursusque v. 32. multi addiderunt, nec fere aliter scripserunt qui v. 29. Iohannis nomen addiderunt.) | ^yscr o βαπτ.
29. βλέπει (Gb Sz) c. ABC⁺KLM^sSUVX^a al plus⁸⁰ aldin a q mt cop syr^o etP arm aeth arr sl⁷. Or¹ Chr (et. mo^{sc}) al .. ς add o ἰωαννης c. C⁺⁺⁺ (o ἰωανης) EFGH^a al pl it^{pl} vg syr^{sch} al Or¹ al (item m^{mg} eccles etc) | λέγει Ἴδε : m λεγοῦσα
30. ἵπερ c. BC⁺ Or² (: istum in modum raro positum est; περι plerumque c. εἰπ. vel λεγ. compositum fluctuare non solet) .. ς περι c. AC⁺⁺⁺ EFGHKLM^sSUVX^a al ut v^dtr omn Or¹ Eus^dom Epiph Chr al | εἶπον .. x add οτι, item 18. 69. 124. ^yscr al aliq ἕμιν
31. ἦλθ. εγω .. c⁺ al pauc b al εγ. ἦλθ. (al aliq Chr om εγω) | εν τω c. AFGHKMSUVX^a al longe pl .. BCGLPA al²⁰ fere Or Cyr Chr (et. mo^{sc}) εν (Gb' Ln :: εν non fluct v. 25. nec fere magis v. 33.)
32. ἰωανν. (BL -ανης) c. ABC⁺EFGHKLP^sVAA al longe pl .. C⁺⁺⁺GMUX al mu o ω. | ως (Gb Sz) c. ABC⁺EFGHLSV al fere⁸⁰ aldin Or² .. ς ωσει (: ut Mt et Lc) c. KMPUX^a al pl Cyr al
33. εν (et. Or¹) .. 1. 118. 209. Or² ε. τω | οἰτος (et. Or Cyrhr²⁰⁰ [libere⁴⁰ et Chr¹ εκεινος] Chr [et. ^{sc}ue] al) .. A b e q αυτος | L 33. εν τω πνευμ. τω αγ., item x εν πν. το αγιω | αγιω .. c⁺ Or² (alibi⁹ om) Nonn (εν πυρι βαπτιζων και πνευματι) add και πυρι (: e ll. pp)
34. εωρακα (a add αυτον) c. ABCLMUX^a al longe pl .. EFGHK^sV al mu εωρακα
35. εισηκει c. BC⁺EKLMUA etc .. AFHPXA al ιστ. | o ἰωανν. c. ACEFGH M^sSUVX^a al pler Or² al .. BL al pauc om δ (Ln 49.)

λέγει Ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ θεοῦ. 37 καὶ ἦκουσαν αὐτοῦ οἱ δύο μαθηταὶ λαλοῦντος, καὶ ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ. 38 στραφεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς καὶ θεασάμενος αὐτοὺς ἀκολουθοῦντας λέγει αὐτοῖς 39 Τί ζητεῖτε; οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ Ραββί, ὃ λέγεται ἐρμηνεύμενον διδάσκαλε, ποῦ μένει; 40 λέγει αὐτοῖς Ἔρχεσθε καὶ ὄψεσθε. ἦλθαι καὶ εἶδαν ποῦ μένει, καὶ παρ' αὐτῷ ἔμειναν τῆς ἡμέρας ἐκείνης ὥρα ἦν οἷς δεκάτη. 41 ἦν Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρου εἰς ἓκ τῶν δύο τῶν ἀκουσάντων παρὰ Ἰωάννου καὶ ἀκολουθησάντων αὐτῷ. 42 (17.1) εὐρίσκει οὗτος πρῶτος τὸν ἀδελφὸν τὸν ἴδιον

36. ἰδε .. G 124. 230. 262. arm add o $\overline{\chi\epsilon}$ | θτοι (et. Or² Chr al) .. c² 59. 235. a ff² foss mt aethutr Cyr (οὐ γὰρ ὀκνήσας -- καὶ εἰς δεῖταιρον εἰπέτω) (item Amm ap Vict^{cap} teste Gb) add o αιρων τηη αμαρτιαν του κοσμου, hinc Ln [o αφ. τ. α. τ. κοσμ.] (: ex v. 29.)
37. αιτου (59. 157. sl²⁻⁵ om) οι δ. μαθ. (a e q foss add eius vel sui) .. c²LX οι δ. αιτου μαθ., B c^{scr} b οι δ. μαθ. αιτου | τω ιω .. x αιτω $\overline{\omega}$ erasis litteris αυ
38. δε c. ABCGKLPUSXα al longe pl itPl vg cop syrP al (e q syr^{ca} et^{sch} και στρ.) Or¹ al .. EFHMVA al fere³⁰ arm Or¹ om (Gb⁰)
39. επαν c. BC .. ε -πον c. AFGHKLMPSUVXAA al ut vdr omn | ραββι. c. BHKPA etc (cf ad Mt 26, 25.) .. ε (Ln 49.) -ββι c. ACQOLMUKA (sv¹) al certe pler | ερμηνειομ. c. EFGHKMPSUVAA al longe pler .. ABCLX 33. 157. 249. c^{scr} Or μεθερμην. (Ln :: at μεθερμηνειομενον dici solet nec fere fluctuat, cf Mt 1, 23. Mc 5, 41. 15, 22. 34. etc, item v. 42. Contra ερμηνειεται non legitur nisi v. 43. et 9, 7. [D μεθερμ.], nusquam μεθερμ.) .. 1. 118. 209. ερμηνειεται pro λεγ. ερμ. | L al μετ:
40. οφισθε (Gb¹) c. BC²L 1. 22.* 33. 118. 209. al pauc syr^{omn} Or (et. comm illustrat) Nonu (δειτετε καὶ εἰσοφισθε, sed add aliae δ. κ. ἀθερσαιτε vel -σοιτε) .. ε (Ln) ιδετε (PA ιδ., c²* ηδ., Δ ιδατε) c. AC²*EF GHKMPSUVXAA al pler it vg cop al Epiph⁴³⁵ (δευτε κ. ιδ.) Chr al (: at nec v. 47. nec 11, 34. fluct ερχου και ιδε, videturque οφ. multo magis ad solennem formam in plerisq revocatum esse quam ex interpretatione perquam ieiuna fluxisse) | ηλθαν et ειδαν (c ιδ.) c. B²C .. ε ηλθον (ita et. Ln ex errore de B) et ειδον (AKLVXα al ιδ.) c. AB²*EFGHKLMPSUVXAA al ut vdr omn | ηλθ c. EFGHKMPSUVAA al longe pl itPl vg al .. Ln 49. add οιν c. ABCLX al plus¹⁰ a e cop syrP ms Cyr Thph. Et. ηλθ. δε (8. ald b syr^{sch}) et και ηλθ. (syr^{ca} etP; Epiph⁴³⁵ και απηλθ.) legitur | ωρα (Gb Sz) c. ABCDEFGHKLMPSUVXAA al plus¹⁰⁰ (et. tubing^{ev}) ald q foss Epiph⁴³⁵ Cyr .. ε add δε c. min non ita mu itP² vg cop syrP al (sed e syr^{ca} et^{sch} et fuit etc, b f erat enim) | ως .. θ cop om | δεκατη (sl²⁻⁵ facili in Slav errore nona) .. A εκτη
41. ην (et. Or al) .. A al plus¹⁶ itPl (non b q) vg (non for al) cop syr^{sch} (syr^{ca} arr et unus etc) syrP c.* al Thph add δε, hinc Ln [δε] | εις .. L 59. και εις | αιτω .. GA syr^{sch} τω (A τω) $\overline{\omega}$

Σίμωνα καὶ λέγει αὐτῷ Εὐρήκαμεν τὸν Μεσσίαν, ὃ ἐστὶν μετεμνηνόμενον Χριστός. 43 ἤγαγεν αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. ἐμβλέψας αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν Σὺ εἶ Σίμων ὁ υἱὸς Ἰωάννου, σὺ κληθήσῃ Κηφᾶς, ὃ ἐρμηνεύεται Πέτρος.

44 ^(18.10) Τῇ ἐπαύριον ἠθέλησεν ἐξελεθεῖν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, καὶ εὐρίσκει Φίλιππον, καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Ἀκολούθει μοι. 45 ἦν δὲ ὁ Φίλιππος ἀπὸ Βηθσαϊδά, ἐκ τῆς πόλεως Ἀνδρείου καὶ Πέτρου. 46 εὐρίσκει Φίλιππος τὸν Ναθαναὴλ καὶ λέγει αὐτῷ Ὅν ἔγραψεν Μωϋσῆς ἐν τῷ νόμῳ καὶ οἱ προφῆται, εὐρήκαμεν, Ἰησοῦν

42. *πρωτος* c. EFGHKLSUVAA al longe pl Epiph⁴³⁵ Cyr al .. ABMX 1. 22. 69. 118. 209. 346. a^{scr} c^{scr} al plus¹⁰ (item *primum* it^{pler} [b e mane] vg al pl) Thph^d *πρωτον* (Ln) | *μεσσιαν* c. ABL**XA al pl (4, 25. et. CDHKL) it vg al Nonn (ita editum et. in Or Cyr Chr) .. EFGHKL*MSUYA (et. tubing^{ev}) al longe pl aldin cop arm syr^p ms^g s^r al Chr^{mosc} (ita et. editum in Epiph Thph) *μεσιαν* : Gb^v | L o *ἐστὶν μετεμνηνόμενος* | X̄s (Gb Sz) c. AB EFGHKLSUVXAA al longe pl aldin Or Chr (et. mosc^o) Epiph Nonn (*μεσσιαν σοφὸν εἴρομιν*) Thph .. ε o X̄s c. min non ita mu (et. in Cyr editum)
43. *ἠγαγεν* (κ 55. ^{ev} -γον, e *adducunt*) c. BL cop Chr^{com}, item praemisso οἰτος G 1. 209. arm Epiph⁴³⁵ .. ε καὶ ἠγαγ., Ln [κα] ἠγ. c. AEFHKMS UVXAA al pler vv pl (sed 15. ^{ev} b ηγ. οιν) | αὐτον .. B om? | *ἐμβλέψας* (Gb Sz) c. ABR (sed fortasse * scripturus erat δε) FGHKLMUV (et. tubing^{ev}) al plus⁹⁰ ald arm (vide et. syr^p) .. ε (Ln ex errore de B) *εμβλ. δε* c. SXAA al pl it^{pl} vg cop (syr^p add δε c.*) al Epiph al ; item 117. al pauc a e q syr Chr (et. mosc^o) καὶ *εμβλ.* | *ιωαννου* (B* *ιωανου* atque sic Ln :: at locis mu. D, ubiq. B, passim et. L vel alii -ανου pro -ανου praebent, cf prolegg) c. B*L 33. a b f ff² l am fu fos san^{ms} (hi⁴ -ana) mm cop aeth^{ro} arm (:: cf et. ad 21, 15. sqq; Mt vero 16, 17. lectio non fluct) .. ε (49.) *ιωνα* c. AB**EFGHKMSUVXAA al longe pler c (e *frater andreae* pro o u. ω.) q vg (et. san em for ing al ; gat *iohna*) syr^{utr} aeth^{pp} Epiph Chr Cyr al | ö .. A oς
44. *ἠθέλησεν* (Gb Sz) c. AB EKLMSUVXAA (et. tubing^{ev}) al longe pl ald it vg al pl Or Epiph³ Chr al .. ε add o ī c. FGH al mu syr pers^p | o ī (et. Sz, non item Gb) c. AB EKLSTUVXAA (et. tubing^{ev}) al longe pl ald it^{pler} vg (et. san for al, sed non am fu) al pm Epiph³ al .. ε om c. FHM al pm e am fu cop^{ds} syr al Or Chr al
45. ὁ .. F* 13. 69. bscr cscr al fere¹⁰ Epiph³ om | *βηθσαϊδα* (a b *bedsaïda*, item cop *βηθσ.*, e *bessaïda*) .. 8. 127. (al ut vdr) -σαν
46. *μωσῆς* c. BKLVXA al pm it vg (sed non am fu san) cop al Or Epiph Cyr Chr al .. ε *μωσ.* c. AEFGHMSUA al pl am fu san syr^{utr} al | *ἰω* (LM om) *τον* (B Or¹ Cyr Epiph om : ita Ln ; Or¹ *τον ἰω τον υ. ε. τον απο* etc ; Chr^{com} 11b *εἰ δὲ νί. ἰω. ἀπὸν λέγει*) υ. του (AKMA al plus⁹⁰ Epiph

τὸν υἱὸν τοῦ Ἰωσήφ τὸν ἀπὸ Ναζαρέτ. 47 καὶ εἶπεν αὐτῷ
 Ναθαναὴλ Ἐκ Ναζαρέτ δύναται τι ἀγαθὸν εἶναι; λέγει αὐτῷ ὁ
 Φίλιππος Ἔρχου καὶ ἴδε. 48 εἶδεν Ἰησοῦς τὸν Ναθαναὴλ ἐρχό-
 μενον πρὸς αὐτὸν καὶ λέγει πρὸς αὐτοῦ Ἴδε ἀληθῶς Ἰσραηλῆτις,
 ἐν ᾧ δόλος οὐκ ἔστιν. 49 λέγει αὐτῷ Ναθαναὴλ Πῶθεν με γινώ-
 σκεις; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ Πρὸ τοῦ σε Φίλιππος
 φωνῆσαι ὄντα ὑπὸ τὴν σκῆν εἰδόν σε. 50 ἀπεκρίθη Ναθα-
 ναὴλ Ῥαββί, σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, σὺ βασιλεὺς εἶ τοῦ Ἰσραὴλ.
 51 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ Ὅτι εἶπὸν σοι ὅτι εἰδόν σε
 ὑποκάτω τῆς σκῆς, πιστεύεις; μείζω τούτων ὄψη. 52 καὶ λέγει
 αὐτῷ Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπ' ἄρτι ὄψεσθε τὸν οὐρανὸν ἀνεφώγτα

Chr Cyr Thph om : Gb⁰⁰ ω. τον (Or¹ om, s του) απο|ναζαρετ (et. s
 et Gb⁰⁰) c. ABL (s : certe id ex Bch concludendum) x (Δ v. 47.) al pl
 (15 ap. sol. Scriv) a (editum et. in Or Epiph Chr Cyr) .. 5^e Gb Ss
 -ρεθ c. EFGHKMUV(Δ -ραθ hoc versu) Λ al pl it^{pl} (sed e nazara)
 vg cop

47. ναζαρετ et -ρεθ ut v. 46. | ο φιλιππ. c. BL Epiph .. ε φιλιππ. c.
 unc rell et min certe pler Cyr Chr (: v. 46. φιλιππος non fluct; v.
 45. ὁ certe a nonnullis abicitur) | Δ ειδε (item p^{scr} v. sq)
48. κyx al ιδεν | ἴδ c. BH 234. (al?) .. ε ο ἴδ c. unc rell et min pler(:
 persaepe in Ioh aliena manu ο ἴδ pro ἴδ substitutum esse dubium non
 est) | ισραηλιτης c. B (ita Act 2, 22 et 5, 35. ABCDE. Cf et. alibi) .. ε
 (Ln 49.) -λυτης c. rell ut vdr
49. ἴδ c. ABΕFGHKLSUVXAA (et. tubing^{ov}) al longe pl aldin Epiph Cyr
 .. ε (= Gb Ss) ο ἴδ c. (E⁴ vdr) al non ita mu | κλxα al ιδον
50. απεκρ. (ita B c e; LX etc add αυτω) ναθ. c. BL 33. 249. b, item ad-
 dito και ειπεν (αὐ, δειξι) x 124. a f l vg Epiph .. ε απεκριθη
 ναθαναηλ και λεγει (Δ al ff² q ειπεν) αυτω (Gb⁰ n. λεγ. α.) c. ABFG
 HKMSUV(Δ) al pler it^{all}q sy^{tr} Cyr/Chr; item Ln απεκρ. [αυτ.]
 ναθ. [και λεγει] | ραββει c. ABEDA etc (cf ad v. 39.) .. ε (Ln 49.) -ββι
 c. FGKLM(SV?)UXA al certe pler|s 251. Hil om σι ε ο υ. τ. θε. | βασ.
 (B ex err. Btl ο βασ. atque sic Ln 49. Cf 12, 13. ubi similiter pl add ὁ:
 cf et. Mt 27, 42 et Mc 15, 32.) ε c. ABL 33. Epiph .. ε ε ο βασ. c.
 EFGHKMSUVXAA al longe pler (it vg al) Chr Cyr Thdormop (aldin
 om ε)
51. οτι sec c. ABGL 157. al⁸ a b arm cop sy^{tr} Cyr .. ε om c. EFGHKMS
 VXAA al pler it^{pl} vg Epiph Chr Tert Aug | κλxα al ιδον | μειζω ..
 κxα al aliq -ζων, item al mu vg (exc fos) al -ζον (maius) | οψη (Ss
 Gb⁰⁰) c. ABΕFGHKLSUVXAA al pl etc .. ε οφει c. U al pl (et. in Epiph
 Cyr Chr editum)
52. λεγει .. x ειπεν | υμιν .. x 157. σοι | απ αρτι (ἀπ' ἄρτι sic anti-
 quissimi ut KMA, non ἀπάρτι ut post usu venit) c. ABFGHKMSUVAA al
 ut vdr omn e q sy^{tr} al Chr (et. mo^{sc} et^{ost} ox) Cyr¹⁻¹¹⁶. Amb .. BL

καὶ τοῖς ἀγγέλους τοῦ Θεοῦ ἀναβαίοντα; καὶ καταβαίοντα; ἐπὶ τὸν νῆον τοῦ ἀνθρώπου.

II.

1 Καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ γάμος ἐγένετο ἐν Κανᾷ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἦν ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ ἐκεῖ· 2 ἐκλήθη δὲ καὶ ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὸν γάμον. 3 καὶ ὑστερήσαντος οἴνου λέγει ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ πρὸς αὐτόν· Οἶνον οὐκ ἔχουσιν. 4 λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Τί ἐμοὶ καὶ σοί, γύναι; οὐπω ἤκει ἡ ὥρα μου. 5 λέγει ἡ μήτηρ αὐτοῦ τοῖς διακόνοις· Ὅτι ἂν λέγῃ ὑμῖν, ποιήσατε. Ὁ ἦσαν δὲ ἐκεῖ λίθινοι ὕδρῳιαι ἕξ κατὰ τὸν καθαρσμὸν τῶν Ἰου-

itp¹ vg cop arm aeth Or Epiph Cyr¹ (ad h. l.) al Aug al om (Gh⁹⁰ Ln 49. :: at cur omissum sit facile dictu; cur additum [conferunt Mt 26, 64.], vix dixeris)

II. 1. τῇ ἡμερ. (haec om m) τῇ τριτ. (die tertia vel -tio itp¹ vg Gaud Arn) .. BU 69. 124. 346. al⁶ b e q Epiph⁴³⁷ et ⁴⁴³ (sed non ⁴⁸⁶) τῇ τριτ. ἡμερ. | κανᾷ: ut MA ac pl ut vdr; κ al κανᾶ. Praeterea post γαλιλαίας syrP m⁸ add: et vinum non habebant quia defecit vinum consueti subiuncta nota recentiori, ista non in omnib. exx. heracleensib. esse sed in nonnullis Graecis reperta. | ἡ μητ. τ. ἡ γυναι: Chr (et. comm) add καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, quos simul ad nuptias vocatos negat Or 4. 108.

3. καὶ ὑστερ. οἴνου .. e l et factum est per multam turbam vocatorum (l -a-) vin. consummari; a b ff² aeth Gaud et (aeth om) vinum non habebant, quoniam consummatum (b finitum) erat vin. nuptiarum (aeth eorum). Et (a Deinde). Cf ad haec syrP m⁸ v. 1.: videntur illa potius ad hunc locum quadrare. | τοῦ ἡ (U 34.^{ev} αὐτοῦ, item Chr omissio pr. αὐτ.) pr. αὐτ. (Epiph om π. α.) .. a arm ad Iesum

4. λέγει c. EPHMSVA al longe pl a fos syr perss Chr al .. ABGKLUXA al²⁰ fere ald itpl^r vg cop syrP arm aeth Epiph⁴⁴⁵ Cyr Nonn (Καὶ οἱ ἄνθρωποι) praem καὶ: hinc Ln [καὶ] | σοι: κλ al pm (8 ap sol Scriv) σὺ (F antea οἰσπερήσαντ.) | ἡ γυναι | μου: Nyss (in 1 Cor 15, 28.) μου; Exponit enim: ἡ ὥρα μου ἢ τὸ αὐτοκρατέας παρεχομένη τῇ ἡλικίᾳ καὶ αὐτεξούσιον. (μου; legi et. nuper voluit Voemel)

5. λέγει c. ABE**G**LS(e sil.)Xa al sat mu .. E*FG*HKMUVA al pl (10 ap Scr, 7 ab Mtthasi) -γει

6. λιθ. ὑδρ. c. BLX 33. c al vg .. ε ὑδρ. λιθ. c. AEPGHKMSUVAA al pler itp¹ al Cyr Chr | κειμεναὶ h. l. c. BLX 33. al²⁻³ .. ε (Ln) post εἰ c. AEPGHKMSUVAA al pler vv pl Chr; ponitur vero et. ante εἰ (69. 124. 1 Chr, et. mosc⁶), ante ὑδρ. (b f), ante λιθ. (fos), ante δε καὶ (cop); om vero al² a e arm (: obtinuit ut apparet studium κειμ. propius adponendi ad ἦσαν) | F κατὰ τῶν καθαρσμῶν

δαίων κείμεναι, χωροῦσαι ἀνά μετρητάς δύο ἢ τρεῖς. 7 λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Γεμίσατε τὰς ὑδρίας ὕδατος. καὶ ἐγένεσαν αὐτὰς ἕως ἄνω. 8 καὶ λέγει αὐτοῖς Ἀντλήσατε νῦν καὶ φέρετε τῷ ἀρχιτεκνίῳ. καὶ ἤνεγκαν. 9 ὡς δὲ ἐγένεσθε ὁ ἀρχιτεκνίος τὸ ὕδωρ οἶνον γεγεννημένον, καὶ οὐκ ἔδει πόθεν ἐστίν, οἱ δὲ διάκονοι ἔδεισαν οἱ ἠντληκότες τὸ ὕδωρ, φωνεῖ τὸν νεμφίον ὁ ἀρχιτεκνίος 10 καὶ λέγει αὐτῷ Πᾶς ἄνθρωπος πρῶτον τὸν καλὸν οἶνον τίθεισιν, καὶ ὅταν μεθυσθῶσιν, τότε τὸν ἐλάσσω· σὺ τετήρηκας τὸν καλὸν οἶνον ἕως ἄρτι. 11 Ταύτην ἐποίησεν ἀρχὴν τῶν σημεῖων ὁ Ἰησοῦς ἐν Κανᾷ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἐφανέρωσεν τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 12 (19.1) μετὰ τοῦτο κατέβη εἰς Καφαρναοὺμ αὐτὸς καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ἐκεῖ ἔμειναν οὐ πολλὰς ἡμέρας.

Mt 21, 19 aa.
Mc 11, 15 aa.
Lc 19, 45, 46.
13 (20.1) Καὶ ἐγγὺς ἦν τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη εἰς Ἱερουσόλυμα ὁ Ἰησοῦς. 14 (21.1) καὶ εὗρεν ἐν τῷ ἱερῷ τιάς πω-

6. FKLA al mu μετρητάς
7. λέγει (x praem kai) α. ο ω̄: e ff² fos et vocatio (e vocatio ad se) Iesus (e post et; fos his? lege ihs i. e. Iesus) ministris dixit (fos dicit) eis (e illis), item l et vocati Ies. ministros et dic. eis
8. και prim (42. 122.** o δε) .. 33. 40. a b cop syr om | και (BKL al¹⁵ aldin a cop arm syr m⁸ e¹² o δε) ηνεγκαν .. e ff² l et fecerunt sicut dixit illis (e eis Iesus) .. x om
9. x γεγεννημενον
10. τότε .. BL 57. 67. 248. a e ff² l cop Gaud om, hinc Ln [τοτ.] | G al aliq τον ελασσων, x τον -σσων | συ .. GA 69. 124. c^{ser} al² itpl¹ vg (non for tol al) cop syr et syr² c.* al Gaud συ δε, item 47.^{8v} ar^o et^{ro} και συ, yser συ οιν
11. αρχην c. ABLA 1. 33. 262. Or Eusdem (lib) Chron Cyr¹ Chr²140 .. ε την αρχ. c. FGHKMSUVX¹ al pler Cyr (ad h. l.) Chr²14q (ad h. l.) | δε εν κανα (FK al κανα)
12. μετα (H al Chr praem kai) τουτο .. M 124.* b f ff² q al Chr μ. τα-τα | καφαρναοιμ c. BX (alibi et. c [passim ut Lc 7, 1. 10, 15.] DE [Lc 10, 15.] ZA [in Mc]) item ut vdr 83. 69. al? itpl^{er} vg cop arm Or Epirh Nonn .. ε καπρναοιμ c. AFGHKILMSUV¹ al certe pler q (d capar-panm) syr² al Chr Cyr | In αδελφ. [αυτων] .. om aut. BL a c e Or² (sed L Or⁴ om et. αυτων sq; al⁵ a b e ff² l q arm om x. οι μαθ. αυτ.. κ 13. 28. p^{ser} al⁶ Chron²⁰⁰. x. οι μαθ. α. pon ante x. οι αδ. α.) | εμειναν (et. Or² Chron Cyr Chr al) .. Gb' εμεινεν c. AFGH²*A al ma b cop al Or¹ Nonn
13. ο ω̄ .. om 13. 69. 124. 245. 346. Aug .. A (οω̄ [corrige ει.] ιεροσολιμα ω̄) GLMU al pauc b vged al Or¹ (ω̄ eoque loco post ιεροσ. add και οι μαθηται αυτων) Chron²⁰⁰. post αυτην pon

λῶντας βίβας καὶ πρόβατα καὶ περιστερὰς καὶ τοὺς κερματιστὰς καθήμενους, 15 καὶ ποιήσας φραγελλιον ἐκ σχοινίων πάντα ἐξέβαλεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ, τὰ τε πρόβατα καὶ τοὺς βίβας, καὶ τῶν πολλοβιστῶν ἐξέχεεν τὸ κέρμα καὶ τὰς τραπέζας ἀνέστρεψεν, 16 καὶ τοῖς τὰς περιστερὰς πωλοῦσιν εἶπεν Ἄρατε ταῦτα ἐντεῦθεν, μὴ ποιεῖτε τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς μου οἶκον ἐμπορίου. 17 ^(22 10) ἐμνησθήσαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι γεγραμμένον ἐστίν Ὁ ζῆλος τοῦ οἴκου ^{11. 28 (29). 9. (U.)} σου καταφάγεται με. 18 ^(23 4) ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ εἶπαν αὐτῷ Τί σημεῖον δεικνύεις ἡμῖν, ὅτι ταῦτα ποιεῖς; 19 ^(24 10) ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ἰύσατε τὸν ναὸν τούτων, καὶ ^{11. 23, 61.} ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερῶ αὐτόν. 20 εἶπαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι Τεσσαράκοντα καὶ ἐξ ἔτεσιν ἠκοδομήθη ὁ ναὸς οὗτος, καὶ σὺ ἐν τρισὶν

15. φραγελλιον (v al -ελιον, al aliq φραγγ.) .. GLX 1. 22. 33. al it (exc e) vg syr^m ms Or¹ Cyr² Aug praem ω; το κερμα (G 1. 118. 209. al post εἰχ. pon) c. AEFGHKMPBVNΔ al pler (et. ven) vv pl Cyr al .. BLX 33. b q cop arm Or⁷ Eus² τα κερματα | ἀνίστρεψ. (13. 69. ms 124. 157. al κατεστρ.) .. BX al plus¹¹ Or^{allq} (-emel alludens ἀνατετραφετα. Alibi odd var) ἀνίστρεψ.
16. τοὺς τ. πρ. πωλοῦσιν (κ -λοῦντα sic corrupte) : Nonn Ἀπόλι δὲ πληρήσκοντι πελειάδας etc | μη c. BEFGHKLMPSVNA al pler (et. ven) itm^u am ing for al cop al Or² Eus² 266² Cyr .. LXX 1. 69. 124. 157. al fere²⁵ a b e q syr^{utr} al mu Eus^{dem} etps²⁷⁴ Cyr^{hr} 115 Thph Or¹ms-216 praem και, hinc Ln [κ.] | E 126. al mu ποιητε | ἐμποριον (κ ενπ.) .. M al Eus^{dem} -ρειου
17. ἐμνησθήσαν c. BLX cop (Or⁴ 196² vdr) Eus² bis .. ζ (Gb⁰) add δε, Ln [δε] c. AEFGHKMPBVNΔ al pler it^{allu} vg syr^P al Cyr; item M δε και .. f ff² q fos Epiph⁶⁵⁶ και εμν., a arm Or² Chr (εμν. οι μ. αυτ. τουτ) τοτε εμν. | οτε (x om) γεγγ. εστ. (B Chr εστ. γεγγ., Epiph⁶⁵⁶ εν γεγγ.) o (Δ om; x t^{scr} Or praem οτε) | καταφαγεται (Gb Sz) c. AEFGHKLMPSVNXΔ al fere¹⁵⁰ (et. ven) cop Or^{allq} et Heracl Naz Cyr al .. ζ κατεφαγε c. min vix mu it vg (uterq comedū me, sed Amb² δεινοναυτ) syr^{utr} al Or¹ vel² Epiph¹⁴⁸ et⁶⁵⁶ (Chr^{edd} καταφαγεται, κατεφαγε, κατεφαγισε) : ita LXX
18. ουν (239. syr δε, f tunc resp., e et iud. resp.) : ita et. Or al .. 3. 33. 69. 126. (om et. ος sq) 346. 382. 4. ev e^{scr} b (add ei) l cop arm om (Gb⁰) | εἶπαν c. BL Or .. ζ -πον c. unc rell et min ut vdr omn | ΔLF δεγγιεις (ΔL* ven al δεκν.)
19. ἰ c. AEFGHKLMPSVNXΔ al longe pl Or Cyr .. ζ praem ὁ (Gb⁰⁰) c. κ al mu (s ?) | εν (et. Or² a^{scr} e) .. B Or¹ Tert¹ Ambrst om (v. 20. ojn itm^u am fu al)
20. εἶπαν c. B Or⁴ 200 .. ζ -πον c. AEFGHKLMPSVNXΔ etc | ουν (vv mu om) .. M 12. 33. syr arm add αυτω | τισσερακ. c. AB²GLMPA .. ζ (Ln

ἡμέραις ἐργεῖς αὐτόν; 21 αἰεὶνος δὲ ἔλεγεν παρὶ τοῦ ταῦτο τοῦ σώματος αὐτοῦ. 22 ὅτε οὖν ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν, ἐμνήσθησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι τούτο ἔλεγεν, καὶ ἐπίστευσαν τῇ γραφῇ καὶ τῷ λόγῳ ᾧ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς.

23 Ὡς δὲ ἦν ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐν τῷ πάσχα ἐν τῇ ἐσπῆ, πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, θεωροῦντες αὐτοῦ τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει· 24 αὐτὸς δὲ Ἰησοῦς οὐκ ἐπίστευεν αὐτὸν αὐτοῖς διὰ τὸ αὐτὸν γινώσκων πάντας, 25 καὶ ὅτι οὐ χρεῖαν εἶχεν ἵνα τὴ μωμωτήρη παρὶ τοῦ ἀνθρώπου· αὐτὸς γὰρ ἐγίνωσκεν τί ἦν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ.

III.

1 Ἦν δὲ ἄνθρωπος ἐκ τῶν Φαρισαίων, Νινυδάημος ὄνομα ἀντῶ, ἀρχὼν τῶν Ἰουδαίων· 2 οὗτος ἦλθεν πρὸς αὐτὸν νεκτός· καὶ εἶπεν ἀντῶ· Ραββεί, οἶδαμεν ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐλήλυθας διδάσκαλος· οὐδεὶς γὰρ δύναται ταῦτα τὰ σημεῖα ποιεῖν ἃ σὺ ποιεῖς, ἐὰν

7, 50.
19, 39.

ex err.) τεσσαρακ. c. B**EFHKSVUXA (et. ven) al certe pler | s' οικοδομηθη

21. του· ναου (et. Orsaere al) .. Ir^{int} Tert^{lib} om

22. ελεγεν (Gb Sz) c. ABEPGHLMPSUVXAA al longe pl (et. ven) vv certe pler Or al mu .. ε add αὐτοῖς c. κ al pauc | ω (al aliq δ) .. BL (sl) Orsaere om (Ln)

23. εν τοις (Gb Sz) e. unc omn al longe pl aid Or³ al .. ε εν c. min non ita mu | εν τη .. B om εν, hinc Ln [εν] | αυτου sec .. M al plus¹² (et. x, sed x deficit) vv mu Ir^{int} Aug om (aid post σημ.)

24. ω c. BL Cyr (sed non ad h. l.) .. ε ο ω c. ABEPGHKMSUVXAA etc | επιστευεν .. Δ al b Or³ -σεν | αυτου c. A*BL 253. Or¹ (A* 253. pergunt εαυτοις) .. ε αυτου c. A**EPGHKMSUVXAA aid al certe pler Or² al .. Did om (item arr aeth) | EFGH al fere⁴⁰ aldin l Euth παντα (contra Or urget παντας)

25. Δ cop al mu om οτι (Did και μη χρ. εχισω) | Ln (ex err. de v) om του c. Or³

III. 1. ανθρωπος .. M praem τις (M^{MS} eccles et enν Ανθρ. τις ην)

2. πρ. αυτου (Gb Sz) c. ABKLSUVAA (et. x) al longe pl vv pm Cyr Chr al .. ε πρ. του ιβ c. EFGHM al pm a e f al vg^{ed} cop al | ραββι c. AB EPHA (cf et. allbi) .. ε (Ln 49.) -ββι c. GKLM(s)U(v)A al certe pler. δυνατας h. l. c. ABL 33. al it^{pl}er vg al Or .. ε ante (q post) ποσειν (al aliq Chr [et. mo^{se}]) ποσησας) pon c. EFGHKMSUVAA al pler syr⁶ al Cyr Chr | L al aliq om τα | η (al aliq ε) .. L A¹⁰⁰ om

μη ἢ ὁ Θεὸς μετ' αὐτοῦ. 3 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, εἰὰν μὴ τις γεννηθῆ ἄνωθεν, οὐ δύναται ἰδεῖν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. 4 λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ Νικόδημος Πῶς δύναται ἄνθρωπος γεννηθῆναι γέροντων; μὴ δύναται εἰς τὴν κοιλίαν τῆς μητρὸς αὐτοῦ δεύτερον εἰσελθεῖν καὶ γεννηθῆναι; 5 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, εἰὰν μὴ τις γεννηθῆ ἔξ ὕδατος καὶ πνεύματος, οὐ δύναται εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. 6 τὸ γεγεννημένον ἐκ τῆς σαρκὸς σὰρξ ἐστίν, καὶ τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ πνεύματος πνεῦμά ἐστιν. 7 μὴ θαυμάσης ὅτι εἶπόν σοι Λεῖ ὑμᾶς

3. ̅̅ c. BFGHKLM al⁴⁰ fere Cyr .. ε (Gb^o) praem ὁ c. AEBUYAA. al pl

4. ὁ .. E*GL al fere³⁰ om | γεννηθῆναι (A* γενθ. bis, item v. 7.) pr .. H 28. add ἀνωθεν. Similiter a f q renasci, e deuo renasci (it^mu vg nasci), posteaque a b e ff². q renasci (c f g vg nasci) | B* νεικοδημος, ita plerumq

5. ̅̅ c. AEGHKMVA al plus⁶⁰ (et. x) aldin Cyr Thph .. ε (Gb^o) praem ὁ c. BI.U(S??) al pm Chr. Praeterea KLM al plus¹² ald vv pm (sed non it^{pl}er vg) add καὶ εἶπεν αὐτῷ (L f om α.) | ἀμην ἀμην .. Δ al pauc om alterum | γεννηθῆ (it^{pl}er vg renatus fuerit) .. ΔΔ γενθῆ | πνεύματος .. it^{all}q vg (sed non am al) aeth pp^{lat} aliq spir. sanct. | εἰσελθ. εἰς .. κ ἰειν | του θεου .. e^{scr} 26.^{ev} al Docetae Const al Or^{int} των οφραων (Chr saepius τ. θι. quam τ. ουρ.). Cf ad vv. 3 et 5. Docet ap Hipp³⁶⁷. λέγει ὁ σωτῆρ Ἐὰν μὴ τις γεννηθῆ ἔξ ὕδατος καὶ πνεύματος, οὐκ εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασ. τῶν οὐρανῶν· ὅτι τὸ γεγεννημένον ἐκ τῆς σαρκὸς σὰρξ ἐστίν. Hom^{cl}em^{11.26}. οὕτως γὰρ ἡμῖν ὤμοσεν ὁ προφήτης εἰπόν Ἀμὴν ὑμῖν λέγω, εἰὰν μὴ ἀναγεννηθῆτε ὕδατι ζῶντι εἰς ὄνομα πατρὸς, υἱοῦ, ἀγίου πνεύματος, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρ. Eadem Epitom^{cl}em sic : ἀμην λέγω ὑμῖν, εἰὰν μὴ ἀναγεννηθῆτε δὲ ὕδατος καὶ πνεύματος, εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρ. κ. τοῦ υἱ. καὶ τοῦ ἀγ. πν. (εἰς usq πν. om recensio Cotelerii, sed habent cod orient. [cf Anecd. mea p. 85.] et al), οὐ μὴ εἰσέλθ. ε. τ. β. τῶν οὐρ. Iust^{ap}ol 1,61. ὁ ̅̅ εἶπεν Ἀν μὴ ἀναγεννηθῆτε, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τ. β. τῶν οὐρ. Const 6,15.3. λέγει γὰρ ὁ κύριος Ἐὰν μὴ τις βαπτισθῆ ἔξ ὕδατος καὶ πν., οὐ μὴ εἰσέλθη εἰς τ. βασ. τῶν οὐρ.

6. γεγεννημενον : c^o 1624. γεγεννημενον, ut et. A (priore certe loco, altero propter scissuram membranae non liquet) H al | σαρξ ἐστίν : 161.* add ὅτι ἐκ τῆς σαρκὸς γεγεννηθῆ, item quia (quoniam) de carne natum est a b e ff². l q* harl* bodl syr^{ca} Tert Amb al mu | ἐκ τ. πνεύματος .. syr^p m^s praem ἐκ του υδατος καὶ | πνευμ. ἐστιν .. 161.* add ὅτι ἐκ του πνευματος ἐστιν, item quia (quoniam) deus spiritus est et ex (de) deo natus est (posteriora et ex ete non add nisi a harl* bodl syr^{ca} Tert concil^{carth} auct^{de} fid. orth.) a e ff². harl* bodl Tert Amb Opt Vig al aliq. Amb de spir. sa. l. 3. „Quem locum ita expresse, Ariani, testificamini esse de spiritu, ut eum de vestris edd. auferatis. Atque utinam de vestris et non et. de ecclesiae edd. tolleratis. Eo

γεννηθῆναι ἄνωθεν. 8 τὸ πνεῦμα ὅπου θελεῖ πνεῖ, καὶ τὴν φωνὴν αὐτοῦ ἀκούεις, ἀλλ' οὐκ οἶδας πόθεν ἔρχεται καὶ ποῦ ὑπάγει· οὕτως ἐστὶν πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ πνεύματος. 9 ἀπεκρίθη Νικodemus καὶ εἶπεν αὐτῷ Πῶς δύναται ταῦτα γενέσθαι; 10 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ Σὺ εἶ ὁ διδάσκαλος τοῦ Ἰσραὴλ καὶ ταῦτα οὐ γινώσκεις; 11 ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι ὅτι ὁ οἶδαμεν λαλοῦμεν καὶ ὁ ἑώρακαμεν μαρτυροῦμεν, καὶ τὴν μαρτυρίαν ἡμῶν οὐ λαμβάνετε. 12 εἰ, τὰ ἐπίγεια εἶπον ὑμῖν καὶ οὐ πιστεύετε, πῶς ἐὰν ἤπω ὑμῖν τὰ ἐπουράνια πιστεύσετε; 13 καὶ οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανὸν εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. ^{• Nm 21, 8. ο.} 14 καὶ καθὼς Μωϋσῆς ἔθηκεν τὸν ὄρανον ἐν τῷ ἐρήμῳ, οὕτως ἔψωθῆναι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, 15 ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων ἐν αὐτῷ ἔχη ζωὴν αἰώνιον. 16 οὕτως γὰρ ἰγὰ-

enim tempore quo impiae infidelitatis Auxentius Mediolanensem ecclesiam armis exercituque occupaverat, vel a Valente atque Ursatio nutantibus sacerdotibus suis incurtabatur ecclesia Sirmiensis, falsum hoc et sacrilegium vestrum in ecclesiasticis eod. deprehensum est. Et fortasse hoc et. in oriente fecistis. Item Fulbert^{epist 1}. „Arii auditores quoniam spiritum sa. deum esse negabant, de evglío eraserunt illud quod Saluator ait Spiritus est deus.“ Ceterum vers. totum το γηγ. usq. πν. εστ. accurate ex libris Naass affert Hipp¹⁰⁶. item Eusmarc in fine subiungens : πνεῦμα δὲ ὁ θεός.

7. νμας .. 69. 118. al plus¹⁰ ald ημας

8. v al θελη | L πνεει | B αλλα | και που c. BEGHKLSUVAA al fere omn e g l am ing em harl cop syromn al Ign¹⁰⁰allud Ath⁷⁰⁴ Epiph⁹⁴ al Ath^{int} Hil Idac al .. Ln η που c. A c^{scr} al? a b c f ff² q vg (et. for al) syr^p m^s arm al Amb Rebapt al | η γεγεννημενος

10. α̅ (Gb Sz) c. ABEGHKLSUVAA al longe pl .. ε ο α̅ c. min non ita mu

11. αμην αμην .. L* om alterum | εωρακ. c. ABUA al pl .. EGHKLS?va al pm εωρακ.

12. ου πιστευετε .. KH 22. al plus¹⁰ cop pers^w Epiph⁹⁰ Aug οικε πιστευσατε (97. οικε πιστευετε) | υμιν sec .. EHK al⁷ a e ff² fos arm pers^p om | πιστευετε (et. Epiph⁹⁰ al) .. GHKMA** 1. 22. 28. 69. 124. al⁵⁰ fere Cyr Chr^{mosc} Thphed -σητε (aliqui -σειτε), A al aliqui πιστευετε

13. ο ων (A* 44. ev om; e Zen syr^{ca} qui erat) εν τω ουρ. (80. 88. εκ του ουρανου) : et. Epiph⁴⁹⁶ Thdr^t 3, 570. 4, 226. 1049. 1153. al Or^{int} 1 diserte Licif Hil al .. BL 33. cop^{ds} aeth^{ro} Eus^{ps} (certe non add) Nas Or^{int} 1 om (Gb^o)

14. μωσ. c. BKL al pm .. ε μωσ. c. AEGHMSUVAA al pl (de vv et pp vide alibi) | υψωθ. δει : et. Epiph²⁷⁴ Thdr^t 1, 201. 4, 205. al Cyp al .. A 26. ev a Licif δει ιψ. (33. ιψ. post ανθρωπου pon)

15. εν αιτω (in aetwo) c. B c g am em ing mt harl al Fulg; item L Thdr^t

πησεν ὁ θεὸς τὸν κόσμον ὥστε τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται ἀλλ' ἔχη ζωὴν αἰώνιον. 17 οὐ γὰρ ἀπέστειλεν ὁ θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ εἰς τὸν κόσμον ἵνα κρίνῃ τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σωθῇ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ. 18 ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν οὐ κρίνεται· ὁ δὲ μὴ πιστεύων ἤδη κέκεται, ὅτι μὴ πεπίστευκεν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ θεοῦ. 19 αὕτη δὲ ἐστὶν ἡ κρίσις, ὅτι τὸ φῶς ἐλήλυθεν εἰς τὸν κόσμον καὶ ἠγάπησαν οἱ ἄνθρωποι μᾶλλον τὸ σκοτὸς ἢ τὸ φῶς· ἦν γὰρ αὐτῶν πονηρὰ τὰ ἔργα. 20 πᾶς γὰρ ὁ φαῦλα πράσων μισεὶ τὸ φῶς καὶ οὐκ ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα μὴ ἐλεγχθῇ τὰ ἔργα αὐτοῦ· 21 ὁ δὲ ποιῶν τὴν ἀλήθειαν ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα φανερωθῇ αὐτοῦ τὰ ἔργα, ὅτι ἐν θεῷ ἐστὶν εἰργασμένα.

22 Μετὰ ταῦτα ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς

- 4,205. *επ αυτου* .. *ς εις αυτον* c. ΕΦΓΗΚΜΣΥΝΔΔ al pler it^{pl} vg (et. for al) Thdr^tsaep^e (ut 1, 201. 4, 383. 660.) Chr Cyr Lcif; item Ln *επ αυτον* c. A .. 47.^{ev*} om semel | *εχη* (ΕΦΗΜΣΔ al plus³⁰ *εχει*) c. BL 1. 22. 33. 118. 124. 161. 209. a e syrcu ethr cop arm aeth Cyract Nonn Cyp Lcif .. *ς praem* (Gh⁰⁰) *μη αποληται* *αλλ*, item Ln [μ. α. α.] c. ΑΕΦΓΗΚΜΣΥΝΔΔ al pler vv mu Thdr^t1, 201. 2, 1578. 4, 205 etc Chr al Victorin al
16. *αυτου* .. B om (?) | 13. 346. 382. *μονογενην* | *εις αυτον* (L *επ αυτω*) .. 47.^{ev} om semel | *μη αποληται* (A *απολληται*, M al mu *απωλητ*. et. v. 15.) *αλλ* (B *αλλα*) .. syrcu om | *εχη* .. ΕΦΗΜΔ al pm *εχει*
17. *αυτου* c. ΑΕΦΓΗΚΜΣΥΝΔΔ al pler it (et. d) vg etc Cyr^{txt} Chr al Lcif al .. BL 22. 118. 209. 262. Cyr^{com} saepe Victorin Fulg om. Ad h. v. pertinet Naass ap Hipp¹²⁵· οὐ γὰρ ἦλθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρ. εἰς τὸν κόσμον ἀπολῆσαι τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σωθῇ ὁ κόσμ. δι' αὐτοῦ.
18. ο πιστευων .. d praem propter hoc, item a Lcif *ideo* | *αυτον* .. A al⁷ Chr (et. mosc⁶) Cyr^{saep}e (et. ^{txt}) cat *τον υιον* | *δε* : et. Chr al Ir^{int} Lcif Hil Amb Fulg .. B ff²· 1 (Or^{libere}) Cyp² Tert om; hinc Ln [*δε*]
19. *αυτων πονηρα* (Gb^{''}) c. ΑΒΓΚΛΥΔ al fere³⁰ c d e f ff²· g vg (cop *eorum opera enim erant mala*) sl (exc²) Ath Cyr (com⁶⁵) Chr (et. mosc⁶) Ir^{int} .. *ς πονηρ. αυτ.* c. ΕΦΗΜΣΥΔ al longe pl Amb (*mala ipsor. op.*) (b *malae operae eorum*, a q Lcif *opera illorum* [q *eorum*] *mala*)
20. *γαρ* (Chr [et. mosc⁶] *δε*) .. E a Or² Lcif om | *τα εργ. αυτ.* c. ΒΕΦΓΗΛ ΜΣΥΝΔΔ al longe pler it vg al mu Cyr Ir^{int} Lcif al .. ΔΚ 1. al¹⁰ fere cop Chr (et. mosc⁶) *αυτ. τα εργ.* (: cf v. sq). Praeterea LA 13 33. al fere¹⁵ cop arg sl add *οτι πονηρα εστιν* (L *confusae pon. εστ. οτι*)
21. *αυτ. τα εργα* (et. c am for ing al) .. LV 33. 69. al pauc it^{pl}er vg (et^{edd} aliq) al mu Cyr Ir^{int} Lcif τ. *εργ. αυτ.* | *θτω* .. 13. 69. al fere¹⁵ praem τω | *εργασμενα* (al pauc *εργ.*) .. L *εργασαμενα*
22. ο ω .. A al⁵ om ὁ

- τὴν Ἰουδαίαν γῆν, καὶ ἐκεῖ διέτριβεν μετ' αὐτῶν καὶ ἐβάπτισεν.
 23^(25.3) ἦν δὲ καὶ Ἰωάννης βαπτίζων ἐν Αἰνῶν ἐγγὺς τοῦ Σαλείμ,
 ὅτι ὕδατα πολλὰ ἦν ἐκεῖ, καὶ παρεγίνοντο καὶ ἐβαπτίζοντο.
 24^(26.4) οὐπω γὰρ ἦν βεβλημένος εἰς τὴν φυλακὴν ὁ Ἰωάννης.
 25^(27.10) ἐγένετο οὖν ζήτησις ἐκ τῶν μαθητῶν Ἰωάννου μετὰ Ἰου-
 δαίου περὶ καθαρισμοῦ. 26 καὶ ἦλθαν πρὸς τὸν Ἰωάννην καὶ
 εἶπαν αὐτῷ Ῥαββί, ὃς ἦν μετὰ σοῦ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ᾧ σὺ
 μωσαίουτορας, ἴδε σὺτος βαπτίζει καὶ πάντες ἔρχονται πρὸς αὐτόν.
 27 ἀπεκρίθη Ἰωάννης καὶ εἶπεν Οὐ δύναται ἄνθρωπος λαμβάνειν
 οὐδέν, ἐὰν μὴ ἢ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. 28^(28.1) αὐτὰ
 2, 20. ἡμεῖς μοι μωσαίουτορας ὅτι εἶπον Οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ὁ Χριστός, ἀλλ' ὅτι
 ἀπεσταλμένος εἰμὶ ἔμπροσθεν ἐκείνου. 29^(29.10) ὁ ἔχων τὴν τύμ-
 φην νυμφίος ἐστίν· ὁ δὲ φίλος τοῦ νυμφίου, ὁ ἐστηκὼς καὶ ἀκούων
 αὐτοῦ, χαρᾷ χαίρει διὰ τὴν φωνὴν τοῦ νυμφίου. αὕτη οὖν ἡ χαρὰ
 ἢ ἐμὴ πεπλήρωται. 30 ἐκείνον δεῖ ἀξάνειν, ἐμὲ δὲ ἐλαττωῦσθαι.
 3, 23. 31 ὁ ἄνωθεν ἐρχόμενος ἐπάνω πάντων ἐστίν· ὁ ἄν ἐκ τῆς γῆς ἐκ

23. *ιωαννης* (B al² o *ιω*) *βαπτ*. (1. o *βαπτ*.) | *σαλειμ* (A *σαλλειμ*) .. UA
 1. 69. 262. al plus⁷⁰ ald cop (item *syr^{sch}* etcu al; contra it *vg syr^P*
Salim) *σαλημ* (idem editum in Eus Cyr Nonnedd² Thph) : Gb'
 24. *εις την* .. E^m ven al⁶ Or¹ om *την* | ὁ .. B 47.^{ev} p^{scr} om (*y^{scr}* *ιωανης*)
 25. *μαθητων* (et. Or al) .. B add *των* | *ιουδαμου* c. AB²EFHKLSUVAA² ven
 al longe pl ald *syr^{sch}* etP persP Eus Cyr Chr (et. *mosc*⁶) Nonn al .. ε
 (= Gb Sz) *ιουδαμων* (Gb') c. GA^{**} 1. 13. 69. 124. al mu it (et. d) *vg*
syr^{cu} cop go arm al Or Aug
 26. *ηλθαν* et *ειπαν* c. B* (pr et. Chr^{cod} *mosc*) .. ε (Ln 49.) -*θον* et -*πον*
 c. rell ut *vdtr* | *ραββει* c. ABDEHA .. ε (Ln 49.) -*ββι* c. FGKLM(S?)UYA
 al certe pler | *ιδε* .. D 1. 209. al? *ιδου*
 27. *ιωαννης* .. M 33. al praem ὁ (75.^{**} *οιν ο*) | *λαμβάνειν* .. LA 13. 33.
 69. 157. 262. c^{scr} al aliq c e (*fac. quicq. a se*) cop *syr^{sch}* etP arm al
 Eus^{theoph}²⁰⁰ Chr¹ (et. *mosc*³) add *αφ εαιτου*, item 124. al Chr^{mosc}³
 eadem praem (: cf 5, 19.) | *ουδεν* .. B c^{scr} *ουδε εν* | *εαν* .. B *ων* | *αιτω*
 (E 87. -το) .. F al² om
 28. *μοι* (1. 124. 209. al *εμοι*) c. AB²GKLSUAA etc .. EFHMV al plus⁸⁰ ald
hari om | *επον* .. B add *εγω* | *οικ εμ*. *εγω* c. AB²FGHKLSUVAA al ut
vdtr omn b e f ff² g q al *vg* (ed etcdd aliq) al Eus^{theoph} Chr .. Ln
 (ex err.) *εγω οικ εμ*. c. c am fu fos for al cop al Cyr .. D a (*vdtr*) |
 Cyr al om *εγω* | *εκεινου* .. B 245. *αιτου*
 29. *εστηκως* .. D Thdot *εστως*
 30. *εκεινον* .. H add *δε* | *δε* .. G om
 31. o (D a b l q mt Quaest add *δε*, *syr^{cu}* et^{sch} *και ο*) *ων εκ* (D 13. 69.
απο) *της* | A om *εκ της γης alterum* | *ειπαν*. *πα. εστ. sec. loco* (: ita

τῆς γῆς ἐστὶν καὶ ἐκ τῆς γῆς λαλεῖ. ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐρχόμενος ἐπάνω πάντων ἐστίν· 32 ὁ ἑώρακεν καὶ ἤκουσεν, τούτο μαρτυρεῖ καὶ τὴν μαρτυρίαν αὐτοῦ οὐδεὶς λαμβάνει. 33 ὁ λαβὼν αὐτοῦ τὴν μαρτυρίαν ἐσφράγισεν ὅτι ὁ θεὸς ἀληθὴς ἐστίν. 34 ὃν γὰρ ἀπέστειλεν ὁ θεός, τὰ ῥήματα τοῦ θεοῦ λαλεῖ· οὐ γὰρ ἐκ μέτρου διδασκεῖ τὸ πνεῦμα. 35 (30.3) ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ τὸν υἱόν, καὶ πάντα δίδωκεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. 36 (31.10) ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν ἔχει ζωὴν αἰώνιον· ὁ δὲ ἀπειθῶν τῷ υἱῷ οὐκ ἔσται ζωὴν, ἀλλ' ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ μένει ἐπ' αὐτόν.

IV.

1 Ὡς οὖν ἔγνω ὁ κύριος ὅτι ἤκουσαν οἱ Φαρισαῖοι ὅτι Ἰησοῦς πλείονα μαθητὰς ποιεῖ καὶ βαπτίζει ἢ Ἰωάννης, 2 καίτοιγε Ἰη-

- et. c f g q vg Aug Hier auct^{vo}cat) .. D 1. 22. 118. al? a b e ff² | syrcu arm (Or¹libere; ante accurate text. exscribens non om, nec Tit^{cat}) Eus^{marc} 1,30. (ὁ ἄνωθ. ἐρχόμ. ἐπάν. πάντ. ἐστίν, καὶ ὁ ἐκ τ. οὐρ. ἐρχόμ. ὁ εἰώρ. κ. ἦκ. μαρτυρεῖ) Nonn Tert Hil Quaest om : Gb⁰⁰
32. ο εἰώρακ. (εἰωρ. c. ABDMS?UVA al pl; EFGHKL A al εἰωρ.) c. BL 33. 209. cop persP Or (et. eo loco quo habet verba επαν. πα. εστ., sed diff edd) auct^{vo}cat, item (qui modo om επ. π. εστ.) D al² it⁵ syr^{cu} arm Eus Nonn Tert al² .. ε (Gb⁰⁰) 49. praem καί, Ln [κ.], c. AEFHGKMSUV ΔA al pler c f g q vg syr^{sch} etP go al | τούτο (69. εκεινο) .. D 1. 22. 28. 118. a b e ff² l (non c f g q vg) cop syr^{cu} etSch (nonP) arm al Eus (contra Or² al) Hil Quaest (non Hier al) om : Gb⁰⁰
33. λαβων .. A 12. 59. 124. 230. c^{scr} Cyr² λαμβανων
34. εκ μετρον (et. Ordls Naz al mu) .. U 12. 40. 63. 253. 254. (sed aliter schol²⁵³⁻²⁵⁴) ald εκ μετρον | διδωσιν c. BC*L 1. 33. b e f Cyr .. ε (Gb⁰⁰) add ο θεος, Ln [ο θε.] c. AC**DEFGHKMSUVΔA al pler itPm vg cop syr^{utr} al (sed vv varie transpon) Or Chr Cyr^{hr} Naz Aug | το πνευμα .. B habet suppletum in mg
35. διδωκεν (et. Eus^{theoph} et^{marc} al) .. DK 131. εδωκεν
36. ο υἱος .. D praem ινα posteaque habet εχη | οικ .. DA ουχ | ζωνν (et. Cyr^{hr} al) .. EFHLM al plus⁴⁰ Ignintpl³²⁴ Const Thdrt^{4,383} Cyr Chr (et. mosc⁰) την ζω. | μινει : hoc acc. ENK etc, manet a c d f ff² q vg syr^{cu} syr^P al Amb .. MA al pm b e g cop syr^{sch} al Irint Cyp Tert (Aug, sed var edd) μινει (Gb¹; idem editum in Cyr Chr Thph) | επ αυτων .. syr^P mg add et post haec traditus est Iohannes.
- IV. 1. ο κυριος .. DA 1. 22. 209. al plus²⁰ itPler (non f q) vg syr^{omn} (sed non syr^P mg) cop al Chr (et. mosc⁰) Aug ο ω | ω .. A 262. al⁵ om | η .. AB*L 262. f^{scr}* al om (ita et. in Or editum est)
2. καίτοιγε .. C καιτοι

σοὺς ἀντὸς οὐκ ἐβάπτισεν ἀλλ' οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, 3 (22.7) ἀφῆ-
κεν τὴν Ἰουδαίαν καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν. 4 (22.10) ἔδει
δὲ αὐτὸν διέρχασθαι διὰ τῆς Σαμαρείας. 5 ἔρχεται οὖν εἰς πόλιν
τῆς Σαμαρείας λεγομένην Συχάρ, πλησίον τοῦ χωρίου οὗ ἔδωκεν
Ἰακώβ Ἰωσήφ τῷ υἱῷ αὐτοῦ. 6 ἦν δὲ ἐκεῖ πηγὴ τοῦ Ἰακώβ. ὁ
οὖν Ἰησοῦς κεκοπιακῶς ἐκ τῆς ὁδοπορίας ἐκαθίσετο οὕτως ἐπὶ τῇ
πηγῇ ὥρα ἦν ὡς ἕκτη. 7 ἔρχεται γυνὴ ἐκ τῆς Σαμαρείας ἀντλι-
σαι ὕδωρ. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς Δός μοι πῖν. 8 οἱ γὰρ μαθηταὶ
αὐτοῦ ἀπεληλύθεισαν εἰς τὴν πόλιν, ἵνα τροφὰς ἀγοράσωσιν.

2. $\bar{\omega}$ αντ. (251. it^{allq} vg syr^{ca} om αντ.) .. ADK al fere¹⁰ ff² gat mm
Chr (et.mosc⁹) Cyr αντ. (κ al Chr add ὁ) $\bar{\omega}$
3. τὴν ἰουδαίαν (et. Or al) .. D 1. 13. 69. 124. al fere²⁵ a b e ff² l fos
gat mm arm al (sed a d terram iudaeam) Thph Aug add γην (: cf 3,
22.) | ἀπῆλθεν c. AB*EFGHKSUVA al plus²⁰ q syr^p pers^p Or^{lib} Chr
(et.mosc⁹) .. ζ (Gb⁰) Ln 49. add παλιν c. B^{msc}CDLM al aliq it^{pler} vg
cop syr^{sch} al Cyr Nonn
4. σαμαρείας : ita ΔE**FGHKMVA al pl .. CDE*LA al mu -ρίας. Item v.
sq; sed v. 7. -ρίας non est nisi DEL* al mu. De nominis origine expli-
cat Chr ad h. l. p. 204 sq
5. ἔρχετ. οἶν (C*** al om, item F ut vdtr) .. C*** (cum eo facit M^{msc}
ccles) FHU al plus²⁰ add ο $\bar{\omega}$ | συχαρ (et. ζ Gb Sz) c. unc omn al
longe pl ald a b (esychar) e (sycar) f l q am fu for harl al cop al Cyr
Chr (et.mosc⁴) Thph Amb .. ζ^o συχαρ c. (B^{msc}al) min ut vdtr pauc c al
vged (et ut vdtred^d allq) Nonn (certe editum) .. Hier (atque et. Iuvenç)
Sichem. Cf qu. hebr. in Gen. 48, 22. (pag. 374.) „hebraice Sichem
dicitur, ut Io. quoque evglsta testatur, licet vitiose ut Sichar legatur
error inolevit.“ Item de nom. Hebr.²⁰⁶ „Corrupte autem pro Sichem -
ut Sichar legeretur usus obtinuit.“ | οἶν (Gb Sz) c. C*DLMS 1. 28. 33.
157. 209. al²⁵ Chr (et.mosc⁴) .. ζ ὄ c. ABC*EFGHKUVA al longe pl
Cyr | ωσηφ .. B praem τω
6. οἶν .. v al pauc vv aliq δε | οἴτως (B -τω) : et. Thdr^t al .. 1. 69.
118. 124. a b e ff² l gat fos mm syr al (Or^{lib}) om | ἐπι τῆ πηγῇ (et.
Or Thdr^t,¹⁹¹. 271. al) .. L ε. τὴν πηγῇν | ως (Gb^o) c. ABCDL 33. b^{scr}
(69. 1. 0^v ως η) .. ζ ωσει c. EFGHKMSUVA al pler Chr Cyr
7. πῖν (49. πῖν, sed -ει- B*C*DL) c. B*C*DL .. ζ (Ln ignorans B et c)
πῖν c. AB*^oC*** (πειην) EFGHKMSUVA (A ποσειν) etc (: forma πῖν vel
πῖν et. aliunde testata est, cf A. Buttin. Gramm. d. N. T. Sprachgeb.
p. 58. sq. Praestat vero πῖν quam πῖν pro auctoritate codicum [sed
cf ad 1 Co 9, 4. 10, 7.] confirmata illa quidem testimonio Herodiani
[„ἀπαράνοισιν οἱ λέγοντες Πῖν βούλομαι, μονοσυλλάβως· διὸν λέ-
γειν Πῖν, δισυλλάβως· μόνως γὰρ οἴτως καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις
πᾶσιν εἴρηται“] et epigrammate veteri [Anthol. Pal. 11, 140. οἷς οἱ
σκῶμμα λέγειν, οὐ πῖν φίλον]. Aliter edendum erat Mt 27, 34.
Mc 10, 38.)

9 λέγει οὖν αὐτῷ ἡ γυνὴ ἡ Σαμαρεῖτις Πῶς οὐ Ἰουδαῖος ὢν παρ' ἐμοῦ πρὶν αἰτεῖς γυναικὸς Σαμαρείτιδος οὐσίς; οὐ γὰρ συνηρῶνται Ἰουδαῖοι Σαμαρείταις. 10 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ Εἰ ἦδεις τὴν δωρεάν τοῦ θεοῦ, καὶ τίς ἐστὶν ὁ λέγων σοι Δός μοι πρὶν, οὐ ἂν ἤτησας αὐτὸν καὶ ἔδωκεν ἄν σοι ὕδωρ ζῶν. 11 λέγει αὐτῷ ἡ γυνὴ Κύριε, οὐτε ἀντλημα ἔχεις, καὶ τὸ φρέαρ ἐστὶν βαθύ· πόθεν οὖν ἔχεις τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν; 12 μὴ οὐ μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἰακώβ, ὃς ἔδωκεν ἡμῖν τὸ φρέαρ, καὶ αὐτὸς ἐξ αὐτοῦ ἔπινε καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ τὰ θρέμματα αὐτοῦ; 13 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ Πᾶς ὁ πίνων ἐκ τοῦ ὕδατος τούτου διψήσει πάλιν· 14 ὃς δ' ἂν πῖνῃ ἐκ τοῦ ὕδατος οὗ ἐγὼ δώσω αὐτῷ, οὐ μὴ διψήσει εἰς τὸν αἰῶνα, ἀλλὰ τὸ ὕδωρ ὃ δώσω αὐτῷ γενήσεται ἐν αὐτῷ

8. ἀπεληλυθεισαν (EFHK al mu -θησαν, al fere¹⁰ -θασιν) .. L Chr montef (et.mosc⁶) ἀπηλθον .. B (negante Mai) 1. 118. ἀπεληλυθεισαν
9. οιν (et. it vg sah syr^P) .. V* 1. al fere¹⁶ cop syr^{CU} et^{sch} al mu Cyr om : Gb⁰ | η σαμαρειτις (CDL -ριτις, HMA al -ρειτης, Δ* -ρειταις) .. syhr^R om | πως .. D i^P Aug al post sy iou^D. ων pon | πειν c. AB*^C DL (B*^CD πειν, AL πιν : ita Lb 49.) .. ε πειν c. B**^C EFGHKMSUYVA etc | οιασης h. l. c. ABC*^L sl Cyr .. ε ante γιν. sam. c. C**⁺ EFGHKMSUYVA etc .. D om | ου γαρ συνηρ. (συνηρ. c. AB*^C LA al; ε Lb 49. συνηρ. c. B**⁺ EFGHKMSUYV al pier; Δ al συνηρ.) iou^D. σαμαρειταις (L -ριταις) : et. Or³ Chrexprens al Aug al .. D a b e om
10. ἔ .. D al praem ὃ | πειν (sic rursus omnes, non πιν) c. B*^C DL .. ε (Ln ex errore ut v. 7.) πειν ut v. 7. (et. Δ πομειν) | αυτον (et. Or⁴ Eusdem etc) .. Naass (ap Hipp¹²¹) παρ αυτου | εδ. αν (et. Naass Or³ Eusdem etc) .. L 69. c^{scr} al sah (om et. αν pr) Or¹ Cyr¹ om αν | σοι ιδ. ζων .. Naass σοι πειν ζων υδωρ αλλομενον
11. η γινη .. B om | οιτε .. D ουδε | ον .. D c^{scr} (et. Chrmosc¹ semel) itmu fos sah syr^{CU} et^{sch} al Δmb Aug om | το ιδ. το ζων (Or¹ το ζω. ιδ.) .. D 49.91. ιδ. ζων
12. ημων .. Δ* om | ιακωβ .. M αβρααμ | εδωκεν .. c 69. Or δεδωκ. | αυτου extr (et. Or³ aop^o, idem¹ αυτων) .. D om
13. ἔ (Gb Sz) c. ABCDEFGHKLSUYVA al longe pl Or Cyr Chr (et.mosc⁶) Thph .. ε ο ἔ c. A al mu
14. ος δ αν πινη (K* al EusP^s 174 πειν) : et. Or⁴ etc .. D EusP^s 87 (libere) ο δε πινων (d qui autem bibit) | οὐ .. E scripturus erat τουτου | ου μη διψ. usq δωσ. αυτω (et. Heracl et Or Nonn [οἵποτε διψήσει πινων etc] etc) .. C* 13. 51. 59. 68. 108. 220. 53. ev l sah al²* sax Or³ (ad h. l.) EusP^s 174 (sed contra est idemp^s 87) Cyrbr²⁴⁰ lib Amb om : hinc Ln [ου - αυτω] | ου μη .. D om μη | διψησει c. ABDLMA (διψει) 1. 28. 124. 131. 157. al²⁰ ald Or et Heracl Eus Thdr^t 1, 613- 1086- 2, 108- Cyr Chr .. ε -ση c. O**⁺ EFGHKMSUYVA al pl Thdr^t 2, 1089- | εα τω υδωρ | δωσω .. DM 22. 33. 69. c^{scr} al⁶ it (exc c q) vg (et. am al; non em ing tol al) atin praem εγω

πιρῆ ὕδατος ἀλλομένου εἰς ζωὴν αἰώνιον. 15 λέγει πρὸς αὐτὸν ἡ γυνὴ Κύριε, δός μοι τούτο τὸ ὕδωρ, ἵνα μὴ διψῶ μηδὲ ἐρχομαι ἐνθάδε ἀντιλεῖν. 16 λέγει αὐτῇ Ἔπαγε φωνισόν σου τὸν ἄνδρα καὶ ἐλθὲ ἐνθάδε. 17 ἀπεκρίθη ἡ γυνὴ καὶ εἶπεν Οὐκ ἔχω ἄνδρα. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς Καλῶς εἶπας ὅτι ἄνδρα οὐκ ἔχω· 18 πέντε γὰρ ἄνδρας ἔσχες, καὶ νῦν ὃν ἔχεις οὐκ ἔστιν σου ἀνὴρ. τούτο ἀληθὲς εἶρηκας. 19 λέγει αὐτῷ ἡ γυνὴ Κύριε, θεωρῶ ὅτι προφήτης εἶ σὺ. 20 οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν τῷ ὄρει τούτῳ προσεκύνησαν· καὶ ἡμεῖς λέγετε ὅτι ἐν Ἱεροσολύμοις ἐστὶν ὁ τόπος ὅπου προσκυνεῖν δεῖ. 21 λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς Πίστευέ μοι, γύναι, ὅτι ἐρχεται ὥρα ὅτε οὔτε ἐν τῷ ὄρει τούτῳ οὔτε ἐν Ἱεροσολύμοις προσκυνήσετε τῷ πατρί. 22 ἡμεῖς προσκυνεῖτε ὃ οὐκ οἴδατε, ἡμεῖς προσκυνοῦμεν ὃ οἴδαμεν, ὅτι ἡ σωτηρία ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐστίν· 23 ἀλλὰ ἐρχεται

15. D* δειψήσω | ἐρχομαι (B Or δειρχ.) c. BEFGHKLM 28. 33. al fere⁴⁰ Or¹ Thph^{ed} catox²¹⁶ .. ε (Ln 49.) ἐρχομαι (Or δειρχ.) c. AC DUVΛ al pl Or⁴ al (: : cf Ioh 17, 8.)
16. λεγ. αυτη c. BC* a Heracl et Or .. ε add ο ἰς c. C** BEFGHKLMΣYVΛΛ etc (vv aliq Ies. dic. ei), item A 1. al ἰς : hinc Ln [ἰς] | σου τον ανδρ. c. B 69. 74. 248. 254. 32.^{ov} 60.^{ev} gscr al ut vdr Or³ Chr² (et. mo^{sc} 6) .. ε (Ln) τ. ανδρ. σου c. unc rell aliisq pler (item it vg etc) Or² et Heracl Chr¹ Cyr
17. ειπεν c. ADKLMΣYVΛΛ al pl itPl vg cop syrP al Or² al .. BCEFGH al⁴⁰ a b l sah al mu add αυτω, Ln [α.] (pro απερ. etc Chr η δε φησιν, Cyr λεγει αυτω η γυνη, syr^{cu} illa au ad eum) | οικ εχω ανδρα .. C* DL 142. Cyr ανδρ. ο. εχ. | καλωσ ειπασ (B* -πες) .. Heracl αληθεσ ειρηκας; | οτι ανδρα (142. 60.^{ev} itPl vg [sed non fos] sah cop al Or¹ post εχω) οικ εχω (D b c e l gat mm persP Heracl εχεις)
18. πεντε .. Heracl εξ („παρὰ δὲ τῷ Ἡρακλέωνι εἴρομιν Ἔξ ἄνδρ. ἔρχης, καὶ ἐρημηγίει γε τὴν ἕλικὴν πᾶσαν κακίαν δηλοῦσθαι διὰ τῶν ἱξ ἀνδρῶν etc) | E* om νιν | αληθεσ (a e ff² Aug verum; itPl vg vere vel vero) .. E al αληθως
19. D a b e l Hil om σν (cop sah al libere transp)
20. τούτω h. l. AB (e Wo. Ce.) CDEFGHKLMΣYVΛΛ al longe pl ald itmu vg syrP arm sl Heracl Or Thdr^{t4}, 38¹ Cyr Chr (et. mo^{sc} 6) al .. ε (= Gb Sz) post εν c. min non ita mu itmu (et. d) cop sah al | προσκ. δει c. ABC* DL al it vg al Or Cyr Hil al .. ε (= Gb) δει. πρ. c. C** BEFGHKMS UVΛΛ al pler cop sah syr^{sch} eiP al Epiph⁶⁷⁷ Thdr^t Chr
21. Πιστευε (g^{scr} 258. Chr^{com} 2 Cyr¹ -σον) μοι γιν. (Gb⁷⁷) c. BC* L al³ b q sah Heracl Or Ath⁷⁴⁵ Cyr² Chr^{com} 2 Hil al .. ε Ln Γιν. (F om) πιστεισων (Ln -ενε : ita h. l. D al² Chr^{alibi}) μοι (Δ om) c. AC** (D) E FGHKMSUVΛΛ al pler itPl vg syr^{omn} cop al Thdr^t 2, 167⁵ Chr^{ixt} et alibi

ὥρα καὶ τῶν ἐστίν, ὅτε οἱ ἀληθινοὶ προσκυνηταὶ προσκυνήσουσιν τῷ πατρὶ ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ· καὶ γὰρ ὁ πατὴρ τοιοῦτους ζητεῖ τοὺς προσκυνῶντας αὐτόν. 24 πνεῦμα ὁ θεός, καὶ τοὺς προσκυνῶντας αὐτὸν ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν. 25 λέγει αὐτῷ ἡ γυνὴ Οἶδα ὅτι Μεσσίας ἔρχεται ὁ λεγόμενος Χριστός· ὅταν ἔλθῃ ἐκεῖνος, ἀναγγελεῖ ἡμῖν ἅπαντα. 26 λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Ἐγὼ εἰμι, ὁ λαλῶν σοι. 27 Καὶ ἐπὶ τούτῳ ἦλθαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ἐθαύμαζον ὅτι μετὰ γυναικὸς ἐλάλει· οὐδαὶς μὲντοι εἶπεν Τί ζητεῖς ἢ τί λαλεῖς μετ' αὐτῆς; 28 ἀφῆκεν οὖν τὴν ὕδριαν αὐτῆς ἡ γυνὴ καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν πόλιν καὶ λέγει ταῖς ἀνθρώποις 29 Λεῦτε ἴδετε ἄνθρωπον ὃς εἶπέν μοι πάντα ὅσα ἐποίησα· μήτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός; 30 ἐξῆλθον ἐκ τῆς πόλεως καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτόν. 31 Ἐν τῷ μεταξὺ ἡρώτων αὐτὸν οἱ μα-

- | οτε .. AA al¹⁰ fere οτι | τω ορει τουτω (A al τουτο, item v. 20. KL al) .. D it^{all}q al τουτω τω ορ.
23. *αλλα* c. ABD .. *ς αλλ* c. CEGHKLM(SV vdr)UAA etc
24. *αυτον* (al pauc αυτω) .. D* d Heracl om. Ceterum G al aliq a προσκυν. αυτον (v. 23.) ad προσκ. αυτον sq transiliunt | *δει προσκ.* (et. Heracl Or Thdr^tallq al mu Novat al) .. D it^{all}q Hil¹ προσκ. δε
25. *οιδα* (et. Or² al) .. GLA al plus¹⁰ cop sah syr^p mg arm al Or¹ Cyr Nonn οιδαιμεν | *μισσιας* (D -ειας) c. ABCDHKLMa al sat mu (it vg al) .. Gb¹ *μισσιας* (c^{ser} -ειας) c. XGSUYA al fere⁹⁰ ald syr^p mg sr (cop sah arm). Cf et. ad 1, 42. | *δστ αναγγελλει* | *απαντα* c. BC* 1. Or⁴ (69. τα πα.) .. *ς* (Ln 49.) *παντα* c. rell ut vdr Or¹ al
26. ο ις .. A om δ
27. *επι* (D εν) *τουτω* .. EKV al²⁰ fere Or *επι τουτο* | *ηλθαν* c. B* .. *ς* Ln 49. -θον c. rell ut vdr | *αυτου* .. B om (ex altera Btl¹) | *εθαιμαζων* (Gb Sz) c. ABCDGKLM al plus¹⁰ it vg cop al Or² Chr (et. mosc⁹) Cyr al .. *ς εθαιμασαν* c. ESYVAΔ al longe pl sah al | *επειν* .. D vn aliq add αυτω
28. *την υδρ.* *αυτης* (D *ταιτης*, 126. om) *η γυνη* (D it^{all}q syr^{cu} sah basm arm ante *την* pon, 244. syr^{hr} om)
29. *παντα οσα* c. AC^{***}DEGHKLSUYAA al ut vdr omn item *omnia quascumque* it^{pl} vg Or² Cyr^{hr} Chr³ Cyr .. BC* a d e q cop sah basm Or¹ cdd *παντ.* α (49.) | *οιτος* (et. Or²aepo al) .. D *εκεινος*
30. *εξηλθ.* (L *εξηρχοντο*) c. (Gb Sz) ABEGHKLSUYA al fere¹⁰⁰ it^{all}q am fu for em tol al arm al Or² Chr^{mosc} 2 (Chr^{ed} et^{mosc} 4 om versum) .. *ς add οιν* c. A 1. al mu it^{mu} vged sah al Cyr (item cop basm Or¹ δε), item CD b syromn aeth^{hr} praem κα, hinc Ln [κ.] εζ.
31. *Εν* (Gb) c. BC* DL it^{pl} vg basm Or² .. *ς add δε*, Ln [δτ] c. AC^{***}EGH KMSUYAA al ut vdr omn b f q cop syr^{omn} al Cyr Chr | *τω* .. EL al το | *ηρωτων* (E al -των, c 69. 60.^{sv} -τοιω) : Or *ηρωτων* non ελεγον dictum

θηται λέγοντες Ῥαββεί, φάγε. 32 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς Ἐγὼ βρώσκειν
 ἔχω φαγεῖν ἢν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε. 33 ἔλεγον οὖν οἱ μαθηταὶ πρὸς
 ἀλλήλους Μή τις ἤνεγκεν ἀπὸ φαγεῖν; 34 λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς
 Ἐμὸν βρωμά ἐστιν ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαστός με καὶ
 τελειώσω αὐτοῦ τὸ ἔργον. 35 οὐχ ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἔτι τετράμηρος
 ἐστιν καὶ ὁ θερισμὸς ἔρχεται; ἰδοὺ λέγω ὑμῖν, ἐπάρατε τοὺς ὄφθαλ-
 μούς ὑμῶν καὶ θεάσασθε τὰς χώρας, ὅτι λευκαὶ εἰσιν πρὸς θερι-
 σμόν. 36 ἦδη ὁ θερίζων μισθὸν λαμβάνει καὶ συνάγει καρπὸν εἰς
 ζωὴν αἰώνιον, ἵνα καὶ ὁ σπείρων ὁμοῦ χαίρῃ καὶ ὁ θερίζων. 37 ἐσ

esse urget .. Δ 262. παρεκαλοιν (Chr „ἡρώτων ἐνταῦθα παρεκαλοιν
 ἵστι“ | αιτον (Δ om) οι μαθ. (28. 33. 124. al plus⁵⁰ e f q fos cop bas.
 syr^{om} al Chr [et. mo⁵⁰ 6] Cyr Euth add αυτου, non item Or) | φαγεῖν
 c. BCDEA .. ζ (Ln 49.) c. AGHKLSUYA al certe pler

33. οιν .. DBΓ a b q al δε .. d e syr^{cu} et^{sch} om | οι μαθ. πρ. αλληλ
 (it^{pl} d vg ad inuicem, q inter se, ff² intra semetipsum; 13. 69. 124. ante
 οι pon) .. D εν εαυτοις οι μαθ.

34. λεγει (γμαtu rec εφει) αιτοις (Δ αιτη) | ποιω c. AEGHMSUYAA al pler
 Or¹ Chr¹ cat .. Gb¹¹ Ln ποιησω c. BCDEL al⁷ Clem Heracl Or² (ε-
 του ποιησαι) Cyr Chr¹ (: : ut planissimum est ποιησω propter sq
 τελειωσω substitutum esse, ita nihil suasit ut ποιω corrigeretur)

35. τι c. ABCDEGHSUYAA al sat mu it vg cop syrP al Or⁴ Chr^{mont}
 Hil Aug .. DL al⁶⁰ fere syr^{cu} (libere syr^{sch} al) persP sl² Or^{saer}is
 Cyr Chr^{mosc} 3 Thph om (Gb¹⁰) | τετραμηρος (Gb Sz) c. unc omnib
 praeter H, item al¹⁰⁰ fere Or al mu .. ζ -μηρον c. H al ut vdtr pauc

35. 36. ηδη : c. sqq coniunxi c. (prob Schu) A (B nec ante nec post in-
 terpg, item x aliq) c^{DEL} al b d l q (item ut vdtr e) syr^{cu} (καε ηδη
 Euse^{sal} Cyr (txt; com non atting) item (sequitur inde quod utroq lex
 πρ. θερισμ. absq ηδη affert) Thdrt¹, 1398. 2, 233. (vdtr et. Ir^{int} qui post
 albae sunt ad messem pergat Nam [Iam ?] messor etc) .. ζ Ln c. antecdd
 conig c. c⁵GHKUA al ut vdtr pl cop^{wi} syrP Or Euse^{dem} 8, 8, item qui
 ante πρ. θερισμ. pon 254. c f ff² vg syr^{sch} .. plane om a cop^{dx} aeth
 utr syr^{hr} persP sl² sax Chr Hil^{saep} (: : vdbatur pro sensu aptissimum
 esse ut cum antecdd iungeretur; at mihi quidem incredibile est tam
 insolenter evglstam collocasse ηδη. Cum seqq iunctum non tam se
 commendabat quam offendebat; hinc est etiam quod multi plane
 omiserunt.)

36. ο θεριζων (Gb) c. BC⁵DL 8. 17. 33. a b e l q cop^{dx} Or Cyr item
 (vide ante) Ir^{int} .. ζ praem καε, Ln [καε] c. AC⁵*KΘHKMSUYAA al pler
 c f ff² vg al mu Cyr^{hr} Chr al (: : cohaeret c. ηδη ad antecdd tracto) ,
 ινα καε c. ADEGHKMSUYAA al pler it^{pl}er vg syr^{om} al Chr Cyr al Ir^{int}
 al .. 49. om καε c. BCLU 1. 33. 67. e g cop (basn non certum) arm al
 (exc sl²) Heracl Or⁴ (: : at abundans videri debebat sequente ομορ.) |
 χαρη (D ald χαρη) .. EKA al pm (12 ap Scriv) χαρες. Ceterum D

γὰρ τότεν ὁ λόγος ἐστὶν ὁ ἀληθινός, ὅτι ἄλλος ἐστὶν ὁ σπειρών
καὶ ἄλλος ὁ θερίζων. 38 ἐγὼ ἀπέστειλα ὑμᾶς θερίζειν ὃ οὐκ ὑμεῖς
κεκοπιάκατε· ἄλλοι κεκοπιάκασιν, καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν κόπον αὐτῶν
εἰσεληλύθατε. 39 Ἐκ δὲ τῆς πόλεως ἐκείνης πολλοὶ ἐπίστευσαν
εἰς αὐτὸν τῶν Σαμαρειτῶν διὰ τὸν λόγον τῆς γυναικὸς μαρτυρού-
σης ὅτι εἶπέν μοι πάντα ὅσα ἐποίησα. 40 ὡς οὖν ἦλθον πρὸς
αὐτὸν οἱ Σαμαρεῖται, ἠρώτων αὐτὸν μείναι παρ' αὐτοῖς· καὶ
ἔμεινεν ἐκεῖ δύο ἡμέρας. 41 καὶ πολλῶν πλείους ἐπίστευσαν διὰ τὸν
λόγον αὐτοῦ, 42 τῇ τε γυναικὶ ἔλεγον ὅτι οὐκέτι διὰ τὴν σὴν λα-
λιὰν πιστεύομεν· αὐτοὶ γὰρ ἀκηκόαμεν, καὶ οἶδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν
ἀληθῶς ὁ σωτὴρ τοῦ κόσμου.

43 (34.7) Μετὰ δὲ τὰς δύο ἡμέρας ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν εἰς τὴν

(syrcu et^{sch} syrP odd arm) Ir^{int} om. χαρ. (adgaudeant Ir^{int}) post θε-
ρίζων ρον

37. ο λογ. εστιν (et. Or al Ir^{int}1) .. D 301. p^{scr} al it vg arm al Heracl
Ir^{int}1 Aug εστ. ο λογ. (Cyr ο λογ. αλ. εστιν, similiter vv aliq)|ο αλη-
θινος (ADA -θινος, 1. 22. al Chr [et.mosc 6] αληθης) .. BC^oKLΔ 1. 22.
33. al plus¹⁶ Or et Heracl Cyr Chr^{mosc} 6 al om ὁ (Gb^o)

38. απεστειλα .. D απεσταλαι | η om θεριζειν | ὁ .. D*L d e om, c^{scr}
αλλ | κεκοπιακατε (v 246. ms -κατε) .. D εκοπισασατε | D Chr^{mosc} 6
εκοπισασαν

39. εις αυτον (1. cod^{1st} ap Wtst post τ. σαμ.) .. p^{scr} a e Or¹ om (v. 41.
Δ al⁶ ac plur vv pm Chr ad επιστ. add εις αυτον)|οσα e. AC^o*DEF
HKMSUVΔΔ al ut vdtr omn itP¹ vg Or² al .. 49. ᾱ e. BC^o*L b e l q cop
basn Or² (: cf ad v. 29. Utroq loco pleonasmum qui vdbtur muta-
runt reponentes ᾱ)

40. ως οιν ηλθον .. B* ως ηλθ. οιν : Maidis | σαμαρειται .. ADL al
-ριται, item v. 39. DLΔ al -ριτων | KL al ηρωτων | παρ αυτοις (Or : ὁ
'Ηρακλ. - - ταῦτα φησίν· Παρ' αὐτοῖς ἔμεινε καὶ οὐκ ἐν αὐτοῖς - -) ..
c προς αυτοις | εμεινεν .. H 126. al -σαν

42. τη τε .. DEv al aliq a e ff² l q fos syrP Or τη δε | οτι (60. ως) .. B
80. 53. ev al? b Or Ir^{int} om, hinc Ln [στ.] | σην λαλ. (et. Heracl [„φησὶ
λείπειν τὸ μόνον“ Or] al; et. itPler vg Ir^{int} tuam loquellam, tuam ser-
monem) .. B Or² λαλ. σου .. D b l σην μαρτυριαν (Schu „haud inepte“)
| αυτοι (et. Or al Ir^{int} al) .. D a αυτοι | οιδαμεν (p^{scr} add και εγνω-
καμεν) .. κ 116. 131. εγνωμεν, 53. εγνωκαμεν | οιτος .. H ουτως |
αληθως (ita et. Or¹ al Ir^{int}1 Aug¹; fu am syrcu al Or² Aug¹ ante
ουτος) .. κ al vv aliq Heracl Or¹ Victorin om | ο σωτ. τ. κοσμ. c. BC^o*
69. 71. 5. ev 19. ev itP¹ vg cop syrcu syr^{hr} arm aeth^{nt} Heracl Or⁴ Ir^{int}
Victorin Aug .. ζ (Gb^o) add ο (p^{scr} om) χ̄ c. AC^o*DEFHGKLMBSUVΔΔ
al longe pler e f q (et. δ) syrP (syr^{sch} ante ο σωτ.) α

43. εξηλθ. εκειθ. c. BCD 13. 69. a b e f ff² l q syrcu cop Or Cyr .. ζ

^(Mt 13, 57. Mc 6, 4. Lc 4, 24.) Γαλιλαίαν. 44 ^(35.1) αὐτὸς γὰρ Ἰησοῦς ἐμαρτύρησεν ὅτι προφη-
της ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι τιμὴν οὐκ ἔχει. 45 ^(36.10) ὅτε οὖν ἦλθεν
εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἐδέξαντο αὐτὸν οἱ Γαλιλαῖοι, πάντα ἑωρακότες
ὅσα ἐποίησεν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν τῇ ἑορτῇ· καὶ αὐτοὶ γὰρ ἦλθον
εἰς τὴν ἑορτήν. 46 ἦλθεν οὖν πάλιν εἰς τὴν Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας.
ὅπου ἐποίησεν τὸ ὕδωρ οἶνον.

^(Mt 9, 5 an. Lc 7, 1 an.) ^(37.5) Καὶ ἦν τις βασιλικός, οὗ ὁ υἱὸς ἦσθένει, ἐν Καφα-
ναοὺμ· 47 οὗτος ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ἦκει ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς
τὴν Γαλιλαίαν, ἀπῆλθεν πρὸς αὐτὸν καὶ ἠρώτα ἵνα καταβῆ καὶ
ἰάσῃται αὐτοῦ τὸν υἱόν· ἤμελλεν γὰρ ἀποθῆσκειν. 48 εἶπεν οὖν
ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτόν· Ἐὰν μὴ σημεῖα καὶ τέρατα ἴδῃτε, οὐ μὴ
πιστεύσῃτε. 49 λέγει πρὸς αὐτόν ὁ βασιλικός Κύριε, καταβῆθι
πρὶν ἀποθανεῖν τὸ παιδίον μου. 50 λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Ἥο-

(Gb^o) add καὶ ἀπῆλθεν (L 106. gat mm syrP ^{ixi} ἦλθεν) c. ΔΕΦΓΗΘ(L) ΜΒΥΝΔΔ etc, item c for tol al et ^{fwū} (sqtur in galilaea) :: cf v. 3.

44. ἰ̅ (Gb Sz) c. ABCDEFGHKMSUVA al fere³⁰ ald Or^{al} q al .. ς ο ἰ̅ c. LMA al pl (Chr [et.mosc^o] ο ἰ̅) .. tacr om

45. οτε .. D ως | ἰδεξ̅. (et. Or^{saere}) .. D εἰδεξ̅. | πάντα (syr^{cu} om) .. G syrP (atque in mg add πάντα ad ἑωρ.) παντες, item a e ff² sed ser-
vato simul πάντα | ἑωρακ. c. ABCDMUAA al pl .. EFGHKLV al ἑωρακ.
σα (Gb' ; contra Mithaei : „ā de Cho quibusdam parum vdbtar“) c.
ABCL al¹⁰ Or⁴ Cyr Chr (et.mosc¹) .. ς α c. DEFGHKMSUVA al longe pl
Or¹ lib (: cf ad vv. 29 et 39.) | ἱεροσολιμοις .. D q ^{μροισαλημ} | εν τη
.. D om εν | και αυτοι (l et ipse venerat etc) - - ἑορτην .. G 108.
122.* om

46. παλιν (Gb) c. BCDL al fere¹⁰ itPler vg cop syr^{cu} arm al Or Cyr al
Gaud .. ς praem ο ἰ̅ c. s (e sil.) al pm Chr, item Sz add ο ἰ̅ c. ΔΕΦΓ
HKMSUVA al longe pl ald f q syr^{sch} etP al | εἰς την (et. Or³ al) .. B εν
| και ην .. DL 33. b e f ff² q cop al Gaud ην δε | βασιλικος (EM al
-λεικος) .. D 31. ev⁴ Chron⁴⁰⁶. ed. par. Synops βασιλισκος, item a d
basiliscus. Item v. 49. D^{8r} y^{scr} βασιλισκος, LM al -λεικος | εν (al³ εἰς.
al² om, nec exprim it^{mn} vg) καφαρν. (καφαρν. c. BCD itPler vg cop
basm al Or Cyr; ς καφαρν. c. ΔΕΦΓΗΚΛΜΣΥΝΔΔ al certe pler q [a
cafarin.] etc. Vide et. alibi) .. e (erat autem illi) vg^{cod} Aug om (syr^{cu}
et^{sch} post ἦν pon)

47. ἀπῆλθεν .. c 1. 18. 33. 69. 124. it^{mn} al Chr (et.mosc^o) ἦλθεν |
ἠρωτα c. BCDL 33. 69. a e l q fos arm Or Chr² Aug .. ς (Gb^{oo}) add
αυτον, Ln [αυτ.], c. ΔΕΦΗΚΜΣΥΝΔΔ al pler vv pm Cyr (G om και
ἠρωτα) | καταβη και (ita et. c⁴) .. c⁴ (vdtr) cop καταβας | ἰασηται
.. H al aliiq ἰασεται | ἤμελλεν .. K al plus³⁰ ἐμελλ. (et. in Heracl et Or
atque Cyr editum)

48. πιστεύσῃτε .. EHA 362.* al aliiq -σῃτε (it vg credūis)

ρεῖον· ὁ υἱός σου ζῆ. ἐπίστευσεν ὁ ἄνθρωπος τῷ λόγῳ ᾧ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐπορεύετο. 51 ἤδη δὲ αὐτοῦ καταβαίνοντος, οἱ δοῦλοι αὐτοῦ ὑπῆντησαν αὐτῷ καὶ ἀπήγγειλαν λέγοντες ὅτι ὁ παῖς σου ζῆ. 52 ἐπύθετο οὖν τὴν ὥραν παρ' αὐτῶν ἐν ἣ κομφότερον ἔσχεν· εἶπον οὖν αὐτῷ ὅτι ἐχθὲς ὥραν ἑβδόμην ἀφήκεν αὐτὸν ὁ πυρετός. 53 ἔγω οὖν ὁ πατὴρ ὅτι ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἐν ἣ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὅτι ὁ υἱός σου ζῆ· καὶ ἐπίστευσεν αὐτὸς καὶ ἡ οἰκία αὐτοῦ ὅλη. 54 Τοῦτο πάλιν δεύτερον σημεῖον ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς ἐλθὼν ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

49. το παιδιον .. A al⁶ sl² Chr^{mosc} e semel τον υιον | μου .. D 1. b e ff²-l syr^{cu} et^{sch} al Chr¹ om

50. ο ω̄ .. D 157. c^{scr} om | σου .. F om | πιστευσεν c. BD c l vg syr^{ch} pers^p Cyr .. ε (Gb⁰) praem κα, Ln [x.], c. ACEFGHKLSUVAA al ut vdr omn vv pl; item L b^{scr} πιστ. δε | ω c. DEGHKMSUVAA al ut vdr omn Cyr (F ὦν, y^{scr} δ) .. ABC L on (Ln) | αιτω .. κ d om | ο ω̄ c. ABCDEFGHKLM(s?)UVA al longe pl Cyr .. ε (= Gb⁺ Sz) om ὁ c. min vix mu

51. αυτου sec .. D⁸L 1. it^{pl}er (non q nec d) vg om (vide et. Or^{allud}) | υπηγησ. (D ante ος δουλ.) c. BCDKL al fere²⁰ ald .. ε απηγτ. c. AEF GHMSUVA al longe pl Or Chr Cyr | αιτω (A al³ αιτων) .. d om | και απηγ. (κ al⁵ απηγ., D ηγγειλ.) .. BL cop syr^{br} om. Contra D a b basm al add αιτω, sed D b omisso λεγοντες | ο (c⁺ om) πας c. ABCEFGHMSUVA al longe pl Heracl Or³ Chr .. DKLU 13. 33. 69. 124. al fere²⁵ ald Cyr Thph ο υιος (item filius it vg. syr^{cu} et^{sch} syr^p ms cop basm al) | σου c. D⁸EF GHKLSUVAA al fere omn a b e q syr^{omn} cop basm al Heracl Or¹ Chr Chr .. ABC 13. c d f ff² (vdr) g l vg arm Or¹ αυτου (Ln)

52. την ωρ. (B add εκεινην omissis πα. αυτ.) παρ αυτων c. ACDEU al plus¹⁰ a b e g q vg .. ε παρ αυτ. την ωρ. c. EFGHLSUVA al longe pl vv pl (sed mu ut ff² in qua hora, f in quam oram) Chr Cyr | ειπον οιν c. BCL 1. 33. al aliq arm .. ε (Ln) και ειπον (D -παν) c. ADEFGHKMSUVA al pler vv mu Chr Cyr .. e fos cop basm syr^{cu} et^{sch} ειπον | εκθεις c. AB⁺CDKL al? .. ε χθεις c. B⁺EF GHMSUVA al ut vdr omn | αυτον (Δ αιτην, item B^{ms}) .. B⁺ om

53. ο πατηρ .. c al¹⁰ e cop basm syr^{omn} (sed syr^{br} του παιδος) al add αυτου | εν pr .. BC 1. Chr (et. mosc⁵, sed mosc⁶ om et. sv sec) om (item it vg illa hora erat in [sed it^{mu} om] qua) | οτι sec c. DEFGHKMSUVA al pler e f q al Chr .. Gb⁰ Ln om c. ABC L⁵ ald it^{mu} vg al Cyr | ολη (et. Heracl Or al; arm al ante η οικ.) .. I al¹ Chr^{mosc} e semel om

54. τοιτο c. AC^{corr}DEFGHKLSUVA al pler vv pler (e hoc igitur) Chr Cyr Chron⁴⁰⁵ .. BC⁺G al pauc cop² (non cop²) Or² add δε

V.

1^(80.1) Μετὰ ταῦτα ἦν ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα. 2 ἴστω δὲ ἐν τοῖς Ἱεροσόλοις ἐπὶ τῇ προβατικῇ κολυμβήθρα ἡ ἐπιλεγομένη Ἐβραϊστὶ Βηθεσδα, πέντε στοῶς ἔχουσα. 3 ἐν ταύταις κατέκειτο πλῆθος τῶν ἀσθενούντων, τυφλῶν,

V. 1. μετα .. v al fere²⁵ f cop^{w1} al add δε | εορτη c. AΒDΓΚ(8?)ΥΝΛ al pl Or (addit „ου πρόσκειται τὸ ὄνομα αὐτῆς“) Chr (addit ποία ἑορτή; ἐμοὶ δοκεῖ ἡ τῆς πενηκοστῆς, assentiente Cyr ad h. l.) Chron⁴⁰²⁻⁴⁰⁴ καὶ (ἐπειδὴ γὰρ ἐπίσημον καὶ ἐξαιρετικὸν καὶ πρώτην ἑορτὴν ἰουδαίου τῆν τοῦ πάσχα εἶχον διὰ τοῦτο ὁ εὐαγγ. ποτε μὲν μετὰ προσδιορισμοῦ ταύτης μινηται λέγων Ἐγγὺς ἦν τὸ πάσχα ἡ ἑορτὴ τ. ἰουδ., ποτε δὲ ἄπροσδιοριστως γράφων Ἦν ἑορτὴ τῶν ἰουδ.) cat .. 49. η εορτη c. CE FH(ι vdr) LMA al fere⁵⁰ ald cop sah Cyr Thph (: ἡ qui addiderunt, τὸ πάσχα intellegi voluerunt) | των ἰουδαιων (syr^{hr} om) .. Α των αλιμων. Praeterea 131. add η σκηνοπηγια | ὡ c. AΒDHIKL al¹⁶ ac plur Chron² .. ε (Gb⁰⁰) praem ὁ c. CEΓMSΥΝΛ al longe pl Or Chr Cyr

2. εστιν (et. Chr Cyr al) .. syr^{omn} arm al Nonn ην | επι (ADGL d q Nonn εν) τη προβ. (a b ff² in inferiorem partem [ff² -re -le] natatoria piscina [b -riae -nae]) .. 61.ms 116. 57.^{ev} e vg (et. for su? tol al; sed non am em fos gat ing mm mt san al) aeth^{utr} sled rse Eus Ath Amm cat (προβατικὴ ἐκαλεῖτο [ἡ κολυμβ.] ὅτι ἐκεῖ σιγήγεται τὰ πρόβ. τὰ μέλλοντα σφάζεσθαι εἰς τὴν ἑορτὴν, καὶ τὰ ἔγκατα αὐτῶν ἐπιπύοντο ἐκεῖ) Thdor^{mop} (μετὰ τὰς ἐν κίβρω πέντε στοῶς μίση ἦν ἡ προβ. κολυμβ.) Chr Thph Hier Bed προβατικὴ (pp laudati nonnulli, ut Amm et Thdor, certe coniunxerunt προβατικη cum κολυμβ.) .. I syr^{cu} et^{sch} perss sax Cyr om (Gb⁰) | κολυμβηθρα: ε et ε^o 1624. Gb Sz -βήθρα. Sed ε^o 1633. Wtat al -βήθρα (ita et. sled et^{ms}, sed non sl²) | ἐπιλεγομένη .. DV l. 33. 131. al⁵ vv aliq λεγομένη | βηθεσδα (et. q bethesda, f betesda, item syr^{cu} et^{sch} et^p ms al; A al βηθεσδα, al similliter) .. L e l Eus βηζαθα (bezatha), 33. βηθζαθα, D βελζαθα, a delzatha; b delzeta, for harl^a al bethaeta; ff² berzeta .. B e vg (et. am em ing gat san al) cop sah syr^p et^z aeth ar^p Thph Tert Hier al βηθσαδα | στοας .. L στομα

3. εν ταυταις .. D add οιν (syr^{cu} et^{sch} al και εν ταυτ.) | κατεκειτο .. DA^{**} q^{**} sah -κειτο (item sequente turbae a b cop) | πλῆθος (L praem to) c. BCDL 33. 68. a b e l q cop sah syr^{cu} al Chr² (ex ead mu atque et. mosc^o; sed ead semel add semel praem πολυ) .. ε (Gb⁰⁰) add πολυ; Ln [πολ.], c. AΒFGHIKMSΥΝΛ al pler vv mu Cyr (: cf Mc 3, 7 et 8. Lc 5, 6. 6. 17. 23, 27. Act 17, 4.) | ξηρων (perss exprim παραλιτ.) .. D a b l add παραλιτικων. Praeterea ε (Gb⁰⁰) Ln add εκδοχουτων (al⁵ απιδεχ.) την του υδατος κρησην c. A^{**}C^{***}DEFGHIKMSΥΝΛ al longe pler vv pl Cyr al (vide post) .. om c. A^{*}BC^{*}L 18. 157. 314. q syr^{cu} cop^{ds} sah (de Nonn vide ad v. 4.)

χολῶν, ξηρῶν. 5 ἦν δὲ τις ἀνθρώπος ἐκεῖ τριάκοντα καὶ ὀκτώ
ἔτη ἔχων ἐν τῇ ἀσθενείᾳ αὐτοῦ· 6 τοῦτον ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς κατα-
κείμενον, καὶ γνοὺς ὅτι πολὺν ἤδη χρόνον ἔχει, λέγει αὐτῷ Θελεῖς
ύγιῆς γενέσθαι; 7 ἀπεκριθὴ αὐτῷ ὁ ἀσθενῶν Κύριε, ἀνθρώπων
οὐκ ἔχω ἵνα ὅταν ταραχθῇ τὸ ὕδωρ βάλλῃ με εἰς τὴν κολυμβήθραν·

4. ζ Ln istum vers. sic habent: ἄγγελος γὰρ (L itmu vg δε, 51.εν cop^{wl}
om; arm και αγγ.; AEL al fere⁵⁰ ald itmu vg [sed non for al] arm al
Cyr Amb⁴ add κηρωι: hinc Ln [κηρ.], al² του θιου) κατὰ καιρὸν (L
κα. κηρω, test aliq post κατεβ. pon; a b ff² gat om; cop^{wl} ad hos
omnes) κατέβαινε (LC^{***} -βειν, al² κατηρχετο, A 42. for fos al syrP
aeth al²⁻³⁻⁵ ελουετο, κ ελουετον) ἐν τῇ κολυμβήθρᾳ (a b ff² gat om
ε. τ. κ.) καὶ ἐτάρασσε (C^{***}ΘΗΜΥΝΑ* al fere⁷⁰ vv aliq [mosebatur]
Thph Amb² -σσετο) τὸ ὕδωρ· ὁ οὖν πρῶτος ἐμβάς (it^{pl} vg [sed non
am fu] arm Amb⁴ add ἐν ρισιναμ [naisiainam]) μετὰ τὴν ταραχὴν
τοῦ ὕδατος (μετ. usq ἰδ. om a b ff² gat Amb⁴) ὑγιῆς ἐγένετο (FL al
mu εγεν.) ᾧ δῆποτε (Ln οἰωδηποτοῖν c. A; L νοδηποτε, κ 42. ω δ αν)
κατείχετο (L al aliq κατηχ., C^{***} κατηχίτω) ροσῆματι c. AC^{***}ΕΡΓΗΚ
ΛΜΥΝΑ al pl a b c e ff² g vg (ex eddpler sed vide post) syr^{sch} (syrP
c.* et ob. vide post) cop^{wl} al Cyr (ad ipsum txt nihil habet, post vero
sic: κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἀγίας πεντηκοστῆς ἄγγελοι καταφοιτῶντες
εἰς οὐρανὸν τὸ τῆς κολυμβ. ἐξετάραττον ὕδωρ etc) Chr (in textu non
habet, sed agnoscit in comm) Thph Euth Tert (alludit) Amb². Item
habent sed asteriscis notata s al¹², item obelis A 262. 269. dscr kscr*
(syrP notat asterisco αγγελος usq ὕδωρ, item obelo rell) .. om (Gb⁵⁰)
c. BC^{*D} 33. 157. 314. f l q harl* san al² (sunt paris: alter reg 4582.*
alter collegii s. Ludov.) syr^{cu} cop^{dx} sah armedd pler Aug (Nonn an
legerit verba maxime dubia ambigitur, sed vix credo. Habet enim
sic: εἰρηιτεῆς ἀσάμινθος, ὅπη κεικαομένος ἀνήρ, Ἀλμασιν αὐτομά-
τοισιν ἰδὼν ὀρχοῦμενον ὕδωρ, Ὅσπότε κυμαίνοντι δέμας φαίδρινη
λοετρω, Θερμά πεπαιουμένης ἀπεισιστατο λύματα νοῦσου, Φέριερον
ἰητῆρος ἰδὼν ὀδινῆφατον ὕδωρ.)

5. τις .. D 11. it^{allq} arm om | F al vv aliq κει ανθρ. | και (Gb Sz) c.
ACDEFGHILMUA 1. 13. 28. 33. 69. 124. 157. al fere⁷⁰ it^{pl} vg (sed non
am al) al mu Eusⁱⁿ titulis Cyr (et. Chr ap Wst) Thph .. ζ om (Ln
[και]) c. BKSVA al pm vv mu Chr | U om τη | ADE* al ασθνια
αυτου c. BC^{*DL} 1. 33. 124. al plus¹⁰ it^{pl} vg cop sah arm Cyr Chr
.. ζ om (Ln [α.]) c. AC^{***}ΕΡΓΗΚΜΒΥΝΑΔ al longe pl b f q al mu
Or Aug

6. ΕΔ al aliq θελης

7. ἀπεκριθῃ .. A^{*D} λέγει | κηριε .. C^{***}FGH 33. 124. al fere⁵⁰ syr^{sch}
etP et^{hr} (non item syr^{cu}) al Chr (et. mose⁵) praem να, atque C^{**} al²
syr^{sch} etP persP Chr^{mose} 5 (Chr^{mont} ἀλλ' ἀνθρ.) pergunt ανθρ. δε |
ἰδωρ .. syrP c. ob. add νπο του αγγελου | βαλη (Gb Sz) c. ABC⁵⁰ΓDE
FGHKLMBYNAΔ (α al βάιλε) al longe pl Cyr^{hr} Chr, item C^{*} al² Cyr

ἐν ᾧ δὲ ἐρχομαι ἐγώ, ἄλλος πρὸ ἐμοῦ καταβαίνει. 8 λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Ἔγειρε ἄρον τὸν κράβαττόν σου καὶ περιπάτει. 9 καὶ εὐθὺς ἐγένετο ὑγιής ὁ ἄνθρωπος, καὶ ἦρεν τὸν κράβαττον αὐτοῦ καὶ περιπάτει ἦν δὲ σάββατος ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. 10 ^{Ex 20, 10.} ἐλεγει σοὶ ἄρου τὸν κράβαττον. 11 ^(30.10) ἀπεκρίθη αὐτοῖς Ὁ ποιήσας με ὑγιή, ἐκεῖνός μοι εἶπεν Ἄρον τὸν κράβαττόν σου καὶ περιπάτει. 12 ἤρωτήσαν αὐτόν Τίς ἐστὶν ὁ ἄνθρωπος ὁ εἰπὼν σοὶ Ἄρον καὶ περιπάτει; 13 ὁ δὲ ἀσθενῶν οὐκ ἔδει τίς ἐστὶν ὁ γὰρ Ἰησοῦς

εμβαλη .. ς βαλλη c. min aliq | εγω (13. it^{mu} al ante ερχ.) .. v al fere¹⁰ Aug om | B* προς | καταβαίνει .. 69. add εγω δε ασθενω πορευομαι, item 64. και λαμβανει ιασην

8. εγειρε (Gb Sz) c. ABCDEFGHKLMA al pl .. ς -ραι o s (e sil.) τυνα al pm | αρον .. ADK a b e ff² praem και, hinc Ln [x.] | κραβαττον c. AB² CDFGHEKLSUAA al pl; B κραβατος, sed vv sqq κραβαττον; et. a b d e ad ing for san al grabattum (q crabatium et crabbattum; f grabatum. c al grabatum) .. ς κραβατον c. B** v al mu. Item vv sqq. (: cf et. ad Mc 2, 4 sqq)

9. και ευθ. (D l arm om) εγ. υγ. (D 1. 118. it^{pler} [non q] vg υγ. εγ.) o ανθρ. (108. gat Chr^{mosc} e [Chr^{montf} deest v. 9.] om) .. 96. 97. om. item omissis simul και ηρ. usq περιπ. al⁶ | ηρεν .. D 1. 13. 69. 124. a b e ff² syr^{oth} etP c.* al praem ηρθεις | αυτου .. c* αυτου | περιπατει .. ΔL 68. περιπατει | εν εκεινη τη ημερα .. D e om

10. D τω τεθαραπειμνω (item B* Act 4, 14. τον τεθαραπειμνω) | οικ c. BC**EFHKLSUAA al pl it^{pm} vg syro^{mn} al Cyr^{hr} Chr Hil .. Ln [και] οικ c. AC²DGLV al fere¹⁰ a b e l cop sah al mu Cyr (non ad h. l. Gaud | Ln τ. κραβ. σου c. C²DLA al¹² it (exc e) vg syro^{mn} (sedP c.) al pm Cyr Chr Hil al

11. απεκριθη c. C**DHFKMSUV al longe pl it^{pler} vg syrcu al .. Ln praem ος δε c. AB, item ο δε C²GKLA al fere²⁶ Cyr, item f fos cop (sah απερ. δε ο ανθρ. λεγων) syr^{oth} etP al

12. ηρωτησαν c. BD 7.^{ov} p^{ocr} a e ff² fos syrcu sah arm .. ς add οιν. Ln [οιν] c. ACEFGHKLMSUVA etc (sed q cop δε) | EFKL²Δ al ο επον αρον c. BC²L sah (sume cum, adeas) .. ς (Ln) add τον κραβατον (Ln κραβαττ.) σου c. AC**DEFKMSUVA al ut vdr om vv pler Chr al (: ex vv. 8 et 11.). Ceterum Δ* al⁶ b om v. 12. a περιπ. ad περιπ. transilientes

13. δε .. D* d om | ασθενων (Gb') c. D b l fos .. ς (Ln) ιαθεις c. unc pler et min ut vdr om it^p vg al pl Chr al Aug; item Chr (et. mosc⁶) τεθαραπειμνος .. per^{ap} ασθενων ιαθεις, q plane om (: ασθε. non ineptum est, quamquam eiusmodi ut tantam lectionis varietatem creaverit : alii enim omiserunt salvo sensu, alii addendum duxerunt quod sanatus esset ille infirmus, alii pro ασθ. vel ιαθεις vel τεθαραπειμ. substituerant. Nimis ieiuna coniectura est pro ιαθεις ex v. 7.

ἐξένευσεν ὄχλον ὄντος ἐν τῷ τόπῳ. 14 μετὰ ταῦτα εὗρισκει αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἴδε ὕγις γέγονας· μηκέτι ἀμάρτυρε, ἵνα μὴ χειρὸν σοί τι γένηται. 15 ἀπήλθεν ὁ ἄνθρωπος καὶ ἀνήγγειλεν τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ ποιήσας αὐτὸν ὕγι. 16 καὶ διὰ τοῦτο ἐδίωκον οἱ Ἰουδαῖοι τὸν Ἰησοῦν, ὅτι ταῦτα ἐποίει ἐν σαββάτῳ. 17 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίνατο αὐτοῖς Ὁ πατήρ μου ἕως ἄρτι ἐργάζεται, καὶ γὰρ ἐργάζομαι. 18 διὰ τοῦτο οὖν μᾶλλον ἐξήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτείναι, ὅτι οὐ μόνον ἔλεγε τὸ σάββατον, ἀλλὰ καὶ πατέρα ἴδιον ἔλεγεν τὸν θεόν, ἴσον ἑαυτὸν ποιεῖν τῷ θεῷ. 19 ἀπεκρίνατο οὖν ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ δύναται ὁ υἱὸς ποιεῖν ἄφ' ἑαυτοῦ οὐδέν, εἰὰν

- substitutum esse *ασθενων*. Nec si ὁ δὲ evglista dedisset, tot turbae oriri poterant. Ut vero toties *vd* soli vel fere soli rectum tenere iudicandi sunt, ita etiam facile fieri potuit ut alter eorum solus verum servaret. Id quod statuendum est ubi graves causae testimonii auctoritatem augent.) | *εστιν* .. *D ηγ* (it *vg quis esset*) | *D* ενεισιν*
14. *μετα* .. *FA* cop add *δε* | ὁ .. *B om* | *ιδε* .. *A* al idou* | *σοι τι* (*Sz et Gb'*) c. *ABCDFGLMSUVAA* al pl c *vg* (et. am for ing san al; al om *tibi*) al *Cyralex ethr* al .. *ς τι σοι* c. *DEK* al *pm vv mu Chr*
15. *απηλθεν* .. *A b q fos syromn* al praem *και*, hinc *Ln [x.]*; item *DA* al¹² cop *Chr* (et. *mosc*⁶) *Cyr* add *οιν* | *αηγγειλ*. c. *ABEFGHMSVA* al longe pl; et *DKUA* al²⁰ fere *Chr* (et. *mosc*⁶) *απηγγ*, item *itpl* *vg syrp* al .. *49. ειπεν* c. *CL* al⁵ a e q *syrcu* et^{sch} cop *Cyr|anton* .. *DA** et**** 1. 19.** 29. 40. 118. 244.** 357. a e ff²-l q *syrcu* cop al *με* (: quae lectio commendatur 4, 51. ubi multi *αιτου* pro *σου* substituere)
16. *οι ιουδ. τον ιω* (*Gb'*) c. *BCDLU* 33. 69. *sacr* *itpl* *vg* cop^{dx} *syrsch* (*syrcu* *οι ιουδ. εδ. τ. ιω*) .. *ς τον ιω οι ιουδ.* c. *ABFGHKMSVAA* al pler a e q *syrp* cop^{w1} al (*Chr* [et. *mosc*⁶] *εδωκ. οιν αυτον οι ιουδ.*). Praeterea *ς* (= *Gb*) add *και εξητοιη αυτον αποκτειναι*, *Ln [x. e. a. απ.]*, c. *AEFGH KMSUVAA* al pler f q *syrsch* *etP* al *Cyr*¹ (et^{lx1} ad h. l. sed non agnosc comm) *Chrmont'* (sed nec^{mosc}⁶ neccomm agnosc) *Hil* .. om c. *BCDL* 1. 22. 33. 69. 249. *itpl* *vg* *syrcu* cop *arm Chrmosc*⁶ *Nonn* | *εν* (*D a b e q om*) *σαββ.* .. *EFH* al fere¹⁵ add *τα ιαματα*
17. *ο δε ιω* (*B om*) *απεκρινατο* (*D απεκριθη*)
18. *οιν* .. *D itmu* for *Tert Hil^{saepo}* al om | *οι ιουδ.* (*D Hil*¹ ante *εξητ.*) .. *409. om* | *A* ελισην* | *αλλα* .. *A* 13. al *vv* aliq *Chr* (et. *mosc*⁶) add *οτι ισον αυτ. ποι. τω θεω* .. *Eriph*⁶¹⁴ (*ibere*) *ισον θεω αυτων φασκων*
19. *απεκρινατο* .. *D* al aliq *απεκριθη* | *οιν* .. *33. ysacr* al³ *itpl* *fos arm* al (*syrcu* nil nisi *Iesus dixit eis*) om | *ο ιω* .. *B sacr* om | *ειπεν* (it *vg dixit*) .. *BL* *ελεγεν*, *psacr* *λεγει* | *ο υιος* (et. *Or* al *Hil^{saeplos}* al) .. *D* 13. 69. 124. *arm* add *του ανθρωπου* | *ποιειν* (13. 69. 124. al⁵ *itmu* *vg Hil^{saepo}* [sed nonsemper] post *αφ αυτ.ρον*, *v om*) α. ε. *ουδεν* (*D τι*

μή τι βλέπη τὸν πατέρα ποιῶντα· ἃ γὰρ ἂν ἐκεῖτος ποιῇ, ταῦτα
καὶ ὁ υἱὸς ὁμοίως ποιεῖ. 20 ὁ γὰρ πατὴρ φιλεῖ τὸν υἱὸν καὶ πάντα
δείκνυσιν αὐτῷ ἃ αὐτὸς ποιεῖ, καὶ μείζονα τούτων δεῖξει αὐτῷ
ἔργα, ἵνα ὑμεῖς θαυμάζητε. 21 ὡσπερ γὰρ ὁ πατὴρ ἐγείρει τοῦ-
νεκροῦς καὶ ζῶοποιεῖ, οὕτως καὶ ὁ υἱὸς οὗς θέλει ζῶοποιεῖ. 22 οὐδέ
Act 17, 31. γὰρ ὁ πατὴρ κρίνει οὐδένα, ἀλλὰ τὴν κρίσιν πᾶσαν δίδωκεν τῷ
υἱῷ, 23 ἵνα πάντες τιμῶσιν τὸν υἱὸν καθὼς τιμῶσιν τὸν πατέρα.
(^{40.1}) ὁ μὴ τιμῶν τὸν υἱὸν οὐ τιμᾷ τὸν πατέρα τὸν πέμφσαντα αὐ-
1 Io 2, 22. τόν. 24 (^{41.10}) ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὁ τὸν λόγον μου ἀκούσας
καὶ πιστεύων τῷ πέμφσαντί με ἔχει ζωὴν αἰώνιον, καὶ εἰς κρίσιν
2, 18. οὐκ ἔρχεται ἀλλὰ μεταβέβηκεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν.
25 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἔρχεται ὥρα καὶ νῦν ἐστίν, ὅτε οἱ
νεκροὶ ἀκούσονται τῆς φωνῆς τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ καὶ οἱ ἀκούσαντες
ζήσουσιν. 26 ὡσπερ γὰρ ὁ πατὴρ ἔχει ζωὴν ἐν ἑαυτῷ, οὕτως ἔδω-
κεν καὶ τῷ υἱῷ ζωὴν ἔχειν ἐν ἑαυτῷ· 27 καὶ ἔξουσίαν ἔδωκεν αὐτῷ
καὶ κρίσιν ποιεῖν, ὅτι υἱὸς ἀνθρώπου ἐστίν. 28 μὴ θαυμάζετι

post ποι.) εαν (v an) | βλέπη .. BHM A al pl (11 ap Scriv) -πειε | δεῖ
ποιῶντα τον πατερ. | αν : et. Or (εαν) Epiph³⁵⁴ Cyrhr al .. ADEFL
126. al fere¹⁰ om, item (quae) e q | ποιη .. D ποιηση, ΔΕ*Α al plus²⁰
ald ποιει, item (fecerit a c d f al vg Amb) facit h e q Tert Hilsaere
al | ομοι. ποιει .. D itma Hilsaere (sed non²emp) al mu ποι. ομοι.

20. φιλει (Epiph³⁰¹ al) .. D Or Chr (et.mosc⁶) αγαπα (itpler d vg diligat;
a amat) | D δεικνυει, A διγνυειν (Σ*ΛΔ δεικν.) | D 16. α (L om) αν αιτ.
ποιη (d facit) | δεξει .. D 28. e δεικνυειν | L al θαυμαζετι

21. L al οις θελη (item LM al v. 22. κρινη)

24. οτι .. D al² Clem Chr^{mosc} 6 om | τον λογον .. 247. Clem των λογων
(Chr¹ τους λογους) | ερχεται .. b e f ff² 1 q am gat mm Tert al veniet;
μεταβεβηκεν .. e ff² 1 q am al mu pp aliq transiet vel transibit; b c
for tol pp aliq transiet (Nonn ζεται εκ θανατοιο etc) | την .. D* om

25. ακουσονται .. B 22. 357. Chr² (et.mosc⁶) Cyr² -σουειν, item L 1. 33.
69. 157. Chr^{mosc} 2 -σωειν | θεου .. KS 28. al¹⁰ συηρ συρ ms Chr¹
ανθρωπου (syrcu του θεου pro τ. υ. τ. θε.) | ζησουειν c. BDL 22. 33.
346. 357. Chr¹ inmosc⁶ (: cf ad 6, 57 et 58. 14, 19. Contra 11, 25.
ζησεται tantum non fluct [paullo aliter 6, 51.] nec magis Mt 9, 18. 4.
4. [ex LXX] et alibi) .. 5 ζησουται c. AEGHEKMSUVAA al pler Const al

26. ο πατηρ .. D add ο ζων | εδωκ. κ. τ. υω .. BL b | Eusmarc² Epiph³⁴¹⁻³⁵⁷
Cyr^{allq} Tert Hil^{allq} (sed nonubi q) al κ. τ. υω. εδ. (al Cyr² δεδωκ.),
item Or εδωκειν post ζωην posito

27. και κρισιν .. Ln om και c. ABL 38. itv¹ (et. d, non item f g q) v^{god}
(non item am fu for em ing mt al) syrcu cop arm al Or² Did Paul³ amos.

τοῦτο, ὅτι ἔρχεται ἄρα ἐν ἡ πάντες οἱ ἐν τοῖς μνημείοις ἀκούσονται
 τῆς φωνῆς αὐτοῦ, 29 καὶ ἐκπορεύσονται οἱ τὰ ἀγαθὰ ποιή-^{Mt 25, 46.}
 σαιτες εἰς ἀνάστασιν ζωῆς, οἱ τὰ φανῶλα πράξαντες εἰς ^{Dan 12, 2}
 ἀνάστασιν κρίσεως. 30 οὐ δύναμαι ἐγὼ ποιεῖν ἀπ' ἐμαυτοῦ
 οὐδέν· καθὼς ἀκούω κρίνω, καὶ ἡ κρίσις ἣ ἐμὴ δικαία ἐστίν,
 (48.1) ὅτι οὐ ζητῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμ-
 ψαντός με. 31 (48.10) εἰάν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἑμαυτοῦ, ἡ μαρτυρία
 μου οὐκ ἐστίν ἀληθής· 32 ἄλλος ἐστίν ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμοῦ,
 καὶ οἶδα ὅτι ἀληθής ἐστίν ἡ μαρτυρία ἣν μαρτυροῖ περὶ ἐμοῦ. 1. 19^{aa}.
 33 ὑμεῖς ἀποστάλακτε πρὸς Ἰωάννην, καὶ μεμαρτύρηκεν τῇ ἀλη-
 θεΐᾳ· 34 ἐγὼ δὲ οὐ παρὰ ἀνθρώπου τὴν μαρτυρίαν λαμβάνω,
 ἀλλὰ ταῦτα λέγω ἵνα ὑμεῖς σωθῆτε. 35 ἐκεῖνος ἦν ὁ λόγος ὁ
 καιόμενος καὶ φθίνων, ὑμεῖς δὲ ἠθελήσατε ἀγαλλιαθῆναι πρὸς

- ap Chr (Chredd var) Cyr (sed non ad h. l.) Aug¹ al | *οτι ν. ανθρ.*
ιστ. : cum antecdd conjg (et. L ac pl; quippe in multis inprimis an-
tiquis neutrius coniunctionis certa ratio est. Conjg ita et. b e f m
syrc^u cop) Or Did Cyr (in ipso comm) Paulsamos ap Chr (Chr ipse
contra dicit his : ἀλλ' οὐδεμίαν ἀκολουθίαν ἔχει τοῦτο οὕτω λεγόμε-
νον· οὐ γὰρ διὰ τοῦτο ἔλαβε κρίσιν ὅτι ἀνθρωπός ἐστιν - ἐπεὶ τί
ἐκώλυε πάντας ἀνθρώπους εἶναι κριτάς; - ἀλλ' ἐπειδὴ τῆς ἀρρήτου
οὐσίας ἐκείνης ἐστὶν νιός, διὰ τοῦτό ἐστι κριτής. οὕτω τοῖνυν ἀνα-
γνωστῶν (Οτι νι. ανθρ. ἔ. μὴ θαυμάζ. τοῦτο. Eadem fere in cat et
scholl exhibentur.) Nonn Tert Hil Aug al. Contra e. sqq conjg κμα
(certe vdr) al mu ald q (vdr) syrc^h etp (uterq post ὅτι add δέ sed
syrc^p c.²) arm Chr (vide ante) Dam Thph Euth
28. ακουσονται .. B 157. Cyr^{act} (non^{com}) -σουσιν, L 33. -σωσιν (cf
 ad v. 25.)
29. εκπορευονται .. D εξελουσονται (cf Mt 25, 46. απελουσ.) | *οι sec c.*
B a e ff² Tert Aug² .. ς add δε, Ln [δε] c. ADEGHKLSUVAA etc (et.
Aug^{all}q Hil al); item cop syrc^u et^{sch} Ir^{int} praem και | D οι δε φανλα
πρασοντες
30. ποιεν (et. Ignintpl Or al) .. D 13. 249. itpl vg Eusmarc¹ post *εμου-*
τοι, 33. t^{ser} ante εγω pon | ουδεν .. G al ουδε εν | G al κρινω | τ.
πιμψ. με (B om με?) c. ABDEKLA al¹³ itpler vg (et. am for ing al) cop
syromn al mu Or³ Eusmarc² Chr (et. mose⁶) Amb Aug .. ς (= Gb Ss)
add πατρος c. EGHMSUV al longe pl b e em tol (Or¹ libere)
32. οίδα .. D a e q syrc^u arm οιδατε, 56. 58. 61. οιδαμεν | *αληθης .. L*
33. αληθινη | η μαρτυρια .. D^{57} e add μοι, item D^{50*} (et. d^{50*}) 254.*
b g tol syrc^u et^{sch} cop al Chr (et. mose⁶) Fulg αιτου (sed Chr [et.
mose³] om ην μαρτ. π. εμ.)
34. ανθρωπου .. DA⁵⁵ 126. al³ mm cop^{w1} -πων (: cf v. 41.), item A⁵
 al⁴ -πω | *λεγω .. L λαλω*
35. αγαλλιαθηται c. ADEGHKLSUVAA al longe pl Chr^{mose⁶} .. ς (= Gb
 57*

10, 25. 14, 11. ὄραν ἐν τῷ φωνῇ αὐτοῦ. 36 ἐγὼ δὲ ἔγω τὴν μαρτυρίαν μεζῶ τῶν Ἰωάννου· τὰ γὰρ ἔργα ἃ δέδωκεν μοι ὁ πατήρ ἵνα τελειώσω αὐτά, αὐτὰ τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ μαρτυρεῖ περὶ ἑμοῦ ὅτι ὁ πατήρ με ἀπέσταλκεν. 37 καὶ ὁ πέμψας με πατήρ, ἐκεῖνος μεμαρτυρήκεν περὶ ἑμοῦ· (44.9) οὔτε φωνῆν αὐτοῦ ἀκηρώατε πώποτε, οὔτε εἶδος αὐτοῦ εωράκατε, 38 (48.10) καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ οὐκ ἔχετε ἐν ὑμῖν μένοντα, ὅτι ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος, τούτω ὑμεῖς οὐ πιστεύετε. 39 ἱραναίτε τὰς γραφάς, ὅτι ὑμεῖς δοκίετε ἐν αὐταῖς ζωὴν αἰώνιον ἔχειν, καὶ ἐκεῖναί εἰσιν αἱ μαρτυροῦσαι περὶ ἑμοῦ· 40 καὶ οὐ θέλετε ἐλθεῖν πρὸς μέ, ἵνα ζωὴν ἔχετε. 41 δόξαν παρὰ ἀνθρώπων οὐ λαμβάνω, 42 ἀλλὰ ἔγνωκα ὑμᾶς ὅτι τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ οὐκ ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς. 43 ἐγὼ ἐλήλυθα ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς μου,

Sz) αγαλλιασθηται c. BL al vix mu Chr Cyr | A al⁵ italiq vg (sed non am fu for al) Chr (et.mosc⁶) Hil al pr. ωρ. αγαιλ.

36. μεζῶ (D Chr [et.mosc⁶] -ζῶνα) c. HKLSUVAA al pl .. Ln μεζῶν c. AB EGMA (ζῶεχευnte vovsu) al mu | BD ἰωανου | δεδωκεν c. BL 1. 33. 157. al plus¹² Ath⁴²⁸ .. ε (Ln) εδωκεν c. ADEGHEKMSUVAA al longe pler Chr Cyr | v om ὁ pr | αιτα sec .. g 33. om | α εγω (εγ. c. EGHKMSUVAA al pler itpler vg al Cyr^{com} 374 Chr Aug Arn; Ln om c. AB DL al⁵ b cop arm Cyr¹ [ix] Hil) ποιῶ .. 38. 435. a ff² | Ath⁴²⁸ Did Chr¹ (et.mosc⁶) Hil¹ cod om | απισταλκεν .. D al²⁰ Chr (et.mosc⁶) απιστειλεν

37. εκεινος c. BL a syr^{ou} (vdir) go (hic) Ath⁴⁴⁸, item D εκεινος αυτος .. ε (Ln) αυτος c. AEGHEKMSUVAA al ut vdir-omn itplor vg al mu Chr Cyr Tert Hil al | μεμαρτυρηκεν (et. Ath al Tert Hil) .. D vv mu Fulg al μαρτυρει | ακηκ. πωπ. c. EGHMSUVAA al pler cop Cyr^{aliq} Chr Tert Quaest .. Ln πωπ. (258. Hil¹ om) ακηκ. c. ABDEL al¹⁰ it vg al pm Ath Cyr^{hr} Cyr^{alex} 1 Hil¹ al | εωρακ. c. ABDUVA (item s e sil.) al pl .. EGHKLMA al mu εωρακατε

38. εν υμ. μενοντα (13. οντα) c. BL 1. (18.) 38. 124. yscr al b e f ff² g l vg Ath⁴⁴⁸ Cyr Hil Adim (ap Aug) .. ε (Ln) μεν. εν υμ. c. ADEGHEKMSUVAA al pler a e q go syr^P (al mu libere) Chr | D al⁶ απισταλκεν (κ απιστειλεν)

39. φραϊνατε e. B* (cf 7, 52. 1 Pe 1, 10. 1 Co 2, 10. Apoc 2, 23. quibus ll. omnib. eadem forma gravib. testib. nixam edidimus, fultam illam quidem et. antiquissimis LXX codd. plerisq.) .. ε (Ln 49.) φρειν. c. rell qui supersunt ut vdir omnib | εχειν .. D ante εν αυτ. | αι μαρτυροισαι .. D87* αμαρτανουισαι

40. ζωην (v praem και) .. D al⁶ vv aliq Chr (et.mosc⁷) add αιωνιον

41. AK al¹⁸ cop arg Cyr Chr (et.mosc⁴) ανθρωπου (: ex v. 34.)

42. αλλα c. BDL .. ε αλλ c. AEGHEKMSUVAA etc | ουκ εχετε (A ουχεται) .. D. b e q ante την αγαπ. | LA al εν αυτοις

καὶ οὐ λαμβάνετε με· ἐὰν ἄλλος ἔλθῃ ἐν τῷ ὀνόματι τῷ ἰδίῳ, ἐκεῖ-
 τον λήψετε. 44 πῶς δύνασθε ὑμεῖς πιστεῦσαι, δόξαν παρὰ ^{12, 42}
 ἀλλήλων λαμβάνοντες, καὶ τὴν δόξαν τὴν παρὰ τοῦ μόνου Θεοῦ οὐ
 ζητεῖτε; 45 μὴ δοκεῖτε ὅτι ἐγὼ κατηγορήσω ὑμῶν πρὸς τὸν πα-
 τέρα· ἔστιν ὁ κατηγορῶν ὑμῶν Μωϋσῆς, εἰς ὃν ὑμεῖς ἠλείψατε.
 46 εἰ γὰρ ἐπιστεύετε Μωϋσῆϊ, ἐπιστεύετε ἂν ἐμοί· περὶ γὰρ ἐμῶν <sup>Gen 2, 15.
 Mc 6, 32-44.
 Lc 9, 10-17.</sup>
 ἐκεῖνος ἔγραψεν. 47 εἰ δὲ τοῖς ἐκείνου γράμμασιν οὐ πιστεύετε,
 πῶς τοῖς ἐμοῖς ῥήμασιν πιστεύετε;

VI.

1 (^{46.1}) Μετὰ ταῦτα ἀπῆλθεν ὁ Ἰησοῦς πέραν τῆς θαλάσσης <sup>Mt 14, 13-21.
 Mc 6, 32-44.
 Lc 9, 10-17.</sup>
 τῆς Γαλιλαίας τῆς Τιβεριάδος· 2 ἠκολούθει δὲ αὐτῷ ὄχλος πο-
 λύς, ὅτι εὗρον τὰ σημεῖα ἃ ἐποίησεν ἐπὶ τῶν ἀσθενούντων. 3 (^{47.2})

43. λήψετε c. ABDLA .. ε λήψετε c. rell ut vdr omn

44. ὑμεῖς (122. Or¹ post πιστ.) .. L 355. 32.^{ev} om | AL al⁵ Cyr Chr
 (et. mosc⁵) πιστεῖτε | BDK al Or¹ παρ | ἀλλήλων .. Δ al plus⁹⁰ Or¹
 EusPraep Ephr Hil ἀνθρωπῶν (-ποις Or) | Θεοῦ (et. Or al mu Hil al)
 .. Ln [θεοῖ] : om B a b cop^{2a} (μονοῦ om al²) | ζητεῖτε .. al¹⁰ e l Ephr
 Chr (et. mosc⁷) Aug ζῆτοιντες

45. εγω .. G^{*}κ*Δ 262. γ^{scr} al om | ὑμῶν pr .. L γ^{scr} al ὑμῖν, D^{*} ἡμᾶς |
 ο κατηγορῶν (M -γορός) ὑμῶν .. B add πρὸς τὸν πατέρα | μωϋσ. c. BD
 KL al mu .. ε μωσ. c. AEFHGHSUVAA al pl. Praeterea vide alibi.

46. ἐπιστεύετε .. Δ γ^{scr} al EusP² ἐπιστεῖσατε bis (al Ign^{int}pl sec loco) |
 μωσ. (et. Or Epiph Bas Chr) .. ε μωσ. (et. Ign^{int}pl Thdr^t Cyr) : ut
 v. 45. | -σει c. ABDEFGLYA al pm (11 ap Scriv) al^d Ign^{int}pl (sededd³
 -ση) Or Epiph⁶⁰. 67. Bas Chr Cyr .. ε -ση c. HKM(S?)UA al pl Thdr^t |
 γὰρ ἐμου (et. Ign^{int}pl Or Const al) .. D al plus¹⁰ ἐμ. γὰρ (A⁶ add αν)

47. F γραμμασιν | Epiph⁶⁰. πῶς αν τοῖς ἐμοῖς λόγοις ἀκουσῆτε | πιστε-
 υεῖτε .. DGSa 1. 28. 69. 124. al plus⁹⁰ Or^{cod} Chr^{mosc} 4 πιστεῖσῆτε
 (go credatis) .. BV 235. τ^{scr} al Chr^{mont} πιστεῖτε (item creditis H². l
 fos syr^{cu})

VI. 1. G 157. al al²⁻³. Cyr^{all} om της γαλιλ. | της τιβερ. (o vg quod est
 Tib.) .. D al² b e syrP (in codd Bars et Assem 2.) praem εις τα μερη,
 v 247. f go praem και. Diff al pauc

2. ηκολ. δε c. BDL 1. 33. 69. 124. a b c e ff². l cop Cyr .. ε και ηκολ.
 (F al ηκολουθησεν) c. AEFHGHSUVAA al pler it^{all} vg syro^{mn} al Chr
 Chron⁴⁰⁷ | εωρον (al pauc εωροι^ν, εωρασ^ν, εωρακασ^ν) c. EFGHSUVAA
 al longe pler Chr Chron⁴⁰⁷ al .. Ln εθεωρων c. (A 18. εθεωρον) BDL
 al⁴ Cyr | ε (= Gb Sz) αυτου τα σημεια c. EGHMVA al pl per^W al
 (sed non²⁻³) Chr¹ contra ABDFKLSA al²⁰ it vg syro^{mn} cop go al mu
 Chr² (et. mosc⁷) Cyr Chron (: cf ad haec Jo 2, 23.)

ἀνήλθεν δὲ εἰς τὸ ὄρος Ἰησοῦς, καὶ ἐκεῖ ἐκάθητο μετὰ τῶν μαθη-
 τῶν αὐτοῦ. 4 (^{40.1}) ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα ἢ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων.
 5 (^{40.1}) ἐπάρας οὖν τοὺς ὀφθαλμούς ὁ Ἰησοῦς καὶ θεασάμενος ὅτι
 πολλὸς ὄχλος ἔρχεται πρὸς αὐτόν, λέγει πρὸς τὸν Φίλιππον Πόθην
 ἀγοράσωμεν ἄρτους ἵνα φάγωσιν οὗτοι; 6 τοῦτο δὲ ἔλεγε πει-
 ράζων αὐτόν· αὐτὸς γὰρ ᾔδει τί ἤμελλεν ποιεῖν. 7 ἀπεκρίθη
 αὐτῷ Φίλιππος Διακόνων δευτέρων ἄρτοι οὐκ ἀρκούσιν αὐτοῖς,
 ἵνα ἕκαστος βραχὺ τι λάβῃ. 8 λέγει αὐτῷ εἰς εἰ τῶν μαθητῶν
 αὐτοῦ, Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρον 9 Ἔστιν παιδάριον
 ἐν οὗδῃ ὃς ἔχει πέντε ἄρτους κριθίνους καὶ δύο ὑψάρια· ἀλλὰ
 ταῦτα τί ἐστὶν εἰς τοσοῦτους; 10 εἶπεν ὁ Ἰησοῦς Ποιήσατε τοῖς
 ἀνθρώποις ἀναπεσεῖν. ἦν δὲ χόρτος πολλὸς ἐν τῷ τόπῳ. ἀνέπ-

3. ἀνηλθ. (Chron ανεβη) .. D al² a ff² Chr (et. mosc⁹) ἀνηλθεν | δε (D al⁴ itpler vg οιν, syrc^u etech και αν.) .. cop² om | ἰε c. BD .. Δ om .. ε α ἰε c. ΔΕΦΓΗΚΛΜΣΥΑΔ etc | εκει .. D al⁷ post εκασθ. (D εκασθ⁷ ζετο. 13. 69. 124. εκασθεζετο), al plus¹⁰ para² om

4. ην δε εγγυς .. D εγγ. δε ην

5. ο ἰε h. l. c. ABDELM al¹³ it vg go cop syrp arm aeth Cyr .. ε post οιν c. ΕΦΓΗΣΥΑΔ al longe pl syrc^h (syrc^u και ο ἰε επ.) al | D itpl¹ vg οχλ. πολ. | δε² και λεγει | τον φιλιππ. c. ΔΕΦΓΗΚΛΜΣΥΑΔ al longe pler .. Ln 49. om τον c. BDΛ al² Cyr (: cf v. 7 ubi pauciss add artic.) αγορασσωμεν (Gb') c. ABDEFGHLMΣΑΔ al longe pl .. ε -σωμεν c. κιν al pm Cyr (itpler vg etemus, b e etimus) | G vv aliq ουτοι φαυ.

6. ημελλ. c. DEFGHMUYA al plus⁵⁰ Thph .. ε (Ln 49.) ημελλ. c. ΔΒ ΚΛΣ (e sil.) Δ al ut vdrtr pl Chr Cyr (: cf 4, 47. 12, 33. 18, 32 ubi pro testium auctoritate omnino edendum erat ημελλ., nec minus fere 11, 51. Quod nescio an et. ad nostrum locum et ad 6, 71. 7, 39. ubi fluctuat testium auctoritas adhibendum sit.)

7. δε² αποκρηνεται | L 74. ο φιλιππ. | αρτοι .. D post αιτοις | L αφ κιστε | εκαστος c. ABL 13. 33. 69. al aliq it vg go cop (syrc^u) syrp arm al Cyr Chr (et. mosc⁷) Aug .. ε add αιτων c. DEFGHKLMΣΥΑΔ al pl syrc^h (d singulū) | Ln [τι] .. om BD b e ff² l q cop go

9. εν c. ΔΕΦΓΗΚΛΜΣΥΑΔ al longe pl c f ff² g q vg go syrc^h (quidam syrp al (cop non liquet, artic. enim indefn. et. dum. card. unum exprimit) .. 49. om (prob Schu Gb⁹ Ln [ε.]) c. BDL al¹⁵ a b e l aeth^u al Or Cyr Chr | ος (Gb') c. ABD⁹GUA al plus¹⁵ .. ε δ c. D⁹ΕΦΗ(ὠκλ ΜΣΥΑ al longe pl

10. ειπεν c. BL al a fos syrc^u etech arm Or .. ε (Gb⁹) add δε, Ln [δε]. c. ΔΕΦΗΚΛΜΣΥΑΔ al pler vv mu, item DG al itm^u vg οιν (cop και εκει.) | Δ b πολ. (e om) χορτ. | ανεπεσαν c. ABDEFLMVA al plus⁵⁰ .. ε -σαν c. GHKSUA al pl | οιν c. ABDELUVA al pl itpler vg cop^u syrp al Cyr (al² δε, al⁴ e q syrc^u etech Aug και ανεπεσ.) .. Gb⁹ c. ΕΦΓΗΜΣΥΑ al

σαν ὄν οἱ ἄνδρες τὸν ἀριθμὸν ὡσεὶ πενταμισχίλιοι. 11 ἔλαβεν ὄν τοὺς ἄρτους ὁ Ἰησοῦς καὶ εὐχαριστήσας διέδωκεν τοῖς ἀνακειμένους, ὁμοίως καὶ ἐκ τῶν ὄψαριον ὅσον ἤθελον. 12 ὡς δὲ ἐπληρώθησαν, λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ Συναγάγετε τὰ περισσεύσαντα κλάσματα, ἵνα μὴ τι ἀπόληται. 13 συνήγαγον οὖν, καὶ ἐγένεσαν δώδεκα κοφίνους κλασμάτων ἐκ τῶν πέντε ἄρτων τῶν κριθίνων, ἃ ἐπερίσσευσαν τοῖς βεβρωκόσιν.

14 ^(40.10) Οἱ οὖν ἄνθρωποι ἰδόντες ὃ ἐποίησεν σημεῖον ἔλεγον ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης ὁ ἐρχόμενος εἰς τὸν κόσμον. ^{Mt 16, 16.}

15 Ἰησοῦς οὖν γινούς ὅτι μελλουσιν ἐρχεσθαι καὶ ἀρπάξεν αὐτὸν ἵνα ποιήσωσιν βασιλεῖα, ^(51.4) ἀνεχώρησεν πάλιν εἰς τὸ ὄρος αὐτὸς ὁ μόνος.

16 Ὡς δὲ ὄψια ἐγένετο, κατέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπὶ τὴν ^{Mt 14, 22-26.} θάλασσαν, 17 καὶ ἐμβάντες εἰς τὸ πλοῖον ἤρχοντο πέραν τῆς

- plus²⁶ cop² (go *ἰδί*) | DL al⁵ Cyr om oi | ἀνδρες (al⁴ a Aug Cyr αν-
θρωποι) .. ΔΚ al⁹ ανθρ. ανθρ. | ὡσει (cop syrcu etsch om) .. DL ως
11. ουν c. ABDL al c e f ff² g q vg cop syrp ms (in cod Bars) Cyr .. a
om .. ε δε c. ΕΦΗΚΜΣΥΝΑΔ al pler b go al (sed syrcu etsch και ελαβ.)
Aug (G 1. 13. 69. 118. 124. 2.P^o και λαβων) | αρτους .. D 59. praem
περτε | κ. ευχαριστησας (D ηνχαριστησεν και) διεδωκ. (D al⁵ b e q al
Or εδωκ., al³ δεδωκ.) | τοις ανακειμ. c. ABL 1. 33. 118.* 254. p^{10r} ispler
vg syromn syhr go cop al mn Or Chr Bas Nonn Aug .. ε (Gb⁰⁰) praem
τοις μαθηταις, οι δε μαθηται c. DEFGHKMSYNAΔ al pler b e (al?)
Cyr (: : e Mt) | DM al om. δε και | εκ .. M απο
12. επεπλησθ. .. E 1. 118. 131. s^{cr} al επλησθ. | περισσευσαντα .. B al⁵
-ειοντα | αποληται .. D cop b (praem) f add εf αυτων
13. ουν .. ΔΑ al pauce itallq δε (112. cop²⁶ arm om; a syrcu etsch και
συνηγ.) | επερισσεισαν c. BD al .. ε επερισσεισεν (U al περιμσσ.) c.
ΔΕFGHKLSYNAΔ al longe pler
14. e om versum | L al³ ειδοτες | B a cop a εποιησεν σημεια | σημειον
c. BD 237. it^{pl} am fu fos for ing em iac mt (sed mm gat ut vg^{ed}) syrcu
arm sax Aug Bed .. ε (Gb⁰) Ln add ο ιησους c. ΔΕFGHKLSYNAΔ al
fere omn f ff² q vg^{ed} (sed ante εποι.) cop go syrc^{sch} etP al Cyr (sed
ante σημ.) | D om αληθως | DM 254. itallq ο ε. τ. κ. ερχομ.
15. G 15. al? Chr (et.mosc⁷) ο ουν (Chr γουν) ε̄ | ποιησωσιν c. ΔBL (sed⁴
vdtr additurus fuisse αυτων) 1. 28. 33. al q Or Cyr .. ε (Gb⁰) add
αυτον c. DEFGHKMSYNGAΔ etc | ανεχωρησεν παλιν c. ΔΒΔΚΛΑ al pin
(al² post μονος) it vg go syrcu etP al Cyr .. Gb⁰⁰ 49. om παλιν
c. ΕFGHKMSYNGA al longe pl ald cop sah syrc^{sch} persP aeth Or Chr
(et.mosc⁷) Nonn Thph | μονος .. D add καιει προσμηχετο
17. εμβαντ. (D ενβ.) .. ΔΚ al Chr (et.mosc⁷) αναβαντες | ΒΛΑ al εις πλοιον
| περαν .. D 13. 69. al (item ut vdtr syrcu al) Chr (et.mosc⁰) praem

θαλάσσης εἰς Καφαρναούμ. καὶ σκοτία ἤδη ἐγένετο καὶ οὐκ ἔλι-
λύθει πρὸς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, 18 ἣν τε θάλασσα ἀνέμου μεγάλου
πνέοντος διεγείρετο. 19 ἠεληκαίτες ὄντες ὡς σταδίους ἑκοσι πέντε
ἢ τριάκοντα ὁρωοῦσιν τὸν Ἰησοῦν περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης
καὶ ἰγγὺς τοῦ πλοίου γινόμενον, καὶ ἐφοβήθησαν. 20 ὁ δὲ λέ-
γει αὐτοῖς Ἐγὼ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε. 21 ἤθιλον ὄντες λαβεῖν αὐτοὺς
εἰς τὸ πλοῖον, καὶ εὐθέως ἐγένετο τὸ πλοῖον ἐπὶ τῆς γῆς εἰς τὴν
ὕπῃον.

22^(ca. 10) Τῇ ἐπαύριον ὁ ὄχλος ὁ ἐστρωθὲς πέραν τῆς θαλάσ-
σης ἰδὼν ὅτι πλοῖα ἄλλα οὐκ ἦν ἐκεῖ εἰ μὴ ἓν, καὶ ὅτι οὐ
εἰσῆλθεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦς, εἰς τὸ πλοῖον ἄλλα

εἰς το | καφαρν. c. BD y^{acr} al it (exc q) vg cop sah go al Cyr .. ε κα-
πειρ. c. unc tell et al longe pler q al Chr. Cf et. alibi | κας σκ. τδ
εγγον. (ven γερονι) .. D 69. κατελαβεν δε αιτους η σκοτ. | οικ ε
ΔΕΦΓΗΚΜΒΣΥΓΑΔ al pler (et. ven) c ff² g vg syr^{cu} et^{sch} etP al Chr ..
Ln οπιου c. BDL al⁵ itP^m cop go syr^{hr} al Cyr Nonn | β al πρ. αιτ.
εληλυθη|ο (L 80. om) ω̄ (κ al¹² fere add εἰς το πλοιοι, al eadem praem):
.. D 80. it^{aliq} ante προς (syr^{cu} ante οικ)

18. τε .. δετ it^m go cop syr^{sch} etP δε | δυναειρ. c. ΒΑΓΥΝΑ al⁵ .. ε (Ln)
διηγεφ. c. ΔΕΦΓΗΚΜΒΓΑ al pler

19. ον .. ven add ολην την νικτα | ως (28. 127. 137. d om) .. Ln ωσι.
c. AD (ante εκασ.) al⁰ σταδιοις .. D 106. -δια' G al¹² fere γενομετοι

20. φοβεισθε .. FK (ante αιτους pro αιτοις) al -βησθε

21. λαβ. αιτ. .. D al fere¹⁰ e go Aug αιτ. λαβ. | γενη. το πλ. c. ΑΒΘ(γ)Λ
1. 33. 69. 124. al c e g l q am fu for fos ing mt al arm Or Cyr Aug
.. ε το πλ. γενηετ. (D γενηθη) c. ΔΕΦΓΗΚΜΒΣΥΓΑΔ al pler vn mu | επι
της γης .. 13. 28. 69. 124. 127. 157. al⁰ Or επι (127. 157. εις) τηρ γη

22. ιδωρ (Δ ιδωρ) c. ΕΦΓΗΚΜΒΣΥΓΑΔ al longe pler (et. ven; 67. ιδορτες·
e (cum scirent) syr^{cu} (Cyr et Chr in textu; sed Chr^{com} ειδορ, Cyr^{com}
non habet) .. AUL (ιδωρ) Chr ειδορ (Ln) et D 42. ειδεν (y^{acr} ειδεν vdr).
item (: : quod magis ab interprete quam ab ipso quem reddiderunt
textu esse vdr) alterutrum it^{pler} vg go cop sah syr^{sch} etP (syr^p με
εγρωσαν) al, Nonn σκοπι/αζεν | ει μη εν c. ABL 1. 11. 22. 42. 157.
265.* it^{pler} vg go cop aeth arr pers^w Nonn .. ε (= Gh) add εκεινο
(ΓΔ -νω, D 33. 235** y^{acr} al ut vdr aid a syr^{cu} arm al²⁻³ Chr³
[et. mosaic⁷] om) εις (al om) ο (Δ ορ, Ε*Γ al ω) επιβησαν (Δ al mu Cyr
αριβ., sah post οι μ. τ. ω̄) οι μαθηται αυτου (D** 13. 69. 124. a syr^{cu}
sah arm του ω̄, D* αυτου ω̄, 108. syr^{sch} persP om) c. ΔΕΦΓΗΚΜΒΣΥΤ
ΔΔ (om οδ in sqq) al pler (et. ven) α (b nil nisi illud add) e syr^{com} sah
al Chr Cyr | ο ω̄ (vn aliq ante τοις μα. αιτ., Δ utroq loco) .. c^{acr}
y^{acr} al⁵ Aug om! πλοιαριον sec c. ΕΦΓΗΚΜΒΣΥΓΑΔ al longe pl (et. ven)
item (navicula) a f q (priori loc. navie e q) syr^p .. Gb Ln 49. πλοιοι
c. ΑΒΔΚΛ al²⁴ Cyr Chr (et. mosaic⁷) item it^m vg (: : fluct et. πλοιαριον
v. 23, non item πλοιοι v. 17 et 21. Eo magis nostro loco πλοιοι se

μῆνοι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπῆλθον, 23 ἄλλα δὲ ἤλθεν πλοίαρια ἐκ Τιβεριάδος ἐγγὺς τοῦ τόπου ὅπου ἔφαγον τὸν ἄρτον εὐχαριστήσαντος τοῦ κυρίου· 24 ὅτε οὖν εἶδεν ὁ ὄχλος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ἐκεῖ οὐδὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἐνέβρισαν αὐτοὶ εἰς τὰ πλοίαρια καὶ ἤλθον εἰς Καφαρναοὺμ ζητοῦντες τὸν Ἰησοῦν. 25 καὶ εὐρόντες αὐτὸν πέραν τῆς θαλάσσης εἶπον ἀντῶ· Ραββί, πότε ὧδε γέγονας; 26 ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ζητεῖτέ με οὐχ ὅτι εἶδετε σημεῖα, ἀλλ' ὅτι ἐφάγετε ἐκ τῶν ἄρτων καὶ ἐχορτάσθητε. 27 ἐργάζεσθε μὴ τὴν βρωσὴν τὴν ἀπολλυμένην, ἀλλὰ τὴν βρωσὴν τὴν μένουσαν εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἣν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑμῖν δώσει· τοῦτον γὰρ ὁ πατὴρ ἐσφράγισεν, ὁ Θεός. 28 εἶπον οὖν πρὸς αὐτόν Τί ποιῶμεν ἵνα ἐργαζώμεθα τὰ ἔργα τοῦ

commendabat quoniam ad idem navigium respicitur de quo vv. 17 et 21. relatum est)

23. ἄλλα δε (BL 33. e cop om; sah et ecce alia) ἤλθεν (KLMR 1. 33. 124. al⁹⁰ fere -λθον, 254. διελθον, κ al pauc ald post πλ., λ post τησερ. pon) πλοιαρια (B 157. 32.^{9v} item [vide ante] it^{mu} vg πλοια; sic Ln) .. D arm αλλων πλοιαριων ελθοτων, item b (similiterq syr^{cu}) et cum supervenissent aliae naves | τιβεριαδος .. B al¹² praefer της (: cf v. 1.) | ευχαριστησαντος του κυρ. (al⁷ syr^{sach} etp ms persp τον ιω, p^{scr} αυτου) .. c for fos em ing tol al gratias agentes domino (fos al deo) .. D 69. a e arm om (Gb⁹)
24. ειδεν (AKLA al ιδεν) .. v εγω | ι .. H 264. om (3. post εσθ. pon) | ενεβρισ. (L al¹⁵ ανεβ.) αιτοι (αιτ. c. ABDEFGHKLMVΔA al longe pl [et. ven] ald q cop syr^p al Cyr Thph; ε [= Gb Sz] και αυρ. c. ur al vix mu; s al⁴ itpler vg go syr^{cu} et^{sach} al om) εις τα .. D b ff² l ελαβον αυτοις, item 18. 69. 124. arm ελαβον αυτοις (124. -τοις) τα | πλοιαρια c. BDL 33. 69. 124. 249. 254. 259. 264. al ut vdr itpler vg syr^p ms Cyr Thph (: cf et. ad Mc 4, 36. Praeter cap. nostrum πλοιαρ. non legitur nisi 21, 8. Mc 3, 9 et 4, 36; πλοιον vero fere septuagies) .. ε (49.) πλοια c. ΔΕΓΘΗΚΜΣΥΝΓΔA al longe pl q syr^p | καφαρναοιμ .. ε καφαρναοιμ (et. ven) : ut v. 17. | τον ιω .. κ al⁶ for αιτον (D⁹ om)
25. ραββει c. ΒΕΗΓA al (cf et. alibi ubi sic unc pl, imprimis ACD) .. ε (Ln 49.) -ββι c. ΔΔΓΘΚΛΜΔA (sv e sil.) al pler | γεγονας .. D εληλιθας (28. ηλθετε ante ωδεγ 48. Chr¹ [et. m^{osc} 7] παραγεγον.) it vg al mu
26. ειδετε c. ΒΕΓΓΛΜΓΔA al pl .. ΔΗΚΥV al mu ειδετε .. D ειδατε | σημεια (et. Or al) .. D a b fos gat go add και τερατα (: ex 4, 48.)
27. την βρωσιν sec c. ΑΒΔΕΚΛΜΣΥΝΓΔA al longe pl vv pler Clem¹ Or Cyr Chr² Hil Novat .. ΕΡΘΗ al¹⁵ italiq (non a b e f q) vg Clem¹ Amst Eriph¹⁰⁷⁰ Chr¹ Aug om | υμιρ δωσει (al aliq a b f q vg [sed non an fu al] Chr¹ Hil δω. υμ.) .. D e ff² fos Chr¹ διδωσιν υμ. | ΓA al mu εσφραγησεν
28. οιν .. A syr^{cu} et^{sach} et^{hr} arm al om | ποιωμεν (et. Or Chr [comm ad

θεοῦ; 29 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς Τοῦτο ἐστὶν τὸ ἔρ-
γον τοῦ θεοῦ ἵνα πιστεύσῃτε εἰς ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος. 30 (54.4)
εἶπον οὖν αὐτῷ Τί οὖν ποιεῖς σὺ σημεῖον, ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεῖ-
σωμέν σοι, τί ἐργάζῃ; 31 (54.10) οἱ πατέρες ἡμῶν τὸ μάννα ἐγα-
γον ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθὼς ἐστὶν γεγραμμένον Ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
ἔδωκεν αὐτοῖς φαγεῖν. 32 εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Ἀμὴν ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, οὐ Μωϋσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ,
ἀλλ' ὁ πατήρ μου δίδωσιν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὸν ἀλη-
θινόν. 33 ὁ γὰρ ἄρτος τοῦ θεοῦ ἐστὶν ὁ καταβαίνων ἐκ τοῦ οὐ-
ρανοῦ καὶ ζωὴν δίδους τῷ κόσμῳ. 34 εἶπον οὖν πρὸς αὐτόν Κύ-
ριε, πάντοτε δός ἡμῖν τὸν ἄρτον τοῦτον. 35 (54.1) εἶπεν αὐτοῖς
ὁ Ἰησοῦς Ἐγὼ εἰμὶ ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς· ὁ ἐρχόμενος πρὸς μὲ

- h. l.] Cyr al) .. ε (sed non ε^o Gb Sz) ποιουμεν c. min plus²⁰ Thph;
g (praem on) 13.124. ποιησωμεν, 69. 254. Chr¹ (8, 329.) ποιησωμεν,
item faciemus it vg .. d εργασωμεθα (*ερωσωμεθα) | εργαζωμεθα ..
κμγ al mu -ζομεθα, Chr¹ (8, 329) -σωμεθα .. d ποιησωμεν
29. ᾱ c. EFGHMUNΓA(S?) al plus⁶⁵ ald Cyr .. ε (Gb⁰⁰) Ln praem ὁ c. ΛB
DKLTA al pm Or (Chr εἶπεν οὖν αὐτοῖς ο ἰ) | το ἔργον (et. Or Const
Thdrt al) .. τ τα ἔργα | πιστευσητε (et. Const Thdrt Cyr^{ixt} et^{com} Chr²
al) .. ABLT al¹⁰ Or Bas πιστευητε (L -ειτε) | απεστειλεν .. τγ 61.
-σταλκεν
30. οὖν sec (Gb⁰) .. L 33. al⁴ l (b autem) fos cop syr^{sch} arm al om (al²
q go syr al om οὖν pr) | ποιεις σν (al mu om) σημ. ... d e e σοι (tn
ποι. σημ., it^{pl} vg tu signum facis
31. ημων... u υμων | το μαννα (κ μαννα) φαγ. ... LV 33. 69. 124. al¹⁰
fere a syr^{omn} arm Chr² (et. mosc^b) Cyr εφ. το μα. | εστ. γεγρ. ... d εστ.
(deletum est) γεγρ. εστιν (it vg script. eis)
32. οὖν (Gb⁰⁰) .. GL al pauc a (respondens Ies. dix. illis) e l cop syr^{cu}
etsch arm om (b autem) | μωυσ. c. BDELV al mu .. ε μωσ. c. AEFGBHM
SUGAA al longe pl | δεδωκ. c. AEFGBHMTUVΓAA al Or Eus^p al .. Ln
εδωκ. c. BDL al⁴ Clem (: : e v. 31. Cf et. ad 7, 19.) | αλλ' .. d αλλω
33. d e του θεου | ζωην διδουε .. AK 33. 254. c f ff² al vg go cop sab
al Aug did. ζω.
35. ειπεν (Gb⁰⁰) c. BLT 113. al? a b e fos cop syr^{cu} etsch arm .. ε add
de, Ln [de], c. AEFGBHMSUNAA al longe pl it^{ma} syr^p ms al Cyr; item
dr al¹⁵ g sah syr^p xit οὖν (ff² go et dicit) | πρ. με (et. Or al) .. vt
πρ. με | πειραση c. ABEFGKLSUNVΓAA al pl Or Cyr .. DET al²⁰ fere
ald Eus^p Chr Thph -ασει (Ln) | διψησει (D διψασ.) c. AB²DELTA al²⁵
fere Eus Chr Thph .. ε (49.) -ση c. B²EFGBHMSUNVΓA al longe pl Or Cyr
(: : quod h. l. accuratior testium observatio suadet, ut fut. et coni. aor.
componantur, id confirmare licet exemplan haud paucis, ut Mt 7, 6.
Lc 22, 30. Apoc 8, 9. *Lev 10, 6. *Deut 29, 18.)

οὐ μὴ πεινάσῃ, καὶ ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ μὴ διψήσῃ πώποτε.
 36 ἀλλ' εἶπον ὑμῖν ὅτι καὶ ἐσθλάκατέ με καὶ οὐ πιστεύετε.
 37 (36.10) πᾶν ὃ δίδωσίν μοι ὁ πατήρ πρὸς ἐμὲ ἦξει, καὶ τὸν
 ἐρχόμενον πρὸς μὲ οὐ μὴ ἐκβάλω ἔξω, 38 (37.1) ὅτι κατα-
 βέβηκα ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ οὐχ ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τὸ ἑμὸν ἀλλὰ
 τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με. 39 (38.10) τοῦτο δέ ἐστιν τὸ θέλημα
 τοῦ πέμψαντός με, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκέν μοι μὴ ἀπολέσω ἔξ αὐτοῦ
 ἀλλὰ ἀναστήσω αὐτὸ ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. 40 τοῦτο γάρ ἐστιν τὸ
 θέλημα τοῦ πατρός μου, ἵνα πᾶς ὁ θεωρῶν τὸν υἱὸν καὶ πιστεύων
 εἰς αὐτὸν ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον καὶ ἀναστήσω αὐτὸν ἐγὼ ἐν τῇ ἐσχάτῃ

36. εἰ καὶ .. KA al⁵ e f fos mt go syr^{cu} et^{sch} sah al om καὶ | εἰσακ. c.
 AΒDGHMS(e sil.)CΓA al pl .. EFKLTVA al mu εἰσακ. | με (A a b e q gat
 et v^gcod ap Mtthium om : hinc Ln [μ.]) καὶ ου (τ add μη) πιστεύετε
 (A Chr¹ [et.mose⁵] add μοι)

37. πρὸς ἐμε (et. Ath¹⁰⁰ etc) .. LA l. al aliq πρ. με | πρ. με (L μεμε) ..
 EΚTA al pauc πρ. ἐμε | ἐκβάλω .. G al¹⁰ fore Thph -λλω | ἐξω .. D a
 b e Hil om

38. απο c. ABLT 13. 33. 69. 124. 254. al ut vdtr (sic nemo vn. 33. 41.;
 D v. 42.; Or¹ [novies εκ] v. 51. etc; it v^g ubique *de caelo*) .. ε κ c.
 DEFGHKMSVΓAA al pler Ign¹ntpol²⁰⁰ Eus² Bas Ath³ al | ποιῶ .. DL²
 Eus²marc Ath³ (sed 366. ποιῶ) Ps-Ath^{3.14} ποιήσω | D al plus¹⁰ italiq syr^{cu}
 et^{hr} Did al (non Eus Ath al) Tert al (non Cyp Hil al) in f. add πα-
 τρος (c al mu transiliunt a πεμφ. με ad πεμφ. με sq)

39. πεμφ. με c. AB(C; cf ad v. 38.)DLT al¹⁰ b e f q cop sah syr^{cu} et syr
 (ex edd pl; ed^{sch} admisit) go (sed vide post) arP persP Ath Cyr³ Chr
 (et.mose⁵) Amb Aug .. ε (= Gb) add πατρός (M 157. al go ab ἵνα
 παρ ad ἵνα πᾶς transiliunt) c. EGHKMSVΓAA al longe plit^{mu} v^gsyrP al
 | D μηθεν pro ἐξ αὐτοῦ (b Tert al ex eo quicquam, e f aliquid ex eo; a
 nihil ex illo) | ἀλλὰ (ΓA al mu ἀλλ) .. D ἀλλ ἵνα | αὐτο c. ABCDKL²TU
 al sat mu c ff² al v^g (et. ing gat mm al) cop (sah ut omnia -uscitem
 ea) syr^{omn} al Ath Cyr Chr^{savil} (et.mosec etal) Tert Amb Aug .. EGH
 L²SVΓAA al pl a b e f q am for tol em fos mt iac Chrmonit³ αὐτοῦ (Gb')
 | ε v c. ADKS al ut vdtr sat mu jpler v^ged et^{cod} mu cop sah Ath Tert
 Amb Aug .. BCEGHLTUVΓAA al plus⁶⁰ e am for ing al Athms² Cyr Chr
 Victorin om (Gb⁰)

40. γαρ (Gb Sz) c. ABCDKLU al plus³⁰ it am fu (for al v. 40. post v. 36.
 pon) ing fos iac em mt tol al cop sah syr^{cu} et^{sch} al Clem Ath Bas
 Cyr Nonn Hil al mu .. ε δε c. EGHNSVΓAA al pl v^ged et^{cod} aliq syrP al
 Chr Chrom .. τ (τουτοῦ pro -το) om (item Tert) | τ. πατρ. μου (Gb'')
 c. BCDLTU al⁹ a b e q cop sah syr^{cu} et^{sch} et^{hr} arm al mu Clem Ath^{ms}
 Chr¹ (sed omisso μου, et.mose⁴) Nonn Tert Hil Victorin .. (M vide
 ante) Δ al plus³⁰ ald e f ff² g v^g syr^{hr} ar⁶ et^{ro} pers^w Cyr Aug Amb
 Chrom του πεμψαντος με πατρός .. ε του πεμψαντος με c. AEGHNSV
 ΓA al pl sl^{aliq}? Did Athed Chr¹ | εχη .. EHKMUGA al mu εχη | εγω c.

- ἡμέρα. 41 ^(56.1) Ἐγόγγυζον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι εἶπεν Ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ καταβάς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, 42 καὶ ἔλεγον Οὗτος ἐστὶν Ἰησοῦς ὁ υἱὸς Ἰωσήφ, οὗ ἡμεῖς οἴδαμεν τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα; πῶς νῦν λέγει οὗτος ὅτι ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβέβηκα; 43 ^(60.10) ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς Μὴ γογγύζετε μετ' ἀλλήλων. 44 οὐδεὶς δύναται ἐλθεῖν πρὸς ἐμὲ ἐὰν μὴ ὁ πατὴρ ὁ πέμψας με ἐλκύσῃ αὐτόν, κἀγὼ ἀναστήσω αὐτόν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. 45 ἐστὶν γεγραμμένον ἐν τοῖς προφήταις Καὶ ἔσονται πάντες διδακτοὶ θεοῦ. πᾶς ὁ ἀκούων παρὰ τοῦ πατρὸς καὶ μαθὼν

BCSEHKLMSTUVΓΔΔ al pler (157. al aliq ante αἰτον pon) vv pl (am ing** al Aug al ego ante eum, vged etedd aliq ante resuscitabo) Athed Cyr Aug Amb .. ad al² b fos tol al cop (non item sah) Clem Ath^{ms} Chr Tert Hil om : Gb⁰ et Ln [εγω] | ε c. ADKLSU al plus²⁶ ipler vg cop sah go Clem Chr al Hil Amb al .. ε om c. BCSEHKLMSTUVΓΔΔ al pl e Cyr al Tert. Ceterum Δ* al om versum.

41. οὖν .. dgr syr^{cu} et^{sch} go δε | m^r 13. 69. 124. 157. al mu itp^m vg (edd)aliq om εκ τ. ουρ.) al Chr εκ τ. ουρ. καταβ.
42. οὐχ .. vt ουχι | ω̄ .. m al³⁰ fere b e g san em gat alaliq arm al² Euseclous (libere) Athedd⁴ (sed⁶ alii habent) Amm^{cat} Chr² (et. mose pler) Nonn Quaest om | ιωσηφ .. d Ath (sededd mⁿ om) praem του | και τ. μητερα .. b syr^{cu} arm Quaest om | vnr c. bct cop go arm Athedd² .. a e sah syr^{cu} (syr^{sch} et quomodo) om .. ε (Ln) οὖν c. ADEGHKLMSTUVΓ ΔΔ al ut vdr omn itp^l vg syr^p al Ath (sed vide ante) Chr al Aug al outos sec c. AEGHKMSUVΓΔΔ al pler (47.0^v αυτος) itp^l vg go al Aug al .. BCCLT al² a ff² cop sah al Chr (et. mose⁰) Cyr om : Gb⁰ Ln [οὖν] | οτι εκ τ. ουρ. καταβεβηκα .. d αυτον απο τ. ουρ. καταβεβηκααι, item Chr (et. mose⁰) εκ τ. ουρ. καταβεβηκααι
43. απεκριθη (Gb Sz) c. BCCLT al¹⁰ a e cop sah syr^{cu} et^{sch} arm al Cyr .. ε add οὖν, Ln [οὖν] c. ADEGHMSUVΓΔΔ al longe pl itp^l vg syr^p al (go δε) | ω̄ c. BLT 1. 33. .. ε Ln 49. o ω̄ c. rell certe pler | αυτος .. Δ* om | β μετα
44. πρ. εμε c. BEMVΥΔ al³ ac plur .. ε (Ln) πρ. με c. ACDGHKLSΓTA al longe pl Naass¹²² Or Did Chr Cyr | εαν μη ο πατ. (o al pauc Chr^{mose} Hil¹ Amb¹ add μου, a al² om) ο πεμφ. με (Did ουρατος pro πεμφ. μ.) ελκ. αυτον .. Naass¹¹² εαν μη τινα ελκιση ο πατ. μου ο ουρατος. καγω c. BCCL 1. al aliq Cyr .. ε και εγω c. AEGHKMSUVΓΔΔ al pler Did Chr .. τ εγω | εν (Gb Sz) c. AB(e Wo. Ca.) CDEGHKLMSTUVΓΔ al longe pl it vg (sed vide post) go cop sah Chr Cyr Aug al .. ε om c. a al mu am ing** al
45. θεου (Gb Sz) c. unc omn aliiq longe pl Const Did Thdr²⁻²²⁰ Cyr Chr (et. mose⁰) al .. ε praem του c. min non ita mu | πας (Gb Sz) c. BCCLST 69. 124. al aliq itp^ler vg cop sah go (sed add κωκ) arm aeth alpler Or² Hil .. ε add οὖν c. AEGHKMSUVΓΔΔ al pler q syr^{om} al Cyr¹ ακουων (Gb¹ Sz) c. DEGHMSUVΓΔΔ al¹⁰⁰ fere a b e g q fos gat mm al go

ἐρχεται πρὸς μέ. 46^(61.3) οὐχ ὅτι τὸν πατέρα εὐρακέν τις εἰ μὴ^{1, 18.}
ὁ ὢν παρὰ τοῦ θεοῦ, οὗτος εὐρακεν τὸν πατέρα. 47^(62.10) ἀμὴν
ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων ἔχει ζωὴν αἰώνιον. 48^(63.1) ἐγὼ εἶμι
ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς. 49^(64.10) οἱ πατέρες ὑμῶν ἔφαγον ἐν τῇ ἐρήμῳ
τὸ μάννα καὶ ἀπέθανον· 50 οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ οὐρα-
νοῦ καταβαίνων, ἵνα τις ἐξ αὐτοῦ φάγῃ καὶ μὴ ἀποθάνῃ. 51^(65.1)
ἐγὼ εἶμι ὁ ἄρτος ὁ ζῶν ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς· ἐάν τις φάγῃ
ἐκ τούτου τοῦ ἄρτου, ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ ὁ ἄρτος δὲ ὃν ἐγὼ
δώσω ἢ σὰρξ μου ἐστίν, ἣν ἐγὼ δώσω ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς.
52^(66.10) Ἐμάχηστο σὺν πρὸς ἀλλήλους οἱ Ἰουδαῖοι λέγοντες Πῶς

- syrp ms Cyp (sed nontxt ad h. l.) Hil .. 5 (49. Ln) ακουσας c. ABCCKL
al pm c f ff² vg (st. am san for ing al)-syr^{cu} etsch etP txt cop sah al
Or² | μαθων .. Δ add την αληθειαν | πρ. με .. BT Or² πρ. εμε
46. εωρακ. (εωρ. c. ABCDKS?UGA al pl; EGHLMVTGA al mu εωρ. : item post,
sed κ εωρ.) τις (U om) c. BCDLT al it vg go Or Cyr^{txt} eisom Cyr^{hr} ..
5 τις εωρ. c. ADEGHKMSVFGA al pler cop sah al Did Thdrt^{4, 23-270} Chr
| παρα (1. 22. 2^{pe} cop sah Did² Chr^{hr} Chr¹ εκ) του (B om) | πατερα
.. D a b e Novat Quaest Θεον
47. ο πιστευων c. BLT arm (ap Sz) .. 5 (Ln) add εις εμε c. ACDEGHKMS
UVFGA al ut vdr om vv pler (sed syr^{cu} habet εις τ. Θεου) Cyr Hil al
(: cf ο πι. εις εμε 6, 35. 7, 38. 11, 25. etc nec usquam fluct εις εμ.)
49. υμων .. Γ al ημων | εν (D a b e praem τον αρτον; item syr^{cu} sed om
το μαρν.) τ. ερ. το μα. c. BCDT b c e am san ing tol al (Or ε. τ. ερ. εφ.
το μα.) Eus^{ps} Chr² (et. mosc⁴) Aug .. 5 το (κ τον) μα. εν τ. ερ. c. AEG
HKLSUVFGA al ut vdr om vv pler Thdrt Cyr Amb
50. ο αρτ. ο (H om) εκ τ. οιν. (D8^r add και) καταβαινων (T al -ρον) ιρω
(D8^r d itPl vg sah add ιαρ) τ. ε. α. φαγη (E al -γει) κ. (itPl vg sah
om) μ. αποθαρη (et. Or al; B -θηση)
51. ιαν .. D8^r add οιν | τοιτου τ. αρτον .. D8^r arm τ. αρτ. τοιτ., a e
Cyp meo (b eo) πανε (item Hil pan. meo) | ζησεις (et. Or² Cyr² Chr)
.. DL 33. Or² ζησει (fortasse recte, cf ad 5, 25.) | δε (et. Or² Thdrt al)
.. om dr al plus¹² itPl (a b om et. και) vg cop al Clem Or¹ Amm^{ca}
(e q sah Cyp om και) | ην εγω δωσω (go al do, item antea; 96. 97.
utroq loco add υμων) c. EGHKMSUVFGA al longe pler f q go cop syr^{sch}
etP al mu Clem Or² (1, 244 d et e) Cyr (txt ad h. l.) Chr Thdrt⁷ (4, 27-
219-274-1219-1251. 3, 94-473) al Chrom .. Gb^o Ln 49. om c. BCDLT 33. 157.
68^r itPler vg syr^{cu} sah aethutr Or² (4, 177- 304.) Ath Cyract Cyp Aug
Gaud .. m hic panis quem ego dabo pro huius mundi vita corpus meum
est, similiter Tert panis quem ego dedero pro salute mundi caro mea est.
(Thdot affert ο αρτος ον usq η σα. μου ιστ. nihil addens praeterea;
item Amb) .. 113.* 251. a δωσω ad δωσω transiliant | υπερ .. U περι
52. πρ. αλληλ. (al³ om) οι ιουδ. c. BEGHKLSUVFGA al lodge pl vv pl
(et. m) Or al .. CD al²⁰ fere it^{all}q vg al Aug οι ιουδ. πρ. αλλ. (Ln)

δύναται οὗτος ἡμῖν δοῦναι τὴν σάρκα φαγεῖν; 53 ἔπειν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ φάγητε τὴν σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ πῖντε αὐτοῦ τὸ αἷμα, οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν ἑαυτοῖς. 54 ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἔχει ζωὴν αἰώνιον, καὶ γὰρ ἀναστήσω αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. 55 (87.1) ἡ γὰρ σὰρξ μου ἀληθὴς ἐστὶν βρωσίς, καὶ τὸ αἷμά μου ἀληθὴς ἐστὶν πόσις. 56 (88.10) ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἐν ἐμοὶ μένει καὶ γὰρ ἐν αὐτῷ. 57 καθὼς ἀπέστειλέν με ὁ ζῶν πατὴρ καὶ γὰρ ζῶ διὰ τὸν πατέρα, καὶ ὁ τρώγων με κάκεινος ζήσει δι' ἐμέ. 58 οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐξ οὐρανοῦ

52. οὗτος ἡμῖν (C 1. t^{scr} al Or ante οὗτος, u post δοῦναι, am post carn. smam) δοῦναι (DK al itPl vg Amm^{cat} ante φαγ.) τ. σαρκ. (ita et. Or al; BT itPler [et. m] vg al pler Chr [et.mosc⁵] Aug Gaud add αὐτων [item 61.^{ms} εαυτου]: ita Ln)
53. B om ὁ | ε. μ. φαγ. (et. m item Or² al Cyp² al; D ᾠ Victorin λαβητε) τ. σα. του (κ τοῦτου sed alterum τοῦ deletum) υ. τ. α. (pro his ² εμοι της σα., item Epiph⁸⁹ μου τ. σα.) κ. πιντε (T g^{scr} πιετε) αὐτων (F² Epiph μου) τ. αμ. (D a Hil τ. αμ. αυτ. πιντ.), οὐκ εχ. (it vg habebitis) ζω. εν αυτ. (D εν αυτ. την ζω., item Amb¹ Cassiod¹) .. Naass¹⁰⁰ εαν μη πινητε μου το αιμα και φαγ. μου τ. σαρκα, ου μη εισελθητε εις την βασιλειαν των ουρανων
54. μου bis .. D e Victorin αυτου | D σαρκας | καγω c. BCDGKLU 1. p^{scr} al¹⁵ ac plur Or¹ Chr (et.mosc⁵) Cyr Bas².⁵⁶⁶⁻⁶⁵⁰ .. ε και εγω c. EHMSTYΓAA al longe pl Or¹ Eusmarc | εν (S²) c. CKMTYAA al⁶⁰ fere itPler vg go cop sah Or² Eusmarc Cyr Bas² Chr (et.mosc⁵) .. ε om (Ln [εν]) c. BDEGHLBUR al pm a e
55. αληθης bis (Gb'') c. BCF²KLT al fere⁸⁰ q tol mm cop sah arm art Clem Or⁶ (et¹ αληθινη) Eusmarc³.¹⁹ Bas² (1.44^a 2.65^c sed 2.65^o fluct lectio) Cyr Apollineat Chr (et.mosc⁵) Procop Dam al Orint².⁷²⁰ .. ε αληθως c. D (sed om και το usq ποσις) EGHMSUYΓAA al pl itPler vg syromm al (Or³.⁷²⁰ sedint αληθης agnoscit) Hll Aug Amb
56. D add in fine καθως εν εμοι ο πατηρ καγω εν τω πατρι. αμην αμην λεγω υμειν, εαν μη λαβητε το σωμα του υιου του ανθρωπου ως τον αρτον της ζωης, ουκ εχετε ζωην εν αυτω. Item a ff² si acceperit homo corpus filii hominis quemadmodum panem vitae, habebit vitam in eo (ff²-illo). Ad eadem alludit ut vidtr Victorin his: Vitam esse et aeternam vitam sic testatur, sic docet: Nisi acceperitis corpus filii hom. sicut panem vitae et dixeritis sanguinem eius, non habebitis vitam in vobis.
57. απιστειεν .. D al plus¹⁵ -σταλκεν | T om ζω | τρωγων (et. Or Eusmarc al) .. D Victorin λαμβανων | ζησει (Gb') c. BC²KLT al fere¹⁵ Or Eusmarc² Cyrcom Cyract Chr (et.mosc³) .. ε ζησεις c. EGHMSUYΓAA al longe pl Cyr^{xt} .. c²(vdtr)D^{sr} ζη, item vinv b q go Amb² al
58. εε c. BCT .. ε εκ του (: ut vv. 50 et 51.) c. DREGHLSUYΓAA al ut

καταβάς, οὐ καθὼς ἔφαγον οἱ πατέρες καὶ ἀπέθανον· ὁ τρώγων τοῦτον τὸν ἄρτον ζήσει εἰς τὸν αἰῶνα. 59 ταῦτα εἶπεν ἐν συναγωγῇ διδάσκων ἐν Καφαρναούμ.

60 Πολλοὶ οὖν ἀκούσαντες ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶπον Σκληρός ἐστὶν ὁ λόγος οὗτος· τίς δύναται αὐτοῦ ἀκούειν; 61 εἰδὼς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐν ἑαυτῷ ὅτι γογγύζουσιν περὶ τούτου οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς Τοῦτο ὑμᾶς σκανδαλίζει; 62 ^(60.1) ἐὰν ὁὖν θεωρῆτε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἀναβαίνοντα ὅπου ἦν τὸ πρότερον; 63 ^(70.4) τὸ πνεῦμά ἐστιν τὸ ζωοποιῶν, ἡ σὰρξ οὐκ ἀφαιλεῖ οὐδέν· ^{2 Co 3, 6} ^(71.10) τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λελάληκα ὑμῖν πνεῦμά ἐστιν καὶ ζωὴ ἐστίν. 64 ἀλλ' εἰσὶν ἐξ ὑμῶν τινὲς οἱ οὐ πιστεύουσιν. ^(72.4) ᾗδε γὰρ ἐξ ἀρχῆς ὁ Ἰησοῦς τίνες εἰσὶν οἱ μὴ πιστεύοντες καὶ τίς ἐστὶν ὁ παραδόσων αὐτόν. 65 ^(73.10) καὶ ἔλεγεν Διὰ τοῦτο εἶρηκα ὑμῖν ὅτι ^{6.44}

vdr omn Or Cyr Chr | οἱ πατερες c. BCLT 3. Pe cop Or . . ε (Gb⁶⁰) add υμων c. DEGHKMSUVAA al pler vv pler Chr al; item r al aliq ημων. Praeterea ε (= Gb) Ln pergunt το μαρτα c. EGHKMSUVGAA al pler (m post εφαγον) vv pl Chr al (al⁶ ff² syr^{hr} praeterea add εν τη ερημω) contra BCDLT 33. e cop sah syr^{cu} Or | τρωγων . . r al plus³⁰ add μου | ζησει (Gb⁷⁰) c. b(e Wo. Ce.)CEGLSTVAA al plus⁶⁰ Or Cyr Chr . . ε (Ln) ζησετε c. DHKMU al pm Thdr al

59. D εν τη συναγωγη | καφαρναουμ c. BCDT it (exc q) vg go cop sah Cyr . . ε καπεμν. c. EGHKLMUVNGAA etc. Praeterea d a ff² Aug¹ add σαββατω

60. ακουσαντες . . D q syr^{cu} post μαθ. αυτου, b e om | D ειπαν | ο λογ. ουτ. c. BCDKLT al fere¹⁵ e q cop arm Cyr² Chr Bas^{1, 586, 2, 586, 630} Thph . . ε ουτ. ο λογ. c. EGHKMSUVGAA al longe pl it^{pl} vg | σκληρος . . Δ^{ms} (explicationis caussa) δυσπαράδεικτος, quo eodem modo explicat Chr

61. ειδως (c* cop ιδων) δε . . D Chr (et. mosc²; sed diff cdd al et edd) ως ουν εγνω. Similiter 13. al εγνω ουν, posteaque και ειπ. | εν εαυτωσ . . D Chr (ut ante) οτι εν εαυτωσ

62. θεωρητε . . HGA 13. 157. al³⁰ fere -ρειτε | κ τ. υ. τον ανθρ. | οποι . . D ου

63. κλ al οφειλε | ουδεν . . 13. 69. ουδενα | λελαληκα (Gb⁷⁰ Sz) c. BCDK LTV al¹⁶ it vg go al pl Or Euse^{mare²} Ath Did Cyr^{utr} Chr al Tert al . . ε λαλω c. EGHKMSUVGAA al longe pl s¹aliq (non s^{1, 2}·) | D* d Tert om και

64. αλλ . . DL αλλα (49. Cf Lc 8, 16. Mc 12, 25.) | εισ. εξ υμ. των. (157. Did om) . . D it^{pm} εξ υ. εισ. των., vt al mu vg Chr (et. mosc⁴) εισ. των. εξ υ. | G al⁶ vg^{s1}xt am em san for fos ing mm mt tol al sax Hier al om μη (syr^{cu} om των. ε. ο. μ. π.) | D al³ παραδιδου;

65. οτι . . om κ al pauc κ Chr (et. mosc²)

οὐδεὶς δύνάται ἔλθειν πρὸς μὲ ἢ ἐὰν μὴ ἦ δεδομένος ἀπὸ τῶ πατρὸς.

66 Ἐκ τούτου πολλοὶ ἀπῆλθον τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἰς τα ὀπίσω καὶ οὐκ ἔτι μετ' αὐτοῦ περιπατοῦν. 67 εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τοῖς δώδεκα Μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε ὑπάγειν; 68 ^(16.1) ἀπεκρίθη αὐτῷ Σίμων Πέτρος Κύριε, πρὸς τίνα ἀπολεισόμεθα; ἡμίκτη ζωῆς αἰωνίου ἔχεις· 69 καὶ ἡμῖς πεπιστεύκαμεν καὶ ἐγνώκαμεν ὅτι σὺ εἶ ὁ ἅγιος τοῦ θεοῦ. 70 ^(16.10) ἀπεκρίθη αὐτοῖς Οὐκ ἐστὶ ὑμᾶς τοῖς δώδεκα ἐξελεξάμεν; καὶ ἐξ ὑμῶν εἰς διαβούλιος ἔστι. 71 εἶπεν δὲ τὸν Ἰούδαν Σίμωνος Ἰσκαριώτου· οὗτος γὰρ ἡμεῖς παραδιδόναι αὐτόν, εἰς ὧν ἐκ τῶν δώδεκα.

Lc 4, 34.
Mc 1, 34.
11, 27.
Mt 16, 18.

65. πατρος c. BC^oDLT al a b ff² l cop syr^{cu} arm aeth^{tr} .. ε (Gb⁰⁰) add μου c. C^{***}EFGHKMSUVΓAA al pler it^m vg al mu Chr Cyr Bas²
66. d al^b b c f l fos ex τ. οὐν | απηλθον h. l. c. EFGHKMSUVΓAA al pler q go Bas^{2, 650} .. Ln ante εις c. BCDELTA al¹² vv pl Cyr Chr (et. mos² Aug | Ln [εκ] των c. BGT al⁷ a b e q Bas^{2, 650} | τ περιπατουσ
67. οὐν .. ο al a arm syr^{cu} om; d b δε | δωδεκα .. u 13. 69. al vv sb, add μαθηταις
68. ε (= Gb Sz) απικρ. οὐν c. EFGHKMSUVΓA al pl q al vg syr^p Bas^{2, 650} (om αυτω) Aug¹ contra BCKLA al plus³⁰ a e f cop sah syr^{cu} et^{sch} arm mu Cyr Bas^{2, 650} Cyp al (d b ειπεν δε, go tuus resp.) | απειλεισμεθα .. γ al aliq -σμεθα
69. και εγνωκαμεν (d add σε; al³ cop εγνωκ. και ante πιστωσ. pon) .. et al⁶ om | ο αγιος (Gb) c. BC^oDL Nonn Cosm, item praemisso ο χ̄ς c; sah .. ε (Gb¹) ο χ̄ς ο υιος c. C^{***}(vdtr, minus enim recte in apped. eod. c datum puto ο χ̄ς ο αγ. υιος) EFGHKMSUVΓAA al fere omu vv p. (et. aeth^{pp}; aeth^{ro} ο χ̄ς ο αγ. ο υι.) Bas² Cyr Chr Cyp² al; item omisso ο χ̄ς 17. al⁷ b syr^{cu} Chr^{mosc} semel Cyp¹ (: Schulzio ο αγ. τ. θε. Iohanneum non vdtr); του θεου (Gb Sz) c. BCDL al⁷ it^{pler} vg cop sah syr^{cu} arm pers^w Cyr Nonn Cosm Victorin Aug .. ε add του ζωτου; : EFGHKMSUVΓAA al pler ff² syr^{sch} et^p al Bas² Chr Cyr Amb
70. αυτοις (al³ g q for fos al sax Nonn αυτω, d a b c e ff² cop arm om c. EFGHKMSUVΓAA al plus³⁰ are et^p al .. ε (Gb⁰⁰) Ln add ο ε̄ c. BCDELTA al pm vv pler Cyr. Praeterea d a ff² cop sah add λεγων (et dix. I¹ a) | υμας (Δ om) τ. δωδ. (28. om) εξελεξ. .. ο εξελ. υμ. τ. δω. | εξ υμ. εις .. d al pauc it^{allq} Chr (et. mos⁶) Aug εις ε. υμ.
71. DE 1. 2. P^o al om τον | ισκαριωτου c. BCGL 33. f g vg^{six} am for ga: harl al arm syr^p mg gr (του απο καριωτου, ap Wh. sed alibi τον αν etc) Alcuin .. d a b e (carioth) ff² san σκαριωθ, item syr^{cu} et^{sch} iscarriot (a iudam simonem scarioth, b ff² de iuda simone [ff² et. im.] scarioth, e de iuda simonem carioth; q mm al iudam simonem iscariothem vt. then; c de iuda simone iscariothe; ff² de simone iuda scarioth; fos de iuda simonem scariothem); 13. 69. 124. απο καριωτου (13. σκαρ.) . ε

VII.

1 Καὶ μετὰ ταῦτα περιπατεῖ ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ· ὃν γὰρ ἤθελεν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ περιπατεῖν, ὅτι ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι. 2 ἦν δὲ ἐγγὺς ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων ἡ σκηνοπηγία. 3 εἶπον οὖν πρὸς αὐτὸν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ Μετάβηθι ἐντεύθεν καὶ ἕπαγε εἰς τὴν Ἰουδαίαν, ἵνα καὶ οἱ μαθηταὶ σου θεωρήσουσιν τὰ ἔργα σου ἃ ποιεῖς· 4 οὐδεὶς γὰρ ἐν κρυπτῷ τι ποιεῖ καὶ ζητεῖ αὐτὸς ἐν παρρησίᾳ εἶναι. εἰ ταῦτα ποιεῖς, φανερώσουσιν σε αὐτὸν τῷ κόσμῳ. 5 οὐδὲ γὰρ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἐπίστευον εἰς αὐτόν.

ισκαριωτην c. EFGHMSUVTAA al pler vged (iudam simonis iscariotem, item em al ut vdr) syrP Cyr (: et h. l. et 13, 26. pro testium auctoritate edendum *ισκαριωτου*. Multo enim verisimilius est id quod Iohanni proprium est ad modum reliquorum mutatum esse, quam ad *σιμωνος* aliena manu accommodatam *ισκαριωτην* scripturam. Minime vero scripturam nostram impedit 14, 22., ubi quum *ιουδας* absque *σιμωνος* ponat, ipsum Iudam dicit Iscariotem, ut haud dubie solebat dici; quemadmodum addito patris nomine, quod esset a Carioth apertissime cum isto coniungit.) | ημελλ. c. DEFGHMSUVTAA al pl. Ln 49. ημελλ. c. BCKLU al plus⁶⁵ Cyr Thph (: cf ad 6, 6.) | παραδ. αυτων c. BCDL 69. 124. oscr al itpler vg cop sah .. ς αυτ. παρ. c. EFGHMSUVTAA al pler a go Cyr Thph | εν c. c⁶⁶ EFGHMSUVTAA al ut vdr omn Cyr, item (unus cum esset q, cum esset unus it^{pl} vg, cum unus esset c, qui unus erat e) it vg go cop sah syrP .. BC⁶⁷DL syr^{cu} etsch al om (Gb⁶⁸Ln)

VII. 1. καὶ .. c⁶⁹d al² itpler (non q) vgedd pl (sed vged gat mm g με. τα. δε) sah (non cop) syr^{cu} etsch (non syrP) al (sed non go al) Chroom om (Gb⁷⁰) | μετ. ταυτ. h. l. (Sz) c. BCDGKLX al fere⁷⁰ it^{pl}er vg cop sah al aliq Chroom Cyr .. ς post o (B om) ω c. EFGHMSUVTAA al longe pl q go syrP Chrxt .. Γ yscr al aliq om | ηθελεν .. Λ -λον

3. ιουδαιαν .. DEΓ γαλιλαιαν | θεωρησουσιν c. B⁷¹DLMA 38. al aliq .. ς (item Ln ex errore) -σωσι (-ων) c. B⁷²*EFGHMSUVXGA al pler | σου sec .. B (cop) ante τα εγγ. pon (Ln) .. DE al plus⁷³ it^{pl}m sah syr^{cu} etsch al Bas Cyr Chr (et. mosc⁷⁴) Thph^{ed} om; sed G 1. al aliq pergunt ἃ σὺ π.

4. εν κρ. τι c. DEFGHMSUVTAA al pler it^{pl}er vg go Chr¹ .. BKLX al aliq (b aliquid faciens in occ., similiter ff⁷⁵) Cyr Chr¹ τι εν κρ. (Ln) | αυτος (x⁷⁶ 253. -τον) .. BD⁷⁷ (sed post παρρησ. pon) d cop αυτο (Ln) .. b e non exprim

5. ουδ. γαρ (a c ff⁷⁸ q syr^{cu} add tunc) οι αδ. αυτ. (e f fos add tunc. Ambrst adhuc) επιστενον (DL -ευσαν, q crediderunt; b d add tunc) εις αυτον (DE⁷⁹ add τοτε)

6 λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς οὕτω παρῆστιν, ὁ δὲ
 18, 10. καιρὸς ὁ ἡμέτερος πάντοτε ἔστιν ἔτοιμος. 7 οὐ δύναται ὁ κόσμος
 μισεῖν ἡμᾶς, ἐμὲ δὲ μισεῖ, ὅτι ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ αὐτοῦ ὅτι τὰ ἔργα
 αὐτοῦ πονηρὰ ἔστιν. 8 ὑμεῖς ἀνάβητε εἰς τὴν ἑορτὴν· ἐγὼ οὐκ
 ἀναβαίνω εἰς τὴν ἑορτὴν ταύτην, ὅτι ὁ ἐμὸς καιρὸς οὕτω πεπλή-
 ρωται. 9 ταῦτα εἰπὼν αὐτὸς ἔμεινεν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ. 10 Ὡς δὲ
 ἀνέβησαν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, τότε καὶ αὐτὸς ἀνέβη εἰς τὴν ἑορτὴν,

6. οὖν .. D8^r al aliq fos syr^{cu} etsch arm al Cyr om (Gb⁰⁰) | ἔστιν (al¹⁰
 fere post ετοιμ.) .. B παρῆστιν

7. In τ exciderunt -σιν ἡμας ἐμε δε μι- (quibus versus efficitur) |
 μαρτυρω .. τ -ρον

8. ἑορτην (Gb¹¹ prob Schu) c..BDKLTX al fere¹⁵ a b c e ff² cop sah Chr
 (et.mosc⁵) Cyr .. ε add ταυτην c. EFGHMSUVΓAA al longe pl (sed al
 aliq transilient ad ταυτην sq) f g q vg syromn go al Amm^{cat} Aug
 Quaesit|oux (Gb Sz) c. DKM 17.^{**} 33. 389. p^{scr} a b c ff² vg cop syr^{cu}
 al mu Porph (teste Hier³.⁷⁶¹. adv. Pelag. 2, 17. „Negat, inquit, fratrib.
 et propinquis ire se ad scenopegiam. Et postea scriptum est Ut au-
 tem adscenderunt fratres eius, tunc et ipse adscendit ad solemnita-
 tem - - Iturum se negavit, et fecit quod prius negaverat. Latrat Por-
 phyrus, inconstantiae ac mutationis accusat.“) Epiph⁴⁴⁷ (ἔλεγεν ὅτι
 οὐ καταβαίνω [corrigere οὐκ ἀναβ.] εἰς τ. ἑορτ. ταύτην. οὐ γὰρ ἐπιτί-
 δευ, μὴ γίνωτο - - μυστηριωδῶς γὰρ καὶ πνευματικῶς διαλεγόμενον
 τοῖς αὐτοῦ ἀδελφοῖς οὐκ ἤδεισαν τί ἔλεγεν. ἔλεγε γὰρ αὐτοῖς μὴ ἀνα-
 βαίνειν εἰς τὸ ἱερὸν ἐν τῇ ἑορτῇ ἐκείνῃ μηδὲ εἰς τὸν σταυρὸν τοῦ τε-
 λεῦσαι τῶς τὴν οἰκονομίαν τοῦ πάθους αὐτοῦ etc) Cyr (ἀποφάσκει
 μὴ ἦδη σαφῶς τὸ βούλεσθαι τοῖς Ἰουδαίοις συνενοεῖν ὁ κύριος
 ἦγονν ἵνα κατὰ ταῦτόν ὡς συμμεθίσαν ἐκείνοις τῆς ἐν σκῆαῖς εὐθυ-
 μίας) Chr (sed habet sic: ἐγὼ οὐκ ἀναβ. ἄρτι. πῶς οὖν, φησὶν, ἀνέβη,
 εἰπὼν Οὐκ ἀναβαίνω; οὐκ εἶπεν καθάπαξ Οὐκ ἀναβ., ἀλλὰ Νῦν,
 εἶπεν· τουτίστι μεθ' ἡμῶν.) Aug Hier Quaesit .. ε (Ln) οὕτω c. BEFG
 HILSTUVXΓAA al pler f g q vgcdd aliq (ap^o Ln) go sah (syr^{sch} et p ego
 nunc non) al | εἰς τ. ε. ταυτην .. 69. om | ο ἐμος καιρ. c. BDLTUX al⁵
 (item meum tempus c f ff² q vg go arm) Cyr .. ε ο καιρ. ο ἐμος c. EF
 GHKMSVΓAA al pler (temp. meum a b e Aug Quaesit) Chr

9. ταυτα (Gb Sz) c. DK 1. 33. 42. 118. 389. a^{scr} p^{scr} t^{scr} al plus¹⁵ i pler
 vg syr^{cu} etsch arr perss al Cyr Chr (et.mosc⁵) .. ε (Ln) τα. δε c. BEF
 GHLMSTUVΓAA al pl e f go cop sah syr^p al (Chr^{mosc} aeth καὶ ταυτ.)
 | αυτος (Gb¹) c. D^{*KLT} (teste Birchio) x 1. 23. 33. 42. 118. 389. a^{scr}
 p^{scr} t^{scr} al⁵ a b d ff² l al vg (a ff² fos illis ipse) cop sah syr^p m⁵ arm
 al⁵. Cyr Aug .. al⁵ e syr^{cu} etsch arr perss al⁵ om; c Chr¹ (et.mosc⁵)
 o ἔ .. ε αυτος c. BD^{**}EFGHMS(T teste Georg.)UVΓAA al pl f (dir. eis
 cum esset) q go syr^p t^{xt} al Chr¹ | εν τη γαλιλαια .. D 2.^{ov} i⁵ aliq Thph
 εις την γαλιλαιαν

10. εις τ. ἑορτ. h. l. c. DEFGHMSUVΓAA al pler it (a bis habet) vg go

οὐ φανερώς ἀλλὰ ὡς ἐν κρυπτῷ. 11 οἱ οὖν Ἰουδαῖοι ἐξίζουσι αὐτὸν ἐν τῇ ἑορτῇ καὶ ἔλεγον Πῶς ἔστιν ἐκεῖνος; 12 καὶ γογγυσμὸς περὶ αὐτοῦ ἦν πολὺς ἐν τοῖς ὄχλοις· οἱ μὲν ἔλεγον ὅτι ἀγαθὸς ἔστιν· ἄλλοι ἔλεγον Οὐ, ἀλλὰ πλανᾷ τὸν ὄχλον. 13 οὐδεὶς μὲντοι παρη- 9. 22. σία ἐλάλει περὶ αὐτοῦ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων.

14 Ἦδη δὲ τῆς ἑορτῆς μεσοῦστος ἀνέβη Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν καὶ ἐδίδασκεν. 15 ἐθαύμαζον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι λέγοντες Πῶς οὗτος γράμματα οἶδεν μὴ μεμαθηκώς; 16 ἀπεκρίθη οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰη- 14. 24. σοῦς καὶ εἶπεν Ἡ ἐμὴ διδασχὴ οὐκ ἔστιν ἐμὴ ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με· 17 εἰάν τις θέλῃ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιεῖν, γνώσεται περὶ τῆς διδασχῆς πότερον ἐκ τοῦ Θεοῦ ἔστιν ἢ ἐγὼ ἀπ' ἐμῆς αὐτοῦ λαλοῦ. 18 ὁ ἀπ' ἐαυτοῦ λαλῶν τὴν δόξαν τὴν ἰδίαν ζητεῖ· ὁ δὲ ζητῶν τὴν δόξαν τοῦ πέμψαντός αὐτόν, οὗτος ἀληθής ἐστιν καὶ ἀδικία ἐν αὐτῷ οὐκ

syr^{cu} etP al Chr^{xt} Hier Aug .. Ln post ο. ad. aut. c. BKLTX al⁴ (et al²scr post totē) a (vide ante) cop sah syr^{sch} ethr persP si Cyr .. al⁴ Chrcom (et.mosc⁶)om|ἀλλὰ c.BT al? .. ζ αλλ c. DEFGHKLSUVXΓΔΔ etc | ως (D al it^{allq} al mu Cyr Chr¹mosc³ om; Chr¹ ap Morel etmosc² ἀλλὰ κρυπτός, sed^{semel} ἀλλ ως εν fere non fluct) εν (Λ add τω) κρυπτ.

11. εν τη εορτη (sah Synops^{vdtr} in templo) .. Λ 69. Chr (et.mosc⁶) om

12. πολυς (LM al πολλυς, x -λλοις) h. l. c. BLTX al (33. Chr^{et}.mosc⁶ ην πε. αυτ. πολ., 127. ην πολ. πε. αυτ.) b q Cyr .. ζ post γογγυσμ. c. EFGHKLSUVXΓΔΔ al pler f al vg al (sed aliae mu libere) .. D a c e ff² om | τοις οχλοις .. D 33. it vg go cop sah al (non syrP) τω οχλω (: Schu „et vero sing. saepissime, plur. nusquam usus est Io.“) | αλλοι (Gb Sz) c. DEFGHKLSUVXΓΔΔ al fere¹⁰⁰ b e q (a syr^{cu} et^{sch} et alii) go al Euth Thph .. ζ Ln αλλ. δε c. BTX al vix mu it^{allq} vg cop sah syrP al Cyr (Chr οi δε) | ου .. κT al¹² ουχι

13. B*(ut passim)DL* παρησια (-σεια D) | L om περι αυτον

14. μεσουσης (et. Epiph⁴⁴⁷ al) .. D 1. 13. 22. 69. 118. 124. 2.P^o Ps-Chr μεσαζουσης | ω c. BLTUX al ut vdir pauc .. ζ ο ω c. DEFGHKLSUVXΓΔΔ al pler

15. εθαυμ. ουν (Schu „bene“) c. BDLTX 1. 33. 42. 2.P^o al aliq a c e ff² l (b q εθ. δε) cop sah syrP ms Cyr .. ζ και εθαυμ. (κ εθαυμαζαν) c. EFGHKLSUVXΓΔΔ al pler vv pm | Γ πως ουτως

16. οιν (Gb[†] Sz; Schu „recte“) c. BEFGHKLSUVXΓΔΔ al longe pl q go sah (ap Georg) syrP siPler Thph .. ζ om c. DLX al non ita mu it^{allq} vg cop sah syr^{cu} et^{sch} al Cyr (vv aliq απερ. δε vel και απερ.) αυ- τοις .. Γ 13. al it^{allq} al om | ο ω .. B om ο | P* om και

17. θελη .. Γ al -ληε | ποτερον (Δ** 131. p^{3scr} προτερον, item aeth cognoscet primum quod; x 33. add ε) εκ του (D om) θε.

18. εν αυτ. ουκ εστιν .. LX al? c ff² o. εστ. ε. αυτ.

- ¹⁹ ²⁴ ³ ⁸ ^a. ἔστιν. 19 ὃν Μωϋσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὸν νόμον; καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ποιεῖ τὸν νόμον. τί με ζητεῖτε ἀποκτεῖναι; 20 ἀπεκρίθη ὁ ὄχλος ⁵ ¹⁰ ⁴⁸ ²⁰. Δαιμόνιον ἔχεις; τίς σε ζητεῖ ἀποκτεῖναι; 21 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς ¹ ¹² ⁸. καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ἐν ἔργον ἐποίησα καὶ πάντες θαναμάζετε. 22 διὰ τοῦτο Μωϋσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὴν περιτομὴν, οὐχ ὅτι ἐκ τοῦ Μωϋσῆως ἐστίν, ἀλλ' ἐκ τῶν πατέρων, καὶ ἐν σαββάτῳ περιτέμνετε ἄνθρωπον. 23 εἰ περιτομὴν λαμβάνει ἄνθρωπος ἐν σαββάτῳ ἵνα μὴ λυθῇ ὁ νόμος Μωϋσαϊκῶς, ἐμοὶ χαλᾷτε ὅτι ὅλον ἄνθρωπον ὑμεῖς ἐποίησα ἐν σαββάτῳ; 24 μὴ κρίνετε κατ' ὄψιν, ἀλλὰ τὴν δικαίαν κρίσιν κρίνατε. 25 Ἔλεγον οὖν τινὲς ἐκ τῶν Ἱεροσολυμητῶν Οὐχ οὗτός ἐστιν ὃν ζητοῦσιν ἀποκτεῖναι; 26 καὶ ἶδε παροησία λαλεῖ, καὶ οὐδὲν αὐτῷ λέγουσιν. μήποτε ἀληθῶς ἔγνωσαν οἱ ἄρχοντες

19. *μουσης* c. BDKLTX al mu .. *ς* *μουσης* c. EFGHMSUVTA al longe pl. Praeterea cf alibi | *δεδοκ.* c. EFGKLMSTUVXGAA al pler Chr Cyr .. Ln *εδωκ.* c. BDH (pergit *ημιν*) al aliq | *ο* om *εξ* *υμων*

20. *απεκρ.* *ο* *οχλ.* c. BLTX 33. cop sah Aug (*respondit ei turba*) .. *ς* add *και* *ειπεν* (go syr^{sch} *et dixerunt*; 258. syr^p al add *αυτω*, item 247. *προς* *αυτον*) c. DEFGHMSUVTA al pler vv pl (syr^{cu} *οι* *οχλ.* [sic vdr] *ειπον* *αυτω* *ομισσο* *απεκρ.*, sed item v. sq *Iesus dixit eis*) Cyr .. *κ* al⁶ syr^p ^{ms} *απεκρθησαν* *οι* *ιουδαιοι* *και* *ειπον* *αυτω* (: v. sq *και* *ειπ.* post *απεκρ.* non fluct nec fere similia alibi)

21. *ω* c. BEFGHMVXGA al plus⁶⁰ (18 ap. sol. Scriv) Thph .. *ς* (Gb^o) Ln praem *ο* c. DKLS²TA (αποκριθεις *ο* *ω* *ειπ.* α., item sah cop^{as}) al pm Cyr | *αυτοις* .. *δ* italiq om | *παντες* .. *δ* *υμεις*

22. *δια* *τουτο* c. sqq coniunxi (ut et. *ς* et edd pl) : ita (b certemal) DEG KLTUVAA al ut vdr pl d e f al ut vdr pl vg (ut am for etc) go syro^{omn} cop (sah vdr certe) al Cyr Chr Euth Aug Gaud .. Ln 49. (item Knapp Theile aliq) c. antecedd con: ita x al q | *μουσ.* et *μωσ.* h. v. et sq : vide ad v. 19. nisi quod *κα* v. 22. *μωσειως* | *δεδωκεν* .. DL al fere¹⁰ *εδωκ.* (D *εδ.* *υμ.* ante *μουσης* pon) | *δ* *αλλα* | *εν* (et. Or al) .. *ε* *β* *ε* om, hinc Ln [s.] | *περιτεμνετε* *ανθρωπον* .. G al fere¹⁵ *-νεται* *-πος*

23. *δ* 29. a f arm *ει* *οιν* (syr^{cu} *etsch* *et* *ei*) | L^{**} *λαβει* | *ανθρ.* .. *β* 33. pscr al praem *ο* | *εμοι* .. *δ* cop sah arr aeth pers^p praem *πως* (cop sah pers^p *cur*; arr aeth *cur* *igitur*) | *ολον* (Chr *τω* *γουν* *ειπειν* *Ολον* *ανθρ.* *δεικνυσι* *και* *μεριμνη* *υγιαν* *ουσαν* *την* *περιτομην*) .. *χ* om | L *υγιη*

24. *μη* *κρινετε* .. *ν* 69. al? *μη* *κρινετε* | *κρσ.* *κρινετε* c. EGHMSUVXGAA al longe pler Or al .. Ln *κρ.* *κρινετε* c. BDLT 246. 251 al? Const Cyr

25. *οιν* .. *γ*^{*} fscr 10.^{pe} om (go *δε*, syr^{cu} *etsch* *et* *dicebant*) | *εκ* .. *γ* al om (a *hierosolymitae*, italiq vg al *ex hierosolymis*) | *ιεροσολυμητων* c. BD item (-*μητων*) EXR al aliq (: et. Mc 1, 5. edendum erat *-μεται* *ex* AB[sic]DA etc)

26. *και* *pr* (et. Or Eriph⁴⁴⁷ al) .. LX al¹² a g em al cop Cyr om | *μηποτε*

ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός; 27 ἀλλὰ τοῦτον οἶδαμεν πόθεν ἐστίν· ὁ δὲ Χριστὸς ὅταν ἔρχηται, οὐδεὶς γινώσκει πόθεν ἐστίν. 28 (76.9) ἔκραξεν ὄν ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων ὁ Ἰησοῦς καὶ λέγων Καίμε οἴδατε 8, 14. καὶ οἴδατε πόθεν εἰμί· καὶ ἀπ' ἑμᾶντοῦ οὐκ ἐλήλυθα, ἀλλ' ἐστίν ἀληθινὸς ὁ πείμφας με, ὃν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε· 29 ἐγὼ οἶδα αὐτόν, ὅτι παρ' αὐτοῦ εἰμί κακῆνός με ἀπέστειλεν. 30 (77.1) ἐξήρτον ὄν αὐτόν πιάσαι, καὶ οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτόν τὴν χεῖρα, ὅτι οἶπω 8, 20. ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ. 31 (78.10) Ἐκ τοῦ ὄχλου δὲ πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν, καὶ ἔλεγον ὅτι ὁ Χριστὸς ὅταν ἔλθῃ, μῆτι πλείονα

.. D 49. 108. Chr¹ (et. mosc⁴) μητι (itPl vg numquid, c ff² numq. forte) | αληθως .. 33. al³ syr^{sch} al om | ἔγνωσαν .. D syr^{cu} arm post οι αρχ. | ο ̄̄ (Gb Sz) c. BDKLTX al plus²⁶ itPler vg cop sah syrcu arm al Or² Eriph⁴⁷ Cyr Chr^{com} (et. mosc⁸ et² txt et com) Isid Nonn .. ε praem αληθως c. EFGHMSUVI (om εστιν) ΔΔ al longe pl f q go syr^{sch} etP al Chr^{xt} Thph

27. ἐρχεται (et. c Wtst Gb Sz etc) .. ε^o (1624. et al) ἐρχεται c. (ε? e sil.) πχα⁴ al aliq; G al² ελθη

28. ἐκραξεν .. D al² it vg -ξεν (clamabat) | εν τ. ιερω διδασκ. (τ al q post ησ.) ο (B**T om) ̄̄ (A 61.* om ο ̄̄) .. D ο ̄̄ διδ. εν τ. ι., item sed διδ. post ιερω 1. 69. 131. 254. b l. Variant al | και λεγων .. κ κ. ελεγεν | και οιδατε (v οιδα, b ff² om οιδ.) .. X 409. l Or² (sed² et. habet) Chr^{mosc} etedd al aliq Tert om

29. εγω (Gb Sz) c. BEGHKLMSTUVΓΔΛ al longe pl a e g q vg sah arm syrP c.* al Or .. ε add δε c. DX al mu it^{mn} cop syrcu et^{sch} go al Cyr | παρ .. X απ | απεστειλεν, (D 131. -σταλκιν) .. 161. (et 124. fu) add (addita nota in mg εις το ρωμαικον ευαγγελιον τοιτο ευρον 161.) haec: και εαν ειπω οτι ουκ οιδα αυτον, εσομαι ομοιος ιμων ψειστης (huc usque 124. et fu). και οιδα αυτον οτι παρ αυτου εμι κακεινος με απεστειλεν. Similiter g mm mt tol et al ap Ln totum vers. sic habent: ego (mm add autem) scio (tol novi) eum, et si dixerō (g dixerim? -rit?) quia nescio eum, ero similis vobis mendax; et (mt sed, mm add ego) scio eum quia ab ipso sum et ipse me misit (g scit)

30. πιασαι (mg et ut vdr pl -άσαι, Δ -ᾶσαι) .. Λ 13. 69. 262. arm add και ἐξηλθεν εκ της χειρος (sed Λ χωρα); αυτων | ἐπεβαλεν (b iniecit, d Irnt inmisit, x Or¹ -αλλεν): et. Or² al .. τ εβαλεν, itPler vg misit | την χειρα: et. Or al .. G al¹⁰ it vg al mu Nonn Ir^{int} 3, 16, 7. τας χειρας | ἐληλυθει .. BL al⁵ -ληθεν

31. εκ τ. οχλ. δε (33. post εκ, κ al⁰ οιν) πολλ. επιστ. c. B(K)LTX al¹⁶ fere itPler vg Cyr .. ε πολλ. δε εκ τ. οχλ. επιστ. (D επ. post δε) c. (D) EGH MSUVΓΔΛ al longe pl q al pl | D ελεγον | οτι c. BEGHKMSUVΓΔΛ al longe pl .. Gb⁰ Ln om c. BDLTX al plus¹⁰ Cyr (nec exprim it vg go etc) | μητι c. GHSUVΓΔΛ al longe pl .. Gb' Ln 49. μη c. BDKLTX al²⁰ Chr (et. mosc⁵) Cyr | D πλεονα

σημεῖα ποιήσει ὧν οὗτος ἐποίησεν; 32 ἤκουσαν οἱ Φαρισαῖοι τοῦ ὄχλου γογγύζοντος περὶ αὐτοῦ ταῦτα, ^(79.1) καὶ ἀπέστειλαν ὑπηρέτας οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἵνα πιάσωσιν αὐτόν. 33 ^(80.10) εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς Ἔτι χρόνον μικρὸν μεθ' ὑμῶν εἰμὶ καὶ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με. 34 ^(81.10) ζήτησέτε με καὶ οὐχ εὑρήσετε, καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγὼ ὑμεῖς οὐ δύνασθε εἰλθεῖν. 35 εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς ἑαυτούς Ἡοῦ μέλλει οὗτος πορεύεσθαι, ὅτι ἡμεῖς οὐχ εὑρήσομεν αὐτόν; μὴ εἰς τὴν διασπορὰν τῶν Ἑλλήνων μέλλει πορεύεσθαι καὶ διδάσκειν τοὺς Ἑλλήνας; 36 τίς ἐστὶν ὁ λόγος οὗτος

31. σημεῖα c. BDKLTX al plus³⁵ it vg sah syrP arm sl Chr (et.mosc⁵) Cyr .. ε (Gb⁰) add ταιτων c. EGBHVNGA al pl go cop syr^{cu} etsch al; item ante σημ. M al⁶ et post ποιησαι Δ al | ποιησει (X -ση) .. G sl ποιει, Cyr εχει ποιησαι | εποιησεν .. D 13. 69. itpler vg syr^{sch} al ποιει
32. ηκουσαν .. KMU 1. 28. 131. al fere²⁰ (et. T teste Birchio) itallq sah add ουρ, item D al c e go δε .. 13. 124. syr^{cu} etsch syrP c. ob. praem και | B φαρισαιοι atque ita plerumque | ταιτα .. DL* al pauc a b c e l syr^{cu} arm Chr (et.mosc⁵) om | υπηρετας h. l. c. DEBHVNGA al fere²⁰ a q go syrP al Thph .. ε (Ln) ante ινα c. BDKLSTUX it^{pl} vg al ma Cyr (al pauc syr^{cu} om υπηρ., e Chr [et.mosc⁵] om οι φαρ. κ. οι αρχ.) | οι φαρ. κ. οι αρχιερ. c. EHVNGA al longe pl a q go syrP (et syr^{sch} αυτοι και οι αρχ.) al Thph .. Ln 49. οι αρχ. (al⁵ ιερ.) κ. οι φαρ. (: quae mutatio cohaeret cum υπηρετ. transposito. Cf et. 7, 45. item 11, 47. 11, 57. 18, 3. ubi iste ordo est nec fluct) c. BDKLTX al mu it^{pl} vg al mu Cyr
33. ουκ. ουν (Gb Sz) c. BDEGHKLMΣYVNGA al longe pl vv pler Euth Thph Aug Bed .. ε add αυτοις c. T al vix mu c (Ies. ad eos) vge^d aeth pers^w Cyr | ο ις ετι .. T οτι ις | χρον. μικρ. (B* D μεικρ.) c. BLTX 69. al? e q (al?) .. ε μικρ. χρ. c. DEGHKMSYVNGA al pler vv pler Chr Cyr (Tert modicum adhuc temporis) Aug | μεθ υμ. εμμ .. U μετω μ. ιμ.
34. ουχ .. T ουκ | ευρησετε c. DEGHKLMΣYVNGA etc .. Ln add με c. BTX cop sah syr^{cu} etsch aeth | ειμι .. a c d syr^{cu} cop (non sah) al Nonn (ὁδεύσω) Thph ειμι (vado a c d) : Gb' | και οπου usq ελθειν (B add εκει, nil Mai.) .. U om
35. πρ. εαυτους .. G πρ. αλληλους | μελλει ουτος c. DLX al? syr^{cu} .. ε (Ln 49.) ουτ. μελλ. c. BEGHKMSYVNGA etc | ημεις .. D 249. itpler (non f q) vg cop om | ευρησομεν .. HMG al mu -σωμεν | μη .. D 124. μητε (it vg numquid) | και .. H om
36. ο λογ. ουτ. c. BDE*(E* vdt)^rKLX al⁶ arm Nonn (τις δε πειλει λογος ουτος) .. ε ουτ. ο λογ. c. E(ipse* corr)GHMSYVNGA etc .. T al⁵ harl Chr [et.mosc⁵]libere om ουτος | οτ .. T οτι | ευρησετε c. DEHKLMΣYVNGA etc .. BGT cop sah syr^{cu} etsch syrP c. ob. add με (Ln) | ειμι : a (eo)

ὃν εἶπεν Ζητήσατέ με καὶ οὐχ εὐρήσατε, καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγὼ ὑμεῖς οὐ δύνασθε εἰθεῖν;

37 Ἐν δὲ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆς ἐορτῆς εἰστίθει ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔκραξεν λέγων Ἐάν τις διψᾷ, ἐρχέσθω πρὸς με καὶ πινέτω. 38 ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, καθὼς εἶπεν ἡ γραφή, ποταμοὶ ἐκ τῆς κοιλίας αὐτοῦ ρεύσουσιν ὕδατος ζῶντος. 39 τοῦτο δὲ εἶπεν περὶ τοῦ πνεύματος οὗ ἡμῶν λαμβάνειν οἱ πιστεύοντες εἰς αὐτόν. οὐπω γὰρ ἦν πνεῦμα, ὅτι Ἰησοῦς οὐδέπω ἐδοξάσθη. 40 (37) Ἐκ τοῦ ὄχλου οὖν ἀκούσαντες τῶν λόγων ἐλεγον Οὗτός ἐστιν ἀληθῶς

²Zeh 14, a.
²Es 26, 11.

²Joel 2, 28.
(3, 1.)

- cop (non sah) al (sed non c d syrcu) Nonn (ὀπόθι βαίνα) Thph εἰμι | εἰθεῖν .. 225. h. l. add καὶ ἐπορευθῆ ἑαστος etc Ioh 7, 53 usq 8, 11.
37. τῇ εσχ. ημ. τῇ μεγάλῃ (12. 17. 229.* for al? om τ. μεγ.) .. D8^r (syrcch) τῇ ημερ. τῇ μεγ. τῇ εσχ., syrcu τῇ μεγ. ημ. (om τῇ εσχ.) | B8^{**} DΘHTXΑ al ὠτήκει | ἐκραξεν (et. Or al) .. d 1. al Chr -αξεν, item elamabat it vg cop sah al | εἰν (Did es) τ. διψα (Or¹ -ψη) | πρὸς με (B eme) : et. Or²saop Did al .. d b e Cyp Victorin¹ Aug¹ om
38. ρεύσουσιν .. HΔ al -σωσιν | καθως εἶπεν ἡ γραφή : Chr ἐταῦθα ἵπποσί(βαι) δεῖ, ἴνα ἢ τό Ποταμοὶ etc τῆς αὐτοῦ (i. e. Christi) ἀποφά-σεως (antea habet : καὶ ποῦ εἶπεν ἡ γραφή ὅτι ποταμοὶ etc; Οὐδαμοῦ.)
39. οἱ c. DΘHLSΤΧΓΑ al longe pl (et. carpev) Cyrhr Chr Cyr .. ΒΕΚΜΥΝΑ al²⁶ Thph ὄ|ημελλ. c. ΕΓΗΚΛΜΥΥΓΑΔ al plus⁴⁰ .. Ln 49. εμελλ. c. BDS? TX al pl Cyrhr et alex Chr (Nonn) | πιστεύοντες c. DΘΓΗΚΜΣΥΝΧΓΑΔ al fere omn it vg (credentes, qui credunt, qui crededant : ita et. pp^{mu}; sed Amb¹ Aug¹ Vig¹ qui credituri erant) etc Cyrhr Thdr¹ al .. BLT (Birch male ut vdr -σωτες) 18.^{ev} sah (vdtr) Chr^{mosc}1 -σαστες (Ln) | οὐπω .. Δ^{*} οπου | πνεῦμα (d praem to) absq αγιον et δεδομενον et similibus c. κτ 42. 91. san fu harl^{*} cop (sah nondum enim acciperant spiritum) arm Or⁴ Ath⁶⁰⁶ Cyr³ Hesych Orint^{3, 906} lib Rebapt Hier (Nonn) libere mutans : οὐπω γὰρ βροτέ(σιν) ἐνεργείτω μενοιαις Χριστός ἀναξ γενέτω φα-νεις ἀγγ(θ)ρονος ἴδμε(ς.) .. ε (Gb⁶⁰) add αγιον c. ΕΓΗΚΛΜΣΥΧΓΑΔ v al pler Chr (Chr¹ οὐπω γὰρ ἦν πν. ἅγιον, τοιτίστι δοθέν. Thdr^{4, 188}) Orint^{3, 912}. Item add δεδομενον it pl vgd etc^{dd} pl syrcch syrp c.* perss Eusluc¹⁶⁹ Victorin Aug Amb Quaest : ita Ln. Item add αγιον δεδο-μενον (254. δοθέν) B 254. e q sl^{1, 2, 3}. cat Orint^{3, 900}; item d f go aeth αγιον επ αιτιας (D^{**} -τοις, f in eis, aeth illis) | ἄ c. ΒΘΓΗΚΛΜΤΥΧΓ ΔΔ (B?) v al longe pl (et. carpev) Or³ Did Cyr Chr (et. mosc⁵) Thdr¹ Thph .. ε (Gb⁶⁰) praem ὁ c. min mu Or¹ | ουδεπω (et. Or¹; L 56. οιδεπωτε sic) .. BD al aliq Or³ Did οινω
40. εκ του οχλου οιν (it^{mu} autem, Or om) c. (Schu „bene“) BDLTX 1. (124. οε οιν εκ τ. οχλ. πολλοι) it pl vg Or, item quidam autem ex turba cop sah arm; item ex illa ergo turba multi g gat mm, item addito τινες post ακουσ. Cyr .. ε πολλοι οιν (f go syr al δε) εκ του οχλου c. ΕΓΗΚΜΒΥΓΑΔ al pler q f go syrc^{tr} al | των (d praem αιτου) λογων (κ

δύναται οὗτος ἡμῖν δοῦναι τὴν σάρκα φαγεῖν; 53 ἔπειν ὅν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ φάγητε τὴν σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ πῖντε αὐτοῦ τὸ αἷμα, οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν ἑαυτοῖς. 54 ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἔχει ζωὴν αἰώνιον, καὶ γὰρ ἀναστήσω αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. 55 (67.1) ἡ γὰρ σὰρξ μου ἀληθὴς ἐστὶν βρωσὶς, καὶ τὸ αἷμά μου ἀληθὴς ἐστὶν πόσις. 56 (68.10) ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἐν ἐμοὶ μένει καὶ γὰρ ἐν αὐτῷ. 57 καθὼς ἀπέστειλὲν με ὁ ζῶν πατήρ καὶ γὰρ ζῶ διὰ τοῦ πατέρα, καὶ ὁ τρώγων με καὶ ἐγὼ ζήσκει δι' ἐμέ. 58 οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐξ οὐρανοῦ

52. οὗτος ἡμῖν (c 1. 1^{scr} al Or ante οὗτος, u post δοῦναι, am post carn. suam) δοῦναι (DK al it^{pl} vg Amm^{cat} ante φαγ.) τ. σαρκ. (ita et Or al; vt it^{pler} [et. m] vg al pler Chr [et.mosc⁶] Aug Gaad add αὐτον [item 61.^{ms} εαυτον]: ita Ln)

53. v om ὁ | ε. μ. φαγ. (et. m item Or² al Cyp³ al; d h Victorin λαβητε) τ. σα. του (κ τοῦτοῦ sed alterum τοῦ deletum) vs. τ. α. (pro his 7² εμοι την σα., item Eriph⁸⁰ μου τ. σα.) κ. πῖντε (τ g^{scr} πῖντε) αὐτου (7^a Eriph μοι) τ. αμ. (d a Hil τ. αμ. αυτ. πῖντ.), οὐκ εχ. (it vg habebitis) ζω. εν εαυτ. (d εν εαυτ. την ζω., item Amb¹ Cassiod¹) .. Naass¹⁰⁰ εαν μη πῖντε μοι τ ο αιμα και φαγ. μου τ. σαρκα, ου μη εισελθητε εις την βασιλειαν των ουρανων

54. μου bis .. d e Victorin αιτου | d σαρκαν | καγω c. BCDGKLU 1. p^{scr} al¹⁵ ac plur Or¹ Chr (et.mosc³) Cyr Bas^{2, 506-650} .. ε και εγω c. EHM8 TΥΓΑΛ al longe pl Or¹ Eus^{marc} | εν (Ss) c. CΚΜΤΥΑΔ al⁶⁰ fere it^{pler} vg go cop sah Or² Eus^{marc} Cyr Bas² Chr (et.mosc³) .. ε om (Ln [ετ]) c. BDEGHL8UR al pm a e

55. ἀληθης bis (Gb'') c. BCF^aKLT al fere⁸⁰ q tol mm cop sah arm arr Clem Or⁶ (et¹ ἀληθινῃ) Eus^{marc} 3, 12. Bas² (1, 44^a 2, 506^a sed 2, 650^a fluct lectio) Cyr Apollin^{cat} Chr (et.mosc⁵) Procop Dam al Or^{int} 2, 790^a .. ε ἀληθως c. d (sed om και το usq ποσις) EGHMSUVΓΔΔ al pl it^{pler} vg syroam al (Or², 790^a sed int ἀληθης agnoscit) Hil Aug Amb

56. d add in fine καθως εν εμοι ο πατηρ καγω εν τω πατρι. αμην αμην λεγω υμῖν, εαν μη λαβητε το σωμα του υιου του ανθρωπου ως τον αρτον της ζωης, ουκ εχετε ζωην εν αυτω. Item a ff² si acciperit homo corpus filii hominis quemadmodum panem vitae, habebit vitam in eo (ff²-illo). Ad eadem alludit ut vidtr Victorin his: Vitam esse et aeternam vitam sic testatur, sic docet: Nisi acceperitis corpus filii hom. sicut panem vitae et dideritis sanguinem eius, non habebitis vitam in vobis.

57. ἀπεστειλεν .. d al plus¹⁵ -σταλειν | τ om ζω | τρωγων (et. Or Eus^{marc} al) .. d Victorin λαβανων | ζησει (Gb') c. BC^a*KLT al fere¹⁵ Or Eus^{marc} 2 Cyr^{act} Chr (et.mosc³) .. ε ζησεις c. EGHMSUVΓΔΔ al longe pl Cyr^{xt} .. c^a (vdtr)DE^r ζη, item ενιυ b q go Amb² al

58. εξ c. BCT .. ε εν τωι (: ut vv. 50 et 51.) c. DEGHKLSUVΓΔΔ al ut

καταβάς, οὐ κωθὸς ἔφαγον οἱ πατέρες καὶ ἀπέθανον· ὁ τρώγων
τούτον τὸν ἄρτον ζήσει εἰς τὸν αἰῶνα. 59 ταῦτα εἶπεν ἐν συνα-
γωγῇ διδάσκων ἐν Καφαρναούμ.

60 Πολλοὶ οὖν ἀκούσαντες ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶπον Σκλη-
ρός ἐστὶν ὁ λόγος οὗτος· τίς δύναται αὐτοῦ ἀκοῦεν; 61 εἰδὼς δὲ
ὁ Ἰησοῦς ἐν ἑαυτῷ ὅτι γογγύζουσιν περὶ τούτου οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ,
εἶπεν αὐτοῖς Τούτο ὑμᾶς σκανδαλίζει; 62 (60.1) εἰάν οὖν θεωρῆτε
τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἀναβαίνοντα ὅπου ἦν τὸ πρότερον;
63 (70.4) τὸ πνεῦμά ἐστιν τὸ ζωοποιῶν, ἡ σὰρξ οὐκ ὀφείλει οὐδέν· 2 Co 3, 6.
(11.10) τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λελάληκα ὑμῖν πνεῦμά ἐστὶν καὶ ζωὴ ἐστίν.
64 ἀλλ' εἰσὶν ἐξ ὑμῶν τινὲς οἱ οὐ πιστεύουσιν. (73.4) ἦδει γὰρ ἐξ
ἀρχῆς ὁ Ἰησοῦς τίνες εἰσὶν οἱ μὴ πιστεύοντες καὶ τίς ἐστὶν ὁ παρα-
δώσω αὐτόν. 65 (73.10) καὶ ἔλεγεν Διὰ τοῦτο εἶρηκα ὑμῖν ὅτι 6. 4.

vdr omn Or Cyr Chr | οἱ πατερες c. BCLT 3. P^e cop Or .. ε (Gb⁰⁰) add
ἡμῶν c. DEGHKMSUVGA al pler vv pler Chr al; item γ al aliq ἡμῶν.
Praeterea ε (= Gb) Ln pergunt το μαρνα c. KGHKMSUVGA al pler (μ
post εφαγον) vv pl Chr al (al⁶ ff². syr^{hr} praeterea add εν τη ερημῳ)
contra BCDLT 33. e cop sah syr^{cu} Or | τρωγων .. γ al plus³⁰ add μου |
ζησει (Gb⁷) c. B(e Wo. Ce.)CEGLBTVGA al plus⁵⁰ Or Cyr Chr .. ε (Ln)
ζησεται c. DHKMT al pm Thdr al

59. D εν τη συναγωγῃ | καφαρναουμ c. BCDT it (exc q) vg go cop sah
Cyr .. ε καπερ. c. KGHKLSUVGA etc. Praeterea D a ff². Aug¹ add
σαββατω

60. ακουσαντες .. D q syr^{cu} post μαθ. αυτου, b e om | D ειπας | ο λογ.
ουτ. c. BCDKLT al fere¹⁵ e q cop arm Cyr² Chr Bas^{4, 558*} 2, 566. 630. Thrh
.. ε ουτ. ο λογ. c. KGHMSUVGA al longe pl it^{pl} vg | σκληρος .. Δ^{ms} (ex-
plicationis causa) δυσπαράδεκτος, quo eodem modo explicat Chr

61. ειδως (c* cop ιδων) δε .. D Chr (et. mosc²; sed diff edd al et odd) ως
ουν εγω. Similiter 13. al εγω ουν, posteaque κας επ. | εν αυτω ος
.. D Chr (ut ante) ος εν αυτοις

62. θεωρητε .. HΓA 13. 157. al³⁰ fere -ρετε | κ τ. υ. τον ανθρ. | οπου
.. D ου

63. KL al οφειλει | ουδεν .. 13. 69. ουδενα | λελαληκα (Gb⁷ Sz) c. BCDK
LTU al¹⁶ it vg go al pl Or Eus^{marc} Ath Did Cyr^{utr} Chr al Tert al ..
ε λαλω c. EFGHMSUVGA al longe pl al^{all}q (non al²·2) | n² d Tert om
κας

64. αλλ .. DL αλλα (49. Cf Lc 8, 16. Mc 12, 25.) | εσο. εξ υμ. τιν. (157.
Did om) .. D it^{pm} εξ υ. εσο. τιν., BT al mu vg Chr (et. mosc⁴) εσο. τιν.
εξ υ. | G al⁶ vg^{sixt} am em san for fos ing mm mt tol al sax Hier al om
μη (syr^{cu} om τιν. ε. ο. μ. π.) | D al² παραδιδου;

65. οτι .. om κ al pauc a Chr (et. mosc²)

υδοεις δένεταιί ελθεΐν προς με εάν μη ἢ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ πατρός.

66 Ἐκ τούτου πολλοὶ ἀπῆλθον τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἰς τὰ ὀπίσω καὶ οὐκ ἐτι μετ' αὐτοῦ περιπατοῦν. 67 εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τοῖς δώδεκα Μὴ καὶ ὑμεῖς θελετε ὑπάγειν; 68 ^(16.1) ἀπεκρίθη αὐτῷ Σίμων Πέτρος Κύριε, προς τίνα ἀπαλευσόμεθα; ῥήματα ^{Lc 4, 24. Mc 1, 24.} ζωῆς αἰωνίου ἔχεις· 69 καὶ ἡμεῖς πεπιστεύκαμεν καὶ ἐγνώκαμεν ^{11. 27. Mt 16, 18.} ὅτι σὺ εἶ ὁ ἅγιος τοῦ θεοῦ. 70 ^(15.10) ἀπεκρίθη αὐτοῖς Οὐκ ἐγὼ ὑμᾶς τοῖς δώδεκα ἐξελεξάμην; καὶ ἐξ ὑμῶν εἰς διάβολός ἐστιν. 71 εἶπεν δὲ τὸν Ἰούδαν Σίμωνος Ἰσκαριώτου· οὗτος γὰρ ἤμελλεν παραδίδουαι αὐτόν, εἰς ὧν ἐκ τῶν δώδεκα.

65. πατρος c. BC²DLT al a b ff². l cop syr^{cu} arg aeth^{utr} .. ζ (Gb⁶⁰) add μου c. c^{***}εφGHKMSUVΓAA al pler it^{pm} vg al mu Chr Cyr Bas²
66. d al² b c f l fos ek τ. ουν | απηλθον h. l. c. εφGHMSUVΓAA al pler q go Bas^{2, 650} .. Ln ante εις c. BC²DLT al¹² vv pl Cyr Chr (et. mo^{se}) Aug | Ln [εκ] των c. BGT al⁷ a b e q Bas^{2, 650} | τ περιπατοιν
67. ουν .. g al a arm syr^{cu} om; d b δε | δωδεκα .. u 13. 69. al vv aliiq add μαθηταις
68. ζ (= Gb Sz) απεκρ. ουν c. εφGHMSUVΓA al pl q al vg syr^p Bas^{2, 650} (om αυτω) Aug¹ contra BC²KL al plus⁷⁰ a c e f cop sah syr^{cu} etsch arm al mu Cyr Bas^{2, 650}. Cyp al (d b ειπεν δε, go τωκ resp.) | απελευσομεθα .. r al aliiq -σωμεθα
69. και εγνωκαμεν (d add σε; al² cop εγνωκ. και ante πεπιστ. pon) .. gr al⁶ om | ο αγιος (Gb) c. BC²DL Nonn Cosm, item praemisso ο x̄ cop sah .. ζ (Gb') ο x̄; ο υως c. c^{***}(vdtr, minus enim recte in append. cod. c datum puto ο x̄; ο αγ. υως)εφGHKMSUVΓAA al fere omn vv pl (et. aeth^{pp}; aeth^{ro} ο x̄; ο αγ. ο υι.) Bas²Cyr Chr Cyp² al; item omissio ο x̄ 17. al[?] b syr^{cu} Chr mo^{se} semel Cyp¹ (: Schulzio ο αγ. τ. δε. Io-hanneum non vdtr); του θεου (Gb Sz) c. BC²DL al⁷ it^{pler} vg cop sah syr^{cu} arm pers^w Cyr Nonn Cosm Victorin Aug .. ζ add του ζωτου; c. εφGHKMSUVΓAA al pler ff². syr^{sch} et^p al Bas² Chr Cyp Amb
70. αυτοις (al² g q for fos al sax Nonn αυτω, d a b c e ff². cop arm om) c. εφGHMSUVΓAA al plus⁷⁰ ar⁶ et^p sl .. ζ (Gb⁶⁰) Ln add ο x̄ c. BC²DLU al pm vv pler Cyr. Praeterea d a ff². cop sah add λεγων (et dix. illis a) | υιας; (Δ om) τ. δωδ. (28. om) εξελεξ. .. g εξελ. υμ. τ. δω. | εξ υμ. εις .. d al pauc it^{all}q Chr (et. mo^{se}) Aug εις τ. υμ.
71. dk 1. 2. p^o al om τον | ισκαριωτου c. BC²GL 33. f g vg^{six} am for gat harl al arm syr^p m^g gr (τον απο καριωτου, ap Wh. sed alibi τον απο etc) Alcuin .. d a b e (carioth) ff². san σκαριωθ, item syr^{cu} etsch iscarriot (a iudam simonem scarioth, b ff². de iuda simone [ff². si. iu.] scarioth, e de iuda simonem carioth; q mm al iudam simonem iscariothem vel -then; c de iuda simone iscariothe; ff². de simone iuda scarioth; fos de iuda simonem scariothem); 13. 69. 124. απο καριωτου (13. σκαρ.) .. ζ

VII.

1 Καὶ μετὰ ταῦτα περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ· οὐ γὰρ ἠθέλεν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ περιπατεῖν, ὅτι ἐξήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτείνειν. 2 ἦν δὲ ἐγγὺς ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων ἡ σκηνοπηγία. 3 εἶπον οὖν πρὸς αὐτὸν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ Μετάβηθι ἐντευθεν καὶ ὕψιγε εἰς τὴν Ἰουδαίαν, ἵνα καὶ οἱ μαθηταὶ σου θεωρήσουσιν τὰ ἔργα σου ἃ ποιεῖς· 4 οὐδεὶς γὰρ ἐν κρηπῶ τι ποιεῖ καὶ ζητεῖ αὐτὸς ἐν παρρησίᾳ εἶναι. εἰ ταῦτα ποιεῖς, φανερώσωσιν σε αὐτὸν τῶ κόσμῳ. 5 οὐδὲ γὰρ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἐπίστευον εἰς αὐτόν.

ισκαριωτην c. EFGHKMSUVΓAA al pler vged (iudam simonis iscariotem, item em al ut vdr) syrP Cyr (: et h. l. et 13, 26. pro testium auctoritate edendum ισκαριωτων. Multo enim verisimilius est id quod Iohanni proprium est ad modum reliquorum mutatum esse, quam ad σιμωνος aliena manu accommodatam ισκαριωτην scripturam. Minime vero scripturam nostram impedit 14, 22., ubi quum ιουδας absque σιμωνος ponat, ipsum Iudam dicit Iscariotem, ut haud dubie solebat dici; quemadmodum addito patris nomine, quod esset a Carioth apertissime cum isto coniungit.) | ημελλ. c. DEFGHKMSUVΓAA al pl. Ln 49. εμελλ. c. BCXLU al plus⁴⁵ Cyr Thph (: cf ad 6, 6.) | παρὰδ. αυτων c. BCDL 69. 124. o^{cr} al it^{pl}er vg cop sah .. ε αυτ. παρ. c. EFGHKMSUVΓAA al pler a go Cyr Thph | ων c. c^{**}EFGHKMSUVΓAA al ut vdr omn Cyr, item (unus cum esset q, cum esset unus it^{pl} vg, cum unus esset c, qui unus erat e) it vg go cop sah syrP .. BC^{*DL} syr^{cu} etsch al om (Gh⁰⁰ Ln)

VII. 1. καὶ .. c^{**D} al² it^{pl}er (non q) vgcdd pl (sed vged gat mm g με. τα. δε) sah (non cop) syr^{cu} etsch (non syrP) al (sed non go al) Chr^{com} om (Gh⁰) | μετ. ταυτ. h. l. (Sz) c. BCDGKLX al fere²⁰ it^{pl}er vg cop sah al aliq Chr^{com} Cyr .. ε post o (B om) ἰ̄ c. EFGHKMSUVΓAA al longe pl q go syrP Chr^{tit} .. γ y^{scr} al aliq om | ηθελεν .. A -λον

3. ιουδαιαν .. DE^r γαλιλαιαν | θεωρησουσιν c. B^{*DLMA} 33. al aliq .. ε (item Ln ex errore) -σωσι (-ων) c. B^{**}EFGHKMSUVΓAA al pler | σου sec .. B (cop) ante τα εγγ. pon (Ln) .. DG al plus²⁰ it^{pl}m sah syr^{cu} etsch al Bas Cyr Chr (et. mosc⁵) Thph^{ed} om; sed α l. al aliq pergunt ἃ οὐ π.

4. εν κρ. τι c. DEFGHKMSUVΓAA al pler it^{pl}er vg go Chr¹ .. BKLX al aliq (b aliquis faciens in occ., similiter ff²) Cyr Chr¹ τι εν κρ. (Ln) | αυτος (B^{* 253. -τον) .. BD^{*} (sed post παρρησ. pon) d cop αυτο (Ln) .. b e non exprim}

5. ουδ. γαρ (a c ff² q syr^{cu} add tunc) οι αδ. αυτ. (e f fos add tunc, Ambrst adhuc) επιστεινον (DL -ευσαν, q crediderunt; b d add tunc) εις αυτους (DE^r add τοτε)

6 λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς οὕτω πάροστιν, ὁ δὲ
 15, 18. καιρὸς ὁ ὑμέτερος πάντοτε ἐστὶν ἔτοιμος. 7 οὐ δύναται ὁ κόσμος
 μισεῖν ὑμᾶς, ἐμὲ δὲ μισεῖ, ὅτι ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ αὐτοῦ ὅτι τὰ ἔργα
 αὐτοῦ ποιεῖ αἱ εἰς τὴν ἔορτήν· ἐγὼ οὐκ
 ἀναβαίνω εἰς τὴν ἔορτήν ταύτην, ὅτι ὁ ἐμὸς καιρὸς οὕτω πεπλή-
 ρωται. 9 ταῦτα εἰπὼν αὐτὸς ἔμεινεν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ. 10 Ὡς δὲ
 ἀνέβησαν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, τότε καὶ αὐτὸς ἀνέβη εἰς τὴν ἔορτήν,

6. οὖν .. δε^r al aliq fos syr^{cu} etsch arm al Cyr om (Gb⁰⁰) | ἐστὶν (al¹⁰
 fere post ετοιμ.) .. β παριστιν

7. In τ exciderunt -σειν υμας εμε δε μι- (quibus versus efficitur) |
 μαρτυρω .. τ -ρω

8. εορτην (Gb¹¹ prob Schu) c..BDKLTX al fere¹⁵ a b c e ff² cop sah Chr
 (et.mosc⁵) Cyr .. ε add ταυτην c. BEFGHMSUVΓAA al longe pl (sed al
 aliq transiliunt ad ταυτην sq) f g q vg syromn go al Amm^{ca1} Aug
 Quaest|oux (Gb Sz) c. DKM 17.^{**} 83. 389. pscr a b c ff² vg cop syr^{cu}
 al muPorph (teste Hier². 761. adv. Pelag. 2, 17. „Negat, inquit, fratrib.
 et propinquis ire se ad scenopogiam. Et postea scriptum est Ut au-
 tem adscendunt fratres eius, tunc et ipse adscendit ad solemnita-
 tem -- Iturum se negavit, et fecit quod prius negaverat. Latrat Por-
 phyrus, inconstantiae ac mutationis accusat.“) Epiph⁴⁴⁷ (ἔλεγεν ὅτι
 οὐ καταβαίνω [corrige οὐκ ἀναβ.] εἰς τ. εορτ. ταυτην. οὐ γὰρ ἐφεί-
 δευ, μὴ γίνετο -- μυστηριωδῶς γὰρ καὶ πνευματικῶς διαλεγόμενοι
 τοῖς αὐτοῦ ἀδελφοῖς οὐκ ἤδεισαν εἰ ἔλεγεν. ἔλεγε γὰρ αὐτοῖς μὴ ἀνα-
 βαίνειν εἰς τὸ ἱερόν ἐν τῇ ἔορτῇ ἐκεῖνη μὴδὲ εἰς τὸν σταυρὸν τοῦ τε-
 λεῖωσαι τίως τὴν οἰκονομίαν τοῦ πάθους αὐτοῦ etc) Cyr (ἀποφάσκει
 μὲν ἡδη σαφῶς τὸ βούλεσθαι τοῖς Ἰουδαίους συντοραῖζεν ὁ κύριος
 ἡγοῦν ἵνα κατὰ ταῦτόν ὡς συμμεθέλων ἐκείνος τῆς ἐν σικαῖς εὐθυ-
 μίας) Chr (sed habet sic: ἐγὼ οὐκ ἀναβ. ἄρι. πῶς οὖν, φησὶν, ἀνέβη,
 εἰπὼν Οὐκ ἀναβαίνω; οὐκ εἶπεν καθάπαξ Οὐκ ἀναβ., ἀλλὰ Νῦν,
 εἶπεν· τουτίστι μεθ' ὑμῶν.) Aug Hier Quaest .. ε (Ln) οἰπω c. BEFG
 HLTUVΣΓAA al pler f g q vgedd allq (ap² Ln) go sah (syr^{sch} et P ego
 nunc non) al | εἰς τ. ε. ταυτην .. 69. om | ο εμος καιρ. c. BDLTUX al⁸
 (item meum tempus c f ff² q vg go arm) Cyr .. ε ο καιρ. ο εμος c. BE
 GHKMSVΓAA al pler (temp. meum a b e Aug Quaest) Chr

9. ταυτα (Gb Sz) c. DK 1. 33. 42. 118. 389. ascr pscr tscr al plus¹⁵ jtp^{ler}
 vg syrou etsch arr perss sl Cyr Chr (et.mosc³) .. ε (Ln) τα. δε c. BEF
 GHKMSUVΓAA al pl e f go cop sah syrP al (Chr^{mosc³} aeth και ταυτ.)
 | αυτος (Gb¹) c. D²KLT(teste Birchio)x 1. 23. 33. 42. 118. 389. ascr
 pscr tscr al⁵ a b d ff² l al vg (a ff² fos illis ipse) cop sah syrP m² arm
 sl² Cyr Aug .. al⁶ e syrcu etsch arr perss sl² om; c Chr¹ (et.mosc⁶)
 o t² .. ε αυτος c. BD^{**}EFGHMS(T teste Georg.)UVΓAA al pl f (dix. eis
 cum esset) q go syrP t² al Chr¹ | εν τη γαλιλαια .. D 2.^{ev} itald Thph
 εις την γαλιλαιαν

10. εις τ. εορτ. h. l. c. BEFGHMSUVΓAA al pler it (a bis habet) vg go

οὐ φανερώς ἀλλὰ ὡς ἐν κρυπτῷ. 11 οἱ οὖν Ἰουδαῖοι ἐζήτουν αὐτὸν ἐν τῇ ἐορτῇ καὶ ἔλεγον Πού ἐστὶν ἐκεῖνος; 12 καὶ γογγυσμὸς περὶ αὐτοῦ ἦν πολὺς ἐν τοῖς ὄχλοις· οἱ μὲν ἔλεγον ὅτι ἀγαθὸς ἐστὶν· ἄλλοι ἔλεγον Οὐ, ἀλλὰ πλανᾷ τὸν ὄχλον. 13 οὐδεὶς μὲντοι παρη-^{9, 22.} σία ἐλάλει περὶ αὐτοῦ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων.

14 Ἦθῃ δὲ τῆς ἐορτῆς μεσοῦσης ἀνέβη Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερόν καὶ ἐδίδασκεν. 15 ἐθαύμαζον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι λέγοντες Πῶς οὗτος γράμματα οἶδεν μὴ μεμαθηκώς; 16 ἀπεκρίθη οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰη-^{14, 24.} σοῦς καὶ εἶπεν Ἡ ἐμὴ διδασχὴ οὐκ ἐστὶν ἐμὴ ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με· 17 ἐάν τις θεῖῃ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιεῖν, γινώσκει περὶ τῆς διδασχῆς πότερον ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστὶν ἢ ἐγὼ ἀπ' ἐμμαντοῦ λαλῶ. 18 ὁ ἀπ' ἐμμαντοῦ λαλῶν τὴν δόξαν τὴν ἰδίαν ζητεῖ· ὁ δὲ ζητῶν τὴν δόξαν τοῦ πέμψαντος αὐτόν, οὗτος ἀληθής ἐστὶν καὶ ἀδικία ἐν αὐτῷ οὐκ

syr^{sc}u etP al Chr^{xt} Hier Aug .. Ln post οἱ αἰτ. c. BKLTX al⁴ (et al^{3scr} post τοτε) a (vide ante) cop sah syr^{sch} ethr persP sl Cyr .. al⁴ Chr^{com} (et.mosc⁶) om | ἀλλὰ c. BT al? .. ς αλλ c. DEFQHKLSUVXΓΔΑ etc | ὡς (D al it^{aliq} al mu Cyr Chr¹mosc⁵ om; Chr¹ ap Morel etmosc² ἀλλὰ κρυπτως, sed^{semel} ἀλλ ὡς εν fere non flect) εν (A add τω) κρυπτ.

11. εν τη εορτη (sah Synops^vdtr in templo) .. A 69. Chr (et.mosc⁶) om
12. πολυς (LM al πολλυς, x -λλοις) h. l. c. BLTX al (33. Chr^{et}.mosc⁶ ην πε. αυτ. πολ., 127. ην πολ. πε. αυτ.) b q Cyr .. ς post γογγυσμ. c. EFQHKLSUVΓΔΑ al pler f al vg al (sed aliae mu libere) .. D a c e ff² om | τοις οχλοις .. D 33. it vg go cop sah al (non syrP) τω οχλω (: Schu „et vero sing. saepissime, plur. nusquam usus est Io.“) | αλλοι (Gb Sz) c. DEFQHKLSUVΓΔΑ al fere¹⁰⁰ b e q (a syr^{cu} et^{sch} et aliū) go al Euth Thph .. ς Ln αλλ. δε c. BTX al vix mu it^{aliq} vg cop sah syrP al Cyr (Chr οι δε) | ου .. κτ al¹² ουχι
13. B*(ut passim)DL* παρησια (-σεια D) | L om περι αυτου
14. μεσοισης (et. Eriph⁴⁴⁷ al) .. D 1. 13. 22. 69. 118. 124. 2.^{pe} Pa-Chr μεσαζουσης | ις c. BLTUX al ut vdr pauca .. ς ο ις c. DEFQHKLSUVΓΔΑ al pler
15. εθαυμ. ουν (Schu „bene“) c. BDLTX 1. 33. 42. 2.^{pe} al aliq a c e ff² l (b q εθ. δε) cop sah syrP mg Cyr .. ς και εθαυμ. (M εθαυμαζαν) c. EFQHKLSUVΓΔΑ al pler vv pm | Γ πως ουτως
16. ουν (Gb† Sz; Schu „recte“) c. BEFQHKLSUVΓΔΑ al longe pl q go sah (ap Georg) syrP sl^{pler} Thph .. ς om c. DLX al non ita mu it^{aliq} vg cop sah syr^{cu} et^{sch} al Cyr (vv aliq απεκρ. δε vel και απεκρ.) | αυ-τοις .. Γ 13. al it^{aliq} al om | ο ις .. B om ó | F* om και
17. θελη .. Γ al -λεε | ποτερον (A** 181. p**scr προτερον, item aeth cognoscei primum quod; x 33. add ει) εκ του (D om) θε.
18. εν αιτ. ουκ εστιν .. LX al? c ff². ο. εστ. ε. αιτ.

ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός; 27 ἀλλὰ τοῦτον οἶδαμεν πόθεν ἐστίν· ὁ δὲ Χριστὸς ὅταν ἐρχῆται, οὐδεὶς γινώσκει πόθεν ἐστίν. 28 (36.8) ἐκραξεν ὄν ἐν τῇ ἱερῷ διδάσκων ὁ Ἰησοῦς καὶ λέγων Καὶ μὴ οἴδατε 8, 14 καὶ οἴδατε πόθεν εἰμὶ· καὶ ἀπ' ἑμαντοῦ οὐκ ἐλήλυθα, ἀλλ' ἔστιν ἀληθινὸς ὁ πέμψας με, ὃν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε· 29 ἐγὼ οἶδα αὐτόν, ὅτι παρ' αὐτοῦ εἰμὶ καὶ κείνός με ἀπέστειλεν. 30 (71.1) ἔγγιτον ὄν αὐτόν πιάσαι, καὶ οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτόν τὴν χεῖρα, ὅτι οὐκ ᾔδειν 9, 20. ἐλήλυθει ἡ ὥρα αὐτοῦ. 31 (78.10) Ἐκ τῶ ὄχλου δὲ πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν, καὶ ἔλεγον ὅτι ὁ Χριστὸς ὅταν ἔλθῃ, μῆτι πλείονα

.. D 49. 108. Chr¹ (et. mosc⁴) μητι (itpl vg numquid, c ff² numq. forte) | αληθως .. 33. al³ syr^{sch} al om | γνωσαν .. D syr^{cu} arm post oi αρχ. | ο χ̄ (Gb Sz) c. BDKLTX al plus²⁵ itpl^{er} vg cop sah syr^{cu} arm al Or² Eriph⁴¹⁷ Cyr Chro^{om} (et. mosc³ et² txt et com) Isid Nonn .. ε praem αληθως c. EFGHMBUVI (om εσει) ΔΔ al longe pl f q go syr^{sch} etp al Chr^{ix} Thph

27. ἐρχεται (et. ε Wtst Gb Sz etc) .. ε^o (1624. et al) ερχεται c. (P? e sil.) ΗΧΔ* al aliq; G al² ελθη

28. ἐκραξεν .. D al² it vg -ξεν (clamat) | εν τ. κρω διδασκ. (T al q post ησ.) ο (B* T om) ω̄ (Δ 61.* om ο ω̄) .. D ο ω̄ διδ. εν τ. α., item sed διδ. post ιερω 1. 69. 131. 254. b l. Variant al | και λεγων .. κ κ. λεγεν | και οιδατε (v οιδα, b ff² om οιδ.) .. x 409. l Or² (sed² et. habet) Chr^{mosc} etodd al aliq Tert om

29. εγω (Gb Sz) c. BFGHKLMSTUVΓΔΛ al longe pl a e g q vg sah arin syr^p c.³ sl Or .. ε add δε c. dx al mu itmu cop syr^{cu} et^{sch} go al Cyr | παρ .. x απ | απιστειλεν, (D 131. -σταλκιν) .. 161. (et 124. fu) add (addita nota in mg εις το ρωμαιικον ευαγγελιον τοιτο ενρον 161.) haec: και εαν ειπω οτι ουκ οιδα αυτον, εσομαι ομοιος υμων ψειστης (huc usque 124. et fu). και οιδα αυτον οτι παρ αυτου εμι κακεινος με απιστειλεν. Similiter g mm mt tol et al ap Ln totum vers. sic habent: ego (mm add autem) scio (tol novi) eum, et si dixerō (g dixerim? -rit?) quia nescio eum, ero similis vobis mendax; et (mt sed, mm add ego) scio eum quia ad ipso sum et ipse me misit (g scit)

30. πιασαι (MΓ et ut vdtr pl -άσαι, Δ -ᾶσαι) .. Λ 13. 69. 262. arm add και ἐλήλυθεν εκ της χειρος; (sed Λ χωμας) αυτων | ἐπέβαλεν (b inieciū, d Ir^{int} inmisit, x Or¹ -αλλεν): et. Or² al .. T εβαλεν, itpl^{er} vg misit | την χεира: et. Or al .. G al¹⁰ it vg al mu Nonn Ir^{int} 3, 16, 7. τας χεираς | ἐλήλυθει .. BL al⁵ -λυθεν

31. εκ τ. οχλ. δε (33. post εκ, κ al¹⁰ οιν) πολλ. επιστ. c. BDKLTX al¹⁶ fere itpl^{er} vg Cyr .. ε πολλ. δε εκ τ. οχλ. επιστ. (D επ. post δε) c. (D) EGH MBUVIΓΔΛ al longe pl q al pl | D ελεγον | οτι c. BFGHKMBUVΓΔΛ al longe pl .. Gb^o Ln om c. BDLTX al plus¹⁰ Cyr (nec exprin it vg go etc) | μητι c. GHMBUVIΓΔΛ al longe pl .. Gb' Ln 49. μη c. BDKLTX al²⁰ Chr (et. mosc³) Cyr | D πλεονα

σημεῖα ποιήσει ὧν οὗτος ἐποίησεν; 32 ἤκουσαν οἱ Φαρισαῖοι τὸν ὄχλου γογγύζοντος περὶ αὐτοῦ ταῦτα, ^(19.1) καὶ ἀπέστειλαν ὑπηρετάς οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἵνα πιάσωσιν αὐτόν. 33 ^(20.10) εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς Ἐτι χρόνον μικρὸν μεθ' ὑμῶν εἰμὶ καὶ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με. 34 ^(21.10) ζήτησέτε με καὶ οὐχ εὐρήσετε, καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγὼ ὑμεῖς οὐ δύνασθε εἰσεῖν. 35 εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς ἑαυτούς Ἡοῦ μέλλει οὗτος πορεύεσθαι, ὅτι ἡμεῖς οὐχ εὐρήσομεν αὐτόν; μὴ εἰς τὴν διασπορὰν τῶν Ἑλλήνων μέλλει πορεύεσθαι καὶ διδάσκειν τοὺς Ἕλληνας; 36 τίς ἐστὶν ὁ λόγος οὗτος

31. σημεῖα c. BDKLTX al plus³⁵ it vg sah syrP arm al Chr (et.mosc⁵; Cyr .. ε (Gb⁰) add τοιῶτων c. EGHCVNΓA al pl go cop syr^{cu} et^{sch} al; item ante σημ. m al⁶ et post ποιήσει Δ al | ποιήσει (x -ση) .. G al ποιει, Cyr εχει ποιησαι | ἐποίησεν .. D 13. 69. it^{pl}er vg syr^{sch} al ποιει
32. ἤκουσαν .. KMU 1. 28. 131. al fere³⁰ (et. τ teste Birchio) italiq sah add οὐν, item D al e e go δε .. 13. 124. syr^{cu} et^{sch} syrP c. ob. praem. καὶ | β φαρεῖσασοι atque ita plerumque | ταῦτα .. DL* al pauc a b c e l syr^{cu} arm Chr (et.mosc⁵) om | υπηρετας h. l. c. DEHMVΓAA al fere³⁰ a q go syrP al Thph .. ε (Ln) ante ενα c. BDKLSTUX it^{pl} vg al mu Cyr (al pauc syr^{cu} om υπηρετ., e Chr [et.mosc⁵] om οὐ φαρ. κ. οὐ αρχ.) | οὐ φαρ. κ. οὐ αρχιερ. c. EHMVΓAA al longe pl a q go syrP (et syr^{sch} αι-τοι καὶ οὐ αρχ.) al Thph .. Ln 49. οὐ αρχ. (al⁶ αρχ.) κ. οὐ φαρ. (: quae mutatio cohaeret cum υπηρετ. transposito. Cf et. 7, 45. item 11, 47. 11, 57. 18, 3. ubi iste ordo est nec fluct) c. BDKLSTUX al mu it^{pl} vg al mu Cyr
33. εἶπ. οὖν (Gb Sz) c. BDEGHKLSUVNΓAA al longe pl vv pler Euth Thph Aug Bed .. ε add αιτοις c. τ al vix mu c (Ies. ad eos) vg^{ed} aeth pers^m Cyr | ο ὡ ετε .. τ οτι ὡ | χρόν. μικρ. (B^d μικρ.) c. BLTX 69. al? e q (al?) .. ε μικρ. χρ. c. DEGHKMSUVNΓAA al pler vv pler Chr Cyr (Tert modicum adhuc temporis) Aug | μεθ υμ. εἰμι .. υ μετω μ. ἴμ.
34. οὐχ .. τ ουκ | εὐρησετε c. DEGHKLSUVNΓAA etc .. Ln add με c. BTK cop sah syr^{cu} et^{sch} aeth | εἰμι .. a c d syr^{cu} cop (non sah) al Nonn (ὀδεύσω) Thph εἰμι (vado a c d) : Gb' | καὶ οπου usq ελθειν (B add εκει, nil Mal.) .. υ om
35. πρ. εαυτους .. θ πρ. ἄλληλους | μέλλει οὗτος c. DLX al? syr^{cu} .. ε (Ln 49.) οὐτ. μέλλ. c. BEGHKMSUVNΓAA etc | ἡμεῖς .. D 249. it^{pl}er (non f q) vg cop om | εὐρησομεν .. HMΓA al mu -σωμεν | μη .. D 124. μητε (it vg numquid) | καὶ .. H om
36. ο λογ. ουτ. c. BDBT(E* vdr)KLX al³ arm Nonn (τίς δὲ πῶς λόγος οὗτος) .. ε ουτ. ο λογ. c. E(ipse* cogr)GHMSUVNΓAA etc .. T al³ harl Chr [et.mosc⁵] libere om ουτος | οτ .. τ οτι | εὐρησετε c. DEGHKLSUVNΓAA etc .. BGT cop sah syr^{cu} et^{sch} syrP c. ob. add με (Ln) | εἰμι : a (eo)

ὃν εἶπεν Ζητήσατέ με καὶ οὐχ εὐρήσατε, καὶ ὅπου ἐγὼ ὑμεῖς οὐ δύνασθε εἰθεῖν;

37 Ἐν δὲ τῇ ἑσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆς ἑορτῆς εἰστίηκει ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔκραξεν λέγων Ἐάν τις διψᾷ, ἐρχέσθω πρὸς με καὶ πινέτω. 38 ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, καθὼς εἶπεν ἡ γραφή, ποταμοὶ ἐκ τῆς κοιλίας αὐτοῦ ῥέουσιν ὕδατος ζῶντος. 39 τοῦτο δὲ εἶπεν περὶ τοῦ πνεύματος οὗ ἤμιλλον λαμβάνειν οἱ πιστεύοντες εἰς αὐτόν· οὐπω γὰρ ἦν πνεῦμα, ὅτι Ἰησοῦς οὐδέπω ἐδοξάσθη. 40 Ἐκ τοῦ ὄχλου οὖν ἀκούσαντες τῶν λόγων ἔλεγον Οὗτός ἐστιν ἀληθῶς

cop (non sah) al (sed non c d syr^{ca}) Nonn (ὀπόθι βαίνω) Thph εἶμι | εἰθεῖν .. 225. h. l. add καὶ ἐπορευθῆ ἑκαστος etc Ioh 7, 53 usq 8, 11.

37. τῇ ἐσχ. ἡμ. τῇ μεγάλῃ (12. 17. 229.* for al? om τ. μεγ.) .. D⁸⁷ (syr^{sch}) τῇ ἡμερ. τῇ μεγ. τῇ ἐσχ., syr^{ca} τῇ μεγ. ἡμ. (om τῇ ἐσχ.) | B** D⁸⁷TXA al ἰστίηκει | ἐκραξεν (et. Or al) .. D 1. al Chr -αξεν, item claspabat it vg cop sah al | εἰν (Did εἰ) τ. διψα (Or¹ -ψη) | πρὸς με (B εμε) : et. Or²sa⁹⁰ Did al .. D b e Cyp Victorin¹ Aug¹ om

38. ρέουσιν .. HA al -σασιν | καθὼς εἶπεν ἡ γραφή : Chr ἰταυθα ἰποστῆσαι δεῖ, ἵνα ἦ τό Ποταμοὶ etc τῆς αὐτοῦ (i. e. Christi) ἀποφάσις (antes habet: καὶ ποῦ εἶπεν ἡ γραφή ὅτι ποταμοὶ etc; Οὐδαμοῦ.)

39. οἱ c. D⁸⁷HLSTXGA al longe pl (et. carp⁹⁷) Cyr^{hr} Chr Cyp .. BEKMVNA al²⁶ Thph ὄ|ἡμελλ. c. E⁸⁷HKLMVYTA al plus⁴⁰ .. Ln 49. ἐμελλ. c. B⁸⁷D? TX al pl Cyr^{hr} e¹alex Chr (Nonn) | πιστευοντες c. DEGHKMSUVXGA al fere omn it vg (credentes, qui credunt, qui credebant : ita et. pp^{mu} ; sed Amb¹ Aug¹ Vig¹ qui credituri erant) etc Cyr^{hr} Thdr¹ al .. BLT (Birch male ut v^{dr} -σαντες) 18.⁹⁷ sah (v^{dr}) Chr^{mosc} -σαντες (Ln) | ουπω .. Δ⁸ οπου | πνευμα (D praem το) absq αγιον et δεδομενον et similibus c. KT 42. 91. san fu harl⁸ cop (sah nondum enim acceperant spiritum) arm Or⁴ Ath⁹⁰ Cyr³ Hesych Or^{int} 3.⁹⁰ lib Rebapt Hier (Nonn) libere mutans : οὐπω γὰρ βροτέησιν ἐνεργίζωτο μενοιαις Χριστός ἀναξ γενέτω φανείς ἀχ/θρονος ἴδρης.) .. ξ (G^b00) add αγιον c. E⁸⁷HLMSUXGA v al pler Chr (Chr¹ οὐπω γὰρ ἦν πν. ἅγιον, τοιτέστι δοθέν. Thdr⁴. 12⁹⁷) Or^{int} 3.⁹¹². Item add δεδομενον it pl v^{ged} et odd pl syr^{sch} syr^p c.* pers Eus^{luc} 1⁹⁰ Victorin Aug Amb Quaest : ita Ln. Item add αγιον δεδομενον (254. δοθέν) B 254. e q sl¹. 2. 3. cat Or^{int} 3.⁹⁰⁰; item D f go aeth αγιον επ αυτοις (D** -τους, f in eis, aeth illis) | ἡ c. B⁸⁷EGHKLMVTUX GA al (B?) v al longe pl (et. carp⁹⁷) Or³ Did Cyr Chr (et. mosc⁵) Thdr¹ Thph .. ξ (G^b00) praem ὁ c. min mu Or¹ | ουδεπω (et. Or¹; L 56. ουδεπωτε sic) .. BD al aliq Or³ Did ουπω

40. εκ του οχλου οιν (it^{mu} autem, Or om) c. (Schu „bene“) BDLTX 1. (124. οἱ οιν εκ τ. οχλ. πολλοι) it^{pl} vg Or, item quidam autem ex turba cop sah arm; item ex illa ergo turba multi g gat mm, item addito τινες post ακουσ. Cyp .. ε πολλοι οιν (f go syr al δε) εκ του οχλου c. E⁸⁷HKMSUGA al pler q f go syr^{tr} al | τιν (D praem αυτοι) λογων (K

- 1, 21. ὁ προφήτης· 41 ἄλλοι ἔλεγον Οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός· ^(88.7) οἱ δὲ ἔλεγον Μὴ γὰρ ἐκ τῆς Γαλιλαίας ὁ Χριστός ἔρχεται; 42 οὐχὶ ἡ ^{*Ps 80, 4.} ^{*Mich 5, 1.} γραφὴ εἶπεν ὅτι ἐκ τοῦ σπέρματος Δαυεὶδ καὶ ἀπὸ Βηθλεὲμ τῆς κώμης, ὅπου ἦν Δαυεὶδ, ἔρχεται ὁ Χριστός; 43 ^(84.10) σχίσμα οὖν ^{7, 30.} ἐγένετο ἐν τῷ ὄχλῳ δι' αὐτόν· 44 ^(85.1) τινὲς δὲ ἤθελον ἐξ αὐτῶν πιάσαι αὐτόν, ἀλλ' οὐδεὶς ἐβάλεν ἐπ' αὐτόν τὰς χεῖρας.

45 ^(85.10) Ἦλλθον οὖν οἱ ὑπηρέται πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ Φαρισαίους, καὶ εἶπον αὐτοῖς ἐκεῖνοι Διὰ τί οὐκ ἠγάγετε αὐτόν; 46 ἀπεκρίθησαν οἱ ὑπηρέται Οὐδέποτε ἐλάλησεν οὕτως ἄνθρωπος ὡς οὗτος ὁ ἄνθρωπος. 47 ἀπεκρίθησαν αὐτοῖς οἱ Φαρισαῖοι Μὴ καὶ

al itallq vg al add αὐτοῖ) c. BDEGHKLMΤΥΓΑ* al longe pl it vg go cop sah syr^{sch} syrP m^g (verba haec) et^{xt} (verba eius) pers^w al¹⁻²⁻³. Or (add του ω) cat. Praeterca BDLTU al e syrP m^g add τουτων (υ τοιτων) : it Ln, item e al itPl^{er} vg al praem .. ε τον λογον (x al mu arm Cyr add τουτων et aeth praem; al persP add αὐτοῖ) c. s^g(x)A**A al pm arm aeth persP (Cyr) .. 106. 44.^{ov} om plane | ουτος (et. Or Cyr) .. vD praem οτι (fortasse recte, et. v. sq)

41. ἄλλοι pr .. T 1. 13. 69. al pauc c f cop sah Or add δε, hinc Ln [δε] | ουτος .. DLX al pauc syrP c.* praem οτι | ος (quidam) δε c. BLTX 1. 33. al⁵ itPl¹ vg sah sl³ et^{ed} Or Cyr .. 49. ἄλλοι c. DEGHK(MA* al¹⁰ fere b q ab ἔλεγον ad ἔλεγον transiliunt)SUGAA** al longe pl (et. v) go syr^{utr} al, item ε (Gb⁶⁰) add δε c. min b q cop al | D* ἔλεγον
42. οὐχι (r οὐχῆ) c. DEGHKMSUXΓAA al ut vdr om Cyr .. Ln 49. οὐχ c. B**(* οὐκ)LT Or (alibi hoc alibi illud fluct, nec enim ratio locorum omnium eadem; passim neutrum fluct; tamen cf ad Mt 13, 55. Rom 2, 26. ubi similiter testes οὐχ η pro οὐχι η praebent) | εἶπεν .. D al pauc λεγει, item dicit it vg al | του .. D 13. 69. 157. al om | δαυειδ, δαυιδ, δαβιδ : cf ad Mt 1, 1. | Γ* al βηθλεμ, item baethlem a, bethlem e | ερχ. o x̄v̄ (Schu „bene ap Io.“) c. BLT c ff² g (e om o x̄v̄) vg syr^{sch} Cyr Chr .. ε ο x̄v̄ ερχ. c. DEGHKMSUVΓAA al ut vdr om v v pl cat (sed D ante οποι, cop ante απο βηθλ., sah ante εκ του σπερμ.)
43. εγεν. εν τω οχλ. (D^{8r} εις τον οχλον) c. BDLTX 33. 124. 157. al pauc itPl^{er} vg cop sah syrP (similiter syr^{sch}) al Cyr .. ε εν τ. οχλ. εγεν. c. EGHKMSUGAA al pler q al
44. επιβαλεν c. DEGHKMSUXΓAA al ut vdr om (131. -αλλεν) e f go al Cyr Chr .. BLT itPl¹ vg al εβαλεν (Ln 49. :: cf ad v. 30.) | U επ αυτω | fu om versum (y^{scr} om τιν. usq πιασ. αυτ.)
45. επον .. T teste Birchio ἔλεγον | εκεινοι .. KU al g om | D ηγαγατε (τ ηγαγετε)
46. απεκριθησαν (et. Or) .. D add δε, al pauc Chr (et. mosc³) add οιν | ελαλ. ουτως ανθρ. c. BLTX 3. 33. Or Cyr⁴ (et¹ ελ. α. ουτ.) Chr³ cat .. ε ουτ. ελαλ. ανθρωπ. c. EGHKMSUGAA al longe pler itPl¹ (allibere ut e noto unquam sic locutus est) vg al; item D ουτ. ανθρ. ελαλ. | ος ουτ.

ὑμεῖς πεπλάνησθε; 48 μή τις ἐκ τῶν ἀρχόντων ἐπίστευσεν εἰς αὐτὸν ἢ ἐκ τῶν Φαρισαίων; 49 ἀλλὰ ὁ ὄχλος οὗτος ὁ μὴ γινώσκων τὸν νόμον ἐπάρματοί εἰσιν. 50 λέγει Νικόδημος πρὸς αὐτούς, α. 1. ὁ ἐλθὼν πρὸς αὐτὸν πρότερον, εἰς ὧν ἐξ αὐτῶν, 51 Μὴ ὁ νόμος D¹ 19, 15 sa. ἡμῶν κρίνει τὸν ἄνθρωπον ἐὰν μὴ ἀκούσῃ πρῶτον παρ' αὐτοῦ καὶ γνῶ τί ποιῆ; 52 ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῆς Γαλιλαίας εἶ; ἐρανήσῃσιν καὶ ἶδε ὅτι ἐκ τῆς Γαλιλαίας προφήτης οὐκ ἐγγήγετα.

ο ἀνθρ. (3. 9. mm mt al ap Ln syrs^{sch} eth^r al add λαλεῖ) c. EGHKMSU XΓΔΔ al pler it^{pl} vg (et. am san al pler) sah syr^p al Thdr^t 2, 121 Chr^{xt} (sedmose² om) cat; item d c ff² ως οἰτος λαλεῖ, item a quomodo et hic .. Ln 49. om (Gb^o) c. BLT 225. 229.* for cop Or Cyr^s Chrc^{om} 2 Aug (: offendi illud οἰτος ο ἀνθρ.; hinc alii satis habuerunt delevisse ὁ ἄνθρωπος, alii totum additamentum abstulere; quod ut adderetur nulla prorsus caussa erat)

47. ἀπεκρίθησαν c. D 1. 33. al fere¹⁰ a c e ff² sah syr arm perss sl¹⁻² Cyr .. ε (Gb^o) Ln add οὐν c. BEGHKLMSTUXΓΔΔ al longe pl it^{mu} vg syr^p al; item go cop δε | αυτοῖς .. BK al⁶ l fos arm om (v. 46. nemo add) | L πεπλανάσθαι

48. εκ .. κ al⁷ om | ἐπίστευσεν .. D πιστεῖν

49. ἀλλα c. BDLT .. ε ἀλλ c. EGHKMSUXΓΔΔ etc (Or ἀλλ η) | ἐπάρματο c. BT 1. 33. Or Cyr^{schol} et¹⁰²⁷ Chrc^{om} .. ε ἐπικαταματο c. BEGHKLMSTUXΓΔΔ al pler Cyr^{xt} Chr^{xt} (: cf Gal 3, 10. 13.)

50. πρότερον (το πρ. LX al⁷) c. BLT a (qui prius venit ad eum) e (qui venerat ad Ies. primo tempore) sah syr^{hr} Cyr, item addito νυκτος vel ante [το] προτερ. (x c ff² l syr^p c.* arm aeth) vel post προτ. (cop) vel ante πρ. αυτ. (al⁷) x 1. 13. 69. 118. 124. 209. 2. p^o it³ cop arm aeth syr^p c.*; item d 33. νυκτος το πρωτον... ε νυκτος ante πρ. αυτον c. EGHMSΓΔ al pler; item post πρ. αυτον (al aliq τον ὄν) κυδ al f l q vg go syr (qui venerat ad Ies. nocte) .. 49. Gb' nec προτ. nec νυκτ. : at sic e coniectura (: ex 19, 39. fluxit textus immutatio) | εις ων (L vv aliq om) εξ αυτων .. D ante ο ελθων, 71. 142.* g^{scr} om

51. ακουση .. γ al aliq -σει | πρωτον (κ 118. al post πα. αυτ., x ante ακουσ. παρ αυτου c. BD(κ)LT(x) 1. 33. 69. al¹⁵ fere Or Cyr Bas^{2,304} (πρωτ. αυτου ακ.) item (primum) c ff² q (a prius ab illo, f prius ante ακ. item go) arm .. ε παρ αυτου προτερον (Gb' πρωτον) c. EGHMSΥΓ ΔΔ al longe pl g vg cop sah syr^{utr} al Chr .. e Ensp^s Leif om πρωτ. | γνω .. D επιγνωσθη (cognoscatur d) | ποιει (et. Or al) .. d c Leif εποησει

52. εβαν c. BDKT .. ε -πον c. EGHLSUXΓΔΔ etc (Or om κ. εβ. αυτ.) | ερανησων c. B* T .. ε Ln (ignorans B) 49. ερεινησων c. B** DEGHKLMSTUXΓΔΔ etc (: cf ad 5, 39.) | ιδε .. d 229.** add τας γραφας, item 229.* (την γραφην) a c e ff² l (non item f g q) vg (sed non am san for em ing² gat mm al) sah post ερανησων (: ex 5, 39.) | εκ τ. γαλιλ. (B

γαλιλ. ut solet) προφ. c. ΒΛΤΧ al pauc it^{allq} vg (sed non am fu for san ing al) Or Cyr Chr (et. mosc^b) .. 5 προφ. εκ της (g om) γαλ. c. DE ΘΗΚΜΒΥΓΑΑ (et. carp^{ev}) al pler it^{pl} vg^{cdd} pl go al pl | εγγιγεται (EG ΗΜ al mu εγγιγερ.) c. ΒΘΗΛΜΣ^{κτκ}α (et. carp^{ev}) al pl (syr interprete Schaafio) syrP^m persP (quando surrexit) Cyr^s (multus est in exponendo, cf p. 481 sq, urgetque Iesum ne fuisse quidem Galilaeum) Chr (urget quod Iesus respondendo docuerit se non prophetam sed τοῦ κόσμου δεσπότην esse) .. Gb' Ln 49. εγγιγεται c. ΒΔΚΣ^{μστ}α al fere³⁰ it^{pl}er vg (syr teste Wtat aliisq) syrP^{txt} go aeth^{utr} pers^w (e surgit, item cop sah) Or (οὐκ εξιγεται οὐδε εγγιγεται); item υ ερχεται (: : ut vix probabiliter dici potest unde εγγιγερ. ortum sit, ita planissima est lectionis εγγιγεται origo)

53.—8, 11. om c. ΑΒCLΤΧΑ (in A et C par foliorum quod periit: 6, 50.—8, 52. in illo, 7, 53.—8, 11 in hoc: pericopam de adultera non continuisse certum est. De c cf editionis meae prolegg pag. 31. nota 4.) (L et A spatium vacuum habent) 22. 33. 72. 96. 97. 106. 131. 157. a^{*} bxy^{scr} 2.p^e al plus⁵⁰ (sed in his aliquot om tantum 8, 3—11.) et evgg^{pm} (et. carp^{ev}) a b^{**} f l^{txt} q copdz et^{cdd} al sah syr (ms pl, quem-admodum et. Lee in ed. 1816. testatur deesse istam historiam in Peschitho. Vertit primum Syriace Maras Amidae episc. teste Zacharia Meletin. ap. Dion. Barsalib., abbas Mar Paulus teste syrP^{cod} mg.) syrP (ms pl; qui habent cdd, vel in mg exhibent vel testantur nota non in omnibus inveniri istam historiam) arm^{ms} ar^{cod} (e copta facta) go; item praetereunt Or Apollin Thdormop Chr Cyr Bas Cosm Nonn Thph cat (hinc nec in Amm^{presb} inventum vdr unde plurima in cat transiere) Cyp Tert Iuven (non addiderim Amm et Eus in canonibus videri praeterisse, nam quod in ΓΜ πς notatur ad 7, 46. πς ad 8, 19.

id non satis est ad probandum, quum tota de adultera historia ad canonem s' trahi potuerit.) Defuisse antiquitus testantur et. capitulorum indices in veteribus cdd; nam nec ΑCΔΑ nec al mu capitulum περι της μοιχαλίδος in indicem relatum habent; habent vero κμ aliq pm .. asteriscis notant ΕΑ al¹⁵ fere, obelis s al plus³⁰, asterisco ad 7, 53. et 8, 11. notat m .. transpon (sive 7, 53.—8, 11. sive 8, 3—11.) ad finem evglⁱⁱ Io 1. al plus¹⁰ (et. tisch in quo 7, 53.—8, 2. ab ipso*, 8, 3—11. a posteriore scriptore supplementur) .. 13. 69. 124. 346. post Luc 21., 225. post Io 7, 36. hab .. omitti in cdd testantur scholl varia. Ita A 262. aliq sic in mg habent: τὰ ὀβελισμένα (al ὀβ.) ἐν τισιν ἀντιγράφοις οὐ κείται, οὐδὲ Ἀπολιναρίου (al -ρίω) ἐν δὲ τοῖς ἀρχαίοις ὅλα κείται (al κεινται) μνημονεύουσιν τῆς περιμοπῆς ταύτης καὶ οἱ ἀπόστολοι ἐν αἷς ἐπέθρτο διατάξιων εἰς οἰκοδομὴν τῆς ἐκκλησίας. Item 1.^{ms} ad fin. evglⁱⁱ: τὸ περι της μοιχαλίδος κεφάλαιον ἐν τῷ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγ. (cod. εἰγγ.) ὡς ἐν τοῖς πλείοσιν ἀντιγράφοις μὴ κείμενον, μὴδὲ παρὰ τῶν θείων πατέρων τῶν ἐρημνεύσαντων μνημονεύθην, φημί δὲ Ἰωάννου τοῦ Χριστοῦ. καὶ Κωνσταντίνου Ἀλεξανδρείας οὐδὲ μὴν ὑπὸ Θεοδοίου Μωφουεστίας καὶ τῶν λοιπῶν, παρέλειψα κατὰ τὸν τόπον. κῆται δὲ οὕτως μετ' ὀλίγα τῆς ἀρχῆς τοῦ π^κ κ^εφ. ἐξῆς τοῦ Ἐρείνησον καὶ ἴδε ὅτι προφήτ. ἐκ τ. Γαλιλ. οὐκ ἐγγιγεται. Eodem

loco 135.^{ms} et 301.^{ms} : εἴρηται καὶ ἕτερα ἐν ἀρχαίοις ἀντιγράφοις, ἀπερ σινειδόμεν γράναι πρὸς τῇ τέλει τοῦ αὐτοῦ εὐαγγελιστοῦ, ἃ ἐστὶ τὰδε. 34.^{ms} ad ipsum loc. sic: ἰστίον ὅτι διὰ τοῦτο μετὰ ἀστει-
 ρίσκων ἐτίθησαν τὰ περὶ τῆς μοιχαλίδος, ἐπειδὴ εἰς τὰ πλείω τῶν ἀν-
 τιγράφων οὐκ ἔγκνεται· πλὴν εἰς τὰ ἀρχαιότερα ἤρρηται. Ceterum
 memorabile est quod Eus^{b.} s. 3, 39, de Papia refert: ἐκτίθειται δὲ καὶ
 ἄλλην ἰστορίαν περὶ γυναῖκός ἐπὶ πολλαῖς ἁμαρτίαις διαβληθείσης
 ἐπὶ τοῦ κυρίου, ἣν τὸ καθ' Ἑβραίους εὐαγγ. περιέχει. Quae quorsum
 spectent ambigitur; Rufinus vero ad hanc adulterae historiam pertinere
 eo significavit quod verba ἰστορίαν περὶ usq. κυρίου sic reddidit:
 historiam de muliere adultera quae accusata est a Iudaeis apud dominum.

Habent pericopam *DN* (quamquam hiat 7, 28.—8, 10.) ΘΗΚΥ (sed
 hiat post *στησ. αυτην* v. 3.) (item *ΕΜΣΧ*: vide supra) al plus⁹⁰ ead
μυσ⁹ ετ¹⁴ ap Hier (adv. Pelag. 2, 17. „in ev. sec. Ioh. in multis et
 Graecis et Latinis ead. invenitur de adultera muliere quae accusata
 est ap. dominum“) b^o c e ff² g lms vg aeth^{utr} syr^{hr} sl sax perss (in
 cod vat ad cap 10. trahitur); adde *vv* quarum *ms* differre supra in-
 dicavimus .. agnoscunt Const (2, 24, 4. ἐτέραν δὲ τινα ἡμαρτηκίαν
 ἔστησαν οἱ πρεσβύτεροι ἔμπροσθεν αὐτοῦ, καὶ ἐπ' αὐτῷ θήμεναι τὴν
 κρίσιν ἐξῆλθον· ὁ δὲ καρδιογνώστης κύριος, πιθόμενος αὐτῆς εἰ κατέ-
 κριναν αὐτὴν οἱ πρεσβ. καὶ εἰπούσης ὅτι οὐ, ἔφη πρὸς αὐτὴν Ὑπαγε
 οὐκ, οὐδὲ ἐγὼ σε κατακρίνω) Synops (sed post v. 20. demum atque in
 hunc quidem modum commemorat: ἐνταῦθα τὰ περὶ τῆς κατηγο-
 ρηθείσης ἐπὶ μοιχείᾳ) Euth (sed add *χρηθὲ δὲ γνώσκων ὅτι τὰ ἐνταῦθεν*
 etc *παρὰ τοῖς ἀκριβέσιν ἀντιγράφοις ἢ οὐκ εἴρηται ἢ ὠβέλισται. διὸ*
φαίνονται παρῆγεγραπτα καὶ προσθήκη· καὶ τοῦτο· τεκμήριον τὸ μὴδὲ
τὸν Χριστόστομον ὅλως μνημονεῦσαι αὐτῶν) Hier Amb Aug (de con-
jug. adulter. 2, 7. - „quis non intelligat debere ignoscere maritum,
quod videt ignovisse dominum“ - „Sed hoc videlicet infidelium sen-
sus exhorret, ita ut nonnulli modicae fidei vel potius inimici verae
fidei, credo metuentes peccati impunitatem dari mulieribus suis, illud
quod de adulterae indulgentia dominus fecit auferrent de eod. suis.“
 Similiter Nicon eiectam esse vult narrationem ab Armenis, *βλαβεράν*
εἶναι τοῖς πολλοῖς τὴν τοιαύτην ἀκρόασιν dicentibus.) Textum sic ha-
 bet ε (G^{b90}):

53 καὶ ἐπορεύθη (DMSG al¹³ c al -θησαν, U al pl απηλθεν, A al
 mu απηλθον) ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον (tisch 1. 25. cop^{w1} arm^{ed} τ.
 τοπον, 69. τα ιδια) αὐτοῦ.

- VIII. 1 Ἰησοῦς δὲ (UG al pm καὶ ο ιησ., al mu καὶ ιησ., καὶ ο ιησ. δε,
 ο δε ιησ.) ἐπορεύθη (s al -ετο) εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν (r 272.
 ser add *μονος*). 2 ὄρθροι δὲ (r 272. καὶ σε pro *ορθρ. δε*) πάλ-
 λιν (U al pl Euth add *βαθως* s. *βαθεις*) παρῆγενο (D παρα-
 γνιεται, U al pl *vv* mu ηλθεν s. *παρηλθεν*, item U al pm add ο ιησους)
 εἰς τὸ ἱερόν, καὶ πᾶς ὁ λαός (GSU al²⁰ οχλος, r 272. om) ἤρχετο
 πρὸς αὐτόν (om *πρ. α.* ΕΘΗΚΥ al plus⁹⁰; καὶ πας usq. *αυτον* om al⁶),
 καὶ καθίσας (275. arm om) ἐδίδασκεν αὐτοῖς (D al⁶ om καὶ καθ.
 ε. αυτ.). 3 ἄγοισι (al² φεροισι, Δ^{**} al⁹ καὶ προσηγικαν αυτω)
 δὲ (UG al mu *vv* aliq om) οἱ γραμματεῖς (oi. γρ. al⁷ Prom cum καὶ

sq om, al transp, 1. al arm οι αρχιμεις) και οι Φαρισαῖοι πρὸς αὐ-
 τὸν (S2 om πρ. α. c. DMUGA al longe pl vn mu; et. transp; et. πρ.
 τον ηησων legitur) γυναῖκα ἐν (S2 επι. c. DMSUGA al longe pl)
 μοιχείᾳ (D επι. αμαρτια γυναικα) κατελημμένην (D ελλημμένην,
 EGHK al pm καταληφθεισαν, 16.^{ov} καταλελημμένην), και στήσαντες
 αὐτήν ἐν (A al pl add τω) μίσῳ 4 λέγουσιν (CA al plus⁹⁰ itallq
 vg al ειπον) αὐτῷ (et om et τω ηησων legitur; praeterea add πι-
 ραῖοντες EGHK al pl Euth Promiss; D add εκπειραζοντες αιτον οι
 μρεις ινα εχουσιν κατηγοριαν αιτου) διδάσκαλε, αὐτὴ ἡ γυνή (M
 η γυ. αιτ.) κατελήφθη (EGHK al mu κατεληφθη, D al κατεληπται,
 MA al pm ηλειπται s. ελληπται, 32.^{ov} προκατεληπται) ἐπαυτοφώρῳ
 (EGHMA al -φορῳ, Δ⁹² al -φορως) μοιχειομένη (U al pl vn pm Amb
 ταιτην ειρμεν επαυτοφωρω [vn pm om] μοιχειομένην). 5 ἐν δὲ
 *1. ov 20, 10. τ. γ.) ἡμῖν (DH al om, U al aliq itallq vg post ενετ. varietq al transp,
 HS al⁹⁰ fere vn aliq ημων ante μωσ.) ἐπιτείλατο (D εκλεισεν, 161.
 εγραφεν) τὰς τοιαύτας λιθοβολείσθαι (S2 λιθαλιν c. DMSUGA al
 longe pl vn mu Cassiod; al¹⁹ λιθαλίσθαι). σὺ οἶν (B σι δε νιν,
 itallq fos al Amb Prom σι δε) τί λέγεις (S2 add περι αιτης c. MSUGA
 al pl vn mu Euth Amb al; 6 τοῦτο δὲ (15. 272. c al om) ἔλε-
 γον (S al mu ειπον) πειραῖοντες (al plus¹² εκπειρ.) αὐτὸν (al
 om), ἵνα ἔχουσι (al mu vn παοσ σχωσι, εχουσι, ειρωσι) κατηγορεῖν
 (S2 κατηγοριαν c. SU al longe pl vn mu et cum isdem fere add κατ)
 αὐτοῦ (τοῦτο δε usq αιτου om DM 264.). ὁ δὲ Ἰησοῦς (e⁹² om,
 258. γρουν) κάτω κίψας (et. κ. κερικφως, κ. νευσας, κατακινφ. legi-
 tur, c⁹² εκιψας) τῷ δακτύλῳ (A 262. al sygnit om; et. transponit-
 ur) ἔγραφεν (DEGHM tisch⁹² al mu κατεγραφεν, al¹⁰ εγραφεν, al²
 καταγεγραφεν) εἰς τὴν γῆν (EGHK al fere⁹⁰ al add μη [al² om, al⁵
 και] προσποιουμενος). 7 ὡς δὲ ἐπέμνον ἐρωτῶντες (M al plus⁵⁰
 επιρωτ.) αὐτὸν (D al om, al add και, ff². cum autem interrogarent
 expectantes cum quid diceret), ἀνακίψας (DMS al mu vn ανεκιψεν
 [-ψε] και, UA al pm Euth αναβλευσας) εἶπε πρὸς αὐτούς (DSUA al
 pl vn αυτοις, M al om) Ὁ ἀναμάρτητος ἡμῶν πρῶτος (EGH al mu
 -τον) τὸν (DUA al pl om) λίθον ἐπ' αὐτῇ (DEGHKMA al pl επ
 αιτην) βαλίτω (EGHK al pm βαλλετω; D επ α. βαλ. λιθ., EGHKS al
 pm επ α. τ. λιθ. β., UA al pm λιθ. β. ε. α., M al β. ε. α. τ. λ. etc).
 8 καὶ πάλιν κάτω κίψας (D al al²⁻³. κατακινφ., H² 272. om κατω;
 praeterea D al ff². Hier Aug add τω δακτυλω) ἔγραφεν (D al κατ-
 εγραφ., M 126. al εγραφεν) εἰς τὴν γῆν (U al mu add ενος εκαστοι
 αιτων τας αμαρτιας, item Bar Hebr. ex cod. aliquo Alex. ap. Asse-
 man. Contra Hier adponft [explicationis caussa]: eorum videlicet qui
 accusabant et omnium peccata mortalium.). 9 οἱ δὲ ἀκούσαντες (A
 13. 69. 124. 262. al om ο. δ. ακ., D εκαστος δε των ιουδαιων, diff al)
 και ἰπὸ τῆς σινειδῆσως ἐλεγχόμενοι (και usq ελεγχ. om DMUA 1.
 13. 69. 124. al longe pl vn pm Euth al) ἐξήρχοντο (D al -χιστο, A
 13. 69. 124. al [sed pler praem και] ἐξηλθιν s. -θον, M ανιχωρησαν
 post ε. κ. ε.) εἰς καθ' εἰς (haec om D, 1. al εις εκαστος αιτων, al vg
 transp), ἀρτάμενοι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων ἕως τῶν ἐσχάτων (ε. τ.
 ισχ. om EGHKM al pl vn pl Hier Amb, D ωστε παντας εξελθιν), και

VIII.

12 Πάλιν οὖν αὐτοῖς ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς λέγων Ἐγὼ εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου· ὁ ἀκολουθῶν ἐμοὶ οὐ μὴ περιπατήσῃ ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ' ἔξει τὸ φῶς τῆς ζωῆς. 13 εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Φαρισαῖοι Σὺ περὶ σεαυτοῦ μαρτυρεῖς· ἡ μαρτυρία σου οὐκ ἐστὶν ἀληθής. 14 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς Κἀν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἑμαυτοῦ, ἀληθής ἐστὶν ἡ μαρτυρία μου, ὅτι οἶδα πόθεν ἦλθον καὶ ποῦ ὑπάγω· ὑμεῖς δὲ οὐκ οἴδατε πόθεν ἔρχομαι ἢ ποῦ ὑπάγω.

κατελείφθη (κα al mu -ληφθη) μόνος (al mu om, [syrr^{tr}] persP μονη omisiss o ιησ. και) ὁ Ἰησοῦς (D al vv om, U al pm ιησ. s. o ιησ. ante μον. pon) καὶ ἡ γυνή ἐν μέσῳ ἐστῶσα (Sz ouσα e. cdd unc omn al longe pl vv aliq). 10 ἀνακίψας (Δ al mu -βλεψας, 254. -νειψας) δε ὁ Ἰησοῦς καὶ μηδένα θεασάμενος πλὴν τῆς γυναικός (και usq γιναικ. om DMS al pm vv pl Amb Aug, U al pl aeth Euth εδεν αιτην και) εἶπεν αὐτῇ (om U al pl persP, 282. προς αιτην, D vv aliq Amb τη γιναικει) Ἡ γυνή (om DEFGHK al pl vv mu Hier Amb; Sz l'ιναι c. MSUA al longe pl), ποῦ εἰσὶν ἐκίνοι οἱ κατήγοροί σου (om ποι usq σου al¹ Aug, om εκινοι HU al pm vv, om εκ. οἱ κατ. σ. DMA al pl vv mu); οὐδεὶς σε κατέκρινεν; 11 ἡ δε εἶπεν (D κακεινη ειπεν αιτω, diff al) Οὐδεὶς, κύριε. εἶπε δε αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς (D fos o δε ειπ., Δ al mu o δε [vel και ο] ἡ ειπ. α., EFGHK al pl vv mu om αιτην, U al om δε) Οὐδὲ ἐγὼ σε κατακρίνω (sic MUL etc, πάτακρινῶ H al vv, κρινῶ EFGK al mu, fisch** al κρίνω) πορεύου (D υπαγει) καὶ (om D al⁶ ff² cop) μηκέτι (U μη, praem απο του νιν DMU al pl vv mu Hier Amb, item το λοιπον al² Aug) ἀμάρτανε (M add τουτο δε ειπαν πειραζοντες αυτους, ινα εχωσι κατηγοριαν κατ αυτου).

VIII. 12. αυτ. ελ. ο (B om) ἡ c. BΛSTUX al b („congregatis illis“ pro αὐτοῖς) q (go αυτ. ο ἡ ελ.), item (sed ελαλ. αυτ.) D al mu a (loquebatur ad illos) f ff² g l (e iterum autem [ita et. b g syr al; ff² go arm al om] cum convenissent loquebatur Ies.) cop syr .. EFGHKMA al pl go Thph Euth αυτ. ο ἡ ελ. .. ε ο ἡ (al² om) αυτ. (al⁶ e for al om, al syrP post ελαλ. pon) ελαλ. c. min (syrP) | Ln μοι c. vt Or | περιπατηση c. BFG KLTUKA al plus⁶⁰ Or Cyr¹ .. ε -τησει c. DENMA(s?) al pm Cyr¹ | D αλλα

13. αυτω. . Δ c.² supplet in mg

14. D al⁵ Or o ιησ. | αληθ. ε. η μαρτ. μου (et. Or² al) .. B al⁴ b sah Or¹ Did Chr (et. mo^{sc}) Faust ap Aug η μαρτ. μ. αληθ. εστ., D αληθεινη μου ε. η μαρτ. | υμ. δε (om FHKU al mu a; b enim) ουκ οιδ. π. ε. η (η c. BDKTYKA al pl f ff² l q vg [sed q gat mm cop^{wt} sic et. ante] cop sah go syrP al Novat; ε [= Gb Sz] Ln και c. KFBHT.ε? al mu it^{ma} al Amb) που υπαγω .. MA al pm syr^{tr} Or² Cyr Aug om

- 7, 24.
5, 17. 15 ἡμεῖς κατὰ τὴν σάρκα κρίνετε, ἐγὼ οὐ κρίνω οὐδένα. 16 καὶ εἰν κρίνω δὲ ἐγὼ, ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ ἀληθινή ἐστιν, ὅτι μόνος οὐκ εἰμί, 16, 22. ἀλλ' ἐγὼ καὶ ὁ πέμψας με πατήρ. 17 καὶ ἐν τῷ νόμῳ δὲ τῷ ἡμε-
 D¹ 19, 15.
M¹ 18, 16. 18 τέρφω γέγραπται ὅτι δύο ἀνθρώπων ἡ μαρτυρία ἀληθῆς ἐστίν. 18 ἐγὼ εἰμι ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμαντοῦ, καὶ μαρτυροῦν περὶ ἐμοῦ ὁ πέμψας με πατήρ. 19 ἔλεγον οὖν αὐτῷ Πουῦ ἐστίν ὁ πατήρ σου; 14, 7, 9. (87.³) ἀπεκρίθη Ἰησοῦς Ὅντε ἐμὲ οἴδατε οὔτε τὸν πατέρα μου· εἰ ἐμὲ ᾔδειτε, καὶ τὸν πατέρα μου ἂν ᾔδειτε. 20 (88.¹) ταῦτα τὰ ῥή-
 7, 20. ματα ἐλάλησεν ἐν τῷ γαζοφυλακίῳ διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ· καὶ οὐ-
 7, 20. δεις ἐπίασεν αὐτόν, ὅτι οὐπω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ.
 7, 22. 21 (89.¹⁰) Ἐλεγον οὖν πάλιν αὐτοῖς Ἐγὼ ὑπάγω καὶ ζητήσετε με, καὶ ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ ἡμῶν ἀποθανεῖσθε· ὅπου ἐγὼ ὑπάγω ἡμεῖς οὐ δύνασθε ἔλθειν. 22 ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι Μίτη ἀποσκευεῖ ἐαυτόν, ὅτι λέγει Ὅπου ἐγὼ ὑπάγω ἡμεῖς οὐ δύνασθε ἔλθειν; 23 καὶ ἔλεγον αὐτοῖς Ἰησοῦς ἐκ τῶν κάτω ἐστέ, ἐγὼ ἐκ τῶν ἄνω
 3, 31.
1 Io 4, 5. εἰμί· ἡμεῖς ἐκ τούτου τοῦ κόσμου ἐστέ, ἐγὼ οὐκ εἰμί ἐκ τοῦ κόσμου

15. κατὰ τὴν σάρκα .. Λ om τὴν

16. καί (al aliq om) εἰν κρ. δε (al post εἰν pon; Gx al⁶ fere vv aliq om) | ἀληθινή c. BDLTX 33. Or¹ .. ζ ἀληθῆς c. EF(F² ab ἀληθ. ἐστ. trans-
 illit ad ἀληθ. ἐστ. v. 17.) GHKMSUΔΔ al longe pler Or¹ Chr¹ (alibi δε-
 καία ut et. al² gat mm syrP mS sl² vdr) | μόνος .. D 40.^{ev} h add
 (sah praem) ἐγὼ | D ἀλλὰ | πατήρ (et. Or³ etc, b o πατ.) .. D om

18. ἐμαντοῦ .. U ἐμοῦ

19. ἔ c. BDEFGHKLMTUXΔΔ al pl .. ζ (= Gb Sz) o ἔ c. (s?) al mu Or |
 T οἴθε τον | αν (c f vg Amb forsitan, a q utique; D b e ff² al Victorin
 om) ᾔδειτε (x al εἰδητε) c. BLTX al Or⁶ Cyr³ Amb .. ζ ηδ. αν c. EFG
 HKMSUΔΔ al pler q al Cyr¹

20. ἐλάλησεν c. BDKLT al fere¹⁰ vv longe pl Or Hq Cyr Chrcom .. ζ
 (= Gb Sz) add o ἰησοῦς c. EFGHKMSUΔΔ al pler ff² q vg^{ed} etedd aliq
 al Amb Chr^{txt} | E² xΔ al aliq γαζοφυλακίῳ | ἐληλύθει .. L ηλθεν, al
 mu Or¹ Cyr ἐληλύθεν.

21. αὐτοῖς c. BDLTX b e Or Cyr .. ζ (Gb⁰⁰) add o ἰησοῦς c. EFGHKMSU
 ΔΔ al ut vdr om vv pler (sed passim transp) Chr | ζητ. με .. 1. 22.
 209. al¹² vv aliq add καί οἱ χ εἰρησατε με (vel absq με) | T teste Bchio
 ἀποθανησατε | UX al mu sah syr Cyr καί (157. οτι) οπου

22. D² ἔλεγον | L ἀποκτενεῖ | D² al sah Or¹ αὐτον

23. ἔλεγον c. BDLTX al⁴ ipler vg syrP mS sl² B. Or Cyr .. ζ εἰπεν c. EFG
 HKMSUΔΔ al pler f q go al | ἐγὼ .. D⁸ f q cop go add δε | x om v. μ. ε.
 τ. τ. κοσμ. ε. | τουτ. (al aliq om) του κ. c. BT 33. 69. 124. ipler go
 cop sah al (sed hae vv ita et. sec loco; contra vg de hoc mundo pr

τούτων. 24 εἶπον οὖν ὑμῖν ὅτι ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν· ἐὰν γὰρ μὴ πιστεύσητε ὅτι ἐγώ εἰμι, ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν. 25 ἔλεγον οὖν αὐτῶ Σὺ τίς εἶ; εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Τὴν ἀρχὴν ὃ τι καὶ λαλῶ ὑμῖν; 26 πολλὰ ἔχω περὶ ὑμῶν λαλεῖν καὶ κρίνειν· ἀλλ' ὁ πέμψας με ἀληθὴς ἐστίν, καὶ γὰρ ἃ ἤκουσα παρ' αὐτοῦ, ταῦτα λαλῶ εἰς τὸν κόσμον. 27 οὐκ ἔγνωσαν ὅτι τὸν πατέρα αὐτοῖς ἔλεγον. 28 εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς Ὅταν ὑψώσητε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, τότε γνώσεσθε ὅτι ἐγώ εἰμι, καὶ ἀπ' ἐμαυτοῦ ποιῶ οὐδέν, ἀλλὰ καθὼς ἐδίδαξέν με ὁ πατήρ, ταῦτα λαλῶ. 29 καὶ

loco, altero ex m. hoc) Or¹ Cyr .. ε του κ. τουτου c. DEFGHKLSUXAA al pler Or¹ Chr

24. D 69. 124. e πιστεισ. μοι

25. ειπεν c. BLX 1. 33. 69. 124. al⁵ itpler vg cop sah al mu Cyr .. ε (Gb⁰⁰) praem kai c. EFGHKMSUXAA al pler f q go syrP, D⁸⁷ (d om) al em sl add οιν | ὅ τι .. ε (non ε^o Gb Sz) Gb'' οτι: ita edd mu (sed in antiqss mas omnib utrumque οτι scribitur) .. a c f ff² q δ gat mm Amb^{allq} Idac in^{ium} (f ff² q mm gat δ Idac Amb² princ^{ipium}) quod (c f ff² q Amb Idac quod et); et. go cop syrP princ^{ipium} quod et, item sah omisso kai; similiter e vge^d foss emm mt Amb¹ princ^{ipium} qui et .. am san ing for tol harl Aug princ. quia et, d inū. quoniam et .. b in-primis quia. Syr interprete Sch: etiamsi inciperim loqui todicum | ὑμῖν; (ita et. Ln) .. ε (49.) cum puncto, non cum interrogationis signo. Cf Chr: ὃ δὲ λέγει, τοιοῦτόν ἐστι· τοῦ ὅλων ἀκούει τῶν λόγων τῶν παρ' ἐμοῦ ἀναξιοί ἐστε, μήτιγε καὶ μαθεῖν ὅστις ἐγώ εἰμι. ὑμεῖς γὰρ πάντα πειράζοντες φθέγγεσθε, καὶ οὐδενὶ τῶν παρ' ἐμοῦ προσέχοντες. καὶ ταῦτα πάντα ἡδινάμην ἐλέγξαι νῖν· τοῦτο γὰρ ἐστι Πολλὰ ἔχω etc Cyr: ἀτιμάζομαι, φησί, καίτοι λαλῶν εἰς αἰώνιον ζωὴν - ἀλλὰ καὶ δίκαια πάσχω, φησίν, ὅτι καὶ λόγου παρ' ὑμῖν ἐποησάμην ἀρχὴν - ἔδει γὰρ με, φησίν, οὐχ ὑμῖν ὅλους προσλαλήσαι κατὰ τὴν ἀρχὴν etc.

26. πολλὰ etc .. 157. al b (cum multa habeam) e (multa habens) Nonn (ὅτιπερ ὑμῖν Ἐξ ἀρχῆς ὀάριζον, ἔχων νήριθμα δικάζειν καὶ λαλεῖν) c. antecedd conig. De Chr vide ante. | λαλεῖν (Chr λεγειν) .. a al¹⁰ Chr (et. mosc⁴) praem kai | τ και καγω | λαλω (Gb'' prob Schu) c. BD KLTXA al fere⁴⁵ Cyr, item loquor it vg go .. ε λεγω c. EFGHMSUA al pl (sic v. 29. al fere¹⁰ pro λαλω) | κοσμον .. D⁸⁷gr add τουτον, item habent ff² q in hunc mundum, itPl in hoc mundo

27. ουκ εγν. (A 262. al aliq add οιν, item al Chr δε; u al itPl vg syr^{gr} και ο. ε.) οτι τ. πατ. αυτοις (D al plus¹⁸ italiq vge^d etedd mu [non am san al] sl². Thph αυτοι) ελεγ. (D⁸⁷ Chr λεγει) .. D al⁸ itPl vg (sed non am san for harl al) arm^{ms} (in ed. Const.) sl² add τον θεου

28. ειπ. οιν c. BLT 1. a' .. ε (49.) add αυτοις c. EFGHKMSUXAA al pler vv mu (go ad eos); item D 28. 106. sah^{fragm} voi syr^{gr} al αυτοις καλων (sed vv mu om οιν) | οταν .. B praem οτι | ο πατηρ c. DLTX 13.

ὁ πέμψας με μετ' ἐμοῦ ἐστίν· οὐκ ἀφήκέν με μόνον, ὅτι ἐγὼ τὰ ἀρεστὰ ἀγαπῶ ποιῶ πάντοτε.

30 Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν.

31 ἔλεγεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς πεπιστευκότας αὐτῷ Ἰουδαίους·

Ἐὰν ὑμεῖς μείνητε ἐν τῷ λόγῳ τῷ ἐμῷ, ἀληθῶς μαθηταὶ μου ἐστέ,

32 καὶ γνώσεσθε τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς.

33 ἀπεκρίθησαν πρὸς αὐτόν Σπέρμα Ἀβραάμ ἐσμεν καὶ οὐδεὶς δεδουλεύκαμεν ποίπτει· πῶς οὖν λέγεις ὅτι ἐλεύθεροι γενήσεσθε;

Ro 8, 16 a. 34 ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ

• Gen 21, 10. ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν δοῦλός ἐστιν τῆς ἁμαρτίας· 35 ὁ δὲ δοῦλος οὐ μένει ἐν τῇ οἰκίᾳ εἰς τὸν αἰῶνα· ὁ υἱὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα.

36 ἐὰν οὖν ὁ υἱὸς ὑμᾶς ἐλευθερώσῃ, ὄντως ἐλεύθεροι ἔσεσθε.

37 οἶδα ὅτι σπέρμα Ἀβραάμ ἐστε· ἀλλὰ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ὅτι ὁ λόγος ὁ ἐμὸς οὐ χωρεῖ ἐν ὑμῖν. 38 ἐγὼ ὁ ἐώρακα παρὰ τῷ

69. al⁴ itpler vg al²⁻³. Eusmarc Cyr Thdrt⁶⁻⁹⁴⁶ Hil Faustin .. ζ (Gb⁰) add μοι· c. BFGHKMSUAA al pler f q cop sah syr^{tr} go al

29. με pr .. L add πατηρ | οὐκ (et. Eusmarc) .. LX al pauc italiq vg al pm Cyr Chr Hil kai ουκ | μόνον c. BDLTX al⁵ itpler vg cop sah syr^{tr} arm aeth Eusmarc Cyr Chr (et. mosc⁵) Hil .. ζ (Gb⁰⁰) add ο πατηρ c. EFGHKMSUAA al pler (al² praem) f q syr^{tr} (syr add μοι) al | εγω .. x om | αυτω .. al⁶ fere Ignintpl (ex cdd², sed diff cdd²) αυτου

31. ο ω̄ .. Λ om | μείνητε (et. Orsaepe Eus^{ps} Epiph⁷³⁰ al) .. τα al μενητε | D εν τω εμω λογω | μαθηται μου εστε: his acc. EKMA etc, non (ut Ln 49.) -ται μου εστε

33. πρ. αυτ. c. BDLXT⁵ 33. al? e ff² l q .. ζ αυτω c. EFGHKMSUAA etc. Sed al fere²⁶ απικρ. και ειπον αυτω, D al aliq απικρ. αυτω (D πρ. αυτ.) και ειπον (D -παν). Similiter it^m cop sah al. Praeterea xl 13. 33. 124. 262. al aliq it^m (non q al, sed a responderunt illi quod Iudaei etc) syr^p al²⁻³ add (post πρ. αυτ. vel αυτω pleriq) οι ιουδαιοι | ουδενι διδ. ποιπτει .. D ου (numquam) διδ. ουδενι ποιπτει. (numquam) | πως .. 69. 106. 124. al plus¹² syr^p cod και πως (al πως οιν) | οτι .. 1. 69. al it^p vg al om | x al γενησθε

34. ο ω̄ .. B om ὁ (Ln :: at ita saepe n solus) | της αμαρτίας (et. Or² [a Or¹ ante εστ.] Dial³ Chr Cyr al Irnt² Cyp Hil Amb al) .. D b Clem Faustin om (Gb⁰⁰)

35. εν τη οικια .. D 2. εις την οικειαν (-ιαν) | ο (DT⁵ al aliq vn mu Chr Cyr add δε, b nam fl.) υιος μενει (Δ add εν τη οικια) εις τ. αιωνα .. x al plus¹² Clem om

36. ελευθερωση (it vg liberaverit) .. DEMA al plus²⁰ -ρωσει. (d liberabit)

38. ὁ utrumq c. BFGHKMS²UAA al pler a e ff² q go syr^{tr} aeth pares al Amb. Item pr et. x al mu b e g vg: sec et. L al Tert .. Ln 49. ᾱ bis

πατρὶ λαλῶ· καὶ ἡμεῖς οὖν ὃ ἐωράκατε παρὰ τῷ πατρὶ ποιεῖτε.
 39 ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ Ὁ πατὴρ ἡμῶν Ἀβραὰμ ἐστίν. ^{ΜΙΣΡ.}
 λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Εἰ τέκνα τοῦ Ἀβραὰμ ἦτε, τὰ ἔργα τοῦ
 Ἀβραὰμ ἐποιεῖτε· 40 νῦν δὲ ζῆτεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ἄνθρωπον ὃς

(Gb' sec loco) c. BC²DX 33. (vdtr) 69. 346. al aliq f cop Or^{allq} Cyr Chr (pr et.mosc⁴, alt et.mosc³) Cyr^{br} (priora tantum affert). Item pr et. L al², sec et. κ al mu b e g vg | εγω ο . . Ln α εγω c. BC al Or³ Chr (et.mosc⁴) | εωρακα (D* ωρακα) c. BCDS?T²UXΔΔ al pl . . EFGHKLM al ερακα | τω πατρι c. BCLT²X g l am em fos iac ing harl* al aeth^{ro} Or² (et¹ i. e. 4. 317 id ipsum dicit τω πατρι, non τ. π. μου scriptum esse, itemque postea του πατρος, non τ. π. υμων) Cyr . . ε (Gb⁰⁰) add μου c. DEFGHKMSUΔΔ al ut vdtr omn itpl¹ vg (et. san for al) go cop syrt^{tr} aethPP al Cyr^{hr} Chr Tert Amb | λαλω . . D 33. 229. ** Chr praem ταυτα, item b c hoc | ουν (al⁴ νιν) . . al fere¹⁰ vv pl Chr (et.mosc²) Tert Aug om | εωρακατε (EFGHMT²Δ al εσρ.) παρω του πατρι. (T² al pauc ut vdtr του πατρος) c. DEFGHMT²SUΔΔ al longe pl itpl^{er} vg syrsch etp t^{xt} aethPP pers^a al Apollin^{cat} (ιωρακέναι καὶ παρὰ τῷ πατρὶ λέγων οὐκ ὀφθαλμῶν τινὰ ὄρασιν ἐδήλωσεν ἀλλὰ γρῶσιν φησικῆν, ἐπεὶ καὶ ἐκεῖνοι; φάσκων ἰωρακέναι παρὰ τῷ πατρὶ αὐτῶν οὐκ ὄψει δῆπου-θεν ἰωρακέναι λέγει ἀλλὰ τῇ ἐνοικίῳσῃ πορηρίᾳ ταῖς τοῦ πορηροῦ βουλαῖς οικίους καθίστασθαι.) Tert Amb . . Gb'' Ln 49. ηκουσατε (131. ακουετε) παρα του πατρος c. BCKLX al fere¹⁵ f go cop syrp m² arm aeth^{ro} Or^{saere} (4, 315. id ipsum dicit ηκουσατε non εωρακατε scriptum esse) Cyr Chr (: utramque lectionem parem fere antiquitatis laudem a testibus habere patet. Mutatum vero est εωρακατε etc cum ηκουσατε etc quod illud ἰωρακέναι π. τ. πατρ. apte de Christo, non item de Iudaeis dictum vdbatur, neque id quidem librariis sed viris iis doctis qui primis p. Chr. saeculis textui tractando tantum operae navarunt. Quae sententia confirmatur eo quod gravissimi testes qui ηκουσατε etc tuentur, iidem et ἄ pro ὄ et ἄ ἐγώ pro ἐγώ ὄ, quod utrumque apertissime alienam manum prodit, venditant.) | παρω του πατρος (vel παρω τω πατρι) absq υμων c. BLT² 13. aeth^{ro} Or^{saere} (et 4, 317. diserte) Cyr . . ε (Gb⁰⁰) add υμων (pauc ημ.) c. DEFGHKM SUXΔΔ al fere omn vv longe pler Chr Tert Amb (: dubius haerebam an forte υμων retinendum esset abiecto μου) | ποιετε (xΔ al -ητε, ut talia passim) . . D praem ταυτα, Tert id, 406. εκεινο

39. εἶπαν c. BCD Or . . ε εἶπον c. EFGHKLMST²UXΔΔ etc | λέγει αυτοῖς (et. Or al) . . D εἶπεν οιν | του pr . . G al pauc om (yacr τω) ἦτε (Gb') c. CEFGHKMSUΔΔ al fere omn (esetis itpl^{er} Or^{int} Hil Hier Ambrat) vv pler Or³ (sequente ἐποιετε) Euse^{sal²} etp² Epiph⁶⁷⁶ Cyr^{br} etAlexDid Bas al . . Gb Ln este c. BDLT² 60. 6v Or¹⁰ item estis ff² vg Aug | ἐποιε-ετε (faceretis) c. iisdem qui antea ἦτε (EusP² ex errore ut vdtr ποι-ετε), item BDLT² 60. 6v; contra ff² vg Aug facite, Or¹⁰ ποιετε (Gb'). Chr^{lib} εε πατερα εχετε (sedmosc³ εεχετε etmosc² εε τεκνα ἦτε etc) του αβρ. τα ε. α. ἐποιετε. Deditimus absq αν (Gb Ss) c. BDEFGHST²UΔ al

τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν λαλάμηκα, ἣν ἤκουσα παρὰ τοῦ Θεοῦ· τοῦτο Ἀβραὰμ οὐκ ἐποίησεν. 41 ὑμεῖς ποιεῖτε τὰ ἔργα τοῦ πατρὸς ὑμῶν. εἰπον αὐτῷ Ἡμεῖς ἐκ πορνείας οὐ γεγενήμεθα, ἓνα πατέρα ἔχομεν τὸν Θεόν. 42 εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Εἰ ὁ Θεὸς πατὴρ ὑμῶν 17. 21. ἦν, ἠγαπαῖτε ἄν ἐμέ· ἐγὼ γὰρ ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐξῆλθον καὶ ἦκω· οὐδὲ γὰρ ἀπ' ἐμαντοῦ ἐλήλυθα, ἀλλ' ἐκεῖνός με ἀπέστειλεν. 43 διὰ τί τὴν λαλίαν τὴν ἐμὴν οὐ γινώσκετε; ὅτι οὐ δύνασθε ἀκούειν τὸν λόγον 1103, 8. τὸν ἐμόν. 44 ὑμεῖς ἐκ τοῦ πατρὸς τοῦ διαβόλου ἐστὲ καὶ τὰς ἐπιθυμίας τοῦ πατρὸς ὑμῶν θελετε ποιεῖν. ἐκεῖνος ἀνθρωποκτόνος ἦν ἀπ' ἀρχῆς καὶ ἐν τῇ ἀληθείᾳ οὐκ ἔστηκεν, ὅτι οὐκ ἔστιν ἀλήθεια ἐν αὐτῷ. ὅταν λαλῇ τὸ ψεῦδος, ἐκ τῶν ἰδίων λαλεῖ, ὅτι ψεῦ-

plus⁴⁰ Or¹² Eus Epiph Cyr^{hr} Chr Bas al .. 5 Ln (ex err.) add αν c. CKLMXA al pm (b Or^{int} 2, 32 utique faceretis) Or¹ (αν επος.) Cyr

40. ὑμῖν λελαληκα (et. Or⁹, alibi om υμ.) .. D al it^D λελ. ὑμῖν | ἠκουσα .. D* et d -σεν | Θεου (et. Or^{all} q al) .. 13. 69. 124. 240. 244. b^{est} al? arm Or⁴ Epiph²⁶⁰ Cyrcom Chr πατρός (13. 69. 124. Or¹ cod Chr [sedmose³ om] add μου)

41. ἠμεις .. D al aliq b l syr add δε | εἰπον (D -παν) c. BLT⁶ al a b e ff² l q fos cop syr arm Chr (λεγοισιν) .. 5 (Gb⁰) add οιν c. CDEFGH KMSUXAA al pler f vg sah (go tunc dixer. c.) syr c.* al Or Cyr | ου γεγεννημεθα (LT² ουκ εγεννημεθα, al mu ου γεγεννημεθα) c. CD²*EFGH K(L)MS(T²)UXAA al fere om Or⁸ Cyr Chr .. Ln ουκ εγεννηθημεν c. HD* 409. al? | εχομεν .. H εχον

42. εἶπεν (Gb Sz) c. BCEFGHKLT²A al plus⁴⁰ vn pler Or .. 5 5 add οιν (Schu „recte“) c. DMSUXA al pl f vg al Cyr | ο ἰω .. Ln om ὁ c. B | πατηρ (et. Or⁵ al) .. Ln praeom ὁ c. B | ἦν .. X ei (i. e. ἦ) | G om εκ τ. Θεου | ουδε .. D⁸⁷ G 69. 124. al c e q cop sah syrP al οιν (Chr και α. ε. ουκ) | D* εληλυθον | D al αλλα

43. δια τι (L om) τ. λαλιαν (D⁸⁷ al² αληθειαν) τ. εμ. | τον λογον τ. εμου .. U al fere¹⁰ των λογων των εμων, Or¹ του λογου μου

44. του (et. Gb Sz : c. BCDEFGHLMKSUXAA al longe pl Clem Heracl Or^{saep} Epiph Aster^{cat} al pm; 5 om c. min vix mu) πατρός (a²MS Λ** al plus²⁵ Clem Or¹ Bas², 508 cod¹ Epiph²⁷⁰. 260 Did Chr [et. mose³] add ὑμων) .. K 44. em Or¹ (Or^{saep}les item Or^{int} 2, 160 habet) om | x om του sec | ουκ εστηκ. c. B²DLXAA²* (vdtr) al Cyrcom⁵⁰³ .. 5 (L⁴⁹) ουχ εστ. c. B²*CEFGHKMSUA* al pler | ουκ εστ. αληθ. (et. Or² al) .. D q (b veritas in eo non est) Cyp al αλ. ουκ εστ. | HU al plus³⁰ Epiph²⁷⁰ οταν λαλει | και (157 ff² fos ως, it^{mu} mm Cyr Antioch Amb Quaest καθως και) ο πατ. αιτου .. Ign^{int} 1²⁶² ως και ο πατ. αιτου ο διαβολος. Epiph²⁷⁰ (in haeresi Caiianorum) sic: ὑμεις υιοι εστε του πατρὸς ὑμων του διαβολου, ὅτι ψεῖστης εστιν, ὅτι ὁ πατηρ αὐτου ψεῖστης ἦν. ἐκεῖνος ἀνθρωποκτόνος ἦν, καὶ ἐν τῇ ἀληθείᾳ οὐκ ἔμεινεν· ὅταν λαλεῖ τὸ ψεῦδος, ἐκ τῶν ἰδίων λαλεῖ, ὅτι καὶ ὁ πατηρ αὐτοῦ ψεῦ-

στις ἐστὶν καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ. 45 ἐγὼ δὲ ὅτι τὴν ἀλήθειαν λέγω, οὐ πιστεύετε μοι. 46 τίς ἐξ ὑμῶν ἐλέγχει με περὶ ἁμαρτίας; εἰ ἀλήθειαν λέγω, διὰ τί ὑμεῖς οὐ πιστεύετε μοι; 47 ὁ ὢν ἐκ τοῦ Θεοῦ τὰ ῥήματα τοῦ Θεοῦ ἀκούει· διὰ τοῦτο ὑμεῖς οὐκ ἀκούετε, ὅτι ἐκ τοῦ Θεοῦ οὐκ ἐστέ. 48 ἀπεκρίθησαν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ εἶπαν· ἀντὶ ὃν καλῶς λέγομεν ἡμεῖς ὅτι Σαμαρείτης εἶ σὺ καὶ δαιμόνιον ἔχεις; 49 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· Ἐγὼ δαιμόνιον οὐκ ἔχω, ἀλλὰ τιμῶ τὸν πατέρα μου, καὶ ὑμεῖς τιμάτετε με. 50 ἐγὼ δὲ οὐ ζητῶ τὴν δόξαν μου· ἐστὶν ὁ ζητῶν καὶ κρίνων. 51 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, εἴαν τις τὸν ἐμὸν λόγον τηρήσῃ, θάνατον οὐ μὴ θεωρήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα. 52 εἶπον αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι· Νῦν ἐγνώκαμεν ὅτι δαιμόνιον ἔχεις. Ἀβραὰμ ἀπέθανεν καὶ οἱ προφῆται, καὶ σὺ λέγεις· Εἴαν τις

στις ἦν. Rursus²⁹⁵ (in haer. Archonticor.): ἡμεῖς ἐκ τοῦ σατανᾶ ἐστέ. καὶ ὅταν λαλήτῃ τὸ ψεῦδος, ἐκ τ. ἰδ. λαλεῖ, ὅτι καὶ ὁ πατ. αἰτιοῦ ψεύσθ. ἦρ. Cf et. Ign^{intpl} 293 ubi alluditur his: εἴαν τις - ᾧ δὲ ἀρνήσῃται υἱὸν εἰνά· θεοῦ, ψεύστης ἐστὶν ὡς καὶ ὁ πατ. αὐτοῦ ὁ διάβολος.

45. δε (et. Or³ al) .. D 14. itP^m om | λέγω (D λαλω, item loquor e, locutus sum f go) : et. Or²aeP^o al .. c* 18. 124. 253. b f cop Cyr add ἡμιν hinc Ln [ἡμιν] | μοι .. D add ἡμεῖς
46. τις ἐξ etc (et. Or³ al; et. Ign^{intpl} priora) .. D 235.259.* om versum (a πιστ. μοι ad πιστ. μοι transilientes) | εἰ* M al aliq ἐλέγχει | εἰ (Gb Sz) c. BCLX al fere³⁰ it vg go cop sah syr^{utr} et syr^{hr} arm sl Or Cyr .. ε add δε c. EFGHKMSUAA al pl aeth al | μοι .. H με
47. οὐκ ἀκούετε .. x ου πιστεύετε | οτι εκ usq εστε .. DG 113. om
48. ἀπεκριθ. (Gb Sz) c. BCDLX al¹⁵ itP^l fos al cop sah al mu Or Cyr .. ε (Schu „recte“) add οιν c. EFGHKMSUAA al longe pl g f q vg syrP al (go autem) | εἶπαν c. BCD Or .. ε -πον c. tell ut vdr | λέγομεν (et. Or² al; LMX al λέγομεν, DL al cop sah syrP post ημεῖς pon; itP^m al om ημ.) .. al¹² fere Chr^{com} (et. mose aliq) ἐλέγομεν | LX al σαμαρειτης
49. ἀπεκρ. (et. Or; D al Chr add ὁ) π̄ .. G 1. 13. 69. 118. 124. al vv mu add και ειπεν .. x om | τ. πατ. μου .. D μου τ. πα. (Or¹ om μου) | ατιμαζετε (d speratis pro spernitis nt habet q) .. e vg^{od} etedd mu (sed nou km for al) inhonoratis
50. δε .. 22. 69. al go arm Or¹ Chr (et. mose⁴) Cyr om
51. εαν τις (et. it vg Novat al εἰ quis; Hier qui) D ος αν (quicumque d), item vv mu | τον εμον λογον c. BCDLX 33. al cop sah Or Cyr .. ε τ. λογ. τον εμον (: ut v. 43.) c. EFGHKMSUAA al longe pl (sermonem meum, verb. meum it vg etc); al⁶ Amm^{cat} Chr (et. mose⁴) τ. λογ. μου | τηρηση .. M al -σει | θεωρηση .. M 1. al aliq -σει, Δ θεωρη
52. οἱ .. k om | εἶπον (D -παν) c. BC al pauc a b e cop syr arm Or .. ε add οιν c. DEFGHKLSUXAA al pler it^{mu} vg (sed c ff² q vg om αιτω) syrP sah (go tunc dix.) al Cyr

τὸν λόγον μου τηρήσῃ, οὐ μὴ γενήσῃται θάνατον εἰς τὸν αἰῶνα·
 4, 12. 53 μὴ σὺ μειζῶν εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβραάμ, ὅστις ἀπέθανεν;
 καὶ οἱ προφῆται ἀπέθανον· τίνα σεαντὸν ποιεῖς; 54 ἀπεκρίθη
 Ἰησοῦς· Ἐὰν ἐγὼ δοξάσω ἑμαυτὸν, ἡ δόξα μου οὐδὲν ἐστίν· ἔστιν
 ὁ πατήρ μου ὃ δοξάζων με, ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι θεὸς ἡμῶν ἐστίν,
 55 καὶ οὐκ ἐγνώκατε αὐτόν, ἐγὼ δὲ οἶδα αὐτόν. καὶ ἐὰν εἶπω ὅτι
 οὐκ οἶδα αὐτόν, ἔσομαι ὅμοιος ὑμῶν ψεύστις· ἀλλὰ οἶδα αὐτόν
 καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ τηρῶ. 56 Ἀβραάμ ὁ πατὴρ ἡμῶν ἠγαλλιά-
 *Gen 18, 17.) σατο ἵνα ἴδῃ τὴν ἡμέραν τὴν ἐμὴν, καὶ εἶδεν καὶ ἐχάρη. 57 εἶπον
 οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς αὐτόν Πεντήκοντα ἔτη σὺπω ἔχεις καὶ

52. τις τ. λογ. μου (D μου τις τ. λογ.) τηρηση (DM al -σει) | γενήσῃται
 (Gb Sz) c. ACDKLMBSUXAA al plus⁹⁰ Or (θανατον) Cyr .. ε -σετας c.
 EFGH al mu. B 32.⁹⁷ e θανατον ου μη θεωρηση: Or⁴,²⁰⁶ id ipsum negat,
 h. l. θαν. ου μη θεωρησει scriptum esse | εις τ. αιωνος .. D 249.
 b e ff^{2-*} l Nonn om (Gb⁰)

53. πατρος ημων (16. om): et. Or³ al .. D a b c e ff² l om (for al om
 αβρααμ) | οστις (et. Or al) .. D a οτι (Schu „plane ex more Io. sed
 οστις nusquam in hoc ev.“) | και ος πρ. (e syr al και των προφητων ος
 απεθανον (D* -ραν) .. al fere¹⁰ om | σαιπτον (Gb Sz) c. ABCDGHKL
 al⁹⁰ fere it vg cop sah syr^{utr} al Or²Cyr³Chr (et.mosc³) Thph .. ε add
 σι c. EFMBSUA al pl go (ποιεις σι, item 382. dscr) sialiq

54. ἴσ .. DA* al aliq o ἴσ | δοξασω c. BC²D 1. al⁵ Or³ Chr-mosc³, item lo-
 norificaverō (clarif. glorific.) a c e ff² l q Amb (vdtr et. cop sah), Tert
 glorificem .. ε -αἴω c. c^{**}EFGHKLMSUXAA al pler Cyr Chr-mont³, item
 glorifico (honorif.) b f vg go al | ο πατ. μου (arm syr^{hr} Or Tert om,
 syr^p habet c.*) .. Chr (et.mosc⁵) om (addit: καὶ διὰ τί οὐκ εἶπεν ὁ
 πατήρ ὃ πέμψας με, ὡς ἄνω λέγειν, ἀλλ' Ὅν ὑμεῖς λέγετε ὅτι θεός
 ἡμῶν ἐστὶ καὶ οὐκ οἴδατε αὐτόν; ἐβούλετο γὰρ δεῖξαι ὅτι οὐ μόνον
 πατέρα αὐτῶν οὐκ ἴσασιν ἀλλ' οὐδὲ θεόν) | ημων (Gb') c. AB^{**}CEGHE
 LMSUAA al⁹⁰ fere f g am em for fu iac ing gat mm mt san tol al (et.
 sax) go cop sah syr^{utr} aeth arr perss Thph Aug .. ε (Sz confuse in
 comm) Ln υμων c. B^{**}DFX al mu a b c e ff² l q vg^{ed} Chr Cyr Tert
 (quæc vos dicitis deum esse vestrum)

55. και εαν c. ACEFRKLMBSUXAA al ut vdtr omn .. BD και (Ln) :: και ubi
 legitur fluctuare non solet | εσομ. ομοιος .. D om. εσ. | υμων c. BCFV
 HKLMSUXAA al pler Cyr (εσ. ομοιος υμων ψευστ.) .. Ln υμων c. AD al³
 Thph | αλλα c. BDX al? .. ε αλλ c. rell ut vdtr | G om και εαν usq
 οιδ. αυτ.

56. ιδη (Eriph⁶⁵ ηγαλλ. ιδειν [item Ps-Ath², 18⁶] et⁶⁷ επιθυμησ. ιδειν) ..
 AB^{**}D^{**}X Or¹ ιδη | ειδεν c. BDFGHCUA al pler .. ACKLMX al Eriph⁶⁷
 ιδεν

57. D ειπαν | πεντηκοντα : Ir^{int², 22, 6°} „hoc autem consequenter dicitur
 ei qui 40 annos excessit, quinquagesimum autem annum nondum atti-

Ἀβραὰμ δώρακας; 58 εἶπεν αὐτοῖς Ἰησοῦς Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, πρὶν Ἀβραὰμ γενέσθαι ἐγὼ εἰμί. 59 ἦσαν οὖν λίθους ἵνα βάλλωσιν ἐπ' αὐτὸν Ἰησοῦς δὲ ἐκρύβη καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ.

IX.

1 Καὶ παράγων ἶδεν ἄνθρωπον τυφλὸν ἐκ γενετῆς. 2 καὶ ῥωτήσαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες Ῥαββεί, τίς ἤμαρτεν,

git, non tamen multum a 50. anno absistat. Ei autem qui sit 80 annorum, diceretur utique : Quadraginta annorum nondum es." Etc (concludit nimirum Ir ex sermone Iudaeorum ad aetatem quam Iesus revera habuerit). Diserte et. Sev^{ant} τί γὰρ ἐκώλυε τεσσαράκ. ἐπιτεῖν etc: cf cat^{ox} 285 . . A (sed** supra lineam πεντηκ.) 239. 262. et unusbarb τινὰ τῶν ἀτυγράφων ap Euth (addit ὅπερ δοκεῖ ἀκριβέστερον) Chr (addit: ὡς ἐγγύς τῶν τεσσαράκοντα ἰτῶν λοιπὸν εἶναι τὸν χϛ) Ps-Ath (serm. contr. omn. haer. 6.) item Ps-Ath (dial. de trin. 1, 9.) τεσσαράκοντα (A σαρακοντα) | ουπω . . D ουδεπω | εωρακας (B* -κας) c. ABCDS?UA al pl . . EFGHKLMXA al mu εωρακας

58. ειπεν . . DOXX al⁵⁰ fere sah add ουν, al³ δε, L al⁵ syrP praem κας | ις c. BC esc⁶ al? . . ς (Ln) ο ις c. rell ut vdr | γενεσθαι (et. Or³ etc; Did et dial. de trin. l. l. προ του τους αιωνας γεν.) . . D a h c e ff² l q Ign^{int}pl²⁴⁸ (ad Magn. 9.) Epi^{ph}al¹⁴ Victorin Novat al om

59. ηρ. ουν . . D τοτε ηρ., item go | δε (a igitur; syr et Iesus) . . B om | εξηλθ. (arm εξελθων επορευετο?) ε. τ. ιερου c. BD it^{pl}er vg sah arm pera^m Or Cyr (in h. l. και οὐκ ἠκρίσθη τῷ λαθεῖν, ἀλλὰ καὶ ἔξειπεν ἐκ τ. ιεροῦ, τύπαν ὡσπερ τινὰ πραγμάτων ἡμῖν νοητῶν καταγράφων ἐν τοῖτοῖς. Alibi², ut ad Io. 1051. ἤθελσαν αὐτὸν πιάσαι, καθά φησιν ὁ εὐαγγελιστής, ἀλλ' ἐξελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν ἐπορεύετο καὶ παρηγεν οὕτως huc alludere vdr) Chr (ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ καὶ ἀνεχώρησεν ἐπὶ τὴν ἴασιν τοῦ τυφλοῦ. Verba de quibus agitur haud praeterisset silentio, quippe ad expositionem aptissima, si legisset) Arn . . ς (= Gb) add διελθων (CLX al vv aliq Ath Cyr vide ante και διελθ.) δια μεσου αυτων (CLX al vv aliq Ath Cyr add επορευετο) και παρηγεν ουτως (: cf Lc 4, 30.) c. ACEFGHKLMBSUXAA al ut vdr omn f q cop syr^{utr} al (singg var) Ath²⁵⁹ Thd^oheracl (πῶς ἐκρύβη; - διὰ μέσου αὐτῶν μὴ ὀψόμενος ἐξῆλθε, και παμ. οὕτως: cf cat^{ox} 286). Cf et. Ath^{2, 606} in ep. Iulii pap. 30.

IX. 1. παραγων . . FGHM** (et. m^{mg} eccles) al mu (maxime evgll) itmu vged et^{odd} mu (non am fu san al) Chr (et. m^{osc} 6) Ps-Ath (hom. in caecum 4.) add ο (al om) ις | ιδεν c. ACDKLMXAA al aliq . . ς (Ln 49.) ειδεν c. BEFGHSU al pler | εκ γενετης . . EFGHMA al pl ε. γεννητης (A al aliq -τους), x al ε. γεννητης, κ al ε. γεννητης. Praeterea D Ps-Ath (l. l.) add καθημενον

2. D e om αυτου λεγοντες (λεγ. om et. y^{scr} l) | ραββει (x -ββη) c. ABC

οὗτος ἢ οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἵνα τυφλὸς γεννηθῆ; 3 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς
 Οὔτε οὗτος ἡμαρτεν οὔτε οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἀλλ' ἵνα φανερωθῆ τὰ
 ἔργα τοῦ Θεοῦ ἐν αὐτῷ. 4 ἐμὲ δεῖ ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα τοῦ πέμ-
 φαντός με ἕως ἡμέρας ἐστίν· ἔρχεται νῦν ὅτι οὐδεὶς δύναται ἐργά-
 ζεσθαι. 5 ὅταν ἐν τῷ κόσμῳ ᾧ, φῶς εἰμὶ τοῦ κόσμου. 6 ταῦτα
 εἰπὼν ἔπνευσεν χαμαὶ καὶ ἐποίησεν πηλὸν ἐκ τοῦ πτύσματος, καὶ
 ἐπέχρισεν αὐτοῦ τὸν πηλὸν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ, 7 καὶ
 *Neb 3, 15. εἶπεν αὐτῷ Ἔπαγε νύφαι εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωάμ, ὃ ἐρ-
 μιρεύεται ἀπεσταλμένος. ἀπήλθεν οὖν καὶ ἐνίψατο, καὶ ἦλθεν
 βλέπων. 8 Οἱ οὖν γαίτουες καὶ οἱ θεωροῦντες αὐτὸν τὸ πρότερον,
 οὗτοι προσαιτῆς ἦν, ἔλεγον Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ καθήμενος καὶ προσ-

DEH(x)A al .. ς (Ln 49.) -ββ. c. FGKLMStUA al pler | γεννηθῆ .. A al
 pauc γεννηθῆ

3. ᾧ (Gb Sz) c. ABCDEFGHKLMStUXAA al longe pl .. ς ο ᾧ c. D al Cyr

4. ἐμὲ c. ACEFGHKLMStUXAA al omn it vg go syr^{utr} aethPP al Chr (expon
 et. in com) .. BD (post δεῖ pon) L cop sah aeth^{ro} arr Cyr Nonn
 (ἡμῖας ὑπῆιστοιο πῖλες χρέος ἔργα τελέσσαι) ημας (Or^{3,201} -- χρι-
 σάμηνος λέξει εὐαγγελικῆ ἐκρημένη ὑπὸ σοιτήρος οὕτως ἐχοίση
 Ἐργάζεσθε ἕως ἡμέρας usq ἐργάζεσθαι. Nec aliter Or^{4,27}. Consen-
 tit et Hier²: Salvator ait Operamini dum dies est etc) | με .. L cop
 aeth^{ro} arr Cyr ημας (Nonn non affert).

5. ᾧ (et. Or) .. DLX 1.33. a b g q Cyr Chr (et. moisc⁶) ante εἶν pon (H om)

6. D πτύματος | A* ἐποίησεν | ἐπέχρισεν (AD -χρῆσιν, EA al -χρῆσιν
 .. B(C* vdr) ἐπέθηκεν | αὐτοῦ τ. π. una cum ε. τ. ο. τοῖ τυφλοῖν c.
 AC** 157. 254. 6.^{po} 7.^{po} Cyr, item αὐτοῦ τ. π. abiecto του τυφλ. NL
 1. 33. (Ita 49. et Ln [τ. τυφλ.]). Similiter go ei in oculo hoc lutum huic
 caeco et D si² αὐτῷ τον πηλ. ε. τ. ο. αὐτοῦ .. ς τον πηλον (69. 108.
 y^{scr} e f l syr persP Ps-Ath l. l. om, cop αὐτῷ) ε. (Ps-Ath om) τ. ο.
 τοῖ τυφλ. (b illius caeci) c. C* EFGHKLMStUXAA al pler b e f l syr^{sch} etP
 persP al Chr Amm^{cat} Ps-Ath (hom. in caec.) .. vg Amb Aug sah aeth
 si² linivū (levit) lutum super oculos eius, c ff² q superunxit eum luto (c
 om) sup. oc. eius, a linivū oculos eius item Arn addito luto (Ir^{int} „post-
 quam linivū lutum sup. oc. eius dix. ei“)

7. αὐτῷ (go ad eum) .. D a e l for al om | νύφαι (vv aliq et lava; cop
 sah add tuam faciem; item persP et faciem tuam lava, e et lava oculos
 tuos post τ. σιλ. Similiter infra.) .. A* (** και νύφ. post τ. σιλ.) a b e
 om, hinc Ln [νύφ.] | ο ἐρμηγ. (D μεθερμ.) απιστ. (syr^{ms} απισταλ-
 μενος) .. syr persP om | ἀπηλθεν οιν (al pauc vv mu om) και εινφ.
 και ηλθεν .. B om οιν usq ηλθ. (transliens ab -ηλθεν ad ηλθεν)

8. αὐτον .. A* om | προσαιτῆς (Gb Sz) c. ABC²DLX al¹⁰ fere f ff² g q
 vκ go cop sah syr^{utr} arm arr pers^w aeth si² Ps-Ath (hom. in caec. 6.)
 Cyr Chr (et. moisc⁶) Thphcom vdir Aug .. ς τυφλός c. C***EFGHMSUAA

αἰτῶν; 9 ἄλλοι ἔλεγον ὅτι οὗτός ἐστιν· ἄλλοι ἔλεγον Οὐχί, ἀλλ' ὁμοίος αὐτῷ ἐστίν. ἐκεῖνος ἔλεγεν ὅτι ἐγώ εἰμι. 10 ἔλεγον οὖν αὐτῷ Πῶς οὖν ἠρεψήθησάν σου οἱ ὀφθαλμοί; 11 ἀπεκρίθη ἐκεῖνος Ἄνθρωπος λεγόμενος Ἰησοῦς πηλὸν ἐποίησέν καὶ ἐπέχρισέν μου τοὺς ὀφθαλμούς καὶ εἶπέν μοι ὅτι ὕπαγε εἰς τὸν Σιλωάμ καὶ νίψαι. ἀπελθὼν οὖν νιψάμενος ἀνέβλεψα. 12 εἶπαν αὐτῷ Ἰοῦ ἐστίν ἐκεῖνος; λέγει Οὐκ οἶδα.

al pler persP s¹h¹q (69. a b c e l τιφλ. ην και προσαιτ. vel ut b mendic. erat et caec.)

9. ἄλλοι ἔλεγ. οτι (Ps-Ath l. l. om; G add ουχ) οὐτ. ἐστίν .. LX al Aug om | ἄλλοι (Cyr -λος, cop sah syrP m^g arm add δε, syr aeth perss et alii) ἔλεγον (Cyr -γεν, g vg sah pers^w om) Ουχι (Ps-Ath l. l. ετερο. δε ἔλεγ. Ουκ ἐστίν ουτος) ἀλλ (c -λα) c. BCLX al b g vg cop sah syr syrP m^g arm aeth perss Cyr (Ps-Ath l. l.) Aug .. ζ ἄλλοι (D ετερο) δε οτι (a e alii dicebant, c ff² q alii autem diceb. quia) c. ADE**(*om ἄλλοι usq om. a. ἐστίν)FGHKMSUAA al pler it^mu syrP txt al. Hinc Ln ἀλλ. [δε] ἔλεγ. [Ουχι ἀλλ] | ἐκεῖνος c. BC*DEFGHLMSSAA al longe pl am for san al Cyr .. AC**KUX al¹⁵ it vged etedd mu go cop sah syr et syrP c. * al mu Thph add δε (Ln)
10. ἔλεγον .. D ἐπον, item dixerunt b go (a dicunt) | οἶν sec c. CDLX 157. al a (om οἶν pr) | arm (ut a) syrP c.* (: cf ad 6, 30.) .. Ln [οἶν], ζ om c. ABEFGHKMSUAA etc (Chr [λεγοῖσιν αὐτω] om et. pr) | ἠρεψήθ. c. BCDEFGHLMSSAA al pl .. ζ ἀνεψήθ. c. AKU(?) al pl Cyr Chr | σοι (et. ζ Gb Sz) c. ABCDE*FGHKLMSUXA al longe pl vⁿ pm Cyr Chr (et. mosc⁶) Thph Aug .. ζ^o σοι c. min it^{pl} vg (exe fos tol) al
11. ἀπεκρ. ἐκεῖν. c. BCDL al c e ff² l vg (vged ille ad sq trahit) sah (om εκ.) arm Cyr Aug .. ζ (Gb^o) add και ἐπεν, Ln [κ. ε.] c. ABEFGHKMSUXAA al pler a b f go cop (respondens ille dix.) al mu (Chr λέγει αὐτοις) | ἀνθρωπος .. BL 1. 22. 33. al praem ὁ (sah hic homo, vide ante), item BCL 1. 33. 118. al syrP c.* add ὁ | οτι c. BL syrP^r (cop sah ex linguae ingenio) .. ζ Ln om c. ABEFGHKMSUXAA etc | εἰς τον (118. τοῦ?) σιλωάμ (Gb) c. BDLX 1. 118. 2.^{po} a b c ff² cop sah syr^{sch} eth^r arm al Cyr .. ζ (Gb) εἰς την καλυμνηθραν του σιλωαμ c. ABEFGHKMSUAA al pler it^mu vg go syrP al Chr Aug | και νιψαι .. KX 13. 22. 33. 346. al¹⁰ f go cop syrP m^g Chr Cyr νιψαι idque post υπαγε pon | οἶν c. BDLX 33. 124. 157. 2.^{po} cop sah syrP m^g Cyr .. ζ δε c. ABEFGHKMSUAA al pler go syrP txt al .. al pauc it^{pl}er (sed e Amb om et) vg syr aeth al και (ante απ.) | ἀπελθον οἶν νιψαμενος c. B cop; similiter sah abiens igitur laui et, vg et abii laui et) .. ζ ἀπελθ. δε (α. οἶν, και α. vide ante) και νιψαμ. c. ABEFGHKLSUAA etc (x απηλθον οἶν και νιψ., D απηλθον οἶν και νιψαμην pergitque [pro ἀνέβλεψα] και ηλθον βλέπων, Ps-Ath απηλθον δε και νιψαμην pergens και ευθως ἀνέβλεψα)
12. εἰπ. (-παν c. BD; ζ -πον c. rell ut vdr) c. A 33. 118. 28.^{ov} 53.^{ov}

13 Ἄγουσιν αὐτὸν πρὸς τοὺς Φαρισαίους, τὸν ποτε τυφλόν.
 14 ἦν δὲ σάββατον ἐν ἡμέρᾳ τὸν πηλὸν ἐπόησεν ὁ Ἰησοῦς καὶ
 ἀνέβλεψεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς. 15 πάλιν οὖν ἠρώτων αὐτὸν καὶ
 οἱ Φαρισαῖοι πῶς ἀνέβλεψεν. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς Ἥγλων ἐπέθηκεν
 μου ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ ἐνιψάμην καὶ βλέπω. 16 ἔλεγον οὖν
 ἐκ τῶν Φαρισαίων τινές Οὐκ ἔστιν οὗτος παρὰ θεοῦ ὁ ἄνθρωπος,
 ὅτι τὸ σάββατον οὐ τηρεῖ. ἄλλοι ἔλεγον Πῶς δύναται ἄνθρωπος
 ἀμαρτωλὸς τοιαῦτα σημεῖα ποιεῖν; καὶ σχίσμα ἦν ἐν αὐτοῖς.
 17 λέγουσιν τῷ τυφλῷ πάλιν Σὺ τί λέγεις περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἤνοιξέν
 Lc 7, 16. σου τοὺς ὀφθαλμούς; ὁ δὲ εἶπεν ὅτι προφήτης ἴστιν. 18 οὐκ ἐπί-
 στευσαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἦν τυφλὸς καὶ ἀνέβλεψεν,

- 60.^{ev} t^{scr} am for ing (al?) cop sah arm syr arr perss sax Aug (item Chr: ληγοῖσιν αὐτῷ) .. ε (Gb^o) add οιν c. D²FGHKMSUAA al pler itm^m fos syr^p; item b f go add δε et BLX 1. 33. 157. 2.^p l vge^d ειε^{dd} mu Cyr praem και | λεγει .. d 13. 69. 346. b fos syr arm al add αιτους
13. αγουσιν .. d syr praem και (e cop adduxerunt igitur)
14. εν η μερα c. BLX 33. a b c (e in quo) ff² mm syr^p m^s (pers^p propterea quod in die sabbati etc) Cyr .. ε οτε c. D²FGHKMSUAA al longe pler itm^m vg go cop sah al | ο ις .. L om | ανωξεν c. A²BEFGHKMS^pUAA al pler Chr .. LX al panc ηνωξ., d 249. Cyr ηνωξ. (d ηνωξ.)
15. ηρωτων (x 60.^{ev} -τοιν) .. al plus²⁵ -τησαν, item interrogaaverunt a d e f go sah al .. d 229.^{**} επηρωτων | και .. UX al plus¹⁵ it vg (exc mt) cop sah syr al (non go syr^p al) om | αιτους .. A 13. al? q syr^p go praem και | πηλον (G 1. 22. 118. 2.^p al add εποιησεν και.) επιθ. μου (H al c e f ff² l q vg go al μου, A ante επιθ. pon, al⁶ om) επι τ. οφθ. (A add μου, pro priore μου correctum vdr μου ut et. d habet) oc. c. (et. (Gb Sz) (A)BEF(GH)KLSUX(A)A al longe pl a b (g mihi - sur. oc. meos) al mu Cyr .. ε π. επι τ. οφθ. μου c. d al mu itm^m al Chr
16. τινες (al itpl^r al ante εκ) .. m om | οικ εστ. οντ. πα. θτ. ο ανθρ. (33. e om ο ανθρ.) c. BDLX 33. 157. e l? (item c ff² g vg Ambrst non est hic homo a deo) .. ε οντ. ο ανθρ. (al³ om) οικ εστ. π. του (Gb^{oo}: praeter BDLX al om et. AGK al pm Cyr Chr^{mosc} Thph) θεου c. AKF GHKMSUAA etc | αλλοι (d al⁶ vv pl Cyr add δε) ελεγον (d -γαν)
17. ληγοσιν (d itpl^l al ελεγον) c. EFGHKMSUAA al longe pl q go cop syr al Chr (G om et. τω sq) .. Ln add οιν c. ABDLX al mu itpl^r vg sah syr^p c.² Cyr | παλιν (e f cop sah al transp) .. om d a b c ff² l | σι τι. (et. Thdor^{mop} al mu) .. BLX cop (non sah) al Cyr τι ου | ηνωξεν (DE ηνωξ.) c. A²BEFGHMSUA al pler Thdor^{mop} Cyr Chr .. BXA al³ ηνωξεν, KL al⁴ ανωξεν. Notat ad h. l. Thdor^{mop} κατὰ ἐρώτησιν ἀναγνωστίου, ἐπισυναψαντας τὸ Σὺ τί λέγ. πε. αὐτοῦ, καὶ Ὅτι ἤνοιξ. σ. τ. ὀφθ., οὐ μὴν διελόντας αὐτό. οὐ γὰρ τοῦτο τὸν τυφλὸν ἠρώτων, εἰ τοῖς ὀφθ. α. ἤνοιξε - ἀλλὰ τί περὶ αὐτοῦ λέγεις ὑπὲρ ὧν ἤνοιξ. σ. τ. ὀφθ. etc. Cf p. 29.

ἕως οὗτω ἐφώνησαν τοὺς γουεῖς αὐτοῦ τοῦ ἀναβλέψαντος, 19 καὶ ἠρώτησαν αὐτούς λέγοντες Οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ἡμῶν, ὃν ἡμεῖς λέγετε ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη; πῶς οὖν βλέπει ἄρα; 20 ἀπεκρίθησαν οἱ γουεῖς αὐτοῦ καὶ εἶπαν Οἴδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ἡμῶν καὶ ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη· 21 πῶς δὲ νῦν βλέπει οὐκ οἴδαμεν, ἢ τίς ἠνοιξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμῖς οὐκ οἴδαμεν· αὐτὸν ἐρωτήσατε, ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸς περὶ αὐτοῦ λαλήσει. 22 ταῦτα εἶπον οἱ 7, 13. γουεῖς αὐτοῦ ὅτι ἐφοβούντο τοὺς Ἰουδαίους· ἤδη γὰρ συνετέθειντο οἱ Ἰουδαῖοι ἵνα ἐάν τις αὐτὸν ὁμολογήσῃ Χριστόν, ἀποσυνάγωγος γένηται. 23 διὰ τοῦτο οἱ γουεῖς αὐτοῦ εἶπαν ὅτι ἡλικίαν ἔχει, αὐ- 13, 2

18. οὐν (go syr δε) .. om D al⁶ itP¹ tol* cop | ην τυφλ. c. BL 157. b cop (sah?) Chr¹ .. ε Ln τυφλ. ην c. AEFGHKMSUXΔΔ al pler itP¹er vg al Chr¹ Cyr .. D om (Gh⁶) οτι ην (28. γεννηθη) τ. κ. ανιβλ. (28. b om x. αν.) | οτου .. DX al Chr (et.mosc⁶) ου | αυτ. του αναβλ. .. D al² om αιτουι, item om τ. αναβλ. 1. 22. 118. 2.^{pe} al³ a b c e q cop persP Chr (g foss gat mm eius qui viderant [cum add mm])
19. D επρωτ. | ουτος εστιν .. D ει (ita et. syr ut vdrtr) εστ. οιτ. | FGM al plus¹⁰ ελιγετε | βλεπ. αρτ. c. BDGL al b c ff² l Cyr .. ε α. βλεπ. c. AEFHKMSUXΔΔ etc
20. απεκριθησαν c. DGLUX al mu itP¹er vg (et. am fu ing for al) cop sah aeth^{utr} al Cyr .. Ln add οιν c. B 15.^{ev} vg cod; item AEFHKMSΔΔ al pl f q syr^{utr} al (go eodem modo utrumq reddit) add δε | ε απεκρ. αιτους, Ln απ. οιν [αιτους] c. ADEFGHKMSUΔΔ al pl (sed al³ αιτωι, 435. post οι γο. α. pon) itmu vg go syrP al .. om αιτους c. BLX al plus¹⁵ a e f ff² cup (sah add post ειπ.) syr persP aeth^{utr} Cyr | οι γου. αιτουι .. G add του αναβλεψαντος | ειπαν c. BL .. ε Ln -πον c. rell ut vdrtr
21. ηνοιξεν c. BDEFGHKLSUΔ al longe pl (D b f αιτουι [f ei] ην. τ. ο.) Ps-Athl. l. .. A al⁵ ηνωξεν, al¹⁰ Cyr Chr αννωξεν (x ab οιδαμεν pr ad οιδαμ. sec transilit) | αυτ. ερωτησ. (D επρωτ.) h. l. c. BDLX. l. 33. 157. itP¹er vg cop aeth pers^w Cyr Aug .. ε post εχει c. AEFGHKMSUΔΔ al pler q go syr^{utr} al Ps-Ath .. b sah Chr (et.mosc⁷) om | ηλικιαν εχει c. BDLX l. 33. 157. itP¹er vg syrP al (sah om ηλικ. εχ.) Cyr Ps-Athl. l. Aug .. ε (Ln 49. ex errore de B) praem αιτος c. AEFGHKMSU ΔΔ al pler q go syr al (non tamen cop: sua aetas ipsi etiam ad loquen- dum de se pro ηλικ. εχ. αιτος περι etc) Chr | περι .. al fore²⁰ Chrmosc³ praem τα | αιτουι c. BDFGHL⁵?UΔ al mu Cyr .. ΔΕΚΜΧ al pl Chr (et. mosc³) Ps-Athl. l. αιτουι | λαλησει (L -σαι) .. X μαπτιρωσει
22. συνετεθειντο (Δ al -θηντο) .. ΔM al syrP mss⁸ σινετεθειντο, G al -τιθειντο, al σινετιθοντο, al Thph σινεθειντο | οι ιουδαιοι (M add οτι) .. X om | αυτον ομολογησῃ (x al aliq ante αυτον, HA al⁶ -γησει) χυ̅ν̅ .. D e (add esse et. vged etedd alla) ομολ. αυτον χυ̅ν̅ ειπαι, Cyr ομολ. τον χυ̅ν̅ αυτ. εν.
23. ειπαν c. BD .. ε ειπον (x al syr ante οι pon) c. rell ut vdrtr | DL a c e l fu om οτι

τὸν ἐρωτήσατε. 24 Ἐβώησαν οὖν τὸν ἄνθρωπον ἐκ δευτέρου, ὃς ἦν τυφλός, καὶ εἶπαν αὐτῷ Δὸς δόξαν τῷ θεῷ ἡμεῖς οἶδαμεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἁμαρτωλός ἐστιν. 25 ἀπεκρίθη οὖν ἐκεῖνος Εἰ ἁμαρτωλός ἐστιν οὐκ οἶδα· ἐν οἶδα, ὅτι τυφλὸς ὢν ἄρτι βλέπω. 26 εἶπον οὖν αὐτῷ Τί ἐποίησέν σοι; πῶς ἤρροξέν σου τοὺς ὀφθαλμούς; 27 ἀπεκρίθη αὐτοῖς Εἶπον ὑμῶν ἤδη καὶ οὐκ ἠκούσατε· τί πάλιν θέλετε ἀκούειν; μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε αὐτοῦ μαθηταὶ γενέσθαι; 28 εὐλοιδύρησαν αὐτὸν καὶ εἶπον Σὺ μαθητῆς εἰ ἐκείνου, ἡμεῖς δὲ τοῦ Μωϋσέως ἐσμέν μαθηταί· 29 ἡμεῖς οἶδαμεν ὅτι Μωϋσεὶ λελάληκεν ὁ Θεός, τούτου δὲ οὐκ οἶδαμεν πόθεν ἐστίν.

23. αὐτον .. Δ praem καὶ | B ἐπιρωτησατε, D ἐρωτατε

24. ἐκ δευτέρου. h. l. c. BDL al b c e ff². I q cop sah syr .. ς ante τ. ανθρ. (D αυτον) c. AEFGBHKMSUXAA al pler it^{allq} vg go syrP al | εἶπαν c. BD .. ς -πον c. tell ut vdt̄r | ο ανθρ. οὐτ. c. ADEFGBHKMSUXAA al pler q (homo iste) syrP (Cyr ο τοιουτος ανθρ. οὐτος) Ps-Athl. l. .. Ln οὐτ. ο ανθρ. c. BL al Chr, item hic homo it^{pler} vg etc

25. οὐν (13. δε, 60. εν ο δε λεγει αυτοις, f ille autem respondit) .. KB al plus⁴⁰ a (e dixit et ille) cop sah syr al Chr om (Gb⁹⁰) | εκεινος c. AB DL al¹⁰ it vg (sed it^{pler} vg dixit vel ait pro απεκρ.) go sah syrP arm perss (sed arm perss ut it vg) Cyr .. ς (Gb⁰) add καὶ εἶπεν c. EFGHKMSUXAA al pler cop (dicens) syr aeth Chr | ων (et. it^{allq} vg syrP Amb¹) .. DL al vv pm Cyr Amb¹ ημην καὶ

26. οὐν c. BDKLX al¹⁵ it (a e om) vg sah (cop om) al Cyr .. ς δε c. AEFGBHKMSUXAA al longe pl syrP al | αὐτω c. BD al it^{pler} vg cop sah arP pers^w sl⁶ Nonn Aug .. ς add πάλιν c. AEFGBHKMSUXAA al longe pler f q go syr^{utr} al (vv aliq transp) | πῶς .. D καὶ πῶς | ηρροξεν (DM al ηρροξ.) c. ABDEFGBHKMSUXAA al pl Cyr .. κ al plus⁹⁰ Thdormop Chr αντωξεν, 33. ηρωειξ.

27. απεκρ. αυτοις .. D ο δε εἶπεν | οὐκ .. om 22. it (exc a e f) vg (exc gat | B τς οὐν | D al a e arm syrP θελετε παλιν | ακουειν (Δ om) .. D -σαι | αυτον μαθηται .. DLXA al plus⁹⁰ it vg etc Cyr Chr Ps-Athl. l. μαθητ. αυτ.

28. εὐλοιδυρησαν (Gb Sz) c. AEFGBHKMSUXAA al fere¹⁰⁰ b e l q am em for fu ing iac fos tol al persP Aug .. ς ελοιδ. οὐν c. min it^{allq} vged etodd pauc; item B sah aeth Cyr Amb καὶ ελ., DL 1. 33. 157. 2.P^o vv mu (sed syrP οὐ δε c.⁹) οὐ δε ελ. | D εἶπαν | μαθητ. εε εκ. c. AB al Chr^{mosc} 4 .. ς εε μαθ. εκ. c. EFGHKMSUXAA al pler e f g q go al Chr Ps-Athl. l.; item D al it^{allq} vg al Cyr μαθ. εκ. εε .. L cop om εε (b c e g vg [non am] Amb Aug sia, a esto) | D b c e ff². I arm persP om δε (t^{scr} syr Ps-Athl. l. γαρ) | μωισ. c. DΧ (ū additum est ab ipso⁹) Δ al Chr (: tam paucis testib forma ista alibi nusq utitur) .. ς μωσ. c. AB (sic) EFGHKLSUA al longe pl Cyr. Versu vere sq μωισ. c. BDKX al Chr; ς μωσ. c. AEFGBHKMSUXAA al longe pl Cyr

30 ἀπεκρίθη ὁ ἄνθρωπος καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ἐν τούτῳ γὰρ τὸ θαυμαστόν ἐστιν, ὅτι ὑμεῖς οὐκ οἴδατε πόθεν ἐστίν, καὶ ἀνέφξεν μου τοὺς ὀφθαλμούς. 31 οἶδαμεν ὅτι ἁμαρτωλῶν ὁ θεὸς οὐκ ἀκούει, ἀλλ' ἐάν τις θεοσεβῆς ἦ καὶ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιῇ, τούτου ἀκούει. 32 ἐκ τοῦ αἰῶνος οὐκ ἠκούσθη ὅτι ἤνοιξεν τις ὀφθαλμούς τυγλοῦ γεγεννημένον· 33 εἰ μὴ ἦν οὗτος παρὰ θεοῦ, οὐκ ἠδύνατο ποιεῖν οὐδέν. 34 ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ Ἐν ἁμαρτίαις σὺ ἐγεννήθης ὅλος, καὶ σὺ διδάσκεις ἡμᾶς; καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω.

35 Ἦκουσεν ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω, καὶ εὐρών αὐτὸν εἶπεν αὐτῷ Ἐὐ πιστεύεις εἰς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ; 36 ἀπεκρίθη

29. μου- et moi- vide ad 28. | -σει c. ABDEGKLA al pl (13 ap Scriv) Cyr Chr .. ε -ση c. FHMS?UXA al pl | A ελαλήσεν | ο θεος .. D add και οτι ο (p* om) θεος αμαρτωλων οικ ακουει
30. αυτοις (go ad eos) .. D al pauc it^{mu} fos om | εν τοιτω γαρ (p oiv) c. B(D)L 1. 22. 33. 249. Cyr Chr (f al vg 4ⁿ hoc enim, q in hoc) .. ε Ln εν γαρ τοιτω c. AEFGBHKMSUA al pl (: : cf 4, 37. ubi εν γαρ τοιτω quum scriptum esset nemo offendit. Contra Lc 19, 48. ο λαος γαρ plures invenit qui scriberent ο γαρ λα. Cf et. 10, 12 et similia.) .. XA al plus³⁰ εν (sed A al mu εν); αρ τοιτω, item a b c e ff² hoc (e add ergo), item hoc ipsum cop sah et hoc ergo syr | το θαιμ. c. BL 1. 22. 33. Cyr Chr² .. ε (Ln 49.) om το c. ADEFGKMSUXA al pler | αντωξ. c. AEFGBKMSUAA al longe pl; item x ηρωξεν .. BDL 249. Cyr ηρωξεν (Ln; sed -ξ: ex errore de b ut saepe)
31. οιδαμεν c. BDGL 1. 33. al⁵ a b (scio) c e ff² l fos al cop sah arm sl² Cyr .. ε add (Gb⁰⁰) δε c. AEFKMSUXA al pler f vge^d eicdd pler go syr^{utr} al Chr (60.^{0v} μεν, g q enim) | αμαρτωλων (E^tUX* al fere³⁰ Cyp al -λον et x* add ανθρωπον, item x** ανθρωπων) ο θεος c. AEFGBKMSUXA al longe pler it^{pl}er vg syrP Cyr Chr¹ Hil Aug¹ .. Ln ο θε. αμαρτ. c. BDA al? a e go arm al (cop sah deus non audii rec.) Chr¹ Cyp Aug¹ al | B αλλα | ποιη .. EFMXA al mu ποιει | τοιτου .. al pauc τοιτου, x** ut vdr τοιτου
32. ηρωξεν (D al ηνωξ.) c. ADEFGKLSUA al pler Ath⁵⁶⁶ Chr Cyr .. BXA t^{50r} Ath⁶⁴ ηρωξ. (A* ενωξ.), al pauc αντωξ. | A οφθαλμοι | AX al γεγεννημενοι
33. ην (pro μη ην L μηη) .. D post θεου | ηδυνατο (D εδοιν.) .. KU al aliq Ath¹ εδιν.
34. ειπαν c. BD .. -πον c. fell ut vdr (D a απερ. αυτοι κ. ειπ.) | σι pr .. L vν mu om | L al εγενηθης | ολος .. E* al plus³⁰ ολος
35. ηκουσεν .. D syr και ηκ., al aliq vν mu ηκ. δε vel ηκ. οιν | B om ὅ | D om εξω | ευρων αυτ. (A** add εξω, D a b q go al ευφεν α. και) ειπ. αυτω (x αυτον sic; Bb e om) | του θεου (et. Cyr Chr^{com} ter ετκτ Tert Hil Victorin) .. Gb' του ανθρωπου c. Bb sah aeth^{ro} Chr^{mosc} 2
36. απερ. κειεν. (a cop sah om; q cop^{w1} illi) και ειπεν (A 68. a cop^{w1}

ἐκείνος καὶ εἶπεν Καὶ τίς ἐστίν, κύριε, ἵνα πιστεύσω εἰς αὐτόν;
 37 εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Καὶ ἑώρακας αὐτόν, καὶ ὁ λαλῶν μετὰ
 σοῦ ἐκεῖνος ἐστίν. 38 ὁ δὲ ἔφη Πιστεύω, κύριε· καὶ προσεκίνησεν
 αὐτῷ. 39 καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς Εἰς κρίμα ἐγὼ εἰς τὸν κόσμον τοῦ-
 τον ἦλθον, ἵνα οἱ μὴ βλέποντες βλέπωσιν καὶ οἱ βλέποντες τυφλοὶ
 γέινωται. 40 Ἦκουσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων ταῦτα οἱ μετ' αὐτοῦ
 ὄντες, καὶ εἶπον αὐτῷ Μὴ καὶ ἡμεῖς τυφλοὶ ἐσμεν; 41 εἶπεν αὐ-
 τοῖς ὁ Ἰησοῦς Εἰ τυφλοὶ ἦτε, οὐκ ἂν εἶχτε ἁμαρτίαν· νῦν δὲ λέ-
 γετε ὅτι βλέπομεν· ἡ ἁμαρτία ὑμῶν μένει.

[cop^{dz} *respondens dixit*] om κ. επ.: ita Ln; sah nil nisi dixit ei) .. B
 om, sed post κ. τις εστ. add εφη | Καὶ τις (Gb Sz) c. BDEFGKMSUXAA
 al plus¹²⁰ go syrP arP sIplcr Chr (et.mosc¹) Cyr Thph .. ς Ln om Καὶ
 c. AL al it vg al mu Hil Victorin

37. εἶπεν (D BYP¹ mG απεκριθη) c. BDx al a b e cop sah arm syr^{utr} persP
 .. ς (Gb⁰⁰) add δε c. AEFGLKMSUAA al pler q go al; al itm^u vg Cyr
 praem και | Δ om ὁ | εωρακας c. B*EFGKLA al mu .. ς (Ln 49.) εωρακα.
 c. AB**DMB?UA al pl | ο λαλ. μετ. σου (et. it vg *qui loquitur tecum*) ..
 D Hil ο με. σου λαλ.

38. αὐτῷ .. D 157. e^{scr} al⁹ αὐτον

39. εἰς κρίμα (cf de acc. ad Mc 12, 40. Hoc loco κρίμα, ut Ln 49., et. Δ)
 εγω (et. Orsaere) .. D (cop sah sed libere collocant) εγω εἰς κρίμα |
 ἦλθον (et. Orsaere) .. D it^{plcr} vg (cop sah *veni ego in etc*) arm al Chr
 ante εἰς τον pon | βλέπωσιν .. U al³ ac plur Or¹ -ψοσι | γίνονται (x
 al -νονται) .. 69. 124. 346. al ut vdr γιτησονται

40. ἠκουσαν c. BLX 33. 157. 249. cop sah arm Cyr .. ς (Gb⁰⁰) Ln praem
 και c. AEFGLKMSUAA al pler it^{plcr} vg go syr^{utr} al; item d ff² sI²⁻²
 add δε et 1. οιν | ταῦτα (a ante ex, libere colloc syr^{utr}, go τουτο) ..
 D al³ it^{plcr} (non a q) vg cop sah arm sI² om | μ. αὐτ. οντ. c. BDLX 1.
 33. 157. al it vg al Cyr .. ς οντ. μ. αὐτ. c. AEFGLKMSUAA al pler go al
 | D εἶπαν

41. εἶπεν .. D al¹⁵ fere add οιν, item s al¹² fere δε, item a al plus¹⁰ g l
 aeth praem και | αὐτοῖς ο (B om) ε̄ .. D cop sah ο ε̄ αὐτ. | αν .. DK al¹⁰
 fere sah om | L εχετε | F βλέπομεν | η (absq οιν [Gb¹]) c. BDKLX 1. 33.
 69. 157. 2.P^o al b c e f ff² g q vg cop [praem και] sah aeth Cyr Aug;
 ς add οιν, item Ln [οιν] c. AEFGLKMSUAA al pler a go syr^{utr} al) αμαρ-
 τια (DLX 33. syrP mG Cyr αι [οιν add syrP mG] αμαρτιας) υμ. μενει
 (x μενει, DLX 33. syrP mG Cyr -νονσιν)

X.

1 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ μὴ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας εἰς τὴν αὐλὴν τῶν προβάτων ἀλλὰ ἀναβαίνων ἀλλαχόθεν, ἐκεῖνος κλέπτης ἐστὶν καὶ ληστής· 2 ὁ δὲ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας ποιμὴν ἐστὶν τῶν προβάτων. 3 τούτῳ ὁ θυρωρὸς ἀνοίγει, καὶ τὰ πρόβατα τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούει, καὶ τὰ ἴδια πρόβατα φωνεῖ κατ' ὄνομα καὶ ἐξάγει αὐτά. 4 ὅταν τὰ ἴδια πάντα ἐκβάλῃ, ἔμπροσθεν αὐτῶν πορεύεται, καὶ τὰ πρόβατα αὐτῷ ἀκολουθεῖ, ὅτι οἶδασιν τὴν φωνὴν αὐτοῦ· 5 ἀλλοτρίῳ δὲ οὐ μὴ ἀκολουθήσουσιν, ἀλλὰ φεύξονται ἀπ' αὐτοῦ, ὅτι οὐκ οἶδασιν τῶν ἀλλοτρίων τὴν φωνήν. 6 Ταύτην τὴν παροιμίαν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἐκεῖνοι δὲ οὐκ ἔγνωσαν τίνα ἦν ἢ ἐλάλει αὐτοῖς. 7 εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς ὁ Ἰη-

- X. 1. v ἡμιν λεγω | D arm αλλαχ. αναβ.
 2. ποιμην ἐστιν .. D sah Chr (et.mosc⁶) αὐτος (Chr οἰτος) ἐστ. ο ποιμ., item b c f q fos cop hic pastor est
 3. D θυρωρος (EX al θυρορος) | τα ἴδια (syr^{hr} non exprim) προβ. (Chr libere [et.mosc⁶] om προβ.) .. D τα πρ. τα ἴδια (a suas oves proprias), item oves suas e sah al | φωνῆ (Gb) c. ABULX 1. 33. 157. 249. 2.^{pe} al Cyr .. ε καλεῖ c. EFGKMSUAA al pler Chr | κατ (L κατο) .. EFA al κατα
 4. οταν (Gb') c. BL 1. 157. 2.^{pe} al sah .. ε (Ln) και οταν c. ADEF GMSUXAA al pler itallq vg go syr^{utr} al Chr; item κ al⁶ b c ff² l cop Cyr οταν δε; item al aliq και οταν δε | τα ἴδια παντα (a e Lcif suas omnes, Cyr πα. τα. ιδ.) c. BDLX 1. 22. 33. 2.^{pe} a e cop sah Cyr Lcif (praeterea b c ff² oves suas omnes; go τα ἴδια absq παντα, syr^{hr} Chr [et.mosc⁶] αυτα). Agnoscit et. Nonn ut vdttr his: Ἐξαγαγὼν δ' ὅτε πᾶσαν ἀολλίση στίχα ποιμνης etc .. ε τα ἴδια προβατα c. AEFKMSUAA al pler itallq vg syr^{utr} al | εκβαλη (FM al ἐκβάλει) .. B (vdttr certe ap Btl, sed Mai -αλη) X al fere²⁵ -αλλη (M' -αλλει) | τησ φων. αἰτου .. D b c ff² q αἰτου τ. φω.
 5. ακολουθησουσιν c. ABDEFGA al plus¹⁰ Chr (et.mosc⁶) Cyr .. ε -σωσιν c. KLMSUXA al pl | E⁹ om αλλ. φειξ. α. αυτ. | των (θ om) αλλοτριων .. q extraneis, item syr aeth ar⁶ etP; eius (illius) itP¹ Lcif
 6. τινα ην (EF ἦ) α (L om α) .. itbler vg quod vel quid, item syr al (cop de quo locutus est cum eis). Contra q quae essent quae, item go sah al
 7. πάλιν (h. l. c. B [sed vide post] DEFGKMSUA al pler go sah al; 1. 69. 124. 2.^{pe} al e Cyr Lcif om; AKL 157. al itbler vg syr^{utr} post αἰτος; ita Ln; x 33. al post o ὡ) αἰτος; (a go Lcif ad illos; B om: ita 49.)

σοῦς Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἐγὼ εἰμι ἡ θύρα τῶν προβάτων.
 8 πάντες ὅσοι ἤλθον πρὸ ἐμοῦ, κλέπται εἰσὶν καὶ λησταί· ἀλλ' οὐκ ἤκουσαν αὐτῶν τὰ πρόβατα. 9 ἐγὼ εἰμι ἡ θύρα· δι' ἐμοῦ εἰς τις εἰσελθῆ, σωθήσεται, καὶ εἰσελεύσεται καὶ ἐξελεύσεται καὶ βομήν εὐρήσει. 10 ὁ κλέπτης οὐκ ἔρχεται εἰ μὴ ἵνα κλέψῃ καὶ θύσῃ καὶ ἀπολέσῃ· ἐγὼ ἤλθον ἵνα ζωὴν ἔχωσιν καὶ περισσὸν ἔχωσιν. 11 ἐγὼ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός. ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθεισιν ὑπὲρ τῶν προβάτων· 12 ὁ μισθωτὸς δὲ καὶ οὐκ ὢν ποιμὴν, οὐ

- o (B om) Ὡ (b om) | λεγ. υμιν .. B υμ. λεγ. | οτι (: non facile abiciendum illud quidem, quamquam saepe fluctuat, cf ad 1, 51. 4, 42. 5, 24. 7, 31. 9, 23. 10, 34. 13, 33.) c. ADEFMSUAA al pl it^{plac} vg go (cop sah ut ubique) syr^p .. 49. om (Ln [οτι]) c. BGKX al³⁰ a mm arm syt al Cyr Lcif | η θυρα .. sah o ποιμην
8. πάντες (et. Or² al Lcif Aug al) .. D b fos Did Quaest om | προ εμου h. l. c. ABDKLA al fere⁶⁰ fos gat cop arm aeth syr^p c. * arg sl Or² (Clem² alludens πάντες οι προ κυριου et πα. οι προ της παροουσιας του κυρ.) Did Isid^{pl} Manich ap Thph (ἐκείνοι [οἱ Μανιχαῖοι] γὰρ δεξιὰ βουλόμενοι τὴν παλαιὰν διαθήκην ἀλλοτρίαν οἶσαν τοῦ θεοῦ καὶ τοὺς προφήτας μὴ ἐκ θεοῦ ἀπειστάλθαι χρώνται τῷ ἡγῶν τοιῶ. ἰδοὺ γὰρ, φησὶν, ὁ κύριος εἶπεν ὅτι πάντες ὅσοι ἤλθον[?] κλέπται ε. κ. ληστ.) Hesych^{qu.} 23. (teste Wtat) Lcif Faust ap Aug Hier² al; item ε ante ηλθ. c. min Valent ap Hipp¹⁰⁴ (πάντες οι προ εμου εληνθοτες κλεπτ. κ. ληστ. ε.σ.) Noun (πάντες ὅσοι πάρος ἤλθον ὑποκλιπτοντε πεδίλω, φῶρις ἔσαν δολόεντες) Cyr^{txt} Quaest (qui ante me fuerunt) .. om (Gb^o) EFGMSUA al fere¹⁰⁰ it vg go sah (sp. Ming om όσοι ηλθ. πρ. εμ.) syr^{sch} ethr pers sax Bas Cyr^{com} Chr (et. moac⁵; sed in cat verba Chr¹ cum προ εμου ante ηλθον exhibentur) Thdroberael (cat. p. 300. ἀκριβῶς τῆ λέξει ἐχρήσατο εἰπὼν Ὅσοι ἤλθον, ἀλλ' οὐχ ὅσοι ἀπειστάλησαν. οἱ μὲν γὰρ τοῦ θεοῦ προφῆται ἀποσταλέντες παρεγένοντο, οἱ δὲ ψευδοπροφ. μηδενὸς ἀποστείλαντος ἤρχοντο ἐπὶ διαστροφῆ τῶν ἀπατωμένων) Thph Euth scholia varia (adscripta Thdroberael aliisq) Aug (contr. advers. legis l. 2. „omnes alii quotquot ante me venerunt fures sunt et latrones. Non autem ita scriptum est, sed ita: Omnes quotquot venerunt, fur. sunt et latrones. Venisse quiippe hoc loco intelligi voluit eos qui missi non fuissent.“) auct^{ad} novat | ε.σ.ιν .. al¹⁰ arm Did Hier ησαν | dx αλλα | ηκουσαν .. Or¹ Did -σεν
9. εγω εμ. η θυρα .. allud Naass ap Hipp¹¹¹ εγω εμ. η πυλη η αληθινη
10. εγω .. D a go cop² (non^{de}) add δε | και περισσον (x 69. 157. al Ath⁹⁵⁴ -σοσιμον) εχωσιν .. D om (sah ap. Ming. om εγω ηλθ. usq εχωσιν)
11. τιθησιν : et. Eus^{ps} Const Thdrts^{aeop} al Tert Lcif Hil al .. D (b tradet, mm tradū) c al vg Aug διδωσιν (dat)
12. ο μισθ. δε (dx al aliq Const Cyr ο δε μ.) .. GL 1. a am fu for ing

οὐκ εἰσὶν τὰ πρόβατα ἴδια, θεωρεῖ τὸν λύκον ἐρχόμενον καὶ ἀφίη-
σιν τὰ πρόβατα καὶ φεύγει, καὶ ὁ λύκος ἀρπάξει αὐτὰ καὶ σκορ-
πίξει τὰ πρόβατα. 13 ὁ δὲ μισθωτὸς φεύγει ὅτι μισθωτὸς ἐστὶν
καὶ οὐ μέλει αὐτῷ περὶ τῶν προβάτων. 14 ἐγὼ εἰμὶ ὁ ποιμὴν ὁ
καλός, καὶ γινώσκω τὰ ἐμὰ καὶ γινώσκονται ὑπὸ τῶν ἐμῶν,
15 ^(90.3) καθὼς γινώσκει με ὁ πατὴρ καὶ γὰρ γινώσκω τὸν πατέρα, ^{Mt 11, 27.}
^(91.4) καὶ τὴν ψυχὴν μου τίθημι ὑπὲρ τῶν προβάτων. 16 ^(92.110)
καὶ ἄλλα πρόβατα ἔχω, ἃ οὐκ ἐστὶν ἐκ τῆς αὐλῆς ταύτης· κακεῖνά
με δεῖ ἀγαγεῖν, καὶ τῆς φωνῆς μου ἀκούσουσιν, καὶ γενήσεται μία

mt al cop^{dz} Lcif om δε | εἰσιν c. DEFGKMSUΔΔ al pler Chr .. Ln 49
εστίν c. ABLX al² Const Eus Cyr Chr^{mo}sc⁴ (: cf v. 16 et 21. ubi nemo
offendit scriptura εστίν. Simili vero modo saepe indic. pro plur. sub-
stitutus est.) | ἐρχόμενον .. Δ* om | φεύγει .. b add quia mercennarius
est | αὐτα (et. a c e f Lcif, item go cop sah al) .. d b g ff² l vg syru^{tr}
perss arr Aug om | τὰ πρόβατα extr c. AEF GKMSUΧΔΔ al pler it vg
go syru^{tr} perss al (item cop sah aeth αὐτα) Cyr .. 49. om (Ln [τ. πρ.])
c. BDL 1. 22.* 33. 35. 37. 42. p^{scr} 2.p^o syru^{tr} arm Lcif (Const om και
σκορπ. τ. προβ., Chr pro x. o λυκ. usq σκορπ. τ. πρ. habet και ιρχε-
ται o λυκ. και αρπ. αὐτα)

13. ο δε μισθ. φεύγ. c. Δ (sed Δ* om μισθ. φεύγ. οτι) EFGKMSUΧΔΔ al pler
it vg go syru^{tr} perss al Cyr .. 49. om (Ln [o δ. μ. φ.] et Gb^o) c. BDL
1. 22.* 33. syru^{tr} arm cop sah aeth Leif epistorientall ad Symm (Thdrt
4, 1197 alludit his: ὁ γὰρ μισθ. ὅταν ἴδῃ τὸν λύκ. ἐρχόμε. φεύγει, ὅτι
μισθ. ἐστὶ καὶ οὐ μέλει etc) :: contra istam omissionem inprimis est
quod pro testium auctoritate arctissime cohaeret cum omisso τὰ προ-
βατα v. 12. | μέλει .. κ*FGX al pm μέλλει

14. ο ποιμ. ο καλός .. d ο καλ. ποιμ. | γινώσκω. ὑπο των εμων c. AEF
GKMSUΧΔΔ al ut vdr om syru^{tr} arm persp Cyr^{com} 653 rursusq⁶⁵⁴ (sic:
οὐ γὰρ ἔφη Γινώσκει με τὰ ἐμὰ καὶ γινώσκω τὰ ἐμὰ, ἀλλ' ἐαιτὸν
ἐγνωκῶτα πρότερον εἰσφέρει τὰ ἴδια πρόβ., εἰθ' οὕτως γνωσθήσεσθαι
φησι παρ' αὐτῶν) Chr (ἵνα μὴ τῆς γνώσεως ἴσον τὸ μέτρον νομίσῃς,
ἀκουσον πῶς διορθοῦται αὐτὸ τῇ ἐπαγωγῇ. γινώσκω τὰ ἐμὰ, φησίω,
καὶ γινώσκονται ὑπ. τ. ἐμ.) Thdrt³ .. Gb' (Schu „bene“) Ln 49. γινω-
σκουσι με (d ἐμὲ) τα ἐμα c. BDL it vg go cop sah aeth arr pers^w al
Eusps⁴⁸⁹ (Eph⁹⁷ καὶ γὰρ τὰ ἐμὰ πρόβ. γινώσκει με, καὶ γινώσκω
τὰ ἐμ. πρ.) Cyr^{xt} Nonn (καὶ - ταῦτά με γινώσκουσιν-) :: ut ista ele-
gantius dicta, ita ad sqq conformata vdr; cur quis vero maluerit γι-
νωσκωμαι etc vix probabiliter dixeris.

15. μου .. d al pauc (codd latini ap Wtst) om | τεθῆμι (et. Ath Thdrt
al) .. d διδομι

16. καὶ ἄλλα .. d 346. syru^{tr} Thdrt^{1.632} (diff cod¹) et⁶⁹¹ (alibi vero⁴ δε
non add) καὶ ἄλλα δε (item a et alius quidem) | με δε c. AEF GKMSUΧΔ
al pler Eusps^o Cyr Thdrt^{sa}ep^o (ut 1, 309. 622.) Chr al .. Ln 49. δεε με

ποιμήν, εἰς ποιμήν. 17 διὰ τοῦτό με ὁ πατήρ ἀγαπᾷ, ὅτι ἐγὼ τί-
 θημι τὴν ψυχὴν μου, ἵνα πάλιν λάβω αὐτήν. 18 οὐδεὶς αἶρει αὐ-
 τὴν ἀπ' ἐμοῦ, ἀλλ' ἐγὼ τίθημι αὐτήν ἀπ' ἑμαυτοῦ. Ἐξουσίαν ἔχω
 7. 43. ἐπιτολίην λαβεῖν παρὰ τοῦ πατρὸς μου. 19 Σχίσμα πάλιν ἐγένετο
 ἐν τοῖς Ἰουδαίοις διὰ τοὺς λόγους τούτους. 20 Ἐλεγον δὲ πολλοὶ
 7. 50. ἐξ αὐτῶν Δαιμόσιον ἔχει καὶ μαίνεται· τί αὐτοῦ ἀκρίετε; 21 ἄλλοι
 8. 48. ἔλεγον Ταῦτα τὰ ῥήματα οὐκ ἔστιν δαιμονιζόμενον· μὴ δαιμόσιον
 9. 22. δύνάται τυφλῶν ὄφθαλμοὺς ἀνοῖξαι;

22 Ἐγένετο δὲ τὰ ἐγκαίτια ἐν τοῖς Ἰεροσολύμοις· χειμῶν ἦν·
 23 καὶ περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς· ἐν τῷ ἱερῷ ἐν τῇ στοᾷ Σολομῶνος.

- (ut fere solet dici, cf Lc 13, 33. 19, 5. etc ubi lectio non fluct) c. BDLA
 al⁵ it vg (et. Orint², 198) | ακουσοισων (et. Thdrt³ Cyr al) .. ΛΘΧΔΔ al⁴⁰
 fere Eus² 55 Thph -σωσιω | γενησιται (et. Eus² Thdrt⁶ Cyr al) .. BD
 LX 1. 33. 2.P^o f for go cop sah syr^p m⁵ al γενησιουται (Gb¹) (Chr [et.
 mosc², al⁴ ἔσεται] ισουται)
17. με ο πατηρ c. BDLX 33. 248. 249. al it vg (cop αγαπ. με ο πα. μου)
 Cyr Chr¹ (et¹ με αγ. ο πατ.) Hil Amb Victorin .. ε ο πατ. με c. ΔΕΡ
 ΓΚΣΥΔΑ al pler go Thdrt (μ με ο πατ. με)
18. αμει (et. Or² 289° al Cyp Hil al) .. β ημετ | αλλ εγω usq απ εμαι-
 του .. D 64. 251. l go om | εκλ al mu θηται | λαβειν (et. Or Eus
 theoph¹¹⁰ Dial Did al) .. D c αμει (d tollere, e tollendi) | β om τηρ |
 μου .. D 36. a b Chr (et. mosc⁴) Tert Hil Novat om
19. σχισμα c. BLX 249. al ? it vg (exc tol) sah arm perss .. ε (Gb⁹) add
 ουτ c. ΔΔΕΡΓΚΜΣΥΔΑ al pler tol cop (go tunc etc) syr^p (syr^{sch} aeth
 και εγενετο etc) Cyr Chr. Sed D al pauc tol cop Chr om παλιρ (et.
 transponitur) | ε. τοις ιουδαιοις .. χ ηρ τω οχλω
20. δε .. D 1. 2.P^o al go [vdtr quamquam reddit dixeruntque] ουτ, tol
 enim (it^p syr et dicebant) .. 220. om | εξ αυτων .. D add οτι (cop sah
 ubique sic)
21. ρηματα .. syr^p m⁵ εργα | D ουκ εστ. τα ρημ. ταυτ. | δαιμοσιον (38.
 add εχωρ) .. 248. 253. g^{ser} -τωρ | D al pauc e f arm al Chr² σφθ.
 τιοφλ. | ανοξαι c. BLX 1. 13. 22.^{2*} 33. 69. 124. 157. 249. 346. 2.P^o Or
 Chr .. ε Ln ανογειν c. ΔΔΕΡΓΚΜΣΥΔΑ al pler (: : cf ad 5, 44 et alibi)
22. εγενετο .. D -ροντο | δε .. om 1. al⁶ a b (e et cum facta esset) Chr
 mosc² .. BL 33. sah arm τοτε (gat cop al δε τοτε) | εκκασια c. B²DL
 al .. ε Ln 49. εχ. c. rell ut vdtr | τοις c. ABL al mu .. om (Gb⁹) DE
 ΓΚΜΥΧΔΑ al pl Chr Thph¹ χειμων c. BDGLX al³ ff² cop sah Chr^{mosc} 1
 .. ε (Gb⁹) Ln praem και c. ΔΕΡΓΚΜΣΥΔΑ al pler it^plor vg go syr^{utr} al
 Chr
23. αλ περιπατει | β om ὁ | τη (Δ om) στοα absq του (Gb Sz) c. ΔΒΔΕΡ
 ΓΚΜΣΥΔΑ al longe pl Chr .. ε add του c. LX al mu | σολωμωνος (Δ ut

24 ἐκύνλωσαν ὃν ἀντὸν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ ἔλεγον αὐτῷ Ἔως πότε
 τὴν ψυχὴν ἡμῶν αἴρεις; εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός, εἰπέ ἡμῖν παρησια.
 25 ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Ἐἶπον ὑμῖν, καὶ οὐ πιστεύετε τὰ
 ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς μου, τὰῦτα μαρτυρεῖ 5, 36.
 περὶ ἐμοῦ· 26 ἀλλὰ ὑμεῖς οὐ πιστεύετε, οὐ γάρ ἐστε ἐκ τῶν προ-
 βάτων τῶν ἐμῶν, καθὼς εἶπον ὑμῖν. 27 τὰ πρόβατα τὰ ἐμὰ τῆς 5, 45 36.
 φωνῆς μου ἀκούει καὶ γὰρ γινώσκω αὐτά, καὶ ἀκολουθοῦσίν μοι, 10, 3 0.
 28 καὶ γὰρ ζωὴν αἰώνιον δίδωμι αὐτοῖς; καὶ οὐ μὴ ἀπύλωται εἰς τὸν
 αἰῶνα, καὶ οὐχ ἀρπάσει τις αὐτὰ ἐκ τῆς χειρὸς μου. 29 ὁ πατήρ
 μου, ὃς δέδωκέν μοι, πάντων μεῖζων ἐστίν, καὶ οὐδεὶς δύναται ἀρ-

solet solōmōnos) c. (Gb Sz) BDEFGAA al plus⁵⁰ Chr^{mosc} 2 3 .. 5 - μωτος
 c. AKLM67UX (σωλ.) al pm Chr

24. B εκυνλευσαν | D ελεγον | H²(ut. plerumq)D παρησια

25. αυτοις (y^{scr} -τω) .. D go om, fu om απεκρ. αυτ. ο ω̄ (al pauc var) |
 ειπον (a dicit, D itpler vg Tert λαλω, loquor [sed d dico]) υμιν (x add
 ηδη) κ. ο. πιστευετε (33. 251. οκ επιστευετε, B al⁵ Chr^{mosc} 2 ο. επι-
 στευσαστε) .. D al¹⁰ sah arm Chr (et. mosc⁶) add μοι | ταυτα .. D a e
 Tert Vig αυτα (ηρα) | H om περι

26. αλλα c. ABLA al .. 5 αλλ c. DEFGHKMSUXA al pler | ου γαρ .. Gb'
 σι ουκ c. DLX al plus¹² itpm (non a e e) vg go syr^{sch} ei syr^{pm} ms al
 (sed non cop sah syr^p txt al) Or (4, 287. Alibi^{4, 316} alludens δια τουτο
 υμεις ουκ ακουετε οτι ουκ εστε etc) Cyr Chr (et. mosc⁶) | καθ. ειπον (H
 -πιτω) υμιν c. ADEFGHKM²*SUXAA al pler a b e f ff² go syr^{utr} aeth al Chr
 (agnoscit eo quod libere habet: ἀλλ' εἶπον ὑμῖν, φησὶ, καὶ οὐ πιστεύ-
 ετέ μοι ὅτι οὐκ ἐστ. ἐκ τ. προβ. τ. ἐμῶν). Ceterum ead nonnulli item
 ff² ar⁶ etP Euth c. sqq conjg, et persP duplicat sic: quemadmodum
 dicitis vobis. Nonne vobis dicit Oves meas etc .. BKLM² 33. al⁵ e g l vg
 cop sah arm pers^w (non attingit Or nec Nonn, Chr vide ante) om:
 hinc Ln [x. e. v.]

27. ακουει (et. Or² Eus² Bas^{2, 14- 4, 46} Chr Thdr² al) .. BLX al⁶ Or²
 Cyr Bas^{2, 276} Chr^{mosc} 2 ακουουσιw

28. ζω. αιων. διδ. αυτοις c. ADEFGHKM²*SUAΔ al pler it vg go syr^p al
 Thdr² Chr al Hil Aug al .. BLM²*x 33. 157. al cop sah syr arm διδ.
 αυτ. ζω. αι. | ουχ αρπασει (EM al -ση) .. DLX 69. 157. al Cyr² Bas
 Thrh ου μη αρπαση

29. ος (BL 15. 27 it vg go cop Cyr? [non item in schol nec mag^{issal} 567]
 Tert Hil al δ, quod) δεδωκεν (U al εδωκ.) .. D ο διδωκως | πατρ. μεζ.
 εστ. hoc ord. c. BDL syr pers^p Cyressal⁵⁶⁷, item x πα. εστ. μεζ. .. 5
 (Ln) μεζ. πα. εστ. c. ADEFGHKMSUAΔ al ut vdr omn itmu vg al (sed vv
 alig μ. ε. π.) Bas Dial^{maec} | μεζων c. DEFGHKMSUAΔ al ut vdr omn
 sah syr^{utr} aeth pers^{al} Bas Dial^{maec} Chr Cyr^{schol} cressal⁵⁶⁷ .. Ln
 (sic enim textus ex comm edendus erat) μεζων c. AB (nimirum in ed.
 Maii ex ὃς et μεζων, quae iam typis exscripta erant, orasis 5 et ω una
 ΤΙΣΗΚΗΜΩΡΡ. N. T. Edit. 7.

πάειν ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ πατρὸς. 30 ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἑσμεν. 31 Ἐβάστασαν οὖν πάλιν λίθους οἱ Ἰουδαῖοι ἵνα λιθάσωσιν αὐτόν. 32 ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Πολλὰ καλὰ ἔργα ἔδειξα ὑμῖν ἐκ τοῦ πατρὸς· διὰ ποῖον αὐτῶν ἔργον ἐμὲ λιθάσετε; 33 ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι Περὶ καλοῦ ἔργου οὐ λιθάζομεν σε ἀλλὰ περὶ βλασφημίας, καὶ ὅτι σὺ ἄνθρωπος ὢν ποιεῖς σεαυτὸν θεόν. 34 ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Οὐκ ἔστιν γεγραμμένον ἐν τῷ νόμῳ ὅτι ἐγὼ εἶπα θεοὶ ἐστε; 35 εἰ ἐκείνους εἶπεν θεός, πρὸς οὓς ὁ λόγος ἐγένετο τοῦ θεοῦ, καὶ οὐ δύναται λυθῆναι ἢ γραφῆ;

cum accentu super effectum est ὁ et μείζον) x it vg go cop Cyr¹? Tert Hil al (: : quae ut ab Iohanne scripta credam adduci non possum. Contra sunt enim et ipsa sententia et contextus et ὁ πα. μ. invito Ioh. usu praepositum. Nec magis vero commendaverim μείζον retento ες.) | ἀρπαξίειν .. al⁶ vv mu (a c e f illud) Chr (et. mosc⁶) add αὐτα, item al⁵ vv aliq post μοι add αὐτα | τ. πατρος c. BL al (et. 13. ut vdr, quem ad μου pr adnotavit Beh) Or .. ε (Ln) add μου c. ADEFGHKMS UXAA etc (et. Bas¹, 286 Chr Dial^{maced}) (: : pr μου non fluct)

31. οὖν .. L 33. italiq am fu for em iac ing mt al go sah al Aug Amb Bed om | πάλιν (et. transponitur) .. D al¹⁰ itpler vg cop al Aug Hil Amb om

32. καλὰ h. l. c. DEFGHLSUXA al pler it^{mu} vg (et. eoddallq) go al Epiph⁷⁸¹ al Hil .. ΔΚΑ al⁶ a c e f am fu for fos ing al cop sah syr^{ant} arm Ath post ἔργα pon (ita Ln); item B post ὑμῶν (eodem loco 244. ἔργα pon), al⁶ b Thdr̄t om | πατρος c. BD e Ath Hil .. ε add μεν, Ln [μ.], c. unc et min rell vv pler Thdr̄t (Epiph⁷⁸¹ ἐποιῆσα ἐν ὑμῶν pro εδ. υμ. ε. τ. πα.) | διὰ ποῖον (69. -ον omisso αὐτῶν, item al pauc -ον) αὐτῶν (x 124. g^{scr} post ἔργον, Δ²² 157. 435. 44. sv toI Athedd et eoddallq om; Δ αὐτῶν) ἔργον (κ al mu go Epiph⁷⁸¹ ἔργων) .. vv mu paullo liberius, sed accurate it^{pl} vg sah syr^p | ἐμε (sic omnes) λιθάξ. c. BL 33. a b e al vg Ath⁴⁰⁶ .. ε (Ln) λιθ. με c. unc et min rell c f go etc Epiph Thdr̄t Hil

33. οἱ Ἰουδαῖοι (Gb⁷) c. ΔΒΚΛΜ^x al fere³⁰ itpler vg go cop sah syr^{ant} arm al Ath⁴⁰⁶ Hil al .. ε add λέγοντες c. DEGHM²²ΣΥΔΑ al longe pl e (et dixerunt) al pauc | σὺ (et. Or Eus^p al Hil al) .. ΔΚ al¹⁰ e vgeod al pauc Chr Thdr̄t Quaest om (Gb⁶) | σεαυτον (et. Eus^p Ath al) .. U al mu Or εαυτον

34. ο (et. Eus al; B om) ἔγω .. D cop add καὶ εἶπεν | ὑμῶν (et. Eus^p Ath⁴⁰⁶ Thdr̄t al; al pauc ἡμῶν, 245. μουσειας) .. D 19. sv b c e ff² l Eus^{marc} Cyp Tert Hil om (Gb⁶) | οὗ c. BDLX 33. 157. al³ vel plur itpler vg al Eus^p et^{marc} Ath (ex eod aliq) Cyp Hil .. ε om c. AFGHKMSΥΔΑ al pler f go al Ath (ex eod aliq) Thdr̄t Tert | εἶπα c. BEΘΗΚΛΛΑ al pl Naass ap Hipp¹⁰⁶ Eus^p et^{marc} Ath Cyr al .. Ln εἶπον c. ADMΣΥΑ al plus³⁵ Thdr̄t

36 ὃν ὁ πατήρ ἠγάσεν καὶ ἀπέστειλεν εἰς τὸν κόσμον, ὑμεῖς λέγετε ὅτι βλασφημεῖς, ὅτι εἶπον Τῶς τοῦ θεοῦ εἰμί; 37 εἰ οὐ ποιῶ τὰ ἔργα τοῦ πατρὸς μου, μὴ πιστεύετε μοι· 38 εἰ δὲ ποιῶ, κἄν ἐμοὶ μὴ πιστεύετε, τοῖς ἔργοις πιστεύσατε, ἵνα γνῶτε καὶ γνωσκήτε ὅτι ἐν ἐμοὶ ὁ πατήρ καὶ γὰρ ἐν τῷ πατρὶ. 39 (38.4) Ἐξήτουν οὖν αὐτὸν 1, 30. πάλιν πιάσαι· καὶ ἐξήλθεν ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῶν.

40 Καὶ ἀπῆλθεν πάλιν πέραν τοῦ Ἰορδάνου εἰς τὸν τόπον ὅπου ἦν Ἰωάννης τὸ πρῶτον βαπτίζων, καὶ ἔμεινε ἐκεῖ. 41 (38.10) καὶ πολλοὶ ἦλθον πρὸς αὐτὸν καὶ ἔλεγον ὅτι Ἰωάννης μὲν

35. *εγεν. του θεου* c. D a b e ff² | Eus^D et marc Hil .. ε (Ln 49.) τ. θε. *εγ. c. cdd rell ut vdr c f g vg go etc Or Ath Did al*

36. *ηγασεν .. υ 47. ηγαπησεν | βλασφημεις .. a b e ff² | mm Novat blasphemai; c go -εμο, Hil⁴ -εμανι | G om ειπον (c^{scr} -πεν) | του (et. Or Eus^{marc} Ath Thdrt al) .. DEG al¹² go Cyr Did Chr Ps-Ath^{2,32} Dam om*

38. *δε .. x supra lineam habet | πιστευετε c. AEGHUXAA 1.* 22.* 28. 33. 124. 131. al pm; item D it vg Ps-Ath^{2,32} Cyp Tert al [non Amb Vig] θελετε (sic Ps-Ath ex cdd², al θελητε) πιστευειν .. ε (Ln 49.) πιστευητε (sic Sz ex err. et. v. 37.) c. BELM (M al -ειναιτε) s? al pl (al -σητε) Ath⁵⁰⁻⁴⁶¹ al (: pro ista testium ratione -ητε non potest non pro emendatione haberi) | τ. εργ. .. H al mu Chr [et. mo^{sc}] Hil¹ add μου | πιστευσατε c. AEGHMSX(Δ -σεται) Δ al pler Ath⁵⁰ Chr al .. Ln πιστευετε c. BDKLU al aliq Ath⁴⁶¹ (ex cdd⁴) Ps-Ath^{2,32} | και γνωσκητε (x -τε) c. BLX 1. 32. 33. 118. 2.P^o al ut vdr cop sah arm aeth Ath⁵⁰ (et⁴⁶¹ ινα γνωσκητε omissis γνωτε και) Ps-Ath^{2,32} (ινα ειδητε και γνωσκητε) Thdrt Hil³ (ut sciatis et cognoscatis) .. ε και πιστευσητε c. ΔE (ν. γν. κ. πιστ. in mg suppleta habet) ΘΗΚΜΣΥΔΔ al pler f g vg go syr^{utr} al .. D a b e e ff² | Cyp Tert al om (i. e. non exprim) : Gb^o | τω πατρι, (Gb¹) c. BDLX 33. 157. a e e g vg cop sah syr^{sch} et P^{mg} arm aeth perss al²⁻³ Or Ath³² Dam Hil^{2,3,4} (Ps-Ath^{2,32} Chr al Text οτι εγω εν τω πατρι και ο πατηρ εν εμοι) .. ε αυτω c. AEGHKMSYΔΔ al pler b f ff² go syr^P txt al Ath⁴⁶¹ Cyp Hil¹ Zen*

39. *εζητ. οιν* (D syr aeth και εζ., f *quaerebant autem*) c. ΔKL(8?)XΔ al pl it pler vg sah syr^P al Chr (ηθελησαν οιν) .. BEGHMUA al⁴⁰ fere go cop pers^P om οιν : Gb^o | πάλιν post αυτον c. AKLXA (: sunt iidem qui οιν retinent) 1. 33. 131. p^{scr} al aliq f go .. ε (Ln) ante αυτ. c. BEGH M(8?)U(πάλιν πιασ. αυτ.) Δ al pl (vv pler libere) .. D al¹⁰ fere it pler vg cop Chr (et. mo^{sc}) Aug om (etiam v. sq. al¹⁰ vv aliq Chr om πάλιν) | Δ al πιάσαι, item ΓΑ al 7, 30.

40. *και απηλθεν* (vv aliq var) .. Δ απηλθ. οιν | BD (ut solent) ιωαννης, item (exc d) v. 41. | εμενεν c. ADEGHKLSYXAA al ut vdr omn f vg go cop sah etc .. Ln εμενεν c. B it pler

σημειῶν ἐποίησεν οὐδέν, πάντα δὲ ὅσα εἶπεν Ἰωάννης περὶ τούτου ἀληθῆ ἦν. 42 καὶ ἐπίστευσαν πολλοὶ εἰς αὐτὸν ἐκεῖ.

XI.

- 1^c 10, 38. 1 Ἦν δὲ τις ἀσθενῶν, Λάζαρος ἀπὸ Βηθανίας, ἐκ τῆς κοίτης Μαρίας καὶ Μάρθας τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς. 2 ἦν δὲ Μαρία ἡ ἀλείψασα τὸν κύριον μύρον καὶ ἐμαύρασα τοὺς πόδας αὐτοῦ ταῖς θριξίν αὐτῆς, ἧς ὁ ἀδελφὸς Λάζαρος ἠσθένει. 3 ἀπίστευαν οὖν αἱ ἀδελφαὶ πρὸς αὐτὸν λέγουσαι Κύριε, ἴδε ὃν φίλις ἀσθενεῖ. 4 ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν Ἀντὴ ἡ ἀσθένεια οὐκ ἔστιν πρὸς θάνατον ἀλλ' ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ θεοῦ, ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ δι' αὐτῆς. 5 ἡγάπα δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν Μάρθαν καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς καὶ τὸν Λάζαρον. 6 ὡς οὖν ἤκουσεν ὅτι ἀσθενεῖ, τότε μὲν ἔμεινεν ἐν ᾧ ἦν τόπω δύο ἡμέρας· 7 ἔπειτα μετὰ τοῦτο λέγει τοῖς μαθηταῖς Ἄγωμεν εἰς τὴν Ἰουδαίαν πάλιν. 8 λέγουσιν αὐτῷ

41. σημ. (EA in mg suppl) εποι. ουδεν (ita et. itP¹ vg; a c fos nullum sign. fecit, item libere al mu) .. KLMX al¹⁰ Or Chr (et. mosc⁴) εποι. σημ. ουδεν (al³ Or ουδε εν) | επ. ω. ... D vV aliq ω. επ.

42. επιστ. πολλοι c. AFGHMSUXAA al pler go syrP .. Ln πολλ. επιστ. c. BDL al aliq it vg cop sah arm syr al Chr | εκει. h. l. c. ABDEKLMUX al¹² go cop sah arm syrP aeth .. ς ante εις αυτ. c. EGHSA al pl (al³ ante πολλοι) .. 16. itP^{1er} vg syr perss Chr Aug om

XI. 1. D της μαρ. και της (** om) μαρθ. | εκ .. 28. syr sah persP al om | A* (vdir) 157. om κ. μαρθ. | της αδελφης αυτης : pro his syr persP αδελφος ante μαριας | αυτης (122. αυτ.) .. A 32.^{ov} αυτου

2. B μαριαμ | μινω .. E* 2. -ρων, al pauc -ρον | αυτης (EA al²⁵ fere αυτης) .. U al aliq syrP praem της κεφαλης | D ης και

3. DS al plus²⁰ vV pl Aug α. αδελφ. αυτου | πρ. αυτου (D b c e l syr al τον εν) .. al⁷ om (al² arm ante α) | L 29.^{ov} emm εφελεις

4. ο εν .. D om ο | ασθενεια .. D 69. al? add αυτου

5. ηγαπα (itP¹ vg diligebat) .. D εφιλει (a d e amabat)

6. μεν (syrP habet c.⁴) .. G syr al om | εμεινεν .. D b add ο εν, item e d praem | εν (A al om) ω ην τοπω .. D επι τω τοπω, it vg εν eodem loco

7. επιντα .. D al pauc Chr ειντα | τουτο .. x al? it vg al ταυτα | τ. μαθητ. c. BEFGHMSUX al longe pl a (e l om plane; arm αυτοις) go Chr And^{ore} .. Ln add [αυτου] c. ADKAA al plus²⁰ vV pler | παλιν (al aliq ante εις, sah^{ming} Chr [et. mosc⁴] om; contra urget Thdor^{mor}) .. A yser πολιν

οἱ μαθηταὶ Ῥαββεί, τὸν ἐζήτουν σε ληθάσαι οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ πάλιν ^{10, 81.}
 ὑπάγεις ἐκεῖ; 9 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς Ὅχι δώδεκα ὥραι εἰς τῆς
 ἡμέρας; εἰάν τις περιπατῆ ἐν τῇ ἡμέρᾳ, οὐ προσκόπτει, ὅτι τὸ φῶς
 τοῦ κόσμου τούτου βλέπει. 10 εἰάν δέ τις περιπατῆ ἐν τῇ νυκτί,
 προσκόπτει, ὅτι τὸ φῶς οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ. 11 ταῦτα εἶπεν, καὶ
 μετὰ τούτου λέγει αὐτοῖς Λάζαρος ὁ φίλος ἡμῶν κεκοιμῆται· ἀλλὰ
 πορεύομαι ἵνα ἐξυπνίσω αὐτόν. 12 εἶπον οὖν αὐτῷ Κύριε, εἰ κε-
 κοιμῆται, σωθήσεται. 13 εἰρήκει δὲ ὁ Ἰησοῦς περὶ τοῦ θανάτου
 αὐτοῦ· ἐκεῖνοι δὲ ἔδοξαν ὅτι περὶ τῆς κοιμήσεως τοῦ ὕπνου λέγει.
 14 τότε οὖν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς παρησιάζε Λάζαρος ἀπέθανεν,
 15 καὶ χαίρω δι' ὑμᾶς, ἵνα πιστεύσητε, ὅτι οὐκ ἤμην ἐκεῖ· ἀλλὰ
 ἄγωμεν πρὸς αὐτόν. 16 εἶπεν οὖν Θωμᾶς ὁ λεγόμενος Διδυμος
 ταῖς συνμιθρηταῖς Ἄγωμεν καὶ ἡμεῖς ἵνα ἀποθάνωμεν μετ' αὐτοῦ.
 17 Ἐλθὼν οὖν ὁ Ἰησοῦς εὗρεν αὐτὸν τέσσαρας ἡμέρας ἔχοντα

8. D al mu vv mu οι μαθ. αυτου | ραββει c. ABCENHAA . . ς (Ln 49.) -ββι
 c. DFGLKMSUXA al certe pler | u 1. 13. 157. al⁵ vv aliq Chr οι ιουδ.
 λθασ.
9. ε̄ (Gb Sz) c. ABCDEFGHKLMSXAA al longe pl . . ς praem ὅ c. u al
 mu | ωραι εισ. c. ABCLEMX al fere⁸⁰ it vg al Cyr Chr (et. mosc⁷) Andre
 Thrh . . ς εισ. ωρ. (D ωρας εχει η ημερα) c. EFGHSUAA al pm go syrP
 | περιπατη . . οηα (Δ* εαν τι) al mu -τει | τη ημερα . . x τω φωτι
10. περιπατη . . HUX al mu -τει | εν αυτω . . D* d sah¹⁰¹ εν αυτη
11. κοιμηται (et. Or³ Did al) . . d κοιματα (it¹ pler vg dormit; d ff² dor-
 miti) | ινα εξυπνισω (εκα al mu -τησω) . . D τουν εξυπνισαι
12. αυτω c. A 44. 122.** 8.P^o, item (sic Ln) addito οι μαθηται DK al
 pln¹⁰ a b c sah syr syrP m⁸ arm al Thrh^{ms} (sed al⁴ vv pl add [non
 h sah] αυτου), item praemisso οι μαθηται nc⁴ x al cop . . ς (Gb^o) οι
 μαθηται αυτου (116. ff² l And^{ere} om αυτ.) c. c^{8*} EFGHLSUAA al
 longe pl it^m vg go syrP t^{xt} al (Chr λεγουσιν οι μαθηται) And^{ere} | D
 κοιματα (h. l. et. d dormit)
13. εδοξαν . . x ελεγον
14. ουν (go δε) . . A 157. 249. 2.P^o a cop syr persP arm al om | x (ut n^o
 solet) παρησια | λαζαρος . . D add ο φιλος ημων
15. αλλα c. ACDEFHLMUA al pm . . ς αλλ c. B(certe sic Mai.)GKS?XAA etc
16. σινμαθητ. (K al And^{ere} μαθηταις, D al vv pm add αυτου) c. ΔB^o
 invito Maio vdtr quemsdmodum σινμημηται, σινμητοχα, σινμαρτι-
 ροισης etc habet) CDGLA . . ς (Ln 49.) σινμαθ. c. EFGHMS?UXA al certe
 pler | απροθανωμ. (G 13. 346. al συναποθ.) μετ αυτου (x al⁷ σιν
 αυτω)
17. Ln ηλθεν et και ευρεν c. c^o D it(exc f) vg al | Δ* DXAA al mu vv mu ο ε̄ εις
 βηθανιαν | τισσ. (h. l. omnes -σαρας, non -σιρας, A τισσαρες) ημερ. c

ἐν τῷ μνημείῳ. 18 ἦν δὲ ἡ Βηθανία ἐγγὺς τῶν Ἱεροσολύμων ὡς ἀπὸ σταδίων δεκαπέντε. 19 πολλοὶ δὲ ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐληλύθησαν πρὸς τὰς περὶ Μάρθαν καὶ Μαριάμ, ἵνα παραμωθήσονται αὐτὰς περὶ τοῦ ἀδελφοῦ. 20 ἡ δὲ Μάρθα ὡς ἤκουσεν ὅτι Ἰησοῦς ἔρχεται, ὑπήντησεν αὐτῷ· Μαρία δὲ ἐν τῷ οἴκῳ ἕκαθεζετο. 21 εἶπεν δὲ ἡ Μάρθα πρὸς τὸν Ἰησοῦν Κύριε, εἰ ἦς ὧδε, οὐκ ἂν 11, 22 ὁ ἀδελφός μου ἐτεθνήκει. 22 ἀλλὰ καὶ νῦν οἶδα ὅτι ὅσα ἂν αἰτήσῃ τὸν Θεόν, δώσεις σοι ὁ Θεός. 23 λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς Ἀναστήσεται ὁ ἀδελφός σου. 24 λέγει αὐτῷ ἡ Μάρθα Οἶδα ὅτι ἀναστήσεται ἐν τῇ ἀναστάσει ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. 25 εἶπεν αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς Ἐγὼ εἰμὶ ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωὴ· ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ κἀν ἀποθάνῃ ζήσεται, 26 καὶ πᾶς ὁ ζῶν καὶ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ μὴ ἀποθάνῃ εἰς τὸν αἰῶνα· πιστεύεις τούτου; 27 λέγει αὐτῷ Ναί,

Δ^d al pauc e foss cop sah syr persP arm aeth .. ε Ln τε. ημ. ηδη e. Δ^{ac}c^{***}ΕΦΓΗΚΜΣΥΧΑΔ al pler it^{aliq} vg syrP And^{ere}; item bc⁴ al⁴ τε. ηδη ημ., item a l mm go ηδη τε. ημ. | DL itP¹ vg ε. τ. μν. εχουτ.

18. D Cyr om ως

19. πολλ. δε c. BCDLX 33. 157. 249. it (exc f) vg cop sah .. ε καὶ πολλ. c. ΔΕΦΓΗΚΜΣΥΔΑ al pler f go sy^{utr} al (et. π. οιν legitur; arm πολλοι) | ιουδαιων .. D ιεροσολιμων | ΕΛΜΧΔ al mu And^{ere} ἐληλυθησαν | τας περι (M om πε.) c. ΔC^{***}ΕΦΓΗΚΜΣΥΔΑ al pler (exprim et. syrP go; non item it vg cop sah al) .. D om .. Ln την c. BC⁴LX al⁴ And^{ere} (προς μαρθ. κ. την μαρ.) | μαριαμ c. BCDKLA .. ε μαριαν c. ΔΕΦΓΗΚΜΣΥΧΑ al certe pler | ΓΧΔΔ al mu παραμωθησονται | αδελφου c. BDL l arm .. ε Ln add αυτων c. ACEΦΓΗΚΜΣΥΧΑΔ al ut vdr om vn pler

20. ε̄ (Gb Sz) c. unc omn praeter M, item al longe pl .. ε ο ε̄ c. M al mu | μαρια: h. l. in nullo μαριαμ

21. η μαρθα c. BCDKXL al pm .. om ἡ (Gb⁰⁰, Ln om per errorem) ΔΕΦ ΓΗΜΣΥΔΑ al longe pl Thph | B om τον et Κριε. Alterutrum et. c⁴ omisisse vdr, nam verba πρ. τ. ε̄ν κ. ε. ης rescripsit c⁴ spatio paullo angustiori. | ο αδ. μου h. l. c. AD 157. (μου ο αδ.) al? (2P^o οικ αυ μου απεθ. ο αδ.) s^{imur} .. Ln exeunte verau c. BC⁴LX al a go syr Cyr Chr And^{ere} al aliq (x al Chr And^{ere} μου ο αδ.) .. ε ante οικ c. C^{***}ΕΦ ΓΗΚΜΣΥΔΑ al pler itP¹ vg cop sah syrP al | ετεθνηκει c. ΔC^{***}ΕΦ ΓΗ ΜΣΥΔΑ al pler .. Gb' Ln απεθανεν c. BC⁴DKXL al Cyr Chr al aliq (: : e v. 32. ubi non flect)

22. Ln [αλλα] .. om bc⁴x al⁴ a Chr | CM al οσα εαν | M al αυτησει | MX al δωση

23. Δ om ὁ pr (Sz om σου per errorem)

24. η μαρθ. c. BC⁴DKXL al fere²⁰ .. ε om ἡ c. ΔC^{***}ΕΦΓΗΜΣΥΔΑ al longe pl | ΧΔΔ⁴ al⁴ Chr And^{ere} om ε. τ. αναστασει (B -στησει)

25. ειπεν .. x al plus²⁰ add οιν, item l. al b go δε

κυριε· ἐγὼ πεπίστευκα ὅτι σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ὁ εἰς τὸν κόσμον ἐρχόμενος. 28 καὶ τοῦτο εἰπούσα ἀπήλθεν καὶ ἐφώησεν Μαριάμ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς λάθρα εἰπούσα Ὁ διδάσκαλος πάρεστιν καὶ φωνεῖ σε. 29 ἐκείνη ὡς ἤκουσεν, ἐγείρεται ταχὺ καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτόν· 30 οὕτω δὲ ἐηλύθει ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν κόμην, ἀλλ' ἦν ἐν τῷ τόπῳ ὅπου ὑπήτησεν αὐτῷ ἡ Μάρθα. 31 οἱ οὖν Ἰουδαῖοι οἱ ὄντες μετ' αὐτῆς ἐν τῇ οἰκίᾳ καὶ παραμυθούμενοι αὐτήν, ἰδόντες τὴν Μαριάμ ὅτι ταχέως ἀνέστη καὶ ἐξῆλθεν, ἠκολούθησαν αὐτῇ, λέγοντες ὅτι ὑπάρχει εἰς τὸ μνημεῖον ἕνα κλαύσῃ ἐκεῖ. 32 ἡ οὖν Μαριάμ ὡς ἦλθεν ὅπου ἦν Ἰησοῦς, ἰδοῦσα αὐτὸν ἔπεσεν αὐτοῦ εἰς τοὺς πόδας, λέγουσα αὐτῷ Κύριε, εἰ ἦς ὦδε, οὐκ ἂν μου ἀπέθαιεν ὁ ἀδελφός. 33 Ἰησοῦς οὖν ὡς ἶδεν αὐτὴν κλαίουσαν καὶ

27. δετ 57. ar^o etP om αυτω (G -τη) | ναι κυριε .. pro his A (confuse) o ιε | πεπιστευκα .. E* επιστευσα, al pauc Chr (et. mos^o?) πιστειω
 28. τουτο c. BCLX al cop go And^{cro} .. ε Ln ταυτα c. ADEFGHKMSYΔA al pler it vg sah syr^{utr} al | μαριαμ c. ABCDKLA (D post τ. α. αιτ.) .. ε μαριαν c. EFGHMSYXA al certe pler | λαθρα (itP^{er} vg silentio) .. D σιωπη | ειπουσα sec .. BC* επασα
 29. εκεινη (et. And^{cro} etc) .. BC*L al⁵ f go cop sah syrP c.* add δε (b ff²- και εκ.) | εγειρεται (et ερχεται) .. Ln ηγεθη c. BC*DL al³ it go sah syrP ms al And^{cret}; sed fidem praeter D syrP ms ηρχετο (a b ff²- veniebat, itP^l d venie)
30. ουτω .. δετ ου | δε (vgedd? arm om) .. D it vg go cop sl Aug γαρ | εηλυθ. ο (o^{scr} om) ιε .. D ιε εηλυθ. | D αλλα | ην c. ADEFGHKLSY ΔA al pler syr^{utr} aeth al Chr .. Ln ην ετι (F a e sah And^{cro} ετι ην) c. BC(F)X al⁴ it vg go cop sah And^{cro} | D c^{scr} om η
 31. και παραμυθουμενοι .. D it^{mu} fos go al om και | μαριαμ c. BC*DK LA .. ε μαριαν c. AC**EFGHMSYXA al certe pler | ταχεως .. C* -χυ | λεγοντες c. AC**EFGHMSYΔA al pler it vg go sah syrP txt al .. Gb' δεξαντες c. BC*DLX al⁷ syr^{ch} etP ms cop arm aeth al And^{cret} Nonn (ελπόμενοι)
 32. μαριαμ c. BC*E*L .. ε Ln μαρια c. AC**DE**FGHMSYXA etc | ιη- σους c. ABC(C* et**)DKX al .. ε ο ιησ. c. C**EFGHLSYΔA al longe pl. Praeterea C* ut vdir ιε ante ην pon, αυτον .. D om | αυτου h. l. c. ABC EFGHKLMSYXA al longe pl go sl And^{cret} Thph .. ε (= Gb S2) Ln post ποδας c. D al mu (al⁵ om) it vg al mu Chr Cyr | εις c. AC**EFG HKMSYΔA al pler .. BC*DLX al⁵ Cyr And^{cret} προς, 254. y^{scr} Chr εις | αυτω .. DX al plus¹⁰ a cop arm om | ης ωδε .. D itP^l ωδε ης | μου h. l. c. BC*(D μου ο αδ. απεθ.)LA al .. ε Ln post απεθ. c. AC**EFGHKM SYXA etc
 33. ιδεν c. ACKLMXA al .. ε (Ln 49.) ειδεν c. BDEFGHSYΔA al pl (: : cf 9, 1. item Lc 2, 20. 5, 2. Mc 16, 5. et alibi)

τοὺς συνελθόντας αὐτῇ Ἰουδαίους κλαίοντας, ἐμβαρμύσατο τῷ πνεύματι καὶ ἐτάραξεν ἑαυτὸν, 34 καὶ εἶπεν Ποῦ τεθεύκατε αὐτόν; λέγουσιν αὐτῷ Κύριε, ἔρχου καὶ ἴδε. 35 ἐδάκρυσεν ὁ Ἰησοῦς. 36 ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι Ἴδε πῶς ἐφίλει αὐτόν. 37 τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον Οὐκ ἔδύνατο οὗτος ὁ ἀνοίξας τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ ποιῆσαι ἵνα καὶ οὗτος μὴ ἀποθάῃ; 38 Ἰησοῦς οὖν πάλιν ἐμβρμύμενος ἐν ἑαυτῷ ἔρχεται εἰς τὸ μνημεῖον· ἦν δὲ σπήλαιον, καὶ λίθος ἐπέκειτο ἐπ' αὐτῷ. 39 λέγει ὁ Ἰησοῦς· Ἄρατε τὸν λίθον. λέγει αὐτῷ ἡ ἀδελφὴ τοῦ τετελευτηκότος Μάρθα Κύριε, ἦδη ὄζω· τεταρταῖος γάρ ἐστιν. 40 λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς Οὐκ εἰπὸν σοι ὅτι ἐὰν πιστεύσῃς ὄψῃ τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ; 41 ἤραν οὖν τὸν λίθον· ὁ δὲ Ἰησοῦς ἤρην τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ καὶ εἶπεν Πάτερ, ἐνχαρι-

33. συνελθόντας αὐτῇ .. D συνελθούσας (ita et. al¹⁰ fere Andere) μετ αὐτῆς | ἰουδαίους κλαίοντας .. D itP¹ τοὺς ἰουδ. κλ. ante τοὺς συνελ. pon | ἐμβαρμ. (A ἐβρμ.) τῷ πν. καὶ ἐταρ. ἑαυτοῦ (L¹ αὐτοῦ) .. D l. 22. sah arm ἐταραχθῆ τῷ πν. ως ἐμβρμωμένος (l. 22. ἐμβρμωμ.)

34. ΕΡΓΗΜΑ al mu τεθηκάτε | ἴδε (κ ἰδέ) .. D εἶδε

35. ἐδάκρυσεν (et. sah syrP) .. D 61.^{**} 69. 6.P^o it vg go cop syr aeth al Apollinat cord praem καὶ

37. εἶπον (D it vg ante εἰ αὐτ. pon) .. κ al⁶ Chr^mose⁴ ἐλεγον | εἰδύνατο c. B^{*}CDK al mu (4 ap Scriv) .. ε (49.) ἠδύνατο c. AB^{**}ΕΡΓΗΜΣΑΔ MSXAA al longe pl | B^oD ανιξας

38. οὖν (c fos syr δε) .. κ^{*} al aliq arm om | κ it⁵ cop syr om παλιν | B^{*} D ἐμβρμωμένος, LU 124. 131. al ἐμβρμωμένος, c^{*}x Andere ἐμβρμωσάμενος, i^{sc}g ἐμβρμωσάμενος (κ ἐμβρμωσάμενος) | εἰς (it vg ad) .. D ἐπι (sed d in) | ἐπ (π ἐπ αὐτο, al ε. αὐτοῦ) .. L f^{sc}g om (item itP¹ vg superpositus ei, e adpositus illi)

39. λέγει (et. et ait et αὐ αὐτεῖ legitur) .. x add οὖν | ο ω c. BCEFGHKL MSXAA al ut vdr om Or al .. ΔD om ó (ita Ln) | d g f vg cop sah syru^r arm aeth praem μαρθα ante ἡ ἀδελφῆ. Habent vero martha (a add soror lazari) omissis ἡ αδ. τ. τετελ. a b c e ff² l fos Amb | τετελευτηκότος (Gb^o) c. ABC^{*}DKL(U?) 27. 33. 157. 249. syrP ms Andere .. ε τεθνηκός (x τεθνεός) c. C^{**}ΕΡΓΗΜΣΑΔ al pler (vn pl inter τετελ. et τεθνηκ. non vdr distinxisse, magis tamen τεθνηκ. exprim)! γαρ (et. Or³ Cyrhr eialex Chr al) .. D om, nec exprim aeth sax Chry-solog

40. ο ω .. A l. al? om ó | κ al aliq εαν πιστεύσῃς | οψῃ (Gb^o) c. ABCD EFGHLMXAA al pl Or Cyrhr ed .. ε οψει c. KU al pl Chr Cypalex et (ed. Touttée ex cdd)hr Andere

41. ἤραν οὖν .. D 6.P^o οτε οὖν ηρ., item e et ut resoluerunt (similiter arm), item Chr^mose⁴ ως (ωσπερ cod¹) οὖν ἤραν | τ. λίθον (Gb 8s) c. BC^{*}DLX 5. 24.^{*} 157. 6.P^o itP¹er vg sah syr arm aeth al Or⁴ Chr^mose⁴

στῶ σοι ὅτι ἤκουσάς μου. 42 ἐγὼ δὲ ἤδειν ὅτι πάντοτε μου ἀκούεις· ἀλλὰ διὰ τὸν ὄχλον τὸν περισσῶτα εἶπον, ἵνα πιστεύσωσιν ὅτι σὺ με ἀπέστειλας. 43 καὶ ταῦτα εἰπὼν φωνῇ μεγάλῃ ἐκραύγασεν Λάζαρε, δεῦρο ἔξω. 44 ἐξηλθεν ὁ τεθνηκώς δεδεμένος τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας κειραῖς, καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ σουδαρίῳ περιδέδετο. λέγει Ἰησοῦς αὐτοῖς Ἄψατε αὐτὸν καὶ ἄφετε αὐτὸν ὑπάγειν.

45 Πολλοὶ οὖν ἐκ τῶν Ἰουδαίων, οἱ ἐλθόντες πρὸς τὴν Μαριάμ καὶ θεασάμενοι ἃ ἐποίησεν, ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν· 46 τινὲς

.. ε add ου (56. 58. 61. οποι) ην (56. 58. 61. εκειτο) ο τεθνηκως (56. 58. 61. 254. om) κειμενος (254. τεθαμμενος, 142.* εκεινος, 56. 58. 61. om) c. c^{***}εθηςμυδα al longe pl al Chr^{monif}; item ακ 1. 22. 249. c^{scr} p^{scr} f go syrP add nil nisi ου (249. c^{scr} οποι) ην, item cop arP ad οσίο ερπυλχιτ | ο δε (6.P^e e om) ἰε ηρεν .. D και ο ἰε ηρ., Chr^{mosc} ηρεν ο ἰε | τ. οφθαλμους .. D al mu vv pl (non it^{pl} vg go) Or¹ (non item⁴) Eusdem Chr¹ (et.mosc⁸) add αυτου (al Eus αυτου). Item κ al²⁰ fere vv aliq Eusdem Chr¹ in mosc⁵ Andere add εις τον (And om) οιρανον (sed it^{aliq} al Eus Chr And om ανω sq)

42. εγω δε (al pauc it^{pl} syr Hil Amb al και εγω [καγω]) : et. Or^{saepe} Eus al .. D c om δε | τον οχλ. τον περισσῶτα (Δ 28. 235. Chr^{mosc} 1 semel παριστ.) .. x Or² (non item alibi⁹) τον περισστ. οχλ.

43. εκραυγασεν (et. Or Cyr Andere al): LM εκραυσεν .. c^{*} Chr εκραξε: | λαζαρε .. c^{***} aeth duplicat

44. ἐξηλθεν c. BC^L al sah (cop εξ. δε) Or .. ε (Gb⁰⁰) Ln praem και e. AC^{***}εθηςμυδα al pler vv pl Ir^{int}; item D f al vg al Andere² και ειθις (And -θεις) | τ. ποδ. κ. τ. χειρ. (et. Or⁴ al Ir^{int} Amb al) .. ΔΔ al fere²⁰ gat fos go syr^{utr} aeth sax al Andere Hier τ. χειρ. κ. τ. ποδ. | ακεα al mu κηριας | αυτου .. λ αυτω | D* περιδεδετο (Or² περιδε- δεται) | ἰε ; ta B Or¹; L Or¹ ο ἰε) αυτοις c. BL cop sah Or² (157. om ἰε) .. ε (Ln) αυτοις (e discipulis suis; d illi; a om) ο ἰε c. ADEΘHKSBU XAA etc | αυτον sec c. BC^L 33. 157. cop sah Or² Bas^{ol} Chr (et.mosc⁶) Ir^{int} inedd³ .. ε (Ln) om c. ACCOΓPDEΘHKSBUXAA al pler vv pl Cyr Andere Ir^{int} (ex cdd aliq)

45. εα (et. Or² al) .. D 1. al? cop om | οι ελθοντες (et. Or^{saepe} idque ipsum dicit non των ελθοντων scriptum esse) .. D των ελθοντων | πρ. τ. μαριαμ c. BCDL .. ε πρ. τ. μαριαν c. AEGHKSUXAA al certe pler Andere (ita semper) .. Δ μετα μαριας | και θεασαμενοι (et. Or^{saepe} al) .. D ιωρακοτες, item videntes it^{mu} fos mm sax Amb; item ut viderunt gat cop arm syr al | ἃ c. A^{*}εθηςμυδα al pler (al² οσα) it^{pler} vg cop syrP al mu Or^{saepe} Andere .. A^{**}BC^D al² e go sah syr ὀ (c^{**} et^{***} post εποιησ. add σημειων) | εποιησεν (Gb Sz) c. ABC^{*}(vdtr)L 1. al b c e am em fu for fos ing iac gat mm tol al cop sah go arm sax Or² .. ε add ο ἰε c. c^{**}et^{***}DEΘHKSBUXAA al longe pler it^{pm} vg^{ed} syr^{utr} al Or⁴ | εις αυτον .. c^{**} om

δὲ ἐξ αὐτῶν ἀπῆλθον πρὸς τοὺς Φαρισαίους καὶ εἶπον αὐτοῖς ἃ ἐποίησεν Ἰησοῦς.

- 47 Συνήγαγον οὖν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι συνέδριον, καὶ ἔλεγον Τί ποιούμεν, ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος πολλὰ ποιῆσεν σημεῖα; 48 ἂν ἀφώμεν αὐτὸν οὕτως, πάντες πιστεύουσιν εἰς αὐτόν, καὶ ἐλεύσονται οἱ Ῥωμαῖοι καὶ ἀρῶσιν ἡμῶν καὶ τὸν τόπον καὶ τὸ ἔθνος. 49 εἰς δὲ τις ἐξ αὐτῶν Καϊάφας, ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, εἶπεν αὐτοῖς Ὑμεῖς οὐκ οἴδατε οὐδέν, 50 οὐδὲ
 10, 14. λογίζεσθε ὅτι συμφέρει ὑμῖν ἵνα εἰς ἄνθρωπος ἀποθάνῃ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ καὶ μὴ ὅλον τὸ ἔθνος ἀπόληται. 51 τοῦτο δὲ ἀφ' ἑαυτοῦ οὐκ εἶπεν, ἀλλὰ ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου ἐπροφήτευσεν ὅτι ἡμελλεν Ἰησοῦς ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τοῦ ἔθνους, 52 καὶ οὐχ
 10, 16. ὑπὲρ τοῦ ἔθνους μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ τὰ διε-

46. D απηλθαν et ειπαν | ᾠ c. BEGHELUXAA al pl vv pler Or², item A al plus⁵⁰ syr oca .. Ln ὁ c. CDM al² b e cop go | ᾠ c. BCDL .. ς ο ᾠ c. AEGHEMUYAA al certe pler Or. Ceterum s om versum.

47. ποιουμεν .. s al aliq ποιουμεν (al pauc ποιησωμεν, ποιησωμεν, quemadmodum itpler et vgcdd mu cop sah al faciemus) | οτι .. d om | οιτ. ο ανθρ. .. A 33. 32.^{ev} al arm Cyr o ανθρ. αιτος (A οἴτως) | πολλα (et. Or²) .. d itpl ταιαυτα | ποι. σημ. c. ABLMX al sah Or² Ath¹⁰⁴ .. ς σημ. ποι. c. DEHEKUYAA al pler it vg al (Cyr ση. πο. ποι.)

48. εαν (et. Or) .. d al cop^{w1} syr και εαν | πιστεισωσω .. GHLXA al plus¹⁵ πιστεισωσω | ημων και τον τοπον (et. Or Const al) .. om και DK al¹⁰ fere vv mu, praeterea d it^{allq} al ημων post τοπ. pon

49. LX εν αρχιερ., item itpl¹ vg (f al non exprim εν) | d it vg (sed non am fu) sah καιφας (D* κηφας)

50. λογιζεσθ. (Gb^v) c. ABDL .1. 22. 69. al Or² Cyr Chrmosc² semel Thdrt², 192 .. ς διαλογιζ. c. EGHMSUYAA al pler Chr (: in evn non legitur nisi διαλογ., hinc et. h. l. [Io neutrum alibi habet] pro λογιζ. [in epp frequentato] substitutum. Cf ad Mc 11, 31.) | ημων c. BDLMX al plus²⁰ a b e ff² l vgcdd et^{edd} allq (ut fos) cop al² Chr¹ (et. mosc⁵) .. ς (Ln 49.) ημων c. AEGHKSUYAA al pl e f g am em for fu ing iac al sah sytr al Or² aepo Aug .. 252. al² Thdrt¹, 617. 2, 192. Chr¹ om (: ut 18, 14.). Ad ημων cf 12, 19.

51. αλλα .. ι(νδτρ)υ al αλλ | δετ om εκεινον | επροφητ. c. BDLX al Chr mosc¹, item m² προφητεισεν .. ς προφητ. c. AEGHKK²UYAA al pler | ημελλ. c. ABDILUA al aliq .. ς εμελλ. c. EGHKMSUYA al pl Or | ᾠ c. ABDEHKLUYAA al plus⁴⁵ Or Chrmosc² (in com^{ed} ὅτε ημελλ. usq εἰς ἐν non leguntur) .. ς (Gb⁰⁰) praem ὁ c. as? al pl. Praeterea d (italiq vg Iesus mortuus erat) Or¹ ante ημελλ. pon

52. και ουχ v. τ. ε. (x 33. add δε) μονον αλλ (s αλλα) | A τα του θεου

σκορπισμένα συναγάγη εἰς ἐν. 53^(95.4) ἀπ' ἐκείνης οὖν τῆς ἡμέρας συνεβουλευσάντο ἵνα ἀποκτείνωσιν αὐτόν.

54 Ἰησοῦς οὖν οὐκέτι παρησιᾷ περιεπάτει ἐν τοῖς Ἰουδαίοις, ἀλλὰ ἀπήλθεν ἐκεῖθεν εἰς τὴν χώραν ἐγγὺς τῆς ἐρήμου, εἰς Ἐφραιμ λεγομένην πόλιν· κακεῖ διέτριβεν μετὰ τῶν μαθητῶν. 55^(96.1) ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων, ^(97.10) καὶ ἀνέβησαν πολλοὶ εἰς Ἱερουσόλυμα ἐκ τῆς χώρας πρὸ τοῦ πάσχα, ἵνα ἀγνίσωσιν ἐαυτούς. 56 ἐζήτουν οὖν τὸν Ἰησοῦν καὶ ἔλεγον μετ' ἀλλήλων ἐν τῷ ἱερῷ ἐστηκότες Τί δοκεῖ ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ ἔλθῃ εἰς τὴν ἑορτήν; 57 δεδοκίωσαν δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἐντολὰς ἵνα ἐάν τις γῶ πού ἐστιν μινύσῃ, ὅπως πιάσωσιν αὐτόν.

τεσσα | π tser al ut vdr̄ διασκορπισμένα, d εσκορπισμένα | συναγαγη (HX al -γαγε) εἰς εν .. D a e εἰς εν συναγ.

53. ημερας (et. Or Ath Chron 4, 400 al) .. LX 249. syrP txt al Cyr Nonn ωρας | συνεβουλευσ. c. ADEGHKLSUXAA al pler Or³ Chron Cyr al .. BD al⁴ Or¹ Ath²⁵⁰ Chr εβουλευσ. (Ln :: at 12, 10. εβουλευσ. a nemine mutatum est. Nec magis vero o συμβουλευσας 18, 14.)

54. ἴσ οιν c. ADEGHKLSUAA al pler Chron al (Chr ἴσ δε) .. BLMX al⁵ Or² Ath o οιν ἴσ | B²D παρησια | Γ al ἀλλ | ἐκεῖθεν (et. Or³ Ath al) .. D al plus¹⁰ it¹ pler vg al Or¹ Thph om | χωραν .. D add σαμφοιζειν (sarfurim) | εφραιμ : ita (non εφραῖμ) ABDEIKMUYA etc, L al cop (sah εφραιμ) εφρεμ (ut et. in Eus scribitur), item it vg al Ir^{int} al εφρεμ, εφρεμ, εφρεμ, εφραεμ (ita a). Contra gat εφρεμ .. ε εφραῖμ (28, εν εφραμ, Chr εφραθα vel -ατα) | διέτριβεν .. BL 249. syrP mS Or³ εμεινεν, item Chr^{lib} εμεινι | μαθητων c. BDIL al⁵ am fu arm persP Or² Cyr .. ε Ln add αιτου c. ADEHKMSUXAA al pler vv pl Chron Chr

55. ην δε εγγυς (et. Or Chron al) .. D it¹ pl vg εγγ. δε ην | και ανεβ. (et. Or Chron al) .. D it b e ff². fos ανεβ. οιν | D εἰς εεφ. πολλοι | προ του (D πριν το) πασχα (al⁵ syr perss πρ. της εορτης) : et. Or Chr al .. a post αιτους (M 157. αιτους) pon .. 33. 69. 108. 235. Cyr (item Chr^{lib}) om (Gb⁹)

56. D οιν και τον εν̄ | D ελεγον | Γ μετα ἀλληλ. | εστηκοτες (D 124. 142. εστωτες, syr persP non exprim) .. LX 69. 124. 249. 346. cop sah syrP arm ante εν pon | τι δοκει υμιν (al¹⁰ fere Or¹ Cyr υμ. δο.) .. D τι δοκετε (it¹ pl vg quid putatis) ; item Chr (libere ut vdr̄) δοκετε, e ff². putatis

57. δεδ. δε c. ABKLMUYA al plus²⁵ it vg cop sah syr^{utr} arm aeth al Or Chron (Chr^{libere} και εδωκαν παραγγελιας οἱ etc) .. ε add και c. DEGH IGA al pl s¹edd allq | οἱ pr .. Δ om (al pauc om οἱ sec) | εντολας c. BIK 1. 118. 254. syrP mS Or² .. ε Ln -λην c. ADEGHKLSUXAA al pler vv pler Chron | ινα (x³ εν) εαν (D αν) τ. γγω (D² γγοι)

XII.

1 Ὁ οὖν Ἰησοῦς πρὸ ἑξ ἡμερῶν τοῦ πάσχυ ἦλθεν εἰς Βηθα-
 νίαν, ὅπου ἦν Λάζαρος, ὁ τεθνηκὼς ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν ὁ Ἰησοῦς.
 11, 45. 2 (om.¹) ἐποίησαν οὖν αὐτῷ δείπνον ἐκεῖ, καὶ ἡ Μάρθα διακόνει,
 Lc 10, 10. ὁ δὲ Λάζαρος εἰς ἦν ἐκ τῶν ἀνακειμένων σὺν αὐτῷ. 3 ἡ οὖν Μα-
 ρία λαβούσα λίτρον μύρου γάρδου πιστικῆς πολυτίμου ἤλειψεν τοὺς
 Mc 14, 3-8. πόδας τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἐξέμαξεν ταῖς θριξῖν αὐτῆς τοὺς πόδας αὐ-
 (Lc 7, 37^{aa}) τοῦ ἡ δὲ οἰκία ἐπληρώθη ἐκ τῆς ὀσμῆς τοῦ μύρου. 4 λέγει οὖν
 Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης εἰς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ὁ μὲλλον αὐτὸν

XII. 1. ο τεθνηκως c. ADEGHIKMSUAA al ut vdr̄ omn b f ff² g l vg go
 cop syr^p arm pers^p ar^p sl al Chron⁴⁰⁰ .. 49. om (Ln [o τεθν.]) c. BLX
 a c e syr^{hr} sah pers^p (ubi Iesus Lazarum ex medio mortuorum susci-
 taverat) aeth Chr^{mosc} (rell^{mosc} eted^{plura} om) Ps-Chr^{12, 405} lib (: : at
 et superfluum - hinc plures interpretes aut ὁ τεθν. aut ἐκ νεκρ. missum
 fecerunt - nec aptum videbatur; addendi vero istud nulla causa erat)
 | ἐκ νεκρῶν (c e mortuum) .. b ff² vg pers^w Chr^{mosc} (iidem qui e
 τεθν. om) om | ο (B 13. 124. om) Ἴ c. ABDEGILAA^{aa} al fere²⁰ f ff² g
 vg go cop sah syr^{utr} aeth pers^s ar^r Thph .. 5 om c. HKMUS²χα^o al pl
 a b c e al Chron

2. ἐποι. οιν (122. gat cop Or om) .. D c e syr aeth peras καὶ ἐκ., it^{all}
 vg fecerunt autem | ἡ μαρθ. διηκ. .. D arm διηκον. μαρθα | ἐκ c. BL
 it vg Or^{4, 407} et Or^{int}3, 802 .. 5 (Ln) om c. ADEGHIKMSUXAA etc (: :
 saepe quidem in Ioh maxime εἰς ἐκ intactum mansit; sed cf infra v.

4. Mc 13, 1 et 14, 20. ubi pariter a testib plur ἐκ abiectionem est) | ανα-
 κειμ. σιν αὐτω c. ABDEGHIKLSUAA al plus¹⁴⁰ Or (x al a om σιν αὐτ.)
 .. 5 (= Gb Sa) σινανακειμένων αὐτω c. min aliq (al pau σινανακ.
 σιν αὐτ.)

3. μαρια .. B 1. -ριαν | λαβοῖσα .. D⁸⁷ λαμβανι (d accipiens; contra
 it vg cop syr al accepit) posteaque D (et. d) it vg (exc am) cop syr
 καὶ ἤλειψ. | μύρου γάρδου πιστικῆς (f g vg unguenti nardi pistici) ..
 D e πιστικῆς μύρου (d e pistici unguenti, b c ff² unguenti pistici, a
 nardi unguenti) | πολυτίμου .. it^{mu} om | του (B om) ἴ c. A(B)DEGHIK
 LMQSUAA etc .. x αὐτου | αὐτῆς .. IX 3. pe semel cop sah praem τῆς
 κεφαλῆς | τ. ποδ. (13. post αὐτ.) αὐτου .. cop eos .. 1. 69. 116. fu sax
 Or^{int}3, 85° om | ἡ δε .. D it^{plor} vg al aliq καὶ ἡ | ἐπλήρωθη .. B
 ἐπλησθη

4. λέγει οιν c. ADEGHIKMSUXAA etc .. B al go cop λεγ. δε (ita 49.),
 it^{mu} syr καὶ λεγ. ... L 83. a e arm sah Aug λέγει | σιωθ. (49. om: in
 collatione Btl dicebatur omisum, sed falso) o (209. om?) ισακαρ. c. BL
 1. 33. 118. 209. 249. 2. pe 3. pe semel 6. pe (al ut vdr̄) g vg cop^{da} sah

παραδόναι 5 Διὰ τί τοῦτο τὸ μῦθον οὐκ ἐπράθη τριμικοσίων
 θηναίων καὶ ἐδόθη πτωχοῖς; 6 εἶπεν δὲ τοῦτο οὐχ ὅτι περὶ τῶν
 πτωχῶν ἔμελεν αὐτῷ, ἀλλ' ὅτι κλέπτῃς ἦν καὶ τὸ γλωσσόκομον
 εἶχεν καὶ τὰ βαλλόμενα ἐβάσταζεν. 7 εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς Ἄφες
 αὐτήν, ἵνα εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ ἐσταφιασμοῦ μου τηρήσῃ αὐτή·
 8 τοὺς πτωχοὺς γὰρ πάντοτε ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, ἐγὼ δὲ οὐ πάν-
 τοτε ἔχετε.

9 (90.10) Ἔγνω οὖν ὄχλος πολὺς ἐκ τῶν Ἰουδαίων ὅτι ἐκεῖ ἐστίν,
 καὶ ἦλθον οὐ διὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον 11, α.
 ἴδωσιν ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν. 10 ἐβουλεύσατο δὲ οἱ ἀρχιερεῖς ἵνα 11, αβ.

syrsch ethr arm aeth peras Cyr Aug (Nonn nil nisi ιουδας); item D
 ιουδ. απο καρνωτων .. ς (sed Gb⁹⁰ συμ.) Ln ιουδ. σιμωνος (X al add
 6) ισακωτης c. ΔΕΙΚΜΩΧΑΔ al pl f fos (Scariothia) go syrp arP al (:
 cf 6, 71. 13, 2 et 26.); item FGHU al b c ff² cop^{w1} ιουδ. σιμων ο ισακ.
 et 26.9ν a e σιμων ιουδ. ισακ. | εις (X al om) εκ (BLQ al om) τ. μα
 αυτ. h. l. c. BL 33. 249. al sah aeth peras^w .. ς Ln ante ιουδας c. ADE
 FGHIKMQSUXAL etc | ο μελλον αυτ. παραδιδουαι (al pauc -δοιται) ..
 D ος ημελλον παραδοιται αυτ.

5. τριμικοσιων .. 69. 124. 346. al⁴ διακος | πτωχοις .. D 33. praesc
 τοις

6. ειπ. δε τοιτο .. D a c e f go cop syg τοιτο δε ειπ. | εμελεν .. BEFG
 HKUX al pm (13 ap Scriv) εμελλεν (qui error frequentissimus est) |
 ειχεν και c. ΔΕΦΘΗΚΜΣΥΧΑΔ al pler it mm go al .. BDLQ al⁴ vg (cop
 sah) Or (1 et¹ εχων και) εχων (49.) | εβασταζεν : it^{mu} vg (item go cop
 syr^{atr} al) portabat (export.), sed a c e mm auferebat (item sah faraba-
 tur missa in id; similiter aeth)

7. αφες .. a vg (sed non am em iac ing al) sah aeth persP Chr Amb
 Gaud („Sine eam sive Sinite: utrumq. enim et in Graecis et Latinis
 exx. invenitur; sed magis congruere videtur sensui cum legitur Si-
 nite“) αφετε | ινα et τηρηση (Gb') c. BDKLQX 33. 42. 145. 157. itpler
 vg cop sah syrp^{ms} arm al Nonn (ἄφρα φιλάξη σώματος ἡμετέρου
 κειμήλιον etc) Amb Aug Gaud .. ς om ινα postqne habet τετηρηκειν
 c. ΔΕΦΘΗΚΜΣΥΔΑ al pler f syrsch etP txi go al | μου .. D om | αυτο (X
 33. al αυτω) .. Δ αυτος

8. D om verbum; A⁴ om μεθ usq εχετε. Singg in pauc leviter var

9. εγνω οιν (L add o) οχλ. πολ. .. D a sah οχλος δε πολ. (e plurimi au-
 tem turba); it^{mu} et turba multa (syr et audiverunt turbae multae). Se-
 quiturque in D it^{mu} ηκουσαν (audiit) post ιουδαιων | D ηλθαν | μουσων
 .. D 245. b e om | ινα και .. D itpler (non f) vg (non tol) Idac om και
 | ον ηγειρ. (D add ιω) εκ (D add των) νεκρ. (A 33. add o ιω)

10. εβουλ. δε .. B add και

καὶ τὸν Λάζαρον ἀποκτείνωσι, 11 ὅτι πολλοὶ δὲ αὐτὸν ὑπήκουον τῶν Ἰουδαίων καὶ ἐπίστευον εἰς τὸν Ἰησοῦν.

Mt 21, 1 aa.
Mc 11, 1 aa.
Lc 19, 29 aa.

12 ^(100.1) Τῇ ἐπαύριον ὄχλος πολὺς ὁ ἐλθὼν εἰς τὴν ἑρατὴν, ἀκούσαντες ὅτι ἔρχεται Ἰησοῦς εἰς Ἱερουσόλυμα, 13 ἔλαβον τὰ βαΐα τῶν φοινίκων καὶ ἐξήλθον εἰς ὑπάντησιν αὐτῶ, καὶ ἐκραύγα-

*Ps 117 (118),
25-26.

ζον Ὁσειανά, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου, βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ. 14 ^(101.7) εὐρῶν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὀνόματι ἐκάθισεν ἐπ'

*Zch 9, 9.

αὐτό, καθὼς ἐστὶν γεγραμμένον 15 Μὴ φοβοῦ, θυγάτηρ Σιών· ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς σου ἔρχεται καθήμενος ἐπὶ ποδῶν ὄνου. 16 ^(102.10)

ταῦτα οὐκ ἔγνωσαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τὸ πρῶτον, ἀλλ' ὅτε ἐδοξάσθη Ἰησοῦς, τότε ἐμνήσθησαν ὅτι ταῦτα ἦν ἐπ' αὐτῶ γεγραμμένα καὶ ταῦτα ἐποίησαν αὐτῶ. 17 ἡμαρτυρεῖ οὖν ὁ ὄχλος ὅς ἐστιν

11, 48.

μετ' αὐτοῦ ὅτι τὸν Λάζαρον ἐφώνησεν ἐκ τοῦ μνημαίου καὶ ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. 18 διὰ τοῦτο καὶ ὑπήκτισεν αὐτῶ ὁ ὄχλος, ὅτι

11. τῶν ἰουδαίων .. D a c e ff² syr al post πολλοὶ pon

12. ὄχλος (BL praem ὁ) πολ. o (Δ om) ἐλθ. | ἱ c. ADEFGHKLMQXUAA al pl .. ε (Gb⁰⁰) praem ὁ c. B (teste Maior) s? al mu Or. Praeterea ALX al¹⁰ fere a c e cop sah syr^{11c} al ante ἔρχεται pon | D ἡροισαίημ

13. ὑπάντησ. c. BEFHMQSAA al pl .. AKU al fere⁵⁰ Or² απαντ., item DG LX al plus¹⁰ σιναντ. | αὐτῶ (it vg odniam ei, illi odn.) .. D αἰτου (d in odniam ei) | ἐκραύγαζ. c. BDLQ 157. al aliiq .. ε κραύζον c. ADEFGHKM SUXAA al pler. Praeterea ADKQX al fere⁵⁰ a ff² fos cop syr^{sch} etP (in cod Bars) arm aeth al add λιγοντις (al syr al και ελιγον) : hinc Ln [λεγ.], at non addidimus c. BEFGHLMBSUAA al longe pl itP¹ vg sah go al Or | D* οσσανα, ** ωσσανα, L ωσανα. Ceterum cf ad Mt 21, 9. D ευλογητος | βασιλευς c. ADEFGHMS(vdtr)UAA al plus¹⁰⁰ Thph cat¹⁰ . ε Ln o βασ. c. DKX al mu sah Or¹, item BLQ cop aeth Or¹ και o βα. | D ισραηλ, item a b d e

14. επ αυτο .. KMCA al fere⁵⁰ Or^{cod} ε. αὐτῶ

15. θυγατηρ (B** praem η) c. AB*DKLQXAA (sed θύγατηρ) al .. ε θυγατηρ c. EGHMSU al pler Or | AB* στωρ | σοι (et. Or) .. Δ om

16. ταῦτα c. BLQ b e al vg sah .. ε (Gb⁰) add δε, item Ln [δε] c. ADEG HKMSUXAA al certe pler vv pl (sed eius loco aeth pers^w praem ei) Or | ἔγνωσαν .. D ἐνοησαν | οι μαθ. αιτ. (κ om α.) : et. Or Cyr Chr .. B αιτ. οι μαθ. | ἱ c. ABEGKLMQUXA al pl .. ε Ln o ἱ c. DHA al pl | εα αιτω .. D sah περι αιτου, item δε eo it^{mu} (c ab eo, b e om) vg al

17. οιν .. L go sah^{wol} (saxmings om) Chr (et. mosc⁶) δε (syr aeth al et testabatur) | οτι (ε^o Gb Sz) c. DE*KL a b c e ff² vg cop sah syr art persP Chr (ημαρτυρει δε ο οχλος οτι ανεστησε τον λαζ.) Cyr .. ε Gb' (item Ln debebat sed nesciebat B) οτι c. ABε**GHMQSUXA al¹⁰⁰ fere (al vg go syrP aeth pers^w sl Apollin^{cat} cord (Nonn, sed similiter inter οτι et οτι. fluct lectio)

ἤκουσαν τοῦτο αὐτὸν πεποιθῆναι τὸ σημεῖον. 19 οἱ οὖν Φαρι-
σαιοὶ εἶπαν πρὸς ἑαυτούς Θεωρεῖτε ὅτι οὐκ ἀφελεῖτε οὐδέν· ἰδε ὁ
κόσμος ὅπισθον αὐτοῦ ἀπῆλθεν.

20 Ἦσαν δὲ Ἕλληνες τινες ἐκ τῶν ἀναβαινόντων ἵνα προσκυ-
νήσουσιν ἐν τῇ ἑορτῇ· 21 οὗτοι οὖν προσῆλθον Φιλίππῳ τῷ ἀπὸ
Βηθσαιδᾶ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἠρώτων αὐτὸν λέγοντες Κύριε, θέ-
λομεν τὸν Ἰησοῦν ἰδεῖν. 22 ἔρχεται Φίλιππος καὶ λέγει τῷ Ἀνδρέᾳ,
ἔρχεται Ἀνδρέας καὶ Φίλιππος καὶ λέγουσιν τῷ Ἰησοῦ. 23 ^(108.4)
ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίνατο αὐτοῖς λέγων Ἐλήλυθεν ἡ ὥρα ἵνα δο-
ξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. 24 ^(104.10) ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
ἐὰν μὴ ὁ κόκκος τοῦ σίτου πεσὼν εἰς τὴν γῆν ἀποθάσῃ, αὐτὸς
μόνος μένει· ἐὰν δὲ ἀποθάσῃ, πολὺν καρπὸν φέρει. 25 ^(106.5) ὁ

18. καὶ .. B*(B** ap Mai. post υπηρτ. αυτ. supr. lin. add) EHAΔ al²⁰ fere
it^{pl} tol go al om | υπηρτησαν α. ο οχλος .. D c υπηρτησαν α. οχλο· |
ηκουσαν (Gb Sa) c. ABDE(?)KLMQSKA al⁴⁰ fere it vg go cop sah al mu
.. ε ηκουσε c. EHYΔ al pl syrP ed

19. οἱν .. K al plus¹⁵ vν aliq δε | ειπαν c. B .. ε (Ln 49.) -πον c. rell ut
vdtr | πρ. αυτους .. D al pauc Chr (et. moec⁸) πρ. αυτους, item ad
illos a c e | ιδε (L al ιδε) .. Δ** ιδου | ωφελειτε (al -ται) .. ε ωφειλε,
ff² profecit .. c g f vg sah^ming al proficimus, item Nonn ἡμῖν ποιον
δνειαρ αἰετται; | ο κοσμος .. DLQX al¹⁵ fere it vg al pl (non go sah,
et syrP habet c.*) Nonn Cyr (non Chr) Andere Amb Ambrst add (it^{pl}
al praem) olos (recipere debebat Ln, sed ignorabat q)

20. ησ. δε (a e al et cranl) .. D syr aeth arm add και | ελλην. (a b c e
ff² l Graeci, f g vg gentiles) τινες c. BDLMQX 1. 33. 157. 249. 2. pe al?
it^{pl}er vg syr .. ε τιν. ελλ. c. AEGHKMSYΔA al pler a go al pm Chr Cyr |
προσκυνησουσιν (ita Ln ex err. de q) c. DLΔ 157. al ut vdtr .. ε -σωσιν
c. ABEGHKMSYXΔA etc

21. οιν. οιν (aeth et illi) .. L 69. 254. a e fos go syr arm perss al² om
οιν (Gb⁹) | D προσηλθαν τω φιλ. | D βηθσαιδα, item a bedsaida.
Praeterea cf alibi. | ηρωτων .. MX 1. 28. al plus⁵ -τησαν | κρισε .. u^{*}
28. om

22. φιλιππος c. ADEGHKMSYΔA al ut vdtr omn Cyr .. BLX praem ὁ (49.)
| ερχεται (249. ερχ. παλιν, 54. aeth και ερχ., 157. και παλιν ερχ., e
deinde veniē) ανδρ. κ. φιλ. και λεγ. c. ABL al aliq a e aeth .. ε και (D
cop arm om) παλιν (H add και, cop add venientes; syr perss arm om)
ανδρ. (D praem ὁ) κ. φιλ. λεγουσιν (Δ λεγων) c. DEGHKMSYXΔA etc ..
it^{pl}er vg sah andreas autem (f al vg [exc tol] tursum) et phil. dicunt
(dixer.)

23. απεκρινατο (al aliq απεκριθη) .. BLX αποκρινεται (B αποκριειν.)

24. κοκκος .. L al κοκος

- ^{Mt 10, 39.}
^{10, 25.} φιλαῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολέσει αὐτήν, καὶ ὁ μισῶν τὴν ψυχὴν
^{Lc 17, 33.} αὐτοῦ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ εἰς ζωὴν αἰώνιον φιλάξει αὐτήν.
26 (^{106.10}) εἰάν ἐμοὶ τις διακομῇ, ἐμοὶ ἀκολουθεῖτω, καὶ ὅπου εἰμὶ
ἐγώ, ἐκεῖ καὶ ὁ διάκονος ὁ ἐμὸς ἔσται· εἰάν τις ἐμοὶ διακομῇ, τιμή-
σει αὐτὸν ὁ πατήρ. 27 (^{107.4}) τὴν ἢ ψυχὴ μου τετάρραται, καὶ τί
εἴπω; Πάτερ, σῶσον με ἐκ τῆς ὥρας ταύτης. (^{108.10}) ἀλλὰ διὰ
τοῦτο ἦλθον εἰς τὴν ὥραν ταύτην· 28 Πάτερ, δόξασόν σου τὸ
ὄνομα. ἦλθεν οὖν φωνὴ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ Καὶ ἰδοῦσα καὶ πάλιν
^{17, 44.} δοξάσω. 29 ὁ οὖν ὄχλος ὁ ἑστῶς καὶ ἀκούσας ἔλεγεν βροτην γε-
γονέναι· ἄλλοι ἔλεγον Ἄγγελος αὐτῷ λελάληκεν. 30 ἀπεκρίθη
Ἰησοῦς καὶ εἶπεν Οὐ δεῖ ἐμὲ ἢ φωνὴ αὕτη γέγονεν ἀλλὰ δεῖ ὑμᾶς.

25. απολεσει (et. it vg Cyp etc) .. v. απολλυει | φιλαξει .. it^{mu} vg custo-
dit (go perdit et custodit; item Nonn οἴτος ὀλέσει et φιλάσει. Or
[priora non habet]||bero: ο μισων την ταιτου ψυχ. εις ζ. αι. φιλασει
αιτ.)

26. εμοι (L μοι) τις διακ. c. ΔΒΚΛΜΥΧ al¹⁵ fere go syr^{mr} Chr .. D al⁶ it
vg arin al τις μοι (al εμ.) διακ. .. ζ εμ. δ. τις c. ΕΘΗΒ?ΔΔ al pl Cyp |
FH al διακομει bis | Ε*ΧΛ al mu ακολουθητω | οπου (et. Or) .. D add
an | εμει εγω .. D it^{pl} al εγ. εμ. | εκει .. D om; Λ om και εσ | εστα
(et. εστω et εστι legitur) .. L e | Chr (et. μουc³) om | εαν sec c. ΒΔΛΧ
al¹⁰ it^{mu} vg sah syr al Chr^{lib} .. ζ (= Gb Sz) και εαν c. ΔΕΦΓΗΚΜΣΥΔΔ
al pler f go cop syrP al (b c l si quis autem) | τις εμ. διακ. .. Δ εμ. διακ.
τις | x al τιμηση | ο πατηρ .. υ 28. 69. al it^{mu} vg cop sah al add μου

27. Sz Gb Ln ταιτης; (cum interrogacione) | η om την

28. σου (B 5. μου) το ονομα (LX al plus¹⁰ g mm cop syr^{ms} ar^o et^p al²
Ath Nonn Leo τον υιον; aeth nomen tuum et filium tuum. Cyr: εἶτε
Δόξασόν σ. τὸν υἱὸν ἔχει ἢ γραφή, εἶτε Δόξ. σ. τὸ ὄνομα, ταῦτάν ἐστι
τῆ τῶν θεωρημάτων ἀμφιβειβ. Tert ad nomen tuum add illustrans in
quo erat filius) .. D add εν τη δοξη η ειχον παρα σοι προ του τον
κοσμον γενεσθαι. Item istum locum ex 17, 5. interpolatum legisse
vdtr Aug; habet enim: Cum dominus dixisset Pater, clarifica me ea
claritate qua fui apud te priusq. mundus fieret, sonuit vox de caelo Et
clarificasti et clarificabo. Similiter Hier^{osai} 48. | ηλθιν οιν (x^o cop arin
om; a go δε; syr aeth al et venit) .. D και (d om) εγενετο | εκ τ. ουφ.
.. D 60. εν a c e (at Lebrug in correctorio: „Non subdas Dicens“) cop
syrP aeth add λεγουσα | και παλιν .. Δ παλ. και

29. οιν (go sah al δε; syr aeth al et turba) .. B a om, hinc Ln [οιν] |
εστως c. ΒΕΦΗΛΣΥΔΔ al pl .. ΔΔΓΚΜΧ al mu εστηκως (Ln) | και (D 1.
69. l go cop sah om; item syr aeth αυδιου et) ακουσας (x 22. 2. pe
-οιων) ελεγειν (LU al⁶ b c d e am fu go cop sah -γον) βροτην (D prnem
στυ) γεγονεναι (D it^{pl} tol al βροτην γεγονεν) αλλ. (al aliq vn aliq add
δε) ελε;. (D 13. 69. 253. add στυ)

30. εἰ (Gb') c. ΒΔΓΚΥΧ al⁵⁰ fere .. ζ Ln ο εἰ c. ΔΕΦΗΛΜΣΔΔ al pl. Prae-

31 νῦν κρίσις ἐστὶν τοῦ κόσμου τούτου· νῦν ὁ ἀρχὸν τοῦ κόσμου 14, 11.
 τούτου ἐβλήθησεται ἔξω, 32 καὶ γὰρ εἰς ἕψωθῶ ἐκ τῆς γῆς, 2, 14.
 πάντα ἐλάσω πρὸς ἐμαυτὸν. 33 τοῦτο δὲ ἔλεγεν σημαίνων 18, 32.
 ποῖα θανάτω ἡμελλεν ἀποθνήσκειν. 34 ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ὄχλος
 Ἥμεῖς ἠκούσαμεν ἐκ τοῦ νόμου ὅτι ὁ Χριστὸς μένει εἰς τὸν ^{Ps 89 (90), 29.}
 αἰῶνα, καὶ πῶς λέγεις σὺ ὅτι δεῖ ὑψωθῆναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀν- ^{110. 4.}
 θρώπου; τίς ἐστὶν οὗτος ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου; 35 εἶπεν οὖν ^{Dan 7, 14.}
 αὐτοῖς; ὁ Ἰησοῦς Ἐπι μικρὸν χρόνον τὸ φῶς ἐν ὑμῖν ἐστίν. πε-
 ριπατεῖτε ὡς τὸ φῶς ἔχετε, ἵνα μὴ σκοτία ὑμᾶς καταλάβῃ· καὶ ὁ
 περιπατῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ οὐκ οἶδεν ποῦ ὑπάγει. 36 ὡς τὸ φῶς
 ἔχετε, πιστεῦτε εἰς τὸ φῶς, ἵνα υἱὸὶ φωτὸς γένησθε. Lc 16, 8

terea BL 157. 48.^{ev} post εἶπεν transp | η φῶ. αἰτη c. ABDLMU**X al
 plus¹⁰ itpler am fu for al Cyr Chr Hil Leo .. ε αἰτ. η φῶ. c. EFGHKS
 u*AA al pler g (ut vdr) vged et cdd allq go al Tert al | γεγορον .. D
 itpler vg sah al Tert Hil al ηλθις

31. του κοσμ. τουτ. pr (itpl go etc huius mundi; iidem et vg et. postes,
 sed b mundi huius) .. D al⁶ b g l vg sah syr^{hr} Leo Promiss om τούτου
 (Gb⁹⁰) | ἐβλήθ. (D βληθ.) εξω .. 22.^{ev} b e ff² l sah Chr (et. mosc³)
 Gaud („mittetur deorsum, sive expelletur foras, ut in Graecis exx.
 legitimus“) Promiss κατω (deorsum) βληθησ. Ceterum A* syr^{hr} om νιν
 κρισις (A** η κρ.) ε. τ. κ. τουτ.

32. καγω (D al και εγω) εαν (B av, al³ Or¹ οταν) | εκ .. DL al Chr (et.
 mosc³) απο (itpler vg Aug al a terra; a d de terra) | παντας (et. Or⁵
 Ath³ Epiph⁹⁰⁰ Cyr Chr Basel Thdr² Thph) .. D (post ελε.) 56. it vg
 go (cop sah unumquemvis, item syr? aeth? al?) Irini? Amb Hier Ruf
 Aug („non autem dixit omnes sed omnia“) al παντα

33. ημελλεν (A εμελλεν) .. HKUX al fere⁴⁰ Cyr εμελλεν

34. απεκριθη c. ADEFGHKMSUAA al pler vv pler (aeth et respond.) Chr
 .. BLX al⁵ sah syrP m⁸ add ουν (49.) | αιτω .. H 33. 157. 48.^{ev} al om |
 λεγ. συ c. BLX sah Chr (et. mosc⁵) .. ζ (Ln) συ λεγ. c. ADEFGHKMSUAA
 al certe pler vv pler Ath | οτι sec (et. Ath al) .. EFGHA al fere⁹⁰ g vg
 sioma om (Gb⁹⁰) | τις εστ. (D add ουν) ουτος (H b e go cop al² Victo-
 rin om) ο ια. τ. ανθφ. (al² om τ. α.) .. L τις εστ. ο λογος ουτος .. FG
 13. 69. 131. al¹² om

35. το φως .. A om | εν υμιν (Gb Sz) c. BDKLMX al²⁰ fere it vg go cop
 syrP al Cyr (sed ad h. l. με. υμ.) Nonn Victorin .. ζ μεθ υμων c.
 ADEFGHSUAA al pl sah syr al Cyr¹ Chr | περιπατετε .. D e cop Aug add
 ουν | ως c. ABDKLX 1. 33. 42. 108. Cyr .. ζ εως c. EFGHMSUAA al pler
 Chr (it vg Cyr al dum, d cum; syrP^{tx1} dum, syrP m⁸ quamdiu; et. sah
 quamdiu) | σκοτια (KLUXA al η σκ.) υμας .. D a Cyp al υμ. σκοτ.

36. ως c. ABDL al Did Ath⁵⁰⁰ ex cdd² .. ζ εως c. EFGHKMSUXAA etc. Prae-
 terea cf ad v. 35. | ω c. BDL .. ζ ο ω c. ADEFGHKMSUXAA al certe pler
 TISCHENDORF. N. T. Edit. 7. 41

Ταῦτα ἐλάλησεν Ἰησοῦς, καὶ ἀπελθὼν ἐκρύβη ἀπ' αὐτῶν.

37 ταῦτα δὲ αὐτοῦ σημεῖα πεποιηκότος ἐμπροσθεν αὐτῶν οὐκ ἐπίστεον εἰς αὐτόν, 38 ἵνα ὁ λόγος Ἡσαΐου τοῦ προφήτου πληρωθῆ, ὃν εἶπεν, Κύριε, τίς ἐπίστευσεν τῇ ἀκοῇ ἡμῶν; καὶ ὁ βραχίον κυρίου τίμι ἀπεκαλύφθη; 39 ^(100.1) διὰ τοῦτο οὐκ ἠδύναντο πιστεύειν ὅτι πάλιν εἶπεν Ἡσαΐας 40 Τετράφλεμον αὐτῶν τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ἐπόρωσεν αὐτῶν τὴν καρδίαν, ἵνα μὴ ἴδωσιν τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ νοῆσωσιν τῇ καρδίᾳ καὶ στραφῶσιν καὶ ἰάσωμαι αὐτούς. 41 ^(110.10) ταῦτα εἶπεν Ἡσαΐας ὅτι εἶδεν τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ ἐλάλησεν περὶ αὐτοῦ. 42 ὅμως μέντοι καὶ ἐκ τῶν ἀρχόντων πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν, ἀλλὰ διὰ τοὺς Φαρισαίους οὐχ

*F^a 53, 1.
E^o 10, 16.
*E^a C, D a.
M^t 15, 14 a. pp
Act 26, 23 a.

(*E^a 6, 1.)

(Chr [et. mo^{se}]) ταῦτα εἶπων ο ἰ̄ και ἀπελθ. απ αυτ. εκρ. | ἀπελθων
.. D ἀπελθων και, item it vg al abū et | x κρυβηθη

37. δε .. G go al om | αυτου (et. Eus²) .. A al post σημ. pon; al⁵ om |
επιστεον .. G 13. 69. 124. 346. al³⁰ fore a e f go al Eusdem bis Did
Aug επιστευσαν (crediderunt)

38. κυριε (et. Eus² al) .. H om

39. η̄δυναντ. c. ABFGHMSUXAA al pler Eus² al .. DKL al aliq ediv. i sti
(et. Eusdem¹ al) .. D και γαρ, cop^{dz} και (Eusdem¹ ευτε γαρ παλων etc)

40. επωρωσεν c. AB*KLX 13. 33. 346. al⁵ Eusdem^{9,16}, item Did επωρω-
σεν (p^{scr}* επωρωσεν) .. ς Ln πεπωρωσεν c. B**FGHMSUAA al longe pl
(al⁵ πεπηρωκ.) Eusdem^{7,1} Chr Thdr al | ῡ**H ειδωσιν | και (italiq vg^{ed}
al mu et non) νοησωσιν .. D και μη νοησωσιν, κ al mu Chr συσωσιν
(al pauc συνιωσιν, κ al post τ. καρδ.) | στραφωσιν c. BD* 33. al? ..
ς επιστραφωσ. c. AD**FGHMSUAA al pler; item KLMX al aliq Eusdem
bis Did επιστρεψωσιν (69. 124. 346. -φουσ.) :: ut Mt Mc Act et LXX
| ιασομαι (Gb²) c. ABDEFGHMSU*χAA al pl Did (Eusdem incod¹ bis)
.. ς ιασωμαι c. LU** al pl Eusdem bis (: et. LXX -σωμαι ex AB; sed
lectio non minus fluct quam in N. T.)

41. ταῦτα (et. Eusdem bis al) .. D al Did Chr Hil Hier add δε | οτι c.
ABLMX 1. 33. 97. 252. c^{scr} e cop sah Epiph Cyr^{com} (ὅτι μὲν οἶν τὸν
νῆαν ὁ προφήτης τεθείαται - οὐκ ἂν ἐνδοιασεί τις Ἰωάννου γράφοτος
ἐναργῶς περὶ αὐτοῦ ὅτι ταῦτα εἶπεν Ἡσαίας ὅτι εἶδε τὴν δόξ. αὐτοῦ)
.. ς οτι c. DEFGHMSUAA al pler vv pl Eusdem bis Chr Hil Amb Hier
al | ειδεν c. KMX al Did ιδεν | αυτου pr .. D 66. me του θεου αυτου,
13. 69. gat al cop sah syrP^{txi} syr^{hr} του θεου (Hier quando vidit glo-
riam unigeniti)

42. ωμολογοιν .. F*GH^a (sed ipse* corr.) al ωμολογοιν | ινα μη αποσ.
γενωνται (HK^x al -νοσται) .. haec non attendit Nonn¹²⁵ (ἀλλὰ φόρον
καὶ ζῆλον ἀλισκάζων φαρισαίων ἀμαρτῶν οὐτις ἐφηγεν ἰὸν σοφ etc)
nec Ambrat (quamquam et priora et sqq habet)

ὠμολόγησον, ἵνα μὴ ἀπουσιάζωγοι γένωνται· 43 ἠγάπησαν γὰρ τὴν 5, 44.
 δόξαν τῶν ἀνθρώπων μᾶλλον ἢπερ τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ. 44 ^(111.1)
 Ἰησοῦς δὲ ἐκράξεν καὶ εἶπεν Ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ πιστεύει εἰς
 ἐμὲ ἀλλὰ εἰς τὸν πέμψαντά με, 45 καὶ ὁ θεωρῶν ἐμὲ θεωρεῖ τὸν
 πέμψαντά με. 46 ^(112.10) ἐγὼ φῶς εἰς τὸν κόσμον ἐλήλυθα, ἵνα ^{8, 19.}
 πᾶς ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ ἐν τῇ σκοτίᾳ μὴ μείνη. 47 καὶ ἴαν τις ^{8, 22.}
 μου ἀκούσῃ τῶν ῥημάτων καὶ μὴ φυλάξῃ, ἐγὼ οὐ κρίνω αὐτόν· οὐ
 γὰρ ἦλθον ἵνα κρίνω τὸν κόσμον ἀλλ' ἵνα σώσω τὸν κόσμον. 48 ὁ ^{3, 17.}
 ἀθετῶν ἐμὲ καὶ μὴ λαμβάνων τὰ ῥήματά μου ἔχει τὸν κρίνοντα
 αὐτόν· ὁ λόγος ὃν ἐλάλησα, ἐκεῖνος κρίνει αὐτόν ἐν τῇ ἐσχάτῃ
 ἡμέρᾳ. 49 ὅτι ἐγὼ εἶξ ἕμαντοῦ οὐκ ἐλάλησα, ἀλλ' ὁ πέμψας με ^{5, 45.}
 πατὴρ αὐτός μοι ἐντολὴν δέδωκεν τί εἶπω καὶ τί λαλήσω. 50 καὶ ^{14, 10.}
 οἶδα ὅτι ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ ζωὴ αἰώνιος ἐστίν. ἃ οὖν λαλῶ ἐγὼ,
 καθὼς εἶρηκέν μοι ὁ πατήρ, οὕτως λαλῶ. ^{6, 68.}

43. ηπει (et. Const al, Δ al ειπευ; al pauc ἦ) .. LX 1. 33. 69. 118. 157.

2. p^o al aliq Chred morel (non savil nec montf) υπει

44. δε .. D al ouv | εκραξεν κ. ειπεν .. D al aliq εκραξεν κ. ειπεν (al ειπ.), item clamabat et dicebat b c ff² q l vel clamabat dicens a tos (e clamat dicens) | αλλα c. BDLA al .. ς αλλ c. ΔΕΥΘΗΚΜΣΥΧΑ al pler

45. υ 64. 126. 142.* al² scriu (et al ut vdtr) b om versum | και (et. Or) .. D om

46. πας (et. EusP^o Ath al) .. B om

47. ακουση: Η al -σει, υ -ουει, al -ουη | και μη (D a b c ff² l fos Amb om, hinc Gb^o) φυλαξη (Gb^o) c. AB(D)K LX 1. 13. 33. 69. 118. 157. 249. 346. al^o (x^{ser} απαλλαξες) a b c (e om και μ. φυλ.) ff² g l vg cop sah syr^{sch} etp tkt aeth arm pers^w arP etro Ath⁴⁰⁰ Noun Amb (item syr^{hr} persP και φυλαξη praecedente μη ακουση, item Aug si quis non auditi verba mea, ego non etc) .. ς και μη (al plus¹⁵ f go om) πιστευση (η al -σει) c. ΕΡΘΗΜΣΔΔ al pl f q syrP m^g go al | κρινω pr .. G al κρινω (sed κρινω pler ut εκΑ) | αλλ ινα .. D^{8r}* αλλα

48. κρινοντα .. E -vanτα | κρινει (ita εκ etc; κ κρινει), item iudicabit it vg cop sah syr^{utr} aeth perss al .. FA al κρινει, item d go iudicabit

49. εγω (D 22.^{8v} ante οικ pon) .. G 245. bscr Chr (et. mosc⁶) Tert Amb Arn om (sed Chr^{lib} οτι απ εμαντου ουκ εληλυθα etc; εληλυθα et. al⁵) | εξ .. L 1. 22. 69. 346. Did² Cyr² Chr (et. mosc⁶) αφ (ita, item Did¹ αφ εαυτου) vel απ, item a me a e Tert al | αυτος .. G ουτος | χ εμοσ | δεδωκεν c. ABMX al plus³⁰ Did³ Cyr³ Dial^{tr}in ter Dial^{pl}ir .. ς εδωκ. c. DEFGHKLSDAA al pl Chr | και (et. D) .. d cop aut

50. D αιων. εστ. ζωη, 69. 346. al? ζ. ε. αιων. | λαλω εγω (D 44. a em syr Chr [et. mosc³] om ε.) c. ΕΡΘΗΚΣΥΔΔ al pler sah syrP Chr .. Ln εγω λαλω c. ABLMX al fere¹⁵ itD¹ (e vero sic: quia secundum quod dicit etc) vg cop Bas

XIII.

- Με 26, 17. 1 *Ἦρα δὲ τῆς ἑορτῆς τοῦ πάσχα εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἦλθεν ἀπ' αὐτοῦ ἡ ὥρα ἵνα μεταβῇ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου πρὸς τὸν πατέρα, ἀγαπήσας τοὺς ἰδίους τοὺς ἐν τῷ κόσμῳ, εἰς τέλος ἠγάπησεν αὐ-*
 18, 27. *τούς. 2* (112.9) *καὶ δεῖπνον γινομένου, τοῦ διαβόλου ἦδη βεβληκότος εἰς τὴν καρδίαν ἵνα παραδοῖ αὐτὸν Ἰούδας Σίμωνος Ἰσκαριώτης,*
 2. 35. 3 (114.9) *εἰδὼς ὅτι πάντα δέδωκεν αὐτῷ ὁ πατὴρ εἰς τὰς χεῖρας,*
 (115.10) *καὶ ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐξῆλθεν καὶ πρὸς τὸν θεὸν ὑπάγει,*
 4 *ἐγείρεται ἐκ τοῦ δεῖπνου καὶ τίθει τὰ ἱμάτια, καὶ λαβὼν λέγ-
 τωσιν διεζῶσεν ἐναντὸν· 5 εἶτα βάλλει ὕδωρ εἰς τὸν νηπιτήρα, καὶ ἤρξατο νύπτιν τοὺς πόδας τῶν μαθητῶν καὶ ἐμάσσειν τῷ λεπτίῳ
 ᾧ ἦν διεζωσμένους. 6 ἔρχεται οὖν πρὸς Σίμωνα Πέτρον· λέγει αὐτῷ*

- XIII. 1. ἦλθεν c. ABELMX al plus³⁰ (D παρην) Or Cyr Chr (et. moose⁶) ..
 ε εληλυθεν c. EFGH(S?)UAA al longe pl
 2. γινομένου c. BLX d (cum cena fieretur) Or⁴ .. ε Ln γενομένου c. ADE^r
 EFGHKMSUAA al certe pler Or¹ Chr Cyr, item (caena facta) it vg etc
 | A του τε διαβ. | ινα παρ. (παραδοι c. BD³) αυτ. ιουδ. σιμωνος (π
 σιμων) ισκαριωτης (LM g vg arm -ωτου) (Gb⁷) c. BLMX (sacr sed cor-
 rupte sic: ε. τ. κα. ιουδα [corrigo ινα] παραδω αυτου ιουδας σιμ.
 ισκαριουτου) b ff² g vg arm (cop diabolus ianiam incusserat in ani-
 mum huius qui traditurus est eum, qui Iudas est Simon Iscariotes) Or⁷ ..
 ε Ln ιουδα (om al mu c) σιμωνος ισκαριωτου (D απο καρυτου) ινα
 (ε. σ. ισα. ινα Or³) αυτ. παραδω (D Or et Or^{int} Ln παραδω [D Ln -δω])
 αυτ.) c. ADEFGHKMSUAA al longe pler a c e (in cor iudas simon a cario-
 tha) f m (om σιμ.) q syr^{utr} aeth al Or³ Chr (om σιμ. ισα.) Cyr (του
 ισα.) Or^{int},⁸² et ⁹² (om σιμ.)
 3. ειδως (83. cop aeth ιδων) c. BDLX al itP¹ vg aeth^{ro} Or² (alibi¹ add
 ο ω, 'ουν ο ω) Chr Aug .. ε (Gb⁹⁰) add ο ησους, Ln [ε ω] c. ADEFGH
 KMSUAA al pler b f q cop syr^{utr} al Or² Cyr | δεδωκεν (et. Or¹ Chr¹ et¹
 παρεδωκ.) .. BKL al Or² et⁹⁰ εδωκεν | και (D οτι) πρ. τον (A al Or¹
 om) θεον (H* πατερα)
 4. τα ιματια (et. Or Cyr Chr) .. D al⁶ itmu vg syr^{utr} al Bas Hil add
 αυτου
 5. βαλλει (a al βαλει, al vv mu ιβαλεν) υδωρ (et. Or⁵ al) .. D 13. 69.
 124. 346. arm λαβων υδωρ βαλλει | μαθητων (et. Or⁵ al) .. D al c f q
 fos cop al add αυτου | D διεζωσμενος
 6. οιν .. U al b l om | σιμωνα πετρον (b om πε.): et. Or al .. D a τον
 πετρ. σιμ. | λεγει c. BDL e (sed habet: et cum venisset ad Sim. Petr.
 dicit illi Petrus) l cop syr persP (sed syr et persP cum pervenit etc) Or

Κύριε, σὺ μου νίπτεις τοὺς πόδας; 7 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ Ὁ ἐγὼ ποῶ σὺ οὐκ οἶδας ἄρτι, γνώσῃ δὲ μετὰ ταῦτα. 8 λέγει αὐτῷ Πέτρος Οὐ μὴ νίψῃς μου τοὺς πόδας εἰς τὸν αἰῶνα. ἀπεκρίθη Ἰησοῦς αὐτῷ Ἐὰν μὴ νίψω σε, οὐκ ἔχεις μέρος μετ' ἐμοῦ. 9 λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος Κύριε, μὴ τοὺς πόδας μου μόνον ἀλλὰ καὶ τὰς χεῖρας καὶ τὴν κεφαλὴν. 10 λέγει αὐτῷ Ἰησοῦς Ὁ λελουμένος οὐκ ἔχει χεῖραν ἢ τοὺς πόδας νίψασθαι, ἀλλ' ἐστὶν καθαρὸς 15, 2. ὅλος· καὶ ὑμεῖς καθαροὶ ἐστέ, ἀλλ' οὐχὶ πάντες. 11 ᾄδει γὰρ τὸν 6, 2. παραδιδόντα αὐτόν· διὰ τοῦτο εἶπεν ὅτι οὐχὶ πάντες καθαροὶ ἐστέ.

- .. ζ (Gb⁹⁰) Ln praem καὶ c. ΔΕΦΓΗΚΜΣΥΔΔ al certe pler it^{pl} vg syr^p al Chr Cyr | αὐτω c. β b Or Cyr .. ζ add εκεινος c. ΔΕΦΓΗΚΜΣΥΔΔ al certe pler ff² syr^p al Chr; item vv pm vel Petrus (ut it^{pl} pler vg cop aeth al) vel Simon (ut syr al)
7. ἰ̅ .. κμα al¹⁰ fere o ἰ̅ | σν (syr^p ms praem σοι) .. Δ al om | κυ al aliq γνωσει
8. πειρος .. Λα al³⁰ fere Or praem ὁ. Praeterea D 76. al? add κριει | νιψης (D 1. al -πεις) μου (mihī; D 1. 69. 346. ante νιψ.) τ. ποδ. c. BCL 157. 235. 435. b c e f ff² q al vg (syr^{utr} mihī ped. meos) Or¹ Chr¹ Amb, item D 1. 69. 346. .. ζ νιψης (al mu Or¹ -πεις) τ. ποδ. μου c. ΔΕΦΓΗΚΜΣΥΔΔ al pler a al Or¹ Chr¹ Cyr | ἰ̅ αὐτω c. ABC^{*}L am for al Or Amm .. ζ αὐτω o ἰ̅ c. ΕΦΜΣΥΔΔ al pler, et GK al aliq αὐτω ἰ̅, item it^{pl} vged etedd mu syr^{utr} al .. c^{***}D b e cop ἰ̅ absq αὐτω
9. σιμ. (D om) πειρ. (c^{scr} om) .. β πειρ. σιμ. | μου (et. Or Chr Cyr) .. DEGH al³⁰ fere a b e e ff² l Euth Amb al om | μονον .. D it (exc e) vg cop al post μη pon | χερας .. F^{*} 13. al vv aliq add μου (al ad κεφαλ. apponunt, cop al utroq. loco)
10. ἰ̅ c. β Or .. ζ Ln o ἰ̅ c. rell ut vdir | E al aliq λελουσμενος | οικε εχ. χριαν (non habet necessitatem a q Opt, n. h. causam e, n. h. necesse Tert Amb², n. h. opus Aug) c. ABC^{*} Or⁶ a e q Tert Aug Amb² Opt. ζ ου χρ. εχ. (non necesse [opus] habet) c. c^{***}DEFGHKLMΣΥΔΔ al certe pler Chr Cyr Hier Amb¹ Pac Promiss (it^{pl} vero et vg non indiget) | ἦ c. AC^{***}E^{*}G(κ η μη)MSΥΔΔ al pler Cyr .. BC^{*}D(την κεφαλην νιψασθαι εἰ μη τ. ποδ. μονον)L al¹⁰ fere (κ vide ante) Or¹ (i. e. t^{xt}) Chr Dion^{aro} εἰ μη (Ln) (it^{pl} vg nisi ut pedes lavet) .. E^{**}FH al om (item mm et vgedd al ut pro nisi ἰ̅) .. Gb⁹ η τοις ποδας: haec enim om c for fos gat harl Or⁶ (Tert nil nisi haec: non habet necesse rursum) item addito iterum (i. e. non habet necesse ut iterum lavet) mm Hier al | ποδας .. D (ut iam notatum) 235. syr Chr Amb Promiss add μονον | αλλ (13. 69. om) εστιν (: et. Or^{saero}) .. D vv aliq Cyr¹ Chr^{mosc} εστ. γαρ, l Opt Prom quia est
11. ηδ. γαρ .. D syr pers^p add ἰ̅ (item l ab initio Iesus, e ab initio) | οτι c. BCL it^{pl} Cyr .. ζ om c. ΔΕΦΓΗΚΜΣΥΔΔ al ut vdir omn e m al vg Or .. D om δια τοιτο usq εστι

12 Ὅτε οὖν ἐνιψεν τοὺς πόδας αὐτῶν καὶ ἔλαβεν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ ἀνέπεσεν πάλιν, εἶπεν αὐτοῖς Γινώσκατε τί πεποιήκα ὑμῖν; 13 ^(116.5) ὑμεῖς φρονεῖτέ με Ὁ διδάσκαλος καὶ ὁ κύριος, καὶ καλοῦς λέγετε· εἰμὶ γάρ. 14 ^(117.10) εἰ οὖν ἐγὼ ἔνιψα ὑμῶν τοὺς πόδας ὁ κύριος καὶ ὁ διδάσκαλος, καὶ ὑμεῖς ὀφείλετε ἀλλήλων νίπτειν τοὺς πόδας· 15 ὑπόδειγμα γὰρ ἔδωκα ὑμῖν, ἵνα καθὼς ἐγὼ ἐποίησα ὑμῖν καὶ ὑμεῖς ποιῆτε. 16 ^(118.5) ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ ἔστιν δούλος μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ, οὐδὲ ἀπόστολος μείζων τοῦ πέμψαντος αὐτόν. 17 εἰ ταῦτα οἴδατε, μακάριοί ἐστε ἐὰν ποιῆτε αὐτά. 18 ^(119.10) οὐ περὶ πάντων ὑμῶν λέγω· ἐγὼ οἶδα οὓς ἐξελεξάμην· ἀλλ' ἵνα ἡ γραφή πληρωθῇ Ὁ τραῶνον μετ' ἐμοῦ τὸν ἄρτον ἐπήρην ἐπ' ἡμᾶ τὴν πτέρησαν αὐτοῦ. 19 ἀπ' ἄρτι λέγω ὑμῖν πρὸ τοῦ γενέσθαι, ἵνα πιστεύσητε ὅταν γένηται ὅτι ἐγὼ εἰμι.

^{16, 20.}
^{Mt 10, 24.}
^{Lc 6, 40.}
^{22, 27.}

^{*Ps 40 (4), 9.}
^{(10.) Act 1, 16.}

12. καὶ ἔλαβ. c. BC(*et***)DEFGHKMSUAA al pler e q al vg syrP al Or Cyr Chr .. Λ(c**?)L yscr al (254. λαβων) itP¹ fos cop arm syr al om καὶ (Ln) | αὐτοῦ .. D b e om | καὶ ἀνέπεσιν c. BC* (et**?) 157. al e (et recubuit. Iterum dixit etc) go syr (x. ανεπ. καὶ ειπ.) Or .. AL al itP¹ cop al Chr καὶ ἀναπίσων (Ln) .. ζ ἀναπίσων c. C**DEFGHKMSUAA al pler vg syrP go al Cyr
13. ο διδασκ. καὶ ο κυρ. c. ABC*DKLSUA al pl it vg go cop syr^{utr} aeth perss al Or Ps-Ath^{2,31} Or^{int} Dionalex^{int} Hil .. C**EFGHMA al⁸⁵ fere Ath²²⁵⁻²⁶⁶. Did Cyr Chr Amb ο κυρ. κ. ο διδασκ.
14. ὑμων (A ante ενιψ. pon) τ. ποδας (et. Or² Thdrt Chr Cyr al; item vestros pedes b for al, vobis pedes f) .. DK al itP¹ vg (et. am al mu) al Or¹ Cyp al τ. πο. ημ. | καὶ ὑμεῖς (et. Or²aere Chr Cyr al Cyp Amb¹ al) .. D it^{mu} mm syr al (sed syr al om καὶ) Amb² praem ποσω μαλλον
15. εδωκα c. BCDEFGHLSUAA al pl Or² Thdrt Chr .. AKM al fere⁶⁰ Cyr δεδωκα | εγω (Cyr post ὑμιν pon) .. U al plus¹⁰ om | ὑμιν .. E* ὑμας? | ποιητε c. ABCLSUA al pl Or Chr .. DEFGHMA al pm Cyr ποιητε
17. εαν .. F al? οταν | ποιητε .. MS al plus¹⁰ Chr^{mosc}2 ποιητε
18. εγω (et. Or⁴ Eusdem etP⁸ al; A ad λεγω praecedens trahit) .. AK al²⁰ fere c l q cop (οιδα γαρ εγω) syr arm al Cyr add γαρ, hinc Ln [γ.] | οις c. ADEFGHKMSUAA al pler (item quos itP¹er vg etc; a quod, arm arg quem; aeth quem elegerim, quinam illi) Eusdem etP⁸ Thdrt .. BCLM 33. 157. Or⁴ Cyr τινας (Ln) | η γρ. πληρωθη .. D it^{mu} vg go πληρ. η γρ. | μετ εμου (et. Or² Eusdem Chr⁴ Cyr¹ Thdrt² al Tert al) .. BCL 127.² b^{ser} al tol al Or² EusP¹⁰⁰ Cyr^{com} μου | επηρην .. AU 1. επηρην | επ .. B om
19. πιστεισητε (B Or² -ειητε) οταν γεν. c. BLN^b a b e g am for fu ing mt al Or² Cyr .. ζ Ln οταν (Or¹ επαν) γεν. πιστεισητε (c Or¹ -ειητε) c. ACDEFGHKMSUAA al certe pler c f f². q vged etodd aliq go al ma Or² Thdrt

20 (120.1) ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ λαμβάνων ἄν τινα πέμψω ἐμὲ Mt 10, 40.
λαμβάνει, ὁ δὲ ἐμὲ λαμβάνων λαμβάνει τὸν πέμψαντά με. I.c 9, 48.

21 (121.4) Ταῦτα εἰπὼν Ἰησοῦς ἐταράχθη τῷ πνεύματι καὶ Mt 26, 21–25.
ἐμαρτύρησεν καὶ εἶπεν Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἰς εἷς ἐξ ὑμῶν παρα-
δώσει με. 22 (122.1) ἔβλεπον εἰς ἀλλήλους οἱ μαθηταί, ἀπορούμε- Mc 14, 18–21.
νοι περὶ τίνος λέγει. 23 (123.10) ἦν ἀνακαίμενος εἰς ἓκ τῶν μαθη- Lc 22, 21–25.
τῶν αὐτοῦ ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ Ἰησοῦ, ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς· 24 νεύει
ὄν τοῦτον Σίμων Πέτρος καὶ λέγει αὐτῷ Εἰπέ τίς ἐστίν περὶ οὗ
λέγει. 25 ἀναπεσὼν ἐκεῖνος οὕτως ἐπὶ τὸ στῆθος τοῦ Ἰησοῦ λέγει 21, 20.
αὐτῷ Κύριε, τίς ἐστίν; 26 ἀποκρίνεται ὄν Ἰησοῦς Ἐκεῖνός ἐστιν

20. H al om αμην alterum | αν c. (A α)BCMKLNbX al Or¹ (sedms or) Cyr
.. ε ιαν DEFQHSUAA al pler Or² (alibi¹ οντινα [vide ante] et¹ or αν
habet) | ο δε (syg aeth al Chr και ο) εμε λαμβ. (et. Or² Cyr al. Ita et.
nb, ex quo errante typheta οδεμεε pro οδεμεε in ed. mea Mon. sacr.
ined. N. Coll. II. p. 311 exscriptum est.) .. D 33. και ο λαμβ. εμε |
πεμψαντα .. x 1. al αποστειλαντα

21. 46 c. BL al .. ε (Ln) ο 46 c. unc rell et al pler Or Ath al | λεγ. νμ.
(et. Or³ al) .. B 1 μ. λεγ.

22. εβλεπον c. BC al aliq e arm persP Or¹ .. ε (Gb⁰) Ln add οιν c. ADE
FGHKLMSUXAA al pl vν pl Cyr; item al¹⁵ fere a syg aeth Or¹ δε |
απορουμενοι .. D 13. 69. 346. al? -ροινητε

23. ην c. BC*L al⁴ Or² .. ε Ln add δε c. AC**DEFGHKMSUXAA al pler itPm
go cop syg syRP c.* al Cyr, item b g al vg οιν, e aeth al praem και |
εκ (Gb Sz) c. ABCDKLMN^bXA al¹⁵ fere vν pler Or² Cyr .. ε om c. EFG
HSUA al longe pl go Or¹ | ον .. D ον και, a etiam quem | ο (B om) 46
.. 69. e om

24. οιν c. ABC**DEFGHKLMN^bSUXAA al pler itP¹ vg cop syRP al Or Cyr
(e et huic answit, go νευ. δε) .. ο* 69. c ff² syg arm om | και λεγει (a
dicoms) αυτω (a q Or¹ om) ειπε (g vg Or¹ eod om; a c f ff² q inter-
roga) τις εστ. (c aeth om τ. ε.) c. BCLNBX 38. itPler vg aeth Or¹ aliq ..
ε πυθισθαι τι; αν ειη (D add οιτος, Gb⁰ τις αν ειη; om e cop; Schu:
„non al. uno loco Io. usus est optativo“) c. ADEFGHKMSUAA al longe
pler (e ut cognosceret a Iesu de quo dixisset) go cop syRP¹ al Cyr | περι
ου λεγει .. 91. 299. b ff² 1 om

25. αναπεσων (Gb¹) c. BC*KLX al²⁰ fere Or² (schol¹³⁷ utrumq) .. ε επι-
πεσων c. AC**DEFGHMSUAA al longe pl Cyr (: at h. l. aptius vdbtur
επιπ.). Praeterea ε (Gb⁰) Ln add δε c. AEFQH(s?)UA al pler ff² q go
cop^{dx} syRP t^{xt} al Cyr; item DLMXA 1. 13. 33. al⁵ itP¹ vg cop^w syRP ms
al οιν; syg al και praem: om c. BC e persP Or | εκεινος (syg cop al
add ο μαθητης) .. sah (sed nil ad h. l. excerpit Schw) om: Gb⁰ ου-
τως c. BCEFGHLMXA al plus⁷⁰ go Euth; item KSUA al⁹ ουτως .. ε (Ln)
om c. AD al mu it vg al mu Or^(t^{xt})

26. αποκρινεται (D 13. 69. 124. 249. e add αυτω) οιν c. BC*LX al? a

ᾧ ἐγὼ βιάσω τὸ ψωμίον καὶ δώσω αὐτῷ. (124.9) βιάσας ὃν τὸ ψωμίον λαμβάνει καὶ δίδωσιν Ἰουδᾶ Σίμωνος Ἰσκαριώτου. 27 καὶ μετὰ τὸ ψωμίον, τότε εἰσῆλθεν εἰς ἐκεῖνον ὁ σατανᾶς. (125.10) λέγει ὃν αὐτῷ Ἰησοῦς Ὁ ποιεῖς ποιήσον τάχιον. 28 τοῦτο δὲ οὐδεὶς ἔγνω τῶν ἀνακειμένων πρὸς τί εἶπεν αὐτῷ 29 τινὲς γὰρ ἐδόκουν, ἐπεὶ τὸ γλωσσόκομον εἶχεν Ἰούδας, ὅτι λέγει αὐτῷ Ἰησοῦς Ἀγόρασον ὃν χρειὰν ἔχομεν εἰς τὴν ἑορτήν, ἢ τοῖς πτωχοῖς ἵνα τι δῶ. 30 λαβὼν ὃν τὸ ψωμίον ἐκεῖνος ἐξῆλθεν εὐθύς· ἦν δὲ ρῆξ.

syrp ms Or Cyr (iidem fere et. οιν subseq tuentur) .. ς om (Ln [οιγ])
 c. AC^oORT^oDEFGHKMSUAA al fere omn itpler vg go cop syr^{seh} etp txt al |
 ω̄ c. BM al? .. ς (Ln 49.) ο ω̄ c. rell ut vdr. Praeterea D al cop syr
 aeth al add καὶ λέγει | ᾧ .. D 1. 118. 2. P^o al? add an et Thdr^t. 124⁹
 εαν (omisso εγω) | βιάσω τὸ ψωμίον (sic et. c, non ψωμοί) καὶ δώσω
 (L δω) αὐτῷ (Or¹ om αὐτῷ et¹ om κ. δω. αὐτ.) c. (Gb') BCL cop (cui
 ego intingam bucellam ut dem eam ei) aeth^{utr} Or³ (οὐ γέγραπται· Ἐπι-
 τὸς ἔστιν ᾧ ἐγὼ δώσω τὸ ψωμ. ἀλλὰ μετὰ προσθήκης τοῦ Βιάσω·
 βιάσω γὰρ φησι τὸ ψωμ. καὶ δώσω) .. ς Ln βιάσας (Ln εμβασφ. c. ADK
 al Thdr^t) τὸ ψωμ. ἐπίδωσω (Cyr δώσω, MX 157. δώσω αὐτῷ) c. ADEF
 GHKMSUAA al ut vdr omn vv pl (itpler vg cui ego intinctum panem
 porrezero, e cui intingens panem dedero) Const Chr Cyr Thdr^t (:: ἐπι-
 δοῖνας nec ap Lc ubi saepe legitur nec ap Mt fact solet; in Io nullo
 alio loco habetur eoque magis alienam manum prodit) | βιάσας οιν
 c. BCLX 33. a Or² Cyr .. ς Ln καὶ (145. om, Or¹ δ eodem loco quo
 εμβ. habet) εμβασφας (ita Or¹; D al aliq Or³ Chr³ βιάσας; Gb') c. AD
 EFGHKMSUAA al pler vv pler Or³ (Thdr^t. 125¹⁰ καὶ βιάσας, φησιν, ἀπι-
 δοῖεν) | το .. B om | λαμβάνει καὶ c. BCLMX 33. syr^p ms Or³ (ipsam-
 que λαμβάνει urget) .. ς (Ln) om c. ADEFGHKMSUAA al pler vv pler
 Cyr | σίμωνος (ita et. Or³ saepius) .. 13. 346. al it^{allq} (e om) for ing al
 σίμων | Ἰσκαριώτου (33. v^g odd pl σκαρ.) c. BCLMN^{bx} 33. 157. 435. al
 aliq g am fu for ing al Or³ in^{edd} .. ς Ln Ἰσκαριώτη c. ADEFGHKMSUAA
 al pler (b c f q Scariothas vel -the; a e ff^a Scarioth, v^g ed Iscariotae)
 Or¹ et¹ ood Cyr .. D απο καρτωτου

27. μετὰ τὸ ψωμίον (π^b-μειον, item D v. 30.): et. Or³ item Or^{int} etc
 (it^p ut accepit panem) .. D e om | τότε (e statim): et. Or³ .. DL 2. P^e
 it^p1 v^g ed (sed non am fu for fos ing al mu) cop al Or³ Cyr Or^{int}. 401
 Amb om | ο σατανᾶς .. D^a om δ | λέγει οὖν .. D vv mu καὶ λέγει ..
 249. al² a f l am for fos al Chr Cyr λέγει | ω̄ c. BL .. ς (Ln) ο ω̄ c.
 rell ut vdr (et. n^b) | ποιήσον (et. Or³) .. D^a ποιη, Or¹ ποιε; | ΔB^{ac}
 DEFLA al ταχίον .. X εν ταχί.

28. τοῦτο .. A τότε | δε (63. 253. 259. γαρ) .. B 157. 248. 435. om

29. γαρ (63. 253. cop al Cyr δε) .. 251. go al om | ἐπεὶ .. D οτε, item
 quia it vg | ἰουδᾶ; c. ABFLMUX 1. 13. 33. 69. al¹⁰ fere Or .. ς praem
 ó c. CDEFGKMSA al longe pl Cyr | ω̄ c. B Or .. ς (Ln) ο ω̄ c. rell ut
 vdr (1. 2. P^o al syr om) | D δο.

31 Ὅτε οὖν ἐξηλθεν, λέγει Ἰησοῦς Νῦν ἰδοξάσθη ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ὁ θεὸς ἰδοξάσθη ἐν αὐτῷ. 32 εἰ ὁ θεὸς ἰδοξάσθη ἐν αὐτῷ, καὶ ὁ θεὸς δοξάσει αὐτὸν ἐν ἑαυτῷ, καὶ εὐθὺς δοξάσει αὐτόν. 33 τεκνία, ἐτι μικρὸν μεθ' ὑμῶν εἰμί· ζητήσατέ με, καὶ καθὼς εἶπον τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι ὅπου ὑπάγω ἐγὼ ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἔλθεῖν, καὶ ὑμῖν λέγω ἄρτι. 34 ἐντολὴν καινὴν δίδωμι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπάτε ἀλλήλους, καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀγαπάτε ἀλλήλους. 35 ἐν τούτῳ γινώσκονται πάντες ὅτι ἐμοὶ μαθηταὶ ἔστε, ἔαν ἀγάπῃν ἔχητε ἐν ἀλλήλοις. 36 (126.1) Λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος Κύριε, ποῦ ὑπάγεις; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς Ὅπου ὑπάγω οὐ δύνα-

30. ἐξηλθ. ευθους (33. 69. 346. -θεις) c. (Gb') BCDLX 33. 69. 249. 346. itP¹ (e om ευθ.) vg cop arm Or³ Amb .. ε ευθεις (Cyr -θεις) ἐξηλθ. c. ΔΕΦΗΚΜΒΥΔΑ al pler a f q go syr^{ut} al Cyr (e al ab ἐξηλθ. ad ἐξηλθ. transiliunt)
31. οτε ουν (et. 5°) c. BCDLX 1. 33. 69. 157. 249. 254. 346. al mu itomn vg cop arm (aeth et postquam epist) al Or (Cyr ην δε νυξ οτε ἐξηλθεν. οτε ουν ἐξηλθεν) .. ε Gb Sz 49. om ουν c. ΔΕΦΗΚΜΒΥ .. al οτε ἐξηλθεν. λεγει ουν) ΔΑ (οτε ἐξηλθεν: και λεγει. Sic et. syr) al⁹⁰ fere fos go syr^{ut} arg sax al Chr Thph Euth. Praeterea plerique testes qui om ουν (sed non go), οτε ἐξηλθ. cum ην δε νυξ conjg: sic et. ε (Bengel Knapp al); contra c. antecedd (ita et. 5° Gb Sz 49.) praeter iam indicatos et. Nonn (ἀλλ' ὅτε νόσφι βέβηκε δωδεκάμοσμος Ἰουδάς etc) | λεγει ω̄ (ω̄ c. BΛA al⁵ ac plur; ε Ln o ω̄ c. rell ut vdr) .. x al Or o ω̄ λεγ.
32. εἰ (al q και ε, vν aliq ε δε s. [f go] εἰ οιν) ο θ. ἰδοξ. εν αυτω c. Λ c^{*ε}ΦΓΗΚΛΜΒΥΔΑ al pler e f q vg (et. am for em ing al) cop go syr al mu Or³ Cyr Nonn Hil³ .. BC^{*DLX} al¹² a b c ff² g harl fu (servat ε praemissum) syrP Tert Amb om, hinc Ln [ε usq αυτω] | εν εαυτω: et. Chr (τουτ' ἔστι δε' εαυτου, οὐ δε' ἐτιμου) Cyr; in semelipso itP¹ vg Tert) .. BHA al Or εν αυτω | D και ευθ. και ευδοξασει
33. μικρον (D μικρον: excidit ε post ε) .. LX al mu it³ go al Eus^{clog} Thdr̄t Cyr Chr Ambrst add χρονον | U y^{scr} al ζητησατε | D al⁵ vν aliq Cyr om οτι | υπαγω εγω c. ΕΡΓΗΣΔΑ al pl a (sum ego) b q syrP Chr¹ .. Ln 49. Gb' εγω υπαγω (: at ita 8, 21 sq lectione tantum non fluct) c. ABCDKLMUX al fere⁵⁰ c f ff² g l (item ego sum e, quemadmodum Or³ Chr¹ in^{mosc4} εγω εμει) vg go cop arm al Or³ al Aug Amb
34. καθως (D add καγω, item al plus⁵ itP¹ al Cyr Hil εγω) ηγαπ. usq αλληλους .. x al fere¹⁰ om (omittitur et. ut in c ινα usq αλληλ.) .. Dial καθως ο πατηρ ηγαπησεν υμας
35. εαν αγ. εχητε (al mu εχητε) .. Δ ινα αγ. εχητε
36. απεκριθη c. BC^{*L} al itP¹er vg (et. am al mu) go (respondens Ies. dixit) cop arm .. ε (Gb⁰) add αυτω c. AC^{*D} (sed habet λεγει pro απεκρ.) ΕΓΗΚΜΒΥΧΔΑ al pler q fu fos syr (resp. Iesus et dix. εἰ, item

σαί μοι γῶν ἀκολουθήσαι, ἀκολουθήσεις δὲ ὕστερον. 37 λέγει αὐτῷ
 Πέτρος Κύριε, διὰ τί οὐ δύναμαί σοι ἀκολουθήσαι ἄρτι; τῆν ψυ-
 χήν μου ὑπὲρ σοῦ θήσω. 38 ἀποκρίνεται Ἰησοῦς Τὴν ψυχὴν σου
 ὑπὲρ ἐμοῦ θήσεις; ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὲν ἀλέκτωρ φωνήσῃ ἔως
 οὐ ἀρνίση με τρίς.

XIV.

14, 37. 1 (137.10) Μὴ ταρσασέσθω ὑμῶν ἡ καρδιά· πιστεύετε εἰς τὸν
 θεόν, καὶ εἰς ἐμὲ πιστεύετε. 2 ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ πατρὸς μου μοναὶ
 πολλαὶ εἰσὶν· εἰ δὲ μὴ, εἶπον ἄν ὑμῖν. ὅτι πορεύομαι ἐτοιμάσαι τό-

aeth) syrP al Chr Cyr | $\bar{\omega}$ c. ABC^oL .. ζ o $\bar{\omega}$ c. c^{***}DEGHKMSUXAA al
 ut vdr omn Chr Cyr | σκοι c. ABCDEHKLMST¹²AA etc .. DA^{MS}UX al⁷⁰
 fere it vg go al mu Or² Cyr Chr al add *εγω* (Schn „bene“) | μοι *σιν*
 (U suppl in mg) ἀκολουθήσαι .. D μοι *σιν* (**σιν) ἀκολ. αρτι, item mt
 tu me modo sequi, gat tu sequi me | ἀκολ. δε (b fos Or¹ add μοι) ὑστερ.
 c. BC^oLX al it vg Or⁴ Cyr Chr^{com} Or^{int}2,35 Amb Aug .. ζ υστ. δε ἀπο-
 λουθ. μοι. (sed μοι. D ante ἀκολ. pon; om A al go cop al mu Chr^{mosc}4,
 hinc Gb⁰⁰) c. AC^{***}DEGHKMSUXAA al pler vv pl Chr¹²

37. πετρος (Gb Sz) c. ACEGHKL^o*SUXAA al longe pl .. ζ o πετρ. c. BL^oM
 al mu Cyr .. D al om | *κισιε* .. 33. 249. al pauc vg (exc toi) item *g*?
 cop pers^o om | *δυναμαι σοι* .. A -*ρασας μου* | ἀκολουθήσαι (B -*θιν*)
 αρτι (157. al om αρτι: Gb⁰⁰) c. ABC^{***}EGHKMSUXAA al pler it vg go cop
 syr^{utr} (sed syr^{sch} item D sl αρτι c. sqq conjg) al .. C^oDLX 2.5v dscr al
 Cyr Chr (et. mosc⁶) *σιν* ἀκολουθήσαι (C^o -*λουθισιν*), sed D sl add
 αρτι | *χ υπερ σοι τ. ψυχ. μου θησω*

38. αποκρινεται c. ABC^oLX al³⁰ syrP (cop et prae et aor exprim) .. ζ
απειμιθη c. C^{***}DEGHKMSUXAA^{**} (A^o om απ. $\bar{\omega}$) al pler vv pler Cyr.
 Praeterea ζ (Gb⁰⁰) add *αιτω* c. C^{***}EGHSUXAA^{**} al pl b f q vg^{od} cop
 syr al Cyr : om c. ABC^oKLMX al pm a e am fu for ing em al go syrP
 al; D c ff² aeth al απ. $\bar{\omega}$ και ειπεν αιτω (ff² om α.) | $\bar{\omega}$ c. ABC^oDKLX
 al mu .. ζ (Gb⁰) praem $\bar{\omega}$ c. C^{***}EGHSUXAA^{**} al pler | *ον μη* .. D c go
 al praem *οτι* | *φωνηση* (Gb¹) c. ABGKUXA al⁷⁰ fere .. ζ -*σει* c. CDKHKLM
 SA al pm Or Cyr | οὐ (Or αν) .. X al om | *αρνηση* c. BDLX 1. al? Or
 .. ζ *απαρνηση* (M al aliq -*σει*) c. ACEGHKMSUXAA etc (: cf ad haec ll.
 pp.) | *τρις* .. ADLMUX al *τρις*

XIV. 1. μη ταρσασεσθω (G al ταρσασεσθ.) .. D a c vgc^{dd} aliq sax praem
 και ειπεν τοις μαθηταις αυτου | *καρδια* .. X al⁶ add *μηδε δειλιατω*

2. μη .. 1. 2. p^o al Thdr^t *μηγε* | αν .. X supra lineam suppl | *οτι* c. AB
 C^oDKLX al¹⁸ b c ff² g vg cop syr^{utr} arm al Cyr Thdr^t 1.450-3, 582 Nonn
 (ὁμῖν καὶ περ ἔειπον ὅτι προκλήευθος ὀδεύσω) .. ζ om c. C^oGG^oEGHKMSU
 AA al longe pl a e f q go al Chr

πον ὑμῖν' 3 και εἰς πορευθῶ και ἐτοιμάσω ὑμῖν τόπον, πάλιν 14, 18.
 ἔρχομαι και παραληψομαι ὑμᾶς πρὸς ἐμαυτὸν, ἵνα ὅπου εἰμι ἐγὼ 17, 24.
 και ὑμεῖς ἦτε. 4 και ὅπου ἐγὼ ὑπάγω οἴδατε τὴν ὁδόν. 5 Λέγει 18, 28. 18.
 αὐτῷ Θεωμᾶς Κύριε, οὐκ οἶδαμεν ποῦ ὑπάγεις, και πῶς οἶδαμεν
 τὴν ὁδόν; 6 λέγει αὐτῷ Ἰησοῦς Ἐγὼ εἰμι ἡ ὁδός και ἡ ἀλήθεια
 και ἡ ζωή· οὐδεὶς ἔρχεται πρὸς τὸν πατέρα εἰ μὴ δι' ἐμοῦ. 7 εἰ 8, 19.
 ἔγνωκετε μί, και τὸν πατέρα μου ἔγνωκετε ἄν' και ἀπ' αὐτοῦ γι-
 νῶσκατε αὐτὸν και ἐώρακατε αὐτόν. 8 Λέγει αὐτῷ Φίλιππος

3. και εἰς .. D Thdrt και | και ἐτοιμασω c. n(errasae Bchium c. Btl. notat Mai) CLNS?UXA 1. 13. 33. 124. al pm it^{pler} vg syr^P aeth perss al Cyr (in h. l.) Thdrt^{5, 563} Amb Hier; similiter DM al plus⁶⁰ f q syr Thph Enth schol²³⁷ ἐτοιμασαι et 48.^{ov} semel ἐτοιμασω .. ARG HKA al⁶⁰ fere go sl²⁻²² (Or ap Wtst ex err. ut vdtr) Cyr^{slaph}²²⁵ Phot op¹⁷⁷ ἐτοιμασω (Ln ex err.). Praeterea testes pauc vel kai ετοιμ. νμ. τοπ. vel x. εἰς πορ. x. εἰ. νμ. το. om | ὑμῖν τοπον c. AC^{CGHMSUA} al longe pl it^{pler} (a om τοπ., e om νμ. το.) vg (sed it^{pler} vg syr^{utr} al et. antea νμ. τοπ.) go syr^{utr} al .. BDKLNX al mu cop Cyr Thdrt τοπ. νμ. | D Amb¹ ἐρχομ. πάλιν | παραληψομ. c. AB^{*DX} .. ε παραληψομ. c. B^{**CGHKLMSUA} al ut vdtr omn (U al -ψομαι, E al παραληψ.) | ητε .. D εσθαι, D eritis (praecedente ut). Sed for al eritis omisso ut (na), similiter syr^P eod et -- eritis

4. εγω c. AB(sic enim Mai, ap Btl dubium erat)CGHKMNQSUAA etc .. DLX 1. 2.^{Po} al⁶ a b e ff² q arm Chr Amb om, hinc Ln [ε.] | οιδ. τ. οδ. (Gb') c. BC^{*LQX} 157. al a cop aeth pers^P al³ (et² νμεις οιδ. την οδ. μου) .. ε οιδατε και την οδ. οιδατε, item Ln οιδ. [και] τ. οδ. [οιδ.], c. AC^{***D}CGHKMNSUAA al pler it^{pler} vg go syr^{utr} al Cyr Chr

5. Θωμᾶς .. D 76. add ο λεγομενος διδυμος. Similiter Nonn διωνιμος-θωμᾶς, ὃν διδυμον γενετηρει; ἐφῆμισαν | και ποις c. AC^{**D}CGHKMNQSU XAA etc .. BC^{*L} a b om και (Ln) | οιδαμεν (D b e Tert post οδ.) τ. οδ. (Gb') c. BC^{*D} a b e Cyr Tert .. ε διναμεθα (n δινομεθα, κ arm post οδ.) τ. οδ. ειδεναι c. AC^{**}EGHKLMNSUXAA al ut vdtr omn it^{pm} vg al ut vdtr omn Chr (sed ad h. l. ^{1b} και την εκει φεροισαν οδον πως ει-σόμεθα);

6. ε̄ c. C^{*L} al? .. ε Ln 49. ο ε̄ c. rell ut vdtr

7. εἰ ἐγνωκετε (D^{*8.Po} -κατε) με (D Chr [ante εγν.] εμε, A 59. om) | ἐγνωκετε αν c. AC^{***D}EGHKMNSUAA al pler (it^P vg Ir^{int} Tert cognovis- setis, e q cognoscetis, f cognoscetis) Ath⁷⁰⁸ et [Ps-]^{2, 29} exc^{dd2} Chr .. D^{*} γνωσεσθαι (d scietis) .. Gb' αν (x 22. post ηδ.) ηδείτε (LX 2.^{Po} ειδητε) c. BC^{*LQX} 1. 22. 33. Cyr [Ps-] Ath^{2, 29}-ed (Hil scitis utroq loco, item Victorin scietis) | και απ c. AC^{***D}EGHKMNSUAA al pler it^{pler} vg go cop syr^{utr} al mu Ath Cyr Chr Ir^{int} Hil al (Tert sed abhinc) .. BC^{*LQX} al a Victorin om καε, hinc Ln [ε.] | και εωρακατε (ita ABCDGK^{*Q}SΓCA etc; EHK^{**L}MNKA al aliq εωρ.) αυτον (ita et. Ath al Tert Hil Victorin al; Ln [αυτ.], om enim BC^{*} Ir^{int}) .. 33. al⁶ om

- Κύριε, δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα, καὶ ἀρνεῖ ἡμῖν. 9 λέγει αὐτῷ Ἰη-
 12, 45. σούς Τοσοῦτον χρόνον μεθ' ὑμῶν εἰμί, καὶ οὐκ ἔγνωκάς με, Φί-
 ληππε; ὁ ἑωρακώς ἐμὲ ἴδωρακεν τὸν πατέρα· καὶ πῶς σὺ λέγεις
 Δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα; 10 οὐ πιστεύεις ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ
 12, 46. καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοὶ ἔστιν; τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἀπ' ἐμ-
 αὐτοῦ οὐ λαλῶ· ὁ δὲ πατὴρ ἐν ἐμοὶ μένων ποιεῖ τὰ ἔργα αὐτός.
 11 πιστεύετε μοι ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοὶ· εἰ δὲ
 μή, διὰ τὰ ἔργα αὐτὰ πιστεύετε. 12 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πι-
 στεύων εἰς ἐμὲ, τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ κάκεινος ποιήσει, καὶ μείζονα

9. λέγει .. κ ἀπεκριθῆ, item a respondit | iḡ c. AL al? .. ῥ Ln 49. ο iḡ
 c. rell | τοσοῦτον χρόνον c. ABCEHKMNSUXAA al fere omn Or Hipp
 Ath Ps- Ath^{2,408} Theodant Thdor^{mop} Chr .. DL (sed⁴ τοσοῦτον ut vdr) Q
 6. p^o al? (it vg tanto tempore) Marcell^{ous} Cyr τοσοῦτω χρόνω (Ln) |
 φιληππε: Post, non ante, cdd et vv pler interpg (nisi quod saepe
 dubium est), item Or Chr Thdor^{mop}; Nonn (τηλικον εἰμι φιληππε
 πολιν χρόνον ενθαδε μιμων σίννομος υμειων, και εμην οικ ειδες οπω-
 πην); aliquot vero patres^{lat} ut Amb et Aug *Philippe, qui me videt*
 (absque priorib.), atque sic et. vg in editis habet, item ῥ, sed non
 ῥ^o Gb Sz | HKLX al εωρακώς (KX -κος) et EGHKLXA al εωρακεν | και
 πως συ (n σοι) c. ADEHKLMNSUXAA al fere omn f q go syr^{atr} pers^p
 al Ath .. hq 58. 2. p^o it^{pl}er vg cop aeth pers^w Cyr Ir^{int} Hil al om
 και (Ln). Praeterea G 229.* om και πως usq πατερα

10. πιστευεις .. β* -σεις | λεγω c. BLNK e q (nterq dico posteaq loquor)
 cop syr^p m^s .. ῥ (Ln) λαλω c. ABCEHKMQSUAA al pler it^{pl}er vg go al
 Ath Thdor^{mop} Cyr Chr Hil al, item D al² aeth λελαληκα | η απ εμαν-
 του | εν εμοι c. BL b e ff². g vg (hi Latini in me manens) Or Ath⁷⁰⁸
 Did¹ Cyr Aug Faustin al .. ῥ praem ὁ, Ln [ὁ], c. ABCEHKMNSUXAA
 al certe pler it^{pl}er (qui in me manet) (item ut vdr go al) [Ps.] Ath^{2,1}
 Did² Chr Hil al | αυτος (sed BD αυτου, item ipse facit opera sua
 Hil^{saep} Aug cop aeth) h. l. c. LX 33. Cyr^{com}, item BD etc .. ῥ Ln
 ante ποιει c. ABCEHKMNSUXAA al pler vv pler Or Ath [Ps.] Ath^{2,1}
 Cyr^{xt} (et alibi) Chr Hil (vide ante) Amb al (e syr^{ca} Tert om); praer-
 terea^q Ln post εργα add [αυτου] c. BD (qui omittunt αυτος) cop aeth
 Hil Aug

11. πιστευετε .. U al pauc g vg praem ου (non creditis vg) | οτι εγω ε.
 τ. πα. και ο πα. ε. εμοι (A om και ο πα. ε. ε.) .. D Hil¹ οτι ο πατ. εν
 εμοι και η. τ. πατρι | εν εμοι (et. ῥ Gb Sz) c. ABDEGKLMNSUXAA al
 longe pl vv pl Euse^{cl}og Chr Cyr¹ Tert Hil^{saep} .. ῥ^o add εστιν c. B
 al vix mu c e al vg al Cyr¹ Ir^{int} Hil¹ | μη .. D al μηη | αυτα (et.
 Ath Cyr al Hil^{saep} Amb al) .. B 229.* aeth αυτου .. 24.* 157. 244.
 e cop syr^{br} arm pers^p Chr Tert Hil¹ om | πιστευετε (G praem μη.
 Item go verum si ob haec opera non creditis mihi, scilicet μη male
 transposito: debebat enim post si poni) c. DL 33. c e f g vg syr^{ca}

τοῦτων ποιήσαι· ὅτι ἐγὼ πρὸς τὸν πατέρα πορεύομαι, 13 ^(128.4)
 καὶ ὁ *τι ἂν αἰτήσητε ἐν τῷ ὀνόματί μου, τοῦτο ποιήσω, ἵνα δοξα-* 16, 23.
σθῆ ὁ πατὴρ ἐν τῷ νύφ. 14 *εἰάν τι αἰτήσητε ἐν τῷ ὀνόματί μου,* Mc 11, 24.
ἐγὼ ποιήσω. 15 *Ἐὰν ἀγαπᾷτέ με, τὰς ἐντολάς τὰς ἐμὰς τηρή-* 21, 23.
σατε. 16 *κατὰ ἐρωτήσω τὸν πατέρα καὶ ἄλλον παράκλητον δώ-* 15, 10.
σει ὑμῖν, ἵνα ἢ μεθ' ὑμῶν εἰς τὸν αἰῶνα, 17 *τὸ πνεῦμα τῆς ἀλη-* 15, 26.
θείας, ὃ ὁ κόσμος οὐ δύναται λαβεῖν, ὅτι οὐ θεωρεῖ αὐτὸ οὐδὲ 16, 17.
γινώσκει αὐτό· ὑμεῖς γινώσχετε αὐτό, ὅτι παρ' ὑμῖν μένει καὶ ἐν
ὑμῖν ἔσται. 18 *οὐκ ἀφήσω ὑμᾶς ὀρφανούς, ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς.*

syrsch ethr perss Tert Hil²aop^o Amb . . ζ (Gb^o; Schu: „nec desideres
 verbum ex initio vers. inepte repetitum“) Ln add μοι c. AΒΓΗΚΜΩΣ
 ΥΧΑΔ al longe pler vv pm Ath al

12. μεζονα (KL al mu -ζονα) τουτων (U τουτων) | πατερα c. AΒDLQX
 al^o it (exc e) vg go cop arm al mu Cyr Chr (nec Nonn exprim μου,
 Hil Amb al . . ζ (Gb^{oo}) add μου c. ΕΓΗΚΜΒΥΑΔ al pler e syr^{utr} al |
 πορευομαι . . η*Q cop -σομαι
13. αιτησητε . . BQ αιτητε | A* om ινα usq υνω una c. versu sq
14. xA* 1. 22. al^b b fu syr^{hr} arm Chr Nonn (in ed. prim. et cod. Palat.;
 hinc non recte in edd. nonnullas pervenisse videtur) om versum | εαν
 τ . . D al αν τ, U al vv mu και εαν τ, al εαν, εαν ου, ο εαν, ινα οτι
 αν | αιτησητε c. AΔΓΚΛΜΩΣΥΧΑ al pl it^p al Did Cyr al Aug . . Ln
 add [με] c. ΒΕΗΔ al plus⁹⁰ c f vg go syr^{utr} al (et. τον πατερα, αυτον,
 μοι legitur) | εγω c. ΔΕΓΗΚΜ**QΣΥΧΑΔ etc . . ABL al c e g q vg cop arm
 al Cyr Aug τοιτο, item M* εγω τοιτο
15. τηρησατε: et. Eusps²⁵¹ [Ps-]Ath^{2,10} Chr^{txt} al Lcif Amb al . . BL 54.
 73. al ut vdr̄ cop Eusmarc³²⁴ Epiph^{277,003} Cyr τηρησετε (al⁵ τη-
 ρησητε)
16. καγω c. BDQ al aliq Cyr Epiph²⁹⁴ . . ζ και εγω c. AΒΓΗΚΛΜΣΥΧΑΔ al
 pler Eusps² Cyr^{hr} al | ἦ (b b post αωνα pon: ita Ln; a c f ff² q Eus¹
 Chreom³ Hil Lcif al [non Hier] post μεθ υμ.) c. BLQX a b c e f ff² q
 go cop syrcu et^{sch} et^p mg al Eusps² et^{marc}324 et³⁹⁶ Chreom³ Cyr^{hr}270 et
 alex Did³ Hil Lcif Hier³ al mu . . ζ μενη c. AΔΕΓΗΚΜΒΥΑΔ al certe
 pler g vg arm syr^p txt al Cyr^{hr}265 Chr^{txt} Iunil | D εις τ. αι. μεθ υμ.
17. η θεωρετε et γινωσκετε | E om ουδε γιν. αυτο | αυτο ter . . D*L
 αυτον (tertio loco et. a**) | αυτο sec . . B a Lcif om (al Quaest om
 αυτ. pr), hinc Ln [α.] | υμεις c. BQ 346. a^{scr} al a b Lcif Quaest . . ζ
 add δε, Ln [δε], c. AΔΕΓΗΚΛΜΣΥΧΑΔ al pler vv pler Cyr^{hr} etalex Did
 Amb al | μένει: hoc accentu ΕΓΗΚΜΥΧΔ etc, item it tol go cop syr^{omn}
 al . . g vg aeth Cereal Quaest¹ exprim μενει, item Nonn μενει | εσται
 c. AΔ**ΕΓΗΚΛΜΩΣΥΧΑΔ al pler vg cop syr^p al Cyr^{hr} etalex Did Vig
 al . . BD* al⁵ it tol go syr^{cu} et^{sch} pers^p Lcif al εστιν (Ln)

- 14, 16. 19 ἔτι μικρὸν καὶ ὁ κόσμος με σὺνέτι θεωρεῖ· ἡμεῖς δὲ θεωροῦμε
 με, ὅτι ἐγὼ ζῶ καὶ ἡμεῖς ζήσετε. 20 ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ γνώσασθε
 ἡμεῖς ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ μου καὶ ἡμεῖς ἐν ἐμοὶ καὶ γὰρ ἐν ἡμῖν.
 15. 21 ὁ ἔχων τὰς ἐντολάς μου καὶ τηρῶν αὐτάς, ἐκείνός ἐστιν ὁ ἀγα-
 πῶν με^(129.1) ὁ δὲ ἀγαπῶν με ἀγαπηθῆσεται ὑπὸ τοῦ πατρὸς
 μου, καὶ γὰρ ἀγαπήσω αὐτὸν καὶ ἐμφανίσω αὐτῷ ἐμαυτόν. 22^(130.10)
 Λέγει αὐτῷ Ἰουδας, σὺχ' ὁ Ἰσκαριώτης, Κύριε, καὶ τί γέγονεν ὅτι
 ἡμῖν μέλλεις ἐμφανίζειν σεαυτὸν καὶ σὺχ' ἐν τῷ κόσμῳ; 23 ἀπεκρίθη
 Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἐάν τις ἀγαπᾷ με, τὸν λόγον μου τηρήσει,
 καὶ ὁ πατήρ μου ἀγαπήσει αὐτόν, καὶ πρὸς αὐτὸν ἐλευσόμεθα καὶ
 μονὴν παρ' αὐτῷ ποιησόμεθα. 24 ὁ μὴ ἀγαπῶν με τοὺς λόγους
 1, 16. μου οὐ τηρεῖ^(131.1) καὶ ὁ λόγος ὃν ἀκούετε οὐκ ἔστιν ἐμὸς ἀλλὰ
 τοῦ πέμψαντός με πατρὸς.

19. ουκετι .. Δ b e ου | με sec .. LQ om | ζησετε c. BLX .. ε (Ln) ζησε-
 σθε c. ADEGHKMQSUAA al certe pler Chr Cyr (: cf supra)

20. γνωσασθ. (κ γνωσθε) ημεεις c. DEGHKM**SUAA al longe pler itpler (os
 go cop syrP Cyr¹²¹ .. BLM*QX 33. vg ημεεις γνωσασθ., sed Δ 249. b em
 syr persP aeth¹²² Cyr^{com} aliq Chr Victorin om ημεεις, hinc Ln [Γμ.]
 γνωσ. | καγω c. ABDE*HKLSXA al pl Cyr .. ε**GM'Δ al³⁰ fere Chr
 (et. mosc³) και εγω

21. καγω c. BDLQXA 1. 249. al ut vdr Chr .. ε και εγω c. ADEGHKMSΓA
 al pler | LUXA al εμφανησω, D* εμφανησω (sed d ostendat) | M αιτος
 εμαυτω

22. ουχ ο ισκαριωτης (U ικαμ.) .. D ουχ ο απο καριωτου .. syr^{ca} Thomas,
 sah ο καρανιτης | και τς (Gb Sz) c. GHKMQSUAA al plus¹²⁵ q syrP al
 Chr (et. mosc⁴) Ammca¹ Thph .. ε Ln om και c. ABDELX al vv pler
 Cyr | γεγονεν .. D syr^{ca} Chr¹ (et¹ om) εστιν (fos quid facturus es) |
 ημιν μελλ. εμφανιζειν (Δ -ζεις) σεαυτον .. D μελλ. ημειν εμφανι-
 σιαυτ.

23. ἰ (Gb Sz) c. ABDEGHKLSUA al longe pl Cyr Thph .. ε ο ἰ c. MKA al
 mu Or | HX al mu τηρηση | G al αγαπηση | ελευσομεθα (L -σομαιθα)
 .. D e syr^{ca} persP ελευσομαι | μονην παρ αυτω .. D προς αιτος μοτην
 (a c Lcifr² arm¹ cum manebimus [c manemus]); ποιησομεθα (L -σομαιθα)
 c. BLX al⁷ Or³ Eusmarc³²⁵ et³⁴ Did² Ath⁴⁴⁴ exodd etcdd aliq Eriph^{2,3}
 Naz Nyss Cyr Thdr^{2,50} et alib¹ Antioch Chr^{mosc¹}, item D e syr^{ca} persP
 ποιησομαι .. ε ποιησομεν c. AEGHKSU al longe pl Ath² et¹ ex cdd²
 [Ps-]Ath^{3,10} Eriph^{777, 788-894}. Did¹ Chr Amm^{ca¹}; item MAA al²⁵ fere
 ποιησωμεν

24. ὁ .. fos go syr syrP c.* arm al add δε | τημε .. D cop τηρησει | ο
 λογος .. D a e syrP arm al Gaud add ο εμος (sed a e om or az.) | πα-
 τρος (H πατηρ) : et. Ign^{intpl} 320 Cyr² al Gaud Vig .. B teste Bart (sed

25 Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν παρ' ὑμῖν μένων· 26 (189 10) ὁ δὲ παραλάλιος, τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ὃ πέμψει ὁ πατήρ ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐκεῖνος ὑμᾶς διδάξει πάντα καὶ ὑπομνήσει ὑμᾶς πάντα ἃ εἶπον ὑμῖν. 27 εἰρήνην ἀφίημι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν· οὐ καθὼς ὁ κόσμος δίδωσιν ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν. μὴ ταρασσεσθῶ ὑμῶν ἢ καρδία μηδὲ δειλιάτω. 28 ἠμύνατε ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν Ἰπάγω καὶ ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς. εἰ ἠγαπήτε με, ἐχάρητε ἂν ὅτι πορευομαι πρὸς τὸν πατέρα, ὅτι ὁ πατήρ μείζων μου ἐστίν. 29 καὶ τὴν εἰρήνην ὑμῖν πρὶν γενέσθαι, ἵνα ὅταν γένηται πιστεύσητε. 30 οὐκέτι πολλὰ λαλήσω μεθ' ὑμῶν· ἔρχεται γὰρ ὁ τοῦ κόσμου ἄρχων, καὶ ἐν ἐμοὶ οὐκ ἔχει οὐδέν, 31 ἀλλ' ἵνα γινῶ ὁ κόσμος ὅτι ἀγαπῶ

habet Mai) 13. 69. y^{scr} al⁶ Did Chr (et. mosc⁹) om (: cf 5, 30. 6, 38 sqq et alibi)

25. παρ υμιν (D* υμιν, ** υμειν) .. L*x al παρ υμων

26. ὁ .. LX on, item Chr (et. mosc⁸) sed omissis το πν. το αγ. | L al πεμψη | ο πατηρ .. D cop^{w1} syr^{cu} et^{sch} al Eus^{marc} 325 Gaud add μου | Δ om και υπομν. υμ. πα. | ἄ : et. Cyr^{hr} 270 et^{alex} Did al .. 1. 28. 2. p^o al Or Eus^{marc} Cyr^{hr} 251 (omisso παρτα) οσα | εἶπον (x al praem εγω) .. D 254. αν επω, item it vg Novat al omnia quaecumque (e quae) dixero | υμων (et. Or Cyr^{hr} Did al) .. BL 127. add εγω (Mai c. sqq conjg), Cyr εγω omisso υμ.

27. x al aliq om εφ. τ. εμ. διδ. υμιν | ο ταρασεσθω

28. ηγαπατε: et. Or Ath ex^{ddd} 2 Epiph⁹⁶⁷ Cyr Chr Cyp Hil al .. D* HL 69. t^{scr} al Athedd αγαπατε | οτι πορευομαι c. ABDK³ LX al¹¹ it vg go cop syromn al fere omn Or Cyr² Chr Epiph⁹⁶⁷ Ath³²⁹ ex^{ood} 1 Nonn Cyp Hil al .. ζ (= Gb Sz) οτι εἶπον Πορευομαι c. EGHK^{**} M^S U^A al longe pl s¹ ed (sed non²⁻³ al) Ath³²⁹ Dial^{tr} 2 Thph Amb | ο πατηρ c. ABD* LX al⁵ b c e ff² g vg aeth^{utr} s¹⁻³ Ath³²⁹ Cyr^{com} Chr (et. mosc²) Dial^{trin} 1 Nonn Ir^{int} Cyp Tert Hil⁵ al; item addito ο πεμψας με Or¹ Hier, praemisso πεμψας με Did³ .. ζ (Gb⁰) add μου, Ln [μου] c. D** EGHK M^S U^A al pler a f q go cop syr^{utr} al Cyr^{xt} Dial^{trin} 2 Dial^{spir} Victorin¹ | μου ἐστίν: ita EKMA etc, non ut Ln 49. μου ἐστίν

29. ινα (x ιν') οταν (L εαν) γεν. πιστ. (D add μου)

30. του κοσμου (Gb Sz) c. ABD⁸ EGHKLSUXAA al¹⁵⁰ fere syr^{utr} al Thdr^t 1, 741 ex^{ddd} 2 al Hil³ al .. ζ add τουτου (it^{mu} al praem) c. min aliq it vg cop al Or^{saepo} Ath⁴²⁵ Thdr^t 1, 1067 al Hil² al (sed 1. al vⁿ mu Or^{saepo} al Hil al τ. κοσμ. τουτ. post ο αρχ. pon) | ουκ εχει (D a post ουδεν add ειρηνη) .. Gb' ειρηνη c. K al¹¹ f aeth^{utr} (sive ευφρασι) Ath¹ Cyr Thdr^t al Hil² al schol³²⁷ et^{al}; et. ευφρασι (ut Or² Ath¹ Mac Epiph⁹⁶⁰ [ουδεν των αυτου εφ.] Nyss al Hil² al), ουκ ειρηνη et aliter legitur

Mt 26, 46. τὸν πατέρα, καὶ καθὼς ἐνετείλατό μοι ὁ πατήρ, οὕτως ποιῶ. ἐγεί-
 Mc 14, 49. ρεσθε, ἄγωμεν ἐνευθεῖν.

XV.

1 Ἐγὼ εἰμι ἡ ἀμπελος ἢ ἀληθινή, καὶ ὁ πατήρ μου ὁ γεωργός
 ἐστίν. 2 πᾶν κλήμα ἐν ἐμοὶ μὴ φέρον καρπὸν, αἶρει αὐτό, καὶ πᾶν
 15, 10. τὸ καρπὸν φέρον, καθαιρεῖ αὐτὸ ἵνα καρπὸν πλείονα φέρῃ. 3 ἤδη
 ὑμεῖς καθαροὶ ἐστε διὰ τὸν λόγον ὃν λελάληκα ὑμῖν· 4 μείνατε ἐν
 ἐμοί, καὶ γὰρ ἐν ὑμῖν. καθὼς τὸ κλήμα οὐ δύναται καρπὸν φέρειν
 ἀφ' ἑαυτοῦ ἐὰν μὴ μείνῃ ἐν τῇ ἀμπέλῳ, οὕτως οὐδὲ ὑμεῖς ἐὰν μὴ
 ἐν ἐμοὶ μείνητε. 5 ἐγὼ εἰμι ἡ ἀμπελος, ὑμεῖς τὰ κλήματα. ὁ μένων
 ἐν ἐμοὶ καὶ γὰρ ἐν αὐτῷ, οὕτως φέρει καρπὸν πολὺν, ὅτι χωρὶς ἐμοῦ
 οὐ δύνασθε ποιῆν οὐδέν. 6 ἐὰν μὴ τις μείνῃ ἐν ἐμοί, ἐβλήθη ἔξω

31. καὶ καθὼς .. A*E b ff² om καὶ, hinc Ln [κ.] | ἐνετείλατο μοι c. ADE
 GHEKMSUAA al longe pler go cop syr^{tr} al .. BLX 1. 19.^{ms} 33. it vg
 aethPP Cyr Hil al ἐντολήν (19.^{ms} post εδ. μοι, 1. aethPP post ο πατ.)
 εδωκεν (x Cyr δεδωκεν, 33. δεδωκει) μοι (b e q Cyr Hil Maximin ante
 δεδωκ., dedū) : ita Ln (: vdr conformatum ad 12, 49. ubi lectio nou
 fluct; ἐνετείλατο vero et. 8, 5. mutatum est) | ο πατήρ .. D e l om
 (aeth^{ro} et facio mandatum eius)

XV. 1. M* om ἡ pr | ἀληθινή .. L al² Or¹libere Cyrcom Chrtxt etcom
 Thphcom Hil al add ὑμεῖς τὰ κλήματα (item syr^{hr} καὶ ὑμ. τὰ κλ. post
 εστω add) | ο (DΔ om) γεωργ. (κ*G al γεωργ.)

2. φερον pr et sec .. ΔH al aliiq -ρων pr, A al -ρων sec | το καρπον
 φερον .. x τον καρπ. αυτου φερον, D το καρποφορον, item fructiferum
 (sed d qui fructum adferet) a q Novat Pac al, Clem το καρποφορον |
 καθαιρει .. D it^m vg cop al Hil Pac καθαιρει (sed it^m vg cop al Hil
 Aug Pac et. antea tollet [Hil eradicator], Nonn διατριμσει) | αυτο sec
 .. G αυτον | καρπ. πλειονα (Clem πλειω) c. BLM*x 33. 157. al ut vdr
 it vg syr^{tr} al Clem Cyr Hil al .. ζ πλ. καρπ. c. ADEGHEKMSUAA al
 pler go cop al Thdrt^{3,70} | φερη .. HKa al aliiq -ρει

3. 4. D om ἡδη usq φερειν. Similiter al pauc

4. μεινη (Or ἐμμεινη) c. AD (Wlst ex err. ut vdr μνη) EGHKMSUAA al
 ut vdr omn Cyr .. BL μνη (a maneat; contra d it^{pl} vg manerū) |
 ουδε υμεις .. x y^{scr} al a b c (ff² sic et qui in me non manet) syr^p al
 καὶ υμεις | μεινητε c. DEGHKMSUAA al fere omn Cyr .. ABL 6.^{pe} (μί-
 νεται) d (maneat) μνητε: ita Ln

5. εγω .. D* a d add γαρ | εν εμοι .. DE* om εν | ουτος .. M 124. al
 aliiq go ουτως | ουθεν (b ουδε εν) .. D* 6.^{pe} d om

6. μεινη c. EGHKMSUAA al ut vdr omn Cyr .. ABD (254. μιντι) μνη

ὡς τὸ κλῆμα καὶ ἐξηράνθη, καὶ συνάγουσιν αὐτὰ καὶ εἰς τὸ πῦρ
βάλλουσιν, καὶ καίεται. 7 (183.4) εἰάν μείνητε ἐν ἐμοὶ καὶ τὰ ῥή-
ματά μου ἐν ὑμῖν μείνη, ὃ εἰάν θέλητε αἰτήσασθε, καὶ γενήσεται 14, 18.
ὑμῖν. 8 (184.10) ἐν τούτῳ ἔδοξάσθη ὁ πατήρ μου, ἵνα καρπὸν πολλὸν
φέρητε καὶ γενήσεσθε ἐμοὶ μαθηταί. 9 καθὼς ἠγάπησεν μὲ ὁ πα-
τήρ, καὶ γὰρ ἠγάπησα ὑμᾶς· μείνατε ἐν τῇ ἀγάπῃ τῇ ἐμῇ. 10 εἰάν 14, 15.
τὰς ἐντολάς μου τηρήσῃτε, μὴ βεῖτε ἐν τῇ ἀγάπῃ μου, καθὼς ἐγὼ
τοῦ πατρὸς τὰς ἐντολάς τητήρηκα καὶ μένω αὐτοῦ ἐν τῇ ἀγάπῃ.
11 ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα ἡ χαρὰ ἡ ἐμῇ ἐν ὑμῖν ᾗ καὶ ἡ χαρὰ 17, 18.
ὑμῶν πληρωθῇ. 12 αὐτὴ, ἐστὶν ἡ ἐντολὴ ἡ ἐμῇ, ἵνα ἀγαπάτε ἀλλή- 18, 24.
λους καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς. 13 (186.4) μείζονα ταύτης ἀγάπην

(d maneat) : ita Ln | G. 209. al ἐκβλήθη, D* ἐπληθῆ | αὐτὰ c. ABEGH
KMSUA al longe pl it^{pl} cop syr^p al .. DLXA al fere²⁰ e g q vg go arm
syr al mu Cyr αὐτο (Gb') | το πῦρ (Gb' Sz) c. AEGKLMBSUA al plus⁷⁰
Chr .. ε Ln om το c. BDHX al mu Cyr Thdr^t 2, 471. 3, 425. (: cf Mt 3,
10. 7, 19. Lc 3, 9. quibus ll. omn. legitur εἰς πῦρ βάλλεται lectione
non fluctuante. Alia ratio est loci Mc 9, 22.)

7. εἰαν .. D al f fos go cop al add δε | μείνητε .. Δ Chr (et. mosc²) με-
νητε | μείνη .. L μενει, 157. al μενη | ο εαν .. B o an (ita Ln per in-
constantiam) | θελητε (it^{pl}er vg volueritis) .. A al Cyr^{com} θελετε, item
quod (d quodcumque) vultis d e | αιτησασθε (AD al mu -σθαι : id quod
in antiquiss odd fere solet fieri, sed h. l. vide versiones) c. (Gb') ABD
LMX al plus⁶⁰ Chr ex^{mosc} 4 et al, item petite b e ff² q go cop al .. ε αι-
τησεσθε (Δ al -σεσθαι) c. EGHKMSUA al pm Cyr, item petetis g vg
syr^p al .. a c f syr pers^p petere (i. e. αιτησασθαι) omisso και sq | υμιν
.. D* et d* om

8. ἐν τούτῳ .. κ* L* al aliq ἐν τούτῳ | καρπ. πολ. (48. 6^v om) .. D cop
πολ. καρπ. | γενήσεσθε (al aliq -σησθε) c. AEGHKMSUA al pler Cyr ..
Gb' Ln γενησθε c. BDLMX al¹² Chr Amphil Thph (it vg et efficiamini
vel et vobis, item cop go al; contra et eritis syr^{utr}) | ἐμοι (x^{scr} μοι) ..
D* 254. μου

9. ἠγαπησα υμᾶς c. AD**EGHKMSUXAA al fere omn it^{mu} vg go al mu
Chr Cyr Novat .. BD*L 1. a b e q υμ. ηγ. (Ln 49. :: at vdr gravita-
tis caussa υμᾶς antepositum esse)

10. μου pr .. A τὰς εμᾶς | L τηρήσετε | μου sec .. X al τη ἐμη | του
πατρός h. l. c. B a b ff² Chr (et. mosc⁴) Novat (sine μου c. iisdem et c
q) et addito μου g vg Chr^{mosc} 1 .. ε Ln τ. πατρ. μου (Ln om) post
ἐντολάς c. ADEGHKLMBSUXAA al certe pler c e f q go al Cyr | μένω ..
B**EGUX al mu μενω

11. ταῦτα .. D syr^p add δε | ἡ (Gb'') c. ABD al⁷ (33. c al ante εν) it
(exc f) vg go syr^p al schol²⁸⁷ et²⁵⁰ .. ε μείνη c. EGHKLMBSUXAA al pler
f cop syr al Chr Cyr

13. L al μείζονα

- 1 Io 8, 16. οὐδεὶς ἔχει ἵνα τις τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θῆ ὑπὲρ τῶν φίλων αὐτοῦ.
 8, 21. 14 ^(126.10) ὑμεῖς φίλοι μου ἐστέ, ἂν ποιήτε ὃ ἐγὼ ἐπιτελλομαι ὑμῖν.
 15 οὐκέτι λέγω ὑμᾶς δούλους, ὅτι ὁ δοῦλος οὐκ οἶδεν τί ποιεῖ αὐ-
 τοῦ ὁ κύριος· ὑμᾶς δὲ εἶρηκα φίλους, ὅτι πάντα ἃ ἤκουσα παρὰ
 6, 70. τοῦ πατρὸς μου ἐγνώρισα ὑμῖν. 16 οὐχ ὑμεῖς μὲ ἐξελεξασθε, ἀλλ'
 14, 18. ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς, καὶ ἔθιγα ὑμᾶς ἵνα ὑμεῖς ὑπάγητε καὶ καρ-
 πὸν φέριτε καὶ ὁ καρπὸς ὑμῶν μένη, ^(127.4) ἵνα ὃ τι ἂν αἰτήσῃτε
 τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου δώῃ ὑμῖν. 17 ^(128.10) ταῦτα ἐπιτελ-
 12, 24. λομαι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους.
 7, 7. 18 Εἰ ὁ κόσμος ὑμᾶς μισεῖ, γινώσχετε ὅτι ἐμὲ πρῶτον ὑμῶν
 μεμίσηκεν. 19 εἰ ἐκ τοῦ κόσμου ἦτε, ὁ κόσμος ἂν τὸ ἴδιον ἐφίλει·
 ὅτι δὲ ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ ἐστέ, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς ἐκ τοῦ
 κόσμου, διὰ τοῦτο μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος. 20 ^(129.3) μηημονεύετε
 12, 16. τοῦ λόγου οὗ ἐγὼ εἶπον ὑμῖν Οὐκ ἔστιν δοῦλος μεζῶν τοῦ κωρῶν
 12, 10, 24. αὐτοῦ. ^(140.10) εἰ ἐμὲ ἐδίωξαν, καὶ ὑμᾶς διώξουσιν· εἰ τὸν λόγον

- 13. ουδεις .. v ουδε εις | τις .. om D* d itpl arm Cyp Lcif al
 14. ποιητε .. D* ποιησητε (itpl^{er} vg Cyp al feceritis) .. LMX al ποιετε |
 ὃ c. v a e q go aeth Cyp Lcif² .. Gb'' Ln 49. ἃ c. DLX al¹⁰ fere itm²
 vg cop syrP m⁸ al Thdrt^{1, 96} Lcif² Amb al, item 5 oca c. AEGHIKMS
 ΔΔ al pler syr^{utr} al Thdrt^{1, 122} et^{2, 225} (sed utroq loco παντα oca) Cyp |
 εγω .. Δ al a e Cyp al om | Δ επιτελλομαι
 15. λεγω (Thdrt καλεσω) υμας c. ABXL al⁶ it (exc q) d vg cop syr^{utr} al
 Const Cyr Thdrt^{1, 1061} Chrmosc² IrInt OrInt^{3, 45} Cyp Lcif al .. 5 υμας;
 λεγω (Or¹ καλω) c. D⁸⁷EGHIKMSUA al pler q go al Or² Chr | αυτον ο
 κυριος .. N 69. 157. al it vg al Or Did Chr IrInt al ο κυρ. αυτ. | παντ.
 α (et. a e q Const Cyr al IrInt OrInt^{3, 91} Novat Aug^{allq} al) .. D's al⁶
 itm² vg Chr Thph OrInt^{3, 45} Amb al πα. oca (omnia quaecumq.)
 16. D αλλα | κα εθηκ. υμας .. Δ al aliq go om | καρπον .. Δ al praem
 πολυν (A -λυ), item Amb add plerimum | μετη (NA al plus¹⁰ μετε) ..
 KX al plus¹² μεινη | αν .. Δ al εαν | BL αιτητε | δωη (M δωει) c. EGHI
 HXA 33. al fere⁶⁵ (Schu „forma in Pauli epp frequentata, in evn hasd
 obvia“) .. al²⁶ fere Cyr^{act} δωσει (al Cyr^{act} -ση) .. 5 Ln δω c. ABDEL
 ISUA al pm Cyp Chr
 17. ινα .. D e om
 18. η μισει υμας | υμων .. D itpl (exc f g q) cop arm aeth^{utr} Cyp² (sed¹
 habet) om | μεμισηκεν (BIX al μεμισηκ., similiter alibi) .. η εμισηκεν
 19. ει .. Δ ἦ | δε .. D e om | ουκ εστε .. D* d ητε (eratīs). Libere Or:
 εκ του κοσμου ητε, καγω εξελεξαμην υμας εκ τ. κοσμ. και οικητε εστε
 εκ τ. κοσμ.
 20. του λογου (EGIDA al mu g q vg syrP aeth al add μου) ου .. D τοις
 λογους οις | δουλος .. D⁸⁷ praem μου

μοῦ ἐτίρησαν, καὶ τὸν ὑμέτερον τηρήσουσιν. 21 ^(141.1) ἀλλὰ ταῦτα πάντα ποιήσουσιν εἰς ὑμᾶς διὰ τὸ ὄνομά μου, ^(143.3) ὅτι οὐκ οἴ- 16, 3.
 δασιν τὸν πέμψαντά με. 22 ^(143.10) εἰ μὴ ἦλθον καὶ ἐλάλισα ἀν- 9, 41.
 τοῖς, ἁμαρτίαν οὐκ εἶχουσιν· νῦν δὲ πρόφρασιν οὐκ ἔχουσιν περὶ τῆς
 ἁμαρτίας αὐτῶν. 23 ^(144.1) ὁ ἐμὲ μισῶν καὶ τὸν πατέρα μου μι-
 σεῖ. 24 ^(145.10) εἰ τὰ ἔργα μὴ ἐποιήσω ἐν αὐτοῖς ἃ οὐδεὶς ἄλλος 7, 31
 πεποιήκεν, ἁμαρτίαν οὐκ εἶχουσιν· νῦν δὲ καὶ ἐοράκασιν καὶ μεμι- 10, 39.
 σήκασιν καὶ ἐμὲ καὶ τὸν πατέρα μου. 25 ἀλλ' ἵνα πληρωθῇ ὁ 14, 11.
 λόγος ὁ ἐν τῷ νόμῳ αὐτῶν γεγραμμένος ὅτι ἐμίσησάν με δουεῖαν. ^{*P^a 34 (35), 19.}
 26 ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ παράκλητος ὃν ἐγὼ πέμψω ὑμῖν παρὰ τοῦ πα- 69 (90), 5.
 τρός, τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας ὃ παρὰ τοῦ πατρὸς ἐκπορεύεται, 14, 16.
 ἐκεῖνος μαρτυρήσει περὶ ἐμοῦ· 27 καὶ ὑμεῖς δὲ μαρτυρεῖτε, ὅτι ^{Ac 1, 5, 32.}
 ἀπ' ἀρχῆς μετ' ἐμοῦ ἐστέ.

21. πάντα (Δ ante ταυτα) .. DX al⁸ arm om | Δ al ποιησωσιν | εἰς υμᾶς (Gb') c. BD* L 1. 33. b c ff². (hi³ circa vos) syr et syrP^m mg Chr (et. mosc⁴) Chron^{1, 6} .. X al aliq υμᾶς .. ε υμῶν c. AD**EGHIKMSUAA al pler itP^m vg go cop syrP txt al Cyr

22. εἶχουσαν c. BN* L 1. 19. mg 33. Or² excodd Cyr³ (in h. l. etloh³⁵²⁻³⁷³) .. ε εἶχον c. AD**EGHIKMN**SUXAA al pler Or³ et (fluctuante lectione)² Chr (et. s^{uo}), item D* εἶχαν

24. πεποιήκεν c. EGHMSUAA al longe pl Cyr .. ABDIKLX al¹² Chr ἐποιή-
 σεν (Ln) | εἶχουσαν c. BL* 1. (εἶχουσαν) 19. mg .. ε εἶχον c. AD**EGHIK
 L**MSUXAA al longe pler Cyr; item D* εἶχαν | εορακ. c. EGHIKLMXGA
 al mu .. ε Ln 49. εορακ. c. ABDS?UA al pl | καὶ ἐμε (D* με) .. om καὶ
 D* et** itP^l d cop al

25. ἀλλ (ita unc omn, non ἀλλα) .. om 47. 61. syr al | γεγραμμ. h. l. c. BDGLX 1. 254. 2. P^o al ut vdr it vg² arm Or Cyr .. ε ante εν τω pon c. AENHKMSUAA al pler go al

26. δε c. ADEGHKLMBSUGA (om ἐλθῃ) al pler f g q vg go cop³ syr^{utr} al Cyr Fulg (a b c ff² ergo) .. BA 2. P^o al e copds Chr Did Epiph⁶⁰⁶ Novat Hil Amb Hier al om | πέμψω .. D go Epiph⁶⁰⁶ πέμψω | πατρός pr .. D al⁶ a c syr al Novat Amb Vig (non Hil Hier Victorin al) add μου | πατρός sec .. D 33. al a b c syr al Novat Hil Amb Vig add μου. Ceterum G q Epiph⁶⁰⁶ Amb¹ om παρ. τ. πατρός pr

27. δε .. D al⁵ om, nec exprim it vg syr^{utr} al (sed exprim go syrP cdds; cop et vos quoque)

XVI.

1 Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα μὴ σκανδαλισθῆτε. 2 ἀποστα-
 v, n. γήτους ποιήσουσιν ὑμᾶς· (146.1) ἀλλ' ἔρχεται ὥρα ἵνα πᾶς ὁ ἀπο-
 κτεινῆς ὑμᾶς δόξῃ λατρείαν προσφέρειν τῷ Θεῷ. 3 καὶ ταῦτα
 ποιήσουσιν ὅτι οὐκ ἔγνωσαν τὸν πατέρα οὐδὲ ἐμέ. 4 ἀλλὰ ταῦτα
 λελάληκα ὑμῖν ἵνα ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρα μνημονεύητε αὐτῶν, ὅτι ἐγὼ
 εἶπον ὑμῖν. (147.10) ταῦτα δὲ ὑμῖν εἶξ ἀρχῆς οὐκ εἶπον, ὅτι μεθ'
 ὑμῶν ἤμην. 5 νῦν δὲ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με, καὶ οὐδεὶς εἶξ
 13, 26. ὑμῶν ἐρωτᾷ με Που ὑπάγεις; 6 ἀλλ' ὅτι ταῦτα λελάληκα ὑμῖν,
 14, 5. ἡ λήπι πεπλήρωκεν ὑμῶν τὴν καρδίαν. 7 ἀλλ' ἐγὼ τὴν ἀλήθειαν
 λέγω ὑμῖν, συμφέρει ὑμῖν ἵνα ἐγὼ ἀπέλθω. ἔὰν γὰρ ἐγὼ μὴ ἀπ-
 ἐλθω, ὁ παραλύτος οὐκ ἐλεύσεται πρὸς ὑμᾶς· ἔὰν δὲ πορευθῶ,
 πέμψω αὐτὸν πρὸς ὑμᾶς. 8 καὶ ἐλθὼν ἐκεῖνος ἐλέγξει τὸν
 κόσμον περὶ ἁμαρτίας καὶ περὶ δικαιοσύνης καὶ περὶ κρίσεως.

- XVI. 2. ἀλλ .. Δ αλ, item I 15, 25. αλ εἶνα | ἱμας sec .. R om | λα-
 τρειαν (EKLA al -τρειαν) προσφερειν (A -ρη vitiose) τ. Θεω (A κερω)
3. ποιησουσιν (Gb Sz) c. ABECHKMSYΓAA al longe pl b e l q am em
 for fos gat mt mm tol al go syr al mu Cyr Chr (et. mosc⁵) Thph Cyp³
 Lcif .. ς add ὑμιν (al aliq εις ἱμας vel ἱμας) c. DL al mu a c f ff² g
 vged etidd aliq cop syrP c.* al
4. ἀλλα .. D* a e l syr al Chr (et. mosc⁵) om | οταν .. L εαν | η ωρα c.
 DECHKMSYΓAA al pler a cop aeth al Cyr Chr .. ABL 124. 229.** p^{scr}
 item (qui om αὐτων post μνημον.) al⁸ it (exc a) vg go syr^{utr} arm al cat
 Cyp³ Aug add αὐτων (Lb), item 157. add αἰτη | μνημονευητε (ELG
 ΔA al mu -ειτε, D**[* -ειτε] al -εισητε) αὐτων (Chr τοιτων) .. DL 68.
 it^{pler} vg al cat Cyp Aug item al⁸ a arm pers^w al⁹ eted om αὐτων
 (Itaque utroq loco om αὐτων D 68. a arm al) | ὑμιν tert .. D 157.
 254. Chr^{mosc1} post εἶξ ἀρχης, L 28.^{ov} syr post εἶπον pon
6. ἀλλ (Δ om; syr ἀτι enim vobis haec est) οτι (Δ* οτε) ταῦτα (Δ* al⁵
 om) λελαλ. | πεπληρωκεν .. go πεπωρωκεν (οδδωραυ)
7. λεγω ὑμιν .. KLY 33. 87. p^{scr} 6. Pe a go Cyr Chr ὑμ. λεγ. | εγω (Gb†
 Sz) c. AEGHKM(S vdr)YΓAA al plus¹²⁰ it^{pler} go syr^{utr} arm al Did Cyr
 hr²⁷⁰ Bas Chr Thdrt^{1,280} al Novat Hier al .. ς 49. om c. BDLY al vix
 mu ff² g m vg cop al Cyr^{alex} | οτι κλεισεται .. BL 33. Chr (et. mosc⁵)
 ου μη ελθῃ, Cyr^{hr} Thdtr ουκ (Cyr^{hr} ου μη) ερχεται
8. κα: n^b non om (in ed. male omissum est) | ελθω .. K om | n^b δε-
 καιωσινης

9 *περὶ ἁμαρτίας μὲν, ὅτι οὐ πιστεύουσιν εἰς ἐμέ.* 10 *περὶ δικαιοσύνης δέ, ὅτι πρὸς τὸν πατέρα ὑπάγω καὶ οὐκέτι θεωρεῖτέ με.* 11 *περὶ δὲ κρίσεως, ὅτι ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου κίρκεται.* 12 *ἔτι πολλὰ ἔχω ὑμῖν λέγειν, ἀλλ' οὐ δύνασθε βαστάζειν ἄρτι.* 13 *Ἵταν δὲ ἔλθῃ ἐκεῖνος, τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὀδηγήσει ὑμᾶς ἐν τῇ ἀληθείᾳ πάση· οὐ γὰρ λαλήσει ἅψ' ἑαυτοῦ, ἀλλ' ὅσα ἀκούσει λαλήσει, καὶ τὰ ἐρχόμενα ἀναγγελεῖ ὑμῖν.* 14 *ἐκεῖνος ἐμὲ δοξάσει, ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λήμψεται καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν.* 15 ^(148.3) *πάντα* 17, 10.

9. ου πιστειουσιν .. 64. 127. y^{scr1} al itpler (non b l) vg (sed non am ing al) aethutr al schol²⁸⁷. cat Quaest οικ επιστεισαν, 44. εν ου πιστευετε

10. πατερα (Gb'') c. BDL 1. 33. 157. al ut vdtr itpl vg cop sah aeth al Cyr Chr Victorin² Aug Quaest .. 5 Ln (ex err.) 49. add μου c. AEGHK ΜΒΟΥΓΑΔ al pler c f q go syr^{utr} al

12. ετι .. Δ επι (atque ot. δ super, ex quo corr. est ut vdtr ἱνsuper) | ὑμιν λεγειν c. BLY 33. 118. al ut vdtr it (exc a) vg al Or¹ Ath⁵⁶² Cyr^{10h247} Tert¹ Hil¹ Aug al .. 5 (Ln) λεγ. ὑμιν (Epiph⁶⁹⁶ om υμ.) c. ADEG ΗΚΜ^δΒΟΥΓΑΔ al pler a go cop syr^{utr} al Or¹ Eus^{ps} et marc Did Cyr^{txt} Thdr^{t3,35} Chr Tert² Hil¹ al | δυνασθε .. d itpl cop al Tert Hil al add (sed vv vario loco) αυτα

13. δε (et. Or¹ Eus^{ps} et marc Ath⁵⁶² Thdor^{ant} al Amb al) .. d al pauc e arm Or¹ Cyr Hil al mu (sed poterant isti libere omittere) om (it^{mu} foa enim) | οδηγ. (d Hil^{1ms} praem εκεινος, item a Novat al transp huc) υμας (d a Novat al ante od. pon) | εν τη αληθ. παση (Gb') c. DL 1. 33. 2. pe Cyr^{10h247}, item *deducet* (d Hil^{1odd} diriget, c l Tert¹ *docebit*, Victorin *praeibū* vos (Victorin *vobis*) in *omni veritate* (Victorin i. *ver. omn.*) b c d e ff². l Tert¹ Hil^{1ms} Victorin edd ap Aug (*docebit vos omnem veritatem, vel sicut alii codd. habent: deducet vos in omni verit.*) (: : quae lectio ut ab emendatrice manu aliena est, ita omnino reliquas videtur provocasse) .. Δ ΒΥ Or² Cyr² (Cyr^{hr270} Eus^{ps} et marc³⁵⁰ διηγησεται ὑμιν την αλ. πασαν, sed Cyr^{cod} colal οδηγησει υμας επι την αλ. πασ.) εις την αληθειαν πασαν (Ln), item 5 εις πασαν την αληθειαν c. ΕΓΗΚΜ^δΒΟΥΓΑΔ al pler Bas^{3,42} Epiph⁶⁹⁶ Chr Thdor^{ant} Thdr^{t3,15}, item a f g (go syr^{utr} al) Tert² al in *omnem veritatem*; 249. Bas^{3,42} Thdr^{t4,386} al προς πασ. τ. αληθειαν. Liberius e *inducet vobis veritatem omnem*; g vg *docebit vos* (am fu add in) *omnem veritatem* | d αλλα | οσα c. BD^{*L} 1. al⁴ (ac plur ut vdtr) Eus^{marc350} Ath⁵⁵² et³⁵² Epiph⁶⁹⁶ Cyr^{hr270} Cyr^{10h247} .. 5 49. οσα αν c. ΕΗΜ^δΒΟΥΓΑΔ al pl Ign^{intp1826} Or Cyr Chr, item GA δσ' αν. AK al mu οσα εαν, al⁴ ως εαν | ακουσει c. BDE^{*HY} 1. al³ Or Eus^{marc350} et Marcell^{eus350} Ath⁵⁵² Cyr^{hr270} Epiph⁶⁹⁶, item g vg Victorin¹ *audiet* .. L 33. Ath³⁵⁶ Cyr^{10h247} ακουει, item *audū* b e fos .. 5 Ln 49. ακουση c. ΑΕ^{**}ΓΚΜΒΟΥΓΑΔ (Δ al perg λαληση) al pler Ign^{intp1826} Cyr (ad h. l.) Chr, item *audierit* it^{pm} Hil Amb al

14. Υ al δοξαση | λημψετ. c. ΑΒ^{*DY} .. 5 ληψ. c. Β^{**}ΕΓΗΚΛΜΒΟΥΓΑ etc

14, 19. ὅσα ἔχει ὁ πατήρ ἐμὰ ἐστίν· (14^u.10) διὰ τοῦτο εἶπον ὅτι ἐκ τοῦ
 ἐμοῦ λαμβάνει καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν. 16 μικρὸν καὶ οὐ θεωρεῖτέ με,
 καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με. 17 Εἶπαν οὖν ἐκ τῶν μαθητῶν
 αὐτοῦ πρὸς ἀλλήλους Τί ἐστίν τούτο ὃ λέγει ἡμῖν Μικρὸν καὶ οὐ
 θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με; καὶ ὅτι ἐγὼ ὑπάγω
 πρὸς τὸν πατέρα; 18 ἔλεγον οὖν Τούτο τί ἐστίν ὃ λέγει τὸ μικρὸν;
 οὐκ οἶδαμεν τί λαλεῖ. 19 ἔγνω Ἰησοῦς ὅτι ἤθελον αὐτὸν ἰρωταῖν,
 καὶ εἶπεν αὐτοῖς Περὶ τούτου ζητεῖτε μετ' ἀλλήλων ὅτι εἶπον Μι-
 κρὸν καὶ οὐ θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με; 20 ἀμὴν
 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι κλαύσετε καὶ θρηνησετε ὑμεῖς, ὃ δὲ κόσμος χα-
 ρήσεται· ὑμεῖς δὲ λυπηθῆσεσθε, ἀλλὰ ἡ λύπη ὑμῶν εἰς χαρὴν γε-

(A** δοξασι, A* om totum versum) | υμιν .. Eriph⁶⁶ add (ex sub-
 seqq) παντα

15. εἶπον .. L 249. al e (om οτι εκ usq αν. υμιν) f q eor^{dx} syr^{utr} arm al
 Cyr^{alex} ebr^r add υμιν | λαμβάνει (Gb Sz) c. BDEGH(-αντα)LMK^{bsu}Y
 ΓΑΔ al longe pl a go (et. αναγγελλει) al Cyr^{com} Eriph al .. ε ληψι-
 ται (A λημψ.) c. AK al mu it^{plcr} vg cop al mu Cyr^{hr} Chr Hil al

16. ου c. AEGHKMSYTA al pler a d e f q go cop syr al Chr^{montf} 1 Cyr
 com² .. BDE^{FLN}Δ 1. 33. 95. 262. it^{mu} vg syr^P arm al Or Cyr^{com} 1 et
 txt Chr² vel² Nonn ουκει (Gb' Ln). Ceterum 122. f q go μικρ. ει.
 (modicum adhuc) | οψ. με (Gb') c. BDL a b e ff² cop sah Or^{vdtr} (af-
 fort enim bis καi παλιν μι. κ. οψ. με reliquis praetermissis) .. ε add
 οτι εγω (Gb Sz om c. AEGHKM^{bsu}YΓΑΔ al longe pl vn pl Chr Cyr
 Thph; sed habent γ al mu go cop arm al) υπαγω προς τον πατερα,
 item Ln [οτι υπ. πρ. τ. πα.], c. AEGHKM^{bsu}YΓΑΔ al certe pler e f g
 q vg go syr^{utr} al Chr Cyr Thph. Praeterea G (al?) add μου

17. ειπαν c. B .. ε Ln 49. -πον c. rell (sed iam deficit nb) | κ πρ. αι-
 ληλ. ante εκ pon | ου .. DE^r 124. ουκει | θεωρειτε .. D οφεισθε, item
 it vg cop syr^{utr} al videbitis | και οτι .. GH al⁶ syr^P om και | εγω c.
 DEGHKSUYTA al pler f go cop syr^P al Cyr .. ABLMA al¹¹ it^{plcr} vg al
 Thph om (Ln)

18. ελεγ. οιν. .. D* al⁵ a b e d om | τοι-το τι εστ. c. ADSE^{rt}EGHKM^{bsu}
 ΓΑΔ al longe pl go syr^P .. BD*LY al¹⁰ it (et. d) vg al pl Or τε ε. τοιτ.
 (Ln) | ο (A το) λεγει .. D* 1. 13. 69. 124. g^{scr} 2. p^o al³ a b d e ff² syr^{hr}
 arm aeth om | το (BLY al Or om) μικρον | τι λαλει (D* ο λεγει) .. B om

19. εγνω (Gb) c. BDL 1. 33. 157. 2. p^o al a b e cop arm al (Or γνωις)
 .. ε Ln (ex err.) εγνω οιν c. AEGHKMSYTA al pler Cyr; item u 38.
 p^{scr} f g q vg go syr^{utr} al Aug εγνω δε, item c ff² aeth και εγνω. | ω c.
 BL .. ε (Ln) ο ω c. ADEGHKMSYTA etc | ερωταν .. D περιρωτασαι
 περι τουτου | αυτοις .. A al gat om | Δ al περι τοιτο

20. και θρηνησετε (A** 124. al⁴ πενθησετε) .. A* om | υμεις δε c. AEGH
 KLSUYTA al fere omn g vg syr^P al Or Cyr .. BDA 1. it^{plcr} vg cop

νίσεται. 21 ἡ γυνὴ ὅταν τίκτη λίπην ἔχει, ὅτι ἦλθεν ἡ ὄρου αὐτῆς· ὅταν δὲ γεννήσῃ τὸ παιδίον, οὐκέτι μνημονεύει τῆς θλίψεως διὰ τὴν χαρὰν ὅτι ἐγεννήθη ἄνθρωπος εἰς τὸν κόσμον. 22 καὶ ὑμεῖς οὖν λίπην μὲν νῦν ἔχετε· πάλιν δὲ ὕψομαι ὑμᾶς, καὶ χαρήσεται ὑμῶν ἡ καρδιά, καὶ τὴν χαρὰν ὑμῶν οὐδεὶς αἶρει ἀπ' ὑμῶν. 23 καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐμὲ οὐκ ἐρωτήσετε οὐδέν. ^{14, 18.} ^{15, 16.} ^(150.4) ἀμήν ἀμήν λέγω ὑμῖν, ἃν τι αἰτήσῃτε τὸν πατέρα, δώσει ὑμῖν ἐν τῷ ὀνόματι

- syr^{sch} ethr¹ arm¹ al Cyp¹ om δε (Ln, item Gb⁰) | αλλα c. DLUYΓA al ..
 ς Ln αλλ c. ΔΒΕΓΗΚΜΑ al pler | γενήσεται .. κ γενήται (hoc acc)
21. τικτη .. Α al mu -κτει | ἦλθεν .. Υ ηκει | η ωρα .. D 248. a b c e ff²
 syr pers² Amb¹ η ημερα | γεννηση (H al mu-σει) .. Δ al γεννηση | θλι-
 ψειως .. D c fos Amb λιπης (q doloris) | BC ἐγεννηθη
22. οιν¹ .. U al pauc b c e ff² arm¹ al om | λιπ. μεν νιν (ΓΑ al οιν) c.
 AC³ ΕΓΗΚΣΥΓΑΛ al pler (230. μεν λι. νιν, 44. ον sl μεν νιν λι., γ^{scr}1
 εχετε λιπ. omissis μεν νιν) Cyr, item (non expresso μεν) a go syr ..
 BC² DLMY al⁶ it^{pl}er vg cop arm syr² al Chr Hil Amb νιν μεν λιπ.
 (Ln :: correctio manifesta) | εχετε c. ΒΕΓΗΚΜΣΥΓΑΛ al pler c f ff²
 g q vg (et. for ing em san al mu) go syr^{utr} aeth al mu Cyr al Hil
 Amb .. ADL al plus¹² a b e am fu mt cop sl²⁻³ Chr^{mosc} Antioch (Chr
 edd et^{mosc} νιν μεν λιπηθησασθε) εξετε (L -ητε) : ita Ln :: ut νιν
 μεν λιπην et αρει, ita εξετε a correctore script. esse nullus dubito.
 Accommodandum videbatur εχετε ad κλαισετε και θρηνησετε et ad
 λιπηθησασθε v. 20. similiaque. Ceterum eodem modo corr. est a
 nonnullis v. 33.) | αρει .. BD*Γ a c ff² vg cop syr^{utr} aeth al Cyp
 Hil αρει (Ln)
23. και (a sed) .. x 249. 252. e Chr (et. mosc⁴) om | Α al ερωτησητε |
 λεγω υμιν c. BCD*LY al it^{pl}er d vg syr^{utr} sl²⁻³ al Or Ath^{mos} Cyr Amb
 .. ς (Gb⁰⁰) add οτι, item Ln [o.] c. Α(sed v^{dr} ο τι αν explicandum
 quum desit τι sq: id quod accommodatum est ad 15, 16. 14, 13. Certe
 tam usitata ratio, si ab evglista data esset, vix quemquam ad inter-
 polandum provocatura fuisset, praesertim quum αμ. αμ. λεγω υμ.
 sine οτι saepe apud Ioh. legatur, lectione tantum non fluctante.) D³*
 ΓΗΚΜΣΥΓΑΛ al pler a c go (cop ut ubique) al Chr | αν (DΥ^{**} 145.*
 Or¹ Ath Cyr εαν) τι (Α 145.* sl² semel om) c. (Gb¹) (Λ)BCDLY 145.* it
 vg al (cop hoc quod) Or² Ath Cyr et Cyr^{act} .. ς οσα αν (KM al Chr
 εαν) c. ΕΓΗΚΜΣΥΓΑΛ al pler go (quodcumque quod) syr^{utr} al Chr; item
 x 33. al fere¹⁰ ο εαν | εν τ. ον. μου h. l. c. BC* LXVA sah Or² Cyr^{act}
 (id quod agnoscit et. ut v^{dr} Cyr^{com}: ληφονται παρα του πατρος,
 αυτου δηλονοτι και μεισιτειοτος και συγγορηγοιεντος τω πατρι· τουτο
 γαρ εστι το 'Εν τω ονομ. μου. Quae post habet: εν ονοματι τοιων
 του σωτηρος ημων χυ τας δεησεις ποιητιον ad ea quae sequuntur
 spectant.) .. ς (Ln) post τον πατερα pon c. AC³* ΔΒΕΓΗΚΜΣΥΓΑ al
 certe pler it vg al pler Chr (et. comm agnoscit) Amb al | πατερα ..
 Υ arm Or¹ add μου

μον. 24 ἕως ἄρτι οὐκ ἤτήσατε οὐδὲν ἐν τῷ ὀνόματί μου· αἰτεῖτε,
 10, 11. καὶ λήμψεσθε, ἵνα ἡ χαρὰ ὑμῶν ᾗ πεπληρωμένη.

25 ^(151.10) Ταῦτα ἐν παροιμίαις λελάληκα ὑμῖν· ἐρχεται ὧρα
 ὅτε οὐκέτι ἐν παροιμίαις λαλήσω ὑμῖν, ἀλλὰ παρηγοία περὶ τοῦ
 πατρὸς ἀπαγγεῶ ὑμῖν. 26 ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐν τῷ ὀνόματί μου
 αἰτήσεσθε, καὶ οὐ λέγω ὑμῖν ὅτι ἐγὼ ἰρωτισω τὸν πατέρα περὶ
 ὑμῶν· 27 αὐτὸς γὰρ ὁ πατὴρ φιλεῖ ὑμᾶς, ὅτι ὑμεῖς ἐμὲ πεφιλή-
 0, 42. κατε καὶ πεπιστεύκατε ὅτι ἐγὼ παρὰ τοῦ θεοῦ ἐξῆλθον. 28 ἐξῆλ-
 θον ἐκ τοῦ πατρὸς καὶ ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον· πάλιν ἀφίημι
 τὸν κόσμον καὶ πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα. 29 Λέγουσιν οἱ μα-
 2, 26. θηταῖ αὐτοῦ· Ἴδε νῦν ἐν παρηγοίᾳ λαλεῖς, καὶ παροιμίαν οὐδεμίαν
 λέγεις. 30 νῦν οἶδαμεν ὅτι οἶδας πάντα καὶ οὐ χρεῖαν ἔχεις ἵνα
 τίς σε ἰρωτᾷ· ἐν τούτῳ πιστεύομεν ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐξῆλθες.

24. A al praec Cyr Thrh ητήσασθε | κα al αιτητε | λημψ. c. AB^oDLTA ..
 ς ληψ. c. B^o*CEGHKMSUXΓA al certe pler

25. ἐρχεται c. BC^oD^o*LXY al a b d e g vg al Or^{int}3:2 Aug .. ς (= Gb Sz)
 Ln praem ἀλλ (Chr κα) c. AC^o*D^o*EΘHKMSYΓAΔ al pler c f ff^o q go
 al mu Or Ath⁴⁰⁶ Cyr | παρηγοία (B^oD παρηγ.) .. D praem εν (d in
 pala) | ἀπαγγεῶ (Gb') c. ABC^oDKLMUXY al .. ς ἀναγγεῶ c. C^oORTGΘ
 ΗΣΓAΔ al pler Chr Cyr

26. ου (em nunc) .. L^o om (a om κα ου λε. νμ. ου) | πατερα .. D
 add μου

27. εμε .. L με | L al² om κ. πεπιστ. | παρα του .. A 251. Chr¹montf et
 mosc² om του; sic Ln (ex errore de b et c, praeterea cf v. 30.) | θεου c.
 AC^o*EΘHKMSYΓAΔ al longe pler it (sed ff^o a deo patre) vg (sed a e
 gat a deo exivi a patre et [a ante a patre] veni [omissum igitur est
 exivi alterum], item mm a patre meo a deo exivi, et veni) go syrP
 al Chr Hil Aug Quaest .. Ln 49. πατρος c. BC^oDLX 77. 249. cop sah
 syr^{sch} etP (in cod. Bars.) al Cyr Did² | ἐξῆλθον .. x 69. 124. add και
 ηνω (Ath³²⁴ et⁸⁰ Epiph⁶¹⁰ et alibi Chr [sed non ad h. l.] εγω εκ του
 πατρ. ἐξῆλθον και ηνω: at ista simul ex 8, 42. pendere vdt)

28. εκ c. BC^oLX 33. 249. cop Epiph⁶⁶⁷ Hil^{saep} (sed habet plerumque
 ex patre exivi et veni; alibi ego de patre exivi) Amb¹ (de patre processi).
 Cf et. Victorin¹ ego ex ore patris processi, item Or^{int}3:20 ego ex deo
 exivi et veni in hunc mundum .. ς παρα c. AC^oORTGΘHKMSYΓAΔ al pler
 (it vg a patre; item go al) Cyr (Chr απο); D om ἐξῆλθ. εκ τ. πατρ. |
 ἐλήλυθα .. D ἦλθον | πατερα .. H al² add μου

29. λεγουσιν c. BC^oD^o*A 1. 262. 2. P^o e q go syrP txt Hil cod .. ς add
 αυτω, Ln [α.], c. AC^o*D^o*EΘHKLM SXA al pler vv pl Cyr Hil | εν
 c. BCD .. ς om (: ut est v. 25.) c. AEGHKLM SXUYΓAΔ al certe pler
 Chr Cyr

30. νυν .. Y om | εν τούτω .. Γ al εν τούτο | απο .. D παρα

- 31 ^(152.4) ἀπεκρίθη αὐτοῖς Ἰησοῦς Ἄρτι πιστεύετε; 32 ἰδὸν ἔρχε- Μτ 26, 21. 26.
 ται ὄρα καὶ ἐλήλυθεν ἵνα σκορπισθῆτε ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια καὶ μὲ ^{9, 10.}
 μόνον ἀφῆτε· καὶ οὐκ εἰμὶ μόνος, ὅτι ὁ πατὴρ μετ' ἐμοῦ ἐστίν.
 33 ^(153.10) ταῦτα λελάλχηκα ὑμῖν ἵνα ἐν ἐμοὶ εἰρήνην ἔχητε. ἐν τῷ 16, 11.
 κόσμῳ θλίψιν ἔχετε· ἀλλὰ θαρσεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον.

XVII.

1 Ταῦτα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐπῆρεν τοὺς ὀφθαλμούς αὐ- 11, 41.
 τοῦ εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ εἶπεν Πάτερ, ἐλήλυθεν ἡ ὥρα· δόξασον Μτ 11, 27.
 σου τὸν υἱόν, ἵνα ὁ υἱὸς δόξασῃ σέ, 2 καθὼς ἔδωκας αὐτῷ ἔξου- Μτ 11, 27.
 σίαν πάσης σαρκός, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκας αὐτῷ δώσει αὐτοῖς ζωὴν 6, 26.

31. $\bar{\omega}$ (s al² om) c. BC .. ζ Ln o $\bar{\omega}$ c. ADEGHKLMUXYΓΔA etc | πιστεύετε;
 (ita et. ζ Wtst Gb Sz) .. Ln (item Cyr^{ed}) -ετε· cui rationi favet syr
 omisso αρτι, item pers^P c. sqq coniungens. Antiqui ead tantum non
 omn interrogacionis signo abstant.
 32. ἐλήλυθεν c. ABC²D²LX al cop sah Const ^{5, 14, 2} (Ελήλυθεν η ωρα
 ινα) .. ζ praeem νιν c. C²²D²*EGHKMSYΓΔA al pler (101. ηδη) it (sed
 a b e ff² g vg iam) vg al pl Did Cyr Hil | καμε c. BC²L al Cyr .. ζ
 (Ln) και εμε c. AC²²*DEGHKMSYΓΔA al pler Did Const | L ακιγητε
 33. εχητε .. Δ εχετε | θλίψιν: hoc acc. EKLMTA etc, non θλίψιν | εχετε
 (Gb Sz) c. ABCDEGHKLSUXYΓA (Δ om εν τ. κοσμ. θλ. εχ.) al longe pl
 e (habeatis) for fos mm san al go cop al Const Eus^dem etps¹⁶ Bas
 Thdr^{2, 972} (item^{4, 946} sed fluct lectio) cat (nam quae sequuntur probant
 εχετε legendum esse, non εξετε: εἰπὼν δὲ ὅτι -οὐ περὶ τῆς τότε μόνον
 θλίψεως εἶπεν ἀλλ' ὅτι καὶ μετὰ ταῦτα θλιβήσονται) Nonn (θλιβό-
 μνοι τρέχουσθε) al (Or², sed ed. Delarue εξετε) .. ζ (certe ζ^8 , nam ζ
 εξετε in numerum errorum refert substituitque εχητε) Lu (ex errore)
 εξετε c. D al mu it^{pl}er vg (et. am em, al) al mu Eus²²⁰⁰ Chr Cyr
 (certet^{xt} ad h. l.) Cyr Hil al

XVII. 1. ἐπῆρεν et και εἶπεν c. AC²²*EG (om και) HKMSYΓΔA al pler c
 e f ff² q go syr^{ut} al Chr .. Gb' Ln επαρας et εἶπεν c. BC²D²LX al⁷,
 item evgg fere omnia (sed non in media lectione), et. m^{mg} ecclo², a b g
 vg cop sl²*semel (retinet και) Or Cyr | ινα c. ABC²D 1. 96. 97. it^{pl}er
 (e et pro ut) vg go cop syr^{ut} al Or¹ Nonn Hil Amb .. ζ (Gb²) add
 και c. C²²*EGHKLSUXYΓA al pler q al (aeth et - glorificabū) Cyr Chr
 Victorin Vig | κ om ὁ (item B teste Bil sed non ap Mai) | υιος c. BC²
 et² al d e ff². Or¹ Victorin .. ζ Ln add σου c. AC²²*DE²EGHKLSUX
 ΓΔA al pler vv pler Or¹ Hil al | ΗΜΑ al fere¹⁰ δοξασει

2. δέδωκας .. ΕGHKAA al mu εδωκας | δώσει c. BEHYIΓΔA al plus⁸⁰ (L
 δως) .. ζ Ln 49. δωση c. AC²GHKMSX al mu Cyr (Chr δῶ); D Aug εχη
 pro δωσ. αιτ.

- 1 Io 5, 20. αἰώνιον. 3 αὕτη δέ ἐστιν ἡ αἰώνιος ζωή, ἵνα γινώσκουσιν σέ τόν
μόνον ἀληθινόν θεόν καί ὃν ἀπέστειλας Ἰησοῦν Χριστόν. 4 ἐγώ
5, 36. σέ ἐδόξασα ἐπὶ τῆς γῆς, τὸ ἔργον ἐτελείωσα ὃ δέδωκάς μοι ἵνα
4, 34. ποιήσω· 5 καὶ νῦν δόξασον με σύ, πάτερ, παρὰ σεαυτῶ τῇ δόξῃ
ἣ εἶχον πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι παρὰ σοί. 6 Ἐφανέρωσά σου
τὸ ὄνομα τοῖς ἀνθρώποις οὓς δέδωκάς μοι ἐκ τοῦ κόσμου. σοὶ
ἦσαν κάμωι αὐτοὺς δέδωκας, καὶ τὸν λόγον σου τετήρηκαν· 7 νῦν
ἔγνωκαν ὅτι πάντα ὅσα δέδωκάς μοι παρὰ σοῦ εἰσίν· 8 ὅτι τὰ
17, 36. ῥήματα ἃ ἔδωκάς μοι δέδωκα αὐτοῖς, καὶ αὐτοὶ ἔλαβον, καὶ ἔγνω-
16, 30. σαν ἀληθῶς ὅτι παρὰ σοῦ ἐξῆλθον, καὶ ἐπίστευσαν ὅτι σύ με ἀ-
14, 16. ἴστειλας. 9 ἐγὼ περὶ αὐτῶν ἔρωτῶ· οὐ περὶ τοῦ κόσμου ἔρωτῶ,
16, 15. ἀλλὰ περὶ ὧν δέδωκάς μοι, ὅτι σοὶ εἰσίν, 10 καὶ τὰ ἐμὰ πάντα

3. δε .. om L | γινώσκουσιν c. ADGLYAA al .. ε Ln γινωσκωσιν c. BCEH
KMSUXΓ (-σκωσιν) al longe pl | χ̄ν̄ .. D add εις τοιουτον τον κοσμον

4. τετελειωσα c. D (και το εργ. τετελ.) EGHKMSUXYΓAA al pler c e g l q
vg go syr al Ign^{intpl}828 Const Did Ath⁴²³ Bas^{3,39} Cyr^{xt} Chr Cyp No-
vat Amb Hil³ Zeno .. Ln τελειωσας c. ABCL al⁴ b ff² cop aeth^{utr} syr
p eod (ed c.*) Cyr³ Hier Hil² | CDK al Ign^{intpl} Const Bas^{3,39} Chr¹
(non Ath⁴²³ al) εδωκας | ποιησω .. u al add αυτο

5. D* πατηρ | τον κο. ειναι (Thdr^{t1,1530} γινεσθαι, Ir^{int} Cyp al feret) ..
D γινεσθαι τον κο.

6. δεδωκας pr c. (B teste Mai) CEGHLMBSUXYΓAA al pler Or al .. Ln
εδωκας c. A(B teste Btl) DK al² Eusp² Did Chr² | καμοι c. BY al .. ε
Ln και εμοι c. rell ut vdr | δεδωκ. sec c. CEGHMSUXYΓAA al pler (Or
Eusp² Cyr Thdr^{t1,690} (pr. loco edd fluct) .. Ln εδωκ. c. ABDKL al² Chr¹
Did | τετηρησαν c. BDL .. ε -κασι (al ετηρησαν) c. ACEGHKMSUXY
ΓAA etc

7. εγνωκαν (A* om νυν εγν.) .. ux al mu -σαν, s al -κασιν .. al² itpler
go sah syr^{hr} syr^{sch} etp mg al Victorin (non vg g cop aeth al Hil) -κα,
quemadmodum et. Chr refert: τινες μὲν γὰρ λέγουσιν ὅτι νῦν ἔγνω
ὅτι - παρ. α. εστιν. Similiterque catp.²⁷¹: τινες τὸ ἐπαγομένον Νῦν
ἔγνω λέγουσιν, ὅτι περὶ ἑαυτοῦ εἶπεν, ἀλλ' οὐκ ἂν ἔχοι τοῦτο λόγον
etc | δεδωκ. c. CDEGHKLSUXYΓAA etc .. Ln εδωκ. c. AB (εδωκας) al² |
x al⁴ παρα σοι | ειναι c. BCLXY al cop sah (Chr ησαν) .. ε Ln εστιν
c. ADEGHKMSUGAA al pler Cyr

8. ρηματα .. D add σου, item 7. P^o e μου | εδωκας c. AB(-ρες)CD al
aliq .. ε δεδωκας (postea unus A εδωκα) c. EGHKLSUXYΓAA al pler
Cyr | και εγνωσαν c. BCEGHKLSUXYΓAA al ut vdr omn (157. post
αληθ. pon) itpler vg cop sah syr^{utr} al mu Cyr Hil .. ΔD a e (om et.
στι sq) q go om, hinc Ln [κ. εγν.] (: : pessime exciderunt) | εξηλθον:
a b e ff² q epietunt

9. δεδωκας .. D εδωκας | σοι .. Η σν

σά ἐστιν καὶ τὰ σὰ ἐμά, καὶ δεδόξασμαι ἐν αὐτοῖς. 11 καὶ οὐκέτι εἰμι ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ οὗτοι ἐν τῷ κόσμῳ εἰσίν, καλῶ πρὸς σέ ἔρχομαι. πᾶτερ ἄγιε, τήρησον αὐτούς ἐν τῷ ὀνόματί σου ᾧ δέ- 17, 12.
 δωκάς μοι, ἵνα ᾧσιν ἐν καθῶς καὶ ἡμεῖς. 12 ὅτε ἤμην μετ' αὐτῶν 18, 9.
 ἐγὼ ἐτήρουν αὐτούς ἐν τῷ ὀνόματί σου ᾧ δέδωκάς μοι, καὶ ἐγύ- 18, 10.
 λαξα, καὶ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἀπόλετο εἰ μὴ ὁ νῦν τῆς ἀπολείας,
 ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ. 13 νῦν δὲ πρὸς σέ ἔρχομαι, καὶ ταῦτα 15, 11.
 λαλῶ ἐν τῷ κόσμῳ ἵνα ἔχωσιν τὴν χιρὰν τὴν ἐμὴν πεπληρωμένην

10. καὶ τα: L (vitiose) κατα | σα εμα .. D g (vdtr) vg cop sah syr al
 add ἐστιν | δεδοξασμαι .. D εδοξασας με

11. εἰμι (A p^{scr} al post κοσμῶ pon) ἐν (D add τοιτω, item itp¹: sed Latini saepe ἐν τῷ κοσμῷ reddunt in hoc mundo, quem ad modum et. go articulum exprimere solet) τῷ κοσμῷ | οἱτοι .. B 229.** 254. αἱτοι | καγω c. BC²DLX al Or Cyr .. ε καὶ ἐγω c. AC²**EGHKMSUYΓAA al pler | ἐρχομαι .. D (c Or) add οἱκετι (c Or καὶ οἱκετ.) εἰμι ἐν τῷ κοσμῷ (hucusque consentiunt c Or omissis reliquis) καὶ ἐν τῷ κοσμῷ εἰμι. Similiter e post καὶ οἱκ. εἰμ. ε. τ. κο. (et iam non sum in saeculo) add et in saeculo sum; a vero post ἐν αὐτοῖς sic pergit: Et hi in hoc mundo sunt, et ego ad te venio; et iam non sum in hoc mundo, et in hoc mundo sum. | πατερ .. B πατηρ | ἐν τ. ον. σου .. D add καὶ οτε ἡμην μετ αιτων ἐγω ετηρουν αυτους ἐν τῷ ονοματι σου (non mutatis similibus iis quae v. 12. sequuntur) | ᾧ (Gb Sz) c. ABCSEHKLMBSYΓAA al pl Ath⁴⁴⁰ exedd pler Cyr al .. ε οἱς c. D²** al f H² g q vg (exc fu, ubi est quod pro quos) go cop syrP aeth al Ath^{ed} (l. l.) Aug Leo (Epiph⁷⁹ in haer. Caianor. πᾶτερ κίριε οὐρανοῦ καὶ γῆς, τήρησον τοὺτους οὓς δέδωκάς μοι. ὅτε ἤμην μετ' αὐτῶν, ἐφύλαξα αὐτούς, καὶ οὐδεὶς ἐξ usq ἀπολείας. Item Epiph^{79b} οὓς δέδωκάς μοι, πᾶτερ, ἐφύλαξα αὐτούς ἐν τῷ κόσμῳ.) .. D²*TX 157. al¹⁰ fere fu syr al ὁ. Praeterea a b c e H²-Chr (et. mo^{sc4}) Hil² Zen om ᾧ δέδωκάς usq καὶ ἡμεῖς. | δεδωκας .. LM al εδοκ. | καὶ ἡμεῖς (x add ἐν, item al⁶ syrP ἐν ἐσμεν) c. B²*MSUY al¹² f g vg syrP arm Ath⁴⁴⁰ bis exedd pler Amb Aug .. Ln om καὶ c. AB²*C DEGHKLXΓAA al longe pl q go al mu Chr

12. ἡμην (ΓA al ημην) .. Mai ex B edidit ἡμεν | μετ αυτων c. BC²DL al itpler vg cop sah Cyr Hil² Aug .. ε (Gb⁶) add ἐν τῷ κοσμῷ c. AC²** EGHKMSUYΓAA al pler f q go syr^{utr} al Chr (om με. αιτ.) Hier (ante μετ) | ᾧ c. BC²*L al (cop sah in nomine tuo quod) Cyr .. ε Ln οἱς c. AC²**DEGHKMSUYΓAA etc (syrP quod dedisti mihi omisso pbstea αι-τοις) | c εδοκας | καὶ ἐφυλ. c. BC²*L al d sah arm Cyr Hil .. ε om καὶ, Ln [καί], c. AC²**D⁶*EGHKMSUYΓAA al pler it vg cop al mu | κρ al απολετο | χγα al απολειας

13. ἐν (D add τοιτω, item itp¹: cf ad v. 11.) τῷ κοσμῷ. | ἐν αὐτοῖς c. C²**DEGHKMSUYΓAA al certe pler Cyr al .. ABX ἐν εαυτοῖς, c² ἐν ταις καρδιαῖς εαυτωρ

- ἐν αὐτοῖς. 14 ἐγὼ δέδωκα αὐτοῖς τὸν λόγον σου, καὶ ὁ κόσμος
 15, 16 α. ἐμίσησεν αὐτούς, ὅτι οὐκ εἰσὶν ἐκ τοῦ κόσμου καθὼς ἐγὼ οὐκ εἰμὶ
 Mt 6, 18. ἐκ τοῦ κόσμου. 15 οὐκ ἐρωτῶ ἵνα ἄρῃς αὐτούς ἐκ τοῦ κόσμου,
 ἀλλ' ἵνα τηρήσῃς αὐτούς ἐκ τοῦ πονηροῦ. 16 ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ
 11. εἰσὶν καθὼς ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου. 17 ἀγίασον αὐτούς ἐν
 τῇ ἀληθείᾳ σου· ὁ λόγος ὁ σὸς ἀλήθειά ἐστιν. 18 καθὼς ἐμὲ ἀπ-
 ἔστειλας εἰς τὸν κόσμον, καὶ γὰρ ἀπέστειλα αὐτούς εἰς τὸν κόσμον·
 Hc 2, 11. 19 καὶ ὑπὲρ αὐτῶν ἐγὼ ἀγαῶζω ἑμαυτόν, ἵνα ὧσιν καὶ αὐτοὶ ἡγια-
 σμένοι ἐν ἀληθείᾳ. 20 Οὐ περὶ τούτων δὲ ἐρωτῶ μόνον, ἀλλὰ
 καὶ περὶ τῶν πιστευόντων διὰ τοῦ λόγου αὐτῶν εἰς ἐμέ, 21 ἵνα
 πάντες ἐν ὧσιν, καθὼς σὺ πατὴρ ἐν ἐμοὶ καὶ γὰρ ἐν σοί, ἵνα καὶ

14. D *εγω δε εδωκα τ. λ. σ. εν αυτοις* | D al⁶ a e q *μισε* | *εισιν εκ .. D*
 itP¹ (vide ad v. 11.) add *τουτου* | *καθως usq κοσμου .. D al aliq b c e*
 om (sed d antea *sum pro εισιν*)

15. b teste Maio consentit cum editis, sed ex altera Btl¹ suppleta habet
 in mg: *αλλ ινα τηρησης αυτοις εκ του κοσμου*, in textu vero pergi
 dicitur *εκ του πονηρου ουκ εισιν*. Similiter Bartoloccius testatur pro
ινα τηρησης α. εκ τ. πονηρου legi *ινα τηρησεις αυτ. εκ του κοσμου*.
 Spectat huc Ath⁵⁸⁶: *πατερ αγιε, τηρησον αυτοις εκ του κοσμου.* |
αρης .. κ al αφης, UA αφης. Y om ουκ ερωτω usq αρ. αυτ. ε. τ. κοσμ.
 Similes omissiones et. in paucis testib. aliis.

16. *εκ .. D* itP¹ (vide ad v. 11.) add *τουτου* | *εγω .. D* 69. 97. itP^m vg
 (sed non fu*) cop sah *καγω* | *ουκ ειμι h. l. c. ABCDLXA al it vg cop*
 sah arm syr al Cyr Chr (et. *mosc⁶*) .. *ς* post *κοσμου c. EGHKMSUYTA*
 al pler go syrP al

17. *τη .. b* Cyr^{xt} (non^{com}) om | *σου c. c^{***}EGHKMSUXYTAΔ al fere om*
 q cop syr utr al Did¹⁸⁰ Dial^{tr}in bis (ap Thdrt^{5, 1024. 1040.}) Chr cat (: id
 quod minime alienam manum prodit) .. Gb⁹⁰ et Ln om c. *abc^oDL 1.*
 al itP¹er vg go sah Cyr (sed in comm add *τη ση*) Did^{1st} Amb Victo-
 rin Aug | *αληθεια .. b* praem *η*

18. *εις bis .. D* itP¹ (cf ad v. 11.) add *τουτου*

19. *εγω* (131. post *αγαζω* pon, cop post *εμ.*) .. *A al aliq b c e q fos* (g
 for *τογο* pro *εγο*) sah Did Ath⁶⁹⁶ (sed⁶⁹⁷ et³⁵⁵ edd pler add *εγω*) Chr
 (et. *mosc⁶*) om, hinc Ln [*ε.*] | *ωσιν και (a b e Did¹ Victorin om) αυτ. c.*
 (Gb⁷) *abc^oDKLXY al¹³ it vg go cop arm al Ath^{355. 697. 698.} Did² Cyr ..*
ς και αυτοι (Chr om κ. α.) ωσιν c. c^{***}EGHMSUYTAΔ al longe pl sah
 syrP al

20. *των (x al plus¹⁰ arm syrP^{mg} praem παντων) πιστευοντων* (Gb Sz)
 c. *ABCD^oEGHKLMSUYTAΔ al longe pl (al τ. πιστευοντων) b go cop*
 sy^{utr} al Ath⁴⁴⁹ Cyr Chr al .. *ς τ. πιστευοντων c. d^{**} al mu d itP¹er*
 vg sah al Bas¹ Cyp Hil | *Δ om δια τ. λογ. αυτ.*

21. *παντες εν .. c^{*} om εν* | *πατηρ c. BD* (: cf infra vv. 24 et 25.) .. *ς*

αὐτοὶ ἐν ἡμῖν ὦσιν, ἵνα ὁ κόσμος πιστεύσῃ ὅτι σύ με ἀπέστειλας.
 22 καὶ γὰρ τὴν δόξαν ἣν δέδωκάς μοι δέδωκα αὐτοῖς, ἵνα ὦσιν ἐν 11.
 καθὼς ἡμεῖς ἐν, 23 ἐγὼ ἐν αὐτοῖς καὶ σὺ ἐν ἐμοί, ἵνα ὦσιν τετε-
 λειωμένοι εἰς ἐν, ἵνα γινώσκῃ ὁ κόσμος ὅτι σύ με ἀπέστειλας καὶ
 ἠγάπησας αὐτούς καθὼς ἐμέ ἠγάπησας. 24 πατὴρ, ὁ δέδωκάς 12, 36.
 μοι, θέλω ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγὼ κάκεινοι ὦσιν μετ' ἐμοῦ, ἵνα θεωρῶ- 14, 3.
 σιν τὴν δόξαν τὴν ἐμὴν, ἣν δέδωκάς μοι ὅτι ἠγάπησάς με πρὸ
 καταβολῆς κόσμου· 25 (154.3) πατὴρ δίκαιε, καὶ ὁ κόσμος σε οὐκ 16, 3.
 ἔγνω, ἐγὼ δὲ σε ἔγνω, (155.10) καὶ οὕτω ἔγνωσαν ὅτι σύ με 17, 6.

(Ln ex err. de v, 49.) πατερ c. ACEGHKLMRSUXYΓΔΔ etc | εν ημων (Gb')
 c. BC^{*D} a b c e sah arm Eus marc³⁶⁸ et³⁶⁴ bis Ath⁴⁴⁹ ex cdd² Hil⁴ Vig .. ε
 add εν, Ln [ε.] c. AC^{***}EGHKLMRSUXYΓΔΔ al certe pler (d^{scr} om e. ημ.)
 itmu vg go cop syr utr al Clem Or² Eus marc³⁶⁶ Ath⁴⁴⁹ (sed vide ante)
 et⁴⁵⁵ Cyr Thdr^{3,847} Or^{in¹³,42} Cyr Hil¹ al mu | πιστευση (et. Or Ath
 al) .. BC^{*} Clem πιστεινη

22. καγω c. BC^{*DLX} al Clem Eus marc³⁶⁴ Cyr Chr .. ε και εγω c. AC^{***} E
 GHKMSUYΓΔΔ al pler | δεδωκας c. BC^{EGH}KLMRSUXYΓΔΔ al longe pl Eus
 marc¹ Cyr .. ad al mu Clem Hipp Eus marc¹ Chr εδωκας (Ln) | δεδωκα
 (et. Clem Eus² Cyr) .. AKM al aliq Hipp⁴³⁸ Chr εδωκα | ωσιν (D add
 το) εν | ημεεις εν c. BC^{*DL} al e mm (sicut et nos omisso εν) s¹²⁻³. Clem
 Eus marc³⁶⁸ bis Hipp⁴⁵⁸ Cyr³ (sed non^{txt} ad h. l.) .. ε (Gb⁰) Ln add
 εσμεν c. AC^{***}EGHKMSUXYΓΔΔ al pler vv pler (c sicut sumus nos unum)
 Eus marc³⁶⁶ Cyr^{txt} Hil Amb al

23. εγω εν αυτ. και συ ε. εμοι .. D 59. συ εν εμοι καγω εν αιτοις | D
 Eus marc³⁶⁶ et³⁶⁸ Chr (et. mose⁴) εις το εν | ινα sec c. BC^{DLX} al a e g
 cop pers p al Or Hipp⁴⁵⁶ Eus marc³⁶⁶ bis Cyr Chr (et. mose⁶) Amb .. ε
 και ινα c. AEGHKMSUYΓΔΔ al pler it^{p1} vg go sah syr utr al | γινωσκη ..
 HKΓA al mu -σκει | ηγαπησας pr (et. it^{p1} pler vg go sah syr^{sch} et^p mg
 al Clem Eus Cyr Amb Aug Hier¹) .. D al⁷ a b gat cop syr^{cdd} aliq syr
 p txt aeth ar⁶ et^{ro} Chr Hier¹ ηγαπησα (Gb')

24. πατηρ c. AB .. ε 49. πατερ c. unc rell aliisq rell ut vdtr omn | ὁ c.
 BD vg^{cdd} (ap Ln) go cop .. ε (Ln) οὐς c. ACEGHKLMRSUXYΓΔΔ al ut
 vdtr omn vv pl Chr Eus marc³⁶⁶ Cyr Thdr^{4,460} Cyr Hil al | δεδωκας
 pr c. BCDEGHKLMRSUXYΓΔΔ etc .. Ln (ex err.) εδωκας c. A al panc
 Thdr^{4,460} Chr (et. mose⁶) | κακεινοι .. AKU al Thdr⁴⁶⁰ και εκεινοι (Cyr
 Chr [et. mose⁶] και αιτοις) | α θεωρησωσιν | την εμην .. D 91. Cyr¹ om
 | ην δεδωκας c. ACDEHLMXA al plus⁶⁰ Eus Hipp Cyr .. ε ην εδωκας c.
 BEGKSUYΓA al pm Thdr^{4,460}

25. πατηρ (c. AB; ε 49. πατερ c. rell ut vdtr) δικ. (2. d αγιε) και (D itmu
 vg [sed non am fu for ing al] cop [sed non cop^{d2}] sah al om) ο κοσμ.
 (D add τουτος, item a f al hic mundus) σ. ο. ε. εγω δε σε (A om) εγνω
 (D εγνωκα) κ. ο. εγνωσαν .. Const^{6,1,1} itemque Hipp⁵⁰⁰ πατερ αγιε,
 ει και ο κοσμ. σε οικ εγνω, αλλ' εγω σε εγνω και ουτοι σε εγνωσαν
 (rell non adduntur)

- 15, 9. ἀπίστευλας· 26 καὶ ἐγνώρισα αὐτοῖς τὸ ὄνομά σου καὶ γνωρίσω, ἵνα ἡ ἀγάπη ἣν ἠγάπησάς με ἐν αὐτοῖς ἦ καὶ ἐν αὐτοῖς.

XVIII.

Mt 26, 36 aa.
Mc 14, 32 aa.
Lc 22, 39 aa.

1 (156.1) Ταῦτα εἰπὼν Ἰησοῦς ἐξῆλθεν σὺν τοῖς μαθηταῖς ἀπὸ τοῦ περὶν τοῦ χειμάρρου τῶν κέδρων, ὅπου ἦν κῆπος, εἰς ὃν εἰσῆλθεν αὐτὸς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 2 (187.10) ἦδει δὲ καὶ Ἰούδας ὁ παραδιδούς αὐτὸν τὸν τόπον, ὅτι πολλάκις συνήχθη Ἰησοῦς ἐκεῖ μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. 3 (156.1) ὁ οὖν Ἰούδας λαβὼν τὴν σπειραν καὶ ἐκ τῶν ἀρχιερέων καὶ Φαρισαίων ὑπηρέτας ἔρχεται ἐκεῖ μετὰ φανῶν καὶ λαμπάδων καὶ ὀπλων. 4 (156.10) Ἰησοῦς σὺν εἰδῶς πάντα τὰ ἐρχόμενα ἐπ' αὐτὸν ἐξῆλθεν καὶ λέγει αὐτοῖς Τίνα ζητεῖτε; 5 ἀπεκρίθησαν αὐτῷ Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. λέγει αὐτοῖς Ἐγὼ εἰμι. εἰστήκει δὲ καὶ Ἰούδας ὁ παραδιδούς αὐτὸν μετ' αὐτῶν. 6 ὡς οὖν εἶπεν αὐτοῖς ὅτι ἐγὼ εἰμι, ἀπῆλθαν εἰς τὰ ὀπίσω καὶ

26. ἦν (Aug: „non est usitata locutio Dilectio quam dilexisti me“—„usitate quippe diceretur Dilectio qua dilexisti me. De Graeco quidem ista translata est.“) .. D η, item *qua* it vg

XVIII. 1. $\bar{\omega}$ c. BL* .. ζ Ln o $\bar{\omega}$ c. rell ut vdr | τῶν κεδρ. c. BCCEGHKLM UKYTA al pler (al^o τῶν κενδρων, 9. τ. δειδρων) Or Cyr Chr [cf Bas. β' 15, 23. Bas. γ' 15, 13. etc] .. D a b cop sah τῶν κεδρου (cedri, cop arboris cedri) .. Gb Sz Ln τοῦ Κεδρων (it^{pl} vg cedron vel ut e q caedron) c. ABA 123. vv pl Hier Amb [cf Ioseph. Antiqq 8. 1, 5.]

2. a om δε (cop et Iudas - sciebat quoque) | D o παραδιδων | $\bar{\omega}$ c. BLX al, item A praemisso κας .. ζ Ln o $\bar{\omega}$ c. ADKU al mu Cyr (Chr om plane), item EGHMSYTA al pl και ο $\bar{\omega}$ | εκει .. B post αυτου τον, D a post συνηχθ.

3. Ln και των φαρισ. c. B Or¹; item DL itallq for fos al Cyr¹ και εκ των φαφ.

4. οιν .. DLX al it^{pl} fos mt go cop syr al Cyr¹ δε | ειδως (c ιδως) .. D 69. 90. 124. 157. syr^{hr} aeth^{ro} ιδων (D ειδ.) | γ al om τα | ερχομενα .. A al¹⁰ fere Thph επιχ. | εξηλθ. και λεγει c. BC* n 1. 2. D^o al it^{pl}er vg sah al (b vged etedd allq processit et dixit, item syr^{utr}) Or² Cyr (ad h. 1.) Chr¹ (et. mose⁵) Aug .. ζ εξελθων ειπεν c. AC***EGKLMBSUXYΓAA al pler f go cop al (Chr¹ [et. mose⁵] εξελθων λεγει)

5. απεκριθ. (x add και ειπον) αιτω | ναζωραιων .. D it^{pl}m vg ναζαρηνον (item it^{pl}m vg v. 7.) | λεγει αιτοις c. BD al⁵ a b e Or² (sed B a pergunt εγω ειμι ιησους) .. ζ Ln add ο $\bar{\omega}$ c. ACEGKLMBSUXYΓAA etc | AD GXA al ιστηκει

6. ουν .. A 13. om | οτι c. CEA*⁺*KMSUYΓAA al pler go (cop) Or Cyr ..

ἔπεισαν χαμαί. 7 πάλιν οὖν ἐπιρώτησεν αὐτούς Τίνα ζητεῖτε; οἱ δὲ εἶπον Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. 8 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς Ἐἶπον ἡμῖν ὅτι ἐγὼ εἰμ' εἰ οὖν ἐμὲ ζητεῖτε, ἄφετε τούτους ὑπάγειν. 9 ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὃν εἶπεν, ὅτι οὐς δέδωκάς μοι, οὐκ ἀπόλεσα ἐξ αὐτῶν οὐδένα. 10 (160.1) Σίμων οὖν Πέτρος ἔχων μάχαιραν εἰλκυσεν αὐτήν καὶ ἔπαυσεν τὸν τοῦ ἀρχιερέως δούλον καὶ ἀπέκονεν αὐτοῦ τὸ ὠτάριον τὸ δεξιῶν· ἦν δὲ ὄνομα τῷ δούλῳ Μάλχος. 11 (161.1) εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ Βάλε τὴν μάχαιραν εἰς τὴν θήκην. τὸ ποτήριον ὃ δέδωκέν μοι ὁ πατήρ, οὐ μὴ πῖω αὐτό; 12 (162.1) Ἡ οὖν σπεῖρα καὶ ὁ χιλιάρχος καὶ οἱ ὑπηρέται τῶν Ἰουδαίων συνέλαβον τὸν Ἰησοῦν καὶ ἔδησαν αὐτόν, 13 (163.10) καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν πρὸς Ἄνναν πρῶτον· ἦν γὰρ πενθερὸς τοῦ

17, 19.
Mt 26, 51 an.
Mc 14, 47.
Lc 22, 50 n.
Mt 26, 42.
Mt 26, 57.
Mc 14, 53.
Lc 22, 54.

- Gb⁰ Ln om c. ABDLX al⁹ it vg al (Or¹libere) | απηλθαν c. BD .. ς -λθον c. rell ut vdr | επισαν c. BCDE⁹LX al .. ς -σον c. AE⁹KMSUY ΓΔΔ etc (G⁹* απηλθεν et επισεν) | AC χαμε
7. *επηρωτ.* αυτ. c. ABCLUXY al fere¹⁰ e f q al vg (sed non am fu ing for al) cop sah syrP arm al Or Cyr (Chr *λεγει αυτοις*) .. ς αυτοις (al mu -τοις) *επηρ.* c. DEG⁹*KMSΓΔΔ al pler it^{PM} am fu for ing al go al. Præterea D c sah al add *λεγων* | οἱ δε ειπον (D -παν) .. D Or² add *παλιν*
8. *ω* (Gb⁰) c. ABCG⁹*KLSUYΓΔΔ al longe pl (al aliq om) Cyr Thph .. ς ο *ω* c. min; sed DX al plus¹⁰ f q fos sah arm al Or αυτοις ο *ω*
9. *δεδωκας* .. D al *εδωκ.* | οὐκ απωλ. (EL al απολεισα) *εξ αυτων* (A αι-του) ουδενα .. D *εξ αυτ. ουδ. απωλ.* (e *nemine* [corrige -nem] *perdidit ex illis*)
10. *σμ. ουν* .. D *τοτε σμων*, item it^{Alq} *Simon autem*, go *verum Simon* | κ*⁹ al ηλευσεν | τ. του αρχ. δουλον .. D 242. it^{Pl} al Arn τ. δουλ. του αρχ. | ωταριον (Schu „*haud dubie recte*“) c. BC⁹LX syrP^{MS} (it vg *auriculam*) .. ς (Ln) ωτιον c. AC⁹*DEG⁹*KMSUYΓΔΔ al ut vdr omn Cyr | ονομα (DX al *praem το*) τω δουλω (D al aliq it^{mu} του δουλου *εικονου*, q for al *servi*, 13. al f ff². τω δουλω *εικονω*)
11. *την μαχαρ.* (Gb Sz) c. ABCDEKLMSUYΓΔΔ al pl it^{Pler} am em fu for ing al go cop arm syr^{utr} al mu Nonn Oros .. ς add σου c. min mu e vg (et. fos gat mm mt tol) sah al Cyr Hil | θηκην .. x al⁷ it^{PM} mt cop al Cyr add αυτης | *δεδωκεν* .. DA al Chr (et. *mosc⁵*) *εδωκεν*
13. *απηγαγον* c. ACEG⁹*KLSUYΓΔΔ al pler (it^{Pler} vg syr^{utr} *adduzerunt*) Chr Cyr .. Ln *ηγαγον* c. BD al⁶ a go cop | αυτοις c. AC⁹*EKLSUYΓΔΔ al pler it^{Pl} vg go cop al mu .. 49. om, Ln [a.], c. BC⁹DG⁹*XA al a c ff². Cyr Chr Thph | G⁹*⁹ αναν (item G v. 24.) | γαρ .. G⁹*⁹ syrP *δε* | c (postea *καϊαφ.*) D (in seqq D⁹*⁹ *καϊαφ.*) it vg (non am fu; sed fu *variat*) *καϊαφ.* Ceterum post *πρωτον* 225. add *απιστειλεν ουν αυτον ο αννας δεδεμενον προς καϊαφαν τον αρχιερα.* Eadem post *εικονου*

- 11, 50. Καϊάφα, ὃς ἦν ἀρχιερεὺς τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου· 14 ἦν δὲ Καϊάφας ὁ συμβουλευσας τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι συμφέρι ἓνα ἄνθρωπον ἀπο-
 Mt 26, 58 pp. λείψαι ὑπὲρ τοῦ λαοῦ. 15 (106.4) Ἦκολούθει δὲ τῷ Ἰησοῦ Σίμων
 20, 2. Πέτρος καὶ ὁ ἄλλος μαθητής. (106.10) ὁ δὲ μαθητής ἐκείνος ἦν
 γνωστός τῷ ἀρχιερεῖ καὶ συνεισῆλθεν τῷ Ἰησοῦ εἰς τὴν αὐλήν τοῦ
 ἀρχιερέως, 16 (106.1) ὁ δὲ Πέτρος εἰστίκει πρὸς τῆ θύρᾳ ἔξω.
 (107.10) ἔξῆλθεν οὖν ὁ μαθητής ὁ ἄλλος ὁ γνωστός τοῦ ἀρχιερέως
 Mt 26, 60 pp. καὶ εἶπεν τῇ θυρωρῷ, καὶ εἰσῆγαγεν τὸν Πέτρον. 17 (106.1) λέγει
 οὖν τῷ Πέτρῳ ἡ παιδίσκη ἡ θυρωρός Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθη-
 τῶν εἶ τοῦ ἀνθρώπου τοῦτου; λέγει ἐκείνος Οὐκ εἰμί. 18 (106.10)
 εἰστίκεισαν δὲ οἱ δοῦλοι καὶ οἱ ὑπηρέται ἀνθρακίαν πεποιμικίτες,
 ὅτι ψῆχος ἦν, καὶ ἐθερμαίνοντο ἦν δὲ μετ' αὐτῶν ὁ Πέτρος ἐστῶς
 καὶ θερμαίνόμενος. 19 Ὁ οὖν ἀρχιερεὺς ἠρώτησεν τὸν Ἰησοῦν
 περὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ περὶ τῆς διδαχῆς αὐτοῦ. 20 (170.1)
 Mt 26, 65 pp. ἀπεκρίθη αὐτῷ Ἰησοῦς Ἐγὼ παρηγοία λελάληκα τῷ κόσμῳ ἔγω
 πάντοτε ἐδίδαξα ἐν συναγωγῇ καὶ ἐν τῷ ἱερῷ, ὅπου πάντες οἱ Ἰου-

habet syrp ms (sed cod. Bars. in ipso txtu habet). Item post *ἐκείνου*
 add Cyr : *ἀπεστειλαν δε αυτον δεδεμενον προς καιαφ. τον αρχ. (:*
cf v. 24.)

14. *ἀπολεσθαι* c. AC**EG*.*KMSUYΓAA al longo pl syrp txt go .. Gbⁿ Ln
ἀποθανειν c. BC*D*.*LX al¹⁵ vv pler Cyr Chr Nonn Chron⁴¹¹ (: ex
 11, 50.)
15. *τῷ ἱησοῦ* .. C* αιτοις | ο ἄλλος c. CRG*.*KLMSUXYΓAA etc .. Ln om
 (Gb^o) ὁ c. AB (teste Vercell.)D*.* al⁵ Nonn (it vg go cop sah syr^{nt} al
alius; v. 16. it^{pl} *ille alius*, vv al om, al *ille*) | *ἦν γνωστός* .. B it^{pl} al
γν. ἦν
16. AD*.*XA al ιστηκει | Γ al plus²⁰ *προς την θυραν* (sed Γ caer xser -ρα)
 | ο ἄλλος (al mu vv aliq *εκείνος*, cf ad v. 15.) .. Υ 254. cop sah aeth
 om | ο *γνωστ. του αρχ.* c. BC*LX (sed X os ἦν pro ὁ) cop .. ς Ln os
ἦν γν. τῷ αρχιερεῖ c. AC**D*.*EG*.*KMSUYΓAA etc (sah *quom pontifex*
novet)
17. *τῷ πετρ.* h. l. c. BC*LX al b e ff² g vg Cyr .. ς post *θυρωρος* c.
 AC**D*.*EG*.*KMSUYΓAA al pler vv pler
18. AXTA al ιστηκ. et KA al -κησαν | δε .. L arm om | ψῆχος : ita A
 al; sed pler (ut KRMF) ψίχος | *ἦν δε μετ αιτ.* (13. al i²⁰ⁿ vg cop
 syrp c.* al add *και*) ο *πετρ.* c. AD*.*EG*.*HKMSUYΓAA etc .. Ln *ἦν δε*
και ο πετρ. μ. αιτ. c. BCLX al aliq a syr arm al Cyr (sed *εστως με.*
αιτ.) | Υ *εστηκως*, κ *εστως* supra lineam suppletum habet
20. *αὐτῷ* (for *εἰς*) .. c al² a b fos om, hinc Ln [α.] | δ̄ c. BD*.*L .. ς
 Ln ο δ̄ c. ACROHKMSUXYΓAA etc | B* *παρηγοια* | *λελάληκα* c. ABC*LYTA

δαῖοι συνέρχονται, καὶ ἐν κρυπτῷ ἐλάλησα οὐδέν· 21^(171.10) τί με ἐρωτᾷς; ἐρώτησον τοὺς ἀκηκόοντας τί ἐλάλησα αὐτοῖς· ἴδε οὐτιμὴ οἶδασιν ἃ εἶπον ἐγώ. 22^(172.1) ταῦτα δὲ αὐτοῦ εἰπόντος εἰς παρεστηκώς τῶν ὑπηρετῶν ἔδωκεν ῥάπισμα τῷ Ἰησοῦ εἰπὼν Οὕτως ἀποκρίθη τῷ ἀρχιερεῖ; 23^(173.10) ἀπεκρίθη αὐτῷ Ἰησοῦς Εἰ κακῶς ἐλάλησα, μαρτύρησον περὶ τοῦ κακοῦ· εἰ δὲ καλῶς, τί με δέρεις; 24^(174.1) Ἀπέστειλεν αὐτὸν ὁ Ἄννας δεδεμένον πρὸς Καϊάφραν τὸν ἀρχιερέα. 25^(175.1) Ἦν δὲ Σίμων Πέτρος ἐστὼς καὶ θερμαινόμενος. εἶπον οὖν αὐτῷ Μῆ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶ; ἤρνήσατο ἐκεῖνος καὶ εἶπεν Οὐκ εἰμί. 26 λέγει εἰς ἐκ τῶν δούλων τοῦ ἀρχιερέως, συγγενῆς ὧν οὐ ἀπέκοπεν Πέτρος τὸ ὄτιον Οὐκ ἐγώ σε εἶδον ἐν τῷ κήπῳ μετ' αὐτοῦ; 27 πάλιν οὖν ἤρνήσατο Πέτρος, καὶ εὐθὺς ἀλέκτωρ ἐφώνησεν.

M 126, 71-75.
Ms 14, 70-72.
Lc 22, 56-62.

al¹⁰ fere Cyr .. ε ελαλησα c. c***d*.*EGHKMSUYA al pler Chr|er (Gb Sz) c. ABCD*.*EGHKLSUXYGA al longe pl .. ε εν τη c. Δ al mu Cyr | παντες (Gb) c. ABC* LX al plus²⁰ it^{blcr} vg cop sah syr arm aeth al mu Cyr (om oi sq) Bas Nonn OrInt^{3,906} .. ε Sz 49. παντοτε (Schu „valde placet ap. Io.“) c. c***d*.*EG (H πάντε) KMSUYTAA al longe pl q go syrP slrecent Thph .. ε^o παντοθεν c. min ut vdir pauce | m 33. al¹⁰ fere arm al συνηρχοντο

21. ερωτας c. ABC* LXY 33. al Cyr Chr^{mosc5} .. ε επρωτας c. c***d*.*EGHKMSUYTAA al pler Chr^{monif} | ερωτησον c. BC* LX 1. 69. 124. 249. 299. 2.^{pe} Cyr Chr (et.^{mosc5}) .. ε επρωτησον c. AC***d*.*EGHKMSUYTAA al pler | α (al pauce τε) επον .. x τε ελαλησα
22. δε .. x al³ a cop om (syr και ταυτα) | εις παρεστηκως των υπηρ. (a ff²: g vg unis adstant ministrorum [a ff²: ex ministris]) c. B a ff²: g vg Cyr .. ε (49.) εις των υπ. παρεστηκως c. AC***d*.*EGHKMSUYTAA al longe pl q go sah syr^{utr} al .. C* LX al b c f cop al εις των παρεστωτων (γ al -στηκωτων) υπηρετων (cop υπηρ. παρεστ.) | αποκρινη .. MUA al mu -ρει
23. ις c. BC*L b^{scr} o^{scr} al .. ε ο ις c. AC***d*.*EGHKMSUXYGA etc
24. απεστειλεν c. AC***d*.*EGHKMSUYTA al plus⁶⁵ q pers^w Thph .. ε^o (= ε Gb Sz) Ln add ουν c. BC* LXA al vix mu a b f ff²: syrP Cyr; item al¹⁶ sah syr απ. δε, c g vg aeth persP et mis^u, go cop tunc mis^u | ο .. d*.*r al om | Δ al καιραα | H αρχιερεα
25. x al Chr om σιμων | επον .. Δ ειπεν | αυτου ει .. c* ε εκεινου, c** ε του ανθρωπου εκεινου | ηρνησατο .. add ουν c***EGMYTAA al fere¹⁰⁰ Thph (item a f go cop δε, c syr al et ille negavit) | ειπεν .. Δ al λεγει
26. συγγεν. (κ συγγενης, Δ συγγ.) ων ου .. LX al itall^q vg arm al ο συγγενης ου | CKMXYA al εδορ
27. πετρος c. ABC*d*.*EGKLYTAA al pl Cyr .. ε (Gb^o) praem ο hmsux al pm

Mt 27, 1 sa.
Mc 14, 1 sa.
Lc 23, 1 sa.

28 (176.¹) Ἔρχονται οὖν τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ τοῦ Καϊάφα εἰς τὸ πραιτώριον· ἦν δὲ πρωΐ· (177.¹⁰) καὶ αὐτοὶ οὐκ εἰσῆλθον εἰς τὸ πραιτώριον, ἵνα μὴ μανθῶσιν ἀλλ' ἵνα φάγωσιν τὸ πάσχα. 29¹ ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πιλάτος πρὸς αὐτούς καὶ φησὶν Τίνα κατηγορίαν φέρετε κατὰ τοῦ ἀνθρώπου τούτου; 30 ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ Εἰ μὴ ἦν ὁστος κακὸν ποιῶν, οὐκ ἄν σοι παρεδώκαμεν αὐτόν. 31 εἶπεν οὖν αὐτοῖς Πιλάτος Λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς καὶ κατὰ τὸν νόμον ὑμῶν κρίνατε αὐτόν. εἶπον αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι Ἡμῖν οὐκ ἔξεστιν ἀποκτεῖναι οὐδένα. 32 ἵνα ὁ λόγος τοῦ Ἰησοῦ πληρωθῆ, ὃν εἶπεν σημαίνων ποῖω θανάτῳ ἤμελλον ἀποθνήσκειν. 33 (178.¹) Εἰσῆλθεν οὖν πάλιν εἰς τὸ πραιτώριον ὁ Πιλάτος καὶ ἐφώνησεν τὸν Ἰησοῦν καὶ εἶπεν αὐτῷ Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων;

12, 33.
Mt 20, 19 pp.

28. ουν (f g go syr δε, sah post haec) : ita et. Cyr Chr Chron¹⁰ et⁴¹¹ .. LMU al plus⁴⁰ (itemque evgl) b Or Thph om, hinc Gb⁰⁰ | πρωι (Gb⁰⁰) c. ABCD⁰* LMUXAA al fere¹⁰⁰ Cyr Chron⁴¹¹ al .. ς πρωια c. EΘHKER al pm Chr Chron¹¹ (sed ed. Par. πρωι) | αλλ ινα c. C⁰*EΘHKLMBSUXYTA al fere omni it^{mu} Cyr Chron^{bis} .. ABC⁰D⁰*A al pauc it^{mu} vg go sah al αλλα (Ln)

29. πιλατος .. ad AD, quos plerumque πειλατος exhibere iam ad priora evn notatum est, accedit ubique ut vdr b, item plerumque et. c et t. Quorum ex auctoritate testium ubique πειλατος edendum esse existimo. | προς αυτους c. AC⁰⁰⁰D⁰*EΘHKMSUYTAA al pl q cop sah al Cyr inedd prior .. BC⁰LX al¹⁰ fere for syr et syrP c.* al (go ante ὁ Πιλ.) Cyr (ed. Par. 1638.) praem εξω (Ln), idem add al mu it^p vg al Nonn | φησιν (Gb⁰) c. BC⁰LX 1. 33. al Cyr (Chr^{libere}) .. ς Ln ειπεν c. AC⁰⁰⁰D⁰*EΘHKMSUYTAA al pler it vg al mu | κατα (it^{mu} de hoc homine) .. b om, hinc Ln [x.]

30. ειπαν c. BC .. ς -πον c. rell ut vdr | κακον ποιων c. BL e (mali aliquid faciens) sah (fecisset malum), item Nonn^{vdr} (ει μη ην τελιασ; αφατον κακον), item C⁰ 33. al a (male faciens) κακοποιων .. ς Ln κακοποιος (γ -ποιος) c. AC⁰⁰⁰D⁰*EΘHKMSUYTAA al pler it^p vg (habent malefactor) etc EusP⁰ Chr (Ath⁷³ κακουργος)

31. ουν (145.* sah δε, go tunc dixit) .. 254. a b e cop syr al om, Ln [o.] ex err. de c | πιλατος c. BC⁰ .. ς (Ln ignorans c) praem ὁ (: : ut solet dici) c. rell ut vdr | ειπον c. BC al e q cop sah arm syr perss al Or .. ς add ουν c. EΘHLMBSUYTAA al pl it^per vg Cyr Chr; item AD⁰*K⁰ al go syrP δε

32. ιω .. LA 59. 259. θεου, 245. 435. go Chr (et. mosc⁴) κιωσιν | ημελιν .. KL al fere⁵⁰ ημελλ.

33. παλιν h. l. (Schn „bene“) c. BC⁰D⁰*LXYA al fere¹⁰ it vg arm Cyr (cop iterum venit Pil. intro in pract.) .. ς post πραιτωρ. c. AEGHKMSYTA al longe pl syrP (go ivit in pract. iterum Pil.) :: cf 19, 9. .. C⁰⁰⁰ 33. al pauc sah syr perss om | αυτω .. A αυτοις | γ* om ὁ ante βασι.

34 (170.10) ἀπεκρίθη Ἰησοῦς Ἀφ' ἑαυτοῦ οὐ τούτο λέγεις, ἢ ἄλλοι σοι εἶπον περὶ ἐμοῦ; 35 ἀπεκρίθη ὁ Πιλάτος Μήτι ἐγὼ Ἰουδαίος εἰμι; τὸ ἔθνος τὸ σὸν καὶ οἱ ἀρχιερεῖς παρέδωκάν σε ἐμοί· τί ἐποίησας; 36 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς Ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου. εἰ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἦν ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ, οἱ ὑπηρετοῦντες ἂν οἱ ἐμοὶ ἠγωνίζοντο, ἵνα μὴ παραδοθῶ τοῖς Ἰουδαίους· τῶν δὲ ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐντεῦθεν. 37 (180.1) εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ Πιλάτος Οὐκ οὐκ βασιλεὺς εἶ σύ; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς Σὺ λέγεις, ὅτι βασιλεὺς εἰμι ἐγώ. (181.10) ἐγὼ εἰς τοῦτο γεγέννημαι καὶ εἰς τούτο ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον ἵνα μαρτυρήσω τῇ 8, 41. ἀληθείᾳ· πᾶς ὁ ὢν ἐκ τῆς ἀληθείας ἀκούει μου τῆς φωνῆς. 38 λέγει αὐτῷ ὁ Πιλάτος Τί ἐστὶν ἀλήθεια; Καὶ τούτο εἰπὼν πάλιν ἐξῆλθεν πρὸς τοὺς Ἰουδαίους, (182.9) καὶ λέγει αὐτοῖς Ἐγὼ οὐδε 19, 4. μίαν εὐρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν. 39 (183.4) ἔστιν δὲ συνήθεια ἡμῶν 19, 4. Mt 27, 15 ss. Mc 15, 6 ss. Lc 23, 17 ss.

34. ἀπεκρίθη (D*⁺ itP^m am fu for ing mt al praeim και; AD*⁺ U 1. 33. 157. 299. 2.P^o al² ἀπεκρίματο) c. ABC⁺D*⁺LMUXY al¹⁰ fere itPler vg go cop sah syrP al Cyr .. ς (Gb⁰⁰) add αιτω c. C***EGHKSGAA al pler c syr al | $\bar{\omega}$ c. BLX al aliq Cyr .. ς o $\bar{\omega}$ c. unc rell aliisq pler | αφ εαυτου c. AC*⁺D*⁺EGHKMSUXYΓAA al ut vdr om .. BC⁺L Cyr Chr (et.mosc⁰) απο σαιτου (Chr σαιτου) : ita Ln | sv .. D*⁺ 59. itP^l vg sah arm al Chr om | M al plus¹⁵ sath ἄλλος (M ἄλλο) σοι ειπεν | σοι ειπον .. BC*⁺D*⁺L vg (sed non am fu for ing al) cop sah syr^{utr} al Cyr ειπ. σοι

35. εμοι .. Α μοι

36. $\bar{\omega}$ c. ABCD*⁺EGHKLMUXYGA al pl Cyr Thph .. ς (Gb⁰⁰) praeim ὁ c. s?A al mu | η βασ. η εμη sec loco .. D*⁺ al Chr^{mosc¹} η εμη βασ. | αν h. l. (et. Or al, item Hier accuratissime ministri utique mei; itmu vged etcdd allq min. mei utique, sed a b e am al sah al Cyp non exprim ar) .. B(sed habet supr. lin. suppletum)LX al⁷ Or³ Cyr Chr post ηγωνιζ. pon

37. ἀπεκρίθη .. U praeim και, κ syr Cyr add αιτω | $\bar{\omega}$ c. LXAA al⁵⁰ fere .. ς Ln o $\bar{\omega}$ c. ABD*⁺EGHKMSUYR al pl Cyr | εγω. εγω c. AEGHKMSUX ΓAA al pl itP^l vg go cop sah al .. Ln εγω. [εγω] : om enim alteram BD*⁺LX al plus¹⁰ a c fos arm syrP (e syr utramq om) Cyr Chr Cyp Amb | γεγεννημας (Γ al γεγενημ.) .. A praeim και

38. ειν. εν α. αιτ. c. BLX al b c e P² g vg (a nullam in illo inventio causam; cop sah non inventio ulla causam in eo, f Quaest null. inv. caus. in eo) Cyr .. ς αιτ. ειν. εν αιτ. c. AEGHKMSUYΓAA al longe pl q syr^{utr} al Chr; item D*⁺ al Const αιτ. εν αντ. (Const Chr^{com} κατ αιτου) ειν.

39. συνηθ. ημων (al aliq ημιν) .. L συνηθ. ημων | ημιν pr h. l. c. AEGH MSYΓA al longe pl go .. BD*⁺KLUXA al mu it vg arm syr^{utr} al Cyr 43*

ἵνα ἕνα ὑμῖν ἀπολύσω ἐν τῷ πάσχα· βούλεσθε οὖν ὑμῖν ἀπολύσω τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; 40 (186.1) ἐκραύγασαν οὖν πάλιν πάντες λέγοντες Μὴ τοῦτον, ἀλλὰ τὸν Βαραββᾶν. ἦν δὲ ὁ Βαραββᾶς ληστής.

XIX.

- Lo 23, 16. 1 (186.4) Τότε οὖν ἔλαβεν ὁ Πιλάτος τὸν Ἰησοῦν καὶ ἡμαστὶ-
 Mi 27, 26 sa. γωσεν. 2 καὶ οἱ στρατιῶται πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν
 Mc 16, 15 sa. ἐπέθηκαν αὐτοῦ τῇ κεφαλῇ, καὶ ἡμάτων πορφυροῦν περιβάλον
 αὐτόν, 3 καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτόν καὶ ἔλεγον Χαῖρε ὁ βασιλεὺς
 τῶν Ἰουδαίων· καὶ εἰδούσαν αὐτῷ ῥαπίσματα. 4 (186.9) Ἐξήλθεν
 1a, 20. πάλιν ἔξω ὁ Πιλάτος· καὶ λέγει αὐτοῖς Ἴδε ἄγω ὑμῖν αὐτόν ἔξω,
 ἵνα γνῶτε ὅτι αἰτίαν ἐν αὐτῷ οὐδεμίαν εὕρισκω. 5 ἐξήλθεν οὖν

post απολυσω (Lu); item υμιν sec h. l. c. ΕΓΗΜΒΓΔΔ al longe pl ..
 ΛΒΔ*, *ΚΛΥΧΥ al mu it vg go arm syr^{ant} al Cyr post απολ. (Ln); al
 aliq Chr om υμιν utroq loco :: cf Mc¹ et Mt¹ ll. pp. | εν .. b om
 (teste Maio) | βουλ. οιν .. ΚΥΥ al aliq add ινα

40. LM εκραυασαν. Item 19, 6 et 12. | ουν .. s al¹⁵ fere vv aliq Aug
 om | παλιν .. ΓΚΥ 1. 13. 33. 69. 124. al fere⁴⁵ it^{pl} cop sah syr arm al
 mu Chr Nonn om | παντες (D*,* post λεγ. pon) .. ΒΛΧ al¹⁵ (Orlibere)
 om | τον .. D*,* om | ο .. D*,* om

XIX. 1. ελαβ. (γ al post ο πιλ.) ο πιλ. τον ιν και ημαστιγωσ. (μυχρ al
 ημαστιγ.) .. LX al a cop sah ο πιλ. λαβων τον ιν ημαστ. (syr tuac Pi-
 latus flagellavit Iesum)

2. αυτου τη κεφαλη .. Δ(Η)Υ al αυτου (η post κεφ.) επι την κεφαλην,
 c f q in (c super) κυρη (q -ud) cius

3. και ηρχοντ. πρ. αυτ. c. ΒΛΥΧΔ al plus²⁰ it^{pler} vg cop sah syr^p ethr
 arm aeth al Cyr Nonn Aug .. ς om c. ΔD*,*ΕΓΗΚΜΒΥΓΔΔ al longe pl f
 q go syr al | εδιδουσαν (LX -ωσαν) c. ΒΛΧ 1. 22. Cyr .. ς εδιδουν (κ
 -δου) c. ΔD*,*ΕΓΗΚΜΒΥΓΔΔ al pler

4. εξηλθεν (Gb) c. D*,*Γ 1. 106. 157. 2. pe y^{ser} al³ ac plur a c e f g q
 am em fu fur fos ing gat mt al go cop sah arm syr^p perss .. ς 49.
 εξηλθ. οιν c. ΕΓΗΜΒΥΓΔΔ al longe pl b ff². vg^{ed}; item Ln και εξηλθ.
 c. ΑΒΚΛΧ al⁶ syr aeth Cyr (: : grave est in auctoritate testimonii pen-
 sanda quod cum D*,* [qui quidem ex ipso b fluxisse vdr] et r con-
 sentiunt min ii qui codicum ΒL solent socii esse. Accedit vero et. in-
 signis antiquorum interpretum consensio.) | παλιν .. 258.* 346. 47. εν
 b ff². go pers^p Thpb om | εξω (LX al it^{pler} vg post ο Πιλ., γ aute πα-
 λιν pon) .. 106. 131. 249. al⁶ e om | αιτ. εν αυτ. ουδεμ. (127. al ουχ)
 ευρ. c. LXY 157. 250. 299. (item 127. al); similiter Δ 122. al ουδ. εν
 αυτ. αιτ. ευρ. .. b 33. Cyr ουδεμ. αιτ. ειψ. εν αυτω (Ln), item ς εν

ὁ Ἰησοῦς ἔξω, φορῶν τὸν ἀκάνθινον στέφανον καὶ τὸ πορφυρῶν ἡμάτιον. καὶ λέγει αὐτοῖς Ἴδε ὁ ἄνθρωπος. 6 (188.1) ὅτε οὖν ἶδον ^{Mt 27, 22 pp.} αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ὑπηρέται, ἐκραύγασαν λέγοντες Σταυρώσον σταυρώσον. (190.10) λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλάτος Λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς καὶ σταυρώσατε· (190.9) ἐγὼ γὰρ οὐκ εὐρίσκω ἐν αὐτῷ ^{18, 31.} αἰτίαν. 7 (191.10) ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι Ἡμεῖς νόμον ^{Lev 24, 16.} ἔχομεν, καὶ κατὰ τὸν νόμον ἡμῶν ὀφείλει ἀποθανεῖν, ὅτι υἱὸν θεοῦ ἔαντὸν ἐποίησεν. 8 (192.4) Ὅτε οὖν ἤκουσεν ὁ Πιλάτος τοῦτον τὸν ^{10, 23. Mt 26, 69 ss. PP.} λόγον, μᾶλλον ἐφοβήθη, 9 καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν καὶ λέγει τῷ Ἰησοῦ Πόθεν εἶ σὺ; ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπόκρισιν οὐκ ἔδωκεν ^{Mt 27, 12 ss. Mc 15, 4 s.} αὐτῷ. 10 (193.10) λέγει αὐτῷ ὁ Πιλάτος Ἐμοὶ οὐ λαλεῖς; οὐκ οἶδας ὅτι ἐξουσίαν ἔχω ἀπολῶσαί σε καὶ ἐξουσίαν ἔχω σταυρώσαί

- αυτ. ουδ. αυτ. ευφ. c. D*.*EG(post εν αυτω hiat)HKMSUFGAA al pl am fu fos mt tol al go syrP. Variant al aliq ac vv pl libere
5. ο ω̅ .. B om ὁ | ἐξω (KUA al²⁰ q al ante ο ω̅) .. 235. itallq vg (sed non for al) al om | ἴδε c. AD*.*EGHKMSUFGAA etc .. BLXY 1. 33. al? Cyr HesychPresb in cat³⁹⁰ ἴδου | ο ανθρωπος .. B om ὁ teste Mai.
6. ἴδον (Υ -εν) c. AD*.*KLMXYA al .. 5 Ln 49. ἴδον c. BEHSUGA al pl | οι αρχ. .. Y 299. al⁴ praem ο οχλος και | εκραυγασαν: vide ad 18, 40. | σταυφ. σταυφ. c. BL 1. al am ing em for tol al²⁻³. Cyrxtt etcom (Chr-mose edd ut vdr) Hil Cassiod .. Gb Sz Ln add αυτον c. AD*.*EHKMSUXYΓAA al longe pl vv longe pl (e Quaest¹ crucisfgatur) Const Chr edd Thph Amb Aug (Hier talem pro eum) (: cf v. 15. Mc 15, 13. Lc 23, 21.) | LA ουκ ευρισκ.
7. ημων c. AETHKMSUYXA al ut vdr om q go cop sah syr^{utr} al mu Cyr .. BD*.*LA itpler vg Or Hil al om (Ln) | υιον .. SAA 127. al²⁵ fere go post θεου pon | θεου (5 Gb Sz) c. ABD*.*EHKLSUXYΓAA al longe pl Or Cyr Chr .. 5° praem του c. min aliq | αυτον (μ αυτον) h. l. c. BL MXY 1. 124. 249. 346. 48. ev al aliq it vg Or Cyr (Chr post ποιησ.) Cyp .. 5 ante υιον c. AD*.*EHSUAA al longe pl
8. τουτον τον λογον .. H -των των -γων
9. παλιν : M¹⁹³ habet pilatos, quod pro παλιν και in usum eccles. adpictum esse videtur, ita ut a verbis ο Πιλ. λεγει lectionis initium fieret. Miro modo hunc in locum Chr sic : ονκειν αυτον ερωτα Τι ποιησας; αλλ' ανωθεν παλιν υπο του φόβου κατασιόμενος ποιηται την εξετασιν λεγων Ει συ ει ὁ Χριστος; αλλ' ουκ απεκρινατο.
10. λεγει (Gb improbante Schu) c. A 28. 69. 124. 346. 435. yscr al²⁵ fere q cop arm syr perss al²⁻³. Cyr .. 5 (Ln) add οιν c. BD*.*EHLMSUXY AA al pl itpler vg sah syrP al (go tunc dix. ei; aeth ei dix. ei) | απολ. σε et σταυφ. σε hoc ordine c. ABE* e syr (96. 250. syrP om κ. εξ. εχ. σταυφ. σε) .. 5 σταυφ. σε et απολ. σε c. D*.*E(ipse * se corr.)HKLMSUX YAA etc

σε; 11 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς Οὐκ εἶχες ἔξουσίαν κατ' ἐμοῦ οὐδεμίαν εἰ μὴ ἦν σοι δεδομένον ἀνωθεν· διὰ τοῦτο ὁ παραδιδούς μί σοι μείζονα ἁμαρτίαν ἔχει. 12 ἐκ τούτου ἐξίτηι ὁ Πιλάτος ἀπολύσαι αὐτόν· οἱ δὲ Ἰουδαῖοι ἐκραγόζον λέγοντες Ἐὰν τοῦτον ἀπολύσῃς, οὐκ εἰ φίλος τοῦ Καίσαρος· πᾶς ὁ βυσιλεία ἐναντὸν ποιῶν ἀντιλέγει τῷ Καίσαρι. 13 ὁ δὲ Πιλάτος ἀκούσας τῶν λόγων τούτων ἤγαγεν ἔξω τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ βήμματος εἰς τόπον λεγόμενον Λιθόστρωτον, Ἑβραϊστὶ δὲ Γαββαθᾶ. 14 ἦν δὲ παρασκευῆ τοῦ πάσχα, ὥρα ἦν ὡς ἕκτη. καὶ λέγει τοῖς Ἰουδαίοις Ἴδε ὁ βασι-

11. ἀπεκρίθη (et. itpler vg go syrP al) .. BD^{*} L 1. 33. 249. a c sah syr persP (aeth) Cyr add αὐτω, hinc Ln [α.] | ᾧ c. BD^{*} *ΞΗΚΟΥΧ^{*} al plus⁵⁰ .. ζ (Gb⁰⁰) praem ὁ c. ALMSY**ΔΑ al pl Cyr | εἰχες .. AD^{*} *LYA al¹⁰ cop εἰχες | κατ ἐμου h. l. c. BD^{*} *KLX 1. 33. 124. 157. 2. pe itpler vg arm; item γ al q (et f in me ullam potest.) ante ἐξουσίαν .. ζ post ουδεμίαν c. AEMMSΥΔΑ^{**} al pl go al mu Cyr .. Δ^{*} al⁵ Ir^{int} Hil al om ουδεμίαν, Chr Thdrt^{2.008} om κατ ἐμ. οὐδ. | σοι (x om) δεδομενον (κ al barb^{ev} δεδωμε.) hoc ord. c. AEMMSΥΔΑ al certe pler Cyr Chr Thdrt .. BD^{*} *LY al? δεδομ. σοι (Ln) .. a c ff² q Ir^{int} Cyp³ Hil Amb Ambrst dat. (data vel datum) tibi fuisset (esset); b esset tibi data; e Cyp¹ dat. esset tibi; am al mu tibi esset datum, f vg^{ed} tib. dat. fuisset (esset vg) | ο παραδιδούς c. AD^{*} *HIKLM SX al pler go Cyr Chr .. BEU (ni fallor) ΔΑ al ο παραδους (Δ -θός) : Ln. Item it vg qui tradidit, nec aliter vv pl | μείζονα .. υ μείζω, λ μίζον (sequente α-)
12. ἐξήτ. ο Πιλ. (κ al post αὐτον pon) c. AD^{*} *EHSUYΔΑ al pler f q vg go syr^{int} al Cyr .. BLMX al itP¹ (b om ο πιλ.) cop sah ο πιλ. ἐξήτ. (Ln) | κραυγάζον (Δ κρυγ., LM κρυναζ.) c. AILMY 1. 22. 69. 124. al²⁰ Or, item BD^{*} * 33. 157. 249. al¹⁰ κραυγασαν .. ζ κραζον c. FH KBYΔΑ al pl Cyr | εαν .. β αρ | πας .. D^{*} * 106. al itmu vg (sed non an fu for ing al) cop syr al Const^{lib} add γαυ | εαυτον (Gb Sz) c. ABD^{*} *EHIKLM SXUYΔΑ al longe pl Or Const Chr Cyr al .. ζ αἰτον c. min
13. των (L τον) λογων (M -γον) ταιτων (Gb¹) c. ABLM al, item D^{*} *EHIYA al⁶⁰ fere Respor^{thod}⁶⁵ ταιτων τ. λ.; item hos sermones, haec verba (sed q syrP cd flor verba haec) it vg al pl Aug .. ζ ταιτον (barb^{ev} om) των λογον c. KBY al pl Chron¹¹, item Δ al Cyr τον λογ. ταιτων. Item syr al hunc sermonem | βηματος c. ABD^{*} *ILUX al¹⁵ fere Cyr Chron .. ζ (Gb⁰⁰) praem του c. EHKMSYΔΑ barb^{ev} al longe pl | γ εβραιστι, ι εβραιστι | γαββαθα (M 1. al mu -θα, EKUA al pl -θα) .. η barb^{ev} al⁶⁰ fere vg^{edd} aliq (sed vg^{ed} am ing for al gabbatha, q gabbata) syrP al γαβαθα .. c gabbha, b gennetha, e gennatha, a gennaesa, f gennesar, 1. 22. al καφαθα
14. ην δε .. γ om δε | ωρα ην (Gb¹) c. ABD^{*} *LMUXΔ barb^{ev} al⁶⁰ a c fos (syr ac erat quasi hora) sl⁵⁻⁶ Cyr Chron^{bis} .. ζ ωρα δε c. EHSYΔA al mu ff² syrP; item κ al aliq sl²⁻³ ωρ. δε ην (cop hora vero sexta erat,

λεὺς ἡμῶν. 15 ^(194.1) ἐκραύγυσαν ὄν ἐκεῖνοι Ἄρον ἄρον, σταύρωσον αὐτόν. ^(196.10) λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλάτος Τὸν βασιλέα ἡμῶν σταυρώσω; ἀπεκρίθησαν οἱ ἀρχιερεῖς Οὐκ ἔχομεν βασιλέα εἰ μὴ Καίσαρα. 16 ^(198.1) τότε ὄν παρέδωκεν αὐτὸν αὐτοῖς ἵνα σταυρωθῇ.

sah hora tero sext. erat praeparationis pasch.) . . 157. al^b b e f q v̄g aeth pers^p ὡρα | ως c. ΑΒΕΙΚΛΧΥΔ al⁴⁰ fere . . ς ωσει c. D* *HMSUA al pl Cyr Chron² | εκτη c. ΑΒΕΗΙΚΜΒΥΔ al pler it vg cop sah (sed in fragm Borg deesse dicuntur verba ὡρα ην ως εκτ.) syr^{utr} aeth pers^a al Cyr al. (Agnoscunt et. Valentt ap Ir^{1,14,6} - ἧς οἰκονομίας ἀρχην καὶ τέλος τὴν ἔκτην ὥραν, ἐν ἧ ἠ προσηλώθη τῷ ξύλῳ.) Cf. et. Hesych presb in cat²⁹⁰ τίνος ἔκειεν ὁ μὲν Μάρκος τρίτην ὥραν λέγει τὸν χρ̄ σταυρωθῆναι, ὁ δὲ Ἰω. ἔκτην; Μάρκος μὲν τὴν ὥραν τῆς ἀποφάσεως τοῦ σταυροῦ σαφῶς καὶ ἀναμφισβόλις ἐκτίθεται - Ἰω. δὲ - τὴν ὥραν ἐν ἧ τῷ σταυρῷ προσήλωσαν τὸν κύριον ἔφησεν. . . D* *LX (in comm vero est εκτη) Δ 72. 88. 123. *mg 151. τριτη. Item Chron¹¹ et¹¹¹ (καθὼς τὰ ἀκριβῆ βιβλία περιέχει αὐτό τε τὸ ἰδιώγειρον τοῦ εὐαγγελιστοῦ, ὅπερ μέχρι τοῦ νῦν περιύλακται χάριτι θεοῦ ἐν τῇ Ἐφρεσον ἀγιότητα ἐκκλησίᾳ καὶ ὑπὸ τῶν πιστῶν ἐκείσε προσκυνεῖται) Nonn (ἧν δὲ τειρομένη τριτάτη θανατηφόρος ὥρη) Sevant in cat.²⁹⁹ (et. Mai. IV. ²⁹⁹, item 237. ^{schol}) Εὐσεβίου ὁ Καισαρείς ὁ Παμφίλου προσαγορευόμενος ἐν ταῖς πρὸς Μαυρίων ἐπὶ ταῖς περὶ τοῦ θεοῦ πάθους καὶ τῆς ἀναστάσεως ζητήσεσι καὶ ἐπιλύσεισι καὶ τοῦτο προῦθηνεν εἰς ἐξέτασιν τὸ τὸν μὲν θεῖον εὐαγγελιστὴν Μάρκον εἰπεῖν ὥραν εἶναι τρίτην καθ' ἣν ἐσταυρώθη ὁ θεὸς ἡμῶν, τὸν δὲ θεολογικώτατον Ἰωάννην κατὰ τὴν ὥραν τὴν ἔκτην γράψαι προκαθισθῆναι τὸν Πιλάτον ἐπὶ τοῦ βήματος - καὶ ἀναρτῆσαι τὸν ἰβ̄ καὶ φησι γραφικὸν εἶναι τοῦτο σφάλμα παροραθὲν παρὰ τῶν (sic recte Mai., male cat^{ox} παραγοραθὲν πάντων) ἐξ ἀρχῆς ἀπογραφισμένων τῶ εὐαγγέλιω· τοῦ μὲν γὰρ γάμμα στοιχείου τὴν τρίτην ὥραν σημαίνοντος, τοῦ δὲ ἐπίσημου τὴν ἔκτην, καὶ πολλὴν ἐμφέρειαν ἔχοντων πρὸς ἀλλήλους τούτων τῶν χαρακτήρων κατὰ πλάνην τὸ γάμμα στοιχείου τὸ (haec omnia ex Maio sumpsimus, quorum plura male om cat) τῆς τρίτης ὥρας δηλωτικόν, νικητωθείσης τῆς ἀνατεταμμένης εἰς μῆκος εὐθείας, εἰς τὴν τοῦ ἐπισημοῦ μεταχωρήσαι σημασίαν, τοῦ τῆς ἔκτης ὥρας δηλωτικοῦ. Etc. Similiter Amm ^{schol} : ὁ δὲ καλλύγραφος ἀπὲ τοῦ γάμμα στοιχείου, ὅπερ σημαίνει τὴν τρίτην, ἔγραψε τὸ ἐπίσημον, ὃ καλοῦσιν οἱ Ἀλεξανδρεῖς γαμίξ, ὃ δηλοῖ τὴν ἔκτην, πολλὴν ἔχοντα πρὸς ἑαυτὰ τὴν ὁμοιότητα, καὶ διὰ τοῦ γραφικοῦ σφάλματος γέγονεν ἡ διαφωνία· ἀπὲ γὰρ γ ὥρας ς ἔγραψεν. Eadem fere reperit Thph.

15. ἐκραύγυσαν (L κραυγασσ.) οὐν (q autem) ἐκεῖνοι (e om) c. BLX al b e q Cyr . . ς (Ln) οἱ δε ἐκραύγυσαν (A -γασον, D* *KY al -γαζον, al aliq barb^{ev} ἐκραύζον, item g vg [ex fu] sah clamabant) c. AD* *EHIKMSUYΔ al pler it^{p1} vg al mu. Praeterea U al²⁰ fere barb^{ev} add λεγοντες | EA barb^{ev} al εχωμεν

16. Υ παρεδωκαν

680 IO. 19, 17. Fert crucem. Crucifixio. Titulus super crucem.

Mt 27, 32 ss.
Mc 15, 21 ss.
Lc 23, 30 ss.

(197.1) Παρέλαβον οὖν τὸν Ἰησοῦν, 17 καὶ βαστάζων αὐτῷ τὸν σταυρὸν ἐξῆλθεν εἰς τὸν λεγόμενον Κρανίον τόπον, ὃ λέγεται Ἑβραϊστὶ Γολγοθᾶ, 18 ὅπου αὐτὸν ἐσταύρωσαν, (198.1) καὶ μετ' αὐτοῦ ἄλλους δύο ἐντιῦθεν καὶ ἐντιῦθεν, μέσον δὲ τὸν Ἰησοῦν. 19 (199.1) ἔγραψεν δὲ καὶ τίτλον ὁ Πιλάτος καὶ ἐθήκην ἐπὶ τοῦ σταυροῦ ἦν δὲ γεγραμμένον Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. 20 (200.10) τοῦτον οὖν τὸν τίτλον πολλοὶ ἀνέγνωσαν τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ἑγγὺς ἦν ὁ τόπος τῆς πόλεως ὅπου ἐσταυρώθη ὁ

16. παρελαβον (L παραλαβον) ουν (c. BD*, *LX 33. 142. 249. a^{ser} a b c e ff² q fos cop Cyr; agnoscunt ουν et. syr^{hr} itemque Or: παρὰ τῷ Ἰω. Παρала;όντες οὖν αὐτόν: ε Ln δε c. AEBHKSDA al pl g vg syr^P al) τον ἰω̄ .. u al²⁰ fere barb^{ev} παραλαβόντες δε τον ἰω̄ et m 1. 13. 124. 346. al sah oi δε παραλαβόντες αὐτον (sah Iesum); item γ ος δε παρελαβον τον ἰω̄ .. 42. 61.* 69. plane om, hinc Gb^o | τον ἰω̄ (m al sah αὐτον) c. (Gb^o) c. BLX 19. 33. 249. 135.* ev (item 42. 61.* 69. qui post σταυρωθῆ statim ad κας βαστάζων pergunt) a b c e ff² cop Cyr .. Gb Sx add κας ηγαγον (duxerunt) c. D*, *EHIKSYAA al¹⁵⁰ fere f am fos mt al sl Chr (et. mosc⁵) Cyr^{cod} Thph Euth; item ε add κας (mu al sah om) απηγαγον (adduxerunt, eduxerunt) c. AMU al mu g q vg (et. fu al) sah syr^{utr} al; item al aliq syr^{hr} Or κας (al syr^{hr} Or om) ἐπεθῆκαν αὐτω τον (al om) σταυρον. Praeterea que MU (*ante απηγ.) al plus²⁰ barb^{ev} syr^{hr}**sl². Cyr^{cod} Euth add ες (44.^{ev} praem εξω) το πρωτωριον, al pauc Thph^o ες το σταυρωσαι
17. αὐτω (ita Bx 33.; L 1. Cyr εαυτω, D*, * al εαυτοι, al αὐτοι) c. BLX 1. 33. al itpl^{er} vg (Or κατὰ τὴν ἰω. ἰ̄ εαυτῷ βαστάζει τὸν σταυρὸν καὶ βαστάζων αὐτόν ἐξῆλθιν) Cyr .. ε αὐτοῦ (sed AIUV al barb^{ev} Chr εαυτοι, rell vero certe pm nt Δ αὐτοῦ) post τ. σταυρ. c. AEBHKMSCTA al pler q cop sah syr^{utr} al Chr Cyr^{cod} et ed prior | ες τον (γ το) .. EHSΔ al plus⁷⁰ Thph ες (al aliq add τον) τοπον | ο λεγεται c. AK 157. y^{ser} al²⁰ barb^{ev} a c f q Cyr .. ε ος λεγεται c. BD*, *EHIMSUYA al pl e syr^P al .. LX 33. 249. 35.^{ev} b ff² g vg cop sah Chr om, postea que iidem (exc b am fu for ing al) habent εβρ. δε | γ* y^{ser} εβραιστη, γ** -ιστι, ι rursus εβραιστι | γολγοθα (D*, * -οτα) .. B sah γολγοθ, e γουλθα, syr^P gogultha, syr γagulla, syr^P ms ετ γολγολθα, x γαββαθα. De accentu cf ad Mt et Mc (-θᾶ h. l. inter alios B**m, -θᾶ κλ)
18. αλλοις δυο .. D*, * δι. αλλ.
19. ἐθηκην .. AK al¹² barb^{ev} (sah sl) ἐπεθῆκ. | D*, * ην δε το γεγρ. | ναζωραιος .. itPl¹ vg nazarenus
20. ο τοπ. της πολεις (Gb Sx) c. ABD*, *EHIKLSUYXA al longe pl barb^{ev} q syr^P sl Cyr Thph .. ε της πολ. ο τοπ. c. min aliq itPl¹ (ellbere quia iuxta civitatem in crucem sublatu est Iesus) vg al mu | ο ἰω̄ .. x om ὁ | εβρ. ρομ. ελλην. hoc ord. c. BLX 33. 74. 89. 90. 234. 248. q^{ser} r^{ser} e cop sah aeth Cyr .. ε Ln εβρ. ελλ. ρομ. c. AD*, *EHIKMSUYA al longe

Ἰησοῦς· καὶ ἦν γεγραμμένον Ἑβραϊστί, Ῥωμαϊστί, Ἑλληνιστί. 21 ἔλεγον οὖν τῷ Πιλάτῳ οἱ ἀρχιερεῖς τῶν Ἰουδαίων Μὴ γράψῃ Ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, ἀλλ' ὅτι ἐκεῖνος εἶπεν Βασιλεὺς εἰμι τῶν Ἰουδαίων. 22 ἀπεκρίθη ὁ Πιλάτος Ὁ γέγραφα, γέγραφα.

23 ^(201.1) Οἱ οὖν στρατιῶται, ὅτε ἐσταύρωσαν τὸν Ἰησοῦν, ^{Mt 27, 35. Mc 15, 24. Lc 23, 34.} ἔλαβον τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἐποίησαν τέσσαρα μέρη, ἐκάστῳ στρατιῶτῃ μέρος, καὶ τὸν χιτῶνα. ἦν δὲ ὁ χιτῶν ἀραφος, ἐκ τῶν ἀνωθεν ὑφαντός δι' ὅλου· 24 εἶπαν οὖν πρὸς ἀλλήλους Μὴ σχίσωμεν αὐτόν, ἀλλὰ λάβωμεν περὶ αὐτοῦ, τίνος ἔσται. ἵνα ἡ γραφὴ πλη- ^{P^a 21 (2) 10.} ρωθῆ ἢ ἡ λέγουσα Λιμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἐαντοῖς καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμὸν μου ἐβάλον κλῆρον. Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται ταῦτα ἐποίησαν. 25 ^(202.10) εἰστήκεισαν δὲ παρὰ τῷ σταυρῷ τοῦ Ἰησοῦ ^{Mt 27, 55.} ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ ἡ ἀδελφὴ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, Μαρία ἡ τοῦ Κλωπᾶ καὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνῆ. 26 Ἰησοῦς οὖν ἰδὼν τὴν μι-

pl barbeu itpler vg syr^{utr} al. Praeterea I ter - σται, y^{scr} I ter - στη, D^{*} * -σται

21. οἱ (D^{*} * om) ἀρχιερ. (b c f q fos for principes, a vero add et principes) των ιουδαιων (75. 249. d^{scr} ff². am syr persP sax om; arP et Iudaei) | εἰμι .. B.L.X 33. post τ. ιοιθ. pon (cop ante βασιλ.)
23. οτε .. L al om (post -οιται) | τον ιη .. 124.1xt g vg sah Aug αυτον | και (cop sah Eusec¹⁸⁷ om anteaq habent λαβοντες) εποιησαν (L ποιησαν : sequitur τεσσαρα) : et. Eusdem Ps-Ath^{2,67} Cyr al .. D^{*} * ποιησαντες | τεσσαρα c. ΔB(vdtr, quia alibi plerumq certum est; Mai ed. -α-)LM .. ς (Ln) τεσσαρα c. D^{*} * ΕΗΚΒΧΥΑ al certe pler | και τον χιτωνα .. a b ff². syr arP om .. 69. 124. 346. c Eusdem Ps-Ath^{2,67} Cyr τον δε χιτ. (c Cyp de tunica autem) pergentes επι ην αρ. (Eus οτι αρ. ην) etc (sublato οιν sq). Similiter 13. και τον χιτ. επι ην ο χιτ. αρ. etc absq οιν | αραφος c. ΔD^{*} * ΕΗΚΛΜ(8?)ΥΧΥΑ al pl .. ς Ln αρραφ. c. B al mu
24. εἶπαν c. LX al? .. ς Ln εἶπον c. rell ut vdtr | οιν (13. etc om : vide ante) .. D^{*} * cop^{wi} syrP m^s δε (syr aeth al et dixerunt) | εἶται .. D^{*} * εἶστιν, item it vg Cyp al cuius sū | η λεγουσα (et. Eusdem Cyr al) .. B 249. a b c e ff². (non f g l vg) sah persP Eusec¹⁸⁷ (sed add το) Ps-Ath^{2,67} om (: ut 13, 18, 19, 36. lectione non fluct) : ita Ln | Δ^{*} om εαιτους | H al εβαλλον | ταιτ. εποιησαν (a em persP om οἱ μεν usq εποι.) .. LX al sah επ. ταιτ.
25. ΔD^{*} * ΗΧ εστηκεισαν (-κισαν Δ) | D^{*} * και αδελφη, sed η supra liu. suppl est | μαρια (1. -ιαμ, syr persP aeth praem και) η (L f^{scr} om) του κλωπα (H al pm κλοπα, cop aeth al κλειωπα [sed cop^{ds} κλειωπα], b f q al am al cleopae vel -pe, itmu vged et^{dd} aliq cleophae) .. c add et maria iacobi. Ceterum Ln et ante μαρια et post κλωπα interpg | και μαρια (L 1. -ιαμ) η μαγδ. .. a om. Ceterum syrP m^s haec notat:

688 IO. 19, 27. Alloquitur de cruce matrem et Iohannem. Sitit.

τέρα καὶ τὸν μαθητὴν παρεστῶτα ὄν ἡγάπα, λέγει τῇ μητρὶ αὐτοῦ
 20, 2. Γίναι, ἴδε ὁ υἱός σου. 27 ἔτα λέγει τῷ μαθητῇ Ἴδε ἡ μήτηρ σου.
 καὶ ἀπ' ἐκείνης τῆς ὥρας ἔλαβεν ὁ μαθητὴς ἀνὴρ εἰς τὰ ἴδια.
 *P. 68 (60), 27. 28 (203.4) Μετὰ τοῦτο εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἤδη πάντα τετέλεσται,
 Mt 27, 48 pp. ἵνα τελειωθῇ ἡ γραφή, λέγει Διψῶ. 29 σκευὸς ὄν ἔκετο ὄξους
 μιστόν· οἱ δὲ πλήσαντες σπόγγον ὄξους καὶ ὑσσώπῳ περιθέτες
 προσήνεγκαν αὐτοῦ τῷ στόματι. 30 (204.1) ὅτε ὄν ἔλαβεν τὸ ὄξος

Ioana et Iosephus fratres, et Maria et Maria (mater domini) sorores: hi igitur duo fratres acceperunt (uxores) has duas sorores.

26. Δ* om παριστωτα | L* 236. 346. y^{scr1} om on ηγαπα | τ. μητρι αυτου c. AD* *EGHKMSUYA al longe pler vv pler .. BLX al² b e arm om αυτου, hinc Ln [α.] (: : ad μητερα nullus cod gr nec nisi pauc vv add αυτου) | ἴδε (D* * εἶδε) c. (GB'') BD* *MΧA al⁶⁰ fere Or Cyr Chr .. ε ἰδου c. ΔΕΗΚΛSUY al pm
27. ἴδε (Schu commend) c. BL al¹² Cyr Chr .. ε ἰδου c. AD* *EGHKMSUX γΔ al pler | ωρας .. ΔΕ* (vdr nam ωρα; ε in rasura) al⁴⁰ sah al² semel ημερας | ο μαθ. αυτην (Gb Sz) c. ΔΒΕΓΗΚΛMSXYA al longe pl e sah (discip. accepit eam) arm sl²· Cyr Thph .. ε (Ln 49. ex err.) αυτην ο μαθ. c. D* *U al pl itP^{ler} vg cop al Amb⁹, sed v: al³⁰ fere a c syru^{tr} al ο μαθ. εκινος (ille discipulus)
28. ταιτο .. υ al³⁰ f q (al vg postea) cop sah al Eusps³⁶⁸ (sed³⁷⁹ ταιτο: Chr Thph Hil ταιτα | εἰδως (Mx al ἰδως) c. ABD* *LMYXA al pl itP^{ler} sah syru^{tr} al Eusps³⁷⁹ Did Chr Hil (sed BM* Chr^{mo}se¹ itmu Hil post o [b om] ὧρον) .. ΕΓΗΚSΥ al plus⁷⁰ a cop aeth arP Eusps³⁶⁸ Cyr Thph ἰδων (x εἰδων): Gb' | ηδη παντα c. ABD* *LUXY al mu am em ing mm al Did .. ε παντ. ηδη c. ΕΓΗΚMSA al pl f syrP; item 235. Eus² post τετελεστ., Cyr ante οτι .. 1. al³⁰ fere itP¹ vg cop sah syr al Chr al Hil al om ηδη | τετελεσται (D 64. τετελειωται) .. UM** al pl sl²⁻²· add τα (M** al pm om) περι αυτου | τελειωθη .. D* * 1. 13. 69. 124. al mu πληρωθη | η γραφη .. syrP c.* add η λεγοισα Και εδωκαν εις ποτον μου οξος και χολην
29. οιν c. D* *EGHKMSUYA al certe pler e f g q vg syrP al Cyr (cop sah δε, ff² syr Hil et erat) .. ABLX a b e fos (Promiss) om: hinc Gb⁰ et Ln om | Eusps³⁶⁸ et³⁷⁹ λευκανη εκειτο οξους μιστη pro σα. οιν usq μιστον | οἱ δὲ πλησ. σπογγ. οξ. και (g vg illi autem spongiam plenam aceto) ἰσσωπω (16. -πον, h^{scr*} ἰσσω) c. AD* *EGHKMSUYA al fere omn f g vg syru^{tr} al .. BLX 1. 33. 2.^{ps} b (c) e ff²· (q) sah (similiter cop) Eusps² Cyr Hil σπογγον οιν (sah om) μιστον τον (x Eus² om) οξους (Eus² add ποιησαντες) ἰσσωπω (ita et. b testib Bartolocio Maio Dressello; Ln igitur ex err. ἰσσωπω, ut certe a c f q am fu ing al; b ff² perticae) (c hysopo admiscentes spongiam ergo plenam aceto cum felle permixtum componentes; q spongia [corrige -am] ergo impleverunt aceto et felle et hysopum circumponentes): ita Ln .. al⁴ a (pergit hysopo circumdantes) sl² om οἱ δὲ usq οξους. Nonn verba οἱ δὲ etc sic ex-

ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν Τετέλεσται, καὶ κλίνας τὴν κεφαλὴν παρέδωκεν Mt 27, 50 pp.
τὸ πνεῦμα.

31 (205.10) Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι, ἵνα μὴ μείνῃ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τὰ ^{D^a 71, 28.}
σώματα ἐν τῷ σαββάτῳ, ἐπι παρασκευὴ ἦν, ἣν γὰρ μεγάλη ἡ ^{Mc 15, 42.}
ἡμέρα ἐκείνου τοῦ σαββάτου, ἤρώτησαν τὸν Πιλάτον ἵνα κατα-
γώσῃν αὐτῶν τὰ σκέλη καὶ ἀρθώσῃν. 32 ἦλθον οὖν οἱ στρατιῶται,
καὶ τοῦ μὲν πρώτου κατέαξαν τὰ σκέλη καὶ τοῦ ἄλλου τοῦ συν-
σταυρωθέντος αὐτῷ· 33 ἐπὶ δὲ τὸν Ἰησοῦν ἐλθόντες ὡς εἶδον
ἤδη αὐτὸν τεθνηκότα, οὐ κατέαξαν αὐτοῦ τὰ σκέλη, 34 ἀλλ' εἰς
τῶν στρατιωτῶν λόγγῃ αὐτοῦ τὴν πλευρὰν ἐνυξεν, καὶ ἐξῆλθεν

pressit: ἀνὴρ δὲ τις ὄξῃς ἀκούσας Σπόγγον ὀπορρηγίων ἀδίτων βλά-
στημα θαλάσσης Πλήσας θριμιτάτοις ποτοῦ καὶ δισκάδης ἄλμης,
Ἰθιπόρον καλάμοι παρὰ νίατον ἄκρον ἐρείσας, Ἄρμεγεν ἰσσοῦπω
κεκρασμένο ὄξος ὀλίθρον - τείνωσ Ἄκρον ἀειρομένου καλάμοι καὶ
σπόγγον ἀλήτην. (Ceterum lectio σπογγον οἶν etc omisso οἶν priore
alienam manum satis prodit. Inprimis οἱ δὲ offendisse vdr̄; item
aptius vdbatur οἶν ad actionem militum trahi. Etiam τοῦ ὄξους, quo
ad praecedens ὄξος respicitur, emendator pro ὄξους scripsit. Alteram
vero lectionem ex Mt et Mc ll. pp. fluxisse prorsus absonum est fidei.)

30. το ὄξος (124. 346. foss arm EusP^s Promiss add μετα χολης, quae
eadem 13. 69. 124. al it^{all}q [vide ante] arm syrP c.* Eus ad οξους v.
29. add) o (b om) τ̄ (E al vñ aliq EusP^s ante το οξ., a em om) | τετε-
λεσται .. D*.* τετελειωται | πνευμα .. al^b syr^{hr} syrP c.* Cyr add ως
δε ἐξπνευσθη (Cyr -πνευσεν) εσχισθη το καταπετασμα του ναου με-
σον απο ανωθεν εως κατω (: ex ll. pp.)

31. επι παρασκευη ην (itP^l quoniam cena pura erat; ff² quoniam para-
scenit coenati paraverant) h. l. c. AD*.* (sed habet επι παρασκευη
omisso ην) EGHKMSUA al pler q syrP Chron¹¹ et¹¹³ .. BLXY 1. 13. 33.
69. 124. 249. 346. 2.pe 3.pe itP^ler vg cop sah syr aeth arm arr perss
al Cyr Chr Nonn ante ινα (: non possum non per emendatione ha-
bere) .. (13.?) d*.* sl² semel om | ην γαρ μεγ. η (ΔE al mu om) ημερα ..
m om | κεινον (D*.* L al syr arm al post σαββ. pon) c. (et. ε Gb Sz)
ABD*.* EGHKMSUXA al longe pl a b e ff² q arm cop al mu Hesych
qu.⁴⁴ .. ε^o κεινη c. H al aliq c f g vg syrP Cyr

32. σινσταυρ. c. ABD*.* ELY .. ε σινσταυρ. c. GHKMSUXA al certe pler

33. D*.* KMXY al ιδον | ηδη αυτον c. BL Or .. ε Ln αυτ. ηδη c. AD*.* EG
HKMSUXA etc (e ff² q Promiss om ηδη)

34. D*.* αλλα | ενυξεν (al aliq ενουξ.) .. al aliq ηνωξεν (vel ηνηξ.), item
aperuit f g vg syrP al (contra a ff² percussit, b pupugit, c perfodit, e
inseruit, q percussit et perfodit) | ενθυσ (c. ABEGHKLBSA al pl Or Cyr;
D*.* MUY al plus⁶⁰ Chron ενθεις: Gb¹¹) h. l. c. BLXY al a b (e om) Or
.. ε Ln ante εξηλθ. c. AD*.* EGHKMSUA al pler itP^m vg al mu Cyr
Chron | e cop sah^{skew} ιδ. κ. αμ.

21, 34. ἐνθὺς αἷμα καὶ ὕδωρ. 35 καὶ ὁ ἑωρακῶς μεμαρτύρηκεν, καὶ ἀληθινῇ αὐτοῦ ἐστὶν ἡ μαρτυρία, κακῆνος οἶδεν ὅτι ἀληθῆ λέγει, ἵνα
 *Ex 12, 46. καὶ ὑμεῖς πιστεύσητε. 36 ἐγένετο γὰρ ταῦτα ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ
 *Zch 12, 10. ὅστων οὐ συντριβήσεται αὐτοῦ. 37 καὶ πάλιν ἑτέρα γραφὴ λέγει Ὁρωραταί εἰς ὃν ἐξεκέντησαν.

Mt 27, 57-61. 38 (200.1) Μετὰ ταῦτα ἠρώτησεν τὸν Πιλάτον Ἰωσήφ ὁ ἀπὸ
 Mc 15, 43-47. Ἀριμαθαίας, ὃν μαθητὴς τοῦ Ἰησοῦ κεκρυμμένος δὲ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἵνα ἀρή τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἐπέτρεψεν ὁ Πιλάτος. ἦλθεν οὖν καὶ ἤρην τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. 39 (207.10) ἦλθεν δὲ καὶ Νικόδημος, ὁ ἔλθων πρὸς αὐτὸν νυκτὸς τὸ πρῶτον, φέρων μύγμα σμύρνης καὶ ἀλόης ὡς λίτρας ἑκατόν. 40 (200.1) ἔλαβον οὖν τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἔδωκαν αὐτὸ ἐν ὀθονίῳ μετὰ τῶν ἀρωμάτων.

35. D*²*EGHK al eorakos (K al item A -kos) | αὐτοῦ h. l. c. ABD*²*LMSX al pl Or .. EGKUA al plus⁹⁰ post *εστιν*, HY al⁶⁰ fere it vg al mu Cyr Chr al post *μαρτυρία* | κακῆνος c. AD*²*EGHKLSUX al pler Or¹ al .. BY al Or² Cyr καὶ κεινος (Ln) | οἶδεν .. M al ἰδεν (al εἰδ.) | καὶ υμεῖς (Gb Sz) c. AB (invito Maio) D*²*HKLUX al fere²⁵ it vg sah arm syr^{utr} al Or Cyr .. ζ om καὶ c. EGMSYA al longe pl cop | πιστεύητε .. B Or -ειητε

36. γαρ .. K al¹⁰ δε | συντριβήσεται (ita et. Or¹; sed¹ -σιτε et³ -ψετε ex LXX) .. it^{pl}er vg *confringetis* (a -gūis), *communiētis* (contra e q *communiētur* [e -atur] ut et. syr^{utr} al); cop sah *confringent* | αὐτοῦ .. 33. 69. 106. 124. al plus⁹⁰ it^{pl}er (non e q) vg al mu Or¹ (alibi² om, alibi¹ αὐτοῦ) al (Cyr παρ' αὐτ.) απ αὐτοῦ (: LXX Ex. 12, 46. ὅστ. οὐ συντριβήτε ἀπ' αὐτοῦ lectione tantum non fluct)

38. μετὰ ταῦτα c. EGKMSYΔΔ 22. 33. 131. 157. al plus⁹⁰ cop^{wi} sah syr persP .. ζ (Gb⁹⁰) Ln add δε c. ABD*²*HLU al pm it^{pl}er (ff² ergo) vg cop^{d2} syrP al (aeth et postea) Cyr (: cf 5, 1. 6, 1. 2, 12. 3, 22. etc ubi a multis vel additur δε vel praemittitur καὶ) | ἰωσήφ c. BD*²*EGKLM UX al plus⁴⁰ Chr Thdrt⁴, 200 .. ζ (Gb⁹⁰) praem ὁ c. ANS²YΔΔ al pl Cyr | ο ἀπο c. EGKMSYΔΔ al fere om Chr Cyr Thdrt .. ABD*²*L 90. om ὁ (Ln) | Ἀριμαθαίας (ut it vge^{dd} pler *Arimathia*), D*²*αριμαθίας | του ἰω .. B om του | ἀρή .. H al ἀρε | το σω. του (Δ το) ἰω .. M al το σω. αὐτοῦ .. e *Iesum* | Δ al aliq om καὶ ἐπέτρεψ. usq fin. vers. | το σω. του ἰω c. D*²*EGKMSYΔΔ al longe pl f g q vg cop syr^{utr} aethPP al Thdrt .. Ln 49. το σω. αὐτοῦ (33. αὐτ. το σω.) c. BLXA al¹⁰ fere sah aeth^{ro} Cyr .. a b c e ff² arm syr^{br} αὐτο. Praeterea iidem (ex arm) et sah *tenerunt et tulerunt (abstul.)* pro ἦλθεν et ἤρην

39. δε (E oiv, Δ om) καὶ .. a ff² ergo | πρ. αὐτον c. ARLU(?)XY sah (ap. Münt.) Cyr .. ζ πρ. τον ἰω c. D*²*EGHKMSΔΔ al certe pler vv pler Thdrt | μύγμα (e *malagmat*) .. B εἰγμα, al⁴ σμύγμα | σμύρνης .. D*²* ζμυρνης, al μυρνης | EX al mu ἀλόης | ὡς (Gb Sz) c. BD*²*EGHKLSΔΔ al⁹⁰ fere .. ζ ὡσει c. AUXY al pl Cyr .. Ath³⁵⁶ Thdrt om

των, καθὼς ἔθος ἐστὶν τοῖς Ἰουδαίοις ἐνταφιάζειν. 41 ἦν δὲ ἐν τῷ τόπῳ ὅπου ἐσταναρώθη κήπος, καὶ ἐν τῷ κήπῳ μνημεῖον καινόν, ἐν ᾧ οὐδέπω οὐδεὶς ἐτέθη· 42 ἐκεῖ οὖν διὰ τὴν παρασκευὴν τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν τὸ μνημεῖον, ἔθηκαν τὸν Ἰησοῦν.

XX.

1 (200.1) Τῇ δὲ μετὰ τῶν σαββάτων Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ ἔρχεται πρὸς σκοτίας ἐτι οὐσῆς εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ βλέπει τὸν λίθον ἠρμένον ἐκ τοῦ μνημεῖου. 2 (210.10) κρέχει οὖν καὶ ἔρχεται πρὸς Σίμωνα Πέτρον καὶ πρὸς τὸν ἄλλον μαθητὴν ὃν ἐφίλει ὁ Ἰησοῦς, καὶ λέγει αὐτοῖς Ἔκραν τὸν κύριον ἐκ τοῦ μνημεῖου, καὶ οὐκ οἶδαμεν ποῦ ἔθηκαν αὐτόν. 3 ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πέτρος καὶ ὁ ἄλλος μαθητής, καὶ ἦρχοντο εἰς τὸ μνημεῖον. 4 ἔτρεχον δὲ οἱ δύο ὁμοῦ καὶ ὁ ἄλλος μαθητής προέδραμεν τάχιον τοῦ Πέτρον καὶ ἦλθεν πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον, 5 καὶ παρακύψας βλέπει κείμενα τὰ ὀνό-

Mc 29, 1 ss.
Mc 16, 1 ss.
Lc 24, 1 ss.

19, 26.
21, 7.
18, 28.

40. του ου .. Δ τ. θεου, 248. τ. κυριου | εν (Gb† Sz) c. ΔD* * ΕΘΗΜΒΥΑΔ
al fere¹²⁰ q fos (e ff² om εν οθ.) Nyss Thph .. 5 Ln om c. BKLXY al
itmu vg Cyr Thdrt | τοις .. D* * om

41. D* * al om τω pr | x 11. om οπου usq κηπω | καινον .. D* * al mu
κεινον | ετιθη (et. Or Thdrt al) .. v Cyr ην τεθειμενος

XX. 1. μαρια .. ΔL 1. -ιαμ | xΔ al μαγδαληνη | ετι .. Δ al pauc om |
εκ (a e de; sed itPl vg a; 69. al Dion^{alex} απο) του μνημειου .. 1. 22.
157. 209. 2. P^o al d f mm cop sah arm aeth απο της θυρας του μνη-
μειου (Amb ad ostiu)

2. η προς σιμων | και προς τον αλλον (itPl vg [et. am ing gat mm al]
et ad alium) .. a (vdtr) c d e for fos et alium | ον εφιλει (al³ ηγαπα,
item diligebat d em al) ο ω (e om) | κυριον .. x fu mt Chr add μου
(cop syr dominum nostrum). Cf Aug in h. l. qui, testatus cdd aliq et
Latinos et Graecos habere Tulerunt dominum meum, addit „sed hoc in
pluribus cdd quos in promptu habuimus non invenimus.“ | εκ του ..
x Eusmarin²⁰⁸ απο του | οιδαμεν .. s yscr al³ e syr arm aethutr al Chr
οιδα

3. και ο (D* * om) αλλος; | D* * ερχοντο

4. και (b q sah om) ο αλλος .. Δ 33. 127. 239. a c e d ff² syr ο δε αλλ.
| προεδραμεν .. v προφθασεν, 249. προελαβε, al aliq e tol al εδραμε
| ΔB* EGLXA al ταχιον

5. κειμενα h. l. c. BD* * ΕΘΗΚΛΜΒΥΑ al pler itPler d vg al .. Δx al⁴ c mt
cop sah syrutr al Nyss Cyr post τα οθ. (Ln) :: e v. sq .. Δ 6. P^o om κειμ.

νια, οὐ μέγιστον εἰσήλθεν. 6 ἔρχεται ὁὖν Σίμων Πέτρος ἀκολουθεῖς αὐτῷ, καὶ εἰσήλθεν εἰς τὸ μνημεῖον· καὶ θεωρεῖ τὰ ὀθόνια κείμενα, 7 καὶ τὸ σενδάριον, ὃ ἦν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, οὐ μετὰ τῶν ὀθονίων κείμενον ἀλλὰ χωρὶς ἐντετυλιγμένον εἰς ἓνα τόπον. 8 τότε ὁὖν εἰσήλθεν καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς ὃ ἐλθὼν πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ εἶδεν καὶ ἐπίστευσεν· ὃ οὐδέπω γὰρ ἤθυσαν τὴν γραφήν, ὅτι δεῖ αὐτὸν ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι. 10 ἀπήλθον ὁὖν πάλιν πρὸς αὐτοὺς οἱ μαθηταί. 11 ^(211.1) Μαρία δὲ εἰστήκει πρὸς τῷ μνημείῳ κλαίονσα ἔξω. ὡς ὁὖν ἔκλαιεν, παρέκλυεν εἰς τὸ μνημεῖον, 12 καὶ θεωρεῖ δύο ἀγγέλους ἐν λευκοῖς καθεζομένους, ἓνα πρὸς τῇ κεφαλῇ καὶ ἓνα πρὸς τοῖς ποσίν, ὅπου ἔκειτο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. 13 ^(212.10) καὶ λέγουσιν αὐτῇ ἐκείνοι Γύναι, τί κλαίεις; λέγει αὐτοῖς ὅτι ἤραν τὸν κύριόν μου, καὶ οὐκ ὶδον ποῦ ἔθηκαν αὐτόν. 14 ταῦτα εἰπούσα ἐστράφη εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ θεωρεῖ τὸν Ἰησοῦν ἑστῶτα,

21. 4.

5. LX 1. 2.P^a al ου μντοιγιε, additque x και
 6. ερχ. οιν (al pauc a arm om; cop sah syr δε) .. B(D*^a* ap Mill, sed nec ap Wlat nec in ed. Kipl., nec magis d) LX al⁴ a cop sah arm add. και | εισηλθεν .. x add πρωτος
 8. και (D*^a* om) ο αλλος .. itallq vg al et ille, a et | ειδεν .. D*^a* LMX al ιδεν | και επιστευσεν (ita et. d) .. D*^a* και ουκ επιστ.
 9. εκ νεκρ. αναστ. .. x d e cop sah sytr αναστ. εκ νεκρ.
 10. πρ. αυτους c. BL al ut vdr .. ε (Ln) πρ. αυτοις c. AD*^a* EGHMOS UKAA al certe pler Cyr
 11. μαρια .. ο 1. -ριαμ | AHLOX al εστηκει | πρ. τω μνημειω (D*^a* HA πρ. το -μειω [D*^a* -μειω]) c. (Gb¹ Schu „recte“) ABD*^a* EGHMLAA al plus⁹⁰ Chrmosc⁴ Nyss al .. ε πρ. το μνημειον c. KOSUX al pm Cyr | εξω h. l. c. D*^a* EGHKLSBVA al pler q syr⁹ Sev .. 49. ante κλαι. c. BO XA 1. 88. 2.P^a f g vg al Cyr Nyss Amb (cop sah arm extra [cop add αρηα] sepulchr. fons) .. A a b c d e ff² syr al om (Ln) :: et molestum erat nec apto quidem loco positum vdbtur, quod utrumque cum paucis Graecis plerique interpretes correxerunt.
 12. εν λευκοις (h. l. Ln commate dist : invitis quidem edd pler qui distinctiones habent; favet vero tscr qui add και; 250. om ε. λευ.) καθεζομενοις (et. d habet) .. D*^a* om | κ al προς την κεφαλην | το σωμ. του (G yscr add κυριου) iw .. a Iesus
 13. τι κλαιεις .. D al⁹ aethutr al¹⁻² add τινα (aeth και τιν). ζητεις (: ex v. 15.) | λεγει .. B aeth praein και | εθηκαν .. D Cyr^{hr}¹⁰ τεθεικατ
 14. ταυτα (Gb Sz) c. ABDSX al¹⁰ it vg cop sah sytr al Cyr .. L ταυτα δε, item ε και ταυτα c. EGHMUA al longe pl ChrSev | ω (Gb) c. ABD EGHKLSBXA al longe pl. Eus^{marin} Cyr Sev .. ε praem ó c. A al mu

καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι Ἰησοῦς ἐστίν. 15 λέγει αὐτῇ Ἰησοῦς Γύναι, τί κλειεῖς; τίνα ζητεῖς; ἐκείνη δοκούσα ὅτι ὁ κηπουρὸς ἐστίν, λέγει αὐτῷ Κύριε, εἰ σὺ ἐβάστασας αὐτόν, εἰπέ μοι ποῦ ἐθήκας αὐτόν, καὶ γὰρ αὐτόν ἀρῶ. 16 λέγει αὐτῇ Ἰησοῦς Μαριὰμ. στραφεῖσα ἐκείνη λέγει αὐτῷ Ἑβραϊστί Ῥαββουνί, ὃ λέγεται διδάσκαλε. 17 λέγει αὐτῇ Ἰησοῦς Μὴ μὴν ἅπτου· οὐπω γὰρ ἀναβέβηκα πρὸς τὸν πατέρα· πορεύου δὲ πρὸς τοὺς ἀδελφούς μου καὶ εἰπὲ αὐτοῖς Ἄναβιναί μου πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ πατέρα ὑμῶν καὶ θεὸν μου καὶ θεὸν ὑμῶν. 18 ἔρχεται Μαριὰμ ἡ Μαγδαληνὴ ἀγγέλλουσα ταῖς μαθηταῖς ὅτι εὗρακεν τὸν κύριον καὶ ταῦτα εἶπεν αὐτῇ.

15. 15 c. BL al. . . ε ο 15 c. ADEGKMOSUXAA al pler Cyr | εβαστασας . . D ηρες (itP d vg sustulisti, e for al tulisti, a q portasti) | εθηκας (D τε-θεικας) αιτον (Gb Sz) c. ABDGKLMUXA al longe pl itPler vg Cyr al . . ε αιτ. εθηκ. c. EA al mu q

16. 16 c. BLO . . ε ο 16 c. AEGKMSUXAA al ut vdr omn Cyr | μαριαμ c BLO al cop sah Nyss Sev . . ε Ln μαρια c. ADEGKMSUXAA al pler Cyr | εβραιστι (Gb† Sz) c. BLOXA al⁷ itP¹ fos gat mm cop sah syr^{utr} arm aeth sl¹⁻²⁻³ al . . ε om (Ln [ε.]) c. AEGKMSUA al pler a f g vg pers^w sled Cyr | ραββουινι (B sah -ρι, ut B et. Mc 10, 51.) . . ox al pm Sev ραβουινι, D ραββουινι (ut A in Mc), it vg al rabboni|διδασκαλε . . a domine, D κιμει διδασκαλε, e magist. et domine. Praeterea 13. 346. g gat mm syrP ei^{hr} add και προσειθραμεν αφασθαι αυτου.

17. 17 c. BDLM* . . ε (Gb⁰) praem ó c. AEGKM**SUXAA al certe pler Cyr | μου απτου : et. Or⁶ Eusmarin²⁶³ quater Resporthod⁴⁶ Epiph⁹⁷⁻¹⁰⁷⁶ Cyr Chr Thdrt^{4, 224} al Ir^{int} . . B απτου μου . . 47.^{ov} d^{scr} om μου | πατερα c. B (invito Maio) D d^{scr} b e Or² Chr Epiph⁹⁷⁻¹⁰⁷⁶ Ir^{int} Max^{taar} . . ε add μου, Ln [μ.], c. ADEGKLMOSUXAA al certe pler itP¹er vg cop sah syr^{utr} al mu Or³ Eusdem etclos Cyr Thdrt^{4, 224} Or^{int} 3, 829 Tert al mu | πορευου δε : et. Or² Eusdem eiP³ Cyr Thdrt^{4, 224} Hil al . . DLO q πορ. οιν, Or¹ Ir^{int} αλλα πορ. (sed vade) . . A Or¹ Did πορευου|αδελφ. (47.^{ov} Ir^{int} μαθητας) μου : et. Or² vel³ Eusdem eiP³ Cyr Thdrt^{4, 224} al Or^{int} 3, 829 ei³⁸⁶ Hil al . . D e Or¹ in cod Ir^{int} om μου | ε a προς τον pr ad προς τον alterum transilit, praeterea que om και θεον (e d domi-num) μου

18. μαριαμ c. BL 1. al? sah . . ε (Ln) -ρια c. ADEGKMSUXAA etc | A al μαγδαλινη | αγγελλουσα (x -ελουσα) c. ABIX, item nuntians a d e . . ε απαγγελουσα (t* al -ελουσα) c. DKLMSUA al pler Cyr Sev; item eoa al αναγγελ. (A -ελουσα), item itP¹ vg adnuntians|μαθηταις . . D aeth add αυτου | εωρακεν (εω- c. ABDLS?UXA al pler; EGKMOA al εω-) . . BX a ff² g cop sah aeth^{utr} -ρακα, B 33. -ρακαμιν|και ταυτα (omnia quae) ειπεν αυτη (al³ αιτοις; ff² g vg cop sah mihi, b om) . . D c e aeth και α ειπεν αυτη εμνησεν αιτοις (e et quae dixit ei manifestavit, c quia haec dixit et manifestavit eis; aeth et nuntiavit quod dixerat ei)

Lc 24, 26. 19 (213.9) Οὐσίας οὖν ὀψίας τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῇ μᾶϊ σαββάτων, καὶ τῶν θυρῶν κεκλισμένων ὅπου ἦσαν οἱ μαθηταὶ διὰ τὸν φόβον (Mc 16, 14.) τῶν Ἰουδαίων, ἦλθεν Ἰησοῦς καὶ ἔστι, εἰς τὸ μέσον, καὶ λέγει αὐτοῖς Εἰρήνῃ ὑμῖν. 20 καὶ τοῦτο εἰπὼν ἔδειξεν καὶ τὰς χεῖρας καὶ τὴν πλευρὰν αὐτοῖς. (216.10) ἐχάρησαν οὖν οἱ μαθηταὶ ἰδόντες τὸν 17, 18. κύριον. 21 εἶπεν οὖν αὐτοῖς πάλιν Εἰρήνῃ ὑμῖν· καθὼς ἀπέσταλκέν με ὁ πατήρ, καὶ γὰρ πέμπω ὑμᾶς. 22 καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐνεφύσησεν καὶ λέγει αὐτοῖς Λάβετε πνεῦμα ἅγιον. 23 (215.7) ἂν τινων ἀφῆτε τὰς ἁμαρτίας, ἀφίενται αὐτοῖς· ἂν τινων κρατῆτε, κενρώτηνται.

19. οὖν (al⁴ a e q cop sah syr aeth δε) .. GXA 13. 33. 69. al²⁶ vgcod om, Gb⁰ | σαββάτων c. ABIL .. ς praem των c. DEGKMSUXAA al certe pler Cyr et Cyract | μαθηται (LUA al sah aeth Cyr et Cyract add αὐτου) c. ABDIA* al⁶ a q am fu harl* gat syr .. ς (Gb⁰) add σινηγημοι: c. EGKLMBSUXAA** al pler it^{PM} (sed b inclusi) vg cop sah al mu (sed syr^P post ἦσαν add c.*) Cyr et Cyract | εἰ c. DI .. ς Ln 49. ο εἰ c. rell ut vdt^r

20. εδειξεν et πλευραν αὐτοῖς c. ABDI q .. ς εδειξ. αὐτοῖς (61. 8.P^e om) et πλευρ. αὐτου (13. 2.P^o al a e f ff² g vg Aug om) c. EGKLMBSUXAA al certe pler vv pler Cyr al | και τας c. AB .. ς om και c. rell ut vdt^r omn | οι μαθηται .. D al aeth add αὐτου

21. ειπεν οὖν (sah syr δε, c e arm al om) .. LOX cop aeth Cyr και ειπεν | παλιν c. DLOX al a c e g q vg cop sah arm pers^W Cyr Cyp Amb Aug .. ς (Ln) ο εἰ παλιν (A ante παλιν dist) c. ABEGIKMSUXAA etc, sed 1. al aliq aeth παλ. (syr om) ο εἰ (aeth dominus noster) | απισταλκεν .. L al Cyr Chr απεστειλεν | πεμπω .. D*LO al³ Cyr αποστειλω

22. και (DGr it^{Pler} vg Cyp al om) τοις. ειπων (sah επ. το. δε) .. a om | ενεφισησεν : ita et. Or Cyralex ethr Cyract al Cyp Victorin al .. D (cop sah) arm al aliq Amb¹ (Idac in faciem discipulorum suorum, ut cop sah in eorum faciem) add αὐτοῖς (d in eos). Alludens Thdot ap Clem εμψυον το πν. τοις αποστολοις; item Or¹ ενεφισησε τοις μαθηταις

23. αν bis c. BEGIKLMOSUXAA al pler Or Bas^{3,34} Cyr^{hr270} Cyralex ειact Chr .. AD al [Ps-] Ath^{2,60} εαν : ita Ln | τινων bis .. B a e f (q sec tantum loco si cuius) Cyp Or^{int3,661} τινος (a Cyp si cuius; e f si cui, tum si cuius; Or^{int} Promiss si cui) | αφιενται c. B(sed* teste Maio αφιου-ται) BEGIKMSUXAA al pler Or² Cyr^{hr270} Bas^{3,34} [Ps-] Ath^{2,60} (b c f g vg Or^{int} Amb al remittuntur [Or^{int} dim.]; d e q am gat Cyp al remittentur [-ctur q], a remissa erunt) .. Gb¹ Ln αφιουται (L -ουται) c. ADLOX 1. 13. 124. al Cyr et Cyract Chr | κρατητε .. EX al -τετε (antea Or¹ αφιετε sive [diff enim edd] αφιητε) .. D κρατησητε (it vg retinueritis [detin., ten.]) | κενρωτηνται : it^{P1} vg Amb al retenta (det.) sunt (b e Amb² erunt), a q Cyp Or^{int} al tenebuntur

24 (216.10) Θωμᾶς δὲ εἰς ἓκ τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Λίδυμος, οὐκ ἦν μετ' αὐτῶν ὅτε ἦλθεν Ἰησοῦς. 25 ἔλεγον οὖν αὐτῶ οἱ ἄλλοι μαθηταὶ Ἐοράκαμεν τὸν κύριον. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς Ἐὰν μὴ ἴδω ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ τὸν τύπον τῶν ἤλων καὶ βάλω τὸν δάκτυλόν μου εἰς τὸν τύπον τῶν ἤλων καὶ βάλω μου τὴν χεῖρα εἰς τὴν πλευρὰν αὐτοῦ, οὐ μὴ πιστεύσω. 26 (217.9) Καὶ μεθ' ἡμέρας ὀκτώ πάλιν ἦσαν ἔσω οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ Θωμᾶς μετ' αὐτῶν. ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, καὶ ἔστι εἰς τὸ μέσον καὶ εἶπεν Εἰρήνη ὑμῖν. 27 εἶτα λέγει τῷ Θωμᾷ Φέρε τὸν δάκτυλόν σου ὅδε καὶ ἴδε τὰς χεῖράς μου, καὶ φέρε τὴν χεῖρά σου καὶ βάλε εἰς τὴν πλευρὰν μου, καὶ μὴ γίνου ἄπιστος ἀλλὰ πιστός. 28 (218.10) ἀπεκρίθη Θωμᾶς καὶ εἶπεν αὐτῷ Ὁ κύριός μου καὶ ὁ θεός μου.

24. ο λεγομενος .. D om ὁ | οὐκ ἦν .. L cop al mu (syrP c.*) add εκει, item em sah omissis μετ αυτ. | ε̄ c. BD 2.P^o al ut vdrtr .. ε ο ε̄ c. AE GIKLMOSUXAA etc

25. μαθηται .. D al arm (al) add οτι | εορακαμεν c. B*EGIKLMXA al .. ε Ln 49. εωφ. c. AB**DUA al pl | κ* ιδωμεν | εν ταις χερσιν .. D al c εις τας χειρας (c d Hilcodd in manus) | τ. τυπον .. f q persP τοπον, item sy^{sch} nisi videam in manibus eius loca clavorum et immittam in ea digitos meos et extendam manum meam in latus eius, et syr^{hr} nisi videro in manibus eius locum clavorum et misero manum meam in latus eius (omissis mediis) | τον δακτ. μου .. D 33. μου (d om) τ. δακτ. | τ. τοπον c. AI al⁴ a b c g q vg (et. ὁ) syr^{tr} (syr^{sch} vide ante) perss Or (εαν μη ιδω, ου πιστευω, posteaque εαν μη βαλω την χειρα μου εις τον τοπον των ηλων και ψηλαφησω αυτου την πληραν, ου μη πιστευσω: plura ex hoc versu non habet) Hil³ Amb Aug (nisi digitos meos misero in locum clavorum et cicatrices eius tetigero; alibi etiam liberius) .. ε 49. τ. τυπον c. BDEGKLMBSUXA al pler f (in foramina clavorum) cop sah al (aeth libere) Cyr .. A al⁴ e fu (item syr^{hr}, vide ante) Amb¹ ab ηλων ad ηλων transiliunt; D vero και βαλω usq τ. ηλων post τ. πλευρ. αυτ. pon | μου την χειρα (D τας χειρας) c. BDL (cop sah) .. ε τ. χειρα (A c^{scr} -ραν) μου c. AEGHIKMSUXAA etc (a d om μου). Cf et. Iust (de resurg. 9.) και ψηλαφῶν αὐτὸν ἐπέτερεπεν αὐτοῖς καὶ τοὺς τύπους τῶν ἤλων ἐν ταῖς χερσὶν ἐπέδεικνε.

26. θωμας .. D praem ὁ | ερχεται .. D al add οιν | ειπεν .. Δ** al vv aliq add αυτοις

27. μη γινου : et. Or Dial Epiph⁵⁰³ Cyr Chr al .. D μη ισθι (it vg nolī esse)

28. απεκριθη (Gb) c. ABC*DGXL al¹² itPler vg cop³ (et^{cod} 1 απεκρ. δε) sah arm al Cyr¹ Cyr .. ε praem και c. C***ENKMSΓAA al longe pl q syr^{tr} al Cyr¹ | θωμας (Gb Sz) c. ABCDEGHIKMSUXAA al longe pl Cyr .. ε ο θωμ. c. L al | ο θε. μου .. D 46.^{ov} om ὁ

29 λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Ὅτι ἐώρακάς με, πεπιστευκάς· μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντες καὶ πιστεύσαντες.

21, 26. 30 Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα σημεῖα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς ἐνώπιον τῶν μαθητῶν, ἃ οὐκ ἔστιν γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ· 31 ταῦτα δὲ γέγραπται ἵνα πιστεύσητε ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, καὶ ἵνα πιστεύοντες ζωὴν ἔχητε ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.

XXI.

1 (29. v) Μετὰ ταῦτα ἐφανερώσεν ἐναντὶν πάλιν τοῖς μαθηταῖς ἐπὶ τῆς θαλάσσης τῆς Τιβεριάδος· ἐφανερώσεν δὲ οὕτως. 2 ἦσαν ὁμοῦ Σίμων Πέτρος καὶ Θωμᾶς ὁ λεγόμενος Δίδυμος καὶ Ναθαναὴλ ὁ ἀπὸ Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας καὶ οἱ τοῦ Ζεβεδαίου καὶ ἄλλοι

29. ο ιε̄ . . b om ὁ | ἐώρακας c. ABCDMSUX**A al pl .. EGHKLX*Δ al εωρακας | πεπιστευκας (Gb Sz, Ln -κας;) c. unc omnib aliisq al plus¹⁵⁰ it am fu ing iac em gat al cop sah syr^{utr} syr^{hr} arm al mu Cyr Chr al mu Cyp Hil al mu .. ς praem θωμα c. min ut vdr pauc vg^{ed} et fos mm mt perss | Δ πεπιστευσαντες

30. σημεια .. b (et. E* ?) add α (non animadvertit Mai) | ο ιε̄ . . D om ὁ | τ. μαθητων c. ABEKSA al plus¹² f (vide et. post syrP) .. ς (debat et. Ln sed ignorabat c) add αὐτου c. CDGHLMUXA al longe pl it^{omn} fere vg cop syr syrP c.* al mu Cyr et Cyr^{act} Chr | D βιβλω

31. G* om versum | πιστευσητε .. b -ευητε | ιε̄ (Gb Sz) c. ABCDRGHEKLMUXAA al longe pl Cyr et Cyr^{act} .. ς ο ιε̄ c. min aliq | ιε̄ (a om) εστιν (it^{allq} arm al ante ο υιος vel [ita e] post τ. θεου pon; x om) ο χ̄ς (Ir int om) ο (145. om) υιος τ. θεου .. D ιε̄ χ̄ς υιος εστιν τ. θ. | ζωην c. AB C***EGHKMSUXAA al longe pl a c vg Cyr¹ et Cyr^{act} .. C*DL al¹² b e f g l gat cop syr syrP c.* arm aeth al mu Cyr (ad h. l.) Chr Nonn Ir^{int} Faustin Gaud add αιωνιον, hinc Ln [αι.]

XXI. 1. παλιν (D 235. cop arm sl² ante εφαν., al³ post ο ιε̄ pon; G al plus²⁰ itemque evgl^l persP al^{1. 2. 5} Chr om) c. DM al pauc e persP Chr .. ς (Ln) add ο (bc om) ιε̄ c. A(BC)E(G)HKLSUXAA etc (: ab εφανερωσει lectio eccles. incipit, hinc est et. quod παλιν abiecerunt. Certo non Iesu h. l. e textu auferendi nulla caussa erat.) | τοις μαθητ. (g post της τιβερ. pon; e am fu em iac ing fos al sax Aug om) c. ABC*E GKLSAA al longe pl syrP Cyr Chr .. C***DHMUX al plus²⁰ a b c f g q cop sah syr arm aeth al add αὐτου, praeteraque al plus²⁰ (atque evgl^l) add εγερωθεις εν νεκρων

2. ο απο .. D ος ην απο, item qui erat a it^{pl} vg | ο (DE al fere¹² Chr add υιο, [E υο], item it vg etc) του (D al om) ζεβεδαιου (c add υιο)

ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο. 3 λέγει αὐτοῖς Σίμων Πέτρος Ὑπάγω
 ἀλιεύει. λέγονσιν αὐτῷ Ἐρχόμεθα καὶ ἡμεῖς σὺν σοί. ἐξήλθον
 καὶ ἐνέβησαν εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ ἐπίασαν οὐδέν.
 4 πρωΐας δὲ ἦδη γινομένης ἔστη Ἰησοῦς εἰς τὸν αἰγιαλόν· οὐ μὲν-
 τοι ᾗδουσαν οἱ μαθηταὶ ὅτι Ἰησοῦς ἐστίν. 5 λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ ^{20, 14}
 Ἰησοῦς Παιδία, μὴ τι προσφάγιον ἔχετε; ἀπεκρίθησαν αὐτῷ Οὐ.
 6 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς Βάλετε εἰς τὰ δεξιὰ μέρη τοῦ πλοίου τὸ δίκτυον,
 καὶ εὐρησατε. ἔβαλον οὖν, καὶ οὐκέτι αὐτὸ ἐλκίσαι ἴσχυον ἀπὸ τοῦ
 πλήθους τῶν ἰχθύων. 7 ^(20, 10) λέγει οὖν ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος ὃν ^{19, 20}
 ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ Ὁ κύριός ἐστιν. Σίμων οὖν Πέτρος,
 ἀκούσας ὅτι ὁ κύριός ἐστιν, τὸν ἐπερδύτην διεζώσατο, ἦν γὰρ γυ-
 μνός, καὶ ἔβαλεν ἑαυτὸν εἰς τὴν θάλασσαν· 8 οἱ δὲ ἄλλοι μαθηταὶ

3. ἐξήλθον (D -λθον, F ηλθον) c. BCDHKMPSUAA etc .. AP it^{pl} (non a e q) vg cop syr^{utr} al praem καί, hinc Ln [κ.]; item GLX al pm add οὖν | ἐνέβησαν (Gb Sz) c. ABCDEGHKLMPSUX al longe pl sl .. ε ἀνέβησιν. c. ΔΔ al mu Cyr | εἰς τ. πλοῖον c. BC^{*}DLXA 1. 83. 69. 2.^{pe} al ut vdr it vg cop sah syr arm aeth al Aug .. ε (Gb⁰⁰ Schu „merito mittas verbum h. l. ineptum“) add εὐθυσ c. AC^{***}BGHKMP SUA al pler syrP al Cyr | οὐδέν .. c^{*} οὐδε εν

4. G om δε | ηδη .. 22. 69. 124. 2.^{pe} al¹⁰ fere it^{mu} vg (sed non am fu em ing al) syr al mu om | γινομένης (AB γειν.) c. ABC^{*}EL al¹⁰ fere .. ε (Ln) γενομ. c. c^{***}DGHKMP SU XAA al pl Cyr | ἰς pr c. ABCDEF al plus¹⁰ Cyr .. ε (Gb⁰) praem ὁ c. GHKLM SU XAA al longe pl | εἰς c. BCGHKPS AA al pl Cyr^{ed} pr .. Gb' Ln επι c. ADLMUX al plus¹² Cyr (Clem alludens σταθεῖς ὁ κύριος ἐπὶ τῷ αἰγιαλῷ) | ᾗδουσαν (EM al -δησαν, cuiusmodi paasim) .. LX al Cyr (sed non^{ed} pr) εγνωσαν, item cognoverunt it^{mu} vg (a e sciebant, q scierunt) | ἰς sec .. A al o ἰς

5. οὖν .. U al¹⁵ fere a e cop^{w1} arm al om | ο (B om) ἰς .. A^{*}(vdr) a om, hinc Ln [o ἰς] | προσφάγιον: ita BCGHKLMPSUXAA etc .. ΔD -φαγειον

6. ο δε .. X add ἰς | βάλετε .. A^{*} βαλε, e mitte | ευρησατε .. g em mm aeth add (: e Lc 6.) Dixerunt ergo (aeth Et dix.) ei Praeceptor (g aeth om) per totam noctem laborantes nihil cepimus; in verbo autem tuo mitte- mus (g em laxabo) rete. Eadem Cyr^{xt} (sed non in ed pr) add: οἱ δὲ εἶπον Δε' ὅλης τῆς νυκτὸς κοπιήσαντες οὐδὲν ἐλάβομεν· ἐπὶ δὲ τῷ σῶ ὀνόματι βαλοῦμεν. | εβαλ. οὖν .. D cop οἱ δε εβαλον | ελκίσαι (et -ūt ut MA, et -ī- ut K, in edd est) .. D ελκυσαι, Δ ελκισσαι | ἴσχυον c. BCDLA al plus¹⁰ it^{pl} vg Cyr .. ε ἴσχυσαν c. AEGHKMP SU XA al pler e q cop

7. ο ἰς .. D om ὁ | ο κυρ. (syr persP aeth add ημων, item postea) ἐστιν .. D add ημων (est noster d) | εβαλ. εαιτ. (L αιτων) .. D^{*} ηλατο, **η- λατο (d misit se et salibit)

τῶ πλοιαρίῳ ἦλθον, οὐ γὰρ ἦσαν μακρὰν ἀπὸ τῆς γῆς ἀλλὰ ὡς ἀπὸ πηγῶν διακοσίων, σύροντες τὸ δίκτυον τῶν ἰχθύων. 9 (221.9) ὡς οὖν ἀπέβησαν εἰς τὴν γῆν, βλέπουσιν ἀνθρακίαν κειμένην καὶ ὀψάριον ἐπικειμένον καὶ ἄρτον. 10 λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Ἐπέγκατε ἀπὸ τῶν ὀψαρίων ὧν ἐπάσατε νῦν. 11 (222.9) ἀνέβη Σίμων Πέτρος καὶ εἰλκυσεν τὸ δίκτυον ἐπὶ τῆς γῆς μεστὸν ἰχθύων μεγάλων ἑκατὸν πενήκοντα τριῶν· καὶ τοσοῦτων ὄντων οὐκ ἐσχίσθη τὸ δίκτυον. 12 (223.9) λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Δεῦτε ἀριστήσατε. (224.10) οὐδεὶς ἐτόλμα τῶν μαθητῶν ἐξετάσαι αὐτόν· Σὺ τίς εἶ; εὐδότες ὅτι ὁ κύριός ἐστιν. 13 (225.9) ἐρχεται Ἰησοῦς καὶ λαμβάνει τὸν ἄρτον καὶ δίδωσιν αὐτοῖς, καὶ τὸ ὀψάριον ὁμοίως. 14 (226.10) τοῦτο ἦδη τρίτον ἐφανερώθη Ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν.

15 Ὅτε οὖν ἠρίστησαν, (227.9) λέγει τῷ Σίμωνι Πέτρῳ ὁ Ἰη-

8. πλοιαρίῳ .. P πλοιω | D ἦλθον | ἀλλὰ c. ABC .. ζ (Ln) ἀλλ c. DEGH KLMPBUXAA etc | A Cyr πηχίων
9. ἀπεβησαν .. H al ἀνεβησαν, A al Cyr (sed noned pr] ἐπιβησαν | βλεποῖσιν .. P it^{mu} (non a e ff²) vg al εἶδαν | κειμένην (tol om) .. a b e ff² καιομένην (carbones incensos)
10. ο ἴ .. B om ὁ | ἀπο .. DL εκ (it^{pler} vg de, b ex)
11. ἀνεβη (L 1. 2.^{pe} al Cyr [sed noned pr] ἐνεβ.) absq oiv c. ADEGHKMP BUXA al pler it^{pler} (c tunc adscendit) vg al .. BCLX 1. 22. 33. 2.^{pe} al³ cop syrP (syrach aeth et adscend.) al Cyr add οιν (49.) | ἐπὶ τῆς γῆς (D 1. al⁴ ε. τὴν γῆν) c. (D) KGHKMSUA al longe pl Cyr^{ed} pr² .. ABCLPXA al aliq Cyr εἰς τὴν γῆν (Ln 49.) | ἰχθ. μεγάλ. c. BCEHKMSUA al pler c syr^{utr} al Cyr .. ANGLXA 1. 33. 2.^{pe} al it^{pl} (e om μεγ.) vg cop al μεγ. ἰχθ. (Ln) | εκατ. πεντ. τριων .. D (ut solet) π^{xy}
12. ο ἴ .. B om ὁ | οὐδεὶς c. BC .. ζ (Ln) add δε c. ADEGHKLSUXAA etc (b d e f ff² νεμο ιαμεν; Chr και οιδ., a g vg aeth perss et νεμο) | εὐδοτες .. A εἰδοτες
13. ἐρχεται (Gb) c. BCDLX 1. 22. 33. 91. 2.^{pe} al¹⁰ a b e fos gat sah arm perss sl² Cyr .. ζ add οiv c. AEGHKMSUXA al longe pl f cop syrP al (sed g vg aeth et renit, c tunc venit; syr renit autem) Cyr^{ed} pr | ἴ c. BC(vdtr)D .. ζ ο ἴ c. AEGHKLSUXAA etc | και δίδωσιν αὐτοῖς .. D⁸⁷ syr^{hr} εὐχαριστήσα; εδωκεν αὐτοῖς, item d f g mm et benedicens (g mm et benedix. et) dedū eis
14. τοῦτο .. GLX al cop add δε (aeth persP et hoc) | ἐφανερῶθη .. X al aliq et evgll mu it^{pl} gat al ἐφανερῶσεν εαυτον | ἴ c. BCD .. ζ ο ἴ c. AEGHKLSUXAA etc. Praeterea L post τ. καθ. pon, s 234. ff² mm plane om | μαθηταῖς c. ABCL 1. 22. 33. 157. al a e ff² am fu mt arm .. ζ (Gb⁰) add αὐτοῖ c. DEGHKMSUXAA al pler it^{mu} vg cop syr^{utr} al Cyr

σοῦς Σίμων Ἰωάννου, ἀγαπᾷς με πλέον τούτων; λέγει αὐτῷ Ναὶ κύριε, σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε. λέγει αὐτῷ Βόσκει τὰ ἀρνία μου. 16 (230.10) λέγει αὐτῷ πάλιν δεύτερον Σίμων Ἰωάννου, ἀγαπᾷς με; λέγει αὐτῷ Ναὶ κύριε, σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε. (230.9) λέγει αὐτῷ Ποίμαινε τὰ προβάτιά μου. 17 (230.10) λέγει αὐτῷ τὸ τρίτον Σίμων Ἰωάννου, φιλεῖς με; ἐλνπήθη ὁ Πέτρος ὅτι εἶπεν αὐτῷ τὸ τρίτον Φιλεῖς με; καὶ εἶπεν αὐτῷ Κύριε, πάντα σὺ οἶδας, σὺ γινώσκεις ὅτι φιλῶ σε. (231.9) λέγει αὐτῷ Ἰησοῦς Βόσκει τὰ προβάτιά μου. 18 (232.10) ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ὅτε ἢς νεότερος, ἐζώνυτες σεωντὸν καὶ περιεπάτει; ὅπου ἤθελες· ὅταν δὲ γηράσῃς, ἐκτενεῖς τὰς χεῖράς σου, καὶ ἄλλος σε ζώσει καὶ ὀσει ὅπου σὺ θέλεις.

15. ηριστησαν .. κ -σεν | ο ἰ̅ (D a c tol cop syr^{utr} al post λέγει pon) .. s all² vgeod Aug om | ἰωαννου (BD8^r -αρου : ita Ln; 91. ἰωαννά; vν. 16. et 17. et. d iohanis; v. 17. 69. ἰωανᾶ; L hiat post και κυριε v. 15.) c. BC²DL al? (3.P^e ut vdr) it (exc c *bariona*) vg cop sah Nonn (Σίμων γνησιον ἔρνος Ἰωάννου τοκῆος v. 15. similiterque vν sqq) Amb al .. ς ἰωνα c. AC^{2*}et^{3*}EGHKMSUXAA vν pm Cyr Chr Thdr^t 2.32^e. Item vν. sqq | πλέον c. BC²DLXAL al Cyr Chr .. ς πλειον c. AEGHKMUA al pler (22. a b c e ff² [non f g vg] om πλ. τουτ.) | βοσκει .. DU al pauc gat mm syr pers^r praem o ἰ̅ | αρνια (f g v^r agnos) .. c*(1am^{2*} αρν.)D 36.^{ev} Chr (et. mosc²) προβατα, item oves
16. παλιν (c b f cop arm ante λέγει) .. D c e om (249. itpler [non c e] d vg arm om δειτ.), praetereaque D add o κυριος | ἰωαννου, Ln ἰωανου, ς ἰωνα : ut v. 15. | ποιμαινε .. A syr^{utr} al praem o ἰ̅ | τα προβατια c. BC 19. (et „quidam ap. Theophan.“) item oviculas b Lcif (*Petro dicit beato Pasce agnos meos, et iterum Pasce oviculas meas*) .. ς (Ln 49.) τα προβατα c. AD(post μου pon)EGHKMSUXAA etc (69. 36.^{ev} g v^r τ. αρνια)
17. το τρίτον pr .. c om το | ἰωαννου, Ln ἰωανου. ς ἰωνα : ut v. 15. | και (A a b am om, hinc Ln [κ.]) ειπεν (ADX al λέγει, item dicit b f am fu em mt al; αἰ a c e) αὐτω (B 249. om) | παντα σιν c. BC²D al a e ff² tol syr^{utr} Amb (b cop tu scis omnia, Chr σιν οιδ. πα., Cyr σιν οιδας κυριε παντα) .. ς σιν (c g om) παντα c. AC^{2*}EGHKMSUXAA al pler f vg al | σιν γνωσκεις .. B om σιν | ἰ̅ c. BC y^{scr} al .. ς ο ἰ̅ c. AEGHKMSUXAA etc .. D 1. 33. 120. 2.P^e itpler (non f) vg (exc fos mt) cop pers^w si^{2-3*} om | προβατια c. ABC (cf huc Amb : „tertio meretur audire Pasce agniculos meos, Pasce agnos meos, Pasce oviculas meas“)) .. ς (Ln) προβατα c. BEGHKMSUXA etc .. A 38. al? em gat mm αρνια (agnos)
18. οτε .. c* y^{scr} οτι | και αλλος (C^{2*}D 1. 19. 22. 33. 2.P^e syr^r m^s arm Cyr Chr αλλος) σε (BC^{2*}Pc^{2*} post ζωσ.) ζωσει (D ζωσονσει, C^{2*} ζωσωσιν, 1. 19. 22. 33. 2.P^e syr^r m^s arm Cyr Chr ζωσοισιν, M al ζωση) και οισει (C^{2*} 38. arm Chr οισοισιν, 1. 19. 22. 2.P^e syr^r m^s Cyr αποισοι-

- 12, 32.
13, 36.
2 Pe¹, 14.
21, 7.
12, 22 ca.
- 19 τοῦτο δὲ εἶπεν σημαίνων ποίῳ θανάτῳ δοξάσει τὸν θεόν. καὶ τοῦτο εἰπὼν λέγει αὐτῷ Ἀκολουθεῖ μοι. 20 ἐπιστραφεὶς ὁ Πέτρος βλέπει τὸν μαθητὴν ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς ἀκολουθοῦντα, ὃς καὶ ἀνέπεσεν ἐν τῷ δείπνῳ ἐπὶ τὸ στήθος αὐτοῦ καὶ εἶπεν Κύριε, τίς ἐστὶν ὁ παραδιδούς σε; 21 τοῦτον ἰδὼν ὁ Πέτρος λέγει πρὸς Ἰησοῦν Κύριε, οὗτος δὲ τίς; 22 λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι, τί πρὸς σέ; σὺ μοι ἀκολουθεῖς. 23 ἐξῆλθεν οὖν ὁ λόγος οὗτος εἰς τοὺς ἀδελφούς ὅτι ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος οὐκ ἀποθνήσκει· καὶ οὐκ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὅτι οὐκ ἀποθνήσκει, ἀλλ' Ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι, τί πρὸς σέ;
- 19, 25.
3 Io 12.
20, 20.
- 24 Οὗτός ἐστιν ὁ μαθητὴς ὁ μαρτυρῶν περὶ τούτων καὶ γραφῶν ταῦτα, καὶ οἶδαμεν ὅτι ἀληθὴς αὐτοῦ ἡ μαρτυρία ἐστίν. 25 ἐστὶν δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ ὅσα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἅτινα ἐὰν γρά-

σω σε, D απαγοισιν σε, Chr^{mosc} 3 αξοισιν. Praeterea et. A a c ff² em cop syr^{utr} al Aug¹ add σε, hinc Ln [σε] etc .. Nonn sic: καὶ περισφίξουσιν ἀφ' ἑαυτῶν ἀνέρες ἄλλοι.

19. τοῦτο δε (st. Or¹ Cyr al) .. D Or¹ Chr ταῦτα δε | και τοῦτο .. A z. ταῦτα
20. επιστραφεὶς c. ABC al b c e g vg arm perss .. ζ (Gb⁰) add δε c. DE GHEKMSUXAA etc (sed Chr στραφεὶς οἶν, a ff² fos syr aeth και επιστρ.) | ο ἰ .. D om ὁ | αὐτοῦ .. c (vdtr) a τῶν ἰω | εἶπεν .. CD 33. ff² fos cop al Cyr add αὐτῶ | κηριε (a και) .. c* 435. om | παραδιδούς .. D -διδών
21. τοῦτον c. AEGHKMSUXAA al longe pler syr al (aeth et illum) .. BCD 33. itpl^r (e transilit a Κυριε v. 20. ad Κυριε v. 21.) vg cop syrP c.* Or Cyr add οἶν (Ln). Chr (fers ut e) ἐπὶ τὸ στήθος αὐτοῦ· καὶ λέγει Κυριε, οὗτος δε τίς; | ο πετρος .. x add ακολουθοῦντα | τῶ ἰω .. D8^r αὐτῶ ἰω
22. μινειν (itpl^r manere, b remanere, c permanere) .. D με. ουτως, item d ff² vg^{edd} sic manere. Cf et. Hier: quid ad te, si cum volo sic esse. | συ .. c sive* sive** vdtr addere δε | μοι ακολ. c. ABC^d 1. 33. al itpl^r vg Or Cyr Anast^{ant} incat .. ζ ακολ. μοι c. C**EGHKMSUXAA f cop al
23. ο λογ. ουτ. (al⁴ vel⁵ ing* Or Cyr [sed noned pr] Chr^{mosc} 3 Hier om ουτ.) c. AEGHKMSUXAA al pler Chr Cyr^{ed} pr item sermo iste g vg cop syrP .. BCD 1. 33. 2.^{pe} itpl^r (d hic verbus) gat syr ουτ. ο λογ. (Ln) | οτι .. D arm και εδοξαν οτι | και οικ εἶπεν .. BC 33. c cop^{dx} (similiter syr) Or Cyr ουκ εἶπ. δε | αὐτῶ .. D αὐτο (d illum) | ο ἰω .. XA^o om | οτι ουκ (A om ουκ) .. D a b e vg (et. am ing al, sed non edd omn) om οτι | αποθνησκει .. D e -σκεις (d e morietis) | D αλλα | εαν .. itpl^r vg (et. fu gat al, sed non omn) sic. Ita fere et. v. 22. | τι (D8^r om) προς σε .. 1. 22. 2.^{pe} a e arm Chr (et^{mosc} 3) om
24. B Cyr ο και μαρτυρων | και γραφας .. BD cop (et iste scripsit) και ο

φηται καθ' ἑν, οὐδὲ αὐτὸν οἶμαι τὸν κόσμον χωρῆται τὰ γραφόμενα βιβλία.

γραψ. (it^{pl} Viet^{cap} et qui scripsit; a et quis scripsit haec scimus, et scimus quia) .. 4. 33. 69. 122. ** 124. 6.^{pe} c arm syr^p c.* praem ὁ | οἰδαμεν .. Chr^{com} Thph^{com} οἰδα | αὐτοῦ η μαρτ. εστ. c. BC*, item D 48.^{ev} Cyr εστ. αὐτ. η μαρτ. .. 5 Ln εστ. η μαρτ. αὐτ. c. AC***EGHKMSUXΔΔ al pler it vg al Chr

25. Om versum 63. Schol²³⁷. - ἄλλος δὲ προσθήκη εἶναι φησι (alibi est ἄλλος et φασιν) τοῦτο, τεθεικός μὲν αὐτὸ τινὸς τῶν φιλοπόνων ἔσωθεν (alibi additur ἐν παρενθήκη), εἰς παράστασιν τοῦ πλείονα εἶναι τῶν γεγραμμένων τὰ γεγενημένα παρὰ τοῦ κυρίου θαύματα, κατὰ μέρος δὲ ὑφ' ἑτέρου ἀγνοία τοῦ πρώτου τυχόν ἔσωθεν (alibi post θαύματα [-μαστά] sic: καταγέτος δὲ ἔσωθεν ἀγνοία τυχόν τοῦ πρώτου γραφίως, ὑπὸ τινὸς τῶν παλαιῶν μὲν, οὐκ ἀκριβῶν δὲ) καὶ μέρος τῆς τοῦ εὐαγγελίου γραφῆς γεγόμενον (alibi γεγόςτος), διὰ (alibi ὅπερ διὰ) πάντων τῶν εὐαγγελίων ὁ χρόνος καὶ ἡ συνθήκη φέρεσθαι παρεσεύασιν. Eadem vel similia in scholiis cdd. multorum. Agnoscunt vero versum Or⁵ (et. Or^{int³, 064}) Pamphil^{ap^{ol}} („quae quidem certus sum quod ne ipse quidem mundus pro virtute ac maiestate sensuum capere potest“) Naz¹ 511 (ἀπερ μὴδ' αὖν αὐτὸν δυνήθηται χωρῆσαι τὸν κόσμον Ἰω. ὁ τοῦ λόγου πρόδρομος ἡ μεγάλη τῆς ἀληθείας φωνῆ διωρίζετο) Cyr Chr Nonn Aug Gaud | οσα c. AC**DEGHKMSUXΔΔ al pler .. BC*x al⁴ Or Cyr Chr α (Ln) | ο ἱ .. D ο ἱ .. c. ΔCEG HKMSUXΔ al pler .. BDΔ 1. al? ουδ (Ln) | χωρησαι: et. Or⁵ (Naz vide ante) Cyr Chr Nonn (ἀείρας) Or^{int} (capere potuisse); it^{pl} am fu ing mt al Aug Gaud capere, a g vge^d cap. posse .. BC* Or¹ χωρησειν, item cop non valiturum esse capere | βιβλία absq amην (Gb Sz) c. ΔBC(vdtr)D al mu it^{plor} vg (et. fu ing al pl) cop sah syr syr^p cdd pler syr^{hr} arm aeth al Or Chr .. 5 add amην c. EGHKMSUXΔΔ al longe pl c f am syr^p ed (et. ms „in Graec. est amην“) Cyr

Subscriptions: B κατὰ ἰωανν .. ΔCEGΔΔ al pl εὐαγγέλιον κατὰ ἰωανν .. H al mu τέλος του κα. ἰω. (aliqui add αἱμοί) εὐαγγελίου .. D εὐαγγέλιον κατὰ ἰωανν ἐτελεσθη αρχεται εὐαγγέλιον κατὰ λουκαν .. a b d e f ff² evangelium secundum (e cata) iohannem (ff² iohannem, d iohannem) explicit (a ante evang. pon; b add in deo) incipit evangelium (ita d f; a b e ff² om) secundum (e cata) lucan (a lucanum; ff² lucanum amen) .. c explicit evangelium iohannis; g gat mm mt expl evang secundum (gat mm cata) iohannem (gat mm iohannem) .. pera^p finita sunt quattuor evangelia gloriosa Matthaei et Marci et Lucae et Iohannis .. KMUX al mu nil subscriptum habent. Praeterea add HSA al pl versum (στίχοι) numerum: HS al pl βτ', Δ al mu βσί, al βί, βκδ', ατ', δισχιλιοι τριαχοσιοι (ut 246.) et aliter. Item al pm κεφαλαια (σλβ', ut Δ al pl; ad eundem numerum notatio marginalis codicum CK etc procedit; in ΔM ultimus est σλα'), item ττολοι (qui in antiquiss. cdd. pler. textui singulorum evng continuo praefiguntur: numero sunt ιη' ut in ACA, aut εθ' ut in KM: quae differentia pendet ab historia mulieris adulterae,

vide supra), aliquot et. *ρηματα* (βχ' vel ατλα' vel ατλη'. Aeth: voces 2600.) In B numerantur sectiones 80. Praeterea multi (ut iam s) subscriptiones (*ευαγγ. κα: ιωανν.* ut s vel ut G** το κα. ιω. *ευαγγ.*) auctas habent his: *εξεδοθη μετα χρονους λβ'* (al λ' vel *τριακοντα*, G** vero κ') *της του κυ αναληψεως* (G** *αναλυσεως*). Notabile est etiam quod in A 262. aliisque, ut iam supra vidimus, notatur: *εγγραφη και αντιβληθη ομοιως εκ των αυτων αντιγραφων εν στιχοις βσι, κεφ. σλβ'*. Denique in nonnullis haec et similia adnotantur: *εγγραφη ελληριστι εις εφισον μετα τριακοντα ετη* (237. ad haec add *οι δε λεγουσι, μετα χρονους τριακοντα δυο*) *της αναληψεως του κυριου επι δομητιανου βασιλεως* (ut 160.). Similiter syr^{sch}: *finitum est evangelium sanctum praedicationis Iohannis egliseae, quod locutus est Graece Ephesi*; item syr^p in antiquiss. cod. Assem. 1.: *explicit scriptura sancti evangelii Iohannis; locutus est autem et scripsit Ionice in Epheso* (apud White simplicius sic: *finita est descriptio euglii sa. Ioh. quod locutus est Graece.*) .. *εξεδοθη μετα χρονους λβ' της του κυ αναληψεως εν πατρω τη νησω* (ut 246. 252.) .. *συνεγγραφη υπο τουτον ιωαννην, οτι ην εν εξορια εν πατρω τη νησω υπο τραϊανου του βασιλεως και εξεδοθη εν εφισω δια γαιον τον ξενοδοχον των αποστολων μετα λβ' χρονους της του κυ αναληψεως* (ita 145.). Ad quae cf Suidas sub *ιωαννης*, ubi haec leguntur *οτι ο θεολογος και ευαγγελιστης απο της εν πατρω εξοριας επανελθων συνταττει το ευαγγελιον εν ετων ρ, διαρκειας εως αλλων ετων ρκ' .. ar^o finitum est evangelium Iohannis filii Zebedaei apostoli unius ex duodecim. Scriptum illud Graece populo urbis Ephesi post ascensionem domini nostri in caelum corpore anno trigesimo regnante Nerone imperatore Romano. Finiuntur autem cum illo IV ev. sancta, ceu quattuor flumina vitae, et gloria sit deo.*

NOTITIA CODICIS SINAITICI

ALIQVOT NOTIS ADDITIS.

Quod nuper mandatu Alexandri II. imperatoris omnium Russiarum in orientem iter suscepi codices et Graccos et orientales maximeque litterarum sacrarum investigandi acquirendique caussa, tam prospero eventu usum est ut multis modis valiturum sit ad promovenda studia circa utrumque sacrum textum critica. Quam rem accuratius cognituros adire velim librum paucis ante diebus foras datum, quem sic inscripsimus: NOTITIA EDITIONIS CODICIS BIBLIORUM SINAITICI AUSPICHS IMPERATORIS ALEXANDRI II. SUSCEPTAE. ACCEDIT CATALOGUS CODICVM NUPER EX ORIENTE PETROPOLIN PERLATORVM. ITEM ORIGENIS SCHOLIA IN PROVERBIA SALOMONIS PARTIM NUNC PRIMVM PARTIM SECVNDVM ATQVE EMENDATIUS EDITA. Qui autem hoc in titulo atque in ipso libro principatum tenet codex bibliorum Sinaiticus, gravissimus omnium quos litterae huc usque nactae sunt Novi Testamenti codicum, quamvis iam exeunte fere anno 1862, si deus voluerit, totus in lucem proditurus sit, testis rarae munificentiae Alexandri II. imperatoris, tamen iam in eo quem diximus libro paullo fusius expositum est primum quomodo a nobis sit inventus¹⁾, deinde quos utriusque Testamenti libros (con-

¹⁾ Eo loco etiam, ne quid praetermissum videatur, de Porphyrii archimandritae Russici circa codicem Sinaiticum studiis relatum est. Cf. p. 7 sq. ubi haec leguntur: „Ceterum quum exeunte mense Augusto
TISCHENDORF. N. T. Edit. 7. *

tinet autem Novum Testamentum totum, ne minima quidem lacuna deformatum) et quo ordine contineat, tum quibus maxime argumentis utamur ad singularem aetatem eius docendam eamque ipso Vaticano maiorem. Quibus disputatis adiunximus exempla scripturae codicis collatis locis Novi Testamenti plus sexcentis, item textum integrum quemadmodum duodeviginti codicis paginae praebent. Ex Novi Testamenti libris plene ibi novem paginis exscripta haec sunt: Matth. 27, 64 — 28, 20. Marc. 1, 1—35. (In tabula lapidi incisa quat-

apud Lobanow principem ad ripas Bospori liberali hospitio exceptus commorabar, aliquando ille attulit librum Russice scriptum, in quo codicis Sinaitici a me tantopere laudati notitiam se invenisse dicebat. Liber erat Porphyrii archimandritae Russici, Petropoli anno 1856 editus, in quo ille de itineribus annis 1845 et 1846 per orientem inque primis ad Sinai montem factis exponit. Locum quo agit de bibliis Sinaiticis Lobanow princeps accurate interpretando mecum communicavit. Inde intellexi, anno postquam ipse Veteris Testamenti fragmenta inveneram magnique faciunda significaveram, eadem in monasterio S. Catharinae vidisse Porphyrium, et quidem iis iam aucta partibus quae antea latuerant, sed quas eiusdem membra corporis esse primo obtutu apparebat. Licet autem ille per totum librum suum multis modis virum doctissimum peritissimumque se probaverit neque codicem rem pretiosam esse ignoraverit, tamen quae de scriptura notavit, de aetate, de textu, in errore versantur pleraque. Atque quum longum per tempus ad Sinai montem commoraretur, nullum ex libris Veteris aut Novi Test. in usum publicum nedum criticum describendum existimavit. Pastoris quidem librum in Graecis codicibus tam diu frustra quaesitum ac totam priorem epistulae Barnabae partem huc usque Graece deperditam esse nesciebat: alioquin certe his describendis studuisset litteris Christianis benefacere. Quae quidem in nemine taxanda sunt; varia enim ac diversa singulorum studia, nec omnia omnes possumus. Notari vero ista prout sunt propterea debebant quod nuperrime fuerunt quibus, dum mea laudabantur studia, de reverendi archimandritae studiis aut laudibus detrahi videretur.“ Huc accedit nota, ubi relata sunt quae Porphyrio circa codicem visa sunt. — — „Quae vero in iis eminent, codicem ad rationem Euthalii conscriptum esse propterea saeculi videri quinti, item correctum esse eadem aetate atque scriptum, et corrigendo textum ecclesiae orthodoxae substitutum esse: horum nihil satis recte habet. Minime enim codicis scriptura Euthalium sequitur; neque si sequeretur, inde ad talem aetatem concludendum esset. Correctiones vero, quas tanti facit, ad plures referendae auctores, quorum gravissimi duo aliquot saeculis codice posteriores sunt. Denique ut saepe illi cum usu ecclesiae orthodoxae conveniunt, ita multo saepius ab eodem confirmando abhorrent.“

tuor extremae columnae evangelii Lucae repraesentantur.) Ioh. 21, 1—25. 2 Cor. 11, 32 — Gal. 1, 17. 2 Thess. 2, 17 — Hebr. 1, 7. Act. 28, 17—31. Iac. 1, 1 — 2, 6. Apoc. 9, 5 — 10, 8. (Pagina decima accedunt extrema verba apocalypsis, prima columna epistulae Barnabae et duae priores Pastoris.) Quae quidem omnia etsi non ignoramus ab iis qui rei criticae operam dant consultum iri, tamen nec iis deesse volebamus qui nuperis editionibus Novi Testamenti nostris criticis sive maiore sive minore uti satis habent. Quapropter istam iis appendicem adiungendam duximus, lectionis exempla codicis Sinaitici plus septingenta continentem, excerpta pleraque ex Notitia editionis modo in lucem emissa.

Matth. 1, 5 codex Sinaiticus, cui in numero instrumentorum criticorum signum \aleph destinavimus, habet $\beta\upsilon\epsilon\varsigma$, item $\omega\beta\eta\delta$ 1, 6 $\delta\alpha\nu\epsilon\iota\delta$ (plene scriptum) $\delta\epsilon$ absque υ $\beta\alpha\sigma\iota\lambda\epsilon\upsilon\varsigma$ 1, 8 et 9 $\omicron\zeta\epsilon\iota\alpha\nu$ $\omicron\zeta\iota\alpha\varsigma$ 1, 10 et 11 $\omega\sigma\epsilon\iota\alpha\nu$ $\omega\sigma\tau\epsilon\iota\alpha\varsigma$ 1, 14 $\sigma\alpha\delta\omega\chi$ bis 1, 18 $\tau\omicron\nu$ $\delta\epsilon$ $\eta\sigma\sigma\upsilon$ $\chi\eta\mu\iota\tau\tau\upsilon\nu$ η $\gamma\epsilon\gamma\epsilon\sigma\iota\varsigma$ $\omicron\upsilon\tau\omega\varsigma$ $\eta\gamma$. $\mu\eta\iota\sigma\tau\eta\theta\epsilon\iota\sigma\iota\varsigma$ $\tau\eta\varsigma$ 1, 19 $\pi\alpha\rho\alpha\delta\epsilon\iota\gamma\mu\alpha\tau\iota\sigma\mu$ a pr et tert, $\delta\epsilon\iota\gamma\mu\alpha\tau\iota\sigma\mu$ ab altera manu 1, 22 om. $\omicron\lambda\omicron\nu$ 1, 24 habet $\delta\epsilon$ $\omega\sigma\eta\phi$, ibidem corr. ante $\tau\eta\gamma$ $\gamma\upsilon\nu$. $\alpha\nu\tau$. (** $\epsilon\alpha\nu\tau$.) add. $\mu\alpha\rho\iota\alpha\mu$, sed postea rursus deletum est 1, 25 $\nu\iota\omicron\nu$ pro $\tau\omicron\nu$ $\nu\iota$. $\alpha\nu\tau\eta\varsigma$ $\tau\omicron\nu$ $\pi\rho\omega\tau\omicron\sigma\omicron\kappa\omicron\nu$ 2, 3 υ $\beta\alpha\sigma\iota\lambda\epsilon\upsilon\varsigma$ $\eta\gamma\rho\omega\delta\eta\varsigma$ 2, 5 $\epsilon\pi\iota\alpha\nu$ cum solo B¹) 2, 17 $\delta\iota\alpha$ 2, 18 $\kappa\lambda\alpha\nu\theta\mu\omicron\varsigma$,

¹) Ad fidem huius codicis (i. e. ipsum codicem, ut p. 488. ed. min. scripsit: „en codicem“, item „hoc loco indicare sufficiat“ „codicem nos integrum“ „exceptis tantum erroribus scripturae manifestis“ „atque lacunis quas codicum B¹L et B apocalypseos ope explevimus“ „textus loco excudendum curavisse“) Nov. Test. edere se iam annis 1846 et 1848 professus est Ed. de Muralto. Quo de libro quum in ed. Ni Ti 1849. p. XLVII. scripsissem „opus est incredibili inscitia, socordia, perfidia“, additis huius censurae causis, in ista ed. (cf. supra pag. CXIII) olim scriptis acquiescere malebam quam rem tam iniucundam denuo tractare: quamvis etiamnum libri Muraltiani ratio a nonnullis tam parum perspecta sit ut nuper diceretur prope a Lachmanni principiis abesse. Quo quidem nihil iniquius in Lachmannum dici potuit. At quem hoc ipso anno idem editor vulgavit *Recensum locorum quibus editio codicis Vaticani Romana ab Ang. Mai. praeeparatu et Hamburgensis annorum 1847 et 1848 inter se differunt, adiuncta in locis dubiis varietate Bartolocciana, Birchiana, Bentleyana, nec non lectione ab Ed. de Mur. Romae in ipso cod. hic illic observata* (Hamburgi 1860). in eo tam mire abusus est et meo et aliorum nomine ut

non *θρηγος και κλωνθμ.* 2, 21 *εισιλθεν* cum *BC cop* 3, 2 *λεγων* sine *και* 3, 7 *βαπτισμι* absque *αντω* 3, 11 *υμας βαπτιζω εν υδατι* a prima manu, item *υμας εν υδ. βαπτ.* a tertia 3, 14 a pr om. *ιωαννης* 3, 15 *προς αντων*, non *αντω* 3, 16 *βαπτισθεις δε*,

intermissum recipere cogar. Est autem totus ille recensensus, si quid video. ita comparatus ut vix quicquam quae olim scripsi luculentius confirmare potuerit. Quod paucis probandum erit. Docturum igitur se dicit differentiam inter Hamburgensem suam et Romanam Maianam codicis Vat. editionem, ratione etiam habita collationum Bartolocci, Birchii, Bentleji. At in ipso libro sexcentis locis (per sola tria priora evv. locis plus 400) meum adscripsit nomen, et quidem saepissime lectionibus editionis suae Hamburgensis. Hoc quid sibi velit quaerenti primum observandum est omnia meo nomine insignita ad editionem meam anni 1849 spectare: quod quamvis nemini facile in mentem venire possit, quum iam inde ab anno 1856 usque ad finem anni 1858 in publicum exierit editio VII. in quam tot circa cod. Vat. studia collata sunt, tamen nullo loco indicatum est. In ea vero editione, quae anno 1849 prodiit, contra ipsam editionem Hamburgensem haec scripta sunt: „omnes collationes quas hucusque nacti sumus comparatae ita sunt ut ex ijs coniunctis nemo, nisi quis religionem ad litteras pertinere prorsus ignoret, codicem edi posse opinetur.“ Nihilominus nunc me ipsum (i. e. ed. N. T. anni 1849.) innumeris locis testem excitat lectionis Vaticanae ubi Vaticanum edicem ne verbo quidem tetigi Ita sola pag. 4. sub Hamburgensi ed. haec notantur: „*εγρωσκει*, secunda manus Correctoris, Tisch. e sil.“ (pro *εγείνωσκειν*) „*ημερβωσε*, *ακμεβως* secunda, Tisch. e sil.“ (pro *ημερβωσεν* et *ακμεβως*) „*λαν*, secunda, Tisch.“ (pro *λειαν*) „*Γαλιλαϊας* id., Tisch.“ (pro *Γαλιλαϊας*. Corrige *Γαλιλ.*) „*παραγινεται Ιωάννης* id., Tisch. cum testibus omnibus“ (pro *παραγινεται Ιωάννης*) „*Φαρισαιων* id., Tisch.“ (pro *Φαρισαιων*) „*αξινη* id., Tisch.“ (pro *αξινη*) „*σϊτων* id., Tisch.“ (pro *σϊτων*) etc. Fortasse dixerit aliquis hoc modo tantum consensionem editionis cod. Vatic. Hamburgensis et moae textus sacri editionis significari. At id ut per se minime aptum — agitur enim de fide editionum codicis Vat. Hamburgensis et Romanae — ita nec ullo modo indicatum est; nec conieci potest propterea quoniam aliis locis permultis adhibentur quae revera editio nostra anni 1849. de codice testatur, vel quibus certe „B e sil“ „B?“ — si tamen cui tale quid testimonii loco habetur — adscripta habet.“

Nec minus abutitur Lachmanni nomine, quamvis perraro legatur. Ita ad Mc. 2, 5 est „*σου* Bartoloccius, Lachmann“ (pro *σου*) et 2, 27 „*οιχ* Lachmann“ (pro *και οιχ*): at utroque loco Lachmannus recte indicavit lectionem Vaticanam, in textum non receptam. Mc. 12, 28 est: „[[*πασων* Lachmann cum recentioribus, ex emendatione]]“ (duplicibus unciis indicantur „quae nec Majus agnovit“). Sed apud Lachm. scripta haec sunt: „*ε. π. παντων* (an *παων* B?) BC“.

ibidem *ενθως ανεβη*, ibidem a pr *ερχομενον* pro *και ερχ.* 4, 2 *τεσσαρακοντια* 4, 3 *προσελθ. ο πειραζ. υπεν αυτω* 4, 10 omittit *οπισω μου* 4, 16 a pr *σκοσι*, ab altera (cum solis BD Or¹) *σκοτια* 4, 18 *αλεις* a prima manu, non item versu 19. Ibidem pro *λεγομ.* corr. reposuit *καλουμενοι* 4, 19 ad *υμας* ex emend. additur *γενεσθαι* 4, 23 *εν τι γαλιλαια* 5, 1 *προσηλθαι* cum

Pejus vero etiam fit Bentlejo. Huius nomen alibi satis rarum pagg. 22 et 23 octo adscripsit lectionibus Hamburgensibus hunc in modum: Lc. 1, 76 „Σὺ δὲ Bentlejus“ 3, 20 „προσέθηκε τοῦτο ἐπὶ πάντων καὶ κατέκλεισε Bentlejus“ 3, 23 „τοῦ Ἰωσήφ Bentlejus et Tischend.“ 3, 24 „[τοῦ Μελχί]“ (quo modo significatur τ. μ. in Vat. omitti) „Bentlejus“ 3, 32 „Ἰωβὴδ Bentlejus“ 4, 9 „ἐὶ ὁ εὶδ; Bentlejus ut EGH“ 4, 18 „εὐαγγελίσσθαι Bentlejus“ 4, 29 „αὐτῶν ἀποδόμητο Bentlejus“. At, quod vix credibile videbitur, haec omnia excepto uno loco 3, 20 vel ficta vel falsa sunt. Lc. enim 1, 76 Bentl. id ipsum quod Mai. edidit testatur: *Καὶ σὺ δὲ.* 2, 23 Bentl. nihil testatur, nec magis 4, 9 aut 4, 18 aut 4, 29. Contra 4, 24 ipsum *μελχι* pro *μελχι* testatur, non omissionem, et 3, 32 rectissime notat *Ἰωβὴδ*, non vitium ed. Hamb. *Ἰωβὴδ*. (Ceterum saepe etiam Birchius, ne silentii quidem nota addita, editionis Hamb. testis adscribitur ubi is Vaticanum non commemorat. Nec aliter Scholzio fit.)

Quum vero olim significassem, non satis apparere quae ex suo ipsius codicis examine lectiones perspicias haberet, nunc identidem adscriptum est: „ut ipsi vidimus“ vel simile quid. Quem in modum confirmat plura a Maio edita consentiente quidem plerumque collatore priore, quamquam invito textu Hamburgensi (nimirum post editionem Ed. d. Mur. rursus vidit codicem), ut Mt. 26, 52. 27, 46. Mc. 2, 5. Sed in his est etiam 1 Joh. 3, 21 ubi invicem sibi opponuntur: „*εχομεν* ut ipsi vidimus“ et „*εχει* Birchius, Scholz., Tisch.“ At nihil certius quam *εχομεν* apud Maium ex textu Elzev., quem toties per incuriam retinuit, fluxisse; etenim *εχει* et Birchius et Bentlejus testati sunt, nec id Maius in vitiorum Birchii indicem retulit. Rursus Col. 1, 4 de Maii textu dubitat testante (ut iam Bentl., quod ignoravit Mur.) *εις*, opponens lectionem Elzev. „*την εις*; ut ipsi vidimus“. Idem fit Col. 1, 16 ubi verbis „[*εν* ut D²E²FG, Ital. Orig. Birchius“ (hoc non verum est, scribe Bentl.) „Tisch.“ opponit: „*τα εν* ut nobis visum cum E²“. Eodem iure Col. 1, 18 (ubi rursus iam Bentl. verum docuerat) et 20 addubitat Maii scripturam. Ceterum circa similes Maii lectiones ab Hamb. ed. diversas adnotat p. 75: *quaeritur potest utrum Maius ipsum cod. Vaticanum reddat an ed. Sixtinam (!)* etc. Denique — plura enim licebit silentio praeterire duo exempla doceant qua fide ipsum Maium exscripsit. Phil. 4, 1 secundo loco ex Maio notat „*μου αγαπητοι*“, at Maius habet *αγαπητοι μου*. Item Lc. 1, 27 notat „*εμνηστημενην* prima manu superadditur“, ut II, 5.“ At apud Maium est in textu *εμνηστημενην*, in margine: „Prima“ (supplendum est littera) „μ superadditur“.

solo B 5, 4 et 5 cum BC et unc rell consentit contra D etc 5, 11 om *ρημα* cum solis BD et vv aliq; ibidem tuetur *ψευδομενοι* contra D etc 5, 13 **εστε το αλα* (ut D), item *δε το αλα*, ibidem *βληθεν εξω καταπατ.* 5, 20 confirmat *υμων η δικαιοσυνη* 5, 22 om *εκη* cum B al² etc 5, 30 habet *εις γενν. απελθη* cum B (D similiter) etc 5, 36 *τριχων* ut EL al 5, 39 *ραπιζει* cum solo B; ibidem *εις* pro *επι*, ibidem om *σου* contra BD etc *σιαγ. σου* et reliquorum uncialium *σου σιαγ.* 5, 42 habet *δος* cum solis BD al² Clem 5, 44 confirmat *τους εχθρ. υμων* omissis seqq cum B al⁷ etc 6, 1 *προσεχ. δε* cum LZ al mu etc 6, 10 *ελθωτω* cum solis DE**GA 6, 12 **αφηκιμεν*, ****αφιαμεν* 6, 13 om *οτι σου εστιν* etc 6, 18 ο *πατ.* (**add. σου) ο βλ. ε. τ. *κρησεω αποδ. σοι* 6, 25 om **και τι πηγε* et *υμων sec.* 6, 26 ***εις τας αποθικας* 6, 28 *ανξινουσιν ου κοπιωσιν ουδε νηθουσιν* cum B al pauc 6, 32 *ταντ. γ. πα. et επιζητουσιν*, item *οιδ. γαρ* (corr. δε) ο *θεος* (corr. delevit) ο *πατ. υμ. οτι* 6, 33 *την βασιλ. κ. τ. δικαι. αυτου* 7, 5 *εκ του οφθαλμ. σου την δοκον* 7, 12 *om *οσφ* 7, 13 *εισελθατε*, ibidem a pr η *πυλι* om; item habet κ. *πολλ.* (corr. add *εισιν*) οι *εισερχομ.* (corr. *εσπορευομ.*) 7, 14 confirmat a pr *οτι*, non *τι* 7, 18 *ενεγκεν* pro secundo *ποιεν* cum solo Or¹ 7, 21 ο *ποι. τα θεληματα* (**το θελ.) et *εν τοις ουρ.* 7, 22 **δαιμων. πολλα* et *εξεβαλλομεν*, item *επροφητευσαμ.* 7, 26 *αυτου τη οικια* 7, 27 post *ηλθαν* (sic) οι *ποτ. deest* a pr κ. *επτ. οι αιτιμοι* 8, 1 a pr *καταβατι δε αυτω*, ex emend. (cum BC al¹⁰) *καταβατος δε αυτου* 8, 7 *αυτω absque ο υςους* cum solis B k cop 8, 8 *αποκριθ. δε* cum solis B sah 8, 9 add *τασσημετος* cum B al³ etc 8, 13 om *και* ante *ως* cum B al³ etc, item *αυτου* cum B al⁴ etc 8, 28 a pr *γαζαρητων* (sic) 8, 31 *αποστειλον ημυς* cum B al⁴ etc 9, 2 *αφιενται* cum solo B et Or¹ 9, 5 a prima *αφιενται* cum solo D, ex emend. *αφιενται* cum solo B 9, 9 *μαθθαιων* (non item Mc 3, 18) et *ηκολουθει* 9, 10 **και ανακειμενων εν τη οικια ιδου*, **κ. *εγενετο ανακ. αυτου ε. τ. ο. ιδου* 9, 14 **τηστενομεν*, **add *πυκνα*, ****πολλα* 9, 13 *ελεος* 9, 18 a pr *προσελθων*, a sec *εις προσελθων* (ut solus B), a tertia *εις ελθων* 9, 19 *ηκολουθει* cum CD al³ 9, 27 *κρανγαζοτις* pro *κραζοτις* 9, 30 *ενεβρωμηθη* cum B* al⁴ 9, 36 *εραμμενα* 10, 3 *μαθθαιος* cum BD (sed 1, 15 *μαθθαν* contra B*D); ibidem *θαδδαιος* cum

B al² 10, 4 *καταντις* confirmat 10, 19 *παραδωσιν* 10, 23 *φρυγ.*
ε. τ. τετραν cum B al²; ibidem *εως* a pr cum BD al¹ 10, 25
βειζεβουλ cum solo B 10, 28 *αποκτενοντων* 10, 41 *λιμνεται*
 11, 9 *προφ. ιδειν* cum solis BZ 11, 20 *ουτος* absque *γαρ* 11, 13
επροφητ. 11, 16 *εν ταις αγοραις* cum BZ al² 11, 19 *εργων* (pro
τεκνων) ut B* 124. ead quidam apud Hier et vñ aliq 11, 23
καφιρναουμ 11, 25 *εκρυψιας* cum BD 12. Hom^{clément} 11, 29
πραϊς 12, 4 *εφαγοι* praegresso *εισηλθεν* cum solo B (et al¹?)
 12, 17 *να* cum BCD al² Or Eus 12, 18 *ον* a pr cum B
 al² Eus¹ 12, 24 et 27 *βειζεβουλ* cum solo B 12, 36 *δ* cum
 solis BD; ibidem *λαλησουσιν* cum solis BC 12, 41 *νιτυνεται*
 13, 9 *ωτα* absque *ακουειν* cum solis BL it³ (non item 11, 15)
 13, 19 *ο δε φησιν* cum solis BC 13, 35 *καταβολης* absque *κοσ-*
μων ex emend. cum B al² etc 13, 36 *οικιαν*, item cum solo B
 et Or¹ *διασαφισιν* 13, 37 *ειπεν* absque *αυτοις* 14, 6 *γερεσιοις*
δε γενομενοις cum solis BDLZ 15, 8 *ο λαος ουτος* etc cum BDL
 al² etc 15, 23 *ηρωτων* cum solis BCDX 15, 39 a prima *μα-*
γαδαν cum BD vñ aliq, ex emend *μαγεδαν* cum solis Latinis
 16, 2 om *οφριας* usque *ου δυνασθε* 17, 10 habet *οι μαθηται*
 absque *αυτου* cum LZ al³ etc 17, 20 *ολιγοπιστιαν*, ibidem *μεταβι*
 18, 11 om *versum* cum BL* al³ etc 21, 32 confirmat *λεγουσιν*
 absque *αυτω* et *ο πρωτος* 21, 44 confirmat hunc *versum* con-
 tra D etc 22, 44 confirmat *κυριος* absque articulo cum BDZ
 23, 35 om a prima *νιον βαραχιον* 24, 36 add a prima *rursus-*
que a tertia manu *ουδε ο νιος* 24, 37 habet *εσται* itemque v.
 38 *ως* 24, 44 *η ου δοκειτε ωρα* cum BDI 102. vg Ath² 27, 25
 a prima om *επι πασαν* (ex emend. habet *εφ ολην*) *την γην*
 27, 46 *ελωι ελωι λεμα σαβαχθανει* 27, 47 *εστηκοτων* cum BCL
 27, 49 add *αλλοις δε λαβων λογητη ενξεν* etc 27, 54 *εκατον-*
ταρχης cum solo D et Or 27, 64 om *αυτου* cum solo B, ibi-
 dem om *νυκτ.* et v. sq. tuetur *εφη δε* 28, 1 habet pr. loc. *μα-*
ριαμ et v. sq. *και προσελθ.* 28, 4 *εγενηθησαν* et *ως τεκρ.* 28, 6
οπου εκειτο absque *ο κυριος* 28, 7 a prima *ιδου εστα υμων* 28, 8
απελθουσαι 28, 9 *και ιδου* 28, 10 a pr *τ. αδελφ. να ελθ.*
 28, 11 *ιστηγγιλαν* cum solis D Or Chr 28, 15 *εφημισθη πα-*
ουδ. ο λο. ουτ. εως 28, 18 *επι γης* 28, 19 *βαπτιζοντες*, non
βαπτισαντες 28, 20 *του αιωνος* absque *αμην*.

Marci 1, 1 a prima om *υιου θεου* cum 28. 255. Ir¹ Or³
 Bas Hier³ Victorin 1, 2 *καθως γεγρα. εν τω ιησ. τω προ. ιδ. εγω*
αποστειλω, ibidem om *εμπρο. σου* 1, 4 a pr *και ιερω.*, ibidem ο
βαπτιζων cum BL² al, sed retento *και* seq 1, 6 *και ιηρ* et *εσθων*
 1, 8 *εγω εβαπτ.* 1, 10 *ευθης*, item *καταβ. και μετον* 1, 11 om
 a pr *εγενετο* cum solis D ff². mt 1, 13 om *εκει* 1, 14 *μετα δε*
 1, 15 om *λεγων* (cum solis c mt Or) 1, 16 *και παραγων*, item
σιμωνος, ibidem om *αμφιβληστρο.* cum solis BL 33. 1, 17 *αλειεις*,
 sed v. 16 *αλειεις* 1, 18 *ευθης* (cum solo L ut videtur) 1, 21
εις καταρα. κ. ευθης τ. σ. εδιδ. εις την συναγωγην 1, 24 *οιδαμεν*
 1, 27 ibidem *διδαχη καινη κατ εξουσιαν και* cum solis BL 33.
 102. 1, 28 om a pr *ευθης πανταχη* (sic enim suppletur) 1, 29
 et 30 utroq loco *ειθης* 1, 31 *κρατησας της χειρος* 1, 34 *ηδ.*
αυτου a pr., ***add *των χρ. εναι* 1, 38 *εξηλθον* cum solis BCL
 33. 1, 39 *ηλθεν* cum solis BL, sed sequitur a pr *κρησσειν* 1, 41
αυτου ηψατο cum solis BL 435. 1, 44 *μωσις*, non *μωσις* 2, 3
φεροντ. προς αυτ. παραλυτ. 2, 4 *προσενεγκαι* cum BL etc; ibi-
 dem *κραβακτον* (nec *κραβαττον* nec *κραβατον* nec *κραββ.*), nec
 aliter vv sqq; ibidem *οπου* cum BDL 2, 5 *αφρωνται* 2, 8
ευθης cum solis BL 33. 2, 12 *ηγερωθη και ευθης*, ibidem con-
 firmat *λεγοντας* et *ουτως ουδεποτε*, sed pro *οιδαμεν* vel *οιδουμεν*
 habet a pr *εφανη εν τω ισραηλ* 2, 14 a pr *λενει*, ex emend
λενειν 2, 16 *οτι ησθμεν* cum DL et vv; ibidem habet *δια τι*
 cum solo D 2, 18 *και οι μαθητ. των φαρ.* 2, 21 *πληρωμι* (non
το πλ.) *απ αυτου* 2, 22 *ερχεται και οι ασκ. απολουνται*, ibidem
 om *βλητεον* cum B 102. solis 3, 1 om *την* cum solis B al², ibi-
 dem confirmat *και ιηρ εκει* 3, 3 *τω τηρ ξηραν χειρ. εχοντ.* cum
 solis Ca 3, 5 *συγλυπουμενος* 3, 8 *εποιει*, non *ποιει* 3, 11 *λεγον-*
τες pro *λεγοντα* cum DK al⁴ 3, 15 *εξουσιαν* absque *θεραπ.* etc
 3, 16 habet *και επομης. τους δωδεκ.* cum solis BC^{*A} 3, 19 *ισκα-*
ριωθ 3, 25 *δενησεται*, ibidem *η οικια εκειν. στηται* 3, 31 *και*
ερχεται cum DG al⁴ it⁶ 3, 32 om *και αι αδελφαι σου* 3, 35 con-
 firmat *το θελημα* 4, 1 *συναγεται* et *πλειστος* 4, 5 confirmat
οπου et *βαθος γης* 4, 8 *αυξανόμενα* cum solo B 8, 9 *ος εχει*
 cum solis BC^{*DA} 8, 10 *ηρωτων* (cum solo c), ibidem *τας πα-*
ραβολας 4, 22 *εαν μη ινα* cum solis Ba 4, 29 *παραδοι* cum
 solis BDA (sed 5, 43 confirmat *γνω*) et *ευθης* cum solis BCL.

4, 32 confirmat *κατασκηνουν* 5, 1 *γεροσηγων* 5, 9 a pr *λεγων*, ex emend *λεγειων*, item v. 15. 5, 36 *παρακουσας* cum solis B1Δ e 5, 37 *μετ αυτων συνακολ.* 6, 1 *ερχεται* 6, 3 και *ιωσιφ* cum 121. it^s vg 6, 11 *ος αν τοπος μη δεξ.* 6, 24 *του βαπτισματος* 6, 33 και *προηλθον αυτους* 6, 38 *ιδετε* 6, 41 τ. *μαθηταις* absque *αυτου*, ibidem a prima *παρατιθωσιν* 6, 45 *εως αυτος απολνει* 6, 48 *ιδων* 7, 16 om *versum* 7, 17 *εισηλθων* 7, 25 *αλλα ενθως ακουσ.* *γυη* 7, 26 *ι δε γν. ην* 7, 27 και *ελεγεν* 7, 32 *κοφ. και μογλαλ.* 7, 34 ex emend *εραφθα* ut D et Latini 7, 35 *ηρηγησαν* 7, 36 *λεγων* 8, 4 και *ειπαν ποθεν* (pro *στι ποθεν* vel *ποθεν*): ita solus ut videtur 8, 5 *ηρωτα* cum solis B1Δ et *ειπαν* cum solis BΔ 8, 6 *παραγγελλει* cum solis BDLΔ 8, 16 confirmat *εχομεν* 8, 23 *εξηγεγκεν* cum BCLΔ 33. 8, 25 και *ειεβλεψεν* 8, 26 *μη.* (ex emend *μηδε*) *εις την κοιμην εισελθης* cum (*μηδε* etc) BL al² cop 8, 28 *ειπαν* 9, 38 *εφη αυτω ο ιωανν. λεγων* 9, 38 *εκαλωμεν* 9, 42 *πιστενοιτων* sine *εις εμε* cum Δ it⁴ cop^{cod} 10, 46 *ιερευω*, ibidem *τυγλος* (cum BDLΔ al cop Or) και (om reliqui) *προσαιτης* (cum B1Δ k cop) 10, 47 confirmat *ναζωραιος* 10, 49 *ειπεν φωνησατε αυτον* 11, 7 a pr *αρουσιν* cum C al⁹, ex emend *φερουσιν* cum B1Δ Or 11, 26 om *versum* 13, 6 *πολλοι* absque *γαρ* 13, 14 *το βδελγημ. της ερημοσεως* absque *το ρηθ.* etc, ibidem cum solis BL *εστικοτα* 13, 35 *η οψε et μεσονκτιον* 14, 35 confirmat *προελθων*, ibidem *επιπτεν* cum solis BL cop² 14, 38 *ελθητε* a prima cum solis B 346. q Cyp al 15, 22 confirmat *γολγοθαν* 15, 23 *εδιδ. αυτω* absque *πειν* 15, 28 om *versum* 16, 8 post *εφοβουντο γαρ* om omnia reliqua cum B k etc.

Lucæ 1, 5 *βασιλεως* absque *του* cum BLR 1, 10 *ην του λαου* 1, 15 *κυριον* absque *του* 1, 17 *ηλεικ* ut B* 1, 25 *κυριος* cum CDL 33.; ibidem *επειδεν* et *ονειδος* 1, 26 *απο* 1, 27 a prima *εμνηστευμετην* 1, 29 *ι δε* sine *ιδουσα* et *επι τω λογ. διαταραχθ.* 1, 35 *γεννωμενον* sine *εκ σου* 1, 37 a pr *παρα του θεου* 1, 42 *αρεβοισεν* et *φωνη* 1, 50 *εις γενηαν και γετειν* 1, 61 *ειπαν* cum DLΔ al 1, 66 και *γαρ* 1, 69 *παιδος* 1, 70 *των αγγων απ ιων. αυτου* προφ. 2, 1 *αυτην* (ν *deletum*) *απογραφην* (ν *deletum*) *εγεν. πρωτη* (ex emend *πρ. εγεν.*) 2, 9 a prima *επειλαμψεν αυτοις* pro *περιελαμψ. αυτους* 2, 10 a pr *ιτις εστιν* 2, 12 a

pr om *κειμενον* ut D 68.; ex emend habet (ut BLPS al²) *και κειμ.*
 2, 14 a pr *ευδοκias* 2, 16 a prima *ατευρον*, ex emend *ετραν*
 2, 33 ο *πατηρ αυτου και η μητ. αυτου* 2, 35 confirmat *και σου*
δε 3, 1 ter (ut c) *τετραρχ.* Item v. 19. 3, 17 a prima *διακα-*
θαρα ut B a e cop I^{int} et *συναγαγειν* ut B e 3, 22 *ως* ut BDL
 33. Or 3, 23 *και αυτος ην ιησους αρχομ. ωσει ετων τριακ. ων*
νιος ως ενομιζ. *ιωσηφ* 3, 24 et 29 *μαθηται* 3, 26 *σημειν*, ibi-
 dem *ιωσηφ* et *ιωδα* 3, 30 *ιωναμ* 3, 33 *τ. αδμν του αρχει* 3, 34
 a prima *ισακ* 3, 36 *καιναμ* 4, 5 *αναγ. αυτον* absque ο *διαβολικς*,
 item absque *εις ορ. νηηλον* 4, 9 *ηγαγ. δε* 4, 16 *ταζαρα* ut 33.
 Or 4, 17 *ββλ. του προφητ. ησαιου* 4, 22 *ουχι* et *νιος εστ.* *ιωσηφ*
ουτος 4, 23 *εις την καφαρναουμ* cum solo B 4, 34 *φωτη μεγαλη*
 4, 43 *επι* et *απεστιαλην* 4, 44 *εις τας συναγωγας* 5, 2 a pr *αλεις*
 5, 3 *σιμωνος* 5, 5 *ολης νικτος* 5, 7 *ηλθαν* 5, 27 et 29 *λευειν* et
λευεις 5, 32 a prima *ασεβεις* pro *αμαρτωλους* 5, 33 ***Οι* absque
δια τι 5, 36 *απο* 5, 39 *θειει* et *χριστος* 6, 2 om *δευτεροπροτω*
 6, 9 *δε*, item *επερωτω* et *υμεις ει* 6, 15 *μαθηταιον* 6, 18 *ενοηλουμ.*
 6, 19 ο *οχλος εξητηον* 6, 34 *δανισητε*, ibidem *λαβειν*, ibidem *εστιν*
 6, 42 *πως* δε 6, 48 *πλημμωρης*, item *προσερηξεν* et *δια το καλως*
οικοδ. αυτ. 6, 49 *ενθς* et *συνεπεσεν* 7, 12 confirmat *τεθνηκως*
 7, 18 *ιωαννη* 7, 20 *ειπαν* 7, 21 *εκεινη*, item *ημερα* 7, 28 om *προ-*
φητης, item om *του βαπτιστου* 7, 32 a *λεγει* 7, 33 et 34 *εσθιων*
 7, 37 *ιεις ην εν* 8, 16 *τιθισιν ινα* etc 8, 19 *η μητηρ αυτου* 8, 24
διεγερθεις 8, 26 *αντιπερα* 8, 30 **λεγων*, ***λεγειων* 8, 37 * et ***
γυργεσηνωι, ***γαδαμηνων* 8, 38 **εδεετο*, ***εδειτο* 9, 13 *αρτους*
πεντε cum solo B 9, 19 *ειπαν* 9, 23 *καθ ημεραν* * et *** 9, 26
λογους 9, 34 *επισκιαζεν* 10, 1 *και ετερ. εβδομηκ.*, item *ανα δυο*
 10, 25 om *και ante λεγων* 10, 36 *τις τουτων* 11, 48 *μαρτυρις*
εστε 11, 53 *κακειθεν εξελθοντ. αυτου* 11, 54 *ενεδρευοντες*, absque
αυτων et *θιρευσαι τι εκ τ. στομ. αυτ. sine ινα κατ. αυτ.* 15, 32 *εζησεν*
 (***ανεζ.*) et *υπολωως* (***-λος*) *ην και* 16, 1 om *αυτου* 16, 2
 om *αυτω* et habet *επι δυνη* 16, 4 *αν μεταστ. εκ της* 16, 5 *τ.*
κυρ. αυτου (***εαντ.*) 16, 6 ο *δε ειπ. αυτω* et *βαδους*, item ο *δε*
ειπ. αυτ. δε. σου τα γραμμ. 16, 7 *λεγει δε αυτω* 16, 8 *φροσι-*
μωτερ. ante οι 16, 9 *και εγω* et *εαντοις ποιησ.* (corr. *ποι. εαντ.*),
 item *εκλιπη* (***-ται*, sed *ται* rursus erasum) 16, 12 *το υμετερον*,
 ibidem *δωσει υμιν* 16, 14 ***οι φαρσ.* sine *και* (*ista omnia o m)

16, 16 ***και πας εις αυτην βιαζεται και βιασται αρπαζουσιν αυτην (*omnia om) 16, 18 και πας ο απολελ. 16, 20 nec ην nec υς habet, ibidem ειλωμ. 16, 21 *om των ψυχων, ibidem est επελειχον 16, 23 *om και ante εν τω, ibidem habet ορα αβρααμ 16, 24 τ. ακρ. τ. δακτ. αντ. υδατι 16, 25 μνησθητι τεκν. οτι απελ. τα 22, 43 sq. confirmat * et *** ωφθηι usque γην (v. 44 καταβαινοντος ut x etc) 24, 17 και εσταθισαν 24, 18 εις 24, 21 ελιζοιμην 24, 27 (x. αρξαμ. praecedente) *και διεμνηρευειν, ***-μνηρευειν omisso και 24, 29 κεκλ. ηδη 24, 30 και λαβωρ et εδιδου 24, 31 *om x. επεγν. αντ. 24, 32 ειπαν et ως διηγων 4, 38 και δια τι et ε. ταις καρδ. υμ. 24, 39 εγ. ειμ. αντ. et *σαρκας 24, 51 om *x. ανεφ. ε. τ. ουρ. 24, 53 ευλογουντες

Iohannis 1, 3 ουδεν a pr cum d al Ptolem Heracl etc 1, 4 εστιν cum d cdd ap Or etc. 1, 15 om λεγων cum d b 1, 18 a pr μονογενης (absque ό) θεος εις (om ο ωρ) 1, 28 *βηθανια, **βηθαραβι 4, 1 ο ιησους pro ο κυριος cum d etc; ibidem η 4, 7 et 9 *πιν 4, 11 a pr εκειτη pro η γνη 4, 21 πιστευε μοι γναι 4, 50 επιστευσεν absque και 5, 1 η ευρητη 5, 2 om a pr επι (**εν) τη. Ibidem *το λεγομερον pro η επιλεγομενη, et cum 33. βηθζαθα 5, 4 om αγγελος γαρ etc 5, 5 om εκει, habet αυτον 5, 13 ενευσεν cum d* 5, 37 εκεινος 6, 51 ο αρτος (omissis και et δε) ου εγω δωσω υπερ της του κοσμ. ζωης η σαρξ μου εστιν 7, 50 *om ο ελθ. προς αντ. πρωτερ. 7, 52 τραντισον cum b*τ 8, 1 sqq. om 13, 2 γενομενον a pr, ibidem ινα παραδοι αντ. ιουδ. σιμ. ισκαριωτης 13, 12 και ανεπεσεν 13, 19 πιστευσητε οταν γεν. 13, 26 βαψας το ψωμ. επιδωσω, item βαψας ονν 15, 22 ειχσαν 16, 13 εν τη αληθεια cum dl etc, sed a pr om παση. Ibidem ακουει 21, 3 εξηλθ. ονν et om ενθυσ 21, 4 om* ιδη et confirmat γενομ., tum εστη ιησους επι et εγνωσαν 21, 5 ιησους ut b solus 21, 6 *λεγει pro ο δε ειπ. et cum solis d cop οι δε εβαλ. 21, 8 τω αλλω πλουαμω 21, 9 *ανεβησαν, tum **επι την γην 21, 11 ερεβη ονν, tum εις την γην 21, 12 ουδ. δε 21, 13 ερχ. ο ιησ. 21, 14 τουτου δε et εφαν. ο ιησ. τ. μαθητ. 21, 15 *σιμων, **add ιωαννον 21, 16 παλιν λεγ. αντ. (om *δεντ., **supplet το δεντ.) σι. ιωαννον, tum *om γαι, post confirmat (et. v. sq.) προβιατα 21, 17 ελπη. δε (**om) et και (**om) φιλ. με και λεγει αντω, tum om ιησους 21, 18 *την χιραν, tum αλλοι ζωουσιν σε x. ποιησουσιν σοι οσα (**αποι

σουσιν σε οπου) 21, 23 *οκ επι. δε*, item *om τι προ. σε 21, 25 *ουδ αυτου*, item *χωρισειν et βιβλια absque αμιν*

Ad Romanos 1, 1 *αποστολ. ιησυν χριστου*. Item *αποστ. ιησ. χρ.* 1 Cor 1, 1 (sed ibi scriptor iam posuerat χ ut scriberet *χρ. υσ.*) Eph 1, 1 Tit 1, 1. Contra habet *αποστ. χριστου ιησυν* 2 Cor 1, 1 (item Phil 1, 1 *δουλοι χρ. υσ.*) Col 1, 1 1 Tim 1, 1 2 Tim 1, 1 Philem 1, 1.

Rom 1, 27 *ομοιος τε και οι αρρενες*, item **αρρενες εν αρρεσι* 1, 29 *πονηρια κακια πλεονεξια* 1, 31 om a prima *ασπονδους* 1, 32 *ου μον. αυτ. ποιουσιν* etc 2, 5 *αποκαλυψεως* (**add και) *δικαιοκρισις* 2, 11 *προσωπολημψια* 2, 14 *ποιουσιν* 2, 15 *συμμαρτυρουσις* 2, 17 *νομω* 2, 26 *οχη η ακροβ.* 3, 4 *καθαπερ* 3, 12 *ιχθρωθησαν* 3, 22 *ιησυν χριστου*, sed και *επι παντας* om a prima 3, 25 *δια πιστεως* 3, 26 *προς την ενδιξιν* 3, 29 *μοιρον* 3, 30 **επιπερ* et v. 31 *ιστινομεν* 4, 18 *επ ελπιδι* 4, 19 om ου 4, 22 *διο και ελογ.* 5, 1 a pr *εχωμεν* 6, 12 *ταις επιθημ. αυτου* 7, 25 a pr *ευχαριστω τω θεω*, ***χαρις δε τ. θ.* 8, 11 *του εγειραντος τον* (**om) *ιησουν* -- ο *εγειρις* (**add τον *χριστ.*) *εκ νεκρ. χριστ. υσ.* (**om *χρ. υσ.*) et *δια του ενοικουιτος αυτου πνευμ. εν υμιν* 8, 17 *συγκληρον*. et *συμπασχ.* 8, 22 *συστιναζει* (contra 12, 2 *συνσχηματιζεσθε*) 8, 20 *εφ ελπ.* 8, 27 *εραντων* 8, 28 *συνεργει sine ο θεος* 9, 4 *ισμυληται* et *αι δικηικαι* 9, 16 *ελεωντος*, sed v. 18 *ελεει* 9, 28 a pr om *εν δικαιοσ. οτι λογ. συντετημ.* 11, 6 om a pr *ει δε εξ εργων* etc (supplet**) 11, 22 **αποτομα* 12, 11 *τω κυρω* 15, 4 **εγραφη*, ***προεγραφη* 16, 25 sqq. ad finem epistolae leguntur.

1 Corinth. 1, 2 *ηγιασμ. εν χρ. υσ.* post *ετ κορινθω* 1, 13 *υπερ* 1, 14 a pr om *τω θεω* ut v 67.** 2, 4 *εν πιθως* (**add *ανθρωπινης*) *σοφιας λογος* (ipsa prima emend. -*γοις*) 2, 10 *ιμιν δε απεκαλ. ο θεος δια του πνευμ.* (corr. addit *αυτου*) *το γ. πν. π. ερανα* 4, 6 **απολλων* et *υπερ α γεγραπται absque φροειν* 4, 11 *γυμνιτενομεν* 4, 13 **δυσφημονμενοι* 4, 14 *νουθετων* 4, 15 *χριστω ιησυν* 4, 21 *πρασιτος* h. l. 5, 6 *ζυμοι* 6, 5 *λεγω*, ibidem *ουδεις σοφος* 6, 10 *ου μεθυσσι* 6, 14 *εξεγερει* 6, 20 *δοξασατε* (**add *δη*) *των θεων* 7, 1 *εγραψατε sine μοι* 7, 22 *ομοιος sine και* 7, 29 ο *καιρος συνστυλμενος εστιν το λοιπον ινα και* 7, 31 a pr *τον κοσμον* ut soli AB 7, 34 *και μεμερισται και η γνη η αγιαμος και η παρθ. η αγαμος μεριμνα τι του* 7, 35 a pr *συμφορον* 7, 39

*δεδεται absque νομω 13, 4 χρ. η αγ. ου ζηλ. ι. αγ. ου περπ., item 13, 5 τα εαυτης 13, 8 η αγ. ουδ. πιπτει (**εκπιπτ.) 16, 23 τ. κηρ. ησον 16, 24 αμην

2 Corinth. 2, 2 και τις 2, 3 εγραφα sine υμν pergitque τοντο αυτο, ibidem *σχω 2, 16 εκ θανατου et εκ ζωης, ibidem *κατεναυτι 3, 3 καρδιας, non καρδιας 3, 6 αποκτηνι 3, 17 *om εκι 4, 1 ιγχακοιμεν 4, 2 συνισταντες 4, 4 ανησαι et post θεου ex emend addit του αορατου 4, 5 δια ιησου ut A**c etc; **δια χριστου 4, 6 *λαμψει 12, 2 κανχασθαι (**ει κανχ. reliquis non mutatis) δε ου συμφερον μεν ελ. δε 12, 3 εκτος et 5 μων 12, 6 *om τι 12, 7 διο ινα μη, ibidem *σατανα, posteaque *om ινα μη ιπεραιρ. 12, 9 *η γαρ δυν. εν ασθ. τελειται 12, 10 *και στεροχωρ. cum B solo 12, 12 σιμοις τε 12, 13 *ησωθητε 12, 14 ου κατ. αναρχισω, ibidem bis αλλα 12, 15 *ει περισσ. υμ. αγαπω ησον αγαπ. 12, 16 εγω ου κατεναρχισα υμων 12, 19 *παλαι et κατεναυτι θεου 12, 21 ελθοντος μου (**-τα με) ταπινωσι με 13, 1 **ιδου τριτον 13, 4 *και γαρ εσταυρ., ibidem ασθ. ον αυτω αλλ. ζησομεν et θε. εις υμ. 13, 5 ουκ (corr. η ουκ) επιγ. οτι χρ. ησ. ε. v. εστ. 13, 8 αλλα 13, 13 *om αμην

Ad Galatas 1, 4 *περι 1, 8 ευαγγελισεται (**add υμν) παρ 1, 10 om γαρ sec 1, 11 γνωρ. δε 1, 12 ουδε ειδη. 1, 15 ενδοκισεν ο θεος 1, 17 αιηλθον 2, 1 δεκατεσσαρων 2, 4 ινα ημας καταδουλωσουσιν 2, 5 οις ουδε 2, 11 κηρας, item v. 14. 2, 12 ηλθεν 3, 1 εβασκαυεν sine τη αληθ. etc et εσταυρωμενος sine εν υμν 3, 7 a pr υιοι εισιν αβρ. 3, 19 προσετεθη 3, 21 εκ νομον ην εν 3, 23 συνκλιμενοι 3, 28 απαντες 4, 25 το γαρ σινα ορος εστιν ον εν τη 5, 1 τη ελευθερ. ημας χριστ. ηλευθερωσεν (**χρ. ημ. ηλευθ.) στηκετε ον

Ad Ephesios 1, 1 τοις αγιοις (ex emend additur πασιν ut A al² etc) τοις ονοι (ex emend additur εν θεσω) 1, 3 a pr του κυριου και σωτηρος ημων ησ χρ. 1, 6 εν η ex emendatione, ης a prima 1, 7 a prima εσχομεν et το πλοτου 1, 11 εκληρωθιμεν 1, 15 *om αγιαπην την 1, 20 ενιργησεν et επουρανοις 2, 3 ημεθα, item τεκνα θυσει 2, 5 confirmat τοις παριπτωμασιν 2, 8 διε πιστεωσ 2, 13 εγενιθ. εγγυς 2, 13 confirmat ειρηνην secundum 2, 20 a prima ακρωγωνια του χριστου, ex emend ακρ. αυτ. χριστ. ησ. 3, 1 *του χριστου, **add ησον

Ad Philipp. 2, 1 confirmat *ει τις σπλυγχα* 2, 4 *μη τει εαντ. εκατος σκοποντες αλλι κ. τ. ε. εκατοι* (a prima ad seqq trahitur) *τουτο* (ex emend additur *γαρ*) *φρονειτε* 2, 23 *αριδος* 2, 30¹ *δια το εργον κυριου, ibidem παραβολευσαμενος*

2 Thess. 3, 2 *ο κυρ. εστ., **εστ. ο κυρ.* 3, 4 *παραγγελ- λομεν* (**add και) *ποιειτε κ. ποι.* 3, 6 *τ. κυρ. ημων, ibidem *παρε- λαβοσαν, ***παρελιβον* 3, 8 *τυκτος κ. ημερας* 3, 12 **εν κυρ. ησ. χρ.* 3, 13 *ενκακησιγτε* 3, 18 **om αμψ*

Ad Hebr. 1, 3 *τ. θυν. αντ. κισιαι. τ. αμαρτ. (corr. add ημων) ποιησαμενος* 1, 8 a secunda *ραβδ. της ενδντητος ραβδος της* (prima transiluerat a priore *ραβδ. ad alterum*) 1, 12 a *pr αλλαξεις cum D 43. et Latinis* 2, 9 *χιμητι* 3, 6 *μεχρι τελους βερβαιαν* 4, 2 *μη συνκεκερασμενος* 6, 14 *ει μην* 6, 19 *ασφιλι* 7, 3 *αφωμοιωμενος et* 7, 5 *αποδεκατον* 7, 5 et 11 *λευει et λενει- τικης* 8, 4 *ορτων των προσφεροντων κατω νομων* (ex emend *τον νομ.*) 8, 6 **τετυχε, **τετευχε* 8, 10 **επι καρδιαν, **επι καρδιας* 8, 12 *om a prima και τ. ανημ. αυτων*

1 ad Tim. 3, 16 a prima *ος εφανερωθη.* Corrector ultimi saeculi fere 12. reposuit *θεος*, sed hoc tam caute fecit ut antiquissimam scripturam intactam relinqueret. 5, 16 *ει τις πιστη* 5, 18 *βουν υλ. ου φημωσεις* 5, 21 *χριστον ησου et προσκλισην*

Act. 1, 4 a prima *εν πνευμ. βαπτισθ. αγιω cum solo B* 1, 8 *μου* 1, 10 *εσθισει λευκαις* 1, 13 *μυθθαιος* 1, 19 *αχειλ- δαμαχ* 1, 25 *κληρον* 2, 7 *λεγοντες absque προς αλληλους* 2, 12 *διηπορουν* 2, 20 *ημεραν* 2, 25 *προσωμων et εφ ελπιδι* 2, 31 *οτε ενκατελιφθη εις αδην οτε* 2, 37 *την καρδιαν* 2, 38 *φησιν* 2, 47 *εσ καθ ημεραν επι το αυτο πετρος δε* 3, 6 *om εγειρε και* 3, 16 a prima *om επι* 3, 19 *προς το cum solo B* 3, 21 *των αγων (**add των) απ αιωνος αυτου προσφητων* 4, 20 *ειδαμεν* 4, 25 *ο τον πατρ. ημων δια πνευμ. αγιου στομ. δαν. παιδος σου ειπων* 4, 32 *ην καρδια και ψυχη μια* 4, 35 *διεδιδετο* 5, 2 *συνειδυις (sed scribitur συνιδυις)* 20, 24 *ουδενοσ λογου ποιουμ. τ. ψυχ. τιμ- εματω* 20, 28 *τ. εκκλησ. του θεου* 20, 29 **εγω οίδα, **εγω δε οιδ.* 28, 20 **εινεκεν* 28, 21 *ειπαν, item κατα σου εδεξαμεθα* 28, 22 *ακουσ. παρ. σου et ημιν εστιν* 28, 26 *λεγων* 28, 28 **τουτο το σωτ.* 28, 30 **εγεμινεν* 28, 31 **om χριστον*

I ac. 1, 3 *το δοκιμ. ημων τ. πιστεωσ* 1, 12 *επιγγελατο sine*

ο θειος cum solis AB ff arm 1, 18 εαντων ex emend 1, 19 ιστω (ex emend ιστε) αδ. μου αγαπ. εστω δε 2, 2 *εις συναγ. νμ. 2, 3 και επιβλ., ibidem και επιτετε ου et εκει η καθου ωδε υπο 2, 4 ου omisso και 2, 5 τω κοσμω 2, 13 αντεως et κατακυνηγατι (**add δε) ελεος κρισειως 2, 19 εις εστιν ο θεος 2, 20 νεκρω contra αγρι, 3, 5 ιλικον 3, 6 η (ex emend και η) γλωσσ. πνφ. ο κοσμος της αδ. η γλ. καθ. 3, 8 ακαταστατον 4, 4 *μοιγαλιδες cum solis AB 13.

1 Petr. 1, 6 a prima ει δεου absque εστιν cum B Clem Thphyl¹ 1, 8 ιδοιτε; cum BC etc; ibidem αγαλλιασθε 1, 9 υμων 1, 10 et 11 εξηρανησαν (cum AB*) et ερηνιωτες (cum B*) 1, 16 διο γεγραπται αγιοι εστειθαι διοτι εγω αγιος και ει 1, 22 της αληθειας εις 1, 32 εκ φθορας (pro απορας) θθαρτης cum AC 1, 24 σαφξ χορτος ex emend cum A al⁸ etc.

1 Ioh. 2, 16 αλαζονια 2, 18 *αντιχριστος 2, 27 ελαβετε 3, 2 οδαμεν 3, 14 ο μη αγαπων 4, 3 ο μη ομολογ. ηισουν κηριον εν σαρκι εληλυθουσι 5, 7 οτι οι τρεις ειςιν οι μαρτυρουντες το πνευμα κ. το υδωρ και το αιμα absque rell. 5, 9 οτι μεμαρτυρηκεν

Iudae 5 ειδοτας υμας παντα οτι κηριος απαξ λαον 9 confirmat ο δε μηαλ ο αρχαγγ. οτε 12 ουτοι ειςιν γογγυσται μεμψιμυροι κατα τας επιθυμ. αυτων πορευομενοι (γογγ. usque πορ. a corr. improbantur) εν (ex emend οι εν) ταις υπακαις υμων

Apocalypsis 1, 1 a prima ιωανει 1, 4 ιωανης, tum απο ο ων, item τ. επτα πνευμ. των (ut A 47. And) 1, 5 τω (a prima deest) αγαπωντι ημας και λυσαντι εκ (ex emend ημας εκ) των 1, 6 και εποι. ημας βασιλειαν (ex emend additur και) ιερεις τω, ibidem εις τον αιωνα (ex emend τους αιωνας) των αιωνων αμην 2, 1 των χρυσων 2, 2 τον κοπον σου, ibidem om a prima ειςαι 2, 3 και υπομ. εχης και θλιψις πιασας (corr. haec improbavit) και εβαστασας δια το ου. μου και ουκ εκοπιασας 2, 4 αλλα εγω, ibidem αφηκες a prima 2, 5 πεπτωκες, ibidem ερχομαι σοι και 2, 7 νικωτι 2, 8 της εν ζυμωρη 2, 9 τα εργα και την θλιψην 2, 10 μηδεν contra μη in ABC etc 2, 13 ουδα που κατοικεις, ibidem εν ταις ημεραις εν ταις (**ωις) αντιπαις (***αντεπαις) ο μαριτυς μου ο πιστος ος 2, 14 ος εδιδασκεν (**add τον βαλακ) βαλειν (**βαλλειν) 2, 18 τους οφθ. αυτου 2, 20 οτι αφεις (**αφηκας) τ. γνη. ιαζαβελ (**ιεζαβ.) η λεγοσιν (**τις λεγοσιν) αντις 2, 25 αρχι ου 9, 6 και ου μη ενρησουσιν αυτ. et φηγη ο θειος. απ αυτ. 9, 8

ειχαν (non item v. 9.): plane ut A solus 9, 9 *σφρας ομοιως eodem vitio ut A 9, 10 εχοισιν εαυτων τον βασι. τον αγγ. τ. αρ. ω θνομ. αυτω εβρ. αβαδδων και εν 9, 14 *λεγοντα cum solo A et τους τεσσαρες 9, 20 εν τ. πλ. αυτων ταυταις ουδε μετασησαν et προσκνησουσιν 10, 2 ββλαιμδ. ηνωωμ. 22, 16 confirmat επι ταις εκκλησιαις et πρωτος.

EMENDANDA ET ADDENDA.

In *textu* Eph. 4, 29 scribe σαπρός pro σαρκός. In *Prolegg.* p. CVI. in nota lin. 2 exeunte scribe paucae (excidit e exeunte versu) p. CGLXX. lin. 4. lege $\bar{\chi}\bar{\nu}$ $\bar{\omega}$ pro $\bar{\chi}\bar{\nu}$ $\bar{\chi}\bar{\nu}$ p. CCLXXI. ad Mt XVI, 2. scribe: dele $\bar{\nu}\bar{\nu}\bar{\chi}$ ad *πυρρ.* p. CCLXXXVI. ad Apoc II, 20. ad „om σου“ adde c. In *comm.* Act. etiam lectiones codicis lo^u (i. e. nunc Londin. antea Tischend.) adscripsimus. Eundem (cum cdd. min. aliis multis) post nos contulit F. H. Scrivener in ed. sua codicis epp. Paul. Augiens. (Cambridge 1859.) Id quod accurate fecit, ut solet, paucissimis exceptis (9, 26 praetermisit εν pro εις et 26, 12 παρενομι pro και πορ. nisi fallor. Item notare debebat 7, 36 7, 42 13, 21 etc. codicem praebere $\bar{\mu}$, quum scriptura inter τεσσαρακ. et τεσσαρ. fluctuet, quorum prius ipse codex 1, 3 tuetur. Nec praetermittendus erat accentus ubi momenti aliquid habet, ut 17, 23 καταγγελω pro -ελλω et 26, 23 καταγγελειν pro -ελλειν 23, 17 εκατοντάρων, non -αρχών 24, 12 ούδε pro ούτε). Hinc supple in *comm.* nostro (ceterum minus accurate 1855. collatio nostra ex ed. Ni Ti 1849. translata est in Anecdota sacr. et prof., praetereaue adscribendum erat codicem cum illa ed., ad quam collatio instituta est, ubi nihil relatum sit consentire): 2, 37 ειπ. δε 7, 37 ο θε. absq. κωρ. 9, 11 *ταρσεαν 9, 13 om σου 24, 12 **αποστασιαν 26, 21 οπι οι 27, 37 σος (pro σος). Praeterea Scriv. 3, 11 σολομωντις (nos -μωνος) et 26, 17 ημιν οδον (nos ημ. οδ.). In *comm.* ad Mc 16, 9 seq. sub 4) lin. 8. scribe: plus. 233 tribuere.

LIPSIÆ, m. Sept. a. 1860.

3 2044 069 760 734

The borrower must return this item on or before the last date stamped below. If another user places a recall for this item, the borrower will be notified of the need for an earlier return.

Non-receipt of overdue notices does not exempt the borrower from overdue fines.

Andover-Harvard Theological Library
Cambridge, MA 02138 617-495-5788

Please handle with care.
Thank you for helping to preserve
library collections at Harvard.

